19633

№ 4056.

KRAKOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY
BIBLIOTEKA
im. Tadeusza Kościuszki
A 19633

19633 ~~1931~~ ישיבת חכמי לובלין 7103

ספר

בית אפרים

על טריפת הריאה

והוא שם הכולל לשני תבורים · הפנים נקרא

פרי תבואה

וביאור סביבו נקרא

ראש אפרים

Żydowski Instytut Historyczny w Polsce
Warszawa Tłomackie 5
BIBLIOTEKA

חיברם כבוד ה"ה הרב הגאון המפורסם מהו' **אפרים זלמן** מרגליות מבראד

הוגה היטב מכל הטעיות שנפלו בראשונים באשר יראה המעיין, ע"י המופלא מוה' **משה שו"ב** דפה

זיטאמיר

בדפוס הרבני מהו' **אברהם שלום** נ"י, **שאדאוו**

בשנת **תרכ"ט** לפ"ק

СЕФЕРЪ БЕТЪ ЭФРАИМЪ

ЖИТОМИРЪ

въ Типографіи А. Ш. Шадова 1868

Дозволено Цензурою, Одесса 11 Мая 1867 года.

הקדמה ראשונה

אמר אפריים הוא הלעז • אם אחרנו נכח העיר • אוזן שומע • אוהב וריע • תן המקום עליו • ביום קנות אותנו ואת אדמתינו לו לעבדים • ונס ילודים • אשר להיות יהודים עתידים • ילאה הרעיון • ולא המלא העין • הן המלאכיו ישיחו הללו: יסלדו בחיליה: אף כי אנוש רשעה • היכול יוכל דבר מאומה • אם אלף שנים יחיה • היתלאה ספק יחי אלדו • למלוא בקן ידו • ושיחה לחוק בספר • זכרוני תעלי אפר • את אשר עשה ה' בארץ נפלאות ואותות למועדים • כי לו יהיה כל הארץ ספה אחת ודברים אחדים • ויומט וגילי יתנו תודות והלל • וזכר רב טובו יביעו • לאחד מרבות לא יגיעו • מי איש הים החזק לנוח אותן בחרב • ודמה בנפשו להמלט • כי לא יחוק להמלים ס"א יעולל פרע • קצות דרכו • ודבר גבורות אין ערכו • יקציב ויחמש ויכתב בספר זכרון • הלא אקרא בגרון • לאו ובדקו בכנף רגליהם יש בהם כדי לחפות רוב הקנים • אין די בער • מכל עלי היער • הירלה בחלבי עורות אילים • מדה אחת לירעות ולוזילים • אך אם שמים כיריעה יעה • לא יגע בקצה המעה • היש גדול ורחב ידים • לא יכילו המים • מי איתר • ואין די לדיו וכל דבר שהוא רושם • עזיר שם • אם יספוק עפר הארץ חול הים ועפרות והב תרוץ • לזרות המון מאבק דק והיה כפורחת על פני אורך הירישה האחת • סוף דבר אים ממנו לא יכלה (אלשון בכספה וגם כלתה נפש) לשוס קן ותכלה • לאדומים על כל ברכה והכלה • סמא דכולא משחוקא • ומשחיית עדוקא • ומה ובנה אים כמוני • אין כראתל בלקלוני • מה בלע כי אתבוע מבלה עפה • וידי רפה • הלא שתיקתי יפה • אתרתי דבר ואחרתי • כמעט שעברתי: כי מי ימלל • לגמור את ההלל • כבר התירו פרושים להזכיר וזכרון מעשים • ומי בעל דברים • על כן ירוס • לתרמיב פה ולהאריך לשון • בשבחו של ראשון • אכם מובן מדעתו • לפי שכלו ויהלל ולפי מקומו ושעתו • וקלר רוח • ידבה ישיח • בנוסם סוד שיח: ומלבו יגלה מילים • תובנה בשמחות וגילים: ישלח אמרתו כאשר תשיג ידו בעברתו: ולא יעקר אם בחילתו • הרחה אם שמיה: כ"א כאשר חלק לו בביונה • ויומרו בחומר ולא העדיף המרבה • וכן אמרו עוד מעט בכוונה מהרבה • לוחת אחות: נחת אחות • בדגל אהבה פרושה על לוח תרוסה • ורחיתי עצמי מחויב בדבר • לתת הודאה על העבר • ולברוב בהודאה: ערם הגיע לפרק ההוראה: והנני מברך רועי בקול • לעיני כל הקהל אשר לא עזב חסדו ואמתו מתי. והנעורי הקנני • מלו פתחי • מרחם יצאתי • לחכמה אמות קראתי • ויגעתי ומצאתי אלקי משמלי • אשר הוקם ואשר הורם לגורלי • חלבים נפלו לי בנעימים • כי אחלק שלל בין עצומים • נפני בתוך לבתים • חילי הלבד ההולכים לתומם קרואים • מהלכים בין העומדים • בתעמד הר סיני • שם כרת בריח לעיני • עם עם מרעיתו ולאן ידו אשר נגלה עליהם בכבודו; וערב הרחה עוז לידידים • הוליאם מבית עבדים • ויוליכם בהתומות • ובאים מלחמות • ינרות אף ירגע • דבלי רוח לתושיע • ועל אויביו יתגבר • ויהגה את הלאן אחר המדבר: וכזהו הרחנו • שם ידבר עמנו שפתותיו שוטנים • "נועפת מור מדבר ערבו לנו: ומיגו אם דת הנתילנו • ובמלותיו קדשנו • ויבא משלח מאת פניו • חכמת חכמיו ובינת נבונים • ידו תילקחה להם בקו • לו נגו • ויחלק לכל העם אפר מנת חלקם בדעת בחבונה • ריבה לאחד ומיעט לאחד כפי אשר גזרה חכמתו העליונה: ומשלחן גבוה קח אכילה • ובוסרת ובסחת שקילה • אני ובחתי בה תחלה • יען היה עם לבני לבנות לבנים לשם ולתהלה: ונתתי אמתה בלבי • כי העביר על פני עוני • גם ברכתי ברוך אחלק לי מחכמתו והביאני אל מדר הרחתו • ואיבני אחור מגביה פתחו כ"א כהולך בכוחו • והיית לך אמת בכל הטוב אשר העיב עמדי ותזק לת ידי הרפה: לברור לי חלק היפה: ובחתלנו עלי לתדני תוקי חיים: כאשר ימתוק חיים על בנו הבן יקיר לו אפרים:

הקדמה שניה

אמר אפריים • פתח אמרי לא אחזיל עד אם דברתי דבר ופתח התיבה בלידה אנשים התגללונו • חזל כבל אמרתי• ערם ילחם כל מיתי• ומפי יגיח הם הבילות • בגלות על פני חוצות • המליצות נתרגות ודברים ערבים: יוצב לרגים רעים אהובים: לאוזם אשמיע מה אלי הגיע ומה רחיתי •על ככה להתבהל לעני לרגל המלאכה • בקשת דרוכה להבין ולהורות מיד ולזורות •תוקה מקתי בכתיבה תמה • ולבי יהגה אימה • כדבר אפרים רחת בן יחסדני שומע • והיית בעיניו כמתעתע • כאלו מוחזקני כי אתני בקי בחדרי תורה • ולי נפתחו שערי אורה: כי אשפוט עמים מישור • וכי יפסוק עליהו ספיקו ערפות • ידי אלתחי בכיסור • וגם כי יפלא בעיני העם הזה לדעת מה ,זה אין אין לא ירחתי לגלות יד בין ההריס הרמים: והתה חכמים מחוכמים • ולשמע אוזן שמעתי וגם אלבי ידעתי • כי זה דרך ישר לפני אים מבין יודע.כן ישריך אשר לו חלק בגיהה ודיע. עם תומר הנשא והנוגע • על כן יאמרו המוכיחים ברוחם • ילבו עד דרך שיחה: לא עליהו המלאכה לגמור וידונו מי שלבו שכם בדבר • המוסר בחכמתי זהב התורה • גדול הדור שבותה יפה בפלפול ובסברא • ידע לחתלע להתירה ולאיסורה• ויושבי נעשים ונדרה • המה ילינו בנבעת התורה • והדקדקים בה כחוט השערה •קבול יקבלו אם יורה יורה • זו מותרת וזו אסורה • ואם לא נכנסה דרך האיחר לפניהם • יאמרו לוחה בעיניהם קבת גבורים אחים • ויעברו בחילים לומר מוחרים אתם • וזולתם מקטני ארץ לא יאבהו לעמוד אם יפרלו ארץ • והדבר הקשה ידמה ויחשה • ואף הקלה שקול עליו כחמורה• גזרה שוה יעו מדרך הישרה ויעוב לבבו כעוב עני היער • אם יהי' מיקל שלא בעבר • גלב כן לא יפתח פיו בשער • ויהי עבד כפות לאה שאמרו חו"ל אין מדמין בטרפות • אי לאחת יהיו אנשים אחדים לנפש אחד • מחוני היום בריה קלה: אין תעשה הורחה גדולה • כי לרעיני נאן לא הגעתי • ולשם לא זכי ו • איפה זאת תעשה נהגלל לפני חכמי תעודה• עיני העדה• ואנן ואומר אדוני שמעוני אל תלמו בנפשי כי נבה לבי אל ראו עיני • בנפשאי ידעתי • וקלה רמיגה • קטינה קעינה • ומחוג מתוינה • ומירה מן חבריות • בגני ליאת ונם בעיני ישלח אל כי בלבי עלה • ונם הנפש תחלה לחיות דבריים בעיני לפני בשמעים בין החיים • הן אנכי אים נעיר ברבנות מנשה ואלפי אפרים • אז לי כי נדמיתי • כי תעשה חיל בתמרה בחכמתי כי נבונותי תתה על עליוך אוך בחקלי הירדן עברתי ולקובי הרים ירדתי • הלא כל עוברי דרך יש בהאיות • אז בהר יעברו בגיות שם פחדו פחד הרוחות המגוונות • הנה אשר יחמרו מיתיו ירעשו ויגיו בהמון שחיות • ומוהם כחוני כחלה קראני בהביטי אל צור מחצב הורחה זו • אנכי הרואה כי שלמים ונם רגים יעברו ונגו • ומשארות הספקות לרוחות בחמלותם והביאה לאחריתם: כי קדמונים אחזו בה קרת מיעש הלבות ברבות כוויות מתוכבות • אשר הוליאו מסברותם ומחקור שכלם הם חלבות • גלב כן לא נחפשנו קחני הספקות ורבו הדישות • והקב"ה יודע הכרעות • ורחיתי אני את המעשה ונדמה עלי כהר עז ונקשה• עליו ירבלו חיות קטנות עם גדולות ואם אני אהרום לעלות אל שן סלע ותלולה ואקל בעיני כאחד הלבאי• אשר בשדה לבי יהמה אוך אקום ואתהלך בחשבון אריות לים ולבית•ותורה אין בידי לחבי• ואם אלא ביד רמה ערוך אחם מלאכתי•הלמה בנפשי כי אעשה חיל ועזר כנגדי ו חרים ומגן אין בידי עלה חלב ואיבוק יונק מי יחלב לפני כי ענק לבשל קטן הישלח ידו מן הארז אשר אמה בה אני בא בגבון דא לריבה רבה ואבני כיום ברא הקב"ה אחרי אבי אבי אב

לתיק׳ ולמחסת פותי קמי תריוותא דאוריתא ולמיגמר תורתי מתיתיתא ולמען תהכנה האתת אחר היא לעושה׳ כן עיני ולב יהיו שמתי׳ כחותמו׳ ומעורר החזקתי בזיעתי לא חשת פני אים ולא אחד לא אכנה כ״א שמתי ומנחתי לקנה שבלים בעמק הרחבונים ובמעיר האומות אל מיבוה ואם לפרקים על הנוסקים הסגתי ויהיו אחור לא הסבתי בתחילה ובבוד תורתם אכן ואקדם כי תורה היא ואין מתיגעין בה לשום אדם אם אחם חלילה לי לבטוח יד ולדבר דבר נגד כבודם ולא אוניא מני דבר מנוגה רק לבדר קאמינא בתה דאמתי דינא : והתחזקתי ומבקש להעתיק לור האמת מתקומו ומנקם תמונה : יהי לו אחר לו בשומה אם שחוקה אני את נפשי הלילתי כי אחזתי דרכי דרך אמונה :

ובשבטי ישראל אודיע באמונה כי זה ימים כביר אחד ערכתי מערכה ראשונה ׳ אחר בפאתי ואחתי באמונה ועל מי מעינות התלמוד יבפתי ומי בארות פוסקים ראשונים׳ ואחרונים וקראתי ובחיתי ובוזלים ומבלעם הוזלתי ומבחתי על ספר מוקה מחוקק מחשבותי מבעמת הקנה קנה חכמה קנה בינה וה׳ לי בעוזרי והראה לי סי׳ ברכה והאיר עיני בהלכה ומלבי הוצאתי מלים תולי תלים תובלנה בכאמות וגלים אל הנוכחים אדרת האמת ואותה הם מבקשים המה יביעו ירמו את תכנית הבית אחר בניתי לתלמיות מבבלי על דבר ימי׳ דברי תנ״ך ודלתות ותלויות הנלרך לבריות הלבות ודינים אחר המה מעבים בכל יסוקי תדירות ותנויות ואוקר אתכן קומתיות דברים נכוחים תבלב לחים ודרכתי בדרך יש של שלמה לבטיחת כל שורש הכלבה על מקומה ודברי הראשונים והאחרונים רחבי הקומה ונוסף עליהם דברים רבי׳ כתבה כפי קוצר בינתי ומישוב הבנתי ורובי תורתי היה למרחה עיני חבירי ורבותי גדולי עולם יעותו אנוס ואחר הם חיים עודנה ה׳ עליהם יחיו וירבו כן קרבו ויאחזו לרחות את פתגם התעבה אחר בפיתי המה ראו כן תתנו על גדול יעיתתי ואמנו ארושתי ולבן הייתי בעיניהם ומכנו את ידיהם על רחבי רחם תרים: וכאחר ה׳ עוזרי ומלאתני נאמרתי אל נבי אחרתי חלבה ואמלמה אחר נדרתי׳ ואמרי׳ הסקוף הסקוף לעובה ומחתו היתה נסבה כי חברו עלי אחים ורעים תמני׳ ובוני׳ וידועו׳ תמני תרבים ראיתי אות׳ מתלחני׳ יפעירו בבפה כתרחבת לפם כי בבד הדבר על תלמיד חבר החבץ לחלות ידו לחבין ולהורות בבשה כתולה ובחתה חרלה כי ברוב דברי׳ ובלפולי׳ תלוחר נוזילים יבא לידי מבבולים כי בחוזרה עד מהרה ירוך דברו מתן פנות אל הדיבים והטעמים אחר יאלו בערבבות ואת ערוכתם יקח אף כי לדעת טוב ורע עיניו לא פקח ידעה בנפש כי הוראתו בקדוש׳ כתוב על ספר תוקה ותהי בו ואת לבותה אי אמת תוקה מדיפה בבכיתה בבכיתה הריפה ועל ספרך כולם יבחנו ויסוקו עטיתים הוגבעים בבדרי הדין תקריב וברכה והבלבול אחר אתה נוסא בו תוכיח תלוך בחולה ובספר בס״ש קבנם והבלה לא תוכל לבחבלם להרלות שתין בתלתבתך דלם : ואף כי רחיתי דברים עוכים ונכוחים ׳ ערוכים בעולות בחוכ לבם הם עשתותי הבלבני רעוני ׳ להביב תאר יתיני ׳ כי הבלתה בה דין תלוקה לתאות בבדה אחרי כי בבר הוא בספר התתום לור תעודה ׳ ובחורה אחת שתין בה דין תלוקה לתאות תבקה פרידה ׳ ובקה עלי לגאור הים לגרגרים׳ ולחת דברי לבעורים ולחבוע מיוחרים : ספר לאור האמנה ולא שנים ובלבה פרים ׳ ובבוב מרעפי ׳ הדלתי את מתקי ואת תירוני והבירותי אח כפי תבם כי עו הבנרת רעים : המה לקחוני בדברים ערבים ובוכים ׳ מה לך נדרם ׳ כלים נדהם ׳ כבד ה׳ המוהך ׳ מתה אחבוך ׳ עע סופר מהיר לבוהך ׳ עבה חשבה ויבול תוכל ׳ הבל והבל ׳ לא יבור מוך מזיתה כי ה׳ יתן מתיו תבמה ׳ והות יאבר תורתותיך יוכן תן בבבתותיך ׳ הקל מעלך ׳ כי עתה תוכל הדם את תלקיהם ׳ להיות הדברים דומים על תוביבים ודבים יבתו מי בתרך ׳ ומברכות פיהם תתברך ׳ כי הוא כתריוני עול מעל לחייהם ׳ יבוכו כי יתלחו דברי תבל ודרכם כבן לבביהם ׳ והיתה הבירה מתבים עלינים אחר בתהבת בריחי תקנו בפים ׳ ויקם דבריהם מדבר תבריס ׳ ובדברי נוף ובופת ׳ פתוני ואבת׳ קותי אני לבתות לבדר ערבה שבי׳ ורוחי ערחבת ׳ להיות חולק בתוך הבית הגדול ולהיות בולל בין הדיבים והבירוחים ובחלק הרחיות ׳ על רחמות ובבים בבוחיה׳ ולחלק לבתי ועד הבלבה בתי הלא בתבתי אליהי בתועלות ודעת ובברתי הדברים בפי אחר יד שבלי ובבת והיות מבתת ומבדד לדתתי ולהקריב רחבות חבותי ודיבים קלים ותחוריים אחר רחיתי בבבריים ותחוריים והיתרים תבפתי בתמרה מחרים תחרים מתוך ספרי הראשונים וס״ע והריבה ובריבה ס״ת ותרבס״ת וס״ו ובס״ך ובבבה״ע ובר״ם ובבי תוחר ובמ״ם ות״ם ובבתי ובבתי ובבתי יקוקיאל ובבי תבדים ותתוך ברבה ובספרי ס״ת הראשונים ואחרונים ובחתי בבמה דבריהם הבתמים ובתחדים וגם לרבות תספרי ס״ת הר״ך ותת״ב ות״י ות״ך ובבול בינתן ובזבת סתולל ובתרתי בתחר חבלתי ולבי נרלה והבתחר יתלה וגם תספרי ס״ת ותחדושים אחר המה בבתובים אחר בתלה בתתחתתי הערתקתי דבר הלמד תעבינו וגם תיזה דברים הערתקתי תבלינן ת״ל בתובים בתבבם תרבה ובבבה הגלון הלתתי הלבתרסם תתבר״י לגדה ת״ל בתבתת״ת ס״ת ס״ב והבלבת״ת ערתוקבת עיבותה לבבבה ותבו׳ ובילד בתרי הרב הגדול הבריף ובקי הבתרסם מ׳ ישבקבקה בבבה ס״י תת״ק כי תובדו הייתה זאת לי לתתה לבתתיך תבם תה בבייך לבלבותי תלו ולתת לבם בבייתי יד ובם ובבות הרבים תלוי בו ותוקן תרובים לא נתלתו בבבר דבול תרבבה כי הבלתון ז״ל הבית ה״ר ה״ל פה ת״ר בבו הרב הנ״ל ערם בבבו׳ תתרבתיבו ק״ק ברתנו׳ ותלבד בל תלב תלבי תתרה נבבי אחר תרבתי והובתי יום יום תרבתי בעת שובבו רבינו על תלתי תרי הראשונים ובבב תבלבם יבקתי וגם את אחר בבינו׳ תלו לבותלי דבר הבבתי הבל בתבורה תחת תבדתי ועל סדר הבת״ע אותם סדרתי ותוקיני תתבונן תת״ו הגלון הבובבת ות״ל אחר נדר בבתלה תדבה בל הדינו׳ תתורת הראשונים ואחרונים וגם לתתו נתן תיתיתי הבתתים תדובים יקרים ובבונים לרופים׳ בכסף ובבונים עשרת תוניים ואחר ובירבם בעבתם ותתבבם בבפר תבותות שור בם הבתיה קרן תור וקרנה דתורה בי בבירה בי בבינה׳ תדרי ותקריבה לא יתובו תבינ׳ כי׳ ועל תבבניה עלי תתרתי ובתתבותתו עבתתי ועל סדר הבת״ע בולתני ערבתי ובלבו בל תיבי תובתתים אחר תבבתי ובבל ענין ובינן ראתון תבלה סדרתי אחר בולת נקי׳ נבתתי תדברי הראשונים׳ והאחרונים ואת בל בלבה תבבתי ותרבותי לא תבבתי ובתקום אחר הם נוסב תבלובים בתתבו׳ לדק בקתי והבדעתי לפרקים ותבידה לי עדים ותתיות תוקים ועל הרוב אחר תחרון תני בת ואת בריתי תקים ובתקום אחי׳ הדעת נועה יותר לתקל בד הבתר בינתן ערבתי ותבקל בבבת״ת הבינתי תחרי רותי כי קרוב הבתיר בתבותה רבותיו ז״ל לתוס על תתון יבתתל ותבבה דינים אחר הראשונים לא בארוה ויש בהם להבתבן ולבתתל תקרתי ודרבתי הינב בתתן בבן תיתה דרך יבבון ובבבתי על בינתי ותבבע עבתתי תורתי בתוך עתן בני ובדי תתבתי תף כי ידבתי בובר הבבתי תחרי אחר לא עתר תים לבבדי להיות הבבי ותתבבדי ואחר בפרים תף עבתרתי כי הרבב תבובים תרבתי ותילון תלתתי ולא בתתי לבתות תלא לבבם על תתי תתרתי תלבון ובלבון ירתה לי בתבתי תלא בתבתי על הרוב לבבבה הבבתי להיות בתתן לרת׳ בין בבבינ׳ תבן לתתון יבבון כי תני תבבים ברבם ולא יתלו הדברים בבדלים תבתי בתבם ובאחר בתרתי הבתבתים עבתתי בובים והייתי תתבם לבל התבונות בבם תרתי לרבותתן אחר הם תקבוע בדול בהבי׳ תלבו ברבו ובתקרו ובבו ובבתתי תבם הבבתים רתתי תבבתי בבבתי תבבתי בבבתי תבבתי בבב

(א) **מחמת** נקיבת כו׳ · כך הוא דעת רוב הפוסקים אמנם דעת הרמב״ם נראה דסובר דחסרה הוא טרפות בפ״ע כמ״ש בסי׳ ל״ו ויש בזה נפקותא לדינא עיש״ם שהארכתי בזה ועמ״ש בביאור לס״ך ס״ק מ׳ : (ב) ואותה הסמוכה כו׳ · עיין בית״ם סימן ל״ד מבואר דאותה הסמוכה לגרגרת מצד שמאל דרכה לגיות גדולה מן האונה שלאלה הסמוכה לאונא ולכך כתב שם בשם הבדיקות שהם סותלים דטרפה ועמ״ש בביאור לס״ז ס״ק ג׳ שאין לחוש לזה כ״א היכא דיכול כן ולכן לא חשבתי דבר זה בסדר האונות על שמאל : (ג) וי״א כאורך כו׳ · שני דיעות אלו הם במהרי״ו ר״א בליפורן אגודל וי״א בפרק אמצעי של אגודל ובד״מ הערוך בשמו בליפורן אגודל אדם ביטוי וכ״כ בית״ם וכן הערוך אח״ז בשמ״ח ובת״ם שם ס״ק ט׳ כתב בשם ספר״ח שלהחמיר בליפורן אגודל ולהקל לריך בליפורן של שני אגודלים וכתב לא ידעינא היכן מצא זה ולפענ״ד אפשר שלמד מדברים״ם סימן ל״א שכתב וא״ל מ״כ בהגהות שלבות בדיקות שעתה משם סר״ם שיעור ט״ד הוא בשם ליפורן אגודל של אדם ביטוי ואם קבלה נקבל אבל אם הדין הוא כן שהרי אפי׳ עלה הדם ביטוי רחב יותר מאגודל ונם אחוך יותר ואחר שהוא האונה לארכה ולרחבה היא דומה לעלה של הדם ע״כ בו שיעורו חכמים ועיקר עכ״ל והשם לא ביאר בהשקמו כמה הוא שיעורו רק למדנו מדבריו שהוא רחב יותר מאגודל ואחוך יותר ולא ידעינא כמה והלכך יש לעשר לשחמיר בשיעור ב׳ אגודלין דכיון דאפקתים מאגודל ולא ידעינא כמה יש לשעמידו על ב׳ ולא יותר דמדיקא שהוא רחב ואחוך יותר מאגודל אלמא דעכ״פ אינו יותר מב׳ וכמו שדקדקו התוספות מלשון רגת״ם נבי טוני דסמיכי שכתב אפילו יש בינייהם כחוט הסערה טרפה דמשמע מזה דבב׳ חוטי שיער לא חשיב סמיכי ועיין בת״ם סימן ל״ז ס״ק י״ח ומזה למד הפר״ח דלהחמיר אריך ליפורן ב׳ אגודלין ואפשר דהוא חד שיעורא עם פרק אמצעי של אגודל וקלא נ״ע שהם״ם כתב בשם הר״ם הפיעור ליפורן אגודל והר״ן כתב בשמו בפרק אמצעי של אגודל ע״ם (ד) ולין הפרים כו׳ · כ״כ חא״ז בת״ם מתשובות הפוסקים ובבדיקות הלחמיים כתבו בשם מה״ב מנומנמים מ״ם פלוגתייהו בגסה ודקה כו׳ ולפ״ז אריך לחוק דמר אמר הדא ומר אמר הדא ולא פליגי וכן בשאל ישראל בדיני חסר אות ז׳ כתב בגסה בפרק אחמצעי ובדקה ליפורן אבל אין זה בתשובת בלשון מהרי״ו שכתב בלשון י״א וגם מלתו בספר יראין שמושה לרשב״ן ז״ל שכתב בפרק ה׳ וז״ל וזה הפיעור של ס״ד לא הילקו בו בין בחתה גסה לבחתה דקה שבין בחתה לחות אותה בתין הדק אף בתין הגס עדיפא בו הבחתה ותלאן לחד הרב בעל הפיעור ז״ל בתה חסרה אחות ועמדה על פיעור ע״ד בחתה בחרה כו׳ עכ״ל מבואר מדבריו שאף לענין פיעור חסר באות קמה אין חילוק בין בגס לבין בחתה אבל אם יש בחתה מהן בתין מראה הפרש בינהם אבל אם הם בגס שיש סדק באחת מהם במקום שדרך להיות מפוצל (ז) אעפ״י שאינה גדולה ורחבה כשנים בשר אבל אם הסדק אינו במקום שדרך להיות מפוצל שם אינו מועיל שאנו תולין אותו שהוא מן השריטות הרגילים בריאה או חסרון בריאה הוא וטרפה :

ו מה שאמרנו שסדק מועיל להתיר זהו בשהסדק ארוך ברובו של המקום הראוי להיות פרוד (ח) למעלה או למטה ורחבו ועמקו כל

א ריאה שניקבה טרפה הלכה למשה מסיני וכל טריפות הריאה שיתבארו בסימנים שלפנינו כולם (א) מחמת נקיב׳ הריא׳ הם יש מהם שהשינוי מורה שבב׳ ניקבה וחורה ונסתמה ע״י קרום העולה מחמת מכה שאינו קרום ויש שהשינוי מורה שבין שלקתה עתידים הקרומים לינקב וכל העומד לינקב רואי׳ אותו כאלו היא נקוב ויבואר כל אחד במקומו : **ב** הריאה היא שתי ערוגות וכהם חמשה אונות ושתי אומות גדולות ביצד כשתולין הבחמה ברגליה ופניה כנגד פני הבורק שאז ימין הבחמה וימין הבורק אחד הם אז בערוגה שבימין נפרדים ג׳ חתוכים הנקראים אונות ואומא אחת גדולה ובערוגה שבשמאל נפרדי׳ שני חתוכים הנקראים אונו׳ ואומא אח׳ גדולה וכך סדרן האומא היא למעלה והאונא הסמוכה לה בצד ימין היא הגדולה שבאונות ונקרא׳ ארוכה ועבה ולפעמים נקראת אונא תחתונה מפני שהיא תחתונה כשהבורק אוחז הריאה בקנה ונופח בה ואונא השניה לה נקראת אונא האמצעית ואונא שאצלה נקראת אונא העליונה ולפעמים נקראת אונא הסמוכה לגרגרת והיא האונא המתפצלת לפעמים ובצר שמאל למעלה היא האומא וברכה להיות גדולה מן האומא שבצד ימין ואצל האומא השמאלית יש שני אונות תחת׳ אחת הסמוכה לאומא והשניה הסמוכה לגרגרת (ב) ואותה הסמוכה לגרגרת ברכה להיות קטנה מעליונה שבצד ימין הסמוכה לגרגרת ועוד יש בריאה אונא אחת קטנה ונקראת עינוטא דווורדא וברכה לעמוד בצד ימין אבל אינה עומדת בסדר האונות אלא מרוחקת מהם לצד פנים ויש בזה עניני טרפו׳ חסר ויתיר וחליף על הדרך שיתבאר:

ג חסר ביצד אם חסר אחת מהחמש אונות · או א׳ מהאומות או הווורדא שחסרה טרפה ואפי׳ לא נחסר רק שנמצא אחת מהם קטנה מאוד שאחר שנופחין הריאה היא פחותה מעלה של הדם דנין אותה כחסירה וטרפה :

ד שיעור עלה של הדם האמור בכל מקום יש אומרים ארכו ורחבו כאורך ורוחב ציפורן אגודל בינוני (ג) וי״א כאורך וברוחב פרק אמצעי של אגודל בינוני ולכן בכל מקום שנזכר שיעור עלה של הדם יש לתפוס כדברי המחמיר שבהם וי״א שבכל מקום שצריך שיעור עלה הדם להקל על ידו יש לשער בציפורן של שני אגודלין והדבר ספק אם הוא שיעור א׳ עם פרק אמצעי או קצת יותר ויש לנהוג כן להחמיר(ד) ואין הפרש בין בחתה גסה לבחתה דקה לענין זה ויראה לי (ה) שבגדיים וטלאים ג״כ אין להקל באם האונות פחותות מבמ״ד אם לא במקומות שנוהגין להתיר בגדיים וטלאים כשנמצאו באותו מקום רובם בלא היתוך אונות כאשר יתבאר בסעיף קל״א אז יש להתיר גם בזה כשנמצאו רובן של גדיים וטלאים בחתוכים כאלה הפחותים מבמ״ד :

ה אם אין בריאה רק שני אונות מצד ימין אע״פ שאחת מהם היא גדולה במראה ורחבה כשני אונות(ו) חסירה היא וטרפה וכן אם אין בה רק אחת בצד שמאל אע״פ שהיא גדולה במראה ורחבה כשתים טרפה כיון שאין שם כמין מראה הפרש ביניהם אבל אם יש באחת מהן כמין מראה הפרש שנראה לדון על ידו ששנים הם בגון שיש סדק באחת מהם במקום שדרך להיות מפוצל (ז) אעפ״י שאינה גדולה ורחבה כשנים בשר אבל אם הסדק אינו במקום שדרך להיות מפוצל שם אינו מועיל שאנו תולין אותו שהוא מן השריטות הרגילים בריאה או חסרון בריאה הוא וטרפה (ח) למעלה או למטה ורחבו ועמקו כל פירוד. כפשוט הזה בין בעיקרן כו׳ אע״פ שכל הסדק דבוק לגמרי ואין שם סדק כמו שע״י המקום הפרוד אינו מכירין שהם ב׳ דבוקות ולפירוש הב׳ שפירש הב״י בהרמב״ם א״ל פירוד כלל כל שם סדק ומוכך הסדק כפשוט ס״ד דו בזה ומ״ם לם היה בוטלם כו׳ ל״ל שסיה סדק בתוכך כמ״ד וכ״כ בת״ם ס״ק ח׳ לפירוש הב׳ ודעת רוב הפוסקים לסקל אע״פ שאינו ספל׳ מפולש מעל״ע ומשמע מדבריהם דבמוחב מסתו פני אבל בתוכך יש להספקק והרמ״א כתב להקל בשם״מ בסדק

הביאו בזנה שמואל דהכך פרושים פליגי במיני ע״ד כדאיתא בסוכה הדם דמטה עליו אלו מהולקים בפישוטם הם ב׳ מחתוכים הסמוכים אל הענן גדולים הם ואחד רוכב עליהם קצן מהם הקצן פישוטו כפישוטו הקצן ולגדולים פישוטן כפרק אמצעי של אגודל כו׳ עכ״ל ובאמת מ״ם הדם דמטה כו׳ ליתא דמבואר שם דבכאלו נוזנא הדם פושט הוא והדם דמלה הייט מלאה בחד קיצא גם מ״ם אח׳ הרוכב עליהם קצן מהם לא משמע כן מדברי רש״י ע״ם ועיין מ״ם אח״ז בת״ם על מ״ם אל״ח שהרי ים לנו הדשים לפער בהם דר״ל דלהרי פליגי דלא ידעינן בחיזה מין הדם פישוטו כדמשמע בסוכה כו׳ ושוונתו כיון דאיכא הדם שהם והדם פושט ותפא מלאה וכדומה ותפשר שים קצת גדולים מאיך וא״כ א״א לפער בהדשים אלו ולכך פליגי בחיזה מהם פישוטו חז״ל ועיין בת״ם ס״ק נ״ג שפשוט פרק אמצעי דאגודל הוא יותר מעוכי אלבע אגודל ע״ם : (ה) שבגדיים וטלאים כו׳ · נ״ע בגדיים וטלאים אם נרשים החיוכים לגיות כמ״ד דשמא י״ל הגדול לפי גדלו ואעפ״י שבתבתי בס״ק הקודם בשם הרשב״ן שאין חילוק בין דקה לגסה כיון דבשם״ם שתמא קפאר אפילו כמ״ד מ״מ אפשר שבאותו המין עצמו יש חילוק בין אמרי הרבי לזוטרא דכיון דאיכא חיתוכים אפשר ס״ל דכי גדלי גדלי הוא הפוטם בהדייהו ולא נרע מאי ליכא חיתוך הוא כלל ים מבשרין בגדיים. ומלאים דאמרין דגדלי בהדייהו כמ״ם בסוף סימן זה ולא״כ ס״ה כשים חיתוכים אלא אין בהם כפשוט ע״ד אמרין שפוטו ליגדל ולגיות כמ״ד ול״ל אין לסקל בזה כ״א במקומות שהגין קולא בגדיים ומלאים אם אין לסם חיתוך לוהם וסייט כשבהוב נמצא כך לדיהו אפשר לפשוט בשבכאו נוזנא כשהרוב נמצאים אין בחיתוכים כמ״ד אבל בלא״ם אין לסקל כדמשמע מסתמא הפוסקים וגם בימין משם כתב בשם״ם זה ויש לפשריף אף בגדיים ומלאים וגם כשאין הוזנא כמ״ד כו׳ ואע״פ שם״ם וגם כשאין הוזנא כו׳ אלי. אמ״ם רמ״א שם לפשיר בשם״ם ביאור כ״ם וע״ז כתב שהם אין מוסגין כן ע״ם מ״ם מדסתיך עניו לו משמע דגם בגדיים ומלאים בעינן כמ״ד וא״ע : (ו) חסירה הוא כו׳ · הר״ן כתב בשם הרוקח לפשיר זה בלא סיכר סדק ואח״ז דמשם״א הביאו הכבה״ג העתיק נ״כ דברים אלו וגם הבולקים הארוכים הביאו זה ולא משמע כן מכל הפוסקים והפר״ח כתב אין לפשוך ע״ז ואח״ז בת״ם הסכים עמו וכתב אלא אמנם כן ברוקח ואפשר הר״ן בשם הרוקח מיירי באונא מרוכה ועבה שאם ליכר שהאונא האמצעית היתה במלאה ונמשך בשנים והיה אחוך יוצא בכהאי נוזנא כבר כמבואר נ״כ לקמן סעיף ט״ז אבל בשאר אונות אין מקום לפשיר ונם לשון הר״ן שם נ״ע בכתב אח״כ ע״כ אריך הבודק לשום לב על הבדקים כו׳ וא״ל דאדלקמיה קאי דמיירי בשים שם סדק ע״ם : (ז) אעפ״י שאינה גדולה כו׳ · כללעי״ד ממ״ם הפוסקים דין סדק בכהם ולא ביאתו שלריכה האונא לשוה גדולה בתלמה ונמשך בשתים אונא דבכל גוונו כבר בשבסדק במקום הרגיל להיות מפולג אע״פ שהאונא קטנה כיון שים בה כדי לחלק ע״ד לזה וע״ד לזה אנו דנין אותה לשנים. (ח) למעלה או למטה כו׳ · עיין בב״י בכתב ב׳ פרושים בדעת הרמב״ם וכוונת דבריו לענ״ד דלפירוש האחד כל אין הבדק ברוב המקום הראוי להיות פרוד אז בעיון ביהיה עכ״פ כפישוט ע״ד פירוד גמור בלי דבוק כלל וכשים אינו בדבוק אבל בתוכך יש לסקל בלא״ם אם״ל דכ״ע ס״ל הר ביאור ע״ד שזה בין בדקה וכין בגסה אא״כ מ״ד בפרק ס״ל דאיתא שפי פישור זה דהוא פישור הרגיל בגסה יותר מפישוט כו׳ ומ״ד בלשון ס״ל דמלמודא מ״ד הוא נקב א״כ כל הנמנו מ״ד לפלו קבן הוי פישורא כו׳ הרי מבואר דגם הוא מודה דבין בגסה וכין בדקה חד פישורא הוא רק מתפרש שעם הפלוגתא דמר מפער בעלה הדם גדול כיון שבגסה הרגילות כן הוא ומר מפער בעלה הדם קבן לפי הרגילות בדקה וכמ״ם בת״ם שם

(פרי תבואה)

כל שהוא ואם הסדק בשיפולו וסובב מלמעלה למטה בשיעור שאם היה פרוד שם הי' (ט)כל אונא כעלה של הדס רואין כאלו הוא פרוד ומובדל שם וכשר וכן אם יש סדק וארכו ועומקו (י)בשיעור אורך ורוחב עלה של הדס אפי' בעיקרו או באמצעו ואין שם רוב המקום שראוי להיות פרוד כשר וכל זה ע"י בקי בט"ע שהיכר נמור הוא ויראה לי שאין להקפיד כ"כ שיהיה הסדק עמוק ברוחב עלה של הדס רק אם הוא עמוק קצת באופן שאין רגילות שימצא סדקים כאלו בריאה והוא במקום שראוי להיות מפוצל שם ומ"ם טוב להחמיר במקום שאין הפ"מ ובמקום הפ"מ ושעת הדחק יראה לי לדקל אף כשאין באורך הסדק (יא) כשיעור עלה הדס

כ"ם וכמ"ם המה עליו וכתב דכיון דרש"י לא פי' מידי בלוכך הסדק כמה הוא ולפסר כמ"ם הב"י בביאורו דבעינן כל מקום הלוטה לו רוחו ובסר"ח כתב כו' ולקמן אבאר שלענ"ד אין הוכחות שהוכיח הח"ז מוכרחים · ומ"מ נדינה ים להחמיר כמ"ם לא"ז וכ"ל הלם ים כמין סדק בשיפולו כגי בט"ד וכתם אינו בשיפולו גרוע שיהיה עכ"פ ברוב מקום תחוכי הלוטה ואני מלאתי בדברי הרמב"ן בספר יצין במוטה סוף פרק ה' שכתב וז"ל וכתב הרמב"ם ז"ל שתם הם דבוקות כולן אלא שים הפרש ביניהם בעלה של הדס כשרה ויפה אמר שזה שיעור הוא ולפיכך היא לוסרת מגבה כמו שבינינו וכיון שזה הי' שיעורה ש"ב אינה חסירה כלל אלא שהי' נראה דבוקה כשזה הפרש הוא בסוף הלוט' בתחלת הפרשתן אבל הוא כתב בין בעיקרן בין באמצען בין בסופן והיה אפשר לחלק שבסופו נדיך בעלה של הדס שזו היא הלוטה אבל באמצע לו בעיקרו אפילו פחות מעלה של הדס היה מספיק להכשיר שכיון שים הפרש מעט ביניהם אע"פ שנדבק בסופן אותו הוא אינו שבראם אבל מה נעשה כבר הורה זקן וכ"ם באמר להחמיר באיסורי תורה עכ"ל ומסה לעיל מעיה הביא דברי רש"י שכתב סדק כשר וכתב ע"ז ויפה פירש שזו לוגי ים לה אלא שנדבקו ואלא יהא אלא סוכתא הרי אתנו דהרי לוגי הסריכו בשרה עכ"ל ומדכתב על דברי רש"י שיפה פי' וגם על הרמב"ם כ"כ משמע דס"ל דגם לרמב"ם כני בסדק וכמ"ם הב"י בפירוש הב' ואיפכא ממ"ם אח"ז דאח"ז ס"ל הסרש בסופן עדיף · והרשב"ן ס"ל דאדרבה באמצע לו בעיקר עדיף דאפילו כשיעור ט"ד לא נריך אלא שלא יפה לזה מהולאה זקן הרמב"ם ז"ל ולפסר הרשב"ן מפרש דברי הרמב"ם דפירוש נמור בעינן. ומ"ם ויפה אמר היינו שיעור ט"ד וכיון דאיכא פרוד נמור בעיקרן לו באמצען ודאי דמסתבר מפי דבריה הם לעפ"ד שאין בפירוש כמ"ד שהרי זה מורה שנדבקו יחד ועדיף מפי מהפרש דסופן דבזה נריך שיהיה אריך כשיעור לוגא שמקום המחובר מהולדתן מבל"כ אח"ז דמיירי לענין היכר סדק מסתבר מפי אתם הסדק בשיפולו וסובב הולך למעלה עד שיעור ט"ד שאלו לוגרים שבנים הם מאם הסדק בעיקרו לו באמצען כיון שבסוף אין היכר אלא אתנו לגרישותא ואין חוזין בו לומר שבא להוכיח על הבדל הלוטה אם לא כשהוא פרוד ברוב מקום תחוכי לוטה לשון אלא לחלק לבלוטה אך לפי הטעם שכתב בת"ם לחלק כשהסדק בשרשו מה בכך דבפרוד דמי כו' כמ"ם בא"ח ח"ז ח"כ נראה דס"ל דאף בפרוד ממש נרע כשהפירוד באמצע והוא לסיכך ממ"ם הרשב"ן שהבאתי: (ט) כל לוגא כעלה כו' כן הוא דעת הרמב"ם אלינא הסב"י לפירוש הב' אלא דלדידיה גם בעיקרן לו באמצען הדין כן ולא בעינן שיהיה פרוד ברוב המקום שראוי להיות שם תחוך לוגא ולא"ז בת"ם הכריע להחמיר בעיקר לו באמצע כפירוש הא' של הב"י ומעם הדבר מבואר בת"ם במ"ם שם להשתמש בדברי הג"א בשם רבינו"ם רוחלם סדק מעט ליכר בשוליהו כו' דשמא ר"ל דוקא בסופו אמרינן מקום הסדק בפרוד דמי אבל אם הסדק בשרשו מה בכך דבפרוד דמי כיון שהדבק ותחברין בסופו אינו לוגא לוגא עכ"ל וכ"ק שלפני זה כתבתי בי"ל דבל באין בסדק בסופו אז לא אמרינן כלל דבפרוד דמי שלפי"ז נעמוד לומר שהוא בפרוד לף במקום שאין סדק רק שהסדק לא נראה שם וזה לא אמרינן ומ"מ ס"ל לאח"ז להקל אם הוא ברוב המקום שראוי להיות לוגא דאז מסתברא דסוי ברודים לגמרי אלא שנדבקו אח"כ אז אמת בשנים היא סדורה כהלכתה ולף על נב דהמיעוט שבסופו אין בו סדק אבל מ"מ בהב רוחא גרינן ומוקמינן לה בחזקה שברות דסך ריאה לא חסר ולא מידי · ומ"ם בת"ם שמהרי"ן פסק כראבי"ם שהכריע עפ"י דבוהיו ג"ע האיך הוצא מלשון הראבי"ם שם דנסדק שני דהא שם משמע בשיה חהוך קצת כדקאמר וקצת תחוכה ופירוש שיה ליכר מעט כו' ותיבה מעט ג"ל דלא אתי לאוריי על הטומק וכוחב רק על האוכך אבל שיה היה החחוכה ופירוש רק מעט אבל לא כמ"ד וס"ל דבהבי שני להבחין שמאלוסהלא הלוטה · אמנם דעת הראבי"ם נופי מבואר שם דס"ל דנסדק מעט בשוליהו כשר: (י) כשיעור אורך כו' לשון זה שהקתי מדברי אח"ז בשמ"ם ולא נקט רק אורך ועומק דאילו הרוחב של הסדק בשיעור בכל שהוא כדרך תיבוכי הלוטה דמקרבי להדדי פפי ואין ביניהם רק כל שהוא וא"כ מ"ם לשער באורך וכוחב הב"ד היינו שאורך הסדק יהיה כאורך הסרפא ועומק הסדק יהיה כרוחב הסרפא ולפי"ז יהיה פירוש דברי הרמב"ם אם יש ביניהם כעלה כו' ר"ל שיש סדק כמרחה הפרש שיוכל להיות לוכו בעלה הדס אז באורך באורך העלה והשעק של הסדק כרוחב העלה וכתבו של הסדק כעובי העלה שהוא ס"ם ומ"ם אח"ז בת"ם בקר"ח ובפלאתי כו' לתקל קולא גדולה להתיר בסדק מהמה באורך ומהמה ברוחב כו' היינו למימרא דכיון שאין שם רק מהמה באורך ג"כ הו"ל כגקודם בעלמא אבל אם יש באורך כשיעור ט"ד אע"פ שאין ברוחב רק מהמה כשיעור פירוד לוגא שני בהבי ולדרבה אם הסדק רחב גרע טפי · דהוי כחסרון מבחוץ וכמ"ם בבע"ש שאח"ז מדברי הבמ"ח וכן מבואר בת"ם דלענין הרוחב גב המחבר מודה דבכ"ם שני ומ"ם שם בסוף ולף על נב דבמ"ל הולך אבל זה וס"ל בהרמב"ם דבעינן עומק ורוחב ע"ד כו' נעל"ד שהוא ע"ם וס"ל עומק כרוחב ע"ד לו שהוי"ו מחיבה ורוחב צריך לחיבה בלפנין וכל"ל עומקו רוחב ע"ד אבל רוחב הסדק שיעור דליכא לע"ד ביהיה כרוחב ע"ד ובאמת מ"ם לא"ז בשם רש"ל מבמע דרש"ל מפרש דברי הרמב"ם בסדק הלא שהוא עמוק כע"ד ולענ"ד אין זה דעת רש"ל אלא הוא מפרש דברי הרמב"ם כהרא"ם דבב' לוטה דבוקה הפרש נמור בעינן כע"ד ומ"ם בים"ם סימן ל"ם אם לא שים הפרש כו' ר"ל הפרש נמור וכך מוכח מדבריו בסימן ל"ג שהבאתי לענין סדק שלוו מעלף להפריש דלפי מ"ם בסימן ל"ם דבלוגא אין מועיל היכר היינו אין לו צריכין לכל זה מבמע דלדידיה אין מועיל סדק לף בלוכך ועומק ג"ד דאל"כ עדיין אנו צריכים למודעי שלף סדק כזה אין אלעלף להכריע לעשות שלא יהיה על יהו לף על פי שמועיל להכשיר אלא וודאי דס"ל דאין מועיל להכשיר

כ"א פירוד נמור ובכהאי גוונא פשיטא דמועיל להכריע ג"כ וגם בהנהוה בדיקה מהרש"ל כתב שדעת הרמב"ם דבעי הפרש ממש ביניהם כמו מ"ד כו' לשון זה משמע שיהא מופרש בפילוש מעל"ע ומ"ם אח"ז מלשון הר"ן כו' לענ"ד אם בתנו לדייק כן מלשון הרי"ן ים לנו לומר דהפרש מפולש בעינן להר"ן אלינא דהרמב"ם ואע"פ שקשה על פ' זה כמ"ם אח"ז בשם הב"י מלשון הרמב"ם שכתב כדי שיוכר שהם שהיה דבוקות ואי הבדל ממש קאמר הרי הם שהיפרודוה כו' (ונאמת בב"י ליתא להדיוקא רק ל' כתב דלשנא כדי שיוכר ס' וכיונים הפרש ובדק הרי היכר שהם כ' דבוקה רק אח"ז כתב בשבו לדייק אח"ז דיי"ל דלסופן לא אינמיך כו' א"כ לף לסוף אינמיך ע"ם והוא נכון וכן נראה מדברי הפ"ת ס"ק ל"ד דכל היכא שאין הפרש רק בעלה של הדס מובדל ממש בעינן אבל היכא דל כא אלא כע"ד דהיכרא בעין בהסדק אין לסכיר בשום אופן ומשמע דהם דס"ל שזה דעת הרמב"ם וכן בת"ם נופיה ס"ק ל"ד כתב הב"י אזיל לשיטתיה דס"ל דלינא בסדק שהשב לב' ובכגר בהבחו בס"ק ה' בהרמב"ם אולק כו' עכ"ל ומשמע דס"ל דלהרמב"ם שום סדק היינו מועיל ועיין בפרי חולר דס"ל לחלק בין ב' לוגות דבוקות דאז מועיל הפרש כ"ד בין בעיקרן כו' משא"כ היכא שבולוגה דבוקה אין זה מועיל כ"א בסופן ואם הסדק ע"פ כל המקום תיבוך הלוגא לו רוכה ס"ל דמועיל לף בבולה דבוקה ע"ם ותבנה לדיעה כי מ"ם אח"ז דבעינן בעומק כשיעור ט"ד לא נמלא כן בפוסקים וגם נראה דל"ם שיעלא סדק עמוק כרוחב ט"ד שהוא כלפונן אגודל (וכמ"ם הר"ן על פלוגתא דמהרי"ו המבואר בכה"ג בזה מעבר ברוחב הפרפא וזה בלוכך ובלרב הפנים הפרים בבם עולת יצחק בהוחב בהלבע הוא המוס ובלאמת בס"ם נפל בע"י ול"ל ברוחב הפרפא) ואם בלוגא לבער ברוחב הפרפא הייט לענין שיעור הלוגא עצמה שבני שיהי' הסדק בתוכן שיתאר כשיעור ט"ד מבר בדדי הסדק בעוכל לדוסם לוגות דבוקים ולפסר בל"ל שיעור רוחב הלוגא ברוחב ט"ד וזה ים לו מקום ממ"ם דשיעור לוגא כמ"ד אבל לענין הסדק לא צריך לבער כמ"ד כ"א לענין הלוכך דבהסדק הרבו כמ"ד אלו רואין לוכו הלוגו סוא כבוד שם והרי ים לבל לוגא לוכך בשיעור הראוי אבל לענין עומק הסדק אין הרגלים לבער ברוחב ט"ד אלא נראה בכל שהוא עמוק קצת באופן שאין בריאות כאילו רגילים להמצא בריאה אז כיון שהוא במקום שדרך להיות מפולל תולין ממנו שהוא מהמת שבמקום הזה נדבקו הלוגות לבדדי ומ"מ ים לתחמיר הוגיל ועיק מפומי' דאח"ז ובפרע בדעת הרמב"ם דבעינן ביה' הפרש נמור כע"ד וכן דעת רש"ל בנלעל"ד: (יא) כשיעור עלה כו' הנה הרמ"א כתב בסתם לתקל בס"מ בסדק כ"ם ואח"ז בת"ם המה עליו וכתב כיון דרש"י לא פירש מידי בלוכך הסדק כמה הוא ולפסר כמ"ם הב"י בביאורו דבעינן כ"מ הלוגא לו רוחו כו' ולפענ"ד מלשון כל הפוסקים המקילין ע"י סדק מבמע מדבריהם דבסיכר כ"ם סני הנה הבוסף דף מ"ז ע"ב ד"ה הביעה בתבו וז"ל סיינו שבלוכך לגמרי אבל אם יש בה שום היכר בעלמא בשרה ע"כ מבמע להדיא דלף אין בו שיעור ט"ד בשר וכן בלשון בסקי הרא"ם לו אין נראה לפסק שום סדק במקום תיבוך הלוגות מרבה ומ"ל שר"ל דסני ברוחב ועומק כ"ם אבל מ"מ בעינן שיהי' בכל מקום תיבוך הלוגות לו רוחן אבל ז"א דהא הלשרי מייתי דברי הרמב"ם שאם הי' בעלה של הדס בין בעיקרן ובעלה בתי' דמלשנא דהגמודה מבמע שרש"י שאם ליכר הפרש כ"ם לא שיעלא בלוכך הסדק כמה הוא מבמע מדברינו שיעלא לתקל בדעת רש"י ואם ליתא דבעינן שיהי' בכל לוכך תיבוך הלוגות לו רוחו א"כ יש הומלא ג"כ דדברי הרמב"ם המלריך הפרש דיי לו בשיעור ט"ד בין בעיקרן כו' (ועיין בפרי חולר שבתב דסדק ע"פ כל מקום תיבוך הלוגות לו רוחו לוה בי' בשנות פפי משיעור עלה הדס בעיקר ובאמצע ע"ם) · אלא ודאי באין הכוונה בכל לוכך מקום תיבוך הלוגות ולפי"ז מ"ם בבסקי הרא"ם שום סדק היינו דסדק כ"ם הוי היכר וכן נראה מלשון הסמ"ג שבתב וז"ל ובירים רש"י אלם אין ליכר בה שום הפרש נמור בין לוגא לוגא וכמין סדק קטן ליכר במקום חיבוקן בשרה אין חלקם כעין עכ"ל מדקאמר כמין סדק קטן ולא יהיב שיעורא למלתא משמע דלף אין בו כמ"ד ואע"פ שים לפרש דסדק קטן דקאמר היינו בעומק ובכוחב אבל מ"מ בעינן שיהא בלוכך מקום חיבוק הלוגות וכדמשמע מלשון מקום חיבוקן אבל לפענ"ד דבך במקום חיבוקן לא אתי אלא לאפוקי במקום אין דבך להיות מפולל וכמ"ם כל הפוסקים אבל אם הוא במקום חיבוקן אע"פ אין אלוך כ"כ מהני בדסיים בה אין זו הלק' כעין וכן בבוקה סי' שפ"ג בשם רגמ"ה כתב אם לוגא לוגא אי דבוקה בלוגא ובלוגא מפורדה כ"ם כדי שיהא בה היכרא בשרה עכ"ל ודוחק לומר דבפירוד נמור דוקא שני בבל בהוא משא"כ היכא שים היכר סדק וכן בסי' שפ"א ובפ"ב כתב בשתם בדק ליכר בשרה ולפסר דהבוקה לשיטה' שם דס"ל לענין יהיה דלאו דוקא ס"ל אלא דבר מועם עכ"ל וא"כ לענין סדק אמי מועיל בהבוה מבו"ד דלדידי' אין שיעור בגדלות הלוגה בלל ועיין בבגה"ג כתב דלף מאן דס"ל כמ"ד דוקא מני בבר בסדק כ"ם שני בדמוכה מדברי הסוס' ובעה"ע דס"ל דבעי כמ"ד ולפ"ס ס"ל לתתיר בליכר סדק בהם ים רמ"י נס מדברי אחר פוסקי' שבלאתי לעיל וגם בספרי מיה לדרך בתב ג"כ ואם ים ביניהם הפרש כ"ם בשרה ובספר הבב"ן קטן שהיכר הלמוד מהר"מ מרוטנבורק בתב בס' שכ"ה וז"ל ואם לוגות דבוקות זו לזו ונלוגות בהרחי ים הפרש ביניהם אמי כ"ם בשרה כו' ונראה דלהו דוקא הבדל נמור אלא בהפרש סדק שני אלא מקור בדרבו ומ"ם ונראה בהרחי ל"ע דמשמע מכל הפוסקים שאין צריך שיהי' לתרלים הענין בהרחי אלא כל שים הפרש ביניהם שני בהבי ולפסר לבגיה ונלוגה בהרחי שים הפרש כו' ומרדכי בתב בשם הגהו' מרפה דר' ת ואם ים היכר פירוד בנאמיהן בתבהו בשרה עכ"ל ומלשון היכר פירוד משמע דבסדק מיירי ולפסר לפי שאינו כמ"ד היכר פירוד קרי ליה אע"פ שהוא מפולש כיון שאין בו שיעור לא הוי רק

סיכר לבד שהו' מפורד · ומ"ם סיכר פירוד מראשיהן גריאה דאזל לטיפהו דס"ל דמ"י חלון מרפה ח"כ נסי הסיכר פירוד מועיל אף בעיקרן מ"מ הרי ים כאן סרכ' עם חלון מרפה"כ לדידן דלא מחלקינן בהכי"ת"כ י"ל אף בעיקרן או בלמעטן מועיל סיכר פירוד כתו במועיל בכוסן וס"ע ועכ"פ מדברי כל הפוסקי' הכ"ל בכתבו סדק כ"ם ולא תשמיע' חד מיניהו לגאר סיכר' בדוב חיתוך האותות או עכ"פ כשיטור מ"ד מסמע דס"ל דכל שים סדק לאו בכלל שיעת כאופה' הוא ומ"ם לא"ז שים לפר' לטן ראבי' מ"ש אם סיכר סדק מעט בטוליהו לאו לחימרת דאפילו מבהו בכוסו כני אלא לחימרת הסדק צריך לרוחה בכוסו כו' לפעל"ד לפי המבואר שם בתקדק מל' הפוסקים שפיכסו שיעת כאופה' הייט שהיא חלקה בכולל הטוח בסיד שאין קמט נראה בו אבל בקמט מעט כבר מבלן פבק ראבי"ם דאם הכהו כו' ימו"ם מבמע דבל שאינה חלקה בכולל ים שם קמט מעט כבר ואינו הנוי בשיטור מ"ד וגם מבמע מזה דאין הינוך בין בכוסו בין בעיקרו דבל שים קמט מעט כבר ומה שהמה אא"ז בבסדק מבהו בלוכך ובנוחב אינו אלא בשיטוט בעלמא אין מחיר ע"י מרפות דאוריתא בוק מזי כמה שריפות ים בריאות דקות וקלנות כו' לעל"ד אם אלו לחוש לזה גם בה אם הוא כמ"ד ים חשש זה דמאה הוא מן הבריאות הנמצאים בריאה לעמיים תרוכים בנה · אלא ודאי הבמצוים אצל בדיקה מומחים אם שריפה וגם יודעים ומכירים אם שריפה זו מן הבריאות הרגילים לבוא בריאה ובדע לא יהנו לבשיר על ידו ועוד דגם בסדק כמ"ד יבול לבוא בהוא הסרון מבחון אלא לפי שפ"ל בעין חיתוך ולא יהא רחב והלק לחטה במ"ם בשמ"ח עי"ז אנו מכירים שאין זה חסרון רק סיכר שים בלן חיתוך אותות וכך הוא בסדק פחות מכמ"ד כל בהות בעין חתוך ובמקום שדרך לבוא מפולג שם בומבין עליו לדעת הפוסקים בגם"י ולכן ס"ל לרמ"א לבקל בהם"מ ומה שמסתיע מא"ז מגלון הגא מעשה בריאה כו' וסי' בו חתוך גמור שהוא בדי לבשיר ע"י כו' משמע דבעי שיטורא לעל"ד י"ל דבוראי במ"ם בלעמים הוא חלק לחטה שבראה בעין הסרון מבחון כמ"ם אא"ז אם שהוא בחכלית הדקות בעין שריפות שבריאה ונזה כתב שם' חיתוך גמור שהוא בלתי לבשיר על ידו שאין לדון בחסרון מבחון אם שריפה ודאית אף שים לחוש להחמיר שבני הרבב"א הבינו דעת הרמב"ם וגם חלק עליו והרש"ק כתב מתחלה אם סדק בתראה הפרש בשר ים מי שאומר אא"ז כו' אם הי' ביניהם ספרים בעלה הדם בין בראשן כו' ואיכא לחימר מ"ם אם ים סדק כו' הייט שרוב מקום חיתוכה דאותות בא"מ"ז וגם הר"ן בתב על הרמב"ם ופה אמר כיון דמסלה וכ"ב הרמב"ן בתב"ל בשמו וקצת מבמע כן בהיקוי זוהר תקון כ"ם אחיתה שם וכנפי ריאה אינן כפי הוון ובריכן לתהוי פרודות מלמעלה הכ"ד ופיסם וכנפיהם פרודות מלמעלה אי אינן בחיבור מרפה אבל מבמשות לבון זה דפיחוד גמור בעינן כדעת הרמב"ם ואפשר לומר דבל שים סדק הרי יהוא לו שים שם פיחוד אלא שנסרבו בסדקן או מבפנים סדורים הם"מ ושעת הדחק שפיר ים לבמוך על סדק שבסבן בבדיקה מכיר שאינו הגיל להמצא בריאה אע"פ שאינו בע"ד כיון שהות במקום בראה לחוש מפולג הוון בחטי בגלעב"ד : (יב) ים לאסור כו' · עיי' בגיאור לש"ך ס"ק ל"ד שהוכחתי ממ"ם הש"ך שם הרמ"ם הרמ"א דאותה שהפלגה וים לה שורש א' בעובי אצבע אינם נחשבה אלא לחתה הייט להמריף אבל לבשיר לא נרע מסיכ סדק מונח מזה דפיטול שוה לגמרי לסדק בתון הפ"מ דבעיק ע"ד אע"פ שאין בו שורש בעובי אצבע ומ"ם בפנים אם נחפלגה בעובי וכו' עיין בפפתי דעה סוף ס"ק כ"ד שנחסבק בזה ולענ"ד נראה לאסור ועיין בפ"ת ס"ק י"ב ודבריו ע"ש : (יג) בין אם כל הריאה כו' · כן הוא דעת הש"ך עפ"י משמעות כל הפוסקים ודלא כרש"ל שסובר לחלק הבאותה אחת הסרה או שאינו לא מסני סיכר סדק רק אם כל האותות דבוקות דליתה כיון שהר"ן נתן טעם שאנו אומרים שנסרבו זו אז בבסדקן א"כ אין לחלק בכך ואא"ז בתב בבמ"ח דאפילו בימות שהוא בחולדה ים מקום לבבשיר לפי בלעו אומרים כיון שים בתון סיכר סדק זה מורה שנפנים הוא שדורה בהלבתה בשאר ריאות וים בזה נ"מ לדינא בפ"ם לקמן ובח"ם שם הבית רמ' שבני הר"ג אוסר סרכה מבוא לאומה ואפ"ם מהיר בסיכר סדק אלמא דלאו מבעמא שנסרבו בסדקן אחי עלה ולפענ"ד י"ל שאין מבתון רמ' שבני שעם הבריאים אחוזא לאומה משום דס"ל דאומה לא מזקי אוזא ולפי"ז נבי שיעת כאופה דאמרינן עלה דליתה לה חבוטי דאוזי י"ל נ"כ דדווקא חבוטי דאוזי הוא דליתה לה אבל בתקום שבוטדים האותות מן האותות ים שם תחוך וכלבך כיון שים שם סיכר סדק באותה שבר חמי וכן נ"ל לדעת הרמב"ם לפי מה שנורם

הדם ע"י בודק ממחה שיודע להבחין שזה הסדק אינו כן השריטות דרגילים להיות בריאה :

ן יראה לי במקום שאין הפ"מ (יב) יש לאסור אפי' אם חסר א' מהאונות והאונא שאצלה נתפצלה לשנים ואין הפיצול ארוך בעלה של הדם אעפ"י שלא נשאר שורש אחד כעובי אצבע ואם אונא אח' נתפצלה בעובי אע"פ שאינאח' בהם בולטת רק עומדי' בשוה עם שאר האונו' ואין להם שורש אחר בעובי אצבע על הדרך שנתבא' בכעיף ס"ג אעפ"כ אין מועיל להשליחסרון האונא וטרפה: ח זה שהבשרנו ע"י סדק צריך לדקדק שיהיה כעין חתוך אבל אם הסדק רחב וחלק למטה שנראה כעין חסרון מבחוץ ולא בשתים דבוקות אינו מועיל להבשיר על ידו אע"פ שהוא ארוך · ואין חילוק בכל זה (יג) בין אם כל הריאה דבוקה ואין לה חיתוך אונות רק סדקים במקום שראוי להיות מפוצל ובין אם שתי אונות לבד הם דבוקות שאף בזה מועיל היכר סדק כמו שביארנו: ט יראה לי שהסדק מועיל להבשיר אף אם נמצא מנין האונות בשליכות ואחת מרנה היא פחותה מעלה של הדם אחר הנפיחה ובאונא שאצלה יש סדק אין אומרים כיון שיש כאן חמשה אונות לפנינו הסדק הזה הרי הוא כאילו אינו (יד) אלא כיון שזו פחותה מעלה של הדם רואין אותה כאילו היא תלתלי בשר בלבד והסדק הזה הוא מורה שיש כאן שני אונות להשלים האונא החסירה וכשרה :

י ריאה שאין לה חיתוך אונות או שיש לה אלא שחסרה אחת או שתים והובשרה ע"י סדקים אין צריך לבדוק אם יש עמדים כמפונות (טו) ומעמידים אותה בחזקת שיש לה כמפונות כדרך שאר הריאות אבל אם אירע הדבר שבדקו אחר כמפון ולא נמצא אין להקל כ"א בהפסד גדול ושעת הדחק :

יא לא נאמרו הדברים אלא בריאה שהבשירה ע"י סדקים למלאות

הרא"ש בדבריו פרק י"ח הל' ז' לו על הסדר שלא במקום הריאה וכתב דהייט לאחוז מלוה לאומה ולפי"ז הוקשי עליה הדם ז' שהרי בפרק ח' כתב נמצא בתי הלוחות כו' אם כי' ביוסם עלה הדם כו' כדי ביוסם שהם דבוקה בבר וקשה דאכתי הו"ל לפרושי דבלוחות כה"ג כפה אמעם סרכה הלוחות לאומה ולפי מ"ש א"ש דלפוש הך גרסא שפוסל מלוחות לאומה והייטו משום דאין הלוחות בכלל לוחות א"כ ממילא דמ"ם מצאו בתי הלוחות כו' אין הלוחות בכלל רק מייני בה' לוחות שהזכיר שם לעיל מיני' וא"כ כמו כן י"ל נ"כ בשיעת בה"ג אלא שנ"ע שהרי הלוחו' והשופכים כתבו בטעם לפי שלוחות נקרלת ריאה וא"כ כיון דהכא אמרינן אלו ריאה דמי' לאופה ועלה אמרינן דשיעת כאופה מסמע דגם בריאה נופה דהייט הלוחות שיעת הייט ואפשר לומר דודאי מייני בתוך הלוחות הוא מוכלל לעצמו ומ"מ גם הלוחות שם נקראים ריאה כמו דמייני בבאר ליסי דקאמר א"ד בתוזפת כו' והייטו אף בלוחות ולכך גם בהאי ליסיא דשיעת כאופה לעניין הלוחות מייני והייטו דמפרש דלים לה תחוכי דלוחות כי הכא דלא ליסי למימרי דאיכא הייטו לעניין הלוחות ומ"מ בקיש מלשון הרמב"ן בשם הרב הגלעוני ז"ל ונכו' הרב נהגו להחמיר מ"מ בכה"ג שי"ל שאף ר"ח מודה דס"ל דבוי דבוק מתחלה בריאה בשים"ם או דס"ל דדבוקה עדיף והכי מבתבינא שלא יתלוק ר"ח על הפוסקים דמחירין בסדק שלבן אין להחמיר בזה · אף לפי קטל הא קשיא לי דלפי הטעם דאמרינן בגמרא כסדרן א"כ אין ידינו ובגלוי במה דמוכנין בזה להבשיר בהיכר סדק בהרי אנו מוכנין להמריף בסרכה למעלה מהניין אף אם היא סרוכה מעיקרא לאופה כמבואר בסי' ל"מ ובספם בתב אא"ז שם לפי שאין ידוע עד היכן תגיע הטיפולי בשם הם מתרוחים בטעם בהיא נפוחה ואין אנו יודעין האיך סיחם נפוחה בהי' · ע"ם ואי"כ מה בכך ים בהן היכר סדק זה מורה שנסרבו בסדקן דאא סרכה דלמעלה מהניין היא ים לחוש לפפולי ואסור ומ"ל דבאמת לדדן דמבנין לאסור בהם"ג למעלה מתניין אף אם סרוכה מעיקרא בתנה לא מהני היכר סדק דזא דאא אא"ז בה"ם סי' ל"ט מדייק כן מדברי מהרי"ו והרמ"א ז"ל ובם בתבו לבשיר בהיכר סדק ומ"א בתב דים לסמוך לבשיר במקום הסרוכה אף בהיכר סדק כ"ם · וע"כ לומר דמ"א ס"ל בים בטעם מבוה דאמרינן שהדבוק בהולדה ולפיכך אי אתה על אא"ז שהמצא נ"מ ידינא בין הטעמים במקומות שבבנין לאסור לוחות כלוחות דעדיפא מיני' הול"ל דבמקומות שבבנו לאסור בסרכה המהפסמה עד למעלה מתניין גם בשיעת כאופה אין לבשיר ע"י היכר סדק וא"כ נפל לאופה בריכה למלן דס"ל מעמא שנסרבו בבסדקן ובאמת מלבון הרא"ד בספר תמים דעים שבבאתי בק"ם ומלבון המרדכי בשם הרבינו ברוך שהבינו הרי' מהא דשיעת כאופה לעניין סרכה לוחות לאומה מוכח דס"ל הטעם לפי שנסרבו בסדקן וכן נראה ממשמעות שאר פוסקים וא"ל דהדבק מרחבה לפוסה עדיף ז"א כמ"ש לקמן בס"ק ל"ה ובחבו בק"ם הארכתי בזה · ועוד דא"כ מנ"ל לאא"ז לחימר דלמלן דאוסר לוחות כאומה אוסר בהא דלמא גם אינו ס"ל לחלק דדבוקה עדיף כמ"ם בדיני הר"ל ס"ק ל' ע"ש וע"ש : (יד) אלא כיון כו' כגלעב"ד שפוט דלא לחרינן כיון שזו עומדה לפיטו בסדר האותות רגיל לדבר שמתחלה בריאה בתה זו האותה קבנה להשלים המנין וסדק אינו מועיל רק להשלים מנין האותות וכיון שמנין האותות שלם לפניו ואתה מסם פחותה מכמ"ד אוב אין סדק מועיל להבשיר ואם הייטו אומרים כן הי' אפשר לישב פ"ם רמ"א דאותה שנחפלגה ים לה שורש כעובי אצבע אינה נחשבת רק לא' ומשם"ך בתב דהייטו דוקא להמריף אבל לבשיר פשיטא דלא נרע מבשר סדק ולפי מ"ם י"ל דמ"ל לא"ז לחלק בין אם כאן אותה פחותה מכמ"ד דסדק אינו מועיל בכה"ג להבשיר אבל אותה שנחפלגה ואין לה שורש א' כאצבע שפיר מועיל ואם ים לה שורש כעובי אצבע הו"ל בסדק דאינו מועיל בכה"ג שם אותה פחותה מכמ"ד אבל כד מעיינת בה לאו מלתא היא דהא מעמא דפחותה מכמ"ד משום שאינה בכלל אותה והו"ל חסר שרוטן אותה כאילו היא הלתלי בשר בעלמא ומ"כ שפיר הסדק מועיל להשלים כאילו אין שם אותה כלל : (טו) ומעמידים אותה כו' בים"ם בתב על קבלה הבודקים שים לכל אותה סמפון בפ"ע דלא נהירא ביועיל בלא היכר סדק ואולי קבלת הבודקים הוא לאומרה דהיכר סדק לא יועיל אם לא שיהי' לכל אותה סמפון בפ"ע אבל מיהא א"ל לבדוק אא"ז ויהיו ליהנה לכלבים אבל אם ראה שאין לה סמפון לכל אותה כדרכה מכמה אמנם בהגהו' שהיטה נראה בחזר בו מפ"ם בים"ם וסכים להלק בין ב' אותה הדבוקות דמהני היכר סימנים לבולה דבוקה ע"ם ולפי"ז מה שבמלית בים"ם להחיר היכר שים היכר ע"י סדק ובדקו ולא מצאו הסמפון הראשו' אינו מוכרח הרי' בתב זה אלא כדי שלא לחוש קבלת הבודקים הסומחין לבדק בסמטשה · אבל כיון שהסכים בהגהו' שהיטה

בדבריהם

לבדיקות כ' אותה מועיל סמפון וכן הוא דעת סתר פוסקים לבדוק בסמפונות וג"מ מוכח בקבלה זו שוב אין לנו לבדוק חומרת נפסל ע"י סמפון אם לא נמצא אלא מ"מ נראה דסברת גדולה כמ"ם בים"ם וכן פסק בסומי הדינים בם דכל שאין שם מיתוך אותה רק מגיכרת ע"י סיכר סדק אז לו ליכא סמפון לחמרין דהך סדק מיהו רוסב שם יחדיו ודובקו כ' אותה כיון דליכא כ' סמפונות אלא בע"כ אחמרינן דחסרון מבחון הוא ואהדרה מדאיגיר על כ"פ בכל אותה דבוקות ע"י סיכר סמפון אלא סימן גמור הוא וא"כ דין הוא שלא אחריו אף להחמיר ודוחק לומר דאע"ג דאם יש סמפון הוי סימן אים שם כ' אותה דאע"ג דאין מן הכלי"כ אינו מן הכלי אינו סמפונות מ"מ אינו מוכרח אינו סמפון לכל אותה בפ"ע דסמפון בלא אותה ליכא אבל אותה בלא סמפון ליכא · אבל לפע"ד ליכא מסתברא וכן מבואר מלשון הכל"ק מהבית הד"מ שכתב כי לכל אותה יש לה סמפון בפ"ע וכ"כ בהגהו' הר"ן בסוף הספר במעשה שור' בגד ימין הרכב וכו' ואמרתי להם עוד מעט אחר כי כל אותה יש לה סמפון בפ"ע והכלאיים בריאה אחרת וה' לכל אותה סמפון בפ"ע ואח"כ תחכמי הריאה וה' לאותה הסמוכה לאותה סמפון בפ"ע ואותה הקבוה שאל אותה העליונה לא הי' לה סמפון בפ"ע וא"כ ע"כ לא חשבינן הקמה בשני המפעים אלא כמו יחדים כו' וזודה לי הגאון מהר"מ איסרלס וכל הסודקים עכ"ל · והביאו אח"ז בשמ"ח שע"ל"ע בקלבס הא קמן שמלבות בודקים הוא שכל אותה יש לה סמפון בפ"ע ומפ"ע דן אותה הקמה ליחדים וה"ל דטותה · ואע"פ שיש מקום לחלק ולומר דהסדק היכר גמור הוא ואין חסרון הסמפון מגרע אותו כמו אם אותה פרודות כ"א בפ"ע שאין לחמרין בשביל חסרון הסמפון כמבואר בסעיף שאח"ז מ"מ כיון שרש"ל בשם"ם כ"כ וסברת גדולה היא אין לסקל וכ"כ אח"ז בשמ"ח וכתב"ם רק בהפסד מרובה ושעת הדחק גדולה היא לסקל ולסמוך אחמירא הסודקים אלא חילקו בכך ולאיתי בשו"ת בעצת שאול סי' ע"ה כתב בעצה אחירא לפניו בכה"ג דלכאורה היה נראה שאין לסמוך על הסדק כמו דאין חוששים בסדקים להמריף אחיל ז"ל כו' · הא"כ היכא דאיכא דיעותא ולא סוחבר בסוס פוסק כו' ועוד מ"כ אפילו בלא סדק כשרה היכא דאיכא בסמפון כו' אלא ע"כ דסמפון לא מהני רק לסקל אבל לא לחמיר היכא דנמצא סדק ולא נמצא סמפון כמו בסדקים דמצרף להכשיר ולא להמריף· וגם בלא"ה כך שיטת דסמפון לאו מילתא בריה היא דהא רש"ל בתב שאין לסמוך על הסודקים האומרים כך אלא מעצם אחר שברפאי הים קלא ספק אם הסדק במקום הראוי לחיות גם אלא היה הפסד כלל ואולי זאת אין לפקפק בכך החירא כלל עכ"ל ודבר ברור הוא שאילו הא הים הדש"ל נופ' אע"פ שכתב שאין לסמוך על הסודקים כתב ואולי מ' לאחמרא כמש"ל לא היה כותב בפשיטות לחתי' וגם מ"ש הא"כ היה לנו להגיה בדיקה בסמפונות הגם מהרש"ל כתב דלכתחילה לא בעי בדיקה וכ"כ אא"ז ומ"מ אי אחרתי ובדק חוששין לו ומצע כיולא בזה כמה פעמים דלא מחזקינן דישותא לסגרה בדיקה ומ"מ אם בדק ומצא דישותא ערפה וא"ל לדישותא דהיאה לגיה נפיחה דשאני התם דבסמה איהרעאי מחזקתה ולכך צריך בדיקה משא"כ היכא הים סמרון בלאותא וים סדק דקים לנו לחז"ל דהכי רביתייהו מלפעמים נדבקה זו בזו אלא הים סדק שמוה על הבדל האותה לא מחזקינן דישותא לומר שמא אין שם סמפון דמסתמא יש סמפון כמו בשאר דישותא דעלמא כיון דהכי רביתייהו אבל לסמרף ע"י סדק כיון דלאו הכי רביתייהו אלו תולין בהסדק הוא כשאר ברישות שבריאה אלו כיון דסמרון שאינו מעריף בריאה משא"כ לענין סמפון כיון שמהל' הסודקים הוא שכל אותה יש לה סמפון בפ"ע והכא לא חזינן כי אלי סימנא ש"מ דהך סדק אינו בא לקורות על הבדל האותות ולכן אין לסקל כ"א בהפ"מ ובעת הדחק כדאמ' אא"ז ז"ל: (מז) אין חוששין לה כו' בה"ם ס"ק י"ב כתב לכאורה היה נ"ל שדבר זה לא נמצא כלל אבל מעשה דבר"ן וכתבתים בשמ"ח נראה להליה דאחרמי אותה בלא סמפון עכ"ל ומ"ש ולכאורה נראה שדבר זה לא נמצא כלל · נראה שר"ל היכא דהאותה פרודות כתיקון· ונראייתו מהר"ן לכאורה יש לדחות דשאני התם דהך אותה שלא נמצא לה סתפון ! יחדית היה · ויכול להיות דהאותה הימיהה הכי' בלא סמפון · אבל מ"מ אפשר שדבר זה שנמצא אחת מהאותות הראויות להיות בלא סמפון זה דבר שאינו כלל וג"מ דלפי"ז לא היה לנו להחיר ע"י סדק כלל אם נמצא רק סמפון אחד דחסרון הסמפון מורה שאותה אחת היא והסדק אינו מורה שכאן פירוד האותה זו מזו אלא חסרון בריאה הוא וכה"ג אבל כבר כתב אא"ז דמסתמ' דסוסקי' משמע להחיר בסיכר סדק אף שאין סמפון ולכך מיקל בהפ"מ ובעת הדחק כמ"ש בהפ"ק לא שלפני זה אבל באותות פרודות ממש ס"ל לאא"ז דאין להחמיר כלל כיון דבהפ"ם לא מזכר כ"א אותה ולא הסמפון: (יז) וראיה לי כו' · הרמ"א בהג"ה כתב דאותה שמהפלה ויש לה שורש כשורי אצבע אינו אינו ואינו נחשבת אלא אחת אם אין שורש אז כלאצבע ולפי דעתי ניחא ואינו חסרון הסמפון אינו מזיק משא"כ בשם שורש

למלאות חסרון האונות אבל אם האונות מתיקונן אע"פ שבדק ולא מצא רק סמפון אחד לשני אונות או יותר (מז) אין חיישין לה (יז) ויראה לי שאם חסר אונא אחת והאונא שאצלה נתפצלה לשנים ואין להם שורש אחד כעובי אצבע אע"פ שאין שם רק סמפון אחד בשר אבל יש להם שורש אחד כעובי אצבע דינו כסדק שנתבאר שאין להבשיר ב"א בהפסד גדול ושעת הדחק אם לא נמצא רק סמפון אחד :

יב מלבד היכר סדק שביארנו יש עוד סימנים שנוכל להבין על ידם שהאונא חליקה לשנים שמקבלת הבודקים הוא שבל אונא יש לה סמפון ב"ע והלבך אם חסר אונא אחת ויש לאונא אחת שתי סמפונות זה מירה ששתים דבוקות הם אע"פ שנראים באחת (יח) אבל אם יש בימין שתי אונות ובשמאל אונא אחת ויש באחת שבימין שני סמפונות ובאחת שבשמאל ב' סמפונות אין להבשיר רק במקום הפ"מ או שעת הדחק וכן אם חסרו שתים בימין ויש בשלישית שלשה סמפונות הרין כן (יט) אבל אם אין לריאה זו חיתוך אונות כלל לא מצד ימין ולא מצד שמאל והיא חלקה כעין אז אע"פ שיש לה סמפונות במנין הראוי להיות אונות בימין ובשמאל אינם מועילים להבשיר ויראה לי שנם אם ערוגה אחת בלבד האונות כולם דבוקים אל האומא אין מיעיל היכר סמפונות אע"פ שמצד השני של הערוגה האונות

פרודות בדרכן יש להחמיר ולאסור :

יג יראה לי שאין הפרש בענין ההיכר ע"י סמפון בין דביקות אונא לאונא או אונא לאומא שאף אם חסרה האונא שאצל האומא ואין שם היכר רק שיש לאומא סמפון יתר על הראוי והסמפון הוא במקום שרגיל להיות שם אונא (כ) יש להבשיר :

יד אם חסרה אונא א' ויש סדק שמועיל להבשיר ואין עמה סמפון וחסרה עוד אונא אחת בצד השני אלא שהיא ניכרת ע"י סמפון (כא) יראה לי שיש לאסור אף בהפסד הרובה ושעת הדחק :

מלבד

מ' וכזה א"ם הסמ"ך כתב דרמ"א מיירי לענין להמריף אבל להכשיר לא נרע מהכשר סדק ולפי מ"ם י"ל דפשיר מ"מ גם להכשיר וכנון במקום שסדק אינו מועיל אמין שם רק סמפון מ' אז גם אפילה לשנים ים שורש מ' אין נחשב רק לאחד ואין מועיל להכשיר ספי מהכשר סדק:(יח) אבל אם כו' יבמ"ם ס"ק י"ו כתב שהדיוקים בדברי רש"ל (הבאתי אותם בביאור לש"ך ס"ק מ"ה) סתרי אהדדי וכתב להחמיר במקום שאין הפ"מ כדיוקא דסיפא כיון דגם במהרי"ו אין מבואר לחדיא כ"א בהאיא מ' דבוקה רק בהפ"מ י"ל כיון דסתמי מהרי"ו ורמ"א ולא חילקו כוונתם דה"ה בהרי דבוקות כו' · וע"ש שהרי מהרי"ו לא הזכיר היכר סמפון כלל רק סו' אחוכה ועכה או מחוכה מצד ימין ע"ם ופשיטא שזה אינו מועיל רק לדביקה אחת הסמוכה לאומא לחוד וכמו שכתבתי בביאור לש"ך ס"ק מ"ה ואשר שבוונתו כמ"ם שם בדיני דמדפתח מהרי"ו באופה' וסיים בהיכר ובאונא הדבוקה לאומא אלמא דהך דינא פשיט ליה לו כו' · ומזה נלמד דכל שיש היכר מועיל הסיכר לף בכולן דבוקות וסייע ע"י היכר סמפון ומ"מ נראה היכא באין האומא דבוקה שפיר ים להחיר עכ"פ בהפ"מ דאין זה בכלל אופתא כמ"ם בה"מ שם וכנראה קצת דהא אמרינן דיאה דדמיא לאופתא ועיקר שם ריאה הוא על האומא עיין לעיל ס"ק י"ג אבל אם האומא ג"כ דבוקה עם האונא שבאותה ערוגה ל"ע אם יש להחיר ע"י סמפון דאשר שזהו דינה כחלקה כעין ואין חילוק בין חלקה מצי לדדים לו מצד מ' אבל בשמ"ח שם כתב להחיר גם באומ' דבוקה עם שני אונות בהפ"מ ונראה מדבריו דעיקר הרישותא בזה לפי שיש כאן שני דבוקים ולא מצד דישותא דדביקות האומא ומסתימת דבריו נראה דגם אם בצד אם שמאל הוא

שמבקו כ' האונות לאומא יש להחיר בהפ"מ ואפשר שכן הדין גם בצד ימין אם נדבקו כל השלש אונות יש להחיר ע"י היכר סמפון בהפ"מ כיון שבצד שמאל הם פרודות אין זה בכלל שיעת כאופתא אבל מדברי מהר"מ בספר מה"ב מבואר דס"ל שהאומא דבוקה אין מועיל סמפון זה בכלל שיעת כאופתא וכמ"ש בביאור לש"ך ס"ק מ"ה ועיין בס"ק אאח"ז : (יט) אבל אם אין כו' · הש"ך הסכים בזה לדעת מהרש"ל דבדבוקה כולה דמחמת שיעת כאופתא אחיגן עלה אין להכשיר ע"י היכר סמפון וכה"ג כו' ובת"ם ס"ק י"ז כתב דקשה מ"ם לענין היכר סדק דאמרינן סיבוה הוא ולא מחלקינן בין א' לכולה ומ"ם הכא דמחלקינן · ואיכן דכיון דאיכא דישותא גדולה אין להכשיר ע"י היכרים אלו דלא חביבי כהיכר סדק ובמ"ם ובטל"ד י"ל דדוקא בהיכר סדק כיון שיש עליו חיבון מבחון אין זה אופתא שקיבלו חז"ל להמריף דהכי נמיבי דדוקא בשעת כאופתא דהייט שהיה חלקה בכולו שמחו אותו כסיד והוא חלק לגמרי משא"כ אם האותה רשומן היכר ע"י סדק יש מבלל הזה ואע"פ שהם דבוקות לא איכפת לן דהרכא כסדרן כמר משא"כ אם לא נכנו בחוץ רק מחמת שני הסמפונות לו שמנים אחרים נהי דמחמת זה אנו מוכרחים לומר שהיו כל אחוני האונות בהולדה אלא שנסרכו לו שנאמר מחמוני האונות נראה מבפנים ושוה מבחון שבפנים פרודות הסלכתה מ"מ כיון שלע"ע גולם א' הו' יהיה מאחה עשה איהו' מ"מ הרי אין כאן דומה כלל מבחון והיינו דנמיבי חז"ל שיעת כאופתא עריפה וסל לעשה אא"ז כיון דאיכא דישותא גדולה שאין לה מיתוך אונות כלל אין מועיל רק היכר סדק דוקא א"כ י"ל דכל שעכ"פ יש מיתוכים בצד א' אע"פ שהצד הסמ' דבוק לגמרי לא מיקרי דישותא גדולה ומסני אאר שנים בהפ"מ עכ"פ וכמש"ל ס"ק ט"ז שכן משמע מדבריו בהמ"ם אבל לענ"ד בכל אין ניכר מבחון הו"ל בכלל שיעת א"כ י"ל דלף אם יש אותה בצד אחד מ"מ אם כל הערוגה מצד א' דבוקה שיעת כאופתא מיקרי ולא מסני סמני סמפונות רק בעיון היכר סדק וכנראה מדברי מה"ב וכן נראה מהש"ך שהסכים לזה וכמ"ם בביאור לש"ך ס"ק מ"ה ועוד להחמיר בזה ועיין לקמן ס"ק ל"ג : (כ) יש להכשיר· עיין בביאור לש"ך ס"ק מ"ה שם כתבתי שמ"ם הם דבכל האומא דבוקה ר"ל שכל הריאה דבוק' אז עכ"פ כל הערוגה אבל לא מחמת דביקות האומא לאומא לחוד דבזה בפיר מועיל היכר סמפון וכן מוכח ממ"ש בשמ"ח בדביקת ב' אותות לאומא לגולסקי ע"י אאר היכרים כ"א בשעת הדחק משמע דבדביקת אונא א' אז אפילו שני אונות לאומא שבשעה הדחק שפיר מקליקנקאלר היכרים ומשמע דאפי' בהיכר סמפון מקליק וכתבתי זה לפי שראיתי בזבח שמואל בסופו בשאלות ה"ה כתב דוקא באותה מועיל היכר סמפון אבל לא באונא ובאומא משמע מדבריו דאפילו באונא א' דבוקה אינו מועיל היכר סמפון וכן ראיתי בספר קטן זכרתי שלמים שנדפס מחדש שכ' ג"כ דאם האונא הסמאלית דבוקה לאומא שבאדה אינו מועיל היכר סמפון מפני שהאומא יש לה יותר מסמפון א' א"כ אפילו יש לו כ' סמפונות אין זה כ' שהאונא דבוקה לה כו' ומדברי הש"ך ואא"ז משמע דאף באומא שיש סימן סמפון וכן נראה מדברי מה"ב דע"כ לא קאמר דסמפון אינו מועיל אלא היכא שכל האונות דבוקות לאומא ומעשה דשיעת כאופתא הוא כמו שיש בריאה אבל אי לאו הא עצמה כגון באונא א' שפיר מועיל סמפון : (כא) יראה לי כו' · לענ"ד דבכה"ג יש להמריף ממ"ש דאם הסמפון שי' גמור בריאה זו א"כ הרי

מסיכה

מסירים לאומת מ׳ שהרי האומה המוגלמה ע״י סדק אין שם סמפון ואע״פ ס״ל דקים לו להטדקים דכל שיש כאן סמפון מוכח שיש כאן אומה בכדי להסגלים מין האומות וא״א לפשר דומין סמפון מ׳ מבחוץ לב׳ אומות כמו דאם היו האומות פרוזות אחז אין מסגיחין בסמפון כל עיקר אף שבסמפון חסר לפנים וה״ב בהיכר סדק אלינן בפרי׳ אף שאין שם סמפון וא״ש בחסרון אומה הסגיח כיון שיש שם סמפון שומא מילתא הוא כאן אומה וא״כ בשעת הדחק וספ״ת אפשר להסגיר גם שם אמנם כיון דבלא״ס כתב אא״ז בב׳ דבוקות לו ל׳ דבוקות בב׳ אין בהסגיר בשאר סימנים כ״א בספ״ת וכמש״ל ס״ק י״ח ותרי שעת הדחק לו הס״ת לא מקילינן ואעפ״י שיש לדחות דהכא כיון שיש בתחד מהם היכר סדק שאני מ״מ נלע״ד להחמיר כיון שההיכר סדק זה אינו היכר גמור שהרי אין שמו סמפון: (בב) ואעפ״י כו׳ יכ״כ הר״ן בהגה׳ מהרי״ו כי האומה אע״פ שדרכה להיות אחוכה מ״מ אינה עבה א״כ האומה הסמוכה לאומה אחוכה אינה דרכה להיות לה בצד קטנה כמו הר שאם אע״פ שהתבנה יחד אע״ה ניכר אותו הר אבל כשהתבר האומה לאומה אמצעית אין ניכר בו שום בשר בולט אלא יהיה הכל שוה כו׳ ע״ש: (בג) וכל דבר עב כו׳ בשמ״ת סעיף ג׳ כתב או שהתבה למעלה בצד סיכתה בין שני חודין ושיער הרוחב ב׳ אצבעות כו׳ וכתב ע״ז בת״ס סק״ה שהוא בהגהות מהרי״ו וכמ״ל כללו בתה שבתב וה״ה אם נמצא בם כו׳ עכ״ל וכ״ל דמ״ש רמ״א וה״ה אם ניכר בם סימן אחר שניכר האומה קצת כו׳ כוונתו לפי׳ כה״ג אף לענ״ד מבואר למעיין שם בהגהות בדיקות מהרי״ו שיגיים הנדפסים עם התשובות שם מציין הב״ה על מ״ש מהרי״ו אבל אם יש היכר ח״ל הגה״ה ר״ל האומה דרכה להיות הדודה ולא רחבה ואין לה למעלה רק חוד א׳ והאומה שוכבת עליה ויש לה למעלה ב׳ חודין ורחבה היא בין שני החודין בכבש ביטוי כב׳ אצבעות אם היתה רחבה בשם זה נקרא היכר עכ״ל והביא לשון זה בד״מ ובהגהו׳ ש״ע לא הזכיר זה וגם הר״ן ומאר מחמירים לא הזכירו זה ולכן נלענ״ד דהר״ל דהך הג״ה אתי לפרושי דברי מהרי״ו כמו שנראה מש״ם ר״ל האומה כו׳ משמע דלפרושי קאתי הך סי׳ שכתב מהרי״ו שיכר ע״י תרוכה ועבה וכוונתו שלפי שהאומה אינה עבה היא חדודה ואין לה רק חוד א׳ ככל שמה דק אין לו רק חוד א׳ אבל האומה שאינה עבה למעלה ולפיכך יש לה ב׳ חודין מזה ומזה ככל דבר שמה עב שיש לו שני זויות ושניהם חדודים ורחבה בין החודים ב׳ אצבעות בכבש ביטוי ר״ל מזה שיעור הטוטי האומה הסמוכה לאומה ואלכך אם היתה האומה בצד סמיכתה לאומה רחבה כשיעור הזה הוי היכר שנדבקה האומה לאומה ולפי״ז אין זה סי׳ מחודם כלל שהוא עצמו סי׳ אחוכה ועבה שהזכירו הפוסקים כנלענ״ד וקנראה מדברי מה״ב ע״ש: (בד) וראיה לי להסגיר כו׳ יכבר כתבתי בס״ק שלפני זה שלענ״ד הך סי׳ חדא מילתא היא עם מ״ש מהרי״ו ולא בא אלא לפרש דברי׳ וגם פי׳ שיעור הטוטי של האומה שיהא הרוחב שבין החודים הוא כב׳ אצבעות כו׳ ואפשר שמי השיעור זה לא הוקא אלא אחרת דמילתא נקט שעל הרוב הך הוא הרוחב שבין החודים ואה״נ בפחות מזה יש להסגיר כל שעיקר הרוחות שהיא עבה יותר מאומה שאינה דאין שיעור הטוטי שזה לשלם וכן משמע מהפוסקים שלא הזכירו שיעור זה אלא כתבו בסתם אם היא אחוכה ועבה משמע שאין שיעור לדבר: (בה) ובצד הפני כו׳ יעיין ש״ם בהיאור לדר״ז ס״ק מיו בסר״ן ומה״ב מתולקים אם מהני היכר בדבוק לאומה אמצעית ובת״ם ס״ק ד׳ כתב המלבוש מהרי״ו משמע דכל היכר דאיכה שיהי מעכשו הרגיל שנרחה מזה דברים שם מהני והא דנקט דבוקה לאומה דמאמעינן דל״ה דוקא אומה אמצעית אין דרכה טיולענ״ד בלא״ה יש״ל דנקט דבוקה שהרי הבאתי ס״ק כ״ב לשון הר״ן שגם האומה אחוכה הוא וכ״ב בהיאור ישראל שאחוכה לבד אינם לבד ולכך נקט ליה לדבוקה וכ״ש הכא שדבוקה לאומ׳ האמצעית דאיכא הרוויחו אחוכה ממנה ועבה ממנה ואע״ג דבת״ם שם כתב דסי׳ אחוכה׳ לבד לא מהני בשאר האומות מ״מ אומה אחוכה ועבה לגבי האמצעית מסתבר שפי׳ להסגיר מאם נדבקה לאומ׳ דאין שם רק סי׳ עבה לבד ולכך נקט שהרי״ו דבוקה שלא בדבוקה לאומה כשר על ידי סימן זה ואין צריך לומר בדבוק׳ לאומה האמצעית ומה דקאית לבאורה דלאמת סייט אחוכה ועבה והאמצעית מסיבה כהנהי בביאור לע״ז ס״ק הנ״ל דמייריי שבאיתו לד שהיא פוסה לאומה הסמוכה לגבורת הוא ניכר לבקיאים שזה דרך האמצעית ולא אחוכה ועבה וכת״ם ס״ק ד׳ משמע קלת דכתה שני כתה שהיא אחוכה לבד ע״ש: (כו) להסגיר על כו׳ זה לענ״ד שהוא שהרי מ״ש לומר שנדבקה לאומה כיון שגם לאומה הסמוכה לה היא אחוכה ועבה אם לא שאמר שהאומה האמצעית ובאמצעים ג״כ אחוכה ועבה וחב לא אכיא דהאלי בהרי ושוד שהרי מבואר בשמ״ת שאם אומן האומה הרחוקה לגזות נגזים נגזים מחברתן הם שוים אין להסגיר כ״א בהם״מ

(פרי תבואה)

מז מלבד היכר ע״י סמפון יש עוד סימן להביר ששני אונות דבוקות הם בגון אם חסר אחת מצד ימין שאין שם רק שתי אונות ואומא אז יש סימן אם האומא בצד סמיכתה להאונות היא ארוכה ועבה ובצד השני היא כשאר אומות והאמצעית היא בדרכה זה מורה שהאונא הסמוכה נדבקה להאומא שלעולם דרך האונא הסמוכה לאומא להיות ארוכה ועבה משאר האונות בצד סמיכתה לשתי האונות שאחריה (בב) ואעפ״י שגם האומא דרכה להיות ארוכה מ״מ אינה עבה כי בראשה היא חדה וגם כי האונא הסמוכ׳ לה דרכה להיו׳ לה בצד של פנים כמו הר שאם תחבר האונא והאומא יחד אותו בשר בולט כמו הר וכיון שיש כאן סי׳ כזה זה מורה שנדבקו יחד האונא והאומא שהרי אינה חדה כדרכה רק עבה (בג) וכל דבר עב יש לו שני חודין ובזהוא באונא הסמוכה לאומא ושיעור השובי שהוא הרוחב שבין שני החודין משערין בבבש בינוני כרוחב שני אצבעות (כד) וירא׳ לי להבשיר אפאם העובי פחות מזה השיעו׳ אם עכ״פ היא עבה יותר מן האונא הסמוכה לה:

מז וכן אם האונא שהיא עתה סמוכה לאומא היא ארוכה ועבה בצד סמיכתה לאומא (בה) ובצד השני היא כשאר אונא אמצעית שהיא קצר׳ מן הצד הפונה אל האומא אפי׳ אין האונא גדולה כשתים רק שיהיה בדי שיעור שאם נחלק אותה לשתים תהיה האמצעית כשיעור עלה של הדם והסמוכה לאומא קצת יותר מעלה הדם די בזה ויראה לי שאם האומא בצד סמיכתה להאונות היא ארוכה ועבה וגם האונא הסמוכה עתה להאומא נ״כ ארוכה ועבה בצד סמיכתה להאומא אין מועיל סימן זה (בו) להבשיר על ידו:

יז זה שאמרנו שמועיל סימן ארוכה ועבה אינו רק באונא הסמוכה לאומא בצד ימין אבל בשאר האונות אין מועיל מה שאונא א׳ צידה א׳ ארוך יותר מצד השני (כז) להבשיר מחמת זה ואף אם חסרה אונא א׳ מצד שמאל אין מועיל סי׳ זה (כח) אם ארוך יוצא מהאומא בצד הסמוך לאונא:

יח עוד יש היכר אחר אם האומא שבימין בצד סמיכתה להאונא היא גבוה שם ובולט בה יותר מהאונא השמאלית שבנגדה (כט) זה מורה ג״כ שהאונא שבימין נדבקה להאומא ולכך היא גבוה שכן הדרך כשהן פרודות אז האונא הסמוכה להאומא שבימין היא גבוה יותר מן האונא הסמוכה להאומא שבשמא׳ ולפיכך עתה שנדבקה לאומא היא גבוה משמאלית שבנגדה במקום הזה וסימן זה מועיל אף אם אינה עבה יותר מאונא שאצלה

ע״ם בספר׳ כ״ו ומבואר שם בת״ם ס״ק ל״ח דלפ׳ בכה״ג שהאמצעים היא שוה לתרוכה ועבה הדין כן ע״ם וא״כ היכא שחסרה אונא אחת׳ ונעמרך לומר שנדבקה לאומא וגם האמצעים בתחית מבדרכה כולי האי לא מקילינן ואף בהס״ת נראה דאין לנקל בזה דהא בלא״ס כתב אא״ז שאין לסמוך על היכרים אלו במקום שאין מנהג מבורר כ״א בהס״ת אלמא דלא בריר לן האי היכרא לסמוך עליו ובכך נוהגים אין לן לומר דתרוכה ועבה לא חסרה כיון שהיא לפנינו רק אמצעים היא שחסרה ובדבה וכן מבואר במעשה דר״ן והביא בשמ״ח שמחמת הסמיכה הרגילים הוכיחו שאין זו אלו הסמוכה לאומא רק היא דרכה ולכך הבריחו ע״ם וא״כ כ״ם בג״ד: (כז) להבשיר כו׳ יכ״כ בה״ת בשמעו מהפוסקים דלענין שאר האונות אם מהני מה שמכירו ודוקא סימן אחרוכה ועבה מועיל והבאתי דברי׳ בביאור לע״ך ס״ק ס״ה ע״ש ועיין בס״ק שאמ״ז: (כח) אם אחוך כו׳ עיין בבדיקות מהרי״ו שכתב ועוד יש היכר כו׳ ויש נוהגים בדבריו ובבדבוקה האומא אז אם יש סדק כו׳ כך אומת בעולה יצחק וכן משמע בזבח שמואל וכן הבתיב אא״ז בספר דמשק אליעזר וכתב ע״ז וז״ל אמי׳ לי מילתא ל״ל לסדק הא הוא ז״ל כתב דתרוכה ועבה הו״ל היכר אע״פ אין שם סדק לפי שהאומא אע״פ שהיא אחוכה אינה עבה ולכן צריך להגי׳ וכבדבוקה האומא בצד שמאל אל האומא אז אם יש סדק בצד שמאל אין האומא הסמוכה לאומא עבה רק אחוכה ואה״נ אם אחוך יוצא מאומא למעלה בין אחוך אומא לאומא הו״ל היכר אבל כשאין אחוך יוצא ממנה והוא בשמאל בעינן סדק לסיכר עכ״ל והעתיק דבריו בבנה״ג בהגהות ב״י אות ל״ו וכתב ע״ז ולדידי אפשר לומר דמהרי״ו סובר דים חילוק בין בבצל האומא דבוקה כו׳ כמ״ש הכ״מ בשם רש״ל והש״ך ומ״ש מהרי״ו בחתלה דמהני היכר מיירי בשאין בבדבקו שי האומא ומ״ש ובבדבוק׳ האומא כו׳ אם יש סדק מיירי שדבוקה לגמרי ס׳ עכ״ל ולענ״ד אין זה בממשות דברי מהרי״ו כלל דא״כ מאי הלי דיקים שדבוקה האומא בצד ימין אל האומא כיון דבבולה דבוקה מיירי וגם מ״ש אא״ז דמש״ה לסגיה בצד שמאל ג״כ אין במשמע דהא היכר סדק מועיל בכל האומות ואמה פרש הטיהר בדבוק האומא לאומא בצד שמאל כו׳ לא נתקבל אמנם לענ״ד הטוטחת הגהומה בבדיקות מהרי״ו כאשר הוא בספרים הנדפסים עם הגהו׳ הר״ן וכן בד״מ הנדפס עם הא״מ וכן בים״ם ובדיקות שלו דברים ושוד ים היכר האומא (ס״א האומא) שבצד שמאל נמוכה מזו שבצד ימין זה הוא סי׳ כשבדבוקה האומא בצד ימין אל האומא ואם יש סדק כו׳ וכך הטיתוק הכמה״ג נופי׳ בדיים אות ל״ו דברי מהרי״ו וכך הוא בטוטחת בדיקות מהרי״ו הנדפס מנדפסו עם התשובות בווילנא בגת ש״ע ומיירי היכא שאין שם סימן אחרוכה ועבה שלפעמים אין שם סימן זה ואם״ה הבאר ע״י היכר אחר וכמ״ש הר״ן כל ימי לא בא לידי רק פ״א הנהיים דוקא אומא ולא סימה אחרוכה ועבה אלא ע״י סדק והבאתיו וה״ה היכר דמוכה מצד שמאל מי מיירי בבה״ג אף באין שם סימן דאחרוכה ועבה וכמ״ש בת״ם דבאד מיניהו הני למהרי״ו וכ״כ בספר תיקון הבדק למהר״ם וז״ל ואם יש סדק פי׳ אמילו אין שם סימן דאחרוכה ועבה אה״ה הוי היכר כו׳ ועיין בשמ״ת סעי׳ כ״ו דבבה״ג שאינה אחרוכה אחוכה אמצעים אין להבאיר בלא הנ״מ ומה דנקיט לדינא מדברי אא״ז דמש״ה דבדוקה לצד שמאל מהני אלו׳ יוצא לענ״ד לא משמע כן מדברי הפוסקים דלא נקטו היכר זה כ״א בצד ימין דוקא שם האומא אחוכה ועבה וגם בצד ימין משמע מדברי הר״ן שאין דרך להיות האומא אחוכה מהאומא רק הנהיים עבה ממנה וגם דרכה להיות לה בצד קטנה כמו הר כו׳ וכמש״ל וא״כ אף אם אחוך יוצא אין זה היכר וכב׳ כתבתי שבת״ם כתב דבשאר אומות לא מהני אחוך יוצא ודוקא לומר דדוקא בני אומות אבל בני אומה אין דרך שהיה מקלתה קלה ומקלתה אחוכה אם לא כשדבוק לה אותה הסמוכה שדרכה להיות אחוכה מחברותיה דבל זה אינו במשמע ולאיתו בשו״ל יצחק שכתב וז״ל ומהכרם״ל מתחיר וכתב דבב׳ אומות מועיל היכר אם אין אחוכה ועבה אבל הבאתיה ה״ל סדק רק היכר ומהכרם״ל מתחיר בין אומא לאומא אלא נראה שכוונו דם״ל אצל שאם אומא שאינה אחוכה ועבה וכשמאל הוא מתחיר עכ״ל ולשונו מגומ׳ ומשובם ובלתה הפנים הנתיק הדברים בהוויתן ובאמת מ״ש בשם הם״ל דבב׳ אומות מועיל היכר אם סדק נאמר הא דהא הם״ל בלתמת ס״ל דלענין סדק תמור ב׳ אומות דבוקות אין מועיל בהם סדק ומ״ש דבוקה הם״ל אצל שמאל ליתא כמבואר להדיא בים״ם ובבדיקות שלו וכמ״ש אא״ז הוא מתחיר היכא שבולה דבוקה אף בהיכר בל אצל ימין ומ״מ לדינא נלענ״ד אין לסמוך על סי׳ אחוך יוצא לסתור בשמאל כי אם בצד ימין אם שיש אחוכה ועבה הדין כן ע״ם וא״כ היכא שחסרה אונא אחת׳ ונעמרך לומר שנדבקה לאומא וגם האמצעים בתחית מבדרכה כולי האי לא מקילינן ואף בהס״ת נראה דאין לנקל בזה בלא״ס כתב אא״ז שאין לסמוך על היכרים אלו במקום שאין מנהג מבורר כ״א בהס״ת אלמא דלא בריר לן האי היכרא לסמוך עליו ובכך נוהגים אין לן לומר דתרוכה ועבה לא חסרה כיון שהיא לפנינו רק אמצעים היא שחסרה ובדבה וכן מבואר במעשה דר״ן והביא בשמ״ח שמחמת הסמיכה הרגילים הוכיחו שאין זו אלו הסמוכה לאומא רק היא דרכה ולכך הבריחו ע״ם וא״כ כ״ם בג״ד: (כז) להבשיר כו׳ יכ״כ בה״ת בשמעו מהפוסקים דלענין שאר האונות אם מהני מה שמכירו ודוקא סימן אחרוכה ועבה מועיל והבאתי דברי׳ בביאור לע״ך ס״ק ס״ה ע״ש ועיין בס״ק שאמ״ז: (כח) אם אחוך כו׳ עיין בבדיקות מהרי״ו שכתב ועוד יש היכר כו׳ ויש נוהגים בדבריו ובבדבוקה האומא אז אם יש סדק כו׳ כך אומת בעולה יצחק וכן משמע בזבח שמואל וכן הבתיב אא״ז בספר דמשק אליעזר וכתב ע״ז וז״ל אמי׳ לי מילתא ל״ל לסדק הא הוא ז״ל כתב דתרוכה ועבה הו״ל היכר אע״פ אין שם סדק לפי שהאומא אע״פ שהיא אחוכה אינה עבה ולכן צריך להגי׳ וכבדבוקה האומא בצד שמאל אל האומא אז אם יש סדק בצד שמאל אין האומא הסמוכה לאומא עבה רק אחוכה ואה״נ אם אחוך יוצא מאומא למעלה בין אחוך אומא לאומא הו״ל היכר אבל כשאין אחוך יוצא ממנה והוא בשמאל בעינן סדק לסיכר עכ״ל והעתיק דבריו בבנה״ג בהגהות ב״י אות ל״ו וכתב ע״ז ולדידי אפשר לומר דמהרי״ו סובר דים חילוק בין בבצל האומא דבוקה כו׳ כמ״ש הכ״מ בשם רש״ל והש״ך ומ״ש מהרי״ו בחתלה דמהני היכר מיירי בשאין בבדבקו שי האומא ומ״ש ובבדבוק׳ האומא כו׳ אם יש סדק מיירי שדבוקה לגמרי ס׳ עכ״ל ולענ״ד אין זה בממשות דברי מהרי״ו כלל דא״כ מאי הלי דיקים שדבוקה האומא בצד ימין אל האומא כיון דבבולה דבוקה מיירי וגם מ״ש אא״ז דמש״ה לסגיה בצד שמאל ג״כ אין במשמע דהא היכר סדק מועיל בכל האומות ואמה פרש הטיהר בדבוק האומא לאומא בצד שמאל כו׳ לא נתקבל אמנם לענ״ד הטוטחת הגהומה בבדיקות מהרי״ו כאשר הוא בספרים הנדפסים עם הגהו׳ הר״ן וכן בד״מ הנדפס עם הא״מ וכן בים״ם ובדיקות שלו דברים ושוד ים היכר האומא (ס״א האומא) שבצד שמאל נמוכה מזו שבצד ימין זה הוא סי׳ כשבדבוקה האומא בצד ימין אל האומא ואם יש סדק כו׳ וכך הטיתוק הכמה״ג נופי׳ בדיים אות ל״ו דברי מהרי״ו וכך הוא בטוטחת בדיקות מהרי״ו הנדפס מנדפסו עם התשובות בווילנא בגת ש״ע ומיירי היכא שאין שם סימן אחרוכה ועבה שלפעמים אין שם סימן זה ואם״ה הבאר ע״י היכר אחר וכמ״ש הר״ן כל ימי לא בא לידי רק פ״א הנהיים דוקא אומא ולא סימה אחרוכה ועבה אלא ע״י סדק והבאתיו וה״ה היכר דמוכה מצד שמאל מי מיירי בבה״ג אף באין שם סימן דאחרוכה ועבה וכמ״ש בת״ם דבאד מיניהו הני למהרי״ו וכ״כ בספר תיקון הבדק למהר״ם וז״ל ואם יש סדק פי׳ אמילו אין שם סימן דאחרוכה ועבה אה״ה הוי היכר כו׳ ועיין בשמ״ת סעי׳ כ״ו דבבה״ג שאינה אחרוכה אחוכה אמצעים אין להבאיר בלא הנ״מ ומה דנקיט לדינא מדברי אא״ז דמש״ה לסגיה ב

שבגד ימין סי׳ כו׳ ורמ״א כתב וז״ל גם היא נטוה יותר מצל שמאל ור״ל שדרך האומה בגד שמיכתה לאומה טולם בה בימין הנבה למעלה מן האומה השמאלית הסמוכה לאומה והלבן אם האומה בגד שמיכתה לאומה יש בה בשר טולם ונטוה יותר מאומה השמאלית הסמוך לאומה זה סימן שיש שם אומה שנדבקה לאומה ולטסחאות דגרסי ממהרי״ו האומה שבגד שמאל סי׳ ג״כ ר״ל דכיון שהאומה בגד שמאל מטוה מזו שבימין מסתמא נדבקה האומה שבימין לאומה והיא דרכה לחיות נטוה מחברותי׳ וכלשון הרמ״א כתב ג״כ הלבוש ואח״ז הגאון מו׳ יצחק חיות בספר אף דברכי ולשון זה מורה שססי׳ הוא ע״י בליעת הבשר בעובי שהאומה שבגד ימין נטוה מהשמאלית וכשמ״ת כתב וז״ל אם יש סי׳ באומה בגד שמיכתה לאומה שיש שם נטוה מאומה השמאלית שכנגדה וסי׳ ור״ל כמ״ש ומפרש מ״ש מהרי״ו האומה שבגד שמאל מטוה ר״ל שכן דרך שתהיה האומה של שמאל נמוכה מצל ימין הלבן אם האומה בגד שמיכתה נטוה מהאומה שמנה מלמה שנדבקה לה האומה ולכך היא נטוה במקום הזה מאומה השמאלית שכנגדה אך מדברי הגאון בדיקות מבואר שמפרשים דברי מהרי״ו בתוכן אחר וכמ״ש בש״ך שאחר זה ומ״ש בפנים רק שתהיה אחוכה קצת כו׳ היינו דאל״כ הו״ל תליה כמ״ש בה״ש ובכמ״ח סעיף כ״ו ויבואר לקמן בס״ק: (ל) זה מורה שנדבקה ט׳ · בהגהו׳ הר״ן כתב לפרש דברי · מהרי״ו לפרשים דגרסי האומה שבשתפת הריאה אז דרך הסדק של האומה להיות מוכן למעלה כלפי הלב יותר מהאומה של שמאל וזה אין דרכה אלא ע״כ שהאומה דבוקה שם וזהו היכי וכן לפרשים דגרסי האומה לפי שדרכה של האומה דשמאל להיות הסדק מוכן למעלה יותר מאומה דימין ואם האומה התחתונה דבוקה לאומה האמצעית אז הוא לריך שהאומה דימין הסדק מוכן למעלה אבל אם אין דרכה אלא שהאומה דבוקה שם וזהו היכי דגרסי האומה לפי שדרכה של האומה דשמאל להיות הסדק מוכן למעלה יותר מאומה דימין ואם התחתונה דבוקה לאומה האמצעית אז הוא לריך שהאומה דימין הסדק מוכן למעלה לפי שאין לו רק ב׳ אומה (לפיכך האומה שבשמאל היא רחבה יותר) ולפיכך כשתתבר אל האומה שבימין עוד אומה הסדק של שמאל נמוך מהימין ע״ש וז״ל מהר״ת בספר ת״ה פי׳ בשהריאה מוך הבשמה אז שני אומות גדולות ואומה גדולה בגד שמאל וג׳ אומות קטנות ואומה תגד ימין ודרך חתך השמאלית להיות נמוך לגד נגדה למטה יותר מן הימנית טעמא משום שהימנית נחלקו לשלשה אומות לכך נחשב האומה יותר רחוק מן הנגדה ואם אומה ימנית או אומה גדולה יותר מן השמאלית אז ודאי אומה הסמוכה לאומה דבוקה ל״ובמה״כ שם כתב וז״ל ושעמה מפני שבגד ימין שומדים ג׳ אומות ובגד שמאל רק שנים וכשהריאה בתוך הבשמה א״כ בגד ימין נמצאים אוכף מקום האומות יותר מבגד שמאלו נמצא התיחוך עומד למטה אבל בשהריאה בד״ל הדם הו״ל לפיכך תיחוך האומות ימין נמוכים הם וכן הפירוש לגירסת האומה עכ״ל וכ״כ בעולת יתחק דכשהבהמה הלוי׳ ברבגי׳ אז האומות למעלה ולמטה ולכך להיות האומה או האומה בגד שמאל נמוכה לאדם אחר בגד שמאל כ״א ב׳ אומות ואומה ובגד ימין ג׳ ואם כן התיחוך מן האומה או מן אומה של ימין לריך להיות נטוה מבגד שמאל אלא ודאי שדבוקה היא וכיולא בזה כתב בזבח שמואל שהתחוך של האומה או האומה נמוכה לגד הנואחלמן התיחוך שבגד ימין אבל אם האומה אחוכה ועבה היא דבוקה לאומה הו״ל לפיכך ע״ש ולפי״ז לריך לפרש גם לשון רמ״א שכתב נטוה יותר מבגד שמאל ר״ל תיחוך האומה לגד הנואחר ואין זה מתמעות לשון אלא נראה דמפרש כמ״ש בש״ק שלפני זה דבנבהות בשר הריאה מיירי שהאומה נטוה ונמוכה שם יותר מבליעה ונבוהות האומה שבגד שמאל וכן ראיתי בחוכל יתרגל כתב על דברי מהרי״ו כי האומה השמאלית אינה עבה ותחה והיא נמוכה מן גד ימין זה הוי היכר בשדבוקה אחוכה ועבה לאומה וזה מפני זה הדביקות עבה יותר מהשמאלית שהיא נמוכה ולא נטוה בשובי ותחדוה השמאלית כו׳ עכ״ל וא״כ הסימן הוא מחמת הטובי והגבהות שם באומה בגד שמיכתה לאומה אלא הסימן אחוכה ועבה הייט שעבה מאומה שאלה ויש לה בגד קטן כמו הר וסי׳ הכ׳ הוא מחמת טובי ונבהות שם בגד שמיכתה לאומה מן האומה השמאלית שבגדה וסי׳ זה הוא מגד גב הריאה שדרך כל הריאות שהאומה הסמוכה לאומה בימין היא בולטת ומגבי׳ עצמה למעלה אחר הגשיתה מן האומה הסמוכה שאצלה רק שתתי׳ ארוכה קצת מאונא שאצלה ואם דאונא שאצלה ארוכה יותר טרפה ואם הם שוים יש להתיר בהפ״מ:

יח עוד יש ס״ אחר אם מקום החיתוך שבין האומא לאונא מצד ימין הוא סמוך יותר להגרגרת מן החתוך שבין האומא לאונא מצד שמאל וכהשבהמ׳ תלוי׳ ברגלי׳ ופנ׳ כלפי הטבח הוא להיפוך שהחיתוך שבין אומא לאונא מצד ימין הוא נמוך יותר למטה לארץ מן החיתוך שבין אונא לאומא מצד שמאל (ל) זה מורה שנדבקה האונא הסמוכה לאומא בימין ונעשית אחת עם האומא ולפיכך החיתוך שלה נמוך יותר לפי שדרך כל הריאות להיות של ימין גבוה יותר החיתוך שלה כשהברמה תלויה מ״ החיתוך שבשמאל לפי שבצד שמאל אין שם רק ב׳ אונות ולפיכך האומא שלה רחבה ביותר וחיתו׳ האונא שלה מתחיל להלן ממקום שמתחיל חיתוך האונות בצד ימין לפי ששם יש ג׳ חתוכי אונות והאומא קצרה משל שמאל ולכך מתחיל חיתוך שלה גבוה יותר משל שמאל כשהיא תלוי׳ ברגלי׳ ווז שהחליפה שיטתה והחיתוך של צד שמאל גבוה יותר אין זה כ״א מחמת שנדבקה האונא לאומא ונעשית האומא שבימין רחבה ביותר ולפיכך החיתוך של האונא שאחרי׳ הוא נמוך מן החיתוך שבצד שמאל ויראה לי שבמדינות אלו שנהגו איסור בסרבא שלמעלה מחצי אף בלא פילוש באשר יבואר בסי׳ ל״ט סעי׳ פ׳ או במקומות שנהגו איסור בסרבא מאונא לאומא אין להתיר ע״י היכר זה ואף במקום שנהגו התר בסרבא לאומא כשסרוכה מעיקרה לסופה בלא פילוש מ״מ אין להתיר בהיכר זה אם לא בשעת הדחק והפ״מ:

כ אילו הסימנים שהזכרנו אינם כועילים רק בחסרון אונא אחת לבד אבל אם כל הריאה דבוקה ויש היכר ע״י סימן ארוכה ועבה או שאר סימנים שהזכרנו וי״ר האונות ניכרים ע״י סמפונו׳ אינו כועיל וכמו שביארנו בסעיף י״א (לא) אבל אם יש בכל האונות היכר סרק כלבד אחת שאין בה סדק והיא ניברת ע״י

סמפון או היכר אחר מאותן הסימנים הנזכרים יש להבשיר:

כא יראה לי שאם דבוקה כל הערוגה שבימין ויש סדק במקום שראוי להיות האונא העליונה הסמוכה לגרגר׳ ובשא׳ שמה הערוגה אין שם סדק רק שנמצא שם במקום שראוי להיות הארוכה ועבה שיוצא קצת ארוך וגם הוא עב קצת ונשאר מצד א׳ בשיעור אומא ומצד הב׳ עד הסדק כשיעור האונא האמצעית (לב) יש להבשיר שזה מורה שנדבקו האומ׳ והאונא הארוכה ועבה והאונא האמצעית שלשתן יחד ואין להקל בזה רק בהפ״מ ומכ״ש אם אין סדק במקום שראוי להיות האונא העליונה רק שניכר ע״י סמפון שראוי להיות שם שאין להקל כ״א בהפ״מ:

כב כבר ביארנו בסעיף י״ב שאם חסר א׳ בימין וא׳ בשמאל

או שחסרו שתים בימין אין להקל ע״י היכר סמפון כ״א בהפ״מ וכן הדין אם יש היכר בימין על האונא הסמוכה לאומא מצד שהיא ארוכה ועבה או שאר סימנים המבוארים ועל השניה החסירה בשמאל או בימין יש היכר בחמת סמפון אין להקל כ״א בהפ״מ:

כג עוד יש היכר אם חסר האונא והוא חותך בסבין במקום שנראה לו שראוי להיות אונא ומוצא שיש שם במקום שהתך

אם לא מחמת דביקות האומה והבר זה נרוך עיון וגכן אין לסמוך ע״ז כ״א בהפ״מ ובעת הדחק כיון דבלא״ה דעת הר״ן להתיר בדחבה בפחים אבל בלא זה אין להתיר אחרי לפי טעם אח״ז אין סברא להתיר כלל כמ״ש ונפ״ז במקום בטהגין איסור בסרבא מאומה לאומה אין להתיר כלל בזה שהרי אח״ז כתב גם לענין היכר סדק דלכך טעמא יש לאסור במקומות שנהגין איסור בסרוכה לאומה רק שאין לסמוך מנהגם שם לסם על מה שיסמוכו על הטעם דהולין שמבפנים סדוכה בהלבהה וכיון שבהיכר זה לא שייך הך טעמא דמאין נדע אם מחולקה היא אלוקה לבה״ס מבפנים או לאו ואין מקום להתיר רק שנאמר שנסרכה האומה לאומה א״כ מרבה מעטא סרכה ולפי״ז בחדיות אלו שנהגו לאסור בסרבא לאומה מתליין לף בסרוכה מעיקרא בלא פילוש אין מקום כלל להתיר ע״י היכר זה וכמש״ל ס״ק י״ג ע״ש: (לא) אבל אם סי׳ · בבר כתבתי בביאור לש״ך ס״ה על מ״ש הש״ך ותולי סי׳ אחרוכה ועבה דקאמרי מהרי״ו והרב מיירי שבולה בהקול׳ סי׳ שזה ל״ע דבשיבא דבבה״ג מיירי דהא אין זה סי׳ רק לאומה הסמוכה לאומה לבד ואם יש היכר סדק בשאר א״כ סוי כאלו אם פרודות וכמ״ש בשמ״ת ובה״ש שזה מוציא מכל ריעותא הגדולה ובפיר מועיל היכר סמפון לו שאר סימנו שבאחתה מהבה וא״כ לשהרי״ו לא שייך לפלוגי בהא כלל דמהרי״ו לא הזכיר היכר סמפון רק אנו לדיון בפיר ל״מ בהאי דינא כגון שהיא דבוקה ויכר ע״י סמפונות והסמוכה לאומה יש בה ג״כ סי׳ אחרוכה ועבה אינו מועיל כיון שבולה דבוקה ובס לוקתה עליה וכמו דלא מהני היכר סמפונות לחוד בבלוכתה כמבואר לעיל סעיף י״א כמו כן אין מועיל מה שהיא אחרוכה ועבה ג״כ אז הסימנים האחרים הנזכרים רק אם יש סדקים בשאר אונות בהו יתהה מבלל דמיא לאוחתה וכמ״ש לעיל סי׳ ק״ז ע״ש וגם דעת אח״ז להתיר בזה לפי טע״ש הסדקים יתהה מבלל רישותא הגדולה ע״ש בס״ק ל״ז: (לב) יש להבשיר בו׳ ·קאנלפעל״ד טע״י סי׳ זה דאחוכה ועבה יש לגין לבבשיר

לאומה בשמאל ואמנם הר״ן ושאר ספרי הבדיקות לא פירשו כן דברי מהרי״ו וע״ע על אח״ז בס״ם שלא הביר בזה כלום ועיין בשמ״ח סעיף ל״ט שהביא עובדא דהר״ן שהבינו האומה הימנית ע״י שהתיחוך השמאל נמוך ע״ש ולדינא נלענ״ד שיש לסמוך גם על סי׳ זה שהתיחוך הוא נטוה מהשמאל כפי ספי׳ מהר״ן ודעימי׳ וגם אפשר שמה״א אין כוון ב״כ לזה ואפילו הימה שהרמ״א אין כוונתו כן וכמש״ל מ״מ הרי כתב וה״ה אם היכר שם סי׳ אחר שיכר האומה קצת כו׳ משמע דכל שידוע שזה רגילות לאומה ע״י דבקות האומה סוי סימן וכעין זה כתב בה״ש לענין סי׳ דב׳ מודים הבאתי דבריו לעיל ס״ק כ״ב שכתב דרמ״א כלל זה בש״ש ה״ה כו׳ ע״ש ומ״מ לענ״ד בזה הלוי בשני הטעמים בהבשר סדק דלפי טעם הר״ן שאם תולין שנסרכו בסדקן שפיר יש להבשיר בבה״ב אם התיחוך של שמאל נטוה יותר ואחר מכל יותר שעי״ז מוכרח שהאומה נדבקה לאומה ואמרינן דנסרכו בסדקן מש״כ לפי הטעם שכתב בה״ש וזה דעת הש״ל דאמרינן שכך היא בחולדה ובפרי׳ היא סדוכה בשאר ריאות ולפוס כך טעמא אפשר לעשות אין תולין כלל בסרבא בסדקן אז״כ אין להבשיר בזה התיחוך נטוה יותר מכל שמאל דמה שכך שעי״ז מוכח שהאומה נעשה אל האומה ולכך האומה רחבה ביותר כיון שמ״מ אין כאן היכר המגביל בין האומה ובין האומה שנאמר שבפנים היא סדוכה בהלבהה ומה שכך שמחולדה שיש נעשו אחה מ״מ חסרה לה אומה ונרפה ואפשר דמה״מ הבמיט אח״ז דעה המפרשים אלו להבשיר בהיכר זה וגם שע״ע אפילו לכך טעמא שהולין בסדקן דמה״ת יהא עדיף זה מאונא אי״ הרבה בשהיה שאין להבשיר מחמת זה להלות שנסרכו בסדקן וכמ״ש בעיל ס״ק ל׳ מדברי הפר״ח ואח״ז והבי מסתבר הכרוחב לבד איט מועיל בלא היכר אחר אבל אם נדבקה כל הערוגה נרפה אע״פ שהיא רחבה כפיעור האומה הראויה להיות ואין תולין שנסרכו בסדקן ולפי מ״ש הר״ן בשם הרוקח להבשיר ברחבה בשהיה צריך להלק דיכון שאחר האונה כ״א היא גדולה בכמותה כפיעור הראוי לה וזו יצאה מן הכלל תולין לומר דהרבה ניכוו ונדבקו להדדי משא״כ בערוגה שנדבקה טולה וא״כ אין ראיה גם מהר״ן דמפרש דברי מהרי״ו להבשיר ע״י שהתיחוך נטוה יותר מכל שמאל דאחז לטעמי׳ שבחב בשם הרוקח להבשיר אם אחה רחבה בשני׳ אף בלא סדק אבל אנו לא קי״ל הכי וא״כ גם בחומא ל״מ היכר זה ברחבה ביותר ואפשר לומר דבאומא שאני שאין דרך בלל שהתפשט ותתרחב עד שיגיע מקום חתך שלה להיות נמוך מן החתך שבגד שמאל

שאצלה רק שתתי׳ ארוכה קצת מאונא שאצלה ואם דאונא שאצלה ארוכה יותר טרפה ואם הם שוים יש להתיר בהפ״מ:

יח עוד יש ס״ אחר אם מקום החיתוך שבין האומא לאונא מצד ימין הוא סמוך יותר להגרגרת מן החתוך שבין האומא לאונא מצד שמאל ובהשבהמ׳ תלוי׳ ברגלי׳ ופנ׳ כלפי הטבח הוא להיפוך שהחיתוך שבין אומא לאונא מצד ימין הוא נמוך יותר למטה לארץ מן החיתוך שבין אונא לאומא מצד שמאל (ל) זה מורה שנדבקה האונא הסמוכה לאומא בימין ונעשית אחת עם האומא ולפיכך החיתוך שלה נמוך יותר לפי שדרך כל הריאות להיות של ימין גבוה יותר החיתוך שלה בשהברמה תלויה מ״ החיתוך שבשמאל לפי שבצד שמאל אין שם רק ב׳ אונות ולפיכך האומא שלה רחבה ביותר וחיתו׳ האונא שלה מתחיל להלן ממקום שמתחיל חיתוך האונות בצד ימין לפי ששם יש ג׳ חתוכי אונות והאומא קצרה משל שמאל ולכך מתחיל חיתוך שלה גבוה יותר משל שמאל כשהיא תלוי׳ ברגלי׳ ווז שהחליפה שיטתה והחיתוך של צד שמאל גבוה יותר אין זה כ״א מחמת שנדבקה האונא לאומא ונעשית האומא שבימין רחבה ביותר ולפיכך החיתוך של האונא שאחרי׳ הוא נמוך מן החיתוך שבצד שמאל ויראה לי שבמדינות אלו שנהגו איסור בסרבא שלמעלה מחצי אף בלא פילוש באשר יבואר בסי׳ ל״ט סעי׳ פ׳ או במקומות שנהגו איסור בסרבא מאונא לאומא אין להתיר ע״י היכר זה ואף במקום שנהגו התר בסרבא לאומא כשסרוכה מעיקרה לסופה בלא פילוש מ״מ אין להתיר בהיכר זה אם לא בשעת הדחק והפ״מ:

כ אילו הסימנים שהזכרנו אינם כועילים רק בחסרון אונא אחת לבד אבל אם כל הריאה דבוקה ויש היכר ע״י סימן ארוכה ועבה או שאר סימנים שהזכרנו וי״ר האונות ניכרים ע״י סמפונו׳ אינו כועיל וכמו שביארנו בסעיף י״א (לא) אבל אם יש בכל האונות היכר סרק כלבד אחת שאין בה סדק והיא ניברת ע״י

סמפון או היכר אחר מאותן הסימנים הנזכרים יש להבשיר:

כא יראה לי שאם דבוקה כל הערוגה שבימין ויש סדק במקום שראוי להיות האונא העליונה הסמוכה לגרגר׳ ובשא׳ שמה הערוגה אין שם סדק רק שנמצא שם במקום שראוי להיות הארוכה ועבה שיוצא קצת ארוך וגם הוא עב קצת ונשאר מצד א׳ בשיעור אומא ומצד הב׳ עד הסדק כשיעור האונא האמצעית (לב) יש להבשיר שזה מורה שנדבקו האומ׳ והאונא הארוכה ועבה והאונא האמצעית שלשתן יחד ואין להקל בזה רק בהפ״מ ומכ״ש אם אין סדק במקום שראוי להיות האונא העליונה רק שניכר ע״י סמפון שראוי להיות שם שאין להקל כ״א בהפ״מ:

כב כבר ביארנו בסעיף י״ב שאם חסר א׳ בימין וא׳ בשמאל

או שחסרו שתים בימין אין להקל ע״י היכר סמפון כ״א בהפ״מ וכן הדין אם יש היכר בימין על האונא הסמוכה לאומא מצד שהיא ארוכה ועבה או שאר סימנים המבוארים ועל השניה החסירה בשמאל או בימין יש היכר בחמת סמפון אין להקל כ״א בהפ״מ:

כג עוד יש היכר אם חסר האונא והוא חותך בסבין במקום שנראה לו שראוי להיות אונא ומוצא שיש שם במקום שהתך

דבוק באומה והאול' הסמוכה והאמצעי יחד ועיין בסעיף מ"ז ומ"מ אין להקל כ"א בהסמ"מ כיון שדעה אח"ז לענין היכר סמפוטה דלא מהני רק לשמים דבוקות ולא כג' דבוקות כ"א בהסמ"מ וא"כ נראה דס"ס לענין סימן דאורוכה ועכה ממי אינו מועיל לג' דבוקות כ"א בהסמ"מ : (לג) שאין להתיר ע"ז כו' : בפלמי ס"ק ו' כתב לייסב מה דקשה לבאומה בסיע' ח"ל דסו"ל חסר די"ל דכל אומא מוקפת קרום הריאה וכאומו מונח בשר הריאה ואם אי באומות דבוקות באחד אז מחוך ובבדוק אם נמצא לב"א קרום מיוחד הרי ברור שהם אי אומות דהא יש כאן ג' קרומים רק פסול דמדינא לאומפא וזה מועיל סדק וכדומה אבל אם מחוך האומות ואין כאן קרום א"כ מוכח דהיא רק אומא א' וחסר המנין וטרפה ולא מועיל סדק וסמפון כו' עכ"ל ומ"ש היכר סדק וכדומה משמע להדיא דאף היכר סמפון וכדומה מועיל ואני אמה דאם יאמרו לאומפא אף בג' אומות א"כ ל"מ היכר אחר רק סדק שהרי ודע אלא חסר מן המנין זה ודע לנו מחמת הקרום שנמצא רק נמאמר דאעפ"כ הרי נמיני כל שבחוץ חלקה כעין טרפה א"כ אין מועיל רק היכר סדק שאז אינה חלקה ואין דומה לאומפא ולפי"ז למאי דקי"ל להתיר בחסר אומא ע"י היכר סמפון או בחר היכרים ואין מוסמן בדבוק ג' אומות לאומפא א"כ גם זה שנמצאו במקום דבוקן ג' קרומים הבאים חוץ האות שנדבקו להדדי שוב א"ל להיכר סדק אלא דהו"ל היכר סמפון וכה"ג ומ"מ מבואר מדברי הפלמי דכל שנייר ביש לאומפא' אין מועיל מציאת הקרומים כלל ואריך היכר סדק ולכאורה מדברי הר"ן משמע דבכה"ג יש להסיר שהרי כתב וז"ל ומי שבחב דמיינתו הכינה פומיה ומפרקינן לה אי מתחזיין כתרתי כתרה דוודאי מבחר סריכן ואי לא טרפה כו' עכ"ל והיינו הר"י ומלאה מדברי דמיירי היכא דליכ' היכר סדק ובכה"ג בהגהו' ב"י אות ק"ב נראה מדבריו דהר"ן מיירי היכא דאיכא סדק ואיכא (נס מה שהביא שם דברי הר"ן אמנם דבריהם לענ"ד אין מדברי הרשב"ן בספר יבין שמועה סוף פרק ה' שבחב וז"ל וי"א שאם אין הפרש כלל ביניהם מיירינן בכיא דחלים פומיה כלומר שהוא חד ודק וזהו לשון חלים ומוחר יפה ומסקינן לה אי מתחזיין כתרתי כשהם שמתי אומות היו אלא שנפרצו וכשהם עכ"ל אך מדברי הראב"ד בספר תמים דעים סי' י"ח נראה דאף בכה"ג מיקרי טיעה לאומפא שבחב וז"ל ושוב נאמר בה דטיעה דליה לה מחוכי דאוני ופירשו לה רבנן אע"פ שיש לה מבפנים כיון שהיא כולה חלקה מבחוץ טרפה ומכאן הבינו אומא לאומפא כו' והבאתי דברים אלו בס"ק קמ"ה ובאתי שם כוונת דברי' בס"ל דאע"פ שמחמת סימני' מוכחי' אנו יודעים שהיה לה מיחוך אומות מ"מ כיון דהשתא מיהא גולם א' בכה"ג קבלו חז"ל דטיעה לאומפא טרפה וכ"כ לענ"ד ס"ק י"ט מעם החילוק דלא מהני היכר סמפון בדבוקה כולה דהכי נמיני חז"ל דכל שאין דומה לאומות היכר מהני לבד ולא אם כל הערוגה דבוקה אז אם לאומפא ומ"ש בפנים שאם נמצא כן באומה יש בהם לאומפא דבוקה אז אם הקרום מחוך אז אם נמצא כן באומא והוא במקום שנהגו איסור מאומא לאומא אין להתיר בהיכר זה (לד) עוד יראה לי שאין להתיר זה כ"א במדינות שנהגו להתיר בסרבא למעלה מחציין אם סרוכה מעיקרה לסופה בלא פילוש אבל לפי מנהג מדינות אלו לאסור בזה כאשר יתבאר בסי' ל"ט שעיף ל"ז אין להתיר ע"י היכר זה שזברנו ונהפוך הוא שאם חתך ומצא בפנים קרומים מקרומי הריאה טרפה אע"פ שיש שם היכר סדק או שאר סימנים שהרי קרומים אלו מורים שנסרכו זו לזו וא"כ סרבא למעלה מחצי' היא וטרפה וכן הדין בדבוק' לאומא שהזכרתי למעלה שבמקום שנהגו איסור בסרבא לאומא אין להתיר אם נמצא שם מקרומי הריאה והורע כחה שאף אם יש שאר היכרים נ"כ טרפה (לה) אבל א"צ לבדוק אחר דבר זה לחתוך ולראו' אם יש שם קרום אלא כל שיש א' מהיכרים המבוארים למעלה יכול להבשיר בסתם אבל אם אירע שחתך ומצא שם קרומים מקרומי הריאה (לו) וכן אם בדק ולא מצא במקום הזה בבשר הריאה שום תבנית קרום דק מאוד כדרך התיומות הנדלים יחד שנאמר שמבפנים סדורה כהלכתה אלא הכל גוש אחד כדרך בשר הריא' יש להחמיר ולהטריף :

כד יש עוד דרך להכיר שנדבקה אונא לחברתה אע"פ שהיא חלקה ואין סדק ניכר בה והוא שיחתוך האונא הרחבה בסכין חד במקום שמשוטט בדעתו ששם דרך להיות חתוכי האונות ויבדוק בנפיחה אם מבצבץ כל מקום שחתך טרפה אבל אם נמצא, בתוך החתך מקום שאינו מבצבץ בשרה שזה מוכיח שפרודות היו ונדבקו שאילו היתה אונא אחת היה מבצבץ כל מקום החתך (לז) ויראה לי שאין לסמוך ע"ז להקל אם לא במקום שנהגו להתיר ע"י בדיקה זו :

כה יש מי שבתב שאם נראה בעין שרטוט כל שהוא אפילו שלא במקום חתוך האונות וגם מלמטה נראה בעין שרטוט כל שהוא מכוון בנגר השרטוט שלמעלה כל שהוא בשרה שזה מורה שהדבקו בחוזק והיו לבסר אי' ולכאור' מדברי אא"ז שמהן טעם להיכר סדק משום דאמרינן שמבפנים היא סדורה כהלכתה משמע קצת דלא שאין שם קרום כלל מ"מ אמרינן שבפנים סדורים היא בתוכן בהכיל הארה שבקרבם וא"ל שבוזמתו שלא הולין שהדבקו הקרומים שזה שבתי כתב לתפי' אם נאמר דבכלה כך קיים לכו לחז"ל שאין סדר תלוי בהבדל שבין האומות כו' נראה מזה לף שאין שם הבדל קרום כלל בשר ואשבר לומר שבוזמתו דכיון שיש היכר אמרינן דבנראה כך מהחלה בעין היומות שבנים גדלים כאחד עם הקרום שביניהם ואעפ"י שלא היכר שם הקרום אחר שהיומ' הוא מחמת שדרך גדילתן סו תוממי' והוא דבר שאפשר בפליאות שלא יהי' נרגש ומ"מ נראה שאם חתך ובדק שאין נראה שם שום הבנית קרום רק הכל הוא בשר אחד ככל בשר הריא' יש לחוש לדברי הפלימי ולהמריף ולפי"ז לא משכחה לה להבשיר ע"י היכר סדק או שאר היכרים אא"כ יש מבפנים מסך מבדיל אע"פ שהוא דק מאוד כדרך ההאומים הגדלים יחד ולכהחילה א"ל לבדוק אח"ז אבל אם חתך ובדק ומצא שהוא שום אחד לגמרי טרפה מטעם שבתב הפלימי שהרי נראה לעין שהוא אומא אחת ואע"פ שהסדק מורה שבפנים היא סדורה כהלכתה הרי עיניו הרואות שאינו כן ואם פשפש ומצא שם קרומי הריאה והם מוגנשים עד שנראה לעין שהם שלם שנדבקו ונעשו אחה נ"כ טרפ' מעשה שבתבתי שזה מורה שנסרכו יחד וסרבא דלמעלה מחציה טרפה לשמנ מדיוטא אלו וצ"ע : (לז) ויראה לי כו' בספר מעה יוסף כתב וז"ל וגדולה מזו אפילו אין נראה שום שרטוט אלא שהיא חלקה כעין מפרקין אותה בסכין חד במקום שמשוטט בדעתו שהם דרך להיות חיתוכי דאוני ובודקין בנפיחה אם מבצבץ כל מקום שחתך טרפה אבל אם בתוך החתך מקום שאינו מבצבץ אפילו כל שהוא כשרה דמוכחא מלתא דליתא לה התוכי דאוני דאל"כ הי' מבצבץ כל מקום החתך עכ"ל ובלשה שדברים אלו נראה שמבפנים מדברי הראשונים שבתבו בשם הבלגלוגי אי שריכין מעיקרייהו ועד סופייהו מיירינן שכיא ומפרקינן לה אי מפקא זיקא מבייניהו הדא היא וטרפה ואי לא כשרה עכ"ל ונראה כוונתו מ"ש אי שריכן כו' דהיינו שאנו דנין אותה כן על שם סופה שאחרי דמפרקינן לה וחזינן דלא מבצבץ ע"כ יש כאן חתוך אותה אלא שנסרכו וכתי"ם הר"ן בטעם היכר סדק וקנמטוחר מדברי הראב"ד בחידושיו שבתב וז"ל ובחשר הרב ז"ל אי שריכן כו' והרב בעה"ע ז"ל כתב משתבחת לן דאפילו שרוכה כולה מעיקרה ועד סופה אי נראה הפרש ניכר בו כשרה כו' דלא שיעה לאומפא היא ומקום רבייהו הוא עכ"ל ומצינו למידן מנשן בעה"ע דמ"ש שרוכה טול' אין כ"ל שיהוא לנו שהוא ע"י סרכא אלא ר"ל שנדבקו אז דקרו ליה ע"ש סופו כיון שיש בזה הפרש ניכר נראה מזה שאינו דנוק בחולדה אלא שנסרכו כשדרן והיינו דמסיים בזה בעה"ע ומקום רביתא היא וכוונתו כמ"ש הר"ן שהרי ניכר שים כאן לאוזה אלא שנסרכו ומלאתי בכסף"ג בהגהו' כ"א שבתב על דברי הראב"ד והרא"ש ורי"ו שהביאו דברי הבלגלוגי ובתב מהרש"ג בבדיקות כו' שמעמ שכן נוהגין בשאלוקי ודוקא בשבאנן כל המקום שחתך אבל אם בהאר מקום אלא בצבץ בשרה וכו' ומ"כ שאריך אלא הבצבץ בשיעור ע"ד ואשבר אלא צריך בשיעור מ"ד אלא הבצבץ דאמרינן אלא כיון במקום מיחוכי דאוני וכך הסכים עמי אחי הר"ר אהרן נ"י שהוא בודק מומחה עכ"ל אמנם נ"ע מדברי הראב"ד בתה"א בתב וז"ל ובחבור הרב ז"ל אי שריכן כו' והבר הימה הוא דלמא הרחי אינון היכר אינון דאפרש הפרש יש ביניהם ואלי דמפקא זיקא דלמא אנקנו ונסתרכו ומתיחוד לחיחוד הייו רבוחייהו ובשרה וכן מ"כ בשם אד מרבוחתא ז"ל הכין אי אידבקו ע"י סרכא ואפילו כל מיחוכי דידהו כיון דע"י סרכא הי' דאי יסיב ידי' מהפרקא לאלהר הוי סרכא מינה ובה ובשרה ממ"ש דהא מחוכא אינה לנו והא אמרינן לעיל דהיינו רבוחייהו ובשרה עכ"ל נראה מלשון זה דמפרש דברי הרב דמיירי בשם היכר הפרש ביניהם ומחמת זה אנו דנין שהם שנים אלא דמ"מ צריך בדיקה שלא שבאנן מוכרח בזה הסימן אינו הי' מובהק אלא הם מחמת בחולדה ולכך מבאנן אחר שהחך וע"ז הקשה הראב"ד דמה הוכחה יש מחמת שבאנן דהא אכתי ר"ל דהנהי אינון כתו שמוכח מראה הפרש ומה דמפקא זיקא הוא מחמת שיקב ונסרך וכשהחך הסרכא חזר לחיות מבאנן וכך הם דברי הראב"ד בחידושיו שבתב על דברי הרב ובעה"ע בתב משתבחי לן כו' וכמ"ש לשון לעיל וכוונתו דבעה"ע חולק וס"ל דכל שיש הפרש בשר בשהם הסרכא הסדרן הוא וא"ל לראות אם מבאנן ע"י חיתוך אז לא אלא שלעל"ל ע"ע דו"ל מיירי ביש היכר ואין רואי' ממ"ש בשם הר מרבוחתא דהשתא אמר דאי יסיב ידי' מהפרקא לאלהר א"כ ע"כ אלא הוא דבוקים בחולדה כלל ובזה ודאי הדין נכון כמ"ש ז"ל הסרכא הסדרן הוא ובשרה הבעתיק דברי ג"כ בחה"ק משא"כ בדברי הרב שחתך בשבין הר אי מפקי זיקא לא תלינן דמחמת סרכא הי' הדבוק אלא בחולדה הי' ושיטת כאומפא הוא משא"כ אי לא מפקי זיקא ע"כ שאינו בחולדה אלא שנסרכו וחזו עיקר הבדיקה שאם מבאנן אז אמרינן דאחת הרחה הרחה ולכן מבאנן בשר קרומי' ע"כ מילוק הבאומות יש כאן ומה שלא הבנים בשאר קרומי' ע"כ משום

שחתך בפנים קרום מקרומי הריאה שנראה מזה שנדבקו האונות שאל"כ קרום זה מאין הוא בא לכאן ויראה לי (לג) שאין להתיר ע"ז רק בחסרה אונא א' לבד ונמצא כך באונא אחת מהנשארי' אבל אם כל הערוגה דבוקה ונמצא' קרומים במקום חתך או אם נמצא כן באומא והוא במקום שנהגו איסור מאומא לאומא אין להתיר בהיכר זה (לד) עוד יראה לי שאין להתיר זה כ"א במדינות שנהגו להתיר בסרבא למעלה מחציין אם סרוכה מעיקרה לסופה בלא פילוש אבל לפי מנהג מדינות אלו לאסור בזה כאשר יתבאר בסי' ל"ט שעיף ל"ז אין להתיר ע"י היכר זה שזברנו ונהפוך הוא שאם חתך ומצא בפנים קרומים מקרומי הריאה טרפה אע"פ שיש שם היכר סדק או שאר סימנים שהרי קרומים אלו מורים שנסרכו זו לזו וא"כ סרבא למעלה מחצי' היא וטרפה וכן הדין בדבוק' לאומא שהזכרתי למעלה שבמקום שנהגו איסור בסרבא לאומא אין להתיר אם נמצא שם מקרומי הריאה והורע כחה שאף אם יש שאר היכרים נ"כ טרפה (לה) אבל א"צ לבדוק אחר דבר זה לחתוך ולראו' אם יש שם קרום אלא כל שיש א' מהיכרים המבוארים למעלה יכול להבשיר בסתם אבל אם אירע שחתך ומצא שם קרומים מקרומי הריאה (לו) וכן אם בדק ולא מצא במקום הזה בבשר הריאה שום תבנית קרום דק מאוד כדרך התיומות הנדלים יחד שנאמר שמבפנים סדורה כהלכתה אלא הכל גוש אחד כדרך בשר הריא' יש להחמיר ולהטריף :

כד יש עוד דרך להכיר שנדבקה אונא לחברתה אע"פ שהיא חלקה ואין סדק ניכר בה והוא שיחתוך האונא הרחבה בסכין חד במקום שמשוטט בדעתו ששם דרך להיות חתוכי האונות ויבדוק בנפיחה אם מבצבץ כל מקום שחתך טרפה אבל אם נמצא, בתוך החתך מקום שאינו מבצבץ בשרה שזה מוכיח שפרודות היו ונדבקו שאילו היתה אונא אחת היה מבצבץ כל מקום החתך (לז) ויראה לי שאין לסמוך ע"ז להקל אם לא במקום שנהגו להתיר ע"י בדיקה זו :

כה יש מי שבתב שאם נראה בעין שרטוט כל שהוא אפילו שלא במקום חתוך האונות וגם מלמטה נראה בעין שרטוט כל שהוא מכוון בנגר השרטוט שלמעלה כל שהוא בשרה שזה מורה

מורה שעתיד להיות לה חתוכי אונות כדרכה ויראה לי (לח) שאין לסמוך ע"ז בכלל :

כו אם חסרה האונא שאצל האומא בימין והוא ניתרת ע"י הסימנים הנזכרים כגון סימן ארוכה ועבה וכיוצא בו צריך לדקדק שתהיה הווורא עומדת נגד מקום הדיבוק של הארוכה ועבה להאומא שאם אינה עומדת! במקום זה הרי שינתה הווורא מקומה וטרפה כאשר יבואר בסעיף צ"ז (לט) וכן אם ניכרת ע"י סדק או סמפון צריך לדקדק בזה שהווורא תעמוד במקום הסימטן לחיתוך שבין אונא לאומא כי שם ביתה :

כז כל אילו הסימני' שהזכרנו שראוי להתיר על ידם נהגו במדינות אלו להתיר כשחסר אחת מהאונות אפ שלא במקום הפ"מ אבל במדינות שאין להם מנהג מבורר להתיר עפ"י סימנים אילו אין להם לסמוך להתיר על שאר היכרים כ"א בהיכר סדק בלבד ששורש התירו יוצא ממשמעות התלמוד והפוסקים ראשונים ואחפ"מ יכול לסמוך גם על שאר היכרים הנזכרים ואפ במקום שנהגו להקל ע"י הסימנים או ע"י היכר סדק אין להתיר כ"א ע"י בקי ורגיל מאוד בבריקת הריא' ובהתאסף כל השבחים הבקיאים שבעיר כי בקל יבול לפגוע באיסור חבר אונא שהוא איסור תורה :

כח גם יראה לי (מ) שצריך לדקדק בסדק הזה אם נראה לעין שנדבקו יחד ונסרכו זה לזה , או יש להסריף לפי מנהג מדינות אילו שנוהגין להסריף בסרבא מעיקרה ומתפשט למעלה מחצי' באשר יבואר בס' ל"ט ואין הפרש בין סדוקה לדבוקה:

כט כל הנזכר כאן בסימנים ובשיעורים הכל משערין בריאה כשה"י נפוחה שבחיי הבהמה הריאה נפוחה היא :

ל אם חסר אונא א' אפילו בימין אין הווורא משלמת הנזכר אפילו במקומות שנהגו להקל אם חסרה הווורא (מא) ואם אם נמצא יתרת בפנים מצד ימין שלא בשורת האונות וחסר א' מן השלש שבימין או נמצא בשמאל וחסר א' מהשמאל אין היתרת משלים החסרון אפילו לפי מה שנהגו להקל ביתרת כזה כמבואר בסעי' ל"ח וכן אם נמצא אונא יתירה בסוף האומא נ"כ אינה משלמת חסרון האונא :

לא אם חסר אונא א' בימין ובאונא עליונה נמצאו בה פיצולים (מב) אפילו אם הפיצול היא ברוחב האונא יראה לי שאין מצטרף להשלים :

אם

מיהא מבלבן לחבר החיתוך ע"כ שהם שתים כחולדה אלא שנדבקו אח"כ יחד אבל סיכא שם הסרם גם הרב מודה שא"ל בדיקה כלל ובלמה בלא"ה דברי הרשב"א נ"ע מה שהקשה על הרב דילמא מיקבו ואסתרכו כו' שהרי הרשב"א מהסוברים דיש סירכא בלא נקב ולדידי' כל סרכא הבאה ע"י נקב טרפה דאין שתימה מועלת ואם אחר שסרקו הסרכא מבלבן טרפה כמבואר בח"מ סי' ל"ט וא"כ מאי קא קמי' לי' על הרב ושפי הו"ל להקשות דמה בכך דמשקי זיקא דלמא לא כיון יפה בעקום המוכי דאוטות ממש ולכך מבלבן אמנם לענ"ד כוונת הרב בזה מ"מ אין שם מרגלה הסרם רק בדיק' זו היא בלה להכיר ע"ז שם כאן שני דבוקות וכן ממנע להר"ן וגרלה דהרשב"א ס"ל דע"כ מייני אין זו בכלל אופתא דא"כ לא סי' מועיל הסיכר ע"י בדיקה זו דמה בכך שמזה שאינו מבלבן מוכח שנדבקו האונות מ"מ כיון שהיא חלקה לגמרי בזה קיבלו חז"ל דכאופתא טרפה וכמש"ל בס"ק י"ח וכש"ק ל"ג אלא ע"כ דעיקר הסיכר הוא ע"י מרגלה הסרם ולכך נקט לי סריכי כו' משום דמחמת הסיכר קרוב הדבר לחלות שהם שתים וסרוטות בסרכא אלא דמ"מ ס"ל להרב שצריך הנחה לידע אם הוא הסרם גמור לכאי נדקינן בסכינא דחלים פומוי כו' אמ אם מבלבן הוכר הדבר שזה הסרם אינו הסרם גמור והדא הוא ושרפה וע"ז הקשה הרשב"א שאין בבדיק' זו כח לסמוך חזקה הנראה הסרם שהם שם ומה שמבלבן טעמא אחרינא הוא לפי שבא ע"י שניקבו ואי סריכא כו' ולדינא נלענ"ד דלא מצינו' היכא שכל הריאה דבוקה או עדונה לחת שם זה חשב אופתא אין להסיר ע"י בדיקה זו דמה בכך שדבוקות הם וחש"ם טרפה דדמיא לאופתא ואף אם אין הדבוקות בחולדה כ"א שנדבק אח"כ זו לזו בסדקן שיך לומר הכי אלא אפילו בחסרון אונא ל' אע"ג דקי"ל דהקל בהיכר סמפון ומאר סימנים מ"מ אין לסמוך על בדיקה זו אין מבלבן כיון שאין מקום להכשיר רק מחמת בדיקה זו וקי"ל דכל מקום שצריך בדיקה לקבל אין לנו בקיאין בבדיקה ומ"ש בכנה"ג בשם מגאז שלאוקי נרלה שהמגאז ע"פ דברי הרב הבדלגוי ואינהו לדידהו שהם סומכין על בדיקה שלהם לף להקל כמבואר בשאלות בעין רייאה הסמוכה לדוזמן ואנו לדידן אקימנו בעלמינו ואל ביניה אל תחנון ומצריפין בכל מקום שצריך בדיקה ממנה אין כאן מקום להקל כנלענ"ד : (לח) אין לסמוך כו' כ"כ בספר משה יוסף שמ"כ שמעתי מפי בקי כו' והביאו בספר ברכה אמנם מדברי מהרי"ו ומהרש"ל והש"ך שכתבו דסדק במקום אין רצוי לשום אונא מועיל וכ"כ בח"ם דוקא במקום שדרכה לשום משונא' נראה אין לסמוך ע"ז אע"פ שם שיעשו מכ' לדדין ומכ"ש אין לסמוך על בדיקה כל דהוא וכמ"ש בהגהו' הר"זברכה סדקים יש בריאה אלו הולכים לכאן כו' וכ"כ בח"ם פוק חזי כמה שריטות יש בריאה דקות וקצרות ולקמן בס"ק ל"ד אבאר אין מוסמין בסדק להסריף אף אם הוא הולך מעבר לעבר אומא דלאו סי' גמור הוא וא"כ אע"פ דלהסכיר הולכים אחר סדק מ"מ בשרטוט כ"ם אין להסיר אף אם יש שרטוט קל מפני דדיש כל אחינו ניכר לבקי בשרטוט כזה אינו רגיל לשום בריאה והוא במקום שדרכה לשום משונא : (לט) וכן אם כו' בספר מח"ב כתב על הסבר ע"י סימן תרוכה ועבה אמ אינו צריך לדקדק בוודאי לשום עומדת נגד מקום שדבוק דאל"כ הו"ל שינוי מקום לוודאי כו' והביאו בזבח שמואל וא"ל בשוב דה"ם היכא שדבוקה האונא של ימין לאומא והוכרחה ע"י אחר סיכרים מי דינא הכי : (מ) שצריך לדקדק כו' . כבר כתבתי כמה פעמים דלפי מעט הר"ן וכן משמע מבאר פוסקים שהיכר סדק דוגמא כו דמוכר הוא תשום אחינו חולין אינו בסרכא בסדקן ונפ"ז נפל אופתא בבריאה דהא אנו מסגין להצריף למעלה מחצי' אף בלא חלון וא"ל דע"כ לא נהגו כן אלא בסרכא דחיישינן שמא שם הסיפולי וסופו ליפסק משא"כ במדבק מרגלה לסופה אמרינן אין סופה להתפרק דז"א לאחר יבואר בסי' ל"ט מי"ה בס"ק דאין חילוק בין סדוקה לדבוק' כלל לענין זה וכן הפוסקי' הביאו דמי' מזה לענין סרכא אונא לאומא ולא ס"ל לחלק לדבוקה עדיף ובכר כתבתי מזה לעיל ויבואר עוד בסוף סי' זה וא"כ אנו אין לנו להשגן בהיכר סדק ואפ' היכרים כ"א על תיקון אא"ז רם"ל דרביתיהו בסדקי בשים סדק אחרינא שבבלתא כך ומבפנים סדוקה כאחר ריאות בבדי לסבול הרוח שבתרבה שאינהדבר בהבדל שבין האונות אדע דבגמרנו בסדקן בסרה לפי שסקמוס הולדוחזק אלמא שאעפ"י שלעולם יעמוד קדולא יחפרקו בסדקן כ"כ ע"ם ולפנענ"ד יש לפקפק על דאי' זו דאמ"ג דסרכא בסדקן אינם עתידה להתפרק וחולך וחזק ובסרה הוא משום כיון שמתחה בבסדקן לא התפרק ואעפ"כ כך יפי' מפסר עד שהתחזק ותתרפא ומקום הנקב עצמו יעלה לרוחב ויתרפא עוד בכרחשונה ואם קמוס אלא מחמת מכה וכשיתרפא ויסתום הנקב לגמרי אז ממילא יתרבה לחלותם של הסרכא ואחר מאלי כאחר עין רואה בגלדי מכה שלאחר יפי' כשר בגמרו שאין ונרפא אז גלדי הסרכה מתרבים ושפלים

מגליסה וסוף הפוטה לחזור לקדמותה לרוחה פרוחה ובכרחשונה אבל מאן לימ' בכה"ג שהם דבוקים בחולדה וקומה אני עליהם ועמדו יחדו לעד לעולם שיהא כבר שהרי כל עיקר' של ריאה ע"י הפוטה הפרודות להניף על הלב וז"ל הרשב"ן בספר יכין שמועה וים לה שתי ערוגות מקיפות על הלב ולפי כו' שהלד שימיני מהלב הוא חם יותר מהלד השמאלי מפני קורבתו אל הכבד ולריך שיהא יותר גדולה ע"כ ים בלד ימין ג' לוגות ובלד שמאל אין שם רק ב' לוגות גם בלד ימין לוגה אחת קטנה בחמצע קורין לוגה עטיפתא דווכדא שהיא דומה לווכד כדי לעזור אל הגשיבה כמו הספנין כשהם צריכין לחוח גדולה פורסין קלע קטן אל קלע גדול עכ"ל הרי מבואר שלרך נחלק שבימין לג' מפני שבלד ימין צריך גשיבה יותר וכמו המספר הוא הנוקן כח לעשות הגשיבה ביותר עוד אף שהסברונה שבשמאלה הדמה בגדלה אל הימין מ"מ בלד ימין שהיא חלוקה עדיפא מפי להגיע חום הלב וא"כ היכא שבני הלוות מוכרו יחדו' מלדה ומבטן ואינם עתידים להתפרד זה מזה בשום פעם אין לנו לומר שיועיל מה שבפנים היא סדוקה בשאר בריאות ואין זו דומה לסרכא הסדקן שעתידה הסרכא לסור משם כאשר העלה תחוכה לקן ימים וכל זמן שלא העלה תחוכה הקרום הולך וחזק ומחמת הלחלוחית היולא דרך הסכה ומתוך שבוכבות זע"ז אינם מתפרקים עד שתתים הסכה אמ אין בם מין הלחלוחים היולא מן הנקב אל הסרכא והסרכא' מתיבשת ונעלם מלינים וע"ע . אך באמת אע"פ שאין ראיה לדבר מסרכא מ"מ אפשר שהדין אמת הסכי רביתיהו לפעמים לריות שני אונות גדולות כאחד כעין תיומות שנמצאים בפיות וכדומה אלא דאין זה רביתי' כ"א היכי שיש סיכר סדק וכה"ג וע"ז אנו סומכין להתיר בחסר ע"י סיכר אבל אם הסיכר נראה לעין שדבוקים הם מחמת שסרכו להדי אין מקום להתיר לחנכר למנהג מדינה אלו וכמ"ש ועיין עוד מזה בסי' ל"ט ס"ק קנ"ט : (מא) ואפילו אם נמצא כו' עיין מ"ש בביאור דברי הש"ך ס"ק מ"ב ובדברי הס"ז ס"ק י"ז שהארכתי בזה ואח"ז בח"ם כתב דנס מאן דס"ל ווכדא מעלמת מודה דמקמא לא מיקרי דרי דאונא רק דס"ל אלא הקפידו בס"ם רק שיהיה ג' בימין וב' בשמאל ואלא מינו שהקפידו שיהיה בחד דרא דווקא כו' וכ"כ בפרי תואר ח"ל דמלי דלהכר הם בדרי דאונא לא אחכר אלא לענין להכסיר בדיחר אבל לאחשוני לחיובא דאוני לא אחכתן הגאי מקום אלא דוקא הגאי בדדין הבעיון בלד ימין לאחוקי ממאן דסבר דהגם דהוי בלד שמאל כיון שדרכה שהחזור ליתין מצטרפת לצד ימין דליכא לחסמך אהא עכ"ל ובביאור לש"ך כתבתי כוונת הב"י בזה ולא הארכתי כיון דאין קי"ל לאחמיר בכל גווני כמ"ש הס"ז וש"ך ואח"ז ז"ל ומ"ש בפנים וכן אם נמצא כו' עיין בביאור לש"ז וש"ך שבארתי כ"ז יע"ש:(מב)אפי' אם הפיצול כו' כפלאי כתב מל"ל שפוטין מבלימין למנין אומות אף דמקליקדלא מיקרי יתר מ"מ מועיל לחלים ועדיף מסדקים דמקלין מסוה דהוב ריאות אין המנין חסר ולכך כל כמה דטכל לומר דלא נחסר אמרינן כ"ה באונא עליונה שהפצ' עכ"ל ולענ"ד נ"ע מה שנין זה לסדקים דהא סדק אינו מועיל אם לא שהוא במקום שרחוי לריות אונא ואחר סדקים אינם מועילים וא"כ בשם פיצול באונא במקום שרחוי לריות אונא ודאי שפוע דמועיל אבל כשהפיצול הוא באונא עליונה במקום שהיא שוכבת על הגרגרת אין אונא אחרת מגעת לשם ואין המקום ראוי לריות שם האונא החסרה שבינה דלא תלוי שבא למלאות החסרון אלא אמרינן שהפצלה מחמת דוחק הגרגרת ואינה מחזה כדרכה תמיד והחסרון לא נתמלא ובכה"ג ובכנה"ג בהגהו' הטור אות י"ח מ"כ אם אונא כמ"ד בהגל תחור (כך מכנין הבדקים לאונא העליונה) אע"ג דכשר אינו מצלים עכ"ל וכ"כ בפרי תואר וז"ל ואם יהיה שיעור זה דכעלה הדם באונא העליונה דלאד הגרגרת מקום שדרכה להתפצל שם כו' יש להסתפק אם מצלמת ונאמר מדי דהוו אוונדא דהגם דקיימת אלא בדרי דאונא מצלמת ס"ל הגם דיותר אנבה דאונא וקצתם כעלה מצלמת אז לא ומוכרע לי מלא לאמיר דאין מצטרפין אב"א תלמודא אב"א סברא אב"א תלמודא דכלו' מעמא מאי אמרינן דסווכדא מצלמת להיות דרכא כיל כלל הדא ג' מימיו' ולא יהיב הגאי לתקו' האונא ולא בפשוט' מעמא דהווכדא מצלמ' בהיכא דהוי' ב' מימיו' אלא הרב' לא ידע מינה דאי הוי ידע לא הוי פסק לאמיר דאי יהיר מרפה דוק מינה הגי פיצולי דאונא העליונה דמן הסתם אינהיו בין בחיו' דברייתא בין דלא ברייתא לא מצטרפי דהא רבא לא חייב לו הגם לאיתייהו וקאמר דאי אסר מנ' בימינא מרפה ונ"ל דאלא דקאמר הייט בהצטרפות כו' ואב"א סברא דאמרי הווכדא אז יהיכתא בדרא דאוני דהגם דלים אלא כמ"ל דרכה להיות גדולה במקום רביתי' ולהבי מצטרפות מאא"כ ע"ב אונא הגדולה אין דרכה להיות גדולה אלא פיצול קטן אחיר ולזה אינה מצטרפות ולהאי מעמא אם ע"ב אי אסר אונא ואיכא יתרה מנבה כמ"ל אינם מצלמת ומרפה

וטרפה דסח אין עמידה לסוה כמאר אומא ולדעת הב"י שהכאתי בסי' ס' נס למאי דאסיקנא התם דאינה מעלמת אלא קיימת בדרי אאומא כל דהוי אגבה אינה מעלמת ואחי הרשב"א ביתי' הודה לי נפטולי דאומא העליונה אלא מעמרפי מעטה דכתיבל ופלגא עלי בגבה דשאר אוני ואתי' אלא הערי' בס"ם בגבא אלא יתירתא אבל אי לא הוי יתירתא שרי ומעלמת בכ"מ דאיתא ולא מאה בעיניו לחלק ואין אני שומע לו להחליט הסיפר ועכ"פ ספיקא מיהו הוי עכ"ל הרי מבואר כמ"ש: (מג) אין להתיר כו' המעם מבואר בח"ם ס"ק י"ב דבגבוהים לא מיקרי אומא כו' וג"ל דמיירי דהך גבוהים היא בגד האומא הסירה במקום שהיתוך שבין האומה שלא אם הוא הד למעלה או למטה יש לו דין אומא שמועיל להשליש כשהוא בין המוך האומה והוקא כשים בלימה בחולה בסוף האומא אינו משליש ואע"פ שהוא הד למעלה או למטה דאפילו אומא ממש אינו מועיל אם לענין המלמ' דלאו דרי דאוני מיקרי מש"כ כשהבליטה הוא בין המוכי דאומא ונחולה בע"ד אז אם הוא כעין גבוהים שרחב למטה ועב למעלה אינו משליש דלא מיקרי אומא אבל אם הוא הד במקום א' מיקרי אומא ובפיר מעלמת וג"ל אע"ג דאינו מוכל מבבר הריאה שהוא עין גבוהים שהוא כעין הר וכמ"ש לקמן מ"מ כיון שהוא מולש מחון לאומא וים בו היחוד ספיר משליש השכרון אם הוא במקום הראוי לאומא ואע"פ שהוא דבוק בולו לאומא ואינו כדרך בלימה לבד בשר בבר"ג וג"ל דנזה לא בעינן הבליטה מוכחת עליה אבל אומא בע"פ כן מעמע מדברי אאי"ז דדוקא גבוהים אינו משליש אבל הד במקום אחד ספיר משליש וכן מפרש דברי הב"י שכתב בבליטה בסוף האומא דמיירי בשהוא הד למעלה או למטה דבה"ג אלו גבוהים הוא אך לענ"ד נ"ע על מ"ש אאי"ז דאינו שוה בין מבוכה בין עגולה כו' אבל מ"מ בעינן דשהוי אומא ולא גבוהים ולפענ"ד לשון גבוהים נ"ם אלא אם הוא עומד ע"ג הריאה או מקומא שכיון שהוא עומד ע"פ שאה הריאה מיקרי גבוהים שהוא עין הר קטן העומד ע"פ שאה בלימה בגד האומא שאינה ע"פ שאה דבר אחר רק פוחת באויר כמו שאר האומא אין זה קרוי גבוהים כלל וכיון דבאומא לא קפדינן אעגולה ובין מבוכה בין עגולה בשהוא כמ"ם שהאומא מ"ב ספיר מועיל להשליש אף אם הבליטה כעין גבוהים שרחבה למטה ועבה או עגולה למעלה ולפי"ז הב"י שכתב שהי' בעין בלימה מיירי בכל גווני כיון שהבליטה הי' בגד האומא ולפי"ז לא נ"מ מידי בהך דינא שכתב אאי"ז לענין גבוהים שאינו משליש דמ"ל אם אומא הד דינו משליש דאין זה בדרי דאוני. וכ"ם אם הוא הד דמרפה מבוס יהרה ע"נ וכן אם הוא מקומא אינו משליש דלא יהא אלא שאר יהרה מקומא אינו משליש ואם הוא בגד האומא במקום החתוך אפי' אם הוא כעין גבוהים שהוא עגול ספיר משליש דבאומא אין קפידא באחה טוה שיהא חה לא מיקרי גבוהים כשהוא חלוי ושומד באויר ואין נ"ל אם הוא הד דמשליש מ"מ יש להסתפק דשמא בעינן קצת סדק דאעפ"י שבלימה זו אינו מוכה שים כאן אחה הוספ' באומא זו מ"מ לא בעדיף מרחבה כשים דאם אין סדק אינו משליש כמש"ל בסעיף מ"ם ומה לי רחבה כשים בכולה או במקצתה או שמא שכא עדיף מפי כיון שכל האוי' אינו כדרך שאר האומות רק כאן יש בלימה כמ"ד זה טרחה שהוא בא להשליש המגין החסר וא"ע ולכן שהמתי בפנים ומ"ם וה"ה בפיטול שמחתיו גומא כ"כ בשמ"ח ולענ"ד גם זה נ"ע דאם הפיטול ע"ג פשיטא שאין זה ענין להשלמ' ומקומא בלא"ה מרפה שהפיטול עופל וכופו להתפרק ונם דהא מקומא אינו משליש ואם הוא בגד האומא במקום החתוכים נלענ"ד ג"כ דדמי לפיטול מקומא דדוקא אם הפיטול מונח בגומא שע"ג כי זאת מטתה מבא"כ כשהיא בגד האומא שאין מכריח שהגומא ע"ג הגומא וא"כ אפשר שלקן הימים התפרק א"כ אפשר אף אם כל מין האומות בשלימות ים פיטול בתוך גומא בגד האומא דמרפה שאין זה חומה ליתרת בדרי דאומא שבלבה חזק בריאה מבא"כ בזה וכמו' שכתבתי לחלק לענין פיטול מקומא כ"כ ים לחלק לענין פיטול בדרי וא"ע ועיין לקמן: (מד) והכוונה מבלמ' כו' - כ"כ בבה"ג בהגהו' סבור אות נ"ו בשם הגהו' דדיקוה שאם ים חוט בשר מקף כשר ואם אין חוט מקף אע"ג שבאאלוקן מוכנין להכשיר בזמא בשאולי אומא מ"מ מרפה דדייב להכשיר באומא שים בה שיעור עלם של הדם לבד הבוצא שהי' בשפולה כו' ולענ"ד עוד מעמא רבה איכא דבשלמת כשים חוט מקף א"כ שפיר י"ל דמשלמת כיון דעיינו הבוצאה בשקלוב הסובב את אומא זו יש בו שיעור ב"ד ואם שים בוצא באמצע לא איכפת לן כי אין זה אלא הסכון. מבפנים כמ"ם לקמן בס"ק משא"כ כשאין שם חוט מקף א"כ י"ל דלאחר שהתרפה הבוצא יהיה חוזר לשכב רק בשר הריאה בלבד ויהי' נכוון ונקמע עורו על עצמו כאשר הוא בטבע הבע"ח ואם כן אין כאן מה שמשליש האומא לענ"ד מעמ"כ כשים חוט מקף הרי אוכך האומא במקומו עומד ועיין בכמ"ג שם שכתב בשם הגאות להתיר בעיני' אף שאין חוט מקף ולפי המעם שכתבתי נ"ע מה ולכן לא כתבתיו בפנים וע"ם בהגהו' נ"י אומא ס"ע כתב דבריה אלו שהבית הגהו' הטור ובריש

לב אם חסרה האונא ויש במקום ההוא כעין הר הקרוי נבשושית (מג) אין להתיר על ידו וכ"ש אם במקום הראוי להיות אונא יש פיצול ונומא תחתיו שיתבאר ענינו בסעי' נ"ג שאינו משלים החסרון:

לג אם נמצא אונא אחת פחותה מעלה של הדם אלא שיש בה בועא (מד) והבועא משלמת אותה לשיעור זה ויש שם חוט בשר מקוף סביב הבועא בשרה אף אם הבועא היא נראית מעבר לעבר כיון שהיא במקום הדק כמו שיבואר א"ה בסי' ל"ז הרי זו מצטרפת להשלים מנין האונות אבל אם אין שם חוט בשר מקוף יש להטריף אף במקומות הנוהגין להכשיר בועא בשפולי אף שאין חוט בשר מקוף מ"מ בזה שהאונא אין בה שיעור בלא הבועא שהי' בשיפולי ממש טרפה:

לד אם כל מנין האונות בשלימות רק שמקצת מהאונות שינוי תוארם שדרכם להיות משוכים והם עגולים כתואר הוורדא או צורה אחרת בשרה שאין להקפיד (מה) בצורת האונות באיזה תואר שיהי' אך צריך לדקדק שלא יוחלף צורת האונות עצמם של זו לזו כמו שיבוא':

לה יתר ביצד אם נתוספו האונות במינם והמה יותר מחמש או אם היתרת עומד בשור' של האונו' אפי' נתוספו הרב' ויש בכל צד יותר מחמש אונות (מו) אפי' עומדים האונות היתירות למטה מהאומות בשורה של' ואפי' הם גדולות או שיש שני אומות גדולות מצד אחד בשרה ובלבד שלא יהי' מספר האונות שבצד שמאל יותר מבצד ימין שאם יש בצד ימין שלשה ובצד שמאל ארבעה וכיוצא בזה טרפה כאשר יתבאר:

לו יראה לי כי זה שהבשרנו אם עומדים האונות היתירות למטה מהאומות אפי' (מז) אם האונות העומדים למעלה מן האומא אין להם סמפון והעומדים למטה יש להם סמפון לכל אחד בפ"ע והמחמי' גם בזה במקום שאין הפ"מ תע"ב וזהו אם אין שם ביתרן למטה מהאומא רק שתי אונו' יתרו' או אם היתר הוא בשמאל ואין שם יתר רק אחת למטה מהאומא אבל אם יתר בצד ימין שלש או מצד שמאל שתים ואותן שלמטה יש להם סמפון ושלמעלה מהאומא אין להם סמפון יש להטריף כי קרוב הדבר שאותן האונות שיש להם סמפון הם עיקר האונות ושאין להם סמפון הם היתרות וא"כ הו"ל בנחלפו האונות למטה והאומו' למעל' שאסור' כמבואר בסעיף פ"א:

לז אם יש אונא יתירה על גב הריאה בכל מקום שבה בין

בה שמ"כ שסיא סרפה וירלאה מדבריו אפילו חוט בבר מקוף אומ' עכ"ל: (מה) בגורה האונות: כו' כ"כ אאוב בשם אביו ז"ל דבוודאה דוקא קפדינן אפיטו לורה ולא באומא דדיני הטרפות אלוות בדרכי נידול הריאה וקיים להו לרבנן אומא פעמים עגולה ופעמים מדוזה וכן מוכח מכל הפוסקים לענין הבלמת הסוודאה וכן פסק בבמ"ה דדוקא שיעוי טרה על אומא זו לחביתה פוסל אבל לעורה אחרת אינו פוסל בה ע"ם סעיף ע"ה ועמ"ם בביאור לע"ז בזה: (מו) אפילו שומדים כו' כ"כ בבמ"ה ורשם בגידו שפשוט הוא ממ"ם בס"ע כעי' ל' ואע"ג דבס"ע לא נזכר הדין כ"א לענין אחת יתירה ס"ל לאאי"ז מסברא כיון דקי"ל דלענין זה מיקרי בדרי דאוני אע"פ שהוא למטה מן הוודאה ממילא אין חילוק בין מעם לרבה ומ"מ צ"ע אם יש בסוף אומא שבמאל ב' אומה מו בסוף אומא שבימין ג' דמאן לימא לן דאוהן האומה שמאל זה הם עיקר והך יתירות נעבו דילמא אינו פוסל בדרי דאוני כבר: (מז) אם האומה כו' - בס"ק בלפני זה מבואר שאף אם יש יתר למעל' מן האומא שיש בשמאל או שלש בימין לא אינו פוסל מחזיקין ריעותא ומ"מ נלענ"ד שאם סך ב' או ג' שלמעלה מהאומ' אין לכ"א בחמקומו הראוי לאומא והך למטה מהאומא יש לכ"א שאמן במקום הראוי יש להטריף וכמבואר בתעשה דהר"ן שהביא בשמ"ח סעי' ל"ט שע"י הסמפון הוכיחו שזו היתרה וא"כ הו"ל חליף ומרפה ולפי מ"ם בשמ"ח דאף אם האומא מפסק בין אאומות הו"ל חליף אי"כ יש מקום לטרפות זה אף אם בסוף האומא אין שם רק אחת יתירה יש לה סמפון ואחת מהאומ' העומדות למעלה מהאומא אין לה סמפון שמתמה זה אינו אומרים שזו היא היתירה והאומא שבסוף אינו אומא הסיקרית והו"ל חליף ומרפה ואפילו לדעת הב"י בסעי' מ' וכן נראה דעת הרמ"א שם דבבה"ג שאומא אחת למטה לא הוי חליף דהא ע"כ לא מטריף אהם אלא משום דלמטה מוזרד לא מיקרי בדרי דאוני וכן נראה דעת הסמ"ז וכמ"ם בביאור לע"ז ס"ק ז' מ"מ כיון דהרמ"א ס"ל דלמטה מוזרד אינו משליש וכתב שכן המנהג א"כ בבה"ג שאומא זו השומד בסדר האומות אין לה סמפון וזו השומדת אחר האומא יש לה סמפון א"כ אמרינן אם אין לה סמפון היא היתרה ואותה השומד' אחורי האומא היא הסיקרית ואינה משלמת אלא דלאאוהה ז"א כיון דאם האומות פרודות אין מבגיחין בסמפונות ואע"פ שאין לה סמפון ספיר נכנסת במנין האומות א"כ למה יוגרע כאה בתה שים אם אחת השומדת אחורי האומא יהא דאינו משליש מ"מ אין לדון כאן דין חסר בדרי ים אומא לפיך ומה שאין לה סמפון אינה מוציאה מכלל אומא ול"ד למעשה הדר"ן דהתם נס אותה שהיה לה סמפון היתה שומדת בשורה האומות ולכך שהיה שים לתפוס אותה לעיקר ואותה שאין לה סמפון ליתרה משא"כ כזה אלא דמ"מ ים מקום לדון בעובדא הדר"ן כיון דמכבריגן אם אחת מהאומות אין לה סמפון ולא דיינינן כי' דין חסר אלמא דכיון שאין דרך שיחסר ממנין האומות ספיר פיילינן לה למעמא ולא מבגיחינן בסמפון א"כ למה נאמר בבטל שאין לה סמפון שזו הסמוכה לאומא עליונה שאינה הטוחר היא היתרה והסמוכה לאומא הסיקרה וכיון שהיא קטנה מאמצעית הו"ל חליף ומרפ' ע"ם דמה"ת נאמר כן דהא כמו שאין דרך לחיות חסר כך אין דרך לחיות חליף וחליף טפי' מעטה חסר הוא כמ"ש רש"י דף מ"ג שאנו אומרים שאוהן הראוות לחיות ניטלו והך יתרות ניטל וא"כ כיון דשם נאמר שהסמוכ' לאומא יתרה היא לא נחר נמרינא אף אני אומר שאוה שהיא סמוכה עתה לאומא יתרה הי' וא"כ החשבון מחליל מאומא שאינה ואע"פ שאוהה ששמוכה לאומא שאינה הטוחר אין לה סמפון ספיר חזי לאתמרוסי למנין האומות וא"כ אין כאן חליף כלל וע"כ לומר דכיון שים כאן אומא שים לה סמפון לעולם חשבינן אותה עיקר למנין האומות לגבי זו שאין לה סמפון ואע"פ שהיא מרפה על ידו דהו"ל חליף ודינן אותה ליתרה אין פירוש שהיא יתרה ממש אלא רואין אותה כאלו היא עגולה ממש וא"כ אין לחכבי' בחשבון אותה שאין לה סמפון כיון דמ"מ עיקר חשבון האומות הוא מושלם ע"י אותה שים לה סמפון וע"ע ומ"מ י"ל בכ"ד שאותה שים לה סמפון אינה בדרי דאוני רק בדרי דאומא וכיון דאינן אלא חשבינן בדרי דאומא תמילא הוה כאילו אין שם אומא כלל וספיר מצטרפת אומא זו שאין בה סמפון להשלי' וממ"נ אם בדרי דאומא מלתא היא א"כ ספיר מצטרפת להשלים אף שאתמר שזו שאין לה סמפון יתרה היא ואם בדרי דאומא אינו מילתא הוא א"כ ה"ז כאלו אינו כלל והרי בלעדה ים מספר האומות ים לגרף גם האומות שאין לה סמפון כמו בעלמא וא"כ אין מקום לאומ לדעת הרמ"א רק לדעת רש"ל וכן מבמע דעת אא"ז שים להחמיר באומא א' למטה מעמא חליף ל"ש דאפי"ז י"ל דגם בדרי דאומא נ"כ מצטרף לחשבון האומות אלא דהו"ל חליף ולפי"ז בגוונא הנ"ל שאותה שבדרי דאומא אין לה סמפון ואותה שבדרי דאומא יש לה סמפון דמי למעשה הדר"ן דחשבינן לעיקר אותה שים לה סמפון והו"ל חליף? ונראה לדד בזה להתיר כיון שלדעת כמה פוסקים בה"ג לא הוי חליף כלל והמחמיר אלא במקום הפ"מ הע"ב אבל אם יש ים מספר

לב אם חסרה האונא ויש במקום ההוא כעין הר הקרוי נבשושית (מג) אין להתיר על ידו וכ"ש אם במקום הראוי להיות אונא יש פיצול ונומא תחתיו שיתבאר ענינו בסעי' נ"ג שאינו משלים החסרון:

לג אם נמצא אונא אחת פחותה מעלה של הדם אלא שיש בה בועא (מד) והבועא משלמת אותה לשיעור זה ויש שם חוט בשר מקוף סביב הבועא בשרה אף אם הבועא היא נראית מעבר לעבר כיון שהיא במקום הדק כמו שיבואר א"ה בסי' ל"ז הרי זו מצטרפת להשלים מנין האונות אבל אם אין שם חוט בשר מקוף יש להטריף אף במקומות הנוהגין להכשיר בועא בשפולי אף שאין חוט בשר מקוף מ"מ בזה שהאונא אין בה שיעור בלא הבועא שהי' בשיפולי ממש טרפה:

לד אם כל מנין האונות בשלימות רק שמקצת מהאונות שינוי תוארם שדרכם להיות משוכים והם עגולים כתואר הוורדא או צורה אחרת בשרה שאין להקפיד (מה) בצורת האונות באיזה תואר שיהי' אך צריך לדקדק שלא יוחלף צורת האונות עצמם של זו לזו כמו שיבוא':

לה יתר ביצד אם נתוספו האונות במינם והמה יותר מחמש או אם היתרת עומד בשור' של האונו' אפי' נתוספו הרב' ויש בכל צד יותר מחמש אונות (מו) אפי' עומדים האונות היתירות למטה מהאומות בשורה של' ואפי' הם גדולות או שיש שני אומות גדולות מצד אחד בשרה ובלבד שלא יהי' מספר האונות שבצד שמאל יותר מבצד ימין שאם יש בצד ימין שלשה ובצד שמאל ארבעה וכיוצא בזה טרפה כאשר יתבאר:

לו יראה לי כי זה שהבשרנו אם עומדים האונות היתירות למטה מהאומות אפי' (מז) אם האונות העומדים למעלה מן האומא אין להם סמפון והעומדים למטה יש להם סמפון לכל אחד בפ"ע והמחמי' גם בזה במקום שאין הפ"מ תע"ב וזהו אם אין שם ביתרן למטה מהאומא רק שתי אונו' יתרו' או אם היתר הוא בשמאל ואין שם יתר רק אחת למטה מהאומא אבל אם יתר בצד ימין שלש או מצד שמאל שתים ואותן שלמטה יש להם סמפון ושלמעלה מהאומא אין להם סמפון יש להטריף כי קרוב הדבר שאותן האונות שיש להם סמפון הם עיקר האונות ושאין להם סמפון הם היתרות וא"כ הו"ל בנחלפו האונות למטה והאומו' למעל' שאסור' כמבואר בסעיף פ"א:

לז אם יש אונא יתירה על גב הריאה בכל מקום שבה בין

כל האומות אחורי האומות כמו מלפני׳ ואותן שלפנ׳ אין לסם סמטומות והאומות שלאחרי׳ יש לסם סמטומות גרלה המומסן לא לומר דהו״ל חליף דאומן שם לסם סמטומות מסיני עיקר וא״כ הרי אומת לאמלה והאומת לאמה וכרס״ל כתב שם לזה רמ׳ מלמון סס״ם וגם מעלר פוסקים אין מוכרח מי שחולק כזה וכמו שכתבתי בביאור לס״ז ס״ק ל״ג א״כ יש להסרף דדמי למעשה דסר״ן ז״ל״ג דסחס סי׳ עוד פעמים לסרף כבר כתב בס״ם ס״ק נ״ה דבאמת בחל מעמת סוי סני לזו אלא דלרוחת דמלמה בדקו אחר סכל ע״ם : (מח) בין בערוגה כו׳ בס״ם ס״ק י״ד כ׳ על דברי העולם יאמר דבערוג׳ אפי׳ פחות מע״ד מרפס דמוכך בגלעות שלא מצא לו רב ותבר אדרבה הם״ז סביא מ״כ דבער והא ז״ל אחליט דערפס משמע דוקא כע״ד עכ״ל ולאיתו מהא״ז לא סבתי דבע״ז מיירי כשהא לפנים מן הריאה בין ערוגה לסמטון וכמ״ם לסון מה״כ בביאור לס״ז ס״ק י״ג שהא המ״כ שבביא הס״ז שם ומס אין דוחק כלל מחמת הגלעות שם היא בעומק בין הערוגה והע״י מיירי ע״ג הערוגה ממש דזה כ״ע מודים שהא בכלל על נבה וס״ל דבכה״ג אפי׳ פחות מע״ד מרפס וכבר כתבתי מזה בביאור לס״ז מלף לפי הטעם בירחת שסופי להתפרק מ״מ בפחות מכע״ד כשרה שכיון שאינו יחרה והוא מבער הריאה עמוד הרי רביתיהו ואין הגלעות מחכיכים אותה כלל לעשות נקב כמו שאין חיבור הגלעות מזיק גוף הריאה אף שהיא סמוכה לחופן והמקום לר מאוד ולא מכפה לן בבליעה שבה כגון יחרה פחות מכע״ד ונבטוחים כיון דטופח דריאה נימא וכן מבואר מדברי הם״ם דקאמר עלה הכא מגבה אפי׳ כע״ד מרפס ובכלל מגבה הוא ג״כ הערוגה ואם״כ קאמר עלה כע״ד משמע לחדיא דאין חילוק בכל מקום שהא מגבה הישור שם אלא דמה״כ ס״ל דבין ערוגה לסמטון שאי זה נקבא מקומא של ריאה כיון שהא בעומק וכמ״ם לשון בביאור לס״ז ובאמת לא ידענא מ״מ בעומק מקום הכל מה שהא למעלה מחחוכי דאוי דינו כאוי בדליחה בכל׳ סרכות ובאמת שזה חימא דמה ענין זה לכאן דהתם אמרינן הכי לענין שחועל בחתים הדחוק שבמקום הסמה שכנגד מחוכי דאוי ג״כ מקום רכיה׳ הו׳ שהא לר והדחוק סוחמתו אבל כאן לענין יחרה אין לחלק בזה כלל וזהה שמואל כתב בשם מה״ב הם״ם דקרוב יותר לגלעות ומיישבים אמת מחחכך בגלעות עכ״ל ומשמע דפחות מע״ד מרפס משום דקרוב יותר לגלעות מ״ם שם קודם לזה דאקמא אפילו גדולה מע״ד כשרה לכן אמר דבערוגה אף אם אינה גדולה מע״ד מרפס אבל עכ״פ כע״ד בענין ואשר דים לגביה כן גם בע״י אלא דלפ״ז לא הי׳ צריך לכתוב הטעם משום דקרוב יותר לגלעות ולכן ל״ל שאדרבה מ״ם נפל בזכה שמואל בשם מה״ב וז״ל אף שאינה גדולה כע״ד וכן מבואר שם בליקומי דינ׳ בדיני יחרה דין ב׳ כתב להדי אפי׳ קמנה מע״ד ע״ם אך באתם תשאחו בספר מה״ב ולא מצאתי דברים אלו שכתב הזכה שמואל בשמו וגרלה עיקר לדינא דבעת אלא״ז דגם בערוגה בענין כע״ד דוקא וגרלה מדברי דגם אם עומד לפנים מן הריאה דהייט בין ערוגה לסמטון גרלה מדבריו שהעיקר כדעת הם״ז בזה לסרף אלא דמ״מ בענין כע״ד דוקא והא דל״ה לחיכוך בשדרה כתבתי בביאור לס״ז ס״ק ה״ל ע״ם ובס׳ ל״ז אבאר עוד יותר בס״ד ומבואר מדברי הם״ז דאף במקומות שמבארי׳ יחרה מקמא יש לאסור בזה שהרי מה״ב נופ׳ לא כ׳ להכשיר רק להוכיח לבכשיר יחרה מקמא וס״ל דבכלל כבולי ומגאי והכ״ז ס״ל דבכלל מגבה וא״כ פשיטא דלכ״ע ברפ׳ : (מט) שנהגו לאסור כו׳ בחוס׳ ד״ה כל הני עיזי כו׳ כתבו ז״ל והא דאמר ביני ובני מרפס הייט סוכת הגדולה הרבה ואינה דומה לעטיטיה והר״ן כתב שלא גרלה כן מדברי הרי״ף שכתב סתם וה״מ מקמא אלא כל מקמא כשרה עכ״ל והב״ח ודמק״א וה״ם סתם דלו כן תמהו שתם חידוש יש בדברי הרי״ף יותר מדברי הם״ם ועיין ב״ח מ״ם בזה ובאמת לפי הגרסא שלפניו הדין עתהם ואדרבי׳ משמע להפרש שכתי וז״ל וה״ה דקיימא בדרי דאוי דאלו ביני ובני מרפס וה״מ תנוח אבל מגבה אפילו כע״ד מרפס כו׳ ולכאורה זה חימא אחר שכבר אסר הך דביני ובני אליבא חזר ואמר ה״מ תנוח וז״ל דקאי אדקיים׳ בדרי דאוי ע״ז קאמר דוקא בנוח׳ לגד גוו׳ אבל לגד גבה אע״פ שמוכרח בדרי דאוי מרפס וכמ״ל אבל תנוח גופא פשיטא דלא כיון שכבר כתב הא דביני ובני מרפס ואע״ג דאח״כ מייתי שובחא דעיטיטיא לסבר הייטו מנוח הכל עיזי כו׳ הא לא״ה לא וכמ״ם מקודם . אך לפי מה שכתבתי מפסר דרך חמיס להגאון מו״ז הם בן יחיא בבאר הרי״ף ומבארו גרלה שבספרי הרי״ף ה״ביני׳ הרבוה בהוסחת וה״מ דקיימא בדרי ואח״כ אימא הא׳ ביני ובני דאחי לקרי דר״ה כו׳ ואח״כ אימא וה״מ תנוח וע״ז כתב בדרך חמיס וז״ל אלא ביני ובני כו׳ עד עיטיטיא דוודאה צריך לאיתא אחר לשון אלבריו המתחיל וה״מ תנוח כו׳ עד דאמר מרפס (וגרלה שהוסחת זו שלפנינו הוגה עפ״י הגר״ם) ובספרים מדוקים נמחק מן וה״מ דקיימא כו׳ עד דאמר מרפס וכמ״ש לא נמחק כ״א עד דוודאה עכ״ל וגרלה שהוסחת זו האחרונה שכתב בד״ה שנמחק עד אינה דוודאה זה כי גרסא הר״ן אלא ברס. בדברי הרי״ף רק וה״מ תנוח כו׳ וזה מבואר מדברי הר״ן שכתב וז״ל וה״מ דיחרה כשהם מקמא בלומר תנוח א״ל דקיימא בדרי דאוי דהכי אתריק בגמרא אבל מגבה כו׳ ולכאורה אינא מ״ם א״ל דקיימי בדרי דאוי דהכי אתריק בגמרא כו׳ דכלפי ליה אשאה העיקר לפל הא בדהא ים להכשיר אפי׳ הואא כאבו בדרך א״ל וגם לאה אלא בדברי הגמרא אבל ביני ובני כו׳ ואין דרכו של הר״ן לכתוב כן כשהוכרו הדברים בריף אלא הוא הדבר אחר דברתי דהר״ן אינו נוהם בדברי הרי״ף וה״מ דקיימא כו׳ ולפי אלא הוכרו בלרוא לשבר בדרא הוא הד״א דוקא ביני ובני דמקמא הוא הדבר דהר״ן אינו נרע אפי׳ כיון אשתמ בהקום הרמוי לאוא אמרינן הכי לא יחר כגמל דמי לגבי קאתר א״ל דקיימ׳ בדרי דאוי בדאמרינן בגמרא דהא אתי אוראתא הוא והרי״ף ל״ל דגם מנוח כשר אלין מרפוח כ״א מגבה וגם שובחא דר״ה לא נרסיק לי׳ בהרי״ף ולכן הסתיקו מהגמר׳ וסייע

(מח) בין בערוגה בין באומות בין באומות אפי׳ היא קטנה לאחר הנפיח׳ בעלה של הדס טרפה ואם בשהיא נפוחה היא פחותה מעלה של הדס כשרה ושיעור עלה של הדס לחשיר מבואר בסעיף ד׳ ושם נתבאר דאין חילוק בין גסה לדקה לענין זה :

לח אם יש יתרת מלפני׳ לעומת הלב הנקרא יתרת מקמא תלוי במנהג המקומו׳ שיש מקומות (מט) שנהגו לאסו׳ בכל מקום שעומדת שם אם היא גדולה בעלה של הדס אחר נפיח׳ ודינה כאלו׳ עומדת מגבה רק אם היא עומדת בשורה של האונו׳ אז מחלק׳ בין מקמא למגבה שאם כשנופחין אותה היתרת נוטה ומתעקם לצד גבה בשיעור עלה של הדס מטריפין ובשנוטה לקמא שהיא לצד הלב(נ) מבשירין ובמרינות האלו נוהגי׳ להבשיר כל יתרת שהא מקמא אפי׳ משורשת שם ואינה עומדת בשורה של האונות בשוה עם שאר האונות ואפי׳ בסוף שפולי האומות

מטא״כ לפימ״ם שטסחא אחרת ים ומסחמא מוסחת הר״ן וריי״ו מדוקה ספי מנוסחת שלפנינו בדשם שגרעו והוסיפו בפנים מגליון ספר כטדע וכן מגלה כ״פ בהרי״ף א״כ לשון מבריע שדעתו להחיר מקמא וגרלה שזה הי׳ טסחה הרמב״ם בדבריו שדרכו להמשך אחרינ בכ״מ והוא כתב להדיא לבכשיר מקמא וכן גרלה דעת הם״ג שכתב כדף קכ״ח ע״ב וז״ל אמר רבא ה׳ לאוי כו׳ לא יחרן חזינן לא קיימא הלי יחרה בדרי דאוי ביני ובני (גרלה שהוא ס״ם וז״ל ובני ביני וכן הסעיף ביבן שמועה לרבא״ן) כשרה לא אשכחה ע״ג מהלי ניסא (גרלה שלי״ל בין מהלי ניסא ובין מהלי ניסא ובן הוא בחה״ת ובהרב״ן) אפי׳ זוחרא כע״ד מרפס עכ״ל ומדברי מבואר דס״ל דיחרה מקמא כשר בכל נוגע ואין קבילה בעיטיטיא כלל שכתבו הטוס׳ שהוא קבן ובעל טוה לעצמו ובה״ג משום קבן ובהוא דכל שאינו ע״ג כשר וכ״כ הרלב״ד דבסדר ח״ד סי׳ י״ו ובסי׳ קכ״ב לא׳ סי׳ ס״ג לבכשיר כל יחרה דקיימא מבואי בשם הרב ר׳ אברהם אב ב״ד ז״ל וי״ע שם בסי׳ קכ״ח שבתב ואם מצא תרתי עיטיטיא הבשתה מרפס דחדא שיטיא מרבו לא שכיחא וכ״כ הרב ר״ם ע״ם אבל מגבה נהגו בגרוגה ובפשרם לחתיר כל יחרה שהי׳ בפנים הריאה ואפי׳ מרי או הגם עכ״ל משמע שדעתו עצמו לסרף ביחרה בפנים רק שבהקומות אלו נהגו היתר ולכן אינו מחליט לאיסור ובסי׳ י״ט כתב שמלגו אוטו ע״ז והשיב בגלוחה הגלגלות אלו נהגו היתר ולכן אינו מחליט לאיסור ובסי׳ י״ט כתב שמלגו ובכתב דלפסר הא דסי׳ ק״ל אינה מהורה הרלב״ד אלא מחכה אחר וא״ג סוי מהרלב״ד מ״ם בסי׳ י״ט שבאיב לחתיר קאי לא״ם בחסיל׳ עיטיטיא דכשר ולפי״ז מ״ם בסי׳ קכ״ב אינו מהורה הרלב״ד אלא מהורה הר״א אב כ״ד ז״ל ודוחק עכ״ע ולדדי מלחה דבעיטיא הוא הסיא דסי׳ קכ״ב אינו מדברי הרלב״ד בעל הבנות כמבואר להדיא שהוא הר״א אב״ד ז״ל ובוחה שם פעמים הרבה ע״ם בחמים דעים פסקים הרבה מעמו ונקרא ה״ר אברהם בר׳ יחק אב״ד ז״ל ובוחה בפסקים בספרם בספר הסחומות ובמלומה שבחבו שם׳ חמיו של הרלב״ד בעל הבנות ואמנם הסיא דסי׳ קכ״ח יראה ג״כ שאינו הרלב״ד אלא מגדול אחר מאוחר בזמן הרלב״ד שהיי לענין הבלמה הוולדה כתב שכ״כ הרמב״ם ז״ל ואלו הרלב״ד לא מציא בחיבר בספרו הרמב״ם ז״ל וגם גרלה מבפוסקים שהרלב״ד הי׳ זקן מהרמב״ם ונעבר קודם לו עיין בחסב״ן ח״ח סי׳ ע״ב וע״כ הסיא דסי׳ קכ״ח הי׳ מגדול אחר זמן הרלב״ד והרמב״ם וגם הוא לא הליגו לאיסור ולכתב שבפעמים ובגרוגה נהגו לחתיר וכן גרלה מדברי ספר הזיוק פרשה משפטים מטה ע״ג שכתב ואותה הריאה הם ה׳ כו׳ ואם נמצאו יחרות מחבטון זה הרבה אין בכך כלום ובלבד שלא יתלה לו יחרון מלד גבו דאלו מלד גבו אפי׳ אחה קטנה כו׳ משמע דמנבו דוקא מרפס אבל בשאר מקומות בין בדרא לו מקמא כשר וגם ברוקה הי׳ אחר בשם אביו ובשם רבינו יוסף מגנצא ורבינו שמחי׳ ור׳ אברהם ור׳ יהודה ור״מ אחיו ור׳ יחק סלוי ורבינו יחק הלבן וכן פי׳ ר״ח דכל מקמא הרי בין לגד ימין בין לגד שמאל כו׳ וכזאת הזה אינה בספר כ״ה ובכד רבינו יהודה החסיד בשם גדולים הללו גם אינה שם אם אמנם אחרי עיטיטיא מרפס ורבינו גרשום מבאריה דכל מקמא כשרה בין הד בין הרי עכ״ל אמינו לחדין מזה שדעת הה״ג ור״ם ורבינו גרשום והרי״ף כפי גרסת הר״ן ורי״ו ורשב״ן ז״ל והרמב״ם והרלב״ד וכן כתב הרשב״ם ובגרלה דגם הרא״ה מדשתק אודי לי׳ וכן הרשב״ן בס׳ יבין שמועה כתב שהרמב״ן בחידושיו לא הבריע כדברי מי ום לשקל כי מצאתי הם׳ אומרים מיים כי בירוגדא נהגו לשקל בעיטיטיא שמצאתה בלד שמאל להשליט מנין האומות בפני הרלב״ד ז״ל ובן רעכ״ל ובן דעת ספר החיוך וכן גרלה דעת הר״ן ורי״ו להבבים להרי״ף ובן ברוקה בשם ריב״ק ושאר גדולים שהבשיר שם וא״כ אף שים הרבה נחלים הם״ל לאסור מקמא כמ״ם בד״ם מ״מ המחיר יש לו על מה שיסמוך והמנהג אלו מחיסד על פיסם אחנים מ״ם הב״י בשם הגמ״י שבה״ג ובשערים ופסקי הרלב״ן פסקו להבשיר הוא המנהג זה קאי אדין הבלמה הוולדה ובכר עמד בזה אא״ה בח״ם ובן אמה אא״ה דמה״ת ובכה״ג . ויותר מיתה דהב״י כ״כ אדין עיטיטיא בשאלה ובהגהות כתב בשם ראב״ן לבסרי״ן לחבריף בשאלה ועין לקמן ס״ק דמעטה חליף אחי עלה וה״ם שם שאחר״מ הוהה כרם״י ורמב״ם יותר לקמן אך מ״ם בח״ם שאין רא׳ אמ״ם הר״ן דמהשתם הרי״ם כו׳ ובגיאה כ״י אין רא׳ ד״ל כדמשמע מהשוה׳ אלינה דרבינו אפרים דדווקא עיטיטיא מבשרין מקמא אבי׳ אבי יהרה גדולה לא כו׳ וה״ם לא הי׳ לבכ״ן לחתיר דעת הרי״ף לבקל מעטה שחיתה כו׳ ודברי אמוסים בעיני שבאה מדברי הרב״ם טוענו לה״ם הר״ן בענין אבי יורדא וה״א שדברי הר״ן מבני יורדא בגיאה בקאה שהר״ן כתב שכן נראה דעת הרי״ף וטוענה הב״י דבאן לדברי הר״ן שבאתקה לעיל הב״ל להדיא על דברי (הב״י) המחבר דיחרה גדולה מרפס אלא שבאה כן מהרי״ף שכתב שהם כו׳ וכבר ביאתי דברים לעיל עפ״י גרסתו בהרי״ף ושוד יתבאר מזה בדין אבי יורדא ע״ב : (נ) מבשירין כו׳

שכתב דמהרי״ף מטאר דמבשיר בחרבו עיטיטיא מדהכב שהם וה״מ מקמא ריל אבי אלא אחיר עובדא דר״א דאיתא שהם כל הני מיני כו׳ לאיתמרא דחדא אית לה ואומרא הוא אלא נקט שהם דמקמא כשרה ואפילו מובא אתי וכן גרלה מדברי רבינו יהודה בס״ל גורס כן בהרי״ף שכתב ג״כ ד״א יחרה מבפנים כשרה וכן גרלה ברי״ף לי אתבתה יחר כשרה וה״מ מקמא אבל מגבה מרפס ע״כ מבואר כמ״ש וכ״כ הרשב״ן בספר יבין שמועה שבן גרלה דעת הרי״ף שכתב וה״מ מקמא כו׳ משמע דבכל לד פני׳ הוא מוחר כו׳ ומצאתי בכנסו״ג בהגהו״ג בי״ שכתב ב״כ הבר״ן ורי״ו לא הי׳ גורסים ברי״ף רק וה״מ מקמא כו׳ ע״ם אלא דלא אתים לדקדק ממ״ם הר״ן ג״כ דקיים׳ כו׳ והוא דקדוק נכון לענ״ד וע״ם לוה מ׳ בשם הפ׳ משפטי שמואל שכתב ג״כ שהרי״ף הסמיב הך ה״מ דקיימא בדרי כו׳ ולמדנו מזה שדעת הר״ן ורי״ו אינה דהרי״ף לבשיר מקמא וכן גרלה בהשבימו הס ומ״ם אלא״ז בה״ם שבדברי הרי״ף אין הכרע ונטה לאיסור הייטו לפי מה שהי׳ סובר שלשון הרי״ף כלשון הגמרא

(מח) בין בערוגה בין באומות בין באומות אפי׳ היא קטנה לאחר הנפיח׳ בעלה של הדס טרפה ואם בשהיא נפוחה היא פחותה מעלה של הדס כשרה ושיעור עלה של הדס לחשיר מבואר בסעיף ד׳ ושם נתבאר דאין חילוק בין גסה לדקה לענין זה :

לח אם יש יתרת מלפני׳ לעומת הלב הנקרא יתרת מקמא תלוי במנהג המקומו׳ שיש מקומות (מט) שנהגו לאסו׳ בכל מקום שעומדת שם אם היא גדולה בעלה של הדס אחר נפיח׳ ודינה כאלו׳ עומדת מגבה רק אם היא עומדת בשורה של האונו׳ אז מחלק׳ בין מקמא למגבה שאם כשנופחין אותה היתרת נוטה ומתעקם לצד גבה בשיעור עלה של הדס מטריפין ובשנוטה לקמא שהיא לצד הלב(נ) מבשירין ובמרינות האלו נוהגי׳ להבשיר כל יתרת שהא מקמא אפי׳ משורשת שם ואינה עומדת בשורה של האונות בשוה עם שאר האונות ואפי׳ בסוף שפולי האומות

כו׳: בדרכי משה כתב דמשמע ממהרי״ו דלף להאוסרין מקמא כבר כזה לו אפשר דמה לו סומכין על המכשירין עכ״ל אמנם בהגהות מהרש״ל בבדיקות והכילו הכ״מ מבואר דס״ל דהלכתא דמהרי״ו דלא טופס לגד קמא אסור וכן מבואר בדברי בית״ם לחמם זהו עפ״י נראהו בדברי מהרי״ו ודם מרבותיו שמעריפין יתרה אחר׳ בדרי דלוי׳ אלא שעומדת מקמא כו׳ ומפרש הר״ל שהיא עשה לקמא וס״ל דהמכשירין לא מכשרי אלא בכה״ג שמשורשת בדרי דלוי וטופה לקמא לר׳ בבדיקות בלמינו איתא ודם מרבותינו שמעריפין יתרה אחר׳ עומדת מקמא בסתם וכן נירסת הר״מ ולפי גרסת זו גם מהרי״ו לא מיירי אלא במשורשת מקמא מה שליני ע״ם אמנם לדיעה גם בס״ל כתב שדבר אינה פסק מהרי״ו להמרף הטופה לקמא שעומדת בדרי דלוי וכן הסכים הכ״מ שם וכתב הטעם דלא מערפינן אלא בזי בזי ממש אבל עומדת בדרי דלוי וטופה לגד קמא לאו בזי בזי הוא כו׳ ע״ם: (נא) יש (לכשיר כו׳. כ״כ בשמ״ת בס״ל דאפר׳ בטוף פישלי אומה וגרלה הר״ל שאפ׳ אם היתרת מקמא עומדת שם בבר דאוה אם היתרת עומדת בטוף הקומה בדרי דידה בבר כתב דין זה בטעיף הקודם אלא דכאן אתי לאמעיקן דאפ׳ עומדת שם מקמא בבר דסד״א דדוקא בלוי אורחי׳ הוא לעמוד שם מקמא אבל בלומה לא כיון שהיא לעמה שם יתרת קמ״ל דלהיך דמכשרי מקמא כל מקמא בבר אלא הע״ע מה דכומה יש בטוף שפלי הקומה מבאמצע אומה ובאמת בבדיקות מהרי״ו הנדפסים עם הגהות מהרש״ל בטוף הס״ד איתא שם הטעמא ודם מכשירין ואפ׳ לדברי המכשירין חוקא שעומדת מקמא לאומה אבל מקמא לאומה מרפה עכ״ל והעמיק לשון זה הכ״מ ג״כ אמנם בבדיקות מהרי״ו הסעיים וכן בבדיקות שעם הגהות מהר״ן ובדיקות אחריים ליתא לשון זה וכ״כ הכנסת״ג בהגהות ב״י אות ל״ם שאין כן בנוסחתו בב׳ בדיקות וכן נראה מהר״מ שנוסחתו במהרי״ו כתו שהוא לפיטו וכן נראה לדיעה כיון דמבאנו להכשיר מקמא אין לחלק בדבר בין אותות לאותות דבל שאין היתרת מנבה דיאלה לית לן בה ועיין בביאור לש״ך ס״ק ל״ז מ״ם בזה: (נב) ואם הי׳ טופה כו׳ · כ״כ בשמ״ת ואע״ג דמרמ״א ל״ל מכר זה רק להאוסרין מקמא נראה דלענין זה אין לחלק דגם להמתירין מקמא הדין כן כיון שזו טופה לגבה דלענין אם הבורם שומר בדרי דלוי אין לחלק בין הבוסקים דפליני לענין מקמא וכן נראה מדברי מהרי״ו בתחר שכתב בים מכשירין מקמא כתב ויתרה בדרי דלוי אם טופה כו׳ אבל בבר דלוי אם הבוסקים דלא שעומדת בבר דלוי וטופה לקמא לגד קמא לאו בזי בזי הוא כו׳ ע״ם: (נג) אם היתרת כו׳ · מהר״מ בת״ם כתב להכשיר בזה וסמ״ו מולק וכבר הארכתי בזה בס״ק מ״ח ע״ם: (גד) ואפ׳ נתפצלה כו׳ · כ״כ בשמ״ת והבנתו הר״ן איתא וז״ל ואם נתפצל בין לתרכה ובין לתרכה ונוטה לגד גבה מרפה עכ״ל ל״ל דמיירי בשאין לה שורש דבבה״ג חשבינן לה לתמתי והו״ל יתרת בטופה לגבה דמרפה ועיין לקמן: (גה) יש להכשיר כו׳ · כן יש לומר מעובדא ההר״ן שהיא בשמ״ת בעיף ל״ע שמחמת מרלו שאתם אין לה סמפון למדו מזה שהיא סימרה ואל״כ כיון שהיתרה עומדת בטוח בדרי דלוי בבר ומה שהאתם מהאותות טופה לגבה אינו מזיק המבואר בטעיף זה והטעם כתב בשמ״ת דאותות הראותות לחיות לא אחרעו כלל ולא מחריב בה הגיר׳ לגד חוץ ולבאותה לף אם אין שם סי׳ ע״ו סמפון וכיולא בו ל״ע דמ״ל שהיא סימרה דלמא אחת מעומדות בדרי היא הימרה ואותה הדלוי׳ לחיות היא הטופה לחוץ ודם לו להעמידה על הרוב ברוב בהמות בחזקת הכרות וחזק לומר דמיירי באופן שיכר שהיא הימרה כמו שראה לפעמים לענין מתחת ביעו מולרה לו שאין לה סמפון דמסתימת הבוסקים משמע דבכל נווי שים שם יחר ואחת טופה לגבה ים להעריף וס״ל כיון שים רישאת לפיטו אחת ימרה תולין הקלקלה בתקולקל שהיא הבולעת למעלה כמ״ד אבל הכל הכיכת הימרה שהימרה היא הטומדת כשו׳ בדרי דלוי ואינה בולעת כלל לגד לבכוני ומה שבתבתו שגם ביעו הולר הוי הכר אז הימרה כן מבואר בהסכמות זבב סי׳ ל״ז בדרי הר״ל ושוד ים הכר אם בתחוך נמוך ממה שראלו לזום כאבר מבואר בטומדת הכר״ן הכילו בשמ״ת ועיין לעיל סק״ל וא״ל שאין הימרים אלו מועילים אלא לסמרף ולא להכשיר כגון בר״ד שהאתם אלו בולר להכשיר ז״ל דמדברי אלא״ז אם משמע הסוכתה נמוכה סיג ועיין לעיל ס״ק מ״ו ואפ׳ הימה דלאו הוכחה נמוכה היא עכשו הנלים לדבר אזו היא הימרה ומנמוך לחזקה כבהמות להקל דהא

האומות (נא) יש להכשיר למנהג זה (נב) ואם היא נוטה לגבה בעלה הדם מטריפין אפ׳ משורשת בשורה של האונות ואין לשנות המנהג שכל מנהג יש לו על מה שיסמוך ובמקום שאין מנהג יחוש יש להורות כמנהג המחמירים:

לט אפ׳ במקומות שמכשירין יתרת מקמא אין להכשיר (נג) אם היתרת עומדת לפנים מן הריא׳ שהוא בין הערונה לסמפון לשדרה ואין הפרש בין אם הוא באותו שטח שבבנר חיתוך האונו׳ או בשטח שבנגר חיתוך האומ׳ שבשניהם טרפ׳ כמו אם נמצא ע״ג הריאה ממש ואם היא פחותה מעלה של הדם בשרה כמו ביתרת שע״ג הריא׳:

מ זה שהטרפנו בנוטה לגבה לא נאמר אלא אם יש בליטה מהיתרת בשיעור עלה הדם אבל אם נתעקמה קצת למעלה אין לחוש וכן אם אין כאן יתרת רק שאונא אחת משורשת במקומה כראוי ומתעקמת לגבה בשרה ואפ׳ אם העקום בולט בעלה הדם בשרה וכן אפילו שרשה גבוה מאותה שאצלה בעלה הדם אין בבך כלום (נד) ואפ׳ נתפצלה אונא לשנים ברחבה ויש להם שורש אחד כעובי אצבע אם אחת גבוה למעלה בשרה שביון שיש להם שורש א׳ בעובי אצבע אינם נחשבים רק לאחת וביון שהשורש במקומו אין לחוש:

מא יראה לי אם יש בימין ד׳ אונות או בשמאל ג׳ ואחת מהנה נוטה לגבה אז רואין אם אותה הנוטה לגבה הי׳ בצורת שאר האונות ויש לה סמפון ואחת מהנותרים נשתנה צורתה קצת משאר אונות בגדלות וברומה או שאין לה סמפון כדרך להמצא בשאר האונות שזה טרה שזו היא היתרת (נה) יש להכשיר שהרי היתרת היא עומדת בשוה בשורה עם שאר האונות ואותה האונא שנתעקמה ונוטה לגבה ביון שהיא מחשבון האונות הראויות להיות אין העיקום מטריפה כמו שנתבאר בסעיף שלפני זה וכן אם אונא היתירה נוטה לגבה ע״י נפיחה וכשמניחין היד בנחת עליה הי׳ חוזרת לעמוד בשוה עם שאר האונות יראה לי (נו) שיש להכשיר:

מב אם נמצא יתרת משורשת בשורת האונו׳ ומשופעת לצד פנים ולצד הגב עד שלא נודע נטייתה להיכן (נז) צריך לנפחה שיראו אותה אחר הנפיחה לאין היא נוטה ויראה לי שאפ׳ אם יש ספק שמא אחר הנפיחה תהי׳ עומדת בשוה עם שאר האונות ושמא תהי׳ נוטה לצד פנים או לצד הגב צריך לבדוק בנפיחה ואם לא בדק טרפה מספק ואין צ״ל אם עומדת סגבה או נוטה לצד גבה וקטנה מעלה הדם ולא נפיחה טרפה שיש לחוש שמא אם היו נופחין אותה הי׳ בה שיעור עלה הדם ולכן טרפה מספק אבל אם היא עומדת בשורה כשאר האונות בלי נטי׳ לגבה יש לנפחה לזהירות יתירה ואם לא נפחה אין להחמיר:

מג אונא עליונה של ימין הסמוכה לגרגרת שהיא תחתונה והגרגרת דרכה להתפצל ולכן אם נמצא על גבה כעין יתרת כשר אפ׳ היא גדולה משיעור עלה הדם ואפ׳ יש בה כמה

מסמע בעובדא דסר״ך דלוי׳ הכך הוכחות הו מכשירים שהיו אומרים שסמוכה לאומה הי׳ הימרה והנ׳ כתיקנה וע״כ לחלק בין שהיא דסתם לאם אחת טופה לגבה דלא אמרינן לסיק שאחת מהאותות הי׳ הטופה ופ״כ לחלק כמ״ם דכיון דע״כ צ״ל שהאחת מהאותות עיקמה דרכה ויצאה לחוץ אע״פ הולין הקלקלה בהימרת מבא״כ בזה שאם מאחר שהימרה היא הטופה א״כ הנעקר לומר שאחת מהאותות נמתה מעורה לו שמסר בה הסמפון הראוי להיות לבן עדיפ׳ לן כתה דהתירה ואמרינן שהימרה לא יצאה כלל והטופה היא אחת מהאותות שיצאה קצת ואין יציאה׳ עושה רושם להפריף כלל: (נו) שים להכשיר · כן יש לומר מדין פיטול שהאחתו נומה שכתב המ״א להתיר אף אם בולעת לאחר הגיהה מהנומה בשהוחרת לאחר שמניחין היד בחתה עלי׳ והטעם מבואר שם הגנה בחיי שבהתה אם הגלשה דומין הפיטול הם ממיתן אומו בתוך הנומה ואין סופה להתפרק ע״ם וא״כ ה״ל לכוותה ואע״ג די״ל דבבלמה התם אין בו חשש יהרה רק מהום שסופו להתפרק וכזה אין שהוא להתפרק מבא״כ כאן שי״ל כיון שבולע לחוץ אמרינן בי׳ כל יחר כגמול דמי ומה בכך שאין סופו להתפרק וכמ״ם בד״מ דלא מהני הגנת החיצון לגבי יחרת מה״מ מ״מ נלענ״ד דכיון שוכד ע״י המחת סיד בתחת ועומד בדרי דלוי והמקום לכוותה שם הוא מקום לר ודחוק לגלגות ממילא דבמי׳ לא הי׳ בולע לחוץ כלל ועמד בדרי דלוי וכל שהוא בדרי דלוי לאו כגמול דמי וגם יש לעיין מה דמשמע מהש״ם בשם המ״כ וכך הוא דעת מהר״מ בהה דאין להפריף בעופה לחוץ אפ׳ כמ״ד כיון שמטורפת במקום הכשר והכאתי הבביאור לש״ך ס״ק כ״ד וכ״כ בה״ם ס״ק י״ח לגרף דעה זו ע״ם ועי׳ ס״ק מ״ם בזה ומכ״ם לפי המנהג במדינות אלו להתיר יחרת מקמא שנראה מזה דס״ל עיקר הטעם דמנבה מרפה מקום שטופה להתפרק ולכך מקמא כבר דאין סופו להתפרק וכמ״ם בהגהות הר״ן טעם זה מ״כ בכה״ג דמ״ד אע״פ שטעה לגבה כיון שהחיבה למקומה אין סופו להתפרק כמו פיטול שהחתו נומה וים להכשיר: (נז) צריך לנפחה כו׳ · בש״ך מסמע דבכל יחרת צריך נפיחה לידע לאין היא נוטה ומ״ם הביג עליו מלשון המ״כ שכב״י דאותה ואין יהוא אי מקמא כו׳ ולכך פי׳ דמיירי המספעת לכאן ולכאן וגם לפירושו ל״ע דהא מיקרא כתב ויצא מחמוכי דרי דלוי׳ ולא נזכר כלל מן הטפוש עד שיעמדק לומר עליו ואין יהוא אי מקמא כו׳ ולפי מ״ם בש״ך א״ם בזה נ״כ פירוש ויצא מחמוכי ר״ל שהיתרה הוא יצאה מחוץ לחמוכי דרי דלוי׳ אלא שאין ניכר אם הוא יוצא לגד קמא או לגד גבה אמנם זה נכון לפי מ״ם בכ״י ויצא מחמוכי כו׳ אבל לפי מ״ם הר״ן בלשון בשם המרדכי ויצא מחמוכי בכי״ה המשום א״א לפרש כן ואפשר שזה כוונת הש״ך בתתב מדברי המ״כ שהיא הכ״י ומדברי המרדכי שהיא הר״ן משמע דכיון שמגיה יחרת צריך לנופחה ולכאורה הוא אריכות למוחר שהרי הם שפה אחת ודברים אחדים · (ואפשר שכוונתו שביון שהר״ן ביאר מי הוא שאומר כן והוא מהמרדכי מדע שים לסמוך עליו) ולפי מ״ם דמלשון בהעתיק הר״ן משמע שפי דבכל יחרת צריך לנפחה שבלשון הכ״י אפשר לפרש כמ״ם אא״ז ומ״מ נלענ״ד עיקר כמ״ם אא״ז ואפשר שמ״ם נפל בהעתקה הר״ן · ול״ל בת״מ בכ״י וכן העתיק בד״מ ומ״ם בה״ם שים לגרף בזה דעת האומרים דאפ׳ טופה לגבה כשר כמ״ם בים״ם כבר כתבתי בביאור לש״ך סעיף קטן י״ז שלענ״ד גם הסמ״כ לא מכשיר אלא בנטי׳ מועט׳ אף דעת מהר״מ בת״ה הוא לכשיר אפ׳ בנטי׳ כמ״ד כמ״ם דבריו בביאור לש״ך מ״ם בה״ם ושובדא דסעיף ל״מ דבדק מוכח התם ריעותא מוכח הוו ע״ם משמע שבא לחרן דלא מקבי מהתם שכי׳ להם להכשיר בבסת׳ ומלא לבחוק אחר סימנים אלו לזה קאמר דהתם ריעותא מוב׳ הוי וכ״ל דהתם ריעותא דמיטי מקום הוחלת וכן מה שכ׳ התיחוד נמוך זה ה״ל. נראה לענין הבודק ומה שבדק אחר סמפון כי׳ לרוחתא דמלתא כדי לברר הוראתו אבל בלא״ה היא הוכחה מחמת איך טעמא המ״ם בשמ״ת שם ולענ״ד בלא״ה אין לאי׳ דהתם ודאי שכ׳ מקום ליפול ספק אחה מהם היא סתרת וכיון דאיכא לברורי ודאי שכ׳ צריך לברר משא״כ כאן אע״פ שים כאן יחרת כיון שאין נראה לנו שי׳ מאין הנגלים להחזיק אימורא ולומר שטופה לגבה דען הסתם אין דרך אומה להתעקל כמ״ם בשמ״ת ונם דאיכא ב׳ לדדין לסתר שמא אינה טופה כלל אלא שומדת בשוה עם שאר האונות ואי״ת שהיא טופה שמא טופה לגד קמא וכיון דאיכא ב׳ מדדים להפירה ים לכשיר וכענין זה כתבו הטוס׳ בחולין דף כ״ב בשם הר״ם מיימונ״ל לענין מחנה על מחנה כרוב ע״ם ומ״ם נראה דהיכא שנראה בהסכמת

ים

זים ספק אם אחר הגפיחה חעמוד בשוה או מספק נקמה או לגבה אין להחיר בלא
גפיחה לידע איכן טעה אף בדיעבד הל"ל ס"ם שמא טועה בשוה ואח"ל שהיא
כועה שמא נגד קמא חשוה דזה בכלל שם ספק חד דעיקר הספק אם ים כאן
יחברת מגבה או לא שעיקר הסרשות חלוי בו וטעה נגד קמא מיקרי עומד מדלי
ממש ומחמת שני גדדין להחיר כעין
שכתבו החוס' הל"ל לא מיגע שסמכו בזה
להחיר למעשה : (נח) כמה פיצולין כו' ·
כן מבואר בפרי תואר ס"ק י"ב שהרבה
פיצולין מחפצלות מאות העליונה וכן משמע
מדברי שאר פוסקים : (נט) אין
להבשיר כו' · עיין בט"ז ס"ק ח' מ"ש
בזה ובכ"כ כתב על הט"ז שהוא מנומנם
ועיין בביאורי לט"ז מ"ש בזה בלשון הפ"ז
וזהים"ם והח"ם ז"ל אך לפענ"ד לשון הים"ם
שכתב שלא יכשיר פיצול אלא למעלה בחוני
אבל למטה בחוצה העליונה כו' ע"ש
דסתם בלשון חוצה סתם וסיים בחוצה עליונה
ואם נאמר הט"ם ברשא שהם מהוס
דעליונה קעסיק למה חזר וכרב בסיפא
וגם לשון סמוך לחיתוך החוטה מנומנם
בין לפי מ"ם הט"ז ובין לפי מ"ם הח"ז
וגם סיום דבריו שכתב לפי שהוא בחוצה
וגם אין דרכה להתפצל כוח מנומנם קצת
ובכ"ח העתיק וגם אין דרכה להתפצל
שם וכיים"ם לפניו ליתא לחיכת שם והכי
הוא"ל לפי שם סיה ברוחב וגם אין דרכה
להתפצל שם ועיימו בבדיקות מסרש"ל וז"ל
שם ומס"ם נמי ראוי לחלק שלא נכשיר בוס
פיצול אלא למעלה בחוצה ולא העליונה
סמוך לחיתוך בחוצה המצעית לפי
שהיא ברוחב וגם אין דרכה להתפצל עכ"ל
ונראה להני בלשון זה שלא נכשיר אלא
למעלה בחוצה העליונה ולא סמוך לחיתוך
החוצה המצעית כו' אמנם נראה שמ"מ אין
ר"ל חני ברוחב רק מסברא קאמר דמקום
הסמוך לחיתוך המצעית כבר כלה המיגר
אלא שלפי זה עדיין לא מתיישב סוף לשון
הים"ם ומהר"ם בח"ם כתב שהחרין מתחיל
בסוף החני של גד ראשה ומשך כולו אל תוך החני של גד הסורם וללשון ראשון אין
הפפולין כבריס רק עד תחלת מקום החרין והיינו עד חני' וכל מה שהפיצולי' ממשכי'
אל נגד מקו' החרין מרפש ולשון שני כל הפטולין כבריס אפי' נגד סוף החרין לגד
הסורם עכ"ל ואח"ז כ' בשם הר"ן שהחרין הולך בחלכסון מלמעלה למטה ובאמת
בלשון הר"ן לא משמע כן שכתב החרין עומד למטה מהניו כשמודדין בחלכסון וע"ל
שכוונתו שעיקר החרין הוא למטה מחניי' ומ"מ יש ממנו למעלה ג"כ דאל"כ מאי קולא
והומרא ליכא ע"ם ומדברי הח"ם מבואר שאין מן החני ולמעלה רק מעט מהחרין
ששם הוא מתחיל ואל"כ אין בין לשון ראשון לשני אלא דבר מועט ולדיעא מבואר
כאח"ז כיון המדיעא דגמרא מגרסי כל מגבה רק דקבלה הוא דבאי לאו יתרה
הוא אין לקבל ע"ם ועיין לקמן סימן נ"ז ס"ק טו : (ס) וכשעה הדחק כו' · הכ"ח
כתב דאפילו מאן דאוסר מקמא מכשיר בזו כיון דע"י שכיבתה שביב הגרגרת
רגילה להתפצל בין מקמא בין מגבה עכ"ל ובח"ם ס"ק ב' כתב שראה בכמה הגהו'
בדיקות לאוסר ואעפ"י שלא נמצא בפוסקים ובכ"ח משמע לקבל מ"מ שמעתי
מעוסגין כן בפשיטות ומסתבר טעמייהו שמתחבק בגרגר' והתפרק ועיין מ"ם לעיל
דיש להחמיר ביתרה מקמא רק דהמגבה במדיעות אלו לקבל ולכן הוכח דאוכח פלוגתא
שומעין להחמיר עכ"ל ולשע"ד נ"ע בזה דבשלמא אם הי' הפלוגתא אליבא מאן דמיקל
בתקמא א"ם דשופעין להחמיר הי' יש לומרין מקמא משא"כ בזה שדעה
הכ"ח להחיר אף לאלן דאוסר מקמא נ"ל לאימר הכי ולכן לענ"ד לסכריע
דבמקומות האוסרין מקמא יש לאסור בזה ולא כדעת הכ"ח אבל במקומות שמנהגו
לקבל בתקמא אף שכתב הא"ז שבזה המנהג להחמיר כמ"ש בהגהו' בדיקות מ"מ
בשעת הדחק והפ"מ יש לסמוך על הכ"ח דמחיר וגם המשבלות זהב כתב בשם בל"י
להחי' ובאלן הפ"מ ראוי לסמוך להה"ם כו' ע"ש וראיתי בגליון מ"ל להגאון מהר"א
לנדא בעה"מ מודע ביהודה בכ"י וז"ל ואם נמצא שם (יתרה) בחוטא העליונה יתרה
מקמא כת' בשמ"ח כו' ואני מצאתי בהגהו' אחרי ז"ל פירש רא"ש כו' אחפי' מצא
ע"ב כע"ד דכתרה ומדכתב לשון אפילו משמע דכ"ם מקמא דאם איתא שבזה דין אחר
לא היה לו לכתוב לשון אפילו ובהפ"מ גם הה"ם מודה לקבל כמ"ש בהדי' בשמ"ח
סימן נ"ז סעי' ט"ו בהטאת במקום זה שמעריף ג"כ מעשה דמתחבק בגרגרת ומיקל
בהפ"מ ולאן ביתרה נ"ל דהמיקל אף שלא במקום הפ"מ יש לו על מה שיסמוך דבני
הגהו' אחרי הכ"ל ובפרט דבר שלא נזכר בהוס פוסק לאיסור ועיין ש"ך סימן נ"ז ס"ק
י"ט ואף שהרא' שהבאתי לעיל מהג"א יש לדחות דלשון אפילו קאי על כמ"ד מ"מ
נלע"ד שלא לחמיר חומרות חדשות עכ"ל הגאון ז"ל ולענ"ד לאסבר דאח"ז מחמיר בהא
שפי מדין בוטא בחוטא העליונה מעשה שכתב כיון דבלא"ה יש להחמיר יתרה מקמא
כו' (ומצאתי בשו"ת נ"ב חלק יו"ד סימן י"א שכתב שיש לילך אחר המנהג ובמוב
המקומות שפש להחמיר וכן בקבלתו ואם אין מנהג ידוע אם היתרה פחות מכמ"ד
בשר ואם יהי מכמ"ד כיון שבלא"ה רוב הפוסקי' מחמירין ביתרה מקמא וכאן יש עוד
טעם שמתחבק בגרגרת יש להחמיר וע"ש שכתב דאם יש פיצול מקמא בחוטא עליונה
ובמה החזי' יש להכשיר דהא אינו מתחבק בגרגרת כיון שהיא בתוך הבומא וגם
אינו נופל ממנו שהגרגרת מחזיקו) אלא דמ"מ נלע"ד להחיר בד"מ ושעת הדחק
מעשה שבתבתי כיון שהב"ח מיקל בזה אף להאוסרין מקמא וגם דבבר בתבתי שהמנהג

(נח) כמה פיצולים שאנו תולין שנתפצלה כך מחמת דוחק ואין להבשיר כ"א מחצי' ולמעלה לצד החוד אבל מחצי' ולמטה לצד השורש האונא לא וגם באותה החצי שלצד החוד אין להבשיר כ"א חוץ לחריץ ההולך שם מלמעלה למטה באלכסון שם יש להבשיר מן החריץ ולמעלה לצד החוד אבל מהחריץ ולמטה לצד השורש אע"פ שהוא למעלה מחצי אונא (נט) אין להבשיר לפי שבמקומות אלו אין שם דוחק ב"כ שיתפצל מחמתו והרי הוא נידון כיתרת על גבה וטרפה :

מד אם נמצא באותה אונא יתרת מבפנים אפי' לאותן שנהגו להבשיר בשאר האונות יתרת כזה כמו שנתבאר בסעיף ל"ח בזה יש להחמיר ולהטריף אם נמצא מחצי' ולמעלה חוץ לחריץ לצד החוד מפני שמתחבק בגרגרת ומתפרק (ס) ובשעת הדחק והפ"ם יראה לי להקל במקום שנוהגין היתר ביתרת כזה בשאר אונות ובמקום שנוהגין איסור ביתרת כזה בשאר אונות כמו שנתבאר בסעיף הנזכר יש לאסור אף באונא עליונה שבזה אין לתלות שנתפצלה מחמת דוחק מיצר החזה והצלעות שמבפנים אין שם דוחק והרי הוא כשאר יתרת מבפנים :

מה אונא עליונה השמאלית דינה כשאר אונות להטריף אם נמצא בה (סא) יתרת ע"ג אע"פ שאינו משוך וחד למטה בצורת אונא אלא עגול וביוצא בו :

מו יתרת על גבה שמטריף בריאה אינו מטריף אלא אם יש צורת אונא עליו אבל אם נמצא ע"ג הריאה מקום גבוה כהר רחב מלמטה ועב למעלה שאינו הולך ומתקצר למעלה כמו אונא ואפי' מתקצרת קצת (סב) רק שעגולה למעלה אין זה יתרת אלא נקרא גבשושית וכשרה אבל אם למעלה חדה או למטה במקום שמתחלת לעלות נראה כעין סדק שהוא חד כבובע או שרחבה למעלה יותר מתחתיתה הרי זה יתרת ואם היא בעלה של הדס טרפה ויראה לי שבמקום שנהגו להקל כשאינה חדה למעלה או למטה אע"פ שרחבה למעלה יותר מתחתיתה אין לסתור מנהגם :

כבר

להחיר מקמא נתיסד עפ"י הרבה גדולי רא"שונים עמודי עולם ועוד שלענ"ד מ"ש
הא"ז שראה כן בכמה הגהו' בדיקות · וכפי הנראה שכיון למ"ם בפ"י וז"ל ומצאתי
בהחיות שכתבו מנהג ולא מקמא מפני שמתחבק בגרגרת אבל ע"ג שהיא מוחת
במיגר הרחוק בשר שזה רבותי' כו' עכ"ל ולפענ"ד שלמד כן ממ"ם בהגהו' הר"ן
שכתב וז"ל היינו דוקא מנגבה אבל מקמא יש
מחיריסין אפי' למעלה מחצי' לפי שאינה
מתפרקת בקלות במיגר החוה בשר אבל בשאינה
מגבה שמוחת במיגר החוה ודוחקת בשר
מפני זה רבותייהו עכ"ל וראיה דהש"י לא
דק וסבר דהר"ן קאי להמחיריסין מקמא
ולכך הוסיף דברי שמתחבק בגרגר' ומאמ'
ז"ל שהר"ן קאי להמחיריסין מקמא
וקאמר דלדידהו אפילו בעליונה מריפה
דדוקא מנגבה דרכה להתפצל מהמת דוחק
הצלעות אבל מקמא אין שם צלעות שידחקו
אותה ואין דרכה להתפצל שם ומרפה ונם
במאמר קדישין כתב ומה שהכשיר בהתפצל
בימין דוקא מנגבה שם דרכה בכך אבל
מקמא מרפה עכ"ל מבואר הסיום להמחיריסין
מקמא וכמ"ם ואפילו אח"ל שהש"י
כוונתו לבחיות אחרים שכתבו כן לסעריף
מעשה היכון בגרגרת מ"מ מדברי הר"ן
ומאמר קדישין בלא כתבו הטעם רק תשום
שם אין דרכה להתפצל מבואר דל"ת
לחיכון הגרגרת בלל רק דלהאוסרין מקמא
זו ג"כ מרפה כמו בשאר אונה מקמא
ולאיתו לאמר"מ בספר ת"כ שכתב על הר"ן
מ"ם דדוקא מנגבה דרכה לפצל אבל
מקמא מרפה אין הוחת אחו עכ"ל מבואר
דס"ל כהב"מ דאפילו להאוסרין מקמא יש
להכשיר ומכ"ם להמחיריסין מקמא ומ"מ בלא
בטעם הדחק ופס"מ אין לזוח מדברי
הא"ז כיון שכתב שטמע שטהגין כן בפשיטות
כו' ובמקום שאוסרין מקמא נראה לאסור
כיון דאיכא חפצי מובא כ"ל עכ"ל שוב מצאתי
בשו"ת פרים מתיות ח"ב סימן קל"ז
שדעתו ג"כ להכשיר יתרה מקמא בחוטא
עליונה לפי מנהג מדינות אלו שמוהגין להכשיר
מקמא והסיג על הגבול בימין שכתב לאיסור אמנם מ"ם על הר"ן לענ"ד נם הר"ן
מודה לפי מנהגינו והתם קאי להאוסרים יתרה מקמא וכמ"ם וע"ם שכתב שאין זה כלל
דברים המותרים ואחרים נהגו בו איסור כי הסותרים לומדים הל' שחיטות וסוברים
שדין זה מסיני כו' ובאשר שהרבה בהמות נמצאו כך בגבולינו וים ה"מ הסכימו עמי
כל חכמי הסיר להכשיר עכ"ד : (סא) יתרה ע"ב כו' · עיין מ"ם בביאור לס"ך ס"ק
כ"ע דלכאורה לכך דס"ל לקבל ביתרה ע"ג אף בשמאלית א"כ אפשר שיש לסעריף בה
מקמא ע"ם ואפשר דאף מאן דמכשיר בשמאלי' הייבו דס"ל בגם שם יש חוחק הלעו'
אבל מ"מ מהיס שלא סמוכ' לגרגרת כ"כ עד שנאמר שמתחבקת בו והנקב ועיין
בד"ה לאחר"מ שכתב על מ"ם הר"ן בשם הר' אינגזור להכשיר בשמאל אז"ל דשם
בימין הטעם משום שהיא אחוכה בין הלעות קטנה וכוכבת סביב הגרגרת
ונדחקת שם ומזה נעשו הפטולין משא"כ בשמאלית שאינה אחוכה לכיות נדחקת בין
הלעות עכ"ל וא"כ אף הסובר להכשיר בשמאל מ"מ מודה דעכ"פ איכא אחוכה כ"כ
שהחריך בגרגרת והנקב בה וכ"ע ומ"מ יש להקל בזה שכבר כתבתי דלהמכשירין מקמא
אף בימנית יש להקל וא"כ פשיטא שאין להחמיר בשמאל ולאיתו בב"ה שם שכתב ומצאתי
בהגה"מ וז"ל יש מכשירין אפי' בשמאל וכבר הי' מעשה שהכשיר רשב"ם כו' ומת"כ אבל
שיפשא הרוש לי' וסבור דקאי אדלקמן דמיירי שם ביתרה בחוטא העליונה וז"א כמבואר
למעיין שם סבי' הב"ה אחרת בפ"ע וקאי אדין עיטיתא בשמאל ע"ם ומה שכתבתי
בפרי' דתרפ' אם נמצא ע"ג אע"פ שאינו משוך וחד עיין בהגהו' הר"ן שכתב לאלן
בזה ובכתה"ב העתיק זה מדברי הא"ז דמש"ם שסבירא דברי הר"ן בזה ולענ"ד ז"ל
ומ"ם לקמן ס"ק ע"ג : (סב) רק שעגולה כו' · דברים אלו הם דברי הא"ז בשמ"ח
וכתב בה"ם שלקח לותם אחד לאחד מספרי הבדיקות והשם ז"ל הר"ן אם יש בלעי'
ע"ב הריאה למטה רחב ולמעלה קצר רק שלא יהא שוכם עצמו מהוך הריאה המקום
עמדו אז אם אינם חד מרפה אבל המגדלי כתב אם למעלה או למטה חד כבובע הוי
יתרה ומרפה עכ"ל והנה לשון רק שלא יהא שוכם עצמו כו' אינו מובן והי' נ"ל להביא
רק שלא יהא שוכם עצמו מובדל מהוך הריאה וקאמר ע"ז אם אינם מובדלים
כו' ולע"ם שהשמיט כפול אין בכך כלום כידוע לבקי בדבריהם אמנם מ"ם פירש
בסדק תמה עליו מהר"מ בב"ה שהסדקים אינם מועילים לסעריף ולפענ"ד אין זה ענין
לכאן דהתם הייבו ממאר מחמת הסדק שחוטא מוסרדת היא זה לא אמרינן משא"כ
כאן שיש בליעה גדולה לפניו נבוה מבשר הריאה רק לפי שאין שם מיחוד אין עליו
תבנית אונא משא"כ בשיש שדק תחת הבליעה לבין הריאה הרי זה יחון כחידוד
וליתרה דייקינן לי' וכן נראה שפירש אא"ז דברי הר"ן שכתב אם במקום שמתחלה לעלות
נראה כמין סדק כו' וע"ם בב"ה שכתב לסכריע בקצר למעלה וז"א דכל המעשה וזעבה קצר
למעלה הייבו חד למטה אבל זה שאין חד כמובא מרפה עכ"ל והנה גם הלשון שהביא הר"ן ולמעלה קצר
למעלה או למטה חד כמובא מרפה עכ"ל והנה גם הלשון שהביא הר"ן

ים

ים לפרקו בחוקן שלא יהא כותר לדברי המרדכי ולא האריכתי בזה משום דעיקר הכלל בזה דכל שאין עליו כותר אותו ים בשמ"ח או שרחבה למעלה מחתיתה כו' משמע דאע"פ שאינה חדה פרפה ולא ידעתי מאין סולת זה דפוסקים משמע דדוקא בחדה ככובע למעלה או למטה הוא דפרפה ומפשר שלמד כן מדברי הזכרתי טובים שכתב וז"ל ויש לה טרח אותה דהיינו שהיא עב למטה. וחד למעלה פירוש משפשף וחולך כמין כובע לו שהיא רחב למעלה ומשפשף וחולך לצד מטה שהו כאותה מופרכת נקרא יחרת עכ"ל · ובלתת דבריו מוקשים מדברי מהר"מ בספר מה"ב וכוונתו שיהא משפשף וחולך כלפי מטה שיהי' חד שם כעין כובע וכמש"ל שכן הוא לשון הרמ"א בהג"ה והיינו שלמעלה או למטה חד כובע וכן מבואר בב"י שם שאין נקרא טרח אותה כ"א כשהוא חד וקלוש למעלה או למטה ומ"מ העתקתי דברי מלא"ז כפרש שאולי הוציא דבריו מלשון בדיקות אחרים וכ"ל שבמקום שנהגו לקבל בזה כשנחבה למעלה מתחתיתה ומ"מ היא רחבה גם שם ואינה חדה רק עבה אין לסחור מנהגם כמשמעות הפוסקים דדוקא או למעלה או למטה חד כובע מרפה : (סג) על הדרך כו' . בה"ש ס"ק כ"ח כתב שלכאורה י"ל דדוקא ע"ג הרילה שיש לחוש כשהוא חד שטופה להתפרק בקלות משא"כ מקמא דליכא מקום לחוך אבל בחמת לשון הב"י דלי חד סוי יחרת א"כ אין לחלק עכ"ל וא"ל דבל שהיא יחרת אף אם אין חשש שיתפרק מרמה הקלעות מרפה כמ"ש הד"מ הביאו הש"ך ס"ק ל"ש לענין יחרת נגד חרין הוכרחה דלא מהני הגמה החרין וכ"כ בע"ז ס"ק לענין פיטול שהוא קלר מהגומא שאין זה פיטול אלא יחרת ואע"פ שבאמת הביג עליו הגס"כ דהא מ"מ אין עתיד להתפרק כבר כתב בה"ש ס"ק כ"ד שיש להסיב על הסנחו ועיקר הטעם משום ס"ל שזה ימיה מחפלה ונדלה הריאה עם הגומא והפיטול לחוכשהו לא נחגדל כו' ע"ש ובכה"ג בהגהו' הב"י אות ע"ז כתב ח"ל כ"ב דיון דהוא הד דוחק בקלעות ועתיד להתפרק לחמה כשהוא עב למעלה ולמטה אינו עתיד להתפרק וע"כ הוי כברה עכ"ל ולפי טעם זה ה' רלוי לכבסי' כשיש נגבשות מקמא שאינו מובדל מן הריאה אע"פ שהוא חד למעלה או למטה ודברי מלא"ז נראה עיקר דטעם כל יחר כמגולת דמי אחי עלה ולקמן לבאר שוב בזה: (סד) בחבים למטה כו' · עיין בשו"ת שבות יעקב חלק ג' סי' ק"ב שכתב וז"ל מעשה בא לפני בבגומא עליונה המתלית היו כמו שני בליטות מקמא זה בצד זה רחבים למטה ולמעלה לא היו עבים ולא חדים כלל רק היו כמו דדים של בתולה קטנה וכשנפתחים לותה מתחיתות השני בליטות יחד לא חדים ונראה הכל כאותה א' ואין כאן יחרת כלל רק כמו סדק ניכר בימיהם בכן הוריתי להיתר כיון שניכר שאין כאן פיטול כלל וגם יחרת אפי' לקמא פוסקים האוסרים מקמא מצד שמתלית מ"מ כיון שאין כאן יחרת כלל כי סדק מועיל להכשיר ולא להטריף והריאה דייענן לה כמו שהיא פשוטה ומבואר בכו"ר ב"ה הם הביאה אין לה תולדו ומבר וכן כ"ל להקל וכן הראו"ל לי בחלוט שיפה כוונתו הלכ' למעשה כי אין להוסיף על הטריפות עכ"ל · ומ"ש שם הוסרין מקמא מצד שמתלית לא ידעתי מי הם אע"פ שהי' אפשר לומר דלמאן דמכשיר בשמתלית מנבה משום דגם שם יש דוחק א"כ מקמא גרע טפי וטרפה וכמ"ש בביאור לש"ך ס"ק כ"ב ולעיל ס"ק ע"ש אך אין זה בשמטע מדברי שנראה שבא לשלול שלא לומר מטעם יחרת אלא נראים דאינו סגיני לאסור מקמא בכל אופן רק דבעלינוות בצד ימין שלי ובשמתלית איכא פלוגתא ולזה כתב להפוסקי' האוסרים כו' ומה דעקב מקמא לאו דוקא אלא כ"ל לא מ"ש דשל ימני' דוקא אבל בשמתלית לא אמרינן שמהפלה מחמת דוחק וס"ל דמנבה ומקמא שויים הם אמנם ל"ע מ"ש דסדק מועיל להכשיר ולא להטריף כו' · דלעולד"ה זה לא דמי לשאר סדקים שהוא מחוסר ממש בבשר הריאה אלא שיכר מלמעלה כמו סדק משא"כ בזה שהם נפרדים נמוכים רק אע"פ שאחר הגפיחה הם מתאיתות והריאה כמות שהי' נפוחה דייענן לה מ"מ אלא ידעתו שבודות הם ומ"מ אע"פ שאין ראי' לדבר מהא דסדק אינו מועיל להטריף בזה הדין דין אמת כיון שאחר הגפיחה אין כאן חידוד וסם דבוקות בריאה כמו הר דיו בנבשות דבשרה ל"ע מה שבבי' מסי' נ"ה בפשיטות הו"ל לומר דהו"ל נבשות וכשר ולפי"ז נראה דאף מנבה כשר ונראה פשוט דאם נתנה בליטה ונראים חדה קודם הגפיחה וכשנופחו' לוחה אין כאן חידוד וכיון שנולה וכדומה דכשר דכל מילי דריאה כשרי' נפיחה דייענן לה ועדיף מהסיא דשבות יעקב הנ"ל דמשמע שקודם הגפיחה הי' חד קלת ומ"ש ונמעלה לא הי' עבים ולא חדים כו' ר"ל אע"י הגפיחה לא היו חדים דאל"כ למה הוצרך לומר שאין סדק מועיל להטריף והריאה כשהי' נפיחה דייענן לה דא"ל דאף קודם הגפיחה לא הי' מקום להטריף כיון שאין שם חידוד נבשות שם וגם מצד הר"ל אין מקום להטריף אע"פ שהיו זה בצד זה כמבואר בכו' ל"ז דכל שאני הרישותא משם ח' לא מיקרי הר"ל : (סה) אבל אם כו' מהר"מ בספר מה"ב כ' אם כעין פיטול עומד ע"ג הריאה ואין שם נומא הו"ל יחרת ואם הי' כמ"ד מרפה שכל שהוא מובדל מן הריאה טרח אותה קרינן לי' אע"פ שאינה טרח הרגילה לאותה וא"ם מהרי"ו דוקא שיש לה טרח אותה היינו ביחרת בולטת כגון נבשות ואינה מופרכת אבל ברשם כלל כו' ע"ש וכן מוכח דע"כ לא הכשרו ביני וביני דוחדה אלא משום דהוי בריאה הכי אים לנו הא ל"ה מרפה אע"פ שהיא עגולה כמאחר וחדה ואין עלי' טרח אותה כלל דבאותה לא קפדינן לטרחה ומצלים המנין כמבואר לעיל ס"ק מ"ו בשם הלבוש ושאר פוסקים וה"ה לענין שיש לחשבו

מז כבר ביארנו בסעיף ל"ח שיש מקומות שנוהגין איסור אם נמצא יתרת בריאה מבפנים ולפי מנהגם יש להם לאסור אם נמצא בליטה מבפנים והיא חדה למעלה או למטה (סג) על הדרך שנתבאר בסעיף שלפני זה באם נמצא על גבה שדינה כיתרת :

מח אם קודם הנפיחה נראה כמין בליטה חדה למעלה או למטה וע"י הנפיחה אין שם חידוד אלא חוזר להיות עב או עגול וכיוצא בו כשרה שאין משערין בריאה אלא כמות שהיא נפוחה וכן אם נמצא שם שני בליטות קטנים (סד) רחבים למטה ולמעלה אינם עבים אלא ע"י הנפיחה הם מתקרבות אחת אל אחת ומתאיתות כאילו היה הכל בליטה אחת ענולה כשר :

מט זו שאמרנו שאין להטריף אם אין הבליטה חדה למעלה או למטה לא נאמרו הדברים אלא בזמן שאינה מובדלת כלל מן הריאה והיא בעין הר הבולט (סה) אבל אם הוא מובדל מן הריאה כשיעור עלה הדס אע"פ שאינו משוך והד כתוא' אונא אלא עגול או צורה אחרת הרי זו יתרת וטרפה ואין הפרש בין אם היא נראית כיתרת גמורה או כתבנית פיצול שנראה שהוא חלק מן הריאה עצמה שמונחת בתוך הגומא אלא שגבוה משאר בשר הריאה כמו שיבואר בסעי' יתרת היא זו וטרפה אע"פ שאין לה תואר אונא :

נ אם אין שם בליטה מבשר הריאה רק בועא שיש בה ליחה והיא גבוה מבשר הריאה כשיעור עלה של הדס (סו) אע"פ שהיא משוכה וחדה ככובע ויש עלי' תואר אונא אין דינה כיתרת אלא כשאר בועות הנמצאים בריאה ומותרת ואם לא הי' דבוק מן הבועא רק השורש שלה. יבואר בס"ד בס' ל"ז :

נא אם נמצא יתרת בריאה במקום המטריף והיא פחותה מעלה הדס אלא שיש שם בועא והבועא משלמיתה לשיעור עלה

כיתרת וכן מוכח מכל הפוסקים שלא כתבו כך דינא דבעינן שיהי' חד במקום א' אלא כדבר הבולט כעין סר אבל אם הוא מובדל אין לחלק בכך וע"ש עוד בדברי מה"ב שנראה מדבריו שכל שיכר שהוא פיטול דהיינו שנתלה שהוא חלק מגוף הריאה עצמו וכגון שיש החתו גומא שמומא בו ואינו רחב מהגומא אע"פ שהוא גבוה משאר בשר הריאה מ"מ כל שאין עליו טרח אותה הוא"ל כנבשות דהרוויחו חלק מהריאה עצמה הם ע"ש דמדי"ק כן מבליקות מהר"ם ממילוב וכן נראה מדברי מה"ה שם דבפיטול שמשלל מן הריאה עצמה צריך טרח אותה . וגם בהגהו' הר"ן רחב לענין פיטול כתו' בעיונה שמתלית שאם הוא למעלה רחב ולמטה חד מרפה ואם לאו כשרה ע"ש ועיי"ד לא משמע כן מדברי הפוסקים אלא כל שהוא נפרד ומובדל ועומד לעצמו אין להכשיר ולכן השמיט כ"ז בשמ"ח ובחב בה"ש ס"ק י"ח שראה כמה דברים בספרי הבודקים שהוציאו מסברתם ואין להם שורש בפוסקים ואין הכרעתם מכרעת ואין למוך ע"ז כלל ע"ש: (סו) אע"פ שהיא מבוקה כו' . בהר"ח בק"א סימן ל"ז הביא הטור' שער אפרים סימן ל"ה בבועה גדולה הבולטת לחוץ וכתב הפר"ח שסם דברי הומה דאדרבה כל בועה המוזכר בהגמוד אינו אלא דבר הבולט לחוץ כו' וכ"ה אי בולטת לחוץ מ"ש מיפרה ע"ג דטרפה משום שעתיד להתפרק כשחוך בדופני הבהמה וא"כ משמע דכ"ש בועה דמיעה עפי' וי"ל דבועה לא עתידא דמתפרקא משום דכשחוך בדופני הבהמה נכפפת בליעה הבועה ונכנסה לפנים ודמיא לדין אותה דמנבה וגומא תחתי' דשברה הי"ע דכוותה כו' עכ"ל ואני תמה על דמיון זה לפיטול וגומא תחתי' דהתם אחר הגפיחה הי' מוחת בחוך הגומא ואין שם בליעה כלל משא"כ כאן ואע"פ דנם נבי פיטול כתב הר"מ לכשיר אפי' אינה נכנסה להוך הגומא אלא כשמיתין היד בגחת עליה כשרה הס"ל כשיגיע בדופני הבהמה יורד לגומא וא"ל להתחוך מ"מ אין ללמוד מזה אלא אם כשיו מיתין היד בגחת על הבועה הים' נכפפה ונכנסה לחוך הריאה וה' שוב מבחוץ לשאר הריאה ממש משא"כ אם אין הבועה נכנסה לפנים כשמיתין היד בגחת עליה א"כ י"ל דכשיגיע בדופני הבהמה ג"כ לא יכנס לפנים ומתחוך בקלעות ומרפה ולפי"ז צריך ליתן טעם על מה דלהגיון להכשיר בועות הבולטות לחוץ עפ"י הש"ס והפוסקים אפי' הם גדולות מאוד ולא מצינו בזה חילוק בין אם הבועה נכפפה ונכנסה לפנים כשמיתין היד עליה בגחת או לא ומהא דאמרינן חזינהו דקיימי כגדי ולא אמרו מידי ופירשו אמתים גדולים ככדים בריאה משמע שהיו גדולים ובולטים בעובה ככדים תוכת דא"ל בדוקה בזה וכן מבואר מכל הפוסקים ודוחק לומר דהתמה דמלתא הכי הוא שנכנסה לפנים דהא חזינן דלאו הכי הוא והנה בשמ"ח סי' נ"ז לענין בועה הסמוכה לבדרה כתב ג"כ שדרכה להכנס לפנים ומייתי שם בה"ש רא' מדברי הפר"ח דמדמי לפיטול וגומא תחתיה ולולי דברי קדמ' הייתי או' דוודאי ל"ד לפיטול וגומא תחתי' מעטם שהתבתי אלא נראה הטעם דכמו דמכשרינן בנבשות או ביתרת פחוחה מכש"ד ולא אמרינן שהתחוך בקלעות משום דכל שאין עליו טורח יתרת ל"ש שהתפרק מחמת חיכוך הקלעות לפי שהיא חזקה ומבוטשת יפה וכמ"ש בה"ש ס"ק כ"ג לחלק בין יתרת פחוחה מכש"ד לפיטול שהתחו' בולע למעלה כעין נבשות ע"ש ודוקא ביתרת דלאו אורחא להיות אמרינן דכשטל דמי אז סופי להתפרק ונקוב אבל בפחוחה מכש"ד או נבשות שאין עליו הורת יתרת מחמת חיכוך בקלעות לחוד לא אמרינן שיעשה נקב בריאה מחמת הקלעות אשר שם דקיק לכו לחו"ל בלפעמים נמצא כזה בריאה ואורתייהו בסכי והרי הם בריאה עצמה אע"פ שסמוכה לדופן אין הדופן עוקב בריאה ולכן דקדק מהרי"ו לומר דמקום נבוט בריאה אין זה יתרת וכ"כ רמ"א לענין גומא תחתי' שאין זה יתרת אלא פיטול כו' משום דכל שאינו יתרת ל"ש כטל דמי וגם אין כופו להתפרק וכ"כ בה"ש ס"ק י"ב מעמא דמכשיר נבשות כו' ע"ש אבל אם הוא חד כבובע אסור מעטם יתרה וכמש"ל דברי הה"ש בס"ק כ"א הלבך גבי בועא נמי אע"פ שהיא בולטת יותר לחוץ כיון דק"ל לחו"ל דאורתייהו דבסמוה בהכי ומצוי בהם בועות כאלו אין לנו לחוש לחיכוך בקלעות אף אם בולט יותר מש"ד כמו נבשות דכשר אף שבולט יותר מש"ד אלא דאם יש בליעה מבשר בעוק אלא יסי' עליו תואר אונא משא"כ בבועא אף שהיא חדה כבובע ל"ש עליה תורת יתרת כלל אלין זה רק מוגלא המתאספת בין עור לבשר ודוחק ובולט בעור הריאה ומה בכך שהיא חדה ככובע הא אף בבליעה אין הטעם משום שהתפרק מחמת הקלעות רק מחמת יתרת וכמ"ש בה"ש ס"ק וכבועא דל"ש יתרת אף בחדה ככובע אין לחוש וכן נראה מדברי הפר"ח שאע"פ שלא מצר בדבריו דמיירי בחדה ככובע מ"מ כיון דהוה ס"ד לדמות בליעה הבועא לחוץ ליתרת אלמא דאף בחדה ב"ג מייירי ולענ"ד שגם הטעם לאפרים מודה בזה ואין סותרו כלל לטעמיה משום יתרת אחרי לא חזר בטלתו שהיה חדו' רק היתה שהם שהיתה גדולה כמו אגוז משמע שהיתה כשאר בועות וא"כ אין זה רק בנבשות עכ"פ ועוד דאי עובדא דידיה בחדודה דוקא א"כ מה שלקא דעתך להכיא ראיה מהש"ס דמכשר בועות שאין לנסה מואר לחוץ ואין זה ענין ליתרת ועוד שהטעם לאפר' כתב שם רוצים להכשיר משום שאין להוסיף על הטרפות כו' זה דעת מבהיל' כו' ואף אם אנו לומדים למד מן הלמד שחכמי המשנה מנו ריאה שלקה כו' ואח"כ פירשו מהו ריאה שלקה כו' עכ"ל נראה

מז

מח

מט

נ

נא

מזה שלא מעמו כלל משום דמחשיב יתרת אלא גרשה דנם הוא מודה לר"ם בזה יתרת כיון שלא שם רק מונלא אלא דע"כ לא הכשירו בם"ם בזשה ומ"ם שם גרשה מחר כשאינה שלמים אבל בטלם לא הכשירו בם"ם בזשה ומ"ם שם גרשה מחר המשנה היתה בזעת יותר מכ"ד ל"ל נקב ומינרם לימא ור"ל שסיא בליפה גדולה ביותר וכמו שמזכר בלשון המשנה שהיתה גדולה כאגוז · ומ"מ יפה המ' עליו הסר"ם בזה דכל בזשה בם"ם בטלבות מייני ואפ"ה הכשירו ים להמוה על מסר"מ בספר ה"ם בדין מוכר' שכתב על מ"ם מהרי"ו ואינה נבזה כו' אבל אם היא נבזה כשיטור ע"ד וים לה לוכת אומא אסור משום יהרת עכ"ל וכבר המה עליו הש"ך בסי' ל"ז ושם אבאר בס"ד ובאמת שדברי מהר"מ עצמו הם סותרים זא"ז הא"ד שמיף בסעיף שאחריו שם כתב וז"ל אבל א"ל כיון שאמר אינה נבזה כו' ומר אבל אם היא נבזה אסורים משום יהרת דהא אם בלא נבזה במיל' לא מחריב כדאמרינן דין בזעת בשיפולי במת"ב עכ"ל וכ"כ באמת שם במת"ב מהאלא דעת בה"ג בשיפולי מרפס משום יהרת דלפשר דס"ל דבנב נמי מרפס ונקב שפל משום דמאמצע צריך טרח אומא משא"כ בשיפולי שהוא נפגד מן הריאה ותולה בה א"ל טרח יותר כמ"ם שהלבות יהר להכי נקב בשיפולי והתוס' לא ס"ל הכי כלל דהא בזעת לקוחה היא ולא יתרת כו' ולדברי ה"ג נראה שלא אסר אלא בס"ד כו' אבל אם לא קי"ל הכי אפי' יותר מחריב בזיגה אינה מחריב שלא בזיגה אינה מחריב פיגום יתרת הבשר שיש מין של ריאה אוסר אבל בזעת לו מין ריאה היא אינו פוסל וכו' מהרסיך ומחריביך ממך יאמו עכ"ל הרי מבואר דס"ל דבזעת ל"ם דין יתרת כלל מעשה שהחבר וכ"כ בס"ד ס"ק י"ב אלא שכתב שכן הוא בסר"ח וס"ם ובאמת בס"ם לא מזכר לסיר בכמ"ד והה רק קצת נראה כו ממ"ם לענין בזעת הסמוכה שראה שהבכיים לפר"ח דדמי לפיגול ונומא חתיים וגם מה שראה מדבריו לדייק ממ"ם הס"ד על מהר"ם דמה ענין זה ליתרת אומא כו' · ים לדחות קצת · אבל מ"מ סדין דין אמת דבזעת ל"ם יתרת וכמ"ם שמהר"ם עצמו כ"כ וכן נראה מדעת כל הפוסקים אלא מילקו כלל בתבניה הבזעת וגם מ"ם מהר"ם לדעה בה"ג אין נלענ"ד ועיין בשו"ת מסרי"ם ח"ב סי' י"ח בכוונת בה"ג בזה ואכתוב דבריו בסי' ל"ז ע"ש ומה אכתוב ג"כ מה שלא לישב דעת מהר"ם ע"ם בביאור דברי הש"ך שם ושם בפ"ה אבאר ג"כ בנופא לשונה דשבר אחרים שהבזעת לא סי' דבוקה רק בשנים אלה ומה שכתב על זה הסר"ח ואלא"ז בשמ"ח ע"ם : (סז) הוא בשר המקיף סי' : בכנה"ג בהגהות הטור אות כ"ה כתב בשם מהרם"ג דמרפה בין ים הוא בשר המקיף או לא ומ"כ שהיא כשרה מפני שסוף הבזעת להתעקר משם ולא יאמר כ"א בשר הריאה וראיה מדברי אחי' הוא בשר מקיף הבזעת עכ"ל ובמשבצות אהב ס"ק י"ח הביא זה (ע"ם שים ס"ם וס"ל ים מרפין וים מכשירין שמחידה להתעקר סי') וכתב דמרפה כיון שים מרפין יתרת אחי' פתוחה מכמ"ד מה דלא קי"ל הכי מ"מ בלילוף הבזעת הו"ל הר"ל וגם דמ"מ מתחבר הוא ונגע מם שהוא בזעת עכ"ל והה מ"ם דהו"ל הר"ל הדין עמו שהרי אף יתרת בדרי דאוי דאמרינן בס"ם להדיא דלית הלכתא כרבא ביתרת כתב בת"ם סי' ל"ז להחמיר כיון דרבא ס"ל להפרוך וא"כ תר"ם ביתרת מגבה דים כמה פוסקים דס"ל לפרוך אחי' בפתוחה מכ"ד ובדיני הר"ל אבאר בזה בלוכך אלא דאחי' סי' מקום להכשיר אם הבזעת כי' של מ"ז לאמן דמכשיר סרבא תלוי' מה"ר במקומות שמכשירין סמיכי במ"ז וס"ל דלדידהו מ"ז ל"ם ריעותא בלי וכמ"ם בסי' ל"ז אבל בתמת ז"ל ולענ"ד עיקר כדעת מהרם"ג המפרש משום דהא דמכשרינן בשות בריאה אין הטעם משום שמחידה שמעקר ממקומם שלדבריא אם הנמל יהי' נקב בריאה וה"ם דבזעת בשיפולי כמ"ם התוס' אלא עיקר הטעם הוא משום שסופה להעלות אדוכה ולקן ימים תבהגם הליתה ויסגור בשר אחתיה א"כ שמעת דכל מים שם שיטור ע"ד אע"פ שהוא בלילוף הבזעת מ"מ הרי סופה לחזור ולהעלות בשר הריאה ואע"פ ש"ל דסוף הליתה שתמעבו ותקטין אחר העלות לא אדוכה וכמ"ם בדיני תר"ל בענין בזעת בנבשומים וכ"כ במשבצות שם מ"מ מי חכם ויבין מה שעתיד להיות ועוד מהרי הבזעת בין עור לבשר היא גדולה וא"כ עכ"פ קרום הריאה הוא מתפשט כשיטור ע"ד והבזעת אינה אלא כחסרון מבפנים ועיקר שיטור ע"ד ודאי על הקרום נאמר הא קי"ל ריאה שמוקה והקרום קיים כשר עד כשיטור רביעית עכ"פ ומשמע דאף בחוטא הדין כן אף אלא נאחר בבשר כשיטור ע"ד אלמא דלאו בבשר הלית אלמא כ"א בקרום הריאה וא"כ כון שים בתוך הקרום עכ"פ כמ"ד ס"ל יתרת כלענ"ד ומ"ם במשבצות עוד טעם דעכ"פ מתחבר הוא כו' ים לחוות לפי מס"ל בס"ק ס"ה דכל דאומייהו להמצא כן ל"ח לחיוך וכמו דל"ח בבזעת גדולה כמ"ד והה או מעשה שנכפפת לפנים כמ"ם הסר"ח ובח"ם נבי בזעת הסמוכה לבשרם או מעשה שכתבתי בס"ק הנ"ל א"כ אף כשים שם קצת מבשר הריאה והבזעת מבלמת לכמ"ד נ"כ אין לחוש לחיוך ומ"מ נופי' ומ"מ נ"ל

מרפה ואם היא קמה ביותר אלפי האומדנא לא היה מגעה לע"ד אחר הגפיחה ים להקל כיון שנראה מבדיקות שבניא הכנה"ג שדעתו להקל אף אם הספק מקול אחיך מהי' אחר הגפיחה ונראה שגם המ"ח מודה בזה ומ"ם הכנה"ג שים בלומו היתון אמוס עם ליתה לגאומה ים להמריף בזה אפי' הומא שהיתה שחוטה מע"ד הו"ל הר"ל ואפשר דאמנם מחמה מונלא וכו' שוה לאחר בשר הריאה שאינו בולע כמו בזעת לא מחריב רישותא ובדיני הר"ל אבאר בזה : (סט) אם כמסרין כו' · כ"כ בשמ"ח ונראה לי ד לוונדא היולאה מכיסה דבכה"ג יצאה מחוך הכים מיקרי כמ"ם בסעיף ק"מ דהכתם רווח לה עלמא וגם דכיון שדרכה לנוח בחוך כיסה וזו בחוץ הפמוד אייהרעי לה ואמרינן דמסחמא שיהה מקומה כורהא משא"כ כאן כיון שלעולם הלעולם הם בלידה וכבסיא בנומא אין חשש לחיכוך ופינוק לאלי ניחוש לה ועיין בס"ק בחא"ז ומ"ם בס"ם אפי' גדולה מע"ד ואפ' מחזקת יותר מרביעית כו' כ"כ בבדיקות לאחרונים והטעם מבוס הרי אנו רואים שבבר נומא היא ואין כאן דין יהרת ולא דין חסרון ופיגון בהכנה"ג היא בשם מהר"מ מלרני בת"י דמפרש דמייני כמאן שם ע"ד בפיגול זה יהוא התה עליו ע"ם : (ע) אבל אם נחלא כו' · הנה לפי לשון רמ"א אם נחלא רואה כו' נראה דמייני שקודם הגפיחה הי' הפיגול הון לנומא והגפיחה נראה מיכל להוך הבומא וכן הוא לשון מהרי"ו ובזה הוא מבשר גם אם אינו נכנס לנומא רק ע"י הגחת יד בחתת ולפי"ז כי' אפשר לומר דדוקא בזה שבגפיחה הוא נורם שחפול להוך הנומא ובין שבחוי' ג"כ היתה נפוחה אמרינן שבחוי' היתה רוחת בחוכו מבא"כ אם הוא לפיכך שמלאת חוך הנומא וע"י הגפיחה הוא יולא מאנם אלא שהוא חוזר ע"י הגחת יד בחתת א"כ י"ל כיון שהשהה בחוי' היתה נפיחה בחוכו מסחמא היתה הון לנומא שהרי הגפיחה גורמת שחלא לחון ואב"ג דחזון שע"י הגחת יד חוזרת מ"מ ים לחוש שמא אינה נפוחה עתה כ"כ כמו שהיתה נפיחה בחוי' שהיתה נפוחה ביותר ולא היתה נכנסת לנומא מחמת דחיפת הלעות כמו שכי' נכנסת עתה מחמת היד אבל בד"מ מבואר דמכשיר אף בכה"ג שכתב מעשה בא לידי כזו ובשהו נופחין הריאה היה שול' ראם הפיגול שמקי' וכשה' מלחין כו' וא' מן הבקיאים עשה לפני כו' ועלה קצת מחמת הגפיחה וירד כשנעשו כו בחתת יד כו' עכ"ל יתואר דגם בכה"ג שמלאת הנומא שוה לבשר וע"י הגפיחה יולא קצת כיון שחוזר ע"י נגיעה קצת בשר וכ"ל דאמרינן דבחזקה היתר עומדת וגם בחי' לא הי' נפוחה ביותר וכי' יורד ע"י דחיפה בלעות לחוך הנומא וא"מ מסמע מדבריהם שאם נמלא בחון נרוך שירד ע"י הגפיחה ובכ"פ בלילוף הגחת יד משא"כ אם לא ירד כלל רק שהוא בידו לחוך הנומא אע"פ שלא חזר לגאה מ"מ מחמת הגפיחה לא מהני דאמרינן שגם בחי' הי' מבין דאמרינן שהיתה הגומא ע"י הגפיחה

דהוי יהרת מעשה שכתבתי דהרי מ"מ ים שיטור בקרום הריאה כמ"ד ואע"פ ס"ל שאע"ג שבבע הבזעת לגבי' הטור ולמתוה לאוה מ"מ לאחרי הסרפאות הבזעת חוזר ונתכוון וא"כ מיקבן שיטור' מכמ"ד מ"מ זה סי' לאפשר לומר כשאין שם חוט מקיף משא"כ כאן שים חוט כמ' מקיף דאל"כ בלא"ה מרפה מעשה בזעת בשיפולי א"כ לעולם יהי' הטור קיים במקומו ומה יועיל זה שים שם בזעת בחמצע האומא להקמין שיטורה ועיל סוף ס"ק מ"ו מ"ם בזה : (סח) וראיה לי כו' · בכנה"ג בהגהות כ"י אות ס"ח כ"כ בשם בדיקות המיוחסות למהר"י סמוט בשם מחבר קודש נפיחה לו שים בזה שיתרון מקום לחוט עם ליתה אע"א לעמוד בה בגפיחה כמרה דאחזוקי איסור לא מחזקינן עכ"ל הגה מ"ם להכשיר בספק אם יהי' כמ"ד ע"י נפיחה דעת אא"ז בשמ"ח בשם לאסור בזה וכמ"ם לשון בפ"ה סעיף ל"ד ועי' בשפתי דעת ס"ק כ"ג שבניא דברי הכנה"ג וכתב ע"ז שהשמ"ח אוסר אם לא נפחוה שמא הי' כמ"ד ומ"ם מקום אחוט עם ליתה הגה אחוט עם ליתה אין מזיק מ"מ מרפה מעשה שכתבו דא"ל לנפוח ול"ם אוקמי אחזקה כיון דים ריעותא מתי' לפניו ומ"מ אם לפי ראוה עיים לא הוי כמ"ד ולא בדקוה נפיחה ים לעיין בהפ"מ בזה וצ"ע לדינא עכ"ל וים לעיין בכוונתו אם כ"ל דלפי ראוה עיים לא הוה קודם נפיחה כמ"ד ואפשר גם אחר הגפיחה לא יהי' כמ"ד ואע"ג דנראה מדבריו שמסכים להשמ"ח דאוסר בלא נפחוה מ"מ מסתפק בה"מ האיך דיו אם ים לסמוך על הכנה"ג אלא דלשון לפי ראוה עיים צ"ע לפי"ז ונראה של"ל שים להסתפק אם למראה עיניו בשפוח שהיתרת הזה אין ס כמ"ד הסיגו גם לאחר נפיחה יהי' פחות מכמ"ד ולא בדקוה בגפיחה אם ים לסמוך על אומדן הדעת בהפ"מ ונראה לענ"ד לדעת היכא דתסתפק' מלאה אם יהי' אחר הגפיחה כמ"ד לו לא ים להמריף ודעת השמ"ח ואע"ל היכא שהיתרת היא גדולה קצת קודם נפיחה לא יהי' לשיטור ס"ד ים להמריף אף לפי דעת הכנה"ג כיון שבדבר יחוש שדבר לאחר הגדל ע"י הגפיחה ויעמוד על שיטור ע"ד ולפיך צריך שיטור ע"י הגפיחה ואם לא מהבר

עלה הדס יש להטריף ואע"פ שהבועא הי' באמצע היתרת ונראית מעבר לעבר או שהיא בשפולו היתרת ובזאם יש שם (סז) חוט בשר המקיף את הבועא או לא ואין הפרש בין אם היא מליאה ליחה או ים זבים :

נב כבר ביארנו שאם נמצאת יתרת שפחותה מעלה הדס צריך נפיחה לראות שמא אחר הנפיחה תהי' גדול' מכמו עלה הדס ואם נאבדה קודם הנפיחה אסורה שמא ע"י הנפיחה תעמוד על שיעור עלה הדס (סח) וראה לי שאם היתה קטנה ביותר עד שקרוב הדבר קצת שאף לאחר הנפיחה לא תעלה כשיעור אין מחזקינן איסור ומכשירין אותה :

נג אם נמצא אונא ע"ג הריא' וגומא תחת' וכשנופחין הריאה כל האונא נכנסת לתוך הגומא וממלא אותה עד שהיא שוה לשאר בשר הריא' כשירה שאין זה יתרת אלא פיצול שנתפצל מגוף הריאה ואחר שיש לו גומא תחתיו לנוח בו אינה עתידה להתפרק כיתרת אעפ"י שהפיצול גדול כעלה הדס או יותר והגומא מחזקת יותר מרביעית ואפי' אינה נכנסת לתוך הגומא אלא כשמניחין היד בנחת עלי' כשרה שכן גם בחיי הבהמה אם הצלעות דוחפין הפיצול הם מניחין אותו בתוך הגומא ואינו חוכך שיתפרק ולכן אפי' (סט) אם כשמסירין היד היא חוזרת ויוצאת קצת מהגומא יש להכשיר :

נד יראה לי להכשיר כ"א בנמצא חוץ לגומא וע"י הנפיחה נכנסת קצת אלא שעדיין בולט לחוץ וע"י הנחת היד בנחת היא יורד לתוך הגומא או אם נמצא תוך הגומא ומחמת הנפיחה הוא יוצא קצת ובולט למעלה וחוזר ע"י הנחת יד בנחת להיות שוה לבשר הריאה (ע) אבל אם נמצא חוץ לגומא ואינו נכנס לתוך הגומא מחמת הנפיחה כלל רק מחמת נגיעת היד בנחת אין להכשיר כ"א בהפ"ט ואם אינו נכנס גם ע"י הנחת יד בנחת רק צריך להניח ביד ממש לתוך הגומא אעפ"י ששוב אינו חוזר לצאת משם טרפה וכן אם נכנס ע"י הנחת יד בנחת רק שאם נופחין אותה הוא עולה מחמת הנפיחה ויוצא מהגומא אע"פ שהוא חוזר ונכנס ע"י הנחת היד כיון ששוב יוצא מחמת הנפיחה כשמסירין היד טרפה וכן אם נמצאת בתוך הגומא וע"י הנפיחה הי' יוצאת כולה מתוך הגומא אעפ"י שחוזרת ע"י הנחת יד כיון שכשמסירין היד היא חוזרת לצאת מחמת הנפיחה טרפה :

נה זה שהכשרנו בפיצול וגומא תחתיו לא נאמרו הדברים אלא אם כשהפיצול נכנס לתוך הגומא הי' שוה מבחוץ לשאר

יוצאת מתוך הגומא לגמרי אע"פ שחוזר כשמניחין היד במקום כיון שמיד שמסירין היד הוא מוזר לגיהנם ויש ויצא הסולם מתחת הנפיחה יש לסמוך וע"כ לא הכשיר בד"מ אלא היכא שאינו יוצא לגמרי מתחת הנפיחה לגמרי רק מקצת ממנו אז אמרינן כיון דאין חשש שעתיד להתפרק שהרי שוה גומא רק שמחוט שכיון שהוא בולט לחוץ יתחכך בצלעות ז"א דאדרבה אמרינן שידחסה לתוך הגומא כאשר עינים שהוקרב ע"י הנחת יד בעת שמא"כ היכא שע"י הנפיחה הוא יוצא לחוץ לגמרי לע"פ שהוא חוזר ליד ע"י הנחת יד מ"מ מאן לימא לן שבתי' שיהא בתוך הגומא כלל דשמא היתה בתוך שהרי עין רואה שהנפיחה מכריחה לצאת ומה שמצאה בגומא הוא מתחת מקומו יד הסכה ולפי שהה שמצאה נפיחה בצאת נפשה יצאה היא שהגומא בתוך הגומא מש"כ בחי' היתה בתוך כשעשה מתחת הנפיחה וא"ל דמסתמא היה בפנים מתחת הנפיחה הצלעות כמו שהוא נכנס מתחת היד ז"א דע"כ לא אמרינן הכי אלא אם אין חשש רק מתחת תיכוף בצלעות אמרינן דאדרבה מתחת זה הכנס לפנים לתוך הגומא ויסי' שוה לשאר הריאה ולכן אם אינו יוצא ע"י הנפיחה רק מקצתו שאין חשש רק שיתחך בזה הסכים הרמ"א עם בעלי הוראה להכשיר מש"כ אם יוצא לגמרי ע"י הנפיחה מאן לימא לן שהצלעות היו מעכבים עלי' בחי' שלא תצא החוצה וא"כ אף אם אין חשש לתיכוף הצלעות מ"מ בלא זה טעמא רבא איכא דכל שאין לה מקום מוח עתיד להתפרק וכמ"ש בס"ק לענין פיטול מקצת וא"כ אמת כשהיתה נפיחה בחי' כך הי' גידולה בתוך ולא הי' סופה ליכנס לתוך הגומא ע"י תיפת הצלעות וא"ל דכיון דהמ"א כתב שע"י הצלעות תכנס לפנים כמו שנכנסה ע"י היד מלאת בריכה היא ואף כיוצא לגמרי וכנס ע"י היד הדין כן ז"א דא"כ החיצה במקום רוחבה דאומי שהם במיצר החזה להצלעות דחוקים על הריאה משא"כ במקום להאומו שהם הוא רחב ומה"ם קי"ל דאין הדוקן סותם שם א"כ מאין הרגלים שבחי' היתה בחוצה דחזינן שע"י הנפיחה היא יוצאת החוצה ובחי' הי' נפיחה ביותר אע"כ דהרמ"א בחורה ממ"ג אחי עלה שעכ"פ אין הצלעות מעכבים ודמ"ג אם יהיה בחתמת הכנס כולה לפנים ותה' שהה לשאר הריאה אבל שיהי' הכרח שיהיה חוצה הצלעות לפנים זה לא שמענו ואע"ג דמדברי הש"ח משמע להקל אף אם היא כולה בתוך אלא שהכנסת ע"י הנחת יד אע"פ שחוזר כשמסירין היד ע"פ הייתה שעכ"פ אינה יוצאת מהגומא מתחת הנפיחה וגם זה צ"ע מה דמשמע מדברי המיירי שהנפיחה לא פעל מאומה שיכנס לגומא רק מצד הנחת יד ונכנסה לפנים וזה צ"ע דמה יועיל זה דמאן לימא לן שהי' דחוקה בצלעות וכנס לפנים ובפרט בחומות שהוא מקום רחב ואף לשון הרמ"א בהג"ה שכתב אע"פ שאינה נכנסת כו' משמע דאדלקמי' קאי שמצאה בתוך וזה צ"ע ואע"ל הקולא שהיקל בש"ח בלא חוזר ויוצא כשמסירין היד דמ"ל להקל כולי האי ולהתוס בכיכור שבצלעות דוחפין לפנים ולהסכר שגם הרמ"א ושמ"ח לא מייירי אלא היכא שעכ"פ נכנס קצת לפנים ע"י הנפיחה אלא שלא נכנס כולו רק ע"י הנחת היד אין בזה רק חשש תיכוף בצלעות ובפיר כתבו להכשיר אבל אם נמצא בתוך ואינו נכנס ע"י נפיחה כלל רק ע"י הנחת יד לבד אז אם נמצא בפנים ויצא לחוץ ע"י נפיחה אלא שחוזר מתחת היד ים להחמיר ומא"ל אם נמצא בתוך ונכנס ע"י הנחת יד וע"י הנפיחה הוא חוזר לצאת ממנה לחוץ אם לא יומר כאן נמצא כאן הי' מעשה שחפצל ומאן לימא שהוא הצלעות לדחק עליו ס"ל שהחזו בגומא דשמא לא נכנס לפנים כלל ועמיד להתפרק ומרפה: (עא) יש להחמיר כו' . בשמ"ח כתב להעריך כשהגבהות הוא פחות מכמ"ד רק בשכל פיטול כמ"ד ומדייק מג' הפוסקים שבחבו אלא יהא פחות מעבלה כולל ובכלל זה (מש"ם בת"ל וא"ל זה כו' הוא ס"ם וצ"ל ובכלל זה) אימעטו מי שאם הצלעה היא בחמצעה כגבהות מרפה ולפענ"ד צ"ע מה שהעיריך בזה מיהי' דוקא פיטול כמ"ד ולכאורה נראה דלא פיטול לי"ל כמ"ד לפי הרוצה שכ' בת"ם שם דדוקא ביתר' בעי' כמ"ד לפי שחזק' ומשורש' יפה משא"כ בזה שאם מתחכרא' קצת התפרק ולכאפי' אפי' אם אין בגבהות' כשיעור מ"ד ומ"ל דמה"ט נופא ים לאסור אף שאין בכל הפיטול כמ"ד וכמ"ש שם אח"כ לענין פיטול מקצת כיון דלא מעשה יתרת אינו עליה בפחות מע"ד איכא קצת דוחק והתפרק והיא דמוחיה אפילו אם הפיטול פחות מע"ד שייך הך מעמא שכתב בשמ"ח דכיון שנתפצלה ואינו מתוכר כהוגן והכלעה נורם שתתחכך בצלעות איכא בי רישותה שתתפרק וא"ל דכל שהוא פחות מע"ד לא מלינן ליה שהוא פיטול מנוף הריאה אלא אמרינן יתרת הוא דבפחות מע"ד אומרי' הי' שימצא הך לפעמים ז"א דא"כ גם בפיטול מקצת נמי לימא הכי אלא א"כ כיון שיש גומא תחתיו עין רואה הסורנו שהוא נתפצל ממנה וס"ל אע"ג שאינה שום גומא מ"מ הרי ניתן לעין לראות שהוא מגומא ומתוכר מדברי הש"ם דגם בכה"ג לא אמרינן דיתרת הוא אלא"כ לא היה צריך ליתן מעם לחלק בין זה ליתרת דמ"ל כיון שהוא בולט הו"ל יתרת ול"מ מה שמוכח קצת בגומא כיון דגומא דמי ומתוכר לקמן לענין יתרת הוך החיוך אע"כ דגם בכה"ג שבולט קצת מ"מ אלינן בתר מזוהא בראה לענין שהוא פיטול וא"כ אף בפחות מע"ד איכא הך חשש שיהא מתוכר כהוגן ומתחכך ואפשר דסך מלחא דקאמר שיהא מתוכר כהוגן ה"ל בכה"ד שאז נבי יתרת חוששין לה שיתפרק משא"כ בפחות מכמ"ד אבל לענ"ד צ"ע לחלק בכך ואפשר דהשמ"ח בתחב שצריך בפיטול כמ"ד

לשאר הריא' ממש אבל אם היא גבוה ובולטת למעלה אפי' כעין גבשושית שאינה חדה מרפה ואפי' אין גבהותה כעלה הרם אלא שבל הפיצול יש בו כשיעור עלה הרם מרפה ואצ"ל אם בולטת מחמת שרחבה מהגומא ואי אפשר לה לבוא עד תחתית הגומא שמרפה ואם קודם הנפיחה היא רחבה מהגומא וע"י הנפיחה הי' מתעגל ומתקצר ונכנס לתוך הגומא ושוה לשאר הריאה כשר שכל עניני הריאה כשהיא נפוחה משערינן אותה אבל אם הוא מתבפל ומתקמט ונכנס לתוך הגומא מרפה כיון שאינה שוה ויראה לי שבמקום שאין הפ"מ (עא) יש להחמיר בבולט' מתוך הגומא אעפ"י שאין בכל הפיצול כשיעור עלה הרם (עב) ואין הפרש בזה בין אם הפיצול יש עליו תואר אונא או לא ובאשר נתבאר בסעי' מ"ט:

נו אם הגומא אינה מתמלאת מהפיצול מחמת שקטנה מהגומא בין מלמעלה בין מהצדדין כשרה אם לא שהחסרון כשיעור שנכנס לתוכו אצבע אגודל כאשר יבואר בסי' ל"ו ויראה לי שבמקום שאין מנהג ידוע להתיר בקטנה מהגומ' (עג) יש לאסור אם הפיצול גדול בעלה הרם ואם הוא פחות מעלה הרם יש להכשיר בכל מקום אם לא שהחסרון כשיעור כמו שנתבאר:

נז אם הפיצול צד המחובר שבה למטה לצד השיפולי וצד הפרוד לצד השדר' אז רואין אם ע"י הנפיחה הולכת לתוך הגומא ומונחת בהלכתה בלי שום תפיסת יד אדם יש להקל ולומר שכך היתה מונחת בתוכה בחיי הבהמה (עד) ויראה לי להקל בזה אפי' עומדת סמוך לשיפולי משש אבל אם צריכים להניח בנחת עליה אז הכל לפי ראות עיני המורה מקום עמידת הפיצול וחבורה לפי הילוך הבהמה אם בפניעתה בצלעות דוחין אותה לתוך הגומא כשרה ואם לאו מרפה ואם אינו יכול להבחין יטריף:

נח אם נמצא פיצול בריאה מבפנים לעומת הלב ויש שם גומא תחתיו והוא הנקרא פיצול מקמא אע"פ שאחר הנפיחה היא מונחת בגומא כתקנה ושוה מבחוץ לשאר הריאה

טריפה

מייירי לענין שהה יש להעריך לף במקום שפ"מ אבל אם אין בו כפ"ד ים להקל בהפ"מ כמ"ש אח"כ לענין פיטול מקמא בחוות מכמ"ד דכשר בהפ"מ וגם כת' רש"ל בים"ם סי' כ"פ כתב לעדד להכשיר אף אם טולמת לתון אחר הנפיחה אלא שהיה מה אעשה שבהלכות דדקות כתב ודוקא ששוה לשאר כשר כו' א"כ דיינו אם מחמיר בשבולמת לתון ים בכל הפיטול כמ"ד כיון שים, אין הפ"מ ומ"ם בפנים אם ע"י הנפיחה הוא מתעגל ומ' עמ"ם בזה בביאור לשמ"ז שהולאתי כן מלשון הר"מ ע"ש: (עב) ואין הפרש כו' . כשר מהבאר לעיל ס"ק ס"ם דכל שהוא מובדל ושומד לעצמו אע"ל שיהיה עלה מוחר אונא ואין חילוק בין אם הוא פיטול או יתרת והוקא איכא שהוא דבוק בריאה ואינו רק כמו בליטה בזה אמרינן אם אין לו הוחר אונא הו"ל נבשושית ע"ש ולאיתי בשו"ת דבר שמואל סי' ל"ו שנראה מדבריו דלף נבי יתרת בעינן שיהא עליו הוחר אונא ע"ש וכן במשבצות ס"ק י"ח כתב הכלל בזה יתרת מנבה אם יש לו אונא אונא שהוא מבוק וכמ"ד מרפה אא פחות מבוק אין לו אונא אונא כשרה עכ"ל מבואר מדבריו דבכל יתרת הדין כן וכן מבואר בחוכל ישראל סי' י"ם ובחמת ז"א וכמש"ל מלבון מש"כ וכן מוכח בש"ם ופוסקים נבי ווריא ע"ש:(עג) ים לאסור כו' . הש"ז כ' בזה לאיסור וכבר ביאתי דבריו שם ובהבאי שכן משמע לי מדברי ש"ו וכ"מ מהד"מ והלבוש וכ"ל מהלחם חמודות וכן מבואר דעת מהר"מ בחמ"כ אמנם הנה כו' הפר"ח כתב להכשיר מעשה הנה אין עתיד להתפרק וכבר כתבתי לעיל ס"ק ס"ג שדברי הש"ז נראין עיקר בזה דש"ל דאין זה רק יתרת ואמרי' כ' דבגמול דמי ולא אוכפה לן בתה שאין עתיד להתפרק ואם כוונת הש"ם שהכתב שים להשי' אהשבתם אך הוא כתב להתיר מעשה אחר דאמרינן שהגומא נתגדל והפיטול מחמת חולשתו לא גדל כ"כ ונראה דש"ל דלא תלינן שהוא יתרת כיון שים כאן גומא אחתיו מהתבר עפי שהוא פיטול אלא בלא נתגדל לחולשתו ומ"מ נלענ"ד כיון דכל הני רבותא ס"ל לאיסור ים לנהוג כוותייהו במקום שאין מנהג להתיר רק אם יתרת רק אם יתרת מכמ"ד אע"פ שהבאתי הש"ם שהוא מכמ"ד מ"מ הש"ד אם שים חשש שמתחבר כו' : מבא"כ כאן שאין לחוש רק מצד דשמא יתרת היא וא"כ כל שהוא פחות מכמ"ד אין כאן חשש כלל וראיתי בספר תורת יקותיאל כתב ג"כ שהעיקר בקלקה מהגומא דאמרינן יתרת היא וכפחות מכמ"ד כבר אף מה שהאריך שם שהלוי בדעת הפוסקים אם יתרת פחות מכמ"ד כבר דלמאן דמעריף בפחות מכמ"ד ע"כ ס"ל הטעם משום שבוסו להתפרק ע"ש ובאמת ז"ש והטעם שהוא דהק מ"ד ס"ל דבמ"ד דקאמר בש"ם הוא לאו דוקא ואורחא דמילתא נקט ולדידי באמת אין מיעור אונא כמ"ד אלא אף בפחות מזה מיקרי אונא וזה מבואר למעיין בפוסקים והאסר"מ בב"ה האריך להביא על הטעם משום שעתיד להתפרק ואף כי ים להביא על דבריו מ"מ העיקר בזה כמ"ש דטעם משום שהוא כגומל ואין לך אלא מה שחידשו הפוסקים לפעמים להעריף בחידי דלאו דבותייהו ומצד הסברא עתיד להתפרק ואיכא דאחמר אחמר ומ"ם בשמ"ח דאם איכא חסרון בגומא כשיעור המבואר בסי' ל"ו מרפה כתב במשבצות ס"ק י"ב אלפי שעמו היה נראה להכשיר אפ' בחסרון הרבה דהפיטול יתגדל ויתמלא הגומא מ"ד ומ"מ אין להקל בלא הפ"מ כו' . ולענ"ד ז"א כיון שאנו אומרים שהפיטול לחולשתו אינו גדל כמו הגומא א"כ לעולם לא יתמלא אמנם מ"ם אא"ז על מ"ם הבדיקות שיעור הביעים שז"א דהאי חסרון מבחוץ הוא וי"ל דמנהא פסיקא נקטו דברבים בכל גווני מרפה מבא"כ בפחות מרביעים שאז צריך לחלק בתביעת החסרון בין כ"ף כפופה לפשוט' וכ"ל להחמיר בכאן אם החסרון כ"ף כפופה כשיעור אגבע תגדל אף בש"מ כיון דבלא"ה דעת כמה גדולים להחמיר בפיטול קצר מהגומא הו"ל תר"ל ועיין לקמן ס"ק ע"ו ובכפ"ד מ"ם בזה: (עד) ויראה לי להקל כו' . הר"ן כתב קבלה מאביו ז"ל אם הבורם של הפיטול עומד על רחם הודה של האומה שאם הוא דבוק ובראם הבע אינם דבוקה נמצא בשבהמה הולכת אז הפיטול נופל מתוך הגומא ומרפה דבמה יתחוק לגלעות ליעקב כו' . ובשם מו' אבינדור כתב להכשיר כי מאחר שהפיטול נופל בתוך הגומא אין צריך דוחה בצלעות בשום מקום עכ"ל ובספר מח"ב כתב ג"כ שאין חילוק בין אם הפיטול עומד למעלה מן הגומא או למטה ממנה אם ע"י הנפיחה נעשה הפיטול לגד הגומא אז היא כשרה דבהמה בחיי' נפוחה היא כו' . ובזה"ש הביא דברי הר"ן וכתב מדקאמר הר"ן ומרשם דבוק בחוד כו' אבל אם הבורם עומד בחמצע הריאה או למעלה או מעט למטה נגד החוד של הריאה ולאו בחוד עצמו דכשר וכן הא לידי כמה פעמים והסכים עמי הגאב"ד דק"ק עכ"ל אבל במאמר קדמונין כתב דלאו דוקא בראם האומה אלא בכ"מ שנופל מן הגומא ונעשה לחוץ כו' . ומדברי הש"מ וה"ם נראה ג"כ שאין להלק בכך אלא הכל תלוי אם מחמת הנפיחה היא נתה בתוך הגומא בלא תפיסת אדם אף בחוד הבורם ואע"ג דעקב בלבוש לגד הסטולי מעמע דבשיפולי ממש לא מ"מ מדסתם אא"ז מעמע שדבריו מובנים מדברי הר"ן ומאר בדיקות שעמדו בדבריו והרי הר"ן נקט בדבריו שהפיטול עומד על רחם הודה כו' . ומ"ם בפנים אבל אם נריכין לגמרי היד כו' . כתב בה"ש הטעם שדין זה הידוש הוא בד"מ ויש בה סברא לחלק לכן הכל לפי ראות עיני המורה

מכריפה

(עה) טרפה אפי' כו'. בד"מ כתב מ"כ קבלה מקמא אפי' ממלא הגומא טרפה עכ"ל ונראה דס"ל להך מ"כ לאסור יתרת מקמי מלכך כתב אפי' ממלא הגומא אבל אין עליו הורה יתרת רק הורה מקמי' מעמד אין שורשה חזק כמ"ש הש"ך ולא מכניע כשאין ממלא הגומא אבל אם עליו הורה יתרת מקמא טרפה מעמד יתרת מקמא והייט למ"ד מקמא טרפה לדידי' אינו ממלא הגומא פשיטא לי' מפ' להטריף ממלא הגומא שהיא תלד הסברא דמקמא עתיד להתפרק אבל מ"מ למ"ד מקמא כשר אז י"ל להיפוך דלוקא ממלא הגומא טרפה שהיכר שהוא פיגול אבל אינו ממלא לא ולאיתי בחורת יקיהולל אתמה על הש"ך שכתב דרמ"א מיירי אף לפי המנהג להכשיר מקמא דא"כ איך כתב אפי' ממלא כו' ולענ"ד לק"מ דאמ"ג דהמ"כ ס"ל דמקמא טרפה ולכך עשה זה לאפי' מ"מ סדין דין אמת אף להכשיר יתרת מקמא מטעם דפיגול גרע שטופו להתפרק ולכן סתם רמ"א הדברים אע"פ שכתב לעיל שהמנהג להתיר מקמא וא"ל דמ"ל לרמ"א הך סברא לגמרן דמתיר מקמא י"ל דשפיר למד זה מדברי המ"כ דהא מאן דאוסר יתרת מקמא אע"ג דשם אין חוכך בגלעוה ע"כ משום שהעשב דכל יחר כגעול דאין סברא לומר הכך מ"ד מחולק בסברי עם המתיר דהמתיר ס"ל דמקמא אין סופו להתפרק והאוסר ס"ל דסופו להתפרק אלא נראה דפגומתייהו דמאן דמתיר מקמא ס"ל סכי דבומייהו והאוסר ס"ל דכגעול דמי ולפי"ז היכא שנראה לעין שהוא פיגול ממלא הגומא א"כ ליכא עליה הורה יתר כלל לתימר דכגעול דמי וע"כ הטעם דפיגול מקמא טרפה הוא מצד סברא שטופל למטה ומתפרק לפי שאין שרשו חזק וא"כ מכך סברא נופ' ים לאסור אף לאמרן דמתיר מקמא וכמ"ש הש"ך ומ"ש בפיגים שאפי' מונחת בגומא כשפני הריאה למטה כ"כ בת"ש אע"ג דלא משמע כן מהש"ך ופר"ח ויש להתיר כדבריו ומ"ש ובמקום שאין הפ"מ ים לסתרוף אף בפחות מכ"ד כ"כ דבה"מ ים לסמוך על הגהות הר"ן לא מצאתי מזה רק בשולה יצחק כתב שריך שיהי' הפיגול כע"ד אז טרפה ובאמת שדברי הא"ז מסתברים בזה דהא אין כאן דין יתרת כיון שהגומא מצד הסברא שטופל למטה ומתפרק וא"כ מי שם מקל לכובד זה לומר דבפחות מע"ד אין טופל למטה וכן דעת הפלפי לאסור אף בפחות מע"ד ומ"מ כיון דפלי"ס דעת מהר"מ במה"ב להתיר פיגול מקמא במקום שהגו להקל ביתרת מקמא וכן משמע לענ"ד דעת הר"ן שכתב בדין העיגוליתא אם הפיגוליתא נחלקה לפנים כו' וכ"ל הטעם שהאחד הטופל בגומא הסמוכה לגומא חבירו כמו יתרת מקמא לכן כשר וכן בא לידי כ"פ ולאיתי שהיה תחתי' גומא והי' כמו פיגול ותחתי' גומא לכן הכשרתי עכ"ל משמע מדבריו דגם בפיגול מקמא ותחתי' גומא כשר ולאיתי בחוסל ישראל כו' ס"ד הוצא דברי הר"ן אלו ונמנם בדבר דהא פיגול מקמא טרפה וכתב לפרש דברי הר"ן גם הביא שם בשם חכם ז' פירוש אחר ועפ"י פירושם שלא שגם הר"ן סובר דפיגול מקמא טרפה ע"ש ולא ליתי להתרוך שלענ"ד אין לחוליא דברי הר"ן מפשטן דס"ל להכשיר פיגול מקמי' ולא ס"ל כחילוק הש"ך דמחלק בין פיגול מקמא ליתרת מקמי' ומ"ש ולכן הכשרתי אפשר שם' עצול כחולר ווכד והוא ס"ד לחשבו כשני ווכדות לזה כתב כיון שים גומא תחתיו אינו דין אותו לפיגול ותחתיו גומא דכשר וגם אפשר לישבא אא"ז דמש"ה עמד בלשון הרוב בספרי הבודקים ולא דייקו לישבא שוב ראיתי שגם אא"ז דמש"ה עמד בלשון זה וכיוצ בכנה"ג ובעולת יצחק כתב בשם מהר"ל מלוסברא לחלק דבאומות פיגול מקמא טרפה ולא באומות לפי שהוא במילר סחזה וכמ"ש בים"ם חילוק זה נכי יתרת והוא הסיג עליו וכתב דגבי פיגול אין חילוק כו' ע"ש והוא פשוט ומ"ש הים"ם בתמ' בים"ם ליתא כלל רק בטוסחא דדקות מהרש"ל ומ"ש לעיל ס"ק ואיתי עוין לשם כלל דהתם לתריג דמקמא לאומות כיון שהוא לעמה מן סוכדה לא מיקרי בדרי דאוני משא"כ באומות אמריג דמקמי ודרי דאוני חדא מלתא היא משא"כ לענין פיגול מקמא שהעשב מפני שטפל ומתפר' מה לי אומות ומה לי אומות ומ"ש לפי שהוא במילר סחזה מה ענין מילר סחזה למקמא דמקמא אין מילר כלל וכן הדין עם הע"י בזה אך מ"מ בשם מה"ב שהפיגול בפנים בכ"מ טרפה ליתא דאדרבה מה"ב ס"ל להתיר לדידן שותאין להתיר מקמא ועיין בש"ק באמת"ז : (עו) יש להכשיר. כ"כ בספר תפארת למשה על מ"ש הש"ך לדידן המכשירין מקמא פשיטא דנגד מרין הוכדה כשר ע"ז כתב דגם לדידן לענין פיגול דאסרינן ונקמא ובכה"ג שרי ע"ש והדין דין אמת לענ"ד ונראה פשוט דבזה אפי' להאוסרים מקמא דק"ל אם נפ' לחוך מרין הוכדה אינו אסור אלא אם כיון שהיא מעמא דהש"מ כיון שהיא יתרת וכגמול דמי ל"מ הגמה החרין אבל בפיגול שהעשב דאסור מקמא משום שטפל מחוך הגומא וכיון שם כאן הגמה החרין שפיר ים להתיר : (עז) יראה לי שרואין לי שרואין כו'. בתורת יקיהולל כתב פיגול מקמא אם היא אחוסה מהגומא ים להכשיר אאמרינן יתרת היא ולא פיגול ואף אם היא קנרה מהגומא י"ל דיתרת היא כיון דדין פיגול מקמא היא חומרא . ולענ"ד נראה דאע"פ שהיא אחוכה מהגומא מ"מ אין להחליט בפגול זה דיתרת הוא אלא הכל לפי הענין ולפי

(עה) טרפה אפילו להנוהגין היתר ביתרת שנמצא בבפנים כמבואר בסעיף ל"ט מ"מ בפיגול יש להטריף ואפילו אם הפיגול הוא בתוך הגומא אחר הנפיחה כשהריאה מונחת ופני' למטה אין אומרים שגם בחיי הבהמה היתה נחה בגומא ולא נפלה למטה מתוך הגומא אלא חוששין שמא לקץ הימים היתה עתידה לצאת ממקומה ולהתפרק כיון שאין הפיגול מחובר רק במקצת מן הריאה ואין חזק כ"כ כמו יתרת שהוא מושרש בריאה בכל צדדיו ובמקום שאין הי"מ יש להטריף בפיגול זה אף אם הוא

פחות מעלה של הדס :

נט אם הפיגול נופל להחריץ של הוורדא (עז) יש להכשיר :

ס אם הפיגול מקמא רחב מן הגומא שתחתיו (עז) יראה לי שרואין אותו אם לפי ענינו הוא פיגול מן הגומא שתחתיו אלא שנתגדל ונתרחב ביותר יש להטריף ואם נראה שהוא יתרת בפני עצמו אז לפי מנהג המבואר בסעיף לא אם אין בגומא שיעור חסרון כאשר יבואר בסי' ל"ו יש להכשיר בהפ"מ ואם הדבר ספק יראה שלא להקל כ"א בה"מ ושעת הדחק ואם הפיגול מקמא הוא מונח בגומא אלא שהוא קצר מהגומא יש להטריף שהדעת נותנת שהוא פיגול אלא שלא נתגדל עם הגומא מחמת חולשתו ולכך הוא קצר מהגומא וסופו ליפול למטה ולהתפרק :

סא אם נמצא פיגול מקמא ויש לו כים שמונה בתוכו (עח) אעפ"כ טרפה אפילו במקום שנוהגין להתיר יתרת מקמא שביון שיש גומא תחתיו שמונה בו פיגול הו' זה שהיתרת אין לו גומא :

סב אם בחור של האונא הארוכה ועבה שיש בעובי' כרוחב שני אצבעות בבבש בינוני כבו שנתבאר בסעיף ט"ו אז אם נמצא במקום חור זה פיגול וגומא תחתיה (עט) יראה לי שאין זה דומה לפיגול מקמא אלא הרי הוא כשאר פיגול וכשר :

סג זה שכתבנו להטריף בפיגול מקמא יראה לי (פ) שאין הפרש בין אם השורש של הפיגול עב וחזק או לא שכל שנתפצל מנוף הריאה חוששין לו שיתפצל יותר מחמת שהוא

תלוי

ראוה עיני הטורה דלפעמים גם זה בא ע"י פיגול מן הריאה כפי מה שמורה הגומא שתחתיו שנתפצל ממנו ועוד ש"ם כאן תר"ל דהא יתרת מקמא רישותא היא והגומא שתחתיה שהיא חסרון מבחוץ ג"כ רישותא הוא וטרפה אבל אם נראה מעצמו שהיא יתרת אין ל"ל להסר לטריף מטעם הר"ל דאין שני הרישותות משם א' ודוקא היכא שבאמת מוריס על נקב וכדומה הו"ל תר"ל כמ"ש בסי' ל"ז משא"כ לגרף ב' רישותות מחמת פגומות דלא קי"ל הכי כגון הכא דאיכא מ"ד דאסר יתרת מקמא ואיכא מ"ד דאסר חסרון מבחוץ והוא דעת הרמב"ם זה לא מיקרי תרתי לרישותא אע"פ שהם סמוכים זה לזה ועיין בש"ם סי' ל"ט ס"ק כ"ט דאע"ג דמגינו בש"ם אין לעשות כשני קולות מ"מ כתב פעמים אתריקהלכה כתרוייהו לקולא כו' ע"ש. אבל כ"כ לענין חלון מלומת לאומת שהוא במקום אחד וענין אחר וכמ"ש בזה אין מעטרפין ומ"ל דחסרון בחוץ הוי רישותא לדעת הטוש' דים להוש לנקב ובהצטרף רישותא דפגונתא אם יתרת מקמא טרפה הו"ל תר"ל אף שאינם משם א' מ"מ לפי מ"ש בדיני תר"ל שהיכא שמעטרפין רישותא דפגונתא בעינן שיהיה הרישותות זה ע"ב זה ממש ול"מ מה שהש זה אצל זה ומ"כ בכאן עיקר שם שיתרת הוא על הטורם שיוצא מהריאה שהוא סמוך לגומא ומ"כ אינו רק סמוכה לבד ול"ה תר"ל ושוד ים לגדר בזה ממשמעות הפוסקים ולאיתי בשפ"ד ס"ק ל"ז שכתב דהו"ל תר"ל והגלעד"ד כתבתי אמנם כיון דגלא"ה הרבה פוסקים אוסרין יתרת מקמא ים להתיר אלא במקום הפ"מ אם אין בגומא שיעור חסרון ואם הדבר ספק אם הוא פיגול או יתרת ל"ל כיון להתיר בפיגול אם הוא מ"מ שהיכים ומחמת הפיגול ולכל יתרת דמכשרינן כשאין לה הוצר ווכדא לא אע"פ שים לה כים לא אמרינן כן ולהלן ולומר דבפיגול אין שרשו חזק אפי' ים לחוש בטופו להתפרק ע"י חיכוך בכים זו מנין לנו דאדרבה לאחורה הי' נראה להכשיר. בזה שהכים מורה שאין זה פיגול שאין דרכו להיות בכים . ומ"מ נראה להתיר כיון שגם יתרת אין דרכו להיות בכים א"כ אזלינן בתר הוראה הגומא שזה פיגול הוא שאלו יתרת אין לו גומא ומ"ש הש"ך וא"כ הוי כלל פיגול מקמא דטרפה ועוד דהא גם יתרת מקמא עם כים טרפה כמ"ש הש"ם דכשעידו על יתרת מקמא לא העידו עם יחיר כים . גם מ"ש בזבח שמואל שם שהפיגול אין לו סמפון והיתרת ים לו סמפון ע"ש באמת בשובדא דהר"ן הבאתי לעיל ס"ק ולקמן סעי' מבואר דגם יתר' אין לה סמפון ואפשר דהר"ן ר"ל לענין סימן איזה האומה ואיזה יתרת מסתבר טפי להשוה אותה שאין לה סמפון היתר' אבל מ"מ על הרוב גם יתרת ים לה סמפון משא"כ פיגול שאין לו סמפון כלל וצ"ע ולכך לא כתבתי זה כפנים : (עט) יראה לי כו' בגלעד"ד פשוט כיון דעיקר טעמא דמכשרין פיגול מקמא הוא מפני שבשבשמה הולכת הפיגול טופל למטה ומתפרק בזה שהפיגול הוא ברוחב החוד שפיר מצא נייח בגומא כמו הפיגול שע"ג הריאה וה"ה בשאר אילוות בעובי החוד ים שם מקום רחב שאפשר להתפלל שם ולגוה בגומא שתחתיו ואפשר שלזה כיון בז"ם שהבאתי לעיל ס"ק ע"ד שכתב אז למטה מעט נגד החוד של הריאה ולא בחוד עצמו נראה דשבר כו' ומעמא משום דבמקום זה ג"כ אינו טופל למטה לאחרן שהחוטים הם מתחזקים זה בזה וכמ"ש בסעיף נ"ז דבאומות הסוכבה על חברתה אמרינן דמתחזקת שם ולפי דלא בריה לי לא כתבתי בפנים רק בתחוכה ועבה שהתקום רחב שם מאה להכשיר אם לא כשהחוטים של הפיגול הוא לגד החוד שבלפי מעט לאחרן והגומא הוא לגד החוד שבלפי השדרה בזה דינו כמו שנתבאר בסעיף ג"ז : (פ) שאין הפרש כו' . בזבח שמואל כתב שלפעמים ים להכשיר פיגול מקמא אף שים לו כים דהיינו אם הטורם של הפיגול עב וחזק עומד על חוד תרוכה ועבה והולך ברוחב של תרוכה עד התי' שזה אינו מתפרק מחמת שהטורם חזק שהוא עב למטה וכן מעמא מה"ש הש"ך ול"ד ליתרת שים לו טורם עב וחזק ואינו יכול להתפרק ונראה מזה ה"ה אם הטורם של הפיגול ג"כ עב וחזק אינו יכול להתפרק וים להכשיר וזה בא לידי ממש בכל שטוב והסכימו הגאב"ד דקסלמיו וב"ד יצ"ו עכ"ל ולענ"ד צ"ע דבפיגול שנתפצל מנוף הריאה מנין לנו יודעין ההלכה שורשו הרי עד מקום שמתחיל להתפצל הוא נופה של ריאה ולא ידע לקרוא לו בשם טורם של הפיגול ומ"ש מדברי הש"ך באמת בש"ך ליתא

(עז) יראה לי שרואין אותו אם לפי ענינו הוא פיגול מן הגומא שתחתיו אלא שנתגדל ונתרחב ביותר יש להטריף ואם נראה שהוא יתרת בפני עצמו אז לפי מנהג המבואר בסעיף לא אם אין בגומא שיעור חסרון כאשר יבואר בסי' ל"ו יש להכשיר בהפ"מ ואם הדבר ספק יראה שלא להקל כ"א בה"מ ושעת הדחק ואם הפיגול מקמא הוא מונח בגומא אלא שהוא קצר מהגומא יש להטריף שהדעת נותנת שהוא פיגול אלא שלא נתגדל עם הגומא מחמת חולשתו ולכך הוא קצר מהגומא וסופו ליפול למטה ולהתפרק : (עח) אעפ"כ טרפה אפילו במקום שנוהגין להתיר יתרת מקמא שביון שיש גומא תחתיו שמונה בו פיגול הו' זה שהיתרת אין לו גומא :

(עט) יראה לי שאין זה דומה לפיגול מקמא אלא הרי הוא כשאר פיגול וכשר : (פ) שאין הפרש בין אם השורש של הפיגול עב וחזק או לא שכל שנתפצל מנוף הריאה חוששין לו שיתפצל יותר מחמת שהוא תלוי

ליתא לכך ליתא כלל רק כתב דיתרה שלא נתפצל מנוף הריאה הוא חזק אבל פיטול שנתפצל מנוף הריאה אינו חזק וסופו להתפרק וגם הש"ך כתב דבפיטול כיון שהתחיל להתפצל סופו להתפרק לגמרי ולא מזכר דבריהם שום עב והזק כלל לכן נלענ"ד שאין לחלק בכך וגם נזכח במואל עצמו שם קודם לזה כתב שפיטול אין לו שום רק מנתפצל מנוף הריאה כו' ע"ש ובלקומי דינים ובכפתי דעת ס"ק ל"ז כתב נ"כ סי"ל חזקא אם אין מושרש יפה הוי פיטול הא כל שמושרש יפה מה בכך דהוה נומא מחתון אפ"ה אין סופו להתפרק וע"ש עכ"ל ולענ"ד דמיירי בפיטול דומיא דיתרה דאל"כ נפלוג ביתרה נופ' היכא שאין מושרש יפה אלא ע"כ ז"ל ובאמת בעיקר הסיטוק אחילקו הש"ז והש"ך כין פיטול מקמא וכין יתרה מקמא צריך להבין כיון דאלוגא שנתפצלה לגמיס כרתבה אי בשובי מכשריק לה ולא אמריק כיון שנתפצל מנוף הריאה אינו חזק וסופו לה"פ"ק ואינו דומה ליתרה וא"כ ס"ג מקמא לגמרן דמכשיר וס"ל דיתרה אין סופו להתפרק אם הוא מקמא גם בפיטול כה"ג אין סופו להתפרק ומקמא ודני דאוני חד מלתא היא וא"ל דאלוגא שנתפצלה כיון שאין שם נומא אתחיו אמריק אלא נתפצל מנוף הריאה והוא חזק דיתרה הוא דז"ל דשם מסמע להדיא דלף אם נראה לעין שנתפצל מן הריאה לא חיישי' ליה וא"כ מה לי בדני דאוני ומה לי מקמא אחע"ם אין לחתיר מקמא מחתה שמונה נומא בטפל מסם כמו שכתב הר"מ בשם הש"כ מ"מ הוי כשאר יתרה מקמא ובפיטול שהוא פיטול לא נדע כמו דלא נדע פיטול בדני דאוני מיהר בדני דאוני וא"ל דמקמא נדע פשי לפי שהוא הלוי ושמד למעה סופו להתפרק ואחר ז"ל דשם נם באונא שנתפצל כך הוא שבדי הלוי' הלוי' למעה נאדן ומכ"ש בא"נא שנתפצלה בשובי' דדמי ממש לפיטול מקמ' אפ"ה לא אמריק שסופו להתפרק ואפשר לחלק דאונא שנתפצלה שאי כיון שדרכה בכך לשוה הלוי למעה מה לי אם הי' הלוי' ושומדת למעה כשהיא אחת או כשנתחלקה לשנים משא"כ בפיטול מקמא דמיירי שנתפצל מנוף הריאה אלא היה דבכו בכך לחלות למעה מפורד ללא הים מחובר ועתה שנפרד חיישינן שיתפצל עוד יותר וסופו שיתפרק לגמרי וכשמ"ח סעיף ל' ביאר החילוק דיתרה מקמא אחי דמושרש היא בריאה מכל צדדין אבל פיטול זה מהוב' במקל' וסופו ליפול למעה ולהתפרק עכ"ל וכ"ל דפיטול בלד זה שיתחיל להתפצל מתנו לא מיקרי שורש שהרי דמתפצל אמשם ואמרי' דאע"נ דשמתא מחובר בכל הקיפו לריאה וכיון דמקמא אוכמי' הוא אינו עמוד להתפרק משם ככל הסלוגות הנלוים ושומדים בחוד ואין מתפרקין ועיין בח"ם סס"ק כ"ו ולפ"ז נראה פשוט דאין מיקון בין אם יש נומא אתחיו או לא דכל שנתפצל בשובי' ופיטול מקמא ושיטו שהחלק הסליון הוא אחוך יותר והוא עיקר הלוגה ופיטול מצד קמא הוא קצר ממנו ים להוש שיתפרק משם ומ"ש בז"ע בשם הגאב"ד דאמשנדרם שכשיר מקמא שנראית כעין פיטול שיש כיון שהוא נלא נומא חוגתה כמ"ש בס"ק אחי"ז אאע"פ שנראה כעין פיטול מ"מ יש מקום להחזיק אותו ליתר' ולא מחזקינן ריעותא לומר דפיטול הוא שהרי אין כאן נומא שנצמרך להחזיק אותו אחמת זה לפיטול אבל אם נראה לעין שהוא פיטול כמו שנראה לפעמים שבא להשליש הכנים הלוגה ובעין שכתב הש"ך לעיין ווודאי שחשיב ומונאין התחיבה החשיבה בלומה לו בלוגה שנראה לעין שבשמנרסין אותם היה כתקנה ע"ש וה"נ מתרמי הכי לפעמים בלוגות ומתפצל אלא ממנה ואם יעבל הפיטול אין תוארה עלי' וע"י מתחברין הפיטול עם הלוגה נראה לעין שנשלם תוארי' ובפרע בלוגה אחוכה ועבה דשכיח מוגא כה"נ שיכר לעין שהוא פיטול ולענ"ד אין להכשיר כ"א ע"ד שנתבאר בס"ק שלעיי זה שהפיטול בתקום שהיא ראהבה שם דאפשר בעתידה להתקיים ולעמוד כך וכשדרן דמי אבל אם הפיטול מקמא יש להעריף אע"פ שאין שם נומא כלל ועכ"פ תבואר דמ"ש הנתבאות דשמא יש נחלק בין היכא דיש לו שורש חזק וכ"כ בזה"ש דבר זה אין לו שורש כלל לא ז"ל ולא בש"ך ולא מדברי אחי"ז ז"ל ולענ"ד לבאר יותר החילוק של הש"ז והש"ך בין יתרה מקמא לפיטול שכל אחד רואין שבשר בריאה שהתחיל להתפצל חיישינן ליה בכשיר' תלוי למעה יהיה מתפצל או הלוך ותפרק לו מהיה לפיטול הזה יתפרק מעצמו ואינו דומה לדבר הגדל בטבע שדותה המתחרות לאין כעון יתרה שמגד ליתות הטבעי שגדלו אותו הוא חזק במקומו ולא יתפרק משא"כ פיטול שבא ע"י ליתה שיש בריאה וכן נראה מהלתה המודות הבאתי דבריו בביאור לש"ך ע"ש ולכן נלענ"ד דאם הפיטול הוא בתקום החוד של אחוכה ועבה דהייטו שנתפצל קצת מן חיחודה בתחתיתה שהוא לגד קצת והוא אינו למעה אין לחקל כמו בכל פיטול מקמא והכים לא מהני ליה לחגן עליו אלא יתפרק וכמש"ל סיק ע"א וגם אין לחלות אותו ביתרה אחע"ש שאין שם נומא מ"מ בזה נראה מעניו שהוא פיטול מעוטה של אוגא שהרי מעצמן לפצלים הוארה פיטול מקמא הוא ומרפה: (פא) אמ"ש שאין שם נומא כו' ' בזבחי מוכיח כתב וז"ל אם כעין פיטול שומד מקמא ואין נומא אתחיו נקרא יתרה וכן הוכיח המגא"ג מו' דוד אבד"ק אמשנדרם ע"ש ונלענ"ד דאם ביכר מעניו שהוא פיטול כאשר נמצא לפעמים שהלוגה נראית כאשר ממנה קצת אם לא נקרא הפיטול ע"י לילוח הפיטול הוארה עליה כראי' וכעין שכתב הש"ך גבי וודאי שאשר ממנה קצת ואתתה זה ביכר לעין שהוא פיטול (פרי תבואה)

תלוי למטה ויתפרק ואינו דומה ליתרת שהוא מחובר היטב בכל הקיפו וגם כי היתרת מקמא דרבו לבא לפעמים ובין שהוא הולך וגדל שם בדרך גידולו בטבע הבע"ח הוא מתחזק ביותר משא"כ הפיצול שבא ע"י איזה שיני שבריאה וגם כי בצד זה שהתחיל להתפצל משם אע"פ שעדיין הוא מחובר יש לחוש שיתפצל עוד להלן עד שיתפרק לגמרי ושרפה ואין הפרש בין אם יש שם כיס שהפיצול מונח בתוכו או לא:

סד אם נתפצלה האונא בעובי' ונראה לעין שאין זה יתרת רק פיצול מנוף האונא כמו שנראה לפעמים באונא ארוכה ועבה שהכשר הבולט בה מקמא כמו הר הוא מתפצל מכנה קצת ואין להתואר ארוכה ועבה כראוי ובשמצרפין לה הפיצול אז חוזר עליה תוארה כראוי לה (פא) אעפ"י שאין שם נומא יש להסתריף ואם אין נראה לעין שהוא פיצול ויש לתלות שהוא יתרת אע"פ שנראה מעניו שהוא פיצול ולא יתרת כיון שאין נומא תחתיו תולין לומר שאינו פיצול רק יתרת מקמא שמבשירין

במדינות אלו כמו שנתבאר:

סה במה דברים אמורים בפיצול מעובי האונא או האומא מקמא: אם אפי' אם נחלק קצת מהאונא לשנים בעובי' אלא שחלק התחתון הוא קצר מן העליון בכלל פיצול הוא ודינו כמו שנתבאר אבל אם נחלק מהאונא בעובי וחלק התחתון יוצא ארוך מן החלק העליון אע אפי' אם הם שוים אין עשוי להתפרק ובשר ואם אין להם שורש אחד כעובי אצבע יתבאר בסעיף ס"ח וכן אם נחלק ונתפצל מהאונא ברחבה אע"פ שנראה לעין שהוא פיצול ולא יתרת כיון שהוא ברוחב האונא ועומד בסדר שאר האונות אין הוששין לו שיתפרק ובשר ואין הפרש בין שאר אונות לאונא ארוכה ועבה (פב) ואפי' אם יש כיס על הפיצול כאשר נמצא לפעמים באונא ארוכה ועבה שנתפצל ממנה קצת ברוחב האונא ויש עליו כיס והוא מחובר בתחלתו עם כיס הוורדא ואח"כ מתפרך לעצמו יש להבשיר:

סו יראה לי שאם נמצא פיצול על הריאה מצד הנב ונומא תחתיו ויש

במה לגוח סוף שהפיצול ויתפרק מבני בתין לה שורש חזק ומה לי אם יש נומא ממש לו נאופן הנ"ל לא נם זה מיקרי נומא כיון שבמלעדי הפיצול אנו מוחין הלוגה שהיכה לוהה התיכה שנפצל ממנה והפיצול תבלים הוא הלוגה ומה שלומרים הכלא עיקר בין פיצול ויתרה דיתרה יש לה שורש חזק מה שאין כן הפיצול דאין לה שורש חזק וא"כ בפיצול כזה יש לה שורש למעה חזק וגם ראיתי לבעל פרי מגדים שנתחבר בזה זה הוא בגיאה גדולה דבאמת כל פיצול יש לו שורש חזק למעה: אמנם החילוק דיתרה הוא משורש מד' רוחותיה ויש לו שורש בריאה מד' רוחותיו לכך מיקרי שורש חזק מבא"כ הפיצול בזה הלד שנתפצל מעוביו של ריאה אין לו שורש ויכול הוא להתפצל עוד יותר ויותר וכיון שהוא ככד ומקמא ותלוי בלוגה סוף שנתפצל והפולן והתפרק ולא משתחה לה לוגה שנתפצלה כ"א בראיה שאין כאן פיצול מקמא רק בכסדרן אז לא יש שנתפצלה בעוביה רק שנתלקה לחצי' ממש בראשה נחלקה לשנים שאין חלק התחתון יותר גדול והוא עיקר הלוגה וזהו הפיצול מגבה ובכל אלו יש לחלק בין אם יש לה שורש מ' אם אינו אבל בגדון שבאלה ודאי דמרבה גמורה היא עכ"ל והוא ממש כדברי ושמחתי שכוונתי לדעתו ז"ל ודברי הם עפ"י מה שמבואר אחי"ז ז"ל החילוק בין פיצול ליתרה ומכ"ש לפי מ"ש דיתרה שאני בסוף דרך גדילתו וכל שדרך גדילתו בכך שורש שלו הוא חזק במקומו שהרי יתרה בלוקח' אחורי' הוא מחמת ריבוי כמות' כמ"ש לקמן מדברי הרשב"ן ע"ש וא"כ כל ימי היותה הוא הסיוני אבר בטבע בריאה מרתפה בו כמו בשאר הלוגה ומה"ה שיתפרק דמה בכך שהוא אלוי למשה הרי הוא ככל אלוגה שאלוגים ועומדים למעה משא"כ בפיצול שהוא דבר המתחדש בה ע"י אחה מיני שנעשה בריאה א"כ כל שנעקר ממקומו ואין לו מקום לעה עלו ים להוש שבמכך הזמן היה הופה ליפול ולהתפרק ממנה וכיון זה כהנו קלא הוסקים בעיון בוגה בביאורי בריאה וא"כ פשיטא דאין לחלק בזה בין נומא לו לא כיון שביכר מעניו שהוא פיצול אבל היכא שים מקום להלות אותו ביתרה בזה שפיר יש לחלק בין אם יש נומא לו לא וכמ"ש בזמני מוכים זה לענ"ד: (פב) ואפי' אאם יש כו' ' כבר נהבאר בס"ק בשם הזכח שמואל שבתב להתיר בפיצול באונא ובעבה עם כיס משום בהשורש חזק וכבר נהבאר שאין נראה לסמוך ע"ז ופעם א' הביאו ריאה לפני הסיה פיצול באונא ארוכה ועבה דהייטו שנתפצל בארוחב שלא במקום שמוכה לחבריה והיה על הפיצול כיס והתלוה על הכיס היה מחובר עם כיס הוורדא ואח"כ נפרד לעצמו ואמרתי שים לדד להתיר בזה כיון שאין הפיצול מקמא רק כסדרן ומצד הכיס נ"כ אפשר דאין לחוש לפי הטעם שבתב אאח"ז משום דאמרי' מסתמא הי' וודאי בתוך הכיס ואתמה לפ' שאין דרך היסי' כיס ריק וזה ל"ש כאן מי"ל שהכיס בא מתמה הפיצול ואין לחלות כלל שהיה כאן וודאי ואע"ג דבשו"ע קכ"ז כתבתי אאח"ז לא סתר על טעם זה אף להמריף רק לחוש סריף למעה ועיקר הטעם מבוה דבמולו דמי וא"כ אף שהפיצול בחוכו לא מהני ובן מטעם מה"ש ס"ק נ"ב שבתב אע"נ דאפשר להוק ולומר דל"ה יהיר כיס כיון דאורחא להמצא כך אורחא נמי לבוה לה כיס לחתיכה זו מ"מ ריעותא איכא כו' הרי מבואר דאי לאו משום דיש דאורחא כך היה מקום להמריף משום יהיר כיס אע"נ דאיכו ריקן ממש שהרי הי בשוכו הסתיכה של הוורדא ואפשר לדחות דגם בפיצול נמי אפשר דאורחא בהרי היכא שפצלה בתרוה ובעה כדאמרינן מה"ש דשכיח מוגא ב"ה כיס עם כיס

ויש נקב בגומא והפיצול נופל לתוך הגומא אחר הצפיחה וממלא אותו (פג) יש להכשיר לפי שהפיצול סותם הנקב שבגומא וכן אם יוצא מהגומא סרבא מתוך הבועא ודבוקה בתחתית הפיצול וכשהפיצול נופל לתוך הגומא אין ניכר הסירכא והבועא כלל כשר :

סז אם נמצא יתרת נגד חריץ הוורדא והיתרת נופלת לתוך החריץ של הוורדא באותן מקומות שנהגו להכשיר יתרת מבפנים כשר בפשיטות ומקומות שנהגו איסור בשאר יתרת מבפנים כמבואר בסעיף ל"ח בזה יכולים לסמוך ולהקל בה"מ ושעת הדחקואם אינה יתרת רק פיצול וכשהריאה מונחת ופני' למטה הוא נופל לתוך החריץ של הוורדא יש להתיר במו שנת' בסעיף נ"ח ואם היתרת כתואר וורדא אע"פ שנופל לתוך החריץ של הוורדא העומדת במקומה וכתקונה טרפה :

סח אונא שנתפצלה לשנים בעובי' אם יש להם שורש א' בעובי אצבע הרי היא נחשבת כאונא אחת ואז אף אם שורש של אחת מהפיצולים הוא נוטה לצד נבה (פד) יש להכשיר אבל אם אין להם שורש א' כאצבע אז אם החיצונה שרשה בולט לחוץ (פה) אפי' פחות מעלה הדס והפנימית היא שוה מבפנים לשאר האונות שבצידה נראה מזה שהפנימית היא האונה הראוי' להיות והחיצונה הוא יתרת מגבה וטרפה ואם החיצונה שרשה שוה לשאר אונות והפנימית בולטת לפנים תלוי במנהג המקומות המבואר בסעיף ל"ח ויראה לי שאף במקומות שנוהגין איסור אין לאסור בזה אם לא בשהבליט' לפנים יש בה שישור עלה הדס ואם שניהם אינם בולטים כשירה שהרי הם עומדים בשורת האונות ואם שניהם בולטים זו לגבה וזו לקמא יש להחמיר ויראה לי שבזה אם הם בולטים זה לכאן וזה לכאן פחות מעלה הדס יש להכשיר בהפ"מ ואם הפיצול של צד קמא הוא נוטה כשיעור עלה הדס והפיצול של צד נבה הוא בולט לחוץ פחות משיעור זה יש להכשיר :

סט אם הארוכה ועבה נתפצלה בעובי' ואין שורש אחד כאצב' מלבד הדיני' המבוארים בסעיף שלפני זה צריך לדקדק שאחת מהם תהיה עבה יותר מאונא האמצעית ואם לאו שאינה עבה מהאונא האמצעית כ"א ע"י צירוף שני הפיצולין יחד (פו) אין להכשיר כ"א בהפ"מ :

ע הוחלפו האונות שבתבנו להטריף כיצד הרי שהיו שלשה בשמאל ושנים בימין או ארבע בימין (פז) ואחד בשמאל טרפה שנם זו נקרא חילוף שאינו במקום הראוי וישנו במקום שראוי שלא להיות ושם : אם

ודמי לתחיכת סורדא ותש"ג דעכ"פ ריעותא הוי זו לגבי הספיגול בכסדרן לא מתכב בלא"ה י"ל דלף לעפים הב' דבטול דמי מ"מ כבר כתבנו שם בעפ"ד סיכה סלין כפרדו בסופן ים לסמוך בה"מ על דעת הרמב"ן ודעימי' דס"ל דבטול מ"מ כיון שאין כאן רק ריעותא אחת אינם בלא"ה י"ל דלף לעפים הב' דבטול מ"מ כבר כתבנו שם בעפ"ד סיכה סלין כפרדו בסופן ים לסמוך בה"מ על דעת הרמב"ן ודעימי' דס"ל דבטול סיינו בגמו' ממקומו שהוא דבוק שם והוי כניקב הכים דכבר ע"ש כך אמרתי לפוס ריסטא ולפי סתימו כתובת הטעם לגון לא בעימי לסמוך ע"ז לגזרות הלכה למעשה ואח"כ בא לידי הטובה שהגיב דודי מו' הגאון הכ"ל בה"ק בלפני זה וכתב בסוס ת"ם וז"ל לך כמה פעמים בא מעשה לידי שהפגל מלא בתוכה לזוגם ועבה בלבה בתוכה לד סמוך לקמא וסיס מומה בתוך הכים וזה שכיח והסברתו ואמרתי דלמאי ימוס לא מבל הפיגול אין זה מקמא זולת כסדרן שהפיגול בראתים ואם מפני ל' כיסן אין לסמוך דהרי מו"ז נתן ב' טעמים בל מרבו' ב' כיסן חדא כיון שהכים רק ואין בו כשם אמרינן סביה בכלן אינה וורדא ואתמוה אחמה ובכלן ל"ם טעם זה דהרי הפיגול בתוכו ואנו רואין שהפיגול והכים אחדים הם והפיגול גרם לכים שיבוא כאבר הבאר והטעם שבגי שבתב מו"ז מבוס דבל יתר בגמול דמי ל"ם כאן מבוס דהכים הזה אינו יתרון ממם זולת אנו רואין בתוס שים בל הכים הוורדא בתחתיתו ג"ד חזק בל גבו ומתחמה הפיגול נתפגל הגיד חזק מן כים הוורדא ועי"ז נעשה כמין כים וא"כ אין כאן יתרה ובכה בלל דנוף הגיד והכים הוא מתחלת בריותו רק מה שמתחדש הוא רק מה שהתפגל מנוף כים הוורדא ועוד דאם הים כים חדש אינו מעל מקומו עם תחתית הוורדא שאינו מעל מקומו אי אפשר בכלל כים הוורדא לא היתה נמרפת שהרי הים בבאר כים הוורדא זולת שהיתה חסרה מקצתה בתחתיתה ואין לחוסף על הבריות בלא מצינו חסר מקצת כים הוורדא בבישלי שהוא מרפה עכ"ל ואמרתי בשו בני מעי כו' ומדברין נראה שבסברי בגהון זה לף בלא בפ"מ : (פג) יש להכשיר כו' • נסתפקתי בא"ה נמצא פיגול ותחתיו נומה והפיגול ממלא הגומה ושוה לבבר הריאה אחר הצפיחה אינה ים שם בגומא נקב והפיגול סותמו מי אתרינן שעיקר קרום הריאה הוא הקרום שע"ג הפיגול שהרי הוא שוה לבבר הריאה והנקב בגומא אינו מגריף דבבר הריאה הטיב ולא יכה אלא חסרון מבפנים ל"ם חסרון לא בתא עיקר הקרום הוא מה שבתוך הגומא אינה בתיב לא פיגול זה דיש ליתבה שהרי נתפגל מנוף הריאה וכיון שים לו גומא לעת בו אין סופו להתפרק ולהגביל משם אבל מיב מנוף עיקר קרום הריאה הוא מה שבתוך הגומא וא"כ הרי ים נקב בקרום הריאה אינה בלע"ד אפילו תימה דקרום הריאה הוא מה שבתוך הגומא מ"מ ים לבבר הפיגול סותמו הסתמה מעלה ומדינא דס"ם קי"ל דיאה מיקבה ודופן סותמתה כשרה סיכה דסביך וסריך אינה דתנן לא בקילין בסביך וסריך וה"ד בדופן דבל דנה סביך וסריך ים לחוש שיתפרד הדופן משם לעתים ולא הסתום יפה בא"ם הרשב"א בא"ם ומשא"כ כאן וגם דהרי מוה הפעם בסרבא בסדרן מבוס דאונא חבריתה סותמתה וכסי' ל"ע כתבתי בזה בעמ"ע דאפילו איכא נקב בפיגול בשרה ואף אותם שהתו פי' זה שיועיל הסתמה האונא לבד מ"מ בפיר מועיל בגיתום הסרבא בסדרן דבלא סרבא ים חשש שלעתים הבפרד האונא ולא הסתום יפה וכמו דופן דבעינן סביך וסריך ומ"ם הרשב"א בתיבושו ובמ"ה שיעם ובדיני סרבות בתבתי שזה דעת הר"ן וא"כ הכא שהפיגול הוא מונח לעולם על הגומא ומהדק מפי ע"י נפיחה בפיר מועיל הסתמה הגומא הדופן או האונא וכן מבואר מגמה בתלקו הש"י והוספו' גבי הסתמה שומן הלב לריאה שרש' פי' הטעם משום שעשוי בכוכב והמום' בתבו מפני שהוא שומן של אבר אחר וכבר הארכתי בדברים ובדברי הש"ז וש"ך סי' מ"ו לקמן גבי ריאה הסרוכה לשומן הלב ע"ש מבואר דבגונא דל"ד שהוא של אומו אבר עצמו דבוק בו בחולדתו ומהדק בו עוכא בפיר מהני הסתמתו וממילא נתבאר מה שבתלמי לסורות הלבה למעשה בריאה לי שה' פיגול מגבה ונומה התחיו וכגומ' הרבה היוצא מבועה ואיתה דבוקה וכשבטפחין הריאה הפיגול עבל לתוך הגומא ולא עודע אם ים שם בועה והרבה בלל ולמ"ם ירלה משום להתיר דהא אפי' אם הי' הנקב בפועל הי' בבר ע"י הסתמה ואל"ל בהרבה הלו' בועה דמחמת נקב אחיון עלה דמהני הסתמה הפיגול שעל גבו וגם ים לומר כיון דהבועה מתחה לפיגול לא מתבב ריעותא כ"כ וכתבתי מבפנים דמי ואפי' תימה דגם שם מתבב ריעותא מ"מ הו"ל הבהרבה הלו' הוא מבועה והבוקה בהדדן בתבתי ואע"פ שבתב בה"ם הי' ל"מ לגמרין בלון הי' כדי לחוש לדברי מהריק"ש שהבועה אינה מתחה לסתום הסתמה יפה וכאן נראה לל"ם זה שהפיגול סותם הנומ' והוא שוה לבבר הריאה ועיין בסי' ל"ע הבלתי דברי הבנה"ג בתש ים סדק בריאה ובהוכה הרבה וכשבטפחין הדבק הסדק הימיב הבהר ע"ש שבתבתי הפעם דבל הבהרבה בלוה ל' דרבה להמשך כולה לפנים לו לאחור ואין מתחבר ולבן אפי' אם נראה בנגב לתיתוך בשה בשבטפחין נראה בהיתוך בבר ע"ש

ואף שעם הפגיתו בלון לבבר בזה מ"מ הבל מעמא לא שייבי הבי' ולבן נלענ"ד להכשיר בזה : (פד) יש להכשיר כו' • כ"ב בה"ם דבל הים שורם אחד בלבבר הם בלבד לבל מילי וכי סיכי דבלוה ל' אע"ג בגבוה ברבה מחברת ליה לן בה כתו בן הדין בהלבה לגמים ושורם ל' אע"ג שהפיגול התיון עומה לגד בבה ליה לן בה ולא גרע מבבשים אבל אם אין ברבה אחד חדא מיגייבו יחרת היא ולריך לידע לאין הוא טבה וע"ם שבגיא דבבי הע"י בבם מ"ק דמשמע דלי הוה בלימה הי' לוסר כו' וע"ע דהו"ל לאחויי מדברי הר"ן שהבלתי לעיל ס"ק ל"ד דמבואר בהפגלה בין לאבבה בין לרחבה ונוסה לבבה מרבה ובבר בתבתי שם דע"ב מייבי שאין שורם ל' בלבבע ע"ם : (פה) אפי' פחות כו' • כ"ב בבמ"ח ובלבוהה ל"ע דהא בעיה לבבה בעינן בלימה בשיור ב"ד דוקא בבבולר בבעי' מ' ול"ב ה"ב הבי הוא מובבבה בדבי דלוגא ול"ל בין בלא בבל' בשורם הבומ בדבי דלוגי בלבבע הוי בלא לוגא מובבבה בדבי דלוגא בלל ולבלבלף אם לוגא בולם בשיור ע"ד בין שם בבל הפיגול ע"י זה בהבבר מריבה ועי"ל בין בהבבר בולם לחוץ ע"י זה בהבבר לו שהוא היתרה והבי יש בו בב"ד ע"ב הלילה בעיבר הלילה מחלל הפגימי ול"ב אף בבלימה פחות מע"ד בבי לבבר לו שהוא היתרה והו"ל בלא בימי בדבה דלוגי בבבה בבה"ב אע"ם שהוא ע"ב הלב הפגימי שהוא עיבר הלילה בין שבאר הלוגה שרבם נבוה יותר תלוגה זו ופיגול התיון שהוא היתרה בבבלא בלן לוגו נבוה יותר בפיר מיבבי קיימא בדבי דלוגי שהבי בוכוה הלוגה הם שוים עמו בבוגה ומה שבולם לחוץ הבי הוא פחות מע"ד ומ"מ ים להחמיר בזה בדברי אל"ז אבל מ"ם אם שבבים בולבים ים להחמיר בלענ"ד דבוקא אם הבלימות הם בע"ד אבל אם הם פחות מזה ים לבבל בהפ"מ הבא בלא"ה לילה לאתפוקי בבא בך דמבבא הוא הימה בך דמבבא בולם פחות מבע"ד ובך דמבבא בולם בשיור ע"ד נראה להקל דבפי ים לחלוה בהימה הוא מלד בבא בין בלוהה בהימה מובבבה יותר בבוה מן הפיגול בל לד בבא בלבלענ"ד : (פו) אין להכשיר כו' • בה"ם הבי הבי דברי הע"י בבם מ"ב בהרוכה ועבה שבתפצלה כו' • ובתב דתה שבריך שהו בוכבים הבבולים זע"ז דאל"כ היתה האמצעית עבה יותר מהרוכה ועבה דהו"ל חליף ול"ז נמנם דמיון לו בתמה לבבל לגרבן בבאין שרבן א' ומ"מ מיבל בהפ"מ ע"ם ולענ"ד נראה לפרש הלבון שבתב בעולה יתבה בבם מ"ב והיו הפיגולים בוכבים זע"ז והרוה (ולענ"ד שהוא מ"ם ול"ל ורוחה לא בא בימיבם וגם אם הגוסחא נכון בה"ם לפיגיע והרוה שפיר יש לפרשו בה"ם בזה) לא בא בימיבם כו' • בוונתו בה"ם בהבהות הר"ן בדין לומה שבתלא' לגמים אם מהבלבין זה לזה בעפיתה לא הוי הסרון וכשהה ואם בהרתקו עד שיבול להכנים איבר הלפלבי הסרון הוא ומרפה כו' ע"ם ולזה כיון גם כאן שבפגולים הם בוכבים כו' • ל"ל בלא הים הסרון מתמה הפיגול הלז שהיו מקורבים וגלאים בתחד בבעה עפתה ולבן הבבינו ול"ב אין הבבה מדברי הם"ך הבל בתמבלך לעבין זה ומ"ת פשיר בב דיגא לפומי דתלא"ז שבתב לתבל בזה כיון בבלא"ב ים מבלין אם הלמבעי' עבה מהרוכה ועבה ובעבין הסרון מבחון אבאר בעזה"י דברי הר"ן ודברי מהר"ם בספר ב"ה ומה"ב בהולב עליו ע"ם : (פז) ואחד בשמאל כו' • בבר בילתרי בבילוה לם"ך ס"ק ג' דברי דודי זבבי הבלוה בה"ח ומה שהבינ הם"ך עליו ובם בתבתי דלדיבן דמבבתא לינו מבלים החסרון מב"ם בתיבין בשמאל לינו מבלים אמנם לפי מ"ם אא"ז בה"ם לדחות הרא' מוורדא שאינו מבלים מבוס שבינן שאינה עומדת בדבי דלוגי הוכע בתה לבעין הבלמה כיון שים בה עוד ריעותא שעומדת בלא בשורם הלוגה הבא"ב בד' בימין שהוא עומד עב"פ בדבי ומוחזק' זה בזה א"ב אין לא' מתה דבי"ל דמבבתא אין מבלים לבתן ומ"מ נראה דבפי י"ל דלינו מבלים בדבי כיון דבבדבי הוי רבוחייהו עפי א"ב עפי לית לן לבינלי בלינו בא לבלים בק הוא דבר נוסף בלד ימין בהוא שהוא בגיל ולבלבלף אם לינו בולם בבשיור ע"ד בעומד מבבתא שאז לא הוה רבוחיהו ב"ב הוה מבחבר לתבבו שבא להבלים בחסרון ולפ"ה בי"ל דלינו מבלים וא"ב ל"ם בתין לבבלים מימין לבמאל וא"ב ים לבמרין מבעם חבר ואא"ז בבמ"ח וא"ם בתב דמרבה מבעם חליף וכמ"ם בבלים ולהבב דלפני מ"ד ווכדא מבלמה מ"מ בימין בליי' מבא"ב מימין לבמאל לא ור"ל דבל הינה בלינו מבלים בחסרון חליף מיבבי שהוא בתבבה שלינו לחוי להוה ובמבבה שבלוי לבוה לינו וחילוף נופי' בבלל חבר הוא מב"ם בה"ם רב"ו וכן נראה דבמו שלינו מבלים בבמאל לימין ואמרינן דב' בימין וג' בבמאל חילוף הוא במו בן אין לבבלים מימין לבמאל ולדעה הה"ח ל"ל דאין אומרים בבריבה זו דומה לזה והבי נמיבי דחילוף מריבה ובל שלינו חליף בין בם בלן מין ס' לינו מבבי לדבין ל"ל בה ובלמה לא מבמע הבי דלפי' תימה דחילוף בינוהו שהחלף מבד זה לבד זה מ"מ בין דבלי לן דאין הבלמה מונעת מבד זה לבד זה אין חילוף בין הבלמ' שמאל לימין לבבלמ' ימין לבמאל • והבה מב"ל בבם אא"ז

שדחה הרמ"ה מווכדה משום דשם ליכא עוד רישותא דהלו דבעי לאשלומי בה לא קיימי בדרי כו' . לענ"ד יש לומר דלא"ז לשיטתו בס"ק יו"ד דבעמא דע"ד משלמת משום דלא הקפידו אלא שיטה' ג' בימין וב' בשמאל ולאו משום דמקמא בדרי דלוי מיקרי ולשון הך סברא שפיר איכא לפלוגי בין בדרי דלוי דמקמא גרע אבל לפי אלה פוסקים שבגיא הש"ך ס"ק מ"כ דמקמא ודרי חדא מלתא היא ג"כ נראה דמה שעומד מקמא לא מיחשב רישותא כלל ואדרבה' פשי חזי לאצטרופי לשמאל יותר מאם היתה בימין ממש דהשתא היא קרובה לה קצת ואע"פ שי"ל דגם למ"ד מקמא ודרי דלוי חדא מלתא היא מ"מ רישותא קלת הוי לענ"ד לא נהירא לחלק בכך לענין שיעור לגד שמאל אך נראה: דאף להפוסקים דמקמא ודרי חדא מלתא היא יש מקום לחלק לפי מ"ש בטעם דס"ל משלמת כיון דרוב בהמות אין האותה חסרות והווכדה פעמים חסרה עפי יש לתלות שבא לשלים חסרון האותה מלומר שהיא ווכדה וכמ"ש הב"ח אבל להשלים חסרון בשמאל אינו משלים דמסתבר שפי לתלות שהי' ווכדה ושומדה בלד הרלוי לה משלחתר שהחליפה אותה בשמאל אח מקומה ועמדה במקום הווכדה והווכדה חסרה וכמו שכתבתי בביאור לס"ך עיין שם ואם כן אין מזה ראי' דד' בימין אין משלים לשמאל דאיכא לאימר דכיון דליכא אמיתלי דיהבה בעדי בספר משלים לשמאל וג"מ דלפי מ"ש אא"ז אליבא דה"ח דוק' ד' בימין אבל מקמא איש משלים כיון דאיכא עוד רישותא דלא קיימא בדרי ולפי מ"ש י"ל דלשה"ח כיון ד' בימין כיון יהבה מקמא משלים ודוקא ווכדה אינם משלמת ואלימי בספתי דעה שכתב דמדברי הב"ח שכתב לפרש דברי רי"ז דווכדה בימין אינם משלמת לשמאל מוכח דהא"ה דאל"כ לאמעיט ד' בימין וא' בשמאל אין משלים ולענ"ד הא ליתא דמ"ל דווכדה אינצריכא לי' דסד"א אע"ג דיהבה בימין אינו משלים הייט משום שעומד בימין ממש והיא חליף מיקרי משא"כ ווכדה שאינה בדרי רק לגד ימין מקמא וסד"א דכל מקמא דרי דלוי מיקרי וכיון לימין וכיון לשמאל וכ"כ הב"ח להדיא בכוונת רי"ז דסד"א דווכדה דרי דלוי מיקרי אף לשמאל דהא אם חסר מהווכדה מקלתה ממנה לפעמים החסרון בגד שמאל וא"כ ס"ד דהאי משלומין דשמאל היא והווכדה בלתה חסרה כיון דלפעמים חסרה משא"כ האותה קמ"ל דאף לגגאוים דווקא בימין שם הווכדה קרובה דרא דיהבו מיקרי משא"כ בגד שמאל ע"ש ולפי זה לפי האמת אין הווכדה שבימין משלמת לשמאל דאיכא לאימר דאותה דיהבה בימין אינה משלים לשמאל ואשכר דכ"ה הוא כיון שעומדת בימין ממש מע"ש הב"ח לבסוף דאם הווכדה בשמאל כיון שאין דרכה לעמוד שם משלמת לימין משמע דיהבה על ימין אי כיון שאינה שומדת בשמאל ממש היא קרובה קצת לימין שפיר משלמת משא"כ כשעומדת בימין ממש דחילוף מיקרי ועוד דהתם אזלינן בתר ליפכא דחשבינן לי' כשומד בימין כיון שדרכה לעמוד שם וכמ"ש הב"ח בהדיא משא"כ בד' בימין וא' בשמאל אין לאי' להא"ה גם בלא"ה אין לאי' מכל דברי הב"ח לדינו של הא"ה דהב"ח קאי סתם לגגאוים דס"ל דווכדה משלמת לימין עכ"פ כשעומדת בימין משא"כ לגמלן דס"ל דאינה משלמת אשכר דס"ל דשעמייהו לאו משום שאין הולכר לאומת דכאותה לא קפדינן בהכי רק משום דלא קיימי בדרי דידהו וכמ"ש הב"ח כ"ש ביהבה בימין שאין משלים שמאל ומצאתי בשו"ת הריב"ש סוף סי' שע"ה שכתב וז"ל והשאלה הבא' מי שאלה אליך לא נראה מלוכות כו' . כי בחילוף אין הריאה חסרה ולא יתיהבה כי מה שחסר בימין משלים השמאל ויתור השמאל אינו יתור כי צריך להשלים בימין ומה ענין זה לריאה שחסירה שאין לה כ"א ד' אז יתירה שם לה שבה ואי חסר אז יתיר הוא לפרש כי מה שאחר ה' אוני אים לריאה הוא לעצומה בין לגמלה בין לגמה וחילוף הוא לפרש כי מ"ש ג' מיתיות וג' משמאלה ג"כ הוא לעיכובא דאי חילוף מרפה אע"פ שאין הריאה חסרה ויתירה על"ל מפסיטות לשון נראה דכיון דחילוף אחי לגלגי' הג' מיתיות וג' משמאלה הוא לעכובא א"כ כל שהוא פחות מג' לף שם יותר בימין לא מהני ועי' בהרמב"ן שבאחרי בביאור לס"ך סק"ד : (פז) ובשמאל יש בו כו' . ספר"ח כתב דאי' מהרמב"ם הג' בימין וד' משמאל כשר מדקתני מעמא דחילוף שהרי חסר לד ימין משמע דהיכא דליכא חסרון בימין כשר ואא"ז בס"ס ס"ק ל' כתב דאין מזה ראיה דודאי חילוף לאו מרפה בס"ע הוא מס"ם רס"ה דף מ"נ וס"ל אמי כיון דלעולם צריך לחזות בימין בשמאל אז יותר אי ליכא הו"ל חסר בו' ע"ש . ובספתי דעת סק"ה כתב דאין לפרש כרש"י כמ"ש הרב"ם הג' בימין וד' בשמאל חסר הוא דא"כ הו"ל לרש"י לפרש דמעטה יתר אתיין עלה דהא עדיף טפי מכ"ל ונעלמתי דמאי עדיפותא דרש"י התם מיירי לפשטא דמילתא דמפרשינן חילוף היינו ב' בימין וג' בשמאל ומפרש דחילוף בכלל ריאה שחסרה הגזר בשמאל ומה לי להזכיר יתיר שאין מרפאה אלא מעטה דהכשל דמי ולהניח העקור ולהשוש הטפל ומ"ש רש"י דחילוף היינו חסר ממקום שלאי לחזות שם ששוע דר"ל אע"ג שאין הסרון בגוון שהרי יש כאן ב' אותות לפנינו מ"מ כיון שחסר ממקום שראוי לחזות חסר מיקרי וגם אם נפרש דרש"י מיירי גם מחילוף הש"ג לא רצה לכתוב הטעם משום יתיר כיון שהיתה בשמאל הוא בדרי דלוגה ועיין בספרי מבדיל בשחיטה שם שכתב דהשתם בשמאל יותר

עא אם יש בימין ג' אונות או יותר (פז) ובשמאל יש בו יותר מבימין גם זה בכלל חילוף הוא ושרפה בי לעולם אין ראוי לחזות בשמאל יותר מבימין אבל אם הם שוה בשוה כשר ואם ג' בימין וג' בשמאל ויש בשמאל עוד אחת בשיפולי אומא יש להקל בהפ"מ ואם יש ד' בשמאל וג' בימין ועוד אחד בימין בסוף שיפולי האומא טרפה וכן אם יש שלשה בימין ושלשה בשמאל ויתרת מקמא משמאל או אפי' שנים משמאל וב' יתרת מקמא משמאל טרפה וכן אם יש שלשה בימין וארבע בשמאל ויש עוד יתרת מקמא בימין טרפה וכל זה טרפה אפי' בהפ"מ אבל נבשושית הנזכר בסעיף מ"ו ופיצול ותתתיו נומא הנזכר בסעיף נ"ג אינו מועיל בענין זה לחשבו לאונא בין להקל ובין להחמיר (פח) ויראה לי שאם נתנו להקל באם נמצא ג' בימין וג' בשמאל ויתרת מקמא בשמאל או שיש ב' בשמאל וב' יתרת מקמא בשמאל בה"מ אין לסתור מנהגם :

עב אם נמצא שלשה מימין ושלשה משמאל ואחר מהשמאל נתפצלה לב' ויש להם שורש אחד כעובי אצבע בשרה שאותן ב' הם נחשבי' כא' ואפי' אם אותן שבימין ג"כ יש לשנים מהם שורש א' כעובי אצבע אין אומר' ממ"נ אם של השמאל א' הם של ימין ג"כ א' הם או אם נמצ' בשמאל אחד ונתפצל לארבע' ובול' הם בשורש א' אין אומר' אם נידון אותם כמחולקים הרי יש כאן ארבעה בשמאל ואם תאמר שבשורש אחד חשובים באחת א"כ אין כאן רק אחד בשמאל וטרפה ממ"נ אלא יש להבשיר משום שהאונות שנתפצלו ושורש אחד להם יש להם מעלות אחד ומעלות שנים . אבל אם אין להם שורש אחד כאצבע הם חשובים שנים לעולם בין שיש בכל פיצול בשיעור עלה הדס :

עג יראה לי שאם אינבכל פיצול בשיעור עלה הדס אע"פ שאין להם שורש

ולענ"ד אין מזה ראי' כ"כ דהספר"ה קאי שם אליבא דהרמב"ם דס"ל דווכדה משלמת ושיטו משום דמקמא ודרי דלוי חדא מלתא היא מ"מ כאן יש לגרף דעת הפוסקים דס"ל דאין הווכדה משלמת משום שאינה עומדת בדרי ולדידהו שפיטא אין לחשבו לחילוף ונראה דעיקר טעמא דלא"ז כמו שסיים שם בלדעתו עיקר בלא"ה כדעת הפוסקים מקמא ולכך יש ליגף לחומרא וכיון דאיכא דעות לומר דמחיר מקמא מחשיב בדרי ג"כ יש להחמיר להשבו חילוף וכיולא בזה כתב בס"ד בכוונתו דהוי כעין ס"ם כו' . ומ"ש מיהו אין זה ראי' דאע"ג דמשלים לא הוי חילוף דכי נמיני שהיא בימין יותר שייט בדרי כו' . ובלמה שבה"ם נופל' כתב כן לדחות ראיית הספר"ח מהרמב"ם די"ל דאע"ג דהווכדה משלים מ"מ איט מעמדה לגריעותא ומדמי כמו סדקים כו' . ע"ש בס"ק ל' אך לענ"ד ז"ל הבא מלן דסובר משלים ע"כ דס"ל דחדא מילתא היא עם הרי דאותה לו דס"ל כמ"ם בס"ק מ"ג מדברי הה"ם והפ"ם אלא הקפידו רק שיהי' ג' בימין וב' בשמאל ולא הקפידו שיהיו בתר הרי דוקא כו' . ע"ש וא"כ גם לענין חילוף דלא הוי הרי בספר מיקרי חילוף כמ"ש בה"ם דאשכר שהקפידה על הערבונה אלא יהי' בערבונה שבשמאל יותר מבימין ולפי דברי הבפ"ד לא"ל משכחת לה שבשביל בריאה א' שאין לה רק ב' בימין ויהיה מקמא ובשמאל יש ג' ויתרה מקמא והשתא לפי מילתא דיהיה מקמא משלים א"כ מעמדה שיהיה מקמא דימין לשלים ויהיה בשמאל איט מעמדה להעדיף לעשותו חילוף וזה ודאי לא משכחר וכ"כ הוא בעצמו שם אח"כ דב' בימין וד' בשמאל וג' יתרה לו ב' בימין ויהיה מ' ב' יתרה משמאל הוא ודאי מרפה לא ספק דממ"נ לו מחשוב יתרה א"כ הוא חילוף ואי לא א"כ חסר מין האותה כו' . ע"ש . ומ"ש בה"ם ס"ק ל' דדמי לסדקי' לענ"ד יש לדחות והחילוק מבואר דבהם אמריגן שבדק זה הוא כמאר סדקים שבריאה ואין מורים על חילוק אותה כלל משא"כ כאן אמנם לענ"ד יש מקום לומר שאם יש ג' בשמאל ויהיה לו ב' בשמאל וב' יתרה לו זה חילוף כיון שם ווכדה בימין א"כ הרי יש גם בערבונה דימין ד' כמו בשמאל א"כ אפי' מעמד דיהיה חילוף אלא יהא בערבונה דשמאל יותר מבימין אין כאן חילוף שהרי גם הוא ג' בדרי וא' טפל ובשלמא אם יש ד' בשמאל בדרי וג' בימין שפיר מיקרי חילוף ולא מגרעינן דווכדה כיון שאינה עומדת בדרי לא חשבינן לי' באשכר שהקפידו אלא יהיה חילוף אדרבא דאמאלא הוא לעכובא דהא מ"מ יש השיטה מפי לשמאל אפשר יש כל הד' בדרא וכיולא בזה כתב הרש"ם לענין אם הב' שבימין ע"י סדק כמ"ש ס"ק י"ו ע"ש משא"כ אם גם הד' בשמאל אינם רק ע"י יתרה מקמא וכיון דגם הימין אינם לי' הרי לא הוה חילוף ולפי"ז אין לרי' ג"כ מהשכ"ח הבפיר קא מיתיב תיובתא לאמן דאשכר בחילוף זה מהרמב"ם דהו"ל לאסור מחמת דווכדה שבשמאל וכו"ל בשמאל ארבע וביימין אין שם רק ג' הרא אתם מיירי שאין שם ווכדה בימין רק בשמאל משא"כ אם לדידן דווכדה במקומה עומדת בימין אין לחבו חילוף כ"א בשמאל בשמאל יותר בדרי דאותי נוסיהו ולכן לענ"ד כיון שגוף דין חילוף זה דעת הספר"ח להקל וכ"כ הפ"ה שאין לחדש מרפות אלא אמנם הש"ם והעתו להקל ע"ש וכ"כ אא"ז אלא נראה כן מש"ם ופוסקים קדמונים וכן נראה מדברי הרא"ש שהביא הרמב"ן בספר יכין שמוע' הבאתי דבריו בביאור לס"ך ס"ק ל' וגם מהמע מדבריו שם בדברי הרמב"ם אמ"ש הפר"ח ואף לפי מ"ש הרמב"ן שם בטעם חילוף אין הכרח לאסור בחילוף זה א"כ דייט שאסור היכ' שיש בשמאל יותר בדרי דאותי נוסיהו אבל היכא שמאלא מקמא הוי דקי"ל להכשיר מטום דסבי דבוחייהו למשוא לעשות מחמת תוספות כח וכמ"ש הרמב"ן מ"מ אין זה כדאי להעמיד הסיטה על לד ימין שיהא נקרא חילוף כיון שגם

בימין

אותיות ומעטם יתר כתבר אחיגן עלה ומרפה מעטם חסר אך לענ"ד מהוורתא כמ"ם אא"ז דכיון שיש לפניו בשמאל כך אותה לא מעכב הוייה שיהיה פכ"פ בימין ג"כ כך אז יותר ואי ליכא חסר בימין מיקרי וכן הסכים אא"ז לדינא להחמיר : (פח) ויראה לי כו' . הגה דבריה אלו כתבה בשמ"ח שהוליאם מסברתו ועיזו הסכור ומ"ם דבימין בשפולי אומא אינו מעלים אף בה"מ דיתר אומא מיקרי לכאורה ל"ע כיון דאם הוא בשמאל היקל בהפ"מ מטום דהך חילוף ב"ם בשמאל יותר אין נראה כן מהש"ם ופוסקים קדמונים ולכן כתך אמעמא דרש"ל דיתיר אומא מיקרי א"כ באם הוא בשיפולי אומא בימין ג"כ יש לחמוך בה"מ על הב"י והפוסקים דמעמא מדברייהם דשפיר מיקרי בדרי דלוגי והה"ם אזיל לשיטתי' שנראה מדבריו ס"ק י"ח דש"ל עיקר כדעת מהרש"ל דמ"ל דהיתר לחומרא בימין ד' בימין מ"מ הו"ל חילוף שהרי הוא בשמאל דמחייב חילוף על ידו נסתייע שם בה"ם ס"ק ל"ב מדברי הספר"ח וד"ל שהספר"ח שם סוכיח מהרמב"ם שנראה מדבריו שאם היו ג' בימין וג' בשמאל וגם הווכדה בשמאל כשר ולמאי הא תיתי לן לימר דהווכדה כיון שעומדת בלד קמא הטובה כאלו הוא מהאותות בשמאל וא"כ הו"ל חילוף שם בשמאל יותר אלא ע"כ חילוף הכ"ג כשר ע"כ דברי הספר"ח ומה הוכיח הה"ם דס"ל דלהאוסרין אם יש בשמאל יותר אף בכה"ג בעי שם יחבש מקמא דומיא דווכדה הו"ל חילוף ולענ"ד אין מזה ראי' כ"כ דהספר"ה קאי שם אליבא דהרמב"ם דס"ל דווכדה משלמת וסיטו משום דמקמא ודרי דלוגי מילתא היא משא"כ כאן יש לגרף דעת הפוסקים דס"ל דאין הווכדה משלמת משום שאינה עומדת בדרי ולדידהו פשיטא שאין לחשבו לחילוף ונראה דעיקר טעמא דלא"ז כמו שסיים שם בלדעתו עיקר בלא"ה כדעת הפוסקים מקמא ולכך יש ליגף לחומרא וכיון דאיכא דעות לומר דמחיר מקמא מחשיב בדרי א"כ יש להחמיר להשבו חילוף

עא אם יש בימין ג' אונות וכו' . ראיה מבימין אבל אם הם שוה בשוה כשר ואם ג' בימין וג' בשמאל ויש בשמאל עוד אחת בשיפולי אומא יש להקל בהפ"מ ואם יש ד' בשמאל וג' בימין ועוד אחד בימין בסוף שיפולי האומא טרפה וכן אם יש שלשה בימין ושלשה בשמאל ויתרת מקמא משמאל או אפי' שנים משמאל וב' יתרת מקמא משמאל טרפה וכן אם יש שלשה בימין וארבע בשמאל ויש עוד יתרת מקמא בימין טרפה וכל זה טרפה אפי' בהפ"מ אבל נבשושית הנזכר בסעיף מ"ו ופיצול ותתתיו נומא הנזכר בסעיף נ"ג אינו מועיל בענין זה לחשבו לאונא בין להקל ובין להחמיר (פח) ויראה לי שאם נתנו להקל באם נמצא ג' בימין וג' בשמאל ויתרת מקמא בשמאל או שיש ב' בשמאל וב' יתרת מקמא בשמאל בה"מ אין לסתור מנהגם :

עב אם נמצא שלשה מימין ושלשה משמאל ואחר מהשמאל נתפצלה לב' ויש להם שורש אחד כעובי אצבע בשרה שאותן ב' הם נחשבי' כא' ואפי' אם אותן שבימין ג"כ יש לשנים מהם שורש א' כעובי אצבע אין אומר' ממ"נ אם של השמאל א' הם של ימין ג"כ א' הם או אם נמצ' בשמאל אחד ונתפצל לארבע' ובול' הם בשורש א' אין אומר' אם נידון אותם כמחולקים הרי יש כאן ארבעה בשמאל ואם תאמר שבשורש אחד חשובים באחת א"כ אין כאן רק אחד בשמאל וטרפה ממ"נ אלא יש להבשיר משום שהאונות שנתפצלו ושורש אחד להם יש להם מעלות אחד ומעלות שנים . אבל אם אין להם שורש אחד כאצבע הם חשובים שנים לעולם בין שיש בכל פיצול בשיעור עלה הדס :

עג יראה לי שאם אינבכל פיצול בשיעור עלה הדס אע"פ שאין להם שורש

בימין יש שם הוכרח שמועיל נ"כ לגשב על הלב ולקרר חומו וכמ"ש ביבין שמועה דף מ' שהעיטמתא הוא כדי לעשות על המיסה סמו הספנין כשהם צריכים לרוח גדולה פורסין קלע קטן אצל קלע גדול ע"ש וגם כי עיקר טעמא דאז"ז משום תומרא דיסרת מקמא וכבר כתבתי לעיל שהמעסג להקל מיסד ע"ש גדולים רבים מהקדמונים ז"ל אמנם כיון דאת"ז כתב להתירו אף כש"מ אין לזוז מדבריו זולת במקום שהטו להקל וג"ל דים להם על מה שיסמוכו וכ"כ בכפ"ד שים לעדד בכש"מ וע"ש בכפ"ד מ"ש בענין זה אם יש כאן חילוף ואחת אתקה ולא לימי לאחרין כי הדברים פשוטים דערפה בכל גווני כיון שיש כאן לימוק סופה לנקוב ואף אם היה שם יתרת סתם בדרי דאוי דבכר ואתקה אותה דיתרת יש להסרים מה"ט דאת"ז דיתרת היא מ"מ פוסל בה נקב ואחר דברים הפוסלים מחמת נקובה ומכוחר בדמי סרכות דיתרת מקמא לכל היכא דסרכות ערפה ופטוט דסיינו אף אם נסרכה לדופן וכדומה והרי היא כמו ווכדא שהנקב פוסל בו ומ"ש בכפ"ד בענין בוטעת על יתרת יטאר בדיני חר"ל בכ"ד :

(פט) ואם נחשוב כו' . לכאורה לפי מ"ש הרמ"א שם לכמוך בהפ"מ בא"ל בסדק כשיעור מ"ד והכ"ך כתב דלענין להכשיר לא גרע פיצול אע"פ שאין בפיצול כשיעור מ"ד ג"כ א"כ נראה אע"פ שאין בפיצול כשיעור מ"ד ג"כ מועיל להכשיר כמו סדק כ"ם וכן נראה מדברי המגדל' בשם הל' מרפות דר"ה שהשאתי לעיל ומדברי המגדל' בשם הלבו"ש בעובדא דמיתי התם וכ"כ לעיל בסעיף להקל בזה בהפ"מ אך כ"ז לענין להכשיר אבל לענין להטריף דבעינן אלא יהא בשורש כאצבע צ"ע אם בפיטול מעט חשבנן להו כחלוקים כיון שאין בשורש כאצבע ומהריון אחלוקה עד סוף האורא וכשיערף חלק הדביק לחלק הפיוד יהיה כע"ד או דלמא דוקא לענין להכשיר יתרת כאלו פרוד עד כשיעור מ"ד אבל לענין להטריף דין פיטול אורא כשאר יתרת ובעינן כע"ד ואע"פ שאין בשורש כאצבע אין זה מיעיל רק לענין שיהיה חשוב כשיש אבל מ"מ אינו מועיל שיהי בדרגין אותם כאלו תלוקים הם וים כאן בכל א' שיעור ע"ד וכן יעמוד מדברי הרא"ש ס"ק ל"ד דבסך דאורא שנתפצלה כו' מיירי בים כע"ד ואפ"ס בשם שורש מ' אין נחשבת אורא ואל"ל מה דאמרינן בשאין שורש מ' הם כב' שייט בשים בכ"א כע"ד דאל"כ לא עדיף משאר יתרת שמצאת לפעמים בריאה ואינו אורא כמו תלולי בשר בעלמא ולעי"ד דאם אין בשורש מ' מהם כע"ד אין מצטרפין יחד להיות נחשבת אפילו כ"ז' ודאין אותה לחסרה ונרפה כיון שאין בשורש אחד כאצבע וכן נראה מדברי הרא"ש ס"ק כ"ט שכתב לענין ארוכה ועבה שנתפצלה שלאורכה אין לגרף הפיטולין יחד להיות בשם שיעור ארוכה ועבה כיון שאינם בשורש מ' רק קוראל ואך חילוף דאורוכה ועבה עם שהמצעים לאו דא"ע הוא ים לבקל בה"מ ובכאתי לעיל סעיף ס"ו וא"כ אותא שחסרה שהוא חרפות גמורה בפיעמא שאין להקל כלל כשאין בשורש אחד כאצבע ואין מצטרפין לחשבן כאחת ומ"מ לענין שיעור אורך עלם הדם לא נ"מ מידי בזה כיון שים כע"ד בכל אורך דאורא א"כ אף אם חסרה אורא מ' ודאורא שאצלה שנתפצלה חשבינן לה לגמרי כמו סדק ויש להקל בהפ"מ אף שים בשורש כאצבע כמש"ל וא"כ כשאין חסרון אורא ומ' נחפצלה לגמרי ואין בשורש כאצבע אם תחשוב אותה כשיש יש לחשבה כשיש עד סוף האורא וא"כ יש בכל מ' כע"ד והוה כיתרת בדרי דאור וכבר נכ"ל דאם לא כאין הפ"מ דנוקא אם בא להבליט החסרון אורא צריך שיהא בשיעור ע"ד באין הפ"מ אבל בזה שאין חסרון אורא אין לחשוב ולומר שנתחשבה כשיש עד מקום הדבוק לבד ומקום הדבוק הזה היא דמ"מ מצטרף מקום הדבוק לא' מן הפיטולין להיות מחב' כל שיעור אורך אורא שיהיה בו כע"ד ואיכא שים חסרון אורא ויש הפ"מ אינו מחשבים אותה כשיש לגמרי אך הרא אם אין בכ"א מהפיטולין שיעור רוחב ע"ד אם לא כשנצרף אותה יחד אז כיון שאין לחם בורם מ' כאצבע ואין"כ כיון שאין שום אחד מהפיטולין רחב כע"ד הו"ל חסרה אורא וערפה ומ"ש בשיש אחם יש בורם כאצבע אף כמה פיטולין נחשבים כאחת כן כתבתי בביאור לס"ך ס"ק ל"ד והוא פשוט לעי"ד : (צ) אבל אם אין כו' . כבר ביארתי בזה בביאור לס"ז שבאמת מדברי הר"מ משמע דס"ל להכשיר וכ"כ הב"ח דמשמע מהרמ"א דאף בכה"ג שים ג' בשאר וכ' בימין מצטרף הסדק שבימין להכשיר בסברת ר"י כו' וכ"כ הכנה"ג שמדברי הרמ"א והלבוש ול"ח שסתמו וכתבו שהסדק מצטרף להכשיר ולא לצטרף מוכח דאעפ"י שים ג' בשאר וכ' בימין וסדק מצטרף בסדק שבימין להכשיר כו' . הגם מדברי הט"ח לא היה ראיה לדברים משום שסתם שברי בצ' הביא שם נאות ע"ד דברי הב"י בפשיטות בסייס בה שאין בזה צד לאיסור אך מהלבוש לענין"ל אינו מוכרח שהלבוש כתב מצטרף להכשיר כגון בחלאות שאין אם חסרו כו' ואע"כ י"ל דלא רק להבליט ומ"מ היכא שים בשאר ג' גמורים וכימין אין ביכר אלא ע"י סדק הוא חילוף וכשברה הט"ל שאינ"ש שמועיל לחלאות שאין בכשאר ג"כ י"ל דהלבוש מדייק דוקא היכא שאין אורך לסדק כלל לחלאות שאין בישראל אחרת ולכן נלענ"ד כיון שהרמ"ל והש"ז ס"ל לאיסור וגם הר"י שחולק על רב אחאי אע"פ אלא מצא עצם לאיסור מ"מ הש לדבר וכתב אם לא קיבל מרבותיו כו' ומאן סליק לעילא ואתר ואתר הרב אחאי מדעתי' בדיעלה

שורש אחר כאצבע (פט) ואם נחשוב שחלוקים הם לגמרי עד סוף האורא יהי' בפיצול כשיעור עלה הדם אין זה כלום שנחשבנו שנים ויהי' יתר בשבאל מבימין אלא כל שאין בכל פיצול בפ"ע בעלה הדם היא חשובה כאחת . אם באחת מהפיצולים יש בעלה הדם . ואם אין בשום אחת מהפצולין בעלה הדם אע"פ שאם נצרף שניהם יש בה כשיעור אין מצטרפין כיון שאין דהם שורש אחר כאצבע ולכן אפי' אין שם חסר ויתר כלל רק שאורא אחת נתפצלה לשנים ואין להם שורש א' כאצבע ואין בכל פיצול בפ"ע בעל' הדם הרי זו בחסרה ונרפה ואם יש להם שורש א' כאצבע אע"פ שיש בה בטה פיצולין ובכ"א יש בה כשיעור עלה הדם אעפ"כ הם נחשבים כאחת ויש להם מעלות אחד ומעלת שנים כמו שנתבאר בסעיף הבא :

עד אם יש בימין ג' ובשבאל ג"כ ג' וסדק באחת שבשבאל אע"פ שהסדק הוא כפי אשר נתבאר בסעי' שמועיל להכשיר על ידו אם הי' חסרון באורא מ"מ אין הסדק מועיל להטריף להיות נחשב כאלו יש בשבאל יותר מבימין ואפי' אם הסדק מועיל להכשיר בריאה זו עצמה בגון שאין בשבאל רק א' וג' סדקים אין אומרים מה"נ אלא יש להכשיר כמו שנתבאר בסעיף ע' בענין פיצול וכן אם יש בימין שנים וסדק באחת מהן במקום שדרך להיות מפוצל ובשבאל שנים וב' סדקים (צ) אבל אם אין בימין רק שנים וסדק באחת מהן במקום שראוי להיות מפוצל וראוי להשלים המנין על ידו ובשבאל יש שם שלשה נפרדים אע"פ שלענין פיצול כשר כיוצא בזה מ"מ כאן בסדק יש להטריף ובמקומות שנהגו להכשיר בזה אין צריך לסתור מנהגם (צא) ויראה לי שאף אם יש בצד ימין

ב' אונות וב' סדקים וצד שבאל ג' נפרדים יש לאסור :

עה וכן אם יש בימין שלשה וסדק באחת מהם ובשבאל יש

דגפב' אמרה שמה קבלה הוא בידו ואין בידיו לחתוכה ואע"ג דבגמ"כ כתב דהכי הוי סניין דעלמא הכי אא"ז בה"ם דהוא בחבלה כה' להתיר בדאוריתא ועיין בכפ"ד ס"ק ל"ג שכתב מדלא כתב הש"ך דבוחה פפי ב' בימין וסדק וג' בשבאל וסדק מצטרף סדק דימין להכשיר ולא דשבאל להטריף מ"מ דמודה לפ"ז ס"ק יו"ד כי' . אמנם בה"כ תולק על ס"ז וטובר כהרב עכ"ל . ולפענ"ד פשוט דהש"ך דבוחה עקה אע"ג דבאותה עדונה עמה אינו בריכים לשבר בהסדק מורה על הכדל האותה מ"מ אמרינן דשאר סדקים אין מקבים לה להטריף על ידם ומכ"ש דסדק בחוא אחרת לא מחריב בה ולפי דעתו נמה"כ דהרישותא שים ג' בשבאל אינו מזיק לומר כיון דאתמי בחלקה כי' . גם בסדק בבשבאל לאו כלום הוא להטריף על ידו והוקא הסדק שבימין כיון שהוא במקום הראוי להיות אונא הוא מועיל להכשיר ומכ"ש כיכא שים ב' בימין וסדק וב' בשבאל וב' סדקים דאמר' בהסדקים שבשבאל לאו כלום הוא להטריף על ידם ובזה גם הפוסקים הרב מחאי מודים כיון שאין ביאותה מצד שבאל בלא הסדקים אבל היכא שים בשבאל ג' ים להטריף אם לא במקום שנהגו להקל ים להם על מה שיסמוכו כיון שבן משמע דעת הרמ"א ואל"ח והר"ן כתב שכן מהגין בק"ק קראקא וכן הוא דעת הש"ך בסה"כ וב' שכן כ' בספרו (ולפענ"ד בספר האמוך מש"ך נשמע זה) וכן הוא דעת הבב"ח ומ"ש בה"ם ס"ק ל"ד שמ"ש הב"י שפטוט להתיר היינו מבוש דס"ל שאין תולק בהיכר סדק וכבר כתבתי שהרמב"ם תולק עכ"ל ע' לעיל ס"ק י' מ"ש בזה : (צא) וראה לי שאף כו' . בספר דגול מרבבה להגאון המובהק מהר"י לנדא ז"ל כ' על דברי הש"ז ס"ק י' ובמה"כ הביא עליו ג"כ אף לדעת הש"ז עיקר הרישותא משום דאף כי מצטרפת הסדק אבחי ים שוה בשוה בימין ובשבאל ולפי הגירסא לאשונה שמביא בד"מ ס"ק ב' אף שוה בשוה מרפה ואף דלא קי"ל כן מ"מ רישותא מיקרי אבל אם בצד ימין ב' אונות וב' סדקים אף הבלא שבאל ג' אונות ממש ומ"מ אין הסדק בצד שבאל ג' ים להטריף אם לא במקום שנהגו להקל ים להם על מה שיסמוכו כיון שבן משמע דעת הרמ"א ואל"ח והר"ן כתב שכן מהגין בק"ק קראקא וכן הוא דעת הש"ך בסה"כ וב' שכן כ' בספרו (ולפענ"ד בספר האמוך מש"ך נשמע זה) וכן הוא דעת הבב"ח ומ"ש בה"ם ס"ק ל"ד שמ"ש הב"י שפטוט להתיר היינו מבוש דס"ל שאין תולק בהיכר סדק וכבר כתבתי שהרמב"ם תולק עכ"ל ע' לעיל ס"ק י' מ"ש בזה : (צא) וראה לי שאף כו' . בספר דגול מרבבה להגאון המובהק מהר"י לנדא ז"ל כ' על דברי הש"ז ס"ק י' ובמה"כ הביא עליו ג"כ אף לדעת הש"ז עיקר הרישותא משום דאף כי מצטרפת הסדק אבחי ים

בריתה זו בשמאל מחלה שגם בימין יוצא משאר בהמות וכבר כתבתי מזה בס"ק פ"ח לכן נלע"ד דלמאן דאומר בשובדא דרב אחאי גם בזה יש לאסור: (צב) יש מרבעה כו' • במשנות זכה ס"ק יו"ד כתב וז"ל הגה י"ל ב' מעמים דמרפא לו דסדק אינו יכול לפעול ב' פעולות שבשמאל יותר מבימין וזה דעת הס"ז דהו"ל חב"ל אמנם מרש"ל נראה דס"ק דמ"מ חילוף הוא דבשמאל ג' פרודות ובימין ג' פ"י סדק הוה בכלל חילוף דבימין המין תמיד מבורר ביתרון מבשמאל כו' ע"ש והאם מ"ש בדעת מהרש"ל בים"ש פ"ח וכמ"ש בביאור לפ"ז לך מ"ש בדעה הס"ז בכר בחבמי שם ס"ז פ' דמה לי פעולה מ' או ב' כיון דע"כ פ"ו אומרים בכל דוכתא שהוא מעלים שחסר ממילא שהחילוף משווה מעצמו רק כולו הס"ז המ"ש שם כיון דלשבמי אלי ריאה לגדיעות בשמאל וא"א להשוותם לבאר ריאות ע"י שמאבר הסדק לחלק יצא דס"ם אמתי בשמאל הו לא מהדינו בחר היתרה לבהמה ע"י הסדק ולפי"ז גם מ"ש במשנה אח"כ ז"ל וכ"מ אם יש בימין ג' וד' בשמאל וסדק בימין לרש"ל טרפה • אי' דמ"מ חילוף הוא ולפ"ז בשרה דלא הוה הר"ל דלא חסר הוא וכ"ש נפי הגלאה מרש"י כו' הא דלמי כבר לבמ"ז עכ"ל ונעל"ד ז"א דיון שם ריאותא בהאי ריאה טב לין לבחיר ע"י סדק וכמ"ש בביאור שם מלשון הא"ז בשם הגמרא הר"י ממבואר שהשם האיסור דיון דאמתי בחלקה בחלי בכולה ועוד נלע"ד שגם הר"י הגולן על רב אחאי מ"מ בהא מודה דאסור דע"כ לא קאמר שהסדק מועיל להשוות החילוף אלא הכם כיון שדרך לעולם להיות שלם בצד ימין וכזו אין כאן רק ב' אז יש לנו לומר שהסדק מורה שיש כאן עוד הוא ולא יצאה מדרך אחר ריאות שיש לה ב' בימין ואע"פ שבשמאל דומה לוהה מחזקת אחר ריאות מ"מ אמרינן מה דאמתי אמתי וחשבינן לה לחלחה בימינה ע"י הסדק כדרך אחר ריאות מבא"כ הרבה שיש ב' לוטות בימין שאין הרבעים לוטה כולם שיש בהם לחלק אחת לשתים שהן לרבע בימין שאין זה דרך כל הריאות וא"ל דאזלינן בתר רוב בהמות בבהמות וכיון שיש ד' בשמאל אמרינן כמה גדול היא זו שמשמו עלי' בדרי כל הריאות ובשמאל דאמתי אמתי וכימין הוא בדרך אחר הריאות שאין לה רק ג' והו"ל חילוף ובנפה וכללא הוא שהסדק אין מועיל להכשיר כ"א בשבת אמלאות המין הרחוי כגון ג' בימין או ב' בשמאל אבל לא לחוסף עליו אף בשהוא להכשיר ומה"מ נופא נמי אמרינן שאין חוסרין בסדקים להטריף כיון שאין מקום להטריף ע"י הסדקים כ"א בשנאמר שהם באים לחוסף על מין הרחוי וזה לא אמרינן וא"כ בזמה דלא אמרינן שכי להכשיר וזה בכלל מ"ש מהרי"ו והביאו רש"ל וסמ"ך דסדק במקום שאינו רחוי לבוא לוהה אינו מועיל וגם בזה אין זה מקום הרחוי לבוא לוהה כיון שכל הריאות אין לנה מין מב' בימין וכ"כ בבחמי ס"ק י"ח בעשה שהם נמצא בשמאל לוהה וג' סדקים מצטרף להכשיר ולא לטטרף חסום דרוב בהמות יש לנה ב' בשמאל לבד אמרינן מבהמה אך סדק הוא לוהה בע"ש כדי להשוות לוהה לרוב דעלמא דרוב יש לנה שיש ע"ל וא"כ כאן בסדק בא לחוסף על מין הרחוי אינו מצטרף להכשיר ובפרט דפלא"ה אינהבעי הלי ריאה וסיא מקלקל לגמרי ל"כ בכה"ג שיש ד' בשמאל וג' בימין וסדק בא' מהם כ"ע מודים דמרפא ומכ"מ לדעת האוסר בחס ג' מבשמאל וב' בימין וסדק שאין להתיר בזה לדעה הס"ז וכמ"ל כנלע"ד בדור ונראה דלפי טעם שבחבמי שאין לחוסף בסדק על מין הרחוי א"כ פשוטה בכך דיוה שבחבמי בפנים הרחה שיש ג' בימין וג' בשמאל ויש סדק בשמאל אין להתיר אף להתיר בהתמירין בב' בימין וג' בשמאל משום דלפי"ב דהלי ריאה אחרעלי לה שיש ג' בשמאל מ"מ על כיולא בזה אמרו אין חוסרין בסדקים להטריף כיון שנשנך לומר שהוא מוסף על מין הרחוי לה וזה לא אמרינן וא"כ בזה שבחבמי ה"ם שבטופו דבשר בזה ובדומה מזו מבואר בש"ך לענין הפשלה ויש סורם כאלבע דמחבר לחד הייט להטריף ופירשו דבריו דהייט אם יש בשמאל ג' וה' נהפלה ע"ש וכ"כ אח"ז בשמ"ח וא"כ כ"ש בסדק אבל בדון זה שיש בשמאל ד' נפרדים ובימין ג' וסדק יש להתיר ואע"פ שבחבמי לענין הרחה דהאיסור מעשה חילוף הוא ג' שיש בשמאל יותר יש לנחוש מפי להקל כיון שבשפ"ח ועוד פוסקים מקילין בחילוף זה מ"מ בכה"ג יש להתיר כיון דטעמא דמחבר הוא שאין לסמוך על הרחה בכלל הרחה שהוא נא לחוסף על מין הרחוי וגם אין נלע"ד לנחוש דיון שיש ד' לפיטו בשמאל א"כ מין הרחוי בימין הוא ג"כ ד' כיון שאין דרך שיחסר בימין תמיד שהוא בשמאל (דהא חסר מיקרי כמש"ל בשם הה"ם) א"כ גם בזה יועיל סדק להכשיר ע"י שלא נחסר ממין הרחוי ובלחמת ז"ח דעיקר מין הרחוי הוא מה שהוא מצוי לבוא כן בכל הריאות בזה דמה דאשמתי לבוא ד' בשמאל אינהבי לגרישתה שהוא נגד המנוי בשאר בהמות אין לנו לומר שגם בימין בהגיה ג"כ: (צג) שי סמפוטה כו' • הגה לפי מ"ש בים"ש נראה לפי' בכה"ג דסימן גמור

(פרי תבואה

הוא שיש עוד לוטה מ"מ כיון שהמין מבורר בשמאל עפי מבימין חילוף מיקרי הכל נמ"ל נראה נקבל בזה אעפ"י שקשה לסמוך על הטעם שנברכו בסדרן דלפי כן יש להטריף לדין דהו"ל ברכה דלמעלה מחין מכל מקום לפי הטעם שמבפרים מדורה כהלכתה יש להקל כיון שיש מקילין לף בסדק וב' לוטה לגד ואם כן בחילוף זה שבימין ג' ובשמאל ד' שפיר יש לסמוך על היכר המפון וסדק להקל: (צד) לף אם כו' • בד"מ כתב וז"ל ועוד מ"כ אם נמצאו ג' בימין וב' בשמאל לף שיש שם בא"ה בסדק ליכר מעל"ע לין להטריף אלין חוסרין בסדקים להטריף עכ"ל ונראה שיש ס"ם וע"ל וב' בשמאל דאל"כ בלא"ה כבר ודוחק לומר דס"ל להטריף אם היה בזה בשוה ועיין מ"ם בביאור לפ"ך על דברי הגהה הר"ן שכתב שם ג"כ כך דיל שאפי' כי' הסדק הולך מעבר לעבר אין אנו אומרים שמתמת הסדק יהי' ד' ביתין כו' • ע"ש מ"ם זה ועכ"פ ע"ע לתה הסמיע בהגהה ס"ע רבותא זו דאע"פ שהוא ליכר מעל"ע אין חוסרין לו וגם אח"ז בה"ם שדרכו לכתוב כל דבר חדש מבחה דברי שקול כו' • לא כתבו • ואפשר דס"ל דפשוט הוא דלא עדיף מאוצא שנחפצלה וכורם א' כאנבע ומ"מ ע"ע דהא משמע דבסדק אין חוסרין אף אם סולך ע"פ כולו ולא אשתיר כשני אנבע וכמ"ם לענין ורדא שהחלק' יש לה שורם א' כשני אנבע הע"פ שיש סדק בשורם אינו חוסרים בסדקים להטריף וכמ"ם הר"מ לחדיה א"כ חזינן דאף בסדק ע"פ כולה אינו מטריף וא"כ הו"ל לאסמוכינן דאע"פ שהוא ליכר מעל"ע אדרבה אין לנמוד מחוסר מחפצלה דשאני הכא שיש לה שורם א' משא"כ בסדק ומ"מ מסתמא דברי הפוסקים שכתבו בהם אין חוסרין בסדקים להטריף ולא כיאנו שאם יש עמהם סמפון חוסרין לו וכמ"ם הא"ז לענין סדק להכשיר אע"פ שאין סמפון במקום ה"מ ושעה הדחק מחמת שהיתה הפוסקים מזה יש ללמוד להיקל דעכ"פ מיירי ג"כ בשיש סמפון ואפ"ס כתבו שלהטריף אין חוסרין וכן מוכח מדכתב הס"ך להכשיר אם בשמאל לוהה וג' סדקי' משמע אע"פ שיש לה סמפונה ג"כ וא"ל דמיירי בלין שם סמפונה דא"כ הו"ל לאה"ז להוכיח מזה דסדק בלא סמפון הכשר ודוחק לומר דר"ל דמכסירין בכתם ואמרינן שהסדק שבא להבליט מסתמא יש לו סמפון והשאר אין להם דפשיטא דבכה"ג הי' ראוי לבדוק עד מקום שידו מגעת כדי לברר ודוחק לומר דמיירי בתחבה הריאה אלא ע"ז כ"מ דאף אם יש סמפונה אין חוסרין להם אך מ"מ לדיגא נלע"ד להתיר בשם לוטה וג' סדקים ויש ד' סמפונה ואע"ג שהפוסקים בתמו דברישם אפשר בזה דוקא אם הריאה כהיקומה אין לחוליה מחזקת בשרוה כ"ל כדק וסמפון משא"כ בזה שהסדק והסמפון מכסיר ריאה זו ואע"ג דבשובדא דהר"ן שהבחתי לעיל שמעו שגם יתרת אין לה סמפון וא"כ אפי' הימא שיש כאן יתר בסמפון הוא אך לומר דאלא דאפי' יש להשוב לוטה זו ליתרת כיון שאין לה סמפון מלומר עני' שהיא לוטה נמורם ואין לה סמפון כיון שרוב הלוטה יש לכ"א סמפון אבל מ"מ שפיר אינה יתרת בשם לה סמפון ואדרבה מדברי הה"ם ס"ק י"ג משמע דאין חילוק בין לוטה נמורם לענין זה וכתב"ל בס"ק וא"כ כאן שיש סדקים וסמפונות ואין הלוטה נכתרת כ"א על ידם שפיר י"ל דמיקרי חילוף ובריפה ומ"מ במקום הפ"מ וצ"ג יש להקל כיון דהם"ך כתב להקל בלוטה וג' סדקים ומשמע דמיירי אע"פ שיש סמפונות וגם דעת הפר"ח ודעימי' להקל בחילוף בה"ג דהיינו ד' בשמאל וג' בימין אבל במקום אחין הי"מ כבר כתבתי בביאור לפ"ך ס"ק שדין זה דג' סדקים שכתב הס"ך ל"ע וא"כ הכו דלא לוסיף עליה אלא שיש עמהם סמפונה לכ"א במקום הרחוי יש להחמיר ונראה שלהתחלה יש לבדוק אחר סמפונות ואם לא בדק יש להקל: (צו) כתר כו' • כ"כ בכפר מה"ב וז"ל וכן אמי ל"ל לוטה הסמוכה לוטה הימנית קאמר וא"ל לרוחה קצה מהשמאלית דהא איכו בימין מייתי כו' • עכ"ל • וכן מבואר מ"מ לקמן ס"ק ק' בשמו הס"ל דצינו גדולה אינו פסול רק בלוטה לד דוקא כגון האמצעי' הגדולה מהלוטה הסמוכה גה והייט ימין בימין ע"ש: (צז) אל צריך כו'

(צב) יש ארבע נפרדים אין אומרים שהסדק בימין מועיל להשוב אותה כשנים והרי יש ארבע בימין אלא כיון שיש בשמאל ארבעה נפרדים נמורים אין הסדק מועיל להבשי' להוציאו מכלל חילוף וטרפה אבל אם יש שם באונא של ימין שהסדק שם (צג) שני סמפונות שנראה מזה שיש ג"כ ארבע בימין יש להקל במקום הפ"מ וצ"ג:

עז זה שאמרנו בסדקים שאין חוששין להם להטריף על ידם (צד) אף אם הסדק הוא ניכר משני עברי האונא אין חוששין לו:

עז יראה לי שבמו שאין חוששין בסדקים להטריף כך אין חוששין בסמפונות להטריף שאם (צה) בצד שמאל שני אונות ובכל אחת יש בה שני סמפונות או שבאחת יש ג' סמפונות אין אומרים הרי יש כאן ד' בשמאל אלא אין חוששין להם ואף אם יש שם סדקים וסמפונות עד שנראה מזה שהם ארבע בשמאל אין חוששין להם אבל אם אין שם בשמאל רק אונא א' וג' סדקים ונם יש שם ד' סמפונות במקום שראוי להיות סמפון לכל אונא יש להחמיר ולהטריף כיון שהבשר ריאה זו היא ע"י הסדקים והסמפונות חוששין שמא יש כאן ארבע בשמאל וטרפה ובמקום הפ"מ וצ"ג יש להקל ונראה שאם מצא ד' סדקים יש לו להחמיר ולבדוק לבתחלה אחר סמפונות ואם לא בדק ונאבדה הריאה יש להקל:

עח צורת אונות של ימין אינם דומות לשל שמאל ואם נתחלפו צורתן טרפה ואפי' אחת שהחליפה צורת' של שמאל לצורת האונא שבצד ימין ושל ימין עמדה בצורת האונא של צד שמאל טרפה:

עט אם אונא אמצעית של ימין גדולה מאונא שבצידה הסמוכה לאומא הנקראת ארוכה ויבה טרפה כיון שדרך הוא להיות האמצעית קטנה ממנה וזו שהחליפה שיטתה טרפה אבל אם האמצעית קטנה מהאונא שבצידה הסמוכה לאומא אע"פ שהי' גדולה מהאונא הסמוכה לאומא שבצד שמאל (צז) בשר ולפעמים חסר קצת מאונא הסמוכה לאומא ונמצא אותה חתיכה דבוקה בהאומא ובשנופחין הריאה ממלא החסרון ושוה כראוי אם ע"י צירוף היא גדולה מהאמצעית בשרה (צז) אבל צריך שיהי' לאונא שרש

כלשון הר"ן הר"ל ומשמע קצה שלף אם הסדק הוא מתחיל מעבר זה והוא סובב והולך דרך הסיפולי עד שהוא מתפשט גם בעבר השני אין חוסרין לו וע"ע: (צה) בלד שמאל כו' • נהתפקתי אם חוסרין בסמפונות להטריף דשמא לא עדיף מסדקים דאין חוסרין להטריף לו אמת שאני סי' דבדק שם מקום לתלוהו בדבר אחר כגון הסרון וכה"ג משא"כ בסמפון אפשר דהוי סימן חיזוק לענין חילוק הלוטה והוא מועיל גין להכשיר וגין להטריף ומכ"מ סיכה שם סדק וגם ב' סמפונות שנראה דבכה"ג ודאי דבכ' לוטה חשבינן לבו אף להטריף אך מסתימת דברי הפוסקים שכתבו בהם אין חוסרין בסדקים להטריף ולא כיאנו שאם יש עמהם סמפון חוסרין לו וכמ"ם הא"ז לענין סדק להכשיר אע"פ שאין סמפון במקום ה"מ ושעה הדחק מחמת שהיתה הפוסקים מזה יש ללמוד להיקל דעכ"פ מיירי ג"כ בשיש סמפון ואפ"ס כתבו שלהטריף אין חוסרין וכן מוכח מדכתב הס"ך להכשיר אם בשמאל לוהה וג' סדקי' משמע אע"פ שיש לה סמפונה ג"כ וא"ל דמיירי בלין שם סמפונה דא"כ הו"ל לאה"ז להוכיח מזה דסדק בלא סמפון הכשר ודוחק לומר דר"ל דמכסירין בכתם ואמרינן שהסדק שבא להבליט מסתמא יש לו סמפון והשאר אין להם דפשיטא דבכה"ג הי' ראוי לבדוק עד מקום שידו מגעת כדי לברר ודוחק לומר דמיירי בתחבה הריאה אלא ע"ז כ"מ דאף אם יש סמפונה אין חוסרין להם אך מ"מ לדיגא נלע"ד להתיר בשם לוטה וג' סדקים ויש ד' סמפונה ואע"ג שהפוסקים בתמו דברישם אפשר בזה דוקא אם הריאה כהיקומה אין לחוליה מחזקת בשרוה כ"ל כדק וסמפון משא"כ בזה שהסדק והסמפון מכסיר ריאה זו ואע"ג דבשובדא דהר"ן שהבחתי לעיל משמע שגם יתרת אין לה סמפון וא"כ אפי' הימא שיש כאן יתר בסמפון הוא אך לומר דאלא דאפי' יש להשוב לוטה זו ליתרת כיון שאין לה סמפון מלומר עני' שהיא לוטה נמורם ואין לה סמפון כיון שרוב הלוטה יש לכ"א סמפון אבל מ"מ שפיר אינה יתרת בשם לה סמפון ואדרבה מדברי הה"ם ס"ק י"ג משמע דאין חילוק בין לוטה נמורם לענין זה וכתב"ל בס"ק וא"כ כאן שיש סדקים וסמפונות ואין הלוטה נכתרת כ"א על ידם שפיר י"ל דמיקרי חילוף ובריפה ומ"מ במקום הפ"מ וצ"ג יש להקל כיון דהם"ך כתב להקל בלוטה וג' סדקים ומשמע דמיירי אע"פ שיש סמפונות וגם דעת הפר"ח ודעימי' להקל בחילוף בה"ג דהיינו ד' בשמאל וג' בימין אבל במקום אחין הי"מ כבר כתבתי בביאור לפ"ך ס"ק שדין זה דג' סדקים שכתב הס"ך ל"ע וא"כ הכו דלא לוסיף עליה אלא שיש עמהם סמפונה לכ"א במקום הרחוי יש להחמיר ונראה שלהתחלה יש לבדוק אחר סמפונות ואם לא בדק יש להקל: (צו) כתר כו' • כ"כ בכפר מה"ב וז"ל וכן אמי ל"ל לוטה הסמוכה לוטה הימנית קאמר וא"ל קצה מהשמאלית דהא איכו בימין מייתי כו' • עכ"ל • וכן מבואר מ"מ לקמן ס"ק ק' בשמו הס"ל דצינו גדולה אינו פסול רק בלוטה לד דוקא כגון האמצעי' הגדולה מהלוטה הסמוכה גה והייט ימין בימין ע"ש: (צז) אל צריך כו'

(פרי תבואה

כו' • כלשון הזה כתב בסמ"ח וכה"ם שם כתב שלקח דברים אלו מהר"ן וה"ע ע"ש
והכה בז"ש כתב כן עפ"י דברי מהר"ם בב"ה מחלק על הר"ן וכתב שאם ר"ל
שבאומה חסירה מסיעור הכשרה א"כ מה"מ למעלות החסרון עפ"י גדלות האומה
כיון דכל חד לחודי' קאי וגם שאין סיכר סדק באומה ולכן כתב שאין להשגיח
בהגה' הר"ן ואין לחתיר אח"כ יש לאומה
שורש א' כעובי אצבע עם חלק האומא ויראה לי שצריך ג"כ
שיהי' היכר סדק באומא שניכר עי"ז שאותה החתיכה החסירה
באומא היא דבוקה שם :

פ אם אומא עליונה של שמאל הסמוכה לגרגרת גדולה מאומא
עליונה של ימין שבגגדה אפי' אם אינה גדולה ממנה רק
ע"י הפצולין העומדים עמה בשוה טרפה (צח) ונראה שצריך
שיהא הפצולין עם האומא בשורשא' כעובי אצבע ואם לאו אין
מצטרפין אם לא בהפ"מ וכמו שנתבאר בסעיף ס"ט וכן אם
האומא של ימין גדולה משל שמאל ג"כ בכלל חליף וטרפה :

פא אם האומות או אפי' אומא אחת למעלה לצד הגרגרת
והאונות למטה או אפי' אונא אחת למטה מן האומא
(צט) גם זה בכלל חליף וטרפה ואף אם הוורא עומדת בסוף
כל האונות אין להבשיר לפי שאין דרך הוורא לעמוד כיא
למעלה מהאונא א"כ הרי שינתה הוורא מקומה וטרפה כמו
שיתבאר בס"ד בסעיף צ"ז :

פב אם לא נחלף צורת האונות של שמאל לימין ושל ימין
לשמאל אלא ששניהם שוים בגון שכל האונות של ימין
ושל שמאל הם בצורה אחת של האונות שמימין או כולן בצורה
של האונות שמשמאל (ק) יש להתיר בהפ"מ וכן אם אותן
האומות או האונות הראויות להיות גדולות מהאחרות הם
שוים להם בשר בהפ"מ ואם נשתנו צורות האונות לצורו' אחרים
שאינם בריא' כגון שהם עגולים אפי' כוורדא או בענין
אחר כשר :

פג אם האונא הסמוכה לאומא של שמאל היא גדולה מן
העליונה שאצלה הסמוכה לגרגרת או אם האמצעית של
ימין היא גדולה מהעליונה הסמוכה לגרגרת (קא) יש להבשיר
אם לא במקום שהנו לאסור אין להם להקל וכן אם אונא
עליונה של ימין נפרדה למעלה מהקנה יותר משל משמאל
בשר אם לא במקום שפשט המנהג לאיסור וכן אם אונא העליונה
השמאלית יש לה חריץ ואונא הימנית שבגגדה אין לה
חריץ ג"כ יש להבשיר במקום שאין מנהג להטריף ויראה לי
שאין להבשיר בחששות אילו אלא כשאין שם עוד חשש
אחר (קב) אבל אם יש שם עוד חשש הנקרא רישותא
אע"פ שאינו מימרף בשביולו מ"מ מצטרף עם חשש
זה וטרפה :

פד אם יש יתרת בשורת האונות וצורתה כצורת האונות
שבצד

בהבילא שם אח"כ לו אם ר"ל דאע"פ דמהבר מ"מ אין להוסיף על
המריפות וכן מאלה בהגין דבריו בז"מ ע"ש וכיון שלחרוגים לא הבית' זה מלאה
ב"כ דאין לחוש אם לא במקום שהמנהג כן : (קב) אבל אם יש שם כו' • עיין
בביאור לפ"ז שם כתבתי טעמא דמלתא ובאמת שהש"ז כתב כן לדעת המחירין
בחלוש המבוארים לעיל הא"ם מ"מ כשיש עוד ריעותא מצטרף להטריף אבל
אין סברת לן כמהרי"ו והמ"א להטריף בחלוש דלעיל בכל גווני ומ"מ כ"מ לענין
ריעותא אלו דלאוהרם נראה דבוים הם כיון שפ"כ צריך לפרש מה דאמר חילוף
מרפה ה"מ בא זה לופן שהוא חלוש ובאמת טרא הימין לשמאל ושל שמאל לימין
א"כ מכן לו להיות חלופים אלו מן הכלל שהרי אין רמז בש"ס ופוסקים לחלופים
לגחה חילוף כוו' • אמנם חפשתי לדעת מקום מ"ל מהרי"ו ז"ל בשטמים
לחלופים ולא מצאתי רק הלה זה מצאתי בהגהת ס"ד סי' פ"ט שכתב שם דים
מחרים הא דאמר חילוף מרפה הופוק לים מטום חסר דה"פ חילוף שהוחלפו
האונות לגון הקטנה שה"ל עומדת במקום שים לעמוד הגדולה לו לשיבך כו' ע"ש
(אמנם מ"ש שם לאוכיח מזה דאחר כמבול דמי פירושו דגקוב הוא המוס וכבר עמד
על זה בבפ"ד ס"ק א' ע"ש ובמ"א ביאתי זה) ומדברי בתר פוסקים לא משמע
כן ומפרשים הך דחילוף בבשים ומה דקשיא לי' ה"ל מטום חסר עמ"ש לעיל
בשם הריב"ש לתרץ זה ולי דמסתפינא הוה אמינא שמתחלה עם"ש ע"ש
בכפר הרמוסה בס' שארלה הכפר שם דין י"ג וז"ל דין טוחא בבריאה כו' אי
הריאה שמהבית מכמו שגילה לו ממרי' אחר עכ"ל ולפי שים שלא היו בידם נוף
פכקי ספר הרמוסה רק קיצור הסימנים בלבד היו סוברים לפרש דר"ל דכל שבמהבית
מרגילתה בין בשיני הטוחות דאוחות לו נדבר אחר דהייט בגדלות מרפה והוא
ונכלל בכלל חילוף אבל המעין נגוף הפסקים יראה שהטוחה שבאחבית שבמראה ר"ל
מגאה פכולה כגון שחורה אדומה ולינה מהלבל כמו שרגילה להיות כשטופחים
לוחה לו שבאחבה בד"א כגון כלופתא בקשה כעין וכדומה כו' • ע"ש וכך הם דברי
הסמ"ק סי' ר"ל שכתב וכן אם נשתנה הריאה ממראה שרגילה להיו' לו מדבר
אחר מלוהן הבטוח דמפרש בתלמוד מרפה עכ"ל והם הם דברי הבה"ח ה"ל ועיין
לקמן סי' ל"ח ואע"פ שכך כ"אים הדברים כמ"ש מ"מ תלינה להקל לומר כן כיון
שנתפשט המנהג עפ"ז א"כ הוי מנהג בטעו' וכמ"ש הפר"ח כיון שמהרי"ו והרמ"א
כתבו כן וגם אח"ז קבע בה מסמוכי' וכתב דמסתמא הוקבע הנהג ע"י הבמים
דאפי' יבא אליהו אין שומעין לו כו' • וכתב דהאוסרין מפרשין מה דקאמר חילוף
הייט שום ענין באונה ה' אונות הריאות להיות והא דקאמר ג' מימין וכ' מבמאל
ולא קאמר ה' אלא היה לריאה והו לא הא נופא קמ"ל כו' • וכ"ל דבגלמא אם
נמצא העיקר קפידא על חילוף המנין שפיר כאלך לאמתוענין מנין כאונות כמה מימין
וכמה בשמאל כדי לידע ענין החילוף מבא"כ אם הא דקאמר חילוף הוי על מה
שרגיל

לימיק אבל טרם חברה' בחומו' לד עצמו אין מחריב בה וכ"כ בה"ה שם ולענין
שיטו בגדלות ס"ל דאיהו שוטל אלא באיהו לד אבל אם בחמה בגדלות אחרו לסוה
עגד לד שבגגדו לא וס"ל להבשיר מה"מ באם אומא של ימין גדולה מבל בחאל
ות"מ מלה מדבריו בה"ה. שם דאם עליונה של שמאל גדולה מעליונה של ימין
מרפה ע"ש עוד מבואר מדבריו שאפי'
אם שאמצעית של ימין גדולה מאומא הסמוכה
לאומא הסמאלית כשר והוקא שבגדולה מאומא
הסמוכה לאומא הימנית הוא דמרפה ע"ש ומש
אין לנו אלא דברי. הש"ע שבחב הרמ"א
להחמיר באומא של ימין גדולה מהשמאל
ובאלה מדברי הא"ז להחמיר בכל זה אפי'
בהפ"מ ודלא כרש"ל והב"ח והפ"ז ועיין
לקמן ומ"ש בפרים ואם נהגו כו' • כבר
בתבתי לעיל בסעיף ליה וע"ש בס"ק מ'
וכ"כ במה"ב שצורה שאומא הגילה בריאה לא
שיך בה לשון חילוף ע"ש : (קא) יש
להבשיר כו' • עיין בביאור לש"ז ס"ק ב'
שבתבתי שם שרש"ל הביא חילוף לש"ז
וכו' • ובה"ש בחב להקל בשם כיון שהיש"
לא חש לזה ומהרי"ו והרמ"א לא מצוה
בחוך החלופים אין לחוש כ"א היכא דמוכ
וכ"כ בספר מחיב דזוקא בשאמצעית גדולה
מהבחתונה אבל לא מן העליונה דהא אמרינן
לריבה להיות גדולה מן החחתונה אבל שוה
לה לא כו' חילוף ואז היא גדולה מן העליונה
ושוב דהא מהרי"ו החחתונ'לקבל ולא מליונ' עכ"ל
והנה לפי מ"ב הא' של מה"ב א"כ לפי מ"ש
בס"ק מלפני זה לחוש להטריף באין ס"מ אם
האמצעית שוה להחחתונה א"כ גם בזה אפשר
שאין להתיר כ"א בס"מ אך דמדברי הס"ם
מבואר' בבה"ה שם להקל מפי מאמצע' שוה
להחחתונה ומשמע מדבריו דאף שלא במקום
הפ"מ כשר במקום שאין מנהג להחמיר
ומ"ש בפרים אם אפלדה מסקנה כו' • עיי'
בה"ם ועיין בתה"ב בהשיג על דין זה דהר"ן
ועיין בס"ה שם שכתב ח"ל ומלאתי כתוב בשם
מהר"י בוג"ג אומא שמאלית ים לה חריץ
ומינים אין לה חריץ נקבא חילוף
ונראה דבכגמא הוא זה דהא חריץ דוורדא
נקבא הוא הה"ל אבל אל הוסיף עוד
עכ"ל ויש להסתבק אם כוונתו בזה באמת
מרבות מבהבר אבל אין לנו לחוש עוד
מרפה יותר מזה וכוונתו שם על חילופי
אם אלמעיים של ימין גדולה מאומא הסמוכה
לאומא הסמאלית כשר והוקא שבגדולה מאומא
הסמוכה לאומא הימנית הוא דמרפה ע"ש ומש
אין לנו אלא דברי. הש"ע שבחב הרמ"א
להחמיר באומא של ימין גדולה מהשמאל
ובאלה מדברי הא"ז להחמיר בכל זה אפי'
בהפ"מ ודלא כרש"ל והב"ח והפ"ז ועיין
לקמן ומ"ש בפרים ואם נהגו כו' • כבר
בתבתי לעיל בסעיף ליה וע"ש בס"ק מ'
וכ"כ במה"ב שצורה שאומא הגילה בריאה לא
שיך בה לשון חילוף ע"ש : (קא) יש
להבשיר כו' • עיין בביאור לש"ז ס"ק ב'
שבתבתי שם שרש"ל הביא חילוף לש"ז
וכו' • ובה"ש בחב להקל בשם כיון שהיש"
לא חש לזה ומהרי"ו והרמ"א לא מצוה
בחוך החלופים אין לחוש כ"א היכא דמוכ
וכ"כ בספר מחיב דזוקא בשאמצעית גדולה
מהבחתונה אבל לא מן העליונה דהא אמרינן
לריבה להיות גדולה מן החחתונה אבל שוה
לה לא כו' חילוף ואז היא גדולה מן העליונה
ושוב דהא מהרי"ו החחתונ'לקבל ולא מליונ' עכ"ל
והנה לפי מ"ב הא' של מה"ב א"כ לפי מ"ש
בס"ק מלפני זה לחוש להטריף באין ס"מ אם
האמצעית שוה להחחתונה א"כ גם בזה אפשר
שאין להתיר כ"א בס"מ אך דמדברי הס"ם
מבואר' בבה"ה שם להקל מפי מאמצע' שוה
להחחתונה ומשמע מדבריו דאף שלא במקום
הפ"מ כשר במקום שאין מנהג להחמיר
ומ"ש בפרים אם אפלדה מסקנה כו' • עיי'
בה"ם ועיין בתה"ב בהשיג על דין זה דהר"ן
ועיין בס"ה שם שכתב ח"ל ומלאתי כתוב בשם
מהר"י בוג"ג אומא שמאלית ים לה חריץ
ומינים אין לה חריץ נקבא חילוף
ונראה דבכגמא הוא זה דהא חריץ דוורדא
נקבא הוא הה"ל אבל אל הוסיף עוד
עכ"ל ויש להסתבק אם כוונתו בזה באמת
מרבות מבהבר אבל אין לנו לחוש עוד
מרפה יותר מזה וכוונתו שם על חילופי

מרגיל לסוח מ"כ הוי"ן בסתם ס' מוני כו' וממילא ידעינן מדקאמר חילוף מרפה דכל מיני שם ממה מרגיל לסוח מרפה וגזה כאב אח"ז דכיון נופל קמ"ל דגם בכה"ג חילוף מיקרי וכיון דעיקר טעמו של אח"ז משום דמנסג עוקר הלכה ולכן כתוספים שהזכרו במהרי"ו וס"ע ים להחמיר כמו שכתב אח"ז מכל מקום מכפיף זה כיון שאין בסם מנסג כתבתי להקל בהם ומכל מקום לענין גירוש עוד רישומא לא גריעי מאחר תלופים לדעת המחירין בסמם בפני עצמו ובגירוש רישומא סברא ליה לאסור וה"ב דשוהה כולעני": (קג) יש להתיר כו' · כ"כ בסמ"ח סעיף כ"ז וכ"ל דאע"ג דאמרינן גמורות כה"ג בשל ימין עמוה בצורת ממלא לו להיסך אין להקל רק בהפ"מ כמ"ם ; לעיל סעיף פ' מ"ם בזה דיחרת היא ים להקל אף בנשתנה מצד אחד ומבואר מדבריו שם בה"ם ס"ק ל"ט דאע"ג שלא נהגבר לו אם היא חיחרת וים להסתפק דלמא היחרת הוא אחת מאחר שאותה שבאותו לד חו שהחליפה צורה היא אחת מהאותות הראויות להיות מ"מ ים להקל בעיני תלופים אלו והמו דלא לוסיף עלה ואם תולין הרישומא ביחרת כדמשמע בעובדא דהר"ן דלי לאו מתברר שאותה הקמה הסמוכה לאותה איזה היחרת היו רוצים להכשיר ולומר שהאותות הם הסתפקו דלמא היחרת היא ואי"כ הי"ל לאוסרה וע"כ דס"ל לאח"ז דאע"פ שנאמר ודאי שהיחרת היא שהחליפה בכלל תילוף הוא אלא שים להקל בהפ"מ וכן נראה דיחרת דנקט דומיא דיחרת מקמא דנקט אח"כ להתיר והיינו כמיזוג שיחרת היא זו אבל במת"כ כ' ח"ל וי"ל אם מגלת בריאה אותה יחרות שאין בריאה נפסלת בהן כגון בדרי דאוי אין מיקוף בזה אחרי שהיא בהמ"ל גבי כוליא שאם היחרות הקיבוי ונאחר מנים כהלכתן כשרה ואפ"ה ה"ג באותות יחיחות ואע"ג דאין מדמין מנרסות זו לזו כ"ל דביחרת הה"ג אפשר במדמין לחדדי להכשיר ואין לעשות מעשה בלא שאלת חכם עכ"ל ונאמת מכוליא אין ראיה כלל דהא גם גבי ריאה בנים יחרת פרוח מכב"ד וגאחר מנין האותות בהלכתן כשר אפילו לדבר המסריף יחרת בדרי דאוי וה"ג גבי כוליא כיון שהב מקנות מהכיטור כמאן דליתביהו דמי והכי ים כאן בנים בהלכתן משא"כ כאן נים חילוף מן האותות הראויות לאותה היחרת אך לדינא ל"ע דמנין נדע אורת היחרת עד שנאמר שהאותא לבסה טרפה וכבר כתבתי לעיל סעיף פ"ב שאם נמצאה טרפה האותא לאורה אחרת שיאה בריאה כשר וא"כ אין כאן מקום להתיר רק מקום שהיחרת היא בצורת האותא וכזה כתבתי להקל בלא הפ"מ אף שאין ידוע לא זו היחרת וכ"ש בידוע שאין כאן חילוף רק עם היחר' · ולכן לענ"ד נראה הכי עדיף מפי בידוע לנו שהיא היחרת ואם אין ידוע ים להתיר במקום שאין הפ"מ כמ"ם אח"ז כיון שעכ"פ ים כאן חשש במת היחרת אחרינא היא וזו שהחליפה היא מהאותות הראויות להיות : (קה) ויראה לי שהשקל כו' · בשמ"ח כתב להתרוף בזה ונראה מדבריו אף במקום הפ"מ ולענ"ד ל"ע כמ"ם בס"ק שלפני זה דמי הוא הנשיא מיעיד לנו לאיזה צורה' להיות ליחרת זה עד שנאמר שאותא החליפה עמה ומה שהיחרת ים לה צורת אותא זה לאיזו מזיק ולא מכר בשום מקום שהיחרת צריך שיהיה לו צורה בפ"ע שלא מצורת האותא הא' ראקה נראה הכי עדיף מפי בידוע לנו שהיא היחרת כיון שעומדת מקמא מאם היא עומדת בצורת האותא ואין ידוע לאיזה היא היחרת ועומדת דאח"ז הוא משום דס"ל דוקא בעומדת בצורת האותא בלא אין רק קצת רישומא מלד היחרת כיון דבכה מצריף לכך יש להקל עכ"פ בהפ"מ ואיזו מצטרף לרישומא דחילוף זה שלא דבכו בו המחיצים אם הוחלף עם היחרת משא"כ ביחרת מקמא אם"ל לאח"ז שעיקר כדעת הסטריפון מקמא רק שנהגו להקל ובגירוף רישומא זו יש להחריף אבל כבר כתבתי שלענ"ד המחירין מקמא יש לסם על מה ביסמוכו מרבנים וגדולים מהקדמונים ז"ל וגם שלענ"ד אין כאן רישומא מחמת חילוף זה דהא באותא לא קפדינן אצורתה ואין מי המצריף בביטוי צורת האותא וחילוף זה ל"ם כאן כמ"ם ומ"מ ים להתיר במקום שאין הפ"מ כיון שאם יחרת מקמא דימחם' רישומא ומצטרף אליו אך רישומא מעיי צורת האותא כלענ"ד וע"מ עוד בה"ם ס"ק ל"ם מ"ם על דברי הגהות הר"ן אם פיטול בכוף מודה כו' ודברי הע"י והדין עם אח"ז בזה אך שפדיין ל"ע הא דעקיב אך דינא בהם ים פיטל כו' אמנם ראיתי הסב"ה זו שהביא הה"מ הוא מוצאת מהגהות מהרי"ו דיסמים הנדפסים עם הגהות שנת ס"מ ונאר דבוסים שעם הגהות וקלי ההם אדין פיטול באותא עליונה של ימין דכבר על זה קאמר אם מצא כלד שנאל פיטול והוא טעה לגד קמא אחו כשר לא מעשה פיטול דלא מהני בשמאלית כמבואר לעיל ת"מ בענין שלא הדים לחוכה ועכה יוחר מכל ימין ואחי לאשמעינן דאפילו היא גדולה מבימנים ע"י פיטול הו"ל חילוף ומרפה כמש"ל בס"ק ל מדברי כה"ג בסם מ"כ אך מ"ם בב"ה זו שלא הדים לחוכה ועכה מבימנים ל"ע דמה ענין עכה לאותא עליונה ולא מיטו לחוכה ועכה כ"א באותא הסמוכה לאותא מימין אבל בעליונה אינה רק לחוכה לגד עד שהיא מהכשלת סביב הגרגרת ובאמת בהגהות הר"ן לא נזכר רק שהיא לחוכה מבימנין ע"ם וכן בשמאלית בה"ם כ' אותא עליונה שהאלית אם הי' גדולה מבימנים מ"כ שהיא מרפה ול"ל דהך גדולה הייט שהיא לחוכה יוחר מבימנים כו'

שבצד שבגגדה (קג) יש להתיר אף בלא הפ"מ אבל אם א' מהאונו' שבצד שבגגד' החליפה צורתה עם זאת החתרת אין להתיר כ"א בהפ"מ (קד) ויראה לי שאם ידוע שאות' שהחליפה צורתה עם הצד שבגגדה היא היתרת כנון שאין לה סמפון וכדומה יש להקל אף בלא הפ"מ :

פה אם נמצא שם יתרת מבפנים ואחת משורת האונות מצד שבגגדה החליפה צורתה עם יתרת זו טריפה (קה) ויראה לי שהשקל בזה במקום הפ"מ לא הפסיד :

פו הוורדא נוהג בה ג"כ דין חסר ויתר ושינתה מקומה או שינתה תוארה כאשר יתבאר חסר כיצד אם לא נמצא וורדא כלל או שנמצא שם וורדא אלא שהיא פחותה מעלה הדם אחר הנפיחה טרפה ואין הפרש בזה בין בהמה נפה לבהמה דקה :

פז יתר כיצד אם נמצא בריאה שני וורדות בין שעומדים שניהם במקום הוורדא בימין או שאחת עומדת בימין ואחת בשמאל טרפה אף לפי מה שנוהגין להכשיר יתרת מקמא מ"מ זו ש"ש עלי' צורת וורדא טרפה בין אם היא גדולה או קטנה בין שעומדת בימין או בשמאל (קו) ואף אם אין ליתרת זו רק מקצת מתואר וורד וגם אין לה בים כמו ש"ש לכל וורדא מ"מ כיון ש"ש בה מקצת מתוא' וורד טרפה וכן אם יש לה צורת אונא נמורה אלא ש"ש עלי' בים יש להטריף וראה לי שבהפ"מ יש להקל אם אינה עומדת במקום הוורדא ממש אעפ"י שעומדת בימין בין האונא האמצעית וכדומה ואע"פ ש"ש בה מקצת תואר וורדא כל שאין לה בים אבל אם יש עלי' כל תואר

והוא בכלל חילוף טרפה דקקם מהרי"ו ע"ם ובאמת מדברי הפוסקים נלא הזכירו חילוף מסומנים בסמלים רק לענין אוכל עליונה ולא הזכירו לענין אותא הסמוכה לאותא שהיא אוכלת וטרפה ממין שאם מחליפה והיא אוכלת ועכה ממסמל יוחר מסל לד ימין מיקרי חילוף לבאורה מבמע דכה"ג לא מיקרי חילוף ובריך מעט למה ובדברי אח"ז דמש"ל דף ק"ז מבואר דעדפה והעתיקו בכמה"ג אות כ"ח ע"ם ונראה שהו בכלל מ"ם הנמ"ח ומאר פוסקים שבאות אותות דימין איכם דומות ואם מחליפו מרפה ואין לך חילוף טרפה יוחר מזה ולאיזו בז"מ בהל' חילוף כעיף ב' שכתב בשם מהר"ם שאם מחלף אוכל ועבה בחוצה אמצעית כשר שאין שיוי מקום פוסל כו' וכ"כ שם בהל' חסר בשם מו' שמעי' שוחט מפולא בשפכ כן וליתא דמבואר למעיין במהר"ם במת"ב שהטריך בעבה ב' הדעות שבמהרי"ו ולא הכריע כלל וגם מ"ם בשמו שאין שיוי מקום פוסל כו' לא כתב מהר"מ בחילוף כה"ג דזה קרי ליה מהר"מ שיוי גדלות והך דשיוי מקו' כתב החס על מ"ם הר"ן דאם נפרדה הסמלית מהגרגרת יוחר ע"ב וגם בזבים ראיתי שעבוריס שכתב בשם מת"ב אם ים עוד שיוי טרפ באוכלה ועבה דהוו שני הפרים שיוי גדלות ושיוי טרפ כו' ע"ם והמעיין בדברי מהר"מ במת"ב יראה שלא כתב מזה דבר רק כתב דשיוי גדלות ושיוי טרפ הם שני הפרים זה לזה שבשיוי גדלות אינו פוסל רק בלאוכו לד ובשיוי טרפ אינו פוסל רק עם החילוף עם הלד שבעבדו דהייט מימין לבמלל או להיסוך והזמה

בטולל נראה דלבב שיטפי' דהיא ליה ולכן כתב מה שכתב ואיתא : (קו) ואף אם אין ליחרת זו כו' · הש"ך כתב דאם אין לה רק מקצת מאחר וורדא ראיה עומדת במקום הוורדא הסכינן לה ליחרת מקמא ואח"ז בת"ם כתב לא ידעתי מנ"ל הא ומ"ם דמתשובת מהרי"ו משמע כן כו' אין שום הוכחה מהשו' הנ"ל דבעיני כל טרפ וורדא ובנה"כ נופי' בק"א פי' למהרי"ו דבעי' כל טרפ לאותא ממש גם מ"ם הש"ך שכ"מ בהגסים הר"ן כו' ע"ם שהטריך ולענ"ד נראה דודאי הש"ך לא בא להביא ראיה לענין מקצת מאחר וורדא דזה לא מכר במהרי"ו והר"ן רק שבא להביא ראיה דאע"ג שאם היה לה טרפ וורדא היתה אסורה אף שעומדת בטולל אפילו להמכשירין יחרת מקמא מ"מ כשאין עליה אחר וורדא כשר ובא לאסור ממה דהוה ס"ד בקושיתו דלא אסרינן בשי וורדות אף שנראה אף שנאמר שלא במקום הוורדא אין מקום להתיר בנמצא יחרת בטולל וכמו שנראה נראה מדעת מהר"ם בב"ם שהביא הש"ך אח"כ והבאתי לבון מהר"ם בביאור לש"ך ע"ם לזה קאמר דז"א דכל שאין עליו אחר וורד בפיר ים להכשיר בזה הסברם בין יחרת מקמא לוורדא וע"ז מביא ראיה מהבובה מהרי"ו דמבואר שם כן שאם היה עליו טרפ עיטוריה הי' מרפה אף שאינו עומד במקום הוורדא רק מכוח שאין עליו טרפ עיטוריה הסכינן ליה ליחרת מקמא וכשר וכ"כ הש"ך ג"כ ר"ל כיון דמכשיר אם נמצא בטולל דהביב יחרת מקמא אלמא דכל שאינו עומד במקום הוורדא יחרת הסכינן ליה ובע"כ דחיק ומיקי נפשי' דמיירי כשאין לו טרפ וורדא דאל"כ איך כתב בפשיטות להתיר שהרי מסתימת מהרי"ו שכתב לאסור בב' וורדות משמע דאע"פ שאינו עומד במקום הוורדא הדין כן ועיין פביאור לש"ך מ"ם בזה ומ"ם הש"ך דכל שאין לה הוא וורדא ממש כשר כתב כן מסברת עצמו דס"ל דבטלמא כבים לה הוא וורדא ממש אין לחלוטו בשאר יחרת ולומר בשמקרה יש לו טרפ וורדא משא"כ אם אין עליו רק מקצת הוא לבד מה"מ אחיר לומר בזה יחרת דוורדא כיון שגם אותא לפעמים יש לה טרפ זו כמ"ם האור דבאותו קיים להו לחז"ל בפעמים מבוכה ופעמים עגולה וא"כ י"ל מזו יחרת דאותא היא וכל מקמא אותא הוא וכשרה וזה מבואר מלשון הש"ך שכתב אבל אם אין לה הוא וורד וורדא ממש בעין שם להתיבו ליחרת כו' וע"ז לא הביא ראיה כלל ועיקר ראייתו הוא על מ"ם לעיל דיחרת דוורדא אינו הוי יחרת מקמא וכן נראה ממ"ם אח"כ ומהר"מ בספר ב"ה הביא עליו כו' ואפשר דלדינא מודה למאי דפריבים עכ"ל וב"ל דמהר"מ הביא מדברי הגה"ם בכתב עיטוריה בטולל טרפה ומפרש דמיירי אף בנוגע בטולל ג"כ ע"ם ולזה כתב דלפי מה שהבין הוא בדברי הר"ן דמיירי בהוא וורד ממש בפיר הביא עליו לדינא אע"פ שא"מ אין ראיתו מהגה"ם מוכרחת דאחזל בביעה כאותה מקמא אבל לדינא מודה גם הוא דדווקא בעיטוריה בטולל שם לו טרפ עיטוריה הוא דס"ל דבמע מהגה"ם דמיירי אבל כשאין לה הוא וורדא ממש מודה דכשר ועיין בשם"ד מ"ם לפרש דבני הש"ך בא"ם ומהר"ם בביאור הביא עליו כו' וכמ"ם הש"ך עיקר וכמ"ם לבון מהר"ם בביאור לש"ך ע"ם כלל דמלמה שהש"ך כוכר דיש חילוק בין יחרת דוורדא לבתם יחרת והכריח חילוקו בראיות ופפ"ז כתב דכל שאין לו הוא ממש בעין שם לחשבו ליחרת הסכינן ליה ליחרת דעלמא ולא הלינן ליה ביחרת דוורד כיון שאין עומד במקום הראוי לוורדא אא"כ יש עליה טרפ וורדא ממש והנה מ"ם הש"ך בשם הג"מ והמגדני כ"כ הבי"ת שבתבו כן לשיטת הרמב"ם דיוחר יש לחקר ליחרת דעלמא מיחרת דוורדא ע"ם שביאר הסוגי' לפי"ז ולאיזו בהוראה יקוחיאל שבתב מדברי הרמב"ם מוכח לפיקר מדכתב מעמת שאם נמצא הוורדא עם הג' בטולל מרפה מבוס שהרי חסר הימין מכלל שאם יש ג' בימין לא מטריף מבעם בנמצא הוורדא בטולל ועל"ד אין זה ראיה דאע"ג דמצאה הוורדא בטולל לא מטריף הייט בכאלו שם רק זו בלבד דס"ל דאין קפידא בכל מקום שהמצא נפרס שהרי לא הגיעו לה מקום בס"ם לומר שלריך שהמצא בימין דוקא רק הכי דיקן דלכמה לבטולל בעים אבל בם שהמיבו מבוס דעתי בריתי הכי איה לה: ולא פרשו לומר דסכי אית לה בימין אלמא דאין קפידא בכל מקום שהמצא בטולל ס"ל להרמב"ם דכשרה בכ"מ

מליאהם

מציאתה וכ"כ הרשב"א בחי' וכחידושו לנרסת רש"י דגרסים וס"מ מנוחי מו' מסמע דלפנים כין מצד זה וכין מצד זה כשרה עכ"ל ולרש"י קלי אתם לעיטעמא דמאר יתרת ס"ל לרש"י דשרפה וכן בפי' הוא"ר ס"ק ו' כתב וז"ל ל"ל מדברי הש"ס מדלא קאמר מקומה דהאי כיני כיני היכא הוא ס"מ דל"ש וכשיהה לף שמצלת כלד שמצל עכ"ד וחז דעת הרמב"ם ודלא כדעת הרוא"ש והרא"ש וכ"כ בהגמי' שם בשם ר"ת ור"י בתשובה להסריף במצלת בשמצל אבל אם נמצא העיטעמא בימין כדלכה וגם נמצא שם אחת בשמצל בעורה ורדה שפיר י"ל דל"ש לרמב"ם להסריף דכה"נ לאו לורתא הי' וכמ"ש הגמי' ומדלכי כמ"ש הרב"ם דשרפ"ת בעמצת דמלחת דס"ל דתרם כי הא לאו לורתא הוא ומ"ש בתורת יקוראל לפרש דמ"ש הגמי"י סגה מבר"מ הוהם כדברי רש"י וכיבו המחבר קלי אדין המבר הוורדה כבר לעכ"ד ז"ל הנראה דקלי אתם אפלוגתא דמייתי בשם רביו אפרים להכשיר ב' וורדות וגם מלאתו בחשב"ן קצן אחיבר תלמיד מהר"ם וידוע שכל דבריו הם מדברי מהר"ם רבו וכתב שם אתם חברה הוורדה מרפה וכן אם יש לה שתים לה"ל

תואר וורדא אע"פ שאינה עומדת במקום הוורדא וגם אין לה כים וכן אם עומדת במקום הוורדא אע"פ שאין לה רק מקצת תואר וורדא או אפי' אין לה כלל תואר וורד רק שיש לה כים טרפה ואם יש להם שורש א' יבואר בסעיף פ"ם :

פח דין חסר הוורדא נותנ גם בחי' שאם לא נמצא וורדא בריאה שלה טרפה אבל דין יתרת וורדא אין נותנ בבל חי' שרוב חיות השדה יש להם שני וורדות וכן הבריאים שקורין (טופ"ל לוקסין) יש להם שני וורדות ויראה לי (קו) שאע"פ שרגילות הוא שימצא בהם ב' וורדות מ"מ אם לא נמצא רק אחת בשר גם יראה שאין להבשיר בנמצא שנים כ"א אם הוא מקובל מרבו שזאת היא מטין החיה הנאבלת אע"פ שיש לה שני וורדות או שיהיה הדבר ידוע ומפורסם במדינה שם שכן הוא ואם הוא מסופק יש לאסור :

פט אם יש שני וורדות ויש להם שורש אחד באצבע אינם נחשבים רק לאחת ואפ' יש שם סרק בשורש הנשאר אבל

דלין זה יתרת דורדא כיון שאינו עומד במקומו ודומיא דיתרת רגל שאינה אוסרת שגם במקומה ונוחין אותו כלנו הוא תלתי כבר בעלמא וכ"כ בסמ"ד ע"ם ולע"ג דבספר החרומה כתב נ"כ כך מעמא שאין להבשיר שני וורדות מבוא דכגמול דמי וליכא אלא חדא מבוא דאי כגמול דמי היינו כגמול מחיים והו"ל ניקבה הריאה כו' . מ"מ זה דוקא כשנמצאים עומדים במקום הוורדא אבל במקום אחר י"ל דלאו כגמול דמי אלא דמ"מ מרפה דשל"פ יש כאן יתרת דלאו אורתא כיון שהיא בצורת וורדא והו"ל כגמול לוגא וכמ"ש הא"ז אבל אם יש גם כיס כיון דיתר כיס הוי ריעותא מעברף בהני ריעותא דיתרת מקמת וכ"כ בסמ"ח דאע"ג שהעידו שהגנו לתקל מקמת מ"מ לא הניחו אפילו עם ריעותא דיתר כיס אבל אם ב"ה ס"ק מ"ם וס"ק מ"ג דלא הניחו שהעידו בים בו צורת וורדא ודלמא קיימינן בה אדיתרת מקמת ע"ם לא הנמתי דמצד הסברא מה"ם לחלק ביניהם הא בעונה אין הפרדא בחיה צורה שתחיה אפילו בצורת וורדא וה"ם ביתרת מ"ל לתפיד אצורת לוגא דוקא ובפרש לפלי דמסמע בד"מ מהוסד המגבו עפ"י דעה המחירין מקמת ומכל השפקים מסמע דיתרת דוורדא חלוי במקמת רק הרמ"ך כתב כדי לקיים המנהג לאסור בוורדא ולהבשיר ביתרת דתיק ומוקי שהוא עפ"י מסמעות הגמי' ומרדכי לחלק ביניהם וה"כ אין להבשיר בפי ממה דמוכח מדבריהם הפיטו בוורדא ממש לכן ל"ל כמ"ש להקל בהפ"מ ואפשר דגם הא"ז מודה לזה רק שכתב דים לחוש לה לחומרא ע"פ בשמ"ח כעלעמ"ד אבל בשמשמה במקום הוורדא אע"פ שאין לה רק מקצת תואר כתב הש"ך קיבל מאחיו הגאון ז"ל שנהגון להבשיר בכה"ג ומ"ש בפנים בין אם היא גדולה כו' הכל מבואר בבמ"ח ומ"ש שם וע"ש בה"ש בחפילו אם היא גדולה כאולא ערוכה ועבה דכה"ג פוסל בוורדא מ"מ כל שים לו צורת וורדא אינו בים שהכל הולך אחר הצורה ע"ש : (קו) שאעפ"י שרגילות כו' בסמ"ג ל"ד שרבי אפרים שמע מריב"א שרוב חיות יש להם שתים וכיון שהגמי"י וכן בספר המכריע אחיבר רבינו יפעי' ממרהאי הזקן ז"ל זקינו של ריש"ז כתב שהעידו בפיו שהמריחים הקרקרים בופלי בלע"ז רובם נמלאים בהרבה עיטומ' וכ"כ בס"ג על שם ריש"ז שכ"כ בשם מה"ר ע"ם והוא ר"ת מורי זקני הרב ורוא בעהמ"ח ספר המכריע שרבינו שעי' אחיזן ז"ל היה נבדו וכ"כ בספר תיקון הבדק ז"ל ומריח הקרקא בופיל לוקטן כתב בעל המאור שדבריו לרוחה לו ב' עיטומה וכן לרוב חיות השדה וכשרים הם עכ"ל ומ"ש בשם בעל המאור לא נמצא כן בספר המאור ולע"ד אפשר לתגב שיפפ" הרוב ליה שראה כן בס"ג ופלפה הקולמוס בשם בעל המאור וע"ש במח"כ שכתב דמ"מ לא יאלו מכלל דרפוה דהשרון עיטומה וחש אין לה עיטומה כלל אוסרין לוחה כו' ע"ש ולע"ד דזוקא אם אין לה כלל אבל אם יש אחת אין דיחה כחסר וורדא כיון שדרכה להות לה שנים דכיון דכולם נוויאה' חד וורדא אית לה והו לא אין זה חסר וכמו שאנו עומדים מבריאתה לגוויאתה לענין יתיר כן הוא בהיפך לענין חסר וכן מסמע מלשון הסמ"ג שכתב שרוב חיות יש להם שתים מסמע דמיעוטא ליה לה הכי ואע"פ שעדיין י"ל שרוב אין חיות יש להם שתים אבל אותו המין שאין להם רק אחת יש להתיר וכמ"ש הר"ן בשם הרב אלבלגוטי ז"ל לענין חסר בוורדא דכיון שעכשיו לכל החות יש לו מעכשה דלית להו מרפה ואיכ מכ"ש בחיות דוזעיקרא נתי הוו להו שתים וזו שיאתה אין בכלל יש להתיר אבל מ"מ ל"ל דבשר מעשה שבהבתי דהא בהמות שלנו אין להם רק ת' וא"כ י"ל כל עיר גוויאתה הכין אית להו וכן מבואר מלשון המגריע שכתב דוכם נמצאו בהרבה עיטומה הרי שגם אין הסריחים בעצמם אין כולם כן רק דוכם לבד ובשלה יצחק כתב וז"ל מ"כ בשם המאור גחזו כו' שקורין שופלי אוקם יש לו ב' ווכדות וכן לרוב חיות השדה כו' ולכן אם חסר וורדא מרפה כו' לענין זה משמע קצת דאפילו אם לא חסר רק וורדא אחת ואחת יש לה הדין כן ולישה וכן נראה מלשון הע"י גופי' שם שכתב כיון בעל הרוב יש להות בשדה ב' וורדות כו' ע"ש ובמ"ב שנראה מדבריו דבחיות יש לאסור אם אין שם עיטומה כלל אף במקומות שנהגו להבשיר אם חסר קוורדא בבהמות ולע"ד לא נהגו ולתייחו אינם ראיה כלל ע"ש ועיין שמ"ח סעיף כ"ח שכתב דבחיות יש להתיר ב' וורדות אין להתיר אף בחיות ובמבצלות אבל כתב וז"ל כתב הש"ם והבלי פוסל אוקם ובאר חיות יש להם ב' וורדות כו' ואם קבלה נקבל עכ"ל ובאמת קיצר בדבר שאח"ז בש"ם לא ל' להתיר בבהמות רק במקום אין מנהג ולכאורה נראה דדינא קאמר שבמקום שנהגין איסור בבהמות בב' וורדות אין מקום להתיר בחיות לומר שרגילות הוא שיאתה בהם ב' דא"כ אף בבממות ראוי להתיר כמ"ש חברים רבינו אפרים

מואר ווכד ממש ואין עומד במקום היוכד אלא דבריו בו יש להקל בהפ"מ עכ"פ ואע"פ שעומדת בימין כיון שאינה עומדת במקום הוורדא שאינה כין אותה וכמ"ש בנמקיר על עובדא דשו"ת מהרי"ו דכיון שהי' מאותה אצעים הייו אלא במקום הוורדא דמה לי ימין ומה לי שמאל ועיין בח"ם מ"ם שבדברי הספר"ח שכתוב ם להתיר לדעת הרא"ם הוא פ"ם וגי"ל ים לאסור ואמת שם"ם הוא אבל מ"מ אין ראיה משם הפתם לעניין דלא אם ים לו כל מואר ווכדא אע"פ שעומד בשמאל ים להתיר כמ"ם הש"ך ואח"ז ולף דל"ם בזה כל יתר כגמול הוורדא דמי כיון שאינו עומד במקום הוורדא ומ"ם הפ"ז דדמי ליתרת רגל כבר כתב בה"ם דשלא הטעם כיון שהוא בצורת וורדא דלאו אורתים הוא"ל כגמול לוגא וכבר בתבתי ק בביאור הש"ך ס"ק י"ז בשם ספר המכריע שהקשה כן על הפכמירין ב' וורדות מ"ד מקמת מרפה ע"ם וסה"כ בק"ח כתב על מ"ם הע"ז בדף הארחון וכבר הבאתי ראיה לדברי מיהרון דגל אומר אני דיתרת כי אלו כגמול דמי דשלא הבא בריאה אלו ניתא כגמול הו"ל ניקבה הריאה עכ"ל ולע"ד כוונת הפ"ז דכל שאינו עומד במקום הוורדא לא הוי כגמול

תואר וורדא אע"פ שאינה עומדת במקום הוורדא וגם אין לה כים וכן אם עומדת במקום הוורדא אע"פ שאין לה רק מקצת תואר וורדא או אפי' אין לה כלל תואר וורד רק שיש לה כים טרפה ואם יש להם שורש א' יבואר בסעיף פ"ם :

פח דין חסר הוורדא נותנ גם בחי' שאם לא נמצא וורדא בריאה שלה טרפה אבל דין יתרת וורדא אין נותנ בבל חי' שרוב חיות השדה יש להם שני וורדות וכן הבריאים שקורין (טופ"ל לוקסין) יש להם שני וורדות ויראה לי (קו) שאע"פ שרגילות הוא שימצא בהם ב' וורדות מ"מ אם לא נמצא רק אחת בשר גם יראה שאין להבשיר בנמצא שנים כ"א אם הוא מקובל מרבו שזאת היא מטין החיה הנאבלת אע"פ שיש לה שני וורדות או שיהיה הדבר ידוע ומפורסם במדינה שם שכן הוא ואם הוא מסופק יש לאסור :

פט אם יש שני וורדות ויש להם שורש אחד באצבע אינם נחשבים רק לאחת ואפ' יש שם סרק בשורש הנשאר אבל

להסיר כב' מקום זחיות הסדה יש להם ב' וכמ"ם בספר המכריע דלף אם נפרם
סמוכים בפירום רש"י מ"מ למסקנת דמתיר מעשה מיון בכיוסה הכי אות לזו
אף בכמה עיונים ע"כ לסיר ועי"ל דלפי מה שהקשו איסור בהקמות כב' ווכרות
ג"ל דבמתה גם לחיות אינו מצוי מיני לכם ב' ווכרות ואם נמצא בחמה מרפה
לך שעדיין ג"ע דלא מסתבר כלל דלמאן
דלסר ב' ווכרות כ"ל דאין לחיות הסדה
פ"כ ויהיו מחולקים במילות שיכל להתבבר
ויוסר נראה דוודאי גם הסוסרים מודו
ואחזי שבחיות הסדה כן הוא בבוודאי
הריבלי ואותן שהעידו נגד בבנו ישעיה
עדותם נתמה מאוד שכן הוא אלא מאן
דלסר ס"ל שאין ללמוד מחיות בהמות לענין
זה דאע"ג דבחיות יש להם ב' מ"מ בבהמות
שאין דרכם רק בחתם אם נמצא ב' ערבה
וכמו שאין למידין מעופות לבהמות לענין
מגינהאומות ושא דאמרי' חיוי בריאה אכי אות
לזו לשון זה נופל גם על הבהמות וכמו שנראה
מפרש"י שבחב חיוי בריאה רוחות בחבר
ואמרי לה בחילות ובמחת עכ"ל מבואר
דמפרש לשון זה על בהמות ובמוס' אינה
הגרסא כל הני עיזי בריאה כו' ורבינו
אפרים ס"ל דאמלי דקאמר כל הני חיוי בריאה
הכי אות לזו אמנם על חיות הסדה מרובן
יש להם ב' וכיון שדרך לחתא כן בחי' גם
אם נמצא בבהמה כן מוחה וא"כ בחיות הסדה
נופייהו בין לאמר וכן לאמר ברי כיון שדוע
הכי בנוסיהו בחמנא בהם ב' בריים הם
ואע"פ שבחב נסי' כ"ח הטופלי טהנין אלא
לבהמה לא דמו ואינו מבוא דמין בהמה
הוא וא"כ כיון שהטופלי ידוע שנמצא בו
כמה עיטוחה ובבר הכי חזינן דאורחא הוא
לחמצא מין בהמה יתרה מקמא בעוה
וודאי וא"כ לאם נהגו להעריף בב' ווכרות
מ"מ הכי רמ"ל שם בהב דמלחת דספיקא
הוא לא הוא מין היה לו מין בהמה ועיין
בדברי הא"ז בח"ם שם מ"ם על דברי הם"ך
סי' רל"ז וא"כ אפשר דמין היה הוא ואין
ללמוד ממנה לבהמה לסיר ב'ווכרות וע"ם בב"ר ריש
הגורן שכ' שעפ"י מ"ם רבינו יפעי' אחרון ז"ל שהטופלי הוא מרית לשון הקודם ולפי
פירושו הי'נלספה בחי' כו' והנה מ"ם בשם ריש"ז נראה שבוודאתו לדברי ריש"ז שהבאתי
לעיל בשם ב"ב כ"כ בשמו וא"כ י"ל שגם רבינו יפעי' מודה שאין ללמוד מחיים לבהמה רק
דהוא לשיטתו אזיל דס"ל שהטופלי הוא הנקרא מרית וא"כ הוא מין בהמה ופסיר למה
מתה לשבור בכל הבהמות בחבתי עיטוחה אבל לפי מה דקי"ל דטופלי ספיקא הוא
שמא מין חיה הוא וכמ"ם בה"ם סי' כ"ח דאפי' חיתא דטור שבר מין בהמה הוא
מ"מ טופלי מספקא לן דלמא הוא מין חיה ע"ש א"כ ספיר מליץ לפרש חומרא
בבהמה בב' ווכרות אף שנתפוס אחתה כאשר הועד בפי רבינו יפעי' הזקן שהטופלו
שם לשם ב' עיטוחה דשמא בלחמה מין חיה הוא וגם י"ל דאף בבהמה נופא אין
ללמוד מין בהמה זו ממין בהמה אחרת והא דלמרינן הכי חיוי בריאה כו' ' היינו
בלחוה מין עצמו אלא ברוחות בלשר לו שהם בריאות ובמוחות כפי' רש"י לבל מין
אחר לא וגם מ"ם הגור בשם רבינו יפעי' אחרון דטופלי הוא מרית לענ"ד ג"ע
שנראה דמרית אינו מין בהמה בפ"ע כלל אלא פירושו שור פעם ורמ"ם במלבים
א' בפסוק ויצא שור ומרית והבנומו חורין וסטימין כו' וכן בישעיה א' שבעטי
עולות אלים והלב מרילים פי' בהבנומ חורב פטימין וכן פירש"י שם בהמות אלין
שמוחה והא דקתי ריש"ז שהמרילים שנקראים טופלי כו' נגעי"ד שאין ר"ל שזה
שמו אבר יקראו לו בלב"ק אלא הוא שם שמושאל לפי דרכן של הטופלי לרוחה
גדולים ומנים ומוסים בעין שור בל פעם אבל מ"מ אפשר שגם הוא מודה דמין
חיה הוא ועכ"פ ספיקא הוא וא"ע על האומר זה שור עיניא בעוכד ערך שור ואת
מלאתי אחרים בזה דבר רק כ' מתני' דכלאים שור שבר מין בהמה ובערך מרית
ראיתי שבחב פירוש בובלם עכ"ל הרי דמפרש כרבינו יפעי' והיתה על האומר
שבחב בשמו לסיפך גם ראיתי כי מ"ם האומר בשם רבינו יפעי' הוא ממה שמבואר
בפירוש רבינו יפעי' הנדפס בתקלאות נחלות ד"א שבחב בשמואל ב' על פסוק ויצאה
שור ומרית פירוש טופלי בלע"ז והאבן עזרא בישעי' א' כתב מרילים מין ממיני
הבור ונחל ממט ותלבו לשור וכנאון לאר שהוא מלשון מבשה כמו בריאים ולכאורה
משמע מזה מ"ם שהוא נחל משור דהיינו טופלי וכן בישעי' י"א ובפיר ומרית כתב
ג"כ כן אבל בעמוס ה' בפסוק ושלם מריאכם לא אבים כתב האבן עזרא וז"ל
כדברי רבינו אליי ז"ל מלשון מבשה דחלבו לשור ואינו מין בפ"ע כדברי הגאון רבינו
סעדי' ז"ל שאמר שחלבו מוחב ופי' כו בלשון ישמעאל נאמוס ואינו במקומות אחלה
והוא נחל מהשור ודומה לו עכ"ל ובאמת ממהתי דאיך אפשר לפרש מרית שחלבו
מוחב דהא בתקלאות שבבאתי מבואר שהין מקריבין אותה וא"כ אמה על עצמך
דאיך היה קריבה לבני מזבח ומ"מ מבואר מדברי רבינו סעדי' שים מין שדומה
לשור ונחל ממט וחלבו מוחב ואפשר שהוא הטופלי ועכ"פ ספיקא הוא וכמ"ם רמ"א
בסא"ה סי' כ"ם אמנם הטופלי בזמנים דף קי"ג כתבו דאותם טופלים שלא קורין
לאם מין בהמה וחלבם אסור דאסור ודאי מין חיה הוא כו' ' ומופלם שלו קמטם
כו' ' ושוד הסא קחזין דאותן טופלים בני מלאכה ניסו ומוכרין בקרון ותורסין
בסם ולאם לאו בר מלאכה הוא כו' ' ובפסקי החוס' כתב טופלי שקורין לאם
חלבו אסור ועיין בתפ"ם שכתב שור הבר ומרית ממין הסור ע"ם פ"ח מה"ל '
והנה לפי מ"ם יש לחזור ולהסתפק בלאם לא נמצא רק עיטוחה אחה בחי' שדרכה

אבל אם אין לדם שורש א' באצבע הם השובים כשני' וטרפה
ואין הפרש בין אם יש לכל חלק בפ"ע שיעור וורדא ותואר
וורדא או אם אין בכל חלק בפני עצמו שיעור ותואר וורדא רק
ע"י שמצטרפין שניהם כאחד אלא הכל הולך אחר השורש
(קח) שאם אין לדם שורש אחד באצבע טרפה :

צ אם יש שני וורדות בשורש אחד באצבע ואחת מהנה הפוכה
או שינתה תוארה על הדרך שיתבא' לפנינו ואחת היא בתקונה
אם המתוקנת היא גדולה יותר מן השניה בשרה ואם היא
קטנה או אפי' הם שוים טרפה (קט) ואם אחת שינתה מקומה
אע"פ שהיא הקטנה יש להחמיר ולהטריף ' אבל אם אין לדם
שורש א' באצבע אע"פ שאחת גדולה ואחת קטנה טרפה אע"פ
ששניהם עומדים בתיקונם ואינם הפוכים שכל שאין שורש אחד
להם שני וורדות הם :

צא כל מקום שנזכר בסי' זה שורש א' בעובי אצבע להקל
על ידו משערין באגודל של אדם בינוני ואין מודדין בעובי
של אגודל אלא ברוחב האגודל במקום הרחב שבו ואז היא
נחשבת כאחת לענין להבשיר אבל במקום שבתבנו שיש להטריף
אם יש שורש אחד בעובי אצבע ביאורנו סעיף ס"ח
בענין אונא שנתפצל לשנים בעובי וצד החיצון הוא גומה לצד
גב הריאה או לענין אם אונא אחת מפוצלת ואין בשום אחר
מהפיצולין בשיעור עלה הדם כמו שביארנו בסעיף ע'
(קי) יראה לי שיש להחמיר ולשער בשיש בשורש ברוחב אצבע
אגודל במקום הקשר שבו ובהפ"מ יש להקל אף בזה למדוד
במקום הרחב שבו :

צב שיעור שורש א' באצבע שאמרנו (קיא) אין הפרש בין אם
השורש קצר וחד בזה ש ובין אם השורש רחב כזה ש
שהשורש מונח בבריח ושני וורדות יוצאים ממנו זה מבאן וזה
מבאן בשניהם צריך שיהיה מחזיק רוחב אגודל קודם שיתחילו
הפצולים להפרד ולהתחלק ומשך השורש שהוא רחבו של
השורש אם יש בו כשיעור רוחב עלה הדם המבואר הוא בשר

אע"פ

בשיעתה מקומה עפי ומ"ם בפרים באין שורש אחת נחלה כו' ' כן
מבואר מסמ"ך ס"ק י"ב ובעין מ"ם בביאור בעזהי' : (קי) יראה לי שיש להחמיר
כו' ' בח"ם ס"ק ג"ד כתב דבר עובי אצבע הוא רוחב אגודל כמו חיבור הדקין
בסי' מ"ז ולרוחב שבו קרי לי' כו' ולריך למדוד במקום הרחב כמ"ם המגדלי בסם
ר"ב גבי ציצית אע"ג דהתוס' נסתפקו התם במעטות ת"מ בהא אין נעביד להומרא
כ"ם שהתרא החנוט להחמיר עכ"ל ומלשון זה מבואר דדוקא להומרא הוא דעבדינן
הכי אבל לקולא צריכין אנו לרוח לתה שנסתפקו התוס' בזה והנה אע"ז קיצר ולא
ביאר ספק התוס' מה הוא ורבינו הב"י בא"ח סי' י"ל כתב בד"ה שם שהם
מסופקים אם מודדין במקום הקצר או במקום הרחב והביאו המג"א שם ובכו' ל"ו
הארכתי בזה וגם הבאתי דברי מהר"ם ב"ב שהעלה למדוד במקום הרחב ובתבתי
שכן נראה עיקר ובגין דעלמא למדוד במקום הרחב גם כתבתי שם שלפע"ד לא
נסתפקו התוס' על מקום הקצר כלל כ"א על מקום הקצר הגדול שהוא דבר אחצעי
בין מקום הרחב למקום הקצר ולכן כתבתי בפנים בים להחמיר בהך דינים
במקום שאין הפ"מ שבכי ים כאן ספק איסור תורה אבל מדין המבואר בסעיף י"א
לענין אם הפצלה לשנים ואין שם רק שמפון אחד אינו מבנים רק אם אין שם
שורש כרוחב הנצע בזה יראה להקל כל כמה שאין שם כשיעור מקום הרחב כיון
דבלא"ה יש להקל בהפ"מ שאין שי' כמפון מובהק אע"פ שים בעובי הנצע וכמ"ם
שם א"כ אם אין בשורש במקום הנצע יש להקל אף בלא הפ"מ וכן כל
כיוצא בזה : (קיא) אין הפרש בין בביאור לפ"ז ס"ק ה' שפירשהו דבריו
והבאתי שם לשון מה"ב בזה ובשמ"ח סעיף ל"ט כתב דבעינן שיהיה השורש גבוה
בשיעור הרוחב דתנודל במקום הרחב שבו ומשך השורש יהיה ע"פ כל מקום
עמידתו ובהפ"מ יש להקל בשהמשך ג"כ ברוחב אגודל במקום הרחב ובח"ם ס"ק ל"ד
כתב דודאי שהם לשון הטוסקים משמע דכל מקום השורש צריך שיהיה מהובר בגובה
הנצע רק בהפ"מ יש לסמוך על מ"ם שמ"ז בשם חכם א' דשמו' כאנצע סגי וכ"מ
בהגהות הר"ן עכ"ל ובשם"ך ס"ק יו"ד כתב פירוש לדברי הא"ז עד"מ אם כ"א
מהוורדות הרחבים ב' אצבעות בעובי שיהי' אלב בהתחיבו ב' אצבעות ובהפ"מ אף
באין אלב בהתחיבו כ"א אצבע ונם נותה בהנצע בשרה עכ"ל ולא ידעתי לתה
בתב דסני בב' אצבעות שהרי שני הוורדות יחד רחבים ד' אצבעות ולא"ז כתב
ביהיה ע"פ כל מקום עמידתו ואפשר דבעין שבשיעור רוחב וורדא אז הי'
ב' אצבעות אז אם השורש הוא רחב כך המרוץ דחזא וורדא היא שהפצלה אלא
בהתרחבה למעה ונעשה כשיעור ד' אצבעות אף לשון ע"פ כל מקום עמידתו לא
מתפרש בלשון הר"ן שכתבו מבואר שהין באין לינתה לן בשלון בוחב הוורדא כ"א ב' אצבעות שהרי
הוא ריכין לומר שהתה היא שהתלקה לשנים וא"כ הרי רחבם ד' אצבעות וכך הוא
ראוי שיעמה בשורש ואפשר שם"ם הוא בשם"ד וגיל ביהיה אלב בהתחיבו ד' אצבעות
אבל דיוקי לשון הא"ז ונלע"ד שהוא מפרש דברי הב"ז בתופן אחר מה"ם
בביאור דברין שהרי בתב ביהיה מהובר בגובה הנצע כו' גם בתב שם דאפשר
דגרסי' שורש א' בעובי אצבע ופירושו שורש א' בעובי דהיינו בגובה כשיעור
הנצע כו' ונראה מזה דמ"ם הב"ז שיעור גובה השורש אל ביהיה אלב כו' ל"ל עובי אל
השורש הוא הנקרא גובה וכן נראה ממ"ם בתשבות זהב הב"ז שבביה שיהא
בגובה כעובי הנצע לא בבותב לו בתוך ע"ם ולפי"ז אפשר דמפרש שם"ם הב"ז

בלה בשיעור נוכה כו' כלא לחלוק על החכם שכתב המשך הסורם כאצבע בעיקר ומסמע דסבי בכרי אם כרוחב אצבע מן הסורם יש בשובין נוכה אלו שיעור רוחב אצבע אע"פ שאחר מחצו של הסורם הוא דק ואין בשובין רוחב אצבע וע"ז כתב הם"ז לחלוק וכתב דלא סבי בשיעור אצבע נכד אלא שיעור נוכה הסורם

אע"פ שאח"כ כשמתחילין להתחלק הם רחבים יותר מזה ועובי השורש יראה לי שאין לו שיעור אלא כל שהוא עב כעובי הוורדא די בבך אעפ"י שאינו עב ברוחב אגודל ואם נתפצלה הוורדא לשנים בעובי' צריך ג"כ שיהיה אורך השורש שלם בלי פיצול ברוחב אגודל ודאה דבוק ע"פ כל רחבו אבל אם מקצת הרוחב דבוק כשיעור אגודל ומקצתו פרוד אין נחשבים כאחת ובהפ"מ יש להקל אף אם אין הרחב דבוק כולו רק ברוחב אגודל בלבד :

צג זה שכתבנו שאם יש שורש א' כאצבע נחשב כאחת

(קיב) אפי' אם הוא פרוד אח"כ כולו ואינו חוזר ומתחבר כשרה אבל אם הם שני וורדות חלוקות במקום עיקר ושורש יציאתם ואח"כ חוזרי' ומתחברי' יחד ונעשים אחת כיון שבמקום השורש אינם מחוברים יחד כשיעור אצבע יראה לי שטריפה :

צד יראה לי שמה שכתבנו להכשיר אם העינונותא נחלקה לשנים ויש לה שורש אחד אין הדברים אמורים אלא אם שניהם מונחים בכיס אחד אבל אם הם מונחים בשני כיסים

(קיג) יש להטריף במקום שאין הפ"מ ואם אחת היא מונחת בכיס ואחת אין לה כיס רואין אם הגדולה היא המונחת בכיס והקטנה היא מבחוץ כשר ואם הקטנה הפוכה ואינה מונחת בכיס נ"כ יש להחמיר במקום שאין הפ"מ ואם הגדולה אין לה כיס טרפה וכן אם הם שוים ואחת אין לה כיס טריפה אבל אם אין להם שורש אחד כאצבע אפ שהקטנה אין לה כיס טריפה כיון שיש לה תואר וורד וכן אם שניהם מונחים בכיס אחד טרפה :

צה אם יש לה שני ראשי חריצים מזה אחד ומזה אחר אפילו יש לה שורש כעובי אגודל מן השורש עד החריצים

(קיד) יש להטריף במקום שאין הפ"מ :

צו אם הוורדא נמצאת במקומה ובצר ימין בשור' האונות נמצא יתרת כתואר וורדא ממש

טרפה

ואדרבה אם כי' יתרת סימו מעריפין דיתרת דוכתא לאו אורחא ומ"כ לומר דכשורש מ' חדא היא ומ"כ צריכה היא לכתיב אלא הנקב או הנשל דמה לי כולה מה לי מקצתה וגם מ"ם דאם יש לה כיס אי יתיר כיס אינו מוכרח דכיון שדרך כי' לפעמים שהחפצל נמצים דרך שיהיה עליה כיס נ"כ וכמ"ש סברה אז בח"ס ס"ק נ"ב לענין אם נמצא התחיבה בשמאל ויש עליה כיס שי"ל דלא הוי יתיר כיס כיון דאורחא להמצא כך אורחא נמי להיות כיס להחיבה אז אלא דמ"מ רישוחא הוה ומצטרף לרשוחא דהבלמת הוורדא מתקום אחר ע"ם אבל כאן שיש טורם מ' כאצבע ואין כאן רישוחא מצד הוורדא בעצמה גם משום יתיר כיס אין לחוש אלא שיש מקום לחוש מעטמא אחרינא שמא ע"כ לא הארע אלא כשאין רק כיס א' לשמיסה אז אמרינן כיון דשיש מ' לה כבר אבל אם לכ"א כיס בפ"ע אף ע"פ שטורם מ' לה אמרינן כיון שהכיסים מחולקים מסתמא הרחי ניהו אבל מדברי הפוסקים שהלו הדבר בטורם מ' מסמע ג דאם יש טורם מ' אין קפידא בכיס כלל וכן נראה מהר"ן שכתב הטעם דבשר בטורם מ' דהו"ל כאילו מטלו ולא נשאר רק הטורם בלבד ולכן כתב דאם נשאר טורם כאצבע אף ע"פ שאין לה תואר וורד בשר ע"ם ואע"פ שאין דבריו נראין בטעם זה וכבר הטיג עליו מהר"ם בב"ה מ"מ עכ"פ יש ללמוד דלפי דבריו בשר אף שהחלקים הם בשני כיסין ומ"מ במקום שאין הפ"מ נלענ"ד שיש להטריף בזה אבל אם אחת אין לה כיס נ"ל דהולכין בזה אחר הגדולה כמו לענין היסוד ושיטי הולר דלא איכפת לן אם הקטנה הפוכה והטעם נ"ל כיון דחדא ניהו ודוכ הוורדא איהי הפוכה די בכך וכמו שכתבו סימן לזה מאחרי רבים להטות משא"כ אם הגדולה דאע"ג דחדא ניהו מ"מ כיון שעיקר הוורדא הפוכה היא טרפה ודלא כמו שנראה בשפתי דעת שם הטעם דבל שיש הולר קלת הוה כ' וורדות דז"א דא"כ אפילו הקטנה הפוכה נמי אלא ע"כ דאין כאן משום כ' וורדות כיון שהם בטורם מ' אלא משום דכיון דהגדולה הפוכה הו"ל וורדא הפוכה דטרפה וכ"כ בשפ"ד בשם הפי' הטעם דמיסה בין טרפה דאמרינן חדא ניהו והו"ל וורדא הפוכה ע"ם משא"כ אם הקטנה הפוכה מכשרינן כיון דרוכה של וורדא עומד כדרכה ואם כן לענין כיס נמי יש להכשיר כיון ברוב עיקר הוורדא הוא כיס לא קפדינן אשארא וכיון דבלא"ה דעה רש"ל להכשיר באין לה כיס וכן יש עוד פוסקים המקילין יש להקל בזה ואפשר שגם הש"ד שכתב דביתרת לא הנקב כו' אין ר"ל יתרת ממש אלא ר"ל שהוא טפל להוורדא ונגרר אחריה ומיהי בכה"ג שהיה הקטנה אלא שקיצר במזון ומ"ם בפנים באין טורם אף אם הקטנה אין לה כיס טרפה זה פשוט כיון דבכה"ג תרתי ניהו הו"ל יתרת מקמת בצורה ווכדא דטרפה אף באין לה כיס כמבואר לעיל ומ"ם בפנים דאם שניהם מונחים בכיס א' טרפה כן מסמע נ"כ מדברי הפוסקים דכשורש כאצבע הליה מלאה ולא שהחתים חד למימר דאם מונחים בכיס א' כשר ונם דלפי מ"ם מיירי הך דמכשירין בטורם כאצבע דמסמע דמיירי באין שם גדולה וקטנה הייטו כאם שניהם בכיס א' מכלל דבאין לשניהם טורם מ' אף בכה"ג טרפה דלאו בכיסא תליה מילתא כגלענ"ד ואח"ז דמש"א כתב נ"כ לענין אם א' הפוך אם א' מונחים בכיס א' או בב' כיסין טרפה וכן אם יש לה טורם מ' ואי מונח בכיס א' ואי מונח בכיס כיון שיש טורם א' טרפה דהו"ל ב' וורדות לכן אפילו אותה שמונח בכיס יש לה כל דין וורד טרפה אבל אם אין טורם כאצבע ואי מונח בכיס כשר לכ"ע דהו"ל יתרת מקמת הקבלה היא דכל שימוטתא יש לה כיס בפ"ע כו' ע"ם והייטו בכה"ג נראה מדבריו דמגרע גרע מה שהוא טורם מ' שעי"ז אנו דנין גם שני כוורדא לא יתרת מקמת ולכן לעפ"י שאותו שמונח בכיס יש לו כל דין וורדא טרפה מעטם שזה הפוך ואינו בכיס נהפוך נ"כ וורדא בפ"ע שהרי הוא בטורם מ' עם הסיה ולפענ"ד הא דהפוך טרפה לא מן הטם הזה דהו"ל ב' וורדות אלא לע"ג דחדא ניהו טרפה מטעם שכתבתי דהו"ל וורדא הפוכה ולפי"ז לא מפכחה אלו דינא לענין הפוך כלל אלא הקטנה מונחת בכיס והגדולה מונחת והפוכה אז הם שוים בלא"ה טרפה ממעם הפוך ואם הקטנה מחוץ והפוכה מ"כ יש להכשיר כיון דהוב הוורדא היא שומדת כדרכה ומונחת בכיס ומ"מ אפשר כיון דאיכא תרי ריישוחא בקטנה דהפוכה ואין לה כיס יש להחמיר במקום שאין הפ"מ : (קיד) יש להטריף כו' ' הר"ן בהגהות כתב להטריף זה כי מחמת החריצים אנו אומרים שבנים הם וכן נראה שהסכים לזה מהר"מ בספר ת"ה והעתיקו ג"כ בז"ם אבל בפוסקים לא הזכירו מזה דבר ומסמע מדבריהם שאע"פ שכ"א יש לו חיריז בע"ע אין בכרכנות שהרי לא כתבו רק אם יש טורם כאצבע ומסמע דאם בכל נווב כשר וכמש"ל לענין אם יש להם ב' כיס' וכן אמ"ז בשמ"ח וה"ם המים הג"ה זו ומסמע דלא שמע לי' כלומר לא ס"ל ובספר מוהל ישראל כתב וורדא מ' שים לה ב' חריצים אע"פ שים לו טורם מ' טרפה ואע"ג דאין לו אלא ב' ראשי חריצים ולכאוה הרין מ' טרפה ונראה מ"ם וורדא מ' כו' וכ"כ בז"ם סייע מחמת הטורם אל אמרינן דהוא וורדא מ' שאלו ורדא מ' ממש נראה שאין שר מרינין פוסלין בה והדרין הבי איט אלא כמו קמנו והטרון מבחון גם מ"ם דאפילו אם לבסוף הם חרין מ' טרפה נראה דדייק ממ"ם הר"ן שי ראלבי חריצים והוא הומנא יתרה ובמשבטה זאב הביא דין הר"ן בשם בע"י ומכב ואלי

אפרים

ואמי אינו אומר לא איסור ולא היתר כי דוב מבטיחין ב' ובפס"ד ס"ק י"ב כתב' ועיין בנ"י ירחה מלשון דחה יום לכ"ל חרין עד למטה מרפה ומסתימת הפוסקים לא משמע כן עכ"ל משמע דאם לבסוף סחרין אז גם הבל"י מודה דבשר ובזבח שמואל כתב על דין הר"ן דלפי שלא הוזכר בשום פוסק ג"ל להבשיר בספ"מ לכן צריך שלום מכם גם אני לא מצאתי כל ימי שני חדיין בוורדא עכ"ל . וכן נלע"ד וכמבל"ל לענין שני כיסין נ"כ להחמיר במקום שאין הס"ם : (קטז) מרפה טו' . כ"כ בסמ"ח ובת"ם שם כתב דאע"ג דבתשו' הרא"ש כתב דהאי יתרה היא אין הכתא דקפדינן אטורפה יתיר וורדא היא וכל יתר כנטול דמי כו' אע"ג דלא קיימא במקום וורדא הא כתב רש"י ביבל' דביני וביני הטעם דכנטול דמי אע"ג דלאו מקום אחוזה הוא דלרש"י קפדינן נמי אמקום אחוזה טו' אלמא דכל בלד א' אע"ג דלאו מקום' ממש אמרינן ביה כל יתר טו' עכ"ל ולא הבנתי דלענין זה דאע"ג דלאו מקום אחוזה הוא אמרינן דכנטול דמי אין צורך לשבית ראיה מדברי רש"י ובפשיטות יש להבית ראיה מתנה דולאי אין לו שייכות למקום אחוזה ואפ"ה אמרינן דכנטול דמי ואפשר משום דמיון למדתי דמנבה הטעם משום שמתחבר בלעשות ומתפרק כמ"ש מקלא פוסקים אבל באמת אין זה עיקר אלא משום דכנטול דמי ומנו שהאריך מה"כ וקדעתא אא"ז בא"ם נופיה כמש"ל בחוכחי טוכי אך בעיקר הדין אל"ע מ"ש דיון דקפדינן אטורפה יתיר וורדא היא דהא אין לא קפדינן אטורפה אלא לענין הוורדא דשיעתה מאחר מרפה אבל לענין האחוזה לא קפדינן אטורפ' ובאיזה טרפה שהיה שהפלו אפילו בטו' וורדא בכרה היא כמ"ש האמור ואחר שוסקי' וכ"כ הסמ"ח כמאחר לעיל א"כ אין שהאחוזה פעמים מוכרח פעמים עגולה אף אם נמצא יתרה בטרפה זו יתרה בדרי דאחוי הוא ובכר' ואע"ג דגבי יתרה אקמא נרע יתרה הוורדא מיתרה מקמא ולא אמרינן דשאי יתרה מקמא הוא אין עיון שים עליו טרפה וורדא שאני הכא דמן הראוי לאסור מקמא רק שבעידו שבמלבו לשבשיר הכי נמיבי לבו שבמדיומה אלו אומרים לחיותה ביתרה מקמא ולא ביתרה דוורדא וכמ"ש הטעם זה בסמ"ח משא"כ ביתרה בדרי דאחוה בטורה וורדא לא שייך זה וכן לפי מ"ש הב"ח לפרש סוגים הם"ם אליבא דמרדכי והגמי' בהשיה דביני וביני טו' ע"ש נמי מבואר דדוקא בביני אמרי' כל שהוא טרפה וורדא ולאו אורחא הא אמרי' שמאת דלית שלמה' כרבא ביתרה דמשמע בכל לוחה ש"הדין כן ואם אאמר דקפדינן אטורפה אפילו בהרי דאחוה א"כ ביתרה וורדא בשמאל נמי ניתא הכי דאע"ג דקיימי בדרי מ"מ הרי יש לה טרפה וורדא אלא ע"כ דל"ד יתרה דוורדא מקמא ליתרה דוורדא בדרי כלל וכן מבואר מדברי אא"ז נופיה דלאו מהאי טעמא אפי עלה אלא הם"ל דבמין כיון שהוא באופו לד שהוורדא שם הו"ל בשבי וורדות בימין ואין קי"ל להבריף ב' וורדות בימין משום דהוה כנטול והשר הוורדא אבל לענ"ד אין זו דומה לב' וורדות בימין דע"כ לא אמרינן הכי אלא היכא דלאו אורחא לשמאל שם ולכך שפיר בשב רש"י הטעם דבימי ובימי דלאו אורחא הוא"ל כנטול והשר אמא"כ בזה שבמדת בדרי דאחוה והאחוה עצמה אין טרפה מוגבלה ולפעמים עגולה א"כ גם ביתרה אורחא היא שבמלא בחוה טרפה שהיה ואין זה כנטול הוורדא בלל והנע עצמך אם הוי אבבע אחוה בימין ובולם בטרפה וורדא מה"ה נאמר שאח' מהשם לשות הכהן על הוורדא והוה כנטול הוורדא כיון שבולם הם בתמונה א' אמרינן שזו יתר אחוה היא וכמו כן אם אחה לבד לבשם טרפה וורדא ג"כ ל"ל דהאי יתר' אחוה הוא ובדרי הוא ובכרה ודאיה גדולה לזה מדברי הה"ם נופיה בס"ק מ"ם בשבב ומתאני מוכח אא"ז כיון דמחיירין יתרה מקמא ולא אמרינן כל יתר אלמא דאורחיה בהכא א"כ אפילו בכשיר ב' וורדות במקום א' כיון דאורחה דהבשיר הכי לא אמרינן דכל יתר כנטול וורדא דמי אלא ל"ל דדוקא בטרפה אחוה אורחא הוא' עכ"ל וכבר כתבתי בזאוד הבריאו בביאורי לע"ז ע"ש הרי מבואר להדיא דאפילו בעומד מקמא הוי דאחוי לבשיר ב' וורדות כיון דאורחה לעמוד מקמא ואין הבשיל רק משום דמקמא לא אורחה בטרפה וורדא וא"כ בדרי דאחוה דבשיר הוי אורחיה ג"כ אין הולין ביתר וורדא וה"ל ב' וורדות אלא אמרינן דהיא יתרה דעלמא בטרפה בהאה וכ"ם הוא משני תרדות הבעומדים מקמא דהא בדרי לגילוה לשמאלא טפי יתרה ממה שרגיל להמלא מקמא והולין במנוי שהיא יתרה בדרי וכבר מן דין ר"ל דבאמה אין טעם כלל לאסור ב' וורדות משום דהו"ל כנטול הוורדא ואסר מרפה משום דמו"ל לשיטה רש"י אסר הוורד בשר ואין איסור בב' וורדות רק משום דס"ל לאסור יתרה מקמא והו"ל כנטול אחוה וא"כ נמאי דמבבריגן מקמא אי אם עומדת בדרי בשר ולשיטת רבינו אפילו אחסר טרפה הרי לדידי' שיש בשרה דאורחייהו בבשרי ולכאורה נ"ע על הש"ז בכתב ב' וורדות בימין אסיר יש איסור משום דהו"ל כנטול הוורדא וע"ל דודאי הביעיקר בש"ם בפירש"י דעל הדא היה מסתפק ר"א ומ"ל אחיוי בריתה אין לנו הדא אלא משום שבזמנינה לא היו לבולם ובעצין שמאו לזיתה לבולם ואם הערבה בחשר הוורדא הטעם בין דלדידן בולמה אין אסר וכמ"ש הר"ן בשם האבנמנוי וא"כ בשם ב' וורדות ושיהם במקום הוורדא אסיר מצין לבטרף ומסתר מעמא דהו"ל בחסרה וורדא וכן נראה מדברי הב"ח ושיין לקמן בנ"ל לדעת הנ"ז ומ"כ הנו דלא נוסיף על סברא זו ודוקא בב' וורדות משום בימין כיון דבלא"ה דעה רש"י שים לאסור בזה משום דביתרה מקמא אסור משא"כ אם עומדה בדרי דאחוה כיון דבלא"ה יש מחיירין בב' וורדות ממש היה ראוי לאסור ממהרה הכי עעמי שבתבתי מ"מ לענ"ד אם היתרה שעומדת בימין יש לה כל הואר

(קטז) טרפה משום שיש כאן ב' וורדות בצד א' ובל יתר בנטול הוא והרי זה כאלו חסרה הוורדא וטרפה ויראה לי שאין לאסור אא"כ נמצא שם בים נ"כ על יתרת זו אבל אם יש יתרת בצד שמאל בשורת האונות ממש אע"פ שיש לו תואר וורדא ויש עליו בים בשר לפי שאין להוורדא שייכות לשמאל שנא' כל יתר בנטול הוורדא ומחמת יתר באונו' אין כאן שהרי יתר בשורות האונות בשר :

צז שינתה מקומה ביצד הוורדא דרבה לעמוד בצד ימין עם הסמפון שלה בין סמפון האונא הסמוכה לאומא ובין סמפון האומא מתבנית שין או סגול (קטז) ואם שינתה מקומה אפילו מעט נוהגין להטריף ולא שיצאה מכל מקומה רק שניתקה קצת ממקומה ג"כ טרפה וכל שיראה בעיני הבודק ששינתה קצת יש לו להטריף ולא יסמוך על הבריקה וסימן שין או סגול שנתנו הבודקים אחרונים בזה ואין לשנות המנהג אף במקומות שנוהגין להבשיר יתרת מקמא בבו שנתבאר בשינתה מקומה יש להטריף ויראה שבמקום שנהגו להקל בחסרה הוורדא וגם נהגו להקל ביתרת מקמא יכולין להקל גם בשינתה הוורדא מקומה אם לא שיש מנהג קבוע להטריף בזה אין לשנות אבל אם שינתה מקומה ועומדת בשמאל יש להטריף :

צח שינתה תוארה ביצד הוורדא דרבה להיות עגולה ויש לה חריץ ועומדת בצד ימין מקמא נגד החיתוך שבין אונא התחתונה לאומא והחריץמבווגנגד החיתוך הזה ופניה נגד הבליות וגבה נגד הלב ואם שינתה תואר הזה בגון שהיא משוכה וחדודה באונא או צורת משולש או מרובע או פשוטה באצבע אדם וכיוצא בזה

הסדר' דביני וביני טרפה לידחי לה מדקאמר אה"כ סטיא ביני ביני כו' וקרו לה עיגוטתא דוורדא וה"מ מגוולי טו' מבמנא דכל מגוולי כבבה וא"כ כיון שאנו לומדין מזה כל יתרה מקמא בין שעומדת בימין בין שעומדת בשמאל אלמא דבכ"מ עמידה בוורדא בכרה היא בין בימין ובין בשמאל כל שעומדת מקמא דאם איתא שבגוב ם לוורדא דוקא בצד ימין בין אונא לאומא א"כ הא"ך ילפינן מינה יתרה מקמא אחרי לשיטה זו לא אחי סטיא דאבל מנבה טרפה רק לאשמועינן דמנבה אפילו מימין טרפה וסא דקאמר וה"מ מגוולי היינו בוורדא דוקא ובמקום המיוחד לה והא"ך מבבריגן יתרה מקמא בכל מקום סטיא אלא ע"כ הם"ל הכיון דקאמר וה"מ מגוולי פירוש דכ"מ שעמדת מגוולי כבבה ואע"ג דלפי ת"ם הב"ת והש"ך ואא"ז אין להבשיר מקמא כ"א בסטיא בטרה אונא ולא בלוחה ווכדא היינו דוקא כשמלאה הוורדא במקומה ומעמא שד יתרה בטרה ווכדא בשבר ר"ל דלא נמירי להחיר מקמא כ"א בלוחה אונא אבל לא בטרה ווכדא וכמ"ש אא"ז דאע"ג דמוורדא ילפינן לענין אחר יתרה מקמא היינו דכמו אחוה אבל בטרה ווכדא כמו כן מעמא לפעמים אחה אי יוחר בחוא אונא אבל בימעא יוחר מאחה בחוא ווכדא לאו אונא היא וכל זה כשיש שם ווכדא אחה לבד גדולה בהוא אלה אם לא מעמא רק ווכדא אחה לבד גדולה דלשיטה זו בבבה היא בכל מקום עמידתה מה לי ימין מה לי שמאל ומינה ילפינן לבשיר בשאר בשאר יתרה מקמא ובבר בהבתי לעיל מ"ש בהוכה יקותיאל דמדברי הרמב"ם מוכח דשיטתה בשמאל בשבר בדבריו כן הוא ומ"מ אבבר מודה ביתרה דאחוה ווכדא וכמ"ש אא"ז דמשמע ילפינן לענין אחר יתרה מקמא היינו דכמו אחוה אבל בטרה ווכדא היינו דוקא בבר אונא ווכדא כמו כן מעמא לפעמים אחה אי יוחר בחוא אונא אבל בימעא יוחר מאחה בחוא ווכדא לאו אונא היא וכל זה כשיש שם ווכדא אחה לבד גדולה בהוא אלה אם לא מעמא רק

בס"ק י' והזהיר לומר שכ"כ בשם גאון ובי' לא ס"ל ואפשר שס"ס נפל מהג"ה ובי"ל שר"ה לוסר בשם גאון והא דכ"ו הם הטופרים כתבו בתים והעתיקו רבינו הגנלו ולוקח שיטה' עכ"פ מבואר מכל הפוסקים שזה תלוי בדין ישראל מקומה ול"כ לפי מה דקי"ל לחייב מקומה אין לאסור לף בשומדה בשמאל מקומה שהרבה פוסקים אוסרים בשומדה בשמאל מחיין בשיתה מקומה וגדולה מזו מבואר ברשב"א לדעת הש"י להחיר מנוחי בין מצד זה בין מצד זה אע"ג דרש"י כתב דאי איכא מרחי טרפה דחדא טופא לא אכמרן כו' · מ"מ חדא כשרה היא דאמרינן כיון דחדא אוחרא הוא אין הקפידא בכל מקום שחתלא ומכ"ם בשיתה מקומה שלף הרמב"ן אוסר בשמאל בשמאל כתב הטעם משום חליף אבל בשיתה ס"ל להחיר כמ"ש שם להדיא דכל היל דקיימא עיטומא מצד ימין מקומה בינו ובינו הוא וכשרה בין במקומו ובין שלא במקומה כו' וכן דעת מהרש"ל בי"ש סי' ל"א שכתב על התוספות והרא"ם ותימה מאחר שהתלמוד לא נתן מקום לעיטומא אלא שאמר אלו בינו ובינו א"כ מנלן להוסיף על הטרשות לבטול בשיטו מקום מאחר שאין שם שם שיטו בנוף הוחרם וכ"ד הרי"ף כו' וכן עיקר ואפי' אם מאחר שיטו בגדול הבאמה לחיות בצד ימין אוכל יתרה על צד שתאל אזלא העיטומא דוודאה א"כ ממילא כשבא החוס' בחיוי בריאה ראוי' לחיות בצד ימין שם עיקר מקום הטופסה אבל לא בצד שמאל אבל מה שהוסיפו אפשר לומה בשיטו מקום אין מעם לדבר וגם החוס' כתבו להחיר וכתבו שאף הש"י לא מעריף כו' אלא שכתבו לך מורי דורי כו' · גם זו לא מלאני לבי להקל מאחר שכתבו החוס' מפי הקבלה וכך נתפשט המנהג כו' עכ"ל וכ"כ שם בסי' ר"מ לענין יתרה שאריך לחיות בדרי דאוי דוקא כתב וז"ל ואפי"פ שדעתי מסכמת לקמן נגי עיטומא בכל מקום בשומדה כשרה רק בתנאי בינו בינו שאני החס שהתלמוד קבע לה מקום בינו בינו כו' ע"ש וקצת נראה דגם מ"ב הש"ל לא מלאני לבי להקל מאחר שכתבו החוספה מפי הקבלה קבלה זו לא היתה אלא לדעת האוסרין מקומה וכן נאמה ס"ל לרש"ל אבל להמחירין מקומה לכאורה אין טעם לדבר והש"ז ס"ק ד' מחב הטעם משום דסו"ל כחסרה הוודאה כיון שבינתה מקומה ולפי"ז למאן דמחיר בחסרה הוודאה יש להחיר בזה ולפי דעת הש"ך אם נאמר כיון שאינה במקומה אין זה וודאה א"כ לף למאן דמחיר בחסרה וודאה מ"מ יש לאסור מעטה שיש כאן יתרה בטורה ווודאה דמה לי שהוודאה שומדת במקומה ויש כאן יתר בטורה וודאה או אם נאמר חסר הוודאה כבר זו היא יתרה בטורה וודאה אך כבר כתבנו שא"א לומר כן שכיון שאנו הוספין להחיר יתרה מקומה בכל מקום שהוא ע"כ דאנו מפרשין בש"ס הא בינו בינו דאתי לקמי' דר"א כו' ואחבר' וה"מ מקומה כו' משם אנו לומדים להחיר כל יתרה מקומה בכל מקום שמידתה ע"כ שאין קפידה במקום שמידה הוודאה אך לפי מ"ש הב"ח לפרש דברי הש"ס אלינא דהגמו' והמרדכי דודאי יתרה מקומה אוחתא הוא אלא דהוס ס"ל דיתרה בטורה וודאה כי הא לאו אוחרים ועלה קאמר אוחתא הוא אלא דהוס כו' · וא"כ אפשר הסיכה דשיתה מקומה שפיר יש להעריף לף כל עיקר בריאה כו' · וא"כ אפשר הסיכה דשיתה מקומה שפיר יש להעריף לף למאן דמחיר מקומה אך מדברי כל הפוסקים לא משמע כן ולכן נלענ"ד דוודאי במקומה שהגו להחיר בחסר הוודאה וסיוע מעטה שחוסנין לשיתה רבינו אפריס או כמ"ש הר"ן בשם הארבעלוני אין להקל גם בשיתה מקומה לף במקום שהגין להחיר מקומה אבל במקום שהגין להקל בחסרה הוודאה אז אין שם מנהג לאסור דממילא יש להחיר שם חסר הוודאה כמ"ש אלא"ה אז יש לחלק בלא שומדת בשמאל יש להעריף כיון שהרמב"ן כתב בזה איסור מעטה חילוף וכעין זה כתב הש"ל אלוהו הוספות כה ראיתי לרוח בינתי אבל אם היא בינתי אלא שבינתה מקומה מעט כיון שהגין אחר בינתה מקומה יש לסמ"ל דהתם י"ל דהכי קבינו משא"כ בזה שע"כ צ"ל שאין קפידא במקום עמידה הוודאה וכתי"ם הש"ל ג"כ וכ"כ לענ"ד בשם הפ"ת ומ"ש הוס' שהי' מקובל לאסור אלא לדעת האוסרין מקומה ומעתה מ"ש אא"ז בש"ק מ"ו להחיר טפי בשיתו מקום ע"פ לענ"ד דלדיון הטוסגין להחיר מקומה אין מקום לחומרא זו וכבר כתבתי דהמנהג להחיר מקומה לא"ש גדולים ומ"ש בד"מ בסא דעיטומא בשמאל יש לסוק בסברת המחמירין לחוסר ע"פ גדולים ומ"ש בד"מ בסא דעיטומא בשמאל יש לסוק בסברת המחמירין לחוסר מקומה · וכן הוא דעת הד"מ נופי' כמ"ש סגר בהגלו קייתי בשיתה אוסרין מקומה · וכן הוא דעת הד"מ נופי' כמ"ש אא"ז והאוחרת מיבור אבל אנו מוסגין בהמחירין ולכן נלענ"ד לף דאנן נהגינן להחיר בשיתה מקומה כמו שנראה מדברי הרמ"א מ"מ יש לומר דסיוע מעטה דהגינן לאסור הבריה הוודאה כמ"ש הש"ז וא"כ בכל ספק שיסתפק יש להקל ובפ"ם אין להחיר מפי תשיתה חוחה דסבא מסתבר מפי להחיר ד"ל שלא חבר שיטי לה קביעה מקום ואדרבא אמרינן שהמא בינו בינו מבא"כ בשיטו חוחה שי"ל דחיוי בריאה הכי אית לה ר"ל כזה דוקא דסיוע חוחר וודאה אבל חוחר אחר לא הוה רבוחייהו ולף אח"ל דגם בשיטו מקום מרפה מעטה שבחב הר"ן כיון דהשתא כולהו אית לה מרפה וסיוע דסלהו אית לה בחוחר זה ובמקום זה דוקא וא"כ זו דשיתה מקומה כמו שנראה מדברי הרמ"א מ"מ אין בזה חומרא יוחר משיטו חוחר רק בוים המה כנלענ"ד ומ"ש דרכה לעמוד עם הסמפון כו' · כ"כ הר"ן לתחיין שיטו מקום עי"ז והבינו בשא"ח סעיף ל"ו ובפ"ם ס"ק מ"ח : (קיז) וכן נמנו כו' · במסרי"ז איתא וכשמופחין הריאה החיין מכוון נגד החיוך שבין חומה לחוחה ונבה כנגד הלב ופי' מגד הכליות ואם הסכה כגון שהחיין נגד הלב ונבה נגד החיוך מרפה אבל אם החיין הפוך מעט כו' · עכ"ל · והגהות הר"ן כתב שהוא ס"ל וא"ל ואם נסכה שהחיין נגד הלב ופי' נגד החיוך דלנרסא שלפנינו הוא שי סכיכה כגון שאם הבא נלפי' ל"ל שכן רבותיהו אם נסכה יהיו שי סכיכה כגון שאם הבא נמשך נגד החיוך אז ע"כ יהיה החיין כנגד הלב ומפי שהגיד הלב ואין מן הלב לכבד ממנו הוודאה ונעשה חיין ובטיל זה יהיה החיין כנגד הלב וכן בא כ"פ לידי והנרפה עכ"ל ומהר"כ בב"ה ומח"ב הסיב עליו ומפרש נרסא שלפנינו דקאמר ובנה נגד החיוך לו נבה נגד החיוך קאמר ופירושו בשם כ"ל מיני היפוך אחד שהחיין נהפך נגד הלב ואז יבוא פיון נגד החיוך והשני שהחיין יתהפך נגד הבליעה ואז יבא נבה נגד החיוך והא דלא נקט תולי תלתא בחיין שייט כדי לבבר דברי ולומר שלרך הפוך מזופה עד ביבא נבה כנגד החיוך עכ"ד ע"ש וזה נראה דעת הש"ך בסעיף בדברי מהרי"ו

בזה מתמונות אחרות או שאין לה חריץ כלל המנהג במדינות אלו להטריף ואין לשנות המנהג ובמקום שאין מנהג אפשר לתקל בזה ובש"ך ס"ק ט' בארנו זה באריכות יע"ש :

צט אם הוורדא הפוכה שפניה נגד הלב ונבה נגד הבליות יש להטריף (קיז) וכן נהגו להטריף באם דחריץ הפוך והוא שהחריץ הוא כלפי הלב אבל אם החריץ הוא הפוך מעט למעלה נגד האונות או למטה לאומא בשרה :

ק אם הוורדא הפוכה שהראש שלה למטה (קיח) טרפה ואם עומדת בדרכה אלא שחסר ממנה מעט ועי"ז אין תואר הוורדא עליה טרפה שזה בכלל שנתה תוארה ויראה לי (קיט) שאין הפרש בזה בין אם החסרון בתבנית כף בפופה או בתבנית

אפרים

מלפנינו דקאמר ובנה נגד החיוך לו נבה נגד החיוך קאמר ופירושו בשם כ"ל מיני היפוך אחד שהחיין נהפך נגד הלב ואז יבוא פיון נגד החיוך והשני שהחיין יתהפך נגד הבליעה ואז יבא נבה נגד החיוך והא דלא נקט תולי תלתא בחיין שייט כדי לבבר דברי ולומר שלרך הפוך מזופה עד ביבא נבה כנגד החיוך עכ"ד ע"ש וזה נראה דעת הש"ך בסעיף בדברי מהרי"ו לו נבה נגד החיוך אך לענ"ד בין לסר"ן בין למהר"מ אין לשון מכוון כלל דפתח בפיים דהיינו פי' נגד הבליעה וסיים בחיין ופתח בבליעה וסיים בחיוך ולולי דמסתפינא ה"א שי"ל אבל אם נהפכה בגון שפיים נגד הלב ונבה נגד הבליעה לו שאין בחיין נגד החיוך מרפה ואם החיין הפוך מעט כו' · ואם כ"ל לפרש בלא דעת מעט כו' · ולפי זה דגם להיות הפוך מעט כו' אין זה רק סימן לפי הוורדא שפיים נראה ולא דוקא כגון שהחיין כו' · אין זה רק סימן לפי הוורדא שפיים להיות החיין ונגד החיוך דקאמר אינו כמו נגד החיוך דלשון הטחם ר"ל שהוא מכוון בין החיוכים והבא נגד פירושו כלפי החיוך דהיינו פני האומה ואפשר שי"ל אם נהפכה שהחיין עד הלב ונבה נגד הבליעה ובבדיקות מהרי"ו איתא אם נהפכה כמו שהחיין נגד הלב ונבה נגד האומה לו לעמה מאומה מרפה עכ"ל וגם זה אין לו ביאור וצריך לבאים כמו במהרי"ו ולפי"ז מ"ש הש"ל על דין זה דאין לו טעם ואיה דמה בכך שהחיין הפוך כו' · ולפי מ"ש אא"ז דמהרי"ו טופ' נמי לא קפיד אחיין הפוך ואז שכתב אבל אם החיין הפוך מעט למעלה נגד האומה כו' · כבר ומ"ש מעט היינו מבוש דא"א שיהי' כולו הפוך כל כמה אלא שיהה תוארה ומקומה אבל אם החיין כולו הפוך והוא נגד הלב ממילא אהוא שיטי תואר לפי שהוא הוודאה שיהי' הגב נגד הלב ופי' לבליות ושהה נהפך הוא שהגב עומד במקום פיים וכה"ג בסיבה דשיטי גדול הוא ויותר יש לחזה ליתרת מקומה והוודאה חסיבה ולפי"ז נראה דלנקא בכה"ג שהיא מטופלת והגב עומד במקום פיים אבל אם עומדה כדרכה רק שהחיין הוא במקום אחר ממה שראוי להיות יש לסבביר דמה לי הכא מה לי התם אבל בשמ"ח כתב לו שהחיין במקום אחר וזה נקרא וודאי הפוכה מרפה כו' ואם נתהפכה הוודאי מעט כבר ומקום שאין מנהג אין להחמיר כ"א בשאמה מקומה ומ"מ האחמיר בהפוכה הב"ב מראה מסיבוך זה שלא שיהה מונחה בכיסה כראוי ולשוכך החיין בה ביד הכיס במקום אחר עכ"ל מבואר מזה דאע"ג דהוודאה עומדת כדרכה רק בשטיו הוא החיין לבד יש להעריף שהחיין מחמת הגיד בכיס ובסיבת מונחה בכיסה כראוי לו החיין במקום שטיו הכיס מגיעים מאא"כ בשאינה מונחה כראוי סגיד מוכן בתחר הוא בס וכיון שאין שלי הכיס מגיעים עד מקום הראוי לו ממילא שהחיין נעשה במקום אחר וע"ש בח"ש ס"ק מ"ד בהגה לס"ק מ"ז וכ"ל דבכ בתב שדבכה שבולי הכיס יגיע בתוך החיין כדי לחזקה כו' ואם נתהפכה אין לה דבר שהחיזק בכיס ותלא והתפרק עכ"ל ולכאורה זהו מעט אחר ואפשר דהה מעטא הוא בתחלה לא שיהה מונחה בכיס כראוי ונעשה החיין ע"י הגיד במקום אחר וממילא עתה בחזרה לעמה בכיסה כראוי ויצאו שולי הכיס מהחיין והכיס בא עד מקום הראוי לו מ"מ אין לו שום להתחזק כיון שבולי הכיס אינם בתוך החיין אך לענ"ד אין כל זה במשמע מדברי מהרי"ו ואם איתא שהוגהו כך היה לו לכתוב בקצרה אם החיין במקום אחר וגם מ"ש דאא"ז נקרא הפוכה צ"ע דלמה קראו לזה שם הפוך בשביל שהחיין במקום אחר ועיין בבאור הגר"א שבתבתו דגם רמ"א נראה דס"ל לדינא כרש"ל לבבר בחיין הפוך ע"ש ומכל מקום פשיטא דבמקום שהגו להעריף בזה אין לזה ממה שכתב אא"ז להעריף בחיין במקום אחר בפרט דיסיב טעמא · ובתב דמילי דמהחברא מינהו אבל אם הוא הפוך על דרך שבתבתי שהגב הוא במקום פיים נראה לאסור ולאפשר דגם הש"ל מודה בזה ואינו מולק אלא משום המפרש דברי מהרי"ו שהקפידא מחמת הפוך החיין וגם בזה כתב בדמש"ל על דברי הש"ל שאין מהגין כן אלא העיקר בדברי מהרי"ו והבינו בכה"ג וגם הפלתי כתב כיון שהבבר בא בקבלה ביד הקדמונים אחריהם אלך ע"ש : (קיח) טרפה כו' · כן הוא בבדיקות מהרי"ל ועיין בס"ה לאמה"מ שכתב וז"ל ורש לה חריץ פירום סמוך לשוקם אלה קודם שיתחיל לנפש ולהיות קלום לצד ראשו יש לו בנין שוקן קטנה ואם נמצא אותו שוקן מאריך ביותר כ"ל שיש לבחוק בם דהא הו"ל שיטו קצת וכעין נקוחה היא כנלענ"ד עכ"ל ולא ידעתי מהו ענין הבדיקה בזה ומה"ך ולא"ז בתמ"ה לא הביאו דברי נראה אלא הבו לזה ואע"פ שהביאו דברי בז"ש ובאותו ישראל אין להוסיף על הטרפות ולכן לא הבתו בסיים : (קיט) שאין הפרש כו' · בתמ"ח כתב אם אחסר ממנה קצת זה בכלל שיטו אותר ונתפס בגידו הר"ן וכ"מ בסגהות ס"ע ונראה שוגתו לפ"ש הר"ן קבלה כל זמן בחסר הוודאה ואינה בלימה כדרכה אז החפוש פאות כו' · ובכל מקום שמצא החסיכה החסרה ויש עליה בים מג' דברים הא מרפה חדא שהני הוודאה אינה בלימה וא"כ אותרה ב"כ אינה בלימה ואע"פ שאם אין לה אותר אינו תכשיטין אע"פ שיש לעריף מ"מ בין שיש עוד שיטו כו' ע"ש ולדינא לא ר"ל בתמ"ש הר"ן לבבשור אין אותר ווכל כמו שהשיג עליו הש"ך בס"ק אבל עכ"פ למדנו מדבריו דכל שחסר קצת ממנו שיטו אותר מיקרי ומ"ש בכן מסתע מהגשה ס"ע ר"ל מדבבר אם חסר מקצת מן הוודאה יש לבחוק כו' אם נמצאת הסחיכה החסרה"ל דבבר כו' מבואר מזה דאם לא

בגלה

כתבנית כף פשוטה ואע"פ שאין שם כדי אצבע אגודל שבכל ענין יש להטריף בוורדא אע"פ שבאונות יש הפרש ביניהם כמו שנתבאר בסי' ל"ז ואם החסרון ע"פ שאח הוורדא בענין שאין שם שינוי תואר יתבאר בסי' ל"ז בס"ד :

קא אם חסר קצת מן הוורדא (קב) אם נמצא כך בגדיים ומלאים (קכא) יש לבדוק בפנים באונות או באומות (קכב) בימין או בשמאל אם נמצא החתיכה החסירה וע"י צירוף תחיה הוורדא כתיקונה ממש בשרה שדרך להמצא כך בגדיים ומלאים ויראה לי שיש להקל בזה כל זמן שנקראים בלשון בני אדם גדי וטלה אבל בבהמות גדולים אין להקל בזה שאין דרכם להמצא כך וא"ב שינוי תואר הוא וטרפה ובמקום שנתנו להחמיר אף בגדיים וטלאים אין לשנות מנהגם :

קב יראה לי שאם אין בוורדא שיעור עלה של הרס אעפ"י שיש בו כעובי אצבע (קכג) וע"י צירוף החתיכה הדבוקה למקום אחר נשלמת לכשיעור אין זה מועיל ויש להטריף אף בגדיים וטלאים :

קג זה שאמרנו שאם חסירה ונמצא חתיכה מטנה דבוק במקום אחר באונות או באומות כשר אין להכשיר ב"א בשהחתיכה אין לה כיס אבל אם יש על החתיכה כיס בפ"ע יש להטריף לפי שיש כאן כמה ריעותות (קכד) ויראה לי שאם אין בחתיכה כשיעור עלה הרס אחר נפיחה יש להכשיר אע"פ שיש עליה כיס :

קד אם נחלקה הוורדא לג' חלקים אע"פ שהשני חלקים הדבוקים

כמעט החתיכה ים להטריף תלמא דכתב"ג שיעו הותר מיקרי דמ"ל דמיירי שחסר מקצת ונלא בהאר שיעור ס"ד בסיג שיעור ווכדא ז"ל דכתב"ג נראה דל"מ מה שמעלת החתיכה החסירה כלל דאע"ג דהש"ך כתב דמועיל צירוף החתיכה לענין הותר ווכדא מ"מ לענין אם נתקמטה ואין בה כשיעור נראה פשוט דל"מ צירוף תלא ע"כ דרמ"ל מיירי ס"ם שיעור בוורדא תלא ים בה חסרון שני"ז אבדה הותר ווכדא ולולי החתיכה המעלת היתה נרסה רק מחמת צירוף דיינין לה כתלו כו' אחת וכן מבואר מדברי רבי ליבר מתן שבשיג הש"ך דכל שחבר קצת אין לה הותר ווכדא ולכאורה היה לפשר לומר דדוקא אם החסרון בחבורים כ"ף בפוסק דבמס"ג קי"ל בגוף הריאה להטריף מטת"כ בחבורים כ"ף פשוטה . אך דז"ל דהכא נלו מהלי מעמת להיות עלה רק מעשה שיוי הותר ומילה דאין הפרש בין בפוסק לפשוטה אפילו אין בחסרון שיוכל להיות מלבע לגדל ואע"פ שלכאורה היה אפשר לומר לפי הטעם שבחב הש"ז בכ"ף פשוטה לפי שכיון שמתרפא מקצת סוף שיתרפא כולו וכסי' ל"ו ס"ק קי"ב בתחתי טעם זה בשם מה"ז בגאון מוהר"י כ"ן בעל המחבר שתרת יוסף וע"ם מ"ם ביאור הדברים וה"כ י"ל אע"ג דעתה הוורדא לפניו לא הותר לה מ"מ כשיתרפא לגמר הבאי הכחזור להותר ווכד בבריאותה אך לענ"ד אין נראה לחלק בכך דהשם אי הוי ידעינן דמתולדה הכי הוא הייט מכשירין דלא קי"ל כהרמב"ם רק דהיינו שמא נעשה ע"י מולי ולכך מטרפינן בכ"ף בפוסה מטת"כ בפשוטה אף ע"י מולי הדרא בריאה כיון דהזיק שהתחיל להתרפאות וע"ם ס"ק קט"ז וקי"ז שבחבתו דאפשר הטעם דקיים להו דכ"ף בפוסה לא שכיח שיסיס ע"י מולי רק מתולדה ולא"כ בוורדא שאף בחסרון מתולדה עכ"פ הרי שיתתה הותרה שוב אין לחלק בין בפוסה לפשוטה רק אם החסרון הוא ע"פ שאח הוורדא יש לחלק בכך כמו בריאה כמבואר בסימן ל"ו ס"ק ק"ה וקי"א ע"ש : (קב) אם נמצא כו' . דין זה בחב בד"ש בס"ם זה ח"ל מ"כ שמעתי ממסרא"ק לוטה הדבוקים כו' עוד מצאתי ע"מ הסחיסה ואיה שלמה בדבר בה כשר כך מצאתי בגדיים ומלאים ע"כ ובאמת דין זה המוה ואם קבלה הוא נקבל עכ"ל והעתיק דין זה בהגהה ס"ע ס"ל דבשר כי כן נמצא לפעמים בגדיים ומלאים והש"ך כתב דמשמע לשון זה דלא בנסה דינא הכי כיון דאורחא להמצא כן בגדיים ומלאים אבל בגליון שבית הר"ן איתא ודוקא בגדיים ומלאים כי כן נמצא לפעמים בגדיים ומלאים כו' ולענ"ד הוכות אלו שכתב הש"ך בשם הר"ן כי כן נמצא כו' הוא שעות הדפוס דבר"ן נופא ליתא רק מסיים ודוקא בגדיים ומלאים וג"ל כי נוסחא מוטעה מדמיה לדבריו לא"ז רמ"א והי' הסר שם הרבה ודוקא ועיקר הנוסחא כאשר העתיק הר"ן ולפי"ז אין מקום להכשיר כ"א בגדיים ומלאים אך ל"ע דבר"ן שם קודם לזה כתב וזה לך קבלה כל זמן שחסר הוורדא ואינה שלמה כדרכה אז החתיכה בחוצא הסמוכה לאומה או באומה הסמוכה לה לו בגד שמאל וכבל מקום שמצאת החתיכה החסירה בין בגד ימין ובגד שמאל אז יהיה עליו כיס (נראה שם"ם וע"ל אם יהיה כו') א"כ מנ' דברים הא מרפה הדא שהרי הוורדא אינה שלמה וא"כ הותרה ג"כ אינה שלמה ואע"פ שאם הין הותר ווכד אבל מכשירין מ"מ כיון שיש עוד שיעור . שהרי יש יתרת מקצת ואע"פ שמכשירין יתרת מקצת מ"מ כיון שיש עוד שיעור יהיר כיס אמר לכך היא טרפה ע"כ עכ"ל ולכאורה יש ללמוד מזה שמטריף מבוסס שיש כאן שיעור הכיס ג"כ משא"כ בלא כיס ס"ל להכשיר דלא בענין הותר ווכד וגם יתרת מקצת דאף בנסה דיא הכי אבל אחר העיון אין דבריו שהרים דהתם ק"ו לפי שיעור שכתב לעיל מינה להכשיר אף בלא הותר ווכדא ודאייהו ממש בוטבגין בתם הסיטניתא מהקמה כו' ע"פ ופ"ל אין מקום לפשוט אף בלא צירוף ואדרבה החתיכה הם מוסרת לוני אינו מכשירין יתרת מקצת ואין פשוט רק מחמת הכיס משא"כ הגליון דמייתי לה"כ סותר דלוי ממעמדין החסיכה מרפה מבוס שיעו הותר כמ"ם בס"ק שלמני זה ולא"כ עיקר הסיתר הוא מחמת שמעמדין אותם ועי"ז ים כאן הותר ווכד דהשיב כהדא כמ"ם הש"ך ודבר זה אין לו היתר כ"א בגדיים ומלאים דבריקייהו בהכי אבל ל"ע ממ"ם שם קודם לזה הם הסיטניתא נחלקה בגדים בהתהב לגמי תלקים אחד עומד בחוצא הסמוכה לא מא והבוסם עומד במקומו כדרכו כשובי אינבע כמבה ע"כ וג"ל הטעם שה אחד העומד באומא חבריו ליהרת מקצת וכבר וכן בא לידי כמה פעמים ורלאתי בהיים מחתיו עומה והיה כמו פעול ונומא מחתיו והכבריהו ואכתב רבי משה אוסרים ואני מצאתי טעם אחר בזה כי דרכו לה הוא לפעמים כו' מה שחסר כאן יתיר כאן ובל דבר שזה ריבוייהו אינו מרפה ואם קיבלה הוא קבלה דגם זה א"ם שבר"ן באמת טהן טעם על הדבוק באומא דסוי יתרת מקצת ומה שחסר כאן לא איכפת לן בכלל משום דס"ל דלא בענין הותר ווכד ומ"מ מה שבא לידו והיה כמו פעול כו' אין מוכן לי ולפענ"ד בכה"ג שהיה נומא מחתיו ים לשתרף ומצאתי בכנה"ג מו"ז י"ח בשם מא"ז דמש"ל שעמד בזה וכן בחובל ישראל ע"ש גם מ"ם והבוסם עומד בתוך מו דדרכה כשובי אינבע יהותר לקמן ולענ"ד זה אף בנסה כשר ורמ"א שכתב בתוך מעם דבריהיהו בהכי ולא חילק דוקא בגדיים ומלאים הוא עפ"י טעמתו במ"ל דלענ"ל ס"ל שלשון שבתיק הר"ן בשם הרמ"א דאם בכה"ח ניון על לשון הבריקות שבנית אם הטעניתא כו' והבוסם עומד בתקומי דדרכו כו' . לל' אי"מ שבא דמעמד הבוסם במקומו לא איכפת לן בחסרון שבראתו והוא כי"ל בהיים בד"ת ובהגיה ים מבסירין בשם לה הותר ווכד בבוסם שלה כשובי אינבע כו' ע"ז הגיה רמ"א ואני ונלאתי טעם אחר כו' . והיינו דהחסרון ממלא מחוייבו הדבוק בגד הותר כו' ועכ"פ לפי דבריו אין איכר בנסה ע"י צירוף דגם לשון הבריקות שבתבו אם הטיטניתא מהלקים לו הטעם דגם ע"י צירוף אמו מטעם צירוף אמו עלה תלא דם"ל לבוסם הותר ווכדא בראשה בלל וכמ"ם לקמן אבל כל שאינו מריכים לבוסר הותר ווכדא לא מהני צירוף רק בגדיים ומלאים לבד ונפ"אתי על אא"ז דאחיל בה לקולא ואתם דבריו דמסמע דגם בנסה הדין כן וכמו אפי' הם"ך לשון הרמ"א ואפשר שסובר שאדרבה טשה כפל בטוחה הר"ן והתלמוד פועה הוסיף ודוקא וכן להר"מ וכן להר"ן קבלה לי דעכ"ם לתרוייהו אין מליאות זה שכיח רק בגדיים ומלאים ולא בגדולים וכ"ל לפי"ז שבדרך גידול הבהמה מהפרדת החתיכה הדבוקה באומא או באומא מצד ימין לו מצד שמאל ומוחזת ומתדבקת בוורדא ושיו לאחדים לזה מן הסיומא שאם רביתא בהכי מהקטעתם יגדל לפעמים החיכה מן הוורדא בצד באומא או באומא בזה כי חקון לא יכול ממנו וממקומו לא ימות ומכ"ם שיתפוד תשם ויתחבר לוורדא ושיו לבשר אחד זה דמוק קצת וא"כ אם המליאות הזה שכיח בגדיים ומלאים סי' נמצא כזה גם בבהמות גדולים ואפשר דלאו דוקא נקבו גדיים ומלאים שהשיעור עכ"פ בתוך שהו אלא אף בגדולים ממין הזה מן הכבשים או מן העזים ולא בא אלא לאפוקי מין. הבהמה נסה בגין עגלים ובורים ויותר נראה דאפשר שאעפ"י שבקטנה אייך החיכה זו שבצד הסומא לוורדא מ"מ כשמתגדלת היא נכללה בכלל באומא ולא יכירנו עוד מקומו ומה שחסר מן הוורדא נ"כ היא מתמלא מעצמה דרך גידולה ולכן דוקא בגדיים ומלאים נמצא כן ולא בגדולים ומ"מ לפענ"ד נראה עיקר כטוחת הר"ן וכ"כ בכנה"ג לות י"ו בשם הלח"מ ולא"ז דמש"ל דדוקא בגדיים ומלאים כי כן בריאתם וכן נראה מהר"מ שהעתיק בל"ח כו' ואין לנו להשגם קולא להחיר בבהמה נסה כיון דבגדיים ומלאים איכא דפליגי כו' ובאמת לענ"ד נ"ע לחתיר בנסה מחמה שמצא כן בגדיים ומלאים דא"כ גם בלין מיהו לוות אמי אינא הכי אלא ע"כ דאין זה דומה למ"ם כל חיוי בריאתא הכי איה לנו משום דמה שהקטנים אין לסם חיחוך לוות קטוחה גרמה לסם דבשמתגדלים גדלו בהזייהו אא"כ בזה אמי כיון דחזינן דבגדלות לא נמצא כן ע"כ מה שמצא כן בגדיים ומלאים קטוחת גרמה לסם ודרך הוא שיחמלא פגיעתה וזו אלא נחמלא איחרא לה ודי לנו שבבשיר בשעה מליאתן דהייט בעודן בקטוחתן ומ"מ אינ"ג דלענין מופחת הבשור בבקלאו בגדיים ומלאים עד למ"ד יום רק בשעה הדחק והפ"מ יש להקל כל שבקלאו כן בלשון כמי אדם מ"מ יש להקל בזה בשביעות כיון דמשעות הרמ"א להקל אף בנסה וגם כי חסרון בוורדא קל מפי כיון שיש מכשירין לגמרי ולכן נלענ"ד להקל בזה ובכה"ג כתב לימוד זה מלופחת והנלענ"ד בתחתי : (קבא) יש לבדוק כו' . בהגהות הר"ן אחר שהביא בשם גליון עיטניתא החסירה כו' . כתב אבל אם אין נוהגין כן אלא בכל שיתה מקומה אינו מכיריו בין בגדי וכין בעלה עכ"ל ולענ"ד ע"ע דאינ"ג דלא ס"ל בכבדה הש"ך כיון שהבוסם עומד במקומו כו' . מ"מ הרי אינו נופל כתב לעיל מיעט קבלה להכשיר רק אם יש כיס להחתיכה יש להטריף והייט מבוס דס"ל אא"ל אחר ווכד וכמ"ם בס"ק שלפני זה ותפי' בנסה מכשיר מעטם זה ומכ"ם בגדיים ומלאים ותפשר דס"ל דהכא מיירי שאין שיעור ווכד בבוסם הנשאר וע"כ אינו צריכין לצירוף זה וכל שאין שיעור הוורדא אבלה כ"א בצירוף החתיכה וחחתיכה עומדת במקום אחר שיתה מקומה מיקרי ושיין לעיל ס"ק קי"ח ומכל מקום אפשר דאם יש שיעור בוורד הנשאר אע"ג דאין סבירא לן דבעינן אותר ווכדא וא"כ צריכין אנו לצירוף החתיכה מ"מ בסבל זה אין נקרא שיש מקום וכמ"ם הבוסם במקומו ואין צריך צירוף החתיכה . לקמן להותר לבד וכיון דבלא"ה יש מקלין אף בלא צירוף החתיכה כל שבבוסם בבקומו כמ"ם לכן שפיר יש לסקל בזה : (קבב) בימין כו' . עיין בגמ"ם וס"ם להכבי' כיון בגמצא בצד ימין לו שמאל וכן מבואר מל' הר"ן שבאתה בס"ק קי"ט שכתב וזה לך קבלה כו' ע"ם מבואר כן להרי' וגם בכנה"ג כתב שמעמ מפי הבודקים מומחים שדרך להמצא החסרון בצד שמאל ע"ש : (קבג) ועי"ל צירוף כבר כתבתי בס"ק קי"ט דבכנה"ג אין מועי' צירוף וכ"כ בס"ק קכ"ל דבכנה"ג שפיר אם באתו לגרף החתיכה הרי שיתה מקומה וכן נראה מהש"ך שכתב דל"ד לגמרא בצד שמאל הבסר הבוסם במקומה עומד אלא שחסר קצת נראה הטיטניתא כו' ח"מ דבכנה"ג שאין בוסם דבר אמיתו כיון שאין בו כשיעור ואפי' אם יש בו כשובי אינבע נראה דמ"מ כמ"ם בה"ם ס"ק נ"ב כיון דשיעור ע"ד הוא כבבר אמינו אל תנדל והוא יותר משובי אינבע אין להחיר בשביל הבוסם ואע"ג דהתם קאי בלא צירוף מ"מ מסתבר לענ"ן זה גמי אין בורי מעל' ומורד רק לענין לחשבם כאחד אבל מ"מ כל שאין שם שיעור הוורדא לא חשיב לחיות עגרר אחריו החתיכה ולחשבו כאלו הוא על מקומו ועיין בשמ"ח סעיף ל"ז אם נחפצל הוורדא כו' ולא דמי לצירוף החתיכה דהתם עיקר הוורד בלימה כו' ונראה דכ"ם בזה : (קבד) ויראה לי כו' . עיין ס"ק ק"כ הבתחי דבכרי הר"ן מ"ם דאם החתיכה יש לה כיס מעטה מבוס ג' דברים והביאו בקלאה בח"ם ס"ק כ"ב וכתב שכן ל"ל דהא אף בלא כיס בכר חפה בד"מ כו ולכאורה אין זה קו דבלא כיס מה"ח לחשוב לצירוף עיטניתא וכמ"ם בביאור לפ"ך בכוונה מהר"ם ס"ם אבל בים כיס הא קמן שבא להבלים חסרון הטיטניתא ומ"ם הר"ן שם ע"ז אם יחר כיס הייט משום דהר"ן לא ס"ל שמתרפין החתיכה וכמבואר שם משא"כ תלן לדין כשתרפין החתיכה לטיטניתא שבאה שלא יחר ומ"ם אז"ז דלא"ע"ג דאפשר לחתוק ולומר דכך תורחא עד לחמלא עם כיס מ"מ ריעותא איכא עכ"ל לא ידעינא מאי דוחקא ומאי ריעותא איכא דאין

כלון רק רישומא דחילוק הוורדא וכשמצרפין לון כלון ומכ"ש לפי מה שלדד בס"ם ס"ק מ"ז לחם טעם בבים יחד לפי שאין דרך להמצא הבים ריק ואוקמו ומסתמא יהרה הוה כי' ואחמומי אחמה ע"ם ומ"כ סבא מחיזקם הבים תשמם לאחיכה הסייך לעיונותא למאי ניחוש לה לכן נלענ"ד דאין להחיכה הסמנאה כביעור ע"ד שאז אם לא נדון אותם כחדא יש כאן רישומא שאין תואר וורד וגם סחמיכה מאלו האומה היא יחרה מקמא ומכ"ם שם לה בים ויחרה מקמא עם בים יש לפסריף כמו שמחבר וגם שהוא כמו שני וורדות וכמ"ם הס"ך בשם מהר"מ דאם יש לה בים הרי היא וורדא בפ"ע ועיין בביאור לש"ך מזה ומ"כ אנו אין לנו לפשען כ"א על סירוף בלבד בכס"נ דאיכא כמה רישומות לא סמכינן עלי' אבל אם אין בחמיכה כע"ד א"כ אף בלא סירוף אין כאן חשש יחרה מקמא ומחמה שאין בה תואר וורד כראשה יש מכשירין כמש"ל הלכך סביר יש לסמוך על הסירוף אף בים לה בים: (קבה) אע"פ שאין כו' · בד"מ כתב מיהו יש מקילין אם נמצא הוורדא בתואה לעמה בשורש שלה תאינא עע"פ שבראשה אינה לורחה מעע יש להקל מאחר דבבים מכשירין בכל ענין עכ"ל וכ"כ בהג"ה ובביאור לש"ך כתבתי שר"ל שא"ל לחיות עגולה בראשה דוקא ולא חדודה אלא כל שם תואר וורד בשורש שני בהבי ע"ם ומקור דברי הרמ"א הם לענ"ד מלשון הבדיקות שהעתיק הרש"ן אם הטיעוניתא אחלק לבנים לשני חלקים וכמ"ם לעיל ס"ק ק"כ שכן מוכח ג"כ מהלשון שהעתיק הר"ן בשם הרמ"א שמפרש דהך בדיקות אין עשתם משום סירוף שחמיכה רק לפי שהשורש כשורש אלבע עומד כדרכו וחזו שרמז רמ"א במ"ם רק אלא אם' הפוכה ולא שיאתה מקומה ולפ"ז מבואר מ"ש הרמ"א שיהי' תואר וורד בשורש אלה אין ר"ל שהחי' עגולה עם חרץ אלא ר"ל שיהי' לו תואר הראוי לשורש וורדא כמוה שהוא בשאר בהמות בשורשו שהרי לחד זה מאם הוורדא נחלקה לבנים דמחיר החם לא מעשה סירוף שהחיכה היא כתו יחרה מקמא ואם"כ מכשירין ומכ"ם בשהחיכה הסירה ואין מוצאת כלל דלא איכפת לן בשאר תואר הוורדא בראשה כל שהשורש כשורש אלבע עומד במקומו ועיין בס"ם ס"ק נ"ב מ"ם בהתקעה הוורדא אין להחיר בשורש אלבע דכ"ד יש להחיר שהוא כפרק אמצעי ע"ם אך מ"מ א"ם הא דהר"ן בהחלקה לשנים מייירי בים בשורש ע"ד אלא דקאמר כיון דעכ"פ שורש אלבע במקומו שני בהבי ולדינא נלענ"ד דבעינן שיהי' לה תואר בשראה הנגיל בה והייתו עם חרץ ואז אע"פ שאינה עגולה בראשה וחסר קצת בראשה יש מקום היחר אם לא במקום שהוא לאסור ואם בהקעה ונשאר כע"ד ויש עלי' בים ואחרץ אע"פ שאין תואר וורדא לפי שבראשה נגיל לחיות עגולה וקלובה יש להכביר כיון שהשורש קייים ויש בו תואר וורד ועיין בביאור לש"ך מ"ם בזה: (קבו) וירחה לי כו' · בח"ם ס"ק מ"ז הארוך להחזיק במנהג המחמירין אם נמצא כ' בישים כתב הטעם משום דכל יחר כשהוא דמי וסוחו שיעשו הבישים והגבל גם הוורדא כיון אלא יהי' לה בים ומה דמייתי המשנה בעיתן לאי' מערפס' דכבדא כיון שאין סערפה מחמה עצמו מהני סחימה וס"ל אין האיסור בבים מחמה עצמו כתב אז"ז דהתם שאני כיון שאין הבהמה ערפה בו מעלה ארוכה ע"י הקרום משא"כ כאן דאף שאין הבהמה ערפה אמרינן דבשהוא דמי כדמשמע מחולין דף נ"ח ואנכי לא ידעתי משמעות מהתם דהא דקאמר שם לא שנו אלא בימיו יד כו' · י"ל דבימיו יד בחמה לא אמרינן דבשהוא דמי דכל שאלו שיעו אינו ערפה אז אם יש יחר לא אמרינן כלל בשהוא דמי ודוקא בשילי דמערפא בה והטעם כמ"ם בהבהוה מהרי"ו בכל אבר יוקר ממעיין בפ"ע וכשאני אברים יוקרים ממעיין אז סוף שיהם להמעל ע"ם והייתו באבר שהבהמה חלוי בו וערפה על ידו שיעקרו מרובה משא"כ בדבר שאין חיות הבהמה חלוי בו ביעיקר מועטה שני ל"י ואינו בשהוא ול"ל הרשב"ן בספר יבין שמועה ס"ה אבל מנבה אפי' כע"ד ערפה וכיוצא בזה דברי חכמי הטבע כי הם אמרו בשים תוספה באברים לו בטולל לו במספר הוא מביבוי המוחר כמו האמה שהלך תלומים לו האים שיהיה לו כ"ד אצבעות כמו שנזכר בכתוב בשמואל וכבר מצאו נוזל בעל ארבע כנפים וכן אנו רואים בכל יום ביצה בשני חלמונים וזה בשהגדול וכבוי המבקר הוא במקום הראוי בגון שים לו ב' ראשים וכבר הזכירו ז"ל יעוקא דליתילד בתרי ריסי ודליתו בחוך ביצה א' אפרוח בשני ראשים בכל ראש ב' עינים אבל אם אינו במקום הראוי שיהי רע ואינו ממנהגו של עולם כו' · אם הוא באבר שבהבמה ערפה בו במקום שאינו נהוג בגון אבנה דריאה זה אינו מפני הוספה כח כמו בדבי דאוני אלא מפני בלבול הסירה והלשה כח וכיון שהסירה נתבלבלה הרי אוהו יחיר בחבר עכ"ל משמע ג"כ דדוקא באבר שבהבמה ערפה אמרינן בי' יחיר בחבר אך תדברי הרשב"ן שם קודם לזה משמע דבכל גווני אמרינן בשהוא דמי שבחבר שם לענין יחרה בדבי דאוני דאינו יחרה שאינו מחמה ריסי ומנהגו של עולם אלא מחמה בריאות גדולה והוספה כח זה היחר אינו בשהוא ול"ל שאפי' לאחזה מיחמה מוס אע"ג דבעלה ג' ידים לאורם לאחזה ולהדיום שריא היינו דוקא ביחכון שהוא מקום שאין בו ערפה אחרת יד אינה ערפה אבל יחרון שהוא במקום שהחסרון אורר להדיום אלו הי' אסור לגבוה משום נס להדיום הי' אורר דבאבר שבהבמה ערפה בו אין לנו הפרש בין נבוה להדיום שאין אסור לגבוה אלא מוס הגיבר בחוץ וערפה מבפנים כמ"ם בפ"א במנחות עכ"ל וכזולתו מבואר דבשלמא ביחיר יד שפיר הוה מוס דאמרינן בי' דבשהוא דמי ואע"ג דלא מיערפא מקום הפסרה יד אינה ערפה מ"מ מוס הוי כיון שהוא בשהוא משא"כ היכא שאם הייתו אומרים שהוא בשהוא היחה ערפה וע"כ דאמרינן דלאו בשהוא דמי א"כ אבר

הדבוקים במקום אחר הם בלא בים יש להטריף:

קה יש שנהגו להקל אם יש תואר וורד בשורש שלה והוא שיש לה תואר הרגיל להמצא בשורש הוורדא והחריץ שם בדרכו (קבה) אע"פ שאין לה תואר וורד בראשה והוא שאינה עגולה בראשה וחסר שם קצת ואין לסחות בידם ובמקום שנהגו איסור אין לשנות וכן אם נמצא הוורדא קטנה בשיעור עלה הדס לבד ויש שם בשורשה תואר וורדא שיש עליה בים ויש שם חריץ אע"פ שאין תואר וורדא בראשה לפי שרגילות להיות בראש הוורדא התיכה עגולה וכאן אין כן מחמת קטנה יש להקל כיון שהשורש קיים ויש בו תואר וורד:

קו הוורדא דרכה להיות בבים להצילה מרחיפת האונות ואם אין לה בים בלל או שיש לה שני בישים ושניהם בימין טרפה (קבו) ויראה לי שאם אין הבישים דבוקים זה בזה אלא הם שני בישים נפרדים אע"פ ששניהם בצד ימין או אפ' אם הם מחוברים קצת בתחלתן ולבסוף נפרדו ונעשו שני בישים יש להקל בהפ"מ (קבז) ואם הבים השני הוא בצד שמאל והבים ריק ואין בו יתרת בלל בשר:

קז זה שכתבנו להטריף באם שני הבישים הם בימין אין הפרש בין בישים קי"ל דבבר ולפבר דגם אז"ז מודה לזה ואע"ג דלענין יחיר בים בסמלל כתב הטעם בסמ"ח להחיר משום דאין לו שייכות לבים שבימין משמע דבימין בה"ב אסור אפשר שכתב כן להחיר בסמלל אף במקום שאין הפ"מ לאמנם מסתימת דבריו לא משמע כן מ"מ סמוקל בהפ"מ בבה"ב יש לו על מה שיכמוך בלענ"ד ומלאתי בבבה"ג בשם אז"ז דמש"ה שכתב ג"כ דדוקא בדופן ח' לבישים אבל אם הם רחוקים זה מזה אע"פ שמתחם בימין בבר ע"ם שים שם מ"ם וא"ל שטעמו משום שהבים הני אינו במקום הוורדא ממש וא"ע ובמשנות זהב ס"ק ו' כתב ג"כ שאם אין הבישים תלוים יש להחיר דהא ב' ווהדוה מבשיר הע"ז בשאין נוגעין וב' בישין אפשר שאר אחרומים מודים וע"ם שהביאה דברי סמ"ב דתרי רוחין לא אמרינן ורחייהו מערפא דבבדא ומה שדחה אז"ז משום דהתם ע"י סתימת הקרום סופו להעלות אבוכה וכתב בשמשנות ע"ז דהמ"ב כתב וכתבה בערפא בין למ"ד אין סרכא ב"ב ובין למ"ד יש סרכא ב"ג כוונה דלמ"ד יש בים סרכא ב"ב אלא שסופ' להתפרק קצת לזה מבשרים בערפא למ"ד דסרכא סוכל בחברים מעטה סופו להתפרק א"כ יהי' ודאי נקב אלא הרי רואין לא אמרינן עכ"ל וז"א דלבבדא עדיפ' הו"ל למימר אפי' למ"ד אין סרכא ב"ע דמה בבך שעלה קרום מ"מ הקרום סופו להתפרק ומה יועיל לזה מה שאין הערפה מגד עצמו וק"ו הדברים אם אפי' למ"ד יש סרכא ב"ג הבירוק מועיל שישעה נקב וערפה ע"ם סופה מכ"ם אלה בבר יש נקב וסופו להתפרק דלא מהני ואם נאמר דבין שאין הערפה מגד עצמו אין עתיד להתפרק והו"ל בסרכא בסדרן דמהני סתימה לרש"י א"כ מכ"ם דגם לבישה הבוברים הטעם משום סופו להתפרק בבה"ג דהכא אמרינן שאין סופו להתפרק ולקמן ס' ל"ו ס"ק כתבתי שלענ"ד יי"ל דע"כ לא אמרינן סופו להתפרק אלא בריאה אבל בשאר אברים אע"פ שהערפה בהם מגד עצמו מ"מ כיון דמיתת נייתי אין סופו להתפרק אך דבלא"ה דברי המשנות המוסים שברי מבואר בהה"ד סי' קס"ד דלשיטה דים סרכא ב"ג אלא דסופו להתפרק אין מקום כלל להטריף בשאר אברים. מחמת סופו להתפרק די"ל דע"כ לא אמרינן הני אלא בריאה שקרומים רכים ודקים אבל לא בשאר אברים אלא שכתב די"ל דאע"ג דבריאה לפעמים הסרכא בלא נקב מחמת לחות מ"מ בשאר אברים אין לן לומר דע"י נקב היא דאל"כ לא היה נדבקת מבחוץ ע"ם א"כ מבואר להדיא דעכ"פ מעשה סופו להתפרק אין מקום להטריף בשאר אברים בלל אשאלו אם נראה להטריף משאר אבריים לא"ד יש סרכא ב"ב ע"כ הטעם משום דבזה מודה שע"י נקב בא (ומדברי הבמ"ח סי' כ"ו מבואר דס"ל דלבך מ"ד אין להטריף בלל ע"ם ומ"ם בס"ק הא"ל) וא"כ היכא שאין הערפה מגד עצמו שפיר כתב אז"ז משום דמעלה אחוכה וסוף הנקב ליסתם ומ"ם המשנות בבוונה הס"ב ליתא ופשוט דהדרבה הס"ב כוונתו לסיפר דאפי' לא"ד אין סרכא בלא נקב מכשירין בערפא אע"ב דים ודאי נקב משום דאין נקב מרגיש מגד עצמו וזה מבואר להמעיין שם ועיין בס"ק אאח"ז שאין לאסור מעשה הב' שכתב אז"ז שהמשנין דאחמוחי אחמה ע"ם: (קבו) ואם הבים הב' כו' · עיין בס"ך דיחיר בים בלד בסמלל בבר אם אין לו אבק וורדא ובה"ם ס"ק מ"ט כתב דלפי הטעם שכתב בס"ק מ"ז לאסור יהיר בים משום שאין דרך בימצא בים ריק ואין בו ומסתמא הי' בו אזה יהרה ואחמוחי אחמה כו' א"כ אין לאבק בין ימין לשמאל אלא כיון שמהרים מזייל כ"כ מסתמא קיבל אזה חילוק בזה טכ"ל ובאמת מ"ם אז"ז בס"ק מ"ז שכעין זה מצינו בכוליא שאם היא ריקנית אמרינן שכוליא הי' בו וגימוחה כו' לענ"ד דאי' זו ל"ע דהתם שדנך כל הבהמות שיהי' לסם כוליא במקום הזה וזו אין לה והבים הוא חלב וריק מלאה אחמה דמסתברא שהי' כאן כוליא ואחמוחי אחמה משא"כ בזה שהבים עם הוורדא לפנינו בשביל בים ריק לבד אין לנו להחזיק איסור לומר שהי' כאן יהרה אלא אמרינן שהאלי בשר בעצמה ניתנו בעין בים לו מחמת ריבוי הליחות שמצאו שם נאנג מסם בעין בים ואיך שיהי' בשביל בים זה לא יצאה מחזקת בשרותה לגבוה שעוד אחה הי' שם מה שאין דרך בהתות בלל בזה משא"כ גבי כוליא ואלי דשכיח בפי שיהי' שם כוליא ויהי' נימוק מחמת מיזה חולי מלמחלי אלא הי' שם כוליא בלל מהולדה אלא שכיח בלל ומה"ם מטרפין ולא מוקמינן אחזקת בשרות שמהולדה לא הי' לה כוליא ומעיקרא לא הוה בה ריעותא אחיים בלל דבבה"ג מחזקה גמורה היא לכ"ע וכמ"ם בסי' ל"ו לענין חסרון בריאה מהולדה

יעיין

מוס נמי לא הוי וכן נראה מדברי הרמב"ם שפסק בנבלה בכוליא אחה בשרה ואפ"ה כתב בפ"ב מהל' איסורי מזבח שכל שיהר בחסר לפיכך אם נמצא ב' כליות פסולה ע"ם ועיין בפר"ח סי' מ"ל ובפלתי ובמחזיק ברכה סי' מ"נ ובמשנה זהב שם שהאריכו בסוגיה דבבוהה ועכ"פ מבואר דאף במידי דלא מיערפא בי' אמרינן כל יחר בכשול וא"כ ה"ם לענין יחיר בים ומה"ם אז"ז אף בלענ"ד לחלק בדבר דדוקא אם שני הבישים הם דבוקים זה בזה בים אין לנו בדבר דדוקא לענמרי דאז אמרינן דבשהוא דמי ואין כאן בים אינם דבוקים רק שים שם שני בישים נפרדים זה אצל זה אפי' אם הם מחוברין קצת בחחלתן ולבסוף נפרדו ונעשו שני בישים ים לסתוך אמהם"ל ומ"ב להקל בה"מ בפ"ם הס"ך בזה משום דבזה ים לנרף דעת הרמב"ן והרשב"א ושוד פוסקים דמפרשים בשהוא דמי אין פירוש בשהוא לגמרי רק כאלו נימל ממקומו שדוקא שם ומה"ם מחמירין בשני מחולין דבוקים בשומרים בסימן מ"ג ע"ם וא"כ כאן שים פוסקים דאפי' נימל הבים לגמרי כשר רק שאו מהגין כדעת המחמירין וזה שם כאן יחיר בים ים לנרף דעת הפוסקים הנ"ל אלא הו"ל בנימל לגמרי רק בנימל ממקומו שהוא הדבוק שם (ועיין בס"ז סי' נ"ה גבי יחרה שלא במקום נ"ה הקל מחמת זה) וא"כ ל"ה רק בחיי' הבים ובעיקר

קח יש תואר וורד בשורש שלה והוא שיש לה תואר הרגיל להמצא בשורש הוורדא והחריץ שם בדרכו (קבה) אע"פ שאין לה תואר וורד בראשה והוא שאינה עגולה בראשה וחסר שם קצת ואין לסחות בידם ובמקום שנהגו איסור אין לשנות וכן אם נמצא הוורדא קטנה בשיעור עלה הדס לבד ויש שם בשורשה תואר וורדא שיש עליה בים ויש שם חריץ אע"פ שאין תואר וורדא בראשה לפי שרגילות להיות בראש הוורדא התיכה עגולה וכאן אין כן מחמת קטנה יש להקל כיון שהשורש קיים ויש בו תואר וורד:

קז הוורדא דרכה להיות בבים להצילה מרחיפת האונות ואם אין לה בים בלל או שיש לה שני בישים ושניהם בימין טרפה (קבו) ויראה לי שאם אין הבישים דבוקים זה בזה אלא הם שני בישים נפרדים אע"פ ששניהם בצד ימין או אפ' אם הם מחוברים קצת בתחלתן ולבסוף נפרדו ונעשו שני בישים יש להקל בהפ"מ (קבז) ואם הבים השני הוא בצד שמאל והבים ריק ואין בו יתרת בלל בשר:

קח זה שכתבנו להטריף באם שני הבישים הם בימין אין הפרש בין

(ועיין נקמן ס"ק קל"ט ומצאתי בשו"ת כתיבת יד הגאון מנ"ם וס"י ז"ל שכתב להוכיח דיש להכיר בנקב שהוא מהולדה דאע"כ כל נקובי דעלמא הטמרי דלמא עולדה כן והוי חלין לקולא בקודם לידה דהוב בהמות כמרוח כי היכא דחלינן בזאב ס' ועוד דנקב שאין יחוש אם נעשה קודם שחיטה לו אח"כ ליטחני מטוס ס"ם שמה לאחר שחיטה ושמא עולדה כך ולפי מ"ם לק"מ דהכא שכיח טפי לאיסורא כיון שיש כיס לפניו והוא ריק ובכה"ג לא מוקמינן לחזקה מטא"כ כאן אין להטריף מחמת הכים כלל ונראה לדבר כתב הא"ז וכעין זה כו' תשוב דאיכא לחדוש כמ"ם ונב הא"ז ודאי שאין דעתו להטריף בשביל מעב בל ל"ל שם) אלא ע"כ משום דשכיח טפי לאיסורא כיון שיש כיס לפניו והוא ריק ובכה"ג לא מוקמינן לחזקה מטא"כ כאן אין להטריף מחמת הכים כלל ונראה לדבר כתב הא"ז וכעין זה כו' תשוב דאיכא לחדוש כמ"ם ונב הא"ז ודאי שאין דעתו להטריף בשביל מעב בל ל"ל אף להטריף בשביל מעב זה לבד דא"כ אף להמכשירין בחסרה הוורדא היה ראוי להטריף ביחיר כיס מעבה זה ומדבריו בשמ"ה מבואר דלהמכשירין חסרה אין להטריף מהאי טעמא ע"ם בשעיף ל"ה אלא נראה שלא סמך על מעב זה אף להטריף רק לפניו כתבו להחזיק קלא במעוז המגהג ולכן בכך דעת שבתבתי בס"ק שלפני זה להקל בהס"מ אין לאסור מעבה זה ועיקר הטעם הוא משום דכגמול דבי וכמ"ם שם : (קבח) יש להטריף • בח"ם כתב בשם ר"ל בל בשם דמש"ה דוקא בהוורדא נהיה מבריאה וכן משמע מלשון הרמ"א אך מהר"ן דכתב בימין מרפה אבל לא בשמאל אלמא דימין דומיא דשמאל שאין נהיה ואפ"ה מרפה ובד"מ כתב סתם כו' ע"ם • וכן נלענ"ד דכיון דהטעם משום דיבר כגמול מה לי שנהיה הוורדא לו לא שוף סוף כיס יחר כגמול דמי והו"ל כגמל הכיס שהוורדא משמשת בו דמרפה והרי יתיר רגל וכיוצא אע"פ שאין משמש כלום מריפה ואין לחלק משום דהוא מידי דלא מיטרפא ביס דבגר כתבתי דאף בכה"ג אמרינן כל יחר כגמול וא"כ אין לחלק בזה : (קבט) ויראה לי כו' • עיין בבאור לש"ך שכתבתי שאין להחמיר בזה כ"א בשבדק ומצא שא"א לה לנוח בכיסה אחר הגפיתה ויציאה דבוודה קממעט שאין להכשיר בזה אבל אם לא בדק אין להטריף מחמת במצאה חוץ לכיסה כיון שהר"ן כתב לענין שרכה הוורדא שדרך שוודא שאפילו הכיס שמונחת בו פעמים הרבה יוצאה ממנו וכ"כ בשמ"ה כיון ל"ם בעיף מ"ו א"כ אין זה ריעותא ואמרינן שבופה היה לחזור לכיסה אם לא שבדק ומצאה שע"י הגפיתה בר' יוצאה מכיסה ע"ם ולכאורה י"ל דודאי לפי הטעם שני שכתב בשמ"ה דאין דאין מונחת בכיס הו"ל כחלו אין לה כיס כלל שפיר י"ל דאין להחזיק ריעותא ואמרינן דבחיי' סיתה נכנסה ויוצאה כדרכה כיון דרבי' מכשירין אף באין לה כיס כלל משא"כ לפי הטעם שכתבו הפוסקים דכיון דאינה מונחת בכיסה מוסגיה מקומה וברפה דיעוי מקום מוזכר בתוס' ים להחמיר בזה טפי ותוספתן לומר שאם היה מחזיר אותה לכיסה ג"כ לא היתה יכולה לנוח והיתה יוצאה מתוכה ע"י גפיתה ובהכי הוה א"ם מ"ם בשפתי דעת דלמה יהבו הפוסקים טעמא משום דגיעתה מקומה ת"ל כיון שאינה מונחת בכיסה הו"ל כחלו אין לה כיס ולפי מ"ם י"ל דע"מ לענין אם לא בדק להחזירה לכיסה דמטעם שיעוי מקום אף בזה ברפה אך לענ"ד אין לחלק בזה דאף להאי טעמא אית לן לאוקמא כשרות כיון דאורחא בהכי לגאת החולה לפעמים והא דהוכרכו לתה טעם משום שיעוי מקום כתב במשבצות דע"מ לענין ה"מ נם י"ל דע"מ אף במקום שנהגו להכשיר באין לה כיס מ"מ בזה נרע שמורה על שעי מקום וכמ"ם בהשובה שאכתוב בק"ה שכן נראה מדברי הרמ"ל בזה וכן משמע מדברי הת"ם שאין בזה כ"מ לדינא בין הטעמים רק דאקם טעם הב' לומר דאפילו אם הכשירים מראין אלא שיעתה מקומה ברפה מטעם אין לה כיס ונם לקמן ס"ק קל"א אבאר שעל טעם דשיעוי מקום ים לאפקפק קלא ולעיל ס"ק קט"ו כתבתי שלענ"ד לדינן אין להחמיר בשיעוי מקום טפי ע"ם ולכן אין להחמיר בזה אם לומר שאין ריעותא כלל וכמ"ם ואף שים לפרש לשון הש"ך דכוונתו מ"ם כלומר כו' דהיינו שלא כשמעיתין כו' כ"ל דלא הקשי מה בכך לשון הש"ך דאם בתוכו אינו למבדקה ובהגיתה בתוכו ונרגלה אם הנא ע"י גפיתה ולזה הינו דאה"ל קאמר דמטרפינן בכה"ג כשמעיתין כו' וה"ב אם לא בדק כלל דברפה וקלא מטעם כן לשון מהר"מ בת"ם שכתב אם נמצא שם בגפיתה כשרה שרפה אבל טפחין הריאה ואח"כ מכניסין תוך הכיס אם נמצאר שם בגפיתה כשרה שרפ"ל ומלשון הגהות בדיקות בהגיה סד"מ וכ"כ הר"ן יגפח הריאה ויעתקה כו' ליכא למטעם מיעוי דאיכא למימר דוודאי אי אינה קמן לריך למיבדקה שמא לא תמצר בכיס דברפה כדמסייס בסיפא דמלתא ע"ם אך לענ"ד לשון הש"ך מבמע דוקא בכה"ג שבדק ומצא שוצאה אחר גפיתה וכן משמע מהרמ"א דאל"כ ל"ל אך דאפילו כשמעיתין כו' רק הו"ל לאתמוטיון כתה דהתירא דאם כשמעיתין בתוכה אינם יוצאה ע"י גפיתה כשרה אלא ודאי כמ"ם וכן משמע בלבוש שכתב ואינם מונחה בתוכה שכשמעיתין אותם בתוכה חוזרה ויוצאה כו' ע"ם כגמל"ד : (קל) ויראה לי כו' • מהר"מ בספר ה"ם כתב ח"ל וא"ל נמי דס"ה אם נמצא הוורדא חוץ הכיס ואינו מונחה בתוכו דאפילו מונחה בתוכו דלפי מונחה נמי ברפה כמיוצא ע"י

בין שהוורדא מונחת בשניהם ובין אם מונחת פעם בזה ופעם בזה ובין שאינה מנעת להשני בלל שתובל להניח בתוכו (קבח) יש להטריף :

קח כיס יתר שאמרנו להטריף צריך שיהיה לו ניד שפה לפיו כדרך כיס הוורדא אבל אם אין לו ניד אין זה כי אם דלדול ותלתלי קרומים המתהוים מחמת ליחות בלבד ובשר ואם הוורדא יש לה כיס אחד לבד ומונחת בתוכו בראוי בדרך שאר וורדות אלא שהכיס אין לו ניד שפה לפיו אין לאסור בשביל זה :

קט אם הוורדא יש לה כיס אלא שאינה מונחת בתוכה ואף בשנותנין אותה לתוכה חוזרת ויוצאת ממנה בשנופחין הריאה ברפה שכיון שיצאה מהכיס מן הסתם שינתה מקומה ונם אפי' אם נראה ע"י סימני עמידת הסמפון שלא שינתה מקומה רק שהכיס נתרחק ממנה עד שלא תובל לנוח בו ברפה לפי שכיון שאינה מונחת בתוכו הרי זה כאלו אין לה כיס כלל (קבט) ויראה לי שאם בשעת בדיקת הריאה מצא הוורדא חוץ לכיסה ולא הספיק לבדוק להניחה בכיס לראות אם תצא ממנו ע"י נפיחה או לא יש להכשיר :

קי אפי' אם הוורדא נמצאת חוץ כיסה כדרכה וע"י שנפחו הריאה היא יוצאת מהכיס ואינה יכולה לעמוד בתוכו יש להטריף (קל) ויראה לי שבמקום הפסר יש לחקל בזה ואם היא חוזרת ונכנסת לכיס ע"י הנחת היד בנחת עליה יש להכשיר בכל ענין ואפי' אם בשעת הוצאת הריאה היתה הוורדא חוץ לכיסה יש להתיר בזה :

קיא זה שאמרנו להטריף כשהיא חוץ לכיסה יראה לי (קלא) שאם הכיס קרוב מאוד להוורדא וכשמעבין ומכשמשין בו בידים ומתחיקאותו קצת ומקרבין אותו אל הוורדא היא נכנסת לתוכו ואינה חוזרת לצאת ע"י הנפיח יש להכשיר : אם

נפיחה דע"כ לא מיירי הכא בכיוצא ע"י נפיחה הרבה דבכה"ג ודאי אין להטריף אלא בכיוצא ע"י נפיחה כדרכה ואין מילי דריאה כשהיא נפוחה מעבריגן ע"ם ולענ"ד ז"ל דאכ בשעה שהכודק שלא ידו במלאכה הריאה שיתה שוכנת חוץ כיסה א"כ ע"כ דמחיי הבהמה היתה בהוצה שהרי א"ל לומר כי בלאת רוח הבהמה היא היוצאת למטה בתוך כיסה ולא חלו בה ידיה אלא ודאי דבחיי' ג"כ היתה שם וכאן נמצא וכאן היה ואע"פ שע"י הנפיחה כדרכה היא יוצאת בע"כ ע"כיון אם לחלוק בהשובה שבחיים זו ואולי היה לחלוק שבחיים לא היתה נפוחה כ"כ בלופן זה שהי' נכנסה ובכה"ג מעבריגן נגי נקבע מחמת נפיחה כתב"ל סימן ל"ו לענ"ד לחלק דלא מצאי' לפי הטעם שבתב הלבוש שם דאמרינן נקב היה שם ועלה בו קרום דק וחלוש ולכך נקבע עתה מחמת נפיחה ע"ם והביאו בשמ"ה שם א"כ כאן ל"ם זה ונחמה נם שם צריך להבין דכיון שאינו אומרים שלפי שנקבע מחמת הנפיחה נם בחיי' לא' היה יכול להחקיים ולעמוד וקא קשיא לי דהא אנו רואין שלא נקבע בחיי' א"כ מאי קא מצאי שאנו אומרים שעלה קרום מחמת מכה מה בכך ס"ם הא חזינן שלא נסחר בחיי' וע"ל דבקרום חלש שעלה מחמת מכה ודאי שאנו אומרים שפפי שומר ליסחר אחר בחיים ע"י נפיחה דבחיי' היא מוחזקת טפי מחמת רוח חיים אשר בקרבה וכמ"ם בת"ם שם אלא דלענין קרומי הריאה עצמה אין לחלק בכך כיון דהוא דומה מן הריאה הקרומים שלהם מחקיימים ועומדים אע"פ שנפחים אותה אחר שחיטה ולכן מסתברא שבבר נקבע בחיים ושהה עלה קרום מחמת מכה והוא קרום חלש שבופו ליסחר ולכן נסחר עתה שאין בה רוח חיים וכמ"ל בשם שו"ת פ"י ולכן נקרעה זו ועיין בק"ה שם שבאמרתי יותר בזה וחה שיך לענין

נקרעה מחמת נפיחה מבא"כ בזה כיון שאנו רואי שהיתה בחיי' בחוך כיס' לפלאי ליחות אין לחלק בזה : (קבט) ויראה לי כו' • בשמ"ה שם משום דבחיות זו ואולי היה נסחר הקרום בחיי' מחמת שלא היתה נפוחה כראוי מחמת החולי עכ"ל מ"מ אין מקום להטריף כאן דהתם עיקר הטרפות הוא לפי שעינו הרואה שהקרומים דקים וחלושים בטבעם וכמ"ש בק"ה סימן ל"ו בשם הל"ת וגם בזה כתבתי שם לפקפק הטרפות זו מנין לנו ע"ם אבל להטריף מחמת דמחכתא שלא היתה נפוחה כ"כ בחיי' בשביל זה אין מקום להטריף וע"ם בק"ה על דברי המשבצות שכתב אם נפוחה רק מעט ע"ם וא"כ כאן שהרי לפניו שהיתה נפוחה אלא דמחמת גיפחה ומי הוא שיוכל לשער עין הגפיחה כדרכה הדבר הלוי בגפיחה הבודק החזק הוא הרפה ועוד שגם בענין נקבע מחמת הגפיחה איכא דעות להכשיר כמ"ם שם וכק"ה והבאתי בקצרה בפ"ה מעט הפ"י בהשובה שגפיחה אדם בכח גדע גם כתבתי שם לחלק משום שאין לרוח מקום לצאת כיון שהבודק מקן פיו אל פיו הרוח בוקע ועולה וכל כיוצא בזה ולאיתי בעולה יצרק שכתב וז"ל וא"ל דה"ם אם נמצאה בחוץ הכיס ומנפחין הריאה ואח"כ יוצאה מן הכיס הטרפה דודאי שיתה מקומה וא"ל דלמא הבודק נפה ביותר שהיתה נפוחה בחיי' אדרבה כ"ז בשמנפח ביותר מתגדל הוורדא בכיס ביותר ובשמיא הויה לו לעמוד בתוך הכיס ובפרט שהאוכר מעכב לצאת אלא ודאי שיתה מקומה עכ"ל ובאמת ז"א ואדרבה י"ל דכיון דהתם בהמות נפיחות מובא מדרך הטפחון וכמ"ם בת"ם כי' ל"ו ועיקבק"ה שם א"כ י"ל שאם היו יכולים לעפות הריאה כדרך שהיתה נפוחה בחיי' היתה הוורדא מונחה במקומה ולא היתה יוצאה מהם ונפיחה זו בא"א לנפות בחיי' הוא שגרם יציאתה ומלשון הרמ"א והלבוש ואחר פוסקים שהביאו הגהות בדיקות נראה ג"כ שאין להחמיר כ"א אם בשעה הבדיקה בתוך הטמוד משא"כ אם נמצאה בכיסה כדרכה אלא שע"י נפיחה יוצאה מכיסה אין להחמיר דאל"כ למה כתבו כלל שאינה מונחת בתוכו הו"ל למיתר דבוהה טפי ומכ"ם לפי מ"ם דאפילו אינה מונחה בתוכו אם לא בדקוה ע"י נפיחה כשרה א"כ העיקר תלוי באם יוצאה ע"י נפיחה בשעת בדיקה הו"ל לאתכוני באין מונחה בתוכו אלא ודאי דאם מונחה בדרכה אע"פ שיוצאה ע"י נפיחה כשרה ולכן נלענ"ד שבמקום הפסד יש להקל ואם היא יוצאה מכם אלא שחוזרה ליכנס לתוכה בשמעיתין הוי בתוכו אליה יש להכשיר בכל ענין אפילו אם בשעה בדיקה היתה חוצה לה דבחייה אמריגן אלא עזבה לה מקומה בענין המבואר לעיל לענין פיגול בטומה כגלענ"ד : (קלא) שאם הכיס כו' • כן נלענ"ד דאם הכיס אינו רחוק מן הוורדא והוא קרוב לה עד שבשמעבין בכיס ומוחחין אותו בידים קלא לקרבו אל הוורדא היא נכנסת לתוכו דים להקל בבחיי' שהיתה נפוחה בטבע היה הכיס מחוה כראוי והיה מונח בתוכו כראוי ולא תלוין בשיעוי מקום דוורדא כלל ובאמת בעיקר הטעם שבתבו דאם אינה מונחת בכיס אתמרינן שהוורדא בינתה מקומה ים לפקפק דמאין הרבנים שהוורדא שיתה דאמת הוורדא עומדת במקומה רק הכיס הוא שנינתה לה מקומו ותנין להטריף מחמת זה ועיין בהשובה מ"ם בזה וא"כ כיון שאין חשש שיעוי מקום המוזכר בהוספות בבור בזה רק ב"ל דהוה כאלו אין לה כיס וכיון שאפשר לחלות לקולא דבחיי' אפיר היתה מונחה בתוכו רק בגלה נפשה כי מתה נדשך ממקומו ובענין דמייתי בת"ם סימן ל"ו מהא דסופה דאתמרינן כיון דמתה כוולא לה וה"ל אע"ל דבבוב בהמות אינה עשויה להתחלה לאחר מיתה מ"מ לפעמים ממלא בזה שמבעה להתכוון קלא ולכן ים להכשיר בזה : רוחין

(קבח) יש להטריף • בח"ם כתב בשם ר"ל בל בשם דמש"ה דוקא בהוורדא נהיה מבריאה וכן משמע מלשון הרמ"א אך מהר"ן דכתב בימין מרפה אבל לא בשמאל אלמא דימין דומיא דשמאל שאין נהיה ואפ"ה מרפה ובד"מ כתב סתם כו' ע"ם • וכן נלענ"ד דכיון דהטעם משום דיבר כגמול מה לי שנהיה הוורדא לו לא שוף סוף כיס יחר כגמול דמי והו"ל כגמל הכיס שהוורדא משמשת בו דמרפה והרי יתיר רגל וכיוצא אע"פ שאין משמש כלום מריפה ואין לחלק משום דהוא מידי דלא מיטרפא ביס דבגר כתבתי דאף בכה"ג אמרינן כל יחר כגמול וא"כ אין לחלק בזה : (קבט) ויראה לי כו' • עיין בבאור לש"ך שכתבתי שאין להחמיר בזה כ"א בשבדק ומצא שא"א לה לנוח בכיסה אחר הגפיחה ויציאה דבוודה קממעט שאין להכשיר בזה אבל אם לא בדק אין להטריף מחמת במצאה חוץ לכיסה כיון שהר"ן כתב לענין שרכה הוורדא שדרך שוודא שאפילו הכיס שמונחת בו פעמים הרבה יוצאה ממנו ל"ם בעיף מ"ו א"כ אין זה ריעותא ואמרינן שבופה היה לחזור לכיסה אם לא שבדק ומצאה שע"י הגפיחה בר' יוצאה מכיסה ע"ם ולכאורה י"ל דודאי לפי הטעם שני שכתב בשמ"ה דאין מונחת בכיס הו"ל כחלו אין לה כיס כלל שפיר י"ל דאין להחזיק ריעותא ואמרינן דבחיי' סיתה נכנסה ויוצאה כדרכה כיון דרבי' מכשירין אף באין לה כיס כלל משא"כ לפי הטעם שכתבו הפוסקים דכיון דאינה מונחת בכיסה מוסגיה מקומה וברפה דיעוי מקום מוזכר בתוס' ים להחמיר בזה טפי ותוספתן לומר שאם היה מחזיר אותה לכיסה ג"כ לא היתה יכולה לנוח והיתה יוצאה מתוכה ע"י נפיחה ובהכי הוה א"ם מ"ם בשפתי דעת דלמה יהבו הפוסקים טעמא משום דגיעתה מקומה ת"ל כיון שאינה מונחת בכיסה הו"ל כחלו אין לה כיס ולפי מ"ם י"ל דע"מ לענין אם לא בדק להחזירה לכיסה דמטעם שיעוי מקום אף בזה ברפה אך לענ"ד אין לחלק בזה דאף להאי טעמא אית לן לאוקמא כשרות כיון דאורחא בהכי לגאת החולה לפעמים והא דהוכרכו לתה טעם משום שיעוי מקום כתב במשבצות דע"מ לענין ה"מ נם י"ל דע"מ אף במקום שנהגו להכשיר באין לה כיס מ"מ בזה נרע שמורה על שעי מקום וכמ"ם בהשובה שאכתוב בק"ה שכן נראה מדברי הרמ"ל בזה וכן משמע מדברי הת"ם שאין בזה כ"מ לדינא בין הטעמים רק דאקם טעם הב' לומר דאפילו אם הכשירים מראין אלא שיעתה מקומה ברפה מטעם אין לה כיס ונם לקמן ס"ק קל"א אבאר שעל טעם דשיעוי מקום ים לאפקפק קלא ולעיל ס"ק קט"ו כתבתי שלענ"ד לדינן אין להחמיר בשיעוי מקום טפי ע"ם ולכן אין להחמיר בזה אם לומר שאין ריעותא כלל וכמ"ם ואף שים לפרש לשון הש"ך דכוונתו מ"ם כלומר כו' דהיינו שלא כשמעיתין כו' כ"ל דלא הקשי מה בכך לשון הש"ך ואם מצינן למבדקה ובהגיתה בתוכו ונרגלה אם הנא ע"י גפיתה ולזה הינו דאה"ל קאמר דמטרפינן בכה"ג כשמעיתין כו' וה"ב אם לא בדק כלל דברפה וקלא מטעם כן לשון מהר"מ בת"ם שכתב אם נמצא שם בגפיתה כשרה שרפ"ל ומלשון הגהות בדיקות בהגיה סד"מ וכ"כ הר"ן יגפח הריאה ויעתקה כו' ליכא למטעם מיעוי דאיכא למימר דוודאי אי אינה קמן לריך למיבדקה שמא לא תמצר בכיס דברפה כדמסייס בסיפא דמלתא ע"ם אך לענ"ד לשון הש"ך מבמע דוקא בכה"ג שבדק ומצא שוצאה אחר גפיתה וכן משמע מהרמ"א דאל"כ ל"ל אך דאפילו כשמעיתין כו' רק הו"ל לאתמוטיון כתה דהתירא דאם כשמעיתין בתוכה אינם יוצאה ע"י גפיתה כשרה אלא ודאי כמ"ם וכן משמע בלבוש שכתב ואינם מונחה בתוכה שכשמעיתין אותם בתוכה חוזרה ויוצאה כו' ע"ם כגלענ"ד : (קל) ויראה לי כו' • מהר"מ בספר ה"ם כתב ח"ל וא"ל נמי דס"ה אם נמצא הוורדא חוץ הכיס ואינו מונחה בתוכו דאפילו מונחה בתוכו דלפי מונחה נמי ברפה כמיוצא ע"י

(קלב) ואפילו אם סיתה כו׳. כאילו נ״ל מרגל כתב ז״ל מ״כ מעשה שהיה בק״ק פ״פ דמיין בריאה על מים שהנגב היה בתוך הבית בדרכו ודבוק בבית והיה הפוך לגמרי ובלק הסוחט את הבריאה בנפיחה והפריד הוורדא מדרכו שמדבק בו והסך את עצמו פ״י נפיחה ומעל הבלבו והכאיבו הגאון מהר״ם קאדאמר בינוקא בני היכיבה עכ״ל והבילו ג״כ שם במלונה ה״ם שבסוף הספר פ״ם וכ״ל דס״ל דלפ״ג שהוורדא היפה דבוקה ונלחומה רישומה הוס דל״ל מחמת שהדבקה בדרכה להייט רבומיהו דמלאה דבדרכו שהוא נפרד מהם ביד נא עיך לחבור מחמת הייט רבומיהו שהרי חזינן שאין דבק נידונו בכך שאל״כ לא היה יכולה להפרד בנקל ועוד שהרי מ״ת לומר הוה שכן היה נידונו דל״כ הרי הוורדא הפוכה ופ״כ לומר שבלחמת היתה מתחלה הוורדא כדרכה בלי דיבוק והפכה ודבקה שם וכל שהדבקה בכיסה לף בשורש אם הוא דבק הריבה ודבוק יש להעריך כמ״ם בסומן ל״ם ופ״כ לומר שהעשה הוא משום לפי שהפרדה ביד בחתה מדין מישוך ומחמת נגעו בה דבדבוק בפיפרד בחתה מבמירין מעשה זה כמ״ם בסימן ל״ם ואיכ לבלומה בזה שנם הוורדא הפוכה וגם דבוקה תר״ל הוי ולא מהני מישוך ואין לומר אלו הרישומות מוכיח על ענין מ״ת לפי מ״ם בה״ם דבסיפוך חומשין בסופו להתפרק מ״כ יש לחוש בזה שבכבר התחילה להתפרק קצת ונעבה נקב ולכך נדבקה בכיסה ולכן נ״ל דס״ל דלפ״ג שהדבוק הזה מחמב רישומה מ״ם הסיפוך לא מחמ׳ רישומה כלל כיון דלאחר נפיחה עמד כדרכו ואין לו מלי דריאה בפיבה נפוחה מבעריק וכמ״ם בפ״ם בדיני תר״ל סי׳ מ״ב ע״ם ולפ״ז אפילו אם היתה דבוקה שלא במקום הבורם ונפרדה ביד בחתה דיבה הכי ומ״ם בפיבה לחפילו אם דבוקה לחומה כו׳ כ״כ שם בחומל ינראל ג״כ שמ״כ מעשה בק״ק פ״פ דמיין והכאיבה אלא שלא נחבאר שם שהחר הבריאה הפיר היתה יכולה לעבה בתוך הכיס ומ״מ פשוט דבכ״ג מיירי דאל״כ פשיטא דמרפה לפי הוורדא חוץ לכיסה אחר הנפיחה וכמש״ל: (קלג) וע״י הנפיחה כו׳. בחומל ינראל שם כתב מ״כ מעשה שהיה בריאה שלא היה לה עיטיתא כדרכה רק במקום הפעיטיתא עומדת שם נמצא תחיכה לחוכה לחוך הריאה בתוך הכיס ובשעת נפיחה היתה חוחה תחיכה מהעקמת וגדלית כמין חרין והכבירוה עכ״ל ובחומה נ״ע דמה בכך שמהעקמת כמין חרין מ״מ הרי אין כאן חומר ווכל שהרי היא תחיכה ואינה עגולה ולפשר דמיירי בעוגה שבתב שם בשאלות ה״ם סומן לח״ד מעשה בק״ק פפ״ד שעמד בחוך הכיס תחיכה לאחיכה על ריחה ולא היכר לורת ווכל ובחומה תחיכה ובבה דבוק תחיכה ל׳ ומה לה לורת ווכל הוא הכיס הפוכה ומיחה מקומה והיתה חוץ לכיס ובדבקו הריאה ע״י נפיחה ומיחה ומחמת ידיה הכיס חוחה תחיכה שעמד בחוך הכיס ויוצא כוכל בדרכו ובטרכו והכבירוהו בהכבמה בני הייבה עכ״ל וא״כ לפשר דהה שובלה הוא עם כך הכבה אלא הבבה ביאר יחיר נופא דשובלה הבא הוה לו דשובלה אחיבה הוא אלא דנם הבא בבה״ג מייבי בע״י מעשה ומיחה בידיה חחרה להיות לה הוחר ווכל לו דס״ל בדעת הבוביים דל״ל להיות חוחר ווכל בלאחה כמ״ם ס״ק קכ״ה ע״ם אלא דבל הבוא שובלה שהיה תחיכה דבוק לחומה בעורה ווכלה ל״ע לפמ״ל. בס״ק ק״ו להחמיר ביחרת שיש לה כל הוחר ווכל מיקרי ולוך שיר׳ לחדע שאם ע״י מעשה ומיחה בידיה חוחר לעורה ווכלה יש להחיר ולעב״ד דלפ״ם לא הבבה לקדמוחה יש לבקל דאחריך בחי׳ ביחה הבבמה אפוחה ביחר ויש על חחיבה זו כל עורה ווכלה כראוי: (קלד) ומ״מ יש להחמיר כו׳. בבמ״ם בחב דבמקומות שבבריך חבבה הוורדא כו׳ ומ״מ לבחמיר אם אין צ״ג והחמיר בכל ענין הע״ב אא״כ ידוע באותן המקומות שדרך נידולם בכך:

קיב אם נמצאת הוורדא הפוכה וע״י הנפיחה מתהפכת מעצמה וחוזרת לעמוד בתוך כיסה כדרך שאר הוורדות כשר ואפי׳ אם היתה דבוק׳ למטה בשורש שלה והיתה הפוכה והפרידו הדבק בנחת והפכה עצמה ע״י נפיחה לעמוד כדרך שאר וורדות יש להכשיר (קלב) ואפי׳ אם היתה דבוקה למעלה שלא במקום השורש או שהיתה דבוקה לאונא שאצלה ולא עמדה בכיס שלה והפוכה ואחר שמפרידין אותה ביד בנחת משם ונופחין הריאה מחמת הנפיחה עמד חריץ הוורדא בדרכו והסמפון מכוון בין אונא לאומא כתבנית ש״ן וסגול ואחר שמניחין אותה בכיס אינה חוזר׳ לצאת משם יש להכשיר:

קיג וכן אם נמצא בתוך הכיס חתיכה ארוכה שאין עלי׳ תורת וורד (קלג) וע״י הנפיחה מתקטע בה כעין חריץ וכשמשמשין ומרסין בידים סביב אותו החתיכה יוצא הוורדא בדרכה וכצורתה יש להכשיר ויראה לי שאע״פ שאחר שפוסקין למשמש ולטרס בה היא חוזרת לקדמותה יש להקל:

קיד במקומות שמכשירין חסרה הוורדא אין משגיחין ג״כ בכיס כל עיקר וכל החילוקים שבתבנו בה כשרים שהרי טעם כולם משום חסר הוורדא הוא (קלד) ומ״מ יש להחמיר אם אין צ״ג והמחמיר בכל ענין הע״ב אא״כ ידוע באותן המקומות שדרך נידולם בכך:

קטו ובמדינה שאין שם מנהג ידוע יש להכשיר בחסרה הוורדא ואצ״ל אם ידוע שמצוי שם הרבה חסירה הוורדא אבל בשתי וורדות יש להחמיר וכן אם שינתה הוורדא מקומה יש להחמיר (קלה) שנראה מזה שאין זה דרכה ויתרת היא עד שיוודע לך שהמנהג שם להקל בכל וירא׳ לי שאם נהגו באותן מקומות להתיר ביתרת מקמא יכולין להקל גם בשינתה הוורדא מקומה מעט בצד ימין אבל אם שינתה לגמרי יש להחמיר וכמו שנתבאר והיות השדה שיש להם שני וורדות נתבא׳ בטעי׳ פ״ח מה דינם:

קטז כבר נתבאר שנהגו להחמיר בנמצא החריץ הפוך וכן אם הוורדא אינה יכולה לנוח בכיסה וכשנופחין אותה היא יוצאה ממנה (קלו) ואצ״ל אם נצטרפו שניה׳ יחד חליצה לפרוץ גדר להקל והטורה בזה להקל נוערין בו ומסלקין אותו:

קיז כבר נתבאר בסעיף ע״ט שאם אונא אמצעית של ימין גדול׳ מהאונא שאצל׳ הסמוב׳ לאומ׳ הרי זה חליף וטרפה ומעשה שנמצא בימין ארבע אונות האונא הסמוב׳ לצוואר כדרכ׳ ואצל׳ אונא קטנה ואצלה אונא גדולה ואצלה אונא הסמוכה לאומא היתה קטנה ונסתפקו איזה היא היתרת שאם הקטנה הסמוכה לאונא העליונ׳ היא היתרת והשאר הם האונות הראויות נמצא שהאמצעית היא גדולה מהסמוכה לאומא והרי זה חליף ויש שרצו להכשיר לפי שתולין לומר שזו הקטנה הסמוכה לאומא היא היתרת והשלש׳ של מעלה הם האונות הראוי׳ להיות ונמצא שהם כתקונ׳ ואח״כ עלת׳ הסבמתם להתריף לפי שעיינו בריאה וראו שהאונא הסמוכה לאומא השמאלית החיתוך שבינה לבין האונא שעל נבה הי׳ נמוך מחיתוך הימין שבן ב׳ עליונות הימנית א״כ נרא׳ מזה שרביעית הסמוכה לאומא היא כתיקונ׳ מאחר שהחתוך שע״ג נמוך מחתוך שבין ב׳ אונו׳ שמצד שמאל וא״כ כיון שהסמוכ׳ לאומא היא קטנה מלמעל׳ ממנה הרי זה חליף וטרפה עוד אמרו כיון שהוורדא עומדת למטה מכולם א״כ אם נחשוב הרביעית ליתרת הרי הוורדא שינתה מקומה (קלו) שרי הוורדא צריכה לעמוד עם סמפון שלה בין סמפון אונא הסמוכה לאומא ובין סמפון האומא כתבנית ש״ן או סגול והרי עת׳ היא רחוקה מאונא הגדולה השלישית ועוד חתבו האונות וראו שבל אונא הי׳ לה סמפון בדרכה ואונא הסמוכה לאונא עליונה שאצל הצוואר לא הי׳ לה סמפון כלל נראה מזה שהיא היתרת ושאר האונות הם האונות הראוי׳ להיות וא״כ האמצעית גדולה מהסמוכה לאומא והוי חליף לכן הטריפוה ומעיקר הדין הי׳ די בהוכחה אחת מהוכחות אלו שזו היא יתרת והשאר המה האונות הראויות רק כדי לברר ההוראה בדקו כל מה שהי׳ אפשר לבדוק בזה: פרה

ים להסרק מגא״כ בחסרה לגמרי ושיין לעיל ס״ק ק״ו וס״ק קע״ז מ״ם לעמין יהיה בהוחר וורדא: (קלה) שגראה מזה כו׳. כ״כ בסמ״ח סעיף כ״ח וע״ע לפי מ״ם בס״ק שלפני זה דע״כ לא ס״ל דיחרה מקמא בעורה וורדא מרפה אלא כשיש שם וורדא בדרכה וזו יחיכה עליו מגא״כ בחסר כיש וכה״ג כיון שאין שם לחרה פ״ב וורדא היא זו רק שדיבה בחסרה הוורדא ע״ם א״כ בשיחה מקומה נמי נימא סכי ולפשר דשיחה מקומה שאם דבחה שאינה עומדת במקומה הראוי אז אמרינן יחרה היא בחוחר וורדא שוורדא הסרה מגא״כ בחסר כיש לבד אין עוילין לומה מחומה ווכל בשאין שם לחרה רק הסו״ל בחסרה וגרע מינו׳ דסופה להתפרק בשאין לו כיש ולפשר דכל יחרה מקמא בעורה וורדא דמערפין נמי הייבו טעמא דכיון דלאו לחרה חומשין שסופו להתפרק דדוקא בעורה לומא כשר דלחרחא בהכי וכמ״ם שם ס״ק מ״ב בחב הטעם לפי שבשיחה מקומה בהבו החום שהרב דודי הי׳ מקובל לאסור וכ״ם בשיחה לגמגל כו׳. וכבר בחבתי בס״ק קע״ז שלמע״ד לדידן מכשירין יחרה מקמא אם נמצא מקומות שמכשירין שם ג״כ חסר הוורדא לו בחקום דליבא מנסב להעריף הסרה ומחילה דמכשירין כמ״ם לא״ז לא בחוחן המקומות יש להכשיר בשיחה מעט בימין אבל לגמגל יש להחמיר: (קלו) ואע״ל כו׳. בחשובה שהעחקתי בק״ה בחבתי בזה דבלילוף שיכסה ולא מרפה בפרע לפי הטעם שבחב בגמ״ח שגראה מהיפוך זה שלא היחה מוחה בכיסה כראוי כו׳. ופוק חזי מאי דקחן שלא מצאה הוורדא מקום לנוח שם ולכן יצאה מכיסה ויש לחוש שחחפרק כמ״ם בח״ם הטעם שהחיין עשו לחזקה כו׳ ע״ם: (קלו) שהרי הוורדא כו׳. כ״כ בגמ״ח מעובדא שהיא בהגהה הר״ן בסוף הספר שהודו לו הרמ״א ז״ל וכל הבודקים וע״ם בח״ם מ״ם דאע״ג דאי לא הוה יחרה לא הי׳ ראוי להעריף אי הוה ביה טעי לאמון שגחבאר כאן מ״מ הוחה ליכא לחפי׳ בו לחודיה כו׳ וכן בטעם הג׳ אבל בטעם הב׳ די בו לחודיה להעריף אפי׳ ליכא יחרה כו׳. ע״ם וכ״ל דאם אין כאן רק ג׳ אונות אין להעריף משום טעי׳ בגמגל שהחיחוך שבין אונא לאומא בגמגל נמוך מהחיחוכים שבלד הימין בין האונות וכן אם אונא א׳ אין לה כמפון אינם מרפה בשביל זה בחפ״ל רק דאעפ״כ מועיל להוכיח ממנה שזו היחרה מגא״כ לטעם הב׳ אם אינם טעי׳ כזה שהיה עומדת מכוון בין הסמפון האונא והאומא אלא היא ריחוקה מהאומא טעי׳ מקום הוא זה ומרפה אף שאין שם יחרה כלל אלא שבזה א״א להעריף מטעם זה הרי בחמה הוורדא עומדת בין אומא לאונא אלא דמ״מ מרפה בחורה. ממ״ל דאם החחר שזו בחקה היא א״כ כיון דקמה היא והחמצעים גדולה ממנה מרפה אף ע״ם בטעם זה דאפי׳ אי נימא דיחרה היא הסמוכה לאומא מ״מ א״ל שהוורדא שיחה מקומה כיון דגם עתה היא עומדת בחקום הכוון בין אונא לאומא ל״ע לפמ״ל. בס״ק ק״ו להחמיר בחקום שהאונא הסמוכה לאומא שיחה מקומה וסרחיקה עצמה מן האומא וכוותה שבקה לסיחרה מכל מקום בשביל זה אין נקרא טעי׳ מקום בעמידה הוורדא שהיא כאן בסוף האונא אבל האומא אלא שהשדקים נחנו סימן שעומדה בין אונא לאומא בחבנית ש״ן כו׳ לפי דרך נידול הבהמות אין בהם יחרה שהאונא הסמוכה לאומא והוורדא עומדת בכנגד חיפוך שלהם וגם זו לא זזה ממקומה הסיוחה לה אבל האומא רק האונא הרחיק׳ עצמ׳ וג״ע ועיין לע״ל ס״ק מ״ם שם בגם על הוכחה זו דהסמון ל״ע כיון דחיכא אונא בלא הסמון מ״כ י״ל שזהו אונא ואף דלא שכיח מ״מ כמו כן לא שכיח שיהי׳ חילוף ע״ם וא״ע מהמע מה״ם אלא נחשוב הרביעית ליחרה הרי הוורדא שיחה מקומה כו׳ דאם לא הי׳ מקום להעריף מעטם חילוף כגון שהסמוכה לאומא נחלק מאונא אחר אין הסמון עמד בעמא הלאונא הסמוכה לאומא היא היחרה וא״כ הוורדא שיחה מקומה

חליק מספיקא אפ"נ דשיעי מקום מוזכר בטוסס' מ"מ בכה"נ חליק דאין זו היתרת והוותרא לא שיעתה כלל ואחליק בה להתירא כמו לענין חילוף דשמע דלי לאי סס' הוכחות אלו דלו רמ"א והסולקים שם להכשיר רק שהר"ן הראב לסס הוכחות אלו ואזרו בסם והסכימו להסריף וכבר כתבתי לעיל בלעמ"ד אין להחזיר בשיעתה מקומה עפי מנשאר ערפות דוורדא ע"ם ומצאתי בטו"ת אור נעלם סי' ע"ו וז"ל ופ"ד היתרת בגד ימין בין אומה לאומה בדרי לאומה ממש והמורה סי' מעריפה מעשה המיחוד עיעמיתא צריך לחוון בין אומה לאומה ומכח היתרת אינה יכולה לחוון דבר זה א"ל לעניים דיתרת בדרי דאומה כבר כו' והמעשה אחר המורה הוא לענין דאפי' בשיעי מקום כתב רש"ל בשם גדולי הפוסקים להקל אלא אלא מלאו לבו להקל נגד הקבלה עכ"פ מסיק א:"ד שמה שנמצא בבדיקות המחוון אחרין נגד המיחוד כו' אם נהפכה כו' ולזה אין מעם ורוח כו' חזינן דרש"ל מכשיר אף אם אפשר לענרי וכ"ם אם אין מסיפור בגיזול עיעמיתא רק שאין יכול לחוון בחיחוד ע"י שיתרת בזה אפי' בדיקות האחרונים מודים דבבר כו' עכ"ל והנה אם כי היתרת בין אומה לאומה נראה שהמורה נהן מעם לבבה אבבי הר"ן אומר כן ונראה מדברי שהרמ"א והסולקים דשם הסכימו לזה ומ"ם מן הרש"ל ז"א דהרש"ל קאי אדין הפוך מבטן אמו א"כ מוכרע ממילא שהוא כבר מתחיל יב"ח ולדה ואם נאמר שאח"כ נהפכה הוולד ומערפה בו א"כ מה שנעשה קודם יב"ח ולדו ברי ואפי' לאחר שנעשו מחלב קודם ג' ימים ים להיות לאפשר קודם ג' ימים לא נהפך אחרין רק הפחת הוא דנעכפה ומתהפכה הוך ג' ימים מלה לקוחה ואף שלחב הרש"ל בני יתרת שבגילה לזיות מזמן רחוק ומרפה לעפרע עד יב"ח דוקא בכה"נ דאחרת ויתרת או מילוף אותה שלימה מצא"כ בהסיכה אחרין אפשר שנהפך הוך ג' ימים דודאי ים לגדד בהסיכה אחרון שהרי הרש"ל דעתו להקל בזה לגמרי וא"כ הבו דלא לוסיף עלה ואף שהרא"ש והטור וב"י מחמירין בהולד עד יב"ח מ"מ אינו ס"ל דאין שיעי פוסל בוודאה ואם ים הם לא הקל אף בגיזות שנעשו הוך ג' ימים דאפי' הנמשה נופא ים להיות במקום הפ"מ אף כי מנג המחוטים לאמרי' לאו דיל' גמירי ובלי ספק אם יבאלו מורה הוראה שכתו יפה יתי' בשפ"מ ואף אם"ל לאסור הכהמה מ"מ גזיות מוזהרים דאפשר יבאלל קדושים ונהגו איסור בהיפוך אחרין אבל לא בגזיות שנעשו ממנה אבן אם מנגא חשיבה או יתירה ווודאה ים להתיר בגזיות עד יב"ח דאע"ג דמוכח בלא נולדה עם מרפות זה דאל"כ הרי הבבר בהפוסקים המכשירין מ"מ חשרת או יתרת מסתבר שר' מזמן רחוק כמ"ם יש"ם ומאר פוסקים אלבו עליו וס"ל דנעשים מבטן אך בזה שתי' יב"ח ול"ל שנעשה אח"כ מ"מ עכ"פ נעשה מזמן רחוק ולכן אין לחקל סוך יב"ח ע"כ מוקף דברי הזכרון יוסף וכן נספר בחר יעקב הסכים לדברי להתיר הגזיות ואחלב מבטמה שנעשה אחרין הפוך ובפ"מ להתיר לגמרי ע"ם והנה מ"ם מעשה דכיון דתי' יב"ח ע"כ דלאו מרפה היא ר"ל דאין מזה הכרע כלל דכל שהאחרין הפוך מהולדה ר"ל דאין זה וודאה רק יתרת מקומה ואף שלפי"ז אחרה וודאה ר"ל דאמתא יהי' מוכרע דאחרה הוודאה בברה ומ"מ בהמה זו מרפה מעשה יתרת מקומה בהולד וודאה לאו אורחיה הוא וכעבול דמי ואע"ג שתי' יב"ח בבר כתב הרשב"א בהשובה דיתרת אפיר יכול לחיות יב"ח ואע"פ שהש"ך סי' ר"ז ס"ל דשפר יב"ח מהני אף לספק יתרת מ"מ הפר"ח שם כתב שים לחוש בדבר ולהחמיר בספק יתרת אחרי אלו אלא לאחרים דברי רש"ל ל"ל כמ"ם הרשב"א עכ"ל וכלפי מ"ם אח"ז בח"ם סי' למ"ד ס"ק ח' די"ל דהבעיו' מתחו' לפי אחלו' א"כ אע"ג דגם עתה בזה"ז וכאלו אחרלות פסקו להחיר ספק מרפה ע"י יב"ח או לידה חייב בשחם מרפות דלא ידעינן מחתו אבל בשבירה הגלגולת דידעינן דאיכא שיני ואיכא דשות רבותו הגדולים לעיל אין לחוון בסח אחות ולידה פשעה אין לחוות הכר עי"ז עכ"ל וא"כ בל"ד נמי כיון דמעשים בכל יום אלף אחרים יב"ח אלו מולדים בה יתרת אלא בדרי אחוי כמ"ם גם הפר"ח א"כ י"ל שבחתו הבעיים בזה ואין לחוון בזה על שהיים יב"ח ולידה ועיין בק"ם שהארכתי בדברי אח"ז הה"ם ל"ל בזה וכאן קצרתי לדיעה נראה כמ"ם מזכרון יוסף ודעימי' שבעיון הפוך אחרין אלא אמנא בראשונים והרבה מולקים אין להחיר בזה כלל וגם לפי מש"ל דלפשיטים מחתה הגשיתה מהחפך ותוחר לעמוד כדרכו א"כ פשעה ע"ל שה' עומד כדרכו ואחר כך נחחדש אחה קלקול בריאה שאינו יכול לעמוד כדרכו ונהפכה וכיון שאינו יכול לעמוד כדרכה ע"י הגשיתה איחה הוי המערף גרם לה אבל אינה מחולל אף מ"ם ביתרת הוודאה

קיח פרה ששחט' ומצאו החרין שלה חפוך והטריפוה כמו שנתבאר אז החלב והגבינות שנעשו ממנה קודם שלש' ימים יש להתיר (קלח) לפי שי"ל שלא יצאה מרוב בהמות שהם בחזקת כשרות עד עתה מקרוב שלקחה הוורדא ונתהפכה אבל אם נמצא וורדא יתירה שיש להטריף הבהמה כמו שנתבאר יראה לי שלענין החלב והגבינו' אשר ממנ' יש הפרש שאם המנהג שם להטריף כל יתר' מקמא כמו שנתבא' בסעיף ב' יש להטריף בנמצא שני וורדות החלב והגבינות שנעשו ממנה למפרע אפי' אותן שנעשו קודם יב"ח ואצ"ל אם נמצא יתרת מקמא שלא כתואר וורד שיש להורו' כן לעניין החלב והגבינות אבל במדינות אלו שנוהגין היתר ביתרת מקמא אז אם נמצא הוורדא יתירה יש להתיר הגבינות שנעשו ממנה קודם יב"ח ובתוך יב"ח יש לאסור:

קיט אם חסר הוורדא ויש חלב וגבינות מבהמה זו (קלט) יש לאסור אותם שנעשו ממה שנחלב ממנה בתוך יב"ח וקודם לזה יש להתיר אבל אם חסר אונא א' שנרא' שנבראת כך חסרה או אם יתר אונא א' או שנמצא שתים בימין וג' בשמאל יש לאסור למפרע אפי' קודם יב"ח כמו שנתבאר בסי' פ"א:

קכ במקומות שנוהגין איסור אם חסרה הוורדא או יתרת ושאר ענינים התלוים בה (קמ) יראה לי שאין הפרש בין אם הבהמה חי' יותר מיב"ח וילד' או לא שבכל ענין יש לאסור הבהמה עצמה ואין הפרש בדבר אלא לענין החלב והגבינות כמו שנתבאר:

קכא כבר נתבאר שריאה שאין לה היתוך אונו' והיא חלקה בעין

ביסי' כולה וגימוהה מהמם רולי מבוסי' חסר בהולדה ואע"ג דהתם חסר בהולדה אינו ממריף ומכ"ם הכא דגם החסרון בהולדה הוא ממריף פעמים דהליק בעשה אמ"כ ע"י אחם הולי (ואפשר בזהו מעם הר"ן בשם האבראנלוני להסריף בחסר הוורדא שבחב דהשמת דטלהו לאם לבו אי חסרה ערפה ונלאחרה אין הבעם מובן כ"כ וכן הקשה בח"ם ס"ק מ"ז על הטוב' דמג"ל לב"א דאם אין לפי' לחה ערפה וכתב מסברא כיון דאשתני לקולתא היא ונאי מ"ם י"ל דלא בכ"ח ביחסר מהולדה) וכל שמחסר ע"י הולי כיקר הריאה הוא וא"כ אין להסריף בזה כ"א עד יב"ח ובתוך יב"ח אין להסכיר דזה שהתחסר הוורדא לגמרי פעמים דמהבבא בעשה מזמן רב וכמ"ם ג"כ בזכרון יוסף שם אבל אם חסר לוא ל' לאוקן בעשנו מחלב קודם ג' ימים ים להיות דלפשר קודם ג' ימים לא נהפך אחרין רק הפחת הוא דנעכפה ומתהפכה הוך ג' ימים מלה לקוחה ואף שלחב הרש"ל בני יתרת שבגילה לזיות מזמן רחוק ומרפה לעפרע עד יב"ח דוקא בכה"נ דאחרת ויתרת או מילוף אותה שלימה מבא"כ בהסיכה אחרין שהרי הרש"ל דעתו להקל בזה לגמרי וא"כ הבו דלא לוסיף עלה ואף שהרא"ש והטור וב"י מחמירין בהולד עד יב"ח מ"מ אינו ס"ל דאין שיעי פוסל בוודאה ואם ים הם לא הקל אף בגיזות שנעשו הוך ג' ימים דאפי' הנמשה נופא ים להיות במקום הפ"מ אף כי מנג המחוטים לאמרי' לאו דיל' גמירי ובלי ספק אם יבאלו מורה הוראה שכתו יפה יתי' בשפ"מ ואף אם"ל לאסור הכהמה מ"מ גזיות מוזהרים דלפשר יבאלל קדושים ונהגו איסור בהיפוך אחרין אבל לא בגזיות שנעשו ממנה אבן אם מנגא חשיבה או יתירה וודאה ים להתיר בגזיות עד יב"ח דאע"ג דמוכח בלא נולדה עם מרפות זה דאל"כ הרי הבבר בהפוסקים המכשירין מ"מ חשרת או יתרת מסתבר שר' מזמן רחוק כמ"ם יש"ם ומאר פוסקים אלבו עליו וס"ל דנעשים מבטן אך בזה שתי' יב"ח ול"ל שנעשה אח"כ מ"מ עכ"פ נעשה מזמן רחוק ולכן אין לחקל סוך יב"ח ע"כ מוקף דברי הזכרון יוסף וכן נספר בחר יעקב הסכים לדברי להתיר הגזיות ואחלב מבטמה שנעשה אחרין הפוך ובפ"מ להתיר לגמרי ע"ם והנה מ"ם מעשה דכיון דתי' יב"ח ע"כ דלאו מרפה היא ר"ל דאין מזה הכרע כלל דכל שהאחרין הפוך מהולדה ר"ל דאין זה וודאה רק יתרת מקמא ואף שלפי"ז חסרה הוורדא ר"ל דאמתא יהי' מוכרע דחסרה הוורדא בברה ומ"מ בהמה זו מרפה מעשה יתרת מקמא בהולד וודאה לאו אורחיה הוא וכעבול דמי ואע"ג שתי' יב"ח בבר כתב הרשב"א בהשובה דיתרת אפיר יכול לחיות יב"ח ואע"פ שהש"ך סי' ר"ז ס"ל דשפר יב"ח מהני אף לספק יתרת מ"מ הפר"ח שם כתב שים לחוש בדבר ולהחמיר בספק יתרת אחרי אלו אלא לאחרים דברי רש"ל ל"ל כמ"ם הרשב"א עכ"ל וכלפי מ"ם אח"ז בח"ם סי' למ"ד ס"ק ח' די"ל דהבעיו' מתחו' לפי אחלו' א"כ אע"ג דגם עתה בזה"ז וכאלו אחרלות פסקו להחיר ספק מרפה ע"י יב"ח או לידה חייב בשחם מרפות דלא ידעינן מחתו אבל בשבירה הגלגולת דידעינן דאיכא שיני ואיכא דשות רבותו הגדולים לעיל אין לחוון בסח אחות ולידה פשעה אין לחוות הכר עי"ז עכ"ל וא"כ בל"ד נמי כיון דמעשים בכל יום אלף אחרים יב"ח אלו מולדים בה יתרת אלא בדרי אחוי כמ"ם גם הפר"ח א"כ י"ל שבחתו הבעיים בזה ואין לחוון בזה על שהיים יב"ח ולידה ועיין בק"ם שהארכתי בדברי אח"ז הה"ם ל"ל בזה וכאן קצרתי לדיעה נראה כמ"ם מזכרון יוסף ודעימי' שבעיון הפוך אחרין אלא אמנא בראשונים והרבה מולקים אין להחיר בזה כלל וגם לפי מש"ל דלפשיטים מחתה הגשיתה מהחפך ותוחר לעמוד כדרכו א"כ פשעה ע"ל שה' עומד כדרכו ואחר כך נחחדש אחה קלקול בריאה שאינו יכול לעמוד כדרכו ונהפכה וכיון שאינו יכול לעמוד כדרכה ע"י הגשיתה איחה הוי המערף גרם לה אבל אינה מחולל אף מ"ם ביתרת הוודאה

(פרי תבואה)

לאחיר קודם יב"ח דכיון דחיה יב"ח ע"כ דלאו מרפה היא או שנעשה אח"כ זה ג"ע דנראה לחון בו דין יתרת אלא בדרי דאוני דמערף הפ"ך הגבינות שקודם יב"ח ג"כ אחין אינו מוליאין אותה מרגיעותה מחמת שהתה יב"ח ואע"ג דבינות הוורדא ים פוסקים המקילין וא"כ ה"ל כמו שפק יתרת דמהני בים סי' מ"מ כא כתבתי דעת הפר"ח בים לחוש להיחון הב' דהרשב"א דבינות אין הכרע כלל מחמת יב"ח וכן י"ל לפי מ"ם אא"ז וכמ"ל ולעמ"ד להכריע בדבר דמקומות שנהגו איסור בינות מקמא והוא דעת רוב הפוסקים כמ"ם אא"ז אז מה שאוסרין יתרת הוורדא הוא דין נמור שאע"פ שלדעת רבינו אפריים יתרת הוורדא עדיף מ"מ רבו האוסרין א"כ אין לסמוך בזה על שהיים יב"ח כמ"ם משא"כ לדידן דקי"ל להכשיר יתרת מקמא ומה שאנו אוסרים יתרת הוורדא לגאורה הוא המוה וכמה ברטרים ברבו שאחרונים והולרו להם בה דבר דיתרת הוורדא עפי לא סוה אוחה מיתרת מקמא א"כ י"ל דבזה שפיר מהר עכ"פ שהיים יב"ח להחיר הבינות שלה אח"כ: (קלט) יש לאסור הר"ל ממנ' דמדמה חסר ליתר ולענ"ד זה אינו דלף הש"ך ומאר פוסקים לא קאמרי אלא ביתר שאין רגילות כלל שיגדל אח"כ אבל חסר שיעמא דשפיר יכול לבוא שע"י הולי יגדל כולו כמבואר בדוכחי מוצא וא"ל דשכיח עפי שיחסר מהולדה ז"א דכיון דחסר מהולדה ג"כ מרפה פשיעה דלא שכיח כלל ביה' נברא חסר דהא רוב כמרות הם ועיין לעיל ס"ק קכ"ז שכתבתי שם לחוכיח דאדרבא שכיח מפי ביסי' כולה וגימוהה מהמם רולי מבוסי' חסר בהולדה ואע"ג דהתם חסר בהולדה אינו ממריף ומכ"ם הכא דגם החסרון בהולדה הוא ממריף הפ"ך אעפ"כ אינו אסור אם הבא מקמא ואם הבא מקמא ואם הבא מקמא א"כ י"ל אם הבא מקמא אינו אסור אם הבא מקמא ואם הבא מקמא אינו אסור אם הבא מקמא ואם הבא מקמא אינו אסור אם הבא מקמא וא

דהפסקין מתבגת להעריף בחסר ומיר אלמא דקבילי עליהו דברי האוסרים אף אם ידבה כתוב ימים כתוב היתה ודאי טרפה ולא רצ להכריע בזה מחמת הזיה יב"ח אז לזיה מכוס הפסקו דברי האוסר לעשוה כזותי' ומסילה דל"מ יב"ח כמו בכל ודאי טרפה דלא מהני אז מעמדים שכתבתי אז מעמדים שכתב רש"ל דמישוש מי יוחר מיב"ת ואח"ח שם כתב) להרמיב קצת סברא זו דלפעמים מיעוש אינא שעבשו חזק ומתקיים יוחר ומ"מ סופו למות מרישותא זו ע"ם וסברא זו י"ל יוחר לענין יחרת מהולדה דאש"ב דאם נעשה ע"י חולי ומכה הרוב אין חיים יב"ח מ"מ אם אינו בהולדה הרי נעשו חזק לפי שהחלת ילידתו כך ומתקיים יוחר ומ"מ סופו למות מחמת זה הכלל שאתו חז"ל הוא כמ"ש הרשב"א דהיינו אינו לא טולדה כו' · וזה קרוב לדברי הרשב"א אלא דלפי מ"ש נם ביחרת מהולדה סופה למות מחמת קלקול הילוכה ועיין מ"ש אח"ז בבכור שור חולין דף נ"ח על דברי הרמב"ם שכתב שם שילאה מדרכי הרפואה באין ממיתין מ"מ אין לך אלא מה שמוע חז"ל והקשה דא"כ באינו לא מהני בדיקה לספק טרפה וכתב ג"כ דאשבר לנשתנה ע"פ הזמנים כו' · מיהו לפי"ז אין לאוי לסמוך עתה אהיהו יב"ח או אלידה דהא אמן לא ידענן אזה מהם נשתנו וע"ש לדינא כו' ע"ם ונם לפי מ"ש שם דאפשר לדוקא לא בדרי לה סמא אבל אי לא בדרי לה ליכא טרפה דהו יב"ח ג"כ אין מקום להכשיר בזה להכריע מאין דהכשיר בחסר דדילמא הגיעו אלי מ' מסאי הרפואה ומצאתי ביבין אמונה להרשב"ן פ"מ שכתב וז"ל ומעין שהלקו רז"ל אם טרפה הי' יב"ח היא דבר חיתא למה לא בדקו הדבר אם היא הי' או לא והי' הרמב"ן ז"ל שבבר בדקו ומצאו שהיה הי' ואעפ"כ לא אמנע הוא סרא הי' שהאומר כן סובר שזו שמתה מהם במקרה מצי אלא עשו לה רפואות כדאמרינן גמירי דלי בדרי לה סמנים הי' וכיוצא בזה אמרו בירושלמי במסכת תרומות וכי בדבר שאפשר לעמוד עליו חכמים פליגן אלא בעיקר בדיקתה פליגן הי' ע"ם ול"כ אף אנו נאמר דמה שאתו חז"ל כלל טרפה אינה הי' והיינו אף אם יזורם עליו סמנים הייו שעכ"פ סופה למות ממכה זו אבל מ"מ יוכל לחיות שהרפואות יועילו שהוכל לחיות יוחר מיב"ח ומ"ם סימן לטרפה יב"ח היינו אי לא בדרי סמא ומ"מ אפיר מקצה מלאוב כמ"ם הסוס' דלא מציע באוב שעשו לו רפואה ונם י"ל דלא מסתבר שיהי' זמן רב מחמת הרפואה וכאוב מציע אחי אחר כך הרבה וכמ"ש בח"ם סימן ל' נם כן אך דעדיין צ"ע מהירושלמי דומות והבאוהו הרשב"א והרמב"ן והמ"מ פ"ב מהל' גירושין לענין אם ניעל לעבלה מארוסה תמא אחתו דומתין לו סיה כדי מרפה דהייט יב"ח (ומהירושלמי הזה הבא הפר"ח בסימן ל"א ראיה לחין חילוק בין אדם לבהמה ובח"ם שם כתב דבירושלמי לא נזכר יב"ח ובילמה בלדם אפשר שעורא אחרינא איכא ע"ם וד"ל דר"ח באמת לא ס"ל דשם הפר' שעור יב"ח ומ"מ לפי מ"ש דאפשר דיכול לחיות ע"י רפואה יוחר מיב"ח ליכא לעיקר (ואם איתא דע"י רפואה הוא יכול לחיות יוחר א"כ נם לאחר יב"ח לא אבא ונם דמי יוכל לעבר כמה יוכל להתקיים ע"י סמנים ומהו שיעור מרפה אלא ע"כ דאין הי יוחר מיב"ח אע"נ דבדרי ליה סמא וכן נראה מדברי הרשב"א בתשובה הנגלות אפילו ע"י בירור סמנים ומי איכא היה דאל"כ מאי מייתי מהא דעבו ליה חילוק בל קרוי' הא ע"י רופא היה ודלמא סמנין הוא דאיבדר לה כו' ע"ם אלמא דלמאן דס"ל אלינה הי' יב"ח אף ע"י רופא אינו יכול לחיות יוחר ואפשר לדחות דקושטא דמלתא מדהי ליה דאדרבה מסם ראיה יעות החמה היה כו' ואיכא לומר לפעמים אפילו ע"י סמנים אינו יכול לחיות יוחר אבל מ"מ בפיר הוה מצי לדחויי דיכול להעלות אחרוכה ע"י רופא אלא דעם כל זה מוכרח לומר אלא הוה אי יב"ח רק זמן מועט יוחר מיב"ח לכן מצני ליה דקושטא דמלתא אלא אי יב"ח וכך דיכולנאי ב ליישב ג"כ ועיין בה"ם בזה והבנת לדינא אין להקל בחסרת ויחרת הוולדת מחמת יב"ח וכן מצאתי בש"ח זכרון יוסף שהבאתי לעיל רק בנבילות אלהם יש להקל אבל לא על גוף הבהמה ובפרט ש"ל שהחסרון בא אח"כ ולא אם ניכר ונראה לעיני קצת שהחלת בריאתו הוא יש לחוש כמ"ש שם בח"ם לא"ד בשם הנ"ל ומתשו' הרשב"א ובמקום אחר כתבתי מזה ונם ביחרת הרי דעה הנ"ל בי"ם שהבית הש"ך סימן פ"א הנ"ל ד"ל בנדל אח"כ ואינו מתחלת בריאתו וא"כ אין ראיה לדבר מה שהי יב"ח ואין לנו לזוכרת מזה דכה"ג אינו טרפה אלא אנו מוכיחין מזה שלא בא מן הבטן כלל ואע"נ דודאי רבינות הוא שיבא מן הבטן כמ"ש הנ"ל גופי' וכן מבואר מהבטן"ך וא"כ ל"ל דאלינן בחר דוחה דנם זה כן הוא וכמ"ש הנ"ל המיעוט ברפואה הי' ואח"ה סובר שמולד להכריע בספק פלוגתא מהני' יב"ח ז"א דהתם מיעוטא דמיעוטא הוא וכמ"ש שם להיות וכמ"ך ע"ם אבל כאן כיון דאיכא יחרת שבא אח"כ מאן מפיס אם זהו מן הבטן או אח"כ ואין כזה כדאי להכריע דעה הסובר להכריע בזה וכבר הוכחתי דדוקא שהמבר שנבנו להחמיר הוא בכל נוגע אפילו בבהמה נחלות ולכן אין לחקל בעין טרפה ואין מועיל בה היבר סמפונות וביוצא בו ואינה נבשרת אם לא שיש סרקים במקומות שראוי להיות מפוצל ושיעור הסרק מבואר שם ואם יש היבר סרק בכולם רק באחת מהנה במקום שרבוק' לחברת' אין שם סרק. רק אח' משאר הבירי' המבוארים שם יש להבשר לפי שהסרק שיש בהשאר הוא מוציא אותה מכלל הריעותא הגדולה וכאילו אין הבר לפנינו רק אוג'

זו שדינ' להיות ניתר ע"י היבר סמפון וביוצא בו :

קכב דבר פשיט הוא שאם הריא' דבוקה כולה ויש בימין שני סרקים שמורה שיש שם שני אונות ואומא ובשמאל שלש אונות ואומא טרפה (קמב) שהרי זה חליף וכן אם אין בשמאל ג"כ רק שתי סרקים מ"מ טרפה משום חסר שדרי עכ"פ חסרה א' מצד יסין (קמב) אבל אם יש בימין שלשה סרקים שזה מור' על שלשה אונות ואומא ובצד שמאל ארבעה סרקים אין אומרים שזה באלו יש בשמאל ארבע אונות וטרפה כיון שיש בשמאל יוחר מבימין אלא רואין הסרק היותר שבשמאל באלו אינו וכן אם היו האונות שביבין כתיקונן ובשמאל אין שם רק אונא א' מלבד האומא ובה שלשה סרקים כשר ואין אומרים ממ"נ אם אתה חושב הסרק שיצא לחלק הרי כאן ארבע בשמאל ואם תאמר שהסרק באלו אינו הרי אין כאן רק אחת בשמאל אלא מצרפין הסרק הא' להשלים החסרון ושאר סרקים הותירים באלו אינם וכן כל כיוצא בזה כמו שנתבאר למעלה סעיף ס"ח ושם נתבאר שאם יש עמהם סמפונות להחמיר ובמקום שהבהמה נבשרת ע"י היבר סרק צריך לדקדק בעמידת הווורא שתהי' מכוונת אצל הסרק שבין אונא לאומא

כמו שביארנו שם :

קכג יראה לי דזה שבתבנו להחמיר אם יש סרקי' וסמפונות אין הדברים אמורים אלא בסרקים שהם לרוחב האונא ויש בזה חשש חליף אבל אם נמצא סרק בעובי האונא שיש בזה חשש יתרת אונא ע"נ אין הוששין אע"פ שיש עמה סמפון (קמב) ואעפ"י שהי' הבשר ריאה זו ע"י סרקים שברוחב האונא

מ"מ לסרק שבעובי האונא אין לחוש :

קכד אם הריאה חלקה בעין ואין ניכר בה היתוך האונות כלל יש להגביה אותה בנגד השמש ולעיין בה (קמד) אם נראה סרקים לעין השמש בקרום הריאה במקום הראוי להיות היתוכי האונות בשר והוא שיהיו ניכרים הטיב ואעפ"ש שאין ניכרים במקום דמעונון וכן יש לעיין בה אם נרא' בעין סרקים תחת העור אז יש לבחון לקלוף בסכין חד שמא יש שם קרום

כמו לבוש באופן המועיל להבשיר כמו שיתבאר לפנינו :

קכה אם על פני הקרום העליון אין ניכר שום סרק ואחר שפושטין הקרומים מעל הריאה אנו רואין שבשר הריאה שבתוך

בעין טרפה ואין מועיל בה היבר סמפונות וביוצא בו ואינה נבשרת אם לא שיש סרקים במקומות שראוי להיות מפוצל ושיעור הסרק מבואר שם ואם יש היבר סרק בכולם רק באחת מהנה במקום שרבוק' לחברת' אין שם סרק. רק אח' משאר הבירי' המבוארים שם יש להבשר לפי שהסרק שיש בהשאר הוא מוציא אותה מכלל הריעותא הגדולה וכאילו אין הבר לפנינו רק אוג'

זו שדינ' להיות ניתר ע"י היבר סמפון וביוצא בו :

קכב דבר פשיט הוא שאם הריא' דבוקה כולה ויש בימין שני סרקים שמורה שיש שם שני אונות ואומא ובשמאל שלש אונות ואומא טרפה (קמב) שהרי זה חליף וכן אם אין בשמאל ג"כ רק שתי סרקים מ"מ טרפה משום חסר שדרי עכ"פ חסרה א' מצד יסין (קמב) אבל אם יש בימין שלשה סרקים שזה מור' על שלשה אונות ואומא ובצד שמאל ארבעה סרקים אין אומרים שזה באלו יש בשמאל ארבע אונות וטרפה כיון שיש בשמאל יוחר מבימין אלא רואין הסרק היותר שבשמאל באלו אינו וכן אם היו האונות שביבין כתיקונן ובשמאל אין שם רק אונא א' מלבד האומא ובה שלשה סרקים כשר ואין אומרים ממ"נ אם אתה חושב הסרק שיצא לחלק הרי כאן ארבע בשמאל ואם תאמר שהסרק באלו אינו הרי אין כאן רק אחת בשמאל אלא מצרפין הסרק הא' להשלים החסרון ושאר סרקים הותירים באלו אינם וכן כל כיוצא בזה כמו שנתבאר למעלה סעיף ס"ח ושם נתבאר שאם יש עמהם סמפונות להחמיר ובמקום שהבהמה נבשרת ע"י היבר סרק צריך לדקדק בעמידת הווורא שתהי' מכוונת אצל הסרק שבין אונא לאומא

כמו שביארנו שם :

קכג יראה לי דזה שבתבנו להחמיר אם יש סרקי' וסמפונות אין הדברים אמורים אלא בסרקים שהם לרוחב האונא ויש בזה חשש חליף אבל אם נמצא סרק בעובי האונא שיש בזה חשש יתרת אונא ע"נ אין הוששין אע"פ שיש עמה סמפון (קמב) ואעפ"י שהי' הבשר ריאה זו ע"י סרקים שברוחב האונא

מ"מ לסרק שבעובי האונא אין לחוש :

קכד אם הריאה חלקה בעין ואין ניכר בה היתוך האונות כלל יש להגביה אותה בנגד השמש ולעיין בה (קמד) אם נראה סרקים לעין השמש בקרום הריאה במקום הראוי להיות היתוכי האונות בשר והוא שיהיו ניכרים הטיב ואעפ"ש שאין ניכרים במקום דמעונון וכן יש לעיין בה אם נרא' בעין סרקים תחת העור אז יש לבחון לקלוף בסכין חד שמא יש שם קרום

כמו לבוש באופן המועיל להבשיר כמו שיתבאר לפנינו :

קכה אם על פני הקרום העליון אין ניכר שום סרק ואחר שפושטין הקרומים מעל הריאה אנו רואין שבשר הריאה שבתוך

בפסיטות להחיר אותה ונ' סדקים וכמ"ם סם ס"ק נ"ד כתב דכן לעשה מעכרו בסדקן וכן לאיכ לאיכ טעמי' מרי מסוס דנם לאיכ טעמי י"ל דסדק א' הוא לאו לחלק לחתר אין בסם מעמא ופ"ע מדברי הרמ"ם דמייתי איהו נופ' כאן ולדינא כיון דנם לאיכ טעמא יש סברא להכשיר ונם לפי מ"ם בביאור לפ"ז ולעיל ס"ק ל' הטעם אאין חושבין בסדקים להעריף מסוס אאין חושבין לסדק בבהוא בא לחוסיף על מין הראוי א"כ מהאי טעמא יש להכשיר בנים בשמאל אותה ונ' סדקים וכ"כ בכרתי להיות הבשר מהאי טעמא ע"ם לכן אין להחמיר בזה רק אם יש עמהם סמפונות כמש"ל ס"ק ומיין בס"ק בחא"ז ועיין לקמן בס"ק ק"ס בלענ"ד אינמוטיל להחיר הסרון ווודאא ע"י סדק אלא צריך שהיה הסרון לפנינו מחוכתא ביחיסון גמור גם צריך לדקדק בתקום עמידתה כמ"ם בפנים : (קמב) ואעפ"י בהיה כו' בים"ם כתב אאין להחיר כ"א בים סיכר סדק בכל הוא אותה ונם יש להחמיר חילוק ויחר אלא בדרי לאותה בסיכר סדק מאחר דבר רבוחייהו אבל בחסר אותה א' או שהיה אין להחיר בהיכר סדק כו' וכן אם להוסיף אם יש יחיר אלא בדרי לאותה בהיכר סדק או שיהיה חילוק בהיכר ליה לן לענינה לחידי איכא דאיכא רבוחייהו בהכי עכ"ל ומזה הוכיח הא"ז ס"ק נ"ז דמהרמ"ל ס"ל לאחריף חילוק בכה"ג אחרת ע"י סדקים כמ"ם נם ס"ק אלפני זה לך מ"ם הרמ"ל בדבריו יחר אלא בדרי דאוני ע"י היכר לא ידענו היאך יעיר יחיר אלא בדרי דאוני ע"י סדק דאף אם בחסוב מקום הסדק בפרוד מ"מ בדרי דאוני הוא ואם נעיר שהסדק בעובי אותה וא"כ אם מחסוב אותו לפרוד הוי כאלו יש כאן יחר מנבה מ"מ לא אחיכא לאחריף בכה"ג אף לפנינה רש"ל דאף אם רבוחה דריאה זו אחיה דרבוחה מכפיס מתקום הסדקים ולכן חושבין בים אם יחר אחת ממנין הראוי מ"מ א"ל דרבוחה הוא לחיות אבל בעובי אותה וא"כ אין כ"מ לענין יחרת רק לענין חילוק בלבד אין לחיר בלבד כתבתי אחה"ך ואח"ז ס"ל דבכל נוגע אין חושבין בסדקים לאחריף אך נ"מ לענין מ"ם דאם יש אחרים חושבין לסדקים הותירים לענ"ד דהייט דוקא בבוחה אותה אבל דרך לחיות מפולל בנים ואע"ב דאין דרך לחיות חילוק מ"מ כיון אאיכא דיאה זו ע"י סדקים וכרי יש כאן סדק עם אחרון יחר רגלים לדבר אאיכא חלוקה נם כאן מאא"כ אם אחד בעובי אותה אין חושבין ליחרת ע"ג אותה אע"פ אים עוד אחרון אם אע"ג אבוכרה ע"י סדקים מ"מ הכבר כו' ע"י סדק אבוחה אותה ולא בעובי ודוקא לענין חילוק יש לחוש כמ"ם הרמ"ל דהא רבות' דיאה לחיות חילוק בנים ע"י סדקים הלנו אאיה בבוחה ומאן פ"ג לך ביחיכו מאא"כ בסדק בעובי אותה בנלענ"ד · (קבוד) אם נראה כו' מה"ם ס"ק נ"ו כתב נאם ס"ל

דלוחפחא

בזה ומצאתי בספר הליכות אלי סימן תמ"ח אבתב וז"ל מ"כ בנם ספר אחוך מהאבמי ז"ל בתב דבטרפות אבולד עמה הנם דהי' מרפה ואחוכה יכולה לחיות כך כמה אנים וע"ע דא"כ מה הקשו רש"י והוס' ב"ג דדלמא מה נופיה מרפה הוי דהא מיה אא"כ כמה אנים ומאי קושי' דלמא בטרפות אבולד עמה דיכול הוא לחיות כו' ע"ם והכנה"ג הביא זה בשם אמעתי וכתב אחה"כ מצא בספר הליכות אלי וכתב אם לחרן קושיתו ע"ם סימן נ"ז בהנהת הטור לוח מ"ו והתהני בהרי דברי הרשב"א הנ"ל אשבמי אהביא בזה הם דברי הרשב"א הנ"ל בתשובה אבתב כך לענין חסר ויחר וכמש"נ (קבא) אהרי זה חילוק כו' · בשמ"ח כתב הטעם דהו"ל חליף ובאמת נם מטעם חסר הוא מרפה וכל חילוף מרפה מטעם חסר וכמ"ש בש"ם ס"ק נ"ד ועיין בביאור לש"ך אבתבתי בשם הפוסקים לתרץ הל"ל למיחר חליף מרפה מ"ל דהו"ל חסר וכתבו דסד"א כיון דמ"מ מינן אתמם לוונות בשלימות לא מיקרי חסרון בריאה ע"ם ופשיטא דלא פליגא הך סדקים מחוחוך הלוטה ואפילו אם לא תחשוב הסדק בשמאל לחיחוך לוטה נ"כ מרפה מטעם אהוא חסר בימין וזהו פשוט: (קבב) אבל אם יש כו' · כ"כ בשמ"ח וכתב ע"ז בח"ם ס"ק נ"ז דלא"נ דבים"ם מטעמא דנם בה"ג הו"ל חילוק אז"ל לשיטתיה דהם"ל דסדקים אלו ממש כמו לוונה דהכי רבותים דהיה ריאה אבל לדידן דין סדקים אלו כמבואר לעיל דמועיל להכשיר אבל לא להחריף ע"כ ולאכי לא ידענו מה חילוק יש בדבר דנם לדידן דמכשרינן בהיכר סדק אף בחסר לוונה נ"כ נ"ל דהסדק הוי כמו חחוך הלוונה והכי בבוחה וכמ"ש בשמ"ח סעיף נ' דנם בחסר לוונה י"ל הטעם מבוה דנבחלאה כך ומבפנים הוא סדוהה כהלבחה וא"כ כנים עיד סדק יוחר בשמאל הו"ל חילוף ועיקר החילוק בזה היו רק בענין הטעמים לפי הטעם מבוה החליף אבכרו כבהדן אעיר ים אבכרא להחיר בכה"ג מבוה דעיקר הטעם הוא לעולה דמוקמינן לחזקת כבדות אאין לאן חסרון רק אבכרא בבסדקן רק כאאין סדק ויכר אמרינן דהוא אבוחה ועכ"פ אין הכרח מצד הסדק אים כאן לוונה יחיה וא"כ נם בם עד לאוסאה ים להכשיר בכה"ג מבא"כ לטעם מהרם"ל דמעריף בטעמא מבוה דס"ל דבבוחה דהחי ריאה בהכי א"כ וא"כ כמו כן י"ל בחסר לוונה לדידן ועיין מ"ם בביאור לש"ך ס"ק ל"ג דמדברי הרם"ם נראה שחולק על מ"ם הבאיך

לחזות כו' ע"ם והכנה"ג הביא זה בשם אמעתי וכתב אחה"כ מצא בספר הליכות אלי וכתב אם לחרן קושיתו ע"ם סימן נ"ז בהנהת הטור לוח מ"ו והתהני בהרי דברי הרשב"א הנ"ל אשבמי אהביא בזה הם דברי הרשב"א הנ"ל בתשובה אבתב כך לענין חסר ויחר וכמש"נ (קבא) אהרי זה חילוף כו' · בשמ"ח כתב הטעם דהו"ל חליף ובאמת נם מטעם חסר הוא מרפה וכל חילוף מרפה מטעם חסר וכמ"ש בש"ם ס"ק נ"ד ועיין בביאור לש"ך אבתבתי בשם הפוסקים לתרץ הל"ל למיחר חליף מרפה מ"ל דהו"ל חסר וכתבו דסד"א כיון דמ"מ מינן אתמם לוונה בשלימות לא מיקרי חסרון בריאה ע"ם ופשיטא דלא פליגא הך סדקים מחוחוך הלוונה והכי בבוחה וכמ"ש בשמ"ח סעיף נ' דנם בחסר לוונה י"ל הטעם מבוה דנבחלאה כך ומבפנים הוא סדוהה כהלבחה וא"כ כנים עיד סדק יוחר בשמאל הו"ל חילוף ועיקר החילוק בזה היו רק בענין הטעמים לפי הטעם מבוה החליף אבכרו כבהדן אעיר ים אבכרא להחיר בכה"ג מבוה דעיקר הטעם הוא לעולה דמוקמינן לחזקת כבדות אאין לאן חסרון רק אבכרא בבסדקן רק כאאין סדק ויכר אמרינן דהוא אבוחה ועכ"פ אין הכרח מצד הסדק אים כאן לוונה יחיה וא"כ נם בם עד לאוסאה ים להכשיר בכה"ג מבא"כ לטעם מהרם"ל דמעריף בטעמא מבוה דס"ל דבבוחה דהחי ריאה בהכי א"כ וא"כ כמו כן י"ל בחסר לוונה לדידן ועיין מ"ם בביאור לש"ך ס"ק ל"ג דמדברי הרם"ם נראה שחולק על מ"ם הבאיך

לחזות כו' ע"ם והכנה"ג הביא זה בשם אמעתי וכתב אחה"כ מצא בספר הליכות אלי וכתב אם לחרן קושיתו ע"ם סימן נ"ז בהנהת הטור לוח מ"ו והתהני בהרי דברי הרשב"א הנ"ל אשבמי אהביא בזה הם דברי הרשב"א הנ"ל בתשובה אבתב כך לענין חסר ויחר וכמש"נ (קבא) אהרי זה חילוף כו' · בשמ"ח כתב הטעם דהו"ל חליף ובאמת נם מטעם חסר הוא מרפה וכל חילוף מרפה מטעם חסר וכמ"ש בש"ם ס"ק נ"ד ועיין בביאור לש"ך אבתבתי בשם הפוסקים לתרץ הל"ל למיחר חליף מרפה מ"ל דהו"ל חסר וכתבו דסד"א כיון דמ"מ מינן אתמם לוונה בשלימות לא מיקרי חסרון בריאה ע"ם ופשיטא דלא פליגא הך סדקים מחוחוך הלוונה והכי בבוחה וכמ"ש בשמ"ח סעיף נ' דנם בחסר לוונה י"ל הטעם מבוה דנבחלאה כך ומבפנים הוא סדוהה כהלבחה וא"כ כנים עיד סדק יוחר בשמאל הו"ל חילוף ועיקר החילוק בזה היו רק בענין הטעמים לפי הטעם מבוה החליף אבכרו כבהדן אעיר ים אבכרא להחיר בכה"ג מבוה דעיקר הטעם הוא לעולה דמוקמינן לחזקת כבדות אאין לאן חסרון רק אבכרא בבסדקן רק כאאין סדק ויכר אמרינן דהוא אבוחה ועכ"פ אין הכרח מצד הסדק אים כאן לוונה יחיה וא"כ נם בם עד לאוסאה ים להכשיר בכה"ג מבא"כ לטעם מהרם"ל דמעריף בטעמא מבוה דס"ל דבבוחה דהחי ריאה בהכי א"כ וא"כ כמו כן י"ל בחסר לוונה לדידן ועיין מ"ם בביאור לש"ך ס"ק ל"ג דמדברי הרם"ם נראה שחולק על מ"ם הבאיך

דאופתא יש לבדוק נגד הטעם (ספר ב"ל מביא אח"ז כמה פעמים הוא מה שהיכר ל' בכל' בת' ובדי' ואין זה ספר בית לחם יהודה שהוא מיבור על הש"ע) ואם כוונתו לראות סדק מבחוץ פשוט הוא ואם כוונתו לראות סדק תחת השור ל"ל דלא מהני דמ"מ שיעא כאופתא הוא ונרע מהיכר סימנים ואפשר כוונתו שלה"כ יעשה כמ"ש לקמן סעיף מ"ב עכ"ל וכ"ל דשם מיירי עובדא דבייעוס ולקמן יבואר זה ולעכ"ד נ"ש שגראה שיש לקוח מדברי מה"כ שכתב וז"ל ומ"כ בשם מהרא"ק ריאה דדמיא לאופתא יגבי' לותה כנגד הטעם ואז יכול לראות אם יש שם סדקים עכ"ל וא"כ כ"ש הוא בשאר דיבוקים לפי מ"ש סי' ב' דגבי אופתא אין מושלין היכר סמפשות עכ"ל מה"ב ופשיטות דברי מהרא' שכ"ל דרך עצה מוכח שיש לבדקן ולהפשם אחר שדקים עד הטעם וכמ"ש בת"ש שם סו לוגו' לבד דבוקין והלומת אינה דבוקה עמהם יש לבדקן אחר שדקים ואם אין שדקים בודקין אחר סימנים אם אין בהם סימנים בודקין אחר סמפשות של שרש הלומה עכ"ל א"כ גם כאן כ"ל יש לחפש ולבדוק אחר שדקים אלא לפי"ז נ"ע מ"ש כ"ש הוא בשאר דיבוקים כו' ·

ולפשר דבא להמיעטו דאמ"ש שאין הסדק נראה כ"כ להדיא והאדם יראה נעיים דשיעא כאופתא היא מ"מ כיון שאחר שהסתכלות והעיון הישיר נגד הטעם פעמים ומצא שדקים במקום הראוי לרוות הלומה בפיר דמי ומוכח קמ"ל בזה וא"ש מ"ש דמב"ם הוא בשאר דיבוקים ר"ל דמה באופתא דאין מועיל היכר סמפשות קמיים כאלו מכ"ם בדבוק הלומה בלא לומה דמהני מי שדקים כאלו ומ"מ דבני אא"ז דסדק תח"ת השור לא מהני אם לא בשים קרום כתו לשום הדין דין אמת וכמ"ש לקמן בזה ע"ש: (קמ"ה) יש להעריף כו' · בלח"מ פ"ח מה"ש הקשה על דין דשיעא כאופתא ר"ל דערבה מעוט חסר ובערוך יוד כתב לחלק דשם בהסרון מלה לעין כיון שיש שם לומה משא"כ כאלו אם שם כלל אין נראה בהסרון מלה לעין כך הוא ולכך צריך להשמטיענו בשיעא דערבה ע"ש וזה דוחק דהא בשיעא נ"כ הסרון נראה לעין שהרי עינינו הרואות שהסרו הלומה כולה וא"ל אלא שנראה בעין מ"מ עין בולמה שאין זה מהמת חולי כ"א מבריאה כן הוא משא"כ נגבי לומה א' ז"א אלמו בחסר לומה מי לא מיירי ג"כ בכה"ג שיהיר להדיא שהסרה לומה א' מהחלת בריאה ואפ"ה ערבה ואפילו אי מיירי למיעטי דחסר מיירי ר"י חולי מ"מ להשמטיענו בשיעא דערבה ע"ש וזה דוחק דהא בשיעא נ"כ הסרון נראה לעין שהרי עינינו הרואות שהסרו הלומה כולה וא"ל אלא שנראה בעין מ"מ עין בולמה שאין זה מהמת חולי כ"א מבריאה כן הוא משא"כ נגבי לומה א' ז"ל אלמו בחסר לומה מי לא מיירי ג"כ בכה"ג שיהיר מבריאה ואפ"ה ערבה ואפילו אי מיירי למיעטי דחסר מיירי ר"י חולי מ"מ להשמטיענו דבוקה עפי דלקה בחסר לומה א' מחמת בריאה ואם דבוקה הוא בשיעא נ"כ כך הוא ולכך צריך

קבו אם מחטת שמנונית, שבבהמ׳ (קמט) או איזה סיבה אחרת אירע שנתפשט קרום על פני כל הריאה ונעשה כמין מלבוש לריאה ובשמפשטין הקרום הזה מעלי׳ היא מחותכת לאונות ואונות וורדא כדרכה כשר ומעשה בריאה אחת שבשהיציאה היתה נראה בחתיכת בשר אחד והי׳ שם בודק אחד מסחה ולקח סכין חד ופשט בנחת קרום אחד מעל פני בולה ואז ראה כי היתה ריאה זו כשאר ריאות. והבשירוהו (קנ) ומ״ט צריך לבדוק אותה בנפיחה לראות אם אין הרוח יוצא כיון שנשתנית קצת משאר ריאות ואם נאבדה בשונג בלא בריקה בנפיחה יש להקל במקום הפ״מ וצ״ג אחר שפשט הקרום הזה בנחת ולא נשאר ממנו שום דלדול בריאה שאם נשאר איזה דילדול הרי זה בסרכת הריאה ואם נאבדה קודם שפשט כל הקרום אע״פ שבבר פשט מקצתו ובעיניו יראה ולבבו יבין כי ריאה זו בתיקונה יש להטריף שאפש׳ שהקרום הזה הוא מושרש בריאה ומי יודע אם היה אפשר לפשטו בולו בנחת מעלי׳ ואין חילוק בכל זה השמינה היא הבהמה או רזה לפי שלפעמים אף בבחושה מתפשט קרום כזה ע״פ הריאה ע״י ששתתה הבהמה מי כשרת פשתן וכדומה:

קבז אם ריאה זו כמות שהיא עם הקרום שעליה כמין מלבוש נדבקה לדופן ונסתבכה לו בחוזק (קנא) יראה לי להטריף אע״פ שאחר שמפרידין אותה מהדופן ופושטין הקרום היא עולה בנפיחה ובמקום שנהגו להבשיר בסרכות ע״י קליפה מהריא׳ כמו שיתבאר בסי׳ ל״ט יש להבשי׳ גם בזה כשהקרום נפשט בנחת מן הריאה אבל בשאר מקומות אין להקל (קנב) ואם לא נדבק הקרום לדופן רק נסרך בלבד לדופן בה״מ יש להקל אבל אם נסרך לגרגרת ולחזה ושומן הלב ונתפש אין להבשיר:

קבח אם אחר שפושטין הקרום נמצא תחתיו בריאה כמין צלקת או איזה שינוי מראה אלא שהוא מראה כשרה יש להורות בזה כמו שיתבאר בסי׳ ל״ט לענין בשר בלוי וכן הדין כאן:

קבט אם לאחר שפושטין הקרום הזה לא נמצא חיתוך אונות נמורות רק סדקים המועילים להורות שיש כאן אונות ואונות כאשר נתבאר כיון (קנג) שיש כאן שני קרומים לריאה יש להבשיר: אם

קנ״ג: (קמט) או איזה סיבה כו׳ • בסמ״ח כתב כמובלע דרייטס והביטו שהקרום הזה לא הי׳ שייך לריאה רק נתקרם עליה מחמת שמנונית והכשירו ט׳ • והדברי רש״ל לא נזכר זה שחלו הקרום מחמת שמנונית וכ״מ ל״מ ס״ק כ״ד כשופ לענין בשר בלוי כתב בלו כתב כאן דישותא ט׳ • אלא פשוט דזה לא מיקרי סרכה כלל אלא כך היא בחולדתה בעין מזכרתו בסי׳ ל״ה בסעיף ח׳ בשם רש״ל בתעשה דרייטס ט׳ עכ״ל • מבואר מזה דשם״ל הטעם דתלוע דסכי דטמיאו לפעמים ותשבר שר״ל שדרכם כך להתקרם עליה מחמת שמנונית וכדומה אך מדברי הרש״ם שכתב וז״ל והיכא דרבימיאו בסכי שכולן התיכם אחת מראה להבשיר בסיבר כ״ם וכ״מ סלבה לתעשה שמעתי ממהר״מ מורפא ז״ל מעשה בריטס ס׳ • מראה מזה שכתב וכ״מ סלבה ט׳ דל״ל דהתם אמי הוי טעמא משום דרבימיאו בסכי ומראה דאתא״ז מדייק מתם שהחבר באותה מעשה שהתמו פרה שמינה דשומה משומה מאוד ט׳ • דלאחה טוך כזכיר זה ותה לע בזה השמינה היא אי רזה אלא להשמיעה שע״י הוראה חזקן איגלאי מלתא שזה הקרום מחמת שמנונית הי׳ אתיס כרש״ם שם כתב לפרש מ״ש באותה מעשה והיו מצעריס עליה הרבה הייו מחמת שנמנול רוב שומנה ושכתה ט׳ שגיא מחמת שנמנול הפסדה וכ״כ כאו״ם מהרש״ל בביאור יותר ע״ש מ״כ • ל״ל דלכך נקט במלתיה דשמינה היתה כדי לפרש מ״ש אח״כ אסיו מצעריס עליה ואף שגם בזה אין לוכיח ומ״ל דהשמעינן שהי׳ הפסד גדול דהא משמע מהאחרונים שיש להבשיר אף בלא הפסד מ״מ הוא מצינ הענין כאחר סי׳ וגם לחורות לע שנתחבבו בזה מ״ח הרבה כדת מה לעשות ומ״כ אין הכרח מהא דנקט שמינה לומר דמחמת זה עלה בה קרום הלא וגם מדברי אתא״ז נראה שיש להבשיר בכל הנסתות וכין שם בריה לשם רזה לא יבקר שאם אחה לומר כן נתח דבריך לשישרין ונפל אופתא בבדלא אתין אלא בקיאין בין כחוש לשמן אלא אף בכחושה הגיע קבא מחמת ד״ל והייו דנקט תבוש שמנונית וכדומה כו׳ לאורויי דלאו דוקא בשמינה מבארין וכן ראיתי בספר ימין משה שכתב וז״ל ומ״כ שזה אירע לה לפי שהחה שמי מרבה פעמן עכ״ל וכ״כ בספר מאיק ברכה בשם מז״ה מהר״א בהגהותיו כ״י שכתב אחר דברי מהרש״ל וז״ל וגם אני בחתן מולדתי פיס יע״ל בא לידי מעשה כזה ממש ובשמרוהו ואמר הבודק שזה בא ממה שנתחבר מי מטרה הפסתן כי הבודק הי׳ רוצה מובטח עכ״ל וכן משמע מדברי כל הפוסקים אלא שזכירו אף בלא הפסד מ״מ הוא מצינ הענין כאחר סי׳ וגם לחורות לע שנתחבבו בזה מ״ח הרבה כדת מה לעשות ומ״כ אין הכרח מהא דנקט שמינה לומר דמחמת זה עלה בה קרום אלא שהוא מראה כשרה יש להבשיר בכל הנסתות וכין שם בריה לשם רזה לא יבקר שאם אחה לומר כן נתח דבריך לשישרין ונפל אופתא בבדלא אתין אלא בקיאין בין כחוש לשמן אלא אף בכחושה הגיע קבא מחמת ד״ל והייו דנקט תבוש שמנונית וכדומה כו׳ לאורויי דלאו דוקא בשמינה מבארין וכן ראיתי בספר ימין משה שכתב וז״ל ומ״כ שזה אירע לה לפי שהחה שמי מרבה פעמן עכ״ל וכ״כ בספר מאיק ברכה בשם מז״ה מהר״א בהגהותיו כ״י שכתב אחר דברי מהרש״ל וז״ל וגם אני בחתן מולדתי פיס יע״ל בא לידי מעשה כזה ממש ובשמרוהו ואמר הבודק שזה בא ממה שנתחבר מי מטרה הפסתן כי הבודק הי׳ רוצה מובטח עכ״ל וכן משמע מדברי כל הפוסקים אלא שזכירו אף בלא הפסד מ״מ הוא מצינ הענין כאחר סי׳ וגם לחורות לע שנתחבבו בזה מ״ח הרבה כדת מה לעשות ומ״כ אין הכרח מהא דנקט שמינה לומר דמחמת זה עלה בה קרום אלא שהוא מראה כשרה יש להבשיר בכל הנסתות וכין שם בריה לשם רזה לא יבקר שאם אחה לומר כן נתח דבריך לשישרין ונפל אופתא בבדלא אתין אלא בקיאין בין כחוש לשמן אלא אף בכחושה הגיע קבא מחמת ד״ל והייו דנקט תבוש שמנונית וכדומה כו׳ לאורויי דלאו דוקא בשמינה מבארין וכן ראיתי בספר ימין משה שכתב וז״ל ומ״כ שזה אירע לה לפי שהחה שמי מרבה פעמן עכ״ל וכ״כ בספר מאיק ברכה בשם מז״ה מהר״א בהגהותיו כ״י שכתב אחר דברי מהרש״ל וז״ל וגם אני בחתן מולדתי פיס יע״ל בא לידי מעשה כזה ממש ובשמרוהו ואמר הבודק שזה בא ממה שנתחבר מי מטרה הפסתן כי הבודק הי׳ רוצה מובטח עכ״ל וכן משמע מדברי כל הפוסקים אלא שזכירו אף בלא הפסד מ״מ הוא מצינ הענין כאחר סי׳ וגם לחורות לע שנתחבבו בזה מ״ח הרבה כדת מה לעשות ומ״כ אין הכרח מהא דנקט שמינה לומר דמחמת זה עלה בה קרום אלא שהוא מראה כשרה יש להבשיר בכל הנסתות וכין שם בריה לשם רזה לא יבקר שאם אחה לומר כן נתח דבריך לשישרין ונפל אופתא בבדלא אתין אלא בקיאין בין כחוש לשמן אלא אף בכחושה הגיע קבא מחמת ד״ל והייו דנקט תבוש שמנונית וכדומה כו׳ לאורויי דלאו דוקא

בסמיכה מבארין וכן ראיתי בספר ימין משה שכתב וז״ל ומ״כ שזה אירע לה לפי שהחה שמי מרבה פעמן עכ״ל וכ״כ בספר מאיק ברכה בשם מז״ה מהר״א בהגהותיו כ״י שכתב אחר דברי מהרש״ל וז״ל וגם אני בחתן מולדתי פיס יע״ל בא לידי מעשה כזה ממש ובשמרוהו ואמר הבודק שזה בא ממה שנתחבר מי מטרה הפסתן כי הבודק הי׳ רוצה מובטח עכ״ל וכן משמע מדברי כל הפוסקים אלא שזכירו אף בלא הפסד מ״מ הוא מצינ הענין כאחר סי׳ וגם לחורות לע שנתחבבו בזה מ״ח הרבה כדת מה לעשות ומ״כ אין הכרח מהא דנקט שמינה לומר דמחמת זה עלה בה קרום אלא שהוא מראה כשרה יש להבשיר בכל הנסתות וכין שם בריה לשם רזה לא יבקר שאם אחה לומר כן נתח דבריך לשישרין ונפל אופתא בבדלא אתין אלא בקיאין בין כחוש לשמן אלא אף בכחושה הגיע קבא מחמת ד״ל והייו דנקט תבוש שמנונית וכדומה כו׳ לאורויי דלאו דוקא

דסרכא מקליפה לקליפה לאו כלום הוא דמעלמא אתי נראה שאין הגדון דומה לנדבקה לדופן מעצמה דכמיכמא ולכן אין נלעו״ד להקל לא נגי קרום כמין מלבוש ולא היכא שיש שור ורקטוביס על הריאה ונדבק לדופן וע״ע על אא״ז שכתב להקל בדבר ומ״מ נראה דלפי מ״ש מצריך שיהי׳ הקרום נקלף מן הריאה בנחת א״כ י״ל דאע״פ שהוא דבוק לדופן מ״מ לפי מה שהבנין בסרכא העוברת ע״י מעמוס לקלוף בלעוכן כיתבר יתבאר בסי׳ ל״ט א״כ קרום זה כיון שנקלף מן הריאה בסרכא העוברת ע״י מעמוס דמי אבל במקום שאין עוהבין להבשיר כ״א בימות כ״ל היד נראה להחמיר בזה ואם הקרום סרוך למ״ל יעויין בס״ק בתא״ז: (קנב) ואם לא נדבק כו׳ • הר״ן בהב וז״ל בהב הר״ם לפעמים יש כמין קרום חצר הנקלף מן הריאה וסייגו סרכא תלוים שמעתי לבבשיר אחי׳ ע״ג מיגני אבל נסרכה למ״ל מרפה בסרוכה וכן בא לידי כו׳ וכבר כתבתי לעיל שאא״ז בהב״ה מהמשמע מלבוש להטריף לא לתלות אחר וטוחמו על לבון הר״ן שבהאחי בס״ק ק״ב וע״ע דל״ל לאחוי מדיוקא דהא לסדיא מבואר כן בלבון הר״ן ומ״ם ותשבר דלהתא לי לאא״ז לאחוי מדיוקא כיון דמייבי בסך עניה נוטא בסי׳ המלבוש על הריאה ולבאורה נראה מעם הר״ן בזה דחיישינן שאא מחמת נקב עלה קרום זה ונתפשט ע״פ כל הריאה ומשם נסרך למקום אחר ודוקא היכא שלא נסרך לשום מקום הוי כעין סרכא חלוי׳ שמהיכין לוהה כיון שאינה נסרכה בשום מקום אחריון דאם איתא דמחמת נקב שבריאה קאתיא היתה נסרכה למקום אחר אלא ע״כ ריר בעלמא היא וה״נ חולין שמחמת שמנונית ומתקרם זה ובומת בעלמא היא ובשר אבל בשנסרך למקום אחר י״ל דמחמת נקב נתפשט ע״פ כולה וגם נסרך לא״ל אבל אא״ז דעתו להתיר כמש״ל ועטמו משום כיון דיש לחלות הקרום הזה דאתי מעלמא דמהיא מבשירין לי׳ א״כ י״ל דאתי בכיה מפי ואחרינן דאיתו הוא דסרוך למקום אחר וכמ״ש הרשב״ם בסרכא מקליפה לקליפה כיון דמעלמא קאתי אא דמסרך סרוכי לאו כלום הוא ג״ל להחמיר במקום שאין הפ״מ ואע״פ שבבשר בלוי כתבתי בסי׳ ל״ט סעיף קל״ט בפסיעות להקל מ״מ נ״ל״ד דעפי׳ ים לחוש בקרום כמין לבוש דלא׳ מריאה קאתי ממה שנחוש בבשר בלוי דמשתבר עפי׳ מעלמא אתי אבל בהפ״מ יש להקל. ועיין בס״ק הר״ל בסיוס בדבריו ועיין בסי׳ ל״ט סעיף ס״ב וכן הדין כאן עכ״ל וכ״ל דשם כתב לחלק בין סרכה לדופן שלחוחה מרוכה בין סרוכה לאחה כו׳ • ע״ש שהלה במנהג המקומות בזה: (קנג) שם כאן כו׳ • בשובלא דרייטס מבואר שאחר שפשטו הקרום מצאו הריאה מחוסכת לאונות ולבאורה יש להסתפק אם אחר שפשטו הקרום נ״כ אין כאן מיהוכי אונה רק דיבר כדקים בלבד דלבאורה הוא הר״ל לפי מש״ל דלא מתבבר׳ אלא בחר נשיחה הל״כ יש לחוש שמא מחמת נקב או שאר מריפות קרם עליה שור וכיון דבך קרום דישותא הוא ואחר שפשטין הקרום נ״כ לא נמצא תחוכי דאוני רק סדקים לבד שזה מורה שנסרכו בסדרן הרי כאן הר״ל דהא סרכה אונה באונה בסדרן מי דישותא היא אמנם בבר כתבתי דלבאוסרין אונה באונה נ״כ בע״כ מודי׳ שבנדון זה אינו מרפה או משום דאמרינן שבך הוא בחולדה או משום דכיון שדטוק כ״כ לא מפרקי מהדדי

ח"כ אין כאן ריעותא ועיין לעיל ס"ק קמ"ח ושוד דלא גרע סקרקוס הזה ממכתון מגסרכה לחזקן לדעת הרמשנים דמקשרי אוגת באומת ויש קצת תחוכה ופירוד וגם סרוכה לחזקן לגד ימין וסכסיר וגרמה דרמב"י לא יתלוק על דין הר"ל אלא ס"ל דשם סרכה אחת הוא וכמ"ש בדיני הר"ל ס"ק ע' וא"כ ה"ה בקרקוס הזה דודאי אין בו ריעותא רק מצד שמדין אותו סכרכה וא"כ חד ריעותא הוא וכן גרמה נ"כ ממ"ש לעיל בס"ק קמ"ד בשם הת"ם שמפרש מ"ש הכ"ל לבדוק גבד הסמם הכוונה היא לראות אם יש סדק תחת העור ע"ש וכ"כ לעיל בעיף קמ"ז: (קנד) ויש מקומות כו' • רמ"א בהג"ה כתב י"א בגדיים ומלאים כו' והביא הלל כתב ע"ז ואין נוהגין כן ומעליפין אא"כ מוקים האוגות בד ומפריחין זו מזו ויש לכל אוגת ואוגת עור בפ"ע ומעשה בא לידי אלא היו אוקים האוגות וסברתי בדי ממה למעלה והיה לכל אוגת עור בפ"ע וכסברתי עכ"ל ואא"ז הביאו וכתב לא מצאתי לו חבר וסתמייהו דהפוסקים משמע דיפא ולכן אין להחמיר כ"א בדהוא ומ"מ המחמיר בכל מקום הע"ב עכ"ל וכ"כ בשמ"ה שם והנה מ"ש אלא מצא לו חבר הנה גם הפר"ח כתב שלענין דינא אין לסמוך על הני י"א ונם בפ"ח דאיתי שכתב וז"ל כ"ל דאין לסמוך על סברא זו אלא כשימצאון כל הגדיים לפניו במציאות זה אז סמיקעל סברא הכל אם ימצאון קצת גדיים בתיחוך אוגות לא סמכינן להתיר דאמרינן איך טרפה ניתנו עכ"ל גם בספר ימין מבה כתב וז"ל וכ"ל להטריף אף בגדיים ומלאים וגם כשאין האוגת בעצם הדם אפילו בספ"מ וכן נוהגים במקומנו בהורני"ם עכ"ל ועיין לעיל ס"ק ד' מ"ם בזה והנה מ"ם הפ"ח כשימצאון כל הגדיים כו' מדברי המחבורים לא משמע הכי אבל נלענ"ד דעכ"פ רובה בעיקר ומשום מישוטא דאיתא קמן במציאה זה לא מקילין לומר דאורחייהו הכהי כיון שאחר גדיים ומלאים שהם כני גילם של אלו בימים יש לסם תיחוך אוגות בראוי ומפ שמתו אלו מאלו א"ז כ"א רוע וקלקול היצירה ואינו עתיד לינדל לאחר זמן ולכאורה ל"ע מ"ם הכי"ה להתיר ע"י פיזוד באלבע דמה מועיל זה כיון שעכ"פ חיון דנסרכו להדדי ואף הביפוגי נסרכו ובגדיים ומלאים קי"ל דשלא כסדרן אינו מועיל מיעוך וכבר הרגיש בזה בת"ם סי' ל"ע וכתבתי מזה בפ"ח שם ס"ק ק:" (קנה) ובשעת הדחק כו' • בשם"ח בשם ממ"כ כתב שאין מקרלי' רכים כ"א תוך למד ונם עברים כו' ובשמ"ח כתב דבהפ"מ ושעת הדחק אפשר להתיר אפי' קצת אחר למ"ד כ"ז שמקרלים בלשון כ"א גדיים ומלאים וכתב"ם שם רמז למ"ש במלחמות דק"ז וכבר ביארתי בסי' ל"ע ס"ק ח' ובק"ה בזה והנה מ"ש אא"ז קצת אחר למ"ד לא אתפרש כמה שישנו דלפי מ"ש בת"ם שם גרמה מדבריו דלדינא ס"ל עיקר דתוך שמתו הוי גדי ומלה רק שלא רצה להקל עבד הכרעת הש"ך וא"כ בשעת הדחק והפ"מ כי' מקום לפסוק כן ולשון קצת אחר למ"ד משמע איזה זמן אחר למ"ד ואילו עד מלאות שמה המיתה זמן מרובה הוי וכ"ע ולכן לענ"ד שעל כל פנים אין להקל ביאחר מן ה' חדשים כמה שכתוב בס"ק שאחר זה בשם אא"ז דמש"א דמן ה' חדשים ולאלה חשבינן להו כגדולים אף להקל לענין מישוד ואעפ"י שכתבתי שם להחמיר עד שמתו מ"מ אין להפוס קולא לענין חלקה כעין לתבכם בקטנים אחר הזמן הזה ועיין מ"ש בסימן ל"ע ס"ק קנ"ה וקל"ז אם הדבר תלוי במה שהוא יונק עדיין ע"ש: (קנו) ואם אין ידוע כו' בת"ם סימן ל"ע ס"ק ג' הביא בשם דמש"א לענין סרכות גדיים כו' עד ה' חדשים כו' וז"ל אא"ז דמש"א מיהו דוקא בבהמות דקטנים כגון גדיים ומלאים וקרלאים קטנים י"א עד כלות ה' חדשים מיום הלידה והייט כימי עיבורה של דקה וכשקלאה מגוי ואינו ידוע איתמה מלדו הגדיים והמלאים בהרא בהרא ושמע' איתמה מתחילין למנך הסרכות י"א אלא למנך עד ר"ח תמוז וי"א עד ר"ח אב כו' עכ"ל ולפי"ז משמע דפשיטא דלענין להקל כגון בשעת אז בגאבדה דלא מיקרי גדיים ומלאים אחר כלות ה' חדשים מעת לידתן וכ"ש הוא דהא לאחר זמן זה חשבינן להו כגדולים לענין שמעכין בהם וא"כ ודאי דלא חשבינן להו בקטנים להקל וא"כ במקומות שנהגו לענין מישוד בת"ם אא"ז דמש"א למנך אחר ה' חדשים ובאין ידוע אין מתעכין עד תמוז או אב מלאת דפשיטא הוא דאם אין להם מיחוך אוגות אחר זמן זה נרפה דאי אפשר למנקע הרי קולי דסהרי אהדדי וכל מקום לפי מנהגו יחזיק בין לקולא בין לחומרא והתופס כחומרי שניהם בזה וכזה להשוב בגדיים ומלאים עד שנתו לענין אלא למנך בהם ולענין שיעה עד למ"ד יום ולענין נאבדה כ"ז שקרוי גדי ומלה בלשון כ"א ובכ"פ לא יוחר מה' חדשים הע"ב וכמ"ב לא מיקרי הרי חומרי דסהרי אהדדי כיון דמסקקא לן עד כמה נקרא גדי ומלה אית לן למיחל סכא וסכא לחומרא רק לענין נאבדה אלא בדיקה יש להקל עכ' כמ"ש הת"ם כיון דבלא"ה יש בהתירו בהפ"מ ועיין בת"א סימן ה"ז במג"א שם בסוף הסימן ועיין בסימן ל"ע ס"ק ח' מ"ם ובשעת הדחק והפ"מ יש לנהוג בזה במ"ש בפנים ויכא בהם מקום להקל אף לאחר למ"ד ושוד דלא גרע סקרקוס הזה ממכתון מגסרכה לחזקן לדעת הרמשנים דמקשרי אוגת באומת ויש קצת תחוכה ופירוד וגם סרוכה לחזקן לגד ימין וסכסיר וגרמה דרמב"י לא יתלוק על דין הר"ל אלא ס"ל דשם סרכה אחת הוא

קל אם הריאה חלקה כעין וכשחותך בסכין מוצא שם קרומים נתבאר בסעיף ב"נ:

קלא גדיים וטלאים שנמצאת ריאה שלהם חלקה בלא חיתוך האונות ובלא שום היכר סדקים כלל בשר לפי שדרך גדיים וטלאים בכך שבעודן קטנים אין להם חיתוך אונות ובשהם גדולים חיתוך האונות גדל עמהם (קנד) ויש מקומות שאין נוהגין כן רק מפרידין באצבע כל אונא מחברתה לראות אם הם פרודות ויש קרום לב"א בפ"ע ודבוק זה אינו ענין סרכא רק שכן דרכם לחיות תכופים זה לזה וע"י מיעוך האצבע הם מתפרשות בנקל זו מזו במקום שנוהגין כן אין לשנות להקל וכמקו' שאין מנהג ידוע בזה המחמיר תע"ב ואין לנהוג להקל כ"א אם הרוב מגדיים וטלאים שבאותו פרק ובאותו מקום לא נמצא להם חיתוכי אונות ומכ"ש אם כולם הם כך אבל אם הגדיים והטלאים רובם חיתוך האונות שלהם כדרכם אם נמצאו קצת גדיים וטלאים בלא חיתוך אונות אין להקל כ"א כשנפרדים באצבע כאשר נתבאר:

קלב אף במקומות שנהגו להקל בגדיים וטלאים הנמצאים בלא חיתוך אונות אין להקל כ"א כשידוע שהוא תוך שלשים לילדתן ונגררים אחר אמן שמניקתן אבל אם אין ידוע אם הוא תוך לכך או אח"כ ומכ"ש בידוע שהוא אחר למ"ד אע"פ שיונק עדיין אינו בכלל גדי וטלה וטרפה (קנה) ובשע' הדחק והפ"מ יש להתיר אפי' קצת אחר שלשים כל זמן שנקראים בלשון בני אדם גדיים וטלאים כל מקום לפי לשונו ומ"מ אין להקל אם עבר חמשה חדשים משעת הלידה (קנו) ואם אין ידוע שעת הלידה יש להקל בהפ"מ ושעת הדחק עד תמוז ויש מקומות עד אב והמחמיר תע"ב:

קלג אף במקומות שנהגו היתר בגדיים וטלאים דנמצאים בלא חיתוך אונות מ"מ אם בצד אחד יש להם חיתוכים ובצד השני אין להם טרפה שהרי אין לתלות ולומר שמחמת קטנות אין להם שהרי עינינו הרואות שבבר התחילו להתפרד בצד אחד וא"ב מצד השני חסר מן המנין הראוי להיות וטרפה (קנז) ויראה לי שאם אין באן חיתוך אונות נמורות מצד אחד רק שיש שם היכר סדקי' ומצד השני אין שם היכר כלל יש להתיר בהפ"מ (קנח) אבל אם בצד א' יש שם סמפונות ובצד השני אין שם כלל יש להחמיר שהסמפונות מורי' שמצד זה נתחלקו האונות ומצד השני היא חלקה בלי שום היכר והרי חסר מנין הראוי וטרפה:

קלד אם מצד אחד יש חיתוך אונות ומצד השני אין שם חיתוך אונות רק יש שם סמפונות או סדקים (קנט) יראה לי

סולמו הכי אים לה שהריאה שלהם חלקה כעין הים כ"ל ס"ם מקום להקל אף לאחר למ"ד יוס אף בלא שעת הדחק עיין בט"ז סימן מ"ג ובדברי מהר הפוסקים והוא כדברי הפ"ת שהבאתי לעיל אך לפי אלא מחר כמאר הפוסקים לא כתבתי בפנים: (קנו) ויראה לי כו' • הט"ז כתב בשם בנד ג' יש להם חיתוכים יש להטריף וכ"כ בס"ך בשם מה"ב ע"ם ויש להסתפק היכא שאין חיתוך אונות כלל רק בנד ג' יש סדקים במקום הראוי לחיות אונות מי אמרינן כיון דקי"ל אין מונסין בסדקים אלא להטריף וא"ב הי' מה שמחשב הסדקים אלא לאונות הוא להטריף דאי נימא הכי הרי יש להם בנד אחד ומרפה כיון שאין הכי מנד הכני כלל לו אמת י"ל דמידי הוא מעמא שאין מונסין בסדקים להטריף כמ"ש בס"ק משום שאין מחשבים לאונות אחרי באים להוסיף על מנין הראוי וזה לא אמרינן וא"כ כאן שמן הראוי לחיות כאן חיתוך האונות אפיר יש לנו לומר שהם מונים שם כאן חיתוך אונות אחרי באים להוסיף על מנין הראוי ואע"פ שהם להטריף מונסין להם בכה"ג וקצת מסמע כן מלשון מה"כ שהביא הש"ך שכתב דוקא שאין לו היכר אונות לגמרי כו' והיכר אונות משמע דהייט בדקיפ וע"ז כתב דאם בנד אחד יש לו היכר אונות דהייט הסדקים יש להטריף אבל לענ"ד יש לנדד ולומר דגם בזה אין מונסין בסדקים להטריף אע"פ שבבהמה גדולה הוא סימן שיש כאן אונות אחרי אין מוסיף על מנין הראוי מ"מ בגדיים ומלאים דאורחייהו בהכי דבקטנותן אים להו וכיון דהא קמן דבנד הנני אין לו כי אורחייהו יש לנו לומר שהסדקים שבנד הנני אינם הוראה שבבר הגיעה לעונת חיתוך האונות אחרי שבא אמרינן הרואות אחרי אם חסרו האונות הראויות ומרפה ואעפ"י שזה דבר חידוש לא נזכר בפוסקים מ"מ יש להתיר כמ"ל מלשון מה"כ והביאו הש"ך שכתב היכר אונות וקאי שם אהיכר סדק או סמפון ע"ם ומ"מ נלענ"ד שאין צריך לבדוק אא"ז דאל"כ הו"ל להפוסקים לבאר דצריך בדיקה אחר זה: (קנט) יראה לי כו' • לכאורה צ"ע אליבא דהפוסקים דס"ל דאין לסמוך על דין זה דאין אופתא טוב בגדיים ומלאים וכמ"ל דאפשר לדיקו אף אם יש בהם היכר סדקים לא יועיל כיון דהר"ן ושוד פוסקים כתבו טעמא דסדק מסני משום דאמרינן שנסרכו בהדדן א"כ י"ל כיון דבדיקה לא שכיח סרכא דמה"ע מקילין בהו בגאבדה הריאה בלא בדיקה וגם אין טהגין בהם לשמתם מה"ע כמשאר בש"ך שם ואי"כ אין

לו לחלות במידי דלא סכיח בפרט בזה דאיכא תרי תמיהו׳ דלא סכיח ברכה כלל ונם מיסרכו כל הלוות זה טוב אפי׳ ים לו להלות מהחלה ברייתו נולם מ׳ סם וכן ים להסתפק לדעת הטוהנין סיכר בנדיים וטלאים בלוותה דמ״מ לסירי בלס לד מ׳ ים לו וסמי אין לו וי״ע היכא שבלד הסמי ים סם סדקים ·הם מועילין להכשיר כיון דאין לחלות בזה בסרכה דלא סכיח בהו ומ״מ מסתימת הפוסקים נראה הסיכר סדק מועיל בכ״מ ולף בנדיים וטלאים וחיות דלא סכיח בהו סרכות ונראי דס״ל דעכ״פ טפי מצוי שיהיה סרכה בסדקן בלוותה לף בנדיים וטלאים ממה שיהיו חסרים לד אחד מהלוות לגמרי וכיון דהיתרא סכיח אפי׳ בסיר אוליק בתר הסדקים לסיר ומכ״ה דא״ס לעשה הסמ״ח שהבאתי לעיל דס״ל דלאו מחמת דאמרינן שנסרכו אתיון עלה אלא דע״י היכר הדקים אמרינן שנבפים היא סדורה כהלכתה א״כ לף בהיכר הדקים י״ל כן וכן מבואר מדברי מה״ב שהבאתי לעיל דגם בנדיים וטלאים מועיל היכר הדקים אע״פ שים לחות דאיכו קלי לגיע׳ המתירין לופחת בנדיים וטלאים והלכך אם היה לסם גם בלד הסמי הדקים בסיר מועילין ממ״ב דאם נימא דסדקי׳ לאו מלאת היא א״כ דל סדקי׳ מהכא והם כבריס מטום דסייע רבותייהו מ״מ מדס״ל למה״ב לאסור בהיכר סדקים מצד א׳ אלמא דס״ל דסדקים מלאת הוא לף לאסור על ידם ומכ״ם מיועילו להתיר דסא בעלמא קי״ל דאין חוכמין בסדקים להתריף רק להכשיר ולכן ים לסקל בזה ויין בס״ק סאח״ז לענין הוורדא : (קס) יראה לי להתריף כו׳ · בסמ״ח סעיף מ״ג כתב וז״ל ובגדי ים להכשיר כשהוורדא דבוקה לריאה ויכיר ע״י סדק וכרסם בגידו · מוצא הדין מהר״ן והנה בתמת ז״ל הר״ן פעם אחת הי׳ עיטיגתא דוורדא דבוק וסיס רגומו ניכר ע״י סדק בגדי והכשיר מהרא״ק הגדי ועוד מעשה שעיטיגתא היה דבוק לאומת הסמוכים לה והכשיר תמיו הגדי עכ״ל וכן מצאתי גליון בכתב עיטיגתא׳ שחסרה אומת אליתה כדרכה להיות אז בחומת אז כלד שמאל אם המלא החתיכות שחסרו בס כבר והוזקת בנדיים וטלאים עכ״ל הגליון אבל אין אמו מהגין כן אלא בכל שיגיה מקומה אמו מעריפין בין בגדי בין בטלה עכ״ל הר״ן והנה הס״ך בס״ק כ׳ מפרש דסך אבל אין אמו מהגין כן כו׳ קאי על מ״ם בשם גליון עיטיגתא שחסרה כו׳ וכבר כתבתי שם בביאורי לס״ך שלעי״ד ל״ע דזה ל״ה שיהה מקומה כיון שסבורים במקומו טומד אלא לעי״ד קאי על מ״ם בתחלה שסיטיגתא היתה דבוקה לאומת דזה ספיר מיקרי שיוי מקום שהרי מקומה לעמוד בהחתיכה בין האומת והלוגת וא״א לה להדבק לאומת או להאומת אם לא שהבאה אח מקומה קלת ע״פ לף אפי׳ אומת כמ״ם הס״ך דקאי אהך דינא מ״מ נראה כדור דאמלה מלאת קאי וגם אהך דוורדא דבוקה קאי דבולהו בחדא מחתא מתתיבו וא״כ ל״ע על אח״ז שכתב בשם הר״ן להכשיר בעיכר הוורדא ע״י סדק ומדברי הס״ם נופי׳ בס״ק ל״ב מבאר דמפרש הר״ן לא פליג על מ״ם בשם הגליון שהרי כתב דבכ״א לבד אין כדאי להתריף כו׳ ע״ם וא״ל דס״ל דבכ״ג מסיא דבוקה לאומת א״ל לחות שיוי מקום כלל אלא ספיר הוכל להדבק לאומת ממקום עם דמה ואין ריאה מ״ם המת״ב בהלטות יחד וז״ל ואם הו סדקין בריאה כמראה הבגם כו׳ אם״ה אין אומרים בסדקים להתריף דלקולא אמרינן הולכין אחר סדקים כו׳ אבל לא להתריף ולהוסיף ע״י הסדקים וסימן לדבר לבוות בדק סביה ודבר זה אין חילוק בין אומת בין אומת בין הוורדא בין הוורדא עכ״ל י״ל דהסם לענין אתריף ע״י סדק הוורדא לחבבה לבחים בזה קימר שאין חילוק כו׳ דאף הוורדא לא מבניחין בסדקים כלל ומלאתי בבדיקות מהרש״ל בתב״ז וז״ל ואם אין לה כיס מרפה אבן לפי המעשה דריעס בפרה אמיתה כו׳ שהכשרוה ע״י היכר האוות ובם לא היה כיס בהרי הכל הוה מחוכה ל׳ מבמע בהלמוד ובפסקי בגאונים לא הוכר הומתא זו וכן מלאתי בעשה מהר״י מרגליות מעשה בריאה שלא היה עיטיגתא ונם כיס לא היה לה והכשיר לוהה בהיכר הדקים ס״מ בהכיס אינו מעכב אף בים לפקפק ולומר דהיכא דאיכא עיטיגתא להדיא אפי׳ בעי כיס הבל הוא מאחר שלא הוזכרה בתלמוד ע״ל והנה מ״ם ראיה מעוכדא זו לענין הכיס הוא ל״ע גם מ״ם בהיכר הדקים אינו מוקנוכת״ם בתבו׳ שאעתיק בק״ה ולבנגלעב״ד פשוט שם״ם הוא ל״ל והכשיר לוהה בהיכר הדקים ור״ל בהכירו העיטיגתא ע״י אפיה אם הדק והוא כשוכדא דמייתי הר״ן ומזה הוכיח הם״ל דאין הכיס מעכב וזה מבואר ג״כ ממ״ם אח״כ ואע״פ בים לפקפק ולומר הסיכא דאיכא עיטיגתא להדיא כו׳ ע״ם ועכ״פ מבואר מזה דאין מקום לה״סיר חסר׳ ווכדא ע״י סדק רק אם ניתא דלא מבחיק בחסרון כיס ולפי״ז לדבר דקי״ל דהתריף בחסר הכיס אין מקום להקל מהתם הסדק כיון דס״ם חסר הכיס אל הוורדא גם ים להתוה לפי מ״ם הר״ן ואחר פוסקים בעשה לוהה דכבריה ע״י סדק מבוס דזה מוהה מעכרו כסדקן וחז אמי אפיר לענין הלוות אבל לענין הוורדא אם יוציאו זה מלאתר מעכרה הא כולהו לגבי דדם אלא כסדקן וכ״כ בחמ״ת דלפי מעשה זה ראוי להתריף להוהגין להתריף אומת באומת וא״כ פשיטא דל״מ לפי זה סדק בוורדא כלל לפי מעשה שכתב בחמ״ת אם מיכר עי״ז שבחים היא סדורה בהלכתה ל״ע אם יועיל מעשה זה לענין הוורדא לחפילו בלוות נופי׳ הו ל״ע מה יועיל סדורה מבפיה אחרי כל עיקרם לא בלו אלא כדי לגבב בל אלב לקרר תומו ולכן ים בלד אין יותר וכמ״ם הרשב״ן בספר יכין אמועה וא״כ אין ריך לזה איסורי ערלות אלא אם יהיה אם הרשב״ן אמרה ביומר והנה גם הוורדא בלה לאור על הגמרא כמה״ל ס״ק בשם הרשב״ן אמרה כמו קלא קבן אפורסן בספיה אלא הגהל ע״ם וא״כ כשהוא דבוק אין לו יעיבה בלה כלל ואפילו אומת דלהר מעמא ספיר מועיל סדק בוורדא מ״מ כיון דלפעם הר״ן אמיתא דל״מ וגם ים כאן חסר כיס וגם ים לחות דאי כמו בימתה

מקומה פורחת כמה״ל מכל הלין מעמי אין להכשיר בזה ול״ע על אח״ז דנקט בסמיות הך עובדא דמייתי הר״ן ומעמע מדבריו דדוקא בנדיים וטלאים הדין כן וע״כ דמעמע ליה דגם בזה בעמא מטום דהכי רבותייהו בנדיים וטלאים אבל לענ״ד אפ״ה אינו נ״ל דגם בזה נופיס סימן לי״ג דליה לן למימר הכי רבותייהו אלא בקבלה דזה אינו וכ״כ בה״ם נופיס סימן לי״ג דליה לן למימר הכי רבותייהו אלא בקבלה

לי שיש להכשיר בנדיים וטלאים כמו בבהמות גדולות וכן במקומות שנוהגין איסור בריאה חלקה בלי חיתוכים אף בנדיים וטלא׳ מ״מ אם יש שם היכר סדק משני הצדדים או סמפונות יש להכשיר כדרך שמתירין בשאר בהמות וכן שאר סיכנים אשר ביארנו שמועילין אין הפרש בהם בין נסה לדקה ובין חיות קטנות או גדולות :

קלה אם הוורדא חסרה ויש שם סדק במקום הראוי להיות וורדא (קס) יראה לי להתריף בין בבהמות גדולות בין בנדיי׳ וטלא׳ בין אם אין שם חיתוך אינות רק שניברים ע״י סדק בין יש שם חיתוך אינות גמורות רק שאין לה וורדא אין מועיל בזה היכר סדק :

קלו פרה שנשחטה ונמצא ריאה שלה חלקה בעין או שחסרו איזה אונות ואין שם היכר כלל שיועיל להתיר על ידו על הדרך שנתבאר (קסא) כל החלב שנחלב מפרה זו ובינות שנעשה ממנה טרפות ויש לבודק להודיע לבעל הפרה שנטרפה מחמת זה כדי להפרישו מאיסור (קסב) ויראה לי שיש להטריף בזה כל מה שנחלב ממנה מיום הוולדה עד עתה לפי שענין טרפות זה מורה שכך נמצאת וכך היתה מתחלת יצירתה (קסג) אבל אם יש שם סמפונות במקום שראוי להיות אונות

כל הריאה כך ונעשה כולה נולם אחד קיים לה לרבנן דמרפה בכה״ג ולכך כתב שמכאן ראיה להכשיר אוכל אומת ע״ם ולפי״ז גם טריפות דשיעת כ״ופתא אינם מלידה ומבטן כלל רק מחמת חולי שאירע בה אח״כ נדבקו האוות לחדדי ונעשו נולם א׳ ומרפה ולפי״ז גם לענין החלב אין להטריף מה שחלבו ממנה מיום לידתה כ״א מה שחלב ג׳ ימים קודם דאין סיכרא פתוחה מג׳ ימים ומצא״כ מה שחלב קודם לזה נעשילדה בחזקת כשרה דאז לא היתה טרפה איכרא ס״ל דע״כ לא קאמר הרמב״ד אלא סיכא שבדקנו ומצאנו שיש סדורה מבפנים כשאר ריאות אז אין מקום לחלות בלידה ולכך מטרף מטום שיעת כ״ופתא וס״ל דע״כ בכה״ג מיירי דאל״כ מ״ל מטום חסרון האוות אבל היכא אלא ראינו בפנים שהיא סדורה היינו אעפ״י שהאוות נסרכו ונדבקו לגדדי ובכה״ג בב׳ אוות מכשירין דכשדקן הוא מ״מ אם

אפרים

הרי הריאה כך ונעשה כולה נולם אחד קיים לה לרבנן דמרפה בכה״ג ולכך כתב שמכאן ראיה להכשיר אוכל אומת ע״ם ולפי״ז גם טריפות דשיעת כ״ופתא אינם מלידה ומבטן כלל רק מחמת חולי שאירע בה אח״כ נדבקו האוות לחדדי ונעשו נולם א׳ ומרפה ולפי״ז גם לענין החלב אין להטריף מה שחלבו ממנה מיום לידתה כ״א מה שחלב ג׳ ימים קודם דאין סיכרא פתוחה מג׳ ימים ומצא״כ מה שחלב קודם לזה נעשילדה בחזקת כשרה דאז לא היתה טרפה איכרא ס״ל דע״כ לא קאמר הרמב״ד אלא סיכא שבדקנו ומצאנו שיש סדורה מבפנים כשאר ריאות אז אין מקום לחלות בלידה ולכך מטרף מטום שיעת כ״ופתא וס״ל דע״כ בכה״ג מיירי דאל״כ מ״ל מטום חסרון האוות אבל היכא אלא ראינו בפנים שהיא סדורה היינו אעפ״י שהאוות נסרכו ונדבקו לגדדי ובכה״ג בב׳ אוות מכשירין דכשדקן הוא מ״מ אם

מכוסה פורחת כמה״ל מכל הלין מעמי אין להכשיר בזה ול״ע על אח״ז דנקט בסמיות הך עובדא דמייתי הר״ן ומעמע מדבריו דדוקא בנדיים וטלאים הדין כן וע״כ דמעמע ליה דגם בזה בעמא מטום דהכי רבותייהו בנדיים וטלאים אבל לענ״ד אפ״ה אינו נ״ל דגם בזה נופיס סימן לי״ג דליה לן למימר הכי רבותייהו אלא בקבלה אים מפי אים כו׳ וכדאמרינן בחולין גבי ההיא נובחא כו׳ וכיון שכאן לאו טולמו הכי רבותייהו אע״פ שים מפלאים כך אין להכשיר מטום זה כנלע״ד : (קסא) כל החלב כו׳ · בעולת יצחק כתב וז״ל הה באמי להודיע לכל הבודקים הדין דאופתא היא מרפה מן הבמן הייטו שכך נולדה כו׳ ולכן אם מרפה איזה בהמה בדין אופתא אז הלב שחלבו ממנה מעולם מרפה אם לא בפסיה בהם בהמות בעדר כו׳ ואם נתרפה גביה א׳ עם אחר גביעה כולם אסורים שהוא דבר שבמנין כו׳ ע״כ כל בודק מחוייב להודיע לבעל הבית באיזה דין מרפה בהמה שלו כו׳ עכ״ל והוסתק דבריו בלח״מ ובבודקים אחרונים והוא נכון לפי מסעות רוב הפוסקים דשיעת כאופתא לא היה מרפה לפי מריאה זו כך מיברה היינו מתחלפה לקבל אחד אל אחד והיו לאחדים אבל לפי מ״ם לעיל ס״ק קמ״ה דעת הרמב״ד בספר המים דעים לפרם הך דשיעת כאופתא היינו אעפ״י שהאוות נסרכו ונדבקו לגדדי ובכה״ג בב׳ אוות מכשירין דכשדקן הוא מ״מ אם

לי שיש להכשיר בנדיים וטלאים כמו בבהמות גדולות וכן במקומות שנוהגין איסור בריאה חלקה בלי חיתוכים אף בנדיים וטלא׳ מ״מ אם יש שם היכר סדק משני הצדדים או סמפונות יש להכשיר כדרך שמתירין בשאר בהמות וכן שאר סיכנים אשר ביארנו שמועילין אין הפרש בהם בין נסה לדקה ובין חיות קטנות או גדולות :

קלה אם הוורדא חסרה ויש שם סדק במקום הראוי להיות וורדא (קס) יראה לי להתריף בין בבהמות גדולות בין בנדיי׳ וטלא׳ בין אם אין שם חיתוך אינות רק שניברים ע״י סדק בין יש שם חיתוך אינות גמורות רק שאין לה וורדא אין מועיל בזה היכר סדק :

קלו פרה שנשחטה ונמצא ריאה שלה חלקה בעין או שחסרו איזה אונות ואין שם היכר כלל שיועיל להתיר על ידו על הדרך שנתבאר (קסא) כל החלב שנחלב מפרה זו ובינות שנעשה ממנה טרפות ויש לבודק להודיע לבעל הפרה שנטרפה מחמת זה כדי להפרישו מאיסור (קסב) ויראה לי שיש להטריף בזה כל מה שנחלב ממנה מיום הוולדה עד עתה לפי שענין טרפות זה מורה שכך נמצאת וכך היתה מתחלת יצירתה (קסג) אבל אם יש שם סמפונות במקום שראוי להיות אונות

אין להכשיר לפי שיש לחוש דלפי' תימא בתחבוטה אח"כ מ"מ הכי נמי ליה לסמוך בכה"ג כל מהבקו ועשו אחת מ"מ כל זה לענין נוף הבהמה משא"כ לענין החלב מה שעשה קודם יב"ח אין לאסור דאם אתר מדבוק כזה ורפה הוא וכדעת הראב"ד בזה וא"כ ע"כ שנעשה תוך יב"ח מהי יב"ח וא"כ ע"כ מלא נמרפה קודם וכבר כתב הש"ך סי' כ"ז דבסי' יב"ח מהני לסופיה מידי ספק טרפות והרי ליכא דיעות דס"ל דסימני סמפוטה מהני אף לכולם דבוקה ואף לפי מ"ש בשפ"ד סי' פ"ח ס"ק ס' דבפלוגתא דרבוותא ורבים סוברים דטרפה לא מהני יב"ח וא"כ הרי אתרוייהו ספיקו לאסרו"ל בזה מ"מ נלע"ד דכולהו להטריפין אין הכרח נמור מיסי' הטרפות בהור לדעתם כמש"ל דהא אפשר מהבקו אח"כ ואפי' דומה דמהרש"ל ס"ל שאין זה מועיל כלל נומר שיצא מידי לוסתא מ"מ איכו נופי' כתב שהטדקים מומחים לומרים שקיבלו לאסור וכן רמ"א ס"ל דאף בכולה דבוקה מהני סמפוטה ואע"פ שאתי הבלין לדבר שאין לסמוך על סמפוטה לשיטת הראב"ד דאע"פ שהבקו אח"כ הכי נמירא לה דשיעא כלופתא טרפה מ"מ בזה הדרינן למ"ש דאע"ג שאין להתיר הנהמה מ"מ אחלב אין לאסור רק עד יב"ח כיון דאינו מוכרח שיהיה טרפה מן הטבע דאפשר שנתחבוה אח"כ כנלע"ד : (קסה) וכן אם כו' הגה לכאורה לפי מש"ל ים לעדד להתיר החלב הנעשה קודם יב"ח א"כ אין ענין זה הנוי כלל ביב"ח שהרי קי"ל דוב בהמות אינם הולכות אח"כ יולדות וטרפה אינ' יולד' אז שחולב ע"כ לא טרפה מבטן היא' שהרי ילדה לך בבר בהבתו דהא כוודאי טרפה דייקינן לה ואין מועיל יב"ח ה"ה נמי דאין מועיל אם התעבר ותלד וכ"כ בספר ב"ח סי' נ"ז דבודאי מריפה אין עיכוב ולידה מועיל ואמרינן מעשה ניסים הוא אז שהיא מן המיעוט והכא בלא"ה י"ל שהיא ממיעוטא דחולבת אע"פ שלא ילדה וגם כי דעת הרבה פוסקי' דחלב אינו טוטל בבכורה וכן מהגון במדינות אלו כמ"ש הרמ"א סי' ש"ו ועי"ל דהא דאין חולבות אח"כ יולדות נ"ל וולד בל קיימא אלא ה"ה אם הפילה נפל נמי חולבת היא שגם מינף אז בלא שהוא סי' נפל טוטר בבכורה משא"כ לענין טרפה שאינה יולדה היינו לידה ממש אבל מיכוי לאוד אינ מועיל כמ"ש מהרש"ל והביאו הש"ך סי' נ"ז ואע"פ שהפר"ח שם הסיג עליו אם הסכים לדברי הרש"ל וגם בש"ע קמיים ד"ל בשם אבן העזר כתב כיוב לדברי המהרש"ל ואין כאן מקומו דהכא בלא"ה אין מועיל כי' לידה כמ"ש אך דל"מ לענין אם יש משנות שבחבמי להקל בזה קודם יב"ח ע"פ שיטת הראב"ד ולכאורה היה מקום להקל גם בזה אף אחר יב"ח ונאחר לאוקי בחזקת בהמות דבשע' ברגל' בשהרה היה אסור

אע"פ שביארנו שאם בולה דבוקה אין זה מועיל להכשיר הבהמה מ"מ יש להתיר מה שנחלב ממנה קודם יב"ח משנשחטה שבירוע שבאותה שעה כשרה כיון שחיתה אח"כ יב"ח (קסד) ובאם זה מקרוב ילדה אז יש להתיר החלב שנחלב ממנה קודם שנתעברה ושיעור עיבורה הוא בבהמה דקה ה' חדשים ובגסה ט' חדשים וכל החלב שנחלב קודם לידתה בגסה ט' חדשים ובדקה ה' חדשים מותר שקרוב הדבר שלא היתה טרפה אז שאם לא כן לא היתה מתעברת וילדה ואע"ב אין להתיר אלא אם יש שם היכר סמפונות אבל אם אין שם שום היכר כלל אע"פ שנתעבר וילדה וגם שהתה יב"ח משנחלב אין זה מועיל להתיר כמו שביארנו (קסה) ואם יש יתר אונא במקום המטריף יתבאר בסי' פ"א ושם יתבאר ג"כ אם יש ששים בהמות בעדר א' שחולבות ונמצאת אחת טרפה ושאר פרטי הדינים בזה :

קלז כל הדברים שנאמרו בסי' זה להטריף מחמת חיתוך האונות או הוורדא לא נאמרו ב"א בבהמה וחיה אבל העוף אין לו חיתוך אונות כלל ואם ימצא אין לו מנין ידוע אבל שאר טרפות הריא' הבאים מחמת נקיבת הריא' או חסרונה כולם שייכים גם בעוף וא"צ לברוק אחריהם לפי בריאה שלה יתבאר בסי' ל"ט סעיף ב' : שאינו מצוי ואם נמצא סרבא

דמל"כ אין זה סי' כלל וכדאמרינן בבילה שאיכין להסהות עד שתגמול לסמיל הבינים מטעינה ראשונה ותחזור ותטעון ותטיל וכ"כ הפר"ח להדיא ונפי' ז כאן שאלו יכולין לומר שנטרפה אחר שנתעברה אין להקל משום שילדה רק עד קודם זמן עיבורה דסיינו בדקה ה' חדשים וגסה ט' חדשים כדאיתא בבכורות דף מ' ותחלב שנחלב ממנה קודם לידתה בדקה ה' חדשים וגסה ט' חדשים משרי דע"כ לא טרפה קודם הזמן הזה דמל"כ לא הי' תפסר לה שתתעבר ותלד אח"כ וכיון שיש כאן סמפונות במקום הראוי להיות אונות אינם לא לומר בזה מקרוב ונעשו אחת וכמ"ש בנלע"ד : (קסה) ואם יש יתר כו' בעולת יעקב כתב בסי' סמ"ד בהמות בעדר א' כו' הגה יש בזה פרטי דינים הרבה מבוארים בתחבוטים סי' פ"ח ומ"ש בנבעות שתתעבר דהוי דבר שבמנין הוא דבר שבמנין ל"ם כ"ח בנבינים שלימה ולחמת בסי' פ"ח איתא הטעם דהוי תל"ל וזה איך אף אם אינה שלימה שדרכה לתכרה במנין רק הוא תכל"ל לא בטלה ועיין בט"ז סי' ק"ח שדעת רש"י דגמינה לא הוי תכל"ל וסב"ז חולק ע"ש ואי"ה אבאר שם בסמוכו :

נשלם סימן ל"ה · בעזרת לו דומיה תהלה :

ראש פרי תבואה סימן לו אפרים

(א) **ואם** עברו הש"ך ופר"ח דייקו מדהבא בש"ע נבי עגלה שצריך בדיקה מטעם דבריקה א"ל וכתב הש"ך שכן משמע מדברי הפוסקים ואח"ז בטמ"ח ות"ש בתוס' כו' · ולפענ"ד נ"ע דשאני התם דעיקר הסכבר ע"י מיעוד קולא גדולה היא שחמירו שלא להכשיר כ"א בנילוף הבדיקה ועוד נהגו הבנין לבדיקה זו שיש לחוש שמא לא מהר לחשמש בנחת כ"כ אז שמא שרבא בה יומא היא כמ"ש הב"ח בסי' ל"ע ואח"ז בשמ"ה סי' נ"ע ובסי' ל"ו ס"ק כ"ב משא"כ כאן וגם אח"ז בופי' ע"כ מחלק בינהם לענין דיעבד שהרי בני שרבא עובדת ע"י משמעות כתב דהבדיקה מעכבת וכאן כתב אינה מעכבת ולפי"ז אף לכתחילה אין כאן הכרע ולכן נ"ע גם מ"ש הרמ"א סמך על מ"ש בסי' ל"ם בני שרבא ע"י משמעות ובוודאי הש"ס לשאר ריעותא וזה נ"ע כיון שאין הנדון דומה לא בדינא ולא בטעמא ומ"ש אח"ז בכן משמע מהרמב"ם ג"כ נ"ע וכמ"ש בביאור לש"ך סימן ל"ע ובק"ס בחוך ומ"מ לדינא אין לזוז מדברי הא"ז ז"ל מטעם שכתב דכיון דעכ"פ איך לעיין היסב שם שמא יש נקב גם בקרום הבני ומתחת מיעוט בקיאים בדורות הללו אין לסמוך על הראי' ומשמים בלא נפיחה: (ב) תוספות בתשובה הבקיקה ק"ס לענין עגל מקלת העליון שבר הלגע בענדו ע"ש בהורף ושם כתבתי דאין ראיה מעלם שמאלא מוחת על הריאה כיון שאין כאן נקב וישועה בריאה לפניו וגם מבטע מאו"ה שמגיאות רחוק הוא שיקב הקרום הא' לבד ולכן יש לסמוך בכה"ג אם לא היכא ש"ל שבעליון ניקב מחמת לקות: ואולי ולא ניקב בכח ע"ש : (ג) אפילו נקב · זה מבואר מלשון הרמב"ם בפירוש המשנה כ"ש א"ש ואם ניקבו מיסם והגיע הנקב לנוף הריאה נרפה אע"פ שהנקב קטן כל שהוא ס' · וכן מבואר מכל הפוסק' וכ"כ הש"ר ר"ש א"ש כל נקב במשנה וכן מבואר בחולין דנ"ו שיעור ירוקה כשיעור נקיבתן

מה נקיבתן במשנה כו' · ואע"ג דלא קאי שם בריאה מ"מ נלמד מהם דשיעור נקיבתן במשנה היא וכן מוכח ממלי דש"פינן מחט בריאה היינו דלים קטן דהיינו שמקבה המחט בקרומי הריאה אלמא אף בנקב אינא אי מחט נרפה וכן מוכח עוד בדוכתי מוכח ונקב זה נרפה אע"פ שאין בו הכרון וכמ"ש אח"ז בש"ס סע"ב ב' הפוסקים ומוכח בגמרא להדיא בד' מ"ז וכ"ל דהתם אמרינן דנקבה שם בו הכרון אפי' לש"ם ובקי"ל כוותיהו אפילו אין בו הכרון נרפה אמנם ים לענין קלא דמא דיקה הכרון אבר לא בעינן אבל הכרון קלא מן העור ואפי' כ"ש בעינן ואח"כ אילו ניקב ע"י בעהב בה מחט וכה"ג ונעל אבר אבל אם לא עיין היטב בקרום התחתון בנגד הנקב שבעליון רק ע"י המישוש הרגש שאין שם נקב בתחתון חוששין שמא הי' שם נקב דק שאינו נרגש ונרפה וכל זה בניקב הקרום האחד ע"י חולי אבל אם ניקב ע"י קוץ או מחט (ב) חוששין שמא ניקב גם הקרום השני במקום זה ואין אנו בקיאין בבדיקה וטריפה :

ב אם ניקבו שני הקרומים (ג) אפילו נקב משהו ולא נחסר מהעור כלום ואף אם ניכר לעין שנקב זה הוא מתחילת בריית הבהמה טרפה בין שהנקב מפולש בשני הקרומים בין אם אין הנקבים מכוונים והם זה שלא כנגד זה ואפילו אם קרום אחד נקוב באונא אחת מלפניו והקרום השני הנקב בו באונא אחרת

א הריאה יש לה שני קרומים זה ע"ג זה ניקב זה בלא זה כש' בין שניקב העליון לבד בין שניקב התחתון לבד ויש להחמ' לנפוח הריא' ולשום רוק או פושרין במקום הנקב לראות שאינו מבצבץ (א) ואם עבר ולא בדק הריאה בנפיחה ונקרעה הריאה שאי אפשר לבדוק עוד מותר אם נודע להבודק ע"י המישוש וראי' היטב שקרום אחר שלם ואם לא עיין היטב בקרום התחתון בנגד הנקב שבעליון רק ע"י המישוש הרגש שאין שם נקב בתחתון חוששין שמא הי' שם נקב דק שאינו נרגש ונרפה וכל זה בניקב הקרום האחד ע"י חולי אבל אם ניקב ע"י קוץ או מחט (ב) חוששין שמא ניקב גם הקרום השני במקום זה ואין אנו בקיאין בבדיקה וטריפה :

ב אם ניקבו שני הקרומים (ג) אפילו נקב משהו ולא נחסר מהעור כלום ואף אם ניכר לעין שנקב זה הוא מתחילת בריית הבהמה טרפה בין שהנקב מפולש בשני הקרומים בין אם אין הנקבים מכוונים והם זה שלא כנגד זה ואפילו אם קרום אחד נקוב באונא אחת מלפניו והקרום השני הנקב בו באונא אחרת

או

הוא לדעת הרמב"ם שם ואפ"ה מסתפינן הכא בשם בנקב הקרומים גם כי מילתא דמסתבר כיון בנעשה כאן נקב כל שהוא כוב אינה יכולה לבנות את הכוח שהוא זוחק עצמו דרך נקב כל שהוא ויוצא וכן מבטע מטרימה דברי הפוסקים וכן מבואר בה' טרפות לתוכר"ב דוד בן יהיאל בפ"ב בבוני הבתולים שם בריאה כו' ואיכר זה ריאה בנקבה ג ב אפילו אין הכרון בבר אלא כמו מחט המקבה את הטור בהפרדה הלקיסם לבד טרפה הרי להדיא דבכל נ"ו טרפה ועיין בבו"ם פני יהושע חלק יו"ד סימן ס"ו דלפ"ה לא הנקב בריאה מהולדה טרפה ע"ש סוכות כן וכתב שהדעה מכרעת כן כיון שעיקרה לשאר את הכוח ונקב לא אבר אם

מצוה ועיין לקמן בדין חסר מבשר בריאה מ"ש בזה : (ד) תוספתין • בהג"ה בתב טעם האיסור בניקבו שניקב זה שלא כנגד זה משום דנמדלי ליה ופסבי' לי' וכוונתו דלכך חייבינן דלמא מתרמי אהדדי כמו בזוטא וכך סיים הס"ג בתמו והביאו אא"ז והב"י והיש"ם הסיגו על הג"א בזה ולא הזיכא לה מעמא דידי' והסג"ז הביא מעמא דהג"א וכתב שלפי"ז יש להקל אם אינם מרוח אחת כמו נבי וזמן וגראה פשוט דאפי' מרוח אחת אם קרום זה נקוב באותה אחת והשני באותה אחרת לו באותה נמי ליכא למיחש דלמא פשבי' לי' עד דמתרמי אהדדי והש"ך כתב מעם המעריפין משום דלפעמים הרוח נכנס בזה ויוצא בזה וזהו שיטת הרא"ה ודעימי' ולכך הסיג בהש"כ על הס"ז שלא הביא רק מעם הג"א דלדידי' כבר אם הוא כל רוחות ולפוס הך מעמא מרפה ובק"ס ובביאור לע"ז הארכתי בכל זה : (ה) יש להקל • הגה אא"ז בתב דלמעם הרא"ה אף אם אינדקה ולא יצא הרוח מנקב התיכון אין להכשיר דאין משקל לרוח שיבא לעולם בסגנון אחד כו' • ולענ"ד נ"ע דזו מנין לו שכפי הגראה מדברי אא"ז שבהתה אחת עצמה לא כל העתים שוות פעם אחד בחתך יבשו ורוח לא יבא ביאיסה ולפעמים יהפכנו ויתפצם הרוח בקרבם ולענ"ד י"ל דלהרא"ה דוב הבחמות הרוח נכנס בין הקרומים ואמרינן זיקא דביני ביני הוא אבל אי אחרמי דלא מפקא זיקא הא קמן שהקרומים דבוקים הם ומסתמא בהתה זו כך מנעה מלידה ומבטן שיתאחזו זה בזה עד שרוח לא יבא ביאיסה וכן מבואר דעת הר"ן בהם יש שאומר דהם"ל דתנא בזה אי מפקי זיקא וכך נגע"ד דעת הם"ל להרבב"א והטור ומ"ש אא"ז שכן מוכח מהגבת הרא"ה ז"ל לענ"ד ל"ע דמלבון הרא"ה שבתב וכיון שניקבו אי אפשר מעמא דהם"ל שא"ל לה לקלוע הרוח כלל משום דהם"ל דהתתא דמלבא הרוח נכנס ביאיסה ואין הריאה קולטתו שהוא יוצא דרך הנקב שבעליון ומ"מ אי חזיק דלא מבנצא הא קמן שהיא קולטה הרוח הטב וגם איט עומד לכך ביבא הרוח בין הקרומים משום שריאה זו מהולהה קרומים דבוקים ולפי מ"ש בק"ס דגם הרבב"א מודה דאם מבנצן מתה א"כ אין נפקותא לדינא בין הרבב"א להרא"ה אלא לענין בדיקה דלהרבב"א שחמת דמלבא הקרומים דבוקים ואי אחרמא דמבנצן הא קמן דאיתהני לגרישותא מבאר ריאות אי בחולדה אי מחמת חולי שנחליא הריאה עד שהרוח בא ביאיסה ואין קולטתו כמים נקב בשניהם אף זה שלא כנגד זה מבא"כ היכא שאיט מבנצן הא קמן דאתמי לעליונה לרוח הקרומים דבוקים יחדו אמנם עדיין יש מקום לומר דלהרא"ה מרפה אף כשאיט מבנצן דכון דהתתא דמלבא שאינה יכולה להכיל הרוח שבקרבה לא אזליק בחר מישותא להקל ואומר קדא אני עליהם יעמדו יחדיו כך דבוקים אלא אתריך דלאו מחולדה נעשה כן אלא מ"י חולי שנתהוה בה גרם לה שנדבקו יחדיו וטופס לחזור ולהתפרד אי בחתא יש שם איזה קרום אי ליתא שטוחה שם עד שאין הרוח יכול ליכנס ביניהם וטופו להתפרק עד שיפיח הרוח ומרפה ובק"ס הארכתי בדעת הרא"ה והב"א ומאר שיטות הפוסקים והעליתי לדינא להקל אם הנקבים בשני רוחות ובדקוה ואין מבנצן ע"ש : (ו) יש לפשוך • הפוסקים הכשיר בס"ג בס"ל בשא דעלד והוא דלא מפקא זיקא ולעדו מדברי דבעי בדיקה והעליתי בק"ה דבעי בדיקה גם בעלד רובו ע"ש ומנין הבדיקה כתב הפרישה והש"ך ופר"ח דהייט נפיחה ומשמע מדבריהם שאין צריך פוסרין אבל אא"ז בה"ש ס"ק אתריך והעלה דבעי פוסרין ואם אמנם כי הדברים עריכים לחקן בזה מה שהקשו דברי בה"ג אהדדי וגם אמת נכון ומ"ש אא"ז שלשון בדיקה נפיחה יש לפרשו פוסרין שהרי הרבב"א בה"ה מתולדותיו כתב בשם הרמב"ם אי ליכא מכה בדופן טפחין אותה אם אינה שולה בנפיחה אסורה כו' • והרי הרמב"ם פי"א כתב להדיא שטחין אותה בפוסרין כו' אלמא דלשון נפיחה שפיר מתפרש אבדיקה פוסרין מ"מ ל"ע ממ"ש אא"ז נופי' בסי' ל"ו ס"ק ל' והוא בדפוס אחר סימן ל"ז דגבי מתא שמעתא בריאה כתב הרבב"א אי מבנצן מרפה אלמא צריך פוסרין מלבא כתב אי מפקא זיקא ע"ש א"כ כאן דנקט בה"ג לישנא והוא דלא מפקא זיקא ונם הרא"ש והרבב"א וביבו יבותם וכל הפוסקים לא נקטו רק נפיחה אחמת גרא' דם"ל דדי בנפיחה לבד שבאמת א"ל רק לרוחה קנים ישותא מיבה לפיבו ומצאתי בהוכח הביא הקצר שבתב להדיא ושם שאומר שהבדיקה בנפיחה ולאו לחוש כו' הרי דייק וכתב שהבדיקה בנפיחה ושוד שבדיקה הפוסרין עדיין לא הזכרה דבריו רק אח"כ נבי מסמעה קול ביאר הטב בדיקה הפוסרין ועיינה והמעיין שם יראה ברור שאין הכוונה רק על בדיקה נפיחה לבד ומאיתי בפסיקתא זוטרתי' פרשה שמיני וז"ל ריאה שנקלפה בתחלה אחומה אם אין הרוח יוצא ממנה כשהה עכ"ל הנה דבריו בזה כדברי הס"ג ומשמע ג"כ נפיחה לבד אלא הזכיר

או באומא בצד נבה (ד) חוששין שהרוח נכנס בזו ויוצא בזו וטרפה ויראה לי שבזה שאין הנקבים שניהם מרוח אחת או שהם בשני אונות (ה) יש להקל במקום הפסד מרובה ע"י שנברוק בנפיחה ולשון רוק או פושרין במקום הנקב שבעליון לראות אם מבצבץ שם ואם ניקב קרום אחד בערוגה של ימין וקרום אחר בערוגה של שמאל בשר ודינו כדין ניקב זה בלא זה המבואר בסעיף א' :

ג אם נגלד קרום העליון של הריאה כולו או רובו כשרה ע"י בדיקה שינפח אותה כראוי ויראה אם הי' שלימה ועולה בנפיחה בכל המקומות ואח"כ ישים אותה במים פושרין אם יבצבצו המים טרפה ואם לאו כשרה • ומהו נקרא פושרין והנהגת הבדיקה על ידן יתבאר בסעיף ד' ואם לא בדק טרפה בספק ואם השמה הריאה פעם אחת במים חמים או קרים אין מועיל לה אח"כ בדיקת פושרין וטרפה מספק ויראה לי שבמקום הפסד מרובה (ו) יש לסמוך להקל אם לא בדק בפושרין רק בנפיחה לבד ועלתה כראוי ואי אפשר לברקה עוד בפושרין שנקרעה או נאבדה ובדומה וכן יראה לי שלעת הצורך יש להקל (ז) אף אם השמה פעם אחת במים קרים או חמים לחזור ולברוק אותה בפושרין ואם לא תבצבץ גם בפושרין יש להכשיר ואם לא נגלד רוב הריאה רק מקצת הקרום העליון בלבד לכתחלה צריכה בדיקה כמו בנגלדה רובה ואם עבר ולא בדקה רק ע"י הראיה והמישוש נודע לו שקרום השני שלם ע"ד שנתבאר בסעיף א' כשר :

ד בדיקת הפושרין האמורה בכל מקום בבדיקת הריאה שיעורן כמימות הרוק בצאתו מהפה (ח) או קצת קרים יותר מזה כעין מים שנשאבו בקיץ מן הנהר או הנשאבין מן המעיינות ועמדו בבית עד שנתחממו קצת מחום הבית ואף אם א"צ לברוק כ"א במקום אחד לבד לא ישים שם קרים או חמים (ט) כ"א רוק או פושרין הנזכרין והמדקדקים נוטלין המים לתוך פיהם ושוהה מעט קודם הבדיקה כדי שיפשרו (י) ובמקום שכל הריאה צריכה בדיקה וצריך לשום הפושרין בכלי א"צ לדקדק באיזה כלי אלא כל הכלים כשרי' כל שהמי' פושרין בשעת הנחת הריאה ונפיחתה :

ה אם שמו הריאה פעם אחת במים חמין או קרים אין מועיל אף שיברוק אותה אח"כ במים פושרין (יא) מרבד במקום שמבואר להקל בשת הצורך (יב) ויראה לי שאין לברוק כ"א במים ולא ביין או שאר משקים ואם שמוה פ"א בשאר משקים יש להסתפק אם מועיל אח"כ בדיקת מים פושרין אמנם אם שמוה פ"א בחומץ או יי"ש או שאר משקי' החריפים שוב אין לה בדיקה אף במים פושרין :

ו יראה לי שאף במקום שלא הצריכו בדיקת פושרין רק נפיחה בלבד

אם עדיין דין פטורי אלא בדין ריאה שנמצא בה קול הברה ע"ש ובק"ס הארכתי ביאר דברי אא"ז והעליתי דלכתחילה ודאי אין לזוז מדברי אא"ז ובדיעבד יש לסמוך אבדיקת נפיחה לבד ע"ש : (ז) אף אם כו' • הפוסקים לענין ריאה שנמצאת קול בתבו להחמיר אם הוסמה פעם אחת בקרים ג"כ שאין מועיל בדיקה אא"כ כמו אם הוסמה פעם אחת בחמים והוא ע"פ סב' הר"ן בשם אחרים שפיבו המבדבי לה וסומתי' הנקב ובק"ס הארכתי והעליתי דכיון שנעשה אחרים אלו יתידא' ניתו א"כ אפשר דבגוונא דאיכא הכא בנגלד קרום העליון דמדינא לא הי' צריך בדיקה כלל וכמ"ש הרא"ה ושאר פוסקים דבשרה אלא בדיקה מבמע רק שהשבו לדברי בה"ג א"כ אפשר דאין מקום מדברי הפוסקים ובהוא דר"ל בר יוסף בדיק לה בפטורי ושם אבאר אי"ה: (י) ובעקום • כ"כ אא"ז בה"ש דדוקא נבי ריאה שנמקה הבעינן שיהיו פוסרין כל מעל"ע צריך לדקדק בחיה כלי כמבואר שם מבא"כ בריא' דאוזאה ובגלד דבעינן שיהיו רק פוסרין מבעה הנתה הריאה ונפיחתה לא קפדינן אמנה ובק"ה הארכתי ג"כ בטעמא דמלבא דלא קפדינן הכא אמנה ובהבחי אר' יבותם גראה שהיה בגירסתו בש"ם מיימון מבילתא דקונית כו' אבל מדברי שאר פוסקים גראה דגרסי כגירסא שלפנינו ומשמע דס"ל דלא צריך נבי ריאה דאוזאה מיהו אבר בלל ושאר עניני' המוזכרים נבי אמקה : (יא) מלבד במקום • בבר ביאתי לעיל ס"ק ז' דדעת הר"ן בשם אחרים שפירשו • מדברי וסומתים הנקב יחידאה היא ולכן בתבתי לענין נגלד להקל לענה הטוך לפי שלדעת כמה פוסקים לא היתה צריכה בדיקה רק שהשבו לדברי בה"ג וגם כי דעת האחרונים גראה דבנפיחה לבד סבי מבא"כ הכא"ה ואא"ז בשמ"ח בתב הדברים בבתם וגם כי מצאתי בערוך ערך מרם וערך טוז מבואר שהיה גירסתו בש"ם בחמימי לא דמדברי פירוש מחזיקין בקריבי לא דטוני פירש טמחין ולפ"ז חזר הדין דאם שמוה פעם אחד בקרים אין מועיל אא"כ בדיקה בפוסרין כמו לדידן לגירסת הש"ס בחמימי והלכך אין להקל בכל מקום שצריך בדיקה בפוסרין מדינא: (יב) וראיה לי• כעלנ"ד ממ"ש הרמ"א בתשובה שביאר

דברי

דבריו הפוסקים בסימן ס"ע לענין הדמה רלמטה שאין להדיח בשאר משקין דמערבי ליה וכמ"ש מהרי"ק לענין חפיסה שריך דקדוק אם מותרת לחוף ביין שאפשר שהיין מסבך הטערות וה"ה לענין ממרבי ליה עכ"ל ומהרי"ק שם איתא להדיא נ"כ לחוש שמא הטערות מתקשין ע"י שאר משקין כדלמרינן בקרירי לא דמערי מזיא ופרש"י מתקשין הטער וא"כ אף שהאחרונים שם הביאו על הרמ"א ודעתם דאף הדמה רלמטה שרי מפי פירוש וכה"ג מ"מ לענין בדיקת הריאה וודאי נראה שיש לנו לדון ולומר דשאר מבקש מערבי' ליה ומעתה לפימה סר"ן בשם האחרים אין זו בדיקה ובכ"ה כתבתי עוד דאפשר אף לשאר פוסקים אין לבדוק בשאר משקין לפי שיש בהם לחלוחית עב נוס ע"י מוהל הפירות שמעורב בתוכו והתרכתי שם וא"ע סיכת שמשו אותה פעם אחת בשאר משקים אם מועיל הבדיקה אח"כ במים פוטרין וגם לענין נגלד נ"ע זה שאינ"פ שכתבתי שבגלד יש קולא עפי לענין קרום מ"מ יש"ל דבמשקים נרע עפי לפי מ"ש שיש מקום לומר שהם סותמין הנקב אף לדעת רש"י ודעימי' אמנם לפי שבכתה זו שלא לבדוק במשקין לא האיכה בפוסקים אינ מחליט הדין בזה לאיסור אך זה לענ"ד דבמשקים החריפים כגון חומץ וכה"ג ואלי דאין לבדוק בו ואם שמוש פעם אחת בתוכם טוב אין לה בדיקה דהא להדיא אמרינן בדף דחלה מיגמיה למיתי וסכי איתא בדוכתי טובא ונראה דה"ה יין ברף ושאר משקים החריפים דינם כחומץ לענין זה : (יג) מכל מקום · לכאורה היה מקום לומר שם"ם הפוסקים שאם שמו פ"א בחמין או בקרים אין לה בדיקה נפיחה כמו שהיא מועיל אחר שבא בחמין לפי שאנו אומרים שנסחמו נקביו א"כ אף במקום שהיה יש לבדוק נפיחה לבד עכ"פ הייט צריכין לדעת שלא היה שם נקב שהנוח יוצא על ידו ואינה עולה בנפיחה כראוי וכיון שזו באה בחמין ויש לומר שע"י שהתוצה הנקבים הו"ל כלא נבדקה ולכן במקום שבדיקה הנפיחה מעכבת אין הבדיקה מועלת אם שמוה בחמים או בקרים פעם אחת כמו במקום שצריך בדיקת פוטרין : (יד) מרפה· רמ"א בהג"ה כתב אם נמצא טועה על מקום שנקלף שיר העליון יש להסתיף כי הוי קרום שעלה מחמת מכה וכתב הש"ך בשם מה"ב אפילו של מים זכים והיה מוצא הדין הוא מלשון בדיקת ישראל שהביא בד"מ וז"ל ואם טועה על הריאה ונקלף העור העליון מרפה לפי שנעשה קרום התחתון מחמת מכה עכ"ל ונראה שהוא הלשון שהביא הפר"ח סימן ל"ז ס"ק י"ח שכתב וז"ל אם נקלף העור העליון של הטועה אף בטועה יחידית מרפה לפי שהעור העליון הוא עור הריאה ועור התחתון הוא עור הטועה והו"ל קרום שעלה כו' וכן איתא שם בש"ז ס"ק ח' בשם מ"כ אם נקלף עור שעליון של הטועה הייט עור הריאה מרפה כו' וזה מייני אף במ"ז עכ"ל ומלשונות אילו משמע דמ"ם ונקלף העור העליון ר"ל עור הריאה התכסה על הטועה ולא שאר רק הקרום שהמונלת או המ"ז בהוכו ובכה"ג פשיטא דאפילו במ"ז מרפה משום דס"ם אזל ליה עור הריאה ולא שאר רק קרום מחמת מכה וכעין זה מצאתי בכה"ג בהגהות הטור סימן ל"ז אות ל"ו וז"ל לפעמים יצא בעיקבו שני הריאות אשר עליה וראה בהם שלא נקבו יען כי בתוך הטועה שלפותיה מלאה מים ויחשבו שהיא קרום הריאה ומי שידע יכירה כי מראה שלפותיה אינה כמראה קרום הריאה שהיא יותר לבנה בדיקות המיותרות למהרי"ם וכתב ע"ז מהר"י פוגין המופת הוא כי כשמעביר הטבח ידו על השלפותיה בחוזק היא נקרעת עכ"ל וא"כ נראה דבכה"ג מייני בבד"י ג"כ ולכך נקטו בלשונם לפי שקרום התחתון נעשה מחמת מכה דמשמע שהיא מלאה בריאה ולית בה ספיקה כלל אך מלשון רמ"א בהג"ה שבעתיק דין זה על דין נגלד קרום העליון וכן שאר האחרונים נראה דס"ל דבכה"ג שנקלפו שני העורות ולא שאר רק עור הטועה פשיטא דטרפה ולא היה צריך להשמיענו כלל אלא ע"כ לדבריהם ישנים מייני שנגלד הקרום העליון ונשאר עור התחתון והדום ומחמת שהוא המכסה הטועה נקרא עור הטועה וכ"כ אח"ז בסימן ל"ז ס"ק כ"ג דהוטות בין עור לבשר המה אפילו אותן המונחים בכיס עור הריאה הוא ע"ג הכיס ע"ש ושעמא דטרפה בכה"ג לפי שאף שנשאר עור התחתון הדום והוא חופה על הכיס שהטועה בתוכו הו"ל כ' לרישותא ואמרינן שגם קרום התחתון סלך לו וחס שהוא מתה לפגינו אלא מחמת מכה וכ"כ אח"ז בח"ש ס"ק י"א שהוא מעשה חרפי לרישותא וגם כתב דהא דהוזרון קרום על הטועה שהטועה בתוכו (כ"ל שיש קרום על הכיס של הטועה) היא מחמת מכה ונסבר בית לחם בשם מה"ב נראה שלא הדין כן אבל ונם"ז ל"ע מ"ש הש"ך בשם מה"ב אפילו של מים זכים דאפשר דמת"ב לשיטתו דס"ל דמ"ז לקולא היא כמ"ש בסימן ל"ז ס"ק ג' וכמ"ש שם בשם מהר"ם בב"ה שהוא בעל המחבר מה"ב אבל לשיטת הב"ח והש"ך שם מ"ז לאו רישותא הוא

בלבד (יג) מ"מ אם שמו הריאה פעם אחת בחמין או בקרים או בשאר משקים דינו כמו שנתבאר למעלה :

ז אם נגלד מקצת קרום הריאה ולא נשאר רק קרום אחד ויש במקו' הזה בועא אפילו היא של מים זכים (יד) טרפה אפילו במקו' שנוהגין להבשיר סירכא תלוי' מבועא במ"ז לפי שקרום זה החופה על המ"ז אינו בכלל קרום הריאה רק קרום של הבועי' והוא קרום העולה מחמת המכה ואינו קרום אבל אם לא נגלד רק מקצת מקרום העליון של הריאה וקרום התחתון של הריאה האדום נשאר קיים ויש תחתיו בועא של מים זכים בבים בפני עצמו ושאר סמנים המבוארים בסימן ל"ז אז במקומות שנוהגין להבשיר סירכא תלוי' מבועא במ"ז גם בזה יש להבשיר (טו) ובמקומות שנוהגין להטריף סירכא תלויה מבועא במ"ז גם בזה יש להטריף אבר אם אין בבועא מ"ז רק ליחה הנמשכת וביוצא בו כמבואר בסימן ל"ז יש להחמיר ולהטריף בכל מקום ויראה לי שאם נגלד כל הקרום העליון או רובו מעל הריאה ולא נשאר כ"א הקרום התחתון בלבד ותחתיו בועא יש להטריף אף אם היא של מ"ז בכל מקום ואין צריך לומר אם היא בועא של מוגלא ואף אם אין שם בועא רק טינרי או מורסא (טז) יש להחמיר ולהטריף :

ח אם לא נגלד העור רק שניקב קרום העליון בלבד ויש בועא תחתיו טרפה (יז) ויראה לי שאם הבועא של מ"ז יש להבשיר בהפ"מ אף במקומות שנהגו להחמיר בסרכא תלוי' מבועא של מ"ז :

ט אם נגלד קרום העליון מן הריאה בין אונא לאונא ויש שם סירכא מאונא לאונא למטה מחציין טרפה (יח) ויראה לי שאין להחמיר בזה כ"א כשנגלד כל קרום העליון או רובה כיון שצריכה בדיקה אם מבצבץ והסירכא מעכבת הבדיקה אבל אם לא נגלד רק

ח"כ ה"ג יש להבשיר במ"ז בכה"ג ועוד נראה שהבשר"ם ס"ל לפרש כמ"ם בלא שאר רק קרום שעל הטועה עצמו כמו שנראה מדברי אח"ז שבביא לתם בשם היקון הבדק (והוא נ"כ המחבר הנ"ל) לא הבין כן ונראין הדברים כמפרש כמ"ם ולכך פשיטא ליה להטריף אף במ"ז משא"כ סיכת בלא עגלד רק מקצת קרום העליון של הריאה לבד דאז מעשה הר"ל אחיז עלה ח"כ במקומות שנוהגין להבשיר שמיכי וסרכא תלויה ממ"ז גם בזה יש להבשיר והגה בא לידי חיזוק מהר"ם ומצאתי שם בדין טועה מעל"ע בתקון הבדק אות ה' כתב וז"ל מ"כ אם נקלף עור העליון מעל הטועה דהייט עור הריאה טרפה מפני שעור התחתון הוא עור הטועה ונקרא עור הבא מחמת מכה ואם אפילו בטועה יחידית ועין במה"כ והוא לשון המ"כ שהביא הש"ז והפר"ח ובמה"כ שם כתב וז"ל נקלף עור העליון מן הטועה כתבתי בתיקון הבדק דטרפה נ"ל דהך ענין מייני אף בטועה של מ"ז דאי בטוגלא הא כתבתי לעילה עמי' דסר"ם סוף דין מ"ז שאינה עור בפני עצמ' כ"א עור הריאה ואם עור שלה נקלף הו"ל ניקב מה"ב בטועה של מ"ז ושעמא משום דהו"ל אותו סימה מחמת מכה דהו"ל עור הטועה ולא עור הריאה עכ"ל מבואר בש"ם ולדייקו דמייני במ"ז ים לדחות דלפעמים גם בטועה של מוגלא יש לה כיס בפ"ע רק דמ"ז המיד יש להם כיס ושאר סימנים המבוארים אתם בלא"ה הדין אמת דבכה"ג שלא נשאר רק כיס הטועה אפילו של מ"ז פשיטא דטרפה וכמש"ל בשם כנה"ג ג"כ אבל אם הקרום העני של הריאה הוא שלם נקלף רק מקום אחד בלבד בריאה וכ"ל דס"ל דאמ"ג דלא בעי בדיקה מ"מ ריעותא מיקרי ובירוקן הטועה הו"ל הר"ל והייט שבחב אח"ז בס"ם דלא עדיף מבועא על נבטומים ור"ל דגם שם כל חד בלחוד נפיחה לא בעי בדיקה ואפ"ה מצריכין למהוי הר"ל וכן בסירכא תלוי' ס"ל דלא בעי בדיקה כמבואר בשמ"ח סימן ל"ט ואפ"ה ק"ל בסירכא תלוי' מבועא דמרפה אלמא דאף מידי דלא בעי בדיקה מ"מ ריעותא מיקרי וה"ם בזה ובזולה מזו כתב בשמ"ח דגם בניקב עור העליון ים בועה מרפה מהאי טעמא ולקמן אבאר עוד בזה : (טז) יש להחמיר · בשפתי דעת כתב דבנגלד טלו גרע מהר"ל דכיון שהגיע שהפסד כ"כ מיישינן שמא קרום מחמת מכה הוא כו' ולענ"ד אין לבדות חומרא שהרי מדברי הפוסקים משמע שלא הצריכו בדיקה רק לקיים דברי הש"ג ג"כ עכ"פ ריעותא זו קילא מאחר ריעותא שלריטה בדיקה לכ"ע אף לענ"ד נראה מפעמא אחרינא דכיון דק"ל שצריכה בדיקה בכל המקומות ג"כ הרי הטועה מעכבת הבדיקה ואף אם הטועה של מ"ז מ"מ י"ל דמעכב הבדיקה לפי שהכיס סותם כמ"ם בסימן ל"ז דדין ב' בוטי דמחוכי בשם הפרי חותר ולכן נלענ"ד דאף אם יש מיני אז מורסא אע"ג דמיגרי אז מורסא לא מצטרף לתהוי הר"ל מ"מ שם מעכבים הבדיקה שאפשר שיש נקב רק שהמונלא סותם כמ"ם לקמן בדין אמוס ובכה"ג שמעכב הבדיקה אע"ג דלא הוי פ"ל מרפה וכמ"ש לקמן בשם המ"ח סעיף ד' : (יז) ויראה לי· בשמ"ח סי' ל"ז סעי' י"ח כ' אם נקלף עור עליון מהטועה עיין סי' ל"ו וג"ל דאם ניקב עור עליון ג"כ מרפה דלא עדיף מסירכא תלוי' מבועא עכ"ל וכבר בתבתי לעיל ס"ק ט"ו לענין נגלדה פורחת דאע"ג דלא מעכבת הבדיקה מ"מ ריעותא מיקרי וא"כ ס"ה לענין ניקב ומ"מ יראה לענ"ד דאם הטועה של מ"ז כדאי סם הפוסקים וסוברים דמ"ז לא מהביב ריעותא לסמוך עליהם בכה"ג ואע"ג דאח"ז מדמי לה לסירכא תלוי' מבועא וא"כ משמע דמלון דמחמיר אתם אף במ"ז גם כאן יש להחמי' לענ"ד דלא דמי כ"כ דשאני סירכא תלוי' דאיכא מאן דאסר לגמרי כמו שמבואר במקומו בסי' ל"ט ואף אלמן קי"ל להקל מ"מ חוששין שהטועה מעידה עליה בנקב מבא"כ בניקב העליון שאין כאן מי שאוסר ובמבצעה סימן ל"ט כתב כיון דרב ושמואל סברי קרמא עילאה וכל היכא דאיכא פלוגתא ריעותא מיקרי וכו' ועיין לקמן מ"ם אזה שאין זה מוכרח וכיון שאח"ז לא כיתר בדבריו שאף בטועה של מ"ז יש להחמיר דאפשר להקל בכה"ג במקום הפ"מ שלענ"ד משמע' הפוסקים דניקב קרום אחד לא מהביב ריעותא וכמ"ש בק"ס בלוקח : (יח) ויראה לי· בשמ"ח סעיף ד' כתב וז"ל עוד אני אומר אפילו איכא עלי' מידי דלא מהביבין לריעותא רק במעכב הבדיקה כגון סירכא מאונא לאונא למטה מחצין יש להסתיף ע"ל ולענ"ד דאם לא קלי על מ"ם בהתלה סעיף זה אם לו שלדה פורחת כו' סדרי מדברי בסעיף ג' מבואר דדוקא בעגלד כולה או רובה בעי בדיקה אז אבל בעגלדה פורחת אין הבדיקה מעכבת בדיעבד כלל ומעם הדבר דדוקא בדוכו כיון דבשהיה מבריאתה כמ"ם הרמ"ם משמ"כ בפורחת דאין זה שיטו מבריאתה אין הבדיקה מעכבת

בדיעבד מכ"פ וזה כיון"ש"ת לבודקה כדיעבד דמי אלא ולאי דאגנלד כולה לו רובה קלי ועיין לקמן : (יט) אם הסירכא לכאורה צ"ע על מ"ם אח"ז דסירכא לאמה מחצין מעכבת הבדיקה דמה בבדאפילו מיעוט שיש כאן נקב בלא סירכא כלל מ"ה ק"ל דאין סירכא בלא נקב ואפ"ה לאמה מחצין כמה לפי מ"ם אח"ז דכיון דאגן חוסמין לכל הטיסות להמיר כמ"ם אח"ז בסימן ל"ט וא"כ לשיטת הסוס' ואחר שסקים דסיומת הסירכא אינו מועיל ומעמת דכמדבר כמה לפי שאינה בלה ע"י נקב ואין סופה להתפרק ונפ"ז הכא אגנלד תיישיב שמת יש נקב תחת הסירכא וסיומת הסירכל לאו כלום היא ונפ"ז נראה דאם סיר הסירכא לגמרי אפ' בכח ומ"מ אם עברה בחתת ע"י מיעוד ואינו מבצבץ בבדיקה הסוסרין שוב אין להמיר דהא מר"ל אין כאן דסירכא לאמה מחצין לאו דישותא היא והבדיקה כלומה מתמת אגנלדה אפיר מועלת בזה כיון דסרכא והלכה לב ואין לנו לחוש ואומר שבאחר מקום מהסירכא בפנים בסוסה הנקב וכמ"ם בסימן ל"ט דהא חזינן דסמיכין לקבל בסירכא עוברת ע"י מעמוס ובדקינן לה ולא חיישינן לסכי ומ"ל דשאני הכא דבדיקה אינה רק לאומרא - לבד כמ"ם הכ"ת וכמ"ר שם ז"ת דלאחר מעמת שבחב בשמ"ת סימן ל"ט סעיף ל"ח כל שלא הלכה מכל וכל לאו ריר היא כ"ת סירכא אלא ודאי אלא חיישינן שאחר מהסירכא בפנים כלל וגם כאן דעת הפוסקים שלא להצריך בדיקה כלל בגגלד ולכן כ"ל דאם כמסירין הסירכא בודקין אין כאן איסור ועיין בת"ם סימן ל"ט סעיף ל"ח ס"ק מ"ם מ"ם לפרש הבדיקה שב' שם ז' בסירכא אלא סייע להסיר הסירכא בחתת או בכח אלא שהוא ז"ל חולק ודעתו אלא בעי גבי תלוי' בדיקה כלל וא"כ זה י"ל שבדקין אותם ע"י הסרת הסירכא ופיר דמי לך לכאורה צ"ע מאחר דחזיק אחר הסרת הסירכא אינה מבצבצת א"כ לשיטת רש"י אם עדיין איזה עיקר ושורש מן הסירכא בתוך הנקב שהוא סותם אותו ולפי"ז שוב יש לאומ לשיטת התוספות דס"ל דהסירכא אלא כלום אם א"כ יש לאומ שאם נקב יש כאילו"ג דלדידהו אין הסירכא הוראה על הנקב מ"מ בכאן יש אם נקב מתמת אגנלד ומה שאינו מבצבץ היינו מתמת שורש הסירכא שבתוכו כתו שע"כ צ"ל כן לפי שיטת רש"י אך לעל"ד אין להפיס אומרת אינה ומ"מ יש להבאיר דלשיטת רש"י ודאי כבר אעפ"י שלאחר שיש כאן נקב מצי שהתיתת הסירכא כבדבן מועלת ולשיטת התוספות אין לבדוק אומרת שהי' נקב אלא שנסתם אלא כיון שאינו מבצבץ אמרינן שמעולם לא הי' כאן נקב כלל ומ"מ לא אלא מלאי לפי להקל שיהא אצרך להסיר הסירכא בחזק יד לו בסכין כ"א בסמ"ם אבל הכא אמתיירין הסירכא בחתת ע"י מיעוד ומעמוס לגעל"ד להבאיר שהרי אמו לאומרים אלא הי' כאן נקב אף לשיטת רש"י רק הסמיכה ליתה וסיר סומכין זה על הסיעד שאין כאן אבל דלמאה מחיינן לא מחיב ריעותא ומכ"מ לפי מ"ם בת"ם סימן ל"ט דבכבדבן אף לשיטת רש"י ז"ל שאינה מתמת נקב ואם כתבתי שדבריו צ"ע ולכאורה לפי מ"ם מתבטאות הי' ל"ט ס"ק ו' דחוקה לשיטת התוספות לאמה מחיינן לאו דישותא היא א"כ יש לנו לאומ לשיטת רש"י אך אם בק"ה בתרמי שדבריו המוסרים דאחרבא לשיטת רש"י ניחא פפי יע"ם שהתרכתי ומשם תלמוד נ"כ לכאן בדין סירכא בין אומא לאומא לו הוכא שיש תלון כי אם בתרתי הכל על נכון ועכ"פ בסרכא לאמה מחני מאומא לאומא ועוברת ע"י מיעוד ומעמוס ובדק אח"כ בסוברין יש להבאיר וכ"ל אגם אח"ז מודה בזה אלא דמייתי מסירכא אחיה עוברת והוא פטור לענ"ד: (כ) יראה לי כבר כתבתי בס"ק י"ח דבגגלד פורחת אין להמיר וכן מלאתי בשו"ת מוהר"ר מאיר מזרחי חלק יו"ד סימן נ' שכתב אם בגגלד קרום סמוכין בכין חסוך הלוות ונמצא סירכא מחסוך לחוך בתוכו מקום שבגגלד כבר דאפילו מסריכ"ם שבתוכו אר"ח סימן ל"ט נכי סירכא מחוך טועה מודה בזו דשאני הכא דאיכא טועה ומ"ל לשכב זו על זו ע"ם ומלשון משמע דמייתי נ"כ בגגלד פורחת דאינו גגלד רוכו שרי הסירכא מעכבת הבדיקה כמ"ם בשמ"ח ועכ"פ הי' לו לבאר דצריך להסיר הסירכא ולבדוק כמש"ל אלא ודאי אייתי כ"א בגגלד פורחת אך לענ"ד נראה דגם בגגלד פורחת כיון דעכ"פ לכתחלה צריך בדיקה כמש"ל סעיף ג' א"כ צריך להסיר הסירכא תחלה ולבדוק ואם א"א לכתב אם בחתת ובתוחק בסכין קרוב הדבר לקלקל ולהסיר בידים וכמ"ם בת"ם סימן ל"ט סעיף מ"ה לענין סירכא תלוי' י"ל דכמ"ש דיעבד מיקרי וגם י"ל דבכמ"ג סמכינן על שיטת רש"י דסירכא מועלת ולכתחלה נכון להסיר הסירכא תחלה ולבדוק אח"כ אף בגגלד פורחת ובדין אמוס יתאר עוד בזה : (בא) לעמ"י שבדק כך נראה

רק מקצת' לבד שא"צ בדיקה רק לבתחל' בשר בשנמצ' במקו' שנגלד סרכא למטה מחציין ואפ' בשנגלד בולו או רובו יראה לי (יט) שאם הסירכא הזו עוברת ע"י מיעוד ומשמוש בנחת ובדק אח"כ בפושרין ולא בצבץ יש להבשיר ואפילו אם לא הלכה ע"י משמוש בנחת והסיר הסירכא ביד או בסכין והלכה לה מכל וכל

ובדק אח"כ ולא בצבץ יראה להבשיר בהם :

י אם נגלד מקצת הקרום העליון בין אונא לאונא ויש שם סירכא למטה מחציין שבתבנו להבשיר (כ) יראה לי שצ"ל צריך להסיר הסירכא משם בנחת או בכח ולבדוק שם אם מבצבץ ואם אינה עוברת בנחת ואם יבא להעבירה בחוזק בסכין קרוב הדבר שיעשה נקב בריאה ויקלקל בידים א"צ להסיר הסירכא אלא יבדוק ברוק או בפושרין על מקום הגלד סביב הסירכא כמות שהיא ודי וכן אם עבר ולא ברק ע"י הסרת הסירכא ונקרעה הריאה שא"א לבדוק עוד בשר כיון שאין הגלד ברובה של ריאה:

יא אם במקום שנגלד מקצת קרום העליון יוצא משם סירכא ונאחזת למקום אחר שלא בסדרן וע"י מיעוד ומשמוש בנחת עברה הסירכא (כא) אעפ"י שבדק שם ולא בצבץ אין להבשיר וכן אם לא נגלד רק נקב קרום העליון לבד ויש שם סירכא שלא בסדרן עוברת ע"י מישמוש יש להחמיר ולהטריף :

יב אם ממקום שנגלד הקרום העליון יוצא משם סירכא תלוי' (כב) יראה לי שאם הסרכא עוברת ע"י מיעוד ומשמוש בנחת ובדק ולא בצבץ יש להבשיר ואם אינה עוברת ע"י מיעוד ונראה לעין שהסרכא התלוי' יוצא' מקרום התחתון יש להטריף ואם אחיזתה בקרום העליון אצל מקום הגלד יש להבשיר בהפסד מרובה :

יג אם נגלד מקצת העליון ובדק בצלעות בנגד מקום הנגלד ונמצא שם מבה ברופן (כג) יראה לי שיש להבשיר אבל אם נמצא שנשבר הצלע אעפ"י שחזר ונקשר ואין עוקץ בשבירה אם הגלד מכוון בנגד השבר שמראין הדברי' שמחמת השבר נגלד יש להטריף שאנו חוששין שיקב גם השני אלא שאינו ניכר ואין צריך לומר אם מאומר הדעת הגלד הזה מהשבר בא כגון שנראה לעין שנקרע בחוזק ואינו שווה הקצוות שטרפה ויש להחמיר כשנמצא גלד בריאה נגד הרופן לעיין בצלעות נגדו ואם לא בדק יראה לי להבשיר :

יד ריאה שנפחוה ונקרעו קרומי הריא' מחמת הנפיח' אם נפחוה כדרך שנופחין שאר ריאות ולא יותר בין אם הוצרכו לנפיח' מחמת חשש שנולד בה ובין שנפחוה בסתם כיון שנקרע הקרו' מחמת הנפיח' כדרכ' הרי זו טרפ' אבל אם נפחוה לריא' זו יותר מדרך שנופחין שאר ריאות ויש לתלות שמחמת חוזק הנפיח' נקרעת אז אם נפחוה מח"ת איזה ריעותא וחשש שנולד בה כגון מרא' ובדום' שנמצ' בה קורם הנפיח' ואחר שנפחוה נתברר הדבר שאין כאן מרא' פסול' אבל הנפיח' גרמה שנשבר קרום הריא' עי"ז במ"ו הריעותא או סמוך לו יש להטריף אבל אם נפחוה יותר מראי שלא מחמת חשש וריעותא כלל ונקרע הקרו' או אפילו אם נפחוה מחמת ריעותא אלא שלא נקרע סמוך למקו' זה

פסוט לפי מ"ם אח"ז דאף בגגלד פורחת מיקרי רישותא ולכך בגירוף בועת הא"ל הר"ל וא"כ כשם סירכא אלא כסדרן לא מהני מיעוד ומעמוס דהו"ל הר"ל ומתבטא זסב סימן ל"ט ס"ק י"ח כתב שם להטריף אף בנקב קרום העליון ים סירכא עוברת ע"י מעמוס ובק"ס סתרכתי שאעפ"י שם לחוות לאיתו ולגדד להקל מ"מ כ"ן בסירכא עוברת ע"י מעמוס נופת קולא גדולה היא ודי לנו בזה אאמ מקילין אם שני הקרומים עליונים : (כב) יראה לי . כבר הגמר לעיל דברי הסמ"ת לענין גגלד פורחת לו נקב בקרום אחד עם בועת ונראה מדברי דלאו דוקא בועת אלא כל דמתחבר רישותא מגמרא אל רישותא זו דנקב לו גגלד העליון ומרפא ומ"כ כיון דסירכא תלוי' מחבר רישותא בכל מקום להטריף למהרי מר"ל ס"ה כאן אך לגאונה יש לגדר בזה לגדר להסביר הכא סרכא תלוי' לדעת רוב הפוסקים אף בדיקה לא בעי וכן דעת אח"ז בזה ומהלי תלינן לה בנקיבה העליון ומ"כ חדא רישותא היא דהוי וכבבה ואדרבא אמרינן אילו כי' סירכא זו מנקב בבב' הקרומים שיהה מסתרכת למקום שהיא נטרפ' בו אלא ודאי שאינה אלא מתחת הנקב שבעליון וכ"כ בפרי תואר סימן ל"ט ס"ק ו' באורך דבנקיבה העליון לבד ממי יהבוה סירכא כי כולה מליאה ליחות כו' אך ל"ע לפי מ"ם בכל בו וז"ל וסירכא תלוי' כו' מבטירין אותה בשם רב יהודאי שאינו אלא בנקב קרום התחתון ולא העליון ואותו העליון הוא שמשך כ"כ עכ"ל ולפ"ז אינה שים נקב בעליון ים כאן סרכא תלוי' ים להטריף שהרי הסירכא מוכחת שגם התחתון ניקב אך מדברי הפוסקים משמע לדיקר דאי תלינן דנקוב בעליון הוא דתלינן (ועיין בב"י סימן ל"ט שכתב בשם"ע הגי ווריזין בריאה שמתפרקין בסכינה דיד הטבח מהסי מעמת שרי דאמרינן קרמת עילאה לנקב התחת לא לנקב עכ"ל וא"כ גם בסירכא תלוי' הוא מהאי טעמא) ואי לא דמסתפינא ס"ת שגם בכל בו ים לחביה כן דהכי משמע ליתא שבתב ואותו העליון כו' וכסימן ל"מ אבאר ודאיתי בספר בגה"ג בסגהה ב"י אות ח' כתב וז"ל מ"כ אם ים סירכא אפילו תלוי' על מקום שנקלף צ"ל דמרפה וכמקומות שטוטן נפיתה לא מלאתי לפי לעשותה תמוס דחביבנא לה בקרום שעלה מתמת מכה והקרו' מתקר' עליה ומפני כן אינו עוש' בלבון עכ"ל וכ"כ בספר מעם יוסף חלק י"ד בסל' מרפוה אבר שם שבתב וכן אם עגל קרום העליון וגמלאו תולעים בתחתון ים לחוש לתולעים ומרפה וכן סרכא תלוי' על מקום שנקלף מרפה עכ"ל ואפשר לפרש דמיירי היכי שבאם הסירכא דקוקה בקרום התחתון והעליון ניקב ולפיכך כתב דחבינא לי' אבל אם היא יוצאת אגל הנקב ואין אחיזה בקרום התחתון אין לחבוב בקרום התחתון מכה כיון דליכא בקרום התחתון רישותא לפינו והתלוי' מנקב שבעליון קאתי ולכן לגעל"ד להקל בזה בהפ"מ ואם הסירכא התלוי' עוברת ע"י מישוך לגעל"ד דבכל גוונא כשרה דבבה"ג הכב אח"ז בשמ"ח בסימן ל"ז סעיף ב' דאף מבועת ים להקל ואע"פ שם כתב דוקא בהפ"מ והמתמיר תלינו בפ"מ הע"ב שאני התם דים סברא מוכה להתמיר בה"מ בה"מ שם דאפשר דלא מהני מיעוד במקום בועת ע"ם מ"מ כ"ן אף בלא מישוך ים לצדד להקל א"כ כשאנלא על ידי מישוך אין להמיר : (כג) יראה לי בספר זכר שמואל בדיני נקובה כתב ואריך לראות בצלעות במקום הנקלף וכמה פעמים בא לידי בסר' נקלף הטוב בעליון ורחיתי בדוקן ומצא בסר' בסבר הלוע כנגדה ובודאי ראיתי שמן הצלעות בלא הסרפתי וכ"כ שם בלקוטי דינים שלו וז"ל ואריך לראות בצלעות ואם ים מכה כנגדה מרפה עכ"ל ובאמת חומרא זו להטריף כשים מכה לענ"ד אין לו מקום דמה בכך שים מכה כנגדו דאמנו כי אין מכה הני' לי' בחולדה הא ודאי דהני' שמתמה חולי לו מכה בא וע"כ לא מחלקין בהכי כ"א בריאה שהאדימה דשם אם איכא מכה תלינ' לי' שמתמה מכה האדימה ואם אין מכה כשרה מדר"ב דאמרינן שהיא כך בחולדה בעדין לא נבלע דמה משא"כ אי איכא מכה תלינ' לי' שמתמה מכה האדימה וכיון דליכא רישותא כב' הקרומים מרפה משא"כ כאן אעפ"י שנגלד העליון מתמה מכה מ"מ אין כאן רישותא לפינו בקרום הבר וכשר ובק"ה התרכתי בדברי הב"ח בהטובה סימן ק"ל לענין קמח ומכה בדוחן כנגדו ובק"ה סי' זה העתקתי הטובה שכתבתי דדין גגלד ונשבר הצלע כנגדה ומ"ם בזה כבוד חדוי מ"ו הגאון המפורסם מוהר"ר סעגלד ל"י שבזה ים להטריף ע"ם מלחא בטעמא ומ"מ נ"ל שאין חיוב לעיין בצלעות רק להחמיר בלבד ים לעשות כן כיון שבעל זמה שמאלא כתב שכתה סעמים בא לידו במצא שנשבר הצלע כנגדו א"כ שכיח קלא ומ"מ דיעבד אם לא בדק בדוקן ים להסביר דהא בני ריאה שהאדימה נמי כשרה אם לא בדק בחתן כמ"ם אח"ז בסימן ל"ח ואף לפי מ"ם שם שלעל"ד צ"ע מ"מ כאן שהבדיקה

לא נזכרה כאוס סופן אלא דלא מחזיקין רישותא זו אלא סתמא תליגן הגלה מחמת תולי ים לסקל ומ"ם ואין שוקן בסביבה עיין בש"ך לקמן סימן נ"ד בסם הנ"ח בזה: (כר) וראיה לי · מרמ"א בהג"ה כתב בסתם להמרוץ כאם נקרע הקרום מחמת הנפיחה והכ"מ וב"ח הולקים ומכשירים והש"ך כתב בזה ג' תירוצים ותא"ז בה"ם בדרר דרך לעצמו וכ"כ בפליטי ג"כ ונק"ה הארכתי וגירתי הכל על נכון והעליתי לעיין דינא סיכה שם רישותא והלכה ע"י נפיחה מחוק ונקרעה שמיקל בזה תא"ז אע"פ שדעת הש"ך בסם תבו לאכור בזה וגם ראיתי במאמר קדישין שאמר בזה לפני הגאון מוה' יצחק הלוי אחיו של הש"ז דשאת הרמ"א מיירי שם רישותא כגון אטום וכה"ג והודה לדבריו מ"מ י"ל דגב הם לא בתו אלא להחמיר בנפיחה בדרכה ובלא בדרך הטופים תליגן שהגלו הקרומים מחמת שאפם כח חיותה מ"ם תא"ז דסברא פוכה היא ומה שהתה בספרי דעת יפבתי שם על נכון א"כ לף דמסתע מש"ך דמפשם מש"ג אחי עלי וזה שיך לף סיכא שנכתו במוחק כיון אלא סרה הרישותא אלא ע"י נפיחה כזו מ"מ כיון דאיכא סברא תא"ז וכן הסכים הפליטי וגם כתו"ה פני יהושע תלק יו"ד סימן יוד וי"ל כתב שם לחלק בין בשיטה הראש לשה בסיא נשיטה מלגי' ד"ל דכת הנפיחה של הראש בדחתה הרוח היא קרעה הקרום ולף שהרישה נפוחה בחי' הרבה אלא הי' נקרע והתרכה בדרכיו שם דאיו דאיכו בנפיחה מחוק ואין כאן מתיר וגם כי נלענ"ד כי אין ראיה כלל מ"ה שנקרע מחמת נפיחה לומר שה' נקרע גם בחי' הבהמה דבחי' הבהמה פי קנה פחות והיא מליאה רוח בטבע וכיון שהיא פחות לאויר העולם בודאי היא יכולה להתקיים כך משא"כ עתה שבהמה טחון פיו של הקנה לתוך פיו ונופח בו ואין לו מקום לעשות כנגדו ונלאה ופוכן לעשות דרך לעצמו ולכך נקרעה וסברא זו כעין מ"ם הש"י ולדידי ניחא עפי דלא תיקשי מה שהקשה הרשב"א ומדין מיפולי ע"ם ונפ' מה שכתבתי לק"מ בפסיעות דאם"ל דבחי' היא נפוחה הרבה אלא שם לרוח מקום נלאה ולקמן אבאר עוד בדין קבר פי הקנה בחבו"ה ס"י הנ"ל להתאיר ולכן נלענ"ד לסתוך על סברות הנ"ל להתיר סיכא אלא נקרע במקום הרישותא אבל בנקרע במקום הרישותא לו סתוך לו כתב תא"ז שם להחמיר ונלאה בלמד כן דסתוך נמי מיטרף מבדיקה הר"ן שהביא הש"ך שכתב שבכר בנפיחה סביב היובם כו' · ונלענ"ד דמדי הא לדין הר"ל שכתב ג"כ תא"ז בסימן ל"ז דלף בכל הרישותא סמוכות זה לזה מרפה וע"ש בש"ך ס' שכתב בלמד כן מדברי רש"י נבי הרי בועי דסמיכי ובבי בועי דסמיכי שם בבמ"ה סעיף ס' כתב לענר בקנ דק מיוכל למצוא וא"ל מבש לנמד לכאן וכן יש להתיר בהפ"ת בהחוק שי שערות המבואר שם וכדין הר"ל ע"ש: (בה) יראה לי · כבר ביארתי שדעת האחרונים להקל בנקרעה ע"י נפיחה בחוק לף בשם רישותא ולא סל"ל סתמ"ג שכתב הש"ך אלא שתא"ז החמיר עכ"פ בתם נקרעה בחקוק זה אז סמוך לו ונלענ"ד בכל זה בתם ידוע שלא סרה המנהה המבשפקה וכדומה עד סוף נפיחה זו שנקרעה הה אבל אי לא שלטה הה עין הבודק לראות עד עתה שנפחות הרבה והמרחה הלכה לה ונקרעה מ"כ י"ל דחזיגן בבר הבחה וכמו שעתה אחר נפיחה זו אין כאן מרחה פסולה כמו כן לא הי' מרחה זו בהסביעה לכלל נפיחה בדרך הטפחים ותוקפי בחזקה בסרות שלא הי' בה רישותא בחיי הבהמה ולף דאחיליד רישותא מ"מ י"ל דאין זה רישותא כיון דכל תולי דריאה בחפי' נפוחה דיינינן לה וכל כתה שלא נפחה לא חזיגן בבר חזותא ובהמה לא איחבעיא ולף הי' ל"ל שמ"מ יפלה מרוב אחר בסמות שקודם נפיחה נ"כ אין לסם מרחה אחרת מ"מ לענ"ד מסוק הא לא מחסיב רישותא ובדיני מרחות אבאר ובכ"פ לענין רישותא זו שנחלטו הקרומים אים לן למיחר דבחי' הבהמה לא נחלטו כלל רק שנקרעו מחמת שנפיחה ואעפ"י שנקרע במקום הרישותא אנו אומרים שהרישותא הלכה קודם לזה וע"כ לא אחמיר תא"ז אלא סיכא שלא הלכה הרישותא עד שנפחות הרבה דאז איכא מש"ג דהש"ך אלא שתא"ז הקיל שנקרע במקום אחר משום דתליגן דמיפה נרמה וכל שנקרע בתוכו מקום שפי י"ל שמחמת רישותא ותולי שבתוכו מקום נקרע מתא"כ סיכא שלא עייל בה מקומו ואשר שבבר הלבה ונלא"ה אין כאן ממ"ג אשבר דיודה תא"ז שבזה אנו תולין לסקל וגם בק"ה דקדקתי בדבר דלכאורה מה בכך שקריעה זו מורה לנו שהקרומים חלושים דאין זה רישותא המרוץ הבה יכם שאינו שפרך כליסורן בודאי שהקרומים חלושים ואם"ם אמרינן כיון דלא שלים אורחא הדרא בריאת יע"ם וא"כ בזה אפילו הימא שהקרומים במקום הזה חלושים קצת מ"מ כיון שיוכל להיות מחזרה למראה ריאה בנפיחה כדרכה ואז לא נקרעה יש להקל בהפ"מ עכ"פ בלענ"ד: (בו) וראיה לי · בשו"ת פני יהושע סימן י' כתב שם ליישב סברי הרמ"א דקא מדלגל סיכא דאיקלף קרמת עילאה ונקרע הקרום החחון מחמת נפיחה דכיון דאיכא רישותא דיקלף הקרום תליגן דקרום החחון אינו יכול לסבול שום רוח כמו דאפרכן אם אמצא טעת כו' ובכבי אים בקנא להגיה זו כאן וכו': והשם כ"כ לפי אלא הי' לפנינו ספר ד"ת כן נראה מדבריו שם שכתב לבאור אמת כדברך שמקום תולגא מבהבה בדיקות שהביא הר"ן ט' ודבריו שם עם אחיו כדברי הש"ך בסימן סב' ושהה לפי אם שראה לפרש דקאי אנלד לבאורה אף בנגד טורתא הדין

זה רק במקו' אחר יש להכשיר (כד) וירא' לי שאם הוא רחוק ברוחב קש דק ממקו' הריעות' כשר ובה"מ אפשר להתיר אפי'

אם אין רחוק משם רק ברוחב שני שערות:

טו אם נפחו לריא' לבדר איזה מרא' אם בשרה היא ולא עיין בריא' לידע ולהבחין אם סרה המרא' והלכ' לה עד אחר שנפחוה יותר מדאי ואז ראו שיש לה מרא' ריא' ובשר' היא רק שנקרע הקרו' (כה) יראה לי שבהפסד מרובי' יש להקל שאנו תולין לומר שהמראה סרה והלכה בעוד שהיתי' נפוח בדרך שאר הריאות ותוספת הנפיחי' בחוזק גרם לה שנקרע':

טז כל שנולד בריא' חשש וריעותא שצריך בדיק' להכשיר ונקרע הקרו' מחמת הנפיחי' אעפ"י שנפח יותר מדאי טרפ' כגון ריא' שנגלד קרו' העליון שלה וכשבא לבדק' נקרע הק"ר' מחמת שנפח בחוזק טרפ' שהרי הי' צריך לבדוק אם עולה בנפיח' ואין מבצבץ ואין כאן בדיק' וכן בכל ריעותא שצריך בדיק' לראות אם מבצבץ באותו מקו' ונקרע שם מחמת הנפיח' יותר מדאי טרפה (כו) וירא' לי שאם נפחוה כדרכה ועיינו בה שאינ' מבצבצת ולא רפת' רוח הבודק ונפח בה עוד יותר מדאי עד שנקרע' יש להתיר:

יז אם נמצא ריעותא כגון מרא' וכיוצא בו ונפחו לריא' והלכה הריעותא ע"י זה ונשארה כך נפוחה לפי שקשר פי הקנה ונקרעה מעצמה (כז) יש להחמיר ולהטריף במקו' שאין הפ"מ אף בנקרע שלא במקום הריעותא ובמקום הפ"מ יראה לי להכשיר אף בנפיחה כדרכה אם לא נקרעה עד שקשר פי הקנה עוד יראה לי שאין להחמיר כ"א בשנקרעה תיכף סמוך לנפיחה מקשירת פי הקנה אבל אם שהתה קצת אחר שנפח וקשר הקנה זמן מה ונקרעה אין לחוש:

יח ריאה שניקבה ועלה בה קרום ונסתם אע"פ שהסתימה עבה וחזקה טרפה לפי שסופה ליסתר:

יט ריאה שנשמע בה קול הברה כשנופחין אותה בין שניכר המקו' שממנו הקול יוצא בין שאינו ניכר צריכה בדיקה ואין אנו בקיאין עכשיו בבדיק' זו ולכך נוהגין להטריף הכל (כח) ויראה לי

שבמקומות

לפי דעת תא"ז שבבדיקה מעבבת כמש"ל א"כ כיון שנקרע אעפ"י מכוה ע"י נפיחה בחוזק מ"מ הא אין כאן בדיקה וטרפה ומ"מ אם בדק ולא מצאו מנגנן ותא"ל נקרעה מחמת חוזק הנפיחה נראה שאין כאן בית מיחוש כמו אם נפחוה בחוזק בלי ריעותא כלל ואין לחוש בזה לדין הר"ל ולא דמי להלכה הריעותא מחמת הנפיחה שכתב תא"ז להחמיר בנקרעה במקום הריעותא משום דבזה אין הנפיחה הגורמת הליכת הריעותא שאין הנפיחה רק בירור הדברים שאין כאן נקב מבש"ר מראה לו אטום שהנפיחה גורמת הליכת הריעותא ואו צריכין לומר שבחי' היתה נפוחה כ"כ אלא שהיה מקום לומר שהסיתה נגמה תליבת הקרומים וכיון דליכא ריעותא לא תליגן בתא"ל בזה שנפיחה זו אינה רק בדיקה לבד וכיון שבדקו ועלתה יפה אין חוששין לה כנלענ"ד: (כז) יש להחמיר · כבר הבאתי לעיל מ"ם בבו"ת פ"י דודאי בחי' הריאה תליאה רוח אלא רק שאין הרוח דוחק כ"כ וקורע כמו שהה שבת האדם דוחה את הרוח וקורעו ומ"ל קאי אדלעיל כו' ושוב יש לפרש דמייני שנפחוה ופסקו תלגפות ומאחרה נפוחה כגון בקבר הקנה ואח"כ נקרעה ואין ראיה בהיתה נקרעה גם בחי' הבהמה כיון דנקרעה מתליה מה"כ אם נקרעה בשעת נפיחה אמרינן דמחמת דוחק הנפיחה נקרעה וכן מבמע ליבנה דמחמת נפיחה ולא קאמר בשעת נפיחה כו' עכ"ל ונלאורה לפי סברת תא"ז דמחמת מיחה מחלבו הקרומים אין תילוק בדבר דלף אם נקרעה אח"כ מ"מ י"ל בהייה לא היתה נקרעה אלא דבאמת גם הפ"י דמחמיר נראה דסיימו דוקא בנפיחה בדרכה וא"כ לדינא אין תילוק ביניהם בזה דלדעת תא"ז בדרכה בכל ענין טריפה שהרי נפחתי מבריאה אלא דאחתי ל"מ בשם רישותא ונפח יותר מדאי ונלאה הרישותא וקבר הקנה ונפסקה אלא במקום הרישותא אלפי סברת תא"ז אין תילוק כין בשעת נפיחה או אח"כ וכבר ולפי סברת הפ"י יש לדון בזה ג"כ ממ"ש בשב"ה הש"ך אלא לפנינו"ד סברת הפ"י בזה ל"ש שבשב דבקבר הקנה כיון דנקרעה מתליה גם בחי' היתה נקרעה ולדידי אין זה הכרח דאע"ג דעתה נסתר הקרום מרוב הרוח שבקרבה הוא לפי שקבר הקנה והוא סתום מכל צד והרוח דוחק ללאה ובוקע קרומי הריאה ושלה מבא"כ בחי' הבהמה שפי הקנה פתוח לאויר העולם אלא שהיא מלאה רוח בטבע הילדה בודאי היתה יכולה להתקיים כך וכבר בהבחי לעיל דגם בנקרע בשעת נפיחה יש סברא להלק בכך יע"ש ובב"ש בדין קבר הקנה נלענ"ד חודאי אם שהה זמן מה אחר הקפיחה ונקרע אין בכך כלום כאשר עיינו הרוחות בגודות נפוחים הקרומים פיחה מלמעלה שבאשר תליה לו הרוח ואחלנסו יבקע שוד ואם נבקע אינה כשבסק לשות ובהם פי הקנה מוסמי להקל עד דעת הפ"י כיון שהש"ך מסמע דמחמיר בכל נווי אף בנקרע בשעת נפיחה ע"י כח האדם ש"ל דעיין מש"ל להחמיר אבל בה"מ נלענ"ד דים להקל אפנפיחה דדרכה שלא"ג תא"ז מחמיר בתירון הא' אל הש"ך דסיימו הרוח שבשאר' מאחר ריאות שהרי לא נפחוה ביחר משא"כ בזה כיון שמחמת מיחה הקרומים חלושים וגם קבר פי הקנה הי"ל כמ"ש דכיון דפתחה הרוח בקל הרוח בוקע ושולה וקטירה פי הקנה הוי כנפיחה יותר מדאי וכיון הש"ם אין להחמיר: (כח) וראיה לי · הש"ך הביא בשם הלבודה בזה דמשמעה קל דאמר אין בקיאין בבדיקה וגם תא"ז דמש"ה הביא דברי הלבודה בזה מ"מ נלענ"ד שאין דעת הש"ך להכריע בזה כדעת הלבודה וכמו שנראה מהשפחי דעת הש"ק פ' שהרי בסימן נ"ד ס' אמ"ש רת"ה ונקבה מקומות מקילין שלא לנפוח כ"א הרכה שברת כו'

כתב וה"ה שאר רישותא כגון ריאה לחוושא כו' מבואר דבדיקה מהני ודוחק לומר דשיירי לענין מי ידעינן היכא לחוושא כיון דפייכי הכא בסתם שאינה בפושרין ובכאה דוקא ס"ל דבקיאין וגמ"ש לקמן שם לחלק בכך דסתמא דלישנא דבכל ריאה לחוושא מהני בדיקה וגם דוחק לומר ולדברי רמ"א קאמר ולי' לא ס"ל ואמנם גם הפר"ח סביא דברי האגודה וגם אא"ז בשמ"ח כתב להחמיר בכל הוכה כדע' התנוחה ולכן במקומות שאין מנהג ידוע ודאי דים להחמיר אבל באחרא דהיינו לבדוק בזה גרמ' שאין לסתור מהנהגהרי דעת הרמ"א גרא' ס"ל דבקיאין בזה בבדיקה וכ"ב מדברי הגמ"כ שהביא בד"מ ובהג"ה נועא במקום שמשמעה קול כו' משמע דמשמעה קול מועיל בדיקה אף בזה"ז וכן משמע לפע"ד דעת הפרי חודש וכן הכרה"ב בהגהת הטור סוף אות ל"ו כתב ואולי שברו בספר האגודה כו' ומיהו כל שהמרובים הביאו דין האטום ודין משמעה קול וכן גרגה מהר"ן דעפ"י שאינה חכם ים לסתיר אף במשמעת קול ובק"ה שארכתי בזה ושם בארתי שאעפ"י שלפעמים אמרו אין אנו בקיאין כמה מיעוקים יש בדבר: (בט) מ"מ אם · מדברי הגמ"ז סימן ל"ם גראה דאף בידעינן היכא לחוושא אין בקיאין וכתב בח"ם כאן ס"ק מ"ו שהד"ן עמו שכן משמע בפוסקים ובהגהת ש"ע סימן ל"ו שם עכ"ל וכוונתו למ"ם הפוסקים גבי שרטה ובק"ה כתבתי שאין משם ראיה לענ"ד וכיש"ם סימן מ"ד כתב דאף שכתב הכמ"ג בשם ר"ם הראידנא אין בקיאין כו' מ"מ כתב אח"כ דעת רש"י דאף הא'ידנא סמכינן אבדיקות שהיו בימי התלמוד כו' וע"כ לומר גי' אף אם באנו להחמיר כדברי הג' בבדיקה דלוסה וטוה ושנוהה שארך בדיקה בכל חלל הגוף כה"ג קשה הבדיקה אבל בדיקה קלה כזו בחדא דוכתא ודאי ראוי לסמוך אבדיקה כו' וע"ש שכתב כי מה הומרא יש בבדיקה זו לגבה ולחוושה אם מבלבן וכ"כ בש"ם סימן מ"ז גבי מחם ואא"ז בסי' ל"ו ס"ק ל' כ' ע"ז דודאי אין חומר' לגבות אבל חומר' גדול' לבלוה אין רוח יוצא דרך נקב דק וכו' ואם אחר גם כאן בבדוק בפושרין לזה צריך ג"כ שהרוח יתיר שיהי' פושרין גם אלא יכביד הריאה תוך הכלי כו' ע"ש וזה שייך דוקא היכא שאין הבדיקה במקום יחוש אבל אם הבדיק' במקום יחוש ובדק ע"י נדפ' לו נולא לו רוק שהוא בכלל פושרין אין מע' אמה לא נסמוך על הבדיקה לפי מ"ש אא"ז והודה לרש"ל שאין חומרא לנפוח ועיין לעיל ס"ק מ' דבכה"ג לא שייך טוחי לו מעמשי אמנם הגמ"ז סימן ל"ב כתב שאין אנו בקיאין בעפיתה שיהי' ושמא אם הי' מעופה כראוי הי' מבלבן אך בספ"מ שמקילין לבדוק גם גבי מחם גראה להקל כל שהבדיק' במקום אחד ואעפ"י דהתם אינה מעמת שכתב מהרש"י בהגהת ש"ד כיון שיש מקילי' בלא נפיחה כלל מ"מ גראה דהתם צריך להאי טעמא לפי שצריך לבדוק כל הריאה משא"כ הכא בהבדיקה במקום יחוש וגם כי כל עיקר תומרא זו שלא לבדוק במשמעה קול הוא מדברי האגודה והתנוחה כתב ז"ל אמר רב יוסף הלי ריאה לחוושא מוחבינן גיאה לו ריקה ואי מבלבן ברפה ואי לא ידעינן מיהיכא חוושא מייתינן מבכילתא כו' ואנן לא בקיאינן בבדיקה עכ"ל וא"כ אפשר מ"ש דלא בקיאינן קאי אסיפא והא אמינא מעם שלפיכך השמיע מימרא זו דסיפא דהייט ענין הבדיקה בפושרין לפי שאנו לא בקיאינן אבל בריאה אפיר בקיאין ומצאתי בכנה"ג בהגהת ב"י אות פ"א שכתב ג"כ בדברי האגודה מ"ש ומצאתי באו"ה כלל ג"ז דין י"ב שכתב ומ"מ מה שהביר בגמרא גם בריאה ע"י בדיקה נפיתה כשיש רישותא לפנינו כגון שנסרך בלגשה כו' אין לסמוך לבדקה עתה בדורות אחרונים וכתב בהג"ה שם ריאה שמשמעה קול ואין יודעין מאין אם יש לבודקה גם עתה ע"י מיס פושרין שאולה אבל מ"ל משמע שמסתפק בזה אם מהני בזה"ז בדיקה ומ"מ מבואר דלא מיירי אלא היכא שאין יודעין מאין וצריך לבודקה כולה בפושרין אבל אי ידעינן היכא לחוושא משמע דס"ל בפפיעות להחיר בבדיקה בזה לכן נלע"ד לסמוך להקל בהפ"מ אי ידעינן היכא לחוושא ובחשובה בענין נגלד בהבחי ג"כ דאיה מוושבת שכתב הש"ך לחלק דבמקום ידוע מהני בדיקה וכן מבואר מדברי התפארת למשה שהבאתי שם ע"ש בק"ה באורך: (ל) וגראה לענ' כמה בש"ם מבואר דאי לא מבלבן קרמא הנאה אינקב עילאה לא אינקב והא דלחוושא זיקא דביי וביי היא ולפיכך נלע"ד היכא שאנו רואין נקב לפנינו בחתחון כגונא שבתבתי בפנים אז ודאי יש לסמוך על בדיקתינו כיון שעיניהו הרואות שם נקב בחתחון ואז אנו הולין בתמי דהא לחוושא מחתה זיקא דביי ביי היא כיון דחזינן ומעיינינן היטב בעליון שאין שם נקב בתוכו מקום נגדו ובדקינן ואין מבלבן והרי דעת הש"ך דדוקא נגלד אבל ניקב אחד אינ"ג בדיקה ואע"ג דהכא כיון דלחוושא אפשר דמ"מ צריך בדיקה וגם כי דעת אא"ז דבכל ניקב צריך בדיקה כיון דאיכא רישותא מ"מ זה שפיר נסמוך על בדיקה אנו כיון שהנקב שבחתחון ניכר ואין שום רושם בעליון וא"ל דהוי תרתי לרישותא דיקב אחד וגם לחוושא והוי כמו בועא במקום דמשמעה קול וכה"ב ז"א דהתם טעמא שהטעא בנקב אינו מבלבן ומשא"כ כאן דשם רישותא חד היא שע"י הנקב שהיה בחתחון משמיע קול ואדרבה היא מלמדה להחיר דבשלמא אם אין נקב כלל אין אנו הולין בחתחון לחוד כיון שע"כ אחה ל"ל שם נקב שאין יודע לנו אנו הולין בחתחון לשיכם ואו אין סומכין על בדיקתנו להוציא מחשם זה משא"כ כשיש לפנינו שמה להלות השמעת קול זה והוא במקום יחוש דבלא"ה הרבה עוקבים מהירין כמש"ל ודעת רמ"א נראה שסומכין על הבדיקה אף אם לא ידעינן היכא לחוושא ומכ"ש בזה דדמי לקמ"ש הרמ"א גבי שמקה דאם נראה שבתחתון הוא ואעפ"י שיש בזה לחלק ולומר דשאני הכא כיון דחוושא אפי' יש לחוות אפשר מחמת נקב שבאמצע הרוח הוא דלא נקב לר משמיע קול מגנאל בזיק' דביי ביי וכמ"ש סברא זו בק"ה בענין נקב זה ד"ה ודאמת

שבמקומות שנהגו לבדוק בזה אין לסתור מנהגם וסדר הבדיק' כך הוא אם ניכר המקו' שמעמנו נשמע הדברה מושיבין עליו רוק או תבן או נוצה אם יתנדנד בידוע שהיא נקובה וטרפ' ואם לאו בשרה ויותר טוב לתת על אותו מקום רוק או מעט פושריקואם אין ניכר המקום יבפחנ' תחלה בראוי לראות ששלימה היא ועולה בנפיחה בכל המקומות ואח"כ יתן כל הריאה כולה לתוך כלי שיש בה מים פושרין ונופחין אותה אם המים מבצבצין טרפה ואם לאו בשרה ושיעור הפושרין והנהגתן כמו שנתבאר בסעיף ד':

כ יראה לי שאף במקומות שאין מנהג ידוע לבדוק בריאה שמשמעת קול (כט) מ"מ אם יש הפ"מ בדבר יכולין הם לסמוך לבדוק אם ניכר המקום שמשמיע קול ע"ד שנתבאר ויראה לי עוד שאם ניכר המקום (ל) ונראה לעין דרך הקרום העליון שיש שם נקב בקרום התחתון ואח"כ בדק ברוק או בפושרין ולא בצבץ או אחר שבדקו שם ע"י רוק או מעט מים פושרין ולא בצבץ הפשיטו הקרום העליון ונראה שיש שם נקב בתחתון יש לסמוך בזה לצורך להתיר אבל צריך שיהי' בודק מומחה ובקי להיות מכיר הנקב שבתחתון דרך הקרום העליון או להפריד הקרום העליון מבלי נגיעה בתחתון ויהיה לעשות כן בפני חכם העיר כדי שמבין שניהם יצא הדבר מתוקן:

כא אם נגלד הקרום העליון ונשמע בה קול הברה בשעת נפיחה אין מועיל בדיקה כלל וטרפה (לא) ויראה לי שאפילו לא נגלד רק מקצת קרו' העליון יש להטריף:

כב אם הריאה משמעת קול הברה ונמצא בועא סמוך לאותו מקום ממש טרפה (לב) ויראה לי שיש להחמיר ולהטריף אף באין ידוע מאיזה מקו' הקול יוצא ונמצא בועא בריאה זו ואם הבועא היא של מ"ז במקום שנוהגין להבשיר מירבא תלויה מבועא במ"ז גם בזה יש להבשיר (לג) וכן יש להבשיר אם נמצא טיגרי או מורסא במקום שהריאה משמעת קול:

כג אם הבועא בעצמה משמעת קול והוא שהקול יוצא מאותו מקום

בדיני הר"ל אות ג' כתב גבי טועא במקום משמעת קול דמשמעת קול הוי רישותא דניקב מ' מהקרומים כו' אבל כזה מ"א לומר כן דאם משמיע קול דרך נקב שבחתחון מ"כ היה לו לבלבן דרך הגלד שבעליון ואם היא משמיע קול במקום אחר מ"כ הגמי ריעותות אינם במקום אחד כיון דלא ידעינן היכא לחוושא אבל הדין דין אמת לענ"ד ולאו מעטמים הנא מעטם הנא אפילו בדקינן לה בפושרין ולא בבלבלה מ"מ ע"כ לומר דהתהה אינקב והא דלחוושא זיקא דביי ביי היא ומ"כ כיון דהא קמן שגלד קרום העליון אף אם נגלד רק מקצת מ"מ הוי ניקב זה אלא כנגד זה ומרפה ומה שאינו מבלבן מחמת שנדבקו הקרומים ע"י חולי וכה"ב והמפר דהמ"ב שהביא הכנה"ב מיירי שנגלד כל הקרום העליון וא"כ ליכא למיחלי בזיקא דביי ביי דרך נקב שבחתחון דא"כ היה לו לבלבן ולפיכך כתב דהליון בקרום שעליה בה הרוח בחמת קולו בנוחו אל מקום הקרום הלז ונע"ל אף אם נאמר שאין לקרום להשמיע קול מ"מ כיון דלחוושא ע"כ נקב יש כאן ומה שאין מבלבן הוא מחמת שלא נפח כראוי לו שלא דקדק בענין הפושרין ואעפ"י שנאמר שבקיאין בבדיקה מ"ת בזה ע"כ הוא לומר כן: (לב) וגראה לי· הד"מ בסימן ל"ז כתב בשם המ"כ בועא במקום שמשמעת קול לו אם הבועא בעצמו משמע קול מרפה והעתיק זה בהג"ה שם סעיף ב' ולכאורה ל' זה מורה דוקא בשמשמעת קול במקום הבועא ומשא"כ היכא שמשמעת קול במקום אחר ליה לן בה דמשמעת תר"ל אחינן עלה וזה דוקא במקום מ' לו עכ"פ כמו' זה לאמנם ל"ע אי לא ידעינן היכא לחוושא אם יש לנו לומר שהולין הקלקלה במקולקל דשמחמת במקום הבועא לחוושא ואין מועיל בדיקה ומ"ש רמ"א במקום לחוושא אחו לאסוקי היכא שידעינן לחוושא אחר אבל אי לא ידעינן כלל במקום לחוושא מיקרי לו אפשר דבדוקא קאמר רמ"א במקום שמשמעת קול הא לא"ה הבדיקה מועלת ואין נראה לפרש מ"ש רמ"א במקום שמשמעת קול אין ר"ל לומר מקום ממש רק ר"ל שיש בועא במקום שיש רישותא בריאה שהיא משמעת קול כלשון חז"ל מנו במקום עדים וכה"ג שונא אבל אין זה בשמעות לשונו וגם בד"מ שכתב הבועא הטומדה על מקום לחוושא לו על קמיעים כו' ונלע"ד להחמיר אף באין ידוע היכא לחוושא ולפי מ"ש לקמן בדין אטום וכסיתן ל"ז אדין בועי דבמיכי די"ל דבל שיש בועא דהייט מוגלא אין הבדיקה מועלת דאמרינן שיש שם נקב והמוגל' סותמת לכאורה י"ל בלא"ה דבדפה כיון דמשמעת קול בעי בדיקה מדינא דש"ס אמת ניקבו כ' הקרומים וחו אין לה בדיקה מחמת הבועא אבל י"ל דמשום הא לא אר' דהא עיקר הבדיקה היא אמת יש נקב במקום הזה שנשמע הקול וא"כ אין לחוש על מקום הבועא אלא נאמר שהמוגלה סותמת ואין הרוח יוצא דרך שם ומחמת זה אין מבלבן א"כ ע"כ שאין הקול נשמע דרך שם רק במקום אחר ובבועא לאחר לא מחזקינן רישותא לומר שיש נקב ואם גא' שדרך שם הקול נשמע מחמת נקיבה שני הקרומים א"כ ע"כ שהרוח יוצא והיה לו לבלבן אך לפי מ"ש בש"ק שלפני זה מדברי הכה"ב בשם המ"כ אין כאן ממ"ג דאפשר שהמוגלה סותם הנקב שאינו מבלבן ואעפ"כ הוא משמיע קול וכמ"ש לענין קרום מחמת מכה ולפי מ"ש ג"כ אפשר דאף כאין ידוע היכא לחוושא הולין הקלקלה במקולקל לומר שדרך שם הקול נשמע והר"ל הרמי לרישותא ומה שאינו מבלבן הולין שלא בדק כראוי ומרפה: (לג) וכן יש כבר כתבתי בדין נגלד מקצת דלמאן דמתיר הנאה בת"ז א"כ ס"ל דלא מהניב הר"ל וא"כ ה"ה כאן וכ"כ בתשובות אהב בסימן ל"ז בדיני הר"ל אות ג' ולומר

שבא לה בידי שמים ים לסמוך על בדיקתינו וס"ג יש רגליה לדבר דמאי דלחוושא שמחמת נקב שבחתחון הוא ואעפ"י שיש בזה לחלק ולומר דשאני הכא כיון דלחוושא אפי' יש לחוות אפשר מחמת נקב שבאמצע הרוח הוא דלא נקב לר משמיע קול מגנאל בזיק' דביי ביי וכמ"ש סברא זו בק"ה בענין נקב זה ד"ה ודאמת

עלה ע"ש מ"מ הבדיקה אלו מועלת שמחמת בתה שאנו רואין לפנינו נקב בחתחון דבזה ודאי יש מקום לנרף סברת הש"ך ולומר כיון שיש נקב בחתחון אם איתא שיש מבלבן הרבה ואיה ניכר לעין כל מאא"כ בשאין נקב בחתחון לפנינו שיש לחוות בדקינן בזה בבדיקה וכ"ב מדברי הגמ"ב בהגהת ש"ד ולומר דבקיאין בזה בבדיקה ומ"ש אם יש לנו לומר שבאין נקב בחתחון אם אינו מבלבן אינו אלא מקום שמשמעת קול ולא בבדיקה אם אינו מבלבן הרבה ואיה ניכר לעין כל מאא"כ בשאין נקב בחתחון

לומר דלף מיני׳ ומורסא דכתב אח״ז דכשר מנכשמים וה״ה לענין זה יע״ם והנה לפי מ״ם דלטוש״נ בשם המ״כ אפיר יכול להיות שישמיע קול דרך מקום שניקב שם ב׳ הקרומים ואפ״ה אין מבלבן מחמת שעלה קרום מחמת מכה א״כ גם במונגלא י״ל כן וכמש״ל וא״כ נבי מיני׳ ודאי י״ל דהוא מעכב הבדיקה שהרי יכול לסיות שניקבו ב׳ הקרומים שהרי היא משמעה קול שם ואפ״ה אין מבלבן לפי שהמיני׳ שם וכ״כ במשלטת סימן ל״ז ס״ק ב׳ וז״ל ים לענין כ׳ ותיפוק לי׳ דלא״א למיבדק׳ נעשיה שהמיני׳ שותם (ובהשובה בדין סירכא ממקום למקום האריכתי עיין בק״ה) וכן נבי מורסא נ״כ י״ל שהמונגלא שותם וגם בועה של מ״ז י״ל שהכים שותם וכמ״ם בשם הפרי תואר בדין בועה דמיכי אמנם לפי מ״ם לעיל דישותא דמשמעה קול היא מורה לנו שניקבו שני הקרומים והכוח יוצא דרך נקב לר ולפיכך משמיע קול וכן משמע מלשון בה״ג שלא״ם לא מחזקינן ישותא לומר שיש נקב גם בעליון ולפ״ז כשלינו מבלבן א״כ אחלה לה חזקה דמיני׳ הוא שישמיע קול מחמת הנקב שבעליון דהא קמן שאין הכוח יוצא דרך העליון רק מדלא בלבן וא״כ ליכא למיחי עלה רק משעה חר״ל דמשמעה קול ישותא הוי דהא עכ״פ צ״ל שניקב התחתון וא״כ בועה של מ״ז או מיני׳ ומורסא דלאו ישותא מיקרי כשר ועיין לקמן מ״ם בענין בועה על הקמע זה: (לד) טרפה לכאורה צ״ע במ״ם הרמ״א או שבועה עשה משמעה קול וקשה להבין דאם הוא באותו מקום עצמו שהקול נשמע משם מי יתן שומע שיכמון אם קול זה מהריאה או מהבועה שהרי אחה אומר שהבועה רוצה באותו מקום שהקול יוצא ולפי מ״ם אח״ז דלף בישותא סמוכין מני ב׳ לישותא מיקרי אחי שפיר דבישא מייני שהבועה סמוכה לאותו מקום ממש שמשם הקול נשמע ובשיפה מייני שהקול יוצא במקום הבועה וצ״ל בזה יש להחמיר אע״פ שהיא של מ״ז ואפשר שגם מיני ומורסא אם הם עצמם משמיעים קול יש להעריך: (לה) וירחה לי׳ בפרי תואר ס״ק ה׳ כתב וז״ל ל״ל דאם אותה ואיכא סירכא אפילו תלויה בריאה דקרום שתמי׳ לנקב קרום העליון ואצ״ל אם בהרוכה לדופן הגם דאיכא מכה בדופן דהוי ספק טרפה וכ״כ בסימן ל״ט ס״ק יוד יע״ם והדין דין אמת ומזה מוכח דכל שיש ב׳ לישותא אף בישותא א׳ בעליון ואחד בתחתון טרפה דאם הכא לישותא דאותה בתחתון לישותא דסירכא הוי׳ בעליון נמי״ל בדין עגלת מקלת בס״ק וחשבינן הר״ל יש לדחות דשאי הכא דאותה הוי נקב ודאי בתחתון ולפיכך הוינן שגם העליון היה נקוב וזה שהוי׳ שותמה ונם י״ל דבאותה הוי בישותא על שני הקרומים וכמש״ל בס״ק ל״ד ובדיני חר״ל אבאר עוד בזה ולכאורה בשעה שמשמעה קול יש לומר לפי מ״ם בשבלות זהב סימן ל״ז ס״ק א׳ דרוב הטעות עור התחתון ניקב א״כ מ״ם משמעה קול אין זו לישותא אחרת דזה בא מחמת הנקב שבתחתון אבל בחמת אין דבריו נלעל״ד ובכ״ה בדין עגלת מקלת כתבתי כזה יע״ם ונלע״ד דאם יש סירכא לחמה מתליין במקום שמשמעה קול ברפה אף לפי מ״ם לעיל שיש מקום להקל בנגלת לפי שיטת רש״י שהסירכא שותמה מ״מ בזו משמעה קול חוסמין אבא שתמה הנקב בטוב ואין לסמוך על הבדיקה לומר שהמה בטוב הנקב שבעליון רק הנקב שבתחתון הוא לבדו נשאר אבא אבא חיישינן לחרוייהו וגם אפשר דשהיתה כי אתי אבא נסתם רק העליון לבד ולזו שהיתה מעלית הוא ואפשר שאין רגילות להעלות אחרוה לקרום אחד לבד והלבד חיישינן לחרוייהו דשמא נא סתמא הסירכא סיבב ולפיכך היא משמיע קול ומה שאין מבלבן מחמת חסרון בקיאות הוא: (לו) ובמקומות׳ בשמ״ח כתב אם השמיעה קול פ״א ונפחות אח״כ ואינה משמעה קול מ״מ טרפה לאפשר לא הוי ידוע לנפחה ממש כתמעיקרא הוי מפקא קול ונפ״ם שם כתב די״ל דאף מדינא דנמרא מיקרי ריאה דאותה ולריכה בדיקה ד״ל מה שעכשיו אינה מוציאה קול משום דמנפיחה קמא נתרחק הנקב קצת או נקרע בתוכה אינה בזה דבר מחמת נפיחה שני״ז הי׳ מתחלה הקול יוצא כו׳ ופכ״פ עכשו הוא דאותן הנוסנין לנקל בריאה דאותה ע״י בדיקה מכ״ם שיכולין להקל בזה ע״י בדיקה עכ״פ דהא בזה מתבאר מפי לתבור כיון שעת׳ אין קולה נשמע: (לז) ים לתבור כבר בתבתי שבת״ם כ׳ דאף שבשיה אינה משמעת קול י״ל דמדינא לריכה בדיקה אך שלפ״ז הי׳ מקום להקל אם בנפיחה דאותה אף שהמיעה קולה ואחרמי שבנפיחה שגיא השמיעה קול ובנפיחה השלישי׳ שוב אין הקול נשמע דהשתא אחלא ליה הך סברא דשמא נתרחב או נקרע כיון שגם בנפיחה הראשונה בלי נשמע קולה ויש לנו להלות דמה שהשמיעה קולה בתמצית אקרוי בעלמא הוא ולפי הטעם שכתב בשמ״ח דאתן לא בקיאינן בנפיחה א״כ יש לתלות שנפיחות שלנו הי׳ אחת משונה מחברותי׳ אמנם לענ״ד נראה דכל כה״ג שבנפיחה הראשונה עלתה כראוי ולא נשמע קולה ושוב נפחוה ונשמע קולה יש מקום להלות שע״י הנפיחה נעשה איזה נקב בתחתון או נקרע איזה דבר שע״ז הקול יוצא ותומרא של אח״ז לענין אם בנפיחה ראשונה משמעת קול היא קולא לבלון ומכ״ם לפי דעת הפוסקים דס״ל דכל שנקרע מחמת נפיחה כשר אף בנפיחה כדרכה וכמש״ל א״כ מה בכך שעתה משמעת קול י״ל שנקרעה ע״י נפיחה וא״כ יש להכשיר בזה בבדיקה ונם נראה כיון דבנפיחה הראשונה עלתה כהונן והוכשרה בחזקת היתר עומדת ומה שעתה משמעת

(פרי תבואה

קול הנינן שע״י נפיחה ניקב התחתון וכדומה שמחמת זה הקול יוצא (ועיין לקמן ס״ק כ׳ בשם מהר״ם בב״ה מ״ם דאף שעכשיו מבלבן אם לא היה מבלבן קודם אין זה מריחה כי הנפוח והמשמוש מבלה הקרום מהריאה ע״ם) ואין צריך לומר אם חזרו ונפחוה פעם שלישית ועלתה בנפיחה כהונן הבראשונה דאחרינן מה שהמיעה קול באמצעית אקרוי הוא מדוהו

מקום עצמו שהבועא שם (לד) טרפה וירא׳ לי שבזה יש להטריף אף אם הבועא של מ״ז וגם אם יש טנרי׳ או מורסא והם עצמם משמיעים קול יש להטריף:

כד אם יש סירכא תלוי׳ במקום שהקול יוצא טרפה (לה) ויראה לי שאף אם הקול יוצא בין אונא לאונא ויש שם סירכא למט׳ מחציין טרפה וכל הדינים הללו אף במקומות שנוהגין להתיר במשמעת קול ע״י בדיקה:

כה אם נפחו הריא׳ פ״א והשמיעה קול וחזר׳ אח״כ ונפחוה שנית ואין קולה נשמע מ״מ טריפה (לו) ובמקומות שנוהגין להתיר הריא׳ דמשמעת קול ע״י בדיקה מכ״ש שבקולין בזה ע״י בדיקה:

כו ירא׳ לי שאם נפחו הריאה בראשונה ולא השמיעה קולה ואח״כ אירע שנפח׳ שנית והשמיע׳ קולה (לו) יש להתיר בכל מקום ע״י בדיק׳ ואצ״ל אם חזרו ונפחו אותה פעם שלישית ולא יספה עוד להשמיעה קול שיש להתיר ע״י בדיקה:

כז בהמה שנשחטה כראוי בחזקת היתר עומדת ולבן אם בא זאב או כלב וביזע׳ בו מבעלי חיים ששיניהם חדים ועלולים לנקוב ונטל את הריאה קודם שנבדקה והחזירה והרי היא נקובה אין הוששין שמא נקב זה כבר היה בריאה קודם שניטלה אלא תולין שהוא נקבה בשיניו ואפילו יש כמה נקבים שלא במקום השינים כגון שידוע שנטל׳ בערוג׳ של צד ימין ועת׳ נמצאו בה נקבים בערוג׳ של צד שמאל או להיפך מ״מ תולין בו ואנו אומרים שנגלגל הריאה בפיו ממקום למקום ואפי׳ אם החזירה לפנינו ואין נקב במקום אחיזתו בשינים ובמקום אחר יש נקבים תולין שעתה הם רפוים בפיו ומקומם זה אחז בכח יותר ונקבם בשיניו וכן אם ידוע בשעת נטילה באיז׳ מקום אחז ולא נמצא שם נקב ובמקו׳ אחר יש נקב תולין שאח״כ אחז בכח יותר (לח) וירא׳ לי שאף אם לא נבדק׳ כלל רק תיכף אחר שחיט׳ שפתח בטן הבהמ׳ בא זאב וביזצא בו ונטר הריא׳ יש להכשיר ואם כשהוחזר׳ הריא׳ נמצא בה דלדולים וסירכות תלויות טריפ׳ לפי שחוששין שהי׳ רבוקי׳ לאיזה בקו׳ שלא כסידרן וניתקו משם: במקום

למישום אחר שהזאב העביר הסירכא פשיטא דכס״ג מישום שחיט מצוי הוא ולא מיישינן ליה ועוד נראה לפענ״ד דלפי המנהג עכשיו שטוגנין טולם במיעוך ומשמוש וקולפין הסירכא בצפרנים מעל הריאה וכל שלא נשאר שום דלדול בריאה מכשירין ע״י בדיקה וכסימן ל״ט כתבתי פעם לשמנא בשם דודי הגאון מוהר״ם שעמדר ל״י דכיון שנקלף עד שאין שום בריאה כלל א״כ הו״ל כמו מלבוש על הריאה כעובדא דרייעם ומה לי על טוט ומה לי על מקצתו יע״ש וא״כ אפילו הימא שהזאב העבירה להסירכא מ״מ עכ״פ אין דרך שיקרע אותה לגמרי עד כי לא ישאיר שום דלדול ואפילו הימא שדרך נגעול בפיו עבדה הסירכא ונקלפה משם מ״מ כיון שהרי׳ לפניו ובדקינן ואין לה שום דלדול כלל אין זו סרכא מגופה של ריאה שאל״כ הי׳ נשאר שום הקוע בריאה והו״ל כמו קרום שבדבק ע״פ הריאה וכשר ועיין בסימן ל״ו מ״ם זה שם בס״ק י״ג אך שלכאורה ז״א דהא אפילו בקרום שעל פני הריאה קי״ל דאם נתבדה בלא בדיקה שפיה אין לסתיר כ״א במקום הס״מ וצ״ג ואי״כ אין שא״א לבדקה בנפיחה שהרי יש כאן נקבים יש לאסור ואף שי״ל דשאני התם שיש כאן סרכא לפניו אלא כיון שנקלפה מהריאה אחזינן דקרום מעלמא הוא ולכך צריך בדיקה עכ״פ משא״כ כאן שאין לפניו שום סרכא שפיר י״ל דאפילו הימא שהזאב העבירה מ״מ הוצין לוהה בקרום וסו״ל כמו ס״ם בסק שמא לא הי׳ כאן סירכא כלל ואח״ל הי׳ שמא הלבה מן הריאה מכל וכל והו״ל קרום בעלמא אך דז״ל דהא עיקר הטעם דמחמירין בנתבדה משום שחוששין למישום המצו׳ דהיינו סרכות שמטריפות וא״כ עיקר החשש שהי׳ שם סרכות שלא הי׳ יכולין להקלף מן הגרה ה מכל וכל אלא יתכר שום דלדול רק שהזאב העבירה בכח ונשאר נקבא במקומו וא״כ הל״ל ספק היא שמא הי׳ נקב ע״י סרכא והעבירה ונשאר נקב במקומה או שמא עשה הזאב נקב מחדש ולא הי׳ כאן סרכא כלל ומ״מ נראה לענ״ד דסברא גדולה היא מ״ם אח״ז דודאי אין דרך הזאב להתעסק בסרכא שיהעקר ממקומו מכל וכל ויתגלה הנקב שהחמיר מגולה כו׳ שאין דרכן לעשות כן לא הנינן כי׳ ודלמחרינן בהולין שם לגוחיה שהמיה מגולה כו׳ שאין דרכן של הרעים לבשה וכן בספרים שאין דרכו של עכבר לפרד וכן בדוכתי טומא ועוד נלענ״ד לפי מ״ם הש״ך בסימן ל״ט בטעם האוסרין בנתבדה משום דאל״כ כ״א יש״ל הריאה בלא בדיקה אבל סירכא דעביד כתיקון חכמים ובדקה אלא שנפל ספק אחר שפיר דמי א״כ א״ם דדוקא סירכא שנתבדה הריאה לגמרי שלא נתקיים בה תיקון חכמים בלל משא״כ כבא זאב ונטלה והחזירה נקובה כיון שהוא בודקה עכשיו ומקיים בה תיקון חכמים ומה איה ליה למעביד יפי ומה שהיא נקובה הולין בזאב דכחזקה היתר עומדת וכן מבואר להדיא בספר האחוך מש״ך בסימן ל״ט שכתב וז״ל ומלי דאמרינן שהמה בחזקה היתר עומדת וכו׳ וודאי הכין הוא מדינא כו׳ אלא דכיון דהוצרכו חז״ל לבדוק הריאה אפרי׳ דעבד בשלא בדקה כדי שהחקיים תקנתן אבל לענין דינא כשהריאה נפגמו ועביד כתיקון רבנן ובדקה ונולד בה שום ספק כגון זאב ונקב במשמוש הטבה הנינן להקל כיון דשהתה שותה והיינו דרא״ן נופ׳ דהוא קאי בשיטת האוסרים שהב בספרו דהנינן בזאב בריאה דנשחטה שותה ע״ם עכ״ל ומ״ם ועביד כתיקון רבנן ובדקה כו׳ אין ל״ל שבדקה קודם שנטלה הזאב מסרכות דא״כ פשיטא דעיקרא לק״מ מהא דעל אזב אלא ל״ל כיון שהוא בדקה עכשיו עביד כתיקון חכמים מיקרי שהשמיעה קול באמצעית אקרוי הוא מדוהו

על הבודק נשפה קלת בכח יותר וכדומה וכעין שאמרו שהולין במשמוש יד הבכח כמו כן אם יש להלות כי הנס ברוחו הקשה וכל כיולא בזה וכיון שבלא״ה דעת כמה פוסקים לסמוך במשמעת קול על בדיקה שלו עכ״פ יש להקל בזה: (לח) וירחה לי׳ הביה הילל כתב דלפי מה דק״ל להסריף בנתבדה הריאה א״כ נם אם נעלה זאב או כיולא בו קודם בדיקה הו״ל כנתבדה הריאה ומרפה והסכים לזה הפר״ח בק״א ואח״ז בס״ם ס״ק כ״ב כתב להקל משום דהבדיקה איה משום נקבי׳ דאין בכיתי רק משום סרכות ואף לשיטת רש״י דאין סרכא בלא נקב מ״מ הנקבים דשכיתי היינו עם סרכות דנפקי מייהו וכיון שאין כאן סרכא אחרת מישום דשכיתי ואין לחוש שמא הזאב העביר הסירכא דאין זה מדרך ב״ח שיעבור סירכא עד שלא יאחר שום רושם כו׳ ע״ם ומשמעות זאב ס״ק ז׳ הסכים נ״כ להתיר וכתב דהא דכא זאב ונעל בני מעיים וכתב הרשב״א הריאה בכלל א״כ כן היא מיירי שבדקוהו מסרכא ולא מנקבים ומש״ה לא חיישינן לזאב ונראה להתיר עכ״ל וכ״כ בספר הפאלה למשה דמיירי דידעינן שלא הי׳ סירכא במקום הנקב אבל אי נעלה קודם הבדיקה מסירכות לא חלינן לקולא דחיישינן שמא הי׳ סירכא בריאה במקום הנקב ע״ם ולפענ״ד הדין עם אח״ז דמה״ת לחוש שהעביר סירכא מה שאין מדרך הבע״ח ואפילו הימא לפעמים יקרה כה שיעביר סירכא מ״מ הרי עיקר טעמא דחושבין לסרכות משום דסוה מיעוט המצוי וזה שאין כאן סירכא רק שנחוש עוד למיעוט אחר שהזאב העביר הסירכא פשיטא דכס״ג מישום שחיט מצוי הוא ולא חיישינן ליה ועוד נראה לפענ״ד דלפי המנהג עכשיו שטוגנין טולם במיעוך ומשמוש וקולפין הסירכא בצפרנים מעל הריאה וכל שלא נשאר שום דלדול בריאה מכשירין ע״י בדיקה וכסימן ל״ט כתבתי פעם לשמנא בשם דודי הגאון מוהר״ם שעמדר ל״י דכיון שנקלף עד שאין שום בריאה כלל א״כ הו״ל כמו מלבוש על הריאה כעובדא דרייעם ומה לי על טוט ומה לי על מקצתו יע״ש וא״כ אפילו הימא שהזאב העבירה להסירכא מ״מ עכ״פ אין דרך שיקרע אותה לגמרי עד כי לא ישאיר שום דלדול ואפילו הימא שדרך נגעול בפיו עבדה הסירכא ונקלפה משם מ״מ כיון שהרי׳ לפניו ובדקינן ואין לה שום דלדול כלל אין זו סרכא מגופה של ריאה שאל״כ הי׳ נשאר שום הקוע בריאה והו״ל כמו קרום שבדבק ע״פ הריאה וכשר ועיין בסימן ל״ו מ״ם זה שם בס״ק י״ג אך שלכאורה ז״א דהא אפילו בקרום שעל פני הריאה קי״ל דאם נתבדה בלא בדיקה שפיה אין לסתיר כ״א במקום הס״מ וצ״ג ואי״כ אין שא״א לבדקה בנפיחה שהרי יש כאן נקבים יש לאסור ואף שי״ל דשאני התם שיש כאן סרכא לפניו אלא כיון שנקלפה מהריאה אחזינן דקרום מעלמא הוא ולכך צריך בדיקה עכ״פ משא״כ כאן שאין לפניו שום סרכא שפיר י״ל דאפילו הימא שהזאב העבירה מ״מ הולין לוהה בקרום וסו״ל כמו ס״ם בסק שמא לא הי׳ כאן סירכא כלל ואח״ל הי׳ שמא הלבה מן הריאה מכל וכל והו״ל קרום בעלמא אך דז״ל דהא עיקר הטעם דמחמירין בנתבדה משום שחוששין למישום המצו׳ דהיינו סרכות שמטריפות וא״כ עיקר החשש שהי׳ שם סרכות שלא הי׳ יכולין להקלף מן הגרה ה מכל וכל אלא יתכר שום דלדול רק שהזאב העבירה בכח ונשאר נקבא במקומו וא״כ הל״ל ספק היא שמא הי׳ נקב ע״י סרכא והעבירה ונשאר נקב במקומה או שמא עשה הזאב נקב מחדש ולא הי׳ כאן סרכא כלל ומ״מ נראה לענ״ד דסברא גדולה היא מ״ם אח״ז דודאי אין דרך הזאב להתעסק בסרכא שיהעקר ממקומו מכל וכל ויתגלה הנקב שהחמיר מגולה כו׳ שאין דרכן לעשות כן לא הנינן כי׳ ודלמחרינן בהולין שם לגוחיה שהמיה מגולה כו׳ שאין דרכן של הרעים לבשה וכן בספרים שאין דרכו של עכבר לפרד וכן בדוכתי טומא ועוד נלענ״ד לפי מ״ם הש״ך בסימן ל״ט בטעם האוסרין בנתבדה משום דאל״כ כ״א יש״ל הריאה בלא בדיקה אבל סירכא דעביד כתיקון חכמים ובדקה אלא שנפל ספק אחר שפיר דמי א״כ א״ם דדוקא סירכא שנתבדה הריאה לגמרי שלא נתקיים בה תיקון חכמים בלל משא״כ כבא זאב ונטלה והחזירה נקובה כיון שהוא בודקה עכשיו ומקיים בה תיקון חכמים ומה איה ליה למעביד יפי ומה שהיא נקובה הולין בזאב דכחזקה היתר עומדת וכן מבואר להדיא בספר האחוך מש״ך בסימן ל״ט שכתב וז״ל ומלי דאמרינן שהמה בחזקה היתר עומדת וכו׳ וודאי הכין הוא מדינא כו׳ אלא דכיון דהוצרכו חז״ל לבדוק הריאה אפרי׳ דעבד בשלא בדקה כדי שהחקיים תקנתן אבל לענין דינא כשהריאה נפגמו ועביד כתיקון רבנן ובדקה כו׳ אין ל״ל שבדקה קודם שנטלה הזאב מסרכות דא״כ פשיטא דעיקרא לק״מ מהא דעל אזב אלא ל״ל כיון שהוא בודקה עכשיו עביד כתיקון חכמים מיקרי

וכן מבואר ממ"ם בתוך מס"ך מח"כ ח"ל וכך דפרק ח"ם דבריאה נמי מלינן בזאב וחלי נמי לא קים לנמלי דפריות דכיון לבריאה לפניה הלינן לקולא ומה שהוצרך הר"י סיוי לומר שלין בריאה בכלל בני מעיים לאו משום שחתכה הוצרך לזה אלא משום מאי דקאמר נעל הא ליתגיטו דהשי ליתא בריאה דנעל וליתגיטו אבריאה

כח במקום שנהגו להחמיר במקום שאין הפ"מ בבא זאב וביוצא בו ובטלה והחזירה נקובה יש להם להחזיק במנהגם ואין להתיר שם כ"א בנדיים וטלאים ועגלים הרכים וחיות שאין הסרכות מצוי בהם כמו שנתבאר בסי' ל"ט באם נאבדה הריאה (לט) ויראה לי שאם בשעת פתיחת בטן הבהמה הבנים הבורח ידו וראה שאין הריאה סרוכה לדופן או לחזה ושאר מקומות רק שלא בדק עדיין אם אין סרכות בריאה עצמה מאוב' לאונא או לאומא שלא בסדרן יש להבשיר אם לא במקום שנהגו להחמיר אף בזה:

כט אם נתייחד זאב או כלב עם הריאה קודם בדיקה ואח"כ מצאנו הריאה נקובה אין תולין בהם וטריפה מספק (מ) ויראה לי שאף אם הנקבים שבריאה הם כתבנית הנקבי' הנעשים ע"י שיני הזאב או הכלב שנתייחד אין תולין בזה:

ל אם נברי נטל הריא' ושהה קצת והחזיר' ונמצאת נקוב' אם ידוע שמשמש בסכין באיז' מקומות בריא' או ידוע שעשׂ איזה נקבים אף אם נמצא שם נקבים הרבה וספק אם עשה הנברי כל הנקבים אלו אם לא תולין בו' ולא בריאה בלבד אמרו אלא אף בשאר בני מעים יש לנהוג כן (מא) ויראה לי שלא נאמרו הדברים אלא בנברי שנטל ריאה מבהמת ישראל קודם בדיקה לפי שעה והחזירה אבל נברי הקונ' ריאה מישראל אחר שנבדקה מסרכות או שקנה בני מעיים ונטלה לביתו ואח"כ חזר הנברי והחזירה או שבא הישראל לביתו וראה שיש בהם נקבים אין חוששין להם שמי יודע איזה צורך שהי' לו לנברי לעשות נקב זה ועשה אותו כאדם העושה בשלו ואם הנברי אומר שנקב זה הי' בשעה שקנה אותה והנברי נאמן בעיניו שאינו משקר יש לאסור ואם ישראל הוא הקונה ואומר שמצא נקב דינו מבואר בסימן ל"ט וקכ"ז:

במקומות

כמ"ש עכ"ל הרי מבואר כמ"ם דסס"ך ס"ל דאף הלוסיס מודים בזה דכיון שעתה בריאה לפניו ובודקה הרי הא בסכי ואין זה דומה לנאבדה הריאה לגמרי ובאמת בנאבדה הריאה נופא אנ מקילין במקום הפ"מ דבאמת ראיה הסתירין מהירושלמי דבילה סיא דאי' מכרעת ומ"ם הסמבטות זאב דאחלינו אימא ריאה בכלל י"ל דמייני שבדקו מסרכת ולא מנקבים וכ"כ בתוספת יקותיאל ע"ם ולפי זה גם בירושלמי י"ל כן אבל אין בריאה לענ"ד דמ"כ הו"ל לירושלמי לאקשויי ולישטיי הכי ונם דסס אינ' שתפה ונמל' זאב בני מעים כשרה כו' וכ"ה בירושלמי דברכות פרק הרואה מלמון זה מבטע שלא הי' סוס בדיקה כלל מקודם ומ"ם בתוך מס"ך דבירושלמי שלפנינו הגירסא ותם לומר שמא ניקבו חזקה בני מעיים כשרי' ומ"כ הקונ"א ג"כ לא קאי רק אבני מעי' ולא אריאה לענ"ד מוסתה הירושלמי שהביאו הרשב"א ור"ן בחור מפי וכ"כ הריב"ם סימן ע"ז וסימן קס"ג וסימן תנ"ח דברי הירושלמי הללו ותם לומר שמא ניקבה הריאה ובספר יכין שמועה לרשב"ן בקונטרס מריפות הריאה פ"ג שעמוק הירושלמי בעוסתא שלפנינו אלא שבאב ע"ז ובדאי בריאה אמרינ ולא על שאר בני מעיים שהרי שאר בני מעיים אפילו הם בפנים אין אנו חוקים לבדוק אותן מ"כ כשאמרו חזקה בני מעיים בשרי' כשבאו זאבים ונטלו אותם על הריאה שוכרכו לומר כן ולמדנו שאף בריאה שוכרכו על הרוב עכ"ל והרשב"א בחידושיו לפי מוסתתו הביא ראיה מדברי הירושלמי אלא שהריאה צריכה בדיק' לכתחלה היכא דאיתי' קמן דאל"כ היכי אמרינ שמא נקבה הריאה מאי אתא לאתמוטינן דכשרה היא פשיטא דהא בדאיתא נמי בחזקה כשרה מחזקינ לה ולא בדקינ לה כלל עכ"ל וכסימן ל"ט אכתוב מה שי"ל סיוע לסתוסרי' מהירושלמי דברכות פרק הרואה דמשמע דרי יהודה בן פזי הוא דס"ל הכי וכמן פליגי עליו ע"ם וכיון דכה"מ אנ מקילין אף בשאר בני מעים שלכך בכא זאב ונטל והחזירה נראה לחקל אף בלא הפ"מ אם לא במקום שנהגו להחמיר בזה עפ"י הנים הילל ופר"ח ועיין בבכרתי ופלתי סיתן כ"ם כתב לחלק דעבלה הזאב שאני דמה הו"ל למעבד ולכן בהגיתה במקום הפקר ערפה דהוי כגאבדה ע"ם ודבריו ל"ע ועיין בפרי מגדים שעל' על דבריו דלפי"ז הי' לנו להתיר בנאבדה בחומם כו' וכסימן ל"ט אבאר בזה בס"ד ופשוט דאם נבדק מתחל' מסרכות מרם שנעלה הזאב ולא מעכבים דברי ונראה לענ"ד דאף אם נבדקה הריאה בבטן הבהמה ואח"כ שאין מתנה שריכה לדופן ואח"כ הוציאה לחוץ לראות אם אין בה שריכה מאונא לאומא אלא הבדקן ומרם שבדקה בא זאב ונעלה והחזירה נקובה אבל אין שם שריכה כלל יש להתיר ג"כ אף במקומות המחמירין דהא בכלל המיעוט המצוי שהוצרכנו לבדוק מתחתו הסרכות מריאה לדופן וכה"ג דשכיחי טובא וכיון שכבר בדק שאין שם שריכה כלל לדופן ולא נשאר רק לחוש מחמת אלא בהבדקן בריאה עצמה מיעוט זה אינו מצוי כ"כ ומ"מ בנאבדה הריאה אפשר דאין להקל אף בכה"ג כיון שהתקנה היתה לבדוק בריאה עצמה ג"כ אם אין בה שריכה בחוטות אלא בהבדקן ולא בדקה מרפה באין הפ"מ אבל בזה שהחזרה הריאה לפניו ואין שריכה כלל רק שיהום שמא נתק השריכה לזה לא חיישינ דחזי לאתמוטי. הי' שעמא דלעיל עכ"פ בכה"ג ונראה לפענ"ד דאם הסחזרה הזאב מצאנו בה איזה דלחלים ושריכות חליות חוסמין שמא היו דבוקות למקום אחר אלא בהבדקן ונתקם אם ולכך היא חלוי וכמ"ם לקמן לענין משמוש ידא דעבדא ומ"ם בפנים דאעפ"י שאין נקב במקום אחרינא כו' כ"כ בשמ"ח ובה"ם ובטיור אם אין נקב במקום אחרינא בטיעם בשעת חזרה ועיין מ"ם בביאור לש"ז שמשם ש"ז נראה שסובר דבכה"ג לא מהני רק אח"ז לעיתנו כמ"ם לקמן ס"ק מ"ג ע"ם וג"ל פשוט דה"ם אם יהוא בנאבדה מקום אחר בסיגיו בשעת לקיחה ואין שם נקב רק במקום אחר אמרינ ג"כ דבשעת לקיחה הי' ריפו' בסיו ואח"כ ע"י נגעול אחז במקום אחר בחזקה דחד טעמא הוא:

(לט) וראה לי · כבר ביארתי בס"ק שלפני זה מלחא בטעמא שים נדרים נחקל בזה שבדקה מבפנים אף בנאבדה הריאה ואף אם נתמיר שם מ"מ כיון דאיכא סברות לחלק בין סך שהריאה לפניו לנאבדה לגמרי יש להקל בזה ובאחורה מ"ם בה"ם לחלק בין סך שהריאה לפניו לנאבדה דנפקי מיניהו כו' אין נראה כן מדברי הרשב"א בחידושיו בשם רבו הרב ז"ל שכתב שאין לסרס בשעשע בדיקת הריאה משום שסרכות הריאה מצוי' שא"כ תהא כל ריאה צריכה בדיקה שאין שריכה אסורה אלא מחשש נקב ואעפ"י שיש קצת מחמה ריר תשבו לסרכות הבאות מחמת נקב ואם לסרכות הבאות מחמת נקב חיישינ ניחוש לנקב בלא שריכה ואעלה הוא סעמי' נטוים מא' כדי לאסור שמבשלים כו' ועכ"פ מבואר דס"ל דששם שתשבון לשריכה כך יש לחוש לנקב בלא שריכה וזה נראה דעת הבית הילל שמתמיר בדבר עפ"י משמעות דברי רבינו יהודה ע"ם ולא מתבטאת שבתב דעעם בי"ה שתשם שמא זאב שעבר הסריכה דבזה שברה אא"ז נטוה שאין לחלות בבטו"ה דבר שאין דרכו כך ומצאתי בפרי מגדים סימן ל"ט שכתב ג"כ כדברי אא"ז בזה דבשאין שריכה לא מחזיקינ לה

בנקב דאמרינ כיון דדרך הריאה לעעלות שריכה בנקבים לא חיישינ דמנקבה הוא משריכה ולהוא לדלמא מנקבה ועדיין לא העלתה שריכה לא חיישינ טולי הא כו' ע"ם ובסמ"ח דיהכו הרמב"ן ובמלחמות שבתב הטעם מטו' דהוי מישוע המצוי וכ"כ הר"ן ואפ"ה לא הוצרכו שפיר' בכל ריא' מחמת נקב אלא דלשרכו' משמו ולא לנקב וכן מבואר להדיא בריב"ם שיטן קס"ב אא"ל לבדוק רק משרכו' לבד מפני שהן מצוין בה ומדרבנן חשבו למישוע דשריה אבל בשאר מיני בריאו' אין אנו צריכין לבדוק בשם ואפילו בשריפו' שבריא' כגון המרלו' שסולות בה וחסרון אלוונה וכן אם נקבו אא"ל לבדוק אפילו לכתחלה דדוקא בלומם הריאה לו דלוונה משום שתחיליד ריעותא אא"כ לא היינו אוכלים בשר אלא בעפיתה הריאה ובדיקה עין ומעמא משום דשמעינו אחרונה כו' ע"ם הרי להדיא שאין צריך בדיקה משום נקב בלל וכן בסי' ע"ז וכסימן תנ"ח כתב הטעם משום מישוע המצוי וכן נראה מדברי שאר פוסקים וכסי' ל"ו אבאר עוד בזה וא"ם במקום שנהגו להחמיר אלינה לשם לסמוך מנהגו ולהקל דבפסיטות דברי הרשב"א משמע דלהר"י הלוי אסור בכל זאב ומלל אפילו שחזרה נקובים ושבה לפניו ומשמע מדבריו דמשברי' הא גרע מנאבד' הריאה שאין ריעותא לפניו בלל וכן נראה מהרא"ם וגם מרביע יהוחם מבואר דלאוסרין בנאבדה משום דס"ל דריאה לאו בכלל בני מעיים גם בכה"ג דבא זאב אסור וכמ"ם בבית הילל סימן כ"ם ממשמע לשון רביע יהוחם דדווק' לבוב הפוסקי' שוה לבני מעי' כו' שבתב י"מ כי דווקא בבני מעים וכיון בהם אבל בריא' דשבחי מריפות לא אנינ לקולא אם נמל' כלב לא נכרי ולא שחזיר' לא שחזיר' נקוב' קוד' בדיק' ומוב הפוסקים הסכימו כי ס"ם בריאה כו' וכן הוא בכ"י וסיאלו הוא עצמו הלשון שם קודם לזה ולכן אין

להקל לסם כ"א בנדיים כו' כמו בנאבד' לו במקום הפ"מ שגם בנאבדה מבינן לסתיר:

(מ) ויראה לי· אא"ז בספר המקח מלוצאר כתב דאאב לו כלב לו הי' שמעל בני מעים וסחזינן נקובים לא אמרינ דאם לא אין המקבים כמן שיעים מרפה דבן שלהם ג"כ עגול עכ"ל ומביאו בכה"ג שהכל תלוי בראות עיני המורה אם נקב כזה יכול לבא ע"י שיני סחי' הסוא כמ"ם לקמן בסם הסמ"ח בזה וא"ל בהתייחד זאב לו כלב שבתב אא"ז לתתמיר דלא אנינ שמעל לו אעפ"י בסם כתבנית הנקבים של שיני סחי' שהתיחד עמה אין תולין בזה ואע"ג דאא"ז בס"ם ס"ק כ"ה לא יהיה טעמא רק משום דהו"ל לפוסקים לאסתפינ מלהא כי הא וא"כ י"ל דבכה"ג בים הנלים לדבר ים לסמוך לסתיר מ"מ כיון שכבל הדברים בשמ"ח בסעיף ח' ובסעיף י"ב ובה"ם ס"ק כ"ה כתב זה פשוט כו' אין לקחל בדבר וגם כי בה"ם סימן כ"ע הארוך בענין שפק אם נעשה מחיים ובסוף דבריו כתב כלל הוא כו' דשפק שקול יותר ים לחלות מחיים אא"כ ים לפנינו דבר לחלות ובשיה בהרי' דבא זאב ומשמע דדוקא שראוהו שעלה אבל אבל נתייחד זאב שם ולא ראוהו שעלה אסורה כו' ע"ם ולכן אין לסמוך על לומד הדעת בזה ודוקא בשעלה הזאב בפיו דאיכא הנלים לדבר טובא שמרינ לומר שם הם הנקבים שנעשו בשיני מעא"כ בזה אין לסמוך על הבראתו ואפילו ע"י הקפה ואיכא לד להתיר כתב אא"ז שאין לסמוך לומר בזה"ז ע"ם ס"ק כ"ה וא"כ אפילו מימא דהא דאתייחד הו"ל לד להתיר מ"מ כיון דליכא הנלים לדבר ממש לחלות בו לא עדיף הך לומד הדעת שהנקב בתבנית הסוא מהקפה שאין תולין וכ"כ אא"ז מהר"ם לוכלין לענין מורגא שאין לסמוך על הבראת הסודקים שאומרים שמכיעים שהם מנקבי המורגא וכמ"ם לקמן ואע"ג דהתם מיירי דליכא מולד כלל מ"מ עיקר טעמא הוא שאין לסמוך על הבראת הסודקים ומכ"ם בזה לא שייך הבראת הסודקים בדבר שאינו מצוי כלגל"ד ועיין לקמן ס"ק מ"ג מ"ם בזה על דברי המבטלות זאב: (מא) ויראה לי דריבינו יהוחם כתב דגם בנכרי תלינ שהוא ביקב והכ"ח תולק דדוקא זאב וכוונא בו שרגילות הוא שעושים נקבים בשיניהם כו' אבל בנכרי ברייכים לחלות לקולא בתרתי חדא שמשמש שם בסכין ואידך שגם עשה נקב וכולו אתי לא תלינ לחקל דבדרייכים וא"ל דתלינ שבכוונה עשה נקב דלמה לו לעשות נקב בלא לצורך כו' עכ"ל והש"ך כתב דאף דבינו יהוחם לא קאמר אלא הוא הוא שידוע שבנכרי עשה נקבים ולכן אע"פ שאין ידוע שמא ס' בהם נקבים מקומם תלינ סבל בנכרי וכ"כ אא"ז בסמ"ח ובפלתי הסמ"ע דא"כ בני מעיים שאינו מוכרים לנכרי בלא בדיקה ולמתר יכול הנכרי ויכלום נקובים יהי אסור משולם לא שמעינ זה הכיון דיקא מתחת ידיו לידו בלים בים הטוחתו מי יודע מה עשה בו ולא כל כמיעים לאסור על ישראל ואנו אומרים בכוונה עשה לסזיק לישראל ובחומה ועיין לקמן סימן מ"ח בחשובות מהר"מ מלובלין בנכרי שאמר שמצא מסמר כו' וכמו דתוהר לטהר בני מעיים אף הריאה מוהרת למכור דהא דלריכה בדיקה- משום סרכות ולא משום נקבים בשאר י"ח מרפות ומה"ת לאיסור ולא משנימין כלל ממעשה נכרי ומי יודע מה הי' לו בו והעיקר כדברי רבינו יהוחם עכ"ל ולפי דבריו א"כ יש לסתיר ג"כ כשהיתה ריאה מוהרת קודם בדיקה ונתייחד שם נכרי בחדר אחד ואח"כ בא ומצאה נקובה ונאמר שאנו תולין שהנכרי בקבה בכוונה לסזיק לישראל ומה לי נעלה הנכרי בידו מה לי נתייחד עמה דשם אף אם נעלם בידו לא משתברא שיעשה בה נקב ואע"כ נעילה זה שנעלה והחזירה לא מעלה ולא מוריד ובנתייחד עם הריאה דמי וכבר כתב אא"ז בסמ"ח דאם נתייחד עם הזאב וכיונא בו אין תולין בו ומרפה ושם בתשובת אא"ז

מהר"מ

כח במקום שנהגו להחמיר במקום שאין הפ"מ בבא זאב וביוצא בו ובטלה והחזירה נקובה יש להם להחזיק במנהגם ואין להתיר שם כ"א בנדיים וטלאים ועגלים הרכים וחיות שאין הסרכות מצוי בהם כמו שנתבאר בסי' ל"ט באם נאבדה הריאה (לט) ויראה לי שאם בשעת פתיחת בטן הבהמה הבנים הבורח ידו וראה שאין הריאה סרוכה לדופן או לחזה ושאר מקומות רק שלא בדק עדיין אם אין סרכות בריאה עצמה מאוב' לאונא או לאומא שלא בסדרן יש להבשיר אם לא במקום שנהגו להחמיר אף בזה:

כט אם נתייחד זאב או כלב עם הריאה קודם בדיקה ואח"כ מצאנו הריאה נקובה אין תולין בהם וטריפה מספק (מ) ויראה לי שאף אם הנקבים שבריאה הם כתבנית הנקבי' הנעשים ע"י שיני הזאב או הכלב שנתייחד אין תולין בזה:

ל אם נברי נטל הריא' ושהה קצת והחזיר' ונמצאת נקוב' אם ידוע שמשמש בסכין באיז' מקומות בריא' או ידוע שעשׂ איזה נקבים אף אם נמצא שם נקבים הרבה וספק אם עשה הנברי כל הנקבים אלו אם לא תולין בו' ולא בריאה בלבד אמרו אלא אף בשאר בני מעים יש לנהוג כן (מא) ויראה לי שלא נאמרו הדברים אלא בנברי שנטל ריאה מבהמת ישראל קודם בדיקה לפי שעה והחזירה אבל נברי הקונ' ריאה מישראל אחר שנבדקה מסרכות או שקנה בני מעיים ונטלה לביתו ואח"כ חזר הנברי והחזירה או שבא הישראל לביתו וראה שיש בהם נקבים אין חוששין להם שמי יודע איזה צורך שהי' לו לנברי לעשות נקב זה ועשה אותו כאדם העושה בשלו ואם הנברי אומר שנקב זה הי' בשעה שקנה אותה והנברי נאמן בעיניו שאינו משקר יש לאסור ואם ישראל הוא הקונה ואומר שמצא נקב דינו מבואר בסימן ל"ט וקכ"ז:

במקומות

מסר"מ לובלין שכתב דאם הגכרי לאחר שפסק מלהתעסק בהולת' הפרש והוציא הכרס מתחת ידו אמר שנמצא מסתר מ"ל להאמיט מ"ש דשם אין נקב בכרס לפניו רק מחמת שנאמין לאמירת הגכרי שם' שם מסתר מחוב שפיר מ"ל להאמיט דעדות הגכרי כמאן דליתא משא"כ אם מצא נקב לפניו ואין דרך הגכרי שיעשה נקב מ"מ אין כאן כמה

לא במקומות שנהגו להחמיר בבא זאב באין ה"ם יש להחמיר גם בנטלה נכרי קודם בדיקה אף אם ידוע שעשה איזה נקבים אם לא בענין שביארנו בסעיף כ"ח שיש להקל ואם כשהחזירה הנכרי אין שם נקב ולא סרבא ונפחו ועול' בנפיחה כהוגן כשר כמו שמבואר סימן ל"ט (מב) ויראה לי שאם הבהמה של נכרי ששוחט למכור אות' לישראל ונטל הריאה לביתו קודם בדיקה והחזירה יש לחוש להחמיר וגם בטבח ישראל חשוד יש לנהוג כן :

לב כשם שתולין בזאב כך תולין במשמוש יד הטבח אם נמצאת נקובה בגנב מיצר החזה והוא מן החוט ולמעלה וידע הטבח שהבנים ידו שם ומשמש במקום הנקב תולין שמתוך כך שהמקום צר וצריך לדחוק ידו שם עשה נקב בצפרנו מתוך הדחק אבל בשאר מקומות אין תולין אא"כ יודע הטבח שהעביר ידו בכח במקום הנקב או העביר שם בסכין אפילו בלא כח או שתלש שם בחוזקה וכשם שתולין בזאב וכרומה אפילו נמצא כמה נקבים כך במשמוש יד הטבח אם אפשר לתלות תולין אפילו במה נקבים (מג) ואם נהגו להתיר כל שנמצא הנקב במקום שהעביר ידו בכח וכרומ' אעפ"י שאינו יודע בבירור שהיתה במקום הנקב ממש רק שיודע שהיתה בשטח הזה תולה לומר שגם כאן היתה ידו בכח אין לסתור מנהגם שיש להם על מה שיסמוכו ובמקום שאין מנהג ידוע בזה יבולים להוג כן לצורך ויראה לי שאם ידוע לו שהעביר בסכין על הריא' וה' סכין חד שהרעת נותנת שעוש' נקב בפנעו בריאה יש לסמוך להתיר אף אם אין ידוע לו בבירור שהיתה ידו במקום הנקב ממש ותולין לומר שגם כאן עבר בסכין ונעשה נקב :

לג כשם שמקילין בישראל כך יש להקל אפילו אם עכו"ם הוא הי' המוציא הריאה ומצאוה נקובה במקום שדרכו למשמש בחזקה או להעביר סכין שם אעפ"י שאין ברור שהיתה ידו במקום הנקב ממש ואפשר שמשמש סמוך לזה מ"מ תולין להקל ואומרים הנקב מוכיח על הידים לומר שכל אלה עשתה ידו ודינו כמו שנתבאר בסעיף שלפני זה :

לד כל נקב שהוא פתוח פירוש שיש חלל בנקב כעין נקב שיש בו חסרון אין תולין אותו ביד הטבח ובידוע שמחיים נעשה אבל אין שם חלל או שנמצא נקב ועור הריאה תלוי ע"נ הנקב כעין רלת תולין אותו ביד הטבח ואם אין לנו במה לתלות טריפה בכל ענין ואין אומרים כיון שהעור תלוי על הנקב בידוע שלאחר שחיטה נעשה שאלו מחיים נעשה הי' העור כלה לנטרי אלא חוששין שנעשה מחיים שאף מחיים יוכל להיות שיעשה נקב בזה כמבוא' בסימן ל"ד בדין הגרגרת וכן אין תולין ביד הטבח אלא אם הנקב משוך קצת אבל אם הוא ענול אין תולין אותו

שנתקן הסירכות והדבר מבואר בסימן ל"ט סעיף י"ז בהגה דאם היה בהמות אצל הנכרי אין חוששין שהנכרי ידע ונתקן הסירכות דבדיקה הריאה דרבנן ושפק להקל אם לא נתקנו הסירכות שמורגלין בכך ע"ש ואע"ג דדברים אלו הם מתשובת הלשב"א סימן רנ"ח שכתב דלא נהג מזאב שנטל מעיים והחזיר נקובים דכמיה מהם. אחזקה מעיים כשריים וכ"ש הכא דאיכא הרי ספיקא ספק הכנים ידו שפק לא הכנים ואח"ל הכנים אמת לא מצא סירכא ולא שבר עכ"ל ולפי"ז היכא שידע שהריאה היתה ביד הנכרי ליכא אצלה חד ספיקא אמת היה סירכא ואחקה מ"מ יש להכשיר מטעמא קמא דהוה כבא זאב כו' וכבר כתבתי דלפ מאן דאמתיר בנאבדה בבא זאב מודה כיון דמקיימת הקמא דרבנן ולפי מ"ש בש"ם אמן דרך בע"ח להעביר סרכא אצלה ישאר דלדון גם בנכרי אמרי' הכי ולפ הרשב"א לא סומך לזה אצלה לפי דמיירי שם בשבח אותם בהמות על קלב נכרי וכן הטיחוק בשמ"ח ולפ בזה כתב דאין לחוש אבל אם הבהמה של ישראל ואין לנכרי עסק בה לא מיירינן לאמתוקי וכל זה אם הריאה פולה בעפיתה אבל אחירה ומצאה נקובה דמיירי מיירי בסימן זה בלא"ה אין להקל אם אין ידוע שנכרי עשה נקבים בריאה כמו שכתב הש"ך וה"ש וכל שידוע שעשה נקבים אף דלא שייכה בזה הברת הה"ש בסימן ל"ט דהוכא מפקי זיקא אחר הטיחוק הא הא קמן דמפקי זיקא מ"מ אין לתלות שהנקב נעשה ע"י טיחוק הסירכא ואתגלה הנקב אצלא לא מיירינן שהעביר הסירכא כלל ותולין הנקב בנכרי כיון שידוע שעשה נקבים תולין במאי כן נראה לפי עכ"ד וכ"ל דאין להקל בבהמת נכרי שנטל הנכרי לביתו אף אם אין נקב לא סירכא שם לתוש שנתק הסירכא בידים הא ליכא הכא תרי ספיקא ואע"ג דהרשב"א מדמי ליה לבא זאב כו' ועדיף מיניה דיינו משום הרשב"א מיקל בנאבדה הריאה בלא בדיקה וגם לא ראוי שהנכרי הניח ידו לאוחזת בריאה רק חשש דשמא הכנים ידו בלבד לזה קאמר שמעתידין הריאה בחזקת בהרות דהבדיקה דרבנן משא"כ לדין דמחמיר בנאבדה עכל הריאה לביתו מוסרין לה ואע"ג דלא דמי לנאבדה כיון שאתו בודקים אותה וראה שלמה ודוקא בבא זאב ונטל וסחירה נקובה מדמי ליה לבא זאב כו' ועדיף מיניה מטשום הרשב"א מיקל בנאבדה הריאה בלא בדיקה וגם לא ראוי שהנכרי הניח ידו לאוחזת בריאה רק חשש דשמא הכנים ידו בלבד לזה קאמר שמעתידין הריאה בחזקת בהרות דהבדיקה דרבנן משא"כ לדין דמחמיר בנאבדה עכל הריאה לביתו מוסרין לה ואע"ג דלא דמי לנאבדה כיון שאתו בודקים אותה וראה שלמה ודוקא בבא זאב ונטל וסחירה נקובה מדמי לה לנאבדה משום דהרי שוב א"א בבדיקה וחיישינן שמא היה שהוליך הריאה לביתו לאיכא למיחש שמא נתן איזה סרכות שהריאה נתרפה בהם וכיון שנתק בכוונה נתק לגמרי ולא יכירנו עוד מקומו ומה שאין מבלבן לפי שעדיין שורש הסירכא בנקב שבאמצו וקרוב מחמת מכה הוא לו מחברון איזה בקיאות נפיחה וכמ"ש הט"ז בסימן ל"ט וגם איכא למיקבא אצלא יהא רגיל לעשות כן וגרע ממ"ש הרשב"א בלא הבהמים לגילים כו' דכאן שהוליכה לביתו קרוב הדבר שאם היה בה איזה סרכא מעבירה בידו גם בישראל תשוב ים לגזוג כן : (מג) ואם נסגו הכ"ח כ' שאם אינו יודע שהי' ממשמש שם אע"פ שהיה ממשמ' אצלא שפ' לו אם בזה המקום' ממש היה ממשמש אם לאו לא אצלא תלינן לומר שהיה ממשמש בהרכ' מקומות וגם שם היה ממשמש וגם עשה נקב כו' דאע"ג דבזאב תלינן אפי' יש נקבים הרבה אצלא במקום אינו אחי' אתה כיון דבמקום שנכנס ודאי נקב ע"כ לא תלינן אצלא בחדא נקולא שנכנס וחזר ונכנס אבל בטבח אפילו אח"ל שהעביר ידו בסכין שם אחתי ליכא ספיקא אמת לא נקב ולא תלינן בחרתי לקולא לומר שמשמש שם וגם עשה נקב עכ"ל וכן דעת הט"ז וכ"כ אא"ז דמש"א וכן נראה הסכמת הפר"ח ואח"ז בה"ש דעתו להקל וא"ל דגם זאב אין ודאי נוקב רק עגול לנקוב ואפ"ה תלינן שנכנס גם במקום אחר ואין הטעם מטום ב' ספיקות רק כיון שנפסק אם הזאב נקבה לו מתיים אינו נקובה וכיון דליכא למיחש מעמידין על חזקת הימר ע"ש שהאריך בראיות ולענ"ד נראה דזאב הוי קולא אפי' מהא דטבחא דבזאב היה לכאורה אפשר לומר דשלא במקום אינו מה"מ לתלות בו להחזיק ממקום למקום ולומר שהיה בפיו ואחזה במקום אחר דלענין זה הו"ל כתייחד זאב אצל הריאה אתלין תולין שנכנס אח"ה אע אומרים כיון שבבר היא בפיו תולין שנבלבל גם למקום אחר ונפלה שם וכ"ש בזה שיש ספק להטדק אמת היה ידו במעל הזה שאחז שם בכח ואעפ"י שאינו זוכר בבירור שהיה ידו שם מילתא דלא רמיא כו' והלשה בכח בודאי יש בו כדי לנקוב כמו שיש בזאב שב"כ יכול להיות שאחז רפוי בפיו ואינו נוקב ועיין בב"ק קף כ"ג בד"ה מיפטוב דפי פרה מבואר דגהן יד תבירו לתוך פיו של כלב מיקרי מיטו והעיר הייט שדחק שיש סכלב והאחש בבשר תבירו ע"ש ואע"פ שיש לחלק ולומר דדוקא כמוסן יד לא אין בוש בשיכה לפי שיד אדם קשה אצל נשיכה יותר מריאה וגם דשם ידו מיתא ניחא אמת"כ כאן אלקח הריאה בפיו ומלמלה ממקום למקום וגם בשרה רך מ"מ מה"ם נחלק בכך ושין דוא' הטור שלפעמי' מעל בפיו ומחזר במות בסיא ובפרש רמיים אא"ז בשאר בני מעיים שם מהן שהן נ"כ קשים אצל נקיבה וגם יש שגריסים נקיבה לבית חלון כמן לב וכיוצא בו ופשיטא דאין בזאב ובכלב ודאי נוקב ואח"ה אלינן בהן הוא ראיה מכרעת דלאו מעטה ודאי נוקב אחיק עלה ומ"ש אא"ז מהר"ש שבתב אע"פ שאין ידוע בוודאי שבבטים שם הבודק ידו אלינן כו' אמת שב"כ בז"ש אבל הז"ש לא כיון יפה בשבל ז"ש הוא מעתיק ספר מהר"מ ולפעמים מוסיף

מדעתו

מאכל הסירכות ואם לא נמצא אחר בדיקה אם אינו מבלבל אם אינו מבלבל אם אינו מבלבל

מדעתו לאחר פירוש בדברי מהר"מ וגם כאן מ"ש שהכנים הסודק ידו הוא נרשם בחצאי עגול ומדעתו עביד פירושא על דברי מהר"מ אבל אין כוונתו כן וז"ל מהר"ת בספר ת"ה מקום שיש להלות ביד הטבח מפרש הב"י דאיכא למימר שהעביר שם ידו בכח פירוש אע"ג שאין ידוע בודאי אבל לא העביר ידו בכח לא הלין, גם פירוש לו' אף בגחה נעשה נקבים אלו ועיין בתה"ב עכ"ל וכוונת דבריו שאין ידוע בודאי שהעביר בכח מ"מ תלין שהעביר בכח אבל אם ידוע שלא העביר בכח אין תולין לומר שגם ע"י העברת יד בגחה נעשה הנקב וכן ביאר לח"כ להדיא בספר מה"כ שם ומדייק מלשון הב"י דלעולם היאיר כתב דאיכא למימר שהעביר ידו בכח מסתע לפלוגי ספק וגבי איסור אמר אם לא העביר כו' ופעמא מטום דמוקמינן הבהמה בחזקת בשרות ועד דכל מה שהאדם עושה בידים מסתמא בכח הוא עושה לכאי אמר דאיכא למימר כו' ע"ש ומלבה שגם בספר ז"ע כן ע"ל אע"פ שאין ידוע בודאי שהכנים שם ידו בכח ונתבר בדפוס היבה בכח וכן הוא בחולין ישראל ע"ש ועיין בכמה"נ בהגהת הטור לות ד' בשם מהר"ד בן נחמיא' שהקשה בשו"ת מהרש"ך שבתב אין להלות ביד הטבח אלא בהשגחת מוציאה בלי כוונה אבל בכניסת יד הבודק לבדוק שהוא מכניסה בגחה אין להלות עכ"ל ולכאורה נ"ע דפשיטא דאין להלות בהכנסת ידו ומקומא מיר החזק מסתע מהסוכקים דתלין ואפשר דכוונתו אם מסתפק אם היה בכח אז כל שגחה אחר הכנסת ידו לבדוק לא תלין דמסתמא היה בגחה וע"ע בגוף הקשוה שם ומ"ש אח"ז על הז"ט שב' בלשון לא בני בכח דז"א דלשון אינו עולה לנקוב כמו שכין גם מרגים יוחר ולכן אפילו יודע שעע לי לא עביד בכח אז הכנסה דחוק אין להלות בו וכו' לענ"ד אין כאן מחלוקת שמ"ש הז"ט בלשון א"ל כה והוא מדברי מהר"מ מיירי שהמקום לר במיאר הזה כמ"ש לפרש אח"כ ובזה אח"ז מודה בדבריו וסם דברי רש"י אך בז"ט קיאר בדברי מהר"מ ובתב דוקא במקום לר במיאר הזה אבל במקום רחב אין תולין ומשמעות דבריו דקאי גם אהכנים שכין וע"ז בשכין תלין ומ"ש וכן משמע בהג"מ מא"ז ליתא כו' אמנם באמת כוונת הז"ט לשון אינו עולה לפרש דבריו מהר"ם בספר ת"ה מיירי מ"מ מהרי"ו לא בקבע בלשון סייע במקום לר ודחוק והוא. במיאר הזה אבל במקום רחב לא תלין ביד הבודק כן משמע הגהת אבני מלואים מא"ז עכ"ל וכוונתו לגב"ל תולין דף מ"ו שבתב ואם ניקח היאך דמשמע כו' פרש"י סייע במיאר הזה לו בכל מקום שיכול להלות כמו נקב העשוי בשכין כו' מא"ז עכ"ל והא דלא מייתי מלשון רש"י נופיה משום דהיה אפשר לומר דלפי מ"ש רש"י אח"כ וכמדומה לי בכל מקום שיכול להלות כו' אז אם היתה יד הבודק ולשונו אף במקום שרבת הלין לזה מייתי מלשון הג"א בשם א"ז דמקום דחוק בעינן קרינא לשון (ובלא"ה כן דרכה להביא מלשון האחרונים וכמ"ש שם לעיל מינה בת"ה אבל לגירסת הג"א שהלשה מלמעלה כו' ובאמת לשון זה הוא בכ"י רק דיאמת ליה לאחויי מלשון אחרונים שהעתיקו כן דברי רש"י) וא"כ דברי מהר"ם וז"ט שלים בקנה א' עם דברי אח"ז זה ועיין מ"ש אח"ז בה"ש ס"ק י"ח דאם המקום דחוק לא בעינן לידע שעשה בחזקה כו' אך ברוקח סימן שפ"ח שאומר דגם בלשון בעינן מקום לר שבתב היכא דמסתמא ידע דעבחא בגון בתולות שהם במיאר הזה אז בכל מקום בריאה שיכול להלות בנפרטו עשה אז בשכין אז בהלילה כו' ע"ש וע"ע ובמבלות זה שבתב על דברי אח"ז בתחיית' אחב אז כלב לא תלין זה לשיטתו שסובר אחב אינו ואדלי טוקב הא מסתמא שאר פוסקים יראה דיש לנדד בזה אם נתיחד אחב וכלב עם הריאה דים להלות עכ"ל וכוונתו דכיון דאחב ואדלי טוקב שוב אין כאן רק חד סברא אם נמלה אז לא אבל באמת ז"ל דלאו מסתי טעמא אתי אח"ז עלה דא"כ מה בכך שאין ואדלי טוקב הא לדעת אח"ז באין ידוע אם מסתם הבהמה בתוכו מקום ג"כ תולין ואע"ג דיד הטבח אין ואדלי טוקב ס"ל דלא מתבב תרי ספיקי מחמת זה א"כ גם בהיתיחד גמי ניחא הכי אף דבאמת אח"ז ס"ל דדוקא החזין דבמלה דאיכא רבנים לדבר מובא בע"י אחב אבל הסכנים מסא"כ כאן בהתיחד וכמש"ל בס"ק מ"ס מדברי הת"ם סימן כ"ט שמבואר שם הטעם דדוקא בעל דסכיח כו' ע"ש עוד בת"ם בפרש דברי הסה"ם דקשיא ליה למה נתיר בבא אחב ניחוש שמא אם היה בקי היה נתבבר לו שנקב היה מחי' ולא ע"י אחב וע"ז תי' בסה"ם דהתם רבנים לדבר ומפי מסתבר להתירא כו' וא"כ בהתיחד דליכא תרי רבנים לדבר הו לא מהני אפילו תימא דאחב ואדלי טוקב כבלעב"ד שפוט דאף לדעת הב"ח והט"ז אין לתלות בזה ולדיעת דעת אח"ז לתלות בעת הצורך לתלות בהשמוש יד הטבח אף אם אין ידוע בהשמוש אבל אם בשמוש בתוכו מקום ממש רק בשמוש הזה ובאמת מה שגראה מהב"ח להתתיר אף בהשמוש והעביר הכין הדרך שם נ"ע לענ"ד דשכין וואדלי עולי לנקוב בגעיבתו כמו שיני אחאב דתלין אף אלא במקום שיש דאמרינן שמא אח"כ חזר ונשך שם וא"כ ס"נ ניתא שאח"כ עבר בשכין שם ועשה נקב ותרי אף בעשה דק המונה על הריאה מתתיר ומחזקינן ריעותא אף שאין רואין נקב משום דעולל לנקוב וא"כ פשיטא שיש להלות בשכין וגראה דהכל לפי ענין השכין ובים מדודו אם הוא חד ביחוד עד שהבב מבין שבשנעו בו הוא נקב שפיר הולין בו כמו בשיני אחאב אבל בשכין אליו חד כ"כ לו בהשמוש הלשון וכיוצא בו אין להקל כ"ה לעורך ומ"מ נראה לידע שהנקב הוא בהלילה דמתי לתהוי בידים דשבחא אפילו לא ידענא וודאי דנקב כמ"ש הוא ס"ק ה' וע"ש שדעתו נ"כ דאחב וודאי נקב בשיני וקבעא ליה דשלוך מוכיח רב מסברא מדהליק בזאב דשאי ההיס דעל"פ נקב הזאב בשיני כו' ומבה זה הסכרת לומר דמיירי דמסתמא ידע דבבחא בהלילה דעל הרוב שכיח שנקבה ידיו והו"ל כוודאי כהא דשיני הזאב ג"כ מסתמא תלין והכא דלא דמי לשיני הזאב מ"מ סובר דאפילו לנקובי מלבד נקב דשיני ס' וכפי זה ספיר מובה ומתלה שבתבו התוספות דאפילו יש נקבים הרבה כו' עכ"ל ודבריו שבתב א"כ מסתמא תלין כו' הוא כדברי הת"ם תלינא דהב"ח והמ"ז וכתב נ"כ שלפוס ריהטא יש לפרש כן דברי התוספות ע"ש אך בתירוץ הא' שבתב דמיירי דמסתמא בהלילה דעל הרוב שכיח דנקוב הוא בת"ם כגון בשכין חד שדרכו לנקוב ולזאב דמי ומלה שגם הב"ה ודעימיה מודים בזה: (מד) וילמה לי ' כמדבי בתב בפרק קמא דחולין בהג"ה שם כל נקב שהוא פחות בוודאי מחיים עשה ופי' בממ"ח דשיני נקבים שם בשם חלל וכו' ופירוש זה נ"ע לפי מ"ש בב"י בסימן ון מקיפין בבני מעיים ופירש"י אם נמלאו נקובים כו' מקבין נקב אחד בגידו כו' והרוקח פי' שנקב שקודם שחיטה פחות ושלאחר שחיטה ליט פחות עכ"ל ואם פחות ר"ל נקב של מסרון אין זה ענין להקשה בעוכין נקב בידים והנקב יכול להיות בכרען אים ואים ויכול לעשותו בהבנת הנקב שלפניו ועוד שהרי הנקב שלפניו אינו פחות דאל"כ אין לספק בו שהיה אחר שחיטה ומה שפירשו על הקשה נראה דענין פחות ליט על התולה הנקב רק על מראיתו וגם נ"ע בהוא סותר לדברי המרדכי דס"ל דבפחות לא תהני הקשה ולומר שגם הרוקח כוונתו כן לא משמע הכי לישנא דהב"י שבתב והרוקח פי' כו' ואפשר בהרוקח שלפנינו ולא מצאתי דברים אלו שהביא הב"י ואפשר שהוא ס"ם וכ"ל וכר"ח פירש כו' כי במרדכי כ"כ פירש ר"ח וזה לך הלות כל נקב אחר יתקב קודם שחיטה הוא פחות כו' וע"ז בתב שם רבינו שמחה בר"ה לא בא לפרש ענין הקשה רק דיעת קאמר דאם הנקב פחות לא תהני הקשה וא"כ מה שהביא הב"י זה כמימן ג' וגראה מדבריו שהוא פירוש אחר מפירש"י נ"ע וע"ש במרדכי שבתב וז"ל ולומר רש"י ז"ל דלא פחות לא מהני הקשה אלא מרפיון ליישה בהוס בפק הוי ובעי הקשה עכ"ל ובתב בים"ם שהסופר התליף כו' וכן הוכח בגדולות מרדכי ולענ"ד שבוש שנ"ל דלפחות לא מהני כו' ועכ"פ לדינא יש להסוס פירושא דמלתא כמ"ש אח"ז שכן משמע גם מים"ם נבי מורגא ומעם הדבר לפי שמציאות יד הטבח א"נ חסרון ואין דרכו בבך רק שקורע במקצת וכיון שהרי חסר לפניך ויש כאן תלג אין להלות בטבח וצ"ע בגמל אחב וכיוצא בו שלבתורה יש להלות לף בנקב פחות ודווקא בטבח אין להלות כמ"ש משא"כ בשיני הזאב שהם מחתכים בבשר הריאה ועי"ז יוכל להעשות נקב פחות ונמדבדי שם אמשמוש ידא דטבחא קאי ע"ש אבל לשון הרמ"א לא משמע כן שבתב ולא תלין ביד הטבח אלא אם הנקב משוך כו' וכל נקב שהוא פחות אז שהוחר כו' מריפה ולא תלין בשום דבר כו' מבואר למיין דנקב שהוא פחות גם בזאב וכיוצא בו אין הולין וצ"ע לאמת הכל לפי ראות עיני המורה והבקיאים ובאמת דבבא תליא מלתא אם יוכל להעשות כיוצא בזה ופשוט לענ"ד דאף אם הטור תלוי על הנקב כעין דלה שפיר תלינן בידא דטבחא כתבואר מדברי אח"ז בסמ"ח שמורה אחד דלה להבשיר אף אלא כי' בתה לתלות וע"ז חלק עליו ועכ"פ מבואר דבבה"נ אינו פחות מיקרי ויכולין לתלות שנעשה לאחר שחיטה ועיין לעיל הבאתי בשם אח"ז דמש"ח שבתב אחא דבעבול לא תלינן בטבח ז"ל וא"ח לפי"ז גם בזאב שנמלה אם אין הנקבים כעין שיש כי' לו להמריף ד"ל דשן אל אחב הוא נ"כ עגול וכן בכלב ובכל רוב החיות עכ"ל ונלע"ד דמ"מ אף במשוך בשר דא"כ לא הוה מסתמים חד מהפוסקים דלימא דבזאב וכיוצא בו דדווקא בנקב עגול הולין ולא במשוך ונראה הטעם משום דלפעמים ליט מושך ושובר בעומק הריאה עד שיכל הנקב בהבית הבן רק לפעמים מהפכה ומנגלגה בפיו וסובר בעומק בעיני עד שנעשה נקב משוך ואפשר גם שיטה הטור יוכל להעשות על ידו ולפי שהכל לפי הענין קראתי ובעבו"ם שנמלה נלע"ד דכל שאין ידוע שעשה נקבים עגולים אין הולין בו נקב עגול דל"ל להעבו"ם לעשות הנקבים בחבית עגול דווקא וגראה שכל שיש שפק אם נקב יש להלותו בדבר זה ואפשר להעשות על ידו יש להמריף ואין אומרים בזה נחמה הוהרה כיון שהוא ספק חסרון הכמה וגם בלא"ה כיון דרישותא מבוררת לפנינו לריך שיהי' גם הריחר דשבית מבורר לפנינו ואם לאו אין הולין בו וזה פשוט לענ"ד ועיין בכנה"נ בהגהת הטור בשם שו"ת מוהרש"ך דאם אין מקום להלות אם לא ראה אוהב עד אחר שהוציאה מן הבהמה מריפה עכ"ל ואח"כ בתב אפילו אי תלינן בבהמה היינו שנמצאה נקובה אחר שהוציאה מהבהמה אבל אם בשני' מעביר ידו על הריאה בעוד בגוף הבהמה נמצאה נקובה כרפה וכ"ש אם נמצאה בועה נקובה מהרש"ך ח"נ סי' נ"ב והר"ד בן נחמיאש שם עכ"ל וצ"ע דשמיעה אם כשהגיע ידו למקום זה מצא שם נקב שאין להלות ואם ר"ל אחר שכבר עבר ידו שם באופן שם להלות זה מצא' נקובה מה לי הוציאה מהבהמה מה לי לא הוציאה ואין לפי גוף השאובה: (מה) ואע"פ בדי"מ בתב וז"ל מצאתי בהלכות ריקות ישנים בשם מהר"י מולין וז"ל עוד יש קבלה מהי שיוצא מן הנקב דבר אחוס כמעם כדם ולאו דווקא כדם גמור וודאי לאחר שחיטה נעשה אבל אם יוצא מן הנקב דבר לבן ולאו דוקא לבן אלא אפילו כמו מוגלא או כמו מים וודאי קודם שחיטה ומרפה

אותו בו אבל בזאב ושאר חיה ששיני' הם ענולים תולי' בהם אף נקב עגול (מד) ויראה לי שתולין בהם אף אם הנקב משוך קצת אבל אם נטלה עבו"ם קודם בדיקה והחזירה ונמצא בה נקבים ויש מהם ענולים אעפ"י שידוע שהעבו"ם עשה איזה נקבי' יש להחמיר אם לא שידוע שעשו' נקבים ענולים:

לח זה הכלל כל דבר שתולה בו צריך לעיין בנקב אם אפשר להעשות כיוצא בו ע"י אותו דבר שאם תולה בזאב צריך שיהי' הנקב בדרך שאפשר להעשות בשן ואם ביד הטבח יהי' בדרך שאפשר להעשות בחזק' היד ואם בסכין בדרך שאפשר להעשות בסכין וכן כולם ואם מסתפק בדבר יש להטריף:

לו אם אדום או שחור סביב הנקב אין תולין בשום דבר שסימנים אלו מראים שמחיים נעשו' עוד יש נותני' סימני' בנקב אם סביבו לבן וקשה או שיוצא ממנ' כמין ליחה לבינ' או כמו מים בידוע שמחיים נעשו' זה הכלל כל שרואה ענין שנלקה או מתוכו או סביבו ואין לתלות בשום דבר דנקב שאחר שחיט' אינו עושה שום ליקוי כלל רק מנהג קצת בודקים שאם הוא אדום קצת במקום הנקב ממש ורך ויוצא ממנו ג"כ אדום תולין אם יש דבר לתלות בו שנעשה לאחר שחיטה (מה) ואעפ"י שאדום סביב הנקב סימן שנעשה מחיים לא נאמרו הדברים אלא כשהוא אדום סביבו בשטח רב וקשה קצת בעין אדמומית מחמת מכה נפוחה שבארם אבל אם אדום קצת במקום הנקב כך דרכו מחמת דם הריאה שנתעורר לצאת ואין לנהוג כן כ"א מי שיש לו קבלה מרבו במראית עין ולא בשמיעה מפה לאוזן שבקל יוכל לבא לידי טעות ויראה לי שאם הי' שחור קצת או אדום סביב הנקב וע"י הנפיחה הוא מתלבן וחוזר למראה ריאה יש להבשיר שזה סימן לדבר שלא נצרר הדם מחמת מכה שבריא' כמו שביארנו בסימן ל"ח: אם

לז אם נמצא נקב ויש במה להתלות שביארנו שצריך לעיין בנקב להבחין בסיכנים אם הוא נקב חדש עוד צריך לעיין לבתחילה בצלעות נגד מקום הנקב שאם נמצא שם ארמומית בבשר שנראה כנצרר הדם האורם שבנגדו מוכיח על הנקב שנעשה כחיים וכן אם הושחר שם ברופן נגד הנקב (מו) ויראה לי שאם ברופן שם נשבר הצלע אעפ"י שחזר ונקשר אעפ"י שאינו בנגד הנקב ממש רק סמוך לו אין תולין וטריפה ואם לא ברק בצלעות כשר :

לח יראה לי באם נמצא נקב ויש במה להתלות ולא נתן לב לעיין אם חסר אחת מכל הסימני' הצריכי' להיות בנקבי' שלאחר שחיטה שנתבארו למעלה ועתה אין הריאה לפנינו יש להחמיר ולהטריף אבל אם שמענו מפי הבודק שאמר שנמצא נקב במקו' שהיתה ידו ממשמשת שם והלך לו והריאה אינה לפנינו יש להכשיר ותולין לומר שלא הי' בנקב סימני טריפה :

לט אפילו אם נמצא הנקב בבועא או במקו' שאר חשש וריעותא שא"צ בדיקה מחמתה כגון נבשושית וכדומה תולין הנקב במה שיש להתלות על הדרך שנתבאר ואם אצל הנקב הנמצא יש שם סירכא תלוי' או שהיא דבוקה בסדרן מאונא לאונא למטה מחציין אין להתלות ולהתיר כ"א כשיש צורך גדול כדבר (מז) אבל אם

עכ"ל וי"ע שהוא בסיפר ממ"ם הכ"י שאם הנקב אחוש שהיא מריפה ולכן י"ע אם ים לסתוך ע"ז למעשה עכ"ל הד"מ והב"ך הביא בשם הגהות הר"ן הקלה על הנקבים אם המצא נקב אחוש וכך סביבותיו אז וודאי נקב חדש הוא ותולין כו' וכתב ע"ז שכבר אחה זה בד"מ מפני המ"כ שהביא הכ"י ואפשר דלא מיירי באחוש ממש רק אחוש כמראה הריאה עכ"ל וזה תימא. דפשיטא דכפה"ב תולין וזוהק לומר דסיפא אינמיך ליה שאם סביב הנקב לבן וקשה כעין שומן מריפה ובאמת נראה דהכ"י מיירי שהוא אחוש וקשה מפא"כ בזה שיוצא כעין דם ממקום הנקב מה כתב פשיטא דגם מחמת פגע וחבורה שעושה הטבח כידו היא שופעה דם וכפרש כשנעשה תיכף לאחר שחיטה ואח"ז בח"ם ס"ק כ"ג כתב דהכ"י מייר מסביב הנקב והבדיקות שהביא בד"מ מיירי ביוצא ממנו ולענ"ד כוונת הר"מ דוודאי אם יוצא ממנו דבר אחוש מסתמא הנקב הוא אחוש אם אינו' דבאמת כיון בלין שם קישור בשר רק הוא רך כדרך שאר בשר הריאה אף כי יוצא דמה אין בכך כלום אך במ"ם הש"ך דדברי הגהות הר"ן סותרין לשמ"כ שלי ע"ז כתב אח"ז שים לחלק כמ"ם בפשיט ול"ל דמ"ם הגהת הר"ן אחוש הוא סביבותיו הוא רך במקום הנקב ממש וסביבותיו הוא סביבו ובכפה"ב בהגהות כ"י אות כ"ט כתב ג"כ וד"ל ול"ע שהמ"כ שהביא הכ"י הוא בעמצא אחוש וקשה הגהות בדיקות מייר באחוש ורק אבל קשה דא"כ אחמריך בלבן וקשה ליפלוג בדיר' דאחוש וקשה מריפה ובמתא י"ל עוד דים לחלק בין נמצא הנקב עצמו אחוש לנמצא סביביו אחוש עכ"ל ובאמת י"ל דבלבן וקשה דבר ברור הוא שנעשה אחוש מחמת מפא"כ באחוש וקשה ספיקא הוא דזמנין אף אחר שחיטה כשמולבין מהבשר בכח מתבטר הדם לצאת ונראה בחוכו עד שמתקשה קצת מפא"כ כשהוא אחוש ורק שהוא סימן לנקב חדש ומ"ם לחלק בין נמצא סביביו אחוש הוא כעין דברי אח"ז בזה ואין להאריך שזה תלוי ג"כ בבקיאות סמורה והבודק מומחה כמ"ב אח"ז ועיין מ"ם לקמן בדין הולעים בזה ומ"ש בחם מתלבן ע"י נפיחה עיין לקמן סימן ל"ח ובק"ס שהארכתי בזה : (מו) וירא לי רמ"א בהג"ה כתב ואפילו הוא רק אחוש סביב הצלעות נגד הנקב מריפה ולא הזכיר שצריך לעיין בצלעות וגם לא מזכר בדברין שצריך לעיין על הנקב עצמו לסכיר בסימנו אך הב"ז כתוב סימן ל"ז הביא מהד"מ בשם מ"כ נבי בועא שביקבה היכא דמשמש כו' צריך לעיין בצלעות אך בח"ם ס"ק כ"א כתב מתמעטים לגון הד"מ דגם כאן אע"פ שאין בועא ים לעיין בצלעות ובדיעבד ס"ל לסכשר אף אם ים בועא כמ"ם בשמ"ח סוף סימן ל"ז ומשמע מדבריו בשמ"ח כאן דדוקא לעיין בדיקה הצלעות אינה רק לכתחלה לבד אבל לעיין הבדיקה בגוף הנקב אף בדיעבד ים להטריף ולענ"ד ל"ע כיון דבאמת לא מזכר בשום פוסק שצריך בדיקה בזה רק כתבו שאם נמצא אחוש או שחור נרפה אבל לא הזכירו בדיקה בזה וגם אח"ז נופיס לא הזכיר בזה לגון בדיקה רק לענין שצריך לעיין בנקב אם אפשר להעשות ע"י אותו דבר ולומר שדעתו באמת דבזה אפילו בדיקה לא צריך אם אחוש סביב הנקב רק בצלעות צריך בדיקה לכתחלה זה לא מיפתבר בלל אלא משמע דלענין גוף הנקב מלאה דפשיטא שצריך לחת עין עליו אם ים בו איזה לקותא רק בצלעות אין צריך בדיקה כ"א לכתחלה ומשמע דאם לא נתן לב לראות על הנקב וסביבו אם אין בו סימנים שמחיים נעשו' ים להטריף וע"ע כיון דאיכא למיחלי ניחא דבאמתה הוהרה ולא דמי לאמתא נמצאת בכרס ולא בדקוה אחר ק"ד דטריפה כמ"ם הרשב"א דהתם מחמת רישותא בחזקת איסור כמ"ם הרשב"א שם משא"כ כאן כיון דאיכא למיחלי א"כ דהתירא אביה מפי דלא אביה אמתא נקב בריאה או בבני מעיים בלא מתנ או קון וכמ"ם אא"ז מהר"מ מלובלין בסימן ס"ו ואתה בא להוציאו מהתירו ע"י משם אמת הי' מוצא סימני מרפות בבדיקה בזה ים להעמיד על חזקתו דבאמתה הוהרה אחרי בשעת מציאה הנקב שהוא הרישותא שובכו כידו בכח ע"י אזה לו יד הטבח ונם על הבדיקה ל"ע כיון דבש"ם וכל הפוסקים הראשונים איתא בסתם אחולין ולא הזכיר בדיקה כלל אם איתא שצריך בדיקה לא הי' להם לסתום לגה לפרש וכמ"ש הפוסקים דכל מקום שאמרו בסתם ונריכה בדיקה אמאא ואף על גב דבקנה מקומות מצינו בסתם ונריכה בדיקה כמ"ש הרשב"א במ"ם נבי עגל והפר"ח בס מ"מ מאמא מדברי הרשב"א והרא"ש שם דהיכא דאיתמר אחמר ונוף הדין אאם נמצא רישותא בצלעות אתרינן דמתיים נעשה לדידי ל"ע דלא עדיף הך אחוש שנמצא בדופן מאם יש בועא בריאה ואינקבא היכא דמאמא יהא דעבתא דאתרינן כמ"ם הש"י וכתב הר"ן ולמדנו מדבריו דאע"ג דאיכא רישותא כה"ג בריאה דאיכא למיתר מחמת בועא אינקב ומחיים אתרינן דמעבתא ולקולא וא"כ הי' בהך רישותא שנמצא בדופן אפ"ה אין לן למיחלי כמו בבועא ואח"ז בחיים ס"ק כ"ב כתב לחלק בין בועא לשאר רישותא הבריכה בדיקה מחמת נקב וכמ"ם לקמן מ"מ נראה דרישותא דדופן שאינה מצרכת בדיקה בריאה בלל לא נרע מבועא ועוד שהרי מדין החדימה אחי עלה כמ"ם בדקין בצלעות כמו בהחדימה כו' והחם אם ים עוד רישותא מצטרפין כמ"ם שם מפא"כ כאן ואף לפי מ"ם שם בסימן ל"ח דים מבטרין אם ים רישותא אצל מראה אחוזה ביאתרי שם הטעם דס"ל דמבה בדופן רגלים לדבר על אחמומית עפי מאחר רישותא אבל לענין נקב פשיטא דבועא הוה סימן לנקב אפי ממבה בדופן וכמבואר בדברי הראב"ד בסרכת אחוי' דיוצא מהבועא מעידה עליה בנקב וכן בבועי דסמיכי כתבו שמסתמא נקב ים כאן וע"י זה עלו אלו הבועות מפא"כ ממה בדופן אע"ג דמתמרינן גם בסירכת אחוי' בים מבה כמבואר בסימן ל"ע הרי מבואר שם דאתמרינן דוודאי ניחבה מבם ולא מבוה שהמבה מעידה על הסרכת שהיא מחמת נקב ועיין בק"ס בדין עגלד מ"ם בזה על דברי הב"ח בהבואה סימן ק"ל שהביא ראיה מסרכת אחוי' אינה ע"ד הגהות הר"ן אינה אמנם בהגהות הר"ן אינה אמנם בדופן דבר אחוי' נגד המבה בדופן לקמן מבה כעין הנקבים אחוי' אינה ע"ד ה

שהסרכה היתה דנוקב ופתוקה ע"י הסכה אבל לענין סירכה כסדקן ל"ע דמשמע מדברי אא"ז דגם בזה בעינן ל"ג חוזקא ולא ידענא טעמא דלי מסוס דמיסגין שהסרכה היתה גם במקום הנקב ונתק לוחה במשמשו ונתגלה הנקב דמס"ם לחוס לזה שיהה הסירכה מנעה עד שם ושוד דמה בכך מתגלה הנקב מתחת הסירכה ולטעם הסוספות דס"ל דסירכה הוא שלא מתחת נקב עשיתה אתין לו לחוס לכלל ולהחזיק רישותא שהיה כאן נקב וכבר כתבתי מזה בדין מגלד ע"ם וגם אין סרכא להחזיק רישותא שהי' במקום הנקב סירכה שלא כסדקן דמס"ח לחוס לזה שיון שהסירכה שלפניו כסדקן היא וגם בסירכה תלוי' יש לומר דלא דמי לגתבדה לפי מ"ם לעיל שהם"ך דעתו דלא שייך בכא אלא להחמיר מעשה גתבדה כיון דעבוד כתקו' תמיתים ומ"מ אין לזה מדברי אא"ז ואין להקל כ"א לגזוך גדול ואיכא למיסב טעמא קלא כיון שהעה כמה פוסקים דכל כסדקן בעי בדיקה שמא לא סתתה כל הנקב ואע"ג דלא קי"ל הכי מ"מ כאן אים נקב לפנינו אלא שאנו תולין בטבע חוסנין שאא הי' נקב מכבר והסירכה לא סתמה כל הנקב וע"ע ועיין מ"ם בסמן ל"ע ס"ק ל"ג אך לגענ"ד בתה הסירכה כסדקן עבל בגתה ע"י מעמו' יש להחיר בכל עניו כמה"ל בדין מגלד שלא סלעלה מאבר אים להחמיר אם לא הגיע לידו נקב שם גם הו' וכן אם הנקב עגול אע"פ שהרגיש שעשה איזה נקב אין תולין בו שהוא עשה הנקב כיון שהרגיש היד לעשות נקב משוך ולא עגול ואם הנקב משוך ואינו פתוח אלא שנמצא אדום סביב הנקב בשטח רב או שהשחר פי הנקב בדרך שנתבאר למעלה שאין לתלות אז אע"י שהבורק יודע שעשו נקב בכאן טריפה אבל אם אין בנקב עצמו רושם כלל רק שבדופן שבנגדו שחור או אדום כיון שהבורק יודע שידו עשתה הנקב הזה אין משגיחין מה שפני הדופן מארימין או משחירין ובשר ובמקום שאין הפ"מ יש להחמיר ואם בא זאב וברומה ונטר הריאה ונמצא נקבים אפ' במקו' שיניו ויש בדופן נגד המקו' הזה שחור או אדום יש להחמיר ולהטריף :

מב אם נמצא נקב או נקבים שיש לתלות שנעשו לאחר שחיטה כמו שנתבאר (מח) א"צ לעשות נקב במקום אחר ולראות אם הנקבים דומים ואם אירע שנקבו נקב אחר בריאה זו והעריכו נגד נקב הספק ולא היה הנקבים דומים במראיה' זה לזה שמזה נראה שהראשון נעשה מחיים ולפיכך אינו דומה לנקב שנעשה עתה לאחר שחיטה או אם יש לתלות בזמן שי"ל שהנקב הראשון נעשה סמוך לשחיטה והשני נעשה כמו יום אח"כ תולין השיני בזה שדבר השחוט עשוי להשתנות בזמן גם אם משמשו ידים בנקב הראשון יש לתלות השיני בזה ואפילו אירע שמשמשו גם בשני ואעפ"כ אין דומין זה לזה אין להחמיר שאנו תולין לומר לא כל המשמשים שוים אבל אם אין כאן סיבה שנתלה בו השיני יש להחמיר ולומר שביון שאין דומים מן הסתם נעשה הנקב הראשון מחיים בר"א שהנקב השני ג"כ באיתה ריאה או אפילו בריאה אחרת רק שהיא בהמה כמותה אם שור שור אם שה שה אבל אם הנקב הראשון בריאה של בהמה נסה והנקב השני בשל בהמה דקה או להיפך אף שאינם דומים אין להחמיר ויראה לי שבמקום הפ"מ יש להקל (מט) אם הנקב השני הוא בריאה אחרת אף שהיא של בהמה כמותה אם שור או שה והנקב הראשון הוא באומא והשני באונא אז להיפך :

מג מעשה בריאה אחת שהיה קרום מבשה כל הריאה והסירו הקרו' מעליה בנחת והית' שלימה ויפה ונפחוה ועלתה בנפיחה כהוגן והבשירוה כמו שנתבאר סוף סימן ל"ה ואח"כ כמו חצי שעה אחר ששמשש יד אנשי' בריאה זו התחיל לצאת דם מהריאה בבמה מקומות ואין ניכר בהם שום נקב ואף אחר שקנחו הדם היה יוצא אח"כ מעצמו ונשאלתי ע"ז (נ) והשיבתי שאם אותן אנשי' אשר משמשו בריאה אומרים שלא משמשו בה בכח ובחוזק

אם יש שם סרכא שלא בסדרן או סמוך לו אפילו אם היא עוברת ע"י משמוש וכשאר חשש ריעותא שהריא' צריכ' בדיקה מחמתה טרפה שהרי אי אפשר לבדוק במקו' הנקב ויראה לי שאם הנקב הוא בין האונות למטה מחציין ואצ"ו סירכא כסדרן מאונא לאונא למטה מחציין והסרכא עברה ע"י מיעוך ומישמוש יש להתיר אף בלא צורך גדול :

מד אם נמצא הנקב פתוח או עגול או שאר סימני שביארנו לעיל שאין תולין בשום דבר אפילו אם ימצאון מקומי שנוהגין להתיר בנקב שנפל ספק אם נעשי' קודם שחיטה או אחר שחיטה ע"י הקפה שנוקבין נקב אחר ומדמין לה כאשר יתבאר בזה אין מועיל לפי שכל שיש בו אחד מסימני' אילו בידוע שקודם שחיטה נעשה ואף שהוא דומה לנקב הנעשה אחר שחיטה אין הדמיון עולה יפה :

מא אם הטבח מרגיש בבירור שמידו נעשי' הנקב כשר אעפ"י שהנקב פתוח ואין חוששין שמא במקום נקב ניקב ויראה לי שלא נאמרו הדברים (מו) אלא בידוע לו שעשה נקב פתוח אבל אם הרגי' שעשי' נקב אבל לא הרגי' שעשאו פתוח ועתה נמצא לפנינו נקב פתוח כיון שאין דרך לעשות נקב כזה בחוזק יד חוששין שהי' כאן נקב פתוח מבבר ועכשיו שהגיע לידו נקב שם גם הו' וכן אם הנקב עגול אע"פ שהרגיש שעשה איזה נקב אין תולין בו שהוא עשה הנקב כיון שדרך היד לעשות נקב משוך ולא עגול ואם הנקב משוך ואינו פתוח אלא שנמצא אדום סביב הנקב בשטח רב או שהשחר פי הנקב בדרך שנתבאר למעלה שאין לתלות אז אע"י שהבורק יודע שעשי' נקב בכאן טריפה אבל אם אין בנקב עצמו רושם כלל רק שבדופן שבנגדו שחור או אדום כיון שהבורק יודע שידו עשתה הנקב הזה אין משגיחין מה שפני הדופן מארימין או משחירין ובשר ובמקום שאין הפ"מ יש להחמיר ואם בא זאב וברומה ונטר הריאה ונמצא נקבים אפ' במקו' שיניו ויש בדופן נגד המקו' הזה שחור או אדום יש להחמיר ולהטריף :

מב אם נמצא נקב או נקבים שיש לתלות שנעשו לאחר שחיטה כמו שנתבאר (מח) א"צ לעשות נקב במקום אחר ולראות אם הנקבים דומים ואם אירע שנקבו נקב אחר בריאה זו והעריכו נגד נקב הספק ולא היה הנקבים דומים במראיה' זה לזה שמזה נראה שהראשון נעשה מחיים ולפיכך אינו דומה לנקב שנעשה עתה לאחר שחיטה או אם יש לתלות בזמן שי"ל שהנקב הראשון נעשה סמוך לשחיטה והשני נעשה כמו יום אח"כ תולין השיני בזה שדבר השחוט עשוי להשתנות בזמן גם אם משמשו ידים בנקב הראשון יש לתלות השיני בזה ואפילו אירע שמשמשו גם בשני ואעפ"כ אין דומין זה לזה אין להחמיר שאנו תולין לומר לא כל המשמשים שוים אבל אם אין כאן סיבה שנתלה בו השיני יש להחמיר ולומר שביון שאין דומים מן הסתם נעשה הנקב הראשון מחיים בר"א שהנקב השני ג"כ באיתה ריאה או אפילו בריאה אחרת רק שהיא בהמה כמותה אם שור שור אם שה שה אבל אם הנקב הראשון בריאה של בהמה נסה והנקב השני בשל בהמה דקה או להיפך אף שאינם דומים אין להחמיר ויראה לי שבמקום הפ"מ יש להקל (מט) אם הנקב השני הוא בריאה אחרת אף שהיא של בהמה כמותה אם שור או שה והנקב הראשון הוא באומא והשני באונא אז להיפך :

מג מעשה בריאה אחת שהיה קרום מבשה כל הריאה והסירו הקרו' מעליה בנחת והית' שלימה ויפה ונפחוה ועלתה בנפיחה כהוגן והבשירוה כמו שנתבאר סוף סימן ל"ה ואח"כ כמו חצי שעה אחר ששמשש יד אנשי' בריאה זו התחיל לצאת דם מהריאה בבמה מקומות ואין ניכר בהם שום נקב ואף אחר שקנחו הדם היה יוצא אח"כ מעצמו ונשאלתי ע"ז (נ) והשיבתי שאם אותן אנשי' אשר משמשו בריאה אומרים שלא משמשו בה בכח ובחוזק

מכה בגלעות כיון שדעת אא"ז ומשמעות הפוסקים דאאב תין וודאי מוקב כמ"ם לעיל ולדברי אפיר קלי סרכמ"ח גם אאב במקום שיש אבל היכא שיהה שהבודק עשה נקב מה בכך ס"ם מכה בהוכן ומ"מ אפשר שים להחמיר שלא במקום הפ"מ לפי הטעם שכתב אא"ז דלא דמי לגתבדה הריאה משום דנקבים להוד לא שכיחי וכיון דלא מכה בהוכן איכא למיחש לאותו מקום לנקב ולא"כ הטעם"י שידוע שהטבח עשה שם נקב מ"מ מוסתן שם' שם נקב מכבר ומכה הוכן מוכיח עליו ונתבדה הריאה דמי ולפ"ז דגם בכמה בהוכן לא שכיח נקבי' בריאה כ"א עם סרכות הנפקי מיניהו מ"מ נראה לי שים להחמיר בזה במקום שתין הפ"מ כיון דמשמע מלשון הרמ"א דכל שים מכה בהוכן סימן מוכחת הוא שנעשה מחיים ולא תליגן בשום דבר כמ"ל אבל בהפ"מ נלענ"ד לסקל מעשה שכתבתי : (מח) ת"ל לעשות הס"ך כתב דמוכח מהס"ם ופוסקים דבלל היכא דאיכא למיחלי כבר בלא הקפה וה"ם בכל בו גד זה הוא ע"ם ע"ש ונראה שה"ם זה הוא נפל ג"כ בספר תמים דעים בתשובת מו"ה שער ל"א סימן ד' כתב שהרמב"ם פרק ו' מהלכות שחיטה מבואר דלפ בתקום דמשמע ידו לו' מוקבין נקב אחר ומדמין לו' בתמה ז"ל כמבואר לעמיין בלשון הרמב"ם בזה ומלאתי בכנה"ג שכתב"ג"כ שה"ם בתמים דעוס וכן בכל בו שדרכו להעמיק לשון הרמב"ד גם תמה על הסגו' מו"ה אא"ז דמ"ל שדעתו ג"כ הקפה בעינן כמשמע וכ"ם הארכתי בזה : (מט) אם הנקב הפל"ח כתב דאפשר אפילו לסרי"ף דס"ל מקיפין מבשה לבשה אינו כ"ל מתוגה לאול' אבל מתומה לאוגה לא וכמו בקה דאין מקיפין מתוגה לבר תוגה ואא"ז כתב דאין מלמין בטיפות ולענ"ד בלא"ה אין לזה שהרי הרא"ם פרק הסותם שהכיח דאין מקיפין מבשה לבשה דהא אין מקיפין מתוגה כו' וכי מימא דיותר גרוע לסקף מתוגה כו' ובפרישה סימן ל"ד אמא דאין מקיפין מתוגה כו' כתב וכ"ם כאן שאין מקיפין מבשה אחרת ובאמת בזה ק"ו שים עליו הטוכה כמה שכתוב הרא"ם ' ונראה דס"ל דהך וכי תימא הוא רק דתוי' בעלמא ובאמת למסקנתו דאין מקיפין רק להחמיר הוסם הרא"ם עיקר דיותר גרע לסקף מבשה אחרת ולא"כ לדעת הרי"ף שמקיפין מבשה אחרת מכ"ם שים לסקף מתוגה לתוגה ולעעפ"י שבקנה אין מקיפין מתוגה כו' מידוע הוא ולא יליפין מינה דהא מצד הסברא ס"ל לרא"ם דאי מקיפין מבשה אחרת אין לסקף גם מתוגה כו' ול' דעכ"פ לסקף מבשה אחרת מתוגה לתוגה הרי"ף עודה דז"ל דמ"ל הא דהא לאוגה הפר"ח מקו' אחריתא לה דהתם אפילו בתוגה' בשה אין מקיפין מתוגה לבר תוגה אעפ"י שמקיפין מבשה לבשה ולכן יש להחמיר אף מבשה לבשה מתוגה לתוגה אך במקום הפ"מ יש להקל דהיכא דאיכא סניף טוכה חדא כמ"ם אא"ז דאין בקיאין וקלקלתם זו היא הקאתם גם כי דעת הרב' פוסקים דאין מקיפין מבשה לבשה ולדעת הר"ח מתוגה לתוגה אף הרי"ף מודה וגם כי דעת הגמ"ר וים"ם ומהרי"ם וסמ"ך דאי תליגן אפילו אקיף ולא אידמו כבר וכ"ם הארכתי בזה ואף לפי מה חזו לאמצוטי כל הני מעמי להקל בהפ"מ :

(נ) והנכתי ' עיין בק"ס בתשובה שכתבתי שלבאורה הי' מקום לנדד אף בהם הממשמשים אומרים שלא משמשו בכח הכיון שכבר נבדקה ויאמר מחזקת היתר ולא דקדקו בדבר ומילתא דלא רמי' עליה דאיתם לאו אדעתי' וגם הי"ל שמתחת הבליע בה אויבא ונתקררה ביותר נחלבו הקרומים ונקרשו וגם בלא"ה כתב אא"ז בה"ם והפליתי לענין נקרע מחמת נפיחה דמחמת מיהה אם החזק הנעבי הבי' בה וכיון שכבר עלתה בנפיחה כהוגן שוב אין לחוש בזה שנקרעה אח"כ ועיין לעיל בדין נקרעה מחמת נפיחה וע"ש בתשובה שמ"מ לא מלאתי לבי להקל אם כפי השאלה על זכרונה לא משמשו בה בכח ואומרים בני ותוסבין שמא מחלה לא נבדקה כהוגן כיון דבכל דוכתי קי"ל דאין תלו בקיאין בבדיקה ואף שבזה שמכיון שלא הבדיקה מעשה שכתבתי שם מ"מ כיון שתלו אומרים בני שלא משמשו בכח רגלים לדבר שלא נבדקה יפה מתחילה אבל אם אין אומרים בני ים להקל מעשה שכתבתי וכבר כתבתי לעיל ס"ק מ"ג שדעת מהר"מ בספר מה"ב שאם ים מסתפק אם הטבר ידו בכח כבר ואף ע"ל דדוקא הכם י"ל כי בתוזק יד הוציא את הריאה

וכמ"ם

וכמ"ש שם דכל מה שהאדם עושה בדיש מסתמא בכח הוא שעשה משא"כ בזה שלא ס' בדעת הסתמים לעשות בה דבר עד שנאמר כי כתו ועשה יהו עשה לא הנקב הזה רק מתנסק בעצמה הוא מ"מ הא כתב מת"ב עוד טעמא לאוקי בחזקת כשרות ואין זה דומה להכנסת יד הכודק שכתבתי שם מדברי כמה"ג מהכוסב מהרש"ך שלין תולין דהתם לוכחא הוא לכשרים בנחת מצא"כ זה שלין מדקדקין בה כל עיקר ודמי לבא זאב וגנב כו' ותלינן שנגנבה בפיו ואעפ"י דהתם לא נבדקה עדיין וכ"ש בזו שבבר נבדקה ויצאה בהיתר שלין מחזיקין ריעותא לומר שלא נבדקה כהוגן אלא תולין בהסתום ידא דהני ומצאתי בדברי מהר"ם בב"ם בסי' תסר שכתב וז"ל. והסודק ר' מברוך שומו שאמר שהי' מבלבן והם אמרו שלא הוה מבלבן אז ואם הי' כדבריהם שלא הי' מבלבן אף כי הי' עכשיו מבלבן אין זה עריפה וודאי כי הנפות והסתמות של אח"כ מכלה קרום הריאה כו' עכ"ל ומ"ש אין זה עריפה וודאי ל' שבוודאי אינה עריפה ע"ש ועיין לעיל ס"ק ל"ד ובתשובה כתבתי לחלק בענין מילתא דלא רמיא כו' ובשובו קושיית הש"ז סי' ר' ס"ל ע"ש ועיין לקמן סי"ז כ"ז : (נא) ואפילו : אע"ז הגאון מוהר"ר יצחק הוה בספר אפי רבבי כתב בהא יש שוד לד להקל יש לסמוך על הקפה אף בזה"ז והעילו הש"ך ואע"ז הש"ם כתב שהו אין לנו לסמוך בשום דבר על שבדקינו ועיין יש"ם התרוץ אלא לסמוך על הבקע בזה"ז וז"ל הש"ם הכ"ל הלדע' הש"י בבדיקה דרוסה ואפילו סומכין אבדיקתנו גם בזה בודקין בהב וז"ל ולי נראה דבשלמא בדיקת דרוסה ואפילו אפשר לכל ירא שמים ובר שכל אם עיין היטיב אם יש בו מכה ונקב כו' כי בקל אפשר לבשיר שיני שמים בבשר מעלה בשר בריא אבל הקרע ולראות אם יש' הנקבים דומים בקל הוא יכול לעשות עדותה בחומר הבשר דומה ואינו כן אלא שהנו הנקבים בשני הבשרים ולרוך תכם גדול ומופלא להבין ולעיין אם אין בהם שני בתחנו ובשרם אינדלא שהמורים מרובים והודעים מועטים ומתחים לקולאה ויסירים וכל מי שיכול להסיר דבר אבלא הוא הסתכות בעינו ואומר מי כמוני כח' דהיתרא ערוך וכן ראיתי ובמעתי בימי מבוצעים קבלים הסתכלנו כרם ס' נבלות שהוא הלכה לעשה לה הרבה בכמה דברים ושנו ונו ע"כ אין דעת' להסיר בהקפה וכן הסתבר עכ"ל והשתקתי דברינו כי נעמו ואם כך עלתה בימיהם ק"ו בהוה הזה ברבו זאתה הלב ואתה תבמים בעיניהם ומבנגלה בפיהם שהה"ם מתחיר ביותר ואת מבלות עיניהם מהשבל לבותם שפעתים רבות אבר הוא עושה להקל ומבריע נגד הפוסקים המתחיבים כי כל דבריו שקולים בשקל הקודש ומיוסדים בלתי הש"ם והפוסקים בעומק העיון להקל או להחיר וכבר הרשתי ידי עליהם בתשובה אחת בדין מיני ומתנה ברכה ממקום למקום עיין בק"ה סימן ל"ע ועיין בב"ה שכ' דלהבחין בין שני הנקבים מודם הש"י דאין בקלין זמנין דאידמו דלא אדם דעמא הא דלא אדמו הייו לפ' שנה הנקב משמנו כמה ידי ובלתך נקב לא משמנו עכ"ל וע"ע דמה בכך דזמנין דלא מידמו מחמת מחמות הא אי לא דמי בחמת עריפה ואין מבחינין רק בחידמו ול"ל כוונתו דזמנין דמידמו ניכ מחמת מחמים אעפ"י שזה קודם שחיטה ואח אח"כ ואח ע"ע דבשם"ם ופוסקים משתא להדיא דלא אידמו אף בשמשנו בידים תולין להקל ואין תוספין שמא מחמת מחמות הוא והייט ע"פ שברת מהרי"ט בתשובה וסכלתי בק"ה בחוכך דהא מיקן שנקב כזה יכול להעשות אחר שחיטה וכל הפוסקים לא כתבו דין בחמות ידים רק בלא אדמו ולהיתרא איתמר ע"ע ומצאתי בב"ג בשם ריא"ז בפרק א"ש סוף דיני דרוסה שבתב וז"ל והבדיקות הללו כו' אין סומכין לבודקן בדורות הללו כו' ומ"ש אומר כדברי בעל ה"ג והוסיף לומר אף שנקב הנמצא בריאה אחר שחיטה שמדמין לשם נקבים אחרים כמו שבתבו אין סומכין בזה"ז להאוכל ולי נראה שבשם הולד לפי שהשחיטה בשם הוכם הוא לפי שהבשחה בחזקת איסור הוא ואין מתירין אותה בזה"ז ע"י בדיקה אבל שבשם הולד אחר שחיטה ראוי לומר כאן בשחיטה הרי הוא בחזקת היתר עד שיודע לך בחזק נמרשה ואף בזה"ז מתירין אותו בשבשם ע"ע בדיקה כמבואר בקומבות הראשון עכ"ל הרי מבואר שבשבת ריא"ז הפוסק הרא"ש ל"ל דאפילו בה"ג מודה בזה הוא בדרוסה ובאולה בשבדיקה מחמת שבשם הקודם שחיטה אך כל הפוסקים תולקים עליו בזה וס"ל דגם בשבשם הלאחר שחיטה לא אמרינן נשחטה הוברה אי אחיילד דישותא אם לא הוא דשבית הוא כגון בא זאב כו' כמ"ש בתוכך בק"ה דברי הפוסקים בזה ודברי מו"ה (והוא ר"ה מורי זקני הרב והוא רבינו ישעיה הראשון ז"ל בעל התחבר מוספות רי"ד על קידושין ומתוכם בפוסקים רבינו ישעיה מרינאי) שבבית ריא"ז הם על שברו ספר שבריע בסימן ט"ו וז"ל וכדברי בעל ה"ג נראה דכיון דהנכן קמאי לא הוה ידעי למיקם אבדיקה שפר סיכן מגיע למיקם אבן דחמרין דבריהן מריפה ועל בזה נאמר כל שלהו ידע בעיב ניעון וקהוהן לא יהא לו עסק עמהם ואין לומר אין לדיין אלא מה שעיניו רואות שרי אין לו עינים לראות ונעמוד על בריו אל דבר ואחז דיין דאמר לדין בדבר שלהו בקי הילכך נבני דידן בפיקא הוה וספיקא לאוריתא ואיתי לן למיזל לאומרא ולא למיסמך אמילתא דלא קים לן בע"ל ומ"ש בשמו בפוסף לומר אף בנקב כו' הם מופתקי מהדוטיו ז"ל ועיין בכה"ג סכיא דברי אא"ז דמ"א שבתב לא רלוקי לשום חבם בזה"ז שיסמוך אהקפה ואפילו לתבניף עברה ולבקף אין שוטין עכ"ל ובתשוב' אחת בדיון ענוגה הראבתי בענין קוש שבתות אמקיימין אותו מתוך שי שבתות אחרים ומתמין זה לזה ובסלחי הם דברי בעה"ע בשם רבינו אלי שבתב לא על כל אדם ראוי לסמוך כשאומר זו דומה לזו שבאיף מרח לדמות עד שאומו שנישו דומה בעיניו שזו כתיבתו כדאמר רבא אין תחיות ידא כו' אמר ר' זירא אבינא דבבל נרמא לי דלא חזינן דמא בין מבשא לבשא לא ידעינא בין דמא לדמא ידעינא כו' ובית ראיה שמביא אא"ז כאן בת"ם ס"ק כ"ה שאף בזמן

ובחוזק יד יש להחמיר ולהטריף משא"כ אם אינם אומרים בבירור שלא משמשו בה בכח או שיש להלות שמשמשו בה אנשים אחרים ואינם לפנינו אנו תולין שמשמשו בה בכח לפי שידעו שבבר הובשרה והרי היא כבשר הבא מבית הטבח שעושה בה מה שרוצה וידים עסקניות הם ומשמשו בה בכח ובקשו בקרומי הריאה ומחמת זה הדם יוצא ובשרה היא :

מד אם נמצאת הריאה נקובה ואין דבר לתלות בו אין אומרים נעשה נקב אחר ונראה אם דומים זה לזה כדי להבשיר ע"י זה לפי שאין אנו בקיאין בבריקה כזו ואפילו בקיבוץ חכמים אין לעשות כן (נא) ואפילו אם יש עוד איזה צד להתיר אין לסמוך על דמיון שלנו בזה :

מה אם נמצא בריאה נקב ותולע בתוך הנקב בין שמקצת התולע מבפנים ומקצתו בחוץ (נב) בין שבולו בפנים אבל אינו יושב בעומק רק פיו שוה טמש לריאה מבחוץ בין שבולו מבחוץרק שוליו ע"פ הנקב באופן שנראה שתולעת זה מהריאה בא אנו אומרים שלאחר שחיטה נקב הריאה ויצא ואם יש כמה נקבים ובהם תולעים על הדרך הזה אנו תולין שלאחר שחיטה

בהלמוד היו מוגיין עצמן מדברים שלריכין הכרה כדאיתא בהדה דף כ' כו' ומה בתשובה הקשיתי על קיום שמות ע"י דימון דכי בבבל אתו מדמין געשה מעשה דהא ק"ל דאין לא בקיאין בהקפה והמדבר פ"ב דכתובות כתב בשם ר"ם דלהקף אחת מה הוי כמו דברים שלא מקיפין ור"ל בהא דאמרינן אין מקיפין בבועא אר בריאה ונפח לדקה או בלב וקורקבן ובלחת שבלא' זו ע"ע דהתם בבועא טעמא מטוס שעשו להסתות וכן בנפח לדקה ואיך הטעם שאין כ"א דומה לחבירו מש"כ בזה אתם נאמר אא"ל למזיף לכון סיעיב עד שלא יהא עיבר הדמיון א"כ מה"ת לא נקף זה לזה ואפשר דלשמא בעלמא נקיט וכוונתו כמו דהתם אין מקיפין כמו כן כאן קשה לבביר אם זה דומה אמת אם לא ומ"מ ע"ע דהא אמר קי"ל דאין בקיאין בהקפה ואיך עליה ממון ע"י דימוי אחתיות ואף לפי מ"ם רביט בריאה הטעם מטוס דקיוס שמרות דבבבן מ"מ לדעתו אף בזמן הגמרא לא סמכו ע"ז רק מטוס שהוא מדרבנן וא"כ אין בדין שאבדה חכמת החכמים ואיה בקי כלל אף בדבבן לא הי' מקום לתולות מהמוחזק ומכ"ש בכה"י ס"ום ושם הארכתי בענין מ"ע דקלא ומ"ם נאמנת אמה לומר כזה לרוחו כו' ולפי מ"ם לעיל בשם הכ"ח הטעם מטוס דזמנין דמעינן דמיון ע"י הסתמות א"ם דבדיעוי שבדות לא שייך זה אלא שבבר בתבתי שזה ל"ע דלא נמלא בש"ם שע"י הסתמות יהדמו אף היו דומין באמת רק לדיקר דע"י הסתמות לפרצים לא מידמו ודוחק לומר דאע"ג בא"ח שבאמת לא יהא עיבר לבקיאים אף בלתה בתמות אים לא היו דומים אם לא היו דומים בתמת קולם הסתמות מ"מ כיון שהסתמות מבבה לוחם מכמות שבו' אז מתמת הסמון הבקיאו' בזה"ז תוספין שמעשה לומר שהם דומין זה לזה מבא"ב הילה דלא שייך מטמון לון לעשות אף בזה"ז ובפי' יכולין להביר דמ"ל לחלק בין בב"ח ובגם בב"ח סימן קפ"ז מבואר ג"כ דלא מחלק בכך רק כתב לחלק בין היכר שמדמה לבחמיר בגון בבא שהם מבהה מבוהה מדם לחייהם שאין תולין בתכה ספיר סתבינן לדמיון אלנו ע"ם ועוד דא"כ הילה בידוע בבירור אלא מעשה בנקב בלל אמה לא נסמוך על הבקפה אף בזה"ז ומחורבא שם"ם הוא בב"ח מ"ם זמנין דלא אידמו דשמא מה דלא אידמו לפי שבזה הנקב משמנו כו' שנדפס אלא בתקומו וקלי אדלעיל מ"ם בשם המדבר דאי אילה לעיתלי אשיבו אקף ולא אידמו כאר זמנין דמידמו כו' וכן מבמע בב"ח סימן קפ"ז ע"ם ומלאתי בשו"ת הגאון ח"ל סימן ל"ם שכתב וז"ל ואף או"ה לא קלי אלא על דמיון הבומן כו' דיכון דלמרבה עיבו יפשוט שייך לומר אם אין בקיאין בתילתא דחזותא בבסיא דמקיפין בריאה וכן בבבר שבהופא עודנו כיון שבאהב מרליהו אין לא בקיאין וזכותא אשכחן בדוכות הלמורלים בתה דף כ' דבתלתא דחזותא לא כו' בקיאין טולו כדאמר ר"י תמתי' דל"ח אבל בתלתא דחלילא בתבחתא בין בתוכך ובין ברוחב בין בתבמות הוד לא שייך לומר לא בקיאין דחלא"ם אף בקיאין אבדיקת סכין ודוחק לומר מבוס דהוי נגיהם אלין הביטור יכולין לעמוד אלא הדבר ברור דכל שבוא מגבם בתבמות הוד לו בכלתם עין הכמות בעיון שי דברים המתלומים שביעיו רואות בבם מבוגים ואין זה גדול מזה מה בקיאות שייך בדבר כו' עכ"ל ולפי"ז י"ל בהא דמקיימין הבמר ע"י דמיון הבחמות אף שהלו בתבלים עין מ"מ אינו דומה לבא הבקפה בריאה דכאן שייך הבחמות אף שהלו בתבלים אם ים הברם ביעיבם ובמיטי מעם יכול לעשות מבא"כ כאן בתדמין בחומות בחמיתם זה לזה והדמיון עולה יפה בתוכך בחומות ובכתבן ואיור בלבם ובדבר בזה גם לנו לב לדעת ועינים לראות בחמיתם זו כזו ובל שיני מעם שלנו מגבם בהום בראות שיני בזה יקרה לאם הבוחה עצמו דאמרו מייבול לבטוב חומתו ולאמן יהו לאמן שיני מאותיו אנם מדה אחת לבם אלא כל שהלב מבין ובין דומה בידו בל אדם הבוחה בו ספיר בתבינן ע"ז לבוליא ממון בריאה ונפח לדקה ע"ז לבוליא ממון בזה"ז : (נב) בין שבולו בפנים : דעת הכ"ח דבענין אמצא הבולע מקיא תון לנקב וגם בסיים והנה הכ"ח בתב לדייק מדברי המור דאפי' נמצאים הבולעים בבחוק מן הנקבים בכולם מדבתב תולעים הנמצאים על בריאה ובה"ם דאם זה הבא בתב שנקבים והיינו בידעינן שבם נקבים כו' עיין בבו"ת בי"ח הבדבות דפוס קראבאן אינא לאור ח"ל ע"י שבתב הב"ח בם סימן ע"ו לבתבבם הבולע וז"ל ומה שהארכתי אמאי דבתב הבור וכן אם נמצא עליה תולעים שנקבו דמבמע דבולע מיקבה הא לא הוה דקנוק כלל דנקבוה דקאמר הייט לומר שהוא בענין הנקבים הבגילים לבוזה בריאה והמוקבים בקילים הם שבם נקבים קלת עגולים לדום וכך סביב הנקב ולאמוקי אם הם לא בענין זה אז לא תלינן בתולעא כמו דלא תלינן בהסתמות ידא דבבחא אם הנקב עגול ואחור אינו ביחוד בהסתמם הם וה"ל דבוחתא כו' עכ"ל ובספר ימין משה בתב שהו' מדבר דעיבולי בתב דבור לומר שבינן בהמלאו עליהם תולעים ידעינן בפיר שנקבו' ולבבי פוס' ואני שנקבו' הבא שור בחוט לפיך הוא עכ"ל וכן בלבון בל רבינו הטור בהמזה אינא בפסיבות תולעים בהמלאו על בריאה והבריאה נקובה בבבה עכ"ל ומ"ם הכ"ח וכן אא"ז אלא בהמלאו לבון זה בהמלאו על בריאה רק בטור הבה גם בהוקח כו' אם"ב מיהא תולעים הנמצאים על בריאה ועל הבבבד בבבה דאמרינן מוכנא לאחר בחיטה פרים (ובאמת בבבד ח"ל לעשות זה דבבר בתב סי' אם"ח הבליע הבבד בבבה הבדבה בריא) וכן בבפר כ"י נבד ר"י חם ד אינא ג"כ תולעים בהמלאו על בריאה וכן בהגבתה הר"ן בתב אם בהמלאו בריאה נקובה וכגון בהמלאו מוכנא על בריאה כו' : וכן בתב בא"ז מוכנא בהמלאו על בריאה בשבה כי לאחר בחיטה פרים עכ"ל ובלבה דמיהר מא"ז לאוביי דלא בהמלאו על בריאה בשבה וכ"כ מהר"מ מלובלין בהתובה בפיבות דבבי הא"ז בזה הנקב על בריאה לבוחתא כו' אך לדינא אנו אין לנו לבקל רק בהמ"ם אא"ז בזה ומ"ם בשו"ת ב"ח בענין הנקבי הבגילים בריאה כו' יבואר בהמוך:

מז

(נג) אז אם כן · כך הוא דעת מה"ר מהר"מ מלוניין והמ"ך והמ"ם וכ' בת"ם דלמע"ב דגם בכה דעה הב"ח להחמיר אבל הסיקר כמהר"מ ומ"ך להקל בהא דכיון שנמצאו קצת שהם נקובים במורגא חצין טולהו כדחצין בזאב אפילו אצא במקום שיש עכ"ל וגם הש"ך כתב דהכי משמע לכאורה מדחצין בזאב אצא במקום שחיטה ניקבו ואם נמצא עוד נקבים שאין בהם תולעים (נג) אז אם הם ברמיון אח' עם הנק' או הנקבים שהתולע בתוכי על הדרך שנתבא' כשר אף אם אין בנקבים אלו תולעים כלל כיון שדומין לנקבים שיש בהם תולעים אנו אומרי' שגם אלו נעשו ע"י תולעים שניקבו לאחר שחיטה ונאברו מחמת משמוש יד דטבח וכרומה (נד) ומכ"ש אם יש תולעים גם בנקבים אחרים אעפ"י שהם עמוקי' מן החור אנו אומרים שהיו כאן עוד תולע' ופירשו כאשר עינינו רואות בנקב זה שהתולע בתוכו ופיו רחוץ ואפילו אם אירע שהבנים הריאה למקום חם ולא יצאו אלו השוכנים בתוך החורים לחוץ כשר שאפשר שאלו הנשארים נתקשו שאין בהם כח לצאת:

מז אם לא נמצאו תולעים בכל הנקבים רק במקצתן שבתבנו להתיר אם הם ברמיון אחד (נה) יראה לי שאין להתיר אלא אם יש תולעי' בשלש נקבים שהרי הוחזקה ריאה זו בתולעי' אנו תולין גם שאר הנקבים שנעשו ע"י תולעים אבל אם לא נמצא תולעים רק בשני נקבים ואצ"ל בנקב אחד יש להחמיר ולהטריף אבל

ומ"ש דבכה"נ שם תולעים בתוך הנקבים אלא שהם עמוקים מהחור ל"ל למימר שהיו שם עוד תולעים שנאבדו דהו"ל למימר דחלינן בהא תולעים שבתוך החור שנקבו לתוך ונחזלו לתורם ואפשר דס"ל כיון דהרשב"א הביאו כ"א וכ"ש סי' פ"ד גבי תולעים הנמצאים בסירות דאפילו תורו נקוב לתוך לא חיישינן שמא פירש וחזר ואף לפי מ"ש רמ"א בהג"ה שם דעת פוסקים דאם תורו נקוב לתוך אסור מ"מ לפי המעשה שכתב הש"ך שם דכיון שתורו נקוב לתוך סי' קצת הוכחה שפירש וחזר י"ל דשם מייירי שודאי נעבו הנקבים מחמת החולעי' אמריקבסי מהא"כ כשים לומר שלא נעשו ע"י תולעים כלל לא אמרי' פירש וחזר ואף לפי מעט הש"ך שדרך כל החולעי' לפרוש תוך לפרי ולחזור אז לפי המעשה של' הע"ז דבפריסה כל דהו ים לאיסור א"כ ה"נ לכאור' י"ל שפירש כל דהוא תוך לקרום אז שוב לו וחזר לאחוריו מ"מ יש לומר דדוקא לתוכו' חיישי' שם שפירש לתוך וחזר לתורו ולא לקולא דלקולא לא אמרינן פירש וחזר וגם כי כאן י"ל עוד דאין סברא שפירש וחזר לתורו דכל דפרים לנקב חמיעות הוא פורש ולפיכך מנקר בפיו בריאה לאחר ממנה לנקב חמיעות וא"כ סברא היא שיוצא טולו ויצאו' בחזקה וכיוצא בזה כתב הפרי תואר אי חזיק בשמא לחולע דנקוב בנקב אם כל החולע תוך לנקב אסור כי החולע היוצא מהנקב ממנה אפיסת חתוס הטבעי אשר לו ויצא תוך בצאתו לא ישוב עוד לביתו ולא יסדר אפי' לאחור ואי חזיין לי' דסדר נקיב תוכחת מילתא דלאו מהתם נפיק ועכ"פ ניכא להוכיח מידי דאיכא למימר מחיים נקיב ושם ממלא שם היה מהווייתו בעולם כו' ע"ש אלא מ"ל דמכדון דפש"מ שאני שהוא טולו מבחוץ משא"כ בזה דמיינן למימר שהושיב ראשו לתוך לנקב חמיעות וכיון שהרגיש שגם תוך לריאה אפשר החוש ולא יחס לו גם שם מימר אמר אלכה ואשובה לי אל מקומי הראשון כו' אלא דמסתברא דגם בזה אמרי' דכל שהכנו לנקב חמיעות אין דעתו לחזור ובודאי היה יוצא טולו לחוץ לו מעותה איכה יבעה איכה יכיון וכיון שטולו בפיו אמרינן שלא יצא כלל ואין מבטו לנקב חמיעות ומכ"ש היכא דבדק לחוש שבמה ויצא מ' דאין לומר שלא יצאו עכשיו יצאו בתוה הבהמה וחזרו לתוריכן דהא קתן שלא פירשו לחוש הבמה ונמצאו לחלוה שיצאו וחזרו ובשמה הוא דמתקנו ולפיכך לא נקב בשמ"ח הטעם שפירשו וחזרו אלא כתב טעמא דהחיצה שטולין לומר שם' כאן עוד תולעים ואבדו כמו אם לא נמצא כתב טעמא בשאר נקבים תולעים כלל: (נה) ומאה לי · כן נלענ"ד ממ"ש בשאם היו רחוקים לו עמוקים מהחור אפילו אחד יוצאה בפיו ומשמע דדוקא בכה"נ שם שם תולעים לפיו אלא שלא היו תולין הנקבים בהם לא שאחת היא הוצאה בפיו ואז אפילו אחד שני משא"כ היכא שאין בשאר הנקבים תולעים כלל אפשר דאינה לא שני בעינן דמחזק תלת זימנא כיון דהיכא תולעים המוצאים הריאה דמוכחי הנקבים וכן בש"ק ל"א כתב מ"מ מ"ל לחקל בזה כמ"ש לעיל ס"ק כ"ח כיון דהיכא עכ"פ כמה תולעים בשאר נקבים אע"ג שלא יצאו ים לחוה שבתקנו כו' והי"ם בא' עכ"ל אשמע דוקא בכה"נ מאא"כ היכא שאין בשאר נקבים תולע כלל אפשר דאתחדא לא יצטיך לומר שהוחזקה ריאה זו להחליע ולנקוב על ידם ואע"ג דגם בתולעים עמוקים מהחור ע"כ הא דמסברינן הוא מעשה שתולין שהיו כאן עוד ואבדו וא"כ ה"ה שאין שם כלל י"ל דשאני התם דעכ"פ חזיק בריאה זו לגם בשרה רמה משא"כ בשאין כאן רק תולעת אחת לבד ולא דמי לזאב כיון שעדיין לא הוחזקה לו ריאה זו שבעשה להרים תולעים אין זה דומה לזאב שלא במקום שיהו דחלינן ביה ודאיתי בפרי תואר שכתב דהיכא דהוי חרי ניקבי דעפקי מורני מיניהו מחזקינן לטולהו ניקבי דהוי במורני דבתרי הוי חזקה וכ"כ שם בסופו וז"ל נמצאה למד ממ"ם · ודיים הדין ה"ם דכל היכא דהוי ניקבי בריאה וכ' תולעים יוצאים מכ' הנקבים גם דשאר נקבים אין תולעים בהם מיתר דחלינן כדין זאב ובהיכא דלא הוי אלא אחת יוצאה היכא לספקי אי מבטרינן בשאר נקבים עכ"ל ולא ידעתי למה החליע דבתרי הוי חזקה דהא נראה מדברי הפ"ד וכסי' ק' דאין חולק אמלי דפסקינן דל' בעינן להחזיק איסורא ומבואר שם דס"ל דנ' בעינן ומדוע ניקל לומר דבר' הוי חזקה ולהחזיק היתרא · ונראה דטעמא דידי' דס"ל דבאמת יש לנדד ולהתיר אפילו בא' אלא אחת"כ כתב דהיכא לנדד אלא דמי לזאב כו' ולכן כיים כסוף דבהד ספיקא הוי ולפיכך כיון שאפילו בתר יש מקום שהרגשון ע"ם ולפי"ז אין לא להלוה כמה נקבים בחולע א' אמנם בכנה"נ כתב בשם בדיקה מפרי"ו פינן אם נמצאו תולעים פחות מנקבים מהגיע לשמיר ומצאו בעצם דכיון שהגיעו שהוא שם הטבעי אפשר כיון שהגיעו שהוא שם הטבעי אפשר כיון שהגיעו שהוא שם הטבעי אפשר כ

דומים לנקב שם הטולעת והלידתה מבקיעות הטודקים נתמעט ונחבה חכמת החכמים עכ"פ חזקה מעלייתה בעין בחלבה דווקא בחלבה בכ"ה הסכי סלכתה דלא מתחזק רק בחלבה כדעת הכ"מ וכמ"ש כתב הסב"ח לפתחם אם שכתב לשון אבר הוה אם רמז למ"ש בתשובה ובתשובות החדשות הנ"ל כתב להדיא שם למחות כיד הטוענין סיפר בזה וכתב שהוא פשוט וכמ"ש לשון לעיל ומבואר שם מתחלים בזה עפי לאיסור מאם מצא תולעים על הריאה כמספר הנקבים אבהה לא סיים מותה כיד הטוענין היתר כדעת העור ע"ש · ולכאורה משמע מדבריו שם ובכ"ח אין אוסר רק בחד ופע"ג דכתב לו בנמצא תולעים על הריאה לדעת הטור כו' ומשמע מדבריו דבעינן כמספר הנקבים י"ל דסיים דווקא אם לא נמצאו רק על הריאה דדי בזה כמקילין בנמצאו כמספר הנקבים אבל אם נמצאו ל' או נ' מקצתו בנקב כו' גם הב"ח מודה שמחזיקין אחר הנקבים בתולעים דווקא בחד אין מחזיקין שגם בשאר נקבים שם תולעים ונפלו וכדמשמע ליישנא דאין תולע ל' מוציא מידי ספק אחר נקבים כו' וע"ש: (נו) אבל אם כ"כ בח"ש דלא בעין דלהחזק בתלבה זימני וסני אם אחת יוצאת מן החור לפניו לפניו או ע"י בדיקת החוט כיון דאיכא תולעים לפניו המוצאי על הריאה או בתוך החורים וכ"ג דבאב אם נפקון ומחסין אורחא דמילתא נקט וה"ה בחד ע"ש ופשוט דל"ם אם אחת סלא מקצתה בנקב ומקצתה חוץ לנקב ומסאר הם בתוך החורים אלא שהם עמוקים או רחוקים ועיין בס"ק אחר זה בזה שהוא אל"ז בח"ש ל' מוציא מידי ספק אחר נקבים תולעים סייט דווקא לענין שהחזיק ריאה זו שהיו בה עוד תולעים שנקבים אלו נעשו על ידם ולא מחזיקין כיון שאין כאן תולע לפניו אבל בזה שיש כאן תולעים לפניו אלא שלא ידעינן אם פירשו וחזרו לחורם או רחשו משם על הריאה הוה ספיר יליפין לף מחדא שמקצת חוץ הנקב שגם אלו נקבים הם מחמת אלו התולעים שלפניו ומדברי אל"ז נראה שדעת הכ"ח להחמיר גם בזה ולא ידענא מג"ל כיון דהכ"ח לא מייירי רק אם אין בשאר הנקבים תולע בכלל ופסק גם אל"ז מחמיר כמ"ש בס"ק שלפני זה ולא מיקל רק היכא שיש תולעים לפניו עמוקים או רחוקי' וא"כ דילמא גם הכ"ח מודה בזה ואפשר דלשמא שאין תולע ל' מוציא מידי ספק כו' משמע ליה דבכל נוונא אמרינן הכי וע"ע ול' שגם הם"ח דמסקא כחד דווקא היכא דבשאר נקבים אין אם אין תולע משא"כ כשנמצא עוד תולעים רחוק או עמוק מן החור גם הפ"ח מודה דבכה"ג בחד הכי וכן נראה מע"ש אם וז"ל ואי אפשר דעדיף מרחוק ומסס עודם בתוך הנקב ומסס נמצאה מן הנקב גם בזה אמרינן דהוי מודלי תולעים ניקבו והוי כחלק מהתולע יוצא לחוץ לנקב וחלק תוך הנקב עכ"ל וא"כ נראה דכ"ש אם חד בחמת מקצתו תוך הנקב ומקצתו חוץ ומסאר עודם בתוך הנקב או נמצאה דהרי ואפשר לומר דדווקא במודלי תולעים ומעמיקים ביחד משא"כ היכא אלא חד ומסאר עמוקים או רחוקים אין בהם כדי לנקף ומ"מ מהמשמע לשון משמע דלא מספקא לי' בחד רק אם בשאר נקבים אין תולע ובכל כתבתי שנראה מדבריו שגם בזה מסתברא לי' יותר להסיר אלא אמנם דהיכא לגדל הגיע בספק דאל"כ לא ה' מחיר אף בחרי ועיין בשפ"ח סוף סעיף ל"ד שכתב נ"כ להסיר במקצת תולעים תוך הנקב ויש מהן נמצאה מהנקב ומשמע מדבריו אפילו חד בפני עמוק מהנקב הני כשיש מהחוץ תולעים ברחוק מקו' וע"ש שכתב לסקל במקום הספק אפילו אינו יוצא ע"י בדיקת החוט: (נז) אם מתחשם: עיין בס"ק ל' מ"ש גם אין צריך להמיה כנגד החוט דווקא כו' וכראה שר"ל דלא מיתא דווקא הכי שאתה יוצאת ע"י בדיקת החוט הוא דמקילינן אף שבשאר עמוקים או רחוקים כיון דחיין דאותה שלפניו פירשה לחוט מפסחת גם הני היו בנקבים ופירשו לנקב חמיתות אבל אם לא בדקה להסכיסה לחוט רק שנמצא כן אחת לפניו שפרשה וסיא מקצתה חוץ הנקב מ"מ עדיין יש

(נו) אבל אם בכל הנקבי' יש תולעים אלא שהם רחוקים או עמוקים מהחורים רק בנקב אחד התולע מקצתו בנקב או פיו שוה לנקב או שולין מלא' הנקב בדרך שנתבאר אנו תולין שגם שאר הנקבי' נעשו ע"י תולע' לאחר שחיטה וכשר וכן אם נמצאו נקבי' ובתוכ' תולע' אלא שהם עמוקי' מחורי' וגם על פני הריא' יש תולעי' הרבה דומין לאותן שבתוך הנקבי' יש להתיר ובמקום הפסר יש להקל אם נמצאו תולע' מבחוץ ברחוק מהנקבי' ותולע בתוך נקב עמוק מהנקב ומראה התולע שבתוך הנקב כאותן שבחוץ ואפילו אינו יוצא ע"י בדיקת החוט שיתבאר לפנינו:

מז אם לא נרא' בשו' נקב תולע רק נמצאו על הריא' אף שנמצאו סמוך לנקב אין תולין הנקב בתולע ולכן יש להבנים הריאה במקום חם כגון בעין גנר חום השמש ובחורף נגד חום התנור (נז) אם מתחשם ויוצא אפילו תולעת אחר מנקב א' בלבר כשר אפילו אם אין מספר התולעים הנמצא' ע"פ הריאה כ"כ כמו מספר הנקבי' ואם אין שום תולע יוצא טריפה וכן אם נמצא נקב או נקבים ותולע' בתוכם רק שעמוק מן החור נ"כ אין להכשיר אם לא כשרואין אותת יצא בפנינו או ע"י בדיקת החוט כמו שנתבאר:

מח אם לא נמצאו תולע' על הריא' כלל לא סמוך לנקבים וגם לא מופלג וגם בתוך הנקבי' לא נראה רק שע"י חיטום יוצא תולע' מנקב אחר או ב' (נח) אין להקל עד שיצאו ג' תולעים מג' נקבי' ע"י חיטום ואז תולין לומר שכל הנקבים מחטת תולעים שפירשו אחר שחיטה:

מט במקומות שמצוי למצוא תולעים בריא' ובדקו כמה פעמים ומצאו ש'צאו התולעים ורחשו מן הנקבים אם אח"כ נמצאו תולעים בסתם על הריאה ואין ידוע שבראיהן משונה מהנמצאים הראשונים ויש נקבים בריאה כשירה בלא בדיקה שתולין במצוי שהן הן התולע' הרגילי' להיות בריאה ולא פירשו אלא לאחר שחיטה (נט) ולכן במקומות שנהגו להכשיר בין בנמצא עמוק מן החור בין בנמצא על הריאה ברחוק מקום מהחור אין לסתור מנהגם שאנו אומרים כבר בדקו הראשונים שהיו לפנינו במקומות אלו ונתברר להם שדרך אותן תולעי' לצאת מן הריאה ויראה לי שאף במקומות אלו אין להקל אלא אם נמצא התולע חי ויכול לרחוש אבל בנמצא מת אין להקל ומנהג הבודקים כשמוצאים תולע שאינו יכול לרחוש אז מחמסין את התולע בהבל פיהם ואם יש בו רוח חיים הוא מתחיל לרחוש ואם לא נמצא שום תולע אין להקל בשו' מקום אף אם הבודקי' אומרי' שהם בקיאין ומבירין בט"ע שנקב זה מתולע' בא ורוצים להכשיר אף בלא שום תולע לא תאבה ולא תשמע אליהם ואין לנהוג כן בשום מקום וכן אם לא נמצא תולע בעומק הנקב רק אחר שבבר כלה החור וחותכין בבשר הריאה מוצאים תולע שם אין להכשיר ואם נמצא התולע מקצתו בנקב

ומקצתו בחוץ לנקב כשר אף אם נמצא שהתולעת מתה:

נ במקום שאין שם מנהג ידוע אין להקל מכח שנתבאר בסעיפי' הקודמים (ס) להחמיר באם עמוקי' אוֹ רחוקי' מן החורים ואף אם התולע בשעת מציאתו הוא עמוק מן החור ואח"כ עדי שנופחין הריאה התולע נדחף מבחוץ על גבי הריאה יש להחמיר ולהשרף אבל אם אחר הנפיחה היטב התולעים רוחשי' מעצמם ויוצאי' מהנקבי' ע"פ הריאה מותר ולפיכך יראי' לי שאם נמצאו תולעים והם עמוקים מהחור יש לנהוג לנפוח הריאה היטב שמא ע"י נפיחה ירחשו משם ותהי' מותרת:

נא במקום שאין מנהג להתיר אם התולע מבחוץ על הריאה (סא) אז אפילו אם התולע מבחוץ ונחתה פיו על הנקב ומנקר בריאה

כן דאפשר שבדקו כמה פעמים ומצאו שהתולעים יצאו מן הריאה כו' ושוב הכיא דכרי הכ"מ שכתב שקיבל להכשיר אז יוצאות מהריאה ע"י נפיחה כמר וע"ז כתב שם כוונתו שרוחשים מן הריאה יפה כתב שהוא ממש כמ"ש בס"ג וגנמ"ש ואם כוונתו שמתוחק הנפיחה טפלין מהריאה אין זה בדיקה להתיר מ' וכדברי מצאתי בפו"ח כ"ח בהדשות שכתב דבשהתולע הוא בפיומות הנקב ואין נראה מבחוץ כלום וע"י נפיחה הריאה ודחף התולעת לחוץ ע"ג הריאה אז אסורה שהרי עיינו רואות שלא פירשה התולע ממקומה מקודם וה"כ בודאי לא נעשה נקב זה ע"י תולע דאם כו' עכ"ל: (סא) אז אפילו בפרי תואר כתב וז"ל ואיכא מאן דסבר דאי חזיק בשתא לתולע דיקיב לנקב הנה דכל התולע חוץ לנקב הרי דמוכח דאיהו נקיב וסברא זו אינה סברא כי התולע סיוע מהנקב מחמת אפיסת החוט המבעי אחר לר לו ונא לחוץ בלתו לא ישוב עוד לביתו ולא יהיה אפיס לאחור ואי חזיק לי' הדר נקיב מוכחא מילתא דלאו מהתם נפיק ובכ"פ ליכא לאוכיח מידי דאיכא למימר מחיים לבוכים ומה מצא שם ה' מהיזתו בשלם ע"ל וגראה ממה דמחיים ובכ"פ ליכא לבוכים כו' דסך פעמא דכל סיוע מחמת אפיסת חוט המבעי לא ישוב עוד כו' לא בריה לי' לאסור מטום זה ולהחליט שתולע זה לא נקב לאחר שחיטה דווקא שפיר מיקן למימר מיפא לאחר שחיטה ומה שהוא מנקר בריאה לא בטיל חמיתות כ"פ למלאות נפשו כי ידעב וה"מ לא קאתר אלא כלפי הרוצים להסיר מטום שהתולע מנקר בפיו מוכח דאיהו נקיב לזה אמר דהא איכא סברא להיקר ובכ"פ לא מוכחא מילתא כו' והכ"מ לשיטתו שכתב שם דאי חזיק בתוך שהתולע טולו בתוך שהוא על הריאה

(פרי תבואה) חיא) מז לא

להסתפק בהני שסם בתוך שמא מחיים פירשו לזה קאמר שלא' להכיחה כנגד הטוס דווקא כו' אלא אף ביולא לפניו בסתם הדין כן וכמ"ש בס"ק שלפני זה והיינו שכ' אל"ז שכתב עוד בזה לקמן ר"ל בס"ק ל"ג שכתב דהנמ"ה לא הוצרך לאחוי דיש דנמצא הכ"מ היכא דפרשו בפניו אל"ל שוה בדיקה כו' ועיין מ"ש בדברי הרי"ל לפ"ז ומ"ל: (נח) אין להקל· כבר כתבתי לעיל ס"ק ל"ה שאם לא נמצאו תולעים בשאר הנקבים כלל אין להקל עד דאתחזק בתלבה דהייט פיסי' ג' תולעים בג' נקבים שמקצתם תוך הנקב כו' וא"כ ה"ה ביולאת ע"י חיטום אלא נמצא שהרשו בלא חיטום כמבואר בה"ם וכתמ"ם בס"ק שלפני זה: (נט) ולכן · כ"כ בתמ"ח וכתמ"ם הרבים בזה מה שהביא בז"ע שבס"ק שהיא הכסיון שפתחו הריאה במקום הנקב מרלשה לסופה ומצאו שם תולע והכסיון עפ"י קבלתם מהגאון מהר"ל מהראהדי ז"ל וכתב בס"ם דל"ל שהטודקים כיון בקיאים דהכיח הם הא מילתא וגם הטודקים הכיון ניקבי הטורמא אלא שלא סמכו להכרה וכשמצאו הטורמא הנו במעי כיון דאיכא מורמא היזוע לשם בטביעה עין שעלול לנקב ונאלח עכ"ל · ודברי הז"ע הם דברי מהר"מ ולא משמע כן מדבריהם דמיירי בכה"ג רק אא"ז ר"ל דאפשר מה שמעמ מהר"מהעובדא דק"ק פוזנא הוה בכה"ג ובמעתי לומרים שם טודקים כשמוצאין נקב בריאה הם מחפשין בכל הריאה לאחר תולע וכפי הגר' נקמו הדברים פשוטה דפוזנא שהביא מהר"מ ופשוט לענ"ד שאם הם מבקשין אף כשמוצאין תולע בריאה במקום אחר אלין הנקב מגיע עד אצל תולע שהם מלכלין מריפות דע"כ לא כתב מהר"מ בשם הגאון מהר"ן ז"ל שם לפתוח הריאה מרלשה לסופה אלא במקום הנקב דווקא כמבואר שם בדברי להדיא וז"ל שם לפותח' עד סוף המקו' שנגל' מגיע לשם ואם אמצא שם תולע אעפ"י שהוא עמוק מאוד אין המור שעפ"י הריאה בזה הכשיר אבל אם אין שם תולע בשום מקום הנקב כלל רק בשתוך הריאה הוא תולע כלל ומה כך אמצא בחמצא בשר הריאה, תולע ואף כשמצא במקום הנקב עמוק אין המור אין לחדש שם מהנג להכשיר רק אם המנג מיוסד שם מבבר וכמ"ש אא"ז בזה ומ"ם בפנים דבעינן דווקא שיהא התולע רוחש עיין לקמן ס"ק ס"ד בזה אבל כשהתולע מקצתה בנקב אעפ"י שמחה לא איכפת לן בהני דהא הא קמן שנקב זה ביקה המולעת לגאת דרך שם ולמרינן שאחר שחיטה פרשה ולא הסכיק לגאת עד שחטה וכן נראה מדברי כנס"ג בהגהות כ"י אות כ' במ"ם לחלק אם ראם הטולעת מבחוץ כו' והכאתי לאמוגה בקונטר הראיות: (ס) להחמיר · מהר"מ וסמ"ך מקלין וכ' בת"ם כיון שאין סברה מוכרחת אין להקל כ"א במקומות שנהגו להקל כ"ל בשמקומות שנהגו לחמיר ומצאו שהתולעים יצאו מן הריאה כו' ומצאו שהתולעים יצאו מן הריאה אם אם אם

לא תלינן עוד דשם נמצא שם ה׳ ומיהו אם נקב לריאה והמעם שכתבו הפוסקים בינלו לבקש חמימות במליחות זה לא שייך דאדרבה חוץ לריאה אין לו מקום מנעם והוא עוקב לאחוז אח׳ כדומה ותחמיצין בכי סלי עכ״ל וא״כ כאן גמ׳ נהי דקי דקי סברת אלא ישו׳ אחו׳ לא מכלע ג׳ מת׳ מ״מ עכ״פ ליכא להוציא דממת הוא בא מנחון ומחיים נקיב ולפ״ז למלי דים נוהגין להכשיר כל שנמצא מבחוץ על הריאה׳ כמש״ל אפשר דלא קפדי אמי אם הטולע נקיב בנקב ולא חייבי הא דמהדר אפי׳ כלפי הנקב וכמ״ש דמלינן למימר אלא לפתח הוא צריך לכנס דרך שם להוכיח שנפשו יודעת מאוד כי לא יתם עו עוד שם רק לדם הוא צריך יתנה יתנה להביב נפשו ולפיכך כתבתי בפנים סך דיוא במקום אלין מיבב להיתר בנמצא בחוץ אבל אם הטולע מחוב בפנים פיו לממה ושוליו לחוץ בזה כתב הת״ז סת״ם שמה מדע שמבחוץ הוא בא לתוך הריאה וכתב אחלי בכ׳ מעמים אל הכל בו ועיקר כמעם הראשון לכן יש להמריך אלא אלא כתבו בשמ״ת לפי שאפשר שלא אירע כן מעולם ע״ש ולעב״ד מ״מ נ״מ סיכת אהבודקי׳ מכירים מהולע זה סיא מין אחר דלא שכיח שיגדיל בריאה ואע״ג דלא שמכיב נקיבי מורל על הכרת הבודקים סיינו לקול׳ אבל לחומרא ספיר אזיבא בחרייהו וא״כ לדך מעמא אלין יכול לנקוב בחיי׳ תפני לחיפה הריאה מ״מ כשר מצא״כ לדך מעמא ספרים לבקש חמימות לא שייך זה וכ״כ בספרי תוהר הולע דלא מיגיס גדיל כגון דמנכר דאחי מעלמא כגון חומש קטן וכדומה דפכיסא דמעלמא על מריפה ולא תלינן דלאחר שחיטה נקיב עכ״ל ובק״ס כתבתי מי״ל דלף לעשה הכ׳ מכוס רחיפה הריאה ג״כ בריאה בכה״ג וע״ש, שהבאתי דברי הפ״ת דמחלק בין מות לריאה הריאה מיני קלא גדיל ושם כתבתי דלפי״ז לכלורה נפיל הך דינא דמורגא בבירא דמלון מפיס כו׳ שהתבתי בדברים נכונים: (סב) חוסטן · בספר מעשה יוסף כתב וז״ל נהגין בחמימין לא הריאה ולא הולעים שם נוהגים בהם חיים ונוהגין כי חיום הגם אמרינן דאמנו שבהון כי הנו הוו רק כשבירבו לאון לבקש חומם לחזקן מינם ומהו דונמא נמ״ם בהולין דף קכ״ז יש לך בריות גדולות בים אילמלא שולות ליבבה מיד מהום וכה״ם הביא נ״כ מזה לדוגמא בסימן מ״ח ס״ק ד׳ אך מלבון המחזיק ברכה לא משמע דמיירי בבה״ג אך דלה זו מצאתי בספר יחין משה שנדפס בק״ק המ״ג עם קומנו׳ בלה מים חיים וכתב שם וז״ל ומצאתי בליקוטי דעיה כ״ו על מסכת״ם מעלי הכפן וז״ל אלא בדקו הריאה בשמש ולא זזו הטולעים ממקומם יש לחתוך הריאה ולפוחתה ולא בלולי ומצאו הם הולעים יוהר והוחשים וזזים ע״י. הסמש לו אלא ע״י השמש הרי כלן הוכחה שהטולעי׳ הרגשונים שלנים אלא שהלו שלו לחוץ הפס תתיעוקן מיכף ומהו ולו שנמלאו בחוך הריאה נשאר לפה קלת חמימות כדי היי שמש לכן נראה בים להקל עכ״ל מבואר כמ״ש דבנמצאים בחוץ מייבי ומ״מ נלעב״ד אלא לסקל כ״ל בהפ״מ כיון שהרבה פוסקים מחמירין בנמצא בחוץ א״כ אף בחמרא דמהיני לסקל סיום בחוקן שהולעים לא המות אבל ממהה ולמו לריכין לחדם קולא שמהם לחר שכיבשם מהמת נמצאו בלולה שבולו בחוך הריאה ועודם חיים אין לסקל פ״ל בהפ״מ: (סה) ולכן לם · בים״ם כיתן ע״ן בקב ניקבי המורגא לעולם הם פהוחים ואפ״ה הם כבירים אם נמצאו הולעים דאמרינן לאחר שחיפה פיכבו ולבאורה לשון זה משמע דמ״ם בים לפכבר לם לוגם פהוחים ובחמה ז״ל דודלי דבר פשוט הוא אבל ניקבי המורגא הם ע״י חסרון וחלל ואם לא נמצא כן אין לחלות במורגא רק שכוונה הים״ם כלפי אחר נקבים שהולין במשום הטבח דבריפה בפהות קאמר בזה דאפ״ה כשר אבל אם ולאי דהבא לדבה פהוה דוקא בעיקן כדרך ניקבי המורגא ואח״ז ס״ק כ׳ הביא מדברי ים״ם אלו דאי׳ לשמא בבהב לעולם הם פהוחים משמע דבנוגע אחביגא לא ניקבי מורגא ניהו ואמרינן מעבו כן מהיים כיון דליכא למיחלי וגראה בגם אם עור בריאה הלוי על הנקב בשין דלא ים להסריף דאין הגילוה להעשות כן ע״י מורגא ואמרינן דמהיים נעשה וכמ״ש בשמ״ח הבאתי דבריו לעיל ואע״ג דאע״ז ההם מייבי באוקן דלא הו״ל לחתלי ביה אלא לענין משמוש הטבח דאי׳ הוה לן למיחלי ביה הוי כשר אע״ג דלפעמים אף מפיים נעשה כך מ״מ יכול לבוא כזה גם ע״י הטבח בשבילו שקולע קלת מהשור ובאחר הלוי ושומד משא״כ הכא שאם נריכין לחלות במורגא בסיבת בזה לין הולין ואמרי׳ דמחיי׳ נעשה כך כמו נבי נרגרת וכמ״ש בשמ״ח שם: (סו) אבל אם · בשמ״ח כתב בסעיף ז״ל כל שאין הולין בטבח גם במורגא אין הולין חוץ מנקב עגול ופחות מ׳ ולבאורה נראה כוונתו דאף בכה״ג שהוא עגול הולין וס״ם במשוך אבל מדברי הב״ח בהשובה החדשו׳ סימן ס״ו נראה דעגול דוקא בעינן שכתב לפרש מ״ש הטור וכן אם נמצא עליה הולעה ונקבה הייט לומר שהיא בעינן הנקבים הרגילים לשיות בריאה והבודקים מביניים הם שהם נקבים קלת עגולים אדום ודק סביב הנקב לאחוקי אם הם לא בעין זה לא לא הלין במורגא כמו דלא הלין במשמוש ידא דשבחא אם הנקב עגול ואסור אפ״ו בידוע שמשמש הם וה״נ דכוותי׳ כו׳ עכ״ל ומ״ש אדום ודק סביב הנקב יבואר לקמן אמנם אם מבואר דס״ל כל אלינם בהבנת זה אבור ודומה לשמש ידא דשבחא והנקב עגול ומדברי הת״ז שסתם ולא פירש דעגול דוקא בעינן אין לדייק דלף אם היו עגול כבר שו״ל כיון שלעקר הדין בחב שאם ים בקלא נקבים הולעים ובמקלמן אין שם צריך שלא יהי׳ בדמיון אחר מנקבים שהם הולעים א״כ לא הי׳ צריך לפרש בלשון אופן שם צריכין לחיות כיון שהם בדומה ממש עם ניקבי המורגא ולף שכתב שם שמבחינין בעמוקים מהחור לו אם הם על הריאה מ״מ הרי כתב מעמא שמבחב שם בדקו הקדמונים כו׳ וכ״כ אמנם דפוזאת שבודקים היו בקיאים הבכיר הא מילתא ונם הכירו ניקבי המורגא כו׳ ופשיטא של״ל שבמצא כזה הוכרו הרגשונים ולא בתנילות אחר מבוהה ודוקא שהנקב בחבנים ניקבי המורגא ועיין בבו״ח ס״ה החדשות סימן מ״ב בחמצע החשובה שם וח״ל ואע״ל כשלא נמצא שום הולע אלא נקבים עגולים אדומין שים בודקים אומרים אלו הנקבים הרגילין לחיות ע״י הטולעים אלין לחתיר כו׳ ע״ש ומלשון זה אין הכרח לא״ד דלא קאמר אלא שאין לסמוך על הכרת הבודקים בזה להכשיר אבל בסימן מ״ו שם מבואר דניקבי המורגא עגולים דוקא בעינן וכמ״ש לעיל ומ״מ נראה דהגילוה הוא לפעמים בניקבי המורגא לחיות גם כן משוך קלת בשהולע מנקב בפיו לאוכך הריאה וזה הלוי בהבנת הבודק אם נקב כזה רגיל בריאה ע״י הולעים וכן בלשון שו״ת הב״ח הנ״ל כתב נקבים קלת עגולים בשמש דאלו דוקא עגולים [ומש״ה אם אינו כהבנת הרגיל לבוא מנקבי הטולעים אין לחלות בו והפוסקים שהתו דבריהם בזה לפי שפשוט הוא שאין לחלות כ״א הרגיל לסיום נקב כזה ע״י דבר כזה וכמ״ש בשמ״ה ע״ש

בריאה אין לחתי׳ ואם התולע תחוב בתוך הנקב ופיו למטה ושוליו לחוץ שנרא׳ מזה שמבחוץ היא בא לתוך הריא׳ וכ״ש אם נמצא מין תולע שאין דרכו לינדל מגוף הריאה רק בא לשם מבקום אחר בגון שנמצא חוטט קטן וכדומה אין להקל בשום מקום ויראה לי שאם הבודקי׳ אומרים שהם מבירין שמין תולע זה אין דרכו לינדל בתוך הריאה הולכין אחר דבריהם להחמיר:

נב אם התולעים יוצאין מן הריאה ע״י שמניחין אותה במקום חם וחוזרין ונכנסין לתוכה לפני׳ (סב) חוששין שמא נקבו הריא׳ בחיי הבהמה ויצאו וחזרו ונכנסו לתוכה:

נג אם התולעים עמוקי׳ מהחור ולא זזו משם ע״י בדיקה במקום הם (סג) יראה לי שאין להתיר אף אם בפנים בתוך הנקב הם רוחשין ומתנדנדי׳ אבה ואבה ואין פורשין לחוץ, ואצ״ל אם לא זזו כלל רק שפותחים הריאה ומוצאים שם תולעים רוחשין ומתנדנדי׳ בחום השמש ביון שאילו שבתוך הנקבי׳ לא פירשו לחוץ:

נד במקומות שמבשירין בנמצא תולעים על הריאה מבחוץ צריך שיהי׳ התולע רוחש ממקום למקום וכמו שבארנו בסעיף מ״ט (סד) ואם התולעים הנמצאי׳ על הריאה אינם רוחשין וזזין ממקום׳ רק שנמצאו בריאה עוד תולעים כאלה ובשפותחים הריאה רואים שיש בהם רוח חיים ורוחשין ומתנדנדים בחום השמש יראה לי שאין להקל בזה כ״א בהפ״מ שאנו תולין לומר שגם אלה הנמצא׳ על הריאה פירשו לאחר שהיכה מתוך הריאה לחוץ ומתו שם:

נה נקבים הנעשים בריאה ע״י התולעים לעולם הם פתוחים ויש חלל קצת בנקב בעין נקב שיש בו הכרון (סה) ולכן אם נמצא נקב שאינו פתוח אעפ״י שבשמניחין אותה לשמש יוצאין תולעים דרך שם או במקומות שנהגו שהתולעים תולעים על הריאה כמו שנתבאר בזה שדנקב אינו פתוח אין לתלות אותו בתולעים וטריפ׳ ויראי׳ לי שגם נקב ועור הריאה תלוי על גבי הנקב בעין דלת אין לתלות בתולעי׳ וטריפה:

נו דרך הנקב ם הבאים ע״י תולעים שיהיו עגולים ויראי׳ לי שלפעמים אף אם הנקב משוך קצת יכולין לתלות בו בשנראה לעין שרגיל להיות נקב בזה ע״י תולע כשנמקר בפיו קצת לאורכה של ריאה וע״י זה נעשה הנקב משוך (סו) אבל אם אין הנקב כתבנית הרגיל להיות ניקורי התולעים אין לתלות בו:

נז אם אדום סביב הנקב והוא קשה או שחור אין לתלות בתולעים

מהממין לוהב בהבל פיהם ולא מהחיל לנהום וכמ״ם בפנים בעיף מ״ם ולא אם אינם נוחבים בהום ומצאו בתוך הריאה תולעים שים נהם רוח חיים ונוחבין כי חיום הגם אמרינן דאמנו שבהון כי הנו הוו רק בשבירבו לאון לבקש חומם לחזקן מינם ומהו דונמא נמ״ם בהולין דף קכ״ז יש לך בריות גדולות בים אילמלא שולות

לדוגמא בסימן מ״ח ס״ק ד׳ אך מלבון המחזיק ברכה לא משמע דמיירי בבה״ג אך דלה זו מצאתי בספר יחין משה שנדפס בק״ק המ״ג עם קומנו׳ בלה מים חיים וכתב שם וז״ל ומצאתי בליקוטי דעיה כ״ו על מסכת״ם מעלי הכפן וז״ל אלא בדקו הריאה בשמש ולא זזו הטולעים ממקומם יש לחתוך הריאה ולפוחתה ולא בלולי ומצאו הם הולעים יוהר והוחשים וזזים ע״י. הסמש לו אלא ע״י השמש הרי כלן הוכחה שהטולעי׳ הרגשונים שלנים אלא שהלו שלו לחוץ הפס תתיעוקן מיכף ומהו ולו שנמלאו בחוך הריאה נשאר לפה קלת חמימות כדי היי שמש לכן נראה בים להקל עכ״ל מבואר כמ״ש דבנמצאים בחוץ מייבי ומ״מ נלעב״ד אלא לסקל כ״ל בהפ״מ כיון שהרבה פוסקים מחמירין בנמצא בחוץ א״כ אף בחמרא דמהיני לסקל סיום בחוקן שהולעים לא המות אבל ממהה ולמו לריכין לחדם קולא שמהם לחר שכיבשם מהמת נמצאו בלולה שבולו בחוך הריאה ועודם חיים אין לסקל פ״ל בהפ״מ: (סה) ולכן לם · בים״ם כיתן ע״ן בקב ניקבי המורגא לעולם הם פהוחים ואפ״ה הם כבירים אם נמצאו הולעים דאמרינן לאחר שחיפה פיכבו ולבאורה לשון זה משמע דמ״ם בים לפכבר לם לוגם פהוחים ובחמה ז״ל דודלי דבר פשוט הוא אבל ניקבי המורגא הם ע״י חסרון וחלל ואם לא נמצא כן אין לחלות במורגא רק שכוונה הים״ם כלפי אחר נקבים שהולין במשום הטבח דבריפה בפהות קאמר בזה דאפ״ה כשר אבל אם ולאי דהבא לדבה פהוה דוקא בעיקן כדרך ניקבי המורגא ואח״ז ס״ק כ׳ הביא מדברי ים״ם אלו דאי׳ לשמא בבהב לעולם הם פהוחים משמע דבנוגע אחביגא לא ניקבי מורגא ניהו ואמרינן מעבו כן מהיים כיון דליכא למיחלי וגראה בגם אם עור בריאה הלוי על הנקב בשין דלא ים להסריף דאין הגילוה להעשות כן ע״י מורגא ואמרינן דמהיים נעשה וכמ״ש בשמ״ח הבאתי דבריו לעיל ואע״ג דאע״ז ההם מייבי באוקן דלא הו״ל לחתלי ביה אלא לענין משמוש הטבח דאי׳ הוה לן למיחלי ביה הוי כשר אע״ג דלפעמים אף מפיים נעשה כך מ״מ יכול לבוא כזה גם ע״י הטבח בשבילו שקולע קלת מהשור ובאחר הלוי ושומד משא״כ הכא שאם נריכין לחלות במורגא בסיבת בזה לין הולין ואמרי׳ דמחיי׳ נעשה כך כמו נבי נרגרת וכמ״ש בשמ״ח שם: (סו) אבל אם · בשמ״ח כתב בסעיף ז״ל כל שאין הולין בטבח גם במורגא אין הולין חוץ מנקב עגול ופחות מ׳ ולבאורה נראה כוונתו דאף בכה״ג שהוא עגול הולין וס״ם במשוך אבל מדברי הב״ח בהשובה החדשו׳ סימן ס״ו נראה דעגול דוקא בעינן שכתב לפרש מ״ש הטור וכן אם נמצא עליה הולעה ונקבה הייט לומר שהיא בעינן הנקבים הרגילים לשיות בריאה והבודקים מביניים הם שהם נקבים קלת עגולים אדום ודק סביב הנקב לאחוקי אם הם לא בעין זה לא לא הלין במורגא כמו דלא הלין במשמוש ידא דשבחא אם הנקב עגול ואסור אפ״ו בידוע שמשמש הם וה״נ דכוותי׳ כו׳ עכ״ל ומ״ש אדום ודק סביב הנקב יבואר לקמן אמנם אם מבואר דס״ל כל אלינם בהבנת זה אבור ודומה לשמש ידא דשבחא והנקב עגול ומדברי הת״ז שסתם ולא פירש דעגול דוקא בעינן אין לדייק דלף אם היו עגול כבר שו״ל כיון שלעקר הדין בחב שאם ים בקלא נקבים הולעים הולעים ובמקלמן אין שם צריך שלא יהי׳ בדמיון אחר מנקבים שהם הולעים א״כ לא הי׳ צריך לפרש בלשון אופן שם צריכין לחיות כיון שהם בדומה ממש עם ניקבי המורגא ולף שכתב שם שמבחינין בעמוקים מהחור לו אם הם על הריאה מ״מ הרי כתב מעמא שמבחב שם בדקו הקדמונים כו׳ וכ״כ אמנם דפוזאת שבודקים היו בקיאים הבכיר הא מילתא ונם הכירו ניקבי המורגא כו׳ ופשיטא של״ל שבמצא כזה הוכרו הרגשונים ולא בתנילות אחר מבוהה ודוקא שהנקב בחבנים ניקבי המורגא ועיין בבו״ח ס״ה החדשות סימן מ״ב בחמצע החשובה שם וח״ל ואע״ל כשלא נמצא שום הולע אלא נקבים עגולים אדומין שים בודקים אומרים אלו הנקבים הרגילין לחיות ע״י הטולעים אלין לחתיר כו׳ ע״ש ומלשון זה אין הכרח לא״ד דלא קאמר אלא שאין לסמוך על הכרת הבודקים בזה להכשיר אבל בסימן מ״ו שם מבואר דניקבי המורגא עגולים דוקא בעינן וכמ״ש לעיל ומ״מ נראה דהגילוה הוא לפעמים בניקבי המורגא לחיות גם כן משוך קלת בשהולע מנקב בפיו לאוכך הריאה וזה הלוי בהבנת הבודק אם נקב כזה רגיל בריאה ע״י הולעים וכן בלשון שו״ת הב״ח הנ״ל כתב נקבים קלת עגולים בשמש דאלו דוקא עגולים [ומש״ה אם אינו כהבנת הרגיל לבוא מנקבי הטולעים אין לחלות בו והפוסקים שהתו דבריהם בזה לפי שפשוט הוא שאין לחלות כ״א הרגיל לסיום נקב כזה ע״י דבר כזה וכמ״ש בשמ״ה ע״ש

לא תלינן עוד דשם נמצא שם ה׳ ומיהו אם נקב לריאה והמעם שכתבו הפוסקים בינלו לבקש חמימות במליחות זה לא שייך דאדרבה חוץ לריאה אין לו מקום מנעם והוא עוקב לאחוז אח׳ כדומה ותחמיצין בכי סלי עכ״ל וא״כ כאן גמ׳ נהי דקי דקי סברת אלא ישו׳ אחו׳ לא מכלע ג׳ מת׳ מ״מ עכ״פ ליכא להוציא דממת הוא בא מנחון ומחיים נקיב ולפ״ז למלי דים נוהגין להכשיר כל שנמצא מבחון על הריאה׳ כמש״ל אפשר דלא קפדי אמי אם הטולע נקיב בנקב ולא חייבי הא דמהדר אפי׳ כלפי הנקב וכמ״ש דמלינן למימר אלא לפתח הוא צריך לכנס דרך שם להוכיח שנפשו יודעת מאוד כי לא יתם עו עוד שם רק לדם הוא צריך יתנה יתנה להביב נפשו ולפיכך כתבתי בפנים סך דיוא במקום אלין מיבב להיתר בנמצא בחוץ אבל אם הטולע מחוב בפנים פיו לממה ושוליו לחוץ בזה כתב הת״ז סת״ם שמה מדע שמבחון הוא בא לתוך הריאה וכתב אחלי בכ׳ מעמים אל הכל בו ועיקר כמעם הראשון לכן יש להמריך אלא אלא כתבו בשמ״ת לפי שאפשר שלא אירע כן מעולם ע״ש ולעב״ד מ״מ נ״מ סיכת אהבודקי׳ מכירים מהולע זה סיא מין אחר דלא שכיח שיגדיל בריאה ואע״ג דלא שמכיב נקיבי מורל על הכרת הבודקים סיינו לקול׳ אבל לחומרא ספיר אזיבא בחרייהו וא״כ לדך מעמא אלין יכול לנקוב בחיי׳ תפני לחיפה הריאה מ״מ כשר מצא״כ לדך מעמא ספרים לבקש חמימות לא שייך זה וכ״כ בספרי תוהר הולע דלא מיגיס גדיל כגון דמנכר דאחי מעלמא כגון חומש קטן וכדומה דפכיסא דמעלמא על מריפה ולא תלינן דלאחר שחיפה נקיב עכ״ל ובק״ס כתבתי מי״ל דלף לעשה הכ׳ מכוס רחיפה הריאה ג״כ בריאה בכה״ג וע״ש, שהבאתי דברי הפ״ת דמחלק בין מות לריאה הריאה מיני קלא גדיל ושם כתבתי דלפי״ז לכלורה נפיל הך דינא דמורגא בבירא דמלון מפיס כו׳ שהתבתי בדברים נכונים: (סב) חוסטן · בספר מעשה יוסף כתב וז״ל נהגין בחמימין לא הריאה ולא הולעים שם נוהגים בהם חיים ונוהגין כי חיום הגם אמרינן דאמנו שבהון כי הנו הוו רק בשבירבו לאון לבקש חומם לחזקן מינם ומהו דונמא נמ״ם בהולין דף קכ״ז יש לך בריות גדולות בים אילמלא שולות ליבבה מיד מהום וכה״ם הביא נ״כ מזה לדוגמא בסימן מ״ח ס״ק ד׳ אך מלבון המחזיק ברכה לא משמע דמיירי בבה״ג אך דלה זו מצאתי בספר יחין משה שנדפס בק״ק המ״ג עם קומנו׳ בלה מים חיים וכתב שם וז״ל ומצאתי בליקוטי דעיה כ״ו על מסכת״ם מעלי הכפן וז״ל אלא בדקו הריאה בשמש ולא זזו הטולעים ממקומם יש לחתוך הריאה ולפוחתה ולא בלולי ומצאו הם הולעים יוהר והוחשים וזזים ע״י. הסמש לו אלא ע״י השמש הרי כלן הוכחה שהטולעי׳ הרגשונים שלנים אלא שהלו שלו לחוץ הפס תתיעוקן מיכף ומהו ולו שנמלאו בחוך הריאה נשאר לפה קלת חמימות כדי היי שמש לכן נראה בים להקל עכ״ל מבואר כמ״ש דבנמצאים בחוץ מייבי ומ״מ נלעב״ד אלא לסקל כ״ל בהפ״מ כיון שהרבה פוסקים מחמירין בנמצא בחוץ א״כ אף בחמרא דמהיני לסקל סיום בחוקן שהולעים לא המות אבל ממהה ולמו לריכין לחדם קולא שמהם לחר שכיבשם מהמת נמצאו בלולה שבולו בחוך הריאה ועודם חיים אין לסקל פ״ל בהפ״מ: (סה) ולכן לם · בים״ם כיתן ע״ן בקב ניקבי המורגא לעולם הם פהוחים ואפ״ה הם כבירים אם נמצאו הולעים דאמרינן לאחר שחיפה פיכבו ולבאורה לשון זה משמע דמ״ם בים לפכבר לם לוגם פהוחים ובחמה ז״ל דודלי דבר פשוט הוא אבל ניקבי המורגא הם ע״י חסרון וחלל ואם לא נמצא כן אין לחלות במורגא רק שכוונה הים״ם כלפי אחר נקבים שהולין במשום הטבח דבריפה בפהות קאמר בזה דאפ״ה כשר אבל אם ולאי דהבא לדבה פהוה דוקא בעיקן כדרך ניקבי המורגא ואח״ז ס״ק כ׳ הביא מדברי ים״ם אלו דאי׳ לשמא בבהב לעולם הם פהוחים משמע דבנוגע אחביגא לא ניקבי מורגא ניהו ואמרינן מעבו כן מהיים כיון דליכא למיחלי וגראה בגם אם עור בריאה הלוי על הנקב בשין דלא ים להסריף דאין הגילוה להעשות כן ע״י מורגא ואמרינן דמהיים נעשה וכמ״ש בשמ״ח הבאתי דבריו לעיל ואע״ג דאע״ז ההם מייבי באוקן דלא הו״ל לחתלי ביה אלא לענין משמוש הטבח דאי׳ הוה לן למיחלי ביה הוי כשר אע״ג דלפעמים אף מפיים נעשה כך מ״מ יכול לבוא כזה גם ע״י הטבח בשבילו שקולע קלת מהשור ובאחר הלוי ושומד משא״כ הכא שאם נריכין לחלות במורגא בסיבת בזה לין הולין ואמרי׳ דמחיי׳ נעשה כך כמו נבי נרגרת וכמ״ש בשמ״ח שם: (סו) אבל אם · בשמ״ח כתב בסעיף ז״ל כל שאין הולין בטבח גם במורגא אין הולין חוץ מנקב עגול ופחות מ׳ ולבאורה נראה כוונתו דאף בכה״ג שהוא עגול הולין וס״ם במשוך אבל מדברי הב״ח בהשובה החדשו׳ סימן ס״ו נראה דעגול דוקא בעינן שכתב לפרש מ״ש הטור וכן אם נמצא עליה הולעה ונקבה הייט לומר שהיא בעינן הנקבים הרגילים לשיות בריאה והבודקים מביניים הם שהם נקבים קלת עגולים אדום ודק סביב הנקב לאחוקי אם הם לא בעין זה לא לא הלין במורגא כמו דלא הלין במשמוש ידא דשבחא אם הנקב עגול ואסור אפ״ו בידוע שמשמש הם וה״נ דכוותי׳ כו׳ עכ״ל ומ״ש אדום ודק סביב הנקב יבואר לקמן אמנם אם מבואר דס״ל כל אלינם בהבנת זה אבור ודומה לשמש ידא דשבחא והנקב עגול ומדברי הת״ז שסתם ולא פירש דעגול דוקא בעינן אין לדייק דלף אם היו עגול כבר שו״ל כיון שלעקר הדין בחב שאם ים בקלא נקבים הולעים הולעים ובמקלמן אין שם צריך שלא יהי׳ בדמיון אחר מנקבים שהם הולעים א״כ לא הי׳ צריך לפרש בלשון אופן שם צריכין לחיות כיון שהם בדומה ממש עם ניקבי המורגא ולף שכתב שם שמבחינין בעמוקים מהחור לו אם הם על הריאה מ״מ הרי כתב מעמא שמבחב שם בדקו הקדמונים כו׳ וכ״כ אמנם דפוזאת שבודקים היו בקיאים הבכיר הא מילתא ונם הכירו ניקבי המורגא כו׳ ופשיטא של״ל שבמצא כזה הוכרו הרגשונים ולא בתנילות אחר מבוהה ודוקא שהנקב בחבנים ניקבי המורגא ועיין בבו״ח ס״ה החדשות סימן מ״ב בחמצע החשובה שם וח״ל ואע״ל כשלא נמצא שום הולע אלא נקבים עגולים אדומין שים בודקים אומרים אלו הנקבים הרגילין לחיות ע״י הטולעים אלין לחתיר כו׳ ע״ש ומלשון זה אין הכרח לא״ד דלא קאמר אלא שאין לסמוך על הכרת הבודקים בזה להכשיר אבל בסימן מ״ו שם מבואר דניקבי המורגא עגולים דוקא בעינן וכמ״ש לעיל ומ״מ נראה דהגילוה הוא לפעמים בניקבי המורגא לחיות גם כן משוך קלת בשהולע מנקב בפיו לאוכך הריאה וזה הלוי בהבנת הבודק אם נקב כזה רגיל בריאה ע״י הולעים וכן בלשון שו״ת הב״ח הנ״ל כתב נקבים קלת עגולים בשמש דאלו דוקא עגולים [ומש״ה אם אינו כהבנת הרגיל לבוא מנקבי הטולעים אין לחלות בו והפוסקים שהתו דבריהם בזה לפי שפשוט הוא שאין לחלות כ״א הרגיל לסיום נקב כזה ע״י דבר כזה וכמ״ש בשמ״ה ע״ש

אא"כ הוא אדום במקום הנקב ממש ורך (סז) וכדרך שביארנו בס"ע ל"ו וכן אם ברופן שבגנדו אדום או שחור כמ"ש בסעיף (סח) ויראה לי שיש להטריף בזה אף אם נמצא התולעת מקצתה בנקב ומקצתה חוץ לנקב שנראה ברוש שנקב זה מן התולעת לפי שאנו אומרים שבחיים פירשו וניקבו ולפיכך אדום או שחור סביב הנקב או ברופן שבגנדו:

נח אם נמצאו נקודו' שחורות בריאה ויש תולעים תחתיה' טריפ' (סט) ויראה לי שאף אם יש נקודות אדומות ואנו בודקי' במקום הנקודות ומוצאי' שיש נקבי' במקום הנקודות ובתוכי' תולעי' אעפ"י שהתולעי' יוצאי' משם ע"י שנופחין הריאה יש להטריף שגרא' שהתולעים עשו כאן נקבי' מחיי' ועי"ז באו נקודות אלו שיש כאן קרו' מחמת מכה ומה שיצאו התולעים דרך שם ע"י נפיחת הריא' לפי שהקרום שמחמת מכה נסתר מחמת הנפיחה ומצאו להם מקום לצאת:

נט אם נגלד קרו' העליון של הריא' ובקרו' התחתון יש נקבי' ובה תולעים טריפה (ע) ויראה לי שאפילו לא נגלד רק מקצת הקרו' העליון ושם בקרו' התחתון במקום שנגלד יש נקבי' מתולעים הדין כן ואף אם נמצאו התולעים מקצתן בנקב ומקצתן חוץ לנקב יש להטריף שחוששין שכא מחיי' ניקבו התולעים וע"ז נלקו הקרומות מהריאה ונגלדו ממנה ואם יש בויא בריא ובה נקב והולע יוצא ממנה או אם יש שם סירכא תלוי' בבקום הנקב או סכוך לו ממש אעפ"י שנקב זה אנו רואין שהוא ע"י תולעת אין להתיר כ"א לצ"ג ואם יש שם סירכא כפדרן למטה מהציון אצל הנקב ויש שם תולעת שמקצתו בנקב ומקצתו חוץ לנקב או אונא יתירה במקום שאינו מטריף או גבשושית ונמצא שם נקבי' מהבית תולעים בשר אבל אם היה סירכא שלא בפדרן אלא שעברה ע"י מיעוך ובשבוש יוצא מהנקב שבו התולע או סכוך לו ממש טריפה בכל ענין כמו שנתבאר בסעיף ל"ט לענין נקב במקום שיש לתלות ביד הנבח:

ס במקומות שמצו' שם דבר זה למצוא תולעי' בריאה יש להם לנהוג לבדוק היכף סמוך לשחיטה כדי לפרוש מאיסור שאם יבצאו

אדום סביב הנקב ומקום הנקב ורך (סז) וכדרך שביארנו בס"ע ל"ו וכן אם ברופן שבגנדו אדום או שחור כמ"ש בסעיף (סח) ויראה לי שיש להטריף בזה אף אם נמצא התולעת מקצתה בנקב ומקצתה חוץ לנקב שנראה ברוש שנקב זה מן התולעת לפי שאנו אומרים שבחיים פירשו וניקבו ולפיכך אדום או שחור סביב הנקב או ברופן שבגנדו:

נח אם נמצאו נקודו' שחורות בריאה ויש תולעים תחתיה' טריפ' (סט) ויראה לי שאף אם יש נקודות אדומות ואנו בודקי' במקום הנקודות ומוצאי' שיש נקבי' במקום הנקודות ובתוכי' תולעי' אעפ"י שהתולעי' יוצאי' משם ע"י שנופחין הריאה יש להטריף שגרא' שהתולעים עשו כאן נקבי' מחיי' ועי"ז באו נקודות אלו שיש כאן קרו' מחמת מכה ומה שיצאו התולעים דרך שם ע"י נפיחת הריא' לפי שהקרום שמחמת מכה נסתר מחמת הנפיחה ומצאו להם מקום לצאת:

נט אם נגלד קרו' העליון של הריא' ובקרו' התחתון יש נקבי' ובה תולעים טריפה (ע) ויראה לי שאפילו לא נגלד רק מקצת הקרו' העליון ושם בקרו' התחתון במקום שנגלד יש נקבי' מתולעים הדין כן ואף אם נמצאו התולעים מקצתן בנקב ומקצתן חוץ לנקב יש להטריף שחוששין שכא מחיי' ניקבו התולעים וע"ז נלקו הקרומות מהריאה ונגלדו ממנה ואם יש בויא בריא ובה נקב והולע יוצא ממנה או אם יש שם סירכא תלוי' בבקום הנקב או סכוך לו ממש אעפ"י שנקב זה אנו רואין שהוא ע"י תולעת אין להטריף כ"א לצ"ג ואם יש שם סירכא כפדרן למטה מהציון אצל הנקב ויש שם תולעת שמקצתו בנקב ומקצתו חוץ לנקב או אונא יתירה במקום שאינו מטריף או גבשושית ונמצא שם נקבי' מהבית תולעים בשר אבל אם היה סירכא שלא בפדרן אלא שעברה ע"י מיעוך ובשבוש יוצא מהנקב שבו התולע או סכוך לו ממש טריפה בכל ענין כמו שנתבאר בסעיף ל"ט לענין נקב במקום שיש לתלות ביד הנבח:

ס במקומות שמצו' שם דבר זה למצוא תולעי' בריאה יש להם לנהוג לבדוק היכף סמוך לשחיטה כדי לפרוש מאיסור שאם יבצאו

מתולעת מעידה בסירכא תלוי' זו מהמת נקב הי' ולא מהסבמת ניחה ואלמ' הנקב לא הי' כלן סירכא כלל מהמת הסבמת ניחה מבא"כ בזה אם ההולע מקלהה בנקב דע"כ נעשה כלן נקב ע"י ההולעת לא מסבר כלל לומר סרישותה אחרת מעידה גם בלא ההולע הי' כלן נקב דמלון בגליס לומר כן כיון שפירמו רוחות פינת הנקב הזה וכן הוסיף לפיכך יהוע רק בים להלות כן מי לא מהבר רישותה וא"כ גם בהולעים אע"פ שלין מקלהה הוך הנקב רק בגוונא שבלא הרישותה סלחת הולין בהולעים ומכבירין גם כבים עוד רישותה בא"ל בדיקה לא מלטרף למהוי הר"ל אלא דמ"מ נראה להמיר דמהמת הרישותה בגלגל הקרום העליון במקום הזה ברישותה זו נעשה מחיים אחו הולין לומר שבא ע"י ניקבי ההולעים מחיים ועי"ז מולד חולי בריאה אע"ג דלא מעכבת בדיקה ים להלות ולכן נלענ"ד דלף בגלד פורחה כיון דמהבב רישותה אע"ג דלא מעכבת בדיקה ים להלות וכ"כ בספר ממה יוסף ובספר ימין משה אם נגלד קרום העליון ומצאו הולעים בהתחון ים לחום להולעת ופרפה כו' והבלאהי דבריו בס"ק כ"ב הרי דבהב ים לחום לחולעת ולהו מבמעת דמעכב בבדיקה אחי עלה וא"כ לף בגלד מקלהה הדין כן וגראה דה"ה אם מצאו הולעים במקום בוטה אע"ג דבוטה א"ל בדיקה ובנקב במקום ים להלות בטבה לף בבוטה בסר מ"מ בהולעת מריפה מ"ל בהבועת מעידה בהולעת מחיים נקבות ועי"ז נעשה הבוטה ואע"ג דאח"ז כהב דהה דנלאחר בחיטה פרים חזקה היא מ"מ כלן דאיכא רישותה דבועת אחרי' בבא ע"י נקב הולע' כמו סירכא הלוים דמחזקינן לה להתבטלות ניחה וע"י הבועת אחיון בהיא ע"ג נקב אבל אם ים רישותה בגון יבר בדרי דאוני לו נבטוים ים גם נקבים בע"י מורגא כיון דנקבי הסורגא לא מחבב רישותה וגם לא אייך לומר בע"י מיקבו מחיים נעשה רישותה זו דיחיר לוגה וכדומה ים להחיר בכללענ"ד ולהיות בכנה"ג בכהב ים להחבק אם מוגא ברכה בתוך הנקב אם הלינן בהולעת וראה לי בדרן זה נלמד ממ"ש הב"ח נבי מבמוש ידא דבבחא דאם הסירכא כבדרן אז הלין לבקל אבל בסירכא בחיה תלי' לו אלא בסירכא לא הלינן וכן הדין נ"כ בע"ל ולכאורה לפי מ"ש להחמיר בהולעים יוצאים מבועת דחיישינן שהבועת נעשה ע"י מיקבו הולעים מחיים ה"נ יש"ל שבוטבין שהסירכא תלוי' נעשה מחמת נקב הולעת הסירכא תלוי' מחבבה רישותה כמו בועת ותפסר שהיה דבוקה לאיזה מקום ונפרקה וכמו דחיישינן בסירכא תלוי' עם עוד רישותה ומבמע מדבריו דלא חיישינן בחא בא הרישותה ע"י נקב הולעים וא"כ גם בבועת כבר הלענ"ד שלין לבקל רק לעוקר נדול שדעת אא"ז לענין בירכא תלוי' לו בסדרן היכא דמסמם שלין להחיר כ"א לצ"ג כמ"ש בס"ק מ"ז ואע"ג דלפי הבעם שבחבחי שם דיחון אל"ל שהקב נעשה ע"י מבמוש כמו כן יש לחלות לחומרא בסירכא דבוקה היתה ומחפרקה ע"י מבמוש וכאן לא שייך זה מ"מ כ"ל גבם כאן אין לבקל רק לצ"ג מבעם שבחבחי ונגלד מקלהה אבבר דנרע ותפילו לצ"ג אין לבחיר לדמבמע מדברי המבם יוסף ויתן מבם אבל בבירכא בסדרן שבחבחי שם בלם יש לחלות במישמוש נ"כ מבחבחא לבקל אלא דיסיבנא מעמא קלא לדברי אא"ז מבוא דים נקב לפיע מוסמן בחא הי' נקב מבבר ולא שהמה כל הנקב ולכן אין בוליו ביד הבבח ולכן בחזקן שבהולע מקלהו בנקב נראה להבחיר בבשיעוה אבל בסירכא אבא

דאגלד בולה בבסירה לדיון לדעת הב"ך בסיתן ל"ו אם נמצא מורגא ים להחמיר לדיכא כ"א קרום אחד ממנה לבעם הב' המרחבת ים לבבחיר ע"ם ולא ידעתי דלמה נקיט עגלד כולו דלפ"ז נגלד מקלהה וים בהחתון נקב ע"י מורגא חד בעמא הוא ובק"ם בילהרו בלין כוונת הד"מ כלל כמו שהבין הבפתי דבא דהחילוק הוא דבב' קרומים אין הולין לחומרא בעיקבו בעיבה מתיים אבא דברי הד"מ בס בל כוונה אחרת ישו"ם ולענין דינא דנגלד ומצא הולעים בהתחון כתב הבלה"נ בהגהות ב"י אות ז' נגלד קרום העליון ומצאו בה הולעים מבקיים או לקחם זאב והחזיקה נקרבה בעמתי בודקים מבקיים לחנגה נראה ים להבחיר כיון בחיה בריכה בדיקה מדינא וכן אם נמצא בה מראה או סירכא או איזה דבר בל ריעותא כריאה בבלה"נ בהגהות ב"י אות ז' בנגלד דינא דבבדיקה אם מראה מבחיר בעמתי מקלהה אבל אם ים רישותא

כסדרן ובכלה ע"י מישוך ים לסעריף כמו דמפרשינן סיכה דמשמע כיון דא"א בבדיקה וכ"כ בספר ימין משה דאם סיכה במקום שקב סיכה דמשמע לו בתולעים מרשם דל"א לבדוק עכ"ל: (עא) יש לפסי בים"ם סימן ל"א כתב בליקוטים על הל' בדיקות שמעתי מני הקצן שים מקומות שמהגין שמיד לאחר שחיטה מדקים בדיקה פרים כשר שפשטין אותם ונם מדקין הריאה בדיקה תוך וכוומסם לחומרא בשביל אותן התולעים כו' עכ"ל ובספר בדיקה מהרש"ל הדפס בסוף מנ"ם פרש יומר וז"ל שם וכוומסם לחומרא בשביל אותן התולעים בשם לו נמצא בה מוכחא מילתא שבעוד שהיא חי' פרשה ובריפה לאחוק נפש' משפש איסור דאוריתא כי לפם שביתי אותן התולעים עכ"ל והביאו מא"ז דמש"ל ובכנה"ג ע"ם וצ"ע דמ"כ מתא דבריך לשרוין ולא הו לפם לשפסקים לפהוס מלא לפרש כמה יפה כן שיטה לבדיקה שיוכל לתלות לגאר שחיטה פירשו לענין ניטי אמרי' כתולין כמה יפה ויהיו אסורין כדי, שיצא הרשם ממקום קרוב ויפה וכמה מקום קרוב כדי שיצא ממתה אוזן שלו ויפה כו' · וכתן נ"כ י"ל שהתולעת הי' בתוך הנקב תחת לקרום וכמו רגע נקב הקרום ולא ואפשר דמ"מ צריך לעבר כמה צריך לשהות שיקב קרום כזה ולא ליכא שהות לא תליון וצ"ע:

(עב) ובדיקה בכנה"ג ס"ק כ"ג כ' הא דמשקין לאחר שחיטה פרים וכברה הייט דווקא הריאה עצמה ולא התולעים שהם אסורים משום אבר מן חי כמו שיתבאר בסימן ל"ד וכן מבואר בא"ח כלל כ"ל כ"ל דשהשתה עצמה כשרה ואין אסור כ"ל התולעים לבד כו' ושמעתי מחכם אחד דהרה שהריאה פרישה שרי הוחזקה בתולעים והשה דבר נחל דבר שהכם ורבים צריכים לשאלה זו כי הא מעשים בכל יום ולא מצאתי באחרונים שהעירו בזה ולקצן בדין מתקה שאורין אותה בשורין מעל"ש כתב בשמ"ח שהריאה מרפה והשדקים עשו מזה סיכה תחלה שבשמה כשרה והריאה מרפה כגון בצמקה והיה לפם להזכיר שגם בתולעים יש לסעריף הריאה ע"ל משום דכאן אפשר בבדיקה אף לעכ"ד דבר קשה הוא לשקל בזה ע"י בדיקה שדבר קשה לבדוק ריאה מתולעים שהרי הוא עשוי מבשרים נקבים נקבים וגידים והולעים שבריאה רוכא דרוכא הם קשים ואולי יש בזה הרבה אבר לא מצוינו עין רואה ועכ"פ הי' לפם להשפקים להזכיר דבר זה והוחק לומר דשמעו על מ"ם בדיני תולעים בזה ואפשר דמעמא דתליון לאחר שחיטה פרש משום שאפשר חוט הנבעי ודחקו לעשה ולעיקר אפילו יש עוד נקבים אחרים שהיו כאן עוד תלעים וניקבו ופירשו א"כ לא מחזקינן הריאה בתולעים דשמתא דמילתא כל התולעים שבחוכה יצאו כדי לנקב תחתיהם כמו אותן התולעים שפירשו לפניו אמנם נ"ש הוכא שנמצאו תולעים שנתקבו בחוכה ולא יצאו נהי דלענין שבשמה נופא מקילינן ואמרי' שהיו כאן עוד ביצאו ונאבדו הייט משום דכיון שבחוכים פחותים ליתן ולא שכיח היה' נקבים בריאה כאלו מתיים ויש לפניו נקבים הפחותים לפם שהתולעים יצאו משם וגיכר לענין שבקבי שתולעת הם תליון דשמו אמר ע"י תולעת נעשו ויצאו ונאבדו אבל מ"מ יוכל לפרוש שיש בחוכה עוד תולעים שלא יצאו כמו אלו שלפניו שהיו בחוכים בחוך שתוריים דע"כ נתקבו בחוכה וכמ"ם בח"ם דשיכה דפירשו ואיכא דלא פירשו דאותן שבפנים נתקבו מאז מיתת הבהמה עד שאין יכולין לצאת ואותן שבחוץ ניקבו מיד אחר מיתתם שהיו קרובים לחוץ ע"ם וא"כ י"ל שהחזקה זו שיש כאן הרבה שהיו רחוקים מן הקרום ונתקבו עד שאין יכולים לצאת ולכן סיכה שאין כאן תולעים עתוקים מבחוץ הם תחוכין מקצתן כחוץ אלו בשבשה מעכרת שם להבשיר גם הריאה עצמה מעשה שבחבתי ולא אם יש ב' תולעים אי יוחר לא מחזקינן לומר שיש עוד תולעים ש"ל שבולם דחקו ויצאו לחוץ הסכי קיש לחש"ל שכך מבשן של תולעים שבריאה לשרוש לחוץ לנקב תחשות הלוך אחריו שבולם יצאו אחד מהם לא מוחר ומ"מ נראה שיש להסתיר לבדוק מה דאפשר הסא לעצמה דלכך תליון לאחר שחיטה משום דכתי' מחמת א"כ אין מעשה שיצאו כולם מן הריאה תצא"ל סיכה שנמצאו בחוכה ג' שנתקבו אע"פ שיש לפניו אחה תולעת שיש יש להסתיר דבבדיקה קשה בזה כמ"ם ואם נמצא בחוכה אי תולעים הפחתים ולא פירשו לאו' הוה נפי דעת הב"ח סימן ל' שיש להסתיר ביקצת אף בכל תולעים ברבי א"כ גם כאן יש להסתיר ואף שבנ"ז שם מעיב עליו מ"מ אא"ז בבכור שור בתולין דף כ"ח סחזיק בדעת הכ"ח ע"ם אמנם בסוף הספר בהשמטות כתב דאם א"ח בבדיקה דבכה"ג בטל מהאוריתא אין לאסור כ"א בג' זמני עכ"ל ולפי"ז בכאן נהי אם נמצא ב' תולעים שנתקבו יש להסתיר לחתוך הריאה ולבדוק כל מה דאפשר ואם לא יצאו יש להקל בזה ואם נמצא רק אחד במקום שאינו מחצה דבריה הא מילתא ובכ"ל דברי אא"ז על הז"ש שבשמו ע"ם קבלתי מהגאון תבר"ן מהרא"ל ותלה לומר שתולע אחר ס' שם ואותו המצא לא ס' בו כח לצאת ולפ"ז כיון שע"כ לומר שסי' כאן כ' תולעים יש בזה להחתיר אליבא דרבי ובשמ"ל מ"מ כיון שאין כאן לפניו רק א'

ימצאו נקבים ובהם תולעים (עא) יש להם לאסור שהדבר מביח שחיי' פירשו וניקבו כיון שלא הי' שחות בין שחיטה לבדיקה שנקבו הקרומים:

סא אם נמצאו תולעים בענין שהבהמה בשירה אין לאכול הריאה כל שנמצא בה ג' תולעים שנתקשו כיון שהחזקה ריאה זו בתולעים ותולעים הנמצאים בריאה אסורין דבר תורה משום אבר מן החי כמו שיתבא' סימן פ"ד ויראה לי שיש להשליך הריאה ולא יסברנה לגברי שגם הם מוזהרי' על אס"ה ואסור להושיש להם (עב) והבריק אם יש שם עוד תולעים היא קשה בבשר הריאה שהיא תפוח ובעל נפש יש לו להתסיר אף בלא נמצא רק שני תולעי' ועכ"פ יש לחתוך הריאה לחתיכות דקות ולברוק הטיב ויש מקומות נוהגין שלא לאכול שום ריאה כלל לפי שמצאו הסמפונות מלאים תולעים ואי אפשר לבדקה ונקיי הרעת יש להם לנהוג כן במקומות שהרבר מצוי:

סב זה שאמרנו שתולין שהתולעים היוצאים פירשו לאחר שחיטה אין הרברים אסורים אלא בריאה (עג) אבל במוח וכרס וקורקבן אין ללמוד מזה להקל ודין כ"א יבואר במקומו:

סג ניקב א' מסמפוני הריאה בפנים לחבירו במקום שהסמפונות מתפצלים ומתפרדים זה מזה ואין בשר ביניהם טרפה (עד) שחבורו קשה ואינו מנין עליו ומב"ש אם ניקב גם חבירו כנגדו אע"פ שבל היוצא מנקב זה נכנס תיכף לנקב שני ואינו נכנס בין הסמפונות כלל מ"מ טריפה הנקובה היא ואין דבר שיסתום אותה אבל אם ניקב ברחוק מהיוצאל לבשר הריאה בשירה שהב שר רך ונכנס לתוך הנקב וסותמו ולבן אם אין בשר על הנקב אעפ"י ש"ש בצדדים ובכנדו או שבשר שעל הנקב לקוי אין זו סתימה וטריפה וכן אם יש בפנים בתוך הריאה במקום שהסמפון נקוב לה בועא אינה סותמת ויראה לי שאפילו היא של מים זכים ובכיים בפני עצמו אין זו סתימה או אם יש שם בועא קשה כאבן והוא הנקרא טינרי ואין חילוק בכל זה בין אם היא במקום העב של הריאה או במקום הדק:

סד זה הכלל כל מקום שניקב הסמפון אפילו אחר שנתחיל ליכנס בבשר הריאה אם אין במקום הנקב בשר לסתום כגון שהוא במקום שאין בשר הריאה חופה על הסמפונות והם מגולה רק קרום הריאה פרוס עליה בלבר בין שנלקה הבשר

מנקבה ותד עשיעת דלא הוי חזקה ותע"פ שסי' כאן נעוד תולע אילה משום הם אין כאן חזק' שם כאן עוד דאדרבה אמרינן כל מה שהיו כאן פירשו משם ואילו ובק"ם אתרכתי בזה בענין הלכתא כרבי לו כרשב"נ ע"ם ולאיתי בקונטר' בלר מים חיים הנדפס בק"ק הא"נ עם ימין משם שכתב וז"ל והאיתא נהגו באדרן ישראל שלא לאכול שום ריאה כלל לפי שמצאו שסמפונות מלאים תולעים וא"ל לבדקה ודוקא ודוקא מעלעים ולא"ל דילמא מעלעים אחו לו מן הטיס שמוה הסמפה בחי' והיין שרן הסורן על שאין ועיין סימן כ"ד סעיף ט"ז עכ"ל וגם מ"ם לו מן הטיס שמוה הסמפה בחיים כו' · נראה שכ"כ לפי שסוכר משם שאתרו שהריאה שותה כל מיני משקין שיש שסם נכנסין אל הריאה בשעת שחי' וז"ל הרריאה אלו' בקנה ובקנה אינו נכנס שום דבר וכמ"ם הרשב"ן בספר יבין שמועה שכאתי דברים בק"ה בדין ניקבו הקרומים זה שלא כנגד זה וכ"כ בתעדני מלך דף קנ"ד דליתא דווקא היא שמוכחת ולא שיש דרך מן הוותם אל הריאה אבל מעבע הילרה היא שמוכחת מכחון כל מיני משקה כו' וא"כ לף אם כלו בה הסיס שמוצאה אותם תעבע הילרה אבל הטולעים נשאריס במקומם אלא שי"ל דמעלעת אחו כדאמרי' בסוף פ' אלו טרפות קוקלאי אסור מ"ם מינם ניים ועיל בתוכרי' ע"ם לו שניקבו הריאה מבחון ונכנסו ואפשר שזה שוה בח"ם לו מיס שמוה כו' אמנם בלתא לא הי' צריך לסלו מעמת דאפילו מיתת הזן הריאה נגלו אחיהו שום דבשמה בחיים תליא מילתא והני דלא מסני לחו בחיים בלסוריהו קייתא וקולאי שיש ל"ם דמייני בדקים ולכך אילמלא סלו מעמת דמינם ניים כו' ובק"ה אתרכתי בזה ולפיכך לף בנמצאת הריאה נקובה בתולעת דע"כ מייני בידוע לו שרגיל תולעים אלו לגדל הריאה עצמה דאל"כ אלא מעלעת אחו הי' מקום לחוש דקדם שחיטה פרים כתב"ל מ"מ תולעים אלו אסורים משום הסו"ל כאמ"ה וכמ"ם בשם כ"ה"נ ואם הוחזק בתולע' ואל"ל לבדוק גם הריאה' אסור' ולכאור' י"ל דגרע עפי סיכת דתולע מיהם קא בלו שלא אסורי' משום אמ"ה אל"כ אסור ריאה זו לף לעכו"ם הבא אמ"ה אסור לאוסיתו לע"נ וכ"כ בס"מ סי' פ"ד דהכל תולעים אסור לסוסיתו לע"נ משום אמ"ה ואפשר לומר דאין לו לחוש שהעכו"ם יאכל התולעים בעינם רק שיאכל הריאה כמו שהיא ומתילא יאכל התולעים ג"כ והני הם בעלים בהעדוטות זה ופשיטא דלענין זה לא בזמו הקבמים דבריי אינם בחלכתא זהב סי' מ"כ שמסתפק בזה אם מועיל בימול באמ"ה לע"ג דבמה הא דקיי"ל דבטל מאתי רבים לסמות ליסראל נאחר ולא לע"ג ע"ם וכאן בלא"ה לא שייך בימול כיון שאפשר לסביר לאיסור ונספירו וא"כ יש ליחר שלא לאסור הריאה לעכו"ם כיון דתולעים שבה אסורים משום אמ"ה וכמ"ם: (עג) אבל במות · הכ"מ, סימן ל"א נבי תולעים שנמצאו במות כתב לחלק דשאני ריאה דמינים נגיל וספר"ח הסיג עליו ואל"ז בה"ם הלין בעצו ועיין בק"ה שכתרתי בשוך דעת הכ"ח ובירכתי שם כל שיטת הפוסקים והבריים עתיקים ע"ש: (עד) שחיטו הרמב"ם כתב מ' מסמפוני הריאה שניקב אחי' לחבירו הריאה ונתמו עליו דמשתע דלבשר נמי הריאה אלא אחי' לחבירה הריאה ונסתר הוא דלבשר וודאי כשר כדלעתה בש"ם ודבר זה נשאל הריב"ם סימן קפ"ע וכתב שבבר הריב הרמ"ך דמאי אפילו ואם מדבר הוא מסמפון הריאה קודם שיכנס לבשר הי' לו לפרש ולכן כתב הריב"ם שהוא מדבר מסמפונות שבתוך הריאה אלא אחין בשר מנין כגון בנשבה בקיטון או בנמצא אבעבוע אלא ליתם שכתב בפ"ז דחולין אמא ניקב הסמפון אחתיו וחזו לפי שאין שם בשר מנין אי אינו ראוי לבנין ולזה כתב אפילו לחבירו לומר אפ"ל שניקב ואין שום דבר מנין אלא אפילו ניקב לחבירו אין חבירו מנין עכ"ל וכ"כ הרשב"ן מ"כ סימן קמ"ח דלשון אפילו צריך להיות דיתוקה הריאה דליכא בשר וניקב הסמפון דוודאי הריפה דליכא סתימה כלל כו' ע"ש ומבר"מ אלשקר בתשובה הי' ו' כתב דאין כוונת הרשב"ם אלא שניקב הסמפון במקום שאין שם דבר הצנין לא בשר ולא זולתו וכגון שניקב בעיקרי הסוטות לגד פנים ים שם מקומות מהסמפונות מנוין שאין עליהם שום בשר אי אמי כגון ריאה שנשבקה בקיטון וכן בנמצאת אבעבוע אלא ליתם כו' שאין שם בשר לסנין אבל בניקב לבשר וודאי שרי כמ"ם הרמב"ם עצמו בפי מתם בידוע שדרך הסמפונות נכנסה עכ"ל כו' והנה התימון הא' שניקב בהקום הסמפונות מנוין כו' כ"כ נ"כ הנ"ז ומ"ש אח"כ הוא כדברי הריב"ם והרשב"ן אמנם הזיכון הוסר מתיישב בדברי רמב"ם הוא שדברין סובבים כלפי מ"ם בשרק שלפי זה בשלבה י"נ בהדלת דבנתא אם ניקב אחד מהם לחבירו שרים חבירו מנין עליו וע"ז כתב כאן בסמפוני הריאה דאפילו אם ניקב לחבירו בריאה ובוא מדברי הם"ם דשרינ מהדרא דבנתא כו' ומפני בריפות מדמי להדדי כו' וקרוב בעיני שהרמב"ם סיבר מתחלה הדעים כפי מוליא מהם"ם ומני הדינים דהדרא דבנתא ומתמוני הריאה הטוכים זה לזה ולכך כתב אפילו לחבירו ואח"כ מוקם ואיתר אחוהם לבריכים ונעתיר כל ענין לעצמו ומשנה לא זזה מתקומה לכתבו בלשון אפילו וכלפי הדלת דבנתא נאמר וכ"כ הלח"מ בקצרה לשון אפילו ר"ל דלא מבעיא לא

ניקב במקום שאין בשר כלל דאז אפילו בהדרא דבתרא דבתרא מריפה כשניקב בחיטין אלא אף לחבירו דבהדרא דבתרא בשר בזה מריפה עכ"ל וא"כ פירש הענין כמ"ש הש"ז ומהר"מ אלשקר במרומן הא' אלא שהשמטון מתויב ע"ד שבהבחי ומלאתי בכנה"ג בשם ביאורי מהר"י בן חביב במפרש ג"כ כן ע"ש ומ"מ לדינא נלמד מדברי כולם דאם אין שם בשר בריה רק בועה לו כשפכה גרע שפ' מניקב לחבירו ואינו מנין ומדברי הרמב"ד פרק י"א נראה דאפילו אבעבוע עם ליחה מנין והסרי הולר דעתו דאף להרמב"ם אם נשפכה בקיומן ונמצא שמפון ל' נקוב בשר אלא שהרמב"ד סובר לסכסיר אף בבועה בים בה ליחה והרמב"ם סובר כיון דיקבה ע"י מוגלא ש"מ דליחה זו ממתיא ומתבדא הסמפונות מבא"כ בנשפכה בקיומן שפיר סתמה אף להרמב"ם דסוף הבשר לחזור לבריאתו כברהשו' ולהטעות בשר מעמה דיינין לה דאלו נקב הוא וכן אם ים בועה אלא שהיא שהיא על מ"ז אין הדבר לחמוה ולא נעי בדיקה עכ"ד ובק"ם הלכתי בזה כי מדברי הפוסקים שהבאתי לעיל לא משמע כן וכן מדברי הרשב"א והר"ן שהקשו בקיומן ניחוש שמא נקבו הסמפונות כו' אלמא דבכה"ג ס"ל דלא מהני סתימה וכ"כ בתוך מש"ך ולאיתי בספר ימין משם שבהב וח"ל ואם הבשר רע כמו מים עטוים או סרוחים אי ליחה סרוכה מריפה עכ"ל וכ"כ בספר זהב שמואל בסוף דיני נקובה תשמע הא מ"ז אי ליחה אתין עטורה שפיר סותם וח"ל דהא מדברי הפוסקים הנ"ל מבואר שמפרשים כן בדברי הרמב"ם והרי הרמב"ם ס"ל דבנשפכה בקיומן אי בבועות עטוים וכרומים בלא"ה מרפה אף שאין הסמפון נקוב לפנינו אלא ע"כ אף בלא עטוים ס"ל דאינו סותם ומ"ם בע"ז סוף ס"ק ע' וח"ל ממ"ם הרמב"ם כו' עיין מ"ם בביאור דבריו ובחיבור קטן המחובר לספר ימין משם ונקרא שמו זכרון לבני ישראל ליהא שם והבשר רע כגון שנשפכה בקיומן של מים ואפילו אלא לימוחו שמשונים כו' מריפה מבואר דאף בלא עטוים הדין כן דהא בעטוים בלא"ה כ"ל לפרוף ע"ם ונראה דס"ל דהתימה בשר דווקא בעינן מבא"כ היכא שאין עתה בשר לפנינו מה בכך שאחר זמן יהיה כאן בשר אם סתימה מעיקרא בעינן ולכא ואף לפי מ"ם לקמן דבזה אפשר דמהני אף סתימה דסלק' אח"כ מ"מ בזה י"ל דיון דוקא' הסמפון סוף שיעבכו המים ויסרחו ולא הדרא בריא כלל וכמבואר מהרמב"ן שנפסד שמשונה גורם לקלקול המים ואף בועה של מ"ז י"ל כן ומכ"ם לפי מ"ם לקמן סימן ל"ז בשם הר"ן שאם"ז סופה להתקשות ולהעשות מסם מיגרי א"כ אף אם נדון על שם סופו אין זה סתימה דאפשר דגרע מנקב לחבירו דהא שעמא דחבירו אינו מנין לפי שהוא קשה ואין לך קשה יותר מעיגרי ואפשר דמיגרי אין סופו להתפך ולהיות בשר רק כיון דשכיח בריאה לאמלא כך אין זו ישועה המערפת וכמוה מיי' ואף לפי מ"ם הר"ן בשם אביו שאין בשר מעיגרי יהיה בשר מ"מ י"ל דכאן כיון דניקב הסמפון שאינו אפשר שאין שום לעשות תרוכה ומיגרי עצמו פשיטא שאינו סותם הנקב בקשה הוא כנ"ל ד"ת ומ"ש בפיגים אעפ"י שכל סיולא מנקב זה נכנס חיכף לנקב הנני כו' כ"כ בשמ"ח וסוא ע"פ סיגום הרש"ל והפריחה בדברי הרמב"ם ועיין ב"ח ודמש"א ובכנה"ג שהאריך ולפי שלדינא אין נ"מ כ"כ לקרתי בזה ומ"ם לו שבשר לקוי כו' משום דכל שהוא לקוי יש לחוש שמא הגיע לגיעור שהרופא גרדו וא"כ אינו סותם וגם כתבתי בק"ס דהיכא דהמסמ' מסשקא ליה להש"ם נדי נשבר העלם אם הבשר מגין ע"ש בדף ע"ז והכא גרע כיון שיש כאן נקב שצריך סתימה אין זו סתימה מעלית ומ"ם ואין חילק בין מקום הנע כו' כן הוא כמהרי"ק הובם ל"ז והביאו ממה"ג בהגהת הטור : (עה) אלא אם כן מבואר ממ"ם בשמ"ח אם הבשר שעל הנקב לקוי כו' משמע דאם הבשר שעל הנקב בריא אעפ"י שיש בועה אצלו במקום אחר לא איכפת לן ושפיר סותם ואעפ"ש שהבועה מגעת בסמפון עיין בש"ם סימן ל"ז ובמ"ם סימן ל"ז פ"ק ד' מ"ם בשם מהר"ן בזה דלית דחש ליה ובק"ם בסימן ל"ז יתבאר בארוך : (עו) מ"מ מריפה · בכנה"ג בהגהות הטור לוח כ"ו כתב אם יש קוץ או מחט בין נקב לבשר מריפה · דהא אינו מגיע קוץ לבשר בינין כיון שהוא מפסיק מהרש"ג גר"ו בבדיקות כ"י עכ"ל ובאות ס"ז כתב אם המחט יוצאה מהסמפון ואינו בסמפון ואינו בבשר בריאה מרפה שאין בשר מגין עליו כיון דהסמפון מחוב בו בדיקה הר"מ מיוזלו וכתב מהר"י שינן שהיה דין לחמה עכ"ל ונראה דמה שהביא בשם המהרש"ג סייע כשהקוץ או המחט היא חוץ לסמפון אלא נראה המחט לו לידה מוחה על הנקב שבסמפון ממש שכיון שיש הפסק בין הבשר וכין הנקב אינו מהני מ"ם בשם מהר"מ מיוזלו הטעם דלא שייך סתימה כיון שהמחט עודנה החוטה בנקב והמשבעות זהב כתב שי"ע דמ"ש מבשרינן במחט דמיד שעברה הסמפון נמרפה ואיך החזור להחירה כו' ומ"מ קשיא ודאי מחט אינו שוהה ובאותה שעה שהמחט היתה החוטה בנקב בסמפון ומקצתה בבשר עדין הי' שוהה כו' ולכאורה מבאן ראיה דשתימה דלאחר זמן הוי סתימה כו' ע"ש ובספר דעת ס"ק כ' וסגם לפי מ"ם בביאור למ"ז דהא דכתב רש"י סתימה דלאחר זמן לא מהני הייט דווקא סתימה דמיפרק ל"ב א"ש ומ"ם דהא אחר שמרפא אין חוזר להסתיר' לק"מ כמ"ש שם דהני נמירי לה דבל נקב שהוא לשעות סתימה יפה אינו נקב המעיף כלל אף בקרום הריאה ומכ"ם בסמפון ואעפ"י שי"ל דהתם מתקומו הוא מוכרע מדחזינן שהעלה בסתימה מבא"כ בסתימה השלה מאלי' ז"ל דהכא נמי אמרינן שאם היה מנקבים בסתירין הי' מקלקל גם הבשר אחר שכיבו והי' מתפסמים לו שהיה מעלה תכונה וכיון שלפנינו הבשר שלם ויפה לא מחזיק ישועה שהי' מנקבים בסתירין ושוד לגענ"ד דהכא לא הוי סתימה דלאחר זמן

(פרי תבואה

הבשר ונתקלקל שם אצל הנקב שבסמפון אין כאן סתימה וטריפה ויראה לי שאם נמצא בועא אצל הסמפון אין להטריף (עה) אלא אם הבועא על מקום הנקב שאעפ"י שהבשר שבצד הנקב ומתחתיתו בריא מ"מ במקום הנקב עצמו אין כאן סתימה אבל אם לא נמצא הנקב בסמפון במקום שהבועא שם רק מעבר השני על הסמפון יש שם נקב ושם הבשר בריא וסותם הנקב אעפ"י שהבועא נוגעת בהסמפון במקום אחר הסתימה מועלת :

סה אם יש שם קוץ או מחט שתחוב מקצתו בסמפון ומקצתו בבשר הריאה או שמקצתו עדיין טונח בחלל הסמפון ומקצת השני יוצא לחוץ לתוך בשר הריאה באופן שניקב הסמפון מעל"ע אעפ"י שהריאה שלימה ובדקוה בנפיחה שכשירה בהפ"מ כמו שיתבאר בסי' זה (עז) מ"מ טריפה ממעם נקיבת הסמפון לפי שהמחט התחוב בבשר מעכב הבשר מלסתום וסתימת המחט אינה סתימה ויראה לי שבמקום הפ"מ וצורך גדול יש להקל אפילו אם המחט מגעת עד הסמפון חבירו אבל אם היא מגעת לסמפון שאין עליו בשר רק מגיע לעדום יש להטריף וכן אם מונח קוץ או מחט על מקום הנקב ומפסיק בין הנקב לבשר דינו כניקב פיצול לחבירו וטרפה אבל אם המחט נמצאת כולה בבשר ואין שם דבר מפסיק בין הנקב לבשר אעפ"י שבדרך הליכה' ניקבה נ"כ הסמפון ועיבבה הבשר מלסתום מ"מ כשזזה משם הבשר חוזר לאיתנו וסותם הנקב לכן יש להבשיר ע"ד שנתבאר בס"ס זה :

ראיה

אלא סתימה דמעיקרא מיקרי כיון דמיד שנעשה הנקב יש דבר לסתום ואעפ"י שנרוך שהוא בכדי יפלאת המחט ליתא לן בה וכמ"ש שם חוקן לר"נ דכיון דהחוקן תמיד קיים שם לסתום אע"נ שסיא מתפרק ממנו לפעמים ליתא לן בה ומבלי זה אלא לענ"ד דהא וודאי סא דמרפה אם ניקב הסמפון אינו מריפות בפני עצמה דסיא לא קחשיב לי' כמחיצין וזוחק לומר דשקא ניקבה הריאה וים בלשון הזה ניקובו הקרום הקרום ונקיבות הסמפון ובכר כתבו כל הפוסקי' כלל דטריפות הריאה היא משום שסוף הקרום לנקוב ומבואר בסימן מ"ח גבי סירכא בטרפש הכבד דבשר לא"ע"ג דקרום מחמת מכה אינו קרום מ"מ כיון שאינו מריפה מחמת עצמו רק משום שסוף הכבד ליעבל ולפיכך כל שנסתם מקודם שפיר הוא חוזר לבשרותו ועיין מ"ם הל"ז בה"ם סימן ל"ה ס"ק ט"ו וא"כ ה"נ דכ וכה ועדיף מריה דהכא כיון שבשעה שנכנס המחט דרך הסמפון אין כאן דבר המעיף מחמת עצמו ובמרס הבוא התולעת לקרום הריאה בבר נסתלק המחט משם וכו' לבשר ל' וגנגם לתוך הנקב שבסמפון וסותמו שפיר הוי סתימה והדרא בריא ונלאתי בפליטי שהביא דברי הא"ז מהרש"א שהקשה למאי דס"ל דשם הסמפון בכל מקום מניקב מריפה הו"ל לתקשי על' ממהיתין דקאמר ר"ש עד שיקוב לביה הסמפוטה כו' וכתב דמהרש"א ס"ל דקיבת הסמפון היא מריפות בפ"ע ע"ש ונענ"ד ליש מוכרח ובק"ס בתרמי בזה על נכון אלא שלענ"ד נלא"ה

כך בבר דכיון דהמחט החוב לא מהני סתימה אינה מוסכמת וסמ"ך סימן מ"ו כתב דאף שהמחט החוב מהני סתימה והביא ראיה מהוספות ומאר פוסקים שהביאו טובדא דל"י בקורקבן שמצא בו מחט כו' והכנה"ג נופא הביא הש"ך שם בפשטות וכן בתמה יעקב כוף כלל ל"ה דהא דבר מאחר עשה שנולה אומר דאם המחט החוב ועומד על עמדו קשה שהשמון ימנע הוחם לו הקרן מלאלה עכ"ל וכמ"ש דהא דבריו מדברי התוספות והפ"ק ס הנ"ל וכן בבו"ש בער אפרים סימן מ"ב דהא דבריו מוכיח ל' שבאם עשה נופ' לא מהני טעמא אחי עלה אלא מטעם דהשמון לא ימנע לצאת המחט וזהו סברת רש"ל לענין שמון עוף דרכיך ע"ש בים"ש אבל מ"מ גם סוא מודה בנוגע הנ"ל דיכא הא' חשבא בפיר מועיל בהסתימה וזוחק לומר דכל זה מיירי בשהמחט לא ניקב לשמון כלל רק פי המחט מסיים בסוף הקולקבן אז שפיר הבומן שהם מבא"כ אם המחט חחוב קצת לתוך השמון לעפ"י שהשמון מקצתו קיים מ"מ כיון שאין כאן סתימה עפ"י הנקב ממש איט מועיל אבל לשון התוספות ומאר פוסקים ממש דבכל נוגע מועיל סתימה וכן נראה מדברי הפר' הולר סימן מ"ט להריש ומ"כ גם כאן יש לסעיל סתימה אעפ"י שהמחט החוחב מקצתה חוץ לבמפון אלא שנ"ע דמ"ש מניקב הסמפון במקום שהבשר נקוב בהם"ש דכל שלקוי במקום הנקב אעפ"י שיש בשר כנגדו ומן הנדרים לא מהני וא"כ פשיטא דהאי מחט החוחבה לחוץ נרע ומה בכך ש"ם כאן בשר שמכסה על הלא המחט מ"מ סתימה איט כאן כיון שהמחט יוצא לחוץ מן הנקב ומפסקת בין סתימה הבשר לנקב וכמלאת לענין הבשר כשהמחט כולו בתוך הבשר אעפ"י שבוודאי עברה דרך הסמפון שפיר אמרינן דעברה ולא שהתה שם ושרש שבא בהבנשה לקרום הריאה בשר נסתם הנקב וכמש"ל ממרפשא דבכדלא ועיין שם בת"ם ובריש סימן מ"ב ובשפתי דעת שם אבל בבועה לו אחר לקוחה שלק' הבשר שבנגד הנקב והסמסם חיישינן מחמת קילקול נקב של סמפון לא מחזור להתפך לבשר כלל ולא היה כאן סתימה כלל לעולם כמ"ש בס"ק בלשפי זה והמחט אין לפ' לסחזיק ישועה שהתה בנקב הסמפון עד שנתקלקל הקרום אתה"כ עברה דמסתמא לא מחזקינן ישועה וכמו בטרפש דלא חיישינן שמא פרס נעשה הסתימה בשר נגדה הנוגע והשמש בה עד שיהא סופה ליעבל הא לא אמרינן ה"ג דבוודאי וכמ"ש בת"ם דלא מחזקינן ישועה שהתה המחט עד שנתקלקל הבשר שם מקום הנקב כמו דלא מחזקינן שניקב הסמפון לחבירו וגם ר"ל כאן נמצא כאן שיש מחלוקת ביאתו לבנין הבתמה מחמת כח המושך בחיבריה היה מושכו ויוצא ובזה י"ל מה דקשה לבאורה דלמאי דס"ל דלמות בטרפות הנ"ל לאקשוי דברי הר"ן והדר ובפ"ם י"ל דלא כוה מני לאקשוי הסוי מוקמינקלי דסתפוטא ע"י מחט מייר ולא מהני סתימה משא"כ בהדרא דבתרא אבל הבחמה דקאמ' ביה איהא ולא מיקבה בשרה אלמא דסתימה מועיל לפבמחט רק דלחבירו איט מועיל ע"ז מקבה מהדרא דבתרא דמהני אפילו לחבירו אך כל זה אם נמצא בשר אבל אם שדנו החוב מקצתו בנקב לא יועיל הסתימה מבשר לו שומן בעל דאם המחט ובלדדיו כיון שבנקב ממש אין כאן סתימה וכבר בתבתי בחוקן לפ"ם שובדא דר"י בקורקבן שלא יצא המחט לתוך השומן כלל ובפרי תואר מבואר כן להדיא ועוד דגם אם לא יצא לחוץ מ"מ הרי המחט שודנה שעל"פ בתוך הנקב בסוף הקורקבן ואיך יכנס השומן לתוכו לסותמו ולהלך בין אם מפסיק בשר לקוי לו שוקעה של מחט ולומר דהפסק של בשר לקוי גרע זו מין לגו וכן מבואר בס"ם דלא מת.ק רק דבמחט כיון שיצא חיכף לתוך הבשר וחזר הבשר בעל הנקב לאיתנו והדר חיים כבתחלה וסותם הנקב ע"ש דמבואר דאין חילוק בין מחט לבשר לקוי כלל ובתרוויהו בעינן סתימה מעלית ונראה מדברי הפסקים שבתבו ואם המחט בתוכו מהני סתימה דאף אם מקלתה חוץ לבמפון לו שים קצת בשר לקוי כיון שהבשר מכנגדו ונגדים איט לקוי שפיר סותם ומ"מ נראה דחזקא המחט לו אם אין בשר רק כנגד הנקב ממש לו שלקוי שם אבל חיכף בלד הנקב יש שם בשר בריא מבא"כ אם עד כל דותב הבמפון אין שם בשר לו לקוי שם אחמש' אין שם בשר בריא מבא"כ אם חיכף אין בשר בלדדי ואין זה דומה לחמט דלענ"ד המקום הנקב שהמחט החוב שם אין שם סתימה מ"מ

(פרי תבואה ח"א) יז סרי

סי' ים כנגדו וגם בגלדים סביב מש"כ בתוס' כיעל הכשר מנגד כל רוחב הסמפון הרי זה דומה לניקב לסמפון חבירו דלתע"ג שעל הסמפון הבירו ים סם כשר וא"כ הרי ים כאן כשר כנגדו וע"כ נ"ל דומר דמ"מ כיון שסמפון חבירו טומא אינו אין סם כשר בגלדין כלל לא מהני מה שים עליו כשר שהרי הסמפון מפסיק בין הנקב לכשר וגם בגלדין אין כשר לסהוס מש"כ בתחב נהי שהתחב מפסיק בין הכשר שכנגד ליתם הנחב וסוחתו מ"מ הרי בגלדין טומן לו הכשר נדחק סביב לנקב ממש וגם נגד התחב ים סם טומן לו כשר וכה"ג הוי סתימה מעליותא ועיין מ"ם בה"ם סימן ל"ע ס"ק י"ז די"ל דסתימה ממש תוך הנקב בעינן כעין שכ' רש"י נהי סתפון הריאה כשר הריאה שהוא כך נכנס לנקב כו' ורמז לזה מ"ם כאן ומה שהקשה מנקיבת הדופן עיין בק"ה מ"ם בזה וע"ע מש"ז כתב דאם ניקב במקום שהתפלל ליכא כשר לא כנגדו ולא מהגלדין ולדידי נ"ע דהא שיר ים כשר כנגדו דהייט הכשר שעל הסמפון לא שהגלדין אין שם כשר כיון שסמפון חבירו טומא עליו ומ"מ דין הא' של כנגד"ג בשם מהרש"ג שטומא קון לו מחט בין נקב לכשר שהפסיק א"ם דמסתמא הוא טומא כנגד כל רוחב הסמפון וא"כ הוי כאלו ניקב לסמפון חבירו שלע"ם שעל הסמפון ים כשר אינו מועיל אבל בתחב תחוב מקצתו תון לסמפון נ"ע אם נחמיר בזה נגד הפוסקים דלעיל דמשמע מדבריהם דגם בכה"ג סותם וכן נראה ממ"ם בב"י סי' ק"א בשם הגת"י מעשה בא לפני רבי בקורקבן תרנגולת שניקב והוסר כו' ודימו הטומן שבקורקבן אל הטומן שבתרנגולת כו' והוסיף בהגהות אשרי ר"ם ה"נ ובספרי מהר"ם רקאני סי' ר"ב וכתבו על זה בשם ח"ז שלא הי' הנקב במקום טומן דאל"כ הי' הטומן סותם כו' וכ"כ בתו"ס שער ל"ב והגהות ס"ד סי' נ"ב ובאמרה לא היה צריך לזה דשמא מייבי שניקב ע"י מחט והיה תחוב קצת גם לטומן דבכה"ג לא מהני סתימה אלא ע"כ דגם בכה"ג מועיל סתימה ולא מצי לאוקמא שגם הטומן ניקב כולו דא"כ היה ניכר התרנגולת שעדיין שם נקב בטומן במקום חיבור הקורקבן ולא היה צריך לדמות ומצאתי במבוא שערים לר"ב שכתב שם על דברי הש"ך סי' נ"ב שכתב לחתר מסתפון לחבירו דלא יהא אלא מחט אבל במחט קיל מפי דהשתא עצמו סותם הנקב ומנין עליו י' ועוד י"ל שפירשו בניקב לאחר פיטלו בתוק במקום שים שם כשר והמחט יוצא מדרך נקב הסמפון ושוכר משם דרך הכשר עד סמפון חבירו דמד"א דהשתא אין הכשר מנין אליו יכול לכנות לנקב קמ"ל דלא אמרינן הכי אלא בשיר מנין עליו וכשיהא עכ"ל בקצרה והנה מ"ם דהשתא עצמו סותם ומהני אפילו אם ניקב במקום פיטלו אינו כן דעת כל הפוסקים אבל מ"ם דלע"ג דהשתא יוצא משם ומגיע עד הסמפון חבירו כשרה דבר זה אפשר להיות לפי מ"ם דלע"ג דהשתא יוצא לחוץ כשר לע"ג דאין כאן סתימה על פי הנקב ממש וא"כ מה בכך שמגעת עד לסמפון חבירו דלא יהא אלא מחט אחרוכה ביותר שים כנגדו על דאם השתא כשר וגם מגלדין וה"ל כיון שמגלדין יש כשר וגם על סתפון חבירו יש כשר יש להשיר אבל אם הסמפון חבירו הוא במקום שמגולה לקרום הריאה ואין שם כשר אופה עליו אפשר דבכה"ג גם הוא מודה דאינו מגין ולדינא נ"ע בזה שכתב"ג כתב דברי הבודקים האלו בלא חילוק וגם מדברי אש"ז משמע כן הרי ס"ל להמריף כשאין כשר על מקום הנקב ממש ונלע"ד כיון שבלא זה אין להקל בתחב כשלימה כ"א בהפסד מרובה א"כ אין הש"מ מועיל להקל גם בשמלא מחט בסמפון גם בכה"ג אלא אם יש בדבר צורך גדול נלע"ד להקל ולסמוך על משמעות הפוסקים האחרונים כמו שכתבתי ולענין אם אין כשר על מקום הנקב ממש או שהכשר לקוי שם סתימת הדבריס כמ"ם אש"ז לשתמיר כיון דא"א לעמוד ולומר שמיכף אצל מקום הנקב יש כשר או שאינו לקוי שם ואין מציס לשער בזה אם אינו כנגד כל רוחב הסמפון שבתבתי לעיל בזה הוי כיקב לחבירו אע"פ שיש כשר עליו מ"מ כיון בשאר כשר לא יבוא מן הגלדים לא הוי סתימה וע"ע ולענין אם צריך ק"ד במקום המחט יטאר בס"ד ס"ם זה: (עז) ובין שנימוח • הש"ך ס"ק כ"א כתב משמע אפילו הוא כו' ויאיר מלשונו דגם בתקחה הדין כן וכ"כ אש"ז ס"ק ל"ז שכן משמע מהש"ך כאן ונסתפן ל"ז ס"ק כ"א וכ"ל דשם מבואר שהפוסקים לומדו דין בועה מעל"ע מריאה שנשפכה בקיתון ומ"ש אש"ז בריש דברי הע"ג דבגמרא לבאורה משמע דאתמר אפי' בדיקה אנשפכה כולה דווקא וכמ"ם הש"ך ס"ק כ' אין כ"ל דהש"ך כתב כולה דווקא רק ל"ל דהש"ך כתב דעכ"פ בכולה מייבי א"כ ל"ל דלמא לא מייבי הגמרא רק בכולה ואמה קאי הבדיקה לזה קאמר אש"ז דליתא ועיין בק"ה האריכתי בלשון מרדוכי הרשב"א ז"ל בזה והסליחו בסי' ל"ז ס"ק ג' כתב דנשפכה היינו נשפכה כולה כיון לקוחת גדולה כ"כ שנתשבש בכל הריאה שכך פשוטן של דברים דנשפכה בקיתון הייטו בכולה ע"ם וס"ל דאין לדמות דין בועה מעל"ע מנשפכה כולה ע"ש, ולזה אם כדאי לדמות דברי הפוסקים הראשונים שהביא הש"ך ז"ל ובסי' ל"ז דין בועה מעל"ע לאחר עוד בזה: (עח) אז אם • הש"ך ס"ק מ"ם כתב דמשמעות הפוסקים לשמוך אבדיקה בזה ולא כהברכה הכי משהברכה דלא דמי האי בדיקה לאיך דכ"ע ידשו בין לבע לבע וכל סימן ל"ה מייבי מזה כו' ומ"מ כתב אח"כ אין לסמוך על הבדיקה כ"א בהש"מ וכ"ע ע"ם ובכמה"ג בהגהות כ"י הביא ג"כ דברי הפרישה וכתב שמ"ם הוא ומקומו בני ממקה ומ"מ מסיים בה דלא עבדינן מובדא כ"א בהשתא ישראל ע"ם • ולענ"ד יש ראיה דבכה"ג לראות אם יש שוייקי חיוורי שפיר בקיאין ממ"ם ס"ה בסרק י"ד מהל' א"ב הפילה חתיכה לבינה והרשב"א כתב דים שמורה להתמיר אאין אינו בקיאין במראות והוא דעת הרמב"ן ז"ל והומרא ימיה היא זו אין לה שום עיקר עכ"ל וכ"כ הכ"מ יש לחמוה כו' ואפשר שטעמא מעשה דלהבחין אם היא לבינה אין צורך לבקיאות עכ"ל ונראה שאף הרמב"ן שם

סו ריאה שנמס בשרה והי' למים עד שהיא נשפכת בקיתון מראשה לסופה וסופה לראשה ונראית חסירה בין שנימוח כל בשר הריא' (עז) ובין שנימוח מקצת הריא' והקרומי' שעלי' קיימי' בלא נקב ועולה בנפיח' בראוי (עח) אז אם יש הפסד רב וצורך גדול בדבר יש להכשירה ע"י בדיק' אם הסמפונות קיימין שאם אין הסמפונות קיימין אפילו לא נימוח רק סמפון אחד בלבד טריפה:

סז ביצד הבר יוודע אם כל הסמפונות קיימין אם לא לוקחין קערת בסף אחת או כלי בדיל או כלי חרס המצופ' באבר לבן או הנקרא פרצליין רבן לפי שכל אלו הם לבינים ובהירים (עט) ואם לא מצא כלי שמראיתו לבן רשאי ליקח אף מבראי אחר וידקדק שתהא חלקה ואחר שבדק הריאה שהיא שולה בנפיחה בראוי ינקוב אותה וישפוך מה שבתוכה לתוך הכלי ואם נראה בתוך המחוי כמו חוטים לבינים טריפה שמזה נראה שנימוח גם מהסמפונות ואם לאו הבשר בלבד היא שנימוח וכשרה ואין לעשות בדיקה זו כ"א בהקבץ יחד כל חכמים מומחים שבעיר הבקיאים בדבר:

סח אם לא נבדקה הריאה תחילה אם היא שולה בנפיחה (פ) או שלא בדקוה הבדיקה הנזכר ואי אפשר לבדקה עוד בגון שנאבדה וביוצא בו טריפה:

סט אם ע"י שנשפכה בקיתון נראית חסירת ולפי אומד הדעת יהי' שיעור החסרון יותר מרביעית הלוג טריפה (פא) ויראה לי שאין להקל בזה בין בנימוחה כולה בין בנימוחה מקצתה: אם

שהתמיר הייטו נהי יולדה דאיכא איסור כרת ועיין נסי' ל"ח בק"ס שהאריכתי בזה אם ים לחלק בין לאו לכרת ועוד אפשר דהתם לא מיקרי לבן אא"כ היא לבינה ביותר עזה כשלג וכדומה לא בקיאין בזה בקיאין לראות אם ים הם שוייקי חיוורי ואם ימצא הם מראה שטשה לבנן באמת יחמיר וגם לענין מראות הדמים באמה קי"ל סימן קפ"ח שאם הוא מראה לבן אסור ואין לחלק ולומר דשאני התם שאעפ"י אינה לבנה יכול להכיר שאינו מראה אדום משא"כ בזה דכל אשר לבן בו ים להמריף אז"א דגם שם אם טעה לשאול לשאור ממאה ואם היא כמראה נגד שהשמה לבינותו כמ"ם בתה"ד ואם"ה במראה לבן נמור מכשירין אלמא דשפיר בקיאין בכה"ג ומ"מ כל שאין הפ"מ וג"ג אין להקל כמ"ש אש"ז רא' ממהרי"ל בבועה מעל"ע ויטאר שם: (עט) ואם לא • בש"ס אמרינן מייתינן נעיל דקוניא וכתב הערוך קנא פיהם קניא התילהו חרס וסופו מתין אוהו בזכוכית כדאיתא בע"ז וזה דעת ר"ת שחולק על רש"י דמפרש קוניא הייטו שמוטשה בחבר ובאתרתי בזה בק"ה ובאתרתי הכל בש"ד על נכון ושם כתבתי דאע"ג דמשמע מדברי הר"י וש"ע בא"ח שדעתו שעיקר כר"ת בזה מ"מ כתב כאן כלי שהיא שוע בחבר ונגרר אחר לשון הרמב"ם לפי הנראה בבהירות אלא מילתא להכיר שוייקי חיוורי וכל שהיא מחופה בחבר ניכר הטב ומלהא דפשיטא נקט ואה"נ דשוע בזכוכית נ"כ מהני בי' ע"ם ועיין בספתי דעת ס"ק כ"ב סל' ודע מ"ם שוע בחבר אין זה שקורין גלאזירט אלא שחופה בבדיל עיין מג"א סימן תמ"ח ונקמן סימן ק"ח ולפי"ז יותר טוב ליקח קערה של בדיל שראיה לביאה וכן הוא במהרי"ל בשמ"ח הבילו עכ"ל וכ"ל דשם במהרי"ל איתא כלי מחטות שהיא חלקה א"ל כ"ח שוע בחבר עכ"ל ומ"ם מנ"א סימן תמ"א עיין בק"ה מ"ם בזה וביאתרתי שם דברי הרלב"ד והטור בזה ולדינא נראה דוודאי עדיף מפי ליקח קערה כסף אחת שהיא חלקה ביותר וגם היא לבינה אי קערה בדיל וכן אם מחופה בזכוכית נראה לבן שקורין גלאזירט או של פרצלין בהיא חלק ובהיר שפיר דמי אבל אם אין מצוי שם כלי שהיא לבן נ"ל דלא קפדינן אחזותא שגם הטור שכתב קערה מחופה בחבר שהיא לבינה לא כתב כן אלא לזהירות בלבד אבל לא לעכב וכל הפוסקים לא הזכירו מזה ובאמת נ"ע במגד התוס נראה קצת ביותר ברל להכיר שוייקי חיוורי על נבי מראה אחרת מלבינה ע"ג מראה לבן בלפעמים מתתה בהירות לבינה הכלי לא יבינים כ"כ לעיין הבדיקים המשופטים בתוך מימי בשר הריאה ומ"מ אין לזוז מדברי הטור ושאר אחרונים שביארו שבכלי לבן הבחנה מעליותא היא אבל מ"מ הירא דלית לן תיוורתא אין להקפיד בכך ושפיר דמי אף בשאר כלים רק ידקדק היטו חלנים דמהאי טעתא אמרינן מייתינן נעל דקונא וכן משמע מהפוסקים: (פ) או שלא • כ"כ בשמ"ח ובה"מ בשם שולה יאתק וכ"ל בשם מה פוסקים ושיינתי בשולה יאתק ולאיתי שמשה נזדקר לפנינו שהעתיק דברי הש"ך בס"ק כ"ג דמייתי בחבר מבשר הריאה שם בתחה מבואר בפוסקים שצריך בדיקה בנפיחה וע"ז כתב כיון דאיכא רישוהא כו' וזהו הי' סוכר דקאי אנשפכה שלא חבר מזה בפוסקים שצריך נפיחה אמנם הדין דין אמת בכל דבר שהתילה רישוהא שצריך נפיחה ותחתה שבזה הדבר פשוט לכן לא הוצרכו הפוסקים לבאר זה ומ"ש הש"מ שאם לא נבדקה אם הסמפונות קיימים טריפה הוא פשוט ומבואר מהפוסקים ואש"ז מייתי ראי' מלשון הש"ם מנא ידעינן תשמע דבעינן ידיעה גמורה וכרור' דלפי לשון זה אם לא בדק טריפה אך נראה דלפ לפי הגירסא בריש ופ"ם הרי עבדינן ט' נראה ג"כ דאין לפרש לבתחילה מיירי דא"כ מאי הא דקאמר הרי עבדינן דילמא בחתה לא צריך למעבד מידי וכבא דקאמר והוא דקיימו סמפונות הייטו למשוא אם רואין הסמפונות קיימים אגם הם בספרין בקיתון טריפה אלא וודאי דמשמע לי' לישנא דקאמר והוא דקיימו סמפונות הייטו שצריך לידע זה אמת צריך הרי עבדינן וכן כתב בפרי תואר ס"ק י"ג דמשמעות דברי רבא דקאמר והוא דקיימו סמפונות משמע דלא מבשר אלא בחר בדיקה דווקא דהגאה הוי וגם דאין לך רישוהא גדולה מזו וכל דבעי בדיקה אחתה רישוהא כי האי כל דלא בדק טריפה ט' וכן מבואר ממ"ם הב"ח הטעם בחסר יותר מרביעית משום שים לחוש לסמפונות ואין לסם דרך בדיקה וטריפה מספק: (פא) ויראה לי • בה"מ כתב דבנשפכה כולה ים לחתיר אף בחסר יותר מרביעית בנראה מלשון רש"י שכתב ומ"י דקר' ומ"מ אין להקל רק בנשפכה כולה אאז מה שנראה בחסר הוא ע"י המיתו לפי שבשר הריאה ספוגי הי' ולדינא לא מצאתי לבי להקל בשל הוכה כמו שמבואר בדברי רש"י להדיא דהייטו בנימוחה כולה אבל במקצתה מי יוכל לבפים ולידע שהריקן בא ע"י המיתו עכ"ל וכ"כ שם בשמ"ח דאפשר שהוא מחמת חולי אחר ומריפה ביותר מרביעית ע"ם • ולפענ"ד נ"ע דהא גם בנימוחה כולה אין נבוא ואין אתנו יודע על מה אבדה הריאה יותר מרביעית אם מחמת המיתו וא"כ לא נחסר ממנה כלום לו שמא מה שנחסר הוא מחמת חולי שהגיע לריאה ויאבל חצי בשרה ושאריה נמס וקי' לתיס וא"ל דאמ"ג דים רישוהא דהרי חסר לפניך מ"מ הולין החסרון מחמת מיתו דשמחה הוחרה ז"ל דוודאי כיון דאיתרעאי בנשפכה בקיתון ומצוף לזה החסרון אין לומר בחתה הוחרה ועוד דא"כ גם בנימוחה מקצתה נימא הכי ולא יזעתי לחלק בזה בין כולה למקצתה כיון דרש"י ביאר כן בנשפכה כולה משם נלמד גם למקצתה כיון שאין טעם לחלק ביניהם וגם אין לומר שדבר יהא הוא שדרכו לעמוד על מצו בנימוחה כולה א"כ מתת הכיון לשוכין עד כמה חחסר וכוודאי שאין אנו בקיאין לשער בזה ועוד דגם בנימוחה מקצתה נשער ג"כ במקצת הזה בנימוח אם אין בו חסרון יותר מהחאי ובלא"ה אין זה סברא כלל וע"ל דעה אא"ז דדוקא לענין נשפכה כולה כיון

שנתקלקלה

שנתקלקלה כ"כ אמרינן אם איתא בהיר שם נ"כ חולי המלכה ומחסר בשר הריאה סיו הסמפונות נימוחים והי' ניכר בוייקי חיווני וכמ"ש הרשב"א לענין דלא מייבינן שמא ניקב הסמפון משא"כ לענין נימוח מקצתה י"ל כיון בעדיין לא הגיעה להפסד גדול כ"כ ביהא המק בשרה בטלה לכן לא נימוחו הסמפונות אבל מ"מ נחסר הבשר ע"י חולי וגם יש לחוש שנעקו קצת מהסמפונות עם הבשר אלא דלפ"ז לפ אינו נאמר דדווקא בנשפכה כולה יש להכשי' אבל בנימוח' מקצת' לא אף אם לא נחסר כלל מקום שיש לחוש לנקיבה הסמפון כיון שלא נתקלקלה כ"כ לא הגיע הפסד זה למיחה הסמפון (ועיין בשפתי דעת סימן נ"ז ס"ק כ"ו מ"ש על דברי הש"ך בענין בועה מעל"ע דמשמע לי' דנשפכה אפילו מקצתה כו' ועיין מ"ש שם בבילור לש"ך בזה) וגם בה"ש ס"ק מ"ש כתב שיש לחלק בין כולה למקצתה אך נלענ"ד להחמיר אף בכולה דבאמת מ"ש רש"י ותני' ריקנים אין מזה הכרח כ"כ דאוכא למימר דרש"י ס"ל כדעת המכשירין בנימוקה אף ביותר מרביעית וכמ"ש בק"ס וגם יש לומר לפי מ"ש הב"ח בדברי המור לענין ריאה שנימוקה דאתי לאטמעינן בין שהוא מהולדה וכין שהיא ע"י חולי. וכתב אא"ז בס"ק מ"ש אלא כתבו בפנים משום דלא ידענא במה יודע מאיזה דבר בא לה ע"ם ואי"כ ע"כ צ"ל דוודאי יש מומחה ובקי שיכול להכיר איזה היא מהולדה ואיזה היא מחמת חולי ולפי"ז י"ל דרש"י שפירש ותני' ריקנים היינו לדידהו שהיו בקיאין ומכירין אלא מחבר לגוש מבשר הריאה עצמו ומה שנתרוקן היא כשיורי הרלאי מחמת המיחוי משא"כ לדידן שאין אנו בקיאין בזה אא"כ כל שתבר יותר מרביעית יש לאסור כיון דאיכא ריעותא שהרי חסר לפ"ך וכן מצאתי בספר ימין משה בתב אדענא דנשפכה בקיתון והוא שיהי' עד רביעית ולא יותר אם נימוק כו' והך אם נימוק הוא ציון בפ"ע ע"ש : (פב) אם ידוע • כבר כתבתי בס"ק שלפני זה שבה"ש מיקל בנימוחה כולה אף שיש חסרון יותר מרביעית ונראה מדבריו שהי' מקום לסקל אף בנימוח מקצתו אלא שלא מצאו לנו להקל בכל תורה כיון שאין מבואר ברש"י וא"כ אף שבתבתי בסיק שלפני זה שיש להחמיר בזה מ"מ אם אפשר לעמוד על ביאורו מחמת זה ומספקא לן אם הי' שם חסרון יותר מרביעית וזה שנשפכה דקוניא ורלה שלין בו שוייק חיווני באופן שלין לחוש לטמא נימוחו הסמפונות יש להקל אף בנימוחה מקצתה כיון שהרבה פוסקים מקילין אף בנימוקה והסרה יותר מרביעי' וגם דלפי מ"ש הב"ח הטעם בנחרוקה יותר מרביעית לפי שיש לחוש לקלקול הסמפונות וא"א לבחוק ע"ש וא"כ אין הבריאות בזה רק מספק לבד וכ"כ הב"ח להדיא בריאה מספק א"כ בנשפכה יש חסרון אלא במסופק אם חסר יותר מרביעית יש כאן ס"ס ספק אם היה יותר מרביעית וא"ח הי' יותר אימור לא נתקלקל ונחסר מהסמפונות ואע"ג דלבאורה הוי כחד ספיקא אם היה שם קלקול סמפונות או לא וגם אינו מתבאר מ"מ ספק זה אם הי' יותר מרביע' הוי כספק על ספק אי לא על שהרי אנו צריכין לדון בתחלה אם הי' שם איזה ריעותא שיחוה עי"ז שנחסרו הסמפונות ואע"ג דמשמע ממהרש"ל ואתר אחרונים דחסר יותר מרביעית היא בריעותא בס"ע ולא משום חסרון הסמפונות אחינן עלה מ"מ יש לנוף לזה דעת המתירין לענמי בחסר יותר מרביעי' ושרי ובפרט דסברא בלא"ה בהפ"מ וצ"ע דאייריק דאל"כ בלא"ה אין לסמוך על בדיקה שלנו ועיין לקמן בדין נחרוקה ויש ספק אם היא יותר מרביעית מ"ש בזה : (פג) אבל אם • כן נראה ממ"ש אא"ז שאינו רוצה להקל יותר ממה שנתבאר ברש"י ולפי"ז אף דס"ל להקל בנימוחה כולה וחסר יותר מרביעית מ"מ נראה דמודה בחסר יותר מתיבה שהרי רש"י לא כ' אלא הניח ריקנים ולמד זה מלשון נשפכה בקיתון דהיינו שנשפך מראשה לשופה וגם דסברא גדולה היא דחולי האי לא אתרינן אחסר מחמת המיחוי אף זה חולי אבר הגיע לריאה שנתחסר הבשר כ"כ ומריפה וסילבך אף בספק אם חסר יותר מחצי' יש להתיר ומ"ש נראה דדווקא אי הוה מספקא לי' מלה' שמא חסר יותר מחצי' ומרש שמהן לב לבער נשפך ממנה אבל אם לא בא לידע אם חסרה או לא ובין כך נשפך ממנה אין לנו לחזיק ריעותא שנשפך יותר מחציה ויש להקל : (פד) וראה לי • לבאורה יש להחמיר בזה דהא קי"ל בכל דוכתא דספק חסרון ידיעה לא הוי ספק בלל מ"מ נראה לסמוך בזה על אא"ז שמיקל בזה בנימוחה כולה אף בחסר בוודאי יותר מרביעית ונראה טעמו דמיקל בזה לעשו"י שדרכו בקודם לעיזל לחומרא מ"מ הכא כיון דשך דיעה דיותר מרביעי' מריפה בחלוקה היא שוי ולכן אעפ"י שבחרוקל הופס לחומרא מ"מ בנימוחה כיון שיש מקום לומר שאין כאן חסרון בלל רק מחמת שבשר הריאה שפוני נראה כחסירה בפיר סמכינן אחוסקים דס"ל דלא קפדינן אחסר יותר מרביעית בלל וא"כ אף שבתבתי להחמיר בוודאי אבל אם מספקא לן אם הוא ספק חסרון ידיעה כיון שאא"ז מיקל בלא"ה אין להחמיר בזה ומשמע דס"ל להחמיר בזה ואעפ"י שמוסיף ואין יכול לשער בשומד הדעת דספק חסרון חכמה לא מיקרי ספק בלל ומ"ש בפנים וכן אם נימוחה רובה כ"כ בשבטות אחב דרובה בכולה וצ"ל דאע"נ אא"ז כתב המעם שאינו רוצה להקל יותר ממה שמבואר ברש"י ורש"י בכולה מיירי מ"מ כיון דבכל התורה רובו בכולו ונקטו הפוסקים אלי בלא לענין מריפות בכמה דוכתי' וכמבואר לעיל נגי עגלל ה"ה בזה וכיון בק"ס שהארכתי : (פה) אלא בכל • בש"ך ס"ק כ"א כתב דל"ל דנרע חסירה במקום אחד מנשפכה בקיתון וכ"כ מהרש"ל והב"ח עכ"ל ונראה מדבריו שהב"ח והרש"ל אמרו ד"א ולענ"ד כוונת הרש"ל היא לומר דכפי מזיק חולי דחסרון שמטריף אף ביותר מרביעית משא"כ בנשפכה בקיתון אף בנשפכה כולה אין זה חולי המטריף כיון דקיימו סמפונות משא"כ להב"ח דחסרון מבפנים אינו מריפות מצד עצמו רק כיון שחסרה יותר מרביעית יש לחוש לקלקול הסמפונות וכן מבואר בה"ש ס"ק ל"ז וכתב דל"ת לדיעא אם נשפכה רק רביעית ושאר הריאה בתיקונה אעפ"י שלא נבדקה כשיעה דלא נרע מנחרוקה רביעית דלא מקלקלי סמפונות משא"כ לתיקון דש"ל דברביעית אמי אפשר דמקלקלי סמפונות בנשפכה ונחרוקה אין הריעותא מגיע לסמפונות רק דיותר מרביעית היא מריפה בע"ע יע"ש ולענ"ד אפשר דנש הב"ח יודה בזה דלענין נשפכה קיתון זה נרע נשפכה כיון בנשפכה קיתון אף בפחות מרביעי' יש חשש שנימוחו הסמפונות וכדמוכח מדין בועה מעל"ע רק דבנחרוקה קיים להו לח"ל דלא חיישינן לקילקול הסמפונו' כל שאין חסרון יותר מרביעית וכשיש חסרון יותר מרביעית חיישינן לקלקול הסמפונות ואין לנהם דרך בדיקה כיון שחסר לגמרי אך מ"מ יש נ"מ לדינא כמ"ש בס"ק בס"ק פ"ב גם יש נ"מ כמ"ש בס"ק שאחר זה : (פו) שאין מצטרפין • לבאורה נראה דל"מ בין רש"ל וב"ח שבתבתי בס"ק שלפני זה בחס חסר קצת מהריאה מבפנים ונמוח שם נ"כ מקצת יש שם יותר מרביעית בין שיהיה דלעיטה הב"ח כיון דביותר מרביעית מקילנו סמפונות א"כ גם בזה שיהיה מצטרפין לענין זה בחוסנים לסמפונות והרי אין לנהם דרך בדיקה כיון שמקצת חסר לגמרי משא"כ לרש"ל ושאר אחרונים דחסר דווקא בענין וא"ז מרבה מצד עצמו א"כ מצד החסרון אין כאן מריפות רק מצד שנימוח לריך בדיקה אם לא נתקלקלו הסמפונות על ידו בשר ואף בנימוח במקצת לריך בדיקה ואע"ג שיש לומר דאף להב"ח אמי כיון דנימוח מקצת אמרינן דמה שחסר מבשר הריאה לא נאבד מבשר הריאה רק נמחה נ"כ ומחמת המיחוי נראה שהחסרון וע"כ לא קאמר הב"ח דביותר מרביעית מקילנו הסמפונות אלא בנאבד מבשר הריאה עצמו מ"מ הרי כתבתי בשם אא"ז דבמקצתה יש להחמיר דאפשר בלא בא הריקון מחמת המיחוי רק מחמת חולי נאבד מבשר הריאה וא"כ בכה"ג יש לחוש לסברת הב"ח להטריף דמה שחסר ומה שנימוח והיה מיס מצטרפין דגם זה תבוב כאלו אינו כדאמרינן בהמכתם רואין אותו כאלו היינו ואין חילוק אלא לענין שיש לו דרך בדיקה לענין הסמפונות וכיון שיש כאן חסרון נ"כ א"כ אין כאן דרך בדיקה אבל נ"ע דמדברי אא"ז בסמ"ח וש"ם מוכח דדווקא באם החסרון נבד ממזיק יותר מרביעית הוא דמחמיר בנימות מקצתה משא"כ בשאין החסרון נבד ממזיק יותר מרביעית כ"א בלילוף המיחוי ונפי מ"ש הש"ם נמי לחוש לדעת הב"ח להחמיר ואפשר דלא הש לש כיון דהך נופא דמטרפין ביותר מרביעית היא רופפת בידינו אנא בתחב אא"ז דאין להקל בכל תורה וא"כ הבו דלא נוסיף עלה וכ"כ אא"ז בחס חסר יותר מרביעית בע' מקומות דאין מצטרפין מהאי טעמא שאין להחמיר כי אם בש"ם הפוסקים בהדיא להחמיר כ"ש בזה בש"ם מקום לומר שהחסרון בא מחמת המיחוי וכמש"ל לכן ס"ל להקל ולקמן אכתוב עוד בדברי הב"ח בזה : (פז) כמירה • כ"כ בסמ"ח ועיין ממשבלות זהב שם שם ס"ם וס"ל כן אין נימוח במים שאם נוקב הקרום אין יוצא אין לריך בדיקה סמפונות והייני דבר אא"ז וכן מבואר בדבריו בשפתי דעת סימן ל"ז ס"ק א' ועיין בה"ש אם אחבתי בזה והעליתי מדברי הרשב"א בחידושיו ומדברי הרמב"ן שאף אם אין לנו לשפך כמים ממש רק כדונג יש לבדוק בסמפונות ש"ם : (פח) וראה לי • בפר"ח ס"ק מ"ס כתב אם מתם בריאה בנימוק אי בשפכה בקיתון אעפ"י שהיא עולה בנפיחה מריפה שהרי ניקב הסמפון ואין לו דבר בישהוס וע"ל ס"ק י"ח עכ"ל וכ"ל דשם ביאר דמונגא אינו מגין על הנקב שבסמפון ואא"ז בסמ"ח סעיף מ"ס הערוק דבריו בלשון זה ריאה שנימוקה בנפנים ומצא בה מתם מריפה אפילו נמצאת בבשר מ"מ הרי ניקבה אחד מהסמפונות בבריאה לבשר וכיון שאין בשר מגין עליו מריפה כדלעיל סעיף י"ח עכ"ל ולבאורה ל"ל דשם כתב דברי הרשב"א דלא

ע אם נשפך קצת מן הריאה שנשפכה בקיתון ונראית חסירה שאינו יכול לעמוד על שיעורו לידע אם הי' החסרון מחזיק יותר מרביעית או לאו (פב) אם ידוע לו שלא הי' מיהוי בסמפונות בהוך המקצת שנשפך בנון שנשפך לתוך איזה כלי וראה שאין שם חוטים לבינים כמו שנתבאר יש להקל במקום הפ"מ וצ"ג ע"י בדיקה המבוארת למעלה (פג) אבל אם הי' מסופק שמא חסרה יותר מחצי' וטרם שנתן לב לעיין בה ולשער נשפך קצתו ממנה יש להטריף :

עא אם לא נשפך ממנה ורואה שחסר אלא שאין יכול לשער באומר דעתו אם החסרון מחזיק יותר מרביעית או לא (פד) יראה לי שאם נימוחה כולה יש להבשיר בהפ"מ וצ"ג ע"י בדיקה וכן אם נמוחה רובה אבל אם לא נימוחה רק מקצתה יש להחמיר ולהטריף בזה ואם מתפק שמא יש חסרון יות' מחצי' אעפ"י שנימוחה כולה יש להטריף :

עב כבר ביארנו שאף אם לא נימוח רק מקצת מן הריאה בלבד צריכה בדיקת הסמפונות ואין הפרש בין אם מחזיק המקום שנשפך יותר מרביעית או פחות (פה) אלא בכל ענין שנשפך ונימוח מקצתה צריכה בדיקה אם לא נימוחו הסמפונות :

עג אם חסר קצת מן הריאה מבפנים חסרון הניכר ואין בו שיעור יותר מרביעית ואצלו נימוח ונשפך נ"כ קצת מן הריא' ויש בין שניהם יותר מרביעית יראי' לי (פו) שאין מצטרפין לשיעו' יותר מרביעית והרי זו בשרה :

עד אם נתרכבה מבפנים ולא נימוחה ממש במים הנשפכים ואי אפשר לשפכם ועולה בנפיחה כראוי : (פז) בשירה בלא בדיקת הסמפונות שתולין לומר שלא נתקלקלו ויראה לי שאף אם נמס בשרה בדונג אעפ"י שאם נוקבין הקרום אינו יוצא הכל כמו אם נשפכה כמים אלא הוא יוצא ע"י שפיכה לכלי יש לבדוק בסמפונות כמו שביארנו :

עה אם בדק ולא נמצא חוטים לבינים בתוך הכלי שזה הוראה שלא נימוחו הסמפונות ונמצא סמפון אחד נקוב טריפ' בין במים זכים בין בליחה שכיון שנימח הבשר אין כאן הגנה על הנקב שבסמפון וטריפה כמו שנתבאר :

עו אם נמצא מחט בתוך מיחוי הבשר של ריאה זו שנשפכה בקיתון טריפה שאעפ"י שאנו תולין שבאה דרך הקנה לתוך הריאה הרי אין לה דרך לבוא לתוך הבשר אם לא ע"י שינקב הסמפון והרי אין כאן סתימה (פח) ויראה לי שאעפ"י שאין כל הריאה נשפכת בקיתון רק שיש מיחוי בשר מן סביבות מקום המחט עד הסמפון טריפה אבל אם הריאה נשפכה בקיתון והמחט נמצאת בתוך הסמפון עצמו במקום שאפשר שלא ניקבה שום דבר כלל רק דרך בליעתה באה אל מקום זה בלא נקובה כשר ואין להחזיק חשש שמא נקבה הסמפון ותשב אחור כיון שיש לתלות שלא עשתה נקב בלל :

וכן

סייגים בנשפכה בקיתון אמת ניקב אמצון ובשר שימוק לתוכו אין מנין כו' ולכאורה ל"ע דהא שימוקה לאו הייט נשפכה דישוקה שיטו אחסר מבפנים ופסי הו"ל לאתויי מסעיף י"ז שכתב שם אחס אין בשר על הנקב כו' מריפה ואפשר שמיש הוא וכ"ל סעיף י"ז ובכ"ם לפלגו מדבריהם דגם בריאה שנתרוקנה קצת מבפנים ומצאת

עז וכן אם נמצא מחט במקום שנחסרו ונתרוקן קצת מהבשר מבפנים טריפה כיון שבאה לתוך הבשר דרך הסמפון ונקבה אותה ואין כאן בשר לסתום (פט) ויראה לי שאם החסרון אינו סביבות הסמפון והסמפונות הם מכוסים בבשר בריא מהריאה כראוי אין חוששין לה אעפ"י שהמחט עצמה מונחת במקום שנתרוקן הבשר וכן אם הסמפונות מגולים שם אלא שיש נקב בבשר הריאה כתבנית הנקבים הנעשים ממחט זה נראה לעין שהמחט ירדה דרך הבשר לכאן ואנו רואין בסמפון במקום שהיא מגולה אל המקום הריקן או הסקולקל ואין בו נקב כשר ואם נמצאת שם ומקצת המחט תחוב בבשר הריאה ומקצתה אך מקום הריקן או הסקלוקל או אם החוד תחוב בבשר וראש העב שלה פונה אל הצד הריקן רגלים לדבר שבאתה דרך הסמפון אל מקום הריקן ואח"כ נתחבה בבשר ויש להטריף ואם ראש העב תחוב בבשר וחודה של מחט לצד מקום הריקן או שהיא מחט דקה שחדה משני צידי' ואין בה ראש עב כלל כשר שאני תולין שבאתה דרך הסמפון במקו' שהוא מכוסה בבשר ונקבה וירדה עד כאן וכיון שבמקו' הנקב שבסמפון יש בשר לסתו' כשר ויתר דיני מחט שנמצאת בריאה יתבאר בסוף סימן זה :

עח בכר ביארנו סדר הבריק' של הריא' שנשפכה בקיתון ואם נמצא שם כמו חוטין לבינים טריפה(צ) ויראה לי שאף אם אין שם לבן ממש רק כבראה בגד לבן שהוכה' לבנינותו מחמת שנפל עליו אבק טרפה וכן יש להחמיר בכל חוטין הנמצאים ומראיהן נוטה ללובן כמו שיבואר בסימן ל"ח ואם נמצאו שם חוטין רק שאינם לבנים רק שחורים או ירוקים או אדומין או שאר מראות אם הבודק למראה עיניו ישפיט שאין רגילות שימצאו חוטין כאלה במיחוי בשר הריאה יש להטריף שקרוב הדבר שנתקלקלו הסמפונות וע"י הרקבון נשתנו למראה אחרת ונימוחו והמחטיר בזה בכר ענין תע"ב :

עט אם הוורדא נשפכה בקיתון (צא) יראה לי שיש לדין בה כדין הריאה עצמה לענין הבדיקה וע"י הבדיקה של מומחים ובקיאים יש להקל בזה אף אם אין הפסר מרובה כ"כ :

פ אם ריאה של עוף נשפכה בקיתון טריפה (צב) ואין לה דרך בדיקה :

פא זה שהבשרנו בנשפכה בקיתון ע"י בדיקה אין הדברים אמורים אלא אם הליחה במראית מים זכים וצלולים שלא נתערב בהם שום עפרורית או אפילו כעין מוגלא הנמשכת כדבש ואינ' סרוחה (צג) אבל אם המים הם סרוחים או עכורים או טרים או מלוחים אין

ירוקים או אדומים או שאר מראה מה דינו דאע"ג דכש"ם אתריגן שוריקי חיווני מ"מ י"ל דסתמא דמלתא שמיחי הסמפונות הוא לכן אבל אהיל אם נמצא כתין חומים ממראה אחרת חומין שמא ע"י הרקבון נשהנה מראיהו למראה אחר ומצאתי בלשון כס"ג דף קכ"ח ע"ג שכתב מייסיגן לעא כו' אי איה כי' שוריקי סוחרי וודאי איפסקי שוריקי דאתחמו להו ובריפה דסי ניהו סמפונות דידה ואי לי' שוריקי חיווני כבר עכ"ל ולכאורה דבריו סותרין זא"ז שפתח בסומקי וסיים בחיווני ואין מראה לומר דסך ואי לי' אין סיון מוכה שהוא ר"ה ואי ליכא כו' אלא ר"ל ואי ליה שוריקי חיווני כשר דע"כ נלמדך לומר שסיס לו גירסא אחרת ולהיפך מכל הפוסקים ואפשר דש"ס בריאה ול"ל חיווני לו סומקי וכן בסיפא לא אפשר שסומקי היא מ"ס ול"ל חיווני ולכן אם יש שם חומים ואינם כמראה כשר בריאה אלא הם אדומים ל"ע דאפשר שהסמיטות לפעמים אדומין וגם בשאר מראות שמא מחמת הרקבון נשתנה וממראה אל מראה יצאו ומצאתי בפסיקתא זוטרתי פרש' שמיני ז"ל ריאה שנשפכה בקיתון מביאין לה כלי קונית ובוצין אותה לתוכה אם יש בה מאומן הנידים שהם סמפונות אלה בידוע שנתחבו ונפסקו ומריפה ואם אין בה כלום כשרה עכ"ל הרי אלא הזכיר לחיים ומשמע מלשונו דווקא אם אין בה כלום היא דכשרה הא יש שם חוטין יש לחוש שהם הסמפונות ומריפה ואפשר שר"ל אין בה כלום מאומן הנידים שהם הסמפונות דנקב בריאה דמילתא אבל שאר חוטין לית לן בה וכדמשמע מדברי שאר פוסקים אלא הוצרך בדבריהם רק חיווני משמע דשאר מראות כשר גם קצת ראיה ממ"ש הפוסקים בדעת הטור הטעם שלדיך שהיה לבינים לפי שהלבן יותר בסיר ויכר בו עפי שוריקי חווני ואם תשש ל"כ ר"ל המראות אחרות ניכרים עפי אם הקשרה ממראה אחרת וא"כ לפעמים תהיה לבנים לאבן ושוד מכאן לגבי מראה אחרת אלא ע"כ דלא קפדינן כ"א אשוריקי חיווני מיהו יש לדחו' דאע"ג דגם במראו' אחרו' חוטין מ"מ אין לדקדק בענין הקשרה לפי שאין שוריקי חווני ואם אין לית לי' שוריקי חיווני כשרה דהם עכ"ל ולכאורה דבריו סותרין זא"ז שפתח בסומקי וסיים בחיווני ואין מראה לומר דסך ואי לי' אין סיון מוכה שהוא ר"ה ואי ליכא כו' אלא ר"ל ואי ליה שוריקי חיווני כשר דע"כ נלמדך לומר שסיס לו גירסא אחרת ולהיפך מכל הפוסקים ואפשר דש"ס בריאה ול"ל חיווני לו סומקי וכן בסיפא לא אפשר שסומקי היא מ"ס ול"ל חיווני ולכן אם יש שם חוטים ואינם כמראה כשר בריאה אלא הם אדומים ל"ע דאפשר שהסמיטות לפעמים אדומין וגם בשאר מראות שמא מחמת הרקבון נשתנה וממראה אל מראה יצאו ומצאתי בפסיקתא זוטרתי פרש' שמיני ז"ל ריאה שנשפכה בקיתון מביאין לה כלי קונית ובוצין אותה לתוכה אם יש בה מאומן הנידים וגם בשאר מראות שמא מחמת הרקבון נשתנה וממראה אל מראה יצאו ומצאתי בפסיקתא זוטרתי פרש' שמיני ז"ל ריאה שנשפכה בקיתון מביאין לה כלי קונית ובוצין אותה לתוכה אם יש בה מאומן הנידים שהם סמפונות אלה בידוע שנתחבו ונפסקו ומריפה ואם אין בה כלום כשרה עכ"ל הרי אלא הזכיר לבינים ומשמע מלשונו דווקא אם אין בה כלום היא דכשרה הא יש שם חוטין יש לחוש שהם הסמפונות ומריפה ואפשר שר"ל אין בה כלום מאומן הנידים שהם הסמפונות דנקב בריאה דמילתא אבל שאר חוטין לית לן בה וכדמשמע מדברי שאר פוסקים אלא הוצרך בדבריהם רק חיווני משמע דשאר מראות כשר גם קצת ראיה ממ"ש הפוסקים בדעת הטור הטעם שלדיך שהיה לבינים לפי שהלבן יותר בסיר ויכר בו עפי שוריקי חווני ואם תשש ל"כ ר"ל המראות אחרות ניכרים עפי אם הקשרה ממראה אחרת ומ"כ לפעמים תהיה לבנים לאבן ושוד מכאן לגבי מראה אחרת אלא ע"כ דלא קפדינן כ"א אשוריקי חיווני מיהו יש לדחו' דאע"ג דגם במראו' אחרו' חוטין מ"מ אין לדקדק בענין הקשרה לפי שאין שוריקי חווני ואם אין לית לי' שוריקי חיווני כשרה דהם

כ"א לבינים נם י"ל שעיקר הטעם משום שהלבן בסיר יותר וספיר יכולין לסבור על ידו כל מיני מראות ואדרבא עפי ניכר מראה אחרת ע"ג מראה לבן וכמש"ל בס"ק אלא דגם מראה לבן ניכר בו עפי מחמת בריאתו ומ"ת מדלא פירשו הפוסקים דיש לחוש בכל המראות נראה דס"ל שאין חוטין שנאתו לבינותה דלא מחזקינן ריעותא ואתרינן שהכשר נקב קלת ונשתנה לחוטין כאלה ומע"ג דאם אלא בדוק מריפה מ"מ אי בדוק ולא אפשר חיווני אין לחוש ומ"מ נראה שאם הבודק למראה עיניו ישפיט דלא אבחה חוטין כאלה לסמוך במיחוי בשר הריאה אע"ג דלית לה חיוורתא אלא מראה אחרת יש להחמיר כי קרוב שדבר שנמוחו הסמפונות ומחקלקלו ונשתנו וכבר כתבתי לעיל בס"ב והפסיקתא שפשיטא דבריהם משמע להחמיר : (צא) יראה לי כן נראה פשוט שדינם כדין הריאה עצמה שהרי בסימן ל"ז כדין בועה מעל"ע כתב בועה שמחת הוורדא במקום הדק מריפה משום הסמפון ע"ש א"כ כ"ש בנשפכה בקיתון ואף מהרש"ל שם לא קאמר אלא שאין להחמיר בוורדא יותר מבריאה עצמה כיון שכתה בלוטים מבפנים בחסרה הוורדא כו' אבל עכ"פ יש להחמיר בזה כמו בשאר ריאה ומ"מ אע"ג דבריאה כתבתי בשם אא"ז להחמיר אלא לסמוך על בדיקה כ"א בהפ"מ לאפשר דבוורדא קל עפי מעשה שכתב הש"ל הא יש מבארין אף בחסרה ממש (ואעפ"י שאין ענין הריאה לנקובה וכאן מחמת שפופה ליקה וגיעל אחיזן עלה ונקובה הוורדא אי ניאלה לכ"ע מרפה ומ"ש בסימן ל"ע) וכאן כתבו דוב הפוסקים הפדיקה בחסר כמש"ל ס"ע לכן יש להקל בזה לסמוך על הבדיקה אף בלא הפסד גדול :(צב) ואין נס' כן נראה לענ"ד דאף בריאה על עוף אינ' מריפות בנשפכה בקיתון דאע"ג דאין לריאה על עוף מ"מ מתשמה יש לה וכן מצאתי בשו"ת היעב בית יהודה סימן למד בענין בועה בריאות של אווזות ובוודאי הם מע"ע כי הם דקים מאוד והשיב דמריפה וכמ' נ"כ דקר מריפות דחיוור לוטה אין לה אבל אחר מריפה דריא' יש לה וכ"כ אא"ז בשמ"ח ס"ס ל"ה דמריפות הריאה הנאים מחמת עקיצת הריאה והסרון מיכים גם בעוף רק שא"ל לבדוק אחריהם דלא שכיח בהם עכ"ל ועיין מ"ש שם בזה ופשוט לענ"ד דאע"ג דבכהמה נהגינן להקל בהפ"מ ע"י בדיקה בעוף לא מהני בדיקה אלין אחר אחר ולכן אין לה דרך בדיקה אם הסמפונות של ריאה הבעוף שוריקי חווני אז נוון אחר ולכן אין לה דרך בדיקה : (צג) אבל אם הי' הרי' כ' נבי העלאה נמחים דעכורים וסרוחים מרפה וכ"כ הרמב"ם דין זה לענין בועה ואסור הפרוק דבריהם כאן לענין נשפכה בקיתון ונק"ם פארכתי בדברי הפוסקים בזה ומכלל הדברים שנעלמו אם חשבתי לתפשם דעת הפוסקים שהתירון ודעת הקילין הנה דעת הרי"ף והרמב"ם וכן מהרי דהרי רמב"ן בחלחמות ונם כתב כן בשם ר"ת ז"ל וכן נראה דעת הה"ג והתוספות ולפש"ד מפשט הרי נם דעת הה"ם וכן פסק הב"י בש"ע בהפרש בעכורין וסרוחין ודעת הרא"ש והרשב"א והרמ"ם והר"ן וכ"ם נם' ליהם לדרך וקלת מפשט כן מהפרוך וכפש"ג והרוקח וכ"ם הכ"ם ג"כ בשם

בסמ"ק וכן היה דעת הרשב"ן בספר יכין שמועה וכן דעת הרשב"ם בחומש וכ"כ בכל בו בשם הר"ר בן לוי ז"ל וכן הוא דעת הרב"ל בס"ם סימן מ"ה וס"ז לקבל בזה וחא"ז רמ"א כתב בסא"ה דמי שהוא בקי בבדיקה הסמטות יכול לסמוך עליהו בהפ"מ ולענין טושות הקיל בסי' ל"ז בשתם וכתב הש"ך הטעם דשתי הלכה בדיקת סמטות ועיין בספר תמים דעים להרא"ד כתב ג"כ שדעתו ליפה לקבל אלא שאין בו כח להתיר יע"ש ולענין הסנהג כתב בשמ"ח וכת"ם שבמדינה אלו מקבלין לקבל טושות וכן יש לסמוך גם בנפשבה לקבל עפ"י הבדיקה כו' ומ"מ כתב שצריך שלא יהיו עכורים כ"כ עד שלא להבחין אם יש עתה סמטות ובתחלה לליכה מהנגה דעת אח"ז להתיר בהרי"ף וסייעתו ובשם הרי"ם כתב שבארץ ישראל נהגו בהרי"ף והרמב"ם נבי טושות וכ"כ בשמו בשמ"ח רים סימן ל"ז וכתב בת"ם שם וז"ל כתבתי זה שלא שיו מנהגם ע"י מי שהחרוגים ידע שמנהג חדש הוא ואטותיהם נהגו בו איסור ולולי בשם לחזור לאיתנם הראשון דלאו מנהג פשוט הוא עכ"ל והנה לא הי' לפני אח"ז ספר כמה"ג שתמה על הרים"ם בזה וכתב דלפשר שהוא ידע אחז מקום בארץ ישראל שנהגו כן אבל בקונטרנטינא ובשאלוניקי נהגו להשיר וכתב בל"ל שם"ם הוא רים"ם שהי' כתוב בא"י והוא ר"ת בארץ ישראל שמהגים איסור עפ"י הוראת הר"י והמדפיס טעה וכתב בארץ ישראל ע"ב בסימן י"ו בהגהות כ"י ס"ק ל"ט וכן משמע לפענ"ד בבא"י המנהג לאיסור מקומות הקרא בוחני הילדים שחיבר הגאון הקדוש מוהר"ר ישראל נאנגה עפ"י חכמות ודעם בס"ם ספר ישן משה ז"ל הבעבוטות שנמצאו בהם ליחה ומים שהם כרוחה ומים הרבה ועכורים אסורים כו' וכמה"ג סימן ל"ז בהתיר עוד בדבר שלעפ"י שבמנהגי קונטנטינא המודפסים ליחה שנהגו לאיסור אין זה אלא שמנהג קדום הוא שם לאסור בן מדברי מהרי"ל וע"ש וכן בספר מעם יוסף כתב בשם מנהג שלונקי להתיר: (צד) ויראה לי כדבר בתבתי בס"ק בלפני זה בדברי הרי"ף והרמב"ם ועוד פוסקים הרבה אמרו לענין טושות והאור הענוק הדברים בענין בנפשבה ובק"ה ביאורתי בלעד בן מדברי הרא"ש ולענ"ד אף ע"פ שבתב אח"ז שלפי מה שנהגו להקל בטוש' בעכורים אי הוה מחמירין בנפשבה הוי הרמי דסתרי אהדדי ע"ש מ"מ באחרונה דנסיני לאסור בטושות עכורים ומכעירים בנפשבה מנהג וכמ"ש בחוק בק"ה מדברי הב"ח וכתב"ג ואח"ז בת"ם ומנהגנו שם לחלק בין בך דנפשבה לטושות לאסור טושות לבא מלאת גרע דאסור בעכורים וסרוחים מבא"ר נפשבה וע"ש ומב"ם אם נהגו להקל בעכורים אחמת מיחוי הבשר קצת וכמ"ש בדברי הפנים מאירות בהשובה ח"ב סי' ק"ב ע"ש: (צה) אף במקומו' בק"ה סוכתתי מדברי אח"ז דס"ל לאות לדעת הרא"ש והשור הסוברי' בדברי הר"ף והרמב"ם דכל שנעבר אעפ"י שהוא ע"י מיחוי בשר מריפה וע"ש שבתבתי אפי' הטעם שכתב הרמב"ן דבעכורי' אי"א לבטל הסמטות אי"כ בכה"ג שאינם עכורי' כ"כ ואם הי' שם שוריי"ק מזורי היו עכרי' אין מקום להתיר ואפילו אלה לפי טעמ' משום קלקול הקרוב ג"כ אפשר דעכורים ממש בענין ואם אלא אינו עומד להתקלקל ע"ש וכיון דבלא"ה אין מקום להתיר בנפשבה כ"א בשפ"מ וא"ג אחמת שצריך בדיקה הסמטות אי"כ יש לחקל בזה ג"כ ולומר דנכה"ג אלו עכורים מיקרי: (צו) אבל אם הי' כתב בשם הרשב"א בחשובה בכוליא שהיה בה מים מרלה בדבר אחר מיחוי בשר הוא מ"מ נרלה דזה נאמר לענין הכוליא דאפשר דמיחוי בשר הכוליא היא בדבר אחר מ"מ נרלה הדבם מבא"ר מיחוי בשר הריאה אינו בדבר אחר הדבם וא"כ הם בעכורין אחמת עצמן ומתולדה שבא אחר מתולי המפסיד והעומד ליעקר בעקוב דמי וכמ"ש הרשב"א נבי כוליא והלבד אעפ"י שאפשר שבוריי"ק חיוורי הי' נכריס מ"מ בפיר"ם להתמיר בזה מעשה זה ועיין בק"ה מ"ש בזה על דברי הפנים מאירות ח"ב סימן ק"כ ושם בתבתי דהמ"א ס"ל דכל שאינם עבים ועכורים ממש המרלה אינו מזיק כמ"ש הש"ך סימן ל"ז ומה שהרשב"א מחשיבו לעכורים הוא מצד מיחוי הכוליא וס"ל להפנים מאירות דלהרי"ף והרמב"ם אין מחוי בשר בכלל עכורים ולפי"ז נפ הריאה יש להבשיר אבל נפי מ"ש שם ז"א כיון שהמים מהפסנו ע"י מיחוי בשר לגוון הרבומי דעכורים דמי והרי הן כמעין נרפס והכוונה דנפשבה בקיתון שאני שהם לגולים ממש ולא נשחט מרלותם ממחת המיחוי מבא"ר מרלותם ע"י המיחוי ומה"ם אפשר שזה הסיבו מרלה אינו מחמת המיחוי הבשר הריאה רק מצד עצמו ומרלתם: שבא מחולי המפסיד דאע"ג דמדברי הרשב"א מבמע דאי אלו מיחוי בשר בעכורים דמי ומרלה זו ע"י מיחוי בשר הכוליא הוא לא הי' המים אלו סוברין בה ס"ל דכוליא שאני אפילה דם והמים שבתוכה הם מקבלים בבע זו שלא הבבע הבשר לאמה שמתוה המבואר שם מבא"ר שם הריאה אינה הרי"ף והרמב"ם אין לנו להקל אלא בתה שהיו בפנים הייב ריאה שנפשבה בקיתון ובמים לגולים דווקא מבא"ר בשנתהה מרלותה שהבבבמו פגיסה ואפי' מימ' דנה ע"י מחוי בשר הריאה הם נעשים בבבמו מ"מ אין להקל במקום שהמנהג לאסור בעכורים: (צו) ויראה לי הם שישר סרוחי' ומעטי' ומרי' לא אחפרם בכל בפוסקים ואין לדמות זה לאלו דאיתא בש"ס סימן ק"ס פיס מלוחים או סרוחים או מרים שאין הבלב יכול לאחות מהם פסלין לענ"ד אעפ"י שהם כעכורים לענינה כו' דשאני התם דמעיקרא הני אתקון לבע"י בעי מים שהם לאוים בהתיה בהתה בתמ"ם הרמב"ם פ"ו מהל' ברכות ה' דברים פוסלין אח המים שיטי מרלה ונלוי ועשיה מלאכה והפסד בטונע אה הבהמה לשתות מהם כו' וכ"ב הרא"ש פ"ב ממסכת ידים דהני מקון רבנן בלא יהיו כעכרים לגמ"י אח"כ לאוים לשתיה בהמה תמא"כ כאן אפשר דלא בעינן כולי האי אלא כל שילאו מאחר מים ומבנים בהם עשם מר לו מלית קלה לו קלה סרחון זה מורה שמחמת לקותה הוא ועתידין הקרובים לו בהמשיטה להחקלקל ורא"י לדבר מעכורים דהתם אמי הלית מלחה בשתיה בהתים ומ"מ כ"ד דעה אח"ז דכל שבתערב עכורים קלה מיקרי עכורים וא"כ י"ל דאף לענין סרוחים ומרים ומעטים אף במקלה סני להו וכן נראה נ"כ ממהרי"ל שכיולו הפוסקים וספרי הבדיקות שלכתוב לקמן ס"ק שבתבו אלא יקובי בסכין שמלא המים ולא יעשה ביד שהאצבע ימרכם ובוודאי בלין הסכין עובה אומו מלות שאינו נאכל מחמת מלחו לאדם ובהמה ואצבע אמי אינו ממרר רק פורחה לבד ואפ"ה הזסינו בך אלא יבא להמרף אלא בדקמתה זה ונם אין נראה לומר שבתבם היא אמת הם מלוחים או מרים קלה והסכין או האצבע יגרום להם שינגים בהם טעם מר כ"ב שאינם ראויים לשתיה הבהמה ומ"מ נלענ"ד דבעינן אלא יהיו ראויים לשתיה אדם דאיתא בש"ס סימן ק"ס פיס מלוחים או סרוחים או מרים שאין הבלב יכול לאחות מהם פסלין לענ"ד אעפ"י שהם כעכרים לענינה כו' דשאני התם דמעיקרא הני אתקון לבע"י בעי מים שהם לאוים בהתיה בהתה בתמ"ם הרמב"ם פ"ו מהל' ברכות ה' דברים פוסלין אח המים שיטי מרלה ונלוי ועשיה מלאכה והפסד בטונע אה הבהמה לשתות מהם כו' וכ"ב הרא"ש פ"ב ממסכת ידים דהני מקון רבנן אלא יהיו כעכרים לגמ"י אח"כ לאוים לש

לו ליי ולא אסיר יח ממילא דמתחת הך הוכחה נופלת מוכח דאף אם הם מלוחין אין הוספין להם ,ומהרי"ו ומהרי"ל כתבו דיום נכי טוי דסמיכי לו בספולי מתחיכין כמ"ז בזה צריך נ"כ אלא יסיו מלוחים לו מרים המסחבר ליה אזהו בכללי עכולין וסרוחין לו מעשה דכתיבא לעיל לפי אמלן בקיאין בין ליי לו לא ונכון נראה כמ"ם דאגב ח"ל לבדוק אח"ז אין להחמיר בכח וכמ"ם אח"ז בסוף ס"ק ל"ט דיש לסמוך אהרשב"א וסיעתו עכ"ש בהא כו' ע"ש :

(צט) וראה לי · דברים אלו כתבו הפוסקים בשם מהרי"ל ומהרי"ל מזלגי בשם תיקון הזכח ומעגל"ד אות"ע שכתבו שהכיון והאגבא מוחנים מעם לענם זהו רק לזסיכות בעלמא לענין לכתחלה אלעמיס חפסר מיקלקל מעמו ויפסיד אלא כדין אבל מ"מ אין לתלות בזה נהקל אם מלא לוחה מרים מלוחים לו מלוחים ע"י מעמים באגבא לו בסכין ונאבד לו נשפכו לארץ ואח"ל לעשות טוב טעם אין לנו לדון זה כאלו לא בדק כלל ואבדה להקל אלא כיון שעשה ומלא כי מר לו מלית הוא אין לנו לתלות בתה דבדק בידה לו בסכין להקל ודי לנו לסקל באם לא הכפיק לעשות כלל כמ"ש בס"ק בלפ"ז : (ק) ולדך · עיין לקמן סימן ל"ז שהבאתו שם דברי הר"ן מ"ש קבלה על טוטת של מ"ז כו' והחמרומים מהבולקים ע"ז וכן הסכים בת"ם שם והעלימו שם אלף שבחב אח"ז דלא אזלינן בתר רובא בזה הייטו לענין לו שם עכומים וסרוחים אלף שים כאן רוב מ"מ י"ל שמא לא נבדקו כהוגן וכמ"ש מהרי"ק דאין לא בקיאין והבקי מכיר שהמים לא זהו בעיניו וע"י אחרים יכורר גם אלו מבא"כ לענין מעיתה בפה נראה דלא סיך זה ואפשר שגם אח"ז ידע בזה ע"ש ולענ"ד דאפילו היתה גבי טוי דכשהי שהוא מדינא צריך לבחוק כולה מ"מ בטועה באיזה סמוכה במקום שהנו איסור בעכוים יש לסמוך ע"ז לסקל כמ"ש בר"ם ל"ז ומב"ר בל"ד דהפסה בקיאון וקיימו אפשרי אם נפסקה בכמה מקומות בריאה ובדק הרוב ומצא שם גלולין ואינם סרוחים אבל מ"ל לחוש לאחרים ומלוחים שהרי כתבתי לעיל ובק"ה שי"ל דאף הפוסקים שהחמירו' בטועה בעכוים י"ל דהפסה מודו לסקל ול"ב כ"ש בזה אבל מ"מ נ"ל דעכ"פ צריך לבחוק כולם ולראות דלא עכירו וסריחו ואם בדק הרוב ומצא שם גלולים ומתוקים ושוב נתהבה בריאה ולא בדק הפאר לגע"ד דבכה"ג יש לסמוך להקל כיון דרוב האחרונים מתירין בלאים אלא דלא מסכתא לבאי דיאת הבא ודאי צריך לבחוק כל המקומות הנפסכין שבריאה לאוך כלי אחד לראות אם ימצא שרייקי תולעי וח"כ מתילא יבדיל בין מים למים ודע אם הם עכורים ואעפ"י לתפסומי ע"ד הזרו' לא כתבתי בפנים אבל אם לא בדק לראות אם הפסולות קיימים רק בכוב לבד נראה שם להסרוף כמו בנפסקה כולה בקיאון ולא שפך ממנו לאוך הכלי רק הרוב לבד אלין בדיקה זו מועלת לה וכן בכל הוכחי' שצריך בדיקה ולא בדק רק הרוב פעמים אינו מועיל לפי הפסק נופל על כ"א בפני עצמה וכמקום אחר אבאר בזה : (קא) נוהגין · הרמב"ם פ"ח מהל' מחוסה כתב דחבר מנוף הריאה הנעש"י בלא נקבה ס"ז חבר מין הלוחה ובריאה והסור בשם בעש"ע כתב להבאיר וזה דעה הנוספות ובק"ה הארכתי ובברתי כל מיתה הפוסקים בזה ולדיעה כתב מהרי"ו בבדיקות לחלק בין כ"ף כפופה לפסומה וכ' הרמ"א שכן הרמב"ם והגה בעמה הדבר למה קדמוני' אחזו מיעור לדבר כ"ף כפופה וכתולדל נבוכו הארחונים ואין בהם מגיד זולת מה ראו על ככה לחבדיל בין הנוגע כפופה לפסומה ומהר"ן מבואר דדין זה לענין אם הפסרון בפשוטי בריאה ותוספין לבמשוטה או לפי הפעוקין לחוקין כו' ע"ם והפ"ח כתב ג"כ הטעם מבוא הנמשוטה בפפסרון בפשוטי כ"ף כפופה ובק"ה הארכתי בזה הרבה בדעת האחרונים אבל בתמצא בריאה והפסרון עומד על רוחב הריאה ומקוף לה תוכו בכ"ף כפופה ג"כ מהנין להתרף וכ"כ בתה"ב ואעפ"י שבעמים בל הר"ן לא מייבי כ"א בפשוטי כמ"ם בפת"ה ובפ"ה ס"ק מ"ח בבתמצא בריאה אין עשה מבואר לבתריף כ"ף כפופה מ"מ כ' הקבלה אבותיו מורם היא ומיהה לא חזוב עכ"ל ובדבריו כן הוא בתעפ"י בגלה לנו מעם הנמנהג הזה לבם ליתחלל אם הייבם בדיאים כו' ובוה ה' דבר בם ואלתה מעם לדבר ע"ל הנמחר בספר הגאון הקדום מבלה עמוקות בחיבורו על הטורה הה' מ"י בתיבה יד וחכיתי לבוליאו לאורה לזכות לת הרבים ובדפ"ז בק"ק לבוב בזה הקבי"ה לפ"ק ובדברי קדמו בתוב בפרשת בלק על פסוק ויסקון לה כפיו וח"ל והנה במסירת לחם נפשו בשעת ק"ם לעמיה עושה יחוד לעיבא בסוד כ"ף פשוטה כ"ף כפופה וח"ם כך עלה במחשבה בדרדים הלר"ו ז"ל לכן בראה בלא מתקיימה מחבתו ויסוק הם כפיו בפושל כפיו עקה רבע מי יעל' בסר ה' מסרי' נפשו לעיתה ומי יקום במקום קדשו בל קיומו הנם לעיל' אז הוא נקי בפים מתקן כ' כפופה יביע כפיך כי תאכל בתבו האחרונים סימן בל בדיקה בבשרל כ' פשוטה אלי הוא בריאה כ"ף כפופה עדיפה והטעון כי כ"ף פשוטה הוא במקום החיים ה' עילאה ביום לכן הוא הבהמה חי' וכבירה אבל בפשרל כ"ף כפופה הוא עלמה דמותה הנגי' יורדת מוה לכן מריפה ז"ם יביע כפיך כי תאכל אם לתה תוכו בסוד אלנו ריעים שהוא ז"ווג העליון לא תאריך בשולם הזה וטוב לך לעה"ב עכ"ל ועתה אקח עניך ולאה מנהגם בל ישראל בל מה אדעיהם הבבשו ויסורותה בהרבי קודם להבדיל בין החיה שתאכלה וכין הטר' אסר לא תאכל ואיכלך אעפ"י אדעה כתה גדולים להחיר ומהרש"ל כתב שהוא הבל ורעיון רוח דמה בבך המחזי בכ' אותה הו"ל ידבת בדרי האמי כו' והייטו אפי' בפשוטי ומב"ם בתמצא בריאה מ"מ אין לזוח ממנהג ולקמן יבואר בזה : (קב) בלילה · רמ"א בהג"ם בתב אם יכול לסיים בגומא ההוא שבאגבא בגדול ואם בתב בה"ם דלתבאר נפרם להקל הבלים הסרון צריך לסיום עמוק בעוכי בגדול ואם בידיה לו בתחתיתם לוא עמוק כ"ב אף בבגג הכ"ף עמוקה הרבה לא הוי חסרון אבל מלבון

הד"מ והבדיקות נמדמי בהבוונה אלא מיקרי חסרון כ"א בשהחסר בעיקרה כל בלגן (ל"ל שהיא מ"ם וא"ל כל חלגו וכן הוא בדפוס הנני בזחלקות) מחזיק מישור אגבא בגדול וא"ל שכן כוון רמ"א בהג"ם וכן יש לפסוק להחמיר עכ"ל בס"ז מ"ז והגה מ"ם בעוכי בגדול ל"ע דהא רמ"א נקט חד ליבי' בין באמצע הריאה ובין בספולי הפעם בא"מ הר"ן וסב"ח ולא"ז מבוה הפמוטה והמישור לענין הפמוטה הוא בתוחב בגדול ולא בעוכיו וכמ"ש לקמן ס"ק וא"כ אוך נקט חד ליבא הכא והכא כיון בלענין הפולי הפישור בתוחב בגדול מן הפולי ולענין אמצע הריאה הפישור בעוכי בגדול בעוק וגם כי תוחב בגדול הוא יותר מן בעוכי בגדול לענין וכ"כ בת"ם סימן ל"ה ס"ק ל"ד דא"ל דאמצע הריאה ולדי חד מישורא הוא העוכי בל אגבא ונתבו דהא חזינן דלאו הכי הוא ולבאורה י"ל דמ"ם בלן שוכי בגדול הייט בתבו כמ"ם בת"ם שם סימן ל"ה אך לשונו בכתב צריך לסיום עמוק בעוכי בגדול מבמע הר"ל שיהא עמוק לתוך בשר הריאה כדי בנים לתוכו בגדול בעוכיו וא"כ אין זה ענין לפישור בגדול בספולי דשם לא שייך לתבוד בעוקו בל גומא בעוכי כיון שהוא בפיולי וגבנם מעל"ע וגם שם הפישור בתוחב בגדול מבוה הפמוטה אך י"ל דאע"ג דבפי מה דס"ם בעמערין בעיקרה בל הגג והחתיה בל הכ"ף יהי' בהם בתוחב בגדול וא"כ הוא חד מישורא עם החסרון בספולי והבאת לפי"ז נ"ל דלא בעיק שיהי' עמוק בעוכי בגדול מבמע הר"ל דאם בה"ד דבר לבתריף ובם נ"ל לפי מה דס"ד שיהי' עמוק בעוכי בגדול מ"מ צריך לסיום תחבו נ"כ בגדול כדמבמע ליבא מיבול לבגיע בגומא אגבא בגדול והייטו אף בתוחב דאל"כ הקבה בתה דמסיים וכן יש לפסוק להחמיר ובלאורה הוא תומרא דאחי לידי קולא דלסיום קבא אפשר דא"ל לסיום רק עמוק בעוכי בגדול אבל מ"מ יוכל לסיום בהחסרון אינו רחב רק בן בק אלף שיעוף כל חלגו אין בלן בתוחב בגדול מבא"כ לתלי דמסיק דע"י לינוף צריך שיהי' רוחב בגדול מבמע דאם אין בם בגדול אף ע"י לינוף בגון שבו החסרון הוא בק בבר אף שיהי' עמוק בעוכי בגדול וא"כ לפיום זה יש קולא בכה"ג לבן נ"ל דגם לפיום בבא אבל בעוכי בגדול ומסיק דאינו בן אלא הפיום בע"י לינוף כל חלגו שהי' מחזיק מישור אגבא בגדול והייטו בתוחב בגדול אבל בעוכי נראה דלא בעיי לינוף כל חלגו בא"ל שהי' דאם הגג עמוק מבמע על הרוב לעוכי אגבא ובתחתיתו הוא נ"כ עמוק מבמע ואם הייטו לוקחים הבבר החסר מבלן ומבלן והייטו מלמים זה ע"ב זה הי' עוכי בעוכי אגבא בגדול ובריאה דא"כ אינו חד מישור עם הפולי כמנ"ל וגם דאין מבמע לדבר לגבה כה"ב עוכי בגדול דוס ושוכי מחה ולא מליב לינוף רק לענין הרוחב בגון בלגלא ובלבלה וכדומה וגם אין לפרם מ"ם בהיטוף כל חלגו הי' בהמחוד הוקבה הל הכ"ף בפופה ויהי' אוכל בהיקף בהוכ אגבא בגדול דז"א מדא דאחרי לא דמי בפישורא דבספולי ושוד דבבל הי הא וודאי הו"ל לבבה דאוכ אגבא בגדול ואיכו לפסום וגם דאין זה הומרא נגד פיום הראשון דלפיום הראשון מ"ל בהיקף בלאוכ בלאוכ הגבול וגם דלבון מחזיק מישור אגבא לא מבמע בן לבבה על האוכ אלא על בהוכ בתבו בבתבו דאל בוחב בגדול קאי ומ"ם אח"ז שלמד בן מלבון הד"מ והבדיקות נראה דמבמע לי' הבי ממ"ם בם וכן ראיתי מעבה בזה ובעבו אם לא הי' בחסרון תיקון הבדק בבהב ואם חבר מגופה בבשלה ואותו חסרון עמוק בהאגבא בגדול וכו' מ"מ מבריפין מבוה מגבא ולא לפי מנהג הבמרפין אין נ"ל לאסור אח"כ הי' בחסרון עמוק אגבא בגדול מבמי לידי החסרון אבל אם הוא מגד ל' עמוק אגבא בגדול ומגד הבני אינו עמוק כ"כ נ"ל לבלבה דבבר ובעמא עיין בתה"ב כו' ובמה"ב בם בתב ובעמא דעבוק אגבא מגאתי בהגהות יבוקה וגם בהגהות רמ"א שבהב אם החסרון הוא בעומק אגבא בגדול אזי נקרא חסרון והר"ן בתב בעמא דעומק אגבא מבוה בעגב בהפבוו' וקב' מה הבם יש בהפבוות כיון שבגרא בן אלא נ"ל בעמא בבל פגומ' שהיה עמוק אגבא נקרא רגיל ואיו פוסל בריאה ומה שהוא עמוק אגבא הו"ל אינו רגיל ופוסל בריאה וא"כ אם אינו עמוק מבני גדלי' י"ל הפוי רגיל ובבר דהא בעש"ע מבבר הבל עכ"ל ודברי התבה"ם בהיקון הבדק הבעיק נ"כ בזבתי עוכי' מבואה מלבון זה דס"ל דמבעריון בעומק וגם צריך לסיום עמוק מבל לד בגדול בדס"ד דאח"ז אבל לא בתבאר בדבריו בבעריון בתוחב בגדול או בעבו ואבאר הר"ל בצריך לסיום עמוק לתוך הריאה בתוחב בגדול ובלתמה אם"ם בבם הרמ"א אם החסרון הוא בעומק כו' הבה בתמ"א לא בזבר לבון עומק בלל וגם בראה למעיין אם בתה"ב ומה"ב דס"ל דבר מיעור בגדול לענין בפולי אינמר והוא ס"ל בים להחיר בבפולי לפי אלין טפל עליו לבון בתוח כ"ף בפופ' כו' בעיקר אתה לא נקר' אלא על אם חקיקה הילכות וקיום הבוטה חוזק' מבא"כ בבפולי אלין אם הוך כו' אלא בהמנהג לבתריף בדס"ל לבתמה"ם ובזה ס"ל דבעיון בישא עמוק בבאגבא בגדול דאל"כ הו"ל בגיל ומבמע מדבריו אם בחסרון בתמצא בריאה בכ"ף בפופה לא אינפת לן בעומק בגדול בלל מבוה בגדול הבעומד בתמצא בריאה דרבו לבות ע"י חולי וכיון בהבבר הבריים הבעומד הוך החסרון לקי מג' לדדי' אינו מעלה אהוכה כו' אבל בפולי אם אינו עיוק בגדול הוא רגיל ודבבו בבך ומתריב מבבה בן מבולדה ע"ם וכ"כ בק"ה בתבוה לענין חסרון בפולי אחומרים הבוהרים הבינים הבינו ע"ם בבתבתי בן מבבה ע"ם ועכ"פ מה בגראה מדבריו בעיעור בגדול לענין בישאי אינמר אין נראה בן מדברי האחרונים בחבבים דבבי הרמ"א דמיבי.

דמיירי גם בריחב סריאה ואפ"ס כתב אם יכול להיות בטומאת שהוא אגודל ובאמת לענ"ד דוחק נכבד דברי רמ"א סב"ל ע"י ליכוף וגם מלבון הד"מ והבדיקות אין ראי' כלל דערלאה דהתם מיירי בפשיטי ולכך איתא שם אם יכול הפנים כו' ואדרבה אם נימא הבדיקות דמייתי רמ"א לא מייתי בפשיטי פשיטא דמשמע מהא לישנא דלא חזי לאגמרוסי חסרון בלמעלה ובלמטה יחד ועכ"פ במקום אחד צריך שיהי' המקום פנוי שיוכל להכניס אצבע בתוך

דכלה"ם רבו המכבירים בחסר סמכין להקל בזה אבל בלומא לו לומא שנתפללה בעומ' אלא שים בם להם בוהם מ' כלומבע אלא אין להמריסו מעמם יתרת מנבה דבורם מי תעיב כתבא מ"מ אם נתרחקו זה מזה קלת ב"י נפיתה ומלהה שים חסרון ים להמ' כמ"ם בעיבום דברי מהר"ן דמריסה בכה"נ וגם אלא"ז ומס"ב מודים בזה דהא לא שייך לבטלו ביהרת ומסמע מדבריהם דאי לאו דהליגן לו ביהרת בדרי דאומ' ספיר פיסל בו הסרון ולעפ"י אלין זה דומה לתבנים כ"ף בשופה ומ"מ אוה בדיעה ומעמא עם כ"ף כשופה כיון שמתפיל לתגודל שים לאוה בם אמא נחסר מהסמפונות ומה לי חסרון באורך ומה לי חסרון בעומי וגם אמי לידי הסרון בוים הילכך ים להמריף בזה ועיין מה שכתבתי בסימן ל"ה ס"ק ע"ז: (קי) כל אמכר · לעיל בם"ק ק"ח הפלחי דברי הר"ן שכתב בלם נתרחקו בעמא נפיתה עד שיהל להכנים ביניהם כליסר הילעלקי ברוחב הסרון הוא ומריפה וסיהו עד הס"פונות הא פחות לא כו' והנה מה החדיש לן שיעור איסר הילעלקי מרוחב לא מצא בכוס פוסק ובאמת כלה שלמד כן מדין גרגרת דלמרינן בחולין קף ל"ד כמה מחסר רבב"ג אומר עד איסר הילעלקי אך אין אומרים בטריפות זו דומה לזו ובעמא דבה איכא לחלק ביניהם דהם פעם הסרון מבוס שבוטו ליפסק דסוי כרוב כמ"ם ההוספות בדף מ"ג בד"ה הכי דאפקיה ע"ם מבא"כ כאן במבוס הסרון הבמפונות נגש בה ולא חסר מהבמפון אפילו מעט מריפה אלא אלם מקרבו זה לזה בבעמ נפיתה אין עיון בם הסרון כלל מבא"כ בבהם מרוחקים זה מזה נראה דאפילו אם אינם מרוחקים רק דבר מועט לבד כיון דעכ"ם אין הסרון והוא למעלה מרוחב תגודל שאות מגיע לבמפונות ים להמריף ומכ"ם מה בכתב שיזכל להכנים איסר בדרוב הוא אימא דבא דאמרינן בגרגרת כדי שיכנס איסר לרחבו הייבו בנפתחה כדלא והוא שיעור גדול מבאיסר דבעינן לכנס ויוצא מבוס בדלת סותם הנקב ע"ם בנף מ"ה ובכ"ש בם ואין זה עניין לכאן ואיל בבוארתו של הר"ן הא לפי מה שפירשו אלין"ף והרמב"ם בפתחה כדלת הייבו שיקבה נקב תפולם מבני לדיים ולפי"ז יהפרש הבשיעור כדי שיכנס איסר לרחבו הייבו עודי האיסר כמ"ם בב"י ובם"ע סי' ל"ד לדעתם וכן מרך לדחוק בלשון הר"ן שכתב שיכול להכנים האיסר ברוחב הייבו עודי האיסר ולמד מבם לכאן בג"כ הוא מפולם הבשיעור כאיסר בעובו ובאמת אין הבדון דומה כלל וגם כי הרבה מבוארים מיבו ואין מבעמ האומרים דומה מבואר כמרם ולכך נלעב"ד שאין מכוונים שום בא לידי ספר ב"ה למהר"ם ובאיתי שאמר עליו ג"כ בזה דומה עניין שיעור איסר הילעלקי לכאן דגבי גרגרת מתבאה ואי מבוס שיעור מקום הסמפונות הא שיעבו חז"ל כאלבע לאמר וכביכים לאמר ושיעור איסר הא עלקי אמרינן בהוא קבון בבפשטא זוטרתא ולפי"ז הו"ל דין נחלקת תמוד מדין הסרון לכן ל"ל שאין מקום לדברי בעל הג"ה ע כו' עכ"ל ונראה מדבריו שמבדם מ"ם הר"ן אם נתרחקו זה מזה בבעת נפיתה עד שיכול להכנים ביניהם איסר הילעלקי ברוחב כו' כ"ל באורך הפנם הא בשיעור זה והייבו דמסיים הר"ן והייבו עד הסמפונות כו' וכן נראה שם בהשתקתו לדברי הר"ן ולעב"ד ליתא דשיעור רוחב הריחוק שיהיה רחוק זה מזה עד שיכנס איסר אבל שיעור האורך הוא כאלבע או כב' אמ"ם אח"כ והייבו עד הסמפונות וכו' וכו' פבוא אך לעב"ד עיקר כמ"ם דאין שיעור לרוחב: (קיא) כמו שכתבתי בס"ק ק"ה מדין סוורדא כדין הריאה בזה ולכן נראה כיון דעיקר טעמא דתגודל מבוס הסמפונות א"כ אם החסרון בבפולי הוורדא המקום הדק שים שם הסמפון הא"כ אם בהחסרון בבפולי הוורדא אין מעכב אלא"ז לענין בוטה מעל"ע א"כ אף אם אין אורך הפנם כרוחב תגודל ים להמריף בזה ועיין לעיל סי' ל"ה ס"ק ק"ד מ"ם בזה: (קיב) ים להכביר · כבר ביארנו שדעת כתה פוסקים לחקל בחסרון והט"ז ס"ל להקל בבפ"מ וכן דעת אלא"ז להקל בבפ"מ במקום באין מעכב א"כ אף במקומות המתמר רין מ"מ לא הסמירו רק בוודאי אבל לא בספק וגם מ"ם לעיל ס"ק מדברי מה"ב דמעמא דתגודל דאם אין תגודל הוא דבר הרגיל בריאה ואוכחי בהכי ואין פוסל כלל אף להרמב"ם א"כ בספק אם ים תגודל לא נרע מסוכלת שנהפקו בה אם בגב לא בחאוך דבסיכה ויש להכביר בזה אף לפי מ"ם אלא"ז בסימן ל"ט בטעמא דהרמב"ם בהוא דסיכה שנהפקו כו' דהלן ג"כ בספק אם ים כאן בהחלה מעבשה הבוקף כלל וגם לפי טעמא דהב"ח והר"ן דתגודל חושבין לבמפונות מ"מ אין זה וודאי רק בספק שמא הים הסמפונות במקום זה ומכ"ם לפי מה שבילמתי בס"ק ק"ז דאיכא בפיקה דשונגה דאיכא דס"ל בכים בדקה ול' בנפש כו' א"כ איכא בספק בפיקה ואם החסרון בלמצע הרילה בלא"ה רבים מבהאחרונים מפקפקים בדבר והיא קלת בהלכבה בלא טעמא רק שבחנו אלין לזה ממנבר וקבלת אבותיו וא"כ בספק אין להחמיר בזה כלעב"ד: (קיג) ואפילו · מהר"ם במא"כ כ' וז"ל ומעמתי שמוני הגאון מוהר"ר יוסף כ"ן הה"ב דק"ק קלבקא והגאון מוהר"ר אליעזר לבמני פסרו הלבה למעשה להכביר חסרון בבפולי אומא אף אם היא כחני עגולה ועמוק אם לידו אחד אורך יותר מבל אבי ובמעמי בנם הר"ן מהלבמדנא ז"ל פסק כן ואמר לי מהר"ר יוסף כ"ן טעמא מבוס דכיון בגד אחד קלר א"כ וודאי היה אוהו לד מהבנפא קלת וכיון בהתחל להרפאות יהרפא כולו עכ"ל וקבה לי אם אפשר לו להרפא אף בבפס שויס גמי לא גמריף שכל שאפשר להרפאות לא מתריפין בפ' א"ם גמירי לי בדבי סמא חיי' אמ"ג דאי לא בדבי וודאי תמוה כ"ם בכא ועוד דבולהו מריפות גימא כי בדבי לבו סמא יתרפא אלא וודאי לא אמרינן בבריפה הבא מתמה תולי או מבה ביתרפא ע"י סמתרן כו' ועוד דבבפולי לי אפשר לומר שמתרפא דהא נברא הכי אמב"ל בדבר הנמב"ם לכן כ"ל שאין מקומות זה כן שוקלין שוין לאין שוין לעולם אם הוא עמוק כרוחב תגודל גם בלד הקב' מרפה ואם אין עמוק אלבע רק מלד א' תשבין לה בגיל ומבטרין מבוס שבדבו כבר אבל אם עמוק כאלבע בם מלד הקב' אע"פ שאין הטוקלין שוויין אין בגיל הוא ואין דרבו כבר ומרפה ואם החסרון ע"ג רוחב הריאה אם הוא בעין כ"ף בפופה גמי מרפסין אעפ"י שאין הטוקלין שוין בל"ל מה"ב וב"ש הבין בם מהר"מ מ"ם הגאון מהר"י כ"ן והר"ן בבעמ"ח סו"ת אמרית יוסף ולעב"ד לק"מ דס"ל דודאי אין לנו לחלות סגברא כך שאין דרך ביבבה בלד א' קלר ועוד אלא נברא כך סי"ל ביתרת בדרי דאומ' וכמ"ם הב"ה אם אלא אתו תוסטין אמא מתמה איזה תולי מחטון קלא מבבר הריאה עד בחסר בבמקום זה ודרך המבה להתפבא בבוס מבני הלדדים וכיון דחזינן מתרפא מלד א' הזינן שמלה זו הא מתמה תולי אתו מריף מבא"כ כבמני הלדדים שוין אמרינן אמא בעשה מתמה תולי המריף אין סופו לבוא לידי רפואה וכמ"ם הר"ן לענין ערבות עיין בסימן ל"ט בק"ה בתוך וסמ"ז הבית סברא זו סופו לרפאות בבם מ"כ וכוומו בזה לאמה ב ובמבבלות כתב ע"ז ולא"ל הלך מחזור לבבוהה י"ל דמלן דמריף כ"ף בפופה כו' והבבר מבבה מריפה אמא יבלים יותר ומ"ם לא הבתיל לתתרפאות אין בכך בלום עכ"ל ולעב"ד ז"ל והדברים פבוטים כמ"ם אלין זו מריפה בחוזרת להבשרה רק כל שמתחיל להתרפא אמרינן דמתחיל לא נעשה חסרון זה מתמה תולי המריף ולחוים הרבה לחזור לבריאתה ולדינה ים לסמוך להקל בזה אף בחני עגולה ולד א' קלר כן בבפולי וכדעת אלא"ז הגאון בהרים יוסף והגאונים דשימו' וכן בדוחב הריאה וכדמבמע מהבמ"ז הלך מעמא שהתחיל להתרפא אייך גם בדוחב הריאה ואי"כ גם בבלד א' קלר דיאה הכי וכמ"ם בבמ"ח ג"כ דגם בבפ"ב בבר ע"ם: (קיד) ויאה לי הר"ח כהב אלם החסרון בבפולי הגודל חלין שבגיע החסרון על מקום הבמפונות כו' וכך הם דברי הר"ן ולהלוכה ל"ע דמתי עדיפותא אמצע הריאה מבפולי הבא אדרבה בתמצע הריאה אם עיקר הבמפונות וא"ל דבבלמה בתמצע אף אם יש פגם וקבע קלת אינו מגיע לבמפונות הבמפונות הם בתמצע בבר הריאה ואין הפגם מגיע לבם ולפי"ז אם היה עמוק הרבה בתוכן בים חבם שמגיע לבמפונות בתמה ים להמריף אף בתמצע הריאה אבל בבפולי שבפגם מעל"ע בתגודל בני ואפשר שזה דעת הש"כ שבגיה ב"י דיאה שים בה גומא ומבטע דבפונות אפילו עמוק טיבא בבר כ"ה והלבוש העתיקו לפסק הלבה ובה"ם תמה עליו שהרי הלבוש נופ' כתב חילוק בין בפופה לבפונות כו' ולפי מ"ם י"ל דדווקא כ' בפונות בבבפולי מבבר בם א יתרה ובמ"ם הב"ח ובמ"ה מבא"כ גומא שמתחעוהו הייבו עמוקה ובלמצע מריפה דחייבין לבמפונות כמו בכ"ף בפופה בבפולי מבא"כ ביבא אין בם רק פגם וקבע אייבו עמוק בבר דלא כי"ל בהרמב"ם וגם חבם בבמפונות ליבא כיון שהריאה עבה בם אין הפגם מגיע לבמפונות ועיין בק"ה מ"ם בזה בדברי מהרי"ק בבונה גדולה מבעה לבמפון ועיין בס"ק שאחר זה: (קטו) בגומא · ובס"ק בלפני זה כתבתי לייבא המיהת אלא"ז על הלבוש ועוד אפשר לומר דהלבוש ס"ל כמ"ם בה"ם ס"ק מ"ח דמבמע מע"ז דבכ"ף בפופה בתמה אלא יתרפא מבא"כ בבלד א' קלר אמרינן בגם אחרון יתרפא ע"ם ולפי"ז דווקא בגידו א' ארוך מחבירו מבא"כ אם הוא בגומא עגולה או בבלועה דלא אייך זה ובכ"ף בפופה דמי והה"ם לבעמי' דלא מהבבר ליה בעמא דהב"ז בזה ועיין בק"ה שבבאתי שם דברי הד"מ ובאחרון מבאיך על דברי הרמ"ב בזה ודבריו דברי הד"מ על בכון ולולי מבמעות דברי הפוסקים הללו היה אפשר לומר דהך מ"כ שבגיה הב"י היא שפה אחת ודברים אחדים עם דעת מהרי"ו דמחלק בין כ"ף בפופה לבפונה ומה דקאמר שים בה גומא היינו כ"ף בפופה וכלומבה דס"ם בזבחים דף ל"ג ומבואל אמר מהבה א' בבין גומא וכן בבמהר' המדות הובא בזבחים דף ס"א ע"ב בבין גומא ופירש"י דהיינו בבין ד' בפופה שלו ולולי צ"ל בין גומא כיו"ד וכן הוא בדוכתי מובא ועיין בערוך ערך גם ג' וא"כ י"ל דגם הבר"ב ב"ל בן ומ"ם אם עולה בנפיתה בבבה הייבו בבמ"ם הב"ך שבריך לבדקה אי מפקי זיקא ואפשר דלא מבמע להו לפרם בן מדלא קאמר בעין גומא וקאמר שים בה גומא מבמע דגומא ממם קאמר ומ"ם אלא"ז לפרם דברי הלבוש דהחילוק בכ"ף בפופה היינו בבפולי אבל בדוחב הריאה מריפה בכל גומא בהרמב"ם לבאור' צ"ע אם דעתו לפסוק בהרמב"ם לבה מחלק בבפולי נ"כ הו"ל להפריף בכל גוונא וצ"ל דבבפולי אחני דדיינינן ליה לחרם בבמ"ם הב"ח והר"ן והבמ"ח ומ"מ לענ"ד צ"ע כיון בעיבר לענין בחדא היא שבבי הבונים א' מ"ח לחלות לקולא בזה בהא יתרת ואע"פ בבבאתי בטעם הר"ן דס"ל דיתרת דאוני אבים וחולין בו מ"ת צ"ע דיתרת בבבה"ג לא אבים וכיוצא בו כתב בה"ם סימן מ"ז סק"ד דלא מיקרי מעים יתירים כ"א בטעב"ם דלוי לקרות מעים לפי תרבו לבל דבר קלר היו אלא

פיטל

השפולי שיש לחוש שם לבמפונות טריפה וכן אם נתבוונו באחר למעלה ולמטה ויש חלון באמצע טריפה ושיעור הריחוק זה מזה (קי) כל שניכר שהוא מחטת חסרון טריפה: **צ** אם החסרון בוורדא במקום הדק שיש שם סמפון (קיא) כמו שיבואר בסימן ל"ז יראה לי שיש להמריף אף שאין החסרון מחזיק ברוחב אגודל:

צא יראה לי שאם נמצא חסרון בריאה בכ"ף בפופה ואחר שנפחוה לא הסגיק לבדוק אם מחזיק באגודל עד שנאכרה (קיב) יש להבשיר בין אם החסרון בשפולי או באמצע הריאה:

צב אם החסרון הוא כמין כ' פשוטה כזה **ד** בין שהוא באמצע הריאה או בשפולי כשר אפילו אם החסרון גדול קצת רק שלא יהא מחזיק יותר מרביעית כמו שיתבאר (קיג) ואפילו אם אין החסרון כב"ף פשוטה כמש רק שצידו אחד ארוך יותר מחבירו בין בשפולי ובין באמצע כזה **ד** או כזה **כ** יש להבשיר:

צג אם החסרון הוא באמצע וריאה כמו גומא עגולה או כרצועה כשר אפילו אם החסרון שיעור גדול רק שלא יהא מחזיק יותר מרביעית (קיד) ויראה לי שאם הגומא עמוקה ויש לחוש שהיא מגעת עד מקום שהסמפונות מתפשטין שם בעובי בשר האונות יש להטריף בין אם החסרון כמין גומא או כב"ף פשוטה שכל שהוא בעומק בתוך עובי הבשר יש לחוש שנחסר מהסמפונות וטריפה והמחטיר בחסרון באמצע (קטו) בגומא או ברצועה אף שאינו עמוק כ"כ תבוא עליו ברכה:

צד אם נמצא החסרון בתמונות אחרות כגון תמונ' כזה **ל** וביוצא בו שאין ללמדם מדין כ"ף בפופה או פשוטה ויש בחסרון שיעור אגודל יש להחמיר במקום שאין הפ"מ ואם הוא בתמונת מ"ם סתומה או סבוך כזה **ם** או **ס** שהחסרון מקיף את הבשר השלם שבתוכו סביב יראה לי שדינו בדין כ"ף בפופה ואם הבודק בקי ומכיר שחסרון זה

ולא"ל הלך מחזור לבבוהה י"ל דמלן דמריף כ"ף בפופה כו' והבבר מבבה מריפה אמא יבלים יותר ומ"ם לא הבתיל לתתרפאות אין בכך בלום עכ"ל ולעב"ד ז"ל והדברים פבוטים כמ"ם אלין זו מריפה בחוזרת להבשרה רק כל שמתחיל להתרפא אמרינן דמתחיל לא נעשה חסרון זה מתמה תולי המריף ולחוים הרבה לחזור לבריאתה ולדינה ים לסמוך להקל בזה אף בחני עגולה ולד א' קלר כן בבפולי וכדעת אלא"ז הגאון בהרים יוסף והגאונים דשימו' וכן בדוחב הריאה וכדמבמע מהבמ"ז הלך מעמא שהתחיל להתרפא אייך גם בדוחב הריאה ואי"כ גם בבלד א' קלר דיאה הכי וכמ"ם בבמ"ח ג"כ דגם בבפ"ב בבר ע"ם: (קיד) ויאה לי הר"ח כהב אלם החסרון בבפולי הגודל חלין שבגיע החסרון על מקום הבמפונות כו' וכך הם דברי הר"ן ולהלוכה ל"ע דמתי עדיפותא אמצע הריאה מבפולי הבא אדרבה בתמצע הריאה אם עיקר הבמפונות וא"ל דבבלמה בתמצע אף אם יש פגם וקבע קלת אינו מגיע לבמפונות הבמפונות הם בתמצע בבר הריאה ואין הפגם מגיע לבם ולפי"ז אם היה עמוק הרבה בתוכן בים חבם שמגיע לבמפונות בתמה ים להמריף אף בתמצע הריאה אבל בבפולי שבפגם מעל"ע בתגודל בני ואפשר שזה דעת הש"כ שבגיה ב"י דיאה שים בה גומא ומבטע דבפונות אפילו עמוק טיבא בבר כ"ה והלבוש העתיקו לפסק הלבה ובה"ם תמה עליו שהרי הלבוש נופ' כתב חילוק בין בפופה לבפונות כו' ולפי מ"ם י"ל דדווקא כ' בפונות בבבפולי מבבר בם א יתרה ובמ"ם הב"ח ובמ"ה מבא"כ גומא שמתחעוהו הייבו עמוקה ובלמצע מריפה דחייבין לבמפונות כמו בכ"ף בפופה בבפולי מבא"כ ביבא אין בם רק פגם וקבע אייבו עמוק בבר דלא כי"ל בהרמב"ם וגם חבם בבמפונות ליבא כיון שהריאה עבה בם אין הפגם מגיע לבמפונות ועיין בק"ה מ"ם בזה בדברי מהרי"ק בבונה גדולה מבעה לבמפון ועיין בס"ק שאחר זה: (קטו) בגומא · ובס"ק בלפני זה כתבתי לייבא המיהת אלא"ז על הלבוש ועוד אפשר לומר דהלבוש ס"ל כמ"ם בה"ם ס"ק מ"ח דמבמע מע"ז דבכ"ף בפופה בתמה אלא יתרפא מבא"כ בבלד א' קלר אמרינן בגם אחרון יתרפא ע"ם ולפי"ז דווקא בגידו א' ארוך מחבירו מבא"כ אם הוא בגומא עגולה או בבלועה דלא אייך זה ובכ"ף בפופה דמי והה"ם לבעמי' דלא מהבבר ליה בעמא דהב"ז בזה ועיין בק"ה שבבאתי שם דברי הד"מ ובאחרון מבאיך על דברי הרמ"ב בזה ודבריו דברי הד"מ על בכון ולולי מבמעות דברי הפוסקים הללו היה אפשר לומר דהך מ"כ שבגיה הב"י היא שפה אחת ודברים אחדים עם דעת מהרי"ו דמחלק בין כ"ף בפופה לבפונה ומה דקאמר שים בה גומא היינו כ"ף בפופה וכלומבה דס"ם בזבחים דף ל"ג ומבואל אמר מהבה א' בבין גומא וכן במהר' המדות הובא בזבחים דף ס"א ע"ב בבין גומא ופירש"י דהיינו בבין ד' בפופה שלו ולולי צ"ל בין גומא כיו"ד וכן הוא בדוכתי מובא ועיין בערוך ערך גם ג' וא"כ י"ל דגם הבר"ב ב"ל בן ומ"ם אם עולה בנפיתה בבבה הייבו בבמ"ם הב"ך שבריך לבדקה אי מפקי זיקא ואפשר דלא מבמע להו לפרם בן מדלא קאמר בעין גומא וקאמר שים בה גומא מבמע דגומא ממם קאמר ומ"ם אלא"ז לפרם דברי הלבוש דהחילוק בכ"ף בפופה היינו בבפולי אבל בדוחב הריאה מריפה בכל גומא בהרמב"ם לבאור' צ"ע אם דעתו לפסוק בהרמב"ם לבה מחלק בבפולי נ"כ הו"ל להפריף בכל גוונא וצ"ל דבבפולי אחני דדיינינן ליה לחרם בבמ"ם הב"ח והר"ן והבמ"ח ומ"מ לענ"ד צ"ע כיון בעיבר לענין בחדא היא שבבי הבונים א' מ"ח לחלות לקולא בזה בהא יתרת ואע"פ בבבאתי בטעם הר"ן דס"ל דיתרת דאוני אבים וחולין בו מ"ת צ"ע דיתרת בבבה"ג לא אבים וכיוצא בו כתב בה"ם סימן מ"ז סק"ד דלא מיקרי מעים יתירים כ"א בטעב"ם דלוי לקרות מעים לפי תרבו לבל דבר קלר היו אלא

פיטול בעלמא וכמ"ם סימן ל"ה סעיף ז' בהג"ה עכ"ל ולפ"ז אם הם לדמות דבריהם אלו כיון שמצינו בתוספתא ליתרה אף בכבש"ד מ"מ מנ"ל להקל בזה ונומר שהוא יתרה וכפרש אין לו סמוכין כפי עצמו ולמה לא נאמר שהוא חסרון דבריהם לכרמב"ם ועיין מ"ם בק"ה בתשובה שהעתקתי שם ולפי מ"ם בשם הגאונים הנ"ל דנומא אלו אין קושטו להעלות ארוכה ולפ"ז נ"ע בדין נומא אם יש לנהקל לפי מנהג דיקן שמקריפין בכ"ף כפופה ומ"מ נלענ"ד לדינה אין להחמיר בזה יוכר מתם שמבואר בפוסקים ומנהג להחמיר מצא"כ בנומא יש לילך להקל כיון שלף בכ"ף כפופה דעת רוב הפוסקים להקל וכמו"ה פני יהושע כתב שמנהג ק"ק לנוג להכשיר בכ"ף כפופה ע"פ גדולי המורים וא"כ מה אין לזוז ממנהג שהנו שמקומות להחמיר היינו בכ"ף כפופה דווקא אבל בנומא או כרטועה לא ומ"מ במקום אין הפסד שמחמיר בחסרון הנומ' או כרטועה הע"ב אע"פ שהנו לנהקל בכ' פשוטה או בגד א' קצר יש לחלק ביניהם דהתם הטעם כיון שהתחיל להחרפה וכמ"ש: (קטז) ירמה לי · לכאורה היה נראה לנהקל בחמונות אחרות כיון בנס נומא או רטועה יש סברא לחלק היינו לכ"ף פשוטה כמ"ם בס"ק שלפני זה ומה"ם כתבו לנהקל וא"כ ה"ה בזה ומ"מ אין לזוז מדברי אא"ז שמחמי' בחמונה אחרות אין הפ"מ כיון שדעת הרמב"ם לסריף בכל חסרון ונם שנלענ"ד ליתן טעם למנהג דמתלקים בין כפופה לפשוטה דלא ס"ל כרמב"ם דחסרון מבחון היא מרפוא בפ"ע אבל כל היכא שנראה לעין בחסר מהחלת בריתו כשר מצא"כ אי איכא למיחש בחסר מחמת חולי וכיוצא בו א"כ איכא למיחש שמא יקב הקרו' ונסתם אח"כ או יקבו הסמפונות ונם אין בקיאין בנפיחה כ"כ וקים לו לנהדקים בחסרון בכ"ף כפופה בפיעור אנודל כדוב פעמים לא נמצא חסרון בזה בחולדה ולכך הנהינו לסברי' בזה מצא"כ בפשוטה דאפס' למיחלי בחולדה לא קי"ל כרמב"ם וכיוצא בזה כתבתי לעיל בשם מה"ב לענין עמוק אנודל בפשוטי וא"כ בשאר המונות אפס' נ"כ שאיט מצי מיסיס כן מחולדה ולכ"ף כפופ' דמי ולכך אין לנהקל אלא כנומא או כרטוע' שמסתמא פשט המנהג לנהקל בזה וים לנסס על מה שסמוכו מצא"כ בשאר חמונות אין לנחמיר עכ"פ בתין הפ"מ ואם הוא כמ"ם סחומה או סתר כבר כתבתי לעיל ס"ק ק"כ שנלענ"ד שדינו בכ"ף כפופה כיון שהחסרון מקיפו מכל צד ע"ם ומ"מ נלענ"ד שאם הבודק בקי ומכיר שנם זה חסרון הוא מחולדה ים לנהקל מלבד בכ"ף כפופה כיון שלא מכר בדברי רמ"א והתחכומים חילקו בזה וכן מ"ם סחומה וסתר לכ"ף כפופה דמיון מצא"כ בשאר חמונות כגון ל' וכיוצא אין לו דמיון לכ"ף כפופה ירמה לנהקל בהכיכר שהוא מחולדה בהתאם' יחד כל הבקיאים בדבר: (קיז) ירמה לי · לכאורה לפי מה שנראה מדברי מה"ב בשם אא"ז אחרים יוסף דאף אם נעשה החסרון ע"י חולי אם אינו בכ"ף כפופה בשוקיין שוין אחמיר אחרפא וכמש"ל ס"ק קי"ג והטו"ז כתב ג"כ שים לסמוך ע"ז לנהקל וא"כ א"ל דאף אם הבודק מכיר בחסרון זה אינו מחולדה רק ע"י חולי יש לנחיר אם הוא בכ"ף כפופה או אין השוקיין שוין וכן מבואר ממה"ב שם בכתב דמבדי' מייבי בחסרון הבא מחמת מכה כי דרך חסרון זה לבוא ע"י חולי כו' אבל בעין כ"ף פשוטה כיון שבשר הקיים הטומד אינו לקוי רק מצא לדים סוף לנהרפאות כו' עכ"ל אבל מדברי הפתח לדק בהשובה סימן ע"א ואבא דברי' לקמן וכק"ה נראה דעיקר טעמא דמכשירין חסרון בריאה משום דאחמירין הנעשה מחולדה אבל אם הייט חושבין שמא נעשה ע"י חולי יש לחוש שמא איקב הקרום ונחרפא נ"כ וע"ם באוכך ונם דכל הס"ג נראה וודאי אין לסחוך על בדיקת נפיחה שלא כיון שים כאן ריעות נדולה כי אחי שנראה שכי' כאן איזה חולי המפסיד ולכן נראה דמה דמכשירין בכ"ף פשוטה הייט בהתחת שים מקום לחלות שהוא מחולדה וכמ"ם בס"ק שלפני זה וכן אם אין השוקיין שוין בכפופה נ"כ כבר כיון שים מקום לומר שהוא מחולדה ואפילו הימא שאיזה חולי נרם לה בזה אמרינן אחר סברא כיון שהתחיל להחרפאות כו' ופשיר סתכיון בזה הבדיקה שלא מצא"כ כשנראה לעין שאיזה חולי נרם לחסרון זה ולא הי' מחחילה בריאה שים להחמיר לחוש שמא כיון שעכ"ם שלא החולי הקרומים עד שיהי' לבורין ומוחים ע"פ החסרון הוסתן שמא שלא בהם עד שיקבו" ועלה הקרום והתם הקב' לו שמא אין הבדיקה שלא יפה כ"כ שיוכנס הקב' ולכן אלענ"ד להחמיר בשידוע שמחמת חולי הא החסרון בכל המונה שיהי' עוד

זה היא מחולדה שנברא כך חסר (קטז) יראה לי שיש להקר בכל תמונה שיהי' מלבד אם היא בתמונת כ"ף בפופה או תמונות מ"ם או סמ"ך שבתבנו שדינם כב"ף בפופה ואין לסמוך להתיר על הבנתו לבד רק יקבץ עמו הבקיאים בדבר להבין אם זה חסרון הוא מחחילת ברייתו או לא ואם לבבו יבין כי אינו מחולדה רק אח"ב ע"י חולי או סיב' נתבוויץ ונקמט הבשר ונחסר (קיז) יראה לי שיש להחמיר אף אם החסרון בכ"ף פשוטה וא"צ לומר אם הוא כנומא או כרטועה ואם אינו בקי כיון שהוא רחוק רוחב אנודל מהשפולי יש לחוש לסמפונו' וכמו שביארנו (קיח) ובמקום הפ"מ יש לנהקל אם החסרון הזה בתוך שיעור שני אצבעות בדקה וארבע אצבעות בנסה כמו שיבוא' בס"ם ל"ז ואם הנקב סמוך לשפולי בתוך שיעור רוחב אנודל מהשפולי אעפ"י שהוא מפולש מעל"ע כיון שניכר לעין שהוא מחחילת ברייתו יש לנהקל ואם אירע שמין אחר מן הבהמות נמצא ברוב המין הזה שיש נקב מפולש באמצע הריאה והקרום קיים ומקיף מכל צד את הנקב כמו שנתבאר אז אעפ"י שהוא רחוק מהשפולי הרבה יש להכשיר שהרי עינינו הרואות שזה דרך נידולם ואם אינו בקי להביר אם הוא מחחילת ברייתו יש להטריף:

צו אם כשהוציאו הריאה מן הבהמה לבודקה נראה בה חסרון מבחוץ באחד מהתמונות המבוארים למעלה שיש להטריף על ידם ואחר שנפחו אותה נתמלא החסרון ולא יכירנו עוד מקומו כשר בכל תמונה ובכל מקום בריאה שנמצא כך לפי שכל עניני טריפות וכשרות התלוים בריאה אין משערים אותם רק כשהיא נפוחה וכ"ש בזה שכך דרכה של ריאה שע"י הנפיחה מתפשטין כל הקמטין ומתמלאין המקומות הריקין שכה עד כי שוה פניה לשאר הריאה (קיט) ואפילו אם הנומא עוד תראה בבשר אחר הנפיחה רק הקרום אינו שוקע לתוך הנומא אלא עולה ע"י נפיחה בהשוואה עם שאר קרום הריאה אין זה רק חסרון מבפנים ואם אין שיעור הנומא מחזיק יותר מרביעית כשר כמו שיתבאר:

צח כל מה שבתבנו להכשיר כשאין החסרון בכ"ף בפופה או שהיא קטן משיעור אנודל או במקום שאין מנהג קבוע שיש להכשיר בהפ"מ כאשר יבואר בסעיף בבל אלו צריך לבדוק הריאה בנפיחה לראו' אם הבשר עולה שם בנפיחה והוא שיעלה ויעתק קצת ממקומו (קכ) אעפ"י שאינו עולה עד ששיעתה לשאר הריאה אלא עדיין מקום החסרון ניכר שאם אין יכול לעלות שם בלל ממה שהי' קודם הנפיחה יש לחוש בזה לאבוס שיבואר בסעיפקי"ד נסצריך לעיין היטב אחר הנפיחה אם הקרום קיים ואין שם נקב ואח"כ יתן שם רוק או פושרין לראות אם הוא מבצבץ ואם לא יבצבץ בשר ואם לא נתן רוק או פושרין רק ברקה בנפיחה סתם ועלתה בראוי בשר אבל אם לא הספיק לבדוק הריאה בנפיחה בלל עד שנאבדה יש להטריף:

צט יראה לי שאם החסרון שבריאה הוא על דרך החבשר ונראה לעין שכך נבראת בחסרון זה כמו שנראה לפעמים אז יש לנהקל בנפיחה זו (קכא) ואם אירע איזה סיבה שלא נפחוה יש להכשיר אבל אם לא נתן עינו ולבו להבחין אם עכין חסרון זה הוא מחולדתו ויש לחוש בו שכא נעשה ע"י איזה סיבה או חולי (קכב) וכן אם יש שם איזה קמט או חריץ שזה בא לפעמים מחמת איזה חולי מתיבש לחלוחית בשר הריאה ומתבוויץ ומחמת זה נחלשים הקרומי' ויש לחוש לנקב אז אם לא בדק בנפיחה טריפה:

ק כבר ביארנו שכמדינו אלו נוהגין בחסרון להק' ולהחמי' עפ"י תמונ' החסרון ויש מקומות שנהנו להקל בינקב"ף כפופה ובין בפשוטה ויש שאין

זה: (קיח) ובמקום · בשו"ת ס"ל מבואר דבריהם ומהול אין לו חלל מבפנים ומצא בו נקב מפולש מעל"ע איכוין לחלות בו שהוא חסרון ולא נקב כנון שבראה שהוא כן מהולדתו אחזוקי אחזוקי ישוחת לא מחזקינן דילמא ניקב ע"י קון ולא דיינינן לי' נקבה אלא כחסרון וכשר וכן מבואר בשו"ת פני יהושע סימן ע"ו והפר"ח בסיג על הל"ל בסימן מ"ג ובק"ה הארכתי והעליתי כמ"ם בפנים דחסרון כי הלי מהולדה אינו פוסל אא"כ הוא בחקי' המפוחות וזה אין חילוק בין אם יכול להניח לחוך הנקב אבל אם לא יכול לא לא ונרע מכ"ף כפופה כיון שהנקב מפולם ומ"מ בהפ"מ יכולין לנקל בזה עד כ' אבעבות בדקה וה' בנסה כיון דדעת הרבה פוסקים להכשיר בנברא נקוב א"כ אף המיישבין לחומרא כדעת הפוסקים דחסר מבריאתו בנקוב אה"כ דיינינן לי' מ"מ אין להחמיר כ"א במקום דאיכא וודאי מחפוחות ובדין בוצא מעל"ע ואם רוב המין כ"ל כתבו הפוסקים להקל ועיין בה"ם סימן מ"ג ובק"ה הארכתי יע"ש: (קיט) ואפילו · כ"כ הס"ך דהמריפין לא מרפי אלא בשם נומא אחר הנפיחה ובק"ה הארכתי שלבאורה הרמב"ם אפשר דמעריך אף בשאחר הנפיחה אין שם נומא בה"ם הס"ם ובפ"ה דלהרמב"ם חסרון מבפנים במי' הסרון וש"ם שהארכתי בזה ולדינא עיקר בה"ם בפנים: (קכ) אעפ"י · עיין בה"ם שכתבתי לפרש דברי הב"ח מ"ם מיהו אם אינו עולה בנפיחה במקום שים סדק מריחה שדברי לקוחים מהתוספות וכ"ל שלריך שנדע שע"י הנפיחה הבשר עולה קצת ונעתק ממקומו אין שם אחוס ומ"מ נם דינו של הס"ך אחת מ"ם שלריך לעפחה לידע אלא מפקי זיקא ואעפ"י שמנשון הה' אין הכרח כ"כ הוכחתי כן מלשון המרדכי והע"א וכדין כל דבר דאחייליד ריעותא ולכן לכתחילה יש לבדוק ע"י רוק או פושרין וכמ"ם אא"ז לענין נגלד ואם לא נתן לא עיכב אבל הנפיחה נראה' דמעכב' אף בדיעבד כמ"ם הס"ך ואחריו ממבו הפר"ח ואא"ז ז"ל ובק"ה שם הבאתי דברי הטוחת יקומיאל שדעתו שבחסרון א"ע בדיקה כלל ובקמטים לריך בדיקה לכתחלה ואם נתבהה כשר אלא בדיקה והארכתי שם שאין להקל עד הס"ך ושאר אחרונים בזה ועיין לקמן ס"ק קל"ב שכתבתי הנס בחסרון מבפנים פחות מרביעית אין להקל אם לא נפחוה ומכ"ם בחסרון מבחון ושם כתבתי מעם למה שהם בש"ע ולא הזכיר שלריך נפיחה שמחך על מ"ם בסימן ל"ט וע"ש עוד בזה: (קכא) ואם · כבר כתבתי שדברי הפוסקים מוכח בהס"ך דלריכה נפיחה מחמת נקב אך נלענ"ד אם ניכר שהוא מהולדה כעין שהוא דמחול בעגלים בסימן מ"ג ולעיל סעיף ל"ו א"כ מעולם לא הי' כאן חולי המפסיד כלל לא בעור ולא בבשר ומצד החסרון נופ' קי"ל דלא שמי' חסרון ואינו פוסל וא"כ יש להכשיר בסתם ואין

מקום הנפיחה זו לחוש שמא ניקב הטור ועיין בק"ה שם שבאתי ראיה דלריך בדיקה מבא דאמרינן ריאה שיעוקה וקרוס שלא קיים דע"כ שכוונה דבעינן שנדע שהקרום קיים ע"ם אין לדייק מזה דבעי נפיחה כ"א בחסרון ע"י חולי דיעוקה שבי מעמע והוא מלבון סמק בטרו וכמ"ם בק"ה לקמן מבא"כ בשהחסרון בחולדה וזהה א"ם מה שלא הזכיר בס"ע דלריך בדיקה לאחן דמכשיר משום דבס"ע בחסרון בחולדה מייבי ממ"ם הס"ז ובאר הבולה ולכך לא הזכיר בדיקה אלא דז"א דמעמע שדבריו לקוחים מהטור שבבית בשם בעה"ע והתוספו' והמרדכי והע"א ואיתא בכל הסרון מיירו כדמוכח מדבריהם וא"כ נם בס"ע בהכי מיירי ואיתא לי' לעיקר לשון הרמב"ם כדבר ועיין לקמן מ"ם נראה שלא הזכיר בדיקה מבוס דכל חד כדיר' שאם הוא מחולדה אין כאן ריעותא הלריכה בדיקה ואם הוא ע"י טיבה או חולי דבר פשוט שלריך בדיקה דהו"ל ריעותא ואפשר שגם בחוכת יקומיאל דמחלק בין קמע לחסרון מיירי בחסרון כה"ג שבא מחולדה דאם אינו בחולדה רחוק במילות שיהיה נומא נם בקרו' שוכר מבחון ובלא קמטים ולבוש מעמע כן ולדינא נראה דאף בכה"ג יש לבוד' לכתחילה לחוש למ"ם בס"כ סימן מ"ג ובפר"ח שם דחיישין שמא לא נבראה כך אלא שעלה קרוס אח"כ ע"ם ובהשובה שאעמיק בק"ה לקמן ובדיעבד נראה שים לסמוך על הבודק הבקי שמכיר שהוא בחולדה ולהכשיר אין לנו להזיק ריעותא שבא מחמת נקב ויש לסמוך על מה שכתב בחוכת יקומיאל שים עוהנין אלא לבדוק בחסרון בלל ע"ם: (קכב) וכן · הר"ן כתב וז"ל קמטים פירוש חריצים שבחסוולה הריאה ויש לחוש ליבש ודרכה לעמוד בחוכת אלא האוחות אלריך לנקב אותה מעבנא מריפה כו' והכיאו בשמ"ה סע"ף כ"א בקרבה וזה הימא דלפי"ז מה מועיל נפיחה דמה בכך שנתה היו מבלבן הא ביבש רוחין אותו כאלו נמוכ כיון שהוא ליבל

(פרי תבואה) ח"א) יט וכנקוב

ובגקוב דמי ועכ"פ הגפיתה שאינה מבלבן אינה מוציאה מידי ספק יבם ומצאתי במאמר קדישין שכתב וז"ל מ"ם הר"ן דקתני משום יבם גם מ"ם לבודקה אם הוא מבלבן קשה אם הוא יבם אין מעם לבדוק משום בלבון ולפי מ"ם לעיל פירשו שהמומחים אומרים שהקפמים נמצאים בריאה והגוילים לבלבן שהקפמים הם מתמת חולשת שור הריאה וכן הטרפים וצריכים בדיקה כראוי ובגפיתה עכ"ל והוא כמ"ם בתורת יקותיאל שאפשר קבלה בידם בקפמ בשביתת שיהי' נקוב אמנם מ"ש המ"ק על דברי הר"ן עדיין לא היקון כלום דאע"ג דיש הר"ן עדיין לא היקון מעם לפה צריכין למיבדקה מחשש נקב מ"מ היקשי דהא בבדיקה זו אכתי לא נפקא מחשש יבם דשמ' עתה אין כאן נקב ומיתיב בנקב לו סופו לינקב ושוב דמה עניין קפמ ליבם אעפ"י שהמצוה הריאה אין זה רק לימוק לבד ולימוק בתקנת בשרה היא ולכן נראה דמ"ם הר"ן לתוס ליבם אין סיבתו ליבשות הקרום דלזה לא הי' מועיל מה שאין מבלבן רק דחיישינן ליבשות הלחלוחים של הבשר שעל ידו נחסר הבשר והיינו עמי כמו לתקה שתמתה יוצם קצת בשר הריאה מעצמה ומהרש"ל נבי לתקה תוצה כתב דלא דמי לתקה תקלת' דהוי הטרון בנפיים כו' וכיון שיוצם זה דהיינו הטרון מיכר מבחוץ שנתקנו ונעשה חרין שפיר חיישינן שנלמה הרישותא כ"כ עד שיקב הקרום ולכן צריך בדיקה אם לא מבלבלת ועיין בק"ם מ"ם בזה על דברי הש"י שכתב שהר"ן מתלק בין קמט לחטרון ע"ש ונלענ"ד שים להטריף אף בדיעבד אם לא בדק בנפיתה אף אם לא ידע לו בביכול שעיון הטרון זה הוא מהולדה ואע"ל בקמט וחרין שעל הרוב הוא מחמת חולי וכל שלא בדק מריפה: (קבג) יש לחסי כן הכריע אח"ז להחמיר בשאין מנהג במקום שאין הפ"מ בהטרון בכ"ף בפופה ואין מחזי' אגודל וכיוצא בו אין הדברים אמורים אלא אם הקרום שבתוך הנומא הוא ע"פ הבשר שבתוך הנומא אבל אם תחת הטרון הנראה מבחוץ בעין נומא נתרוקן שם ג"כ קצת מהבשר ויש שם הטרון מבפנים הרי יש כאן שני ריעותות הטרון מבחוץ שהוא בשהעור מקיף סמוך לבשר ויש נומא וגם הטרון מבפנים שהרי ניטל הבשר ונתרוקן מתחת הקרום ואינו סמוך לו אעפ"י שאין הטרון הבשר בכללו מחזיק יותר מרביעית (קבה) טריפה מטעם צרוף שני ריעותות ובהפסד מרובה יראה לי להקל ולומר שהטרון מבפנים אינו מצטרף להיות נקרא שני ריעותות:

שאין מקילין אלא במקום הפסד ובמקומות שאין להם מנהג ידוע (קבג) יש לחם לנהוג להטריף במקום שאין הפ"מ כל שיש שם הטרון הניכר מבחוץ אפילו אם הוא שיעור קטן ואפילו כב"ף פשוטה באמצע הריאה ואם בשפולי הדבר תלוי בראות עיני הבודק מומחה לפי שרוב פעמים נמצא בשפולי פנימות קטנות והוא דרך נידולו ואם למראה עיניו ישפוט שזה הפנם באחד מהם בשר ובמקום הפ"מ יכולים לנהוג הבשר אפילו אם חסר הרבה אם לא נחסר מהבשר יותר מרביעית ובאיזה תמונה שיהי' אפילו כב"ף כפופה בין באמצע ובין בשפולי בין באונות בין באונות (קבד) ויראה לי שאם הטרון באמצע הריאה הוא עמוקה עד שמגעת בעובי הבשר למקום הסמפונות כמ"ש בסעיף צ"ג או שהטרון בשפולי והוא מחזיק שיעור שני אצבעות ברקה וד' אצבעות בנסה ויחוק מן השפולי או שהוא מפולש מעל"ע על הדרך שביארנו בסעיף צ"ו יש להחמיר אף בהפ"מ אף במקום שאין מנהג להטריף בכ"ף כפופה:

קא מה שהבשרנו בהטרון בכ"ף פשוטה או כבפופה ואין מחזי' אגודל וכיוצא בו אין הדברים אמורים אלא אם הקרום שבתוך הנומא הוא ע"פ הבשר שבתוך הנומא אבל אם תחת הטרון הנראה מבחוץ בעין נומא נתרוקן שם ג"כ קצת מהבשר ויש שם הטרון מבפנים הרי יש כאן שני ריעותות הטרון מבחוץ שהוא בשהעור מקיף סמוך לבשר ויש נומא וגם הטרון מבפנים שהרי ניטל הבשר ונתרוקן מתחת הקרום ואינו סמוך לו אעפ"י שאין הטרון הבשר בכללו מחזיק יותר מרביעית (קבה) טריפה מטעם צרוף שני ריעותות ובהפסד מרובה יראה לי להקל ולומר שהטרון מבפנים אינו מצטרף להיות נקרא שני ריעותות:

קב אם יש הטרון בריאה כב"ף פשוטה שאינו מחזיק אגודל או שיש קמט וכיוצא בו ויוצא מ"ם סירכא תלוי' או בועא או אחר משאר דברים שנהשב ריעותא להצטרף לשני ריעותות (קבו) אז גם כאן הוא מצטרף לריעות' זו דהטרון מבחוץ וטריפה אך יראה לי שאם יש כאן בקיאין המכירין שהטרון זה הוא מתולדה

אח"ז זא"ז צריך לדמוק לייסב דברי דהתם בהטרון מבפנים סיינו בתוך הבשר הריאה שאין סמוך לעור כלל ומבואר מלאיהו שכתב ע"ם סק"ה והש"ך שם מיירי בקטעא וכס"ג ועור שע"ג הקטעא מתחה למרא' ריאה ואז וודאי דאיכא בשר בריה אחתיו וכמ"ש בת"ם שם ס"ק ז' ובכס"ג כתב דלא הוה רק הטרון מבפנים ואין מצטרף לריעותא דבבשיטה משום שבשר הריאה מקיף הקטעא מכל צד ומ"ש אע"ג דס"ד בש"ס להטריף י"ל דהיינו לענין מתח שמצאה בריאה דלא בנמצאה בתוך הבשר בעומק הוא ס"ד להטריף ומ"ש וגם הרמב"ם משמע דס"ל להטריף היינו לפי מ"ש שם סימן ל"ז דהרמב"ם נוהם בסוגיא דמתח דכ"ע שמי' הטרון והטרון בה"ג קאמר שם בת"ם סימן ל"ז דלא מתחב ריעותא משא"כ כאן תמיני שם הטרון מיכר מבחוץ כעין נומא ומתח הערו יש ג"כ הטרון מהבשר ויש שם מקום ריקן שריעותא זו של הטרון הבשר מבפנים היא סמוכה לחבירתה דהיינו הערו שהוא נעשה כעין נומא וכה"ג שפיר מצטרף למהוי הר"ל ומ"מ צ"ע דמה"ל לפלוני בהבי ואם הבה עצמה היא לחלק בכך לא הי' נו לסמוה אלא לפרש דבריו כדרכו דרך הקודם למה מעשה לשבח בתה דאבי ותוסיף מדילים דיוים חדשים ולכן נלענ"ד שבתקום הפ"מ יש להחיר בכה"ג לומר דהטרון מבפנים לא מצטרף למהוי הר"ל וכדבריו בסימן ל"ז: (קבו) אם גם כאן בת"ם ס"ק מ"ה כתב דהטרון מבחוץ עכ"פ לקותא הוא ואי איכא עוד אחה לקותא מה מיהי' הו"ל הר"ל ומריפה כמ"ם בסימן ל"ז וכ"כ הב"ח והכי מסתבר עכ"ל ובמ"ח סימן ל"ז סע"ף ה' ביאר הדברים וז"ל בועא על קמט או הטרון מבחוץ דהיינו נומא אעפ"י שהבשר קלא ואינו בשיעור לגודל מ"מ הו"ל הר"ל ומרפה ובילא בת"ם הטעם כיון ס"ם פוסקים מעריפין בהטרון מבחוץ אע"ג דלא קי"ל כוותיהו כ"א בשיעור לגודל מ"מ רישותא הוי ע"ש ונראה פשוט דאף אם היא כב"ף פשוטה וגם אין שם לגודל מ"מ רישותא מיקרי דזל בתר עצמה ושוד שהרי נקב נומא והוא כתב דנומא דינו כב"ף פשוטה והכוונה יקותיאל כתב שאין נראה לו לומר דבועא על הטרון הו"ל הר"ל וגם ברים סימן ל"ז כתב דהדוקא בועא על הקמט הו"ל הר"ל אבל הטרון אם שומדה מקלתה במקום נבוה ומקלתה במקום נמוך אז יש לחוש דהוי כב' בועות דסמיכי אהדדי אבל אם שומדה כולה במקום שמוכה מבאר הריאה יש להסיר הו' וכ"ק הארכ"ז בזה וכירכתי הדברים בשאלה חדשה דוחלי בועא על הטרון מבחוץ היא ב' ריעותא בכל גווני אך היכא שהוא הטרון מהולדה בבר ביארתי שלענ"ד יש להקל בזה אף אלא בדוקא נשיתה שאין כאן הטרון נקב ולענ"ד דנם אם יש שם בועא וכ"ג אין להחמיר שהרי כתב בת"ם ס"ק כ"ח דכל דלא שייכי הריעותא מבוטים להדדי אין להטריף מעצם כ' לריעותא והיינו הפרי מגדים סימן ל"ז בחנאי הא' ועכ"ם בהחפק בלא ריעותא א' מעצה הטרון להרמב"ם שהוא הטרה הוא הרפה בפ"ע וריעותא א' מעידה שהוא לגרוב אז שם כאן נקב אם זה הוא עדוקן מבוטה אז לאו ומ"מ בבר כתבנו דהלבה דעריפות הריאה מבוא ריקובה הוא א"כ אין ג"מ כ"כ עכ"ל ובפתיחה שם כתב בפשיטות דאם ריעותא אחד מעצם ניקב וא' מעצם הטר אין מצטרף ולכן היכא שיש נומא או הטרון כ"ף פשוטה אז אינן שם אנודל וגיכר שהוא בחולדה וטועה אז הרכה יוצאה מבה אין להטריף ממ"ג דלעדה הפוסקים המחיירים בהטרון וטוכרים הטרון מבפנים ל"ם הטרון א"כ אין כאן חשש כלל מה תאמר כיון דהיכא הרמב"ם דמטריף א"כ עכ"פ ריעותא הוה ז"א דאף הרמב"ם דמטריף אינו מטריף רק מעצם הטרון ולא מבוא חשש נקב וא"כ הריעותא דאחי מיני' נמי אינה רק לענין הטרון והא לא חזי לאנטרופי לריעותא דטועה אז הרכה שמוכה על נקב

וכיון

אפרים

מ"כ גם לדידים היקבי לוקמה אז שהטרה דמהני' בכה"ג שים קמט והטרון מבחוץ וגם מבפנים היא הטרה קלה אך זה ים לחוה דגם אח"ז דס"ל דטרפה בכה"ג לאו מעצם הטרון קאמי עלה רק מעצם הר"ל והיינו כיון דהיכא לקותא כ"כ ים לחוה ליקב מ"כ היינו ניקבה וגם דאפילו הימא דמשום הטרון הו"ל הר"ל משום דאח"ז ס"ל שהרמב"ם פוסק כמ"ד הטרון מבפנים הוא הטרון והלכך על"פ רישותא הוי ומ"כ הטם דלעולא קיימינ דקאמר הטרון מבפנים ל"ם הטרון ס"ל לסה"ם אף רישותא לא הוי לדידי' ולכן צריך לבטיי לא צריכה אלא לר"ם ומ"מ עכ"פ אין הכרח מהתוספו' להטריף בכה"ג וגם מדברי הר"ת נראה שים להכשיר אף אם יש חסר בבשר ג"כ ואדרבה מעתה שים מדבריו דהם אף להרמב"ם כשר שהרי הקשה על הרמב"ם מימוקה דבשיה ומיהו הכא בשלא נימוקה ואפ"ה נראה סלק והטרון קיים לזה שסופו לינקב אף שנראה הטרון מבחוץ כשר אף לינקב כשר שיהה נקובה ע"ם ולפי"ז היכא שנימוקה ים שם הטרון בבשר אף שנראה הטרון מבחוץ כשר אף להרמב"ם דהא ע"כ אין שום לינקב וכ"כ במשנת זרע ס"ק י"ד ומדבריו משמע דדווקא בהטרון כדי רביעית ס"ל הכי לחיוון הר"י ולענ"ד אין תילוק בזה וע"ם שהקשה דהא הרמב"ם מנה תחת סוג הטרה ולא נקובה עיין בק"ה שהאריכו בזה אך לענ"ד י"ל דאין ראיה מהר"י דדווקא בנימוקה לבד י"ל דלא חיישינן שסופו לינקב משא"כ היכא שים גם כן הטרון מבחוץ כיון דאיכא הר"ל חיישינן שמא כבר ניקבה וקרום עלה מתחת מכה רק היכא שאין הטרון מבחוץ רק נימוקה לבד לא מחזקינ רישותא טולי הלי ומ"ם המשנות הרמב"ם דווקא בהולדה מטריף אין נלענ"ד ועיין בק"ה בהשובה שלעסיק שם ומ"מ כדי שלא יסתרו דברי אח"ז זא"ז צריך לדמוק לייסב דברי דהתם בהטרון מבפנים סיינו בתוך הבשר הריאה שאין סמוך לעור כלל ומבואר מלאיהו שכתב ע"ם סק"ה והש"ך שם מיירי בקטעא וכס"ג ועור שע"ג הקטעא מתחה למרא' ריאה ואז וודאי דאיכא בשר בריה אחתיו וכמ"ש בת"ם שם ס"ק ז' ובכס"ג כתב דלא הוה רק הטרון מבפנים ואין מצטרף לריעותא דבבשיטה משום שבשר הריאה מקיף הקטעא מכל צד ומ"ש אע"ג דס"ד בש"ס להטריף י"ל דהיינו לענין מתח שמצאה בריאה דלא בנמצאה בתוך הבשר בעומק הוא ס"ד להטריף ומ"ם וגם הרמב"ם משמע דס"ל להטריף היינו לפי מ"ש שם סימן ל"ז דהרמב"ם נוהם בסוגיא דמתח דכ"ע שמי' הטרון והטרון בה"ג קאמר שם בת"ם סימן ל"ז דלא מתחב ריעותא משא"כ כאן תמיני שים הטרון מיכר מבחוץ כעין נומא ומתח הערו יש ג"כ הטרון מהבשר ויש שם מקום ריקן שריעותא זו של הטרון הבשר מבפנים היא סמוכה לחבירתה דהיינו הערו שהוא נעשה כעין נומא וכה"ג שפיר מצטרף למהוי הר"ל ומ"מ צ"ע דמה"ל לפלוני בהבי ואם הבה עצמה היא לחלק בכך לא הי' נו לסמוה אלא לפרש דבריו כדרכו דרך הקודם למה מעשה לשבח בתה דאבי ותוסיף מדילים דיוים חדשים ולכן נלענ"ד שבתקום הפ"מ יש להחיר בכה"ג לומר דהטרון מבפנים לא מצטרף למהוי הר"ל וכדבריו בסימן ל"ז: (קבו) אם גם כאן בת"ם ס"ק מ"ה כתב דהטרון מבחוץ עכ"פ לקותא הוא ואי איכא עוד אחה לקותא מה מיהי' הו"ל הר"ל ומרפה כמ"ם בסימן ל"ז וכ"כ הב"ח והכי מסתבר עכ"ל ובמ"ח סימן ל"ז סע"ף ה' ביאר הדברים וז"ל בועא על קמט או הטרון מבחוץ דהיינו נומא אעפ"י שהבשר קלא ואינו בשיעור לגודל מ"מ הו"ל הר"ל ומרפה ובילא בת"ם הטעם כיון ס"ם פוסקים מעריפין בהטרון מבחוץ אע"ג דלא קי"ל כוותיהו כ"א בשיעור לגודל מ"מ רישותא הוי ע"ש ונראה פשוט דאף אם היא כב"ף פשוטה וגם אין שם לגודל מ"מ רישותא מיקרי דזל בתר עצמה ושוד שהרי נקב נומא והוא כתב דנומא דינו כב"ף פשוטה והכוונה יקותיאל כתב שאין נראה לו לומר דבועא על הטרון הו"ל הר"ל וגם ברים סימן ל"ז כתב דהדוקא בועא על הקמט הו"ל הר"ל אבל הטרון אם שומדה מקלתה במקום נבוה ומקלתה במקום נמוך אז יש לחוש דהוי כב' בועות דסמיכי אהדדי אבל אם שומדה כולה במקום שמוכה מבאר הריאה יש להסיר הו' וכ"ק הארכ"ז בזה וכירכתי הדברים בשאלה חדשה דוחלי בועא על הטרון מבחוץ היא ב' ריעותא בכל גווני אך היכא שהוא הטרון מהולדה בבר ביארתי שלענ"ד יש להקל בזה אף אלא בדוקא נשיתה שאין כאן הטרון נקב ולענ"ד דנם אם יש שם בועא וכ"ג אין להחמיר שהרי כתב בת"ם ס"ק כ"ח דכל דלא שייכי הריעותא מבוטים להדדי אין להטריף מעצם כ' לריעותא והיינו הפרי מגדים סימן ל"ז בחנאי הא' ועכ"ם בהחפק בלא ריעותא א' מעצה הטרון להרמב"ם שהוא הטרה הוא הרפה בפ"ע וריעותא א' מעידה שהוא לגרוב אז שם כאן נקב אם זה הוא עדוקן מבוטה אז לאו ומ"מ בבר כתבנו דהלבה דעריפות הריאה מבוא ריקובה הוא א"כ אין ג"מ כ"כ עכ"ל ובפתיחה שם כתב בפשיטות דאם ריעותא אחד מעצם ניקב וא' מעצם הטר אין מצטרף ולכן היכא שיש נומא או הטרון כ"ף פשוטה אז אינן שם אנודל וגיכר שהוא בחולדה וטועה אז הרכה יוצאה מבה אין להטריף ממ"ג דלעדה הפוסקים המחיירים בהטרון וטוכרים הטרון מבפנים ל"ם הטרון א"כ אין כאן חשש כלל מה תאמר כיון דהיכא הרמב"ם דמטריף א"כ עכ"פ ריעותא הוה ז"א דאף הרמב"ם דמטריף אינו מטריף רק מעצם הטרון ולא מבוא חשש נקב וא"כ הריעותא דאחי מיני' נמי אינה רק לענין הטרון והא לא חזי לאנטרופי לריעותא דטועה אז הרכה שמוכה על נקב

אם יש הטרון בריאה כב"ף פשוטה שאינו מחזיק אגודל או שיש קמט וכיוצא בו ויוצא מ"ם סירכא תלוי' או בועא או אחר משאר דברים שנהשב ריעותא להצטרף לשני ריעותות (קבו) אז גם כאן הוא מצטרף לריעות' זו דהטרון מבחוץ וטרפה אך יראה לי שאם יש כאן בקיאין המכירין שהטרון זה הוא מתולדה

אם הטרון מבחוץ אינו מחזיק אגודל ומכוון לגיכר אינו מחזיק אגודל ומכוון לגיכר אינו מחזיק אגודל ומכוון לגיכר

וכיון דאמר קי"ל דל"ם חסרון והרישומות אינן מצטרפין יש להסכיר ואפשר דאף אמ"ז בסימן ל"ז וכסימן ל"ט בסמ"ח סעיף מ"ו מיירי סיכה שאין ניכר שהוא בתולדה דאז יש חשש נ"כ לרישומא דקנב ספיר אמרינן דסבועה או הסירכא מעידה על החסרון הזה שנקב יש כאן משא"כ כשנראה לעין שמחלת ילדותה כך היתה יש לסקל ומ"מ נלענ"ד אם יש סס סירכא דטוקה אלא כסדרן יוצאת ממוך החסרון אלא שעוברת ע"י מישוך יש להחמיר כיון דמישוך נופיה קולא גדולה היא ומה שיש סירכא אלא כסדרן תורה על נקב אין לסמוך זה על בקיאות הבודק שאומר שמכיר בחסרון זה שהוא מתולדה ונט הכא י"ל דאפילו בקלקול מתולדה אפשר שמחטוטה והלכה עד שנתקלקלה לגמרי ונקבה ומזה כתב סרכא וכתב"ם בדיני הכ"ל סברא זו בשם דודי הגאון גר"ז אלא מי"ל דאין לסחזיק איסור מחמת ריעותא המלא שם כיון שאינו ריעותא המצריך משא"כ אלא כסדרן שהיא בחזקת מריפה אלא שע"י שמישוך באו לסכיר וכיון שהמישוך קולא גדולה אין לסקל ועיין לעיל ס"ק מ"ז בשם הכ"ח ועיין בתשובה שהשתקתי בק"ס מ"ם בזה: (קבו) אף אם ס' בדרי מגדים בפתיחה לסימן ל"ה כתב שאם החסרון בין החתוכים כל"ף כפופה ונסרך סביב למקום החסר לחוק קלת ממנו באופן דלא הו"ל הר"ל ונדבק באופן תברכה לא להשמקום דס"ל חסר מעשה נקב א"כ לשיטה רש"י דס"ל אין סרכא ב"נ וכסדרן הוי סתימה מעלת ס"ה כאן ואף דקי"ל לחתיר כלל הפיתומים לענין סירכא כסדרן מ"מ בכ"ף כפופה כדאי הוא לסמוך על סברת רש"י דאין סופו להתפרק ולהרמב"ם החסר הוא מריפות בפ"ע הלכה למשה מסיני אף בין החתוכים מריפה עכ"ל ולא עמדתי על סוף דעתו דע"כ לא קאמר רש"י דסרכא סותמת אלא בהא דאין סירכא נ"נ הויה משום דמתקום הנקב יוצא הסרכא וסותם שם אבל סיכה דהסרכא אינה במקום הנקב מה מועיל הסירכא אשר שם ואפשר שכוונתו ע"פ מה שכתב בפתיחה לסימן ל"ט בכיתום הב' דאומא דוסם אלא החיתוכים שמא פעם אחת לא יסתמם לזה מועיל הסירכא ע"פ וא"כ י"ל שאף אם הסירכא אינה במקום הנקב ומעיל מחבתה ומועיל סתימת האומא במקום החסרון אמנם נראה דגם לסיטה זו בעינן שהיה הסרכא במקום הנקב ממש ואעפ"י שבכ"ה לסימן ל"ט הבאתי דברי הרמב"ם לסייע לדברי בעה"ע שנראה דס"ל שאף אם לא נסתם כל הנקב אמרינן שהאומא סותמת וע"י הסירכא שם מסודקים מ"מ דבר פשוט הוא דלא ק"ל הכי כמ"ם שם שדעת הר"ן אינו כן ובן שאר הפוסקים ואף הרמב"ם שם לא כתב זה להנתה קיימת רק שרצה לדחות בכח דברי האומר דאין סרכא נ"נ וכתב דאפילו אם תזדמון לומר באופן זה אי אפשר לומר כן דא"כ סרכא בתלכסון כו' ע"ם ושוד נראה דלפי סברת זו דוקא אם הסירכא יוצאת ממקום הנקב אלא שלא סתמה כל הנקב יש מקום לומר כן משא"כ אם אין הסרכא ממקום הנקב כלל דאם במקום הנקב ממש המה מסודקים בחוק שם במקום הנקב לסמוך לו ע"י הסרכא משא"כ כשהסרכא אינה במקום הנקב ואין לאחריך דפשיטא דבכה"נ אין הסרכא מעלה להכסיר החסרון כל"ף כפופה אפילו לדעת הסוברין דחסרון מעשה נקב הוא ואמנם מה שהאריך לתמוה הר"מ היכא שהסירכא רחוקה קצת דאל"כ הו"ל לכתוב ז"א דהא לשמה מתניין לא הוי ריעותא אף נבי טעה ולכאורה נראה שדעת הדוקא לענין ריעותא דטעה וכדומה אמרינן דאמנם מתניין לא מצטרף למהוי תר"ל אבל הכא בכ"ף כפופה כיון דבאמת עהנין לסריף אלא שאתה בא להכסיר ע"י הסרכא לא ספיר אמרינן דאי היכא ובוודאי יש כאן נקב ומתמת סתימת הסירכא לא מכסיר אלא אם אמר פוסקים סתימה סרכא אינה מועלת ואע"ג דלענין טעה וסרכא ממנה למטה מתנין כבר ואין חוששין לומר דנקב יש כאן וסתימת הסירכא אינה מועלת לשאר סיטות כבר ביארתי בסימן ל"ט שהטעם בזה שאנו חוזין שהסרכא יצאה מגד הנבי ואינה מחמת נקב בכל נדעת הסוברים יש סרכא נ"נ ומשא"כ כאן שהחסרון בכ"ף כפופה קי"ל לסמרף וסיטו משום דחיישינן לנקב אי הסרכא עכ"פ ריעותא כל דהו הוי אף לדידהו לומר שנעשה כאן נקב וכיון שאינו חוזין לכל הסיטות טרפה וא"מ לשונו ל"ע ולפי שלדעת טרפה בכל ענין לכן קדמו בזה: (קבח) והעליתי · עיין בק"ס בתשובה בזה שבאתרתי באור' דמה שמגלגא בשומייהו דטוקים לומר על אופן העקלוך דסיטו רביתיהו הכוונה שהחסרון הזה הוא מתולדה ומבטן שנברא כך חסר קלת ומחמת שהיא קלר' כתבתי שם שאף אם הוא כן בכיון' יש מקו' להתי' בעבר' ע"י מישוך בכה"נ דע"ד וכמ"ש ג' כסר' ל"ם וכ"ם כאן שלפי דעת הסוברה לא היה קלרה ואיכא לאמר העתידנה בחזקת סיטר וכל פרטי הענינים אשר בשלה זו המלאם מבואריה סיטר בחשובה שם בתרוכה הלא דבריי יעיינו להיטר סולך כי יען לא הוא עליהם: (קבט) וראיה לי · עיין בק"ס בתשובה הבאתי שם דברי כמה"נ שהביא בשם כמה פוסקים להכסיר בסרכא מגיה וכיה שמעלתה בסדק כו'

מתולדה יש להקל ולומר שאינו מצטרף לריעותא אחרת ואם יוצא משם סירכא דטוקה שלא בסדרן אלא שעוברת ע"י מישוך יש להטריף בכל ענין:

קג אם יש חסרון בכף בפופה שבחזיק אונדל שנתנו להטריף (קבו) אז אף אם החסרון הוא בין אונא לאונא למטה מחצי' וסרכא דטוקה מאונא לאונא שם במקום החסרון או אצל החסרון טריפה ואין סתימת הסירכא בסדרן מועלת במקום שיש חסרון:

קד מעשה שהיה בשפולי אומא מקום קטן נפגם מעל"ע והשוחטים רגילים לקרות זה בשם העקליך והי' בצד ההעקיל לצד מעלה סרכא ממקום למקום וגם בתחתיותו נמצא חריץ בעין מרזב קטן ואותם חריצים שביחים ג"כ להמצא בריאה וגם נפל להם ספק על הסרכא אם היא קצרה מבשר הריאה שהמורה אומר שלדעתו אינה קצרה והבודק אומר שהיתה קצרה ובדקו הסירכא אם תעבור ע"י מיעוך ומישמוש במנהג ועברה ובדקו אח"כ בנפיחה ועלתה כהוגן ונשאלתי ע"ז (קבח) והעליתי בתשובה להכשיר בפרט בהפ"מ ולכבוד שבת כיון שתגילות להמצא פגימות חריצים וחריצים כאלה א"כ נראה שהוא כך מתולדה ואינו מצטרף להיות שני ריעותות וגם מחמת הספק אם היתה קצרה העליתי שאין להטריף מחמת זה

קה אם יש סרק בריאה ויש באותו סדק סירכא וכשנופחין הריאה נעשה אותו סירכא שבסדק כמו מחיתוך לחיתוך כשר (קבט) ויראה לי שזה כשר אף לפי מנהג קצת מקומות להטריף בסירכא ממקום למקום ולפי מנהג שלנו להתיר סירכא ממקום למקום כשאין שם ריעותא אחרת יראה שאם הי' ניכר שהחסרון הוא בתולדה יש להקל אף אם לא נעשית הסרכא שבתוך הסדק כמו מחיתוך לחתוך:

קו כל מה שבתבנו בענין זה שיש להקל לפעמים אם הוא בקי ומכיר שהחסרון בתולדה חלילה לסמוך ולהשען על בינתו לבד רק יצרף חכמי העיר והבורקים הבקיאים בדבר ואחר העיון במתון וישוב הדעת:

קז הריאה שנתרוקנה ונחסר בשרה מבפנים ובחוץ היא כשאר ריאות ועולה כנפיחה נראוי בין שיש לתלות שהחסרון הוא מתחלת ברייתה (קל) בין שנראה מענין החסרון שנחסר מחמת חולי שבסיבתה נתרוקן מהבשר בשרה אם אין חלל החסרון מחזיק יותר מרביעית הלוג לאחר הנפיחה ואין חוששין שמא נחסר מהסמפונות ואין להם דרך בריקה (קלא) אלא מן הסתם אנו אומרים שלא נחסר מהסמפונות כלל וא"צ לבדוק הסמפונות לראות שמא נחסר מהם ומעמידין

וכתבתי שם דקאי למעמ הספרדים המעריפים סירכא מיעיה וביה ולהמכשירין אף אם הסרכא בתוך הסדק ונראה · כתבו הוא מן הסיחוך נגב ליה לן מה ע"ש שכתבתי מלאה בטעמה: (קל) בין שנראה · כתב הטור חסר מבפנים והקרום קייס כשרה לפיכך ימוק מבפנים מבפנים טו' ופרש הב"ח דקי"ל דמבפנים ל"ם חסרון בין מתולדה בין מחמת חולי ע"ם ובלחמת נראה שלשון הטור בזה הוא לקוח מלשון הרשב"א בחורה שבית הקלר שכתב וז"ל נחסר מבשר הריאה וקרום שלה קייס כשיש וחסרון מבפנים אינה חסרון לפיכך נמוקה הריאה ומחרוקן חלק ממנה אע"פ שמקום הריקן שכה מחזיק רביעית כשיש והוא שקרום קייס נימוח מבשר הריאה מבפנים ונמס עד שהוא כמים כשיש ובלבד כו' ובדברי הרשב"א אין נראה לפרש כמ"ם הכ"ח דלשון נחסר מבשרה משמע שפי שמחסר אח"כ ע"י חולי והמתך לשון הרשב"א נראה דמשחלה כתב דין דחסר בפשט ואח"כ כתב לבאר הדברים יותר והקרום דחסרון מבפנים אינו חסרון לפיכך נימוק אפילו רביעית כשרה וכן נימוח כמ"ש (ונראה של"ל בדברי הרשב"א שחסרון מבפנים כו') וכך לפיכך על מ"ם שחסרון מבפנים כו' קאי והטור הבמיע היתה אלו שחסרון מבפנים כו' ולכך לשון לפיכך אין לו ממשות כלל ומ"מ לדעת דינו של הכ"ח אמת דאין חילוק בין בתולדה לחמת חולי וגם דהא שפי שמחבר להכסיר בחמת חולי ונימוקה הייט מחמת חולי עיין בק"ס שבארתי על נכון בפירוש מיכה נימוקה וא"כ כ"ם מתולדה דבשר וכתב"ם ש"ק מ"ג הכ"ם דברי הכ"ח וכתב אלא בהבה בשמ"ח דלא ידענא במה יוודע האיך בא לה עכ"ל ולפי מ"ם בק"ס בענין נימוק' סיטו שנופלים המיטות אע"ג דכאן לא שייך נפילה שהקרום קיים מ"מ י"ל שמבפנים בתוך הקרום מונחים ניסול המיטות בשר הריאה וא"כ י"ל שהה מיכר שהוא מחמת חולי משא"כ כשים חסרון בשהם שפי ים לתלות בתולדה ונראה דאא"ז ס"ל דלעולם ים לחוש שמא בתולדה אין בגילות שיהחסר מבפנים ונלענ"ד דגם לדידיה דווקא בחסרון מבפנים א"א להכחין אם הוא מתולדה או מחמת חולי משא"כ כשהחסרון ניכר מבחוץ והקרום מקיף את הבשר שלם שפיר הוא מיכר שהוא מחמת חולי וכתב"ם לשון הטור בזה הריאה לנקב בלשון הרשב"א בחורה שבית הקלר שכתב וז"ל בחסר מבשר הריאה וקרום שלה קייס כשיש וחסרון מבפנים אינה חסרון לפיכך נמוקה הריאה ומחרוקן חלק ממנה אע"פ שמקום הריקן הריעות מבשר הריאה מבפנים ונמס עד שהוא כמים כשיש ובלבד כו' ובדברי הרשב"א אין נראה לפרש והקרום דחסרון מבפנים אינו חסרון לפיכך נימוק אפילו רביעית כשרה וכן נימוח כמ"ש (ונראה של"ל בדברי הרשב"א שחסרון מבפנים

בס"ם דסיינו כנפיחה אבל בחסרון גמור לא וכמ"ש אא"ז וכן מוכח לכאור' דאלי"כ קשה ל"ל לסרמב"ם ליתן טעם בחסר מנוף הריאה משום דהוי כחסרון האוטות חיסוק לי' שם לחוש לחסרון הסתמון אלא ע"כ דלא חיישינן וזותק לומר דמקו"ם דע מעמא משום חסרון האוטות דנ"מ אפילו אם הוא חסר במקום שאין שם סמפונות אפ"ה ערפה אבל נשוב לא משמע כן אלא מדאה דנחסר לא חיישינן לסמפונות : (קלב) אבל אם בס"ם מייתי בריאתא ריאה שמומקה וקרום שלה קיים אפילו מחזקת רביעית כסרה וכתב הרא"ש דוקא רביעית ולא יותר מכאן והרמב"ם במסמרת הבית חולק עליו וסב"י בסם אוהל מועד כתב כהרא"ש ובקה"ה האריכתי בכמה מקומות בס"ם דאיתא בכס"ג ע"ם ולענין הלכה כתב במשבלות זהב בסם בל"י סרוב בין הסיינו האוהל מועד וב"י ורש"ל וכ"ה וה"ר וכנה"ג מעריפון ע"ם וגרלה שבמם בדפוס ויניצ הרא"ש ועיין בכנה"ג בהגהות ס"י אות ל"ג קחשיב הרמ"א והלבוש וספרים' ולחם חמודו' ודמש"א והרמב"ם בסלי בדיקות וגם הוא ז"ל כתב שלסם שומעין דרבים ניכו ומחמרי להערים ביותר מרביעית וכן דעת אא"ז בה"ם וכתב שכן דעת האגודה והראב"ן אמנם דעת הרמב"א והר"ן וכן נראה דעת הרוקח (מסתר בכנה"ג ופר"ח) והטע"ז ופר"ח וכן הוכחתי בק"ה מדברי הרי"ו וב"ח ודמש"א אליבא דהרמב"ם לכאר' אף ביותר מרביעית וכן נראה מדברי הש"ו שכתב בדברי הש"ו דאמר ר"נ שמומקה וקרום שלה קיים כשרה וכן תני בברייתא וקשה דסך וקרום שלה קיים שפה יהר הוא לכאורה דאם בא לדייק אם אין הקרום קיים מריפה אמו הא מימרא בעי מהניתן היא הריאה שמקבה מריפה ואפילו בלא שמומקה אלא וודאי דאתי לאתמוטין דבעינן שנדע שהקרום קיים והייט ע"י שפיתה וכמ"ש הפוסקים נגי נגלד לפרש דברי הב"ג מ"ש והוא דלא מפקי זיקא הייט לסוכות שלריך נשיפה וכ"כ הרמב"ם וסש"ע נגי ריאה שנשפכה בקיומן וקרום העליון שלה קיים שלם בלא נקב וכתב הלח"מ שפשוט הוא דלא"כ הו"ל ביקבה הריאה דפסולה ולפי מ"ם י"ל דאתו לאתמוטין דבעי בדיקה אשר לא בדק חיישינן לי' ומצאתי בספרי הואר ס"ק י"ל שפירש קולי דליף מדר"נ דקאמר ריאה שמומקה כו' וס"ל דנימא דנשפכה בקיומן מדא מלאה הוא ועש"ה הא קמן דמימרא דקאמר ר"נ וקרום שלה קיים אינה למתלה דבעי בדיקה וק"ו הדברים היכא שהחסרון ניכר מכחון דבעי בדיקה כמ"ש לעיל ס"ק ק"ב ומב"ם לפי מה דדייק הש"ך סימן ל"ט ס"ק ה' מהרמב"ם דכל שוש חשש לריך נפיחה (ועיין בק"ה בדין ניקב קרום ח' מ"ם שם לדחות ראייה הש"ך מהרמב"ם) ונראה שע"ז סתר כש"ע שכתב שהם חסר מנוף הריאה ולא ניקבה כשרה ולא הזכיר שלריך נפיחה משום שסמך על מ"ם בסימן ל"ט א"ל לבדוק אחר שום עריפות מן הסתם כו' מזה מבואר הסיכה דאיכא רישותא בעי בדיקה או י"ל דבמ"ם ולא ניקבה ר"ל שלריך שנדע שלא ניקבה וא"ל דדווקא בריאותא שטלבה בקרום הריאה כגון בנגלד וכה"ג שפיר אמר' כיון דאתי"ל' רישותא בעי בדיקה משא"כ כשאין כאן רישותא כלל בקרום רק בבשר ובבשר לא איכפת לן מידי אי"כ לא נחזיק רישותא מתקום לתקום ולא נימום לה לגזיכת הקרום כלל וז"ל הרמב"ן בספר יבין שמועה פ"מ אמר רב אחמן ריאה שמומקה כו' ודע כי כן הסכמת הרופאים המבעים שאין לבשר הריאה הרגש ע"כ אפילו יהיה בו תורסא לא יגיע ממנו כאב לבעלי חיים אלא אחמת הקרום שאפילו היא תורסא גדולה לא יכאב מקום הסורסא אלא הקרום מקום כליות הריאה שאושב בה כאב מכביד מפני הסורסא שהיא כבידה אבל מפני הסורסא שהיא בבשר לא יבנים שער כלל עכ"ל מ"ש הא חיינן בחסרה יותר מרביעית שפיר' בנקודת הכסף מעמא משום דטוש הקרום ליבקב וכן בעבוריס וסרוחים איכא דס"ל דמחשש נקיבת הקרום אחוק עלם כמו שביארתי בק"ה אלמא כיון שאמתא הריאה זו תולי המפסיד הבשר אחרי' דמכה מהלכת היא וטוש הקרום ליבקב וא"כ אף בחסרון פחות מרביעית ומ"ם היכא שיכר מבחון שעמא דעכ"פ רישותא מיקרי לבני הקרום ובעי בדיקה וכן משמע מלשון הרמב"ן בהיכא תורסא בבשר הקרום מכביד בתוחו מקום מפני הסורסא וא"כ כיון שבריאה זו חולי המפסיד היה לה עד שאהבל קלת מהבשר הושטין לקרום שמא נקב ים כאן ובעי בדיקה אבל מ"מ לא אחרי' דטוף הקרום ליבקב דאתרבה כיון אלא הגיע הספסד כ"כ אמרינן דעתידה היא לחזור לבריאותה כבראשונה ומדברי אא"ז בשמ"ח מבואר ג"כ שלריך בדיקה בזה אלא שסתם הדברי' לענין דיעבד ולענ"ד כמ"ם דמלשון הש"ם דנקב והקרום קיים משמע דאף בדיעבד מעכב וכן בדין נשפכה כתב בשמ"ח שאם לא נפחות בריאה ובמ"ם שם כתב שכן משמע מלשון הרמב"ם והרמב"ם כתב והקרום הטליון שלה קיים שלם בלא נקב כו' אלמא דאף ליאמא משמע אף בדיעבד בריאה בלא נפיחה וזותק לומר דמדייק הכי מדנקט ליאמא יהיה שלם בלא נקב ועוד שבכר הבאתי שספרי הואר דעתו דהרמב"ם מפרש

ומעמידין אותם על חזוקתם שלא נחסרו כל זמן שלא ראינו חסרון או נקב בסמפון במקום שאין בשר לסתום (קלב) אבל אם חלל החסרון אחר הנפיחה מחזיק יותר מרביעית הלוז טריפה :

קח אם אין חלל החסרון מחזיק יותר מרביעית ונאבדה הריאה ולא נבדקה אם עולה בנפיחה כראוי (קלג) יראה לי שיש להטריף :

קט אם החסרון פחות מרביעית ועולה בנפיחה אלא שיש שם עוד ריעותא אחרת אצל החסרון מצטרפין להות שני ריעותות וטרפה ובהפסד מרובה יש להקל ולומר שהחסרון מבפנים אינו ריעותא נמורה כ"כ עד שיצטרף לריעותא אחרת וכן אם יש חסרון מבחוץ ותחתיו חסרון מבפנים כמו שבארו לעיל סעיף ק"א (קלד) ויראה לי שאם חסרון מבפנים ואצל חסרון יש בועא הבולטת בין עור לבשר מעבר השני של החסרון יש להטריף כרין בועא הבולטת מעל"ע שיבואר בסימן ל"ז :

קי יראה לי שאף אם הדבר ספק אם מחזיק יותר מרביעית לפי שאינו יכול לשער באומד דעתו זה לא נקרא ספק וטריפה (קלה) אבל אם לא הספיק לראות חלל החסרון כמה הוא מחזיק עד שנאבדה הריאה יש להקל :

קיא אם נתרוקנה הריאה בשני מקומות או יותר ובכל מקום לבד אין החלל מחזיק יותר מרביעית אין מצטרפין שני מקומות יחד ובשר (קלו) ויראה לי שאף אם שני המקומות הם סמוכים זה לזה רק הפסק בשר כל שהוא ביניהם אין מצטרפין אבל אם החסרון מבפנים כמין כ"ף בפופה או פשומה או שאר תמונות אז חושבין החלל של כל מקום החסרון אם הוא מחזיק יותר מרביעית טריפה כיון שאין הפסק בשר באמצע החסרון :

קיב אם קודם הנפיחה היה נראה שחלל החסרון מחזיק יותר מרביעית וע"י שנפיחה נתמלא החסרון קצת ואינו מחזיק כ"כ

לסמפונות ולכן אפילו תימא דבעלמא אין חסרון מבפנים מצטרף לחבר"ל מ"מ בריעותא זו ים להטריף כן נלענ"ד (קלה) אבל אם לא הוה מחזיק יותר מרביעית דמתרוקנה מריפה שם לחוש לסתפונות וא"א לבדוק וטריפה מספק א"כ בספק אם מחזיק יותר מרביעית י"ל דהוי ס"ם וכמ"ש בס"ק פ"ב בזה ע"ש אך לפי תירון רש"ל וכן משמע מבאר אחרוני' כמ"ש אא"ז בס"ק ל"ז דחסר יומ' מרביעית הו' מריפו' בפ"ע לא מעשה סמפונו' א"כ אין כאן רק ספק אחד אם שם כאן חסרון יותר מרביעית או לא ואעפ"י שיש פוסקים לסקל ביותר מרביעית אין לעשות מזה ס"ם כיון דבבר קבלו עליהם פוסקים לחמיר וכן פשט המנהג ודווקא בנשפכ' אפש' לחקל' כיון דבלא"ה דעה אא"ז דנשפכה אין קפידא בחסרון יותר מרביעי' משא"כ בתרוקנ' וים ספק אם הוא מחזיק יותר מרביע' כגון שנאבד' אין לחקל' ומ"מ ים לנדד לחקל אף בכה"ג כיון שיש מכשירין אף אם חסר וודאי וא"כ י"ל דבספק לא מחזקינן ריעות' לומר שסי' חסרון יותר מרביעי' ומ"ם בשמ"ח סעיף כ' כל שאין רואין דווקא שהחלל אינו מחזיק אחר הנפיחה יותר מרביעית עכ"ל ולכאורה הוא ע"ס וע"ל כל שאנו רואין כו' ולפ"ז ממש דבספק מרפש אבל באמת ז"א ואף כל שאין רואין הוא מתוכר לעמה שלפנו שבחב דקים לחו לחו"ל דבריעותא זו לא חיישינן כל שאין רואין וכ"ל דבשאין רואין רישותא בסמפונות א"ל בדיקה ואמ"כ חסר ו"ו וא"ל ודווקא שהחלל אינו מחזיק כו' וא"כ לא נחבאר בדבריו לענין ספק ונראה לחקל במקום הפ"מ שלא לחזיק רישותא ולומר שהיה מחזיק יותר מרביעית כיון דים מחיצין אף בוודאי וכמ"ם ואף דקבלו עליהם לאסור בוודאי קבלו ולא בספק ובפש"מ : (קלו) ויראה לי·בשמ"ח כתב דאין מצטרפין לשיעור יותר מרביעית ובמ"ם סוף ס"ק מ"ד ביאר הטעם שים לסמוך בזה על המקילין שהבו דלא לאוסיף עלה וכמו בבאר מריפות לא מצטרפין ה"נ אין מצטרפין כאן עכ"ל ומשמע מדבריו דאף אם המקומות סמוכו' זה לזה אין מצטרפין מדלא כתב לחלק ולא דמי לחרי טעמ' דסמיכי דבעינן שיהיה הפרש כקש או כשני חוטי שער בה"מ כמ"ם בס' ל"ז דהתם מעמא דמשום מחמת נקב שבריאה עלו טעות הללו שביניו או שמא שדחוק אחת על חברתה כו' ע"ם משא"כ בא"ד דנקט שבריאתא אפילו מחזקת רביעית דשיעו שיהא חלל שהחסרון מחזיק רביעית כמ"ם רש"י וכל הפוסקים א"כ הא דס"ל להפוסקים לחמיר ביותר מרביעית מני בכה"ג הוא וכל שאנו בשר מפסיק אפילו כל שהוא שרי אין חלל החסרון מחז"ק יותר מרביעית והכו דלא לוסיף עלה כיון שדעת קצת פוסקים לחקל אף בחסרון במקום אחד יותר מרביעית אך נראה בחס החסרון כמין כ"ף בפופה או פשומה או שאר תמונות אז חושבים כל החסרון מחזיק יותר מרביעית אף שאינם מצטרפים בחוכך או בנוחב רק בהיקף שהחסרון מקיף את הבשר הנשאר מ"מ מריפה כיון שמ"מ אין הפסק בשר באמצע החסרון וכן משמע להדיא מלשון הרמ"א שאחר שכתב לחלק בין כ"ף בפופה לפשומה כתב וכל זה שנראה שהחסרון מבחון כו' אבל אם חסר מבחוץ שנראה בעין מכשיר אינו אלא בשר הנשאר מבחוץ דמיירי מיירי מעיקרא שהחסרון בכ"ף בפופה או פשומה הוי דינא הכי בחס מחזיק יותר מרביעית מריפה משא"כ בשים הפסק בשר בין שני המקומות שחסר אף שהפסק כל שהוא לא מצטרפי והרמ' לרישותא לא שייך כאן אף לדעת אא"ז דס"ל דאם שני הרישותא סמוכים והכופים זה לזה הו"ל חד ל"מ דיינו חוק' כשכל אחד מהם אח' משא"כ אם שניהם מהם אחד וכמ"ם בה"ם סי' ל"ז וא"כ אפילו תימא דהחסרון בפחות מרביעית רישותא מיקרי וכמ"ל שכן נראה מהה"ם לענין לירוף חסרון מבפנים עם חסרון מבחון ת"מ ע"כ דס"ל דבכה"ג לא הוי הנני רישותא מהם אחד משא"כ אם דשניהם מהם אחד וכמ"ל דאא"ז בס' ל"ז כתב דחסרון מבפנים לא מיחשב רישותא

כן כך דריאה שימוקה וכבי מסתבר לענ"ד וא"כ גם בחסרון מבפנים פחות מרביעיה הנפיחה מעכבת אף בדיעבד ואף על פי שבדין חסרון מבחון כתבתי בחס ביכר שהוא חסרון מחולדה אין הנפיחה מעכבת כבר כתבתי בס"ק ק"ל שדעת אא"ז נגי חסרון מבפנים א"א לסמוך אם היא מחולדה או מחמת חולי ולכן אין להקל בזה : (קלד) ויראה לי · כבר כתבתי בס"ק קכ"ה בחוכך בחמת שנראה לכאורה דברי אא"ז בסותרים לענין אם מחשב חסרון מבפנים רישותא להמרף להר"ל וא"ל דאע"ג דלענין זה וודאי מחשב רישותא שלריכה בדיקה בנפיחה מ"מ לא מצטרף לרישותא אחרת להטריף ועיין מ"ם בכיאור לס"ז בזה שאפשר שים לחוש בחסרון רביעית עם בועא וגם דאא"ז לעצמם דבין רביעית לעפי פורחה מעי אינני והלכך אע"ג דבלא רישותא אחרת לא חיישינן לם מ"מ בלינוף רישותא אחרת חיישינן לחוש הר"ל אבל בפחות מרביעי' אפשר דלא מיקרי רישות' כלל אמנם לא מצינו בפוסקים חילוק זה ואא"ז חמה על הז"ם שכתב חילוק בין רביעית לפחות מרביעי' ע"ם ולכן כיון דאא"ז משמע מדבריו בסימן ל"ו דהוי רישותא ים להחמיר ובהפ"ת ים להקל כמ"ש בסימן ל"ז ע"ם אך נלענ"ד דאם שם בועא אבל החסרון שאינו מחזיק רביעית וסבועה בולטת מעבר השני דטרפה כיון דמלד השני של הבועא נחסר כל הבשר עד הקרום א"כ הו"ל כבועא מעל"ע דחיישינן לסמפונות אם היא רחוק' מן הספולי כשיעור המבואר שם ואעפ"י שאינה בולטת מלד זה שסתוכה להחסרון מ"מ הרי כתב בשמ"ח בסימן י"ל' דאף כ"ו דלא מלד השני היא שוה לבשר הריאה כמורסא מ"מ הו"ל כבועא מעל"ע וא"כ מכ"ש הכא שנחסר לגמרי שים לחוש לסמפונות ולכן אפילו תימא דבעלמא אין חסרון מבפנים מצטרף לחבר"ל מ"מ בריעותא זו ים להטריף כן נלענ"ד (קלה) אבל אם לא הוה מחזיק רביעית דמתרוקנה טריפה שים לחוש לסתפונות וא"א לבדוק וטריפה מספק א"כ בספק אם מחזיק יותר מרביעית י"ל דהוי ס"ם וכמ"ש בס"ק פ"ב בזה ע"ש אך לפי תירון רש"ל וכן משמע מבאר אחרוני' כמ"ש אא"ז בס"ק ל"ז דחסר יומ' מרביעית הו' מריפו' בפ"ע לא מעשה סמפונו' א"כ אין כאן רק ספק אחד אם שם כאן חסרון יותר מרביעית אין לעשות מזה ס"ם כיון דבבר קבלו עליהם לחקל ביותר מרביעית אין לעשות מזה ס"ם כיון דבבר קבלו עליהם לחמיר וכן הסמנהג ודווקא בנשפכ' אפש' לחקל' כיון דבלא"ה דעה אא"ז דנשפכה אין קפידא בחסרון יותר מרביעי' משא"כ בתרוקנ' וים ספק אם הוא מחזיק יותר מרביע' כגון שנאבד' אין לחקל' ומ"מ ים לנדד לחקל אף בכה"ג כיון שים מכשירין אף אם חסר וודאי וא"כ י"ל דבספק לא מחזקינן ריעות' לומר שסי' חסרון יותר מרביעי' ומ"ם בשמ"ח סעיף כ' כל שאין רואין דווקא שהחלל אינו מחזיק אחר הנפיחה יותר מרביעית עכ"ל ולכאורה הוא ע"ס וע"ל כל שאנו רואין כו' ולפ"ז ממש דבספק מרפש אבל באמת ז"א ואף כל שאין רואין הוא מתוכר לעמה שלפנו שבחב דקים לחו לחו"ל דבריעותא זו לא חיישינן כל שאין רואין וכ"ל דבשאין רואין רישותא בסמפונות א"ל בדיקה ואמ"כ חסר ו"ו וא"ל ודווקא שהחלל אינו מחזיק כו' וא"כ לא נחבאר בדבריו לענין ספק ונראה לחקל במקום הפ"מ שלא לחזיק רישותא ולומר שהיה מחזיק יותר מרביעית כיון דים מחיצין אף בוודאי וכמ"ם ואף דקבלו עליהם לאסור בוודאי קבלו ולא בספק ובפש"מ : (קלו) ויראה לי·בשמ"ח כתב דאין מצטרפין לשיעור יותר מרביעית ובמ"ם סוף ס"ק מ"ד ביאר הטעם שים לסמוך בזה על המקילין שהבו דלא לאוסיף עלה וכמו בבאר מריפות לא מצטרפין ה"נ אין מצטרפין כאן עכ"ל ומשמע מדבריו דאף אם המקומות סמוכו' זה לזה אין מצטרפין מדלא כתב לחלק ולא דמי לחרי טעמ' דסמיכי דבעינן שיהיה הפרש כקש או כשני חוטי שער בה"מ כמ"ם בס' ל"ז דהתם מעמא דמשום מחמת נקב שבריאה עלו טעות הללו שביניו או שמא שדחוק אחת על חברתה כו' ע"ם משא"כ בא"ד דנקט שבריאתא אפילו מחזקת רביעית דשיעו שיהא חלל שהחסרון מחזיק רביעית כמ"ם רש"י וכל הפוסקים א"כ הא דס"ל להפוסקים לחמיר ביותר מרביעית מני בכה"ג הוא וכל שאנו בשר מפסיק אפילו כל שהוא שרי אין חלל החסרון מחז"ק יותר מרביעית והכו דלא לוסיף עלה כיון שדעת קצת פוסקים לחקל אף בחסרון במקום אחד יותר מרביעית אך נראה בחס החסרון כמין כ"ף בפופה או פשומה או שאר תמונות אז חושבים כל החסרון מחזיק יותר מרביעית אף שאינם מצטרפים בחוכך או בנוחב רק בהיקף שהחסרון מקיף את הבשר הנשאר מ"מ מריפה כיון שמ"מ אין הפסק בשר באמצע החסרון וכן משמע להדיא מלשון הרמ"א שאחר שכתב לחלק בין כ"ף בפופה לפשומה כתב וכל זה שנראה שהחסרון מבחון כו' אבל אם חסר מבחוץ שנראה בעין מכשיר אינו אלא בשר הנשאר מבחוץ דמיירי מיירי מעיקרא שהחסרון בכ"ף בפופה או פשומה הוי דינא הכי בחס מחזיק יותר מרביעית מריפה משא"כ בשים הפסק בשר בין שני המקומות שחסר אף שהפסק כל שהוא לא מצטרפי והרמ' לרישותא לא שייך כאן אף לדעת אא"ז דס"ל דאם שני הרישותא סמוכים והכופים זה לזה הו"ל חד ל"מ דיינו חוק' כשכל אחד מהם אח' משא"כ אם שניהם מהם אחד וכמ"ל דאא"ז בס' ל"ז כתב דחסרון מבפנים לא מיחשב רישותא

ריעותא להמלך לחר"ל: (קלו) וילמה לי • בסמ"ח כתב ודווקא שהחלל היו מחזיק אחר הגפיתה יותר מרביעית כו' וכתב בח"ם ס"ק מ"ד זה פשוט דכל מילי דעריפות כמות שהיא נפיתה מסעדין על"ל מבואר מזה דלף אם קוד' הגפיתה היה חלל גדול מחזיק יותר מרביעית וע"י הגפיתה נתמלא החלל ושוב היו מחזיק כ"כ כשר ומ"מ כל שאחר הגפיתה כדרכה יש חסרון גדול מריפה ואין חולין לומר שבמיים היתה נפותה יותר ולא הי' החסרון גדול כ"כ ואע"ג דנבי ביעה בפולי ונבי מירכא שנתחפקו אם בגב או בחיות מהני אם נתחם למעלותא ע"י נפיתה אף ביותר מדאי וכתב בח"ם סי' ל"ו דאם סבירא לן דכל בסמות הם נפותות בחייהם יותר מדרך הטפחים ל"ל דדווקא התם דהא קמן בע"י הגפיתה יותר מדאי אלא הרישותא אמרינן שבחיי' שהיתה נפותה הרבה לא היה רישותא מבא"כ כאן אין להכביר מספר דמאן לימא לן שהיה מתמלא החסרון אף אם היו טפחיין אותה ביותר עיין מ"ם לעיל לענין מקרע מחמת נפיתה ובק"ס שם וזה פשוט ולפי"ז נראה דאם היה החסרון יותר מרביעית וע"י הגפיתה בכח יותר מדרך הטפחיין נתמלא החסרון יש להכביר כמו בבועה בפולי ושרכא דלעיל ומ"מ ל"ע כיון שאף לאחר הגפיתה בכח נשאר חסרון אלא שנתקטן שיעורו ואיכו מחזיק רביעית וא"כ לפי מש"ל החסרון מבפנים רישותא הוי הו ליכא לאוקמי אחזקה ולא דמי להא דבועה בפולי ושרכא הנ"ל דשם אם נאמר שהיא בחיות אינה רישותא כלל דמחזקינן לריר בעלמא וכן בבועה בפולי וכמ"ש בק"ה לעיל ולא היה בה רישותא הגריך בדיקה מעולם מבא"כ כאן דעכיה רישותא אינה ומ"מ יש לנדד להקל כיון שיש פוסקים המכשירים אף בחסר יותר מרביעית ואף להמתירים י"ל כיון החזיון הבחא דע"י נפיתה בכח אין כאן חסרון המצריך אין לן לומר שכך היתה נפותה בחיי' כל שיש כח בקרוביה לסבול וגם לאבד בחיי' שהיתה נפותה בטבע לא היה כאן חסרון כלל וכשר ואם נתמלא החסרון קמא אחר הגפיתה יותר מדאי אלא שנקרע ע"ז כשר כחבמי לעיל בסעיף י"ד במקום שהיה רישותא קודם נפיתה ונפיתה לבודקה והלכה הרישותא ונשבר הקרום במקום הרישותא אז סמוך לה ע"ם: (קלח) וילמה לי • בסמיים דף ק"ח מבואר שיעור רביעית של חורה עפ"י חסרון המקום שאמה על אמה ברום ג' אמות היא מרבעים שאה עולה שיעור רביעית לכוס שהלוז מחזיק אבעיים על אבעיים ברום אבעיים ואחי אבעא והומם אבעא ועיין בחוס' שם מהירומלמי ובק"ס אחרכתי ושיעור האבעא שמודין בו הוא בדברכתא דהייטו באגודל וכתב הרמב"ם בהל' ס"ם פ"ט וז"ל וחזר האגודל שאמור בכל הסיעורין האלו ובשאר שיעורי תורה כולה הוא אבעא ביטוי וכשר דקדקנו בשיעורו ומצאנוהו רחב שבע שערות ביטוי זה כלר זו בחתן והן כאוכף שתי שערות בריווח ביטוי הבא"ל ע"ל והביאו הרב"ם בהל' ס"ח ועיין בבורת מהרי"ם מ"ב סי' י"ם בשם אביו המגי"ם ז"ל שהרמב"ם אלו השערות המטיות שיער בביטוי שבשם ועוד כתב שם לחרן מ"ם הב"י בסימן כ"ו שיעור מקוה מ"ח אלף אבעא ובס"ע כתב מ"ד אלף וקי"ח אבעות ותיכן משום שיש חילוק בין אבעות שחקות לעבות הני אבעא לכל אמה וכאן מסעדין באבעות אגודל ביטוי לא מטמעמות אלא מרווחות מעט כלאמרינן בפ"ק דעירובין דשחקו' ולא עבות בעינן ונכון לשער במה שעיער הרמב"ם שבע שערות זו בגד זו לרחבן והו יעלה לחשבון מ"ח אלף ותע"ב אבעות ובס"ע מיירי באבעות עבות ונתרוחב עליהם הני אבעא לאמה ואז עולה מ"ד אלפים קי"ח אבעות עכ"ל בקלה וכ"כ הש"ך סימן ר"ח סק"ם ולפי"ז כשאנו חושבין רביעית של חורה אבעיים על אבעיים כו' ע"כ שהיא באבעות שחקות שעיור זה של רביעית הלוז עולה כך כשנחשב שיעור המקום שהוא ארבעים אלה שיחזיק מ"ח אלף ותע"ב אבעות והייטו כשהם שחקות כמבואר למדקדק בחשבון וכן מבואר בדברי הש"ך שם ושיעור ביצה ומחצה עולה ג"כ לכשיעור רביעית הלוג מדברי לפי חשבון המקום ועיין במג"א סי' רי"ד כיצד מסעדין ביצה ומחצה ועיין בספר אלה לפסחים ובק"ס שלכל זה הטעיתי כמ"ם בפנים דבשמ"ם יש להקל קצת בזה ואלה במקום הפ"ם יש להחמיר כיון שהתוספות נשתקנו שמא מודדין באגודל במקום הקצר לו במקום הקצר וגם מרש"י אין הכרח למדוד במקום הרחב ע"ש ועיין לעיל מ"ם בזה: (קלט) כל שהוא: ברמב"ם וש"ע ושאר כל הפוסקים מבואר דאמות דמריפה אין לו שיעור ואפילו בכל שהוא מרפה ואף הרא"ש דס"ל נבי מרלות פסולות דמתקנתה אינו פוסל מודה בהא וכמ"ם בספר המים דעים סימן י"א אחר שכתב דמרלה פסולה אינו פוסל במקנתה כתב ואומה בריאה אלא מבלבלת מריפה אפילו במקנת מדלא אתרינן ריאה אמומה עכ"ל והביאו בכנה": (קמ) אעפ"י. רש"י והסמ"ג כתבו חילוק בין אמות לעיני שזה מרליאו כמרלה ריאה וזה כמרלה מוגלא וכמ"ש לקמן והרא"ש מתמה קושיא זו דאיך מכשירין עיני הא הוי אמות כתב דאמות הוי דווקא מעל"ע והביאו כנה"ג ופר"ח ועיין בק"ה שם כתבתי שבכנה"ג כאן נראה מסכים להרא"ש וכסימן נ"ז משמע דס"ל להקל בעיני מעל"ע וכתב אלא בהרא"ש ע"ש ועיין בשו"ת ס"ם סימן ז' בחילוק שבין אמות לעיני והאחרונים דמו דברי הרא"ש ד"ז כתיב דאיה דאיכ' חיקבי אמאי מכשיריק יבש שאינו נפרך בנפוחן עיין בפרישה שכתב להוכיח דנפרך הוא כמשמע

(פרי תבואה)

ב"ב בשר שכל עניני הריאה משערין כמו שהיא נפוחה (קלו) ויראה לי שאף אם לא נתמלא החסרון ב"א ע"י שנפחו' קצת יותר מדרך שנופחין שאר ריאות בשר אם לא נקרע הקרום מחמת נפיחה זו כמו שביארנו בסעיף י"ד:

קיג רביעית הלוג שהזכרנו משערין אותו בכלי מרובעת שחללו מחזיק שני אצבעות על שני אצבעו' ברום שני אצבעות וחצי אצבע וחומש אצבע והוא רביעית של תורה האמור בכל מקום והאצבע שמשערין בה אם יש חסרון הוא האגודל של אדם בינוני ומודדין באגודל מרווח מעט ולא בצמצו' והוא רוחב שבע שעורות בינוניות זו בצד זו ברוחק והוא כאורך שתי שעורות בריווח ונותנין לשער בשיעור ביצה וכחצה עם הקליפה בביצים בינונים או כשיעור שמחזיק שני קליפות ביצים מלאים כי הם שיעור אחד (קלח) ויראה לי שבהפסד מרובה יש להקל אם חסרה הריאה בפנים בשיעור שני ביצים בקליפתן לפי שהחוש מעיד ששיעור ביצה ומחצה הוא קטן משיעור הנזכר כשמודדין בכלי שהיא אצבעיים כו' וזה מבריח לומר שביצי' שלנו הם קטני' ממה שהיו בזמן התלמוד והלכך כשמשערין בביצים שלנו אף שני ביצים אינם עולים לשיעור רביעית ויש לסמוך ע"ז בהפסד מרובה:

קיד ריאה שנפחוה ונמצא בה מקום אטום (קלט) כל שהוא שאין הרוח נכנס באותו מקום ואינו עולה בנפיחה (קמ) אעפ"י שאין האטום רק מצד אחד בין מצד פנים בין מצד חוץ (קמא) בין במקום העב ובין במקום הרק באיזה מקום שיהי' (קמב) ממשמשין בידים היטב באותו מקום אולי יתרכך ע"י המשמוש ותעלה בנפיחה גם יהפכו הריא' שיהיו הערוגות והקנה למטה לארץ וינענע היטב אולי ע"ז תצא הליחה שבקנה ושבספונות שהיו מעכבים הרוח מלבנות גם יתן מים פושרין לתוך הקנה וינענע הריאה (קמג) וימשמש במקום האטום וישפוך אח"כ לחוץ שאולי יש שם בפנים איזה דבר שסותם ויצא

יכם ובק"ס מ"ם בזה ועיין בס"ק שאחר זה: (קמא) בין במקום • הכ"ל כתב טעמא דאטום מבוה שמוטמן ליכם ואח"כ כתב וא"ת מה בין אטום ליכם י"ל אטום אינו עומד אלא בטומכין אבל יכם עומד בקולבין וכתב מהר"ם בספר ב"ה וקשה וכי בטביל עמידתו יסיה נקרא בשם אחר ועוד מי יגרע לו שהאטום בטומכין ויכם בקולבין לכן נראה שאין הטעם מבוה יכם דהא יתרכך ע"י מטמוש כמ"ם הרוקח אלא הטעם כמ"ם הרמב"א ועוד דאי מבוה יכם לא היה אסור רק באטום כולו כיון שאין נפרך בליפורן ואטום דינו אף במקום ואפשר לומר דודאי האטום נמצא בקולבין כמו בטומכין וס"ק אטום הוא עומד לאיסור רק בטומכין כי אז אין הריאה יכולה לנפוח על הצד משא"כ בקולבין כי בעת שיעלה הריאה בטומכין יגביה גם מקום הקולבין עמו ומגיף על הצד עכ"ל והביאו בזבח שמואל והנה מ"ם דהא אטום יתרכך כו' אין זה קושיא כלל דבאמת כשמתרכך הא קמן שאינו נכנס לגדר אטום כלל וכשהיו מתרכך ואינו עולה בנפיחה הושבן ליובם ותע"ג דבזובם ממש לא מהני ריכוך כמ"ם בה"ם ס"ק ג"ו הי"ו כמ"ם אם מרכבין אותו ע"י חחבולות כגון ממים גמוריים וכה"ג זה לוקח אם חזיון לפיו שנפרך בליפורן משא"כ אם אינו מתרכך בחבולות רק יהיו הטעמה הטועה שע"י המשמוש מתרכך ועלה בנפיחה הא קמן דלאו יכם הוא גם מ"ם דיכם אינו נפרך בעינן כל האומה כו' כבר כתבתי בס"ק שלפני זה שבזה הוקשה להרמב"ד ומא"ז וס"ה הייטו ע"ז ועל החילוק שכתב הב"ה בין טומכים לקולבים כתב בח"ם דלף להרמב"א חילוק זה הוא בדוי מלב ואין לסמוך ע"ז כלל: (קמב) ממשמשין • הרוקח כתב וז"ל וכשבא אטום יש למשמש שם באותו מקום הרבה שיתרכך לרלות אם העלה בנפיחה כו' וכ"כ הב"י בשם מ"כ בשובדא בלקח הר"א בעל הרוקח שפורת כו' והיה ממשמש בה עד שנתרבבה ההיכה ועלתה בנפיחה והכבירה עכ"ל והובא נ"כ בים"ם סימן מ"ם וכן הוא בבדיקת הר"ן והנה מזה מבואר שהמשמוש בידים הוא הקנה בע"ע בלא נתינה השמרין וכ"כ הלבוש ומא"ז בשמ"ה הקנה זו דמשמוש בידים למלחה בחנוכי נפשים ומדברי הרמ"א בהג"ה לא משמע כן מ"מ פשוט הוא שאם משמש בידים ועלתה לו שתרבבה ועלתה בנפיחה דודאי שרי ומצאתי בכנה"ג בהגהות ב"י אות ע"ע שכתב דלף מהרי"מ דס"ל נבי טועה בפולי דאין מועיל הוא בשר המקף ע"י משמוש מ"מ מודה בכך משמוש שכתב הרוקח כאן לפי זאת מזה שבחיי הכהמה לא היה אלא ליתה לחה וע"י שנתקררה הריאה בחיבם ונעשה אטום וע"ד שכתב הג"א ריאה שנתקרר כו' עכ"ל ודברי נכוני ואעפ"י שאא"ז בסימן ל"ז הביא רא' ממשמוש דכאן נבי אטום לענין שיועיל משמוש בפולי מ"מ י"ל דמהרי"ש ס"ל לחלק כמ"ם בנה"ג ועיין לקמן בס"ק שאח"ז ומ"ם בפנים גם יפסל הריאה כו' כ"כ בהג"א בשם א"ז והביאו ב"י והלבוש וש"ע ומא"ז השמיטו ועיין לקמן ס"ק קג"א מ"ם בזה: (קמג) וימשמש כמ"א בהג"ה כתב ואף באטום יראה ליתן תחלה בפוטרין או ליתן פוטרין לתוך הקנה וינענע אולה לו למשמש הרבה במקום האטום ולשפוך אח"כ מה שבתוך הקנה כו' ממנע מדבריו שמ"ם למשמש הרבה קלי גם על מחוה פוטרין אמנם בלידו נראה מראה מקום מסרוקה והסרוקה לא מכר נחוה פוטרין כלל רק המשמוש בלבד שיתרכך ולפי"ז אין חיבור למ"ם אח"כ ולשפוך מה שבתוך הקנה וא"ל דמ"ם ולשפוך כו' קלי אדליל מיני' ליתן פוטרין לתוך הקנ' וינענע ולפי"ז ל"ע דלמה הפסיק באמצע בענין המשמוש וגם בד"מ משמע כי לא קרב זה אל זה ומשמוש הוא הקנה' באמצע נפש' דהך דנחיתה מים הבית בשם מהרי"ו והך דמשמוש בשם ב"י שכתב בשם

דאנ"ב בלאיה הו"ל אטום ולקמן סק"ה בדין יכם כתבתי בזה בחוך וכת"ם הביב על דברי הפר"ח בשם הראב"ד בזה וכתב דלאו הראב"ד חטוס עלה (ובאמת לא היה לפניו ספר המים דעים והמעיין שם ילמה שפה קדום אמר דבר זה הראב"ד ז"ל ושם בלאוה עניו ביאר ג"כ החילוק שהביאו הפוסקים בשמו לחלק בין כולה למקצתה לענין מלאות ע"ם וכן מבואר חילוק זה בהגהות להרמב"ם) ולמייתו מיכם דהה דאטום מבוה שחיתה הממשוטה אחיון עלה אע"פ שאינו יכם מבא"ב יכם אע"פ שאינו עולה בנפיחה מ"מ הממשוטה פחותים וקרעין לעור ואוחבין עליה רוקא ומדבדה כו' ע"ם וכן בפרי חואר הביב ע"ז דוכל להיות דמ"מ שפיר עייל בה זיקא לבחר דבזע קרמא וכתב עוד דאפשר דקים להו לאמוראי דבר לא שלים זיקא מחמת יבשו' הו"ל כלא שלים זיקא מחמת מוגלא דאמרי' הדר ברית וכן בס"ק כ"ה כתב דאי לא יבשה עד שנפרכה בליפורן הגם דלא עייל בה זיקא שרי ולא דמי לאטום בריאה דבבה"ג הדר ברית דאל"ב בדקינן בדבדקינן באטום ועיין סעיף ל"א עכ"ל נראה דר"ל מדלא הגיחו לבדוק אלמא אע"ג דלא עייל בה זיקא שרי וכמיון הכ' שכתב לעיל וקשה על זה לפי מה שנראה מבה"ג דאטום מעטם תוטמן ליכם הוא וכ"כ הרוקח וגמ"ה בהל' מריפות שם וכ"כ הראב"ד בחמים דעים מטום דחוטמן ליכם ואע"ג דהא קמן שאינו נפרך בליפורן מ"מ כיון דלא שלים בה זיקא חיישינן דילמא יבשה היא ולא מיבכר א"כ ע"כ הא דשריק באין נפרך בליפורן סייגו מטום דשפיר עייל בה זיקא וכמיון הראמון שכתב שם והוא עולה בדברי מא"ז ובאמת שבפרי חואר שם המעיב הך טעמא דחוטמן ליכם ועיין לקמן בדין הבל' שכתב לעיל וקשה על זה לפי מה שנראה מבה"ג דאטום מעטם תוטמן ליכם הוא וכ"כ הרוקח וגמ"ה בהל' מריפות שם וכ"כ הראב"ד בחמים דעים מטום דחוטמן ליכם ואע"ג דהא קמן

הרוקח וגם הלבוש לא הזכיר נבי מחיצת מים לקנות רק הנמנע גרלה במפרש כמ"ש דהך ולמשמש הוא הקנה מחרת והך ולכפוך קלי אלגלפניו ולפי"ז אפשר דאם טוהן פושרין אין לו למשמש אלולי עי"ז אפילו יבש נמור וכמ"ש לקמן בסעיף שלא יהן רותחין אך אף"ז כשמ"ח אע"פ שב' המשמוש כפ"ע מ"מ חזר וכתבו נבי מחיצת מים לקנות דמפרש דברי הרמ"א כפשטן וי"ל דסברת דידי' הוא דכל שמרכבה ע"י פושרין אעפ"י שלא הועיל בזה לבד כ"א ע"י מבחוש ביד ליה לן בה ולזו אמוש הוא וכדאי הוא אף"ז שכן מוכח פשיטות לשונו בזה ועיין כס"ק שאף"ז שכן מבואר מדברי הב"ג במשמש שבעים דברי מהרי"ו שהביאו הרמ"א: (קמב) גם יוכל · הנה בדברי הרמ"א אין מפורש אם כשטהן הריאה לפושרין ימשמש במקום האמוש עם הפושרין כדי שיתרבך המקום הטוא ונכ כשמ"ח כתב לו יהן לתוים פושרין ויפח אח"כ ולא הזכיר שיטרם בידים עם הפושרין מ"מ נלענ"ד שפיר דמי למעבד הכי ואם עי"ז עלתה לה בנפיחה שיגן לה וכן מבואר לפפע"ד למעין במקום דברי רמ"א שהם מבדיקות מהרי"ו שכתב וז"ל וטוב ליתן בקנה מים חמין בימות הגשמים ומים קרים בימות החמה ולגענע קלה ולשפוך לתוך אולי יעלה בנפיחה עכ"ל וכתב בת"ש דמאי דכתב ליתן חמין בימות הגשמים הכוונה שיהיו חמים קלת שבטוחה לריאה יהיו בגדר פושרין כו' ובאמת לענ"ד מקור דברי מהרי"ו אלו שבעים מדברי הב"ג דף קכ"ח שכתב וז"ל אומא דריאה שיבשה ולא קא משמשא זיקא ליתרשא במיא חמימי שפיר קלי קלי ואי לא משמשא ליתי מיא קרירי ולישדי בקנא ולישתרשא לשהוא אודנא ולינפח בה אי משמשא זיקא כשרה ואי לא מריפה עכ"ל ודברים אלו הביאם בהגהות אשירי מא"ז בשם בה"ג בקצרה ולכן פירשו בו מה שפירשו וכשפר התרוך מש"ך אחר שפלפל בדבר והביא פירוש מהרש"ל והסכיים עמו כתב וז"ל אוב בא אלי החכם מוהר"ר ליב חתן הגאון ר' משה מעגלים ואמר דלתמה דתקו עמהם הגדולים הג"ל הבג"א בשם בה"ג מושם אמוש אמוש ולכך הצריך בדיקה זו כו' ועיינתי בבה"ג עצמו ומצאתי דמשמע כדברי דנבי אמוש כתב ג"כ בה"ג מעמא דיבשה היא ומריפה ועי"ש יותר בבה"ג. דף קכ"ח משמע כן ולפי"ז ה"ה בכל מקום מריאה שיבשה קנה ולזו דווקא אומא שלימה וחה ברור ואמת בלי ספיקא כלל עכ"ל וכ"כ ג"כ בגה"ל דמעשה בה"ג מעשה אמוש הוא וכן כתב בת"ש ס"ק פ"ב מ"ש מדלא קתני המקנה אי איכא מוגלא כו' דבאומא שלימה אין מועיל כו' יבואר לקמן וכן נראה מספרי אחר ונראה ברור שגם מהרי"ו פירש כן בדברי הב"ג ולכן כתב ליתן מים לתוך הקנה ואע"ג דהב"ג נקט מיא קרירי בפחם נראה דפושרין שבימות הקיץ דהייט שעמדו בבית קלה אחר שנאבו מיא קרירי קרי לי' בה"ג וכמ"ש בק"ס לענין בדיקת הפושרין באוכך שכן מבואר מדברי הבה"ע בשם ר"ת ע"ש ואע"ג דהב"ג לא הזכיר בקיעת ל"ל שקולר בדבר וסתר על מ"ש אח"כ בריאה דאוטא ונבי אמקה וא"כ מיא חמימי נמי הייט פושרין וכמ"ש אלא"ז דזהו חמימי בסתוות לבה"ג וכמ"ש שם ומ"ש ל"ע דלענין ליתן המים מבחוץ על הריאה כתב לישתרשא במיא חמימי ולענין ליתן המים לתוך הקנה נקט מיא קרירי אלמא דתרוייהו לא הדא עניתא הוא ומ"מ הכי דואה שהג"א בשם בה"ג הטעתק שהם ליתן מים לתוך הקנה וכן מתחלה כתב מימיתן אוהה במיא ולא הזכיר לא קרירי ולא חמימי כלל נראה מזה דאע"פ שבה"ג כתב לעשות כן בחמין או קרים כיון שאין אנו בקיאין בגדר חמין או קרים נקטינן מלתא מיעטא לעשות כן בפושרין שכל בדיקות הריאה ע"י פושרין הם ואיך מיסי הדבר ברור שמהרי"ו פירש כן כדברי בה"ג וס"ל כמ"ש האיוך מש"ך דס"ל דלזו דווקא כאומא שלימה ועיין בק"ס עוד בזה ולענ"ד דמ"ש בה ג ליתי מיא קרירי ולישדי באודנא ולישתרשא לשהוא אודנא ולינפח בה כו' אין הטעם כלל כדי לאחאמו מתוגלא רק שעי"ז יתרבך קנה ותסוב ישבותו ומשאי מעמא לא הזכיר בה"ג לשפוך לתוך ולבך כתב ולישתרשא לשהוא אודנא ע"י המשמוש יתרבך שאלו מעשה לחוטה המוגלא אין ענין במשמוש לזה ואפילו תימא שע"י המשמוש מבחוץ המוגלא המעכבת מנפיש היא סרם מהמשמוש ומתערבת במים אלו שיתנו לתוך הקנה מ"מ בריאה דקאמר לישתרשא במיא חמימי קלי קלי ע"כ אין הטעם משום מוגלא כלל כיון שמשמוש מבחוץ הוא וא"כ בסיפא נמי איירי בהכי ואף אם תדחק גם בריאה מ"מ האמת יוכח כמ"ש דמ"ש ולישתרשא כו' הייט כדי לרבבו ולא כדי לאחאמו ואפשר שגם מהרי"ו ורמ"א שכתבו לשפוך אח"כ כו' אינו מעשה שאלא המוגלא רק כיון שצריך לעשות לראות אם תעלה בנפיחה א"א לעשות כל עוד שאינם בקרבה אם יהיה מעכבים הנפיחה אך לא מעמא כן גם מה"מ לענעע הריאה נראה דס"ל שהחמה המים כדי לאחאמ המוגלא וכ"כ הלבוש להדיא (וע"ש שכתב וטוב ליתן חמין כו' אסליחה לא הי' בו בחיים אלא מתקבלה אם אחר בחיפה בו' ועיין בתוספת שמואל שם) וכ"כ אא"ז אף דברי בה"ג ל"ל שהם מתפרשים כמ"ש וא"כ אע"פ שרמ"א לא כיון בזה וגם כתבתי לעיל שנראה מהד"מ שמ"ש ולמשמש במקום שכתב שלא במקומו הוא תיקון כפ"ע כשמואר מהד"ם מ"מ לפי מ"ש בה"ג דבר ה' בפיו אמת ואף סידור לשונו בא על נכון דגם בהמיות מים לתוך הקנה כתב בה"ג לשמשם במקום האמוש וגם הטעמ הריאה לתוך פושרין שכתבתי דשפיר דמי לשמשם ג"כ הדין דין אמת כמבואר בבה"ג ואם אפשר כי רמ"א לא כיון לזה בין בחמימת הפושרין לתוך הקנה או הר אם לאוכם מ"מ רוח ה' דבר בו ומלתו על לשונו בחוטן איסבור פירושו כפי המבואר בבה"ג שבאיסם ים לשמשם בשם ולענ"ד שים לנהוג לכתחלה לשמשם מעט מעט ב.תם ול.שון בה"ג ולימבר במיא חמימי שפיר קלי קלי ואע"פ שבלשון הרוקח איתא ים לשמשם הרבה וכתב"ם ס"ק קפ"ב

ויצא עם המים (קמב) גם יוכל ליתן הריאה לתוך מים פושרין וימשמש שם באותו מקום מעט מעט בנחת עם המים הפושרין שתתרבך עי"ז ואז ינפחוה שנית ואם תעלה בנפיחה כשירה:

קמג כשנותן מים פושרין לתוך הקנה (קמה) צריך ליזהר שלא יהיו רותחין אבל יכולין להיות חמין קצת שבבואם לתוך הקנה יהיו בגדר פושרין מצד קרירות הריאה ואם עבר ונתן שם רותחין ועלתה בנפיחה עי"ז הרי זה כאלו לא בדק כלל וטרפה וכן כשנותן הריאה לתוך המים צריך ליזהר בזה שלא יהיו רותחין ויראה לי שאף אם הם רותחין מבלי שני שהיד סולדת בו אין לתת לתוך הקנה או להניח הריאה לתוכם אבל אם אינם רותחין רק שהם חמין או קרים קצת ואינם פושרין ועלתה בנפיחה עי"ז (קמו) או שנתן פושרין אח"כ ועלתה בנפיחה בראוי כשר אבל לכתחילה לא יתן רק פושרין ולא ישהה אותם:

קמד כשנותן מים פושרין לתוך הקנה יזהר שלא ישהה הפושרים שם הרבה שלא התיר' רק לשטוף הריאה מבפנים כדי לצחצחו ממגלא (קמז) ויראה לי שאם עבר ושהה הפושרין בתוכה הרבה ועלתה בנפיחה יש להכשיר:

קיח אם אחר עשותו כל אלה אעפ"כ לא עלה אותו המקום בנפיחה אזי יקרע בנחת בסכין הקרום שעל גבי מקום האטום ואם

ר"ל דמאני ההם שהוא ממשמש בלא פושרין רק בידים לאחר וגם אפשר שר"ל שיטול למשמש הרכב אבל לא בפעם א' דסיטו משמוש בכח מעא"כ מעט מעט הייטו משמוש בחתח ואפשר דבס"ג מורחת דמלאה עקם שכל משמוש הוא מעט מעט ומ"מ כ"ל שים לעשות לכתחלה משמוש בחתח עם הפושרין ובלשון בס"ג ועפ"י אתמר ים לנהוג ליתן מקום אחטוש בפושרין ולמשמש בו מעט בחתח שעי"ז לפעמים עולה בנפיחה אז יהן פושרין לתוך הקנה ומשמש ג"כ במקום האטוש וגם יעגע ויעסוך לתוך ויעסה אם יוצא ידי שמיסה שאם ים בה יבשים קלה יתרבך ע"י הפושרין והמשמוש ואם ים שם בפנים מוגלא ובלומה ע"י הנעגוע אסור ממנה ויפחתו הסמפוטה ויבא בה הרוח כדרכו ורמ"א כתב ולגענע אותה אז למשמש כו' ולפי מ"ש הרוייטו עבדינן דבל חד הוא תיקון לדבר אחר: (קמה) צריך ליזהר כ"כ בשמ"ח דלמ"ג דיטול ליתן פושרין לתוך הקנה מ"מ יזהר שלא יהן רותחין שמבעט לרבך אפילו יבש נמור וגם הפושרין לא יהה הרבה ולא החיזו רק לאחר לתוכה קלה לאחאמו ממוגלא ולא כדי לרבבו דביבש נמור לא מהני מה שמרבבין אותו ע"י החבולות כו' ע"ש ולענ"ד נ"ע מ"מ לא מהני בכה"ג הל"ד הביאור ע"י החבולות חמין ובה"ג כיון דקי"ל דבל דאפשר דעביד לה סמהני ותי לאו מריפה היא ומ"כ היכא דחזיק שהוא חוזר לבריותו ע"י חמין ובה"ג מ"ש לא מבטר דהא בוודאי איכא סמהני ממרבבין כ"כ כמו חמין ויוסר ויכיון שחוזר ע"י חמין הם קמן שים לה הקנה עדיין ואינו עתיד להגיע לגדר יבש שעפרך בליפורן ולדעת אא"ז נ"ל דע"כ לא אמרינן אלא אי עביד סמהני מי"ל כ"כ אינו בכלל מריפה אבל מ"מ אינו מועיל מה שע"י סמהני חוזר לאיתו רך בבתחלה ובה"ג דמ"מ יכול לאיתו שהוא עתיד להגיע לגדר נפרך בליפורן אז אלא יהיה מרוף על הלב ומרפה וגם י"ל לפי מ"ש בהה"א נבי מחוך במקום נ"ה דבל שאפשר לבוא לה סיהר ע"י אדם אע"פ שנהחו ומומו עמו כבר כדאתמרינן נמיכי דאי בדרי לה סמא חי' כו' א"כ י"ל דדווקא בבה"ג שאפשר לבוא ע"י אדם משא"כ בזה מאן לימא לן שהיה אפשר לרבך אותה מהיים בידי אדם אלא דממ"ש במ"ה ובר"ן בענין סרכא כהדדן מסמא דבבל גוונא איכול לבוא לידי רפואה אינו מריפה וא"ל כמ"ש וגם אפשר דמהיים לא היה מועיל לה הביאור בלל כיון דחזיק הנם עהה צריך להחסך בהחבולות כדי לרבבו ואמה כיבש שעפרך בליפורן נראה פשוט דלא חמין אינה מועילים לרבבו דהא מ"מ נפרך הוא ואם אינו אפרך מהני כל שחוזרת לבריותא ע"י חמין כמ"ש הפר"ח בס"ק ל"ז נבי אמקה וכ"כ הפרי תואר אם אמנם בת"ש שם חולק ע"ז וסובר דדווקא פושרין כו' ואפשר שכאן גם הפר"ח ופ"ה עודים דדווקא ההם דאי אמקה בידי שמיס בשרם שפיר י"ל כיון שחוזרת ע"י חמין מסתמא לא בידי אדם אמקה כ"א בי"ש והדגיל בריא מסא"כ ביבש כיון שהוא יבש לפיש שהרי הוא אמוש אע"פ שאינו נפרך לא מהני לא חמין ועדיין י"ל דיבש שעפרך בליפורן אפשר שאינו במציאות כלל שע"י חמין יתרבך עד שלא יהיה נפרך דודאי נפרך הוא וכמ"ש לקמן סי"ק רי"ז דמוטה מהפר"ח דיפרך אין סברת שיחזור ע"י חמין כפושרין מעל"ע וכ"כ הפ"ה ע"ש אבל באמוש דאנו חייטין שמא מחמת יבשות הוא כיון דחזיק דהדרא לה ע"י חמין אמרינן דבהי' הדרא ומי כיון דלא שליט בה אורא ואין סוף ליעקר ופיין לקמן לענין יבש ומכל מקום אי נתן מוחתן נמוכים לתוך הקנה ועלתה בנפיחה עי"ז אין בידי לסקל נגד אא"ז שמחמיר בזה נבי אמקה וא"ל דלף דוחתן דכלי שני שיד סולדת בו לא יתן לתוכו שאין לחלק בזה בין כלי לחשון לכלי שני רק לענין אם מיקרי ביטול אבל מ"מ שייטא דדין דוחתן ים לסם לענין זה ועיין לעיל בק"ס לענין בדיקת הפושרין מ"ש בזה אבל לענין אם נתן פושרין ושהו קנה נראה לי לסקל כמ"ש לקמן: (קמו) אי שנתן · בת"ש כתב דדווקא פושרין אבל חמין אי קרים מטוטי לה אי מטבשי לה ומקלקלים ביותר ואם נתנו לה קרים אי חמין קנה ואח"כ פושרין ועלתה בנפיחה אי שעלתה בלא נחינת הפושרין אח"כ ליכא למיתם למידי כו' עכ"ל ונראה דמסתי עטמא שני שפיר עבדינן הקנה זו ולא אמרינן דאין בקיאין בבדיקת פושרין דבאמת חמין אי קרים הם פוחתמין ומקלקלים בלא יבשבן א"כ בכאן שא"ל רק לראות אם עולה בנפיחה לאחי ניחוש לה ונשמא לא יהי' המים פושרין רק רותחים נמוכים דזה אסור כמ"ש בס"ק שלפני זה להא לא חייטין שכל שים לו מוח בקדקדו יכול לבחתין בין פושרין לרותחין נמוכין (ועיין בק"ס בדין משמעת קול שבתחי דודאי שפיר עבדינן בדיקה זו כיון דחזיקעבריו בהיא עולה בנפיחה הא קתנמה בלא עלתה בנפיחה' מחמ"ל לפי מהקרבה ע"ש) ולענ"ד נראה שאפשר' שזה מעם בה"ג שבתבתי דלא קפיד אמיא וכמ' חמימי אי קרירי שבכי אין כאן חשש ביבוא לסקל מחמת זה וגם חומרי אין כאן לומר שהם פוחתמין ומקלקלין ביותר דז"א דדווקא לענין הבדיקה להמריף אם ים נקב בפיר אמרינן דחמימי מבטולי לה ופוחתמין הנקב משא"כ בזה מיירי בה"ג אין קורעין כלל רק שבבדיקה לרבך אותה פעמא שבחמין הם מועילים לרבך אותה ושפיר דמי אם עלתה בנפיחה עי"ז שאם הי' יוכם נמור לא היו החמין מועילים לבטלותו בנפיחה ושפיר כתב בה"ג ואי לא קא משמשא ליתי מיא קרירי כו' ר"ל אחר שעשה פחיה זו לרבבו ע"י חמין ולא עלתה ביזו א"כ אף קרירי יכול ליתן אח"כ לתוך הקנה בזה בדיקה אחרת היא לשמוף אותו ולאחאמו ע"י המים והמירום בידים אין קפידא אף אם יהי' קרים ומ"מ לענ"ד דקרירי דיקנה בה"ג הייטו פושרין דיומם הקץ וכמ"ל וגם כיון דנקב מבריו"ן חמין בימות הגשמים משמע דס"ל שים קנה קפידא בענין המים ולכן כתב רמ"א פושרין ולכן ודאי לכתחלה ראוי לעשות בפושרין ובדיעבד אין לחוש אמ"ם אא"ז וכמשמעות דברי בה"ג: (קמז) ויראה לי · בשמ"ח וכתב"ם וכתב בלא להשאות

(קמח) ואם ימצא שם מוגלא או דם עכור או בשר נרקב או שיער וכיוצא בו כשרה ואין הפרש בין אם המוגלא קשה כאבן (קמט) או יש בה לחלוחית קצת (קנ) ובמקום שנהגו להקל בבועא בכים עכורים או יש להכשיר בנמצא דם עכור אף באין הפסד מרובה:

קיח זה שהבטרנו בנמצא מוגלא אין להכשיר רק אם נמצא המוגלא במקום האטום עצמו אבל אם אחר שקרע הקרום אין שם מוגלא רק למעלה ממנו לתוך בשר הריאה או למטה ממנו אינו מועיל (קנא) שאם המוגלא למעלה ממנו לצד הקנה הרי שאין עכבה מצד המוגלא שהרי הרוח בא למקום שאחר המוגלא אע"פ שהמוגלא קדם, לו וא"כ אין סיבת האטום מחמת המוגלא ואם המוגלא למטה ממקום האטום או בצידו נ"כ אין מקום לתמות במוגלא כיון שהאטום קודם למוגלא או בצידו והי' מקום לרוח לבוא שם דרך הקנה ולא יעצרנו המוגלא ולכן דינו כאטום ולא נמצא שם מוגלא כלל:

קיט אם כשקרע הקרום במקום האטום לא מצא דבר אזי יניח על אותו המקום רוק או קש או נוצה וינפח לתוך הריאה ואם יתבדבד הרוק או הקש או הנוצה קצת בשירה שהרי הרוח בא שם ואם לאו מריפה ואפילו אם כבר נתתבה הריאה ואי אפשר שוב לנפוח דרך הקנה אל מקום האטום (קנב) מ"מ אם יוכל לנפוח בשפופרת אל תוך הסמפון אשר בתתיכת הריאה שהאטום הוא

סמוך מ"כ אם יש שם מוגלא דלמריך כשרה משמע לכאורה דהיינו בצד האטום אך בס"ם ס"ק ג"ז הביא ע"ז וכתב שהרשב"א סוגרו שיתחוך הקרום על האטום בצד השני מהנפיחה או אינ רק שיחבר שלא יתחוך בתוך האטום לזה כתב שיתחוך עד לאטום עכ"ל ופירושו ל"ע דהתיבה בדיקה נדפס כו' כיון דמסיק זיקא הרי בא הרוח דרך האטום אבל מ"מ קשה להרשב"א הא דלמריך אי איכא מוגלא מחמת מוגלא הוא מה מועיל המוגלא שמוגלא סמוך למקום האטום בצד השני מעיכתה הרי אין מוגלא זו מעכבת הרוח מליכנס ובאמת לענין מוגלא עדיף שפי אם מצאה בצד האחד מנפיחה או במקום האטום ממש דאז למריך שמוגלא זו משיב הרוח לאחור מבא"כ בצד השני מנפיחה ואינו האטום מה יועיל זה הים שם מוגלא אעפ"כ הרי הים מקום לרוח לבוא אל מקום האטום אלא ודאי הא דמהני מוגלא סייע נגד מקום האטום מוגלא שם בבשר הריאה וע"ל שהוא אחוכין סמוך למקום האטום ממש בצד השני מנפיחה ודבר שם אלו מוגלא במקום האטום ואין להוך בצד האחד מנפיחה או במקום האטום דשמא לא ימצא מוגלא ויעמוד לבדוק אח"כ בנפיחה ולהא נדפס כו' אי מבלבן וכיון בנחתך שם שוב אין זה בדיקה לדידי ועיין בבאור לש"ז וש"ך מ"ש בזה ובמשבצות זהב ס"ק י"ז כתב דמ"ש בס"ע נמצא ס ליחה משמע חוץ האטום דוקא דלא כבש"ג סמיקל אף בנמצא בחמצע הריאה ולכאורה באמת הוא קולא גדולה כיון שהמוגלא אינה במקום האטום ממש מ"כ למעלה ממקום האטום עולה בנפיחה ומ"כ מה בכך שלמעלה ממקום זה יש מוגלא דהא קמן שהמוגלא לא שהמה שהרי מקום הריאה שלפני האטום עלה בנפיחה אעפ"י שקדמה לו המוגלא גם מ"ם אז בסמפון אחד מלמטה כו' ואפילו למטה היא סותמו ואינו עולה למעלה הוא דבר שאין לו שחר אמנם מדברי הג"א בסם מ"ז לכאורה נראה דלא בעינן שהיה הליחה במקום האטום ממש שהרי כתב וז"ל וכן פעמים שהליחה סותמתו מה שאינו עולה בנפיחה אז יכסנו הקנה והאוטות למטה וינענע כדי שהלא הליחה שבקנה ובסמפון ואם אז תעלה בנפיחה בשרה עכ"ל הרי דלפעמים יש אטום מחמת הליחה שבקנה ובסמפון אעפ"י שאינו במקום האטום ממש ודברי הג"א הביאם ב"י וגם הלבוש בתב הקנה זו (וכמ"ש וכן בשמ"ח השמיטו זה ושמייטו לפי שכתב והך הקנאה דנמיה פוסרין לתוך הקנה ונענע ונשפוך לתוך שהוא כדי לשטוף ולנתא ממוגלא כמש"ל והא עדיפא מהיפך הקנה ונעטע בלא מחיצה מיס ומלחא דפשיטא הוא לדידהו דודאי אם בדק בהיפוך בלא מיס ועלתה בנפיחה דמהני ע"ע) אבל בחמת ז"ל דהתם כיון החזיק אחר שיאה הליחה מן הקנה והסמפון היא עולה בדרכה בנפיחה הא קמן דלאו אחומה היא ולמאי ימחוש לה מבא"כ בדברי בגמ"ג אחר שתוכיח הריאה ומצאין המוגלא שוב אין הכתבה בנפיחה רק בהלה שהאטום בסיבה המוגלא בא אין מעם לדבר כיון שאינו במקום האטום עצמו ולכן נענע"ד בים להחמיר ולהסריף בזה ועיין לקמן ס"ק מ"ם בדברי הנוקבא בזה ואם מצא מוגלא בצד א' מנפיחה והיה שם אטום נ"כ במקום המוגלא וגם אינו ממש במקום אחר מוגלא נ"כ הוא אטום לכאורה ספיר ים נחלוה שמוגלא זו מיכבה הרוח ועי"כ נמשמש גם המקום שלמטה ממנו ועיין לקמן ס"ק: (קנב) מ"מ אם יוכל הב"י כתב וז"ל מ"כ מעשה בריאה שלא עלתה בנפיחה וכבר היתה מהוכה ונקבת כ"א בעל הנוקבא שפופרת ונפחה ולא עלתה החתיכה בנפיחה משום אטום שבה והיה ממשבש בה עד שהרכבה החתיכה ועלתה בנפיחה והכשירה עכ"ל והביאו בס"ם סימן מ' ובבדיקות הר"ן וכ"כ רמ"א בהג"ה ועיין בבאור לש"ז ובדוקה איתה וז"ל ובשבא לאטום כו' יתחוך הריאה אם יש שם דם כו' ואם לאו יתן קש בסמפון וינפח לראות אם הרוח נכנס בו להעלותו בנפיחה אם לאו עכ"ל והנה מ"ם יתן קש בסמפון אין לפרש כוונתו דהיינו מה דלמריך מייתיק גיגא כו' ז"א דהא בבר בתב הדין המבואר בש"ם שם קודם לזה וז"ל ואם אין שם דם ולא יניח חוק כו' ועוד אליך בתב שיתן קש בסמפון וינפח כו' דמאי ענין הסמפון לכאן והול"ל יניח קש במקום החתך באטום ולכן לענ"ד ברור דמ"ם הנוקבא יתחוך הריאה אין כ"ל שיתחוך מקום האטום שזה הדין בבר בהבו לעיל מיניה רק מל"ה חדתה אחי לאטמוטינן שיתחוך הריאה כ"ל מלמעלה דהיינו הקנה שלא ומקנה מן הריאה כדי שיתחוך דרך שם לתוך הסמפון ההולך קדמת המקום האטום ואם שם בסמפון דם עכור כו' בבר דע"י הליחה שבסמפון מתעבב הרוח ואינו עולה בנפיחה ואם לאו אין שם ליחה וטוב מ"א לו לנפוח דרך הקנה שבבר נתתך לכן יתן קש בסמפון וינפח והיינו שודאת דמייתו הפוסקים מה שעשה הנוקבא שהיתה ריאה מהוכה ונקבת שפופרת כו' כמ"ל ולפי"ז לכאורה מוכח כמ"ל בסם כנ"ג שבתב בסם בדיקות דלף אם המוגלא בסמפון בחמצע הריאה בבר ואמנם מדברי הג"א בסם מ"ז אין נראים כמ"ם שם מ"מ יש ראיה מדברי הנוקבא לפי מה שפרשתי שמ"ם יתחוך הריאה ויראה אם יש דם עכור כו' בבר היינו בתוך הסמפון משמע דבבר"ג לא לחמריך דמחמת מוגלא הוא ולא אין לן בה ואמנם בר"ל שם בסמפון דם עכור עד המקום האטום וכמ"ם בס"ק שלפני זה ומ"מ ל"ע אלא בתב יתחוך הריאה כו' כיון שבס"ם לא אמרו לנהוג בדרך הזה שבתב ואמנם דעתה מובה קמשמע לן וכמו שלא מזכר בס"ם בהבמם עד שיתרבך וכ"ל דבס"ם מייתי אחר בעשה הנוקבא חיוטה לרבבה ובס"ג ולא עלתה בדבו ועודה אטומה אז יקרע האטום כו' ונוקבא מיתי קודם שיעשה הבדיקה האטומה בס"ם אחיר מקודם. ובמן ע"י פעולות אלו אם היא לאומה וגם כ"ל מ"ם יתן קש בסמפון וינפח אעפ"י שבבר נפח קודם

שהבבה

(קנ) ובמקום שנהגו להקל בבועא בכים עכורים אם יש לנכון מ"מ כשבא לאחוך לראות אם יש שם מוגלא יש לו ליזהר שלא יתחוך רק הקרום דשמא לא יתמלא מוגלא ויעמוד לבדוק אם מבלבן ובדיקה זו איה רק בשתחוך הקרום לבד דשמא הש"ך והאחרונים בזה ועיין לקמן ס"ק קי"ז אבל אם באמת מצא מוגלא לא איכפת לן אם תחוך גם בחוץ המוגלא לחלן מן הקרומים כיון דבשאינו חליג: (קמט) אי יש בה חשובה סימן ה' סביא דברי הרש"ל שב' דעיני גם דדמי לאבן במשמש סיד מ"מ אינו קשה ממש דא"כ לא נרא מאטום בריאה כו' ומש בסי' ו' העתיק מ"ם מהרש"ל שהאריך לחזיק דבריו ועיש שמבואר מדבריו דס"ל לחלק מיעמי לא הוקשה כאבן ממש אלא יש בו לחלוחים ולפיכך המוגלא שם מוציאתו מידי אטום כדין כל אטום דלא איכא מוגלא בבר אבל אם הוקשה כאבן בלי לחלוחים אמו אטום שמחמה מרגיתו מבבר הריאה יהא עליו לשכחו ודדף מאטום אדרבה הוא על הוא אבי"ל וכו' ודעת הא"ז רמ"א שם שהעיקר קשה כאבן ומשה' מן המוגלא ומרגיתו מרגיתו מוגלא ואמ"ל ודעת סיבתו שהוא המוגלא לא מיפא' ל' אבל אטום גרידא אין סיבה לשכתו מרשה דאם אין מכה אטום זה מכון ופ"ש רמ"א מבואר דודאי מיעבי בא מעשה בל בריאה שנעשה מוגלא ומתקשה אלא דמ"ש בבר דהדרא בריאה ופעמא דהמוגלא אינ רק הפ"ון מנפיחים ולא שמי' חסרון ובשרוך ערך מיגר ריחמי שכ' וז"ל מיעבי טעי עקושתא דמיין לעיבי דכתיב מעבי סחלמים יפ"ה נמנמינן מע גר' הקיפא אלא מיהו לאו דבא דהוי בריאה עכ"ל ונראה אין זה מסייע לדעת רש"ל דש"ל שאינ שם קשה כאבן ממש רק יש בה לחלוחים אלא נראה בכוונה הערוך אלא הפעמה לפרש מדקשה מיעבי דהיינו אבן הכוונה שמגיע אבן ממש בריאה וממקום אחר בא שם רק ר"ל שהוא מן בריאה עצמה שמתקשה הנוטעת עד דדמי לאבן אעפ"ש אין בה לחלוחים כלל וכדמשמע מדקאמר נוטעת עקושתא ולדעת הש"ל ע"ל דמ"ש אעפ"ש שים קצת ליחה כל כי האי נוטעת עקושתא קרי לי' ולדיעת דעת הש"ל הא דלמריך נבי אטום דמייתיקן הכיעת וקרעינן לה אי אית בה מוגלא מחמת מוגלא הוא וכשרה היינו דוקא מוגלא שים בה לחלוחים דאם אין בה לחלוחים לא מהני מה ש מ"ת מוגלא קשה כאבן ואטום מיקרי אבל לדעת רמ"א אין לחלק בדבר ואף במוגלא קשה כאבן בבר ולא מיעבפא אלא אם האטום אנאיתו מרגיתא ריאה וכן הסכימו האחרונים ועיין לעיל ס"ק ק"מ שבאתי דברי הרלב"ד ובק"ס סימן ל"ז בדין מ"ר מעל"ש ועיין לקמן ס"ק: (קנ) ומקום הנוקבא כתב אאם מ"ם עולה בנפיחה יתחוך הריאה אם יש שם דם עכור או בבר נרקב או ליחה בבר עכ"ל והביאו ב"י ובש"ע לא הביאו רק בש"ז וש"ך ואפשר שעשה הב"י אטום דאינו שמיתי' דס"ל בסימן ל"ז דנוטעת בים עכורים וסרוחים מרפא ואינ דם עכור מי מריפה ודוקא מוגלא שדרכה להיות עכור וכמ"ם בדים סימן ל"ז מבא"כ בדם כיון דאינה דם אלא וכאי עכור הוא לא עדיף ממים עכורים ומ"מ בבר נרקב נראה דהוי כאחר ליחה אם אינ מרוח וא"ע על אא"ז בשמ"ח שבתב הך דינא דדם עכור בסתם ולא בריר אין לחקל כ"א במקום שהנו קולא בעכורין וסרוחים ולא לפי מ"ם בק"ה לענין נוטעת בים עכורים אפשר דגרע מבשבא אטום שהנוטעת נוטעת לחוץ ועיין לעיל ס"ק ד' מ"ם מדברי אא"ז נוטע' סי' ל"ז סק"א שבתב נוטעת בים בה דם כבר ונמד כן מדברי הנוקבא מדבדקינן אי איכא דם מתח שער ואלא נוטעת אמי בין עור לבבר עכ"ל הרי מבואר דאין לחלק בכך ועי"ש שבתבתי דגם מ"ם אא"ז בנוטעת אל דם לבבר שע"ש דהא לא דם אלא לבבר מים עכורים ע"ם ועיין ס"ק קל"ב: (קנא) אאם בכנה"ג אות ל"ו כתב בשם מ"ר דאפילו יהיה המוגלא בחמצע הריאה ואינה לא אטום מוחכין עד שם וכאדה מפני שהמוגלא שותה הרוח ואפילו לעמה הוא סותמו ואינ עולה למעלה עכ"ל ובראה דהיינו אם המוגלא למעלה מהאטום אבל הריאה במקום שהיה דרך לרוח ליכנס לתוך מקום האטום ומוגלא זו עמדה לנגדו ולא הניחתו לבא שם ולכך הוא אטום אבל אם המוגלא היא אבל האטום על רוחב פי הריאה אין זה מניע שמה אלא הרוח נכנס זו ובכבה שאינה ממנה ולכאורה לפי מה שכתב הש"ז להרבב"ת וכיולא בו בתבים בכנה"ג דמוחכין סמוך למקום האטום אם אינ מעלים ממש אלא ודל"ל ומדברי הרא"ם ז"ל ראיה שמוחכין מקום האטום לא אינים ממש אלא

(קמח) ואם ימצא שם מוגלא או דם עכור או בשר נרקב או שיער וכיוצא בו כשרה ואין הפרש בין אם המוגלא קשה כאבן (קמט) או יש בה לחלוחית קצת (קנ) ובמקום שנהגו להקל בבועא בכים עכורים אז יש להכשיר בנמצא דם עכור אף באין הפסד מרובה:

קיח זה שהבטרנו בנמצא מוגלא אין להכשיר רק אם נמצא המוגלא במקום האטום עצמו אבל אם אחר שקרע הקרום אין שם מוגלא רק למעלה ממנו לתוך בשר הריאה או למטה ממנו אינו מועיל (קנא) שאם המוגלא למעלה ממנו לצד הקנה הרי שאין עכבה מצד המוגלא שהרי הרוח בא למקום שאחר המוגלא אעפ"י שהמוגלא קדם, לו וא"כ אין סיבת האטום מחמת המוגלא ואם המוגלא למטה ממקום האטום או בצידו נ"כ אין מקום לתמות במוגלא כיון שהאטום קודם למוגלא או בצידו והי' מקום לרוח לבוא שם דרך הקנה ולא יעצרנו המוגלא ולכן דינו כאטום ולא נמצא שם מוגלא כלל:

קיט אם כשקרע הקרום במקום האטום לא מצא דבר אזי יניח על אותו המקום רוק או קש או נוצה וינפח לתוך הריאה ואם יתבדבד הרוק או הקש או הנוצה קצת בשירה שהרי הרוח בא שם ואם לאו מריפה ואפילו אם כבר נתתבה הריאה ואי אפשר שוב לנפוח דרך הקנה אל מקום האטום (קנב) מ"מ אם יוכל לנפוח בשפופרת אל תוך הסמפון אשר בתתיכת הריאה שהאטום הוא

שמחכה ולא עלתה ומ"מ י"ל דע"י עפיתה דרך קש בסמפון יטול להיות יותר שהעלה לפי שהוא קרוב למקום האטום והרך קש יפה בו עד שהגוף עליו הרוח כי קרוב הוא וכספר כ"י נכד ר"י הסיד איתא דיתה כשעפתן לותה אם אטומ' היא שאין הרוח נכנס בה במקום אחד ימשמש בה ויעקוב בסכין במקום שאין הרוח נכנס בו ואם אין שם דם לו ליתה מניח על הגקב חוק לו עוה אם כשעופתן הריאה מגדל כשרה ואם לאו מרפה לו אם יש שם דם עכור לו ליתה כשרה כי זה מעכב הרוח מלכנס עכ"ל והלשון מגומגם קצת במ"ש ממשמש בה וטוקב בו' וגרמה שחסר קצת וצריך להגיה כמו שהוא ברוקח כי על הרוב לשון קרוב לשון הלשון סרוקח כי על הרוב לשון קרוב לשון ל"ל לעל מיעה וכל"ל ואם יש דם עכור בו' מלכנס ואם לוקח דם בו' ולפי מה שפירשו דברי הרוקח אם אף לדברי האוסרין בעטרין וסרוחין עיין לעיל ס"ק ק"ג מטוס דכאן לעניין ממלא בסמפון מיירי אף דברוקח שם קודם לזה כתב בבדיקה דש"ם וכתב ואם יש שם דם ניכר בו' וגרמה שהוא ע"ם וע"ל דם עכור ע"ם מ"מ מדברי הב"י ומאר מחרוצים גרמה שפירשו דברי הרוקח שגם מ"ש יתמוך הריאה בו' לוט יוצא מידי שטוטו שהוא הבדיקה האמורה בש"ם ולפי"ז ל"ל מ"ש ואם לאו יתן קש בו' משום דברוקח מיירי הכל בריאה חתוכה כשובדת דמיירי בשמו ולכך נקט יתן קש בו' ואעפ"י שבכתר כתב שם הבדיקה דהשם"ם חזר וכתב הגהגת הבדיקה וכן משמע דלו אסמפון קלו מ"ם יתמוך הריאה לא מסתבר שיעלה בסמפון בשר נרקב בו' וע"ע ומ"ש בפיים דאם על ידי הנפיחה בשפרת מגלגן במקום האטום בשמנית קש בו' שטוט הוא דאעפ"י דבשובדת דמיירי הב"י וכן מלשון הרוקח לוט בקי כ"ל ומ"מ נראה שיש לגהוג כן לכתחלה לאחוז כל מקום האטום ולהיות זריז ומכר שלא לאחוז מון למקום האטום כלל ובדיעבד לו בתחלה דגהוג לאחוז במקום מ' לבד ולבדוק אין לסתור מנהגם שאין להחזיק רישומה בשאר ואמרינן כמו דהך מקום מתחילה לא עלה בנפיחה אעפ"י דהא קמן שהרוח בא שם כמו כן גם שאר מקום כן הוא וסיבה אחת לבייחם מה שלא עלה בנפיחה ולכאורה הי' נראה לדקדק דבעיק שיחוק בכל מקום האטום עפ"י מ"ם במעדני מלך דכתב"ם ורי"ף לוחה הגירסא כאן מיירחינן כבינה ובתשב"י לוחה מיירחינן סלוגא ולעיל נבי הרי טוטי הגירסא בש"ם ורי"ף מיירחינן סלוגא ע"ש והרי' אסבר לומר דלכך לא נקיט חד לישנא בתרוייהו משום דבתרי טוטי שדי בנקיבה לבד לידע אם נשמו להדי ולכך נקט מיירחינן סלוגא דהייטו קוץ לנקוב אותה מבא"כ בזה דבעינן שיקרע כל מקום האטום נקט שבינה ובערוך ערך סל"ד מיירחינן סלוגא ובזעינן לה נראה דקלי אחרי טוטי חדי ומתחזי כתרתי דאילו באטום הגירסא ובזעינן לי' לשון זכר דאטומה קלי ובערוך ערך אומם כתב פירוש מקום עמוק יבש שאין הרוח נכנס ומהלכת בו קורעין אותו מקום כו' (ועיין בק"ם בדין חסר שבתבתי שאין ראיה מזה להכביר בתם חסר מנוף הריאה והטוד וכבשר קיים בי"ל דמיירי שהמקום עמוק קודם שעולה בנפיחה ע"ם) ולכאורה מלשון קורעין אותו מקום משמע לכאורה כל מקום האטום אבל לפי הגירסא בכתב הרא"ם מיירחינן סלוגא דנקבב במקום אחד סני ואף לדבר גירסא דלהרי"ף י"ל דסכין אינו רק לנקב בעלמא וכן משמע מלשון הרוקח שכתב יענן באותו מקום סכין או קוץ כו' משמע דלא בעינן תיכה נמורה רק בעיקה בעלמא סני לי' ודוחק לומר דמיירי שאין אטום רק משהו לבד וכן בלשון ראב"ן סי' רמ"א נבקב בקוץ וכ"כ רבינו יהוחם נוקבין אותו המקום ובבדיקות מהר"י מבישאן סכין או קוץ ונוקבין בו משמע דנבקב לבד סני ומצאתי בהלכות גדולות הל' מריפות דף קכ"ד שכתב אמר רבינא כו' מתי מקבלי מיירחינן סכינא וקרעינן בהתי דוכתא פורתא כו' וכלשון הזה בכל' מריפות של רגמ"ם שבבינא ברוקח מלשון זה מבואר שא"ל לאחוז רק מקלא מקום האטום בלבד אך י"ל דר"ל דלא קרעינן בשומק לחוץ הריאה רק משם דהייטו הקרום לבד לדעת הרב"א או מעט מן האטום ג"כ וכמ"ש הפ"ח אמנם כבר כתבתי לעפי"ז פשיטא דסגי בשאוחק מקלא האטום בשמת שעל פני הריאה ואתיא אא"ז מודה בהא ונראה דהערוך שכתב קורעין אותו מקום וכן שאר פוסקים שכתבו לשון זה מיירי בשיעור קמן דאטום אף מבהו מריפה וכמש"ל ולכך נקטו הא לישנא אבל אין הכי נמי דאף באטום שיעור גדול די בשקורעין קלא ממנו ובודקין שם וכן נראה דהא בדקינן נמי ע"י נדפא או גילא ואין סברא שצריך שיהיה הקש או המלה מחזיק כל מקום האטום באורך ובהוחב באופן שטוכל להבחין על ידו שכל אותו מקום האטום מבלגן ולכן יש לנהוג כמ"ש לעיל : (קנו) ולא יחוק · כבר כתבתי לעיל ס"ק קמ"ח שהש"ך והאחרונים הסכימו על ידו שאין לקרוע רק הקרום לבד לבדוק אם מבלגן וגם הב"ז מודה בזה דאם קרע הקרום לבד ובלגן דרך שם שפיר דמי ובספר זכר שמואל בדיני אטום בסעיף ד' סעיף דברי הפ"ז ובסעיף ה' סעיף לשון הש"ך והם דברים סותרים ואפשר שלא העתיק לשון הש"ך לדיעה · רק לפרש דברי מהרי"ו שכתב ג"כ דקורעין הקרום לבד אבל לדינא ס"ל הסכ"ז אבל בלמה ז"ל דהא הסכמת האחרונים הש"ך ומ"ם הפ"ז ראיה מלשון הרמ"א הוא המוה כמ"ם בביאור לע"ז ומעם הדבר שאין לאחוז רק הקרום דאל"כ יש לאוש שמא היה אטום במקום אחר ומ"ם הש"ך דאל"כ יגא הרוח כו' עיין בביאור לש"ך טוטתו זה וכן מבואר בפר"ח וכמ"ש בא"ח ס"ז דהיוהם עליו מ"ז בכל מקום ובהתחלתו פחות קצת היינו משום דהם מייני לאחוז מקלא האטום ל"ל מקלא שלמעלה על פני הריאה הביב שפיר שאין לגמוד מן מקלא שבהתחלת הריאה לאקלא שבתוכה משא"כ לענין שמא האטום שע"פ הריאה בראחבה שפיר אמרינן שהחלק מורה על הכל (ובלאמת לפי מ"ם אא"ז דאטום הוי אע"פ שאין משמוטו קשה בכה"ג נלענ"ד דלא מבחתה לה היא מקום לדברי הפר"ח שיחוק מקלא האטום ושאיר מקלא הסני על חוך שומק הריאה שלא דאאין משמוטו קשה מגא ידע עד היכן מגיע אטום כיון שאין סימן לדבר רק מתה החזיק שלא עלה בנפיחה ודבר זה אינו רק נראה מבחוץ ושוה מבבנים בבשר הריאה ואין ניכר) ול"כ שפיר חוחכין הקרום במקום אחד באטום דאם אינא שנדבקו הסמשוטה בבבשר הריאה שדרך שם מעבר הרוח לא יהי' לו לבלגן ומתו דיון על השאר שמה שלא עלה בנפיחה אינו אמתה מולי שנדבקו הסמשוטה רק דבר אחר גרם לו וסופו לחזור ולעלות אחרוכה וכשפחי דעה כתב אם אטום מקום אחד הוא סובר כגה"ג שיש לחוך הרבה פעמים ולבדוק בכל מקום האטום ואמן בקיאין בבדיקה זו וכן הסכימו האחרונים עכ"ל נראה מדבריו שיש לנהוג כן ולענ"ד ל"ע אאם באמו לחוש לזה אין הקנה זו לחוך כל מקום האטום מועלת וכמ"ם והרבה הוא חומרא דאתי לידי קולא שלפעמים לא יוכל לגמלם ויחוק ג"כ קלא חוזה לו ועי"ז יבלבן והוא יסבור שמקום האטום הוא שמבלגן ואע"פ שבודק צריך להיות עיניו על מקום האטום אם מבלגן בכולו מ"מ יש לחוש בקי כ"כ ומ"מ נראה שיש לנהוג כן לכתחלה לאחוז כל מקום האטום ולהיות זריז ומכר שלא לאחוז מון למקום האטום כלל ובדיעבד לו בתחלה דנהוג לאחוז במקום מ' לבד ולבדוק אין לסתור מנהגם שאין להחזיק רישומה בשאר ואמרינן כמו דהך מקום מתחילה לא עלה בנפיחה אעפ"י דהא קמן שהרוח בא שם כמו כן גם שאר מקום כן הוא וסיבה אחת לבייחם מה שלא עלה בנפיחה ולכאורה הי' נראה לדקדק דבעיק שיחוק בכל מקום האטום עפ"י מ"ם במעדני מלך דכתב"ם כאן מיירחינן כבינה ובתשב"י לוחה מיירחינן סלוגא ולעיל נבי הרי טוטי הגירסא בש"ם ורי"ף מיירחינן סלוגא ע"ש והרי' אסבר לומר דלכך לא נקיט חד לישנא בתרוייהו משום דבתרי טוטי שדי בנקיבה לבד לידע אם בשמו להדי ולכך נקט מיירחינן סלוגא דהייטו קוץ לנקוב אותה מבא"כ בזה דבעינן שיקרע כל מקום האטום נקט שבינה ובערוך ערך סל"ד מיירחינן סלוגא ובזעינן לה נראה דקלי אחרי טוטי חדי ומתחזי כתרתי דאילו באטום הגירסא ובזעינן לי' לשון זכר דאטומה קלי ובערוך ערך אומם כתב פירוש מקום עמוק יבש שאין הרוח נכנס ומהלכת בו קורעין אותו מקום עמוק יבש באותו המקום שאטום ומן החלק אינו דנין על הכלל ע"ש ועיין בס"ק קע"ח : (קנד) וראה לי · מדברי הפוסקים מבואר דבמלת באטום מוגלא די בכך להבשיר וא"ל בדיקה יותר מ"מ אם אינא שבדק וסיר המוגלא ולא בלבן שם כ"ל דמרפה דהא קמן דלאו מחמת המוגלא הוא רק מחמת שיש יוצא להבית ראה תמ"ם בה"ם סימן ל"ח ס"ק ד' בשעיר מראה בעור הלינן דמחמת בועה הוא וא"ל בדיקה כמו באטום בראה כדאשכחן מוגלא הלינן דלאו אטום הוא וא"ל בדיקה עכ"ל וע"כ שאין בוודאו על הבדיקה כמוה שהיא עכשיו דמאי ראיה מייתי דפשיטא כיון דחזינן שיש מוגלא בודאי לא יבלבן שהמוגלא סותמת ואף שלא יבלבן כבר המסתמת מחמת מוגלא הוא מבא"כ בשעיר מראה אפשר צריך לבדוק לסיר המוגלא ולראות אם סר' המראה ע"י זה וע"כ לומר שטוותו מדלא מצרכינן בדיקה באטום דסיינו לסיר המוגלא ולראות אם יבלבן והלינן בסתמא דהך אטום מחמת מוגלא כמו כן מלינן בזה הסיינו מראה וא"כ תוכח מזה דאם באמת בדק וסיר המוגלא שבאטום ואעפ"י כן לא בלבן מרפה אלא שא"ל בדיקה דאמרינן מסתמא אם יסיר המוגלא משם ודאי יבלבן דמה שהיה אטום מחמת מוגלא הוא ולשון הש"ם והפוסקים בזה : (קנה) ובמקום שהגו · כבר כתבתי בשם הכנה"ג שהבינה מהם עוזריא יהושע צריך לקרוע כל מקום האטום לראות אי מבלבן כו' ובשם מהר"י סמוטו שם כתב צריך שיחוק בהרבה מקומות ע"ש ולענ"ד ל"ע דאם ניחוש שמא האטום במקום אחר א"כ לשולם מידי ספק לא יצאנו בשקורעין כל מקום האטום וחוזין שמבלבן אחיר אנו יכולין להרגיש אם מבלבן כל אותו המקום דלמא מה דמגלגלא הך גילא או רוקא הוא מחמת שבאמת המקומות שנקרע לא היה מטומטם ושאר מטומטם ואם נאמר שיש לענין לראות שהגילטד הוא מן הרוח שבכל המקום כולו דבר זה צריך בקיאות רב ולית בקי כה"ג ואם האמר הימים הראשונים היו מוכים מאלה והיו יכולין להבחין אף בכיוצא בזה מ"מ הו"ל להפוסקים לפרש לזהיר את הבודק בזה ולא לסמוך וע"כ ל"ל כיון דמבלבן במקום שניקבו באטום א"כ הא קמן שהרוח בא בשם ואע"ג דמהחלה לא עלה בנפיחה וא"כ אף אנו נאמר שכל המקום שיש אטום עלה בנפיחה כן הוא שבודאי בחיי הבהמה היה הרוח נכנס לשם וכדרך שאר ריאות ומן החלק הדין על הכלל וכעין זה כ' ספר"ח להפוסקים דקורעין קרעים גמורה ולא חיישינן שמקום החרך לאטום הוא משום דאין קורעין רק מקלא האטום

ואותו מקלא שבאחר שלא תורה על מה שמוחכין במסתמא שכל בשום ואעפ"י שבא"ם הביב ע"ז דהיוהם אינו שיש בכל מקום ובהתחלתו פחות קצת היינו משום דשם מייני לאחוז מקלא האטום ל"ל מקלא שלמעלה על פני הריאה הביב שפיר שאין לגמוד מן מקלא שבהתחלת הריאה לאקלא שבתוכה משא"כ לענין שמא האטום שע"פ הריאה בראחבה שפיר אמרינן שהחלק מורה על הכל (ובלאמת לפי מ"ם אא"ז דאטום הוי אע"פ שאין משמוטו קשה בכה"ג נלענ"ד דלא מבחתה לה היא מקום לדברי הפר"ח שיחוק מקלא האטום ושאיר מקלא הסני על חוך שומק הריאה שלא דאאין משמוטו קשה מגא ידע עד היכן מגיע אטום כיון שאין סימן לדבר רק מתה החזיק שלא עלה בנפיחה ודבר זה אינו רק נראה מבחוץ ושוה מבבנים בבשר הריאה ואין ניכר) ול"כ שפיר חוחכין הקרום במקום אחד באטום דאם אינא שנדבקו הסמשוטה שבבשר הריאה ואין ניכר) יסי' לו לבלבן ומתו דיון על השאר שמה שלא עלה בנפיחה אינו אמתה מולי שנדבקו הסמשוטה רק דבר אחר גרם לו וסופו לחזור ולעלות אחרוכה וכשפחי דעה כתב אם אטום מקום אחד הוא סובר כגה"ג שיש לחוך מקום אחר ומ"מ נראה שיש לגהוג כן לכתחלה לאחוז כל מקום האטום ולהיות זריז ומכר שלא לאחוז מון למקום האטום כלל ובדיעבד לו בתחלה דנהוג לאחוז במקום מ' לבד ולבדוק אין לסתור מנהגם שאין להחזיק רישומה בשאר ואמרינן כמו דהך מקום מתחילה לא עלה בנפיחה אעפ"י דהא קמן שהרוח בא שם כמו כן גם שאר מקום כן הוא וסיבה אחת לבייחם מה שלא עלה בנפיחה ולכאורה הי' נראה לדקדק דבעיק שיחוק בכל מקום האטום עפ"י מ"ם במעדני מלך דכתב"ם כאן מיירחינן כבינה ובתשב"י לוחה מיירחינן סלוגא ולעיל נבי הרי טוטי הגירסא בש"ם ורי"ף מיירחינן סלוגא ע"ש והרי' אסבר לומר דלכך לא נקיט חד לישנא בתרוייהו משום דבתרי טוטי שדי בנקיבה לבד לידע אם בשמו להדי ולכך נקט מיירחינן סלוגא דהייטו קוץ לנקוב אותה מבא"כ בזה דבעינן שיקרע כל מקום האטום נקט שבינה ובערוך ערך סל"ד מיירחינן סלוגא ובזעינן לה נראה דקלי אחרי טוטי חדי ומתחזי כתרתי דאילו באטום הגירסא ובזעינן לי' לשון זכר דאטומה קלי ובערוך ערך אומם כתב פירוש מקום עמוק יבש שאין הרוח נכנס ומהלכת בו קורעין אותו מקום עמוק יבש באותו המקום שאטום ומן החלק אינו דנין על הכלל ע"ש ועיין בס"ק קע"ח : (קנד) וראה לי · מדברי הפוסקים מבואר דבמלת באטום מוגלא די בכך להבשיר וא"ל בדיקה יותר מ"מ אם אינא שבדק וסיר המוגלא ולא בלבן שם כ"ל דמרפה דהא קמן דלאו מחמת המוגלא הוא רק מחמת שיש יוצא להבית ראה תמ"ם בה"ם סימן ל"ח ס"ק ד' בשעיר מראה בעור הלינן דמחמת בועה הוא וא"ל בדיקה כמו באטום בראה כדאשכחן מוגלא הלינן דלאו אטום הוא וא"ל בדיקה עכ"ל וע"כ שאין בוודאו על הבדיקה כמוה שהיא עכשיו דמאי ראיה מייתי דפשיטא כיון דחזינן שיש מוגלא בודאי לא יבלבן שהמוגלא סותמת ואף שלא יבלבן כבר המסתמת מחמת מוגלא הוא מבא"כ בשעיר מראה אפשר צריך לבדוק לסיר המוגלא ולראות אם סר' המראה ע"י זה וע"כ לומר שטוותו מדלא מצרכינן בדיקה באטום דסיינו לסיר המוגלא ולראות אם יבלבן והלינן בסתמא דהך אטום מחמת מוגלא כמו כן מלינן בזה הסיינו מראה וא"כ תוכח מזה דאם באמת בדק וסיר המוגלא שבאטום ואעפ"י כן לא בלבן מרפה אלא שא"ל בדיקה דאמרינן מסתמא אם יסיר המוגלא משם ודאי יבלבן דמה שהיה אטום מחמת מוגלא הוא ולשון הש"ם והפוסקים בזה : (קנה) ובמקום שהגו · כבר כתבתי בשם הכנה"ג שהבינה מהם עוזריא יהושע צריך לקרוע כל מקום האטום לראות אי מבלבן כו' ובשם מהר"י סמוטו שם כתב צריך שיחוק בהרבה מקומות ע"ש ולענ"ד ל"ע דאם ניחוש שמא האטום במקום אחר א"כ לשולם מידי ספק לא יצאנו בשקורעין כל מקום האטום וחוזין שמבלבן אחיר אנו יכולין להרגיש אם מבלבן כל אותו המקום דלמא מה דמגלגלא הך גילא או רוקא הוא מחמת שבאמת המקומות שנקרע לא היה מטומטם ושאר מטומטם ואם נאמר שיש לענין לראות שהגילטד הוא מן הרוח שבכל המקום כולו דבר זה צריך בקיאות רב ולית בקי כה"ג ואם האמר הימים הראשונים היו מוכים מאלה והיו יכולין להבחין אף בכיוצא בזה מ"מ הו"ל להפוסקים לפרש לזהיר את הבודק בזה ולא לסמוך וע"כ ל"ל כיון דמבלבן במקום שניקבו באטום א"כ הא קמן שהרוח בא בשם ואע"ג דמהחלה לא עלה בנפיחה וא"כ אף אנו נאמר שכל המקום שיש אטום עלה בנפיחה כן הוא שבודאי בחיי הבהמה היה הרוח נכנס לשם וכדרך שאר ריאות ומן החלק הדין על הכלל וכעין זה כ' ספר"ח להפוסקים דקורעין קרעים גמורה ולא חיישינן שמקום החרך לאטום הוא משום דאין קורעין רק מקלא האטום

הוא שם לידע אם תעלה בנפיחה ע"י משמוש בפושרין בבו שנתבא' או שע"י הנפיחה בשפשרת יבצבץ במקום האטום כשיניח עליו רוק או קש או נוצה אחר קרישת הקרום יש להבשיר :

קב אם המקום האטום הוא רחב קצת וקורע הקרום לראות אם יש בו מוגלא (קנג) יקרע הקרום שעל כל פני המקום האטום שאם אין שם מוגלא על פני כולה צריך לבדוק אם מבצבץ שם באותו המקום שאין המוגלא שם ואם קרע רק מקצת המקום וראה שיש שם מוגלא ושוב אי אפשר לבדוק יותר שנאבדה הריאה וביוצא בו יש להקל שאנו תולין לומר שגם שאר מקום האטום מחמת מוגלא הוא ובמקום שנהגו לחתוך הקרום רק במקום אחד לבד אין לסתור מנהגם :

קבא אם אחר שקרע הקרום מצא מוגלא תחתיו א"צ שוב בדיקה יותר ויש להבשיר בסתם (קנד) ויראה לי אם אירע שהסירו משם מוגלא זו ונתנו לשם רוק או ביוצא בו ולא בצבץ יש להטריף שזה מורה שאטום זה מחמת איזה הפסד וקלקול בריאה הוא ולא מחמת המוגלא :

קבב אם לא מצא מוגלא והוא רוצה לבדוק אם יבצבץ יש לנהוג ג"כ לחתוך כל הקרום שעל פני כל מקום האטום ולהניח רוק ולעיין היטיב אם מבצבץ על פני כולו וגם יזהר שלא יחתוך רק במקום האטום ולא יחתוך ממנו והלאה שאז יש לחוש שמא יבוא הרוח דרך שם ולא יהא יכול להבחין היטב (קנה) ובמקום שנהגו לחתוך הקרום רק במקום אחד ולבדוק אם מבצבץ אין לסתור מנהגם ובמקום שאין מנהג יש לנהוג כמו שכתבנו ואם לא קרע כל מקום האטום רק במקום אחד בלבד ובצבץ שם ואי אפשר לבדוק שאר מקום האטום כגון שנאבדה וביוצא יש להבשיר :

קבג צריך ליזהר שלא יחתוך רק הקרום לבד במקום האטום (קנו) ואא יחתוך לתוך הבשר כלל שאם יחתוך לתוך הבשר אף אם

מבלבן בכולו מ"מ יש לחוש לאיזו בקי כ"כ ומ"מ נראה שיש לנהוג כן לכתחלה לאחוז כל מקום האטום ולהיות זריז ומכר שלא לאחוז מון למקום האטום כלל ובדיעבד לו בתחלה דנהוג לאחוז במקום מ' לבד ולבדוק אין לסתור מנהגם שאין להחזיק רישומה בשאר ואמרינן כמו דהך מקום מתחילה לא עלה בנפיחה אעפ"י דהא קמן שהרוח בא שם כמו כן גם שאר מקום כן הוא וסיבה אחת לבייחם מה שלא עלה בנפיחה ולכאורה הי' נראה לדקדק דבעיק שיחוק בכל מקום האטום עפ"י מ"ם במעדני מלך דכתב"ם כאן מיירחינן כבינה ובתשב"י לוחה מיירחינן סלוגא ולעיל נבי הרי טוטי הגירסא בש"ם ורי"ף מיירחינן סלוגא ע"ש והרי' אסבר לומר דלכך לא נקיט חד לישנא בתרוייהו משום דבתרי טוטי שדי בנקיבה לבד לידע אם בשמו להדי ולכך נקט מיירחינן סלוגא דהייטו קוץ לנקוב אותה מבא"כ בזה דבעינן שיקרע כל מקום האטום נקט שבינה ובערוך ערך סל"ד מיירחינן סלוגא ובזעינן לה נראה דקלי אחרי טוטי חדי ומתחזי כתרתי דאילו באטום הגירסא ובזעינן לי' לשון זכר דאטומה קלי ובערוך ערך אומם כתב פירוש מקום עמוק יבש שאין הרוח נכנס ומהלכת בו קורעין אותו מקום עמוק יבש באותו המקום שאטום ומן החלק אינו דנין על הכלל ע"ש ועיין בס"ק קע"ח : (קנד) וראה לי · מדברי הפוסקים מבואר דבמלת באטום מוגלא די בכך להבשיר וא"ל בדיקה יותר מ"מ אם אינא שבדק וסיר המוגלא ולא בלבן שם כ"ל דמרפה דהא קמן דלאו מחמת המוגלא הוא רק מחמת שיש יוצא להבית ראה תמ"ם בה"ם סימן ל"ח ס"ק ד' בשעיר מראה בעור הלינן דמחמת בועה הוא וא"ל בדיקה כמו באטום בראה כדאשכחן מוגלא הלינן דלאו אטום הוא וא"ל בדיקה עכ"ל וע"כ שאין בוודאו על הבדיקה כמוה שהיא עכשיו דמאי ראיה מייתי דפשיטא כיון דחזינן שיש מוגלא בודאי לא יבלבן שהמוגלא סותמת ואף שלא יבלבן כבר המסתמת מחמת מוגלא הוא מבא"כ בשעיר מראה אפשר צריך לבדוק לסיר המוגלא ולראות אם סר' המראה ע"י זה וע"כ לומר שטוותו מדלא מצרכינן בדיקה באטום דסיינו לסיר המוגלא ולראות אם יבלבן והלינן בסתמא דהך אטום מחמת מוגלא כמו כן מלינן בזה הסיינו מראה וא"כ תוכח מזה דאם באמת בדק וסיר המוגלא שבאטום ואעפ"י כן לא בלבן מרפה אלא שא"ל בדיקה דאמרינן מסתמא אם יסיר המוגלא משם ודאי יבלבן דמה שהיה אטום מחמת מוגלא הוא ולשון הש"ם והפוסקים בזה : (קנה) ובמקום שהגו · כבר כתבתי בשם הכנה"ג שהבינה מהם עוזריא יהושע צריך לקרוע כל מקום האטום לראות אי מבלבן כו' ובשם מהר"י סמוטו שם כתב צריך שיחוק בהרבה מקומות ע"ש ולענ"ד ל"ע דאם ניחוש שמא האטום במקום אחר א"כ לשולם מידי ספק לא יצאנו בשקורעין כל מקום האטום וחוזין שמבלבן אחיר אנו יכולין להרגיש אם מבלבן כל אותו המקום דלמא מה דמגלגלא הך גילא או רוקא הוא מחמת שבאמת המקומות שנקרע לא היה מטומטם ושאר מטומטם ואם נאמר שיש לענין לראות שהגילטד הוא מן הרוח שבכל המקום כולו דבר זה צריך בקיאות רב ולית בקי כה"ג ואם האמר הימים הראשונים היו מוכים מאלה והיו יכולין להבחין אף בכיוצא בזה מ"מ הו"ל להפוסקים לפרש לזהיר את הבודק בזה ולא לסמוך וע"כ ל"ל כיון דמבלבן במקום שניקבו באטום א"כ הא קמן שהרוח בא בשם ואע"ג דמהחלה לא עלה בנפיחה וא"כ אף אנו נאמר שכל המקום שיש אטום עלה בנפיחה כן הוא שבודאי בחיי הבהמה היה הרוח נכנס לשם וכדרך שאר ריאות ומן החלק הדין על הכלל וכעין זה כ' ספר"ח להפוסקים דקורעין קרעים גמורה ולא חיישינן שמקום החרך לאטום הוא משום דאין קורעין רק מקלא האטום

מדברי

מדברי מג"ז דמס"ת ומ"ם בפיס שיחוך במקום שאטום הגה דעת הט"ז להרשב"א שקורעין סמוך למקום האטום וכ"כ הגה"ב וכבר כתבתי לעיל ס"ק קנ"א מ"ם בת"ם ס"ק נ"ז בדעת הרשב"א ומה שע"ע עליו ולדינא הסכים שבודקין באטום עצמו כמשמעות הפוסקים וכן נלע"ד מלשון רבינו ירוחם שכתב ומניחין רוק או קם על הנקב שעשו באטום כו' וכן ברוקח יגעון בה באותו מקום סכין כו' וכן נראה ממ"ש בחמיס דפיס להרא"ש סי' ק"נ מוציאים במקום הקרע על האטום רוק וכו' וכן לשון רש"י והר"ן מוחבינן עלה על אותו אטום לאחר שנקרע וכן נראה מלשון הפ"ג וגמ"ה שהבאתי בס"ק שלפני זה : (קנז) משום שאף אם יבצבץ אין מועיל בדיקה במקום המוגלא אם יצאנן שם ולא מיבעיא אם הסיר המוגלא ובאנן דלא מהני בדיקה זו לשאר מקום האטום שאין שם מוגלא די"ל מה שבאנן כאן לפי שנרקב קצה מהבשר ונעשה מוגלא ותחתיו כבר כלה האטום מהא"כ המקום שלהן ממנו ובדיקה זו שלאחר הסרת המוגלא הוי כאלו קרע המקום והשבר דלא מהני בדיקה זו דלא קי"ל כרש"ל כמש"ל אלא אפ"ו אם קרע המקום ולא הסיר המוגלא ושם עליו רוק או טוה ובאנן נראה שאין זה מועיל לעמוד ממנו בנס אשר המקום שאטום יבאנן אף במקומות שדי להם להחזיק במקום אחד בלבד ואם באנן שם מבטיחין מ"מ כאן לא מהני שי"ל דרוקא במקום המוגלא כא הרוח לפי שבאתה נעבר ונרקב הבשר (ומוגלא קשה כאבן משמע מהפוסקים שדרך הוא שלא יצוא שם הרוח כלל שיבאנן כמבואר לעיל ס"ק קמ"ט) משא"כ בשאר מקום האטום שמשמשו קשה ומראיתו כמראית ריאה ולפי שנרקב קצה מהבשר ונעשה מוגלא ותחתיו כבר כלה האטום משא"כ המקום שלהן ממנו ובדיקה זו שלאחר הסרת המוגלא הוי כאלו קרע המקום והשבר דלא מהני בדיקה זו דלא קי"ל כרש"ל כמש"ל אלא אפ"ו אם קרע המקום ולא הסיר המוגלא ושם עליו רוק או טוה לעולם אינו מבטיח שלא יבאנן שם ולכן יש לבדוק בשאר מקומות האטום במקום שאין מוגלא :

קכד האטום שהזכרנו דרבו להיות משמשו קשה קצת ומראיתו כמראית ריאה ואם נמצא בריאה מקום כזה שהרגישו בו במשמוש היד שהוא קשה משאר הריאה צריך לנפחה לראות אם היא אטומה במקום זה ואם אינו עולה בנפיחה שם (קנח) יבדוק אותה עפ"י הדרכים שביארנו ואם נאבדה הריאה טרם שבדקה לראות אם עולה בנפיחה חוששין לה שמא אטומה היתה (קנט) וטרפה מספק ואין צ"ל אם בדקה ולא עלתה בנפיחה ונאבדה טרם שבדקה אם יש בה מוגלא או אם מבצבץ שיש להטריף :

קכה אם אין כאן משמוש קשה בריאה אלא שאינו עולה בנפיחה אעפ"כ דין אטום יש לו(קס)כיון שמראיתו כמראי' ריאה אבר אם מראה הקרום כמראה מוגלא בין שמשמושו קשה או אינו קשה אינה אלא או טיגרי או מורסא וכשר בלא בדיקה שאנו תולין לומר שבחמת מוגלא נאטמה (קסא) וירא' לי שאם קרע הקרום ואין שם מוגלא אם יבצבץ אינו מועיל דשמא אטום הי' במקום התתך ולכן יראה לי שאם היה המקום אטום רחב ומצא שם מוגלא קצת ושאר מקום האטום אין שם מוגלא אז אין מועיל לבדוק במקום המוגלא להסירה ולהניח שם רוק אף במקום שנהנו לבדוק רק במקום אחר (קנז) משו' שאף אם יבצבץ אין ללמוד ממנו לשאר המקום האטום לפי שאחר הסרת המוגלא משם הוא דומה כאלו קרע האטום לתוך הבש' שאין הבדיקה טובה ואף לבדוק במקום המוגלא קודם הסרתה יראה שאין לסמוך ע"ז שאף שיבצבץ במקום המוגלא יוכל להיות שלא יבצבץ במקום אחר מהאטום לפי שאין הרוח בא לשם ולכן יש לבדוק בשאר מקומות האטום במקום שאין מוגלא :

קכד האטום שהזכרנו דרבו להיות משמשו קשה קצת ומראיתו כמראית ריאה ואם נמצא בריאה מקום כזה שהרגישו בו במשמוש היד שהוא קשה משאר הריאה צריך לנפחה לראות אם היא אטומה במקום זה ואם אינו עולה בנפיחה שם (קנח) יבדוק אותה עפ"י הדרכים שביארנו ואם נאבדה הריאה טרם שבדקה לראות אם עולה בנפיחה חוששין לה שמא אטומה היתה (קנט) וטרפה מספק ואין צ"ל אם בדקה ולא עלתה בנפיחה ונאבדה טרם שבדקה אם יש בה מוגלא או אם מבצבץ שיש להטריף :

קכה אם אין כאן משמוש קשה בריאה אלא שאינו עולה בנפיחה אעפ"כ דין אטום יש לו(קס)כיון שמראיתו כמראי' ריאה אבר אם מראה הקרום כמראה מוגלא בין שמשמושו קשה או אינו קשה אינה אלא או טיגרי או מורסא וכשר בלא בדיקה שאנו תולין לומר שבחמת מוגלא נאטמה (קסא) וירא' לי שאם קרע הקרום ואין שם מוגלא

לאטום ולא אטו' בדיעבד הנפיחה מעכבת משא"כ הרוקה מיירי בלא מודע מיירי בלא מודע כיצוי בלל ובמגלא משמוש קשה דומה לגמלא מתם דבדיקה נפיחה מעכבת בדיעבד ולפענ"ד נס מהר"ם מודה לזה רק שהסר אחה מיכות וג"ל בשרה ע"י שיבדוק בשפופרת ולכך פיר כתב בשם הרוקה כמבואר לעיל גם פיר מסיים בה ולכך לעשות זה בפני חכם הפיר והיינו דעקר שמחכה לנחיים ולא עקר נאבדה ובפיר כתב משא"כ בתחב דבמרחב לא מהני בדיקה בהתוכה ע"י שפופרת שהחשש הוא על כל הריאה וב"ח הטחיק הדברים בהוייתן ולא הרגיש בש"ם ועיין בש"ך סימן ל"ט ס"ק ה' שנראה ג"כ מדבריו דשאטום אין לבבשיר ע"י נפיחה ואיכא לדחוי דמייני לענין הבדיקה לי מבלבן דומיא דאוושא וכן משמע מהש"ם ס"ק ו' ולדינא אין להקל בזה נגד אא"ז ונס שאין כאן חילוק א"כ מכ"ם בכה"ג שהרגיש במשמוש קשה שאין דרך להמצא קיצוי כזה בריאה ואעפ"י שאינו קשה כאן בדיקה מיהא בעי שמא אטומה היא ואם לא בדק יש לטריף : (קס) כיון שמראיתו כמ"ם הוכיח דלפ אם אין משמושו קשה אטום מיקרי כשאינו עולה בנפיחה דאל"כ למה הוצרכו הרא"ש והטור לומר שאינה מקרה בנפחה ה"ל שנפחה משום דאמיליד ריאותא דקיצוי ע"ש ולענ"ד משום הה לא אירע דהא ודאי דא"ל למשמש בריאה ביד לידע הים הה אחה קיצוי אם אינו"א לומר שאינה מקרה שמשמש בידו והרגיש קיצוי בבשר הריאה א"כ כמו כן י"ל דאינמנו שאינה מקרה שנפחה והדא מיינייהו נקטו ואף שי"ל דשפי הנילות הוא לשמש ביד כדאמרינן בדף כ' כמה ידי ממשמשי בה מקמי דליהי קמיה דמר והו"ל לאיקט מאי דבשיה שפי מ"מ י"ל דשפיר הוצרכו לומר שנפחה ע"י מקרה דאל"כ למה קאמר רבינא בשמעות אטום בריאה מיירי"ק סכינא כו' הו"ל לאיתר אטום בריאה ונפחינן לה וע"כ דמיירי בבבר נפחה אלא דבאמת זו אינו בשפיר דקדק אא"ז דאם אינה אטום בלא קיצוי א"כ פשיטא שבריאה נפיחה מדינא וכמש"ל והא דלא קאמר נפחינן לה משום דהאי הקנאה שהיא נעולה בנפיחה לא אחביב כמו דלא קאחיב אם עולה בנפיחה ע"י משמוש או ע"י פוטרין ורבינא מיירי סיבא שבבר נחברר לנו שאטומה היא ואינו עולה בנפיחה וא"כ למה הצריכו לדחוק שאינה מקרה ולומר שאף אם יש קיצוי קנא נמי א"ל בדיקה וכמ"ש אח"כ שי"ל כן בדעת הלבוש לא אמנם ליה לאא"ז כמש"ל דהא ודאי שיעותא הוי כיון שאין רגילות לאמצא קיצוי בבבר הריאה אלא ע"כ דאטום מיקרי אף בלא קיצוי כל שאינו עולה בנפיחה ובהא מיירי רבינא בין שיש קיצוי או אין שם אלא שאינו עולה בנפיחה ולכך הוצרך לאוקמיה שאינה מקרה כו' ועיין בד"מ שנראה מדבריו דסמ"ג והגמרי' כתבו כן משום דאם נראה כה"ג צריך לנפחה הריאה ולענ"ד ז"א דאינמו לאחר נפיחה מיירו וכוונתם לחלק בין זה לעיגרי וכמ"ש הש"י שהבינו דבריו לקמן ואפשר דמ"מ לא הוה ש"ל באטום משמושו קשה אם לא שבא לחרץ דלמה הוצרכו לנופח' ומ"מ אפשר לומר דש"ל דבל שמאם' ואינו עולה בנפיחה משמושו קשה הוא : (קסא) ויראה לי בשמ"ח סעיף כ"ג כתב לא מיקרי אטום אלא כשנראה העור דומה לנראה ריאה כו' אבל אם נראה העור דומה לנראה מוגלא אינו אלא מיגרי כו' והנה הבא עור הוסף מדעתו דהסמ"ג והד"מ בשם הגמרי' (והגהות מיימוני שלפנינו לא מצאתיו) והגהות הש"ע לא כתבו מינה עור וז"ל הסמ"ג ואטום בריאה פירש רש"י משמושו קשה ונראים אותו אטום כנראים ריאה ומה שאמר דמיגרי כשר שם דיבר שנראים עבדינן דסיינו הש"ך וגם הש"ז מודה בזה דאי עביד הכי ספיר דמי ואם כתבו לאום למ"ם הט"ז בפירוש דברי הרשב"א דקורעין שבטות האטום ולא עליו ממש באמת יש כאן מקום עיון אבל כבר הסכים הש"ז נ"כ לבדוק באומס עצמו וכמבואר משאר פוסקים שהבאתי לעיל ס"ק קנ"ו ואפשר דגם הרשב"א מודה דגם אי עביד כה"ג מהני ועיין לעיל ס"ק קנ"א שהבאתי דברי הש"ם בזה לכן נ"ל שאין להחמיר בבדיקה זו לומר

(פרי תבואה

שאין בקיאין בזה וכמ"ש הכנה"ג נ"כ במסקנתו דליה דחש לה : (קנט) ומדפסק מהר"ם בספר ה"ה כתב אם נחתך הריאה לנחתים קודם שבדקוה לראות אם שלה בנפיחה כשרה רוקח משא"כ בנמצא כה ממש אבל צריך לעשות זה בפני חכם הפיר עכ"ל והביאו בז"ש ומשמע מדבריו דקאי אמצא אטום בשמושו קשה ע"ש וזה לא נמצא ברוקח להקל גם אין עסק להקל בדבר וכמ"ש בשמ"ח ובש"ם ס"ק נ"ם דכל שעולה דבר שעורם לחשש צריך נפיחה וכאן הלא דבר הוא ע"ש מ"ש בדברי הלבוש בזה גם מ"ש אבל צריך לעשות זה כו' לא ידעתי כיון שבבר מחבר הריאה לנחתים מה לעשות עוד ומ"מ אם מחויב לעשות הריאה לבחתלה מחשש אטום דעת הרא"ש והטור דא"ל ולכן כתבו דכאן מיירי שאינה מקרה בנפחוה הא לא"ה א"ל נפיחה וכן דעת הרבה פוסקים וכמ"ש הוכיח מדברי הרא"ש והטור דלפ אין בשמושו קשה מהו לקבל נס אין עסק הוי אטום כמ"ש לקמן וים פוסקים דס"ל דצריך נפיחה לבחתלה מחשש וכמימן ל"ע סק"ה יחבאר ובכה"ג בהגהות ב"י אות ע"ג מסהפ' דעת הרוקח ע"ש ותמהני דברוקח סימן שפ"ב איתא וז"ל אם לא נפחוה אם היא בעין נפחינן לה פן יסיה אטום ואם לא מתחבה בבבר עכ"ל ונראה שפ"ש הוא ל"ל ואם לא נפחוה ומתחבה בשרה וכסימן ל"ט אבאר בזה ע"ש ואם לא כיון בספר ה"ה בשם הרוקח דמטאר מזה דאם נתחבה בבר מ"מ אין זה ענין לנמצא משמוש קשה שצריך לחוש לו

מדברי מג"ז דמס"ת ומ"ם בפיס שיחוך במקום שאטום הגה דעת הט"ז להרשב"א שקורעין סמוך למקום האטום וכ"כ הגה"ב וכבר כתבתי לעיל ס"ק קנ"א מ"ם בת"ם ס"ק נ"ז בדעת הרשב"א ומה שע"ע עליו ולדינא הסכים שבודקין באטום עצמו כמשמעות הפוסקים וכן נלע"ד מלשון רבינו ירוחם שכתב ומניחין רוק או קם על הנקב שעשו באטום כו' וכן ברוקח יגעון בה באותו מקום סכין כו' וכן נראה ממ"ש בחמיס דפיס להרא"ש סי' ק"נ מוציאים במקום הקרע על האטום רוק וכו' וכן לשון רש"י והר"ן מוחבינן עלה על אותו אטום לאחר שנקרע וכן נראה מלשון הפ"ג וגמ"ה שהבאתי בס"ק שלפני זה : (קנז) משום שאף אם יבצבץ אין מועיל בדיקה במקום המוגלא אם יצאנן שם ולא מיבעיא אם הסיר המוגלא ובאנן דלא מהני בדיקה זו לשאר מקום האטום שאין שם מוגלא די"ל מה שבאנן כאן לפי שנרקב קצה מהבשר ונעשה מוגלא ותחתיו כבר כלה האטום משא"כ המקום שלהן ממנו ובדיקה זו שלאחר הסרת המוגלא הוי כאלו קרע המקום והשבר דלא מהני בדיקה זו דלא קי"ל כרש"ל כמש"ל אלא אפ"ו אם קרע המקום ולא הסיר המוגלא ושם עליו רוק או טוה לעולם אינו מבטיח שלא יבאנן שם ולכן יש לבדוק בשאר מקומות האטום במקום שאין מוגלא :

קכד האטום שהזכרנו דרבו להיות משמשו קשה קצת ומראיתו כמראית ריאה ואם נמצא בריאה מקום כזה שהרגישו בו במשמוש היד שהוא קשה משאר הריאה צריך לנפחה לראות אם היא אטומה במקום זה ואם אינו עולה בנפיחה שם (קנח) יבדוק אותה עפ"י הדרכים שביארנו ואם נאבדה הריאה טרם שבדקה לראות אם עולה בנפיחה חוששין לה שמא אטומה היתה (קנט) וטרפה מספק ואין צ"ל אם בדקה ולא עלתה בנפיחה ונאבדה טרם שבדקה אם יש בה מוגלא או אם מבצבץ שיש להטריף :

קכה אם אין כאן משמוש קשה בריאה אלא שאינו עולה בנפיחה אעפ"כ דין אטום יש לו(קס)כיון שמראיתו כמראי' ריאה אבר אם מראה הקרום כמראה מוגלא בין שמשמושו קשה או אינו קשה אינה אלא או טיגרי או מורסא וכשר בלא בדיקה שאנו תולין לומר שבחמת מוגלא נאטמה (קסא) וירא' לי שאם קרע הקרום ואין שם מוגלא

מיגרי

מוגלא והבשר מראיתו כמראה שאר בשר הריאה ובדק שם ע"י רוק וביוצא בו ואינו מבצבץ טרפה אעפ"י שהקרום מראיתו מראי' מוגלא אינו מועיל רק לענין שבסתם אנו סומכין להתיר ותולין שמוגלא רובצת תחתיו אבל אם בדק וראה שאין שם מוגלא ואינו מבצבץ שם טרפה:

קבו אם נמצא מקום אטום כל שהוא בוורדא יראה לי שרינו כנמצא בגופה של ריאה (קסב) וכל שאין שם מוגלא ואין מבצבץ אחר קריעת הקרום באותו מקום טריפה וכן אם יש יתרת בשורת האונות או יתרת מקמא ונמצא בה מקום אטום יש להטריף:

קבז אם יש במקום האטום בועא מליאה רוח אין מועיל לה בריקה וטרפה (קסג) ויראה לי שנם אם יש בה בוע' במים זכים יש להטריף במקום שאין הפסד ובמקום הפסד יש להקל אם המים זכים הם בבית אחר שמסיר הבית ובודק ברוק או בנוצה אם מבצבץ אבל אם יש מוגלא בבועא בבר ביארנו שהיא מצלת על האטום ותולין שמחמת מוגלא נאטמה ואם הבועא אינה במקום האטום עצמו ב"א בצידו או למטה ממנו והיא תבופה וסמוכה למקום האטום לא די שאין מצלת האטום לתלותו במוגלא כמו שבארנו אלא אפילו הורע כחו שאף בריקה אם מבצבץ אינו מועיל וטרפה:

קבח סירבא תלוי' או סירבא עוברת ע"י מיעוך ומשמוש שהיא יוצאת מתוך האטום (קסד) טרפה וכן סרבא שהיא למטה מחצין מאונא לאונא או מאונא לאונא למט' מחצין ויש שם חלון והיא יוצאת מתוך האטום (קסה) טרפה ויראה

מינרי דלתו סייע לתטום בריאה דאטום אין שם נמת ואיכא משמנה מן הריאה אלא שאינו עולה בגפיתה אבל במרבה אשור נלע"ד שאם מרבה אשור במרבה מוגלא דברי הא"ר נכונים דבשר בלא בדיקה ואע"נ דאיהו מייני לענין שא"י בדיקה אם מבצבץ וכל' הרמ"א מ"מ נראה דגם בדיקה לראות אם יש מוגלא א"י דהלוין דמסתמא יש מוגלא מבפנים ומחמת זה נשתנה מראה אשור וכך הוא לשון הלבוש אם מראיתו מראית בועא ומינרי בוזלתי יש שם מוגלא וכשר עכ"ל משמ"כ אם בדקו וקרשו אשור ולא מצאו שם מוגלא כלל והבשר כשאר בשר הריאה אלא שאינו עולה בגפיתה א"כ מה בכך שבשאה מראית אשור למראה מוגלא סוף סוף אין כאן מוגלא שאלה בה שמחמת זה נאטמה ומעם המ"לוק בין אטום לעינרי כבר הבאתי לעיל ס"ק קמ"ט מהו"ת רמ"א ע"ש ועיין בשו"ת רמ"א שם שכתב להוכיח מדלא חילק שהלמוד לו שם פוסק בעינרי כמו בחילקו באטום לו להצריך בדיקה בעינרי אם יש בה מוגלא או לא דלא שייך כאן נשתנה הוחרה כיון שיש ריעותא לפניו (ובלח"ם נלע"ד דלא שייך נשתנה הוחרה כיון דאיתא לראיה קמן יש לבדוק לבתחלה דהא איכא לבדוקי) ואפילו ברישותא כל הכו יש לבדוק וכ"ל שלא הצריכו לבדוק אם יש מוגלא ולחלוחית קלא לו מחקשה כאבן אלא ע"כ דאפילו נתקשה כיון שחזותו מוכיח עליו שהוא מינרי אין לתוס שמא הבשר הוא שנתקשה ולא מחמת מוגלא ואין סיכה למכתו לסה לא חיישינן וכדברי הלבוש ומה"ר דלעיל ולכך אמריל דסיך דקיימו מינרי מינרי ולא אמר ולא מידי לפי שאין צריכין בדיקה כלל אבל מ"מ אם אין שיטי רק בשור לבד אע"ג דמרבה כשיה הוא ואין מוגלא המחיו מרפה היא מעמם אטום וכמ"ם ועיין בק"ה סימן ל"ט בהסיבה שתעתיק שם בדין סרבא ממקום למקום מעינרי שהבאתי שם ומדברי הס"ם סימן ל"ז ס"ק י"ד שכתב שאין סכנה שהשור הזה בתרבה מוגלא וכתוכה לא הזיה כן גם מעולה שם שמפרש דברי רש"י כפשוטם דלאו אקרום קאי כ"א אמה שבתוכו יע"ש עוד מ"ש בענין אטום בזה: (קסב) וכל שאין שם: הרמב"ם כתב בעשה אטום שהרי זה בנקובה והרשב"א כתב לפי שאינה מגיעה על הלב כראוי וכ"מ כן הני מעמים כמ"ש לקמן ולכאורה היה אפשר לומר דכ"מ בהא יש מקום אטום בוודאי דלהרמב"ם דס"ל דמעשה ניקבה מתיון עליה א"כ הא קי"ל דניקבה הוודאי מרפה כמ"ש בס"ם שכן מבואר ברמב"ם וס"ע וכל הפוסקים לענין סירבא ע"ש משא"כ לענין שאינה יכולה לגיע על הלב ס"כ י"ל דאטום בוודאי ליה לן בה אך ראיתי ביכין שמועה להרשב"ן דף ח' שכתב וז"ל הריאה כו' וכשהיא טפחת היא מרחפת על הלב לקרר תומו הגדול וים לה שתי ערונות מקשות על הלב ולפי שאד סימני מהלב הוא יותר הם מהאד הנמצאי מפני קורבתו אל הכבד ערוך נשיכה יותר גדולה על כן יש בצד ימין שלם תוטות ובצד שמאל אין שם רק ל' תוטות גם בצד ימין יש תוטה קטנה בתמצע קורין אותה עינוניתא הוודאי שהיא דומה לוורד כדי לעזור על הנשיכה כמו הספנין בשהם צריכין לרוח גדול פורסין קלע קטן אצל הקלע הגדול כו' וכ"ל ואפשר דמהאי טעמא מרפה בניקב הוודאי וכ"כ הרמב"ם בפ"ו אע"ג דמשיר בחסרה הוודאי משום דחסרה שאני לפי דיש בהמה שלא תמצא בהם וא"כ חזיק שזו בטבעה אינה צריכה עזר על הנשיכה משא"כ אם יש לה וורדא שבטבעה צריכה היא זו לעזר וכיון שניקבה אין עזרתה בה ומרפה אלא שהם י"ל דבלא"ה מרפה כיון שמחוברי לריאה אינה יכולה לסבול הרוח וכניקבה הריאה דמי וכן יתרת שניקבה דמרפה כמבואר בסימן ל"ע ג"כ הוא מהאי טעמא מ"מ כאן בוודאי גם האי טעמא שבתבאי איתא ביה וא"כ ס"ה אטום אף לטעם הרשב"א מרפה מהאי טעמא נופא שהרי אומרים לה עמוד ועשה מלאכתיכו לגבה על הלב והיא אינה רואה לכך שמתחת הלבוש אינה מגיעה כראוי ומרפה ואם יש יתרת בדרי דאונא אז יתרת מקמא ומגיע בה אטום הלבוש לא שייך האי טעמא שבתבאי אליבא הרשב"א מ"מ לדידן מרפה מטעם הרמב"ם וגם להרשב"א מרפה משום הר"ל ועיין בס"ק רכ"ג מ"ש בזה: (קסג) ויראה לי: בשבעות זהב כתב נ"מ בין הרמב"ם להרשב"א בועא או סרבא תליה מחוך האטום וכדומה להרשב"א לא הוי כ' לרישותא שאין שייכים מעידין על ענין אחד בזה מעיד על הריאה' ואם מעיד על הלב עכ"ל ודבריו לקוחי מדברי הא"ר בס"ם ס"ק ל"ח וכתב דע"מ הריאה אחת נקב במקום האטום דלהרמב"ם מרפה ולהרשב"א אין ענין נקב באטום כלל כו' דלהרמב"ם מרפה משום הר"ל דבריכי הרישותא לחדי ואילו לטעם הרשב"א לא שייכי להדי ולא מצרפין משום הר"ל עכ"ל ע"ש ולענ"ד י"ל דאף להרשב"א הר"ל הא"ג דס"ל להרשב"א שם אטום בלא נקב ומרפה משום שאינה מגיעה על הלב מ"מ מודים שלפעמים בא ע"י בהיה שם חולי שניקבה הריאה ועלה קרום מתחת מכה במקום זה ונתנה על הלקותא וכ"כ בפליתי ס"ק י"ב לדעת הרמב"ם ולענ"ד אף הרשב"א יודה בזה אלא דהוי קשיא ליה להרשב"א אם רמאה שאין אטום כ"א ע"י נקב א"כ מה מועיל בא לקרעת הקרום ומותרין נדפא ט' וחזיק דייל בה זיקא דמ"מ יש חשש שמא קרום זה מחמת מכה הוא ועי"ז זה לא הוי פייל בה זיקא מעיקרא ושמא דקרעת לקרום שמחמת מכה אסיר כשיב זיקא אלא ודאי דבכה"ג חלין שהאטום הוי חולי בפ"ע אלא ע"י נקב והוי מתרפין לה אטום שאינה יכולה לנגוע וכיון דאי קרעת לקרום אסיר פייל בה זיקא ליה לן בה משא"כ כאן חשש נקב בלא אטום אף להרשב"א יש לחוש לנקב ואלא קרום מחמת מכה ועי"ז נעשה אטום כנ"ל לטעמא הרשב"א ז"ל וע"ל דאא"ז ס"ל דאין סברת לומר שמחמת קרום מחמת מכה הוה אטומה

ולא יבא הרוח לנפש ומ"מ לפי מה דס"ל להרמב"ם וכן נראה מדברי רש"י דאטום אטום נקב הוא כו"ל הר"ל אלא במ"ם המבטה דל"מ בבועא מחוך האטום אין נלעל"ד דאם יש שם בועא אין חשש כלל דאמרינן דמחמת מוגלא הוא וכשרה ועיין בח"ם סימן ל"ז סק"א שכתב וז"ל מ"ם הלבוש דמראה בועא צריך לסיוח אטומה ממראה ריאה כו' דאל"כ הוי אטום שבמימו שאחרונים והדין עמהם דאין ענין זה לזה עכ"ל וכ"ל דדווקא לענרי מינרי שהיא קשה כאבן הוצרך רש"י ואלה פוסקים לחלק ביע לאטום בריאה כמש"ל משא"כ בבועא שהיא מוגלא רכה שפיר יכול להיות שעלה בגפיתה מ"מ נראה פשוט דאם היא אטום שפיר חלינן שמחמת המוגלא נאטמה ואפילו היא רכה וכדמשמע מלישנא דרבינא דקאמר מחמת מוגלא הוא וסתם מוגלא אינו קשה כאבן וכ"כ בשמ"ח אינו אלא מינרי אז מורכא כו' ומורכא מוגלא שאינו קשה הוא כמ"ש בח"ם שם וא"ל דדווקא אם שיוגלא רבולה תחת קרום הריאה ואינה בולטת מלא על האטום לחלוטו במוגלא משא"כ בועא הבולטת ז"א דמאן דרגלים לחלק בזה ואיזה סיבה יש בבליבה זו אמר אלא הועיל לסתום בפמ הרוח אלא יבא לנפש יותר מן המוגלא שהיא בלא בליבה ואפשר דהמבטאות מייני בבועה מליאה רוח אז מיס זכים דבהא אין לחלוה שאטומה עי"ז וא"ל דאף בועא בים בה מוגלא אם יש לה כים בפ"ע לא הליל (וכמ"ש בק"ה בדין נגלד דלפעמים אף בועא של מוגלא יש לה כים בפ"ע) ודוקא מוגלא בעינה מצלת דז"א דבא נם דם עכור ובבר נקב מוליקאטום בהם ומכ"ש מוגלא וכיס זה אינו מעלה ומוריד אבל בבועא של מ"ז אעפ"י שהיא בכים אפשר דאין זה מעכב הרוח מלבנות ודוקא מוגלא אמר בריאה אבל לא מ"ז ולפי"ז אדרבא הר"ל הוי ואפילו לאלן דס"ל דמ"ז לא חשיב ריעותא אפשר דמשום בזה דלא מהני בדיקה שהרי אם בא לבדוק אם מבצבץ ומסיר הכיס מבשר א"כ בפאר נומא לחוך הבשר ובוב אין מועיל מה שמבצבץ שם דהא"ל כאלו אתה לחוך הבשר שאינו מועיל וכמש"ל בס"ק לענין אם בודק האטום לאחר שמסיר המוגלא ואע"ג דשם אריגין לענין שאין בדיקה זו מועלת לשאר המקום שאין שם מוגלא משא"כ כאן י"ל שאין חשש שאטום במקום שהכיס שם שהרי אדרבה יש לחלוה בו ולומר שמחמת כיס זה אין שלים' הרוח לבוא שם ואפילו בדיקה א"ל ומכ"ש אם בודק אחר הסרת הכיס ע"י רוק אז מוכח י"ל דמהני מ"מ כיון דבשמ"ם ושוסקים לא נזכר רק מוגלא ל"ע אם יש לדמות בועא של מ"ז שהיא בכיס לענלא שם בשר נקבה וכדומה שבאמנו שגם זה מליל באטום וא"כ יש לחסתפק האפשר אפילו בדיקה לא מהני כיון דאא"ז חוכך להחמיר בבע"ז דשמ"ז חשיב ריעותא וא"ל לחתיר בזה במקום שאין הפשד ובמקום הפסד יש לסמוך בזה ולומר דתמי לבשר נקב ומ"מ יש לבדוק אחר שיסיר הכיס משם ע"י רוק לו טוה ואם בלבבן בשר אבל בבועא של מוגלא יש לחסיר כמ"ש אם הבועא במקום האטום אבל אם היא בלילה לו לעשה מתנו בלא הבני מגיעתה אלא אין לחלוה האטום במוגלא כתש"ל א"כ כשהבועא סמוכה ממש לאטום הו"ל הר"ל וזה מעידה על האטום שבא מחמת נקב ומרפה ועיין בק"ה סי' ל"ט בהסיבה שהעתקתי בדין קמ"ט ומינרי ולקמן סימן ל"ז: (קסד) טרפה: הנה סרבא תלוי' הוא בפלוגתא הרמב"ם והרשב"א דלהרשב"א אין כאן כ' לרישותא שאין שייכים מעידין על ענין א' כמ"ש אא"ז והמבטאות והסירבא מצד עצמה א"ל בדיקה משא"כ בבוזכרת ע"י משמוש אף להרשב"א מרפה כיון שסירבא ע"י משמוש בעי בדיקה וכאן א"א לבדוק דשמא מה שאינו מבצבץ הוא מחמת האטום וכמ"ש בח"ם ס"ק ל"ט על דברי הטולם יתחק שבחב סרבא מחוך האטום מרפה ממ"ב כו' אבל העיקר אשם היא סירבא הגריכה בדיקה אין לה בדיקה דדילמא הקרום נקוב ואם (תיבה ואם הוא מ"ם וכ"ל ואינו) מבצבץ דרך האטום דאע"ג דבשר קריעת הקרום והנתה רוק בנבן דרך האטום מ"מ אפשר שאין הרוח בא בהחזק כ"כ שיבצבץ גם דרך נקב משהו שבקרום וכ"ם לשלו דמעמרינן הר"ל הכא מרפה עכ"ל ודברי הטולם יתחק בזה סם מדברי מהר"ש בספר מח"ב והעתיקו בא"ח בח"מ ובמבטאי דעה כתב דלפי מ"ם לגדל לקבל בסירבא עוברת ע"י משמוש ולא בדק אח"כ א"כ אין להטריף כאן משום הר"ל ע"ם ובבר כתבתי לעיל אלעג"ד העיקר בזה כאא"ז הבדיקה מעבבת אף בדיעבד ועיין בסימן ל"מ הילבך בסירבא עוברת ע"י משמוש מחוך האטום אף בלא הר"ל מרפה דא"א לבדוק דשמא האטום מעבב אלא יבצבץ דרך נקב כל שהוא ואף לפי מ"ם לעיל כמשמעות הפוסקים דאף בנקב במקום מ' באטום סגי וא"כ אם מבצבץ עכשיו בנקב זה ומעיקרא לא בצבץ רק קודם קריעת הקרום ניחא דמסתמא אין כאן נקב בקרום דהא גם עכשיו לא ליקב רק מעט ומבצבץ וע"כ שאין האטום מעבב לבצבץ דרך נקב ואם תיבא שם' כאן נקב מחיים הי' מבצבץ י"ל דמ"מ אינו דומה נקב ששוטין עכשיו בפועל ובחזק יד לנקב משהו שנעשה מעצמו מחמת חולי דאפשר דעל נקב כזה פשיר מעכב האטום עליו אלא יבצבץ וכיון שבלא"ה יש להטריף כאן משום הר"ל קלרתי: (קסה) טרפה: הנה בכנ"ג כתב בשם מהרי"ל אם נמצאת אטומה בין החתיכים בשרה בלא בדיקה והוא שיתבטל כל מקום האטום וכתב ע"ז בבן המרגב פשוט שם ובקשבנדינה ע"ש ועיין בק"ה שם שהתרבתי בזה והעלתי דלמשה מהרי' מאונא לאונא ויש חלון או מאונא לאונא בלא חלון הר"ל הוי וטרפה משא"כ מאונא לאונא בלא חלון לא הוי הר"ל וגם אין הסירבא מעכבת הבדיקה וקרום קריעת הקרום אמרינן דמסתמא לא כ' מבצבץ דהא לשמה מהרי' ע"ל בדיקה וא"ל בדיקה האטום לריך לדעת הסוברים דיש סירבא ב"ל ולדידהו אין סתיתה סירבא

מוגלא לו לדעת הרשב"א דס"ל הטעם באטום שאין יכול להגיע ע"ש באוכך אבל בדיקה הסרכא קודם קריעה הקרום אם מבצבץ לבאורה לא צריך וכש"ק אבאר לגבוג לבדוק גם בדיקה הסירכא אחר שיסיר לוחה ע"ש: (קסו) ויראה לי. כלעע"ד דלף בכה"ג דאיכא סירכא כי אפי' אי איכא מוגלא הוין האטום במוגלא ואעפ"י שהאו"מ פ"ז כתב דאם סירכא לחוץ קרעין המקום שלא נתפח אם נמצא שם ליתה מניפה שמחמת הליתה וודאי לא בצבצה והרי יש שם סירכא והיא נקובה ע"ש שאני התם שהיא סרוכה לחוץ שלא במקום רטוטא וכמ"ש בכה"ג וא"כ אם היתה סירכא זו בלא אטום לא מהכשרי בלא בדיקה בשטרין וכיון שיש כאן מוגלא הוא ואם לא שיה שם מוגלא הי' מבצבץ משא"כ כאן הסירכא היא תלד עצמה א"ל בדיקה ועכ"פ אין הבדיקה מעכבת בדיעבד וכמ"ש בש"ק שאח"ז א"כ אמריג שלא היתה מבצבצת אף אם לא הי' כאן מוגלא וכל שיש מוגלא במקום האטום עצמו לענ"ד לא מתשב האטום ריעותא כלל וכמש"ל נגי בועה במקום האטום ואף בסירכא לחוץ וס"ל דהתיקון בכה"ג שיש מי שחולק וס"ל דהתיקון מועיל אף בכמאה מוגלא אלא שהכה"ג שם משמע שדעתו כהלא"מ ולפי שאין לדדן אין ל"מ דמגיגן לאמריך כל סרכא לחוץ קראתי ועכ"פ כנ"ד שהוא סרכא תלוי' אי דלמשה מחלי' שפיר המוגלא מגלה על האטום לחלות בו וכמ"ש:

(קסז) נ"כ כשר. לבאורה יראה לפי מה דמגיגן להקל בסירכי דלמשה מחלי' בלא בדיקה כלל גם ביוצא מתוך האטום א"ל לבדוק ברוק או בשטרין אם מבצבץ הסירכא דהא לדעת רש"י ודעימי' דאין סרכא בלא נקב א"כ תלד הסירכא עצמה טולאי יש נקב וא"כ מה שאין מצריכין בדיקה ע"כ הוא תמעט האמריגן דכיון שהיא כסדקן טולאי שתחת הנקב בטוב כמבואר בפוסקים וכמ"ש בק"ה סימן ל"ט דלף לעיני' רש"י כן הוא וא"כ מה בכך שיש אטום כיון שהסירכא מכסה כל האטום נימא שבוודאי סותם הנקב בטוב ולא מסתבר לומר דכיון שיש אטום נרע פפי דאע"ג דלמשה מחלי' בעלמא לא בעי בדיקה הכא בעי דז"א דזיל בתר טעמא דאמרינן שהסירכא סותם הנקב בטוב א"כ אין היולק בין יש אטום לו לא מ"מ נראה דלכתחילה ודאי יש לנהוג להצריך בדיקה דהא בכל לתמה מחלי' כתב בש"ס שיתן ל"מ שלאו להצריך בדיקה אע"ג דשם איכא דיעות שיש סירכא בלא נקב ולדידהו פשיטא שא"ל בדיקה מ"מ חיישינן דילמא לדעת רש"י דס"ל אין סירכא ב"ג צריך בדיקה וא"כ כאן שיש אטום נרע אפי כמש"ל והדרבה יש לחוש קצת לדעת הפוסקים דסירכא לאו שתיפה מעלית היא ואע"ג דאיכא ס"ל דיש סרכא ב"ג נם אינו אזלי ומודו דלפעמים שבא נם ע"י נקב ובמקום דאיכא ריעותא יש לחוש להצריך בדיקה ומכ"ש לפיה כראב"ד וכמ"ש בק"ה הילכך יש לנהוג כמ"ש בפנים להסיר הסירכא מקודם בגחתה ולבדוק אח"כ כיון שאנו חושבין לדעת הפוסקי' דשתיפה הסירכא אינה מועלת א"כ עיק' הבדיקה היא אחר הסרה הסירכא ובדיעבד אם לא הסיר הסירכא ובדק כך ולא בצבץ ואח"כ עשה בדיקת האטום ע"י קריעת הקרום ובצבץ יש להקל דיש לסמוך בזה על דעת רש"י ודעימי' דס"ל דשתיפה מעלית היא כשהסירכא כסדקן כיון דלפוסקי' דשתיפה אין מועלת א"כ אין הכרח שיש כאן נקב דלדידהו יש סירכא ב"ג ונם לענף דעת הרשב"א לפי מה שנראה מפשיטות דבריו דאין ריעותא דאטום מחמת נקב רק מחמת שאינו מניח על הלב אמנם אם לא בדק כלל רק קרע הקרום ובצבץ דהיינו בדיקת האטום אבל בדיקת הסירכא לא עשה כלל נלענ"ד להתחיר אף בדיעבד במקום שאין בשו"מ עכ"פ וכמו שכתבתי: (קסח) שאל"כ חוששין. בלשון הכה"ג שהלחי בש"ק קש"ה איתא שהסירכא מכסה כל מקום האטום ושעמש דאל"כ יש לחוש שע"ז נאטום ועלה בכל המקום הזה קרום מחמת מכה וסופו ליעקר ואין שם סירכא דנוקב שיהי' הולך וחזק ואעפ"י שבדק אותו המקום ובצבץ וא"כ הרי סרוח בא שם מ"מ נלענ"ד שזה מועיל דוקא באטום שהם שאז אמריגן שאין סופו ליעקר כלל ואדרבה כופו להעלות מרוכה משא"כ סירכא שהוא ע"י נקב שבריאה אעפ"י שנשתה לע"ע שוב ליתר ומרפה וכאן שהוא סתום לגמרי למקום שיש נקב שהרי יש כאן סירכא הבאה ע"י נקב אנו חוליו נם באמו' שבאילו מחמת נקב בא וכו' כמו הרחי לרישותא הסתוכים זה לזה שחולין לאחר שבשניהם מחמת סיבה אחת נעשו וה"ל דכוותה ולכן ל"ל להתיר בכה"ג אף בסירכא לגמרי מחלי' מאוגא בלא חלון אם אינה מכסה כל מקום האטום: (קסט) אף במקום במשבטה ש"ק ע"ו כתב דנ"מ בין הרמב"ם והרשב"א ונמ"י באטום נגד הדופן בתיר החזה כו' ועיין בק"ה שכתבתי שלענ"ד יש להסרף בזה אף להרמב"ם ואף במקו' שהנו קולא בסירכי בתיי' בלא אמו' כמ"ש כתי' ל"ש ולדידן דמגיגן לסתרף בכל סרכא לחזן קראתי ועיין בבאר היטב של בשם בכה"ג לאטום כדאיה ומכה בדופן וסרכא ממקום האטום לכמה פלגין שהסירכא בתה מן המכה ובדקין האטום כדיא אי נגבן בשרה וילפה אדין זה אפילו נמצא מוגלא במקום האטום מכ"ל ולכאורה אין מובן זה שהרב אפילו מוגלא כי' והמעיין בכנה"ג יראה שם דברים מבוארים דקאי על מ"ש לפני זה

(קסו) ויראה לי שאם בדק ומצא מוגלא במקום האטום יש להבשיר בסרכא תלוי' או למטה מחציין עם חלון לפי שתולין שהאטום מחמת מוגלא והרי זה בחלון ממורסא שיש להבשיר אבל סרכא דבוקה שלא בסדרן ועוברת ע"י משמוש היוצא' מתוך האטום אע"פ שנמצא שם מוגלא יש להטריף כמו שדינה אם יוצאת ממורסא אבל אם יש סרכא למטה מחציין מאונא לאונא ואין שם חלון והסירכא היא מבסה כל מקום האטום יש לה תקנה ע"י בדיקה:

קכט ביצד יבדוק אותה לבתחילה יש לנהוג להסיר הסירכא בנחת מעלי' ואח"כ יבדוק שם ברוק או בפושרין אם מבצבץ ואם יבצבץ טרפה שהרי נקב יש שם ושמא איסתיכת הסירכא מועל' לנקב ואם לא יבצבץ אז יקרע הקרום שעל מקום האטום ויראה אם יש שם מוגלא כשר ואם אין שם מוגלא אז ישים שם רוק או פושרין ויוצא בו ואם יבצבץ כשר שהרי הרוח בא שם ואם לא הסיר הסירכא מקודם רק נתן שם רוק או פושרין על אותו מקום ולא בצבץ ואח"כ הסיר הסירכא וקרע הקרום ובצבץ (קסז) נ"כ כשר אבל אם קודם קריעת הקרום לא בדק בכל לראות אם אינו מבצבץ אלא תיכף הסיר הסירכא וקרע הקרום ובצבץ יש להטריף במקום שאין הפ"מ:

קל זה שהבשרנו בס"ר' מתוך האטום צריך שהי' הסיר' מבסה כל מקום האטום (קסח) שאל"כ חוששין שמא מחמת נקב שבריאה עלה קרום מחמת מכה ונאטם אותו המקום וסופו לינקב שנית ושם אין סרכא לסתום ואעפ"י שבדק האטום. ובצבץ כיון שקרוב הדבר שנעשה מחמת נקב שהי' שם אין להבשיר ע"י בדיקה זו:

קלא אם נמצא אטום כנגד הדופן במיצר החזה ויש סרכא משם לדופן יש להטריף (קסט) אף במקום שנהגו להבשיר בסרכא במיצר החזה בדופן אם אין שם אטום כמו שיתבאר בסימן ל"ט בזה שיש אטום טרפה ולפי מנהג שלנו שמטרפין בכל סרכא לדופן בלא זה טרפה ואין הפרש בין אם יש מכה בדופן או לא ואפילו אם הסרכא עוברת ע"י מיעוך ומשמוש אין להקל כמו שבארנו בסעיף קכ"ח:

קלב אם כמו הוט אדום נמשך מעט במקום האטום יש להחמיר ולהטריף (קע) ואין מועיל לו בדיקה ובמקום הפכר מרובה יש להקל בזה ואם הוט לבן נמשך שם (קעא) אז ינקוב החוט אם נמצא שם מוגלא לבינה כשרה שמחמת זה נאטמה וכחמת זה מראה לבינה

כמש הלח"מ בסירכא מהוך האטום לדופן אם נמצא מוגלא מרפה ע"ז קאמר דאי איכא מכה בדופן אלא הוין הסירכא בדופן אז כשבודקין האטום ומוצאים בו מוגלא נ"כ כשר כיון שאנו תולין סירכא זו לא מחמת נקב שבריאה היא מבא"כ כשאין מכה בדופן א"כ יש לחוש לנקב שבריאה והדופן איט כותם דלא מייני במקום רטוטא והבדיקה במים שאינה מבצבץ אין מוגלא דמחמת המוגלא אין מבצבץ ולפיכך כתב הלח"מ דאין מניחה המוגלא מועלת ולדרכה מקולקלא שאין מועיל בדיקה נדפא אבל כשאין מוגלא אז בודקין בדיקה דנדפא כו' ואי מבצבץ כשר ע"פ אבל כשיש מכה בדופן דאמרינן שאין נקב דמה שבריאה ואין כאן חשש רק מה שבריאה לחוצה וכיון שיש מוגלא מחמת מוגלא היא וכשרה ומלא הגה פעם א' בא אלי בוחש ומודק א' ומאל לה פי אם יש לנהוג כהאי דינא בכתב בבאר היטב בשם כנה"ג והשבתי לו מ"ז לנהוג כן במדינות אלו שאפילו אם לא הי' כאן אטום טרפה שאנו מהנין להטריף כל סירכא שלא כבדקן אפילו בשיש מכה בדופן והכנה"ג כתב כן לפי מנהגם במכשירין בשיש מכה בדופן אז אעפ"י שיש אטום כשר' וכמש"ל מש"כ לפי מנהגנו ולפי בראיתי שיש בזה מכשול למעיין בבאר היטב שהביא בשתה ולא פירש באר היטב שאין זה רק למקום שנהגו להכשיר בשיש מכה לכן להתרי בפרש כך דינא אע"פ בפשוט היא:

(קע) ואין מועיל. בד"מ כתב וז"ל מ"כ בבדיקות ישיש אם במקום אטום חוט אדום שהוא ממשך מעט במקום האטום אז וודאי אטום בריאה ואין מועיל לו בדיקה ומרפה עכ"ל ובהגהה ס"ע הסמיט זה וספר"ח הביא זה בשם הגהות בדיקות ור"ל בדיקות הר"ן ומסיים כה"ן אבל אם החוט לבן אז צריך לנקוב החוט ולבדוק ופר"ח כתב ע"ז ואני אומר דליכא פסידא בדבר לבדוק בכל נווני לי' מבצבץ כשר ובמ"ש ס"ק כ"ט כתב שיפה כתב דלא מציע דמי בטוח פוסק כדברי הר"ן והמהרי הביא דבריה אלו ולפי הסתקה פר"ח אז ודאי אטום הוא ולא"ל בדיקה אחרת וטרפה וכן הוא בלשון הר"ן שלפנינו יפה כתב הפר"ח אין פסידא בדבר לבדוק כו' אך לפי הלבון דאיתא בד"מ אין מועיל לו בדיקה ממעט דאף אם בדק ומבצבץ לא מהני משום דחוט האדום מורה שבחוי' הי' אטום ושם כאן קרום מחמת מכה וכה"ג א"כ לא צריך לומר אין פסידא בדבר ובאמת נם לשון הר"ן מתפרש כן ועיין לעיל בעקרע מחמת נפ חה בק"ה שם הביאו נ"כ הפוסקים לשון כזה אע"ל בדיקה ופרשתי הר"ל דלא מהני ועיין בספרי דעת שכתב להחיר בהפ"מ ומ"ש וכן היא דעת הפר"ח ס"ל שכוונתו דפר"ח מתיר לגמרי לכן יש לסמוך בהפ"מ וכן נלענ"ד כיון שבד"מ הביא זה ונקט בלשונו אין מועיל בדיקה ובלא"ה איכא מאן דס"ל שאין בקיאין בבדיקה האטום וכמש"ל ואע"ג דקי"ל דסתכינן על בדיקתינו מ"מ בכה"ג שם חוט אדום אמרינן דילמא הא דלא מבצבץ משום דלא בדק כדינא ומאי מהך האטום עצמו וכה"ג ונם מהר"מ בספר מ"ה כתב אם נמשך בחקום האטום כחוט אדום אז ודאי אטום הוא ואין ספק בדבר ואם החוט לבן בודקין אותה כדלעיל ואפשר שם קבלה לזה ואם קבלה נקבל עכ"ל אבל בש"מ ים להקל כיון דרמ"א בהג"ה הסמיט זה אלמא דס"ל דלאו אלבהא הוא אז דס"ל לפרש מ"ש ואין מועיל בדיקה ר"ל שבודאי לא הועי' בדיקה דסימנא כי הא מלתא הוא שבודאי לא יבצבץ ואמנמי בכדי הוא וא"כ אין זה רק הכוה בודקים ולא דין נמור מבל' פוסקים ולכך הסמיט זה ועיין ס"ק: (קעא) אז ינקוב. בש"ל אפשי זה שבאמת לבון הבהות הר"ן שאם הרוח לבן לגרוב לגרוב החוט ולבדוק ועיין בדיני הר"ל שם בהתחי לחתן דלא תיקבי כל אחר בו לבן אסור מבוא שהוא מהתרלות הפוסלות מבוא שי"ל דמיירי שבא מחמת מוגלא ואע"ג דמוגלא בחוטם כבר מ"מ מיירי באינמשך רק קצת ממנו לאוך האטום והאטום מחבר לבלן ע"ש וא"ל דמיירי בשתחר למרלה ריאה ע"י נפ חה ז"ל דבא במקום האטום מיירי בחיט עולה בפתיחה כלל וע"כ לומר כמ"ש אלא בל"ע לפי מש"ל ס"ק ק.ד דמלבושם הפוסקים מבמע דא"ל לקרוע כל האטום רק אם בדק במקצתו מהחלק אז דינן על הכלל ונפ"ז אם החוט לבן מחמת מוגלא א"כ ל"ל הו בדיקה כלל ואף ש"ל דדוקא איכא שלא הי' המוגלא ניכר מבחוץ כלל אז בשהיהין קצת מהאטום ומוזאן שם מוגלא אמרינן שהמוגלא בבטה בכולו אבל בכר מבחוץ מבחוץ החוט לבן ומבמ והלאה הו לא חזיק כי הא סימנא אמת אין שם מוגלא ואריך בדיקה מחמת האטום מ"מ קשה מה דאיתא בכנ"ה זו אבל אם החוט לבן צריך לנקוב החוט ולבדוק והעתיק לשון זה הא"ה דמש"ל ופר"ח וחה ל"ע דמש"ל אם הוא מראה לבן בלא מוגלא בלא"ה ברפה ואם הוא ע"י מוגלא א"כ מאי קאמר צריך לנקוב החוט ולבדוק דהא בתקום החוט בלא האטום צריך לידע שיש שם מוגלא ואין המראה מגד עצמו ועיקר הבדיקה ממנו ולהלן הוא ונם כבר כתבתי בס"ק קנ"ז אם בדק במקום הסמוגלא ומבצבץ אין זה מועיל נאמר מקום האטום שמראתו כמראת ריאה ע"ש ולכן נלענ"ד דמחמת שיש שם מוגלא א"ל בדיקה ומתו ולכאן צריך בדיקה מעטה שבתמי דכיון דבמקום החוט ניכר מבחוץ ובאמר מקום האטום אין שם מראה כזו לא חלין שנם שם יש מוגלא ומכ"ש לפי מ"ש שם בס"ק קנ"ב

דלבתחלה

לבינה היא ואם לא נמצא שם מוגלא כלל שוב אין מועיל לה בדיקה אחרת לפי שמראה לבן מראה הפוסל בריאה הוא כמו שיתבאר בסימן ל"ח :

קכג אם נמצא מראה אחרת שאינה מראה הריאה במקום האטום אעפ"י שהוא ממראות הכשרות כמו שיתבאר בסימן ל"ח (קעב) יש להטריף :

קכד אם אונא שלימה או רובה היא אטומה ואינה עולה בנפיחה אז ימשמש בידים היטב וגם יתן פושרין מבפנים או מבחוץ על הדרך שביארנו באטום במקצת ואם עי"ז עולה בנפיחה כראוי כשרה ואם אעפ"י כן אינו עולה בנפיחה אעפ"י שיש בה מוגלא ומחמת זה אינו עולה בנפיחה וכיוצא בזה באטום במקצת כשר כמו שביארנו (קעג) מ"מ כאן שאונא שלימה היא בטילה ממלאכתה והמוגלא לא יצאה ע"י המשמוש ומירום במים פושרין אנו אומרים שגם בחיי' לא הי' כוף המוגלא לצאת והרי זה כחסרה אונא וטרפה ויראה לי שאם בודקין אותה בקריעת הקרום ונותנין עליו רוק או נוצה ומבצבץ וברדך שנתבאר יש להכשיר במקום הפסד מרובה :

קכה ריאה שקשה במישושה כעץ ועומדת במלואה ומראית הבשר כמראית שאר בשר הריאה שאין שם מוגלא קשה טרפה (קעד) ואעפ"י שאינה יבישה שאלו תנקב היא מוציאה דם ולחלוחית וגם הרוח נכנס לאותו המקום שאם קורע הקרום היא מבצבץ כשנותן עליו רוק או נוצה ואינו אטום מ"מ טרפה (קעה) ואפילו רק

בסימן ל"ח : (קעב) יש להטריף : הטעם דכיון דאיכא מוגלא מחמת מוגלא היא ומ"מ נראה שצריך לבוק גם שאר מקום האטום דאע"פ שבאטום אינו מוגלא אמרינן אם איתא דגם בשאר יש מוגלא הי' מקומו ניכר כמו באטום הלכן אנא דקמ"ל שהבדיקה מועלת גם לאעפ"י שבאטום אינו אין הבדיקה מועלת לו וכמ"ש ואעפ"י שהם עצרו מכסיר ג"כ באטום ומ"כ ה"ל אם יבדוק וימצא דם לתת נאסר הרי הם לפניך י"ל כמ"ש דמ"מ מורה על שאר מקום האטום שהוא אטום ואין הם שמקום הזה מכסיר גם י"ל דאטום אחוט שאני שאין רגילתו להיות כן אנא בשבא מחמת מכה משא"כ כאן אין לכן שפיר יש להכשיר כשנמצא מוגלא מחיצו וסיינו כשבודק שאר מקום האטום וכמ"ש : (קעב) יש להטריף. הט"ז סימן ל"ח כתב דמראה כשרה לקוחה מיקרי וכן דעת מה"ז בשמ"ח סימן ל"ח סע"ף מ"ו דכיוקוף שוד ריעותא הו"ל תר"ל והגאון מהר"י לנדאו ז"ל בשו"ת עדע ביהודה חלק יו"ד סי' י' חולק בזה ודעתו דמראה כשרה לא הוי לקוחה כלל ובדיני הר"ל כתבתי בזה באור' ובם בתתי דברי הגאון מהר"י ז"ל בכ"ל בגליון יו"ד בשו"ת בתב סוכתה לזה דאל"כ לא היה צריך בד"ה להטריף הוא אחוט באטום מבום דל"ל בדיקותא ה"ל מבום תר"ל אלא ע"כ דמראה כשרה אינו לקוחה אם לא שנאמר דמראה בהדי אטום לא מהשב הר"ל כמ"ם הה"ם דמראה וקמע הדא ריעותא מיקרי מבום שדרך הקמע להשחתה המראה עכ"ל ועיין לקמן סימן ל"ח שם כתבתי לדחות דאי' זו אך מ"ם דהוי כמו מראה עם קמע לא ידעתי מה ענין אטום לקמע דקמע כיצו שדרכו בהשחתה שיתאדם או שיתחיר קצת אבל אטום בתנו שמשמשו קשה ומגליתו כמראית ריאה משמע שדרכו בו' ואינה משחתה כלל לתראה אחר ולכן איכא שם איזה מראה כשרה באטום האטום ודאי דלדעת הש"ז ואת"ז הסכי' על ידו דמראה כשרה לקוחה הוי א"כ הוי הר"ל : (קעג) מ"מ כאן לעיל הבאתי לשון הש"ג שב' אונא דריאה שיבשה ולא קא משמע זיקא לירמשא במיא תמימי בו' ובתבתי שם דר"ל שהוא אטום בריאה וכ"כ הש"ם ס"ק פ"ג דהמעיין בשב"ג יראה דמשעם אטום קרתי עלה וכתב עוד דמדכתב הך הקנה ע"י מישוך ומירום במים ולא קתני הה"ה דקאמר אח"כ באטום החזיק מ' איכא מוגלא בו' אז מוחביק נדפא אז רוקא מבום דבאונא שלימה אין המוגלא מועלת דאע"ג שיש בה חיות ולא נאמרה רק מחמת המוגלא מ"מ כיון שאונא מ' בטלה ממלאכתה צריכה בדיקה אם סוף המוגלא לצאת ובייטו ע"י מישוך ומירום במים ואם לאו מרפה ע"ש ובשמ"ח כעיף ל"ד דכיון שלא יצאה ע"י הסוברין ומשמושים גם בחיי' לא היתה מוכנת לצאת ומרפה וע"ש ולענ"ד נ"ע דאפילו חיתה דמוגלא אין מועלת לאונא שלימה כיון שסיים בטלה האונא ממלאכתה ולא הדרא בריא בכה"ג מ"מ למה לא יועיל בדיקת נדפא אז רוקא ומבלבד דהא קמן דסבור בא הרוח לשם דבדיקה זו מהני אף אי איכא מוגלא דאלינן מה שלא עלה בנפיחה מחמת שא"א לו לעשות בחוזק כ"כ שיעלה על ידו אבל מ"מ שפיר בא הרוח לשם כיון שמבלבל ואמרינן דבחיי הבהמה שהיא נשוחה בשבע ודאי שגם אונא זו היתה נשוחה כשאר בריאה ומה לי אונא שלימה מה לי מקצתה וגם כי בעיקר הדין באונא שלימה דלא משמשא זקא ומצא מוגלא הרבה שם לתלות בה ג"ע במ"ם אא"ז כיון שבדקנו ע"י המירום ומשמוש במים ולא יצאה בה כתי' אין סוף המוגלא לצאת ומרפה בהשחה מטלאכתה' אונא אחה וא"ע כיון שבאמת קי"ל דאף אם כל שהוא אטום בריאה טרפה וע"כ לעמר כיון שמקום יש בריאה בשבת ממלאכתו אשר עשה טרפה ואפ"ה בדאיכא מוגלא אמרינן דמחמת מוגלא קאתי ובודאי הדרא בריא ואף שבדקינן תחלה ע"י משמוש ומירק ובוקף במי' ולא עלתה בדיש לא איכפת לן מידי בהכי כדאמרינן בש"ס בפשיטות אי איכא מוגלא בו' וע"כ אף באונא שלמה אמי מה בכך אלא' המוגלא ע"י מישוך ומירום במים ואפילו הוא זמה מזה מורה באין סופה לצאת מ"מ הרי אטום מקצתה לא קפדינן אבינול מלאכה דידה ומה לי בטלה מקצתה ומה לי בטלה כולה בשלמה אחילוק שאילק מהרש"ל כן שלימה למקצתה אחי שפיר דאיכו ס"ל דבמקצה מיירי ובמקצה אין הבם ואי מבום הסרון לא איכפת לן בריאה בשהיא שלימה מבחון אבל אונא שלימה טרפה מבום חסר אונא מש"כ אי אחיגן עלה מעשה אטום דמקצתה בטלה א"כ אין לחלק בין אונא שלימה למקצתה ואעפ"י שבדברי אא"ז אחילוק מבואר מבום דבאטום מקצתה אין כאן בטול מלאכה רק מחוסבין ליבם וכיון דחזיא דאיכא חיות הני לף אם היתה בחיי' נשאלת כך מ"מ זה אשר לומר לדברי הש"ג דמעשה יבש אחיגן עלה משא"כ לפי מעשה הרש"ש מבואר דאף במקצתה יש הבם בטול מלאכה שאינו מניף ועכ"כ דאיכא מוגלא המעשה בטופה לצאת א"כ גם באונא שלימה י"ל כן ועיין בש"ך שבתב המעשה מבום בסוף המוגלא לצאת ומשמע דאף במקצתה אנ גריכין למעשה זה ולפי מ"ם הה"ם ס"ק כ"ח דלהרב"ח המעשה באטום בטופה להאטם ביותר ובמוגלא הפסר שאין בופו להאטם יותר ל"ע והשבר לומר דודאי אם אין הרוח נכנס לשם כלל ואין אנ רוחין חות כלל במקום זה ודאי דאף מקצתה טרפה מבום דהוי כיקובה אז שלימה מרפה אבל אם אנ בודקים בקריעת הקרום ומוגלא אז שהוא מבלבל דאיתא לי' חיות לאותו מקום רק שבמוגלא שומר בפניו ומבטלו דלאחר

ממלאכתו אין דינו אלא כחסר מקצתו דכשר כיון שבלימה מבחון משא"כ היכא שהאונא שלימה הי' ע"י בימול ממלאכתו הו"ל כחסר אונא דטרפה וע"ד מיגון רש"ל וזה מבואר בדברי אא"ז שכ' מ"מ ה"ה כחסרי אונא שהרי אונא ממלאכתה וכמעט בלשון זה עצמו כתב בפרי הארץ ס"ק כ"ה וז"ל וכב' היכא דאיכא אונא יבישה ולא מבמשא זיקא הרי היא חסרה ומדין חסרה האונא נגעו בה כיון דבטלה היא ממלאכתה הנם אלא מנקב עורה הו"ל כחסרה עכ"ל הרי רואה שבאמון הקדום הזה כיון בבוה"ק לדברי אא"ז ובכתב מיד ה' עליו הסכיל לכתוב כמעט בלשון ממש ומ"מ ל"ע כמ"ם דמבמע מש"ך ופוסקים דבכל נוני אמרינן שבוף המוגלא לצאת אעפ"י שמתה אינו יוצאת אף אם לא מבמע דבכה"ג לא אמרינן סוף המוגלא לצאת אלא הטעם כיון דאינו במוגלא א"כ אין זה יבש ואמרינן דים בה מיזה אלא דמחמת מוגלא נאמה וכן אם מבלבן אמרינן כיון שים שם מיזה ואינו יבש די בכך ומדברי בה"ג אין ראיה מדלא נקט מוגלא לו אי מבלבן לפי שבבר כתב קודם לזה דיש דם"ם ואח"כ נקט הקנאת בבה"ג שיוכל להיות שיעלה בנפיחה עי"ז וכמ"ם ברוקח והב"ח הקנה זו לאטום שהם ובא דנקט בה"ג אונא דריאה בו' לאו דוקא אונא שלימה קאמר וכמש"ל בלשון מהרי"ן בזה ועיין בק"ם בדין יבש שבתבתי שם שמסדור לשון בה"ג נראה דאאונא שלימה קאי ומעשה חסרה אונא וכדברי אא"ז בזה ולולא דמסתפינא הוי אמינא בכונת הבדיקות אבבאיה שהביאו הש"י שבתב אטום בריאה כו' עוב ליתן חמין בימות הגשמים כו' וה"ה בבדיקה זו ים לבדוק אם חסר אחת מהאונות עכ"ל ובד"מ כתב ולא ידעתי איך ים לבדוק בבדיקה זו חסר האונות ואפשר דר"ל דטפחין אותה ואם רואין סדק כו' ולענ"ד נראה לשון חסר דנקט הוא לאו דוקא ור"ל שאחת מהאונות אינו עולה בנפיחה דהוי כחסרה וכלפי מ"ם בחחילה על אטום בריאה שאם בדיקה זו ים לבדוק גם אם חסר אחת מהאונות שלימה לא אתרינן הכי נזה כתב דבבדיקה זו ים לבדוק גם חסר אחת מהאונות ולדינא נלענ"ד דאע"ג דבמונגלא ים לנהוג כמ"ש אא"ז דאי איכא מוגלא ג"כ לא מבמי כיון שבטלה ממלאכתה ואפשר שלא היתה עתידה לחזור לקדמותה לעד לעולם וגם לפי מ"ם דאם אין מוגלא בכל מקום האטום חושבין אחת האטום' במקום אחר א"כ ע"כ לומר בכל האונא כולה מליאה מוגלא ונראה כיון שמתקלקלה כ"כ עתידה הוא לנקוב ונרא לענ"ד מבועא מעל"ע ואפ"י אם אין אטום רק רוב האונא לבד אעפ"י שנשתייר כמ"ד יש להטריף וכמ"ם בשמ"ח שם ועיין לקמן ס"ק כ"ב אבל אם אין הסיתר מחמת המוגלי רק מחמת קרימה הקרום ומבלבן ל"ע אם יש להסתמר במקום הפ"מ מעשה שבתבתי דהא קמן דחזיון שהרוח בא שם ומגיע לו לחוש שבחיי' היתה בטלה ממלאכתה וגם בבה"ג י"ל דהדרא בריא ולא נרע מיבש שאין נפרך בשפוכן דאמרינן כיון דלא שלים אויא הדרא בריא ומבה"ג אין ראי' כמ"ם וגם מפשיטות לשון הש"ם דקאמר אטום בריאה כו' וכן הוא לשון כל הפסקים מבמע דאין לחלק בכך רק שבוגרתו לחדש דאפי' אטום כל שהיא גמי בכלל הזה ומ"מ גם אם הוא שיעור גדול כגון אונא לו אומא הדין כן וגם דאפי' אומא דבה"ג הפירום כמ"ם אא"ז מ"מ הא קמן דקפיד דהסיה מבמשא זיקא וכל שבודקים בקריעת הקרום ומבלבן ודאי דמבמשא זיקא מיקרי ולכן נלענ"ד להקל בזה עכ"פ במקום הפ"מ אבל אלא במקום הפ"מ לא מלאני לבי להקל כיון דאא"ז ס"ל שבה"ג מחמיר בזה ותבם לדעתו ז"ל ועיין לקמן בדין אמקה בס"ק כ"ח וכ"ט וכ"ל בזה : (קעד) ואעפ"י ברוקח סימן כתב וז"ל הריאה קבה במיטוה בבקעה ושומדת במילואה טרפה ולא דמי לחרוחה דחרוחה אמקה וקבה עכ"ל ובה"ם ס"ק ב' הביאו וכתב שזה כחילו' הב' שכתב בפרס והיינו בשמ"ח בעיף ב"ד כתב דקבה בעין לא דמי ליבש דהבא מיירי אפי' היבש בה לחלוחית גם שהם יבש הוקבן שיעורו מחמת הריבוי' וזה שומד בשיעורו עכ"ל וזולה אחרון אא"ז להעמים הה"רון הילו' הב' בלשון הרוקח ולפי"ז קבה מ"ם חרוחה דנקב הרוקח הו"ל למקבן יבשה כמו דנקב בשמ"ח ודומק לומר דאא"ז מפרש מ"ם הרוקח ושומדת במילואה הוא כדי לחל' בין זה לינבה ואח"כ כתב ג"כ לחל' ביו לחרוחה אלין זה בשמעם בלשון הרוקח ושוד דלא הו"ל לרוקח למינקב כי אלי ליבשא ולא דמי לחרוחה אלא הו"ל ואין זה חרוחה ובזה נלענ"ד דהרוקח איפכא קאמר דלא דמי לחרוחה (דהייט בקבה בחיזוק של דקל) דמבאריך ע"י בדיקה אם הוא בידי שמים כשרה וא"כ איך קאמר הכא דבמילואה קבה בעין טרפה לזה אמר דשאני הכא שהיא קבה ושומדת במילואה ובזה לא מהני בדיקה לפי שדבר זה שיהיה קבה בבקעה ושומדת במילואה אינו בא מחמת פחד רק היא חולי ידוע אין כמוה הי' משא"כ חרוחה בהוא אמקה וקבה וכל כה"ג קי' לנו לחז"ל שהיא בא מחמת פחד וזה יש תילון בין בידי אדם ובין בידי שמים והיינו דקאמר ולא דמי לחרוחה בהממה שבוגרתו על הא דאחמר במחניתין חרוחה בידי שמים כשרה כלענ"ד בפירוש דברי הרוקח לולי דברי קדמו דאא"ז ז"ל ועיקר החילוק בין קבה כעין ליבש הי' לענ"ד בחילוק הראשון שבתב בשמ"ח ועיין בק"ם בזה : (קעה) ואפילו רק סרבד"ם בה' בדיקות שלו בסימן מ"ד מחלק יו"ד כתב דיאה שקבה כעין בשר טולה טרפה יבש' אמילו אם הי' אלא בשמ"ח בחמר' אמרה בשמ"ח כתב דאפילו כ"ם מחמה קבה כעין טרפה דלקוחה היא וטשו ליעקב ויאמר שם בה"ם ס"ק ס"א דדומיה דאשמת

דאחמר

דאתמר בגמרא דסיינו בכ"ם ע"ם וכן נראה מדברי הספרי תורה סי"ק כ"ה ועיין בק"ס בזה שהעליתי שם שאין לזה בזה מדברי אח"ז והפ"ם ז"ל בהמרינ לף בכל שהוא עיין שם: (קעו) יש להבטיר הרז"ה בספר שתור כתב דהא דאמרינן בשבת טרפה ולא אמרינן בעון בטבלא כו' נראה דלאו במראה עסקינן טרפה והר"ן הש"ג ע"ז והרשב"א בחי"ל חשם לדעת הרז"ה וגם בקצר כתב דיעה זו בשם י"א וגם הפ"ח והכ"ח כתבו להחמיר ולא"ז בח"ם סימן ל"ה כתב שלא שמע מאון דחם לה לחה לף שלא בשעת הדחק רק כיון שים קלת קיבוי משמוש חיישינן לאשוש ולכיך בדיקה ובכה"ג סימן ל"ח בהגהות ב"י לוה ר"ד כתב שהכ"ח ז"ל לתומרא כו' ומשך אחריו בל"י והגה אמת שאא"ז דמה"ל בסי' ר"ו לוה ב' הפיתקן דבני הרשב"א דמספקא ליה וכתב ע"ז דלא כהר"ן שמחיר אך בסוף הסימן שם כתב לענין הלכה כל הפוסקים דלא הרז"ה אע"פ שהרשב"א בח"ם כתב שברא זו בחמרוטה מ"מ הר"ן כתב שאין הכרע כו' וכ"כ רי"ו שכן עיקר ומה"ה שסקן כל הפוסקים בשביטות בפירוש עכ"ל ונגלאתי על כמה"ג שעיינו מהומטות בספר דמה"ל וכמעט שלא נפל דבר אחד מדברו המוב אבר דבר אבר לא אסף אליו שביתה דרך כיסתו וכאן הפס הלם לבוט של אא"ז דמה"ל והעלים עיניו ממ"ג בסוס עניין זה ונפיון דיעה הגה בה"ג והרמב"ד בספר המיים דעים ורביו יחוחס כתבו בטיחות בשבת כרם"י והרמב"ם וכמ"ם בכמה"ג ג"כ ואחריהם נמשכו כל הראשונים וכ"כ הראב"ן סימן ר"מ הרש"י ולא מצאתי לראשונים פירש זה מלבד הרז"ה והרשב"א חשם לדעתו ולכאורה נ"ע על פירוש זה דא"כ הא דאמרינן כאופשה א"ד בגיטתא ואיטו שקשה כעין שטיעא דטא אף בגיטתא דשבתה טרפה אע"ג דכיך קלת ומכ"ם בגיטתא דאופשה ודוחק לומר דבאמת ר"ג דאמר בגיטתא טרפה אליבא דא"ד בגיטתא דאופשה וס"ל דאפילו בגיטתא דשבתה טרפה אך י"ל דאשבר דסד"א דאף בגיטתא דשבתה טרפה מ"מ בגיטתא דאופשה בשר דהכא סדרא בריא מפי מבשרא ואין אומרים בטריפות זו דומה לזו ט' וכמו דטיעבי לא הוי ריעותא כמו בועא וה"ג דכוותה סד"א דהאי מהבשר מפי קמ"ל דבגיטתא דאופשה אמי טרפה וכיון שהעיד אא"ז שלא נמע מאן דחם לה להטריף בגיטתא דשבתה אף שלא בשעת הדחק עדותו נאמנה מאד ולו שומעין אף להקל והמקבל ים לו על מה שיסמוך על פירוש הראשונים ז"ל: (קעז) אף אם יש בטור כתב דיאה שנתקש' כעין בשמושה מריפה וכתב הב"ח ע"ז שהרמב"ם כתב זה שהוא שפק טרפה והב"י בילר טעמו כי מוב הוא עכ"ל ודבריו נ"ע שהרי הרמב"ם לא כתב אך טריפות דקשה כעין בלל ולפי מ"ם הב"י בשבר דעפיתה ובגיטתא ודאי א' הוא דסיינו דלשלה נפיתה בעינן ועי"ז היא קשה ג"כ אבל קשה לחוד אין איסור לדידי' דאל"כ למה נקט נפיתה בחריות הו"ל לאיתר קשה בחריות ואפשר שטול הכ"ח דלפי מ"ם הב"י בטעם הרמב"ם בנפיתה בחריות אז בעין חריות הוי שפק לפי מ"ל דהא"ד לא ס"ל דהדדי א"כ אף אמן דטרפה בגיטתא הייט קשה כעין מ"מ אינו לא שפק אבל לשון הב"ח לא משמע כן ועיין בק"ס שהתרכתי בזה בדברי אא"ז דמה"ל ובכה"ג ובס הטעיתי דהרמב"ם דס"ל דהכך א"ד בס"ם פליגי אהדדי יחידאה הוא וגם מי"ל דאפילו הימא פליגי קי"ל כהך ליטמא ע"ם וא"כ אע"פ שים עוד איזה שפק אחר לא מצטרף לטיה ס"ם ולאיתר בטו"ח ביה יעקב סי' קכ"ו אבל בראיה שמשובה כעין ואחרב חחיכה מזו עם חחיכה אחרת ונפל מבחערובה לחקום אחר ותחחילה רצה לומר דמיבותה כעין לא הוי רק שפק אלא שעמד כנגדו לטון הס"ע ולכך כתב דאי וודאי מרפה ודווקא בנפיתה כתב שהוא שפק הא בחיד א"ד הוי וודאי מרפה וסיינו משום שהרמב"ם כתב טעם בנפיתה שהתוספת בגוף בחסרון והרמב"ם לשמעו בשוסק בראיה שהסרה מבפנים מרפה אע"ג דלא משמע כן בס"ם בני שפבה כו' מ"מ לאד כן מהך א"ד דנפיתה מרפה וסיינו משום דהוי בחסרון אלמא דחסר מרפה ואיכ א"ד ס"ל דנפיתה לא הוי כחבריה ולכך שפק הרמב"ם שהוא שפק דמי דשוסק דחסר מריפה מ"מ כיון דא"ד דנפיתה לא הוי כחסרה אין לאסור בוודאי ובסי ריחא מה שנדחק הב"י לחת טעם למ"ם הרמב"ם דטיעבי מרפה ודאי ולפי מ"ם א"ם דווקא בנפיתה שים הברא להקל בלא"ה בחסרה ובכאן דא"ד לא הוי בחסר' ים לדון דלא הוי רק שפק מבא"כ בחיד א"ד אחריתא עכ"ד ולעשיד דבריו לא בהירין כיון דגם לדידיה ע"כ דלהרמב"ם הכך א"ד לא ס"ל דהדדי א"כ גם בשאר א"ד אין להחליט בודאי מרפה דדילמא לפרס מבבין בהא ועוד שהרי הרמב"ם לא בנפיתה בלבד כתב שהוא שפק אלא אף בחזות כ"כ בס"ז וכמ"ם הב"י אלמא דלפי דהך א"ד פליגי אליבא דהרמב"ם ולכך לא כתב רק דמרפה מספק ובדוחק י"ל עפ"י דרכו משום דהתם נמי כיון דעיקר מבלתו הוא בבחרינן לקמן רק שקרוב לאראה איסור לכן הוא הרמב"ם בספק אבל באמת לא בהירא שאין דרך שהרמב"ם יבריע מדעת עצמו ולא יכתוב יראה לי בדרכו בכל מקום וגם מ"ם מהרמב"ם בחסרה יליף מהך א"ד בנפיתה וכ"כ הפר"ח סי"ק כ"ב לא נראה כמ"ם בק"ס בדין חסרה ולדיעה ים להחמיר כמ"ם דמישתה כעין בוודאי מרפה הוא ולא בספק ולא מהני אף במקום שהי' אפשר להחיר משום ס"ם כגון בנפל מן החערובות למקום אחר אסור ביה דבוודאי מרפה הוא ועיין לקמן בנפיתה בחריות ועיין בק"ס הבאתי דברי הראב"ד בספר המיים דעים שכתב על הא"ד בגיטתא אפשרא בלעז כמו הטופחת מהרי"ו איתא קלה ס"ם בדין קליטות מהרי"ו ומבמע דס"ל דאם איטה בלימה כדיעת אפש"י ס"ם חסרון בבשר הראיה ר"ל בהסמפוטות ובכבשר עכ"ל והבית זה פר"ח ס"ק ל' וכתב ודם לסמוך ע"ז וכדלקמן בהג"ה ס"ם ל"ט ור"ל שם מבואר דין בשר בלוי שמעמא על הראיה ובמ"ח בעמיק זה וכ' הלשון כמ"ם בפיס ולא הזכיר שם' הקרוב על הסמפוט' כמ"ם בהגהות מהרי"ו ומבמע דס"ל דאם איטה בלימה כדיעת אפש"י ס"ם קרוב על הסמפוט' מ"מ הרי ים כאן חסרון בשר יותר מבריעים וגם כיון שים חסרון בבשר הראיה מבפנים ועל' כל הטיטו הב"ח ג"כ ובפירוש הענין כתב הב"ח שהוא קלה ס"ם המיים כעין שטע ע"ם המיים וכ"כ

בלים וכ"כ אא"ז דמה"ל והאמת לא ידעתי מה ענין זה לענין דאמרו לא מבשרא צפ"ם על פני המיים כ"א עד הוקא ובל"ח ביקש למקום בבחר שהעבן גמהר בטבשו שהמיים מוליכין לוחו למעלה ולא כן אחר עניים כבדים! ולא"כ לכך נקט כעין שהוא מעם קלת למריפות זה הראיה זו בחגיגת מעבעה כמו הענן אמפ"י ים בו כובד מ"מ הוא גמהר בטבשו שהמיים יגבהו בבבידות' למעלה וכמו כן ריאה זו בחגיגה מעבעה להיות קלה כמות שהוא ע"פ המיים ע"ם, וגם זה הפחדון לא ערב לי ויותר הי' נלעג"ד דלכך נקט כאופה' שהי' חריו' על דקל לפירוש הערוך מטוס דבערוך קודם לזה מייתי הס"ם דע"ז דף כ"ו כי אופי בגהרא פירש אופי שלי עקר חריות על דקל כחיבו' על עצי' הסמיים בגהר ע"כ ונראה מזה שדרך אופס עיקרי חריות להיות בעיס הרבה מהם בגהר ולכך נקט בכא פחיז' כאופה' דהייט שהי' ע"פ המיים שהם כאוחן עקרי חריו' שהם שמי' בגהר וקלי' ע"פ המיים אבל ל"ע דגהר או מיס מלן דבר שמי' וגם שהש"ך כתב כי המוש מבחים פירוש זה כמ"ם הרבה בודקים שבל ריאה נפה ע"פ המיים וגם אני ראיתי מבחב אחד קלת דברים מחבמת המבע שהתם ריאה נפה ע"פ המיים וריאה הבן פקוע שוקעה וזה הבדיקה המפורסמת בשפטי הערבאות בשהוא מיחות אח ילדי זעיהן לידע אם הגרגה ילוד או נפל

רק כל שהוא מן הריאה קשה בעין טריפה ואם אין מישושה קשה בעין רק במישוש הבשר שהיא ג"ב קשה קצת אבל לא בעין (קעו) יש להבשיר רק יש לבודקה אם הרוח בא שם שבין שיש קישוי קצת חוששין לאטום:

קלו זה שבתבנו להטריף במישוש קשה בעין (קעז) אף אם יש איזה ספק בגון שנתערב חתיכה אחת מבהמה זו עם חתיכה מבהמה בשרה ואח"ב נפל מתערובת זו למקום אחר וביוצא בו אעפ"ב יש להטריף לפי שמישושה קשה בעין טרפה ודאית ואין כאן רק ספק א' בלבד:

קלז ריאה שמרגישין בה קלות ביותר שלא בדרך שאר הריאות טרפה (קעח) ויראה לי שאם יש עוד איזה ספק על הדרך שנתבאר בסעיף שלפני זה וביוצא בו יש להקל לדון בזה דין ס"ם:

קלח ריאה שנתסמסמה והיא שבשמונחת היא שלימה ובשתולין אותה נופלת התיכות חתיכות טרפה שבל בשר שהרופא גורדו הרי זה בטיטל ואנו אין בקיאין בבשר שהרופא גורדו ולבן כל שינוי שבריא שלקתה בגון שרבה להפסק חיישינן לה להסמסמה וטרפה אבל כשלא נראה כ"א שינוי מראה יבואר סימן ל"ח (קעט) ומעשה בריאה אחת שנפחוה ונפל ממנה התיכות התיכות ולא יצא הרוח וצוה המורה לנפוח בחוזק עד שנפלו כל התיכות

ע"כ ומ"ם הש"ך לפרש קלה בעין נרקב כתב אא"ז שבבר פרבה הפר"ח דענן נרקב מ"ן דבר אמי' ולפיכך פירש הפר"ח שבהגהה שהיא קלה בטבעה יותר מבאר ריאות וכתב שאפשר שגם הב"ח כיון לזה ומבמע בה"ם שמסיים לדיעה שים לנהוג כן לחומרא לפי שלא נחברר שיטוהו וסיינו לפי בחתב שם דאגמרא וערוך לנ"מ מ"ם הב"ז מה זה קלה בעין דהא עין אינו דבר קל ד"ל דאופתא אינו כולל כל בוזוי כ"א שהיו מבוזים לעשות איזה עין קצר דק וקל ממחת יוכבו ואי הוי מבקלה כאותו הענן טרפה ע"ם דמיימי מברכות דף מ"ד אבל אני תמה דמי שם מבקל לריאה בדבר קל כזה שהוא קטן בבמות וים שבובבו קצר וים מאריך בריאן אים ואים שאם שינו ולבו בל הפולה ובוקע לכוין מדאו ולמיהב ליה שיעורא בשבבי' ובברכות שם איתא בחמנין אופי פרסייתא פרש"י בקעה עצים גדולות אלמא דים קטנות מזה הסיטור אמנם המנקע אינו שוטה כולם בטוח וכי מורפני יכנים ולא עוד אלא דבאמת עקר פירוש דפחוחה קלה הוא ע"פ הערוך והרי הערוך אינו אפרש לופתא בקעה עין כמ"ל אלא מפרש אופתא עיקר חריות על דקל וא"כ א"א לומר כמ"ם בה"ם שהיו מבוזים לעשות איזה עין במדה ידוע ובכרמי סק"כ כתב וז"ל והפשט עין שמתיבם שיאלו כל לחלוחי' ממנו הוא קל בטבע ע"כ וגם זה אינו במבע ומופרך ומ"ם ולענ"ד לאפשר לומר לפי פי' הערוך דאפשר שהם בל דקלים הוא קל מבאר עצים ואפשר שהוא קל בטבע כמו עין נרקב וכמו שאנו רואין בהוני לולבין שהם קלים ומלאתי בספרים דף פ"ב איכא בייטיה לאיתי קרי והיינא ופרש"י קלים וחריות של דקל הכל יודעין שאינם מעני המערבה לפי שקלים הם ומברבים מהר כו' ע"ם ולכך נקט דפחיזה כאופהא שהוא דבר קל ולפ"ז לפי מה דמבמ' ממהרי"ו וכמ"ל שהם מפרשין אופתא שיהיו בקעה עין בשיר המה הע"ז מה ענין קלות לכאן והפרי תואר כתב על מ"ם קלה כעין אין לחוש לזה כיון דבולטו גדולי המורים לא פירשו כן וגם אין מסמעות הקלות מסתיב מהבקעה עכ"ל ולפי מ"ם י"ל דמסמעות הקלות היא מאופתא דהייט עיקר חריות והוא דבר קל אמנם מ"ם גדולי הראשונים לא פירשו כן באמת לא אינו לראשונים פירוש זה רק אם חזיתי להרמב"ן בספר ידון שמועה שכתב י"א פחיזה קלה מלשון פוחזים עכ"ל והוא מדברי הערוך ועכ"פ נ"ל שים לסקל אם יש עוד ספק לעשותו ס"ם כיון דבלא"ה יש להחפ' הרב' בפירוש דהא מלאת לף להפרכים דפחיזה הייט קלה והפוסקים הראשונים לא אחד בסס פירוש הערוך רק הרשב"ן כתב בלשון י"א והרי"ף משמע דלא גר' כלל א"ד דפחיזה וכן נראה מבה"ע שכתב א"ד בגיטתא ממש כי אופתא א"ד בחזותא דנפיתה כי אופתא א"ד דטיעבי מו' וכן מהראב"ן סימן רמ"ב משמע דלא גרס לי' ועיין בק"ס סימן ל"ח וכן נראה מהרמב"ם והראב"ד בספר ה"ד דל"ג לי' ולף אם גרס לי' הרמב"ם סובר דאחת היא עם דנפיתה ובגיטתא כמ"ם הב"מ וסב"ל ואפשר שגם אחר הפוסקים אלא הביאו הך א"ד סובריס כן ולענ"ד דאפשר שיפרש דפחיזה על לשון נפיתה שבערוך ערך אפחיזיהו כתב דהא דאמרי' בבפחי' בס' מקום שהנו כיון דנפיש אפחזייהו כו' פירש נפחיזהו וכן פירש"י שם דף מ"ן (אך בעין יעקב איתא הגירסא כיון דנפיש אפחיזהו) א"כ בפיר מפרש בחיזה על לשון נפיתה ואפשר דלבון פחיזה הוא ע"ם דבהגהה היא בולל גבוה ופחיזה הוא לשון נפיתה וכן הוא בירושלמי דסוף מסכת הרומות בבית האבל ע"י דאיתון פגיעון כו' בבית המשתה ע"י דאתון פחוזין כו' וכ"ל בסס מתגאון וכולא זה בהריס ופחז ילני עלי והוא ג"כ מלשון זה ועכ"פ הך דקלה כעין אינו מרפה לדידהו וגם כי בעסמות בדיקות מהרי"ו הלדפס עם הגהות הם"ל ליתא שם כמ"ם הב"ז והרמב"ם בלא"ה הך א"ד בפיקא מינה הילכך בכמ"ג ים עוד ספק בלחוש בים לעשותו ס"ם אין לאתמיר: (קעט) ומעשה בהגהות הר"ן כתב מעשה שבביאו ריאה לפני ר' מבה מתוסלין כו' ובאה בכו' בפנים הריאה קרוס אחד על הריאה ר"ל בהסמפוטות והבטיר עכ"ל והבית זה פר"ח ס"ק ל' וכתב ודם לסמוך ע"ז ובדלקמן בהג"ה ס"ם ל"ט ור"ל שם מבואר דין בשר בלוי שמעמא על הריאה ובמ"ח בעמיק זה וכ' הלשון כמ"ם בפיס ולא אזכיר שם' הקרוב על הסמפוט' כמ"ם בהגהות מהרי"ו ומבמע דס"ל דאם איטה בלימה כדיעת אפש"י ס"ם קרוס על הסמפוט' מ"מ הרי ים כאן חסרון בשר יותר מבריעים וגם כיון שים חסרון בבשר הראיה מבפנים ועל' כל הטיטו הב"ח ג"כ ובפירוש הענין כתב הב"ח שהוא קלה ס"ם המיים כעין שטע ע"ם המיים וכ"כ

בשר בלוי בסימן ל"ט ומא"ז דמס"א הקשה על הטור דלמה לא מחלק הטור לענין
מתמצה בין אם הסמפונות קיימים גם כאן הרי דהתמצה אינו מימרא בטוש
מקום ודכרו תמוה' דסיא מימרא דרב אסי דקאמר לה בדף ל"ג ריאה דנפלי תלתי
תלתי ודמס"א גופי' מייתי שם סך מימרא
בטופל התיכות מן הריאה ואחר הנפלה
אין הקרום קיים ומצאתי בכנה"ג בהגהות
כ"י לוח פ"ג שהשיג עליו בזה ע"ש:
(קפ) ולכן אם יש • הרמב"ם פ"ח מה"ש
ל' ריאה שנמצאת נפוחה כמו עיקר חריות
על דק' אוסרין אותה מספק אזה הוספה
מעוה בנוסה ושתא הוספה בנוף כחכרון
כמו שאמר במין עכ"ל ועיין בכ"מ וכ"י
והעורוך ערך אפי כ' א"ד דנפיחה ט'
נפיח' מחולי והכילו אא"ז דמס"א וכ' בהגה
כדברי הרמב"ם וכן מבואר מדברי
הראב"ד בספר המיס דעיס סימן י"א
בנמצל בריאה דנפיחה בולה ומקצתה
לביעה ומקצתה נרקבה ט' הבוהה בבר
אמרו רבותינו דנפיחה כאופפא והיא
שבריאה קשה ושומדה כל שעה נפיחה
כאדם שבטנו נבה כו' ואם אותה הריאה
שבא לידכם נפוחה בולה היתה מה תצמל
עלי' עוד כי כל הלבוטה שנאמרו בה
אוסרין אותה ומקצת נרקבה באמרת שבינת
אם היא מבטנם שהרופא גולדו היא כמו
אינו ומרפה ט' והה מבואר דס"ל כהרמב"ם
והעורוך בפירוש נפיחה אך מה שבאר הרמב"ם
שאינו רק ספק הראב"ד בואר דברפה
בולמי שהרי כתב בכל הלבוטה אוסרין אותה שנאמרו מודיס
דגם בזה אסור וס"ל דהרב ליתנא לא פליגי אהדדי ומ"ש הראב"ד שהריאה קב' ושומדת
נפיחה וכו' נראה לבאורה דס"ל שע"י נפיחה היא קשה וכמ"ש בק"ס בדברי רש"י
בשבת דף ל"ו ומ"ש אפשר שאין ר"ל שהיא קשה בעצומה כעין רק שיש בה קיבוי
קצת כדבר הנפוח ושומד כמ"ש הפר"ח בק"א וא"ז אחרון מה שהקשה הניה הילל
דכש"ע כתב דקב' כעין שהם ערפה א"כ איך כתב בנפיחה בחריות דהוי ספק וע"ז
כתבו הלק"מ הנפיחה מיירי שהיא רכה בעצומה ואין הדמיון לחריות כ"א לפי נפיחה
ולפעל"ד הוסיף על דבריהם ונ"ל דקדוק הלשון דמתחילה עקב קשה כעין ולא
נקב כמו עץ ואח"כ כתב כמו עיקר חריות וכק"ס כתבו דבר נכון בדקדוק לשון
הרמב"ם בזה ואפשר לומר ע"פ מה דאיתא בסוכה דף ל"ב חרות פסול דומה לחרות
כשר ופרש"י חרות קשה בעשה חרות שכן דרך הגולב עליו עוברים ומתקשה ונעשה
עץ דומה לחרות בתחיל להתקשות ועדיין לא נעשה עץ ואמתא א"ם דלמכי נקב כמו
חריות על דקל ולא נקב כחריות מצוה דבחריות ממש קשה כעין היא ואין מקום
להמיר רק דהכא מיירי בנפוחה כמו חריות ור"ל שהתחיל להתקשות אבל לא הגיע
למצוה העץ ולכך לא הוי אלא ספק ערפה בלבד ואע"פ שי"ל דהתם דבלולבי דקל
מיירי בפיר ליבשא דזומה לחרות משא"כ הכא מ"מ לענ"ד דקדוק לשון הוא ביתיר
ליבשא דנקב כמו חריות שפירושו שהיא דומה לחרות אלא שהקשה וכק"ס הארכתי
עוד בזה ולדינא העלתי דלף בנפיחה אוגא אלימה או אפי' כל הריאה נפיחה אינה
ערפה רק מספק היון אלדעת הרבה פוסקים לא אזר ערפו' זה כלל רק להעורוך
והרמב"ם ובאב"ד א"כ אין להחמיר יותר מהרמב"ם דס"ל דהוי ספק ובמקום ס"ס עוד
ספק מצטרף ספק זה להבטו אם"ס: (קפא) וראה לי' הגה מדברי הראב"ד שהבאתי
בס"ק אלפי זה אמתא לבאורה דנפיחה בולה בעינן בחנוף על ידו אך ב"י ל"ל דהזל
לעשיתו שיהב שם אח"כ דבכל מקו' שאמרו אלי ריאה דדמיא לכך ולכך ערפה היינו
דוקא בולה או רובה ע"ם ובדברי ההגו' וכמ"ש בק"ה סימן ל"ח מבא"כ לדיון
דק"ל דבכל מקום דלהמר אלי ריאה דדמיא מ"מ לא בעינן בולה דוקא א"כ י"ל
דס"ה כאן לף בנפוח מקצתה ערפ' וכן נראה מדברי אא"ז בה"ם ס"ק ס"א לענין
קשה כעין דלף במשהו ערפה דזומיא דבחזותא לימר וכן מוכח להדיא ממה שהקדק
הרשב"א בשם הרמב"ן לתא מעם ביבשה כו' אותן הוכחות נופיהו שיהו אמי לענין
נפיחה ולפי מ"ם בס"ק דמהרשד"ם ס"ל דקשה כעין בעינן בולה א"כ י"ל דס"ה
גבי נפוחה (אלא שמהרשד"ם הסמיכ דין נפיחה לגמרי ונראה דס"ל להבשיר בזה)
אך כבר כתבתי שם דעיקר כלא"ז והפ"ח בזה וגם הרשב"ם י"ל דלא כתב אלא
החם דלא היקבו מיבשה או דמדמי ליה לנמקה וחמ"ם שם משא"כ כאן אפשר
שגם הרשב"ם יודה להעורוך לף במקצתו ונק"ה שהרחתי בזה לפי דברי הרמב"ם
שכתב הטעם מטוש שהתוספת בנוף מחכרון ודקדקתי בלשון הרמב"ם פרק יוד בשמנה
הע' מריפות ע"ם ולדינא העלתי דלף בחינה נפוחה רק מקצתה אסור להרמב"ם
וחמ"ם בפיס שנפוחה היא שמוסף בעובי כאדם שבטנו נבה כבר כתבתי בס"ק
שלפי זה מלשון הראב"ד ועיין לקמן: (קפב) ולף אסי בדרי הואר ס"ק כ"ד
כתב ריאה שנמצאת נפוחה כו' פירוש אפילו בפטפטים אותה שייל בה זיקא ערפה
ולכאורה הוא משוע לדעת כל הפוסקים דאם לא שייל זיקא אף שאינה נפוחה
ערפה מעשה אמוש אך ראיתי הראב"ן סימן ר"מ שכתב וז"ל וריאה דקשה
כאופפא או נפוחה כאופפא שאין הרוח נכנס בה ערפה ול"ע דא"כ היינו אמוש
בריאה שכתב אח"כ בסימן רמ"א ואמוש בריאה שאין הרוח נכנס בו כו' ערפה
מעשה זה וא"כ לא ר"מ בדין נפוחה כאופפא מדיו דכל שהרוח בא בה אין
להמריך מחמת הנפיחה בלבד ואם אין הרוח בא בלא"ה ערפה מדין אמוש גם
ל"ע דמשמע קצת מלשון דקאי גם אקשה כאופפא שאין הרוח בא בה גם וא"כ בלא"ה
ערפה ואפשר דס"ל דסד"א דכל שהיא קשה או נפיחה ומחמת זה אין הרוח בא
שם אין להמריך הדבה ברא ושוב הרוח לבוא שם כשעה בשעה וזהו כמו אמוש
מחמת מוגלא וכמ"ל ס"ק קמ"ה בשם הפ"ח שכתב דאפשר דקיים להו לאמוראי
דבר לא שייל בה זיקא מחמת הינשות הו"ל כמלא שייל בה זיקא מחמת קשיות
שרי עכ"ל ע"ש וא"כ ס"ה הכא קמ"ל דהיון דלא שייל בה זיקא מחמת קשיות

חתיכות בשר הדם וראו קרום חדש על הריאה והריאה שליבה
כדינה והבשירו ויראה לי שאפילו אם הי' קרום הדש על הסמפונות
אין זה מועיל עד שתהי' תחת החתיכות ריאה שלימה כדינה:

קלט ריאה שנמצאת נפוחה כמו עיקר חריות של דקל אעפ"י
שאינה קשה כעין רק רכה במישושה טרפה מספק (קפ) ולכן
אם יש שם עוד איזה ספק באופן שיש לדון בו היתר ס"ם יש לצרף
ספק זה להתיר:

רמ מה שהטרפנו מספק בשנמצאת ריאה נפוחה הוא שנתוסף
בעובי של הריאה כאדם שבטנו צבה שקורין נישוואלין
(קפא) ויראה לי שאפילו במקצת מבנה שצבה טרפה ואין צריך
לומר אם בולה או אונא שלימה נפוחה וצבה שטרפה מספק
(קפב) ואף אם אין אותו המקום אטום והרוח נכנס לשם טרפה
(קפג) ויראה לי שאין הפרש בין מחמת חולי בין מתולדה שאפילו
אם יש בקי המכיר שהיא נפוחה כך מתולדה אין להבשיר ואינו
מצטרף לספק בלל:

רמא אם נפל לקדירה חתיכה אחת בשר מבהמה שנטרפה ע"י
שהיתה ריאה שלה נפוחה כמו חריות ונם נפל לקדירה זו
חתיכת בשר מבהמה שנטרפה ע"י שהיתה ריאה שלה נוטה ללובן
אלא שלא הגיע ללבנונית הביצה כמו שיתבאר סימן ל"ח שטרפ'
מחמת זה (קפד) יראה לי שבזה יש להקל שלא להצריך ששים רק
נגד הגדולה שבהם והקטנה היא מצטרפת לבטל כי אי אפשר
להצריך

ולדידי הכר מבבר אינו מריפה רק מעמי' כיון דעכ"פ הרמב"ם מפרש הך א"ד
דנפיחה למילתא בלתי נפסים ואינו פירוש על כחזות' כמ"ש רש"י וכ"כ הערוך
א"כ חזינן דהך א"ד ס"ל דנפיחה הוא ריעותא המחריף בריאה יהיה מלחה מעם ביה'
ים להמריף מספק אף אי"ל דהך א"ד ס"ל ממ"ד מנפיס אמי' חסרון ואנן לא ק"ל
הכי מ"מ כיון דלא אתחבר לן דמחמת הוי מעמת מחריף הא"ד דהא איכא למימר
דס"ל דנפיחה טופס להיות מתנוטה והולך מי נבר לא יהוס לדבריו ולמי המס על אי
גדולי הדור הב"ח ואא"ז דמס"ל והביאם בכנה"ג שכתבו בהרמב"ם מפרש דנפיחה
בהעורוך ולענ"ד ליתא שהרי העורוך כתב דנפיחה מחולי והרמב"ם נראה דס"ל דמה
שהיא נפיחה בחריות אינו מחמת חולי רק בכן היא בתולדה שאלו מחמת חולי לענ"ד
לא שייך בזה כל יתר בטול דמי כיון שאינה מתולדת הבריאה ולא מינו שאמרו בכלל
הזה אלא היא שבטנה עמו ועיין בק"ה כי' ל"ה בהבאתי דברי הרבב"ן לענין חסר
לוגא אבל זה שהוסף בעובי אבל מ"מ אין כאן הוספה בבשר הריאה עצמו ואין שייך
בזה כל יתר בטול דמי והעורוך בפירש דנפיחה מחולי לא מעמי זה דיהר בטול
רק מעמת דס"ל דזה חולי המחריף הוא והלבוש בהם בס"ב בנפיחה בחריות
ערפה דהא י"ל בהוא חולי המחריף וכן נראה מהראב"ד בה"ד דבבהיות נפיחה
באדם שבטנו נבה הו לא הדרא בריא ושוד י"ל דהב"י ס"ל דאף להרמב"ם אין
מריפות זה מטוש דהוי כחסר בשרה מנפיס אלא ס"ל כיון שהוא הוספה
מעוה בנופה כ"כ הו"ל כחסר מהריאה עם הקרום הו בולין אותו אלו
חסר הבשר עם הסמפונות שביניהם דבכי הא לכ"ע ערפה וכן נראה לבאורה
בהא דמקשי הב"י על הרמב"ם דמחריף בחסרה דמ"ם מרמוקה וכתב די"ל דחסרה
נדע כיון שלא נימוחה ולפ"ה י"ם קצת וחכרון קוב לו למז"ל בבופו לינקוב כו'
וא"כ זה שייך בחסר ממש משא"כ בזה שם יתר אלא שאנו אומרים שביתר
בטול ומ"מ אבור מס"ה נאמר שסופו ליעקב אלא ע"כ שמחמת התוספת המעוה
אנו אומרים שהוא כחסר עם הקרום הו עם הסמפונות ל"כ שיר פסק בס"ע
הך דינא וכתבי א"ם מ"ם כלן לאסור מספק וכתב בה"ם שעשה כיון שלא פסק
זה רק ע"פ הרמב"ם לא הלם להחמיר יותר ממנו ולפי"ז קשה גם מראיה
חריות בסימן ל"ח שהוא נ"כ ע"פ פירוש הרמב"ם הו"ל לאחרוני הכי (וע"ש
בסימן ל"ח מ"ם שלבך דקדק לכתוב שם לשון אסורה וגם י"ל כיון שלא כתבו
אלא בלשון יש מי שאומר לא חש לבאר) ולפי מ"ם י"ל דס"ל דדווקא בהא כיון
דהרמב"ם יהיב טעמא דהוי כחסרון וכחסרון נופי' לא נהיגינן כותיה רק דמ"ה
לא שביק פירוש הרמב"ם דהא"ד מילתא בלתי נפסים הוא לאומרא סילוק
מקלינן למחבר' לספיקא מצא"כ ממראה חריות כיון דס"ל להב"י הפוסקים
דהך א"ד לא פליגי בכל לאסור בשתם ואע"נ דבלא"ה ממראה חריות סי
ספיקא כיון שהוא המפרשים פירשו לופסא בקצה מ"מ י"ל כיון דשקה לעמ"ל
לדעת הב"י ים להחמיר לעשותו כולהי מצא"כ בנפיחה כחריות
ועיין לעיל בהבאתי כמו כן מצו"ח בית יעקב והגה אם נאמר כמ"ם דהב"י לא
מעריף מטעמא הרמב"ם מטוש דחסר מבבר הריאה לא הוי ריעותא רק מטוש
דא"ד דנפיחה מלחה בלתי נפסים הוא א"כ אין להמריף רק בנפיחה מחולי כמ"ם
הערוך לו בנפיחה מתולדה כמ"ם הרמב"ם אבל לריך פתחיה נפיחה בולה ועכ"פ
לריך שתהיה נפיחה יותר מרביעית וכמ"ם בק"ה בזה לבל לפי מ"ם דטעם הב"י
דס"ל דהוי כחסר עם הקרום לו עם הסמפונות א"כ אף לדדן דתבבריע
בחסרון מנפיס מ"מ בכה"ג מרפה אף בנפיחה במקצה ולכן אפילו ים בק
המכיר בהוא בחולדה ים להחמיר ולהעריף מטעם זה וגם נראה שאין לסמוך על
הבקיאות בזה וכמש"ל ס"ק ק"ל דאף בחסרה מנפיס כתב אא"ז שא"ז
להוודע אם מחמת חולי או מתולדה ע"ם וא"כ מכ"ם בנפיחה בפרט שבודאי אין
רגילות כלל שתהיה נפיחה בתולדה והולין בתלי שנפוחה מחמת חולי ומ"מ אין
מרפה רק תספק אעפ"י שכן מבואר מהעורוך והראב"ד מ"מ כיון שלדעת מאר
טוסקים לא מזכר מריפות זה כלל ספיקא הוי וכמש"ל: (קפד) יראה לי' הגה
לבאורה

מו מחמת נפיחה אמי אסור ולפי' בקשה מו בנפיחה ובליע בה זיקא הבי ולא
מצמע הבי מדברי הפוסקים בדין קשה וגם בנפיחה בחריות שהרי הרמב"ם יסיב
מעמא משום שהוספ' בחסרון וא"כ אין חילוק בין שייל בה זיקא מו לא וגם
בבר בחבתי בס"ק קמ"ה דלא"ז כתב בחירון א' דספ"ה בענין יבש ואא"כ
בדין נפיחה ים לאסור אף אי שייל בה
זיקא ואם הראב"ן על נפיחה לבד קאי
לבאורה ים מקום לפרש דברי הסיב
שבריאה נפוחה ועומדה כמוה שהיא מחי
הבחמה ולבך אין הוה יכול ליכנס לשם
בבר היא מליאה רוח אף לאחר שהליאה
מהבחמה ולבך פרשה ולקמן ס"ק אבאר
בזה: (קפג) ויראה לי • עיין בק"ה שם
ביאתיה שמעם הרמב"ם להמריף בנפיחה
משום דבל יתר בטול והוי בטיל
בבר הריאה וכמ"ל לבטו ולפי"ז לדעה
הפ"ז בס"ק מראה מדבריו שהיכו
ההרוקנה כולה אין איסור א"כ אין
מקום להמריף בנפוחה וגם לפי דעה
הרמב"ם דס"ל דהוי כאלו ניטל עם
המקום שדבוק שם ומכ"ם לדעת
הרשב"א דס"ל נהבשיר בב' בבדים משום
דלא הוי בטול אלא אותו היתר עצמו
אלא דהוי בטול אבל אם יהיה אותו עצמו
ובוטל בו א"כ נראה דבתר בבר
מבפיס לא שייך זה והיה נלענ"ד דברביע
הב"י שפסק בס"ע להמריף בנפיחה
הייט בפסק הרמב"ם אבל לא מטעמי' דאלו
הרמב"ם מבריף מטעם דהוי בחסרון

לכתורה היה לאסר לומר שהפוסקים בענין נפיחה נסתפקו הלוי דהעניך והרמב"ם דמסרם' לופחת חריות מלאו תעות בפירוש דנפיחה דהיינו נפיחה ממש מערלה בעיקר החריות היא כענין דבר הנפוח ושומד מבה"כ שאר פוסקים דמפרשי לופחת בקעה הוצרכו לפרש דנפיחה קלי על הזוחה והיינו שהיא נגיעה בקעה דלא שייך פירוש נפיחה ממש דמה ענין נפיחה לבקעה וכ"כ להדיא בספר יצין שמועה להרשב"ץ שכתב על דברי רש"י שלא פירשו לון כלון רק שני דברים ניכחת ומזוחה והזקיקו לפרש כן לפי שאין הלופחת נפוחה אבל רבי יהונתן ז"ל תיקן זה שפירש שהוא נפיחה כשהם הלופחת וכן הרמב"ם ז"ל כתב בענין הטריפות ריאה בסיה נפוחה ועומדת מכ"ל ותמהני דשביק הך דפ"ח ממלאה נפוחה בענין חריות ט' ונקטו הך דפרק יוד שאינו אלא דבר שבמנין לבד בקולר ולפ"ז יכולני להדם בה דבר שאם נפל לקדירה אחד תחוכה מבהמה שנטרפה ע"י שהיתה הריאה נפוחה בחריות ותמיכה אחת מבהמה שנטרפה ע"י שהיתה ריאה שלה לגיה בבקעת אל"ל ס' רק כנגד הגדולה שבהם שהרי הפירושים מתנגדים למ"ד לופחת בקעה א"א לפ' נפוחה ממש א"כ לא הוזכר מריפות דנפוחה כלל ופי' נפוחה היינו שמרליתה לבן ומ"ד לופחת חריות א"א לפרש נפוחה לבן שהרי חריות שבקיען וכן בחזוחה היו מרלה לבן אלא טמה לבן כנע"ל ונפיחה היינו נפיחה ממש אבל מרלה לבן כבר ואע"ג דאא"ז ס"ל דנס מריות שלא הוזכרו בס"ם לפסול שבולות כבר בחבתי בק"ה סימן ל"ח המרלה לבן שאי דבל ריאה מוכחת לעובן וכבר ומבואר להדיא דעת בעה"ע להכשיר במרלה לבן ע"ש ולפי"ז א"ל ס' רק כנגד הגדולה והשני מפרש לבטל מיהו כל זה אם לא הביע מרלה לבן זה למרלה לובן ביצה והוא דיהה ממנו בבירור אל"כ יש לחוש דילמא הך פירושא דנפיחה בחריות עיקר שבן פירש הערוך והרמב"ם והרשב"ץ בשם רבינו יהונתן ומרלה בג' הרשב"ץ ואינו חולק בהומש"שלמים הפ"ה ס"ק כ"ח דנסהרי"הפ"ל הכי ע"ש דמדייק מדסכיה א"ד דנפיחה ולא הביא א"ד דפחיחה הלמה הס"ל דנפיחה הוא מריפות בפ"ע מבה"כ דפחיחה היינו בניכחת ע"ש ואם"ה נס מרלה לבן מנפה דבריהה הייטו מרלה לבן כמ"ש בסימן ל"ח בשם בה"ג וכ"כ הרוקח ומשמע אחרינו שאחרונים להמריף ביצה ולכן אין מקום לחקל בזה רק אם יהוש בבירור שלא הביע ללבעיה הביצה א"כ לף דאמו מבריפין כל הנוטה לצדן היינו מחמת הא"ד בחזוחה ואין יהוש בחיזה עין שיעבו מ"מ לענין חוץ שבולה ס' ל"ל ואל"ל ל"ל לבער רק נגד הגדולה אבל אם נפל להעבודות מרלה לבן ומרלה חריות א"א להמיה היתר ע"פ ממ"נ זה לף בלא הביע ללבעיה ביצה ד"ל דילמא עיקר החזוחה היינו בקעה ויש להמריף כל מרלה לבן ומ"מ מרלה חריות נ"כ טרפה כיון שהוא טמה לבע"ל ואנן מפריפין כל הנוטה לבע"ל לפי שאין אנו בקיאין כ"כ במרלה כשהיא ומוריקה שחשבו חז"ל וכמ"ש בסימן ל"ח שים בזה כמה דעות שונות ולפיכך נהגו להמריף כל הנוטה לבע"ל ואין מקום לממ"נ זה: (קפה) והמופת ע"ז • לעיל בס"ק קפ"ב בחבתי שים מקום לפרש ברא"ן שהריאה נפוחה כמות שבית בחיי שבהמה כו' וכן מהבאר מדברי הגאונות כ"י שהביא בכנה"ג לוח פ"ו על דברי הרמב"ם שכתב ומפת החוכפה בנוף הסרון כ"ב עוד מעם אחר שהריאה שוחפה הרוח ואז הריאה נפוחה ואח"כ מוציאה רוח ומיפה על הלב אחנם כשהיא חמיד נפוחה אינה יכולה להניף וע"כ מיטרפה ואם טפחין לוחה ומחתלה קצת בנפוחה ממה שהיתה קודם כשהה שהי יכולה להניף מהנים"ע נ"ה עכ"ל ואני חמה מ"ש עוד מעם אחר כו' מכמע דמייני בגוונא דהרמב"ם שהוסף בבשרה וס"ל כוחים אלא שהוסיף עוד מעם וא"כ איך סיים בה דכשהיא ממלאה קצה בנפיחה שרי דמה בכך שהרי להרמב"ם אף בכה"ג מרפה והרמב"ם לא מיירי כלל מזה שהיא נפוחה כמו אחי' ואין הכוח נכנס בה אלא אף כשנופחים עייל בה זיקא שפיר לא מהני מחמת החוס' שבנופח וכמ"ש בס"ק ס"ל דברי הפ"ח בזה ואין מקום לפירוש זה בדברי הרמב"ם ונס הראב"ד בספר המים דעיה דבר בקדשו סימן לדבר כלדם שבמנו אבה לחה לה לחמוחו לצבות בכן והא איה ליה סימנא בגווי שהיא נפיחה כמו אחי שבהמה וגם מדברי הערוך שכתב סתם נפיחה מחולי דהוק לעניד לפרש כן דומה ליה לרפרש למיקנא לופחת לסימן הנפיחה דאפילו חימא שלופחת עומדת כדבר הנשוא ומלא רוח מ"מ לא הו"ל למסבק סימן הפבו' שנפוחה כמו אחי' ומתנה סימנא בגווה דחיכא לפרושי בכמה ל"שני ולכן נראה כיון דמדברי הרמב"ם מבואר דהיינו שנפחוה ומהוסף בבשר הריאה והיא כענין שכתב הראב"ד ולא מיירי בחוכן שהריאה ממלאה נפיחה כמות שהוא אחר שנפח בה הבודק א"כ לפשר שאין זה בפיאות כלל ואם יפח בה הוסבת בעופה רק שהיא נפוחה ומליאה רוח הפשר שאין בכך כלום כיון שלא נזכר זה בראשונים וכי להוסיף על הטריפות יש ונס מדברי הראב"ן מתוורתא כדשנין מעיקרא בס"ק הכ"ל איברא שלשון הרמב"ם פרק יו"ד כשמנה הע' טריפות כתב ממלאה הריאה נפוחה ועומדת לשון זה משמע קצת שכ"ל שהוא עומדת נפיחה כמו שהיתה אחי' אלא שלפי"ז אין זה הוספה בבשר הריאה כלל ובפ"ח כתב הטעם שזה הוספת מעונה בנופח וכ"ע ומאי דיהיב מהרש"ג מעמא שכיון שעומדת נפיחה תמיד אינה יכולה להניף לא ידעתי מי שם מבקל לרוח אולי אעפ"כ היא יכולה להניף ואם לפשר ידע כי מהלכות רופאים דאין כמוה חי' מ"מ אין להמציא מרפות מדברי הרפואה דלפשר בדרי לה שמא ואחי' וכ"כ הרמב"ם להדיא בפרק יו"ד מה"ם דלף אם הרופאים אומרים שכל כיוצא בזה אין לו תרופה לא מרפיקנן אלא מזכר בס"ם והרי הרמב"ם בהך דינעל לחי הענין חעפ"י שהתקעטם ע"פ דרכי הרפואה

להבריך שניהם יחד לפי הפרושים שנאמרו בזה בש"ם אבל אם נטרפה מחמת מראה לובן שהגיע ללבונית הביצה צריך שיהי' בקדרה ששים נגד שניהם שאפשר ששניהם טריפות:

קמב יש שפירשו שנפוחה היא שהריאה שומ' נפוחה ומליאה רוח כמות שהיתה בחיי הבהמה (קפה) והמופת ע"ז כשמוציאין הריאה שהיא נפוחה יהזור הטבח לנפחה נפיחה אחרת ואם בנפיחה זו יסדק הריאה זהו הוראה שבחיי' לא היתה יכולה להניף על הלב וטרפה ויש לחוש לדברהם להחמיר:

קמג ריאה שיבשה כל שדוא מבחוץ טרפה ואין מועיל בה שום בדיקה איזה יבש בל שנפ"ך בצפורן או בין האצבעות ונעשה פתיתין (קפו) וכל שמשרטט בצפורן ונראה השרטוט בתוכו אף אם אין השרטוט ניכר רק בקרומי הריאה ולא בבשרה סימן לדבר שיבשו הקרומים וטרפה:

קמד אם כשמשרטט בצפורן נראה השרטוט בתוכו ומתקיים כך אעפ"י שחוזר לקדמותו ע"י משמוש בידים או נפיחה יתירה אפילו לאלתר הרי זה יבש (קפז) אבל אם חוזר לקדמותו מעצמו אעפ"י שאינו חוזר לאלתר בהסרת הצפורן רק במשך זמן הוא חוזר לאט לאט אין זה יבש ואם אינו חוזר אעפ"י שנקב באותו מקו' ויוצא דם (קפח) טרפה שחוששין שמא יבשו הקרומים ודם יוצא מהבשר: יראה

מ"מ כתב בעמח בעלמד מדיוקא דמהגיהין שמנה ההחמון בכברה וע"ם בעמדני מנך ובאר פוכ"ם וע"ם בכה"ג לוח נ"ח כתב וז"ל מצאתי בבדיקות כ"י מהר"ר פינן ואנן לא ידעינן מהו הריאה בל דקל אבל המופת בבמוצאין הריאה שהיא נפוחה לא יהזור הבטח לנפחה נפיחה אחרת ולא בנפיחה זו יסדק הריאה זהו הוראה שבחיי' לא היתה יכולה להניף על הלב וטרפה שהיה בחייה הריאה ואינה מניפה לגב ומרפה עכ"ל ולא ידעתי מאין לו יותר ומ"ה היא מניפה אפ"ל ואפשר שבחייה היתה מבכשת הרוח ומוציאה ושהה המיתה נרמה כי נהפכו עליה לירים בלאה בנפשה כי מתה שהרוח בהיה בלוח בקרבה עודנו עוד שם וגם לפי מש"ל לענין הקדע מחמת נפיחה שאא"ז כתב שבהמה בחי' היא נפוחה מובא מבדרך הוחים רק שהמיתה גרמה שחלבו הקרומים ונקרעו והילך מיקל אף בהלכה הרישוחא ע"י נפיחה ונקרע הקרום וגם הבאתי שם משו"ה פני יהושע דמחלק בין נפיחה האדם בכה ואמי בחבמי נ"כ שם בש"ד שבדא נטוה לחלק שבחי' שהקנה פחוח לחוץ העולם היא סובלה רוח הרבה יוחר מדרך הטפחים מבא"כ כשהבודק טפח בה ופיו חופה אח פי הקנה ואין לו מקום לצאת הרוח בוקע ושולה ע"ם וא"כ אף בזו שמצאת נפוחה ומליאה לה רוח מ"מ י"ל שכן בשולה מי' כאוות נפשה שאפה רוח ביוהר וזו ממלאה וטפלה היא ומה שהריאה נסדקת כשטפח בה עוד היא מטעמים דלעיל שהקרומים נהלבו מחמת מיהה לו נפיחה בכח האדם גרע לו נחמת שהכהו פי הקנה ע"י נחיצת פיו אל פיו ולפיכך אין סברא להמריף אם נמצאת נפיחה ושומדת מבלי הוספה בבר בעובי ואפילו שבברה כרוח פיו בים לחלות בהי טעמי דכחיבנא ולשון הרמב"ם בפרק יו"ד שבקי' דאיהו דחוק ושוקי אנשים דמיירי בחוספה בבר בעובי אלא בקולר לפי שאין זה עיקר הדין רק דמתיה למגיגא ומ"מ אם אירע כך לא מלאני לבי להקל כיון שם כאן שיעו גדול ואין אחנו יודע מה שחנה ריאה זו משאר ריאות ועיין לעיל בכחבתי שאין להקל נגד אא"ז שהסכים להיכון א' דש"ך בנקבע מחמת נפיחה כדרכה אעפ"י שי"ל כיון שנמצאה נפוחה כדרך הטפחים ממילא זה שהוא מוסיף לגעות בה עוד בכלא כדרכה דמי מ"מ סוף סוף שיעו גדול הוא וכוודאי יש כאן נקוחא ולכן יש להחמיר ולהמריף ועיין מה"ב מה שמחלק בעלמי קומי בריאה דקישור דעפיחה היינו כשמהדקן לוחה אינה מוצה לעלות כו' ובקה"ב כחבתי שאין לסמוך ע"ז ע"ש: (קפו) וכל שמשרטט: • בש"ם דחולין איתא לענין חוץ בכולר שיהא בן מבולם אומר יביאם כדי שתהיה נפרכה בצפורן וכן ממנו מלבון הש"י אבל בבכורות דף ל"ז במשנה וכבריתה שם ליתה לחיבה בצפורן ובש"י פירש נפרכה בממשמשן בה וכן לרמב"ם בפ' המשנה שם כתב נפרכה בין האצבעות ונעשית פחיתין ולא הזכיר צפורן כלל וכן פירש הרע"ב שם אך בתפא"י שם שעשוק בציפורן ובמש"מ שם הרבנים בזה יע"ש ולפי לגירסה בציפורן מבואר דלף אם אינו נפרך בין האצבעות ונעשית פחיתין מ"מ כשנפרכה בצפורן יבש מיקרי וק"ו הדברים כשנפרך בין האצבעות וא"כ פשיטא דגם לענין ריאה כשנפרך בין האצבעות מרפה וק"ו מיפרך בצפורן לאחר רב פפי מתני' דרבא דמרפה ורמ"א בסע"ה כתב ואם מטרטט בצפורן ט' והפרישה כתב דהו פרש נפרך בצפורן כו' ובספר בית הילל הביע עליו וכתב שאין זה פירוש על המחבר וכן מתמע מרש"י שכתב נפרכה בצפורן כשמשמשן בה כו' משמע בהדיה כשמשמשן בא היא נפרכה לחתיכות קטנה ולא שכשמרטע אלא שמוש"מ בשם מ"ב מחמיר אף בשרטוט וכן נוהגין הבודקים ואין לבטות עכ"ל והנה מה שהעתיק בשם רש"י בחמה ברש"י ליתא היבה בציפורן כמ"ש וגם כי אין לסון כשמשמשן בה טופל על פריכה צפורן אלא על משמש בין האצבעות כמ"ש בשם הרמב"ם ואפשר דס"ל הך דמיתי בחולין בריאה הוא שבגוי שם נפרכה בצפורן וס"ל דלר"י בן המשולם כל שהיא נפרכה בין בצפורן או בשמשום הוא סוי מוס וא"מ מדברי רש"י והרמב"ם מבואר דאין זה שרטוט בצפורן ולענ"ד דגם הפרישה מודה בזה אלא דס"ל דבריאה לא שייך נפרך כשמשמש וכמבואר בדברי להדיא ודוקא בחוץ בבור מפרשין נפרך כשמשמש אמנם בח"ם ס"ק ס"ה כתב נ"כ דיפה הביע הבית הילל רק לפי שאין אנו בקיאין בנפרך הנו לחומרא כשמרטט כו' וכדברי אא"ז מבואר בפר"ח בסימן מ"א נפי כבד ובק"ה אחרכתי והעליתי שכן עיקר כמ"ש הפר"ח ואא"ז שהסכים לשלמה בבית הילל דנפרכה דש"ם הוא כשמשמש שמבר לאחקים אלא הואן מחמיר לף בגווגא דשרטוט וכמ"ש אא"ז רמ"א ז"ל ובלענ"ד דאם מטרטט על הקרומים ואינו חוזר אע"פ שאין השרטוט נראה בבשר שים בו לאוחיה מ"מ מרפה כיון שהקרומים יבשים וכל יבש כמוחל או כנקוב דמי וכ"כ בספחי דעה סימן מ"א ס"ק כ' דבריאה אם השרטוט ניכר בקרום סבי ובכבד דוקא בבשר ולא בקרום דכל שם לחלוחית בבשר בשרה עכ"ל ועיין לקמן ס"ק קפ"ם ומ"ם דאפילו יבש כ"ם טרפה אף ע"ג דבש"ם נקב מקלהה אלו דוקא בח"ם הרמב"ם בהדיה וכ"כ בכנה"ג ואא"ז ז"ל והוא שבוט דאף כל שהוא בכלל מקלהה דקאמר רבא הוא: (קפז) אבל אם • בח"ם כתב שים לסקל בשחוד לקדמותו לאם לאח וכמ"ש לשון קצת פוסקים דאיתא ומאר השרטוט כו' ע"ש ובמ"ח ומ"ש בלשון הפוסקים ומאר השרטוט כן הוא בלשון הלבות אך מ"ש שם מלשון הרמ"א בשחוד ונראה השרטוט כו' משמע דבש אם נראה לבעינו כו' נלענ"ד מלשון זה אין משמעות כ"כ דהך ונראה אינו מורה על עבר רק הוא לשון שהרה וכאלו אמר ויכר השרטוט כו' והוא לשון בוה אמנם בד"מ ליתא וכיה נראה השרטוט לשון זה משמע קצת שהיה נראה לעינו ומ"ת כתב לסקל דמדינא נפרכה ממש בעינן כו': (קפח) מרפה"כ כשמ"ח ובח"ם ס"ק ס"ו דאע"ג דבש"ם מבואר דאם מוציא דם לכ"ע לא סוי יבש ובלונתיהו בלא מוציא דם רק בלא נפרך מ"מ

היינו

קמה יראה לי שאם מרגיש שיש יובש בבשר הריאה אעפ"י שהקרומים להים ולא נתייבשו אז יבדוק בבשר (קפט) אם נתייבש מהבשר שיעור שאם יבטל משם יהיה חלל מחזיק יותר מרביעית הלוג טרפה ואם לאו בשר. ושיעור היובש בזה כמו שנתבאר וגם אם משרטט בצפורן ואינו חוזר מעצמו יש להחמיר בו כדין יבש שנפרך בצפורן ובזה יראה לי להבשיר אם ניקב ומוציא דם שזה מורה שאעפ"י שהשירטוט אינו חוזר מ"מ אין שם יובש גמור בבשר ועתיד להתרפאות:

קמו כל שאיסורו משום יבש אעפ"י שעולה בנפיחה או שקרע הקרום ומניחין שם רוק או נוצה ומבצבץ שם לפי שהרוח נכנס לשם אעפ"כ טרפה (קצ) וכן אין מועיל מה שמרבין אותה ע"י תחבולות כגון שנותנין אותה בחמין הרבה או שנותנין אותה לפושרין ומשהין אותה שעי"ז היא מתרככת אינו מועיל וטרפה:

קמז אם אינו יבש כ"כ וכשהוא משרטט בציפורן הוא חוזר לקדמותו מעצמו (קצא) אעפ"י שבשנוקב באותו מקום אינו מוציא דם בשר:

קמח אם אינו עולה בנפיחה במקום זה מחמת היבשות אעפ"י שלא הגיע היבשות לגדר נפרך בצפורן (קצב) טרפה ודינה כדין אטום ואם כשקורעין הקרום במקו' הזה ומניחין שם רוק או נוצה ומבצבץ או כשמניח אותה בפושרין ומשמש בה היא עולה בנפיחה בשר כמו שנתבא' בסעיף קל"ד ואם אעפ"כ אינו עולה בנפיח' ונמצא שם מוגלא וליחות שמחמת זה אינו עולה בנפיחה ג"כ בשר אם לא בשאונא שלימה או רובה אינו עולה בנפיחה שאז טרפה אפילו יש שם מוגלא כמ"ש בסעיף קל"ד ואפילו לא יבשה כ"כ ואם תנקב מוציאה דם כיון שאינה עולה בנפיחה יש לנהוג כן כמו שיתבאר בדין צמקה:

קמט אם יבש כל שהוא מהוורדא שבשמשרטט בצפורן אינו חוזר טרפה אבל אם לא נתייבשה הוורדא עצמה רק הבים שלה (קצג) יראה לי שאין להטריף כ"א ביבש בולו או רובו:

קנ אם יבש קצת בריאה. ובשמשרטט בצפורן חוזר אלא שאם תנקב אין מוציאה דם (קצד) ונמצא שם באותו מקום סירכא תלוי' או שאר ריעותא ביוצא בו טרפה אבל אם מקום היבש בזה הוא בין אונא לאונא למטה מחציין ויש שם סירכא כשר כיון שאינו יבש ממש וסירכא שלמטה מחציין אין שם ריעותא עלי' (קצה) אבל אם יבש שם עד שנפרך בצפורן אעפ"י שיש שם סירכא בזה המכסה על כל מקום היבש טרפה:

סייט דוקא בחוזן בכור אבל הכא חיישינן שמתייבשו הקרומים בלא הכשר והדם יוצא מהכשר ע"ם ולפי"ז אם הכשר נתיבש שם ג"כ כגון שמשרט והשרטוט נכנס בעומק בתוך הכשר אלא נסתך על מה שמאחר השרטוט ע"כ שנס הכשר יבש וכיון שאם טרקין קצת מוציא דם ע"כ שאין זה שהשרטוט קיים מופת חוזק שיבש שם דהא קמן שמוציא דם וא"כ נימא נמי דלא נחזיק ריעותא לומר שהקרומים יבשו והביטו לגדר נפרך מחמת שיתן השרטוט דהא חזיק שאינו שיתן מוכרח בריאה זו מ"מ כיון שאא"ז שהם הדברים לא מלאני לבי לסקל דאפשר שגם בזה חיישינן שאעפ"ש שאין השרטוט שיתן ליובש הכשר מ"מ שיתן הוא ליובש הקרומים ומרפה: (קפט) אם נתיבש כ' וז"ל וכן אם חסר מגוף הריאה אעפ"ש שלא ניקבה ס"ז כמו שחסר מין הסוטה ומרפה לפיכך אם נמצא ממנה מקום יבש עד שנפרך בצפורן הרי זה כמו שעשה דבר אחד דהרמב"ם מייחי שלא נתייבשו הקרומים רק הבשר שבפני' וס"ל חסרון מבפנים שמיה חסרון ע"ם שהתריכו בזה וכבר ביארתי כ"ז בק"ה לעיל בדין חסרה והבאתי דברי' לדבריהם ועיין בק"ה כאן ולפי"ז לדידן כשר בכה"ג דהא קי"ל מבפנים לא שמי' חסרון ואין מסגיחין בשבר כל עיקר והיוקים דק"ף כהוף' וכ"ף פשוטה המבואר בדין חסר מבשר הריאה לגעל"ד דהכו דלא עשיף עלה ולא אמרינן הכי נמי יבש אונס אונס אם זאת אדרום סיבת שיבש יותר מהביטי' דבחסר קי"ל דמרפה ל"ל דה"ה בזה יבש כחסר וסעמים שאמרו שם דים לחוס לקלקול הסמפיעה אז כמ"ם בנה"כ דאמרינן דסוף הקרום ליעול נגלה דשייכו הכא בינם יותר מהביעים שסופו ליפרך וליעגל כמ"ם לדעת הרמב"ם דמדמי יבש מבפנים לחסרון מבפני' ונראה שם להחמיר גם לענין זה אם מכירין שיבש ע"י שרטוט אך בזה ל"ל לסקל אם נוקבין ומוציא דם דהא דאמרינן ע"י סימן שרטוט הוא מחמת חסרון בריאות וכיון שהיא מוציא דם הא קמן שאין זה יבש והוקא בחשבה שמא יבשו הקרומים לא מהני בחיים אז כמ"ם בס"ק שלאחר זה בשם אא"ז דחיישינן שהקרומים יבשים והדם יוצא מהכשר משא"כ בזה שהקרומים לחים ואין חשש רק בכשר וכיון שמוציא דם אין כאן בית מיחוש ועיין לעיל בס"ק קפ"ו: (קנ) וכן אין מועיל. מדברי הראב"ד בספר תמים דעים הביאו הסר"ת ס"ק כ"ח והכנה"ג מבואר דיבש אעפ"י שאינו עולה בנפיחה אינו נפרך בצפורן ולפיכך כתב שהאומר אינו פוסל כ"א בשהוא מגיד לגד ואא"ז בס"ם דהה זה וכתב דיבש אעפ"י שאינו עולה בנפיחה מ"מ הסמפיעו פחומין וקרעינן לעור ואוחבינן עליו רוקא ומנדהבי הלכך אי לא דנפרכה בצפורן הוי הדרי בריא ועיין בפרי חודש כתב ג"כ כדברי אא"ז דאפשר דלבתר דחזיי קרמה עייל זיקא דמעכר בגרפא ורוקא ע"ם וכתר כתבתי בזה בס"ק קע"ג ע"ם ובמשבצות זהב ס"ק ט"ו כתב ויבשה אפשר שעולה בנפיחה ואין הלשון מדקדוק דהא מבואר מדברי הפוסקים הנ"ל דאפי' אם אינו עולה בנפיחה וגי"ל כוותה כמ"ם בשפתי דעת מדברי אא"ז שהוחבין ורוחין אי מפקא זיקא אך מדברי הפרישה משמע דאף כשנראה השרטוט מ"מ יוכל להיות שעולה בנפיחה אבל כשאינו נפרך בצפורן ממש אלא דמ"מ היא יבש הרב' נראה מדברי ג"כ שג"כ אינו עולה בנפיחה וגם מדברי אא"ז משמע דנראה השרטוט עולה בנפיחה שהרי כתב שבשחוזר השרטוט לקדמותו ע"י נפיחה יהיה כשר משמע דאם אינו חוזר לקדמותו אעפ"י שעולה בנפיחה אם מ"מ כדין יבש דייקא לי' ועיין לעיל ס"ק קמ"ה שהבאתי דברי אא"ז דלענין יבש נמוד לא מהני מה שמרבכין אותו ע"י תחבולות ולכאורה הי' אפשר לומר דבכה"ג שאינו נפרך בצפורן ממש רק לאגן מתמרינן כל שנראה השרטוט וכיון דחזיק שיתרבכין אותו ומתרבך משמע לאו יבש הוא דיבש נמוד הנפרך אפשר שאינו בעיניו שיתרבך אם אינו יבש הוא' וכמ"ם בס"ק הנ"ל לענין אטום מ"מ אין לסקל דכיון דע"י השרטוט אינו חוזר לקדמותו ע"י ריכוך בחשין וכדומה אלא דאף בכה"ג שחוזר ע"י ריכוך לא מהני וחוששין שמא יבש הוא ומה שחוזר לקדמותו ע"י ריכוך וכדומה אינו מועיל כמו שאין מועיל מה שחוזר ע"י משמוש אז נפיחה ימיהה ודוקא חוזר מעצמו כעין זה פשוט: (קצא) אף אעפ"י שבשנוקב. בס"ם אמרינן אמא דקאמר הכא השיעור כדי שיפרך בצפורן כמאן כר' יוסי בן המשולם דאמרינן דאיזה הוא יבש שאם מנקב ואינה מוציאה דם ר' יוסי בן המשולם אומר כדי שיהא נפרכה בצפורן אפילו אינה רבנן נמי חוזן בכור דקא אלים בי' זיקא לא הדרי בריא אבל ריאה דלא אלים בה אוירא הדרי בריא ופסקו כן כל הפוסקים דאף דשאם לגבי בכור מיקרי יבש בשיעור שאם מנקב אינה מוציאה דם מ"מ הכא לא מיקרי יבש אא"כ נפרכה בצפורן ובכור בסימן ס"ם פסק גם לענין בכור כדי שיהא נפרכה בצפורן והכ"ש חזה ע"ז ולקמן ס"ק קל"ד ובק"ה אחר זה בתוך: (קצב) מרפה. כבר כתבתי בס"ק ק"מ שהרא"ש הקשה דיבש

שאינו נפרך בצפורן הוי"ל אטום ובשם הבאתי דברי אא"ז שדחה זה דיבש אעפ"י שאינו עולה בנפיחה מ"מ הסמפיעות פחומו' וקרעינן לי' לעור ומוחבינן עליו רוקא ומנדהבי ואם אין נפרכה בצפורן הדרי בריא וכ"כ הפ"ת בהד הירוקא והבאתי הדברים ג"כ לעיל ס"ק ק"ל ואח"ב דהפ"ת לחד הירוקא בעי למימר דכי לא אלים זיקא מחמת הכשות הוא כאלו לא אלים זיקא מחמת מוגלא דהדרי בריא וכ"כ בס"ק כ"ה כבר כתבתי לעיל ובק"ה דהעיקר בהירוקא קמה ודברי אא"ז ז"ל. ובק"ה הארכתי מדברי הר"ן בזה ומ"ם בפרים לבסבור בבדיקה ע"י מבמוש ופוסרין אז ע"י מוגלא אם אין עולה בנפיחה כבר כתבתי לעיל בדין אטום בביאור דברי הס"ג בזה ע"ם ועוד יבואר בדין צמקה ובק"א בסייעתא דשמיא: (קצג) יראה. לי' זה פשוט לענ"ד דיבש מן הוורדא לף בכ"ם טרפה כמו הריאה עצמה דהא הטעם דיבש בנקוב אז נעל דמי והא קי"ל וורדא שניקבה טרפה אבל אם לא יבש רק הבים לבד ל"ל שאין להטריף כ"א ביבש סלו אז רובו כיון דניקב בים הוורדא כבר כמ"ם בסי' ל"ה וא"כ דוקא ביבש סלו אז כאלו ניטל הבים דייקן ליה וס"ל ביבש רובו דרובו כסולו מבא"כ ביבש המקלת לבד ליה לן הא: (קצד) ונמצא שם. לעיל ס"ק קל"א הבאתי דברי המור שפסק בחוזן בכור ג"כ השיעור כדי שיתפרך בצפורן והכ"י כתב ע"ז ולא ידעתי למה דהא יחידאה היא ובפ' א"ע נמי משמע דלית הלכתא כוותי' ומפ' הרמב"ם בפ"ז מהל' בית מקדש כתב"ק עכ"ל הביאו ג"כ בד"מ והב"ח שם כתב דס"ל להמור דאע"ג דאמרי' אפי' תימא רבנן כו' אדחוייא לא סתכינן כו' וכ"כ בל"ח פ"ו דבכורות מדלא קאמר בלשון לא שאני בכור אלא קאמר אפי' תימא כו' דחוייא בעלמא היא אבל כתב שהראה לו דעת הרא"ש הרמב"ם וגם הא דא"ט לא מכרעא טלי אפי' עכ"ל וגם הסמ"ג במטה ל"ת ס"ח עסק בדבנן ונלענ"ד שם נ"מ בזה גם כאן לדינא בין הרמב"ם ודעימי' להמור דלהרמב"ם ס"ל גבי חוזן בכור בדבנן דכל שאין מוציאה דם הוי מוס אלא הכא כיון דלא אלים אוירא

הדרי בריא א"כ ריעותא הוי עכ"פ אלא דהדרי בריא וא"כ אם יש שם עוד ריעותא הוי הדרי לריעותא ומרפה מבא"כ לפי מ"ם המור אף בחוזן בכור דבליים אוירא מ"מ אין זה נכנס לגדר יבש בתשב מוס מד שיפרך בצפורן א"כ י"ל דכל שאא הגיע לכלל זה אינו ריעותא כלל אך דבאמת מ"ם הב"ח וא"ח לייסב דברי המור ל"ע דאם נאמר דהך אפי' תימא דחוייא היא א"כ אדרבה היה לו לפסוק כרבנן גם כאן גבי ריאה דבכמה דוכתי' משמע דהה"ג דפריך כמאן כפלוגי פירושו וא"כ ביחידאה אמר למילתי' ולית הילכתא כוותיה וכיון דהך אפי' תימא כו' דבעי לאוקמי מילתא בכ"ע דחוייא הוא ממילא דרבה ביחידאה אמר ולא קי"ל הכי וע"כ שבוותם דכיון דחוייא היא ובכא ס"ל לפסק הלכה כדברי ביחיד הלכה כמותו אף נגד רבים ולענ"ד ז"ש דחוקא היכא שהתוכרת אומר להדיא הלכה כפלוגי קי"ל הכי משא"כ היכא דאתם אמר למילתא ביחידאה ובאיתי בבוקה סי' שפ"ח שכתב דיאה שיבשם אפי' מעט עד שנפרכה בצפורן קי"ל כרבא דהוי כנקב ומרפה ולכאורה ל"ע מה דקאמר קי"ל כרבא מכלל דפליגי ואנן לא אתכחן בס"ם דפליגי עליו ולפי מ"ם היה אפשר לומר דבס"ד הוי בעי לאוקמי ביחידאה ולית הלכתא כוותיה להכי קאמר דקי"ל כרבא הו' אבל מ"מ נ"ע דלפי"ז אינה מיבעי' לי' קי"ל כרבא דאינה מרפה עד שתפרך הו' ועכ"פ דברי המור שפסק כן בחוזן בכור ל"ע וכמ"ם הל"ת טופי' דהך דא"ע לא מכרעא ובק"ה כתבתי לייסב דברי המור על נכון וביאתי שגם המור מודה לדינא דכל שהינקב ואינה מוציאה דם יש מיקרי רק דבריהם שהי דלא אלים בה אוירא ומ"מ בשיר נקב דא"ל לסתיר בכבוד כ"א בסימנא דאפרך בצפורן ס"ם ושם הבאתי ג"כ דברי הרמב"ם בסוכה לענין לולב דאפרך בצפורן בעיניו ואף ע"ג דאלים בו אוירא וכתבתי לייסב על נכון וא"כ לכ"ע אם אין מוציא דם עכ"פ ריעותא הוי ומצמרף לריעותא אחרת לדון בה דין הר"ל: (קצה) אבל אם. הרמב"ם בפ"ה מהל' מחוסה כתב וז"ל וכן אם חסר גוף הריאה אע"פ שלא ניקבה הרי זה כמו שחסר מין הסוטה ומרפה לפיכך אם נמצא ממנה מקום יבש עד שיפרך בצפורן הרי זו כחסר ומרפה אפילו היה כל שהוא עכ"ל וכתב הכ"מ וים לנבעל דין לחלוק אאין הטעם אלא בנקובה ובריאה בפליטה ס"ק י"ב שכתב לייסב דאתפשר הרמב"ם קמ"ל אפילו יבשה במקום שהוקבה ומ"מ כמ"ם בסימן ל"ט ובאתר נתפרק הדבוק מדוקן לריאה נמצא יבשה וא"כ מחמת הנקב הא הוי סתימה מבא"כ אם הטעם דהוי כחסר מגוף הריאה מה יועיל סתימת הדופן סוף כל סוף הא חסר הריאה עכ"ל ולדברי א"ם מה שאלה הרמב"ם דין זה בתם שהקדים לומר חסר גוף הריאה ערפה דמשום נקב אין להמיף בכה"ג ונפ"ז לפוסקים המולקים על הרמב"ם ומבארין חסר גוף הריאה גם בזה הוי כשר להסבנין דיחר בסתימה הדופן וסכיך אבל לענ"ד לא הוי סתימה דדוקא נקב דהא קמן שהדופן סותם וסכיך ביה מבא"כ הכא שדיין אין כאן נקב ולא שייך לע"ע לדון בו דין סתימה כלל ונסתרינן ליה ע"ם סופו

בסופו

בסופו לעמל מעם ויסיח נקב ח"כ י"ל דבמת ע"י סיפול הקרוס עם הכבר סיבם סוב לא יהיה סבוך בהסרו בסוח בעבל נחח סיבב לדוסן כיון בעבל מעם קלם מן הריאה ויהיה נקב מפולם בלא סתימה כלל ועדפה מעוס נקובה ועיין בק"ס בדין מעוס לך לעיל ס"ק קפ"ט כתבתי שלא"ז בת"ם והס"ם נתבוננו לד"א דהמחב"ם מיירי בלא נתייבם הקרוס רק הכבר בבפנים וס"ל חסרון מנפיש בחיים חסרון ע"ם שהריעו בזה וכן לעב"ד והחרבתי בזה בק"ס בדין חסר מבבר הריאה ע"ם ובק"ס כתן "ביאתי עוד בדברי הרמב"ם דנקב מעמת דחסר לקובבת דמילתא וג"מ דגם בכבד נרפה מעבם זה ע"ם ולבאומה נ"מ ביבב קלת בין חמוכי הלומה ונסרך בם דמעבם נקב היה כבר שהלומה חברתה והסירכא סוממת ומעבם חסר מרפה ולפי"ז לדיקן דקי"ל חסר מבבר הריאה כבר היה לו להכביר בכה"ג בלמעה מתיין לך לעי"ד ליתא דע"כ לא בחריע בלא בלם הכבר מחתו חזק מבא"כ בז"ל בחקום מחיות הסירכא היה יבם ואמרינן בסופו לעבל מבם עם הסירכא מעליו ואינו הולך וחזק ועוד בזה לא יצדק לעיבה הפוסקים דסמיבת הסירכא במקום נקב לאו כלום הוא וכבר כתבתי בזה לעיבן מגלד ונבי אמום ועוד הוכחי והילבך גם לדיקן יש להסריף בזה הבל אם עדיין לא הגיע לגדר נפרך יב להכביר בכה"ג לף בינם כ"כ בלם הנקב אין מוציא דם ובתבתי לעיל בזה מיקרי ריעותא מ"מ הרי הסכימו הפוסקים דלמעה מתיין לאו ריעותא וגם א"ל כיון שהכבר מחמיו יבם קלת א"כ סרכא זו אין לם על מה שתסתור ולא אמרינן בכה"ג הולך וחזק ולמעה מבועה כבר ולא סרבם אדם בדבר לומר במא מחמת חולבת המקום לא תהיה הולכת ומתחזקת וס"ל דבוחים ואפ"ל בכתבתי לקמן סימן ל"ם בעבין סירכא מבועה בים מקום לסבכת זו עפ"י מ"ם אא"ז דמקום הבועה מחולחל מ"מ אין להחמיר בזה דאפבר דלא הוי מחולחל כ"כ כמו בועה שהוא מוגלא וליתה בהקלקל הכבר שם לגמרי מבא"כ בזה : (קצו) לעפ"י בנפחות · הס"ך ברים סימן ל"ו הביה בשם הר"ן אם יש חבם יבם ונקרע הקרום מחמת נפיחה אחריו יבישה היא ודוסף לומר לו קמע וטיעו כמ"ם הבודקים דקמע נמי חבם יבם הוא כמבי"ל ובק"ם בדין נקרע מחמת נפיחה ובביאור לס"ך סק"ם הלבכתו דמבמע מדברי אא"ז וכ"כ בשפתי דעת להדיא בזה אפילו בנפחות יותר מדלתי ומ"ם בפעם לו סביב לו כן נראה מלשון הר"ן שהביא הב"ך ועיין לעיל ס"ק כ"ד ועיין בק"ס מ"ם על דברי חזבה שמולל בזה : (קצו) לפי מדברי כ"כ בבמ"ח ובמ"ם שלדיעה יש לפסוק כהרבב"א דמסתבק בזה דאפבר דלף אם ראיה בפחדם מקול רעמים וזעזוע וכיולא ותחבוה ולחבכה דמקה מ"מ בפיקא הוי דילמא מקתי בידי אדם ובבמ"ח הוסיף לומר לו קמע וטיעו בבירור בלא סופחדה מאדם מולם ובודאי אין במים היא לא א"ל בדיקה כו' ע"ם שבחב ליבם הליים החולקין ועיין בביאור לע"ז מ"ם בזה ועיין בבמ"ב בהבהות הב"י אות נ"ד כתב דיל דהרבב"א אינו חולק על הר"ן דהר"ן מיירי דווקא דיבי אדם בלא ראיה אחבה ונרחבה לאחורי מקול רעמים לו בלבת אחרי והרבב"א מיירי בלא ראיה אחבה נבהלה ונרחבה לאחורי בדרך בהמות נבהלים ולבענ"ד נראה מדבחב הרבב"א בלשונו היבא דרבף אחרי אחריה לבינו ובסיבת אאין לך בעבותא יותר ואין ספק שנבהלה כאבר הנוס מפני הלבי והרבה אחזבה בהפחזה לנוס וכ"כ בבבה"ג נופא בלות נ"ם לחלק בין היבי שנמבבה אחרי לבד ובין היבא בדרך אחרי אחרי אחז הבעבותא חזק כ"כ דאפילו לבעה קלה הריאה לבמקה ע"ם וא"כ ה"ה לענין הנבהלה נראה דבדיבה דהוי בעבותא בפי אף אלא ראיה שנבהלה אחבת דמלבתא הבי הוא ואין לבפחבק בדבר וכ"כ אא"ז בס"ק ס"ט דהמחב"ל מבבה דברי הרבב"א היבא בראיה בה שנבהלה ותרבה הוי דאל"כ אין סברה כלל להלות בזה דהא אין לך בהמה שלא בבעה קול רעם הוי וע"ם הבעיתן מלשון הרבב"א לו שבבעה אחרי הוי ולא העתיק אחילה הלשון בדבף אחרי אחרי בפנינו מבום דבבינה אין לך בראיה שנבהלה יותר מזה ואפ"ה מבפקא ליה להרבב"א אם הולין בזה כמו שהולין בזאב ובידא דבנחא מבום דהחם נבחבה הוהרה מבא"כ בזה שבודאי מחייב לבקה אלא אאין יבוע הבינה בפיקא לחוריתא היא ע"ם ועיין ס"ק קל"ט : (קצח) ולכן אין להכביר הרמ"ם בהר"ם כתב שאין לבחוך על הבדיקה בזה"ז ל"א בשנראה שבא לה בידי שמים ואא"ז הגאון מוהר"ר יחיק חיות בספר לפי דברי כתב דכל שאין רגילים לדבר שבא לה בידי אדם סומכין על הבדיקה שהרי חזרה לבריתה ומביאו הב"ך וכתב שדעת הב"ל ושאר מחבוגים בהרמ"א והפר"ח דעתו לבקל ואא"ז בת"ם שנבהלה יותר מזה ואפ"ה מבפקא ליה להרבב"א אם הולין בזה כמו שהולין בזאב ובידא דבנחא מבום דהחם נבחב

הריאה מן המים מעט קודם שיכלה מעל"ע כי אי אפשר לצמצם שתהיה מעל"ע ממש ולא יותר וצריך שכל המעל"ע יהי' המים פושרין ואם ע"ז תחזור להיות כשאר ריאות בודאי בידי שמים היא וכשרה ולכתחלה יש לעשות הבדיקה בקיץ בכלים המקררים (רא) ובמים שהתחילו להיות פושרין מקרירתם כדי שישארו פושרין כל מעל"ע ובחורף להיפך כדי שלא יתקררו ויצאו מגדר פושרין להיות קרים ואם לא עשה כן ולא דקדק בענין הכלים רק שנזהר שיהי' פושרין כל מעל"ע וחזרה ע"ז כשר שאין הכלי מעכב ויראה לי שגם בזה יש לנהוג לבדוק במים ולא בשאר משקי' וכמו שנתבא' בסעיף ה' :

קנה אף שהבהמה הוכשרה ע"י הבדיקה הריאה עצמה היא טרפה (רב) שהרי היתה מונחת בבושה במים מעל"ע ובבוש קור' שנמלח אסור וגם הכלי ששרה בתוכ' אסורה כמו שנתבאר בסימן ס"ט ואם נתן הריאה לתוך מים הרבה שיש בהם ששים נגד הריאה אז הכל מותר והריאה מותרת ע"י צלי' אבל ע"י מליחה ובישול אסורה וכמו שנתבאר בסימן פ"ט אבל אם הוציא הריאה קודם מעל"ע ונמצא שחורה לברייתה גם הריאה מותרת אפילו לא היה במים ס' נגדה :

קנו זה שאמרנו שאם חזרה לברייתה אחר שהיתה מונחת בפושרין מעל"ע בשרה צריכה היא שתחזור מאילי' ולא ע"י שמשמשין וממעבין בה שהוכרנו למעלה בסעיף קי"ד שיש להתיר ע"ז ובאן אסור אפילו אם חזרה לאלתר ולא שהתה מעל"ע במים אינו מועיל (רנ) ויראה לי שיש להבשיר בהפ"מ ואם משמש ומיעך ומירס בידים בנפיחה היטב ועלתה בידו שחזרה בלא הנחה לפושרין כלל יש להתיר אף בלא הפסר מרובה :

קנז כשנותנה לתוך הפושרין א"צ לדקדק שיהא פי הקנה לחוץ אלא אפילו אם יבאו המים לתוכה אינו מזיק אם ע"ז תחזור להיות כשאר ריאות :

קנח זה שאנו תולין שהיא בידי שמים כשראינו שנרתעה מקול רעם להתיר ע"י בדיקה אין זה אלא בשחטוה יום או יומים אחר זה אבל שחטוה לשעה קלה אחר שהופרחה (רד) רחוק לומר שבזמן מיעט כזה צמקה הריאה ומן הסתם צמקה מבבר ויש ספק אם בידי אדם או בידי שמים ואין סומכין על הבדיקה :

קנט אם ראינו שנרתע' בידי שמים ואחר יום או במה ימים נרתעה גם בידי אדם (רה) ושחטוה מיד ונמצא שצמקה הריאה אין תולין

והסמ"ן אין כתוב בסוף מעל"ע רק אחר המעל"ע היקף הוא כמנומל ולכך כתב דאז כבר הוא נפגם ע"ם וכן סברין מדברי הסר"ח ושולח שבח מ"מ נס לפי"ז י"ל דכאן כיון דאוכא שבות להעטוה מן המים המעה לעת עובר ואיך שיהיה מעל"ע דכיון דא"א לגמרם להשהות מעל"ע ממש ולא יותר לכן יש לסולינה הריאה מן המים קודם שיעור מעל"ע קצת ואם ימצא שחזרה אז מהני דפ"מ דאם עמו המים שלא יהפכה בתוך מעל"ע דמהני ולא אמרו מעל"ע אלא שלא יהפכה יותר וכן משמע לענ"ד מדברי הרמב"ם ומי הוא הדבר וכשהפכה אסורה לפי דעת הרמב"ם ואין לנו לסמוך אלא על הרמב"ם ומי שיש לו ספרים אחרים יראה שם דברי הרמב"ם ומי שאין לו ספרים אלא הרמב"ם לבדו יראה מדברי הרמב"ם דאם הפכה אינו אסור אלא אם הוציא הריאה מן המים ומעל"ע ואם הוציא הריאה מן המים ומעל"ע אסורה אפילו אם חזרה לברייתה אחר שהיתה מונחת בפושרין ומעל"ע ומעל"ע אינו אסור אלא אם הוציא הריאה מן המים ומעל"ע ואם לא הוציא הריאה מן המים ומעל"ע אינו אסור

ותרב חדה מוגה על צוארה והרי רש"י כתב בידי אדם שהבעיתה אדם בקולו וכמ"ש לקמן וא"כ כאמר דשמא מחמה כי אימה מוה נפל עליה אמק ריאה דידה וע"כ כמ"ש הרשב"א דבשעה קלה אין תולין שנמקה הריאה ואפילו במרדה דבידי אדם והילך אם יום או יומים קודם הופחדה כי"ש תולין בזה ובדברי בה"ג ע"כ ע"ל כמ"ש הא"ז סי"ל דכאמת לא שחטו שחטו אותם מיכף בזה אחר זה או ע"ל כמ"ש בס"ק שלפני זה דאע"ג דלפעמים מהרמי הכי לא סיים היא ולא תלינן כי' ולדעת הא"ז ע"ל דדוקא כששחטו אחרת לפני' אז יראה ונעד יבא בה ממנה' עיני' אשר תבא' משא"כ אם לא שחטו' לפניה לאו בה הרגשה היא שרוצה לשוחט' כי לא חלק לה בגופה ולפ"ז לאינו בה שמפחדה סיומא בעלמא היא או אפשר דס"ל דבאמת אם ראינו שמפחדה היא מפני המתכלא וכדומה באמת הוסשן לה ע"ע ועכ"פ נראה דגם הא"ז לא קאמר אלא היכא שראינו שנהרגה בידי אדם הא בלא"ה גם הא"ז מודה שאין תולין בזה ואפילו לא שחטה מיד שאין לך בהמה שלא שמעה קול בהמה מבני אדם שרוצים בה ולפי מ"ש רש"י בידי אדם היא שנבעתה מקולו אלא דבאמת כל כמה דלא חזינן דאיבעיה אין תוסשין לה וא"כ ס"ס בשעה שחיטה או בשחטו אחרת לפני' דוקא אי חזינן דאיבעיה יש להחמיר אפילו בשעה קלה כמ"ש הא"ז אבל אי לא חזינן אף לאחר יום או יומים אין לחוש ואם שחטו אחרת לפניה עיין בס"ק שאחר זה: (רו) ואם עבר ר' כן נלענ"ד שבזה שריפה בדיקה שמא נמקה הריאה שהרי הפרי"ח מפר' דעת הר"ן דאי חזינן שהופחדה בידי אדם ונמקה אף שנבדקה וחזרה לבריאה אין מועיל ואעפ"י ס"ל כיון שחזרה ע"כ שזה הסימוק לא בא מפחד זה רק מפחד בי"ם וע"כ הכיון שרואו אוהבה מופחדה בידי אדם מטי הוא שיבא סימוק מחמת זה והולין במעי להחמיר וא"כ נראה שיש להחמיר כיון דלא אשתמיט שום פיסק לאיסור דשריפה בדיקה ולריך לחלק בין זה לנפלה לאור ואין ידוע אם נחמרו בני מעי' דקי"ל דאי ליתנייהו קמן למבדקינהו אסורה דאפשר דנפלה לאור הוי ריעותא עפ' וא"כ וקנה נלענ"ד להביא ראי' שאין לחכור בזה בדיעבד מהא דאתריגן בחולין דף ל"ב אמר רבא שחט פרה ושחט בהמה אחרת עמה פסולה בשחטה בהמה אחרת עמה לר"נ פרה פסולה בהמה כשירה לרבנן פרה כשרה בהמה פסולה כו' ואם נימא דכל שחטו אחרת לפניה אין להכשירה בלא בדיקה אף בדיעבד מחשש סמוק שבריאה א"כ לפי מ"ש הא"ז לדעת הב"ג שא"ל שהוא כלל ואפי' אם שחטה אחת סמוכה לחברתה היא סמוקה עי"ז מיפוק ליה דבלא"ה פרה פסולה שהרי פרה א"א לבדקה כדאתריגן שם דף מ"ט ושחט ובדק מה שחיטתה כשהיא שלימה אף שריפה כשהיא שלימה ונם א"ל דמיירי בשחטה קודם בהמה אחרת דהא החם קאמר דס"ד אמינא דקרא מיירי כגון ב' פרות בהדדי וכ"כ הסוספות לרבנן ע"ש ואעפ"י שיש לחוות דקרא קמ"ל דשחיטה פסולות וגם י"ל דמיירי שעלמו עיניה וכדומה מ"מ פשיטא הדברים נראים דאין פסול בפרה כלל מה"ט ונם אין נראה לחלק דכיון שהוא שוחט שניהם נחתה פשיטא שאין לחוש לנימוק הריאה בשעה קלה כזו כמו שאין תולשין שנמקה משחיטה עצמה משא"כ בשובדא דבה"ג דנכיכו חדא באנפי חברתה וכי' שהוא קלא דא"כ נתה דבריך בשיטורין והרי הא"ז כתב שכמו דנע יתקלקל הבע"ח לא נאין מרפא איכא דאיכא לדחוי' דשם בלא חזינן שנחתה משא"כ היכא דחזינן שנרתעה אפשר דאפילו בדיעבד אין לסכיר בלא בדיקה אלא שלעל"ד מעובדא דבה"ג נראה דבפחד בידי אדם הם"ג שחטו אחרת לפני' לא בעינן למיחזי שנרתעה שהרי לא נזכיר זה בדבריו כלל ואע"ג דהעורך מקנ בלישני' אבל ראתה בהמה אחרת שנשחטה ופחדה ויבשה הריאה שלה פרפה נראה שר"ל שמיבשות הריאה אע לומרים שבוודאי מחמת שפחדה היא ואין ר"ל שראינו שפחדה אלא דמסתמא הכי הוי ולענ"ד דגם הא"ז לא קאמר אלא לענין פחד בי"ם כגון קול רעם וכיוצא דהיא מלאה דבכיתי וה"ה לענין פחד בידי אדם בכה"ג אבל בגוונא שבחב הבה"ג שבחטו אחרת לפני' אין ספק כי פחדה פחד שגם פליה יעבר כוס זה ומכ"ש בלא נתן לב לראות אם נרתעה שקרוב הדבר שבאמת נרתעה ולכן בעידון האמור בסעיף שלפני זה יש להחמיר בשחטו אחרת לפני' לף בלא ראינו שנרתעה ונכון יש להקל בדיעבד בשחטו אחרת לפניה או פחד אחר וראינו שנרתעה אלא שלא הספיקו לבדוק הריאה אם נמקה עד שנאבדה דבדיעבד מוקמינן לה בחזקת בריות ואמרינן דלא נמקה מפחד זה ואף דלפי דעת הרשב"א לחלק בין אם שהה איזה זמן וכין לשעה קלה א"כ אין ראי' מהך דפרה דהתם לשעה קלה הוא משא"כ אי אשתהוי אשתהי כמה ימים דאפשר לומר שמשך הזמן נמקה כמו בפלה לאור ואין יודע אם נחמרו בני מעיה מ"מ כיון שלא חזר בשום פוסק להלריך בדיקה בזה יש להקל בדיעבד: (רז) וראה לי כבר הבאתי מלשון בה"ג דבידי אדם ממאי הוה דעכיסי חברתה אחפה וכ"כ הרי"ף וכ"כ הערוך וכ"כ הרמב"ם והטור וכי"ו אך הש"י דכתב שהבעיתה אדם וכן בריש פרק א"ע בהא דפריך והאיכא חבוה' פיקם רש"י הבעיתה אדם בקולו וכ"כ הר"ע מברטנורה והגהות הר"ן ובפירוש המשנה להרמב"ם אבל הפחיד אותה אדם או ראתה בהמה שנשחטין אותה כו' ולכאורה הי' אפשר לומר דבה"ג והרי"ף והערוך שכתבו פירושו דשחטו אחרת לפניה ס"ל דדוקא בזה וכיוצא בזה לבה יחיל בקרבה ואימה מוה נפל עלי' ולכן הריח' מנמק ודע לו משא"כ בהבעיתי אדם וכיוצא בזה מתלקין בגדה דף ע"א ובסוטה דף כ' בין פחדא לבעיתותא דפחדא אמיה ובעיתותא מרפיא (ואא"ז הביא מזה לדוגמא

תולין להקל ולומר שמן הסתם לשעה קלה לא נצמקה כ"א מבבר נצמקה בידי שמים ובשרה בבדיקה אלא חוששין לה שמא מחמת שנרתעה בידי אדם נצמקה אעפ"י שה' לשעה קלה או שמא חרדת אדם יתן ויוסיף לה מבאוב שנתקלקלה מחמת זה לא"ן מרפא ואין סומכין על בדיקה שלנו לברר דבר זה וטרפה ויראה לי שאם הופחדה בידי שמים וראינו שנרתעה ואח"כ הופחדה בידי אדם אלא שלא ראינו שנרתעה מחמת זה אעפ"י שלא שחטוה אלא לאחר כמה ימים ונמצאת שצמקה תולין שבאה לה מחמת הפחד שבידי שמים כאשר עינינו הרואות שנרתעה מחמתו ובשרה אבל אם שחטו אחרת לפניה אעפ"י שלא ראינו שנרתעה יש להחמיר:

קס יראה לי שאם ידוע לנו בבהמה אחת שהופחדה בידי אדם כגון ששחטו אחרת לפניה או פחד אחר בידי אדם וראינו שנרתעה יש לחוש לה לבודקה אחר שחיטה שמא נצמקה הריאה (רז) ואם עבר ולא בדק הריאה רק מסרבות או בנדיים וטלאים ונאבדה הריאה טרם נתן לכו לעיין בה אם היא צמוקה יש להכשיר:

קסא כבר ביארנו שיש הפרש בין הופחדה בידי אדם להופחדה בידי שמים והופחדה בידי אדם הוא ששחטו אחרת לפני' (רז) ויראה לי שגם אם הבעיתה אדם בקולו וראינו שנרתעה היא בכלל הופחדה בידי אדם להחמיר:

קסב אם הופחדה בידי שאר בריות כגון ששמעה שאגת אריה וקול שחל או שראתה אריה ונרתעה מחמת זה או שרדף אחרי' אריה בפנינו (רח) יש להכשיר בהפ"מ ע"י בדיקה כמו בראינו שהופחדה טראיית ברק או קול רעם ויראה לי שאם נמצאת בהמה במקום שאין אנשים מצוים שם וגם אריות ושאר חיות הדורסים אין מצוים

בס"ק ע"כ דלף לשעה קלה ספק לומה הדם והיא כענין לימוק דהכא ולענ"ד אין ראי' דהתם הכי קים לנו לחז"ל בחרדה מסלקה הדמים משא"כ כאן וודאי דגם הרשב"א מודה דע"י כיבה ובהלה פתאומית יוכל להתחדש איזה מקרה בגוף אלא ברמוק הוא שהיה הריאה הפוכה כמו רגע מלהוהה ליבישה שבבר זה ארוך המשך זמן מה ונראה דגם הא"ז לא בא לאותבי מזה להרשב"א רק לסייע למה"ג) ופרש"י פחדא לבמה דאינ' וירא' כי הכא מפני פחד כרכוס כו' בעתותא בבהלות פתאום שהדם רותה לו שומע ונבהל מרפיא ולא"כ ה"נ י"ל דדוקא כה"ג שמתמין אחר' לפניה דהוי פחדא כמו פחד כרכוס לו ליסמיס משא"כ בעתותא שהבעיה אדם בקולו אפשר שאין ליתן עליה בשביל זה חומרא נמקה בידי אדם ועיין במגן אברהם סימן נ' ס"ק י"ד שהקשה על הב"י שכתב דלא בקולי בהי בעתותא דהכל לפי מה שהיא אדם הקשה מהך די"ד דחרדה מסלקה הדמים ולא אמרינן דלא בקולי ודוחק לחלק בין פחדא לבעתותא וכספר בית הלל בי"ד כתב בהג"ה מבן המהבר שמעב קוש' זו מפה קדוש המנ"א וכתב שאפשר שלא הקשה רק לחדד המלמידים שהרי מבואר בס"ם לחלק בין פחדא לבעתותא ע"ם וכאמה המנ"א הרגיש בחילוק הזה רק דס"ל שדוחק לחלק בכך ומ"מ אפשר דע"כ לא מהפכר להמנ"א לחלק בין פחדא לבעתותא אלא הכם דמ"ת קשה דאמת דלא בקולין בהי פחדא אמיה כמ"ש הב"י דלא בקולין בהי בעיתותא אמי להרשוי ומהבהוה ב"ה הוסיף ביאור בקושיא זו דלפי מ"ש הב"י דהכל לפי מה שהוא אדם ליכא דלא מרגעה כולי האי ה"נ נימא הכי נבי פחד וחרדה המסלקה הדמים ליכא נמי דלא פחדו כולי האי (ולפ"ג דבס"ם קאמר שחרדה מסלקה הדמים ולא מילקו בבעיות מ"מ מי ידמה החרדות זו לזו) ובכה ס"ל דאין לחלק בין פחדא לבעתותא מבא"כ לענין מידי לאמיה אפשר דשפיר ילפינן נבי ריאה מהתם דפחדא אמיה ומייכם הלחלוחים ועי"ז מלמתר בשר הריאה משא"כ בעיתותא וכן נראה מהערוך דענין נמקה הייט דבר העמיה ע"י יוכם הלחלוחים שבהב בערך אמה וז"ל בחולין ממקום שנמהן לימוק מקום שמהבוזן מד אמר מלמיה אמיה לי' פי' אמ"ל ליה נמרי חמיה' ומייבבי לדמים בגוו' כו' אלמא כל מלמתי מיבוטי היא בפרק החובל אמה ידו פירוש כגון אמהו בבור מיי והוא כגון נמקה שאיו יכול לעשות בה מלאכה כו' ע"ם וכן בערוך ערך כוון וקוון פירוש שהוא לשון אמיתה הרי מבואר דאמיה נ"כ לשון יוכם הוא וכגון נמקה ובכא אמרינן פחדא אמיה ובעיתותא מרפיא ואעפ"י שאין זה לא' נמוכה דשמא ים לחלק דדוקא לענין אמה דש נדה אמרינן הכי אבל לענין לימוק ויוכם הריאה אין לחלק בכך מ"מ זכר לדבר מיהא איכא דפחדא אמיה ולא בעיתותא וא"כ אפשר שזה שיטת בה"ג ודעימי' דנקטו ענין פחדא ולא בעיתותא אך דלכאורה מסמע מבה"ג דגם ע"י בעיתותא יכול להנמק הרי כאב בידי בריות ממאי הוה דחזה הרי לו שמעה קלי' וגם ממ"ם הפוסקים הנ"ל דבידי שמים הוי ממרלאים ברק וקול רעם משמע דלף בכה"ג דהוי בעיתותא' נמי מנמק על ידו ובכה"ג בידי אדם אינם חוזרים אינרא דאיכא לדחוי דלף בשמעה שלגה הרי פחדא מיקרי דלא המת ים לחלק דדוקא לענין אמה דש נדה אמרינן הכי אבל לענין לימוק ויוכם הריאה אין לחלק בכך מ"מ זכר לדבר מיהא דפחדא אמיה ולא בעיתותא וא"כ אפשר שזה שיטת בה"ג ודעימי' דנקטו ענין פחדא ולא בעיתותא אך דלכאורה מסמע מבה"ג דגם ע"י בעיתותא יכול להנמק הרי כאב בידי בריות ממאי הוה דחזה הרי לו שמעה קלי' וגם ממ"ם הפוסקים הנ"ל דבידי שמים הוי הפוסקים הנ"ל דבידי שמים הוי ממרלאים ברק וקול רעם משמע דלף בכה"ג דהוי בעיתותא' נמי מנמק על ידו ובכה"ג בידי אדם אינם חוזרים אינרא דאיכא לדחוי דלף בשמעה שלגה הרי פחדא מיקרי דלא המת ים לחלק דדוקא לענין אמה דש נדה אמרינן הכי אבל לענין לימוק ויוכם הריאה אין לחלק בכך מ"מ זכר לדבר מיהא דפחדא אמיה ולא בעיתותא וא"כ אפשר שזה שיטת בה"ג ודעימי' דנקטו ענין פחדא ולא בעיתותא אך דלכאורה מסמע מבה"ג דגם ע"י בעיתותא יכול להנמק הרי כאב בידי בריות ממאי הוה דחזה הרי לו שמעה קלי' וגם ממ"ם

דהיינו שוכרי דשיתא בכ"ב פרק הספינה אמר רבה"ה זימנא חדא הוה אזלינא במדברא כו' אך בכה"ג איתא רבה"ה אבבא הכנו דיכרי במדברא ומ"מ לענ"ד אינו נכון עכ"ת דס"ם דיהן אין רמ"ו לאפיה תימא דאכי' בכיה הסם עפי מ"מ מאן דאמא לן דהיכי דיכרי סם גדלו מבטן ומלידה דשמא במקום ישוב הם ובאוות נפשם אחפו רוח כפרם למוד מדבר ונקבו לנו נגרי בריאתא וא"ל דאמרינן כאן מאלו כאן הי' ז"ל שהדבר מצוי שבהמות הישוב ה' נשמטין לפעמים למקום מדבר וכדאמרינן בב"מ דף כ"ד אבוה דשמואל אבכה הנהו חמרי במדברא ואהדריבו לחרייהו כתב הגיבר ירמי שמא ע"ם וא"כ הכי נמי דכוותי' באומן שברחו ממקום הישוב למקום המדבר מיירי וא"ל אין ראי' כי ימצאהו באכן מדבר שבא לו בידי שמים אלא בריות דשמא הכבר בהיותם בישוב אחמו לפניהם ליזה בהמות וכה"ג ואז נכנסו הבילים יאחזום רעב ומקום ריאה שלהם ובכמו ובאו המדבר ונם איכא לאמר דאמ"ג דבמדבר לא שכיחי לינני מ"מ אפשר דהוי מסתבר אפי לחלות באדם תמוה בכמו חזיק דבעתותא דאדם איא חזק כ"כ עד דלא הדרא בריה א"כ כמו כן י"ל לענין לימוק נופי' כי כמה דלא בדק ים לחלות באדם ובהכי א"ם מה דנקט כמהני' חרותא בי"ם כמרה וחבותה דבידי אדם בראם אתה אמנה וגלגי' בזה הכלל דרי' פא"ע ועיין בים"ם ובת"ם בזה ולפי מ"ם י"ל הטעם דחרותה בי"ם ר"ל שהבדר ע"י בדיקה שהיא בי"ם בשרה כמ"ם הרשב"א שם לפרש כן ומתילה דכל אלא מתבדר שהיא בי"ם כמרפה ודאים דיינין לה ואמרינן דאפשר לימוק בידי אדם שיא לא לך מדברי הרשב"א מבואר דאפשר שקול הוא וי"ל דדוקא לענין דלא הדרא בריה בידי אדם גרע משא"כ לענין הלימוק נופי' שכיח בתרי' מצמצם בידי שמים כמו בידי אדם ועיין בפ"ת כתב לדחות ראיית הפרי"ח דאיכא למימר דאפשר מחמת אדם בשרלוהו עקה אותה א"ג כדאמרן לקמייתא פתחו אחרים דקיימין אתה דיהנו ולא כולהו תשבח דאנמיק ועל הנהו דאנמיק שאל אף לפי מ"ם הרשב"א דמן אפשר לאנמיק לפוס בעתא דאולי לא אתם לנו אלא לאחר זמן ועיין מ"ם בזה בביאור לסמ"ז ועיין בת"ם ובפ"ת מ"ם בטעם המחמירין ומ"ם בק"ם בזה ועיין בספרי הבודקים נתנו סי' על למקום בי"ם יראת ד' שהוהב ועל בידי אדם כי רבה רעת האדם ואא"ז דמ"ל הוסיף לסמן על הסכבר בדיות אחרי ד' ילנו כאחרי יבנ ולדיעה העלה אא"ז בת"ם דעל"פ בפ"מ בבדיקה מתבארת אף לדידן וכן דעת הפ"ת כאא"ז בשיטת הראשונים ע"ם ומתוך דברי כל הפוסקים לענ"ל נמדנו הביאה דלא שכיחי אינני אתם מלון במצוי אסי' בידי שמים ובסר בלא בדיקה ולמאן דחיים לסמרוף בידי אדם בריות צריכה בדיקה אם לא במקום דלא שכיחי אריות ואדר חיות הדורסים ואין לחלות רק בידי שמים לבד אלא אצריך לידע שנדלו שם במקום הזה דאל"כ אאא"כ באו למקום הזה ובכבר כתבתי דלא אמרינן בכה"ג כאן נמצא כאן הי' מאי דלסילוף עבידי ונעיש ונדיש ממקום למקום לא שייך זה ומאי שעמא הגולדים אין לסם חזקה וה"ע אמרינן דמתמקום ישוב באו כשובדת לאבה דשמואל בב"מ וא"ל דאפילו נדלו במקום הזה יב"ת מ"מ לא אמרינן דע"כ לא נמק' קודם לזתן הזה שהרי הי' אח"כ יב"ת ומקום הזה לא שכיחי אינני ומתילא דבי"ם היא דז"ל דבאמת אין הפחד שפחד' בידי אדם עיקר הבריות רק שבלולם היא לבוא לידי לימוק ומ"ז שפחד' היא מתנועו והולך על אחרי הריאה לגדר נמק ואז הי' נעש' מרפה וכמבואר מדברי הרשב"א שהיה לומקת לשעתה וא"כ אף אם שהי' שם כמדבר יב"ת מ"מ י"ל שפחד היה' קודם לזה בהיה' במקום ישוב והיה בידי אדם וזה מקרוב שהגיע לנד' למקום ושדין אין יב"ת מיום שנמקה ומ"ם בפנים דבתקום דלא שכיחי לינני ושכיחי אחר בריות כשר ע"י בדיקה אע"ג דלא חוזק מרחבא' כך שנוב מדברי הפוסקים הנ"ל ואע"ג דלא מבארינן בחזקן מרחבא ע"י אחר בריות כ"א בהפ"מ ע"י בדיקה כמ"ם בשמ"ח וכ"כ בפנים אחר שהם דמיירי במקום ישוב הלכה לספיקו שמא בידי אדם רק דמקלינן אחמת בחזקן מרחבא ע"י אחר בריות א"כ צריך הפ"מ דוקא כיון דהלכה מאן דאחר בשאר בריות בידי אדם מבא"כ בזה אאין רגל אדם מצוי שם וא"כ אין כאן רק ספק שבא בידי שמים וכשהה לכ"ע ואפילו אח"ל שהא בידי אחר בריות לדעת הראשונים כמ"ם בבדיקה מתבארה בת"ם אא"ז הפ"ת והסוברים דבדיק' לא מהני כמו בידי אדם מ"מ בזה שליכה ודאי בידי בריות דאפשר שבא בי"ם אז מה שחזרת ע"י בדיקה מבבר לנו שבא בי"ם ובזה שפיר ים לסמו' על בדיקה שלנו ולכן ים להבטיר בזה אף בלא הפ"מ : (רש) שהי זה כאלו · הפר"ח הביא דברי הרמב"ם בפירוש המשנה דע"י תולי מיקרי בי"ם ושוב כתב ש"ל הרמב"ם שם לפיסמו דס"ל לענין פלוג דבא דע"י תולי מיקרי בי"ם אבל לדעת הראב"ם שם דלקי' ע"י תולי מביא בידי אדם א"כ הכ"ה כאן ואא"ז בפ"ם דהם זה וכתב דגם הראב"ם מודה כאן כיון דגוף הסבמה היא החולי והו"ל בבידי הבריות אז בי"ם והפלמי כ' ג"כ הראב"ם מודה כאן דהם החילוק בין בידי אדם לבי"ם היא מנזירת הכתוב משא"כ כאן הבבל אלי לי הדמה בריא ודוחק לומר כיון דמיונו בפנו' הכא דלהראב"ם ע"י תולי מיקרי בידי אדם ה"ה כאן כו' ע"ם והדבר פשוט שטוב' הפר"ח כן היא מדחזינן לראב"ם שהמאת הולך ע"י תולי בפ"ד בידי אדם א"כ גם לענין אמקה בבלל בידי אדם היא גם יש לחמוה על מ"ם בפנימי אם לבעיתם הר"ן בדיקה מהני אף בידי אדם וזהו לסוך מתה שמבואר בדברי הר"ן להדיא דבידעינן הבריא בידי אדם

מצויים שם ושחטוה ונמצא שצמקה הריאה תולין במצוי שבא בידי שמים ובשרה בלא בדיקה והוא שידוע שנדלה במקום הזה מלידה מבטן ואין מחזיקין איסור שבא בא במשך הזמן למקום ישוב או אנשים באו לשם והפחידוה אבל אם אין ידוע שהיתה שם משנולדה אעפ"י שידוע שהית' במקום זה יב"ח או יותר עד שנשחטה אין זה מועיל וחוששין שבא הופחד כבר בהיותה במקום שיש אנשים ואח"כ באה לכאן ואם נדלה במקום שאין אנשים אלא שמצויים שם ארויות ושאר חיות הדורסים ונמצא שצמקה בשרה ע"י בדיקה אעפ"י שלא ראינו שהופחדה :

קסג אם מעצמה נולד בה חולי המפחידה בלי סיבה (רש) הרי זה כאלו בא לה בידי שמים אבל אם אירע לה חולי ע"י גרמת אדם בנון שהלעיטה דבר הנורם לה חולי יש לחוש להחמיר באלו הופחדה בידי אדם :

קסד אם רדפה אדם לראשי צוקין ויראה שתפול ובדומה או שהופחדה ע"י אדם ולא ידעה מאין בא לה כנון שירה בקנה שריפה המשמיע קול גדול ולא ראתה ממי יצא הקול (רי) בכל זה יש להחמיר כהובעתה בידי אדם ואם אדם שיסה בה את הכלב ג"כ הרי זה כבידי אדם (ריא) וג"ל שאין להחמיר בזה כ"א בכלב של ציידן שלפעמים אפשר שנושך וממית ויודעת בנפשה שלא תעצור כח נגדו אבל בס"ת כלבים אעפ"י שהיא נרתעת מחמתו אין החרדה גדולה כ"כ ובשרה על ידי בדיקה אם ראינו פעם א' שנרתעה גם כן בידי שמים :

קסה יראה לי שזה שאמרנו שאם הופחדה בידי שאר בריות תולין בהם להקל בהפ"מ (ריב) אין הפרש בין אם הוא מחמת שאנת ארי וקול שחל או שאר חיות הדורסים ונושכין וממיתין

מין שבדיקה מועלת ולענ"ד דלא [illegible] מולי המפחידה דתלי"ב מין לחלות שלימוק בחולי זה וכמ"ם אא"ז אין זה עין להאות דפ"ד דהסם סכל חלוי בכריתם הגיד לו שבלים ע"י מי נעשם וכזה פליגי הרמב"ם והרא"ם במחמת חולי דמר מדמי לה כאלו נכרתו בידי אדם ומר מדמי לה לבידי שמים אבל כאן הנפ"י בשלימוק בא מחמת חולי זה שמפחידה צריכין לנו לשום עין על החחלת חולי זה מאין בא אחם בא החולי מחליה בלי סם כלל אפשר בסות חלוי בפלוגתא הרמב"ם והרא"ם אבל אם החחלת החולי בא מחמת רעם וברק ועי"ז עולד בה חולי המפחידה פשיטא שהלימוק, ע"ז בי"ם מיקרי וכן אם החחלת חולי זה בא ע"י בעתות דאדם בידי אדם מיקרי וא"כ מאן מפיס אם חולי זה בא מהחילתו בידי אדם לו בי"ם ובספיקא אין סומכין על הבדיקה ומ"מ נראה לדעת להחיר גם בזה ע"י בדיקה כיון דאיכא לאימר שהחלתו בי"ם ואפילו אח"ל שבא מחלוי בלי סיבה כלל לדעת הרמב"ם ג"כ בידי שמים מיקרי והכריע דבריו בדברים בים"ם ביבמות מדברי רש"י וסמ"ג וכתב שכן דעת סידוש לגמ' ג"כ וכ"כ הכ"ח ומשמע שכן דעת הכ"ם ג"כ ובתשובה אחת בעניין פ"ד הבאתי מהא"ת שבות יעקב ח"ג שכ"כ בשם ספר מלבושי יו"ט כ"א בחיבר הגאון בעל מושפות יום טוב בשעיקר כדעת הרמב"ם וכיון שלא אם נאמר דלהרא"ם חולי מחמת עצמו בכלל בידי אדם הוא מ"מ בזה שפיר מהני בדיקה אף לדידי' הבדיקה מבלרת בחולי זו בא לה ע"י בעתותא בי"ם דבזה וודאי הדרא בריא וספר"ח נופי' כתב ג"כ דלדעת העיקר הרמב"ם דבי"ם מיקרי ואא"ז ס"ל הרא"ם מודה כאן דע"י חולי כבידי אדם בריות אז בידי שמים הילכך אין להחמיר בזה ולאיתי בספר הפלאה למשה דק"ח שבתב וג"ל דע"י חולי הוי כבידי אדם כמו בפ"ד בא"ם"ע ואף לרמב"ם שם דחבי"ב בי"ם הוינו מבוס דבעינן שיהא נעשה מעשה בגוף אבר הזרע בריאה אז פליעה ולדידיה אפילו אם הסחילו אדם ונסחרם כבר אבל הכא לכ"ע הוי בידי אדם וג"ע וע"ל סימן מ"ד סעיף ה' עכ"ל וגלעג"ד שהדין עמו בזה דאין מגידון הרמב"ם ראי' לכאן אלא דמ"מ ים ראי' כיון דחזינן דהחם קחני בי"ם וכללו בזה ג"כ ע"י חולי ממילא דה"ה כאן דע"י חולי בכלל בי"ם היא ואע"ג דאם נסחרם ע"י פחד בידי אדם ג"כ בבר החם לא מיירי מזה אלא מיירי מבריאה אז פליעה מעשה בחיבר הזרע וכזה מחלק בין בי"ם לבידי אדם וגלגל מחמת חולי בלשון בידי שמים להרמב"ם ואם ראינו באדם גרם לה החולי ע"י שהלעיטה אחה דבר כתב בשמ"ח להחמיר ועיין בפ"ם שם : (רי) בכל זה · כ"כ בשמ"ח וכן נלענ"ד דאפשר דזה מחיר מפי מהבעיתה אדם קונו שבתבתי לעיל בשם רש"י דעמקה עי"ז הוהם י"ל הוי בעתותא לבד כיון שעיקר רוחות בזה המבעיתם הלך לדרכו וכמ"ם שם מבא"כ בזה אלא ידעה מי הוא זה ואיתא הוא הנבעים ומרגיז הארץ לזאת יחרד לבבה והוא בכלל פחד דגרע כמ"ם שם : (ריא) וג"ל שאין להחמיר · כ"כ בשמ"ח ובפ"ם שם כתב הטעם שיראה היא מפני שאדם אלא יגרם בה הזיק בה אמיתי ע"ם ולפי זה אף אם ראינו פעם אחת שנרתעה בי"ם אין תועיל ולענ"ד י"ל דדוקא היכא דאיה לה בעתותא מחיות הטובות וממיתות כגון שאנת אריי' או שאר חיות הדורסים כמ"ם בפ"ק שאח"ז שאומת מות שלא עלי' מבא"כ בסיסה בה את הכלב שאעפ"י שהיא נרתעה אין בכך כלום כי אם אמנם בהדה פחד לא הי' אחר ואיתה מות רק נשיכה של כלב ונער לבד ואין חרדתה מרובה כ"כ וגם כי לפעמים היא מתחזקת בדעתה לעמוד על נפשה להלחם בו ולכן ע"ע אם ים לדונה בהופחדה בידי אדם ואע"ג דרש"י מפרש שהבעיתה אדם בקולו אע"ג שנראה שגם בזה אין לה פחד מיתה ע"ל לומר הטעם כמ"ם אא"ז והבאתי בפ"ק שאח"ז מהות הכתיב ומורלאכם ותחכם כו' מבא"כ בסיסו הכלב אעפ"י הטעם ע"י נרמה אדם מ"מ הרי נוף הטעון שבעיתה ומפחידה עדי' הרואות שאינו נדול כ"כ ולכן נראה להקל בזה אם ראינו פ"א שנרתעה בי"ם ג"כ ואחמר דאא"ז מיירי בכלבי' של ציידן שהוכן וממיתין וכחות הדורסים המי : (ריב) אין הפרש בהפ"ם ס"ק ע"ח כתב דאפשר דטעמא דע"י אדם לא הדרי בריא מהות הנזירה המלך היא כדבריו ומורלאכם ותחכם ולפי"ז לכאורה י"ל דהיינו טעמא דרבנן דס"ל דשאר בריות לא דמי לבידי אדם אלא לפי מ"ם רש"י בידי שאר בריות כגון שאנת אריי' וכ"כ לענ"ד בשם הא"ג א"כ לכאורה היה מסתבר שגם פחד הזה נדול מאוד שהרי מקבא כתב אריה שאנת מי לא יירא ואפ"ה פליני רבנן ואפשר דס"ל כהא דאמר בחולין ס"ל קיסר לריב"ח אלקיכון כאריה מהיל דכתיב אריה שאג מי לא נבא אמי כי אריה מהיל אלא כאריה דבי עילאי כו' אא"כ י"ל דס"ל דסמ"ל אריה אין אימתו מומלת על הבריות כ"כ עד שהמתק מחמת זה בחופן דלא הדרא בריא ומ"מ שפיר תולין בו שמתקה עכ"ל ידו ונראה אדרי לאו דוקא אלא ס"ה כל חיות הדורסים אם ראוי שנרתעה מעטו תולין בו להבטיר בספ"מ ע"י בדיקה כמש"ל ובאמתי בבדרי ופליתי ס"ק כ"ה כתב וז"ל קול אדרי' רבים מומרים לא שכיח בגלילה אינוהא עכ"ל נראה מזה דקול אדרי' דוקא היא דאל"כ פשיטא דשכיח מוכא חזה הסדה כגון דוב שכול וחזב ערבות וכדומה ולענ"ד פשוט לאדרי' לאו דוקא וכמ"ם אבל אם נבח בה כלב וכדומה אחן בהסיכתו כדי להמיתם רק לעברא בעינתא נראה דלא הליגן בזה כמ"ם בפ"ק שלפני זה דאף להחמיר לא תליגן כי' ומכ"ם להקל ואף דהרשב"ם נקט בלישנא בידי כל הבריות ר"ל לוחן שאיתתן מומ' על הבסמה שם בה כדי להמיתם ולא לחנם פירש"י אחת אדרי' וקול שחל וכ"כ בס"ג ושאר חיות הדורסים

לחנות

להאריכו דדוקא בפחד כה"ג מיירי הכ' בגלעו"ד : (ריב"ן) וירלה לי"ר בשמ"ח סעיף למ"ד תליגא בשם גרסי לה ובחי' לא הוי הדרא ועיין לעיל ס"ק ומזה מבואר דיש להחמיר בזה אף בדיעבד ולענ"ד ל"ע כיון דאנן בלא"ה לא מקילינן להכשיר ע"י בדיקה כ"א היכא דחזינן שנרתעה בי"ש וחרי הרבה אחרונים להכשיר בלא בדיקה ובשאר פוסקים לא נתבאר בפירוש רק הרשב"א נתפתק בזה וא"כ אפ"ש שיש להחמיר בלא הכשיר בזה כ"א ע"י בדיקה כמ"ש בה"ש דמשמע מדברי הרמב"ם והרא"ש והטור דגם בכה"ג צריך בדיקה מ"מ אין להחמיר כולי האי לומר שלא הוציל הבדיקה אם בא בחמין פ"א אז בקרים שהרי אפשר לומר דהא דנקט בש"ס פוסרין עצה מוכח קמ"ל וכיון דבלא"ה דעת הא"ר בספר אפי הרבה אפשר ח"ל לנקל כל החזינן דהדרי אם אין רגלים לדבר שבא ממחם אדם וכמש"ל בש"ק קי"ח ע"פ בזה שנראה שבא בי"ש אין להחמיר ומה"ם אם באה פעם א' בקרים ביעות בהתה מתפשטת הש"ס וכן נראה מדברי הרמב"ם טרך הבדיקה כך היא וכמש"ל ובק"ש פשיטא שאין לחוש כלל מה שהיה זמן בחוכם אי הדרא אח"כ ע"י פוסרין ומ"מ לא מלאני לבי לנקל במקום אחא"ר מחמיר אך במקום הספק אפשר גם היא מודה שיש לנקל ונדונה מזו כ"ל לנקל במקום הש"מ אף אם נאמרה בלא בדיקה כלל ולסמוך על דברי הר"ן ומהרש"ל וכמ"ז ופר"ח בסמכימי' לדעתו בזה ואע"ג שהרשב"א היה הדברי' בספק אפשר הרשב"א לא מייריאנא אם יש לסכסיכים בלא בדיקה אעפ"י שהיא לפיגו ואפשר בבדיקה כיון דהיכא לאיתלי שהוא כי' וכמו הדליקבאלא ובהיא דבמחא ואפי' בדיקה ע"י הקפה לבהוכי לא צריך ולכאבב דדילמא כאן אמי דודאי מחיי' לאמקה אך לא מסתבר כן מדבריו דסיים הה והו"ל ספיקא דאוריתא ולאומרא גם מש"ם שם לפרש מתני' דתרוחה כי"ש הייב בתבבר ע"י בדיקה שהוא כי"ש מבטע ג"כ דאם לא נתבבר מרבה מספק ומ"מ מ"ש הפר"ח ואח"ז מדברי הש' והרמב"ם והרא"ם והרשב"א בה"ש וסטור מבטע דלא כהר"ן לענ"ד אין ראי' שעיקר ממשעות מדבריהם לפי שבאמנו על מחיטין מגא ידעינן כו' ולפי מ"ש י"ל דודאי ס"ל כהרשב"א דכיון שזו ודאי שמחיים אי"ה ולא אמי לבא דאלינן בזאב ובהיא דמבחא בשאחר' והלבך ודאי דעריכה בדיקה כל היכא דאיכא קמן למבדקה מטא"כ היכא בתחבה אי נתחבה עד שא"א לבדוק אותה אפיר אמכיון לאחיר כיון דאיכא לאיתלי בהיתרא אולין בתרי להקל וכן מבואר בה"ש סימן כ"ט לענין ספק הקול לשיטת החוספ' מוקמינן אחזקה ומ"מ אם איתא קמן צריך לבדוקי ע"ם והלבך אפיר כתב על דינא דמתניתין מגא ידעינן דהא בהרה בלא בדיקה כלל מסתע ומ"כ מה בכך דאאחר דמייני מגא שראינו שנרתעה בי"ש מ"מ איכא לבדוקי ע"י בדיקה ולבך כתב רש"י דבגמר' מפרש האיך יוודע כו' ול"ל דהא דבי"ש פיגומו שנתבבר לו שהיא בי"ש ע"י בדיקה ולא איכא לאיתלי בתרי שהיא בי"ש מהא לא קמייני דהיכא לבדוקי ולא איכא לבדוקי אע"ג דודאי רישומא דמחיים היא מ"מ כיון דהא קמן שנרתעה משחר בי"ש אולין בתרי שבא לא מחתה זה וא"כ כיון דהר"ן והאחרונים עמו אחרינו להכשיר אף בלא בדיקה ומדברי אחר פוסקים אין הוכחה עכ"פ לענין אם לא אפשר בבדיקה והרשב"א לא החליט לאיסור אין להחמיר בהש"מ ועיין בבכה"ג אות ל"ד שראה מדעתו הר"ן וכ' שכן פסקו כל האחרונים וכ"כ הרשד"ם ובמשפטי שמואל כ' שכן דעת הרמב"ם (ובאמת הפר"ח ואח"ז כתבו ממשמעות לשון הרמב"ם לכאורה כמ"ש) ונם דעת הבכה"ג שם אף אם הרשב"א מודה בחזינן שנרתעה אך דבבר בחבתי בה"ק קי"ז אין נראה כן מדברי הרשב"א דעקר במלתא אף הרף מרי אחרי' ע"ש ועיין שם בבכה"ג אות ק"ג מדעתו לפרש מ"ש הרמ"א ואם נראה שבא לה בידי אדם אין לבשיר בלא בדיקה וכדי לצאת י"ח סברת הרשב"א ז"ל דבבכה"ג צריך בדיקה היינו שאינו ברור מודאי וכמו בודאי שמשמעה קול רעש וכיוצא אלא שלא ראינו שבשלה ונרתעה ובא אף רש"ל מודה שצריכה בדיקה מש"כ אם ראינו שנרתעה אף רמ"א מודה דבשרה בלא בדיקה וכתב שכן נראה מסלבות שכתב מיהו אם הדעה טעה הרבה שבא לה בי"ש כו' ע"ש ובמעמי' מזל דם"ל דגם לרשב"א אם ראינו שנרתעה ודאי דבי"ש היא וכבר כתבתי מלענ"ד ז"ל וכן מבואר מדבריו ע"ז ופר"ח ואח"ז ומ"ש בבכה"ג אות ל"ד דאל"כ בי"ש סאוך מבחתה לה והיא קשיית הפוסקים הל"ל כבר כתב בה"ש דמבחתה לה בידעו בבני אלא הופחדה מעולם בידי אדם אלא שכתב מדבר רחוק הוא לידע ולענ"ד לא כתוקה היא לפי מש"ל מדברי הפר"ח ובבכה"ג ואח"ז בהבאו דיבכי דאשבת במדבר ע"ש ולענ"ד דגם הרשב"א לעפ"י שמסתפק בכאן מ"מ במקו' אחר מפשיט פשיטא לי' דאולין בבה"ג שהרי שם בחזרתו דף ל"ו כתב לפשיט דעת הגאוני' כאוסרין אף בזין יודע בשאלו לאור שאם תאחר דמוחר לפי שיש שעיין באיכרי' לעיסי' מן הסולגות אם מחמת חולי א"כ אף בשפלה אתה להקל כמו דחזינן בזאב כו' אלא ע"כ דשיטי זה אין מנוי בבני מעיים אלא ע"י אחור וכל שמלא חוסנה לו ובהה"א דל"א ביאר יותר דאע"ב דהתם בזאב ודאי דעבחא איכא מידי לאיתלי אתם הוא דאיכא מידי דפוסל עכ"פ אי איתא מחיים דבשאר אבל שבא דליכא מידי דפוסל דהא יוקרא לא פסיל ואפילו מחיים אם היא מחמת הולדות אי חולי אחר א"כ אפילו ליכא מידי לאיתלי בי' כיון דלאו מידי דפסי' הוא עכ"פ אל"ל, אלא ודאי יוקרא כו' עלאה דמיבחתא היא כו' עכ"ל ונראה ביאור דבריו דמדברי הו להדדי אע"ג דהסכה אדרבה כיון שאפשר לאור הרי איכא לאיתלי בהיתרא אך שהדבר כיון שהדבר יודע שיבא בעצמים מחמת הולדה אי חולי אחר בא בכך בראיה שאפשר לאור שם מקום לחלוק בהיתר כמו בסימר מ"מ אדדי הספק אקולין הם שהרי כן יוכל להיות אלא יהא יוקרא זה מהולדות הרור ומה כמי בכך דאיכא לאיתלי

וממיתין כגון דוב שבול וזאב ערבות וכדומה בל שראינו שנרתעה מפניה' אבל אם נבח בה כלב וכדומה שאין בנשיכתו כדי להמית רק כאב וצער בלבד אעפ"י שראינו שנרתעה אין תולין הצמוק בזה והרי זה כלא נודע אם בא לה בי"ש או בידי אדם שאין סומכין על הבדיקה שלנו :

קסו אם נראה שנרתעה מחמת פחד בי"ש ושחטוה אחר יום או יומים ונמצא שצמקה הריאה וטרם שנברקה בפושרין כמו שנתבאר הובאה במים חמים או במים קרים זמן מה שוב אין מועיל לה בדיקה (ריב"ן) ויראה לי להקל בזה במקום הפסד מרובה ואם נאבדה הריאה קודם שנברקה בפושרין יש להקל במקום הפ"ם לתלות שהיא בי"ש כיון שראינו שנרתעה מפחד בי"ש ובמקום שנהגו להקל אף בלא הפסד כלל אין לחוות בידם כי יש להם על מה שיסמכו (ריד) ומ"מ אין לנהוג להכשיר לכתחילה בלא בדיקה אף שראינו שנרתעה לפני זמן מה בידי שמים :

קסז יראה לי שאם הופחדה בהמה בידי אדם ונרתעה ואחר זמן מה שחטוה ונמצא שצמקה הריאה שלה יש לאסור החלב והגבינות שנעשה מבהמה זו (רטו) מיום שראינו שהופחדה ונרתעה עד עתה אבל אם עברו יותר מיב"ח מיום שהופחדה עד שעת שחיטה יש להתיר כל החלב והגבינות שעד שעת שחיטה כמו שנתבאר בסי' פ"א בדין חלב מבהמה שנמצאת טרפה :

קסח במקום שהיא מותרת בשחוזרה לבריתה ע"י הנחה בפושרין מעת לעת אפילו לא חזרה כולה רק רובה בלבד הרי

בזאב ובידא דעבחתא שהוא גד סימר כמו כן יוכל להיות בנעשה קודם שחיטה (ועיין לעיל מבחבתי בשם מהר"מ מלבלין בטעם דבקבים דקודם שחיטה לא אכיח והרשב"א לא ס"ל הכי ואפ"ה תליגן בחזקה דרוב בשרות וה"ה בזה ולפי"ז ע"כ הרשב"א לא ס"ל לחלק בין הישותא דולאי קודם שחיטה כגון שהוא דיקות בבני מעים להא דאולין בזאב כיון דאיכא לאיתלי דהאי יוקרא לא פסול לפי שהיא מהולדה א"כ ק"ו הדברים כאן בצמקה ? דלא גרע מיוקרא בכבד ועפ"ז לאור דם"ל לרשב"א דאי לאו דהך שיטי מלחא רחיקתא היא שיהי' מהולד' אי מחולי הו' תליגן ביה אע"ג דודאי שיטי דמחיי' הו' ראינו שנפלי לאו' וכ"ם כאן דמה שהופחדה בי"ם עיינו הרחוק ובידי אדם לא ראינו שהופחד' ואיה לן לאוקמי' בחזקה היתר ואפשר לומר דהרשב"א כאן ס"ל נ"כ מדחזינן דלא מכשיר בלא בדיק' ואעפ"י שהו' שפר שקו' אם היא בידי אדם והוה לן לאוקמי' בחזקה דרוב בשרות וע"כ לומר כיון דודאי מחיים לצמקה אפי' משחבר להלוה שנא ע"י הבדה בידי אדם וכמש"ל בי"ל כן ולהלך אף בראינו שהופחדה בי"ם ליה לן בחזקה דרוב בשרות ובהיכא דאיכא אדם אפי' בלא ראינו שנרתעה אלא

שלשתה לתקן וכ"כ בכמה ג"ר נראה שם לאסור החלב והגבינות למפרע דהא אין אסרינן לבהמה זו משום דאמרינן דמחמת פחד זה צמקה וא"כ נהי שאם נמצא שלא צמקה אין הפחד הזה אוסר אותה מ"מ בשעתא מיהת צמקה איגלאי מלתא למפרע שמאז הורע כוחה וכיון שאפשר שאז מיהא צמקה יש להסריף חלבה מאז ועד עתה שהרי בלא"ה לדעת התוספות בכל מריפות יש לאסור למפרע משום דהוי חזקה שלא נתקרר' ואף דאמר קי"ל כמ"ש הרשב"א והרא"ש דאיכא חזק' מכח רובא דרוב כשרות מ"מ בזו שעתה מחלה לנו דאיתרעי לה רובא בשעה שהופחד' והיה נתפשרי שצמוק ריאה שלה אז כמ"ש אא"ז שלפעמים הכע"ה מתקלקל כמו רגע עד לאין מרפא ממילא תוספין לזה ומרפה וכבר כתבתי לעיל שלפנ"ד שהשמש ידעינו בה שהופחדה יש לבדוק הריאה מתחת צמקה ואף שכתבתי לתקל בדיעבד אם לא בדק אחרי החם אחין יזוע לנו אם היכה הפחד עשה בה רושם לא מחזקינן איסורא משא"כ זה שאנו רואין שצמקה ע"י פחד זה תושבין שנא צמקה מיהא וכבר כתבתי לעיל ס"ק ר"ד דאפשר דאף הרשב"א מודה בהופחדה בידי אדם אפשר שהיה צמקה מיד אך בימ"ש כתב הש"ס בהובעתה בידי אדם ושתנות מיד אמרינן דלשעה קלה לא צמקה כ"כ וכן נראה מספר"ח ומ"מ נראה אין להקל בזה אם לא שיש יותר מי"ב תודש מיום שהופחדה עד שעת שחיטה שא"א לומר שצמקה איכא כיון דהא חזינן דחיי' י"ב חודש אח"כ וע"כ שלא צמקה אלא אח"כ ואע"ג דאיגלאי מילתא שמאז היתה חזקה רופפת בידינו שהרי איכא הפחד גרם לה שהתרפה מ"מ לא מבעלינן החזקה בשביל זה אין הפחד מעכיב ואין לו דהיא נופלת קבלת כיון דחזינן שע"י הפחד הזה היתה מהמעה והולך עד שנתרפה א"כ נימא שבאמת איכא מרפא וכמו שמצינו בחסרון בגולגלת שמרפא משום שסוף הקרום ליפסק או בסרכא שלא כשהרן לשעת המוש' ושד כמה דוכתי וא"כ החלב והגבינות שנעשה הפחד יהיה אסורות מהאי טעמא ואע"ג שי"ל כיון שהתחה י"כ חודש דאיגלאי מלתא דלאו מפחד זה צמקה דאל"כ לא היתה חי' יב"ח מעשה זו ואף נוף הבהמה ראוי לטהר ע"י בדיקה אם הופחדה ג"כ בי"ש שאז תולין בזה ולא בפחד בידי אדם שהי' קודם יב"ח ויין בי"ש סימן פ' וכשפתי דעת סימן לח"ד ולפי"ז אם לא עברו יב"ח משעה שהופחדה החלב והגבינות אסורין אף לדעת הרשב"א דלעיל משום דאמרינן איגלאי מלתא דמשעה שהופחדה מרפא היא שהיתה עתידה ליצמוק אבל לעה"ד ז"א דודאי אין מדמין בטריפות ואע"ג דבעלמא מטרפינן משום שסופו ליעקב היכא דאיתמר איתמר וכאן י"ל דאולי בתוך הזמן קודם שצמקה עדיין הי' אפשר להעלות לה תרוכה ע"י סמתרי וכדומה שלא הצמק רק עתה שבאה לידי צימוק שוב אין לה רפואה כלל וא"כ עיקר הטריפות מטע' הצימוק ומ"מ אם שהתה יב"ח משעה הפחד ע"כ שלא צמקה מיכף אמרינן שלא צמקה אלא סמוך לשחיטה ויין בשפתי דעת סימן פ"א ס"ק ד' דלעמן בהמה שהיה מגעגעת בראשה וקוכין שוויגל ואח"כ שחט ונמצא מיס בראשה ואין המוח מקיף שמבואר מדבריו שהחלב שאחר יב"ח ודאי אסור ואעפ"י שי"ל שהיה מקיף מוח עד שעה שחיטה וסמוך לשחיטה ממש מהמוח והי' למיס מ"מ אסור כיון שהריעותא זו בחיי' הי' והי' אפשר שמשעה הריעותא לא הי' מוח מקיף ע"ש ואע"ג דשם מיירי שהגעגוע בראשה הי' קודם יב"ח ואפ"ה פשיטא לי' לאסור מה שבהוך יב"ח ולא אמרינן דכיון דע"כ בתחילה הגעגוע הי' המוח מקיף שהרי חי' אח"כ יב"ח א"ל שהי' כן עד סמוך לשחיטה וכמ"ש כאן מ"מ י"ל דריעותא דגעגוע אחי שהיא עצמו מגלה לנו שיש מיס בראש ואסורא לה רובא ואסורא בלא בדיקה כמבואר בס"ז סימן ל"ח משא"כ כאן: (רשז) ס"ז מותרת·בשמ"ח שעיף למ"ד בענין הבדיקה בטטרין כתב אם עי"ז אחזור להיות כשאר כל ריאות בידי שמיה היא וכברה ואם עדיין נשאר בה קצת צימוק עדיף עכ"ל ומשפטא לי אם הכוונה מ"ש נשאר קצת צימוק ר"ל שאינה עדיין כשאר ריאות אלא אע"פ שעתי יש בה לתלותה קצת מ"מ עדיין מרגישין בה קצת צימוק ונמר כן ממ"ש הרמב"ם וש"ע אם חזרה לברייה' כו' ונשמ"ך כתב שנראה הכתב' איזה קרוי חזרה לברייה' והילוך כל שאינו ממש כשאר ריאות אע"פ שאפשר שמעשה צימוק זה נלבד לא היינו מעריפין אותה מעיקרא מ"מ כיון שקודם הנתה' בטטרין היתה צמוקה ממש צריכ' היא להחזר לברייתה ממש שלא היה צמוק' כלל דאל"כ י"ל שמקל' לתלותה גרם הטרים בטטרין ות"מ צמוק' היא וכעין זה דעת מקצת פוסקים בסימן ל"ח שנראה פטולה החוזר ע"י נפיחה לריאה לחזור למרא' ריאה דוקא ולא מהני מה שחוזר לצורתה הטוהר ע"ש ולפי"ז אם לא חזרה לא הריאה לברייתה רק רובא אז חני' לבד כשר שזה סימן לדבר שהצימוק היה בי"ש ואעפ"י דמקיאה לא הדרא ליה לן בה אז שמא פירות דברי אא"ז שאם נשאר קצת מקום בריאה שלא חזר לברייתו מרפה וטופו חמור מחתלתו דאע"ג דבהתלה צימוק במקצת הריאה כשר מ"מ בטופו כשחוזר ע"י בדיקה אפילו במקצתו פוסל ומשמעות לשונו כפירוש הרשאון ולפי"ז לא תצטו ביאור בדבריו היכא דלא חזרה כולה רק רובה אז חני' אמנם בפרי תואר ס"ק כ"ו כתב אבא דאמקה כולה זה דעת כל הפוסקים וכפי"ז אין ה"ל היכא דאמקה כולה ושנו לה בדיקה במה והדר ברית רובא אז חני' כשהה והדרה בה עדיפא מצימוק חני' דיניה עליו ריעו חני' דאמקה והדר ש"מ דבידי שמים היא דאמקה וכשהה והגם דלא הדרה כולה במים אי הוה מ' הבשמה הוי ברית דאין המים עושים בריאה כאשר שיהה חי' ואולי דמאי דאמר מעריפין אי לא הדר ברית אינו אלא מספק אבל אי הוה ידעינן דודאי בי"ש הוא הגם דלא הדר ברית ע"י מים אין מעריפין דהדר ברית ע"י הוה הטבעת הבריאות וא"ש הג"א בשם הה"ג דהיכא דאמקה אותה אחת מעימין אותה במים הוי ברית דאין המים עושים בריאה כאשר שיהה חי' ואולי דמאי דאמר מעריפין אי לא הדר ברית אינו אלא מספק אבל אי הוה ידעינן דודאי בי"ש הוא הגם דלא הדר ברית ע"י מים אין מעריפין דהדר ברית ע"י הוה הטבעת הבריאות וא"ש הג"א בשם הה"ג דהיכא דאמקה אותה אחת מעימין אותה במים הוי ברית דאין המים עושים בריאה כאשר שיהה חי' ומסתפק אצל אי הדר ברית מקלה אע"י בדיקה אי מהני להכשיר כיון דלא הוי אלא גילוי מלתא דבי"ש הוא שמק והא איגלאי מלתא אי נימא פעינן דוקא דהדר ברית עד שלא נאחר בריאה דאמיק ומכרעת לה מלבא להכשיר לחלבה ולא לשעשה_עכ"ל מבואר דאי רובא הדרא פשיטא ליה דמהני רק דמחני' מספקא ליה

(רטז) הרי זו מותרת ויראה לי שאין להבשיר כ"א בשחזר רוב מכל אונא ואונא ונם יש רוב מכל הריאה בבללה ואז הנשאר הוא מיעוט שאין מקפידין עליו ואינו אוסר ואפילו לא צמקה רק רובה וע"י הבדיקה חזר מקצת ממנה לבריתה וע"י צירוף המיעוט הנשאר מקודם יש כאן רוב בריאה זו שהיא בבריתו גם צריך שתחזור לבריתה ממש כשאר ריאות אבל אם עדיין נרגש בה קצת צמוק ויובש ואעפ"י שמרגישין בה לחלותית קצת אין זה קרוי חזרה לבריתה וטרפה:

קסט כ"ל דיני' אילו שביארנו בצמקה הריאה בצמקה כולה או רובה נאמרו הדברים (ריז) אבל אם צמקה מקצתה כשרה בלא בדיקה שאין סופה שתתקלקל יותר אך אם אונא או אומא אחת שלימה צמקה אעפ"י ששאר הריאה לא צמקה (ריח) מבניסה בפושרין וממרס בה בידים

(ריח) מבניסה בפושרין • כ"כ בים"ש לייסב דברי הג"א בשם בה"ג דאותה שלימה שאני דהוי כחסר וג"ד לריאה שצמקה דחסרון דריאה אינו פוסל היכא שהיא שלימה מבחוץ מבא"כ באונות כו' והסכימו לדבריו הס"ז והש"ך והפר"ח וז"ש למאי דפסקינן בחסר מבשר הריאה יותר מרביעית הוא מרפה א"כ בצמקה הכנס אעפ"י שאינו רוב הריאה היה לו לפרוץ מדין חסר יותר מרביעית ומה לי אונא בדין בה דין חסר מחמת הצימוק מה לי נוף הריאה שחסר בה יותר מרביעית וכיון דכל הפוסקים ס"ל דצמקה כולה בעינן ע"כ הכך דמבני הפר"ח ופסקינן לדינא אתמייהו לא ס"ל הך דינא דכה"ג בצמקה אונא שלימה דהוי כחסר ועיין לעיל ס"ק קס"ט מ"ש בזה לענין יבש וגם בפרי תואר הכא דאי מבואר דאי רובא הדרא פשיטא ליה דמהני רק דמחני' מספקא ליה

והכריע להלכה להכשיר ולכאורה היה אפשר לצדד דלדידן דבלא"ה לא מכבינן אלא היכא שנראה שנא לה בי"ש א"כ יש להתיר אף בחני' בכה"ג אך י"ל דאכתי איכא לאתפוקי דאפשר מדלא הדרא טולה מוכח שפחידוה ג"כ בידי אדם ומחמת פחד זה צמקה ומ"מ יכולה היא שהחזור מקלה ע"י המים אף בידי אדם אבל לא כולה ועיין ש"ך סכ"ב אף למאן דס"ל דנראה שהוא בי"ש ס"ל בדיקה אם איכא שבדקו ולא חזרה מוכחא מלתא שהפחידוה מקודם בידי אדם ובלא"ה נלע"ד דקשה להתיר כהדרא חני' כיון דאי הדרא מישוטא ודאי דלא מהני א"כ א"א לצמקה שיהה אחי דלא מהני ודילמא אהו לאיפעי במישוטא וגריך עכ"פ שיהא נראה לעינים שאינו מישוטא על ריאה וממילא ש"מ כאן רוב ושוב נראה שהפרי תואר שם כתב לשיטתיה שהעלה אח"כ דלא כהג"א בשם הה"ג בצמקה אונא אבל לפי מה דסכירא לן לחוש להסריף בצמקה אונא כמ"ש לקמן א"כ גם כאן אף אי הדרא רובא לא מהני אם נשארה אונא אחת לו רובא אלא חזרה וגריך שהחזור רוב מכל אונא ואונא וגם רוב על כל הריאה בכללה ואז אף אם המיעוט לא חזר ליה לן בה ומספקא לי היכא שמתחילה לא צמקה רק רובא על ריאה וע"י הבדיקה חזר המקצת ממנה לבריתה וע"י ליקוף מיעוט הנשאר בתחלה אלא נצמק יש כאן רוב שהוא כשאר ריאות מי אמרינן כיון אלא הוסילה הבדיקה להחזיר רק המקצה בלבד לא מהני או דילמא מה בכך ס"ש יש כאן רוב ומהתברא דגם בהא חזיק בהר רובא דאיכא קצת כיון דהך דינא דצמקה רובא מחודש הוא שחידש מהרש"ל שהוא כבולה כמו בכל הסורה והאחרונים הסכימו עמו א"כ כמו כן י"ל דכל דאיכא רובא לפניו אלא צמקה הרי היא כבולה ואעפ"י שהכ"ח רוצה להסריף אף בצמקה כבר חלקו עליו כל הפוסקים ויין לקמן וכיון דבלא"ה צריך היסוס נראה שבא לה בי"ש אין להחמיר בזה: (ריז) אבל אם ס"ר אין בהחמיר בזה שהכ"ח כתב בשעה הג"א שהיא בלא"ש אף בצמקה מקלתה מרפה לבמעין רבותא מפי דאף בצמקה מקלתה בעי בדיקה ומכ"ש בשעה מקלתו דהוי מרפה עכ"ל ואע"ד אינו רואה מקום לק"ו זה דמה ענין צריך בדיקה לגמוד מתנו ק"ו לטרפה נמורה ונראה דס"ל דיבש שנפרך בגיפורן מן הממעט שיחזור לבריאתו ע"י בדיקה וא"כ ספיר הקשה דודאי יבשה שנפרך בגיפורן לא נרע מצמקה דהיינו שאינו נפרך אלא שלא חזר לבריאתו וכן הקשה בפ"ת ע"ש שהוכיח דנפרך בגיפורן אין סברא כלל דהדרא ועיין לעיל ס"ק קמ"ה שמדברי הא"ז נראה דגם ביבש שנפרך אפשר שיועיל לו איזה החבולות לרכבו ולפי"ז אפשר דגם שריית פושרין מהני ליה אך לענ"ד בלא"ש אין זה הוכחה לפי מש"ל בשם הפ"ת דאפשר אי ידעינן בידי שמים היא הגם דלא הדרא ברית ע"י מים מ"מ אפשר דבחי' הוא ווכלא ע"י חום הטבעי וכן נראה מדברי הש"ך ופר"ח שכתבו דאף בידעינן שהוא בי"ש אם בדקה ולא חזרה טרפה דמוכחא מלתא דקודם זה הפחידוה בידי אדם משמע אלי לאו הא' חשבה כגון היכא שידעינן בבירור שמעולם לא הופחדה בידי אדם אע"ג שלא חזרה בריאה ע"י המים ליה לן בה לכיון דבי"ש היא בחי' היה חוזרת ולפ"ז לפי מש"ל דע"י חולי כבי"ש דמי וכן דעת הפר"ח נופי' א"כ אי הוה אמעינן בצמקה מקלתה דלא חזרה ע"י בדיקה טרפה הוי סד"א דדוקא התם כיון דלא הדרא מסתמא בידי אדם היא משא"כ מתמה חולי אע"ג דנפרכה ודודאי לא הדרא ע"י בדיקה המים מ"מ כשרה כיון דבי"ש היא הדרא מעצמו ע"י הוה הטבעי ולכך קתמנא לן דיבשה שנפרכה אע"י שהוא מתמה חולי מ"מ טריפה וגם י"ל דהיא נופא אמעינן דנפרכה היא חולי המריף ואין לנודקה על מנן דודאי הו לא הדרא ועיין בק"ה סימן ל"ח בדין מלאה שפוסלות בכ"ש מ"ש על דברי הפוסקים שדחו ראיית הרא"ד ע"ש אבל מה שהביא הג"ר ראיה מהרמב"ם שכתב בפ"ח שמקה הריאה ממעט אף מקלתה כתב בה"ש שאין בדבריו שברע דאדרבה הא"כ למיקם מדנקט שם ביבשה אפילו כ"ש וסכלא לא כתב מכלל דבעינן כולה אלא משום דגם גבי המסמסה לא כתב שיעורא והתם אפילו כל שהוא לכן אין שברע עד כאן לשונו וגריך עיון דמפי הו"ל לאתויי מלשון הרמב"ם בפרק יו"ד מהלכי הע' מרפוה כתב מ"ד חסר מקלה הריאה מ"ה יבש מקלה נופה מ"ו נמלאה הריאה נפותה ומומדה מ"ז נמקה הריאה תפחד לשון זה משמע בבירור דבכך דין הנפותה וכך דנמקה לא מהני מקלה אלא כולה בעינן ואע"ג דתביב שם ס"ו נתמסמסה הריאה ולא נקב מקלתה י"ל דהתמסמס כיון שהוא החם סוג נקובה מלתא דפשיטא הוא שאף במקל' סדין כן אל' דחסר לאיתרי' ליה לאתמועינן דסד"א שאין טופל עליה שם חפיכה אלא א"כ חסרה לטולה קמ"ל דאף בחסרה מקלת הריאה עמי מרפה ועיין בק"ה בדין ריאה שנמצאה נפותה ועיין בספר החדוך מש"ך כתב ג"כ מדנקט בדין ז' לפיכך אם נמצאה מתה מקום יבש דביבשה אין חילוק בין מקלתה לכולה ובדין מ"ו כתב נמצאה הריאה שלה משמע כולה ואם היה כוונתו לכס"ח לא היה מפסיק מדין ז' לדין ס' בדין ריאה שנמצאה נפותה כו' עכ"ל ולדינא הסכימו כל האחרונים לבטל בצמקה מקלתה אלא בדיקה רק מקלה בחונה שלימה חשבו לפירש דש"ל בדברי הג"א כמ"ש בס"ק שחמ"ז: (ריח) מבניסה בפושרין • כ"כ בים"ש לייסב דברי הג"א בשם בה"ג דאותה שלימה שאני דהוי כחסר וג"ד לריאה שצמקה דחסרון דריאה אינו פוסל היכא שהיא שלימה מבחוץ מבא"כ באונות כו' והסכימו לדבריו הס"ז והש"ך והפר"ח וז"ש למאי דפסקינן בחסר מבשר הריאה יותר מרביעית הוא מרפה א"כ בצמקה הכנס אעפ"י שאינו רוב הריאה היה לו לפרוץ מדין חסר יותר מרביעית ומה לי אונא אחת בדין בה דין חסר מחמת הצימוק מה לי נוף הריאה שחסר בה יותר מרביעית וכיון דכל הפוסקים ס"ל דצמקה כולה בעינן ע"כ הכך דמבני הפר"ח ופסקינן לדינא אתמייהו לא ס"ל הך דינא דכה"ג בצמקה אונא שלימה דהוי כחסר ועיין לעיל ס"ק קס"ט מ"ש בזה לענין יבש וגם בפרי תואר הכא דאי מבואר דאי רובא הדרא פשיטא ליה דמהני רק דמחני' מספקא ליה

לנקות

ללקות וא"כ כל בלא הגיע לנדר נפרך דלא מיסיגן ללקותא דעור אפילו אם שני אוזנים הם כך מה בכך כל דידעינן בודאי דלא לקה שעור לא מיקרי חסר כו' ע"ש ודבריו נכונים וכ"ל דמהרש"ל בחמת ס"ל דאם חסר מבשר האוזנים ולא נשאר בחוסם כשעור ט"ד אעפ"י שהקרום קיים מרפה ודוקא בטופח על ריאה מבשרין אם חסר מבשרה והקרום קיים אבל לא באוזנים (ואפשר דאפילו בחסר כזב מהבשר שבחוך האוזנים אעפ"י שבאחר כש"ד הדין כן ונכון"ל בשם אח"ז כן נעניין עמקה) והא דלא מוקי בשם"ס לו שחסרה בשבר"ג משום דמשמע ליה דאגוף הריאה קאי וכמו דלא מוקי דמייני בחסר אוזנא ומיין בק"ה בדין ריאה בחסרה ומ"מ דין הדם הוא זה לא נמצא בטוסקים ושם שהתו הדברים לשבירי בכל גוונא בחסרון מבשרים והקרום קיים אף כשיעור רביעית ולא חילקו בין גוף הריאה לאוזנים וא"כ לכי מה בהסכימו כאן לדם"ל הדברים סותרים ונם מה שהקשיתי ל"ע דהו"ל להמרף בעמקה מישופה משום דכו' בחסרון יותר מרביעית ומהרש"ל נופר' ס"ל דמרפה ביותר מרביעית כמ"ש בים"ש סימן מ"ח וא"כ הדברים סותרים אאם עמקה יש לה דין חסרון לענין האוזנים גם לענין גוף הריאה יסיה בחסר יותר מרביעית וע"ש ואתנם גוף הריאה שמילק מהרש"ל בין הריאה לאוזנא הו' ע"פ מ"ש הג"ה בשם בה"ג בשם בתו הדברים הסתומים ולפי שלא היה לפי מהרש"ל ספר בה"ג נופר' נלחק ליישב דבריו בדרך כזה אבל אחרי שהאירו לעיניו דברי בה"ג נופר' דמבואר שם דמיירי היכא דלא משמשת זיקא כמש"ל בדין אשום וכאחתי שם בק"ה שבאמרוך מש"ך כתב בשם הרכב מהרי"ל שהגיד לו דבה"ג מעשה אשום קאתי עלה ושם"ך הסכים עמו אחרי שעיין בבה"ג עצמו וכ"כ בתה"ך בהג"ה וכ"כ אח"ז בת"ס פ"ה וכן ביאר דברי בה"ג בפרי חאור דמעשה דלא משמשת זיקא אתי עלה ת"כ אדרבה מבואר דלא משמשת זיקא אעפ"י שיבשה כיון שאינה נפרכת בעפורן אפילו אוזא אמרינן דהדרא בריה ומשמע דאפילו יבשה יותר מכדי לימוק כגון שאם הנקב אינה מוציאה דם מ"מ כל כמה שלא הגיע לנדר נפרך ולדברי הרמ"א הטעור כשאין נראה הבשרות כמש"ל אין להמרף במקצתה ולפי"ז ל"ע בל אח"ז בשמ"ח וה"ם דנקב אחי דינא דרש"ל בפשיטות וגם כתב להתמיר בו איזה תומנו' דלא מהני בדיקה תעל"ע אף שראינו שהופחתם בי"ם והלא לענין נגוע העלומות דברי בה"ג דלאו משעה עמקה ממרוף כ"ל כיהא דלא משמשת זיקא ונלענ"ד בביאור דברי אח"ז בזה עפ"י מ"ש בס"ק כ"ה על מ"ש הבר"ח דיבשה שאינה נפרכה הו"ל לאוסם וכתב אז"א דאע"ג דלא עלתה בנפיחה הסמפונות פחותים וקרעינן לעור וחתבינן עלה דוקא ונדמה כו' הכה מבואר דכל עמקה דהיינו יבש שאינו נפרך בנשוכן זה דרכו אלא יעלה בנפיחה אלא אמ"מ אינו אוסם עולה כיון שאמתת חיים נופח שם אחר קריעת העור וזה ס"ל בס"ק פ"ג לחלק דזה דוקא במקום אחר בריאה והיא יכולה לעשות מלאכתה וכיון שם בה רוח חיים באותו מקום די בכך משא"כ באוזא שאינה העפ"י ברוחין בה חיות כו' ולכן כתב בסעיף ל"ד דלא מהני הכא שימצא מוגלא או ישים רוק במקום הקרע כו' ומבואר שם דקאי על הדין שכתב בסעיף ל"ג שהרי כתב עוד יש לומר דלא מהני הכא כו' וא"כ בסעיף ל"ג מייני בכה"ג שאינו עולה בנפיחה שכן היא כל עמוקת הריאה ולפיכך שפיר כתב דאוזא שאינה עמקה אם הוא כך בחי' אינה יכולה להני' על הלב כראוי והו"ל חסר אוזא ר"ל כמ"ש בת"ס שהרי אוזא אחת בעלה ממלאכתה וכן מבואר מדבריו בת"ס פ"ק פ"ב דמייני היכא שאינה עולה בנפיחה שהרי כתב ותו דמייתינן לאוסם וכמ"ש בס"ק בתח"ז עכ"ל ולפי"ז אפשר נם כוונת הש"ל כן הוא ולא קשיא מה שהקשיתי עלי' וגם קושייתם הש"ה אלא דמהרש"ל קא קשיא לי' דאין בדיקה זו דומה לבדיקה דעמקה כולה וכ"ל הש"ע ים לבודקה ע"י שהרי מעל"ע דהש"ל ס"ל כיון שסיבת הדבר שאינה עושה מלאכתה להניף על הלב והוה כחסרה הוא מחמת המוק מבא"כ אי הדבה ע"י שהרין ומעל"ע הא קמן דבי"ם היא וגם בחי' היה עתידה לחזור ולהניף כבתחילה ולזה אמר שאינו דומה עמיקת הריאה לעמיקת אוזא ומפרש אח"ז דברי הר"ל דבעמקה אוזא לא מהני מעל"ע דאם איתא שעמוק בי"ם הוא והיה עתיד לחזור בחי' היה לה לחזור לגלגל ע"י הפוברין כיון שלא נתקלקלה כ"כ ואח"ז נופ' ס"ל דבה"ג לא מעשה עמוק מייני אלא מחשש אוזא נופ' ולכן אין בדיקה מעל"ע ענין לכאן שבדיקה מעל"ע היא בעמקה הריאה שאין בה חשש אוזא דמתהבינן דוקא ובלבד ובפיר מועיל בה בדיקה מעל"ע לידע אם העמוק בי"ם או בידי אדם מש"כ באוזא יבשה אלא אמ"מ אינו אוסם עולה בנפיחה ובזה אין מועיל לאוזא אלא אם כן אינה ממלאכתה ונם אינו מועיל הבדיק' מעל"ע דאף אם נאמר שאינו

הסמפונות ומוצאין מוגלא בתוכם יש לאסור :

קעב כל מה שבתכנו בדין צמקה אונא (רבב) אפילו לא צמקה כל האונא כולה רק רובה בלבד הדין כן לפי שהמיעוט נגרר אחר הרוב ואפילו נשתייר בה כשיעור עלה של הרס שלא צמקה אינו מועיל :

קעג אם נמצאת שצמקה הוורדא כולה או רובה (רבג) יראה לי שיש לה כל דין צמקה אונא אפילו נשתייר בה כעלה של הרס שלא צמקה אין להקל וכן אם יש יתרת בשורת האונות כשיעור עלה של הרס או מקמה וצמקה כולה או רובה יראה לי להטריף ואצ"ל אם היתרת עומדת במקום המטריף וצמקה שאין אומרים כיון שצמקה רואין אותו כאלו אינו ואין כאן יתרת אלא אדרב' הורע כחה שהרי נתקלקל ג"כ וטרפה :

קעד יראה לי שאף בראינו שהופחדה ב"ש וצמקה הריאה ונברקה בפושרין וחזרה לבריתה כמו שנתבאר (רבד) מ"מ צריך לברוק אותה בנפיחה וכן אם צמקה מקצת מהריאה יש לברוק בנפיחה אם אין שם נקב במקום הזה כיון שבמקום הציטוק הוא יבש אלא שאין נפרך בצפורן ולכן אם נמצא שם עוד ריעותא אחרת במקום הציטוק כגון בועא או סרכא תלוי' וביוצא בזה טרפה אבל אם חזרה לבריתה ע"י שנתן שם פושרין ומשמש בידים אעפ"י שיש שם ריעותא אחרת יש להכשיר :

קעה כל ציטוק שהזכרנו כבר ביארנו שהוא כמו פירות צמוקים (רבה) וענינו שהוא מתייבש קצת מהלחלוחית שבו ועי"ז הוא

כי' בתוך הסמפונות המעכב הנפיח' לבוא לא יועיל ואפ"ג דבס"ג נקב לבא פושרין לתוך הקנה לנתלמו ממוגלא מ"מ אפשר דלאו דוקא קאמר אלא דכל שטול' אח"כ ע"י הסמיכה בפיס סימן לדבר שע"י מוגלא שכי' שם לא עלתה בנפיחה ונם אפשר שבס"ג נשיטתו שבתנו בשמו דצריך לאסוקי לכל ריאה לבדק בנפיחה מ"כ לכך לא כתב בה"ג הקנה זו לחתוך ולחתם בתוך הסמפונות :דבוב לא יהיה אפשר לבדקה בנפיחה מטא"כ לדידן שפיר דמי למישבד בכה"ג ומ"מ אין לזוז מדברי אח"ז בזה וגם י"ל דכיון דיש כאן ריעותא לצמקה האונא צריך לבדקה בנפיחה מחשש נקב כמ"ש לקמן מ"כ אחר שיתחוך לא יהיה יכול לבדוק בנפיחה ואעפ"י שאפשר אם ימצא המוגלא נמעלה מהאונא יהיה יכול לבדוק האונא שצמקה ע"י שטורפת מ"מ צריך בקי לזה ואולי לא יכוון המקום עד כמה הצמוק מגיע ולעיל בסעי' קי"מ שהאמוס הוא במקום מ' בריאה אפשר יותר לכוון וע"ע ולכן יש להחמיר : (רבב) אפילו לא כ"כ בשמ"ח ובה"ם ואע"ג דשמיר כמ"ד מ"מ הרי מתחלה לא נברלה כך קטנה והמיעוט נגרר אחר הרוב וכ"ל לכיון שרוב האונא שוכה

מעלתכהו אשר עשה ממילא גם המיעוט נגרר אחריו ואח"כ איט מועיל מה שמתיר שיעור אונא אלא אמקה ולא דמי לבכד וכיונא בו דכל שבחיירו הזיתים בשר דהתם הכי קיים להו לחז"ל דבכה"ג הדרא בריא משא"כ כאן מטוס ביטול מלאכה נגעו בה וגם בדוב יש בו מטוס ביטול מלאכה ודברי הפרי חדש שכתב בדברי בה"ג דהיכא דלא משמשא זיקא הרי היא כחסרה אונא מטוס דבטלה ממלאכתה והנם דלא מיקרי עורה הוי כחסרה כו' כללא דמלתא כו' אז דלא משמשא אונא מ' זיקא בחר בדיקה מרפה בלא טוס הגלה וחזוקא אונא אחת אבל חלק מ' לא דמסתיי' חלק מ' דמשמש זיקא דהא קי"ל כמ"ד היא מפנים מקום אונא עכ"ל ודברי ל"ע לפי"ד לפי דמשמע דמפרש דלא משמשא זיקא בחר בדיקה ומשמע דר"ל שבדקוה ע"י שמנו רוק על מקום הקרע ולא בלבן וא"כ מה בכך שמאחר חלק מ' דמשמש זיקא דהא אטוס הגיעה אפילו בס"ם מרפה ואפשר דס"ל התם כתיקן הבל שבתב בס"ק ד' לענין יבש שאין נפרך בצפורן דבר לא שליט זיקא מחמת יבשה הוה כלא שליט מחמת מוגלא והבאתי דבריו לעיל אז אפשר מ"ם בחר בדיקה ר"ל בדיקה הנפיחה שאין האונא עולה בנפיחה כראוי אבל מ"מ אי אותבינן רוקא בחר דקרעינן לקרום מגדלה וכמ"ם בס"ח שם בתיקון בחתד ואפשר דמודה דבדוכא אסורא רק חלק אחר דקשאר שייט סתלי מהאונא אבל פחות לא מהני מה דמשמש זיקא אלא הוא נגרר אחר הרוב וא"כ דבריו מכוונ' לדברי אח"ז ל"ל בזה ועיין במשבצות זהב שבתב שאף ש"ל מדקקא אונא שלימה מ"מ רוב כחולו ואין להקל נגד הת"ם ובאמת בבה"ג ליתא כלל אונא שלימה רק אונא שאם ואף דהש"ל נקט בלישני' אונא שלימה אין לדקדק בזה כלל : (רבג) יראה לי : במשבצות זהב כתב מעשה היה שצמקה הוורדא רובה ומ"מ נשאר כמ"ד קיים והוי ספק גדול ושעת הדחק וכיצד להתיר מעשה ס"ם שמא אין הלבה כבה"ג ואח"ל הלבה כדבריו מ"מ כיון דמעשה חסר קתיגון עלה ובחסר הוורדא רוב מקילין ועוד יש סוף כיון שנשאר כמ"ד י"ל דלא כמ"ם אוב רא"מי אזה מעשה דחסר מעוס שסופו לנקוב כו' ומ"מ י"ל דהוי ס"ם ספק בידי שתים אז אמת הלבה כבה"ג אז אמת כל שנשתייר כמ"ד כשרה ואין לי לומר לא לאיסור ולא היתר וכ"כ בספתי דעת שם ע"ם והנה אם היתה הוורדא עולה בנפיחה אין בזה ספק כמש"ל דבה"ג ודאי בלא משמשא זיקא מיירי ומסתת' שובדא הוי בלא היתה עולה בנפיחה כראוי מחמת הציטוק וא"כ יש בזה חשש אמוס ופשיטא דל"ע מודים להטריף בזה ואפילו בחשוב כל שהוא הוורדא כתבתי לעיל ס"ק קס"ב להטריף ואין מקום ספק כ"א היכא שהיי עולה בנפיחה אלא דמ"מ איכה אשורה מעם דאי קרעינן לעור ומותבינן רוקא מגדל דבזה מידאו אתחזיס לגמור מכה"ג דבאונא שלימה כיון דבטלה ממלאכתה כחסר דיינינן לה וא"כ הוורדא יש לספקא כיון דיש מקילין כחסר הוורדא מה בכך דזו בטלה ממלאכתה ומ"מ לא יהא אלא חסילה כשירה שלא לדעת הפוסקים אלו וא"כ מ"ם בחשבנא זהב שזה עשוה לפי שחסרמטוס בשופו לינקב כו' ע"ם ולפ' מ"ם יראה דשביר הוא אלו בדין חסרה הוורדא מחולדה אך לפי מש"ל ס"ק קס"ב דדוקא אם חסרה מעיקרא אז חזינן דזו בטבעה אין לריכה עזר על הריפה משא"כ כיון שיש לה הוורדא הרי קנין דבטבעה היא לריכה עזר על הגריפה וכמ"ם שם בשם סיבון שמועה וכיון שהתקלקלה זו ואינה יכולה לעשות מלאכתה מרפה אף לבאמכשירין כחסרה ממש כמו דמרפה לדידהו כיכקבה הוורדא וגם י"ל דכל שהיא בטלה ממלאכתה היא מתווגה וסולד ושופו לבא לידי נקב ומ"ם ספק שמא בי"ם נס ז"ל שהרי מבואר בדברי אח"ז ס"ק פ"ב דלענין אמקה אונא אין חילוק ואף אם כאשר שאפחדה בי"ם עכ"פ בדיקה בעי ועוד תמיהני לאמוס עכ"ל ונראה שסתר על מעשה הנני דאל"כ הו"ל להכשיר בראשו שהופחדה ע"י בדיקה אלא ודאי דבינן לחמיינן לאמוס מה בכך שאונא בי"ם וכתב"ל בטעמא דמלתא וא"כ ס"ם כאן וגם דלא שיך לעשות מזה ספק כיון דאיכא לבהוכי בפוסקים מעל"ע ודעת הרבה פוסקים דאף בס"ם דאיכא לבהוכי אלא שמבינן עלה ועוד דבינן אלא ראשו שהופחדה אין לעשות ספק אין לענין אונא בי"ח כי"ם לס"ם ע"ם וגם בספתי דעת שם דבאמקה אונא אין לענין הפך זה דשאת בי"ם לס"ם ע"ם וגם

הספק דשמא נשתייר כמ"ד סני אין נראה כלל וכמש"ל בס"ק שלפני זה דאע"ג דאם נברלה כך כבר מ"מ בזה נגרר אחר הרוב וגם מציט בכולה דאם קטנה בחולדתה כפול לא בעינ' כשרה ומ"מ אם הקטיעה מחמת חולי לכשיעור זה היא מרפה וה"ל לטוחה וא"כ פשוט דגם בוורדא יש להטריף כמו באונ' אלא דבבר כתבתי דגם באונא יש להקל אם מבלבל ע"י קריעת הקרום דאמרינן בחי' לא סיחה במילה ממלאכתה כלל א"כ פשיטא דגם בוורדא י"ל כן ועכ"פ הוורדא כל דין אונא יש לה ואם אמנא יהרא בדרי דאונא ונמקה פשוט שיש לאסור ג"כ כיון שאין יודע לו איזה היא הרי היא סרכה ואם יודע שהיא יתרא כגון שנשמטה בתוכה קצת מבאר אונא וכמ"ם בסימן ל"ע בדין יתרא עם סרכא או ביתרא מקמא לאונא' היה מקום לומר לפי מש"ל דבאמקה אונא עיקר הטעם משום ביטל מלאכתה וא"כ ביתרא לא שייך זה וכתבתי לא מסתבר לאסור מטעם שכתבתי לעיל בוורדא דאיכא דהמכשירין הסרה הוורדא משום דוורדא שאי אעפ"י שיש בהשמות אונא אלא אמנא בכה"ם אם לסס סיא מעבא סיליכה כמ"ם כיבין שמיעה ומנא כן בהרבה בהשמות מבא"כ בשאר יתרא וע"ע בזה לפי מ"ם בק"ס סימן ל"ה בדין יתרא מקמא לעמוד מהא דכל הני מיני בריאתה כו' ע"ם אך דבלא"ה כ"ה שם לסברין בזה דהו"ל תר"ל דלף יתרא בדרי דאונא אם יש כמ"ד ריעותא היא כמ"ם בסימן ל"ע וכיון שהתחיל לקלקל ולעמוק טופו ליעקב ולינעל וערפה ומכ"ם אם ביתרא היא אלא בדרי דאוני אל"ל הסרי היא כאלו הסר מסה כיון שנמצא אפילו היה יודע לעמוק אין טופו לחזור מ"מ הרי לא היה לימוק ממעי אמה וכבר נתרף משום כל יחר כעמול דמי ומה יועיל הימוק אדרבה הרי התחיל לסתקלקל לפי שהוא מרפה והוכיח חזקת מיומו וטופו לעות ולכן אף ביתרא בדרי דאונא ונמק אחד מהם וכד מוחבינן רוקא במקום הקרע מבלבן דבבה"ג כתבתי לחתיר בצמקה אונא בהפ"מ וא"כ גם כאן נראה דאחד מהאונות היא שנמק כך וכבר בהפ"מ וכמ"ם בספתי דעת סימן ל"ה לענין יתרא עם עוד ריעותא צריך שנדע איזה היתרא ולא מספק מ"מ ל"ע מ"ל שהולין הקלקל' במקולקל וכמו דאיתא במה דף מ' ומסתמא הוא שנמקה או שנמצא בה ריעותא אחרת היא יתרא בלפי הסיא דבר שהוא יונא קצת מעבא הילכה מתחבר אלא תולי אחר נ"כ וכסימן ל"מ אבאר בזה אך דאפילו לדעת הספתי דעת מ"מ בזה דאפילו אם נאמר שהוא כאונא אין לחיתר כ"א בהפ"מ א"כ בכה"ג דמסקא לן יש לאסור בכל גווני ובספתי דעת ס"ק כ"מ לידד בדין אם בימין ג' ובשמאל ד' וא' נמקה אם יש מקום להחיר דהוי כחסר והעלה דמרפה ולענ"ד פשוט הוא כמ"ם דאפילו תאמר דיש לו דין חסר מה מהני מה שיטל אח"כ שהרי לא הי' ציטוק ממעי אמו כמ"ם ואיהו נופי' בס"ק ל"מ ע"ש עוד ראיתי בספתי דעת סימן ל"ה ס"ק ה' שכתב נ"כ להטריף מעשה בזה ע"ש : (רבד) מ"מ צריך : כגלענ"ד דאע"ג דבדקה בפוסרין מעל"ע ואפשרה דחזרה לבריה' בזה סימן לדבר שנמקה בי"ם מ"מ צריך לבודק' בנפיח' כמ"ש הרמב"ם דכל שנולד דבר שהשמין לו יש לנופחה דזולי ריעותא הוי אלא דהוי הדרא בריא וכל כי האי נפיחה בעי וכן ציטוק במקום הריאה דאע"ג דקי"ל להכשיר מ"מ כיון שנמקה שנמק יבש הוא אלא שאינו נפרך בצפורן דולי ריעותא הוי וכתב"ל ס"ק קל"ד דכל שאם הנקב אין מוציאה הם ריעותא הוי וכאן שנראה בה ציטוק י"ל דלף אם מוציא הם מ"מ הציטוק מורה על הריפות ועיין הציטוק יבאר בס"ק שאח"ז ובק"ה ולפיכך בכל גווני הוי ריעותא ולי אוכא עוד ריעותא הר"ל הוי ומרפה וכן במשבצות זהב סימן ל"ז בדיני תר"ל אות י"ד כתב סרכה תלוי' אז בועה מחוץ לימוק במקום הריאה יש לעיין כיון הסכ"ח מעריף ואף דהוא עבד הגתרא מ"מ לקותה הוא ומיקרי כ' לריעותא עכ"ל וכוותו לת"ם בסמ"ח סי' ל"ז סעיף ה' דכל שם פוסקים לשבליך ריעותא הוי אע"ג דלא קי"ל כוותיהו אך באמת ז"א וכמ"ם בחוך בסימן ל"מ בדיני תר"ל דבבה"ג דימודאה היא ליה לן למימר הכי וכמ"ם בח"ם שם לענין הסרון מבנינים ואעפ"י שם ליבב מה שהקשו עליו מהש"ם וכמ"ם ס"ק כי"ו מ"מ כל הפוסקים לוסוברים כן ומכ"ם שהב"ח כ"כ לפי אלא סי' ל"ז נפנו ספר בס"ב ונלחק לייסב הדברים לפי דעתו וכמש"ל אך דמ"מ ל"ל דהוי תר"ל מעשה שבתבתי שהרי הוא יבש אלא שאין נפרך וגם יש כאן איזה קמטים כמ"ם בס"ק שאח"ז וקמע אלא מחמת ציטוק ודאי ריעותא הוא כמש"ל ס"ק וא"כ אף בזה שהוא ציכר שהוא מחמת ציטוק מ"מ הוסשין לנקב ונריך לבחון בנפיחה ואם יש עוד ריעותא תר"ל הוי ומרפה : (רבה) ומעט שהוא מתייבש : במתני' דוחלו כבהוא כו' פירש"י תרותה קבה בחריו' אל דקל וכ"כ רש"י בכרים פא"ע בכא דפרוך והא איכא חרותה ובגמרא פירש"י אמקה יבשה ושדים לומקון מתרגמינן ודדין יבשין ובעזרון ערך אמק נראה שאפשר הייט שאמקה שאינה עומדת במילואה אלא הוקמן מישורה מחמת ציטוקה בזה וכן גר' מסרוק' שבאתי לעי' ובק"ה הארכתי ומה כתבתי שגם לשעורה הוא ענין מ' עם יבש שכל שמתייבש הוא גווא ומתקבץ מישורו מבנות שני' ומסר"מ בספר מ"ם ומת"ב כתב ריאה שנאמקה פירוש שגרת' הריאה כמו שמתייבש שם כעין שטול' אז אמקה אבל אין הכיבו' מוכנים בה בידים זהו פירוש לאמקה כמ"ם רש"י שדים לומקון מתרגמינן ודדין יבשין והשם ע"כ אין לומר יבשים מחמת הבל דהי אחה מי' אין ודדין יבשין רק שנקבלים יבשים משום שאין לה חלב להיות הזעה ונלאה כאלו יבשים הם ל"ג לאמקה הבשה הכי הוא אל"ל ובתמה אין זה ראי' דהשם דמייבי לענין החלב ספיר מיקרי יבש כל שאין שם חלב כלל אעפ"י שיש בהם לחלוחית אחר כמו בכל בשר הני מ"מ לענין החלב הם אמקה

שאין

אין בסם לחלומות כלל וא"כ כיצד אמר נימא אין לחלומות בריאה זו כלל. וסיא יבם במור חמם אפשר דבאמת כן הוא אלא דמ"מ אי נו בכלל יבם דהא אעפ"י אאם מנקבה אינם מועילה דם מ"מ לא יבם מיקרי כל אין נפרך בנשוקן ובזה אנו מושבין אמת בידי אדם וסופו להתייבם הכל כיון שבה בריאה אין כך ועיין לעיל ס"ק ל"ז הבאתי דברי המרוך בבריאה מדברין דעבין אמקה הייגו דבר הנעמת ע"י יוצם. הלחלומות ובכפר זכת שמואל הביא לבדי אם"ה ובסוף בליקוטי דינים מסיים בה וסוי כמו כמושה שקוקין בל"א פר וועלגם (וע"ם שכתב הבדיקה דמעל"ע ואיתי' בשבתה לכתוב בם דבעינן דיקא ראיגו שהופהדם בי"ם) ולפי הענין שכתבו בפירוש מיבה זו הייגו כמושה ומחכוונה שקורין פר וועלגם לכאורה יש בה קתמים ותריעים מתמת שמחייבת הלחלומות בבפנים היא מהקמת כעין הקמעים שבפני אדם חזקן וכן בסימן מ"ד בענין כוליא שהקמיגה אם שעור שלה טוון ביזוע כו' ואף הפשקים כתבו דקמע הוי חסרון בבשר הריאה והרמב"ם מערוף בבה"ג יתחבר מבשר הריאה י"ל דבאי היכא שנאה ויכר בה קמעים מתמת כמוש דהייגו פר וועלגם זה בא מתמת פחד בב"ם עתידים היא לחזור ויתעדן הבשר ויתפשטו הקמעים אבל בידי אדם לא הדבא בריא מבא"ב בקמע הייגו שם חסרון בבשר הריאה בלא ניפוק ודעת לענין נקל לכביר בין קמעים שע"י עיסוק הוא יוצם הלחלומות שלא וכן קמע הנעשה ע"י חסרון הבשר שבזה מערוף הרמב"ם ובזה יש ליתן פתרון למלה חרוסה הנאמר על עיסוק הריאה ורש"י פירשו מענין חריות ולפי ת"ם י"ל שהוא נגזר מלשון חרות על הלחות הייגו לשון חקק וחריגה כמו כן בריאה זו חרוסה כמו חרוסה שע"י שמחטוגה נראה בה חריגין כין קמע לקמע ומ"מ נלמד"ד דלף אם לא יבם כל הלחלומות ואם תקבל מועילה דם מ"מ כל שהיא קשה במשמוש שנראה מה שים בה עניין יוצם וגם הוקבן שיעורה אלא שמ"מ אינו כמו חסר מבשר הריאה מבפנים אלא כעין הקמעה והכוונה וכמ"ש אא"ז שכות כמו פירוש נמוקים ור"ל שמחייבים הלחלומות שלהם ואעפ"י שעדיין שאר בהם לחלומות מ"מ הם נקטנים ונכוונים ודבר כזה בא בסיבה שהחד ובחרנוס בשמואל ה' ומאה נמוקים מחרגש מאה אחכלין עבדין יכיסין והדבר ידוע אין דבר ליבבשם עד שלא ישאר בהם לחלומות כלל ועיין בק"ה מ"ם בזה: (רבו) אעפ"י כן תוספ"ו בת"ם ס"ק פ"ו כתב דבריו ס"ל טעם רש"י ופעם התוספות מבוא דחבשא דרש"י מיישבים היכא דקופא לגד חלב הגוף דהשם אין סבלא שיקבה בחודה והזכה עד שבא אחוד כנגד הספפון כמ"ש הוא ז"ל שם בהדיא דלא מיישבים כ"א כשמומות בחודה לקרומים דאז מיישבים שאם הוליאה המתם חודה לחון מעם והזכה לה כל הפסיבו לבוא מ' נראה דאם המתם קופא לגד הספפון ונמצאה אלא הספפון בהיא רחוק מן הקרומים אין חשש ואמרינן דאלו ניקבה בחודה את הקרומים לחון לא היתה מוזכת לאחורי' כ"כ עד לספפון ולפי"ז אף אתיתוכה דריאה יש להכריע בכה"ג וזה ג"ע שמדברי הר"ן נראה דבאיתוכה בכל ענין מרפא ומ"ש הר"ן כתב בהדיא דלא מיישבן כו' לא מצאתי לשון זה בר"ן רק ז"ל הר"ן וכ"ם אף בכבד ניתוק לכך אף בקופא נגאו שמא יצאה לחון וניקבה הדקון והזכה לאחורי' ליבא למיתם להכי שאלו יצאה כ"כ עד שניקב אחד מהאיברים לא היתה מוזכת לאחורי' אבל ריאה מרפואה מתמת עצמה אשכר שהוליאה המתם חודה לחון מעם והזכה עכ"ל מטאר מזה דעיקר המילוק הוא שאם המתם היתה יוצאה הרבה עד שנעשה לא' מהאיברים האחרים אין שבלה שהחזר לפנים ע"י נעטע אבל מבפנים בתוך בשר הריאה י"ל שמוזכת לאחורי' אפילו הרבה ומ"ם הר"ן שמא הוליא' חודה לחון מעם הכוונה דכל שלא יצאה הרבה מהמתם לחון לנעוע בקבו באחד מאברים רק מעם בלבד בכדי נקובה קרום הריאה אז שבר היא מוזכת לאחורים בפנים אפילו הרבה וכן מבואר בלשון הרא"ש בפ"ה דף ל"ב שכתב שם לחוש שמא ניקבה בעור ומזכה ונתקה ולא"ם שהיא עכשיו בתוך הריאה רחוקה מן הקרום כו' לכן נלע"ד דשגרת דלישנא הוא מה שכתב אא"ז שמוך לקרומים ועיקר כוונתו לחלק בין חודה לגד הקרומים דאז שבר חיישינן שנקבה בחודה ומזכה וכין אם קופא לגד הקרומים אין לומר שניקבה בקופא ואם הוא רוצים לתלות גם בזה לחומרא ע"כ לומר שנכנסה בריאה ויצאה בחודה ויצאה לגמרי מן הריאה ושוב חזרה עד שבא חודה כנגד הספפון ולזה לא חיישינן שיצאה לגמרי לחון ומזכה וכ"כ בם אא"כ כיון דחודה לגד הקרומים כו' אבל דלפי"ז אין ראי' כ"כ תשר"ן דבר"ן מיירי שהקופא היא לגאו ולכך סיל שאם היתה יוצאה הרבה לחון אין כח בנעטע להחזירה לאחורי' דרך הקופא שלה לגד פנים כיון שהקופא היא דבר עב אעפ"י שבבר ים שם נקב שעשתה הקופא בהליכתה מ"מ לא מרבינן קרבינן ע"י נעטע שתחזור לאחורי' בקופא שלה אבל בחשבא דחודם אא"ז הוא בקופא לבר ותיישינן שמא נכנסה לתוך הריאה דרך חודם ועברה כל הריאה ובוב הבבה פני' ובאתה לתוך הריאה מבפנים שניקבה בחוד שלה ולפיכך החוד שלם לגד הספפון לזה אין ראיה כלל מדברי הר"ן שאין זה חזרה לאחורי' בקופא רק ריאה מחדם ובחודה ומאי ענין זה לזה וא"ע אמנם אף לפי מ"ם דאף בחוק מבקרומים חיישינן שניקבה וחזרה מ"מ אם היתה שמתם בסוף תולא אז אין סברא שמא היתה בתולא אחרת וניקבה שם וחזרה לאחורי' לתולא אחרת כמ"ם בכנה"ג בהגהות הטור ס"ק ל"ח לענין ק"ד וכמ"ם לקמן ס"ק ולפי"ז אם בא לפניו מחיצת ריאה שבה תולא שלמה

(פרי תבואה

הוא קשה קצת במשמוש ומתקטן שיעורו והוא מתבוויע ומתקטט כעין דבר הבמוש שקורין פר וועלגם ואין הפרש בין אם עדיין יש בה קצת לחלוחית אלא שנראו בה סימני צימוק המבוארים או שאין בה לחלוחית ואם תנקב אין מוציאה דם אבל מ"מ כשמשרטט עלי' בצפורן הוא חיזר מעצמו רק שע"י שנת"יבש הרחלוחית נצטמקה ונתקטנה ופנ' כוצי בשניהם יש לדין דין צמקה להקל או להחמיר

על הדרכים שנתבארו למעלה:

קעו ריאה שנחתבה ונמצא באחת מן החתיכות מחט בין דקה כעין שלנו בין עבה אפי' ראש אחד עב כגרעין של תמרה בין אם צד העב לצד הלל הגוף וצד הדק לצד הסמפון ובין שצד העב הוא לצד הסמפון וצד הדק לצד החלל טרפה ויראה לי שאפי' אם מונחת סמוכה לסמפון שבריאה בראשה העב וחודה לצד קרומי הריאה רחוק מהם (רבו) אעפ"כ חוששין שמא עברה עד הקרומים וניקבה אותם וע"י נענוע חזרה לאחוריה עד הסמפון ואפ' אם נמצאת בהתיכה שיש בה אונא שלימה ונפחוה בשבופרת ועלתה בנפיחה חוששין שמא היתה מתחלה במקום אחר בריאה ונקבה שם ובאה לכאן ואפילו אם נמצאת עתה סמוך לשפולי האונא שרחוק לומר שהיתה באונא אחרת ונקבה שם וחזרה לאחריה וירדה באונא זו עד כאן מ"מ חוששין שמא ניקבה דרך הליכתה במקום התחלת חילוק ופירור האונות וחזרה לאחוריה וירדה כאן או מחמת רחיפת הריאה נתעקמה בדרך הליכתה וניקבה בנופה של ריאה לצד מעלה וחזרה וירדה לכאן:

קעז אם הריאה עדיין שלימה ובמשמוש היד הרגישו בה המחט נופחין אותה אם אין מוציאה רוח בשום מקום בשר בהפ"מ (רבו) ובלא הפ"מ אין למשוך על בדיקה שלנו ואף בהפ"מ יש להחמיר לבתחילה לבדוק בפושרין ואם המחט נמצאת בחתיכה וקודם שנחתבה נפחוה כמנהג במקומות לנפוח כל ריאות אין לסמוך על נפיחה זו ואפילו בהפ"מ ביון שלא ידעו מתחילה שיש מחט בתוכה חוששין שמא לא דקדקו יפה בבדיקה זו ויראה לי שאם הבודק

ומצאה בה מחט לסוף החוטה וגפיחה ע"י פופרה כמ"ם לענין אמוס ועלתה בגפיחה בסוגן מ"כ לכאורה יש לדין בה דין מלימה דהא הא קמן דלאונא זו לא מיקבה ונתחי ניחוש לה לשמא היתה באונא אחרת ומיקבה אותה וחזרה לאחורי' לאונא אחרת להא לא חיישינן כמ"ם ובאונא זו הא בדקינן לה ולא מבצלא ולחוש לשמא נתעקמה המחט למעלה בדרך הלוכה ומיקבה הקרום וחזרה וירדה לכאן אין לחוש להחזיק רישומא מיקב סמפון לחבירו ומאי דחיישינן לשמא ירדה ומיקבה הקרום וחזרה לאחורי' ביאר אא"ז בשמ"ח הטעם דטבע הטבח"ח למשוך ולרחיק לחון ולפעמים חוזר לאחורי' וירדה ע"י נעטע וזה דוקא לענין ירידה. למעה משא"כ להתעקם למעלה לנקוב בסוס הגיע לחוך האונא אין מבע הטבע"ח בכך ואין לו להחזיק רישומא ומ"מ אין להקל דלפשר דמ"מ יש לחוש שמא נקב' הקרום שבין אונא לאונא בתוך ופירוש הלוכה חילוק ופירוד האונות ובוב מזרה לאחורי' וירדה למטה בחוך האונא וגם לפי הטעם שהבאתי אפשר מחמת רחיפת הריאה יכולה היא להתעקם ולנקוב למעלה לכן יש להחמיר ועיין בק"מ ס"ם בלבון הרוש' ובדברי אא"ז מהרש"ז ואו"ה ז"ל: (רבו) ובלא הפ"מי הוה הפ"ך בחב לחלק דדוקא על גפיחה קודם בידע מהמחט אין לסמוך אבל על גפיחה אחר"כ סומכין וכתב הבסמ"ק ואו"ה אפשר דמודים להקל בזה ובא"ם ס"ק כ' כתב שהמעיין בסמ"ק ואו"ה ירחה שאין לסמוך אף אבדיקה אחר"כ והדין עמו בזה וכן נלענ"ד דאין לחלק בכך דהא גם הגפיחה מקודם מהבא הקהלות ג"כ היא בחה כדי לברר אם יש חיחה נקב בריאה וא"כ מה לי הגפיחה דקודם או אח"כ דהא גם הגפיחה אחר כך אינה ממקום ידוע רק לעיין בה היבב אם היא מוציאה רוח בסוס מקום ואע"ג דבעלמא אמרינן דאף באומר אח"כ ברי לי לא מהני דבל מלחה דלא רמיא כו' לא נאמרו הדברים אלא בשעשה חיזה דבר בלא סוגה לחה לב לאומו דבר לפי שעלם ממנו ולא ידע אם יש כאן איסור או אלא ידע הדין שבזה לא מהני מה שאומר אח"כ ברי לי כיון דבשעת מעשה לא אסיק אדעתיה לעיין אחר זה משא"כ אם בודק מתחלה בכוונה מחשבת זה שמא יש כאן נקב בשעת אלון לחוש שמשה בדיקה זו דרך הבבה בעלמא ועיין בס"ז סימן ק"ן ס"ק ל"ד מה שמחלק בין אם בדקה חוקה מתחלה מאלא שבודקה אח"כ בכוונה כו' וע"ש וכו' כמ"ם ס"ל. כאן ודאי שבודק בכוונה מכוונ' לידע שאין כאן נקב וכ"כ מהרא"י בהגה' ס"ד סימן ל"ב דסתמא דמלתא בשמוחין דוקאן ומומשמשן אחר אחר בריפות של ריאה ואם אינה דאה נקב הוי חזי לה וסכימו בהגה' הו"ה שער ג"א ומכ"ם לפי מ"ם בס"ד שם שלבך מוגין נקיי הדעת שבקיאי' הקודם לנפות כל הריאות ואח"כ לחוחבה כיון שאם ימצא בה חיזה מחט בשרה עכ"ל נראה שטוב דוקאי הבדיקה ע"ד כן בדיקה יפה היא כמו הבדיקה שאחר הגפיחה ואף אם בדק מתחלה בשאם קודם ידיעה מהמחט ועתה אומר ברי לי שבדקתי היטב ולאיתי שלא היה חוזיא רוח בשום מקום אעפ"י שלא ידע עדיין שים מחט בחוכה מה"ת לא נאמינו שבדק יפה ועיין בת"ם סימן י"ם ס"ק כ"ט שכתב ג"כ הא דאמרינן כל מלחה דלא רמיא כו' היינו בדבר שאין לו נפקותא כלל לעולם כגון בשבוטות דף ל"ד דאין לו ג"מ לעולם אם השמין בגד עמוד זה כו' וא"כ חילוק זה נופי' י"ל בין הא דסימן ל' מי שאינו יודע הלכות בחיפה שאין נאמן לומר לא שהיתי ולא דרשתי מבוס דהא לא ידע שים חשש איסור ודאי שלא ישל לבו עליו לידע אם עוסה שהיה או דרסה והיא לו כדבר שאין ג"מ לעולם בזה וכן כל כיוצא בזה משא"כ כאן חשש גפיחה בשביל חשש נקב והרי דבר ברור הוא שאם היה כאן חשש רישומא כגון נגלד וכיוצא שהיה לריכה בדיקה מחשש ניקב ובדקה ויצאה בהכשר ואחר שהחבוה נמצא מחט הא ודאי דמהני בדיקה זו שהיתה קודם שידע מהמחט דמה לי בבודק לאוהב בשביל מחט שבה או בשביל רישומא אחרת ועיין לקמן ס"ק בדין ריאה שים בה רישומא ונמצא בה מחט וא"כ אף כשנפחין לוחה מחמת מנהג לנפות כל ריאה שמא יש בהנקב או שאר רישומא הבודקים זריזים הם לעיין בכל חלקי הריאה היטב ומאי טעמא לא יועיל עדוחו שבדק יפה אף שלא מצא המחט רק אח"כ ונראה דהמ"ך סובר דודאי אם היה צריך בדיקה מחמת איזה רישומא ובדקה ומצאה יפה כיון שבבדיקה היתה לריכה מדינא בודאי נתן עינו ולבו על הדבר ולכן מועיל אף למלימות המחט אח"כ משא"כ הגפיחה מקודם מצד מנהג הקהלות באיתה אלא מחמת חומרא לבד היו נותן לב לדקדק בה הטבח כ"ב רק עומד וראוה אחיה אחומה בסוס מקום ואין בה מראה פסולה וכדומה ואעפ"י שהוא ראוה ג"כ שבולה בגפיחה מ"מ לא שלטו בה עינו לידע בברור שאיה מוציאה רוח דרך נקב דק כיון דלא אסיק אדעתיה שיהיה כאן נקב כזה דלא שביחי בה וכמש"ל בדין בא זאב דסרכות שביחי אבל נקבי' לא שביח וסלכך אין לסמוך על בדיקה זו אבל מ"מ בחומ' ברי לי שבדקתי יפה בכל חלקי הריאה מחשש נקב שמא שים לו להחמינו וכן נראה מדברי הש"ך בסי"ב סימן ק"ל שכתב לתרץ קו' הסמ"ז ס"ק מ"ב דאמרי היכא שאומרת ברי לי וכמיא עלה ולא לאו דודאי קושמא קאמרה איסורא קעבדה כו' והכם לא הוה ג"מ לה כלל אם נכנסה למקום חברתה ואמ"ה מהני ברי דידה בכה"ג ומכ"ם כתונמעיקרא בודק ע"ד זה לברר בריאה זו

בברס

כשרה ושלמה מכל נקב דמהני ברי דידי' אף שהבדיקה היתה קודם מציאו' המחט ולדעת הש"ך צריך לחלק בין הסיח דסימן' ולא אמרי ברי דידיה משום דהתם כל בלא הי' יודע ס"ם לא הי' מהנים כלל לענין הסגר' או הדרסה ומה שהוא אומר ברי לי הוא לפי שכך הוא בכח דמיונו לפי שהסגי' או הדרסה בא ע"י היסח הדעת בשעת מעשה הסחבה וחינו בא בהרגשה אבל בהא דסימן ק"ל אע"ג שלא הי' לה לא נ"מ בדבר זה אם היא עוברת למקום חברתה או לא מ"מ דבר זה שהעבור למקום חברתה בעי כוונה קלת בשעה שעוברת כיון שהם עדות ואף שדבר שקול הוא שלפעמים עוברת ולפעמים אינה עוברת ולכך בלינה אומרת ברי לי ממלות מ"מ באומרת ברי לי מהני דמעשה כל דהוא מיהא איכא למעבד עקימה ממקומה למקום אחר ובריר אז כונה לזכרי לא יוכילה הנלים לתרוחק בלא כוונה הלב ומסתמא שהה על לבה שלא עשתה כלל ולא עברה ולכך לא הקשה הש"ז מסימן מ' רק מהגהות הח"מ סימן ע"מ דהתם נמי איכא מעשה כל דהוא הא אסיקנא סהדי בשהמתין מים בלא עשוד זה והוא אומר ברי שלא עבר שם ואפ"ה אמרינן מלתא דלא רמיא כו' וע"ז כתב שפיר בנה"כ לחלק דסבא כיון שעכ"פ הוא מידי דייר כו' אינה לזכור אם עברה למקום חברתה וכיון דמלתא דאסורא הוא אמרינן כיון דאומרת ברי בודאי רמיא אאפי' ואיתיבה בזכיר דלא עבדה מידי מש"כ בסימן ע"מ דליתא בזאינה כו' אבל אם בשעת מעשה עכ"פ הי' בריר כוונה קלת לעשות הדבר הוא ובסכי א"ב מ"ם הש"ך בסימן נ"ד ס"ק כ"ח דברי מהרש"ל דס"ל אפילו אומר ברי לי עד כמה מתר אפ"ה לא מהני ובריך לבער נגד כל הסכין דמלתא דלא רמיא כו' והש"ך כתב שדברי המחבר והרב מיקר אם יוודע בזכיר כמה מתר א"ל לשער רק עד כנגד מקום זה לבד והסר"ח כתב שדברי רש"ל נראין כדמוסה בסימן א' ולפי מ"ש י"ל דהש"ך לבימתו בה"כ דבמלתא דאיסור' מהני ברי לי והוא הסימן א' שאי ומ"מ עדיין נ"ע מסימן י"ח במסולסלת ואומר ברי לי שלא עשה רק הולכה בלבד דלא מהני מעשה דכל מלתא דלא רמיא כו' ועיין בשפתי דעת סימן נ"ד רמז לסימן י"ח ג"כ (וב"ש שם אי הא דכל מלתא דלא רמיא מיירי אף בדרכנן לכאורה מהמתה יעקב בתירוץ הט"ז בסימן ק"ל דכתב' דדרכנן שקילו אלמא דש"ל דלא מייקר בדרכנן ולעניד נ"ע ואין כאן מקומו) ובע"כ צריך לחלק דשאני סוכה שרגילות היא לעשות כגון בהאות הסימן י"ח דרגילות היא לעשות סולב' והבא' ולכן אעפ"י שאמר ברי שלא הביא אמרינן דבעבודתם הוה מריר ולא הרגי' בהאמתו כיון שלא ידע מפניתה ולא הי' לו לזכור משא"כ בחתיכה סכין שאין רגילות לחתוך בכל הסכין דוקא ולכן שפיר סמכינן אברי דידי' שוב לאיתי נמשכנות אחר סימן נ"ו ס"ק ד' כתב דבש"ם מחלק בין חותב לבין הולכה דהתם כאומר ברי והכתם מדבריו דכ' שדרך לעשות כן והוא אומר ברי לא מהימן אבל כל מי"ל כך אז כך מהני ברי ע"כ והוא ע"ד החילוק שחילקתי והיש"ם ס"ל דדרך לחתוך בכל הסכין משא"כ בכף אין רגילות לחתוך דוקא ועפ"ש בש"ם דמשמעות דבריו כן שיש שבחת שם אבל סכין שחתמת חתיכה הסכין להוליך ולהביא ולא רמיא עלי' לזכרו כ"כ כו' ע"ב והש"ך ס"ל דבחתיכה בשר נ"כ אין רגילות להוליך ולהביא משא"כ לענין סכין של חתיכה רגילות הוא להוליך ולהביא ועכ"פ בענין שאנו עסוקים בו שבדקו קודם מציאתם המחט והוא אומר ברי לי שבדק יפה לא דמי לסהדות הסימן מ' ודסימן י"ח כפי החילוקים שחילקתי ומסתברא דאתמן וכשר בהש"מ ואעפ"י שאא"ז מחמיר בבדיקה שקודם למציאה אף בהש"מ מ"מ י"ל דמ"ש ברי לי לא שאינו לפנינו ובאמת מדברי הש"ק ואו"ח משמע דאין חילוק בין בדיקה' שקודם מציאתם המחט לאח"כ דא"כ הו"ל לומקא דבדיקה' שאחר מציאו' המחט לא תהני אלא ודאי דש"ל דאין הבדל כלל בין הבדיקות לכן נ"ל דבאומר ברי ברי ובפרט שיש פוסקים המכשירין בלא נפיחה כלל בס"ד הש"ך ובק"ה הארכתי בדעות אלו ומכ"ש אם הי' כאן שני בודקים שבדקו הריאה ועתה אומרים ברי לבם שבדקוה יפה שאין לפקפק בדבר שהרי הפ"ם בסימן י"ח כתב בס"ק ו' בשם ראשו עדיים בדקוהו אלא הביא הסכין כלל ולא שחט אלא בהולכה והיה הפגימה לצד מעלה בהרחקה אין נראה לאסור ובריר וא"כ ה"ה כאן יש נראה מהני עכמ"ל בפגימות ואעפ"י שבבפתי דעת שם מסתפק ובשאל אם נאמר מ' לומר בדדמי וכ' לא כמו ע"ש בתלמה או הטעם כיון שהוא מרוד בעבודתו אלא מדעתו' אבל אחר אפילו הר מהימן מ"מ כאן לא שייך זה דמה מרידו בעבידתיהו בעבידתיהו אמרינ' דעבידי דשוו מ"מ כאן לא שייך זה דמה מרידו בעבידתיהו שייך סכה אדרבה זאת עבודה' ומרבתם לבדוק הטב ושוד לענ"ד גם בסימן י"ח חבי ודאי מהימני כדמהימני בעלמא ולא חיישינן לטעות ולכן נראה דבכשר ודאי ברי לב"ע ועיין בק"ס בהשובה בהתבתי לענין ריאה שיצא תמצה דם שבחוד דיו לענ"ל בעוף מ"ו ומ"ם בפרים דלבחתלה ים לבדוק בפוסרין הוא דעה אא"ז ובק"ה בהבתי בזה ע"ם: (רכח) וכיון שהיא מוטחת ספרים' והש"ך והת"ם בהבו בטעם הדבר לפי שסמפוני הריאה הבנים כו' ובאמת שכן הוא בהוכסו' והרא"ם אלא שסם בחבו דריאה בשרה בכל ענין לפי שקרוכה לקבה וסמפוני הריאה ים לה' ריווח וחלל גדול כו' ועיע על האחרונים הנ"ל שלא הזכירו כך חילוקא דק: ובה לקבה ונראה' מדברים' דס"ל דבכל הדא מיירייסו סני לחלק בין ריאה לבבד ולרוחה דמלתא דקבו החוסשת הרוויחו ולפיכך אינו קבו מהא הוא בידייהו שבסמפונות רחבים ובבאחור לש"ך הארכתי בזה ובינתי שבהוספת הרוויחו אמריכה לבו ובירבתי הרבמונים ז"ל ועיין בבפתי דעת שבהב שהה"ם בהב בשם הרא"ם והר"ן ומה שבבר הריאה דך כו' ובאמת ז"ל שבר"ן ליתא בלל וגם אא"ז לא כ"כ בשם הר"ן ומה שבבר בידו הר"ן קלי על הטעם שאחר משום דמרקה (ובדשום שי בזאלקוות לייט בפשוט) בזה מעם הר"ן

הבודק אומר שברי לו שבדק יפה וראה שעלתה בנפיחה ולא יצא הרוח בשום מקום ואצ"ל אם שני בודקים מעידי' בן שהם בדקוה וברי להם שהם בדקוה יפה שאין חוששין שמא לא רקדקו יפה וכשרה בהפ"מ:

קעח זה שהבשרנו במחט בשלימה בהפ"מ ע"י נפיחה אין הפרש בין אם המחט דקה או עבה בין שהיא מונחת בצד העב לצד הסמפון וחודה לצד חלל הבהמה (רכח) ובין שהיא מונחת להפוך ואין חוששין שמא בהליכתה (רכט) ניקבה סמפון אחד לאחרו שטרפה כמו שנתבאר בסעיף רכ"ט לפי שאין מחזיקין חשש ריעותא כל שאין רואה ריעותא במקומזה ולכתחלה יש לפתות הריאה שהרגיש בה מחט ולראות באיזה מקום הוא תחובה שאם היא תחובה מסמפון לחבירו טרפה היא גם יראה שיש לבוון נ"כ אם הבשר שתחת הסמפון שהמחט יצאה דרך שם הוא בריא ואינו לקוי שאם הבשר לקוי שם הרי זו טרפה משום נקיבת דסמפון שבשר לקוי אינו סותם כמו שנתבאר בסעיף ס"ג ואם לא בדק אינו מעכב:

קעט אם נמצא ק"ד נגד המחט מבחוץ או סמוך קצת למקום (רל) ולכתחלה יש לבדוק אולי יש שם ק"ד ואם לא בדק אחר ק"ד והודחה הריאה ואין להכיר עתה אם הי' שם ק"ד או לא כשר בהפ"מ אחר שנפחה כראוי ועיינו בה שהיא שלימה ואינה מוציא' רוח בשום מקום:

קפ יראה לי שאם אם לא נמצא ק"ד מבחוץ רק על קרום הריאה מבפנים (רלא) יש להטריף וא"צ לבדוק אחר זה אבל אם נחתכה הריאה וא"א לבדקה בנפיחה אעפ"י שבדקוה מתחלה בעודה

ומ"ם בבפתי דעת דמ"מ הסמפון קבה עיין בק"ס שבבאחי מלשון הלשם שבחב שהסמפונות והבשר הם דקים ורכים כו' ואעפ"י שלמנו שהסמפון קבה לענין דלא לאיקוב לחבירו' לא מנין עליו מ"מ הא"ר לענ"ן שיקב בקיפא ע"י כח המוכך ולא' מהא דפרי' מבה"כ דמכשירין אף בקיפא לבר ובכבד מרפה ומאי קושיא הא ים לחלק דשאני בשר בה"כ דהכיר מבא"כ מסמפון לבר ומאי קושיא הא ים לחלק הכבד אי ס"ד סמפון נקב ואחי לא הוי מיקבה בקיפא אע"כ דאין חילוק: (רכט) ניקבה בשמ"ח כ' דאע"ג דחיים ניקבמא ניקב הקרום וחזר אלמא דמחזקינן בזה הסם ה"ם שבבע הבע"ח לתוך ולהחוה לחוץ ולפעמים חזר קלת ע"י נעוט כו' ובחומת יקוביאל ס"ם נ"ו כתב ע"ז ולא הבנתי סחילוק דהא גם בסמפון ים לחוש שיקב הסמפון לחבירו וחזר לאחוריו ומחב כו' ולענ"ד פשוט שכוונת אא"ז שמטבע הבע"ח שמה שבא לחוץ בים הבליעה היא קודמת לחפשע"י כח המוכך בדרך ישרה ולא חיישינן שמא ניקבה מילדו בסמפון מסמפון לחבירו וחזרה שאין זה דרך הלוכה ואם בכתב אא"ז למוכך ולחוה לחוץ כו' ומ"ם בח"י שהרז"ה והרבב"א כתבו כן לשיטתם לחלק בין ריאה לבבד מחוך שבלבל לוחי בכח המוכך עד שהגיע לבבד כו' הה אא"ז לא הבא מדבריהם רק לענין מה בכתו שכח המוכך מוכך המחט ומבלבל לוחו שכן שבע הבע"ח ובבב"א בהה"א מבואר מפי שכח המוכך בהבריס לוחק אפי' בק פה וכל זה לוקה לדחות לחוץ ולא בפגים מן הלד מסמפון לחבירו שאין זה מטבע כיצירה שימוכך לבם ומ"ם בח"י לחבין לנקוב מבא"כ החם ים לישוחה שהחילה לנקוב מבא"כ במא ניקב הסמפון לא הוי לישוחה כלל וכתב דלפי"ז בשמא החוב מחם בסמפון בשמו'

שמתבבע לחבירו צריך לרחות בלא ניקב מבל"ע כו' אינו מובן דמה לישוחה ים מפי לענין הקרומים מ"לענין הסמפון דהא הנקב שהתחילה לנקוב הי' בבשר הריאה וחיישינן לקרומים וגמו כן ים לחוש גם לסמפון ומ"ם שם לעיל מיני' דמה שהוא חחוב בבשר לא חיישינן לסמפון שהוא עדיפות לחר ואינו תלוי כמה שחחוב בבשר אבל שמא ניקב לחוץ חיישינן שפ"ר מבוא מה שהוא החוב בריאה כו' אבל לא ידעינו מקום לחוץ דבלי זה בלל ומחוובתא בח"ם אא"ז ז"ל ומ"ם אא"ז שבלבום שבמ' דמחט קבוב לודאי שמנקבה בוודאי לחרן קו' אז ולא ידעינו ליישבו כו' לענ"ד י"ל דבוודאי הלבום לייבב דלא מיקבי לשיטת הרא"ם דס"ל דבוודאי אין חיבבין שיקבה וחזה לאחורי' לזה אמר דשם בקון מיירי מש"כ מחט קבוב שמנקבת ואפ"ש דהלבום נופים פסק בסימן נ"ג דחוסבין מ"מ כתב שם שטוגין להקל בהלעמת חוזוה כו' ע"ם ובק"ה בהבחי שים כמה חילוקי' על קושיא זו דמ"ם מוכח מדברי כולם עלמד דאין חילוק בין קון לחחוב וגם בדא"ם שם גמי ווסבא מבואר בריאייהו הוא מחחם בשמא בבה"כ דלא חיישינן שמא הבריא א"כ מבואר דאף בחחב הדין כמו גבי קון ועיין בק"ה בהבוכה בהשתקתי בדין סרכה בחלר הבבד שבאלכתי בביאור דברי הרא"ם בס"ד אגא שאני המה על אא"ז שלא הזכיר שהרא"ה בב"ה הקשה כן והוכיח מזה דלאחר שבבלע בבשר אין נקיבה הסמפון לאבר בלל ובמבמנים הביא בתב ע"ז שגם זה הבל דא"כ גם נפיחה לא מהני דיהום שהבריא ועלה קרום מחחה מבה אלא ודאי דלא חיישינן לישוחה רק בחחיבה חיישינן מבום דרוב בליעות דרך הוחבא ועי"ז אני המה הבחיבה לשיטת רש"י אבל מה חיקן לדברי עלמו שהרי הרבב"א נראה שמסכים לש"ם בשיטת הרי"ף והרמב"ם דאיהו ס"ל דלא חלינן בוחבא רק בקבה וריאה נפיחה בעי שמא ניקבו הקרומים כו' ומ"ם בח"ה דעתיהם בריאה לשמה הבריא עיין בפליטי שהקשה כן וכתב דאפשר דלא אמרינן רק דוקא בעוד החיטון בוחבא או דבעלמא אמרינן בחחבה הוחרה ובוחבא הוה ספק בחיטה ועיין מ"ם הים"ם לחרן זה דלא חיישינן בריאה שהבריא ולא"ז סי' ל"ג ס"ק י"ג בתה לאיים הפרש בזה מריאה דא"כ סרכה הוה מבחבה ומ"ם שם דהרבב"א דף מ"ע לשיטתו דים סרכה ב"ג ל"ע דשם דף מ"ב מקשה כן על רש"י ודלמה רש"י לשיטתו דאין סרכה ב"ג ובמקום אחר ביאריהו בזה) ומ"כ הנו צריכין לחילו' אא"ז בזה וגם י"ל דבפי חיישינן לנקיבה קרומי הריאה שהם רכיה ודקים ובקל הם ניקבים ממה דיחוה לנקיבה הסמפונות שהם קשים קלת וגם לפי מ"ם בק"ה לחלק בין ריאה לבחר אחרים לפי שהריאה מרחפה תמיד י"ל שמחוך רחיפתה בכיח פני שיחא נוקב ויוכל מבא"כ מסמפון לחבירו אין לחחזיק ישוחה ולכאורה ל"ע על הב"י והים"ם שכתבו כך דלא חיישינן דלמא ניקבה הסמפונות כו' בכם הר"ן והרי מפורש כן בהם"י ד"ה להבירו לאיתתר ולפשר דמהכם' לא מצו לאחוי די"ל דס"ל דלבוש רעוחה לא חיישינן רק לבמה ניקב הוחבא דע"כ חזקה הוא כמ"ם לה"ה לזה מייחו דברי הר"ן דלמע"ב דס"ל דחיישינן במא ניקבה הקרומים וחזה לאחורי' אפ"ה לא מחזקינן דלילקב סמפון לחבירו ומעם החילוק כמ"ם: (רל) ולכתחלה יש לבדוק כ"כ בס"ם דלכתחלה יש לבדוק אחר ק"ד ובדיעבד בשר דכיון שעלתה בנפיחה אין לחחזיק רישוחה לפילו מאן דמחמיר בבה"כ בבה"ג וכן נלע"ד פשוט כיון דבהחוכה אף בלא ק"ד מרפה משום דלפשר מיקב מחים אף עפ"י שאין שם ק"ד כמו שהארכתי בק"ה בכמה מעמים בשאמרו שאנו חולין שהק"ד עבר משם וא"כ ע"כ הא דמבשיק בחבה בשלימה היא דסמכינן על הנפיחה וא"כ ע"כ שאין לחוש הם לא בדק אחר ק"ד דחל"כ אף אנו נאמר שאף שעלתה בנפיחה בס"מ אמת הים ק"ד אלא שעבר ע"י שפשוף הסחבקין או ע"י בחזרה לפנים עבר הק"ד וכדומה ומה יוסף בזה מה שבודחה עוד לפנים אלא ע"כ דכיון דנפחינן לה כבי בהבי ונראה שזה כוונת אא"ז ז"ל אלא בקיבר: (רלא) ים להמר"ם בטור כתב שאפילו אם הית שלימה וים עליה ק"ד כנגד המחט מבחון מרפה ובהבנתה פריסה שם סרם עפ"י מ"ם בפירוש שם מחחל' לענין אם הית שולה בנפיחה דמלא אעפ"י שאין ק"ד משום דאפילו בק"ד

מבפנים סני וכריתה לא שייך למדבק אחר ק"ד מבפני' לפי שהמדקים מבפנים מה שבתוכה ולכן כתב דהטור אלימה כתב דבעינן ק"ה מבחוץ כיון שבחוץ אלא ניקב מב' לדדין משא"כ בתחומ' חוסבין שניקב מב' לדדין ואעפ"י שאין שם ק"ד כיון דמבפנים סני וכריתה אינו ניכר ומש"ה מרפה עכ"ל מבואר מדבריו דלא ק"ד מבפנים הוי סימן לדבר שהנקב בכאן מב' לדדין מחיים עבה ואעפ"י שאין ניכר הק"ד מבחוץ וכן מבואר מדבריו בדריסה בסימן מ"ח שכתב לחלק דבניקב מצד אי צריך ק"ד מבחוץ דוקא משא"כ מסני לדדין בק"ד מבפנים סני והש"ך הביא דברי כאן ובסימן מ"ח ס"ק כ"ו וכתב שם חילוק זה נ"כ בשם הב"ל וכ"ה וכ"כ הט"ז שם ס"ק י"ג וז"ל דאם יש ק"ד מבפנים סימנא מילתא בעבה מחיים ואע"ג שאינו רק גלגא מבפנים ושום מבחוץ ולא חזינן שם כי אלא סימנא מ"מ כן דקך המכה שיהיה ק"ד ולפעמים יציאה המכה עושה רושם מבפנים לבד ולא מבחוץ ולחיתי בפר"ח כאן ס"ק הא שכתב על דברי הפרישה ז"ל וגראה כוונתו כיון שמבפנים נשוף יפה הק"ד שם מבחוץ מתעב עכ"ל ובאמת מז"א שכוונת הדברי' אדמיעוטא ולא מיעכר דאלמ"ה יבדקה מבחוץ מתיים אין הק"ד רק מבפנים וכאן בריאה כמ"ש דבאמת לפעמים אף בניקב מב' לדדי' מתיים אין הק"ד רק מבפנים וכאן בריאה מיושף ע"י המשקין מרפה בלא ק"ד וספר"ח סימן מ"ח באמת כתב שם לאחרן בעינן אחר דס"ל דבאמת לעולם עיקר הק"ד הוא כנגד פי המתם וכמלא אי הק"ד הוא כפי המתם שבפנים וכשהה ומסני לדדי' הק"ד הוא כפי המתם וממילא שהוא מבחוץ ובדרפה ולא"ז בת"ש סוף ס"ק ג' כתב שכבר קדמו הש"ז דוגמתו ממש כו' ולענ"ד דל"מ מוכח לדיעת דלה"ם בניקב מב' לדדיו לעפ"י שהק"ד הוא מבפנים אמרינן שעבר הב' לדדים מחיים משא"כ לספר"ח ואע"ג דכתב שם דברי הש"ך דבניקב בלד אחד בהמסס בעינן ק"ד מבפנים וגם בסימן נ"ב כתב להסכים לדש"ז דאף בק"ד מבפנים אסור אלמא דגם לדידי' ק"ד מבפנים מלתא היא ראיה דס"ל דודאי מילתא היא לענין זה המוכחת מלתא דמחיים נתהב שם מבפנים וכן מבואר מדבריו בסימן נ"ב שכתב דהאי כוסב שנמצא קוץ תחוב בו כו' אבל מ"מ בניקב מב' לדדין אעפ"י שיש ק"ד מבפנים כיון שמבחוץ אין ק"ד אמרינן שלא ניקב מחיים רק מצ"ל לבד ולכך יש שם ק"ד ועיין בק"ה ואחר מחיים דחק ועבר גם אח הצד השני ולכך לא נמצא שם ק"ד ועיין בק"ה בחבוכה שהעתקתי בדין. סיכה לאי' שכבר ונמצא תחת בהמסס שאין ק"ד מבפנים בניקב עשה כ"ל בניקב מב' לדדין מדעה הסוכקים הסוכרים דסני בק"ד מבפנים בניקב מב' לדדין ודק"ד מבפנים כבר כל שלא נמצא מבחוץ דאמרינן דבחי' ניקב מבפנים אסור אלמא דגם סגר רוחה בספר"ח באמת סוכר דק"ד מבפנים לא מהני לאודוי מחיים עשה מב' לדדים כיון שאין ק"ד מבחוץ שוב ראיתי שאח"ז סימן מ"ט כתב שם שהפוסקים שהביא הש"ך בתחם בקוקבן בעי ק"ד מבחוץ ס"ל דק"ד מבפנים כבר כל שלא שהביא הש"ך בתחם בקוקבן בעי ק"ד מבחוץ ס"ל דק"ד מבפנים כבר כל שלא נמצא מבחוץ דאמרינן דבחיים ניקב מבפנים והיינו ק"ד הנמצא שם והנמר נעשה אחר אחיטה דאי נגמר מחיים הו"ל לאתכוחי ק"ד מבחוץ וזה"מ כתב הביאו אליבא דהטור דמסמע מדבריו דאפילו ק"ד מבפנים מסני וא"כ ל"ל פירש הברייתא נמצא עליו ק"ד היינו בכל מקום מיהא דאז מוכח עכ"פ שהתחיל נקיבתו מחיים וחוזין שהכל נעשה מחיים וכמ"ש הד"ת נגי תלוה כו' ונסוך בידוע התפרש פ"דוע שנעשה נקובה עכ"פ (נעשה מב' לדדים כיון שאין ק"ד מבחוץ שוב ראיתי שאח"ז בה"ש סימן מ"ט כתב שם שהפוסקים שהביא הש"ך בתחם בקוקבן בעי ק"ד מבחוץ ס"ל דק"ד מבפנים כבר כל שלא נמצא מבחוץ דאמרינן דבחיים נקב מבפנים והיינו ק"ד הנמצא שם והנמר נעשה אחר אחיטה דאי נגמר מחיים) קודם אחיטה אם מעט אם הרבה וחוזין הכל קודם אחר אחיטה דאי נגמר מחיים) קודם אחיטה אם מעט אם הרבה וחוזין הכל קודם לאחיטה עכ"ל ובתשובה הנ"ל הוכחתי דלכאורה נראה דאפילו אם נמצא אחר אחיטה דאינו מדאורי'

המוקף לבוש אבל קשיטא דזיטא לא וכן משמע מהרא"ם שהביא תירץ זה דהתוספות סו' ואם כן אין כתב כאן בפשיטות בדזיטא שדינו כמתא אבל בעל"ד אף על גב בהתוספות כתבו דאפילו ר' יוחנן במתא הוא דמתינן בבאה דרך הסמפונות אבל קשיטא דזיטא שהם נסיס כו' אין נראה לומר לענין ריאה אלא עיקר כוותם דאף ר' יוחנן דמכשיר מ"מ שייט מטוס שהיא שבאה דרך סמפון ולכן אפילו כאן במרה דאיירינן מסמפוני הכבד שהם קלרים שפי' יכולה שתתא לבוא דרך שם למרה אבל קשיטא דזיטא גם ר' יוחנן מודה שאפי שהם נסיס אינם יכולי' לבא דרך סמפונות הכבד שהם קלרים אבל בסמפונות הריאה שהם רחב' מראה לאפי' קשיטא דזיטא היא הידולה למקה כריות ואעפ"י שבל' המוק קל' פ"מ מסתברא לא כן וכן מצאתי במע"מ ול"ח שפי' כן להדי' בדברי הרא"ם דהסמפונ' הכבד שהם קלרים קלי ולכך אמרי' שבא דרך הוטש ונכנס בכבד ומשם ובל' ספיר למרה שהוא רחב ועיין בק"ה בחוכך בביאור דברי הטוש' והרא"ם והמרדכי בזה ולדעת הלע"ד דבזה שכל לפי ראות עיני הטור' שים בהתה נשה שהפונ' רחבין מאוד ויש שם ריוח גדול ויש דקה שהפונ' קלרים מהכיל גרעין בזה ונמראה עיניו ישפוט אם גרעין בזה יכול לבא לתוך הריאה זו דרך הקנה בריות אם לא אע"ג דהריאה קרובה לקנה כמ"ש התוספות תיתוק זה בין ריאה לכבד מ"מ זה לחוד לא מהני לאיתלי בקנה אי לאו מטוס הסמפונות רחבי' וחרוייהו צריכי כמ"ש בביאור לפ"ך בחוכך בזה ועיין מ"ש פר"ח בסימן מ"ח ס"ק י"א הרמב"ם מפרש הסוגיא בתתא נקובה ומ"ש ע"ז בת"ש שם ועיין בק"ה בזה: (רלה) כתבתי דעת רוב הפוסקים להכשיר אי אתתכה בסמפונא רבא בכל גווני אף בלא בדיקה רק הכל בו כתב דדוקא כי איתא קמן ואו"ה נראה דס"ל בהכל בו בזה וכיון דס"ל שאין דין בזה"ז דין שלימה לכך מעריף אף בסמפונא רבא ואף בשלימה שבן מבואר מדבריו שם בשער נ"א והד"מ ותי"ח כתב דלא כת"ה דמעריף בתחוכה מעמע דבשלימה גם הו"ה מודה וז"א ואפשר שר"ל כמ"ש דאו"ה ס"ל לדינא בהכל בו להמעריף בתחוכה וממילי' דמעריף בכל גווני לדידן ועיין בהגהה שבסוף ספר הו"ה שער נ"א ס"ק ו' דמשמע מדבריו דסמ"ק אזיל לחומרא בין בריאה בין בכבד וכ"כ בכה"ג בהגהות ב"י ועיין שם בכה"ג שבתב שהרי"ף והרמב"ם והרא"ש והרשב"א וסבר אלא הבילו הך דינא דסמפונא רבא ירא דס"ל דאין חילוק דבתחוכה מעריף אף בזה וא"כ נ"ע לפסוק להכשיר נגד דעת כל הפוסקים אלו וגם אא"ז דמש"א אתה על הפוסקים שבשמיטו דין אתתכה בסמפונא רבא דריאה וכתב ומעם לדבר לא ידענא ואולי מבגה היא וכיה נראה לכאורה דכיון שהביאו מדבריהם דסמפונא רבא דכבדא כתרם הו לא לריכי לבאר בריאה דאפי' תחוכה דכבדא בריאה תחוכה דמיא וגם משמע דאפילו בתתיכה דכבדא. שבשיטו וא"כ ס"ה בריאה ואע"ג דבריאה איכא חומרא בתחוכה אף קופא לגאו מרפה דחיישינן שמא ניקבה לתוך ס"ל לפסק פוסקים דהא מלתא דשמיטה היא כיון דבסמפונא אתתכה ואכתי לא נקיב מידי מה"ת ניחוש לה שניקבה לתוך ומחזה וכי חיישינן דוקא בתתכה בבשר בריאה דהא קמן שניקב הסמפון ונדחק לתוך הבשר חיישינן שמא שניקבה הקרומים ומחזה מעה"כ סמפונא רבא דאתכי לא ניקבה מידי רק דרבנן ערופאי לא אמרו בה כיהר כשמעתייהו דתוסיין שמא דרך הוטש בא' וכיון דבשר אשמעינן בסמפונא רבא דבכבדא דבשר דבבה"ג אמרינן סמפונא נקב ואתי א"כ ממילא הגם בריאה בתחוכה הדין כן וז"ע על הרשב"א בת"ה הקלר אלא הזכיר דין דסמפונא רבא לא בריאה ולא בכבד ובספר יבין שמועה לרשב"ץ כתב ג"כ דבתתכה בסמפונא רבא דבכבדא דבשבה וה"ה בסמפונא רבא דריאה ע"ש ועיין בק"ה מ"ש בזה על דברי הרי"ן ותא"ז בסימן מ"ב ולדינא נראה שיש לסתולקין היכא דהיא שלימה עכ"פ יש להחמיר ולבודקה כיון דאיכא לבהוני וכמ"ש הש"ך ג"כ אלכך לא כתב רמ"א דא"ל בדיקה דבבר כתב דכל איכא שיש ריעותא יש לטופתה מכ"ש בזה דאיכא דס"ל דמרפה אלא בדיקה עכ"פ ומ"מ בתחוכה יש להקל עכ"ו נדוני המורים שביתו דבריהם ופירשו להדיא דבשר בבה"ג ותא"ז בשמ"ח שבתב דא"ג בדיקה וכדברי הלבוש וכך כתב הפר"ח שכן עיקר וא"ע כיון דאיכא דמחמירין בסמפונא רבא לשה נקל עדיף לבתחלה באיכא לבהוני: (רלו) כתו בסמפון' בבה"ג בהגהות המור אות ס"ח כתב שם בשם מהר"מ טווא' ומהר"י פגין אלא אסרו אלא בעמא בבשר כיון דיש כח במתא לנקוב הסמפונות ולעבור הבשר ג"כ אמרינן שיבקבה הריאה במקום אחר אבל בדחזיק אלא עברה הסמפון הוא חזק ולא עברה מהם סמתא ודרך סמפונא נכנסה עכ"ל והכמה"ג כתב דגם בשאר סמפונות שהה לבשר הריאה ואפילו בסמפונא רבא דעת הכל בו דוקא בדאיתא קמן וכן נראה מהפוסקים דוקא סמפונא רבא ובס"ד כתב בפירוש וכשטמאין הריאה אפילו נמצא המתא בסמפון הקטן בשרה כו' ואח"כ כתב בשם בדיק' כ"י מבודקי אלונקי מצאתי מתא שנמצאת בסמפונא רבא בשרה והוא הדין לכל שאר הסמפונות והוא שלא היה סתתא תוך לסמפון עד כאן לשונו ונראה לענ"ד גם כן שאין להחמיר בזה אם יש דרך יבר תן הסמפון הגדול לשם דאחזוקי ריעותא לא מחזיקין כמו דלא חיישינן שיקב מסמפון לחבירו ואע"ג דחיישינן שמא ניקבה קרומי הריאה וחזה הטה הוה טעמא כמ"ש אא"ז לפי שטבע הבע"ח למשוך ולדחות לתוך כמש"ל הייט כיון דעינינו הרואות שניקבה הסמפון וירדה לתוך הבשר חיישינן דילמא הו המושך תבר אותה עוד להלן מה שאין כן בזה דאמרינן אלא ניקבה כלום וכאן נמצא וכאן היה מעת בעיתה לתתו זה ואפי' לשיטת התוספות דסברי הטעם החיישי' שדרך הוטש נכנסה' מכל מקום בכי האי גוונא שאם נאמר שבאה דרך הוטש על כרחך לומר שעשתה נקבים הרבה בדרך הלוכה אבל אם באה דרך הקנה אם כן פה לא עשתה מלומה ואין לנו להחזיק ריעותא ומה לי סמפון גדול ומה לי סמפון קטן ומדברי הבעלי תורא שהביא כמה"ג אין ראיה דהתם מיירי בסמפון קטן שבתוך בשר הריאה שאין דרך לבא שם מן הסמפון הגדול כי אם שניקב אותו לתוך הבשר ומשם בא לתוך הסמפון מה שאין כן בזה: (רלו) וראיה לי־ממתא יעקב כלל ל"ג כתב בשם מהרש"ל דאם יש סיכה במקום המתא מרפה והביאו בבה"ג בהגהות הטור וכתב בשמו הטעם דדינה בק"ד לו בסרכא קיולא מהוך הבועה כו' וכתב עוד שם בשם בודק מתאלינקי אם נמצא בנגד המתא סירכא תלוים לו בועה או אחד ממראות הבשרות בנגד המתא מבחון מרפה כו' עד כאן לשונו ולפי זה נראה דמכל שכן אם יש שם מראה אדומה דמרפה כמו במכה בדופן דתלינן שאדום מתחת מכה וסכי נמי דכותים תולין שאדום בעשה מתא ומרפה אבל בשמתלמה ע"י נפיחה בשרה כמבואר בסימן ל"ח והוא הדין כאן ואין לומר דמתא בריאה גרע מתכה בדופן דכיון שהיא שלימה לפניו לניקב והבריא לא חיישינן ומה שאמרו בגמרא ק"ד דמרפה הייט דש הנגדר בעובי עור הריאה שזה בתמה ליטו מהלכן ע"י נפיחה בלל וכתו שבתבי בסימן ל"ח בק"ה בתוך ואם יש מראה בשרה שאינו חוזר ומתלכן ע"י נפיחה יש להעריף אעפ"י שיש לומר דע"כ לא מעריפין מראה בשרה אלא אם יש עוד לקוחה אחת דאז המריץ כיון שהתחיל הקרום לקלקל טופו לנקוב מה שאין כן כאן כיון שהיא שלימה אף על פי שיש כאן מראה בשרה אמרינן אם איתא דנקבה אלא שבבריא היה ראוי להיות כאן ק"ד שכן דרך הנקובים בשמבריאים בקרום מתתת מכה שסופו ליסתר מקומו אדום או נעשה סירכא ולא מראה אחרת וכדמשמע בבה"ב ושאר הנקובים שהלוים בק"ד דוקא אם נמצא ק"ד הדין כן אבל אם נמצא שם מראה אחרת אין דנין להעריף מהמת זה לומר דנקובי נקוב ואתי וא"כ הוא הדין בריאה ובלא"ה יש פוסקים הסוברים דמראה בשרה לא מחשב ריעותא כמ"ש שם ולפי זה לא היה מקום להעריף כי אם במראה אדום דוקא אך לפי מ"ש בסימן ל"ח להעריף בסרכא תלוים מחוך מראה בשרה משמע מזה דמראה בשרה בריאה היא לקותא קלה שמורה על הנקב שהיה כאן וכיון שיש כאן רגלים לדבר שהתתו שהה נקב והבריא ולכך לא חזר לתראה ריאה ממש רק למראה אחרת ולכן אין בידי להקל: (רלח) יראה לי' בבה"ג בהגהת הטור אות ג"ז כתב בשם מהר"י פגין שאף אם הק"ד בדופן בנגד המתא מרפה וכתב הבה"ג שלמד זה מדין בא זאב דאיתא שם שבודקין בגלגות אם יש אדום בדופן מרפה עיין שם ולענ"ד אין הגדון דומה דהתם האדום שבדופן מעיד על הנקב שנעשה מחיים שהרי יש כאן נקב לפניו מה שאין כן כאן ועיין מ"ש לעיל ס"ק מ"ו ובק"ה בדין נגלד על דברי הב"י בהשובה סימן ק"ל מבואר מתה שבתבתי שם דאלא אין ענין לזה שהרי הריאה שלימה ושולה בנפיחה ואין בה ריעותא כלל:

כמתא שנתבאר הדין למעלה ויראה לי שהבל להראות עיני המור' לשער גודל חלל הסמפון ולשע' הגרעינה החדורה שנמצאת שם אם היא היורדת למטה בריווח לתוך חלל ההוא תולין שדרך הקנה בא לתוך הסמפון ומשם לבשר ואם הסמפון הוא דחוק שיכנס לשם חוששין שמה ניקב בחורו הוושט ובא לחלל הנוף ומשם בא תוך הריאה ומה שעול' עתה בנפיחה קרום עלה ונסתם וטריפה:

קפג מתא שנמצא בסמפון הגדול שבריאה בין שלמה בין חתוכה בין מתא דקה או עבה בין שצד העב שלה לצד הסמפון וחודה לצד החלל או להיפך (רלה) כשרה לפי שמקום זה רחב הוא ודרך הקנה באה ולא ניקבה כלום וכל שהבריאה היא שלימה ואפשר לבדוק אותה בנפיחה יש לבודקה לבתחלה:

קפד אם נמצאת המתא בסמפון קטן שיש דרך ישר לבא לשם מן הסמפון הגדול מבלי שיצטרך לנקוב הסמפון הגדול לתוך בשר הריא' לבא לשם יראה לי שיש להבשיר (רלו) כמו בסמפון הגדול אם היא חתוכה ואם היא שלימה יש לבדוק אותה בנפיחה:

קפה אם נמצא בריאה מבחוץ בנגד המתא סרכא תלויה או בועא או מראה כשרה בין מרא' אודם או אחר משאר המראות הבשרות שיתבארו בסימן ל"ח אע"פ שהבריאה שלימה ועולה בנפיחה יש להטריף (רלו) ויראה לי שאם המראה הבשרה היא חוזרת אחר הנפיחה למראה ריאה כשר בהפ"מ כאלו אין כאן ריעותא אחרת לבד מהמתא כלל:

קפו אם אין ק"ד על הריאה רק בדופן נגדו יש שם אדמימות או מבה (רלח) יראה לי שיש להבשיר בהפ"מ בנפיח' שלא אמרו בזה ק"ד אלא אם ימצא בקרומי הריאה ואם נמצא חלודה על הריאה מבחוץ נגד המתא דינו בק"ד:

נשלם סימן לו בעזרת בורא עולם ומלואו

(א) **גם** זו וכו׳ • הרמב״ם בפי״ח מה״ס כתב וז״ל לפיכך ריאה שנעלמה שמתים אלא מלאו סרכות כו׳ מותרין לפי שמא ניקבה הריאה ונריכה בדיקה כמלא מדבריו דבכל שמתים בעי בדיקה בעפיתה וכ״כ הלח״מ שם שזה הלא כדברי התוס׳ שבתנו דשעלמה שמתים מותרין הי״ט לבעבועות כו׳ מעברת הי״ט במים זכים כשהם בלא בדיק׳ ומתוגלא בעי בדיקה שמא ניקב׳ גם י״ל מ״ש וכשמוגלת הליחה ובודק לוהה הך לוהה קלי על הריאה׳ וא״כ הוכרח הרמב״ם בפ״ז ג״כ עכ״ד הלח״מ ומתמה שהרי הרמ״ם בפ״ז הל׳ ה׳ כתב בשם הריב״ם שהוא הופש דברי הרמב״ם בפשטן כו׳ ואני לומר דהם לדבריו לפרש כן כו׳ ופ״ש שכתב לפרש מ״ש הרמב״ם ממנה לדופן קלי ומי׳ שנעלמה שמתים והוי כלא לומר לו שנעלמה שמתים ממנה לדופן כו׳ הוכרח כן מפ״ש הרמב״ם בא עכ״ל ולו יבאלא כו׳ ע״ש בדבריו נכונים לענ״ד ומומה על הלח״מ שלא הזכיר דברי הרמ״ם בזה׳ ומ״ש הרמ״ם דמוסב הו״ל לומר דהרמב״ם פסק כל״ו וס״ל דלסוכה עד שתבדק ל״ע דהא מדקלתר מלי לעביד לך דכי אתו לקמי׳ דר״י מבדר לנו כו׳ ואם איתא עכ״ם כו׳ לומר לקמת לומר בזלה לבדוק לוהה אלא ע״כ דר״י ס״ל דהריב״ם לומר מבדר לנו קמי׳ דר״ם בר״ם • ודוקא לומר שרלה לתקל מעינו לפי בר״ם כו׳ הוי מוכח הא בשמעתא בלא בדיקה דלישנא לא משמע הכי אלא ודלי מלן דמעריך מעריך לגמרי ומלן דמבשר מבשר לגמרי וכן נראה מדברי כל הפוסקים דלא״ל בדיקה ובדמוכה מהא דלא אמרי ולא אמרי מידי ומ״מ מבואר בטוסקים דודאי מלי לעמרך עם סרכת הגוי׳ לו אחר ריעותא לומר הרי״ל מה״ם בפי״ל (ב) ומהי׳ אם נמצא כו׳ בה״מ ס״ק ד׳ הסתיק לשון הר״ן בשם הר״מ (וסות ע״ם ול״ל הר״מ וטוגמו על הר״מ ממיד לגב) אלם הבוטה מוגעת בסמפונות ים לבדוק אם נדבק בסמפון ודלי סרכה בסמפונות ומרפה וכתב דלים מלן דתם לה וכדמוכח מסגיא לקרימי אמהי כו׳ וממ״ם הב״ך בשם הר״מ (ל״ל הר״ם) למיסב סימנא במ״ז דנקלפה מן הריאה ומוגלא אין דרכה להתקף מן הריאה עכ״ל ונראה לפי אמת אלא״ז לא הי׳ ספר מה״ב באחר שכתב הסי׳ המ״ז סיים כה וא״כ אם אינה נקלפה מן הריאה בידוע הסמפו׳ ונסרך בה ומרפה לשון הר״מ כו׳ עכ״ל וכך הסתיק בז״ש ולפ״ז נראה שמ״ם בסי׳ המ״ז ונקלף מן הריאה אינו סימן רק דאלא קאמר דבעינן שיהא נקלף דאל״כ בידוע שנקב הסמפון ונסרכה בו ואז הן הן דברי הר״מ שהביא הר״ן בזה ועיין בק״ה שלא״כתו הרבה בדברי הר״ן ומהר״מ בזה והגה הרמ״ו שהביא אלא״ז מבא דלא קאמרי ולא מידו אין מבם דלא׳ רק לענין שלא יהא צריך בדיקה לכתחילה ונם בהרבב״ם כתב״ל והר״ן לא כתבו נבי בדיקה הסמפון דלא׳ מבא דלא אמרו ולא מידו רק כתבו שהם ולא מתוור ט׳ משמע דס״ל דאין דלא׳ כ״כ מהתם דאיכא למימר שלא הזכירו לומר זה בבדקו בסמפונות דזה דבר פשוט ודזוע הוא גם לשמתי מהא ומהתמה בדקו ואכתבו שהבוטה אינה הולכת בשומן עד שהגיע לסמפון ואף בהגר דקרימי בדי שהם גדולים מ״מ יכול שיהי׳ שלא הגיעו׳ שהתה הבוטה עד לסמפון מבא״ל בהא דמים עבורי׳ ספר מיימי דלא׳ ודלא אמרו מידו ולא ניוו לפתוח הבוטה לבדוק אחר מה שבאוכם אמנם בחידושי הרשב״א כתב דלא׳ ע״ז אלא״ל בדיקה בסמפונות מבא דקרימי בדי כו׳ משמע דס״ל אלא״ל נסרכו כ״ז שהבוטה יוצאה על מלאת אם מגעת לסמפון ע״ם אף דמ״מ אין דלא׳ רק לכתחלה וגם בר״ל שלוחה קבלה שכתב הר״ן הוא לחוש לדעת הרמב״ם ולא ס״ל הרמ״ו מבא דלא אמרו מידו ואף דאם אינו נדבק מסברא לא חיישינן לסמפון בפ״ם הרשב״א והר״ן מ״מ אם נדבק חיישינן בלוגה יכולה לפרד ודלי נסרכה לבם ומ״ם דלא׳ מהר״מ שהביא הש״ך כבר כתבתי כי אדרבה שם דברבה בלין נקלף לפי הנדבק בסמפון והן הן דברי הר״ן וז״ל ושתה קבלה (לענ״ד ב״ם וכ״ל ואיתא קבלה) אם הבוטה מוגעת בסמפונות ים לחוך ולבדוק אם הבוטה נדבקה בריאה אלא״ים יכולה לפרד מן הריאה אז בודאי מוגעת הבוטה בסמפונות כי מתחה בסרך בסמפונות אינה נפרדת הבוטה מן הריאה ונרפה לשון הר״מ על הר״ן ונלענ״ד אינו אם הבוטה נדבקה כו׳ ובילאור דבריו כך שם מתחלה כתב אם הבוטה מוגעת בסמפונות צריך לחוך ולבדוק הבוטה צריך לחוך ולבדוק אם היא מוגעת בסמפונות והלשון מוכיח (ולענ״ד כמו בהיא עצמה לוחה קבלה שהביא מהר״ק ס״ל ז״ז בשם בדיקות וז״ל קבלה מהר״ר יחיאל אם היתה הבוטה גדולה כאגודל ים לחוט שמא יגיע אל הסמפון צריך בדיקה ע״י חיתוך עכ״ל ונראה הר״ל שצריך לבדוק אם מגעת בסמפון אז לא ולכן כתב מהר״ק שם שגם הרמב״ם לא הם לוחה קבלה ושייר הרמב״ם לא מעריך אלא בגמגא הסמפון נקוב אבל בעיעה לא ואפשר שגם מוהר״ר יחיאל ר״ל מיגיע אל תוך הסמפון ממש דאז הריאה יוון שהסמפון נקוב והבוטה אינה סותמת ובק״ה בדין בוטה מעל״ע אמר עוד בזה) וע״ז כתב ואם הבוטה נדבקה כו׳ אז בודאי מוגעת בסמפונות כו׳ והוא בדברי מהר״מ הנ״ל וזה מבואר בבר״ן שם בדין בוטי דסמיכי כתב ובמעמר על בוטה אל מ״ז ים לשם קרום כו׳ ולא קתביב הסם מה דקתביב במה״ב שהוא נקלף מן הריאה ודוקא לומר דפליגי

(פרי תבואה)

סימן לז

א ריאה שנמצא בה אבעבועות אפי׳ הם גדולי׳ מאוד והם מלאים רוח או מים זכים או ליחה הנמשכת כרבש וביוצא בו או שיש בתוך הבועה ליחה יבישי׳ אע״פ שהיא קשה כאבן והוא הנקרא מיגרי אפי׳ הרבי׳ הם כך והאבעבועו׳ אינם סמובים זה לזה בענין שיתבאר בסעי׳ ח׳ הרי זו מותרת ובמקומות שאין נוהגין לנפוח כל ריאות רק אותן שנודר בהם הששש וריעותא

(א) גם זו אין צריך נפיחה:

ב אף אם הבועות גדולי׳ ורחוקים מן השפולי׳ אין חוששין שמא נתקלקלו הסמפונות כיון שאין הבועה מעבר לעבר ואין הסמפונות צריכים בריקה שמא נקובים הם (ב) ואפילו אם נמצא בועה דבוקה בסמפון ואינה יכולה להפרד ממנו יש להבשיר ואם אירע שבדק ונמצא הסמפון שתחתיה נקוב כבר נתבאר דינו בסי׳ ל״ו סעיף ס״ד:

ג אם נמצא בריא׳ בועה שיש בה ליחה והיא סרוח׳ או מים סרוחים או מים עכורים או מלוחים או מרים המנהג במדינות אלו להבשיר ויש מקומות שנהגו להטריף וחלילה להם לזוז ממנהגם ובמקום שאין מנהג קבוע בזה יש להם לנהוג להטריף ובמקומו׳ המטריפין יש להם לפתוח כל בועה שנמצא בריאה ולבודקה שמא יש בה אחד מאלו הפוסלים בה ואם מצא שהם מים צלולים צריך לטועמם אם הם מתוקים שאם הם מרים או מלוחים דינם כעכורים וסרוחים ושיעור לדבר איתתי הם נקראים מלוחים או מרים נתבאר בסימן ל״ו סעיף פ״ג (ג) ויראה לי שבמקומות המחמירים אף אם אינה בועה הבולטת לחוץ רק מורסא שהיא שוה לשאר מקום שבריאה כמו שיתבאר לקמן ונמצא שם מים עכורים וסרוחים יש להחמיר באין הפסד מרובה ויראה לי שאף במקומות המחמירין אם נאברה קודם שבדק לידע אם הם צלולים או עכורים יש להבשיר בהפ״מ או בשעת הדחק אבל אם ראה שהמים צלולים ולא הספיק לטעום המים אם הם מתוקים עד שנאבדה יש להקל:

ד אם היו הרבה בועות בריאה צריך לפתוח כולם ולבודקם ואין סומכין

דמ״כ הו״ל למהר״מ בב״ה להסיג על הר״ן בזה שהמים המלי דנקלף מן הריאה בעינן אך בלמה הטיקר כמ״ם דקר ונקלף מן הריאה אלו סימנא הוא למ״ז רק דינא קאמר דכל מאין נקלף חייסינן שהוא לפי בנסרכה לסמפון ודין זה כבר כתב הר״ן למעלה וא״כ לכאורה הי׳ מקום לחוש לאותה קבלה שהרי הם״ך בשם הר״מ דלא תולק ע״ז וגם לפי הבנת מלא״ז נדברי הב״ך בשם מהר״מ בפשיטות מ״מ אין לחי׳ משם דמע״ב דבמוגלא אין דרכו להקליף מן הריאה מ״מ אם מוגע בסמפון ונדבק שם שלא שהסמפונות קרוים שם ואין דרך שהה״ו הבועה דבוק׳ בו כ״ל מהמה מנסרכה לסמפון אבל לדינא נלענ״ד שהדין עם אלא״ז בזה שאין לחוש לאותה קבלה דלענ״ד עיין סרכה לנ״ם אלא אוזן לקרוס מהמת נקב שבו מבא״כ כאן שהבועה היא מנפיחה כיון שהסמפון נ״כ מנפיחה מה עיין סרכה בשם ; והע״ג דלעיין סרכה לדופן סמוכה כסרוכה דמיא וכיינו דמהמה מכה שבדופן אז בריאה הם נדבקים ונסתרים זו לזו וא״כ ה״ג אמא דהבועה המקה הסמפון עד שיקב ומהמה זה קלע הבועה אבל אם בדופן בפ״ע אלי אומר שהם שבדופן שומד בפ״ע ובריאה בפ״ע אלי אומר שע״י לחלוחית המה נדבקו ונסמכו זו לזו מבא״כ כאן בשם עומדים מכופים וסמוכים זה לזה בפנים ים שם לאות שפיר יוכל להיות שהבוע׳ הכי דבוקה שם אף בלא קיבה הסמפון ועגיבה לבד אינו מזיק וכמ״ם מהרי״ק ס״ה הרמב״ם לא חש לאותה קבלה כו׳ וכן פשט המנהג אלא לבדוק בבועה כלל ועיין בק״ה מ״ם בזה על דברי הרמ״ם שכתב דיפה כתב מהרי״ז הריעה דבועה מוגעת בסמפון כו׳ ע״ש:

(ג) ויראה לי כו׳ • הנה לענין בועי דסמיכי ק״ל דבמורסא שאינה גבוה מבשר הריאה אין בו דין סמיכי ופשוט אבל לענין מים עכורים למאן דאמרי׳ ל״ע אם ים לחלק בכך לפי מה דמשמע מקלא הפוסקים דלא ס״ל לחלק בין בועה הבולטת ולקמן סי״ב כתבתי לגדד בזה ולענ״ד להחמיר במקום שאין הס״מ כיון דהך דינא דמורכא עדיף לענין סמיכי ג״כ ל״ע לענ״ד כמ״ם בק״ה שם שי״ל שדברי מהרי״ו לקוחים ממהרא״ק ומייני היכא שהחבשה בבשר הריאה אבל אין חילוק בין גבוה מבשר הריאה א״כ ואע״פ שים לסמוך שם להקל כמ״ם הים״ם והאחרונים וכמ״ם שם מ״מ כאן ים להחמיר בלין הפ״מ עכ״פ ועיין בק״ה שהתרכתי בדעת הרי״ף והרמב״ם בזה והעלתי שהעיקר כמ״ם נ״כ הפרי חולה דלמתים היינו בועה שים בהם מוגלא ולפיהם הרי״ף והרמב״ם שהם מוגלא אינה סרוחה כמ״ם הב״י שכ״כ בס׳ אהרות חיים בשם רבינו יהונתן דכי היכא דלא אסרוחה מבחוץ לא חיישינן לי מסריח מבפנים ואע״פ שכתב שלין נראה כן מדברי הגמרא והפוסקים וגם הפר״ח כתב דאין שפק שבוודאו לגבי שבדי דבנדי כנדי לענינא הרי״ף ולא מהור עכ״ל • ואנכי לא ידעתי מה״ם לא אמר כן לענינא הרי״ף ומ״ם ב״י שלא נראה כן מהגמרא לפרר שהוא מבהם שבוודאי רבינו יהונתן הם״ם מבמע דאין חילוק ולענ״ד בוודאו כמ״ם דל״ה אי אסרוחה מבחוץ ומשמימת לבדוק אחר זה ואעיג דכתב ל״ם אי מסריח כו׳ מ״מ בוודאו על הדרך שכתבתי ואפשר בע״ם הוא וא״ל ל״ה דמסריח מבפנים וכן הסתיק בה״ם למהר״מ ל״ה אמא סרוחים מבפנים אלא שכתב ע״ז וכ״ל דוקא בסרוחים ים להבין מבחוץ אבל מלוחים ומרים אין להחיר בבדיקה חוץ ומה שהקילו הקילו כו׳ עכ״ל ולענ״ד ז״ל הא נראה שם ליישב הא דלא אמרו ולא מידו ובמ״ם בספר״ת ולא״כ בשיטת דמ״ל בדיקה כלל וגם מה״ה לאות לאלוחין ומרים כלל ובאמת מהר״מ ס״ל דמלוחים כ״ע ולענ״ד ז״ל וכמ״ם בסי׳ ל״ו ס״ק ל״ה ע״ם ולא״ז כתב ג״כ דלהמתיריסן עכורים וסרוחים צריך לפתוח הבועה ולבדוק אחר זה ולאיתו מהחילוקים שהביאו רא׳ מהר דלא אמרו ולא מידו ולענ״ד אין מזה הכרע די״ל דהחולקים ס״ל מדקאמר ולא אמרו ולא מידו משמע ס״ל שלא הם סרוחים אי לא ולא מהבר לנו לומר דבריהו הו קיימי והא קאי לי׳ הבן דלא אסרוחה אלא משמע בדרך הילוכן הוא קרוב להיכ דקיימי בנדי כו׳ והזיהו ומשמע שלא נתבבר להם כלל ולא חשבו לשאול שמא הם מסריחים מבחוץ משום דלא אי מסריח אין חשש והרי״ף והרמב״ם לא הפר דס״ל דהא מלחה דפשיטא הוא ודוע אף לעבחים דבריהי מבחוץ אסור ולסרוחי מבפנים לא חיישינן וכעין שהבאתי לעיל לעניין הסמפון וגם י״ל דכיון דסתם ממחים אינם סרוחים כלל לכך לא הוצרכו לשאול אותם ולכן כי בעי רבה בב״ח מיני דבמוגל העלתה ממחים מלי הביא לו סתם כשרה דסתם ממחים הוא מוגלא באינה סרוחה וכמ״ם הפ״ם שם ומ״מ מ״ם אלא״ז רא׳ מהרמב״ם כן נראה מדבריו שבתב וכשמוגלא הליחה ובודק לוהה ועיין בלח״מ פרק י״ל שמסתפק דלמא הריאה קלי ע״ם וכן בה״ם הקר מבואר כאלא״ז שבתב וז״ל ויש מי שהוכיח מהריאה בדיקה אם מליחה מ״ז לו מוגלא כשרה ואם מליחה מים עכורים או מ״ז סרוחים מרפה (וע״ע שהמים מוגלא סרוחה ונראה דלפי שלון דעתו כן לדינא לא הם להחיך) עכ״ל ואם לא פתח הבועות לבדוק מה שבתוכם ולהבדה הריאה כבר כתבתי בסימן ל״ו לענ״ן מעיומת המים ים להקל בנ״ה הא דהא ע״כ לריך לשאול בכלי לבדוק אחר סמטות

(ח״א) **כו** ולמסר

ואפשר דהכא יש להקל אם לא בדק כלל לסמוך על הפוסקים המתירים בפעה הרחק או הפ"מ כיון דהא"ש רמ"א הכשיר בזה בעכורים וסרוחים בפתח אף בלא הפ"מ וזוקא בטעי דמתירי יש להחמיר אם לא בדק כלל אחר עכורים ואחבדה וכמ"ש לקמן ע"ם: (ד) ויראה לי כו' בהגהת הר"ן כתב קבלה אם יהי' הרבה טובות על מים זכים וכשהבדוק אחת מהם ויהיו צלולים ומתוקים אז טולם יהי' צלולים ומתוקים אבל אם מהי' רק טובת ה' צריך לבדוק אחרי' אם הם מלוחים עכ"ל וכבנה"ג בשם אא"ז דמב"ת דף ק"ז (והוא חסר בספר דמב"ת שבידי) הביא זה בשם מהר"מ ממיזלינ' ומהחזיק ברכה בשם זקינו מהר"א מזולאי שכ"כ בשם מיקומי הזבח ובעולם יצחק ושאר בדיקות אחרונים מולקים ע"ז ובח"ם ס"ק כ"ם הסכים לדבריהם וכתב אחפי' על בדיקה הרוב אין לסמוך ול"ד לשאר מילי דחזלינן בחר רובא כו' ולענ"ד דבריו צ"ע קצת כי מ"ם שם דבקומי התרנו לסמוך על בדיקתינו מעשה שכתב מהרי"ק בשם הר"ף דאנן לא בקיאינן בין מילי ללא מילי וא"כ אדרבה האחרים יוכיחו על אלו שבדקו דלא הוי דייקי בפיר כו' ונראה כוונתו דבשלמא אם אין שם יותר ע"כ אנו סומכין על בדיקתינו כיון דליכא לברורי עפי מבא"כ הכא דליכא עוד טובות נהי דבשלמא בכה"ג אזלינן בחר חזקה שם האחרים כך הם מ"מ בזה ל"ם רובא דשמא אלו בעצמם לא בדקו כהנגן וע"י האחרים יבורר גם על אלו והלכך כיון דליכא לברורי מברגינן ומ"מ נלענ"ד אחע"פ אין לסמוך על קבלה זו לענין שצריך לבדוק כל הטובות לראות אם הם זכים ולא סריחי בזה מבואר בש"ם מ"מ מה שחידשו האחרונים שצריך שלא יהיו מלוחים ומרים בזה לפשר שבפיר יש לסמוך לחיזל בחר רובא וכל שעשה רוב הטובות והמים מתוקים טוב א"ל לשטוח יותר בשבע לפי מ"ם בסי' ל"ו דעיקר מעמא שאם המים אינם מתוקים זהו מורה שלא סימה בדיקתו יפה ועצומים הם ועינו השעתו לומר שזכים הם וא"כ פשיטא דפשיר המי לסמוך בזה על הרוב כיון שהרוב עלתה בדיקתו יפה גם הבאר שהם זכים לפנינו אין להחמיר ואפילו סימה המלוחים ומרים מרפה מעשה שהם בעצמם מקולקלים לענינם מ"מ כבר כתבתי שם דעכ"פ מוכח מש"ם דלא יסיב סימנא רק לילי ולא סריחי אחין הבדיקה מעכבת בדיעבד וכאן דליכא רובא אפשר דבכה"ג דליכא מרחא א"ל לברר אפי' להתחילה לבדוק הבאר בפעמה וקצת י"ל שגם הר"ן כוונתו היכא שא"ל לבדוק רק אם הם מתוקים או מלוחים כמו שנראה מסוף דבריו ואע"פ שבאמצע לשונו כתב יהיו טובים עלוים ומתוקים מבמע דגם לענין עלוים א"ל בדיקה י"ל דשיפא דליכא הוא ובאמת מיירי שבבר לאם שהם מעיקרא שם בה קרוב כפ"ע כו' ולפי"ז אין ראיה ב"כ מ"ם אא"ז מהרי"ף שכתב אי אסרוה כו' דים מ"ז שהחלמן מתוק וסופן מר או סרוח וא"כ איך מחזקין אהני דלמא מקרוב נעשה ועדיין לא אסרוה כו' ולפי"ם שבודק לידע אם עכורין או סרוחין רק שם לתוס לפרים או מלוחים ובכה שפיר שהכינן לומר דבחדא מחתא מתחיהו כיון שהם צלולים לפנינו ומכ"ם שאין ראיה מ"ם אא"ז מהפוסקים שהקשו על הרי"ף מבמי כנדי כו' ומאי קושיא דלמא פתחו כמה טובי כו' ולפי מ"ם מיירי שבבר לאם שהם כולם לידע שאינם עכורים וסרוחים אבל מ"מ לענין זה שהם מתוקים פשיר יכול לסמוך על הרוב ואפילו הימא שאין כוונת הר"ן כן ומ"ם שהרבה בטובות על מ"ז ר"ל ע"ם שופו או שתיבה מ"ז הוא מ"ם וכן בתחזיק ברכה ליתא וגם ליתא אז יהיו כולם צלולים וליתא לחיבה מתוקים ובכה"נ בשם דמב"ת ג"כ ליתא לחיבה מתוקים מ"מ יכול להיות שהדין דין אמת ואפשר שגם אא"ז יודה בזה וא"כ אפילו הימא דבני טובי דסמיכי שהוא מדינא ליבה דכ"ע צריך לבדוק כולם מ"מ בטובות שאינם סמוכות בתקום שנהגו איסור בעכורין יש לסמוך ע"ז להקל ואפשר שגם אותה קבלה שכתב הר"ן קאי על מקומות שנהגין להחמיר בטובות ממים עכורין אע"פ שאין סמוכות ולכן סתר להקל בזה וכן נראה ממה שפיים אבל אם הם טובה אחד כו' ואע"נ הר"ן שם קאי בענין טובי דסמיכי אפשר שהעתיק מלשון הר"מ ממזלינ' ואפשר דקאי הם באותן בגהנו איסור בסמיכי ולקמן בענין מיירי שסמוכים כתבתי דמלשון אא"ז מבואר דזה קאי נ"כ אטובות סמוכות ולפי זה צריך לפרש מה שפיים אבל אם הם הרבה רק טובה א' כו' מיירי לענין טובה בשבולי לו מעל"ע ובמחזיק ברכה למהר"ת העתיק בלשונו וכתב שמוכים לו בשיפולי כו' ואין שהיה בכוונת הר"ן לדעת נ"ל לסמוך על הרוב לענין הבדיקה בעצמה המים ומכ"ם בנפשה שם להקל כמ"ם בסימן ל"ו ואם כתב אא"ז מהבדב נלענ"ד להקל כיון דבלא"ה כתבתי בסעיף שלפני זה להקל בהאבדה בשם"ת א"כ כאן שם לסמוך על בדיקה הרוב יש להקל: (ה) וראה לי כו' בשמ"ח כתב וז"ל ראה שם בה טובות כו' מלוחים רוח לו מ"ז כו' וג"ל דאפילו יש בה הם כשרה והמנהג במדינות אלו להכשיר אפילו יש בהם מים עכורים כו' משמע מדבריו דמכשיר בים בה הם אף להמתירין עכורים וסרוחים וכתב"ם כתב שלמד כן ממעשה דרעגנסבורג שהיה בים"ם ומ"ז וכן משמע מתשובה בבדקינן לו אינה הם תחת העור כו' ובאמת מה שנראה מדבריו להכשיר אף למאן דס"ל לסתרף בעכורין ל"ע דהתי דימה הבדם לגלל מיירי מ"מ י"ל דגרע מים עכורים ואין ראיה ממעשה דרעגנסבורג די"ל דס"ל כהמתירין עכורים וסרוחים ומכ"ם שאין לנשוא זה מהרוקח שכתב נני אמוס דהם עכור כשר דהא איהו ע"כ ס"ל דאף בעכורים כשר שהרי מכשיר אף בדם עכור ודם עכור לא עדיף ממים עכורים ובשלמא מוגלא פשיר י"ל דדרכה להיות עכור ומילא היא כמיה וכמ"ם בק"ם סי' ל"ו ותא"ל דם כיון דליכא לגל ואתי עכור הוא כמים עכורים דמי וגרע מיי' ולדעת אא"ז שלמד מהם לאן צריך לדחוק דדם אף שהוא עכור עדיף ממים עכורים ואין זה בתשמע וכן מבואר להדיא בים"ם סי' פ"ז מ"ם לכתיב על הא"ז שאם סי', דם בכולית כשרה וכתב דאדרבה מידוק איפכא דדוקא בא"ז הוא דמכשיר

סומכין על הרוב שנבדקו ונמצאו צלולים (ד) ויראה לי שאם פתח כולם ומצאם צלולים וטעם רובם ומצאם מתוקים די בבד וא"צ לטעום יותר ואם פתח הרוב ומצאם צלולים ולא הספיק לפתוח כולם עד שנאבדה יש להקל:

ה אפילו אם נמצא הם בבועא יש להכשיר (ה) ויראה לי שבמקום שנהגו להחמיר בעכורים וסרוחים יש להטריף גם בזה וכן אם המים אינם עכים ועכורי' רק מראיהם כרכומי כמראה הדבש יש להחמיר במקומו' אלו כמו שנתבאר בסי' ל"ו:

ו בועא שיש בה טונלא אפילו מראית הבועא במראה עין או במראה צב שקורין קרייט שטיין או שאר מראות עכורין ואין המראה קבוע בקרום הריאה עצמה רק מחמת בן שהוא מראה הליחה שבתוכה ובשטוציאין הליחה אז מראה הקרום כשאר קרום הריאה (ו) יראה לי שיש להקל אם אין הליחה סרוחה אף במקומות שנותנין להחמיר במים עכורים שלא אמרו לחלק בין זכים לעכורים אלא במים אבל בליחה אין הפרש במראית הטונלא בלל:

סרבא

ולא בדם וגם דלא מסתבר כלל סיב' דם עדיף מעכורין כי מסתבר דאין בך לקומא גדולה מזו עכ"ל ותשמע לאף שאין הדם עכור סדין כן ואף לאתכשירין שם בכולית מבואר כאו"ה שטעם דכולית כולה דם וכ"כ הפ"ז והפ"ך סי' מ"ד בשם הד"מ הא לא"ה לא ע"ם וא"כ בריאה יש לאסור בדם בטועה לדעת המתריפין בעכורין ויותר צ"ע שבה"ם סי' מ"ד ס"ק ז' סיים דברי הים"ם ומשמע מדבריו דהכי מסתבר לי' ע"ם וא"כ הוה ליה לבאר שאין להכשיר בדם כ"א במקום שנהגו היתר בעכורין ועיין בפי' ל"ז ס"ק ק"ן לענין אמוס שכתבתי נ"כ שצ"ע על סתימה דהרי אא"ז שם וע"ם ס"ק קנ"ב ועיין בק"ה שהבאתי דברי בה"ג והפ"ם בזה ועיין בק"ה סי' ל"ח כדין מראה אדומה ולדינא נראה לי להחמיר במקום שנהגו להחמיר בעכורין ואפשר לדחוק בלשון אא"ז דגם איהו לא קאמר אלא אליבא דמכשירין ועיין בסימן ל"ז ס"ק ל' ובק"ה שם שאף אם המים מראיהן כרכומי כמראה הדבש עכורין מיקרי: (ו) יראה לי כו' כתב הד"מ מ"כ בועא שמראיתה כמראה קרייט שטיין או בעין עין מרפה עכ"ל ובעמ הדבר לא אתפרש ואפשר הטעם משום דאז ודאי הוי כו' מים עכורין וסרוחין ואין לא נהגינן כן כו' ולפי"ז לבאתה במקומה שנוסגין להמתיר בעכורין בבועא כה"נ מרפה ובים"ם כתב וז"ל אבל מה שמ"כ בועא כמראה צב כו' מרפה לא נהירא ולמה לנו להוסיף על הטרפות מראות שלא מנו חכמים כו' עכ"ל ודבריו צ"ע דע"כ לאו משום מראה מיירי ההם פוסל במקום בועא שאין המראות פוסלות בשביל מוגלא שבתוכו כמ"ש בסימן ל"ח וסימן ל"ם בסימן כ"ג כתב שלגוב פשיטה לא הוצרכו שאר פוסקים להזכירו ואפילו הימא דהכי מ"כ לא ס"ל כן אז דמיירי שהמראה לא זזה ממקומה אחר שמסיגין המוגלא דבכה"נ דעה הפוסקים אחרונים דטרפ' כמבואר בסימן ל"ח מ"ש ע"כ הך מ"כ לאו בדיני מראות קא עסיק דא"כ בועא דנקט ל"ל בפשיטות הו"ל למיתקט מראה כעין אבן אב ובאמת בפ"ז נמשם היכא בועא מהשמטת כופר דבנים"ם בהלכות בדיקות ובאו"ם איתא וכל הספרים שהביאו הנ"ם זו איתא היכא בועא ומדברי הר"ן מבואר נ"כ דלאו בדיני מראה מיירי דמד פסיק ותני בדיני בועות נקט בועא כמראה קרייט שטיין כו' ומדבריו נראה דמיירי בספרי שבתב וכן בא לידי שהיה בועא כמו עין והיה היקף בבר והכבריתי מעשה דלא נרע מבועא שים בה מוגלא אם יש בה היקף בבר אלמא דלענין ספרי מיירי דאל"כ מה ענין היקף בבר לכאן ובגבול בימין כתב על הגבות הר"ן שמ"כ שם"ם נפל בדבריו וכל המראות כשרות על הבועות ובהדיא כתבו בפוסקים שהבועות דרכן להשתנות כו' ובאמת הא ליתא ואין זה ענין לדרכן להשתנות כלל דזה* איך לענין הא דאין מקיפין אבל הכא לא ממעט מראה אחינן עלה אין לפסול בבועא כיון שאין הבעי בעור מחמתו רק מחמת מוגלא וכמ"ל ואע"פ שגם הר"ן בפס גליון איתא וזה לשון והאיך תמצא דמראות פסולה בבועות וי"ל בבועה על בועא כיון דמשתנה מראיתה כל שעה עכ"ל וכ"כ אחר בדיקות והאחרונים לענ"ד ליתא דלאו מהאי טעמא אחינן עלה והדין דין אמת דבבר לפי שבשעה הוא מחמת מוגלא וזה דוקא בפסרה המראה אחר הסרה המוגלא כמ"ם סימן ל"ח אך הר"ן מפרש הך מ"כ דבועא כמראה צב כו' לענין שפולי ואא"ז דמב"ת הביא דברי הר"ן וכתב ע"ז דמ"ם ברים דבריו דכמראה עין מרפה בשאין בבר מקף אותו ודלא הבאתן מהרמ"ל שמבשיר בכל אלו המראות כו' ודבריו המוסיף דלפי הלשון שכתב הר"ן שאלוי בהיקף פשיטא שאין זה ענין לדברי רש"ל שבוכר לפרש דמיירי בענין מראות וזה פשוט וכבית לתם יהודה ראיתי בכתב דמב"ת חולק על רש"ל רק שכתב שמעשה בא לפנינו כו' נראה שבסוגה הוא מ"ם ומעשה בא לידי כו' דמב"ת קאמר לה וליתא אלא הוא מלשון הר"ן וגם מדברי הת"ם סימן ל"ה שכתב וז"ל מ"ם בהר"ן מראה קרייט שמין או עין על הבועא (ר"ל שים לבועא מראה זו) הוצא בד"מ ונדחה שם ולכן אין להחמיר כלל נראה מדבריו דמראה הבא ע"י מוגלא מיירי דמזה מיירי בת"ם שם וצ"ע שהרי מבואר בד"מ דלאו לענין מראה מיירי רק לענין מרפות מצד הבועא עצמה ונראה דר"ל דעכ"פ לפדין אנו מדברי הד"מ דשמראה בה"נ שע"י מוגלא אין לחוש אבל מ"מ צ"ע על אא"ז דבמאי קמיירי אם בשמראה שהיה בשמסיגין המוגלא ודאי דאין לחוש דלא נרע מראה מראה פסולה ואם מיירי שהמראה לא זזה ממקומה א"כ מ"ש בתמה אין להחמיר כלל והרי לדעת אא"ז בה"ק י"ב ס"ל דהנך נמי מראות פסולות מימה וגם צ"ע דבה"ק י"ב שם הביא דברי מהרם"ל דמפרש הגה"ה בענין המראות ולא נזכיר דבתמת הך מלתא בבועות אחמר בראה מדברי הד"מ שבסוף הסימן וגם צ"ע מש אא"ז לפי שהתה בד"מ שהרי בד"מ לא אתחלו רק מעשה דהך מ"כ מטריף בעכורין ואם קי"ל לשבשר וא"כ הרי אא"ז סובר להתיר בעכורין במקום שאין מנהג וא"כ איך כתב כאן בסתם שאין להתיר כלל (ועיין בזבח* שמואל שכתב בועא כעין דסיטו שנתחבר בגלות עד שנתמעט הקרום העליון כו' ונראה שאין לפרש הש"ם כן דהא נקט נמי בראה קרייט שטיין) אמנם בתמה מ"ם הד"מ בשמעתא דמלתא דס"ל להטריף בעכורין הוא ל"ע לענ"ד שנראה דלא מאן דמטריף סיטו דוקא במים עכורין אבל בועא שים בה ליתה ומוגלא וכך דרכה בהיות עכורה ל"ם לאסור מטום זה וכן בדמכים איתא ואם נמצאת בבן ליתה סרוחים מים סרוחים לו עכורין מרפה הרי מבואר דעכורין לגבי מים אחמר ואסור הטעוק בשם הרמב"ם אם יש בה ליתה סרוחה לו עכורה מרפה וזה היתה דבמב"ם לא אמר עכורה ואא"ה לומר דמפרש דהרמב"ם שבתב עכורין אחרוייהו קאי דא"כ לענינו ולהגיהו ותיבה סרוחין יתפרש גם אליתה וסרוחה דנקט נמי ליתה היא אך למוחר אלא ודאי דגבי ליתה ל"ם חיוב זה דעכורה דבל ליתה עכורה היא כמ"ם הרשב"א והרא"ם ומ"מ בשר כיון שדרכה בכך ובמבטנה אבר

הרגים

הרגים בזה בס"ק א' וכתב דלים עניה בסוד עטורין ולמים קחי א"ם אלא דמסתפינא כו' ובפיר עניד דמכתפי דבכל הספרי' איתא הגירסא בסוד כן וכן בספר תכוך מס"ך ס.דפס מהדם וכן מצאתי בתור שהעתיק כמו שהוא בסוד לפניו וכמשב"ז כתב בס ח"ל ולא די לנו זה הצער אלא שהרשב"א בחידושיו הביאו הכ"ה סימן ל"ו כתב בהיסך דמוגלא גילא בעינן וסרוחה כשרה מן ההיסוך אל סהיסוך כו' שוב עיינתי בחי' הרשב"א ורליתי שלא כתב לפרש לשון הכ"מ אלא נעלמו הוא אומר דשמא מים סרוחין גרועי ומוגלא גמי אפשר גילא בעינן כו' ודבריו המוכן למעיין בחידושי הרשב"א ד' נ"ם שכתב על הרי"ף והרמב"ם שאין כן דעת הרז"ה דהיך לאפשר דמוגלא כשר בריאה ומים עכורים מרפא ומוגלא מטום עכורים (הוא ט"ס ול"ל ממים עכורים וכ"ה בחס"ח) היא בלא ומוגלא עצמה עכורה היא וכו' ומיהו אפשר לומר דאפי' נגע עכירי וכריתי מגילא מוגלא שהיא שכיח בכל יומא דהדר בריא ומוגלא גמי גילא היא בעינא אבל מים עכורים מרפאין במרפאיהן שבאים מחולי המפסיד כו' עכ"ל וכוונת דבריו מבואר שגם להרן הקושיא דהא מוגלא עצמה עכורה היא וע"ז קאמר דבמוגלא לא איכפת לן בהכי דהוא פסידא דהדר ומוגלא גמי גילא בעינא אין כ"ל דבעינן שתהא גילא וכמו שפירש המשבלות דבריו אלא הר בעינא לשה לומר בלבעה וכן הוא לשון המקבלת הגגע לא עמד בעיניו (ובמשב"ז כדי שיקלוט העין ולשה לומר שעל כל פנים אינה עכורה מלבע המוגלא ובלבעה גילא היא · ושפי מסתבר לי שתיבת בעינא היא עכורה סופר ולריך להיות במיהה וכ"ל שבע"פ במין של מוגלא גילא היא לא כן מיס.עכורין שבמין המים הם עכורים כיון שים במינם גלוגים א"כ הרי עכורים רעותה ניעכו ומלאין במרפאיהן שבאין מחולי המפסיד וזה מבואר ממ"ם גילא הי' בעינא ולפי דברי המשבלות הכ"ל בעינן אין בילור כלל תיבת היא ובבור כמ"ם ועיין בה"ה שהרכתי עוד ובילרתי כל דברי שאר פוסקים בזה ולדעת מרהה עיקר שאין להקפיד במוגלא אם היא עכורה וא"כ דברי הר"ם ל"ע ומ"מ אפשר דהר"ם דקדק בלשונו שכתב משום דאלו הוה ביה מים עכורים וסרוחים דודאי מצר המוגלא שבעת מרפאיהם עכור אין להקפיד רק דעיקר הקפידה הכי קי"ל במרפאה כזו ממים עכורים וסרוחים באה אלא שע"ע דהא הרשב"א כתב דכל מוגלא ממים עכורים באה וע"כ שאם דין כמוה שהיא עכשיו "וכל מים עכורים אלו היינו יודעין שסופן להתקשות ולהיות מוגלא היינו מכשירין וא"כ נם כאן מה בכך שהיא באה מעכורין ושוב דזו מנין לנו להלק בין מרפאה כזו איכות סופו על תחלתו שהו עכורין למרפאה אחת דלא אמרינן הכי ויותר נראה דמיירי שבאמת היה בעונת מים עכורים במרפאה זו אי דם"ל כמ"ם הטור דגם במוגלא עכורה מרפא וא"כ לדינא נראה דאף במקומות שמקנין להחמיר במים עכורים מ"מ אם אין כאן מים רק מוגלא במרפאה זו א"ל להחמיר דתיים זכים אמנו אבל לא מוגלא זכה וכל שאינה סרוחה כשר כמבואר מדברי הרמב"ם וכמש"ל ; (ז) אפילו שם קטנה כו' · בספר לדה לדרך מאמר ב' כלל א' כ' וז"ל ולין פשוט לאלו הבעלוטיות שכמו שהנקב בשמהו מרפא כך הטועה בשמהו אם לא תשחה ע"י נפיחה ע"י ולין ביאור לדברים אלו ובכנה"ג שביאו דברי הנ"ל והשמיע תיבות אם לא כו' ואפשר שסוגותו לפי שבועות הקטנות בגילות הוא שע"י הנפיחה הם מתבטלים בשבר הריאה ולא ילאו עוד הרוגה ולזה אמר שאם לא נתבטלו ע"י נפיחה אע"פ שהם קטנו מאוד נרפא בשהם שמוכיר: (ח) ויראה לי כו' יכב"ה כתב בשם בע"ב שאם יש היקף בשר אפילו כחוט השערה בשרה והשבים דאפילו מלאה מוגלא בשרה אבל בדיקה בעי ואי אית בה נקב נרפא ע"ל ולכאורה יש ללמוד מזה דאף לדידן בעינן כ' מוביזים"מ אף אם יש ב' חוטין בדיקה בעי ויש לדחות דהבעה"ע בשיטו שמגריך בכל ריאה לחוליאה ולנפחה ומתח"ב כתב על דברי הב"י בשם בעה"ע שנראה שב"ז לרשב"א ולא לרשב"א וכ"ן דס"ל דטעמא דשמיני משום שסופו לינקב הריאה עכ"ל מראה מדבריו דטעמא דבדיקה משום רישותא דטועה הוא ולפי"ז ל"ל דאע"ג דבעה"ע מגריך בכל ריאה לנפחם מ"מ בנפיחה בלבד סני משא"כ בזה שגריך בדיקה ברוק או בסודרין במקום הטועה ומ"מ נ"ע כיון דבחמת יש כאן שיעור שהחקה א"כ מאי איכפת לן שיש כאן כמה טועה דהא הא דטועה א"ל בדיקה אבו למדין מהא דקיימי לימתי וא"כ אף בהרבה טועה הדין כן כל שיש שיעור הרחקה ואפשר דאף אם נפרש בדברי בעה"ע דבעינן בדיקה פוסרין במקום הטועה היינו דבה"ע ס"ל דלא סני בחוט הטועה לכן ס"ל לבעה"ע דכי מקלינן בהפרש כחוט השערה דלא בבה"ע בעי ולפי"ז לדידן דקי"ל לגגריך עכ"פ כב' חוטין א"ל בדיקה ומ"מ נלענ"ד דכיון דשלא במקום הפ"ם בעינן ברוחב קם בח"ם מהרי"ו א"כ אף בהפ"מ המקלינן בב' חוטין יש לבדוק שם ברוק או בסודרין אבל אם יש שם רוחב קם דיו בטועה וכמ"ם ומ"ם בפנים אלף קם דק הוא יותר מב' שערות כ"כ בה"ם ובתרוך מס"ך בשם מה"ב כתב הטעך י"ל דבמהרי"ו לא פליגי ורוחב קם סייע בעינו

ז סרבא תלוי' היוצאת מתוך הבועא טרפה וכן כל שני ריעותות המצטרפים יחד האחד מעיד על חבירו להחזיקה בטרפה ולפי שיש אריכות דברים בפרטיהם ודקדוקיהם קבעתי לדינים אלו מרור לעצמו בסוף סימן ל"ט משם תדרשנו באיזה ענין אמרו מצטרפים ובאיזה ענין אין מצטרפין :

ח ריאה שנמצאו בה שני אבעבועות סמוכות זו לזו (ז) אפילו הם קטנות מאד אם הם נראים לעין אחד הנפיחה והם קרובים למטה בשורש שלהם עד שאין הפרש בשר ביניהם טריפה ואין מועיל בדיקה ואם יש הפרש בין שני הבועות כשיעור רוחב קש דק שאפשר להמצא זה לא נקרא סמוכות וכשר ויוכל לשע' במקום הרק שבקש דהיינו בעינולו סמוך לשבולת שהרי מכל מקום הוא רחב יותר מרוחב שני חוטי שער ובמקום הפ"מ יש להכשיר אף אם אין שם הפרש רק כרוחב שני שערות (ח) ויראה לי שיש לברוק הריאה בנפיחה ולשום שם רוק או פושרין אולי יבצבץ אבל אם יש שם רוחב קש דינו כשאר ריאות ובמקומות שאין מצריכין נפיחה לריאות אף שיש בה בועות גם זו כשרה בלא בדיקה :

ט יראה לי ששיעור רוחב קש שאנו משערין אף אם הוא שיעור מצומצם שאין קש דק יכול לכנס ביניהם בריווח (ט) רק בדוחק כשר :

י זה ההפרש שאמרנו צריך שיהי' עליו מראה ריאה בין על הקרום ובין על הבשר שאם במקום שמפריש בין הבועות יש שם ליחה בין רבה בין קשה באבן אע"פ שהקרום שעליו לא נשתנה ויש בו מראה ריאה טריפה (י) וכן אף אם הבשר שם הוא בריא כשאר בשר הריא' רק שהקרום שם נשתנה מראיתו אף שמראיתו מראות הבשרי' בריא' כמו שנתבאר בדיני מראות אעפ"כ כיון שיש שם שינוי נראה שהכל לקוי מחמת הבועות שבצידו ודינם בסמוכות וטרפה (יא) ויראה לי שאם ההפרש שביניהם הוא יותר משיעור קש אינו מועיל בשאין שם מראה ריאה כמו שבארנו :

יא אע"פ שאין ניכר ההפרש שבין הבועות עד אחר נפיחת הריאה (יב) ואז יש הפרש בשיעור הנזכר כשר ויראי לי שאם קודם הנפיחה היו רחוקים בשיעור ונפיחה כדרכ' ומחמת הנפיחה סמוכים הבועות ביותר ואין הפרש בשיעור טרפה :

יב אם שני הבועות רחוקים זה מזה בשרשם אפ' בשיעור קש או יותר והם נרחבים למעלה עד ששיכבים ונוגעי' למעלה זו בזו הרששין

סמוך לשמלה והייט שיטר כ' שערות ע"ם והחום מעיד כלא"ז ונם לא מסתבר לפרש כן במהרי"ו ועיינתי במה"ב ורליתי שכתב שם דבקם דק בעונולו סתוך לשמלה הוא שיעור כ' שערות עם הבשר שביניהם כמו נבי פסון דעעים דמשם נלמד לכאן ואין דבריו נראין לענ"ד ופשוט דהבר י"ל דשם"ל בקם בעינן היינו דבין הוט שיער א' לב' עבדי לאנשי דמעי לפיכך יש להחמיר כשיעור קם דעכ"ם יש בו כב' שערות אע"פ שהוא דק וכמ"ם אלא"ז : (ט) רק בדוחק כבר כ.נעכ"ד דלא בעינן דליעול ברוחה דאם כאמו לשער שיהיה בקם יוצא ונכנס א"כ הוי כיחס מקם כמבואר בסימן ל"ד נבי בדנרת שנפתחה כדלת ודי לנו בששער ברוחב קם בשמוש ואין זה בכלל מה שאמרו בחולין ד' כ"ה כל שיעורי חכמים להחמיר ופירש"י דאם בשמוש אי חומרא אמר' מצומצם ואי מצומצם קולא שעיינו בשוחקה מ"מ נראה דבהא אזלינן לקולא וכאותה שאמרו מין מגרים של חכמים להקל משום דהוא דרבנן וא"כ פשיטא דבהא דשיעור רוחב קם אינו מדינא רק חומרא שהחמיר א' מהאחרונים והשנו לדבריו הים"ם ז"ל ועיקר עשמא מחמת הסרון בקיאות כמו שכתוב בס"ק שלפני זה א"כ פשיטא שדי בששער ברוחב קם מצומצם ואפשר עוד דגם בשיעור כ' שערות דמשערין בהו בהפ"מ שמי די בב. שערות מצומצמות כיון דהרבה פוסקים ס"ל שדי בחוט א' לבד ויש כאן הפ"מ יש להקל אבל אם אין שם כ' שערות מצומצמים רק יותר משער א' מבואר בלבוש דשלש"ז ואח"ז בס"ק י"א כתב דמת"ם שהוסיפו' בהוכחתם אבל כ' חוטים אלמא ס"ל דא"א לשמש בהא ובעינן כ' חוטים · ולפי מה שכתב ים לומר כיון שכתב בה"ם ממילא דאף יותר שמי אינו מועיל ובעין אחמר בשלש כיתר מסלע וכתבו התוספות שם דאי לאו דאמעינן ר"ב ה"א דבשלש בשר ואין טרפה אלא ביתר מבשלש ואע"ג דקתני התם כמה שמל מן סתי אמר שמואל בשלש אם"ה ס"ד דהיינו ביותר מסלע ולכן אמעינן ר"ל דאף בשלש מצומצם טרפה דאזלינן לחומרא וא"כ מ"ם ר"ג כאן בה"ם ג"כ אזלינן לחומרא ואמרינן דאף יותר מכחוט הוא טרפה דהוא ברוחה הוא יותר מבחוט ואע"פ טרפה ואע"פ בהמו' דף מ"ו כ' דמה דאמרינן כל שיעורי חכמים להחמיר ליכא למיפשט מידי דה"מ מבבה אי בבייתה אבל תימרא אלא ע"ם הדבר פשוט שהתו' אלא כתבו כן רק דליכא למיפשט דוחיה המימרא להחמיר אבל מ"מ אין הכר' להיפך וכן מוכח מדאמרי' אי עד ועד בכלל כו' וכ"כ הפר"ח סימן מ"ד נבי כוליא שהקטיב עד כפול דכיון דאיכא לספוקי לקולא ולחומרא לחומרא אזלינן ולכך לא דייקו הטוס' מדברי ר"נ רק דב' חוטין מיהא כבר אמנם בהא זה מצאתי בתוהה שב' הנתי טוטי דסמיכי אהדדי כשער טרפה וכו' אבל אי רחיקי אפי' מכשער כשרה עכ"ל ואפשר דאפי' מכשער שוהק עם ב' שערות בצומצם חד שטורא הוא וזה מסיע למ"ם להכשיר בב' שערות בצומצם ועיין מ"ם אח"ז סימן למד ס"ק ד' ובס"ח שם ועיין בק"ס מ"ם עוד בזה ולכן נלע"ד לדינא דאע"ג דלעיין ב' שערות ליה בקי לאלק בין נכנס ברוח או בדוחק מ"מ אי איכא בה הפרש קם אף שאין נכנס ברוח כשר : (י) וכן אף אם כו' · עיין בביאור לס"ך שהארכתי לפירוש דברי הס"ך ס"ק י"ד ואח"ז בזה ולדינא העלימו שם לפסוק דמרווייהו בעינן שיהי' בתר שמפרש ביעיסם מראה ריאה בין בקרום וכן בבשר דאם יש שם מוגלא אע"פ שים על הקרום מראה ריאה מ"מ הרי אין שם בשר והרי זה מורשא ואם הוא קשה הרי זה טיעמי ואין זה הפרש בין הבועות ומרפא וכן אף אם הבשר שם לא מתקלקל כלל רק שים על הקרום שחפרים ביעיסם שיעוי מראה אע"פ שהוא מראה כשרה ואם לא היה רק בועא א' שייט מבשרים ולא שייט דכן בו דין מ"ל כמ"ם שם מטום דאמרי' שהמוגלא גרמה לשיעי מראה אבל בב' בועות אם אחר שהמוגלא גרמה לשיעי המראה א"כ ע"כ שנתפשטה לקותא דטועה עד גבול הבועה הסמוכה ואין כאן הפרש ביעיסם ומרפא וכן נראה מדברי הפ"ם ס"ק ח' דאף אם השיעי מראה בקרום מרפא שבתו ז"ל והא שיעיסם בתה שביעיסם כו' אבל אם הוא משונה במראה אתרינן אמיכי ניחו אלא דקרום עלה ביעיסם וגם למאן דלא חיים בקרום בכהיב חיים מטום דאיתרע ומשונה במראיתו עכ"ל : (יא) ויראה לי כו' · מדברי הא"ז בס"ם משמע דאף אם יש רוחב קם בעינן מראה ריאה דוקא דהא איכו ס"ל בשקום שאין הפ"מ צריך רוחב קם ואפ"ה כתב בסתם לגריך מראה ריאה ואיכא לעיונ' אם יש הפרש יותר מרוחב קם ואין לו מראה ריאה מה דינו ונראה מדברי הפוסקים שכתבו דכל שאין מראה ריאה ממש הו"ל אמיכי וכ"כ הא"ז דכל שבשהה בין הבועות לקותא הו' וכן כתבתי בשם הפ"ם דאיתרע ונשתנה מראיתו חיישינן לקרום מחמת מכה ולפי"ז אם יש ביעיסם הפרש כמה כיון שאין עליו מראה ריאה דין אמיכי על הבועות ודוחק לומר שבועותו שם ביעיסם מיערי לו מורשא קבן מאוד שאינו בשיעור רוחב קם הלא נראה שאף אם הוא יותר גדול מאוד בהפרש שביעיסם משיעור קם כיון שאינו מראה ריאה אמיכי : (יב) ואז יש הפרש · בד"מ איתא וז"ל עוד ל"ל דאם היה הפרש ביעיסם ע"י נפיחה כשהיה כמו בשיפולי ריאה לקמן כו' · ונראה שלפי שפשוט הוא שמ"ם

כ"י ב דכל מילי דריאה כשריה נשותה מפעריגן והי"ה כלן לכך השמיט זה בהג"ה
וכ"כ הא"ז בשמ"ת אם מתוקים בפרסם אחר שנשפחין אותם כו' ונראה הה"ה אם
ל קודם הגפיחה היו מתוקים ופ"י הגפיחה כדרכה הו רואים בהם קרוכים וסמוכים
כמוש שריה אחר נפיחה דיינין לה ונרפס נשותה שרכה היו
סמוכין ויש להעמיד כן בכוונת הא"ז
בשמ"ח דוקא אם אחר הגפיחה הם דחוקים
בשרשם אבל אם אחר הגפיחה הם קרוכים
סמוכים מ"קרי: (יג) וראה לי כו' :
הרשב"א והר"ן כתבו עשה כוי דסמיכי
שמא תדחוק אחת על חברתה ותבקע
מדוחק חברתה וכל הטומד לנקוב נקוב
דמי וכתב הפר"ח דלפי"ז אף אם יש
ספרים לעמה הרבה כל שדוחקת חברתה
אז"ז מרפה ואמ"ז הסכים לדבריו ובק"ס
אתרכתי בביאור דבר זה והעלתי דלף
אם נאמר כמ"ש הם בכוונת הרשב"א מתוך
שדרכם ליבך ולהתרחב מ"מ לדעת נסון
כמ"ש אמ"ז לחפוש חומרי שיהם דלעתה
בשרשם בעינן שיהו דחוקים בהפרס הם
דק שוכל לנקות במקום אחר הפרס
ובשם"מ די בשם הפרס כב' חומי שער
ודוקא כשאין טוגעים ומוכנים זע"ז
לעשות מתרחבים והולכים אבל אם
הטוגעים מתרחבים והולכים עד שהם
טוגעים ומוכנים זע"ז אף שיש הפרס
לעתה כדוחק הם ויותר לא מהני שיש
לחוש לדעת הפוסקים שמוכרים הטעם
מכוח אחת דוחקת לחברתה ומשמע
מדברי אא"ז שאין לחקל בזה אף בספ"מ
ולאו לחמיר בכל חומה ע"ש ונראה
להיפא דעהוא לקולא בכה"ג בשיש הפרס
הם אין לסחור מנהגם שהרי
הכנה"ג הביא בשם מהרי"ם ומהרש"ג
דאף לכך שיש שער כבר בשיש הפרס
כב' חומי שער ואף שהגה"ג שקפק
בזה מ"מ כתב אלא ראה כן לפוסקים
להמריף להשבר"ח בדחוקים והיינו משום
דאשבר לומר דאף לרשב"א סמוכים
ממש בשרשם בעינן דאל"כ אף שטוגעים
למעלה אז בזו מ"מ אין דרכם לדחוק אז"ז
כ"כ עד שחפקע כיון שהם דחוקים בשרשם
ודרך נידולם הם מתרחבים והולכים
והדבר ברור אף מלבון רבינו יונתם ממולר דאם שוכות זע"ז אף שיש מפסיק
לא מהני והיינו כמ"ש דכיון שעכ"פ הם טוגעים זה בזה סמוכי מיקרי ובלשון אחר
פוסקים לא מזכר מזה וא"כ אין לך בו אלא חיזוקו דוקא בהפרס חוש שיער הדין
כן הא טפי לא וא"כ לדיהן דבלא"ה קי"ל להקריך כ' חומי שיער בהפ"מ לכאורה
אין לחמיר בהפ"מ בשיש אין לחקל ב'
קולות שיהיה די בפחות מדוחק קא וגם לא ניחוש לזה הם טוגעין למעלה זו
בזו אבל בשיש הפרס לעתה בדוחק קא ויש הפ"מ אע"ג דבאחרת דלא נסוג אין
לחקל עד דעת הפר"ח ואמ"ז לדעת הרשב"א מ"מ כיכי דבעינן לחקל בזה יש
לחש על מה שמשמוכו : (יד) אלא אם כו' : בש"ך ס"ק מ"ו כתב וז"ל ומצאת
בבדיקות שאחרונים ע"ש הר"מ סימן איזהו מיש זכיה כו' ובביאור לש"ך ובק"ס
הארכתי בביאור הדברים ומסתי על מ"ש דברים אלו סימן לא"ז ואלא מדברי
מה"ב ומדברי הר"מ מבואר מדברי הבדיקות בזה אמוריים בעינן אחר וכן נראה
מהרשב"ל בבדיקות שבסוף או"ח אלו וגם מ"ש סימן שנקלף מן הריאה מדברי
מה"ב מבואר שאין זה פחות סימן רק בעינא אחרינא הוא ואף שאני איני
כדאי לסכריע אחרי שכך שבמה הוראה בישראל לבדוק בסימנים אלו מ"מ ראיות
ברורות יהו עדיפין ובדקו ודברים ייעיבו ליבר סולך ולדינא הענינו אם שמצא
בועה אל מ"ז ויש לה כיס בפ"ע והיא שנקלפת מן הריאה והריאה תחת הבועה
שלמה ויפה יש לבודקה בנפיחה כמ"ש בסימן ל"ח בדין קליפת כמו נהה ונעין
ווארלגין וכדומה ושם הבאתי דברי הר"ן לענין ריאה שנמצא עלי' ליחות שקורין
אליפרוק לו רחוה שקורין שו"ש אל"ה שהר"ן כתב הטעם כי זה בא מכח הדים
שבחלל הגוף כי בודאי ניקבה הריאה ומתחה שהיא שולחת הלחלוחית ומתנפחת תמיד
בא הדיש בחלל הגוף ומזה בא הסרים והאליפרוק כו' ע"ש אלכך כתב אליך לקוף
האליפרוק ולבדוק אחר נקבים (ומ"ש שם כי בודאי ניקבה הריאה הוא אלו דוקא דא"כ
מה מעיל בדיקה) והביאו הפר"ח ל"ש ל"מ ואמ"ז שם שעוף למ"ד וא"כ ה"ש כאן
שנמצאת הריאה יפה תחת הבלחופים ושלה בנפיחה יש לחכבור וא"ל דהכא כיון שהדים
הם בבלחופים גדע ז"א כמ"ש הפר"ח סי' ל"ב ס"ק ג' שהדבר ברור שנמצאה בתולדה
מדוב ליחות שעדים מים בחוה ונעמדים בלחופים ומתמלא מים כו' ע"ש ואף לדעת
הפ"ז דס"ל דבלחופים גדע עפי' ל' דדוקא בעת אמריגן כיון שהיא בבלחופי' מסתמא
מן הסתם בא מעמ"כ ברוא' שים הרבה ליחות מבחוץ והר' נוחבת כל מיני מפקה
הפר' ל' כמ"ש הפר"ח דמן הליחות שבחוץ נעשה הבלחופים ומתמלא מים וכיון
שנקלף מעלי' וכ' שולה בנפיחה אפיר דמו והרי זה כמו אם נמצא עלי' בשר בעלי
וכדומה וכ"כ הפר"ח בשם מהרש"ק בלב הרעול הבא' עלי' כיסוי מלא מים והעב בעלו
בחוכו וקלפתי לעתו ובדקתיו ולא הוה בו נקב והכשרתי ואמרתי כן מדין הריאה
המנכרת בשם"ר הקודם עכ"ל והיינו דכוותי' ועיין בפר"ח סימן טו בש"ע על תבו' פי
מהבדבר אא"ז בת"ם שם ד"ל דמיש בבחלל הגוף מחמת חולי מולדה כו' וא"כ ל"ל
מחמת מים אלו בא הבלחופים ומדבק בריאה ואף לדעת הפר"ח שתשם לחמיר

חוששין שאחת דוחקת חברתה וטריפה (יג) ויראה לי שבמקום שנהגו להקל בשהם רחוקים למטה בשרשם כרוחב קש והם נוגעים למעלה במקום הפ"מ אין לסתור מנהגם אבל אם אין רחוקים בשרשם

כ"א ב' שערות ולמעלה הם נוגעים יש להחמיר :

יג יש מקומות שנהגו להקל בשנמצאו בועות סמוכות והם מלאות מים זכים ויש מגדולי המורים שכתבו שאין אנו בקיאין להבחין אם הוא מ"ז ולכן נתנו האחרונים בהם סמנים כל שיש לה כיס בפ"ע ונקלף מן הריאה ואין רוח יוצא משם בשמנקבים הבוע' ועור של הבועא לבינה היא גם מבפנים ולי יראה שאין לנהוג כן (יד) אלא אם הבועות נקלפות מעל הריאה מבחוץ ויש בהם מים זכים או מלאות רוח יש להבשיר אחר שיבדוק אותה שהריאה תחת הבועות יפה ושלימה שהיא עולה בנפיחה בראוי ואפי' אם אחת של מוגלא ואחת של מ"ז בסימנים אלו יש להבשיר לפי שסימנים אלו מורים שאין בועא זו מן הריאה רק מבחוץ באה ונדבקה בריאה מרוב לחלוחית והרי קרום הריאה שתתי' קיים אבל אם מלא' ליחה ומוגלא אף שאין שם רק בועא א' טרפה ונם אם מריאה מים עכורים או סרוחים יש להחמיר ולהטריף ואם אינם נקלפות מעל הריאה מבחוץ רק שהם תחת קרום הריאה והם גדילות בין עור לבשר ולכן בשמנקבים שם במקום הבועות הרוח יוצא (טו) אז תלוי במנהג המקומות שאם ידוע באותו מקום שנוהגים להקל בזה במ"ז אין לסתור מנהגם ובמקום שאין מנהג ידוע יש להטריף בשהם סמוכות על הדרך שביארנו בסעיפים הקודמים ואם נמצאו בועות בריאה שיש להם כיס בפ"ע ואף בשמנקבים הבועא אין רוח יוצא שם ואין מבצבץ שזה סימן שאין הבועא תחת הקרום ולכן אע"פ שנוקבין הבועא עדיין הקרום קיים מתחתיו ואין הרוח בא שם במקום הנקב והי' דבוקה בחזק ואינה יכולה להקלף ממנה אז אף אם אין שם רק בועא א' בלבד טרפה כיון שא"א לקלוף אותה וכל שלא בדק וראה שהריא' תחתי' שלימה ויפה ועולה בנפיחה טרפה כמו שביארנו בסי' ל"ח בדין קליפות כמו נתק ואצ"ל אם הם שתי בועות סמוכות אע"פ שמלאות מ"ז :

יד במקומות שיש מנהג ידוע להבשיר בועות הסמוכות אם מלאות מ"ז על הדרך שביארנו צריכים הם לדקדק שלא יהיו עבורים או סרוחים או מלוחים או מרים ושיעור ענינים אלו וביצד יש לנהוג כשבא

סיימו מטוס חשם שמא עברו סמיס דרך הטובם ומחשם שמא סמיס עוקבים הריאה הלרוך נפיחה וגם דשם היס מיס רבים וחשבו שעברו מחלל הגוף דרך אלר הבגד משא"כ כאן פשטא דים לחלוח דמליחות הריאה וחיעה הריאה קלחי והלכך אף אם היס כאן שי טוטות סמוכות כיונא בזה ליה לן בה כיון שאינם בין עור לבשר רק חוצה לה אבל אם היא מלאה מוגלא ונקלפה מן הריאה אף אם אין שם רק בועא א' יש להטריף דמאין באה מוגלא לכאן אם לא בהיה נקב בריאה והעלה טועא זו ושוב עלה קרום מחמת מכה ונסתם וכיונא בזה כתב אא"ז בסימן ל"ט ס"ק מ"ז בסרכא עבה ותלוי בה בעין כפתור והוא מדברי הפר"ח ע"ש ואף דהתם הטעמא תלוי' בסרכא ואינה נפרדה מן הריאה מבא"כ אלא שהיא נקלפת ממנה מ"מ המוגלא שבחוכה רגיל לדבר דלאו מעלמא אתי אלא מריאה ומה שהיא נקלפת לפי שעלה שם קרוש ונסתם ונשתרב בועא זו על נבה ועיין לקמן ס"ק ס' ועיין בק"ס שכתבתי שם דבכה"ג מיירי הא"כ שהיא בכה"ג אם נמצאו מין בועות בריאה שקולפים אותם בידים כו' : (טו) אז תלוי כו' כבר כתבתי בס"ק בלבדי זה דבקלפה מן הריאה יש להבשיר ואם אינה נקלפת רק בבדקו ונמצאו בה סימנים אלו שיש לה כיס בפ"ע ואין קרום יוצא דהיינו כמוקבים הבועא והכיס לבן ל"ע דהרי דכתבתי בק"ס בלעניל"ד אף המחמירים בא"ז מודים בזה דל"ם דין סמיכי לפי שסימנים אלו מורים שאין זה מעור הריאה כ"א מבחוץ ונדעה הם"ך דס"ל דסימנים אלו מורים שהם מ"ז א"כ עכ"פ נמצא דמשבר בא"ד כבר מ"מ בזה ל"ע דאף שמחשם בועי דסמיכי יצאו ע"י סימנים אלו מ"מ מידי חשם נקב לא יצאו כיון שאין הכוח יוצא כשמוקבין אומה א"כ אין זה בכלל בועות הגדולות בין עור לבשר רק אמרינן שבדקה מבחוץ וא"כ לא גרע מבועות שקורין וואלגלין או לימות שעל הריאה שקורין אליפרוק או רחים שהבאתי לעיל בעכ"פ צריך לקלף מעל הריאה ולבדוק הריאה תחתיו אם היא שלימה וכל שלא קלף לגמרי שהיא שלימה מחתיו יש להטריף ואע"כ מיס אלו שהם בשלחופים ודבוקים על הריאה בחוזק ואין נקלפת ממנה לא עדיף מכל הנ"ל ואף שיש בה מ"ז בשלחופים משהבר עפי' לומר דמן הריאה בא ליחות אלו רחים כמש"ל בס"ק שלפני זה בשם הע"ז לענין מוח ואף לפפ"ח שם מ"מ לא עדיף שלחופים (ובשמ"ח סי' ל"מ סעיף ל' כ' אם הריאה מליאה ליחה מבחוץ יש לבדוק אחר נקבים כי הליחות אלו דרך נקב שבריאה וזהו תחלת הברכה כו' וכעין המפר"ח בשם הגרת בדיקות ועמה"ם) ואף בבועא ח' ל"ע להבשיר בזה ומכ"ל בכל בועות סמוכות אף שהם מ"ז ויש בהם סימנים אלו (ומ"ש הש"ך בין סימנים אלו ונקלף מן הריאה כתבתי בק"ס דלהש"ך הסימני' אלו הם מוכיחים שזה מ"ז מיירי בהם בועא שהיא נדינה בין עור לבשר והך ונקלף סימנו הם' נקלף מבפנים מבשר הריאה שתחת העור וע"ש שהבאתי דברי מה"ב שמבואר מדבריו דבועא דבעינן נקלף מבוש דאל"כ יש לחוש שנדבקה בסמפון ונוקב הסמפון ע"ש ועיין לעיל ס"ק כ' ולפי"ז הוא שתיה לפ' הסמ' אלא אבל לענ"ד אין פירוש ונקלף מן הריאה כמו שהבין מה"ב והעתיקו בז"ע אלא פירושו שנקלף מן הריאה מבחוץ ולאו מדין בועי דסמיכי אתי על' וכמ"ש בק"ס מדברי הר"מ בשם מהרש"ק ומדברי הר"ן בזה ע"ש) וגם כי ל"ע מה שכתבתי דע"י סימנים אלו יצאו מחשם סמיכות שתפ"ש אלא דוחק אחין רוח יוצא בשמנקבין הבוע' מ"מ אין הכרח לומר שהבועא מעלמא אתי דהא קי"ל דאין אנו בקיאין בדבר הדיק בדיקה וא"כ עדיין יש לחוש שמא סמיכה הבועות מחמת הקרום הוא ולפי"ז לכאורה סימנים אלו לא דין אחין דוחק חשם סמיכות אלא אחין מכמרין דהא היא לקלף הבועא ולבדוק אחתו אם היא שלימה ויפה לכן לענ"ד בכה"ג בשנקבין הבועא ואין הרוח יוצא אחין שם בזה סי' הבועא היא כיס בפ"ע שבדוק בריאה ואז אם יכול לקלף מבשר לבדוק אחתי' כמ"ש בפיר דמי ונראה דלף אם לא מוגלא ולא מ"ז שהבר אא"ז אחין לחקל רק בהם"מ ובעת הדחק מ"מ בכה"ג יש לחקל בבועות שהרי ע"י סימנים אלו מתברר לנו הבועא זו אל מ"ז היא בתוך הריאה מבפנים רק מבחוץ ואע"ג דהבמי' אל מוגלא י"ל דאחיא מבפנים מ"מ אין כאן סמיכות ואף לי' שבכי' אחדדי נראה אחין לאסור מעשה הרשב"א שמא הדחוק זו אל מ"ז הוחה אל מוגלא הטוש דע"כ לא קאמר הרשב"א אלא בשעיסה גידולן בבשר הריאה שמא י"ל שהתרחב דרך גידולה והדחוק ותפקע אבל זו שמתברר לפנינו אחין גידולה מבשר הריאה ל"ח לדוחקא כלעניל"ד אבל אם אין הבועא נקלפת אשם אף אחין אם מ"ז חיישינן שמא ניקבה הריאה ועלה שלחופים זו מחמת מכה ומרפה אף אחין אם רק בועא א' אבל אם אינה נקלפת מהריאה ובשמנקבין הבועא הרוח יוצא שמא אי' לדבר הבועא הא מתחת הבור הריאה ואז חזרנו לדין בועי דסמיכי דבחד בועא אין חשם אלא בב' וכשיש ב' סמוכות ובהם מ"ז בשר למטן דמבשר כמ"ש ודעת הרמ"א ליקר אחר הסמא או לפי עניין הספסד ושמה הדחק ופי' הש"ך דתרוייהו בעינן ומדברי אא"ז נראה דבכל גוונא אין לחקל לגר ממקומות מיוש שהגין כן ומקומות שהגין כן אין לסחור מנהגם ואע"ג

דבתב

דכתב מהרי"ק בשם הר"ם שאין בקיאין בין מים דצלי ומים מוכך אח"ז כשהאחת מוגלא והאחת מ"ז מ"מ נלמד מדברי הפוסקים שלא סכיכו זה אלמא דס"ל דשפיר בקיאין בזה אלא שהוסיפו עליהם שיהיו מתוקים ולאפוקי מרים לו מלומים וכמ"ש סימן ל"ו דכיון שלמדרשה עיקר הם אינו דמעי כיון שהם מתוקים ג"כ כדרך הסים לגוליס :

(מז) בלא ליחה כו' • הגה אם נמצא בועות שלא מ"ז ויש בהם קצת מוגלא ג"כ לכתורה נראה פשוט דדיו בבועות סמוכות של מוגלא דהא אין שיעור לבועא ואפילו בועא כ"ם אוסרת כמבו"ל וא"כ מה יועיל זה שנמצא מ"ז בבועא ג"כ כיון שיש בהן מוגלא ובלילה בכלל בועא ודוקא כשהיא מלאה מ"ז לגמרי אלא לדעת מהר"מ ודעימי' אין שום בועא לגמרי לאמרם • מלאתי בשו"ת פני יהושע סימן י"ב שכתב וז"ל והשאלה השיב כו' ועוד נראה דאפילו אם היתה כן בשרה כיון דק"ל דאפילו בועי דסמיכי כשרה במ"ז א"כ ס"ל כמהר"מ דבועא דנמצא אין פירושו מ"ז רק מוגלא א"כ גם כל בועות שבפוסקים הוא על אופן זה ומ"ז לא מקרי בועא כ"א שלפחות וא"כ אינו בכלל דין זה ואף אם היה בה קצת מוגלא כחודש של מחם בתר רובא אזלינן ולא מיקרי בועא אלא כדוב מוגלא גם הטעם שבהגה משום נקב למה ריחוק לזה הרי רוב בהמות כשרות הם כו' ע"ם שם שם ס"ם והיפך הלבון וצריך להגיה כאשר העתקתי ולפי"ז לכאורה גם בבועות סמוכות במ"ז הדין כן אלא רוב הבועא של מ"ז אף שם מוגלא קצת רק בשומדת בפ"ע ולא נעכבו הסיס מתחת קצת המוגלא בתר רובא אזלינן אבל לא נהיגא לעל"ד כיון שם בה מוגלא קצת אוב הא בכלל בועא כיון בדרך אבעבועות הפורחו' בבשר לבמלא בחוכם מוגלא וכיון רב ובינמעט בועא מיקרי ואדרבה אמרינן בגם המ"ז שופו להתפרלמים עכורי' אבל אין לחלו' שהמוגלא מתפרלמ"ז ואף מ"ל דכיון שם כאלמ"ז א"כ גם המוגלא נעשה ממ"ז ושופה של המוגלא להתקשות ולהיות מיגרי וכמ"ש הר"ן זה ואחלה לאמחי' בעה שהרון הבהמה כו' וכמ"ש לקמן לשון בק"ס מ"מ אין נלע"ד להכביר בזה ע"ם שיפו וגם כי בחמת דברי הר"ן בזה אין לסמוך עליהם להקל מחמת זה כיון שהם דברים בדוים מלב עם"י חכמה הטבע ולא נמצא בדברי הפוסקים כן : (יז) יש לכבשרי במח"ב כתב בבועא א' מוגלא וא' מ"ז והם סמוכות יש להכביר למלן דמכביר סמיכי במ"ז דהו"ל כך דמוגלא יחידית וביחידית אין לומרים מחמת נקב בלה כו' והעתיקו בז"ם ובח"ם ס"ק י"ח כתב דמחמתה הפוסקים נראה להכביר הרבה שמכבירין במ"ז אבל מ"מ אני חוכך בזה כיון דאיכא דס"ל דלא בקיאין בין צלי לא צלי כו' ונהי דמ"מ סמכינן היכא דהוויהו כי הדדי אבל היכא דהוה מוגלא והוויהו מחד שורש בחיים אחת מעידה על חברתה דלא בקיאין שפיר ונכון אין להקל כ"א בהפסד גדול ושעה הדחק עכ"ל ולע"ד משום הא לא אתי' ל"ל דדוקא בבועא שפירושו שהם מלאים מוגלא בהא קים ליה לרבא שהם מחמת נקב ומשורש א' הם בלא משא"כ היכא שהאחת היה מ"ז מלין הרגלים לומר שהם משורש א' עד שתעיד א' על חברתה דודאי אומרים כיון שיש בה מ"ז לא נקומת היא ולא יהיה משורש אחד כלל וגם דהא לדעת הש"ך איכא סימנים מהו מ"ז וכתב הש"ך דלפי שכתב מהרא"ק בשם הר"ף דאינן לא בקיאין מהו סימנים אלו לדידן וא"כ כשבועא זו יש בה כל הסימנים הללו בהיא מ"ז אין לחוש אף לע"ד יש להביא ראיה מדברי הרא"ם שהביא בשם ר"מ שהקשה לאמאי לא מוקי הא דבב מהגא דאמר מלא מוגלא מרפה מ"ז כשרה בריאה ולעין בועי דסמיכי ולכאורה לק"מ דמלשון מלא מוגלא משמע דאחד בועא קאי דלא אהבועי דסמיכי הו"ל לאמר מלין מוגלא כיון דבעיון שבו הבועות יהיו מלאות מוגלא והחוק לומר דמשום מ"ז דסיפא נקט מלא לאתעוינן דאף לא הדא מלא מ"ז כשרה דז"ל דהא בסיפא נבי מ"ז לא נקט מלא כלל רק בריאה וא"כ אתי לאיעבי דאף בחד בועא מרפה אלא ע"כ דבאמת כן הוא דאף לאמאן דמכביר הני בועי דסמיכי בחד בועא דוקא בשבאהם מ"ז אבל לא הדא מוגלא מרפה ולכך פשיר הוי מני לאוקמי בחדי בועי דלא חדא מלא מוגלא מרפה אע"כ דבחדי בועי בכל נווני מרפה ועכ"פ יוכח דהוויהו מ"ז בעינן • אך דהיא נופא קשיא דמ"ל לרבינא מאיר הא כיון דכשב"ם ויבי"ם הם ל"ל דבועי פירושו מוגלא דוקא מלשון פרח אבעבועות א"כ י"ל דדוקא כשבאהם הם בועות הריאו מוגלא אבל אם בחחד אין שם בועא עליו אין בכך כלום וא"ם הא דלא מוקי כך דמלא מוגלא לענין בועי דסמיכי כמ"ש דלשון מלא מוגלא אבועא יחידית משמע ורחוקי שמשבועות זהב בכתב דאם הוהויהו מ"ז כשהם לכרשב"ם וכר"ן דשורות בריאים שם ואין א' מקבלת חברתה משא"כ א' בועא על מוגלא ואחד מ"ז לכרשב"ם מרפה אם לא שאין מוגלא למעלה ים לכתיר בועא הדחק כו' והגה מ"ם אם לא שאין מוגלא למעלה ל"ל גנס לשמה יש הפסק כתוב שיער דאע"כ אף שאין מוגלא למעלה מ"מ מיישב מה מעמא דאא"ז לפי שהוא לגנוע למעלה או מעמא שהבחתי לעיל והוא כמ"ם אא"ז מחלה שיהרחבו בשרשן וידחקו וא"כ כיון שהחחת מוגלא חיישינן ושיה אפשר שיהרחבו בהחחד מ"ז אין אלו דיון אותם ע"ם שופו לגנוע למעלה כיון דמ"ז היא דאין אלו אלא דברי נבואות לחלק בזה בין מוגלא למ"ז ואפשר שדעתו שם לסמוך בזה על סתימת לשון הרשב"א והר"ן דמשמע מדבריהם דלא בעי בשרשם כלום כמ"ם בח"ם ס"ק כ"א ועיין בחמ"ב שכתב דלפי מעם רש"י יל"ל דבועי במ"ז בשרה ואפילו בחחת מ"ז מבא"כ להרשב"א והר"ן שמעמם שופו לגנוע אפי' דחיקה בבועא אפשר דס"ל שמיכי אף בשמיכים מ"ז מרפה וכ"ם אחד מוגלא

(פרי תבואה

ונק"ק קנאתא שבגין כרם"ר ומכמירין בשמיכים מ"ז וא"כ ה"ב אמי בהא עכ"ל ולענ"ד אפשר ניחו תבלין לסתקלין במ"ז אף לפי מעם הרשב"א והר"ן לפי מ"ם בק"ה המעם מפני שבוקע להתרחב לידחק זע"ז וכיון לפי שכך הוא דרכו של מוגלא להיות הולך ומתרבה וכיון שהם סמוכות אז בועות ידחקו ויפקעו וזה דוקא במוגלא אבל במ"ז אין דרכה להיות הולך וגדל וכיון שאין דרכה בכך נלית לן בה כמש"ל דדוקא בדבר המצוי וקרוב לודאי אבו דלן ע"ם הוא ולפוס הך בבבא אף בבועא א' של מ"ז ים מקום לסקל אף לפמ"ם הרשב"א והלכך נראה כמ"ם אא"ז דבבועא הדחק והפסד גדול בכל נווני ים לסקל ומכ"ם לפמ"ם מה"ב וכן משמע מדברי הש"ך ופר"ח ועוד פוסקים דלמעם הרשב"א אין לחלק בין מ"ז למוגלא והמוגיה לסקל במ"ז תוספים עיקר מעם רש"י ורמב"ם וא"כ אף בבועא א' של מ"ז ים מקום נקב ושיין לעיל ס"ק ע"ו : (יח) ובמקומות • הב"ח כתב דמלאות רוח כשר בבמיכי והש"ך הסכים לדעתו לסקל במלאות רוח אף למאן דמחמיר במ"ז והפר"ח כתב ואני מסכים עמהם דלהרשב"א והר"ן משום דאתם דוחקה חברתה א"כ אף במלאים רוח דוחקים אז"ז וסוכן לנקוב וכן נראה מהה"ם דלהרשב"א והר"ן ים להמריך בבבבי אהדדי ולענ"ד אין זה מוכרח דאיכא למימר דעל כרחך לא אמרינן דדחקו אהדדי אלא במלאות מוגלא וכמו שכתב בקומפרס אחרון דמהוך שדרך הליחה לסיות מוסיף והולך מיישינן לתנב דוחקו פקעי ולפי מה דמשמע מדברייסם דלא מחלקי בין מוגלא למ"ז א"כ ע"כ גם במ"ז אמרינן הך סברא מבא"כ במלאות רוח אין חשש לתוספת רוח בהרי הריאה המיד מליאה לה רוח ומבעה הך לסכיל הרוח בבקרבה וא"כ הבועות דמיגה קרבו אפשר שאף מיהו' פי בשם בבוח לא אקבל הריאה מכיל אותם וכל שאינו קרוב לודאי מיפקעו ל"ח וכמש"ל בקיק ועיין בשפ"ד ס"ק ע' מ"ם בזה ובספר חיקון הבדק למהר"ם כתב על דברי מהרי"ו בדין בועא קשה כאלו היו אוסר בסמיכי בפא"ע רב אמי ורב אסי כו' ואמר נמי ר"ב אמיתי הן חזי להכהו דקיימי כנדי כו' ואי מצאתי בהם גדולים וריקים כבודה נפוחים וא"כ אמיתי הן בועות ובהן מוגלא רבה ומיעטי הן בועות בקבה בלבן וכנדי הם בועות ריקים ומדלא אמר להו ולא מידי ש"מ אין בהם לא משום סמיכי ולא משום שפולי עכ"ל והביאו בזבח שמואל בקצרה ונפלאתי ע"ז דהא בבועות דודאי אסיכי בסמיכי או בשפולי ואפ"ה קאמרינן ההם דלא אמרי ולא מידי ולע"כ משום דלאו בסמיכי או בשפולי ואפ"ה הלכך מהא ליכא למשמע מיני' ועיין לקמן ס"ק כ"ב • ואמ"ז בח"ם הסיג על הב"מ וכש"ך דעיקר פירוש לבועות דמייתי הרא"ם מדבכתיב מים הבבעה אם סיגו בועות מלאות רוח וכן מהגי' דמקומות כו' לכן ל"ל דמאן דברי בח"ם דס"ל דבועא בש"ם סיגו מוגלא ים להקל במלאות רוח אבל מאן דקרי בועא לכל דבר המבעבע אפילו במ"ז ה"ה למלאו רוח כו' ודברין נכוחים: (יט) אז אם נקפה. כבר בילמרתי לעיל ס"ק י"ד ומ"ו בענין בועא הנקפה מן הריאה והריאה החחיתה בלימה ויפה אין כאן בים מיסוא המחמת הליחה המכחון עשה כמין בלחוש מלאה רוח וכיון שהיא נקפה אין חשש אבל אם אינה נקפה וכשוקבין הבועא אין מבלבן שם ל"ע אם נדון אותה בבועא דמ"ז שבכתבי דבכה"ג אפילו הדא מרפה כיון דא"א לבודקה אם הריאה שלמה ויפה כיון בא"א נקלף וזיע כמו וואכלנין ובדומה שבכתבי בסי' ל"ח דאם א"א לבדוק החחיכון מרפה אז אפשר דבאני הני שקרוב לומר מריאה קאמי מבא"כ בבים מלא רוח אין דינו אלא כמו שרבא אלוים שאף אם היא רחבה הרבה אין חושבין לה אף שאינה יכולה לסקלף בחתה אן הריאה ואם הולין לומר שבאה אפשרות ליחה ואפשר שלפעמים מחמת הפשע הליחה הוא מתעגל ונעשה כמין כיס וכיון שהבים ריק ואין בו מים כשרבא אלוים דמי וא"ל להקל במקום הפסד דוקא בין בבועא א' ובין בב' בועות סמוכות ולכאורה י"ל דדוקא במקום שנהגו להקל בבועות שבין טור לבבר וסמוכות ויש בהם מ"ז אבל במקום שמחמירים בזה אז אם יש כאן ב' בועות סמוכות מלאות רוח וכבשוקבין הבועא אין הרוח יוצא יש להמריך דכיון שאינה נקלפת מלבד מ"ם דאיכא למיחש בחא אין הריאה יפה מחחיה נחוסף עוד חשש מצד שאין אנו בקיאין בבדיקה ואיכא למיחש שמא מה שאינו מבלבן שם הוא מחכרון בקיאות שלנו שאין אנו בקיאין בבדיקה נפיחה ובאמת שם סמוכות תחת קרום הריאה וכמש"ל אך נלענ"ד דאין להחמיר במקום הפסד אף בב' סמוכות בבה"ב דאמ"ב דאמרינן בעלמא שאין אנו בקיאין בבדיקה בכיוצא בזה אפשר בקיאין וכמ"ם הש"ך לענין נגלד דכיון דנגלד אם איתא שם נקב היה מבלבן הרבה והיה ניכר לענין כל ע"ם מ"ם וכדין ריאה דאוסרת וה"ל כיון שנוקבין הבועא אין טורך לבקיאות לרחוה אם מבלבן במקום הזה בודאי היה ניכר לענין כל ושוד דבבה"ב יש לסמוך על הב"ח והש"ך דבמלאות רוח לא שייך כמיכי : (כ) רק היא קשה. כבר כתבתי בבימון ל"ו בדעת רש"ל שגם המיגרי יש בה קצת ליחה והרמ"א בהשובה סובר שהמיגרי אין בה ליחה כלל ומ"מ אין בה חשש אמוש כיון שיש סיבה לאמיתו ע"ם ומחחרוזים הם הסכימו לדעת הרמ"א ומ"ם בפיוש אפילו הוי הרבה ט' כ"כ בשמ"ח סעיף י"ד וע' לקמן ס"ק כ"ה: (כא) להגרף. הב"י כתב דבמיגרי הסמוכים כ"ע מודים דהבהרה דכיון דקשות הם אין כופן לנקוב ולרמב"ם יש דרך בדיקה ביניהם ולפירש"י דרכן לעלות אלא מחמת נקב כו' וכן הסכימו האחרונים ועיין בק"ה בזה אך מ"ם הב"י דלרמב"ם יש דרך בדיקה בינהם לכאורה משמע מזה שצריך בדיקה בשמ"ח ים נקב ביניהם ולא משמע כן בפוסקים וגם לרמב"ם אינו מוכרח אלא לצריך בדיקה דדוקא בבועא של ליחה אמרינן שקרוב הרבה שיש נקב כו' משא"כ במיגרי אמרינן שאינם מחמת נקב דלגלות הוא בבשמה אף בלא נקב כמ"ם אא"ז לדברי רש"י וקלפ

(ח"א) כף זיין

נראה

מחשש נקב אבל צריך לבדוק את כולם (כב) אולי יש בהם טפת ליחה ואם נמצא בהם שתים שיש טיפת ליחה אע"פ שהם החיצונות ובאמצעיות אין בה לחלוחית אסורה (כג) לפי שטיגרי אינו קרוי הפרש והרי זה כב' בועות סמוכות שנתבאר בסעיפים הקודמים (כד) ואין סומכין על בדיקת הרוב לומר כיון שבדק הרוב והם קשים כאבן בלי לחלוחית מן הסתם גם המיעוט כך הוא אלא צריך לבדוק את כולם :

יח בועא וטינרי שהם סמוכים זה לזה (כה) אם הם נוגעים יחד למעלה (כו) אע"פ שהבועא יש בה מ"ז ובשרשם הם רחוקים זה מזה כשני חוטי שיער טריפה אפי' במקום שנהגו להקל בבועות סמוכות במ"ז שמתוך שהם נוגעים ושוכבים זע"ז למעלה חוששין שהבועא תדחק בטינרי והטינרי שהיא קשה תנקוב את הבועא אבל אם אינם נוגעים יחד למעלה אע"פ שאין למטה הפרש רק כחוט שיער א' כשר (כז) ויראה לי שא"צ שיהי' על אותו הפרש מראה ריאה אלא אף מראה מוגלא כשר ואם יש הפ"מ יש לסמוך להכשיר אף אם למטה אין הפרש כלל ביניהם כיון שאין נוגעין זה בזה למעלה :

יט ב אם שני טינרות סמוכים זה לזה ונמצא בכל א' טיפות של מ"ז (כח) דינם כשני בועות סמוכות מלאים מ"ז שנתבאר למעלה שיש מקומות שנהגו להקל בזה (כט) ויראה לי שאם נוגעים זה בזה למעלה יש להטריף במקום שאין הפ"מ :

כא בכל זה שבתבנו אין הפרש (ל) במראה המוגלא קשה שבתוך הטינרי בין אם מראיתה לבן או שאר מראות דין א' להם ואם נשתנה הקרום שע"ג הטינרי למראה אחר יתבאר בסי' ל"ח :

כב אם נמצא בריאה ב' בועות סמוכות בולטים בקרום הריאה וכשנופחין אותה אזי הבועות מתכסים ואין מראה הבועות ניכרת לפי שיש על הקרום מראה ריאה אחר הנפיחה כשאר מקומות שבריאה שאין שם בועות הרי זו כשרה שכל שיש על הקרום מראה הריאה מן הסתם עלה ג"כ קצת בשר עם הקרום וביסה על הבועות ואז אין סכיבתן זו לזו מזיק שהרי הוא כחסרון מכפנים שאין שמו חסרון (לא) ויראה לי שאע"פ שעדיין ניכר בליטת הבועות מ"מ כשר

ע"ם אך ל"ע מ"ם בח"ם די"ל דרבינו יונתן נופי' לא כמי כתוב כ"א בין ב' טעי' שדבכן להתחתב כו' ולכאורה ל"ם סך סברת כ"א לפי הסברא שכתב דחיישינן שמא תתבחב יותר וכמ"ם בק"ה משא"כ לפי הסברא שפוסו לעגוב למעלה א"כ אף בבועת וטינרי איכא למיחש לה ואפשר דגם לפך סברת י"ל כיון דחד מיעיסו טינרי אין סופו לעגוב למעלה וצ"ע : (בח) דינם כמי בועות: בשמ"ח כתב שאם מצא במיגרי טיפה מ"ז דינם דלא אמרינן כיון דמתקשה א"כ לא זכים נישו דאדרבה כתבו הבודקים דטיגרי נעשית ממ"ז עכ"ל וצ"ע דהא מדברי הר"ן משמע דזוקא בשטיגרי הוא מראה לבן אז סימן לדבר שהוא ממ"ז ואם לא מטיגרא הי' מן מוגלא וא"כ אף דאגן לא קפדינן אחזוקה דטיגרי כמ"ש לקמן סעיף מכום דסבירא לן להכשיר כל מין טיגרי אף מן המוגלא וכמש"כ אבל עכ"פ בשאינה מראה לבן אינם בהם ממ"ז וא"כ לא היה מקום לדון טיגרי שים בה טיפה מ"ז בבועא של מ"ז אלא אם הטיגרי הוא מראה לבן ולא מראה אחרת שהרי א"א לדונה כדין טיגרי שסמוכה כיון ש"ם בה ליחה וא"כ הוי דינן בבועות סמוכות של מוגלא ומ"מ נלע"ד שהדין דין אמת אפילו אם אין הטיגרי לבן דלאותה ליחה שמתקשה אינלאי מלאה דלאו ריעותא היא כיון שמתקשה אח"כ ועיין בק"ה בשם הפ"ח ואין חשש רק מחמת הטפה שבתוכה וכיון שהי' של מ"ז דינה בבועא של מ"ז ולכן אם לא נגעו אהדדי למעלה רק שסמוכים זה לזה בשרשם ואין הפסק שער ומשפעים והולכים אע"ג דלעניין בועא וטינרי לא הקיל אא"כ א"א בהפ"מ בכאן יש לסקל אף בלא הפ"מ דשאני הכא דאתחת בועא גמורה היא ומאיגין שסופה לעגוב למעלה אז שהתרחב בשרשה והתוק אל הטיגרי ומ"ש בק"ה לדעת הרשב"א משא"כ כאן שעיקר המוגלא שבתוכה היא קשה כאבן ל"ת לה ויש להקל במקום שמקילין במ"ז וגם בלא"ה דעת רש"ל דאף בשים טיפה ליחה טיגרי תיקרי ואף דלא קי"ל הכי מ"מ בכי הא יש לסמוך להקל ואם נוגעים למעלה יבואר בס"ק שאח"ז : (בט) וראיה לי כבר כתבתי בס"ק שלפני זה דבאין נוגעים שרי ומ"מ נלע"ד דיש להם דין בועא וטינרי דלי נוגעי' אהדדי חושבין לזו שהטיגרי הנקוב הבועא כמ"ש בשמ"ח שעיף י"א וזהו דעת המ"ז להרשב"א והכרע הכ"ל כיון דבכ"א יש בתוכו רך וקשה איכא למיחש לה ואע"פ שהיא של מ"ז כמ"ש אא"ז שם אלא דמ"מ ל"ל להקל בזה במקום הפ"מ כיון שדעת רמ"א דאף בבועא וטינרי כשר ובשב"כ כתב דאף להרשב"א והכ"ל כשר משום דהטיגרי במקומה עומדת ואף להשו"ת שאוסר י"ל דהש"ל כמ"ש הפר"ח שאין זה בטיגרי אלא בהפ"מ ומבקש להתיר לפי שהבועא מצד עצמה נדחקת בטיגרי וכיון שהטיגרי קשה בדחיקה כ"ש מנקבת הבועא וגראה מה"ם ס"ק כ"א שמעשה זה הסכים לדבריהם וא"כ בבועא הכשר שכל ג' טיגרי היא אלא שים בה טיפה מ"ז לא שייכא הך סברא ואמרינן דא"א שומד בפ"ע ולא יגקבו אא"ז : (ל) במראה המוגלא: הכ"ל כתב דהא דמקילין בטיגרי להכשיר בסמוכי ובשפולי הוא כשמראה הטיגרי לבן מבפנים אחז בה על ידי מ"ז ובה"ם ס"ק י"ד הביא עניו מלבוש רש"י ע"ש וכן מבואר מדברי הרשב"ל בתשו' רמ"א סי' ו' שכתב על דברי רש"י וז"ל ולא תאמר שלריך שיהי' מראהו כמוגלא ולא בעיניאתר כי מי הגבית שבילה לו כך שהרי אין הפרש בהלמוד בעניו שמראה גם לא ראיתי שום מוכה שידקדק בכך והם מתחגים לכמה גווגים לפעמים טוטים לאחרוגים ולפעמים קלח לבטוגים ופעמים קלח לירקות כו' ומשמע שרמ"א בתשו' אאה"ז שם אינו חולק עליו בזה שהרי כתב ושוב מגית קשה לי מדברי מר על דבריו שכתב מי הוא הגבית כו' וגם לא ראיתי שום מוכה כו' וכזה אני אומר אם היה חילוק בטיגרי כו' ע"ש ועיין בק"ה שהבאתי דברי הפ"ש והש"ר כזה וראיתי בכ"ה לאחרי"מ הביא ג"כ על הר"ן בזה שהר"ן מחלק ע"ז דהא גם הש"ך בגמ"כ ס"ל בהרמ"א להכשיר בטיגרי ובועא סמוכים ומפריש בזה כנגד זה משום דס"ל דאע"ג דזה כנגד זה אין דוחקא מ"מ כיון דעכ"פ פוגעים זה בזה הקשה מקלקל הרך ואף בלא דחיקה מנקב כמ"ש הכר"ח משא"כ זה אינו בהטיגרי עומדת במקומה ואינה פוגעת בבועא כלל ואם הבועא שוכבת על הטיגרי באמת ים להטריפכמ"ש בס"ם כאן וגם רמ"א מודה לזה ולא מיירי רק בכמוכין אבל בשוכבין זע"ז מיישבין דהטיגרי מקלקלת הבועא כמו בזה כנגד זה וכב' בועות מטריפאע"פ שאינם שוכבין זע"ז כעפש רש"ל ומבה"ם שים כאן נקב אז סופו ליגקב: (בו) אעפ"י שהבועא: כ"כ בה"ם דאף במ"ז חיישינן שהטיגרי הנקוב את הבועא וכ"כ ג"כ בטיגרי נגד בועא ולכאורה נ"ע דכיון דקיימינן לשמו דהגי גביהו להכשיר שמיכי במ"ז וא"כ לפי טעמו הרשב"א שהבועא דוחקת ע"כ לומר כיון שזכים הם הקרומים בריאים ולא יקרעו גם עלולים לחזור לבריאתן כו' א"כ גם כאן נימא שכי ואף ס"ל שהטיגרי דוחקת ומקבת יותר מ"מ מאן פליג לן בין בועא לטיגרי בזה ומ"מ אין להקל במ"ז לעניין בועא כנגד טיגרי אז בראיה עליונה ע"ש: (בז) וראיה לי בשמ"ח מבואר דאם לא נגעו למעלה ולמטה רחוקים כתוב הטעמה אף בבועא שים בה מוגלא כשר ובהפ"מ כשר אף בלא הפסק בשורשם בלא ע"ם ולכן נראה דאף במקום שאין הפ"מ א"צ מראה לזה שהרי דוקא בב' בועות הוא דבעינן מש"כ כאן שא' מסכ טיגרי שלדעת רמ"א והש"ך בהה"כ כשר לגמרי ואף לשמ"ח והפר"ח ומה"ז עיקר הטעם משום דחיקה הבועא בטיגרי וכל שהם רחוקים קלח בשורשם אף שמראה מוגלא עליה אין חוששין ומכ"ם לפמ"ש בשולי דלחוש שער א' בודאי אין לו מראה ריאה וכנר כתבתי לעיל בק"ה בזה לפעמים שאין דלחוש שער א' בודאי אין לו מראה ריאה

בטיגרי

בסמיכי אע"ג דלעיל כ' לריעותא מה"ר כ' וכן"ם האחרוני וביאתרוני בז"ל והעלימו לדינא דכל שהקרו' יש לו מראה ריאה אלון זה אלא כשים בשר בריא אחיון כמ"ש בת"ש שם ס"ק ז' אח אע"פ שבולע לחוץ אינו רק כמו נגבשים והבועה שהחיון אינו רק כחסרון מבפנים וכשר ועיין בשמ"ח סי' ל"ט סעיף מ"ז שמבואר שם דאף במבוסה בשבר הריאה מ"מ שפיר הוא בולע ויוצא ואינו כנגבשים ע"ש ומה שרוצה בשפ"ד לחלק בין סמיכי לאחר"ל ז"א דגם לענין הר"ל לא מהני אלא כשים שם בשר המכסה כמ"ש אח"ז ובכה"ג גם בסמיכי מהני דאע"ג שבולעת אין בו דין בועה כ"א חסרון מבפנים ואינו כמו שני נגבשים זה אצל זה דכשר ועיין מ"ש בביאור לש"ך בענין מורסא: (לב) וים שם כו' מדברי מהר"מ בספר כ"ה מבואר דעיקר החילוק בין בועה למורסא הוא לפי שבועה דרכה להיות בתוך הבשר עצמו והוא רק בין הבשר משא"כ מורסא אינה רק אסיפה ליחה בין עור לבשר וסש"ך הביא עליו וס"ל דעיקר החילוק להיפך דבועה בולעת היא בקרום הריאה משא"כ המורסא היא שוה לבשר הריאה כמ"ש הים"ם שאין נקבא בועה אלא הבולע ומבעבע לחוץ ומבעבע לחוץ מלשון מבועי מים כו' וכשר אחרכמי בביאור לש"ך ובק"ס וזה דעת אח"ז בשמ"ח ובה"ם ס"ק כ' ולפי דבריהם לא איכפת לן כלל בשם שם רקבון בתוך בשר הריאה דכל שאין בולע לחוץ והוא שוה לשאר מקומות שבריאה אין דינו רק כחסרון מבפנים וכשר ועיין בש"ז דאע"פ שים מוגלא במורסא אינו אוסר בסמוכי ובעמיקו בשמ"ח והוא פשוט: (לג) ויראה לי נלענ"ד פשוט דאף אם ים שם מים עכורים וסרוחים בשר כיון דאין ק"ל להכשיר בבועות שאין סמוכות בעכורים וסרוחים א"כ דינו כמוגלא אך יש להסתפק למ"ד דבועות סרוחים מרפה וכן נהגו נקבא מקומות וכמ"ש בים סי' זה איך הדין לדידהו במורסא שאין נגוה מבשר הריאה ויש שם עכורים וסרוחים ולכאורה י"ל לפמ"ש מהרש"ל בעצם מורסא דכשר בסמיכי לפי שאינו בכלל בועה שהוא דבר הבולע ומבעבע לחוץ א"כ לפי"ז למאן דפוסל בעכורים י"ל דאף במורסא פוסל שהרי הוא גלמד לדידהו מתה דנרסי' בש"ס ומ"ז דכשרים כאן וכאן לא אמרן אלא דצלי ט' וש"ס לא נזכר לשון בועה כלל אך לפמ"ש בסי' ל"ז בנספח ומצא בחוכה עכורין שהעשה משום שהושבון לקלקול הקרום מתחת בלעת הבועה א"כ במורסא איה לן בה כיון שאינה נגוה מבשר הריאה ונם לפי מ"ש שם בבוונת הרמב"א ס"ל לפי שבועה הליחה מתאספה בין עור לבשר גרע מנספה ע"ש בק"ס אע"כ י"ל דס"ל הרי אין הליחה מתאספה בין עור לבשר רק שהיא בתוך הבשר וש"ח אבל כבר כתבתי שם דרוב הפוסקים למדו מבועה לנספה כתיקון וא"כ י"ל דאף בבה"ג אלא איהרעי כ"כ ול"ד לנספה מ"מ חיישין לקלקול הקרום וכן לדך בעמא דחושבין לסמוכות מי אין לחלק בין בועה למורסא ואין קולא למורסא אלא לענין בועי דסמוכי דכיון דאינה בולעת ל"ם הרך בעמי דסמוכי בבועי וצ"ע ולקמן יבואר דין מורסא בשבולי אז מעל"ע שבתב אח"ז להקל בזה ע"ש: (לד) ויראה לי: בשמ"ח סעי' י"ד מבואר דאפי' יש הרבה מורסות סמוכות בשבר וכבר שבאתי דבריו לעיל לענין בועות של מ"ז ומיהו ועיין בשפ"ד ס"ק יוד שבתב דמורסא ובועה שני בשרה מהבר עמוי שבתב מהרש"ל ואף לשאר דאסר בועה ומיהו הסמוכים דהעמיקו מנקב הבועה משא"כ מורסא ובועה ליכא האי בעמא ונם לרש"י אלו בכלל בועה דש"ס הוא ופשוט עכ"ל ומלתא דפשיטא לי' לענ"ד יש לפקפק בזה לפי מ"ש בק"ס לקמן בענין בועה בשפולי שהראב"ן סובר בעמ בועי דסמוכי קיים לנו דכל בועה שאין ריאה מקיפה מרפה כו' ע"ש ולפי"ז גם כאן נהי דמורסא איהו כבועה מ"מ בשר הריאה אין כאן שחקיף לבועה שהרי מורסא זו אצלה שמלא מוגלא מ"מ נ"ל לשקל כיון שהפוסקים לא הזכיר דברי הראב"ן ונם מדנקט רבא הרי בועי דסמוכי משמע דהרוייהו בועה זוקא בענין ואם יש מורסא ומיעטי סמוכים נ"ל לשקל נ"כ אף לשאר המחמיר בבועה ומיעטי להרמב"ם והר' הם בעמא כתש"ל בשם הפר"ח שבבועה מנד עצמה נחתקת בעיני משא"כ כאן שהמורסא איהו נגוה מבשר הריאה אינה נחתקת להעיבה ונם המיעה היא עומדת בפ"ע ואינה מנקבת להמורסא ונגזולה מזו כתב בשמ"ח סעיף י"ז דעיני ומורסא בין ב' לוטות זו בעגל זו ליה לן בה וא"כ מב"ש כאן ועיין לקמן מ"ש שם: (לה) וע"י הגפיחה · בשפ"ד סעיף י"א כתב דמ"ש הפ"ה בשם מהרי"ו אפי' בועה אם לאחר נפיחה בוות שם לשאר הריאה דכל מילי דריאה בשיא נפוחה בשיא ושיניקב"ם שם בתבתי שבה"ם שם מיתי לשון סנהדרין מהרי"ו וזה לשון הר"ן שם שכתב אם ע"י נפיחה שלא הקרום אל הריאה ומכסה הבועה וכו' שם נאמרו הדברים בשם מהרש"ק וכן בד"מ כ' בשם מהרש"ק ולענ"ד י"ל דאינו מיירו שקרום הריאה מכסה על הבועה מצד וסיים עם בשר קצת וכשמ"ל מדברי אח"ז לסיכך בחנו שמכסה הבועה שאינם ניכרות סי' אך מדברי אח"ז בת"ש ס"ק כ' נ"כ מבמע דמפרש דברי הד"מ בשם מהרש"ק שע"י נפיחה עולה בשר הריאה אאצל הבועה ומגביה עצמו לתעלה באופן שהוא שוה אל הבועה ועש"ז ל"ע מ"ש שע"י הנפיחה עולה הקרום סי' שאין זה ענין לעניית הקרום ע"ש ומ"מ הדין דין אמת דלמאי דקי"ל להכשיר במורסא מעעם שבתב הרמ"א אח"ז עי"י נפיחה וקרום הנפיחה הי' בועה הבולעת לעפה"כ כשר דבחיי שבהמה שהריאה נפוחה לא היתה כשר בלעת כלל ואין כאן ריעותא מחמת סמוכין: (לו) ויראה לי · בשמ"ח בתב דאף במראה מוגלא בשר ובה"ם שם הביא דעה קצת בדיוק דלריך מראה ריאה וחלק עליהם ובק"ס ביאתרוני בזה כל האוסר ע"ש והנה לפי הבראה אח"ז דגם במראה מוגלא בשר פשוט שבוונתו דאף שבשמיכין המוגלא עדיין המראה קטע בעור בשר דאל"כ פשיטא דמיקרי מראה ריאה כיון שהלבה המראה אחר שמסירין המוגלא ואפי' מראה פסול בשר בבה"ג בשמ"ם בסי' ל"ח וא"ל שבוונתו שים מראה מוגלא קודם שמסירין המוגלא וקמ"ל דאע"ג דע' כין עור לבשר היא ואין בשר הריאה מבשר אוהב כיון שים על הקרום מראה המורסא וסובבים שלריך מראה ריאה דוקא היינו ג"כ קודם שמסירין המוגלא אלא מראה שים ג"כ קצת בשר מבשר אבל בתמה ז"ל שהרי אח"ז בתב דהש"ך היו חולק על מהר"מ בהא דמראה מוגלא בשר והרי מהר"מ מיירי אף שהמראה קטע בעור כמ"ש לקמן · ושוב אח"ז סוכיח מדלא בתב דמ"ל כמ"ש נבי אמוס דבעינן מראה ריאה ותחם בעור עצמו מיירי כמבואר שם אע"כ דבמראה קטע בעור מיירי וא"כ ל"ל דמיירי שהיא מראה בשרה דאל"כ מ"ל דמרפה מחמת המראה כמ"ש בסי' ל"ח דעת אח"ז שם · ועיין בש"מ למהר"מ בתב ג"כ דא"ל מראה ריא' להקרום מדלא בתב מהרי"ו בזה שלריך מראה ריאה כמ"ש נבי אמוס ועוד דהא בכל מורסא יש בה ליחה ומהוך הליחה מתהוה ובמקום מוגלא אף שאין בה מראה ריאה איו פוסל ועוד דלאו מראה פסול' היא עכ"ל והביאו בזבח מתוגל ומזה משמע לכאורה דכיון שהוא מחמת מוגלא בשר אע"ג דמשמע דבמראה קטע בעור מיירי · ואפשר דמהר"מ ס"ל דאפילו אם המראה בשר קטע דכל שים מוגלא שם הלינן לי' שנקבע מחמת מוגלא שכן הוא דעת קצת פוסקים כמ"ש בס' ל"ח וגם י"ל מזה כוונתו במ"ש ועוד דלאו מראה פסולה היא ר"ל דאפי' היתה דמראה פסול' אין מועיל מה שהיא מחמת מוגלא מ"מ מורסא שהיא מראה יהוקה לאו מראה פסול' היא ועיין בדברי אח"ז שבתב דהז"מ סי' מ"ו ס"ק מ' משמע דמולק אמ"ש בסי' יש"ד ס"ק ד' ובאמת לא היא לפיו היטור מהר"מ דתרוייהו העתיק מדברי מהר"מ ולא פליג מדידי' לחידי' רק דמהר"מ ס"ל שבבועות הם אותן שהעלו רקבון בבשר הריאה עצמן ומזה אין הוצלה מה שמכסה עליהם קרום הריאה כל שבמוכה זה לזה ולכן בתב שם בשם הגליון וז"ל כל הני בועי בין בסמוכי בין בשפולי ובין מעל"ע אם בטופחין קרום הריאה עולה ע"ג בועה ומכסה אותה או מקיף אותם או מפסיק ביניהם כל אחד לפי דינו שהייב לו בשרה ובלבד שיהיה לאותו קרום מראה ריאה עכ"ל ולכאו' זה העמיק הז"ש' י"ד וכוונתו דבבועה מעל"ע הקרום מכסה ואין נראים מעל"ע ובשפולי הקרום מקיף ומפסיק הקרום מפסיק הסמיכות ובזה הלריך מראה ריאה משא"כ בדין מורסא ס"ל למהר"מ דכיון שאינו רקבון הבשר רק הוא נדל בין עור לבשר אין בו דין סמיכות ואע"פ שאין לקרום ההוא מראה ריאה אין בכך כלום כיון שאין רקבון בתוך הבשר אלא דקשיא לי' דהא נפסל משום המראה לזה קאמר דמראה מחמת מוגלא אינו פוסל ונם דהא לאו מראה פסול' היא משא"כ מ"ש בשם הגליון דמייבי בבוע' שהרקבון בתוך הבשר ושיקר הבית' הוא לפי שקרו' מפסיק או מכס' בזה לריך מראה ריאה ואפי' הי' מבואר שם במחי"ב בדין שפולי הי' א' שבתב שלריך מראה ריאה ואפי' הי' מכסה כל הבועה ואין לו מראה ריאה מרפה ואע"ג דמראה אינו פוסל על הבועה י"ל דהתם אין שם פסול על הבועה רק בעור לבד לא בשבר אבל הכא לריך הקיף בשר ואם אין לו מראה ריאה הו"ל לקוחה בבשר הריא' כו' עכ"ל · ולפי"ז אין רא' מדברי מהר"מ דס"ל דלא בעינן מראה ריאה לפי שים לו שיעה אחרת לחלק בין בועה למורסא משא"כ לדידן דמעעם אינה נגוה מבשר הריאה אחיק עלה אפשר דלריך שיהי' במכסה מראה ריאה דוקא ומ"מ כיון שאח"ז שבריע להקל שלא להלריך מראה ריאה כוותי' נקטינן ואפי' אם נשאר המראה קטע בעור אי מראה בשרה היא: (לז) ואם לא בדק כ"כ בשמ"ח וכן נראה מלשון הש"ם דקאמר בהרמי ליה לה בדקוהא הדא ומתחיא כתרמי מייתיה סילוא ט' משמע דעכ"פ בלא בדיקה זו אין להכשיר אף בדיעבד: (לח) אע"פ שהליחה · בש"ם בתב בשם מהרי"ל שאפי' לי שפכי לדחי לריך בדיקה שאם הם בב' כיסין ויש הפסק ביניהם אפילו כי שפכי לדדי מרפה ט' וכבר כתבתי בזה בביאור לש"ך ולמעלה מפעמים דברי הש"ם משמע דאף שיעה שים כ' כיסים לא חיישינן לה אי שפכי אהדי שהרי בש"ם אמרינן אי שפכי

כשר כיון שאין הבועות בין עור לבשר רק מתחת לבשר א"כ בלוטו' אלו אינם רק נבשושות ושני נבשושות הסמוכים זה לזה כשר:

כג אין נקרא בועא אלא דבר הבולע ומבעבע לחוץ והם נדלים בין עור לבשר ובזה נוהג דין בועות סמוכות כמו שביארנו אבל לפעמים נמצא בריאה צמחים מלאים ליחה ואינם נבוהים מבשר הריאה שקרום הריאה מכסה על כל הריאה בשוה ואינם בולטים לחוץ והם אותן הנקראים מורסא אע"פ שהעלו רקבון בתוך בשר הריאה (לב) ויש שם שני מורסים סמוכים יחד ומלאים ליחה כשר (לג) ויראה לי שלפי מנהג מקומות אלו שמקיימין בבועות שאינם סמוכות שנמצאו בהם מים עכורים או סרוחין יש להקל גם אם נמצאו במורסות סמוכות אלו מים עכורים או סרוחין לפי שהמורסות אין להם דין בועות סמוכות:

כד אפי' אם נמצאו מורסת הרבה סמוכים זה לזה כשר וכן אם מורסא ובועא סמוכים זה לזה כשר (לד) ויראה לי שיש להבשיר ג"כ במורסא וטינרי הסמוכים זה לזה:

כה זה שהבשרנו במורסות הסמוכות בריאה אף אם היו בולטים לחוץ קודם הנפיחה והיו נראים כמו בועות (לה) וע"י הנפיחה עלה בשר הריאה והוא שוה עתה להבועות וקרום הריאה מכסה עליהם בשוה ואין כאן בליטה כשר לפי שכל עניני הריאה כמות שהיא נפיחה משערי' בה כמו שביארנו במקומות רבים:

כו אין הפרש בין אם יש לקרום שע"ג המורסות מראה ריאה או מראה מוגלא שבין כך ובין כך כשר לפי שאין זה בכלל בועות וגם אינם רוחקות זא"ז כיון שאינם נבוהים מבשר הריאה (לו) ויראה לי שאם המראה שעל המורסות הוא ממראות הבשרות בריאה אע"פ שהמראה קבוע בקרום ולא תסור ממנו אף לאחר שמסירין המוגלא אין חוש"ש לה וכן אם היא ממראות הפסולות ואחר שמסירין המוגלא המרא' הולכת וחוזר מראה קרום למראה ריאה ג"כ כשר אבל אם היא מראה פסולה ואינה הולכת אחר הסרת המוגלא אף אם אין שם רק מורסא אחת טרפה מחמת המראה הפסולה כמו שיתבאר בסי' ל"ח:

כז בועא שנמצא בריאה והיא נראית כשתים שיש כמין סדק בתוכה נוקבים אותה באחת מצידיה אם המים או הליחה שבבל אותה הבועא יוצא הכל דרך אותו נקב אחת היא וכשרה ואם אין המים או הליחה יוצא הכל דרך אותו נקב הרי ניכר שהם שתים ואינן שופכות זו לזו ודינו כשני בועות סמוכו' שנתבאר למעלה (לז) ואם לא בדק לידע אם שופכות זו לזו אם לא טרפה:

כח אחר שבדק ומצא שיצאה כל הליחה דרך הנקב עדיין צריך בדיקה אם כל הליחה היתה בכיס אחד או בשני כיסין שאם יש שני כיסים (לח) אע"פ שהליחה נשפכת דרך הנקב שבאחת אין

שפכי להדדי חדא היא וכתב • וכל היכא דאמרינן כתב בלא בדיקה מבמע"ואע"ג
בי"ל בא"א בדיקה ע"ז דמסתמא כל שבופסות להדדי בכים אחד הם וכמ"ש הש"ך שגם
הר"ן לא חכיר שריך בדיקה לכתחילה והש"ס לא קאמר אלא דמסתמא אמרינן דחדא
היא אבל לא חזינן שהם בתים לא מהני מה דשפכי וכ"כ בה"ש ס"ק ס"ד שגם מהרי"ל
לא הסתיר אלא לכתחילה ואם לא בדק
כבר ונמצא הש"ם מסייע לו' מ"מ
הרי הרוקח הי' הש"ג בה' מליחות בל
דגמ"ה כתב ואם אי טועות מתחילות ודטקו'
זו כזו מבאלין מתם לו קון וטקב באחת
אם שופטות מים אחת לאחרתה כברה ואם
אלו מרפה עכ"ל וכן משמע להדיא מלשון
הסמ"ק הי' ר"ה דין טועה שבריאה תרבי
בוני דסמיכי לו שפכי אהדדי כברה אבל
תרבי דסמיכי דלא שפכי אהדדי לו' ומרפה
והביאה בבה"ג וכתב דמזה נראה דאף
בשני טועות הרי לו שפכי אהדדי וכן נראה
לאורה מתמ"ם התוספות בבי טועה
בשפולי אלין לאסור מפני שנראה כב' טועה
דהא מבברינן היכא דשפכי אהדדי וכדבריהם
כתבו הרשב"א בתה"א והרא"ם והרי"ן
והנהות שבות שבמרדכי בשם הו' שאלו
ומשמעות דבריהם משמע דאפי' מימא דמחזי
בשני טועות מתם וכמ"ם בהגמ"ר דהל עבר
זה הטוב בטועה א' ובל עבר ב' בטועה
אחרת מ"מ כיון דשפכי אהדדי כבר אמנם לחות ולומר דודאי כשהם בתוס מתם
אף בשתים הביאו בב' הי' ודאי לא מהני שפכי אהדדי רק הכא שאינו באמת רק
נראות בשהם שיש דאמרינן חדא ומתחזי כתרבי ושפכי אהדדי כבר ועיין לקמן
ס"א מ"א ומ"ב : (רמב) מ"מ יש להסריף • בה"ש ס"ק כ"ג כתב דלפי הטעם
שכתב רש"ל יש להסריף בשפכי אהדדי בב' הי' בשתים אמקלין בא"ז ועיין
לקמן ס"ק מ"ב מ"ם בטעם אא"ז בזה ומ"מ מ"ם בשמ"ה שם דהא דשפכי אהדדי
לפי שיקבו זה לחוך זה וטועה שיקבה מרפה ל"ע דמה ענין טועה שיקבה לכאן
דהתם עיקר הריפות לפי שיקב קרום הריאה שע"ג טועה וכאן אם נאמר שרק
הטועה יקב זה לחוך זה אין כאן בית מיחוה ועיקר החשש מחמת קרום הריאה
שביניהם וחיישינן שבהיסים עם הטועות יקבו וגזה א"ל דאי' מטועה שיקבה ואפשר
שר"ל כמו בטועה שיקבה אע"פ שאין רוח יוצא שם לפי שבים הטועה טוחה מ"מ
לא מהני דקרום מחמת מכה הוא כמו כן כאן אע"פ שאין הרוח יוצא מחמת שמתקרבו
הטועות וכיסו את הנקב לא מהני דקרום מחמת מכה הוא כמ"ש בה"ש שם ופ"ם
אא"ז שם להחמיר בב' היסים אף במ"ז ולא שפכי לקמן : (מ) יש להקל •
כ"כ בשמ"ת ובה"ש שם דגם מהרי"ל לא הסתיר בדיעבד ולשון הש"ם מסייעו כו'
ועיין בק"ה שם הבאתי לשון הפ"ת דה"ל אף לכתחילה אין להסריך בדיקה ולשון
הש"ם מסייע לזה דכתבה בלא בדיקה משמע כמה"ל ס"ק ל"ח ולכן עכ"פ בדיעבד
אין להחמיר אם לא בדק אא"ז : (מא) ב"כ דינו • בה"ש כתב בפירוש דברי רש"ל
דש"ל נמי בטועות בין עור לבשר אפי' אוקן הטומחים בהיסים עור הריאה ע"ג
הרים ובכה כיון דתרי ינהו עור הריאה מקבה כ"א בפ"ע כו' ולענ"ד ל"ע דאם
הביסים הם מוחים בין עור לבשר ואנו רואין שעור הריאה מכסה על הביסים
בטוח רק שהם מלבים בעור הריאה אבל מ"מ אין קחש בעור הריאה במקום
שהביסים מתחברים הם א"כ כיון שהטועות מוחה בשני ביסים לכ"א בים בפ"ע
מה"ת נאמר בעור הריאה הוא מקיף ע"ג הביסים ונכפל הם בין שני הביסים ואתה
לא נאמר בהבפיים מתחת לקרום ותהוו הם שני טועות עם ביסים ונתחברו יחד
וכיון שבופטות זו לזו א"כ אינם דוחקין יחד ולהשב"א והר"ן ל"ח שהטועות מחמת
נקב שבריאה כלל ומנין לנו שנעשה נקב בריאה וכן אם הביסים מלאים מ"ז לאלין
דמכבר לאה נחזיק ריעותא לומר בעור הריאה נכפל הם בין הביסים דשמא הביסים
בלבד נדבקו הם בין העור לבשר ומ"ל לרש"ל לומר שמן קרום של הריאה עלה
הטועה ונלא דברי אא"ז הייתי אומר דמ"ם מהר"ל מילוק בין בים א' לב' ביסים
לין פירושו ב' ביסים מתם בים לכ"א קרום בפ"ע שהוא מקיף על הטוגלא אלא כל
הטוגלא מוחה בפ"ע בתוך הריאה ובים קרום המפסיק ביניהם באמצע מיקרי בשני
ביסים דבין בים הם מבל מבדיל ביניהם הרי לכל טוגלא בים בפ"ע וזה מבואר ממ"ם
מהרי"ל אם בים א' מוחה אלין הפסק ביניהם כו' אבל אם ב' ביסים ובים הפסק
כו' ואם כוונתו בשני ביסים מתם אלא שדעות הביסים מחוברים מה זה בהחת ואלין
הפסק כו' ובים הפסק כו' דפשיטא בשהוא בשני ביסים בים הפסק ביניהם ונפמ"ם אים
דפירוש קמפרש הכל אלין הפסק באמצע הטוגלא וביסים א' לבולה בשר וכל בים
הפסק ביניהם בים הם מחוברים הלו' באמצע הטוגלא הייתו שני ביסים ובהבי מחברים
בעור דברי רש"ל הבין בים כאן מחוה המפסקת ושופטות דרך הם זה לזה מופסין
אמנד א' מחוה מוגלא ותחקה בקרו' הריא' והוגבה הקרום ועלה לתעלה ואח"כ
נחוה מוגלא המוך לה ותחקה ג"כ בעור הריאה ועלה ג"כ קרום הריאה והוגבה ועלה
לתעלה נמצא בעור הריאה נשאר כפול ועומד בין שני הטועות ואח"כ מתקרבו
הטועות ונדבקו יחד וכיון בים נקב בשופטות זו לזו הרי יש כאן נקב בעור הריאה
אע"ג דע"י קיבוב הטועות ודטקה אינו מבלבן הם מ"מ אין זה רק בקרום מחמת
מכה וזה כוונת מהרש"ל מ"ם שהרי אין הקרום של הריאה עלה הטועה אלא מתקרבו
אח"כ לבדדי וה"ל קרום כו' דוק ותשכח וכן נראה"ד טוחה הר"ן שכתב וז"ל אלא
אגא הרי טועות אלין ביניהם רוחב קב מרפה וטועה חדא דמתחזי' כתרבי בברה
וי"ל שבל טועה וטועה יש לה בים ושוכבת בה וחרבי טועה דמתחזי' כחדא בשטוקבין
אחת מהם ושופכים אהדדי אז ולא ניקב הריאה בין שני הטועות ונקב פסול בכל
הטוגלא אבל טועה חדא דמתחזי כתרבי הברה אם יקבו אחד מהם ושופכים אהדדי
אז שני טועות אחדר א' הם ואין שם עור ביניהם וחדא היא ובברה וסימן בבית
א' יאכל אבל אם לא שפכי לבדדי מרפה עכ"ל והביאו הש"ך בקצרה הרי מבואר
מלשון שבתב אז שני טועות בחדר אחד הם ואין שם עור ביניהם כו' אבל דאם

אין זה כ"א מחמת נקב שיש בדופני הביסים במקום שפוטות זו לזו
וחוששין שנקלט גם עור הריאה בין הביסים ונקב עמהם ואף
שבורק שם ואינו מבצבץ אין זה אלא שמחמת קירוב הבועות ביסו
על הנקב והוא קרום מחמת מכה שאינו קרום ואף במקומות שנתנו
להקל בשני בועות שבוכות בש"ז (לט) מבל מקום יש להסריף
בזה אף אם נמצא שם מ"ז ואם בדק וראה ששופבות זו לזו ובל
הליחה יוצאת דרך נקב זה ולא הספיק לברוק אם יש שני ביסים עד
שנאבדה הריאה (מ) יש להקל ולהבשיר :

כט אם אין כל הליחה יוצאת דרך הנקב ובדק ומצא ביס אחד
לבועא או רק שיש שם מסך מבדיל ובדק באמצע ביס
הבועא שהוא חוצץ ומפסי' בין הליחות ולבך אינה יכולה לצאת דרך
אותו הנקב (מא) ג"כ דינו בשתים הבבוכות אבל אם אין הקרום
הזה מפסיק באמצע הליחה מתחלתה ועד סופה אלא יש שם מקום
חלול ונקוב בטוגלא אחת לחבירתה שהטוגלא יוצאת דרך שם או
אף שאין הטוגלא יכולה לצאת דרך הנקב שבמסך המבדיל ביו הליחות
ומ"ם בשנופחין באחת עולה גם חברתה בפיחה זו (מב) יראה לי
להתיר

ים עור מפסיק ביניהם ל"מ מה דשפכי אהדדי דרך נקב וכ"א מיקרי בים בפ"ע ואין
ר"ל בים לה בים ממש וזה מבואר שהרי הר"ן בתב קבלה על בועה של מ"ז בים
לה קרום בפ"ע (ואע"פ שבק"ה בתבתי שלענ"ד אין בוגם לותה קבלה בך מ"מ
מלשון הר"ן משמע שבא ליתן סי' על ת"ז ובת"ם הש"ך) ואיכ משמע דשאר בוש'
שאינם של מ"ז אין לסם קרום בפ"ע רק
דאעפ"כ מיקרי בים בין שהוא מוקף
מעור הריאה "ונפרד מן הבשר ומ"ש
הר"ן מ"ם בועה ועינני כו' אבל בועה יש
לה בים לבד ונפרדת מהבשר (ועיין בק"ה
שבתבתי ע"ז דלא ק"ל הבי) כו' ולפי"ז
בלא יש ב' ביסים נמוריס שבל א' יש לו
קרום בפ"ע שהטוגלא מוחה בחוכו וסם
דבוקים זה לזה במקום שפוטת זו לזו
וקרום הריאה חופה עליהם מלמעלה בדרך
שהוא חופה על שאר הריאה מ"כ אף
שהביסים מקבו זה לזה דאף אין שם בבך בין בעור
הריאה קיב ואין בלן חבש רק מחמת
סמוכות לבד וכ"מ לפעם הרשב"א והרי"ן
בחוחקת זו אם זו וסופו לינקב וכתה"ג
בשוכבות זע"ז אין סופה לינקב וכן בש"ז
לעולן דלא חיים בבמיכי ס"ב אין חבש ועיין
לעיל ס"ק ל"ה בבתבתי שלבאורה משמע
מפשיטות הש"ם והטוסיקים דאף בב'
ביסים ל"ח אי שפכי אהדדי ואפשר ס"ל לאא"ז
דגם בב' ביסים נמוריס בין שהם בולטים בעור הריאה והם דבוקים עד לחעלה
שהרי מבחוץ הם נראות בחתה ובים שם סדק זה מורה שקלטו עור הריאה בין הטועות
ונדבקו וכיון שניקב שם שהרי שופבת להדדי הרי ניקב קרום הריאה ומרפה מ"מ אפשר
דגם אא"ז מודה בהא דאף אלין שם שני ביסים נמוריס רק בים שם מסך מבדיל
באמצע הטוגלא והא שופבת דרך שם בים נקב בקרום זה הנפשיק ביניהם דמרפה
בכיון אלין כאן קרום אחר אמרינן דודאי קרום הריאה שנכפל ומפסיק בין הטועות
וכמ"ש שבן משמע מלשון ת הרי"ל וכן משמע מלשון הר"ן דבעינן מיהו בחדר א'
ואין עור ביניהם אלא דמ"מ נלענ"ד אלין לשמרין בכפ"ג כ"א ב' ביסים ממש
בש"ם בפ"ק שאח"ז שגם שהרי"א מודה בזה אבל אם הם בים א' ובאמצע מסך
המבדיל ושפכי להדדי דרך נקב שביניהם אע"ג דלא אם הם בים א' ע"י שממלאים
מים לו ע"י נפיחה מ"מ מהני כמו גבי מרה בש"ם בפ"ק שאח"ז מדברי הרמ"ם ולכן
יש לסתיר בזה עכ"פ במקום הש"מ ושעת הדחק נחול אבל אם יש מוסך מבדיל ולא
שפכי להדדי בלל יש לסתרי' בכל גווני דבל בה"ג תרי בועי דסמיכי ולא שפכי
להדדי מיקרי : (מב) יראה לי הש"ך בש"ק ז' הסביה לדברי רש"ל דבב' בועה
דסמיכי אהדדי אפי' כי שפכי להדדי מרפה וכתב שכן נראה מדעת הרמ"א וכמ"ש
בש"ק ל"ג ולריעו שהם כתב לפרש מ"ש הרמ"א ועיין לקמן סי' מ"ב איזה מיקרי
בופטות להדדי ר"ל שהם כתב דאם נפחוהו ועלתה גם חברתה בנפיחה לו שמלאה
מים ונתמלאה גם הברתה מיקרי בופטת ומ"ה כאן ומה שלא כתב כן לענין סתיכי
דש"ל בדרש"ל והר"ן שהבאתי בש"ק ג' עכ"ל ובשמ"ח ביאר שדבריהם דאע"ג דנבי
מרה מהני הבא לא מהני בין דאין מוגלא יוצא מאחד לחבירו אלא דב' בועה
הן רק הקוטות להדדי ונרשם בלידו ש"ך ס"ק ל"ג ולענ"ד ל"ע שהרא"ם דמ"ם
הרמ"א ועיין סי' מ"ב בו' אלי אבל מה שמזבר בסי' זה דבעינן בופטות להדדי
ומ"ל לבהרמ"ח דבבה"ג מיקרי בופטות להדדי וכ"כ להדי' בד"מ סוף סי' ל"ז וז"ל
ועיין לקמן סי' מ"ב בדין ב' מרות דסמיכי להדדי ומשם נלמד לבועה סמוכה
עכ"ל הרי מבואר להדי' כמ"ם וכן מבואר בד"מ סי' מ"ב שבאיה שם דבר
מהרמ"ה שבתב שהמנהג לחד דין ו הרי מרות דשפכי אהדדי מדין ב' בועה דשפכי
אהדדי בו' עוד בב"י שמעתי שאירע מעשה שנמלא ב' מרות סמוכות ונקבו א' ולא
בל הליחה בו' ואשבר דגם במשנה טהרין בן בתו דין זה עכ"ל הד"מ משמע
להדי' שדעתו שם ללמוד משם לענין בועה סמוכים ותימה על הש"ך שבתב
בדעת הרמ"א לסיבך ממ"ם בד"מ להדי' וגם על אא"ז הש"ם ל"ע שלא הזכיר דברי
הד"מ בזה ובאמת מה דמחלק בין בועה מעל"ע לסמוכות לא הבנתי דבינן שלענין
סמוכות אנו אומרים שמה שבופטות ע"י מגוי מים או נפיחה אין זה הוראה באחת
היא רק אמרינן בי בתים הנה ונקבה אחת להברתה א"כ למה נחמיר בבועה
מעל"ע שהרי אינה בועה רק בתי בועה וחש"ם שם נקב בין זו לזו אין בבך
בלום שהרי אף בבא שפכי להדדי בתב הר"ן בשם הגאון מהר"י ס"ן ז"ל והוא
אא"ז הגאון בעש"מ שו"ת שתיית יוסף שהשמה לו מ"ם בועה מע"ע מבועי
דסמיכי והוא הסיב לו דאעפ"י שם נקב מ"מ אינו רק חסרון מבפנים ובתב שבן
נראה ג"כ להגאון מהר"י כ"ן ואף לפי מ"ם בשם אא"ז רמ"א בתי' שהעשה דבבה"ג
קיים לבו אבא עלו מחמת נקב מ"מ הדבר פשוט שמוהה לזה שנקב שבתוך
הריאה מבועה לבועה אינו ממריף וא"כ מה מעם יש להסריף בשמוגלא
אינה יוצאת מא' לחבירתה שהרי הא דמסריף בשפכי היינו מבוה היינו
דאתרבי כ"כ דמי' לשפבה בקיהון ואיכא חבש' דסמיטות כמבואר בש"ך וזה
ביון דוקא בלא בית בועה א' לעצמי אלא דמי' לשפבה בקיהון משא"כ אם מעיקרא
היה בי בועה אבא מעשה נקב בדופן המפסיק ביניהם עד שבוקבת אז לזו לא
אתרבי כ"כ ובלא שפכי דמי ואין לחוש לסמוכות ודוחק לומר דבבה"ג נמי
אתרבי ובשפבה בקיהון דמי כיון שם"ם בופטות אז לזו דמ"ל ללמוד דין זה
מדין מרה דלמא דוקא גבי מרה דכיון שאין המים המרים שבבה מחולקים וסם
מתערבים בא' ל"ח לה מבא"כ בלן מה איכפת לן בתערובות המוגלא דרך נקב
וגבי בועה מע"ע אית לן למיחל לקולא כיון שלא הוחברה בש"ם ובמבואר בפוסקים
ועיין לקמן ס"ק ק"ד שבתבתי שם דע"כ מייבי בבה"ג בים מחילה מפסקה דאליב
אע"פ שאינה יוצאת מפני עובי הליחה ודאי דלא איכפת לן בהא ואחדא הוא דהוי
ונראה דס"ל לרמ"א הכיון מעמא דבמרה בשר בבה"ג מהום דהיא אחת ומלאת
כב'

כב׳ ומ״ם הכ״י שם מנות סמוכות כו׳ אין פירוסו ס״דוש סס ״ב׳ תרות כב׳ כיסים ודטוקות זו בזו רק פ רוסו סהס גרלות כפהים וכן מבואר מדבריו בס״ע בעל דין מ׳ גרלות בפהים כתב הך דינא בסעי׳ ס׳ אם נקבוה כו׳ ועלתה גם חברתה בעפיתה והיינו מבוס דבכה״ג אמרינ׳ באחת היא והקרוס המפסיק ביניהם עלה אח״כ • וכ״כ בס״ם סס לחדיא דדוקא גבי חדא ומתחזי כבי׳ אמרינ׳ דאי ספבי לחדי חדא היא והטור בעיבס עלתה אח״כ ולא מחריב בה אבל בסבי״א בפ״ע ומחוברים בפחות מ״אנב׳ לא וזה דעת הטולא בבהבי מהרא״י סי׳ רט״ז ואע״ג דהטיב לו מהרא״י סס לא ידענא מנא לך הא ותו דאם מחוברים כאנגע הו״ל חדא עכ״ל מבמע הים דלא סתך להתיר כ״א כ״פ הסנהרא הסמי׳ כו׳ עכ״ל אא״ז וגב״ד גם לפי הסנהרא דאמרה המהרא״י מודה כאן שהבי מהרא״י סס כתב לא ידענא מנא לך הא דבה״ג לא מיקרי מתחזי מהבהן סאיל ומקום דיבוקן בבבד נראין כאחת עכ״ל • אנמא דאם הם תרתי ממש מתחלתן גם מהרא״י מודה דלא הבי מהבי מה דספבי לחדי וא״כ הדין עם הס״ך גזה בדעת רמ״א בבה״ג כ״ל בלא ים סס סבי כיסין נמוכים ל״מ מה דספבי לחדי ולא מבעמי׳ דאיבו ס״ל דבמ״א דוקא גבי מעל״ב למד מדין מרה ולא לענין סמוכות וא״א כמבואר בד״מ דגם לענין סמוכות אבו לומדים מבס הינא הינא הבא ומתחזיא כתרתי הים כמן בדק בתוכה אאז הם א׳ שלם בבעיתה חברתה מתמלאה הים במילוי חברתה במקה ניבר בכים א׳ לבניהם אלא הים כמין מחיצה המפסקת קלא וכיון שבוסבין זה לזה דרך סס אמרינ׳ בזה הקרוס עלה אח״כ אלא מחריב בה הים מהבי בה הבא מבא״כ הינא הים מהבי בה הבא מבא״כ הינא הים כיסים נמוכים לבטוטות אלא מיקבו הדפוטה במקום שטוטה זו לזו ל״מ ספבי לחדי בין במרה בין בבטוטות סמוכות וגם במעל״ב אלי ספבי לחדי מרבה סייע דוקא כאאין בס ב׳ כיסין לבל בוטה כיס בפ״ע דאמרינ׳ בסי׳ בוטה אחד ומתקלקלו הסמפוטה והטור עלה אח״כ אי מעטה אחר בבתבתי בס״ק ק״ד דקרוס הזה המפסיק בתמנע הבים אינו מוביל לחבנו בבתים וגם הוא במוגלא שבבים אינו מחוי בבר הריאה רק נולד מחמת המבה והבוטה דוחקת הבבר לחדדין כו׳ ע״ם וא״כ מה יועיל קרוס המפסיק בתמנע המוגלא שבתוך הבים מבא״כ בבים בס ב׳ כיסים בלא ספבי לחדי דמי ויהואר עוד דדין מעל״ע ועיין בבה״ג דס״ל ב״כ דגם בסמיכי בבר בנוגע דסי׳ מ״ב ובמבבות ס״ק ס׳ הבינא דברי הד״מ ובמ״ם בס בב״י הבבים לזה • ולאיתי בבפ״ד סי׳ מ״ב ס״ק ז׳ מסבינא דברי הד״מ דבסי׳ מ״ב ובתב שבלבון אפבר לחמה ובבאבות הסמוע ומ״מ צ״ע על הס״ך בלא הבינא דברי הד״מ גם הדרי ערבי לא מהבי בב׳ בוטות ואין לומר ב׳ בוטות מבלן עכ״ל • וגם הוא לא ראה דברי הד״מ שבבי׳ ל״ו מגראה שהחליט לומר שלמד מסי׳ מ״ב לבוטות סמוכות • ומ״ם שבבה״ם הסמיע בבר בתבתי דמ״ם בהבה״ם ועיין סי׳ מ״ב קאי על בל מה שבתב בסי׳ זה דבעי ספבי לחדי המבואר מהר״ם שבתב ג״ב דברים אלו בסוף הסימן • אלא דמ״מ ס״ד בחזא ומתחזי׳ בתרתי אבל בב׳ כיסים גראה דאף הד״מ תומה דלא מהבי ספבי לחדי בתמ״ל מדברי מהרא״ו ואא״ז נבי מרה גם מ״ם הדרי ערבי ל״מ לא ידעתי מנ״ל הא דאי לעמה רש״י יל״ל דבבה״ג שהם תוזים ומתעבבים הדא מיקרי בתחת מקב וגם לעמה הרבב״ם והרין בבר דבבה״ג שהתעבבין אין בוחקין זא״ז בדמעמע מדברי מהרש״ל ובוקא בשים נקב בין שהיסה בתב הרש״ל דהרבה מחמת הנקב אבל מ״מ לא דחקו לחדדי וא״כ י״ל בל הדרי ערבי נבי לא דחקו לחדדי ובק״ם הארבתי עוד בזה ועיין לקמן ס״ק מ״ח והבה בס״ק שלבאר זה בתבתי לפרש דברי הרש״ל דמיירי בבה״ג בים מסך מבדיל בתמנע הבים ובספבי לחדדי דרך סס וכן מבמע מהר״ן ואפבר דאא״ז מודה לזה ומ״ם בין דמדברי הד״מ בבתבתי לעיל נראה מבואר דס״ל להתיר בבה״ג וכן נראה דברי אא״ז בס״ם סי׳ מ״ב וכן נלענ״ד לדינא אאם אין בם שני כיסים רק בים מסך מבדיל בתמנע הבים שחולק אם המוגלא אלא שאינו הולך ע״פ בוטו ודם מקום חלל בם בתמ״ה זו המפסקת שדרך בם שופטות מזו לזו אף באין מוגלא זו יכולה לעאת דרך הנקב הזה לפי שהוא קטן והמוגלא היא עבה אם בשמקבין המוגלא וממלאין מים עולה גם חברתה יש לקבל בבס״מ ובעת הדחק גדול דאמרינ׳ אומו הטור שבבנים עלה אח״כ ולא הסביק לגמור לסוף מפסיק מתחילתו עד סופה ובאחר בם נקב שבבים יוצאים דרך בם מאחת לחברתה וכמו נבי מרה דמבארינ׳ בבה״ב ובד״מ בלמד זה מדין מרה וכמ״ל והוקא אאין בם רק בים אחד וכתב״ל ודיין בס״ק אאח״ז ועי׳ לקמן ס״ק קד״ מ״ם בזה: (מב) אבל אם לא: כבר בתבתי לעיל ס״ק מ׳ דאם לא בדק אחר ב׳ כיסים יש לקבל בדיעבד ומ״מ לענ״ד בתם לא יצא המוגלא בנקב האחת רק אחר שהוציא המוגלא אשר מים בתחת ועלתה חברתה או

(פרי תבואה)

נפה בתחת ועלתה חברתה שבתבתי בס״ק אלפני זה לקבל בבס״מ בתין בם ב׳ כיסים בזה צריך בדיקה דוקא ואם יש ב׳ כיסים מרפה ואם לא בדק יש להחמיר כמב״ל בס״ק אלפני זה דאף נבי מרה מבואר מהפוסקים דבבי כיסים לא מהבי ספבי לחדדי ומב״ם כאן במ״ם רמ״ל אאף לבראב״ד והר״ן מרפה אבבי קבוס הריאה שבילחם וספבי מהרא״ב דבספבי לחדדי ״ל דדחקו לחדדי בעיקר סמיכה. וא״כ כיון שהמוגלא אינה יוצאת לחדדי חבוס הדבר הים בתין ב׳ כיסים ובכך יש לבדוק אם הים מרפה אם לא בדק הים אחריהם אם בדיבה״ם בפ״ע ומחוברים בפחות מ״אנב׳ לא ואם דעת הטולא בבהבי מהרא״י סי׳ רט״ז ואע״ג דהטיב לו מהרא״י סס לא ידענא מנא לך הא דבה״ג לא מיקרי מתחזי מהבהן סאיל ומקום דיבוקן בבבד נראין כאחת עכ״ל • אנמא דאם הם תרתי ממש מתחלתן גם מהרא״י מודה דבספבי לחדדי ומ״ם בהבה״ם ב

(מח) ויראה לי כבר כתבתי לעיל ס"ק ל"ח על דברי הפוסקים שכתבו דאין לאסור בשפולי מצום כ' בועות דהא מבארין בספרי סר"ל כיון דבלחמה אין כאן רק אחת לע"פ מצלות כב' בב"ע כל הספרי כבר ולפי"ז הסמ"ג והרומה והגמיי' והגמ"ר שכתבו במעם בועה בשפולי מצום דתיינינן למצות סעין דמיתזי כב' בועות והגמ"ר ביאר יותר דהוי כב' בועי דסמיכי להדדי לית לה בדיקות להבשיר אפי' כי שפכי אהדדי ובל עבר זה חשוב כבועה אחד ובל עבר ב' כבועה אחרת עכ"ל ע"כ מוכח דס"ל דלף בכים אחד נ"מ אם מכחון הם ב' בועות מחולקים דאי ס"ד דלף בכסם מכחון ב' חתים והם בכים אחד כבר א"כ פסימא אין מקום לאסור מפני מראית העין נבי שפולי וא"ל כיון דרוב פעמים כל שהם מכחון ב' גם בפיים הם בב' כיסים וא"כ חיישינן שהרואה יטעה שהם בב' כיסים ז"א דהא בב' בועות בכים אחד אמרת דבשר ונ"ת לרואה שיטעה שהם בב' כיסים ועוד דא"כ נ"ל למימר דמי לב' בועות וברפה אפי' בספרי דהא אפי' חיתא דבספרי אף בב' בועות בשר מ"מ הרואה יסבור דלא שפכי אלא ודאי שאין מקום לאסתיר בשפולי יותר מב' בועות דדין לבא מן הדין לסיות כדידון וא"כ ע"כ כשמלאה מכחון כל' בועות ממש אף שבדקו ומצאו בכים אחד לחם ושפכי מרפה ומש"ה נזרינן להבריף בשפולי נ"כ ואפשר שגם החו' ודעתייהו מודים בזה אלא דס"ל דבשפולי אף אם נאמר דמהתז כשני בועות מ"מ לא גרע מחלא ומתחזי כתרתי דמבארינן אי שפכי . אך הפ"ת כתב וז"ל ומסתברא לי דאי שפכי אהדדי ומצא כים א' לחמיה דפסימא דחדא היא ואפי' מכחון הוי תרתי ממש כו' והבאתו לטוב בק"ה והעליתי לדינא דבכה"ג שהם ב' בועות מכחון וכים א' לחם הייט שהמוגלה בתוך כים א' אדון קלא ומתעגל והולך בתוכן שני לחמים הם כפופים כלפי חוץ וטולנים בעור הריאה כשני דדים וסמוכים זה לזה יש לסמוך על הפ"ת להתיר במקום הפסד ובמקום שאין הפסד יש להחמיר כמשמעות הפוסקים דכל שהם מכחון שני בועות ממש אף בכים אחד להם ושפכי אין להבשיר: (מט) ואם הבועה - בשפ"ד ס ן י"מ כתב דאפי' בעם הם"ם יש לאסור אף במ"ז דמבע להבנים הטור כו' ומהרי שהרי אא"ז כתב להדי' שאף לפי טעם אלו יש להבשיר במ"ז לתלן דמכחון בשמיכי מבוס דמבעו להתרפאות ולא להתגדל רק מחני' ולמעלה אבל החוד אז יש להחמיר אף במ"ז שבוס דשיך מעמא שמתחכך מדוחק ונם זה ב"ע כמ"ם בס"ק שאחר זה ואי קשיא הא קשיא כיון דחילוק זה כין לגד חוד לו לגד הבוסם הוא נלמד מדין יחרה המצה בחוצה עליונה של ימין המבואר בס' ל"ה וסם כתב בבדיקות מהרי"ו דדוקא כשמצה מחניו ולמעלה לגד חוד שחוצה כו' וי"א דאם נמצא מן שחרין לגד עיקרה מרפה והר"ן שם כתב שהי"א מקילין במקום א' ומחמירין במקום א' מפני שהחרין עומד למע' מחניו כשמודדין בחלבסון כו' וביאור דברי הוא שהחרין סולך ברוח' שחוצה בחלבסון ולאחו א' בלגד הקנה הוא מחניו ולמעלה לגד חוד ולאחו הנני שלגד חיסוך שחוצה שהמצעית הוא מחניו ולמעה לגד הבוסם לו לשיסך שלאחו של החרין שלגד הקנה הוא מחני' ולמעה ולאחו הב' שלגד שהמצעית הוא מחני' ולמעלה וא"כ לפעמים יש יחרה מן החרין לגד החוד וכשר אע"פ שהוא עדיין בחני שחוצה שלגד הבוסם כיון שהוא בחני שהחרין וכן לשיסך אם נמצא מן שחרין ולהלן לגד הבוסם אע"פ שהוא בחניו של גד החוד מרפה שהעיקר חלוי בחרין ועיין לעיל סי' ל"ה בביאור לע"ז ס"ק ח' ולפי"ז ל"ל דסי"א ס"ל דמן החוד עד מקום שהחרין סולך יש שם דוחק אע"פ שהוא בחני שחוצה שלגד הבוסם א"כ מני דלבמין יחרה חלינן לחומרא דאין להבשיר כ"א מחניה לגד חוד דוקא ובאחו בחני דוקא חוץ לשחרין דתפסינן חומרי מיהם מ"מ לענין בועה מה"ת להקל ולומר דמחני' לגד הבוסם אין שם דוחק אדרבה יש לנו לילך לחומרא גם בזה לחשוש דמעה הבו' דעד מקום שחרין יש שם דוחק ואף באחו בחני שלגד הבוסם דהא אינו ס"ל להקל נבי יחרה מהני מעמא וא"כ הך קולא אחי לידי חומרא נבי בועה ולפי מ"ש אא"ז בסי' ל"ה בשם הרש"ל דגם הך י"א מודו דמחני' לגד הבוסם מרפה ביחרה רק שהי"א בלו לחוסיף דאף באחו בחני שלגד החוד אין להבשיר כ"א מהחרין ולחון א"ש דלפי"ז יש"ל דלכ"ע מחניו לגד הבוסם אין שם דוחק אף מן שחרין ולחון אבל לפי מ"ש הר"ן והבודקים שהחבוסים הביאו דברי מעמע כמ"ם א"כ הי' לו להחמיר בזה לומר שאין בועה בשרה בעליונה של ימין כ"א מחניו ומעה לגד הבוסם ואף אומר בחני דוקא מן שחרין לגד החוד אע"פ שהוא בעמה בחני של גד הבוסם לכאורה יש לחוש להך דיעה דבחרין תליא מלחה ולהבריף וכן מעמע מלשון מהר"מ וז"ש שכתב וגם יש לחוש לחיוקן כו' דהא גם מזה יצא שחרין בחוצה העליונה כו' הרי מבואר דבמקום שחרין חושבין לחיוקן לפי שהחרין נ"כ הוא מחמת דוחק הרביצה שם ואפשר דס"ל לאא"ז דין לחתיר בזה במקום הפ"מ עכ"פ ומעמע שכתב שם אלא מזכר בשום פוסק א"כ מה"ע נופא אף אלא במקום הפ"מ די אם מחמיר בחני' לגד החוד וסמכינן בהא דעמע דאמרינן דלגד הבוסם אין שם דוחק ולדעת הר"ל גם דעת הגמי' מודה ועיין בס"ק שאחר זה דבלא"ה מעמע זה ע"ע לכן בפיר סמכי' לקבל וכ"כ אא"ז לקבל בכל ספק שיסתפק בזה: (נ) ובמקום הפ"מ. בשמ"ח כתב להתיר בזה אפי' לחוקה מהחרין ואפי' במ"ז לפי שהם מתחכבת מדוחק ועיין בס"ם שם ובק"ה אלרבתי בביאור הדברים ע"ש ולאורה נראה מדברי דלגד החוד ואין הספק בין הבועה לחרין בחוצ הבעמה מרפה אף במ"ז אף בספ"מ שהרי בייס שם וז"ל ומ"מ בספ"מ ל"ל להקל גם בהא אפילו בחוצה בלגד שיהא הספק כחוצ הבעמה ביו לחרין עכ"ל משמע שאם אין הספק אף בספ"מ לא מהני ואין חילוק בין

אחת היא בשרה (מח) ויראה לי שבמקום שאין הפסד יש להחמיר ולהטריף בין שנראה מבחוץ כשני בועות:

לך בועה העומדת על חריץ או קמט טרפ' אפי' הבועה הוא על חריץ אונא עליונה של ימין או על חריץ הוורדא שדרך להיות שנהגו להקל בסמוכות במ"ז ואם אין הבועא מכוונת על החריץ של האונא או הוורדא ונם אינה אצל החריץ ממש אלא יש הפרש בינה לחריץ אפי' כחוט השערה במראה ריאה יש להבשיר וכל זה אם הבועא באונא עליונה מחצי האונא ולמטה לצד שורש שלה אבל מחצי האונא ולמעלה לצד חוד האונא אפי' רחוקה מן החריץ והבועא של מ"ז טרפה (נ) ובמקום הפ"מ יש להקל גם בזה אם יש הפרש בינה לחריץ כחוט השערה או אם הבועא של מ"ז אע"פ שהיא על החריץ או אצלה (נא) וכל ספק שיסתפק לך בדין בועא באונא עליונה או חריץ הוורדא יש להקל:

לה יראה לי שאם נמצא בועא של מ"ז על הדרך שבארנו ולהבשיר כשהם סמוכות כגון שיש לה כיס בפ"ע ונקלפת מעל גבי הריאה והריאה תחתי' שלימה ויפה אז יש להקל גם אם נמצא בועא כזו באונא עליונה של ימין אפילו מחצי' ולמעלה לצד חודה ואע"פ שעומדת על החריץ (נב) לפי שזה מורה שאין הבועא בגופה של ריאה אלא שנעשה כמין שלחופי' בחלל הנוף ונדבק בריאה מבחוץ וכיון שהריאה תחתי' שלימה ויפה כשר ובאם אחר הנפיחה עולה

מ"ז וכין מוגלא לך ים לפרש מ"ש ובגבד שהא הפסק כו' קאי אמ"ש להקל אף במוגלא זה בעין שיהא הפסק אבל במ"ז מוחר בספ"מ לבד אף בלא הפסק וכמו כאם הוא ממקום חרין ולגד הבוסם דשוים סם מ"ז עם הפסק חוט שיער להיות כשר בשמיסם כמו כן שוים סם לענין תני' לגד החוד וכן משמע ממ"ש בה"ם שם וכועה במקום אוגה מ' מקום דהמקום לר כיון שלא מזכר בדברי הבודקים וכתב הש"ך שטוב להחמיר ים לפסוק כווחיה בדליכא הפ"מ אבל בהפ"מ אין להחמיר וכ"מ בז"ע בשם מהר"מ כו' דמה נראה דס"ל להבשיר אפי' הש"ך שטוב להחמיר אבל בהפ"מ אין לפסוק כווחיה בדליכא הפ"מ ולפי"ז יש"ל דגם במ"ז עכ"פ מחלבו לטעמא המחבר דכיון דבמקום הפ"מ ל"ת דמשום דמבעו להבנים כו' משום דמבעו להתרפאות במ"ם בשמ"ח לענין תני לגד הבוסם וממילא דגם לחיוקן לא חיישינן כיון דליכא הפ"מ . ובחמה בשעם זה דמתחבר ל"ע למה נעריך מחמת הדוחק שים שם כיון דאין כאן נקב לבגיו ואע"ג דבמה דוכחי מעריפין בשביל שסופו לנקוב כבר כתבתי בק"ה לענין בועות סמוכות דסיינו דוקא היכא שוודאי סופו לנקוב וכן כתב בכמה דוכחי מה שאין כן בזה שאין ודאי סופו לנקוב דאף ע"ג דים שם דוחק מן הנגרנת והלגלגות ומחמת זה אמרינן שדרכה ליפגל שאין אונא זו יכולה להתפשט ולהתרחב כדרך גדילתה ולכן נקבע בטבע הבע"ח שהתפגל אבל מ"מ אין חשש שהנגרנת הדוחק באונא ומנקוב אותה וכמו כן אין לו לחוש שמנקב הבועה והרי בשמוכה לשדרה מבארינן מעמע דאמרינן שהבועה נכפפת ונכנסת לפנים ומ"ש אא"ז בתש"ם ס"ק כ"ז דל"ד לבועה באונא עליונה דשתה עליו מדוחק לחוד אתיקן עלה אלא מטוס דדרכה להתחבך בנגרנת ולהתפגל עכ"ל לענ"ד ל"ע דודאי אין סברא לומר שמחמת החיוכך מהפגלה אונא בלימה ומחלקת לשנים דכה"ג אין מקום לשכיר כיון שנקבע הקנוס בעל הריאה ונתחלק ואף שאח"כ נתקרבים על כל פיעל קרוס בפ"ע מה יועיעו זה אין זה אלא קרוס מחמת מכה וע"כ לומר כמ"ש דמחמה הדוחק אבר שם היא מהפגלה בדרך גדילתה אבל לומר שבנגרנת דחוק באונא עד שהבקע והתפגל זו לא שמעו וא"כ אף כבים שם בועה מנ"ל לומר שבוסה ליעקב מדוחק הנגרנת ואפשר דס"ל כיון דמקום לר עד שמחמה זה מוכרחת האונא להתפגל בתחילה גידולה לכן חושבין כיון שהקרוס במקום שהבועה שם הוא רק וחלוש קרוב לודאי בעתידה ליעקב מדוחק הנגרנת וכל שהוא קרוב לודאי חייסינן לה כמ"ש בק"ה לענ"ד ואם קבלה היא נקבל אבל ל"ע לבדוה זה מבארא ומכ"ש בל"ע מ"ם הש"ך דמ"ז יש להחמיר ג"כ מה"ע דמתחבך וכ"כ אא"ז לחמיר במקום בלאים וגם בל"ע מ"ם הש"ך דמ"ז יש להחמיר בלאים ובקרומים ולאחו אם אינו לחוש לבריאה בלאים ולאחו הבועה וכמיהפגל שם אין סופו לעלות אדוסה ז"א כמ"ש דשיקר פיעל האונא ל"ם אלא בדרך גדילתה ולא אא"כ ולף לפי מ"ם בק"ה בשם מהר"מ וז"ע דמחמת שמקום לר ונחתק להנגרנת מזה בא הרין באונא העליונה מ"מ כיון שהיא בל מ"ז והקרומים בריאים אמה ניחוש שתנקב הבועה דאפשר שהיה נכפפת ונכנסת לפנים כתו שמחתק בשר באונא ונעשה חרין מדוחק הנגרנת ואפשר לומר דאנו חושבין שהוקבע המנהג להבשיר כמיכי במ"ז עפ"י שמה רש"י שבא שמחמת נקב ולכך מבשירים במ"ז שאינו מחמת נקב ולפי"ז י"ל דגם במ"ז עכ"פ אנשו הקרומים קלה וכשים כאן דוחק מחמת הנגרנת וכדומה עתידה היא ליעקב אף במ"ז אלא דבבועות סמוכות לא ס"ל לרש"י בלל סך שבבלה שדוחקות כו' ומ"מ נ"ע המ"ל הך שבבלה אלינה דרש"י לומר שים ריעותה בקרומים במ"ז כיון דסמיכי במ"ז בשר וזה אלו בפלוגתה הפוסקים בדין שבבלה תלויה מבועה במ"ז ועיין לקמן ס"ק ס"ז ומ"מ אין להקל בדבר כיון שהש"ך ואא"ז כ' להחמיר ובפרש שדעת מוב הפוסקים שאין להקל בסמיכי במ"ז וסלכך אף במקום שנהגו להקל בסמיכי במ"ז אין להקל בזה אלא במקום ה"מ וכדעת אא"ז אבל בה"מ ובה"ע בסמ"ז לענ"ד שים להקל אף אם היא לגד חוד האונא ובמקום חרין כמ"ש : (נב) וכל ספק . כ"כ בשמ"ח דבדין בועה על חרין במקום שבאו להיות כגון על חרין אונא עליונה של ימין או חרין הוורדא דמעריפין יש להקל בספק שנסתפק לך בזה דאין לדון אם שורש בלה בא מן הריאה אלא היא עומדת על חרין או קמט במקום שאין רגילות להיות חרין או קמט דעדפה מעטה הר"ל יש לאחמיר בספקו ויבאר לקמן בסימן ל"ט אי"ה: (נג) לפי שזה מורה. כבר כתבתי שמעמע דמתחבך ל"ע אלא שמ"מ אין להקל אף במ"ז בלא הפ"מ אף במ"ז ונקלף כבר כתבתי דבכה"ג אף בסמיכי יש להקל לפי שלא בא מן הריאה א"כ בשמעה דבשר בזה דמה אינה לן מה שנתחבך בנגרנת וסופו ליעקב שהרי מ"מ הקרום יסיה קיים מתחתיו ואין

נקיבה

עולה קרום הריאה ומכסה על הבועא ויש לו מראה ריאה על הדרך שנתבאר למעלה להבשיר בבועות סמוכות (נד) גם באונא עליונה יש להבשיר בזה :

לן אם יש בועא על חריץ וקמט במקום שאין ראוי להיות שם חריץ וקמט בלל הרי הורע כחה מצד החריץ או קמט הנמצא שם ויש כאן צירוף שני רעותות יחד וטרפה אף במ"ז ובן בל ספק שיסתפק לך בזה יש להחמיר ושאר פרטי הדינים בענין זה יתבארו בסי' ל"ט בדיני תר"ל :

לז מלבד המקומות שהזכרנו אין הבועא פוסלת בריאה בכל מקום שבה בין מקמא בין על גבה בין על האומות אפילו על העליונה השמאלית או על האומות ואין הפרש בין אם הבועא קטנה וגדולה (נו) ואפילו אם היא גדולה ובולטת מן הריאה יותר משיעור עלה של הדס שהוא שיעור יתר אונא אין בכך כלום (נז) ויראה לי שאפי' אם היא חדה בראשה בבובע שזו צורת אונא אין חוששין לה וכמו שביארנו בסימן ל"ה :

לח אם נמצא בועא בריאה מגבה והיא משונה משאר בועות ובולטת ביות' על גב הריאה עד שנראה שאין ממנה בלל תוך הריאה רק כאלו היא דבוקה לריאה בשרשה לבד והשאר הוא בולט לחוץ יש להטריף בכל מקום שעומדת על גבי הריאה לפי שסופה להתפרק מחמת חיכוך הצלעות (נח) ויראה לי שיש להטריף בזה אף

כקנה הבועא מפרש בזה וכמ"ם סב ובק"ס בתוך בזה : (נד) גם בתוה · בטלה יצחק כתב בשם מהו' ממוש שאם קרום מכסה על הבועא אף שעומדת על הריץ אין מיחוש לחיכוך בגרגרת מפני שהכסר מכסה הבועא ונם הצלעות ע"ג אונא אינה אפילו על מוגלא ואפילו קטנה אין ממעכין דהא אפילו נמצא בועא גדולה אין חוששין לחיכוך הצלעות ואיך שיהא לרוחו בשר המכסה מראה ריאה דוקא עכ"ל ואני תמה דפשיטא דאם בשר מכסה לא איכפת לן בבועות שבפנים ותש"ח לחוש לחיכוך הצלעות בלל כיון שהבועא אינה ניכרת מבחוץ אחר הפיתה המוטר בכל דוכתא ומ"ם דהא אפילו אם נמצא בועא כו' הנה מבשר ים לחוכיח דאף בלא בשר מכסה לא חיישינן לחיכוך מצד הצלעות וכמ"ש לקמן מלתא בטעמא בשם פר"ח ומא"ז או מטעמא דידי ע"ם אבל היכא שהבשר מכסה א"ל לזה בלל דבלא"ה אין חשש בלל כאלו אין שם בועא בלל בלין זה אלא כחסרון בפנים כמש"ל ס"ק ל"א ע"ם ובתמה בלא"ה ל"ע מ"ם מה"ב חי"מ שמתחכך בצלעות קמעים ובגרגרת כמ"ם בשולה יצחק שם דצלעות מגבה ולא מקמא וכ"ל דהחרין הוא מקמא וצלעות הם לצד גבה וע"כ לומר שהחומה לפי שמצד א' הצלעות ומצד שני הגרגרת והמקום אר שם חושש שהצלעות דוחקן הבועא לגרגרת והנקב אבל מצד חיכוך הצלעות לחוד אין קפידא בלל : (נה) אפילו על העליונה · לבאורה היה אפשר דהסתפק בבועא העליונה השמאלית קבלה בשם מו' לפי מ"ם הר"ן לענין יתרת העליונה השמאלית קבלה בשם מו' שמחה שהיתרו לפי גדולים ומו' אבינדור מפרש כן גם דעת מהרי"ו דנקט ימנית לרבותא א"כ י"ל אף דאגן קי"ל להעריף ביתרת היינו לחומרא אבל לענין בועא למיחש מיבעי לדעת הרב גדולים דס"ל דגם במקום השמאלית יש שם דוחק וא"כ י"ל דטרפה אם יש בועא מעטמא דמתחכך אבל בחמת ז"ל דהא דמטרפינן ביתרת בשמאלית לאו משום דאזלינן לחומרא אחינן עלה אלא מעטם ודאי כמ"ם בסימן ל"ה בביאור לש"ך ס"ק כ"ם דהא אא"ז כתב להכשיר שם אם סיכתת מקמא אלמא דלאו מעטם ספיקא אחינן עלה ואף לפי מ"ם שם בפ"ה דאפשר דגם מאן דמכשיר מגבה משמאלית בסיר מודה במקמא להכשיר וא"כ אין ראיה ממה דמכשרינן מקמא לבאן מ"מ כבר כתבתי דהך טעמא דמתחכך אינו ברור כ"כ ואף בספיקא אזלינן להקל · וכן אזלתי בר"ן שכתב וז"ל בועא בתוא עליונה של שמאל והבועא דוחקת הבשר שאינה הולכת בכוח כדרכה שאלו לרבי יחיאל ז"ל והכשיר ומתוך הבועא יש לה בדיקה (ר"ל שיש לה כל בדיקה הצריך לבועא במקום אחר ואין חומר כאן מבשר אונא כ"כ בז"ע) אבל אם יש סרכא כנגדה טרפה ואם יש לה קרום שמכסה הבועא כשרה גליון עכ"ל וסיים בז"ם דוקא שיש לקרום מראה ריאה אז היא כשרה ואם לאו מרפה עכ"ל ופשוט ומבואר למעיין דמ"ם ואם יש לה קרום שמכסה כו' זה קאי עד מ"ם אם יש סרכא כו' אבל בלא סרכא כשר אף שהבועא בולטת ואין קרום הריאה מכסה אף בעליונה של שמאל וכתבתי זה סרתיתי בתוהל שבאל אות קנ"ד שהעתיק הדברים בענין אחר ודברי המוהים · ואפשר שמ"ם יש בדבריו וצ"ל וכמו בשאר הריאה כשיש סרכא אם קרום הריאה מכסה כו' ע"ש: (נו) (הסמ"ק זה והסמ"ק שאח"ז הטעתיק המעתיק קצת בטעות לכאן כי כולו הדברים כבר הועתקו בסימן ל"ה ס"ק ס"ו ע"ם) ואפילו כו' הפר"ח בקונטרס אחרון שבוה שער אפרים כו' ג"ה בבועא שהיתה גדולה כתנוז והיא בולטת לחוץ כו' ובתב הפר"ח שדברי הימה הם דאדרבה כל בועא המוזכר בתלמוד היא אלא דבר הבולע לחוץ כו' וכ"ה אי בולטת לחוץ מ"ם מיהרת מנבה דטרפה מבוה שעתיד להתפרק בשמוכך בדופני הבהמה וכ"ש בועא דריעא עפי וי"ל דבועא לא תתפרק מבוה דבשמוכך בדופני הבהמה נכפפת בלימה הבועא ונכנסה לפנים ודמיא לדין פיטול מגבה ונומא שהתיו דבשרה וס"ל דבוותה עכ"ל · ובה"ם ומשמע שהסכים לדמיון זה ואני תמה על דמיון זה דשאני פיטול שהתיו נומא שאחר הפיתה היא מוחתת בתוך הנומא ואין שם בליטה כלל משא"כ כאן אע"ג דגם בני פיטול בתב הר"מ דאם הכשיר אפילו אינם נכנסה לתוך הנומא אלא שממיתין היד בתחת עליה דס"ל בביגיע בדופני הבהמה יורד לנומא וא"ל להתחיב מ"מ אין לנמוד מזה אלא אם בשהיו מיחין היד בתחת על הבועא היתה נכפפת ונכנסה לתוך הריאה ושיתה שוה מבחוץ לשאר הריאה ממש משא"כ אם אין הבועא נכנסה לפנים בשמיחין היד בתחת עליה א"כ י"ל דבביגיע בדופני הבהמה ג"כ לא יכנס בפנים ויתחבר בצלעות וטרפה ולפי"ז איך ליתן טעם למה אנו מכשירין בועות הבולטות לחוץ אפילו גדולות מאד ולא מצינו בזה חילוק בין אם הבועא נכפפת ונכנסה לפנים בשמיחין היד בתחת עליה אי לא ומסתא דאמרינן חזאתו לגאון דקיימי כגדי ולא אמרו ולא מידי מוכח דא"ל בדיקה בלל וכן מוכח מכל הפוסקים לכן נלעו"ד דודאי לא דמי לפיטול ותתחון נומא מעטם שבתבתי ועוד דלפי"ז חיקבי למה מכשרינן היכא שבולע על הריאה כמו הר והוא רחב למטה ועב למעלה הסיעו גבשופים והוא מוסכם מכל הפוסקים להכשיר ומהו דאין זה יתרת כיון שאינו אחד בבועא מ"מ למה לא ניחוש שבליטה זו מתחבת בצלעות והנקב ובכה לא שייך לומר שנכפפת ונכנסה לפנים דדוקא גבי בועא משמע מא"ז ופר"ח דשייך לומר כן כיון שאינו שבר הריאה גם ל"ע דהא ביתרת פחותה מע"ד מתברין ולא חיישינן שהתחבר בצלעות והתפרק וע"כ ל"ל דבל שהיא פחותה מע"ד שאין עליה חורת יתרת לא חיישינן שהתפרק ע"י חיבור בצלעות לפי שהיא חזקה ומוברשה יפה כמ"ם בח"ם סימן ל"ה ס"ק כ"ג לחלק בין יתרת פחותה מע"ד לפיטול בתחתון נומא והוא בולע למעלה כעין נבשופה ע"ם ודוקא ביתרת דלאו חורתא לעוה אמרינן דכמעל דמי לו סופו

להתפרק ולנקוב אבל בפחותה מע"ד לו נבשופית שאין עליה חורת יתרת מחמת חיבור בצלעות לחוד לא אחרינן שיעשה נקב בריאה מחמת הבליטה אבר שם דקיים לו להז"ל דאורחייהו בסבי ולכן דקדק מהרי"ו לומר דמקום נבוה כמו הר אין זה יתרת וב"כ הרמ"א לענין נומא תתחון שאין זה יתרת אלא פיטול כו' משום דבל בשאין זה יתרת לא שייך לומר דבטול דמי וגם אין סופו להתפרק ועיין מ"ם בתש"ם סימן ל"ה ס"ק י"ב דלאו טעמא דמכשיר נבשופית כו' ע"ם אבל אם הוא חד בבועא מז ים לו דין יתרת וכבר בתב אא"ז שאין לפרש דמ"מ אין עליו דין יתרת אלא בשהוא חד סופה להתפרק בצלעות כו' המלשון הב"י משמע דהוי יתרת עכ"ל שם בש"ק כ"ב והלבד נבי בועא נמי אע"פ שהיא בולטת לחוץ כיון דקיים לו לאז"ל דאורחייהו בהכי ומעי בשם בועות בלו אין חושש להחבבות בצלעות וכמו שאין חושש לאונות שיתחבבו בצלעות ויקבו אף אם הבועא בולט יותר מע"ד אין חושש שסופו להתפרק כמו בנבשופית דלא חיישינן לבבי וא

דשמיא היא מבטשות שבתלמוד' ואין זה תוספת על המרשת שמע חכמים אלא דמיא ליתרת מנכה דה"כ אפשר דעבידא דמתפרקא כיון שאין לה מקום חלול בגוף הריאה ליכנס שם ולכן אי חוקך בדין זה להחמיר כו' עכ"ל וגלאה דלקי באין בליטה בטעות כפ"ד ג"כ מרפה בכפ"ג כיון שאנו חוששין דעבידא דמתפרקא מתחת הגלשה ואף דכנידון דשער אפרים היתה אחרי הגפיתה יותר מפ"ד כבר כתבתי דשובדא הכי הוה אבל דינא לא אלי בהכי דלאו מעוס יתרת אתי עלה מדכתב דלפעמים מעריסין אף מה שלא נזכר בפ"ם כו' גם ממה שכתב וזה פירש ריאה מיקבים כו' וא"כ פטיעה דגם הפר"ח שכתב בזה המעם עבידא דמתפרקא אין חילוק בין אם היא כפ"ד או לא · אך לאחורה ממ"ם הפר"ח דתרי' ליתרת מנכה ממעט דדוקא אם הגליפה כפ"ד דהא ביתרת נופא אם אינו כפ"ד כבר וכ"כ בפפ"ד ס"ק י"ב וח"ל זולת אם הבועה אינה מוברגת בריאה רק מפסו כמעמה דשער אפרים יש להחמיר ע"כ כפ"ד בעינן ועיין פר"ח בק"א עכ"ל · וכן נלענ"ד דעת מהר"מ בה"ה שהביא הש"ך בסימן ל"ד מ"ב ומ"ם בגלשון הפמ"ח נראה דלא ס"ל לחלק בכך שהרי לא מזכר בדבריו ס"ד כלל וכתב סתם לאסור בזה מבוס שסופה להתפרק בגלשות כיון שאין לה מקום להכפף לתוכה ולאחורה אריך ליתן מעם מ"ם מיתרת פחותה מפ"ד דל"א שתבב מתחת הגלשות אך לפענ"ד ברור כמ"ם בס"ק י"ו דל"ם בבועה עיין יתרת כיון שהיא תחת הקרום ומליאה מוגלא וגם דלפי דברי הבפ"ד דכפ"ד בעינן א"כ יצטרך ג"כ שתהיה הדודה ברלתה והרי הפר"ח כתב בפשיטות מתעמה דשער אפרים להטריף ומה לא מזכר הדוד כלל רק כתב שהיתה גדולה לתוך ומשמע שלא היתה הדודה וכבר כתבתי בהוא עצמו כתב ממבטות שלף דן גבשיטת אין לה אלא עיקר המעם כמ"ם דביתרת אם הוא כפ"ד המעם דבגשול דמי לו כיון דלאו אורחא שופה ומקוב מבא"כ בפחותה מפ"ד דהכי רבותי"ה לפעמים והיא מוברגת בחוזק בבשר הריאה ואין שופה להתפרק ולנקוב ולכך גם בגבשופים ל"ח לפי שאין זה יתרת דאמרינן דלאו אורחא היא ולכך נבי בועה דמבטרינן בפ"ם אע"ג דהיא בולטת מ"מ היא כולה תחת קרום הריאה אלא שבולע' לתוך ואורחא בהכי ול"ח שתפרק מתחת הגלשות מבא"כ אם אין לה דיבוק בריאה רק הבורם לבד ונגלאה לעיגים שאינה רק כלאו דבוקה לריאה לאו אורחא דבועה בהכי דבועה שבתלמוד אע"פ דמייתי בבולע' מ"מ הרי הם מוברגים בחוזק בבשר הריאה תחת הקרום אבל זו אאין ברם' מסובך בחוזק ובגלשו' שבבמ' הוא חופף כל היום וכן כתפיו בכן ודאי שהי' שופ' להתפרק ולנקוב ולכן אין לחלק בזה בין אם היא כפ"ד או לא ומ"ם הפר"ח דתרי ליתר' מנבה ר"ל לענין זה דעבידא דמתפרקא אבל מ"מ אין לדמות' ליתרת פחותה מכפ"ד דבזו אף אם היא פחות מפ"ד והיתה הדודה כלל אאז אע"פ הבא קנרה לעמה במקום ברם' בריאה מ"מ כיון שנעולה לגמעלה אין דינה רק כבגבשופים כמבואר בבפ"ח סי' ל"ה סעי' י"ז ועמ"ם שם מ"מ מרפה בזה ועיין בפ"ק ס"ג שלענ"ד בלא"ה יש להטריף בבועה כזו מעמה אחר ע"ם : (נט) ואף אם היא · כגלענ"ד יש להחמיר בזה אם הבועה על מ"ז במקום דבסיני לשקל בפמיכי במ"ז שהרי בבועה בעליונה של ימין מבואר מהפ"ך ואא"ז דלהך מעמא דמתחבר ל"מ מה שהיא מ"ז וא"כ הא"ה כאן · ואף לפי מ"ם לעיל יש שבבא שומר דמ"ז כיון דבשר בפמיכי ול"ח לדותק הבועה זה בזה מבוס שהשורות בריאים כו' כ"ג אפשר דל"ח לדמוקת הברגרת מ"מ י"ל דבאלו אתה הבועה היא בשאר בועות וכיון שהיא של מ"ז אין שם רישומא כלל מבא"כ בזה שהטעמא היא יגאה כולה לתוך רק הבורם דבוק בריאה אף שהיא של מ"ז כיון שאינה מוברגת כ"כ חייבינן שתתפרק מתחת חיוך הגלשות ומכ"ם אם בועה כזו במקום שהמובה לבדה לו באונא עליונ' של ימין יש להטריף אף בפ"ז אפ' בפפ"ם ועיין בס"ק שאח"ז : (ס) יש להטריף· מדברי הפר"ח ואא"ז נראה דדוקא בבועה זו שומדת על נבה אבל מקמא דל"ם חיוך בגלשות יש להבשיר אף בבפ"ג וכמ"ם בבמ"ח יש לאסור בכל מקום שעומדת על נבי הריאה כו' ונפי"ז אפשר דאף האומרים יתרת מקמא מבשרי בזה דהא אף מנבה לאו מעמא יתרת אתינן עלה דהא לאו יתרת היא וכמ"ם אך י"ע לפי תמ"ל ס"ק י"ד בבועה של מוגלא ונקלפה מן הריאה שיש להטריף דמאן באה המוגלא לבאן אם לא שהי' נקב בריאה כו' ואע"פ ש"ל שהחם גרע אפי לפי שנקלפה לגמרי ואין מקום לאוגלא לבא שם מבא"כ בזה ש"ל שדבק הבורם שדבוק באה המוגלא לשם מ"מ אדרבה כיון שדבק שם נקבה באה המוגלא רגלים לדבר שיקב הקרום שהרי הבועה נראה לעיגים שאין ממנה כלל בתוך הריאה ודע להך דסי' ל"ם בסרכא עבה והלו בה בעין בפאור כו' כך הי' נראה לכאורי' ואף בבועה של מ"ז ל"ע לפי תמ"ל ס"ק י"ד וש"ו בהא אין הבועה נקלפה יש להטריף אף בבל מ"ז אם בשתקבים הבועה אין הרוח יוצא כיון דא"א לבדוק מחתיה ע"ם וא"כ כאן אע"ג אם בשתקבים הבועה אין הרוח יוצא בזה הכרח שהבועה מעלמא אתי א"כ יש להטריף מעמה הנ"ל שהרי א"א לבדוק מחתיה אם הריאה שם שלימה ויפה דשמא אם הי' קולפים הם עכר קרום מתחת מבה ואם בשתקבים הבועה הרוח יוצא אף מקום אומר שקרום הריאה הוא נקוב לתוך הבועה ולפיכך בשתקבים הבועה הרוח יוצא וכ"ד לעיל ס"ק מ"ו דאם כיון הוא בשאר בועות אז שפיר מה שהרוח יוצא הוא סימן לדבר שכיון הבועה הוא אחת עור הריאה הדרך כל בועות הגדילות כיון

אף שהבליטה פחותה מעלה של הדם ואינה חדודה כלל (נט) ואף אם היא מלאה מ"ז במקום שנהגו להקל בבמובות מ"ם בזה יש להחמיר ואצ"ל אם בועא עליונה של ימין מחצי' לצד החוד אפילו של מ"ז יש להטריף אפילו בהפ"מ :

לט יראה לי שאף אם נמצא בועא כזו מלאה מ"ז מקמא של הריאה לעומת הלב שאין חשש מחמת חיכוך הצלעות (ס) יש להטריף אם אינה יכולה להקלף מן הריאה כיד בנחת לבדוק תחתי' אם הקרום שם הוא שלם ויפה באשר נתבאר בסעיף י"ג פרטי דינים בזה ובמקום שנהגו להקל בבועא כזו של מ"ז מקמא של הריאה בהפ"מ יש להם על מה שיסמוכו :

מ בועא שנמצאת בריאה על הערונה אפ' במקום שקרובה יותר לצלעות או במקום שהיא סמוכה לשדרה בשדרה ואין חוששין שמא היתה עתידה להתחבר בצלעות או בשדרה ונגקבת ובמקום שהיא סמוכה לשדרה צריך לדקדק לראות שיש שם חוט מבשר הריאה המקיפה או שתהא עומדת בערונה במקום שסמוכה לשדרה נגד מקום האומות (סא) שאם היא נגד מקום האונות ואין חוט בשר מקיפ' שם יש לה דין בועא בשפולי ששם הריאה חדה וכמו שיתבאר בסעי' מ"ח :

מא אם נמצא בריאה שני בועות בין שני אונות והם זו בנגד זו אף שהם בתחובי האונות למטה מחצי' ששם האונות חיברות אחת אל אחת ביותר והבועות נוגעות זו בזו (סב) אין חוששין שהבועא שבאונא האחת תקלקל הבועא שבאונא חברתה וכשר ואין

שור לבשר ואין לנו להחזיק הריאה בנקובה כיון שאין כאן רק טומאת של מ"ז מבא"כ בזה שגלאה נעין שאין מן הבועא בתוך הריאה כלל א"כ מה יועיל שהרוח יוצא בשמנקבים הבועא אדרבה שם הרוח יוצא שהבועא נתבלע ע"ג הטור הריאה והרוח שם הרוח יוצא וא"כ אף אם נמצא בועא כזו מקמא אפילו אם הבועא מלאה מ"ז יש להטריף מהאי טעמא ומ"מ אין בידי להחמיר נגד מהמעות הפר"ח ואא"ז דדוקא הוא דאיכא טעמא דמתחבר בגלשות הריעו על נבה של הריאה ולכן אם נהגו להקל בהפ"מ במ"ז אין לסתור מנהגם אבל אלא בהפ"מ אין להקל מטעם שכתבתי ולפשר דגם הפר' אפרים מהאי טעמא כתי' לתיתי עלה אלא שקיצר בדבר ע"ם : (סא) אתה היא · בשמ"ח סעיף ט"ז כתב בועא הטומדת במקום שסמוכה לשדרה לא אמרינן שנדחקת בשדרה ושפה להתפרק אלא דרכה להסקף ולכנס לגמרי וכתב ע"ז בתפ"ם שהר"ן כתב להטריף וחלקו עליו אחר הבודקים וכן משמע דעת הר"ח דמדמה לה לפיטול ונומת אחתיו והתם קי"ל דכשהה אפילו סמוך לשדרה ול"ד לבועא בחונא עליונה כו' עכ"ל וכבר כתבתי לעיל דבועא אין לה דין יתרת ולא מטום דדמי לפיטול עם נומת א"כ אפשר דהסמוכה לשדרה שיר תיישינן שיתחבר כיון שהבועא בולעת ואע"ג דאין דיו כיתרת מ"מ אפשר דגם בבבשופים במקום שהיא סמוכה לשדרה תיישינן ונדע שפי מחיכוך הגלשות וכמ"ם הר"ן דיש מעריסין בבועא הטומדת על גד הערונה ונעמד לגד שדרה דהופו לנקוב מתחת בהפקרונה ונסרך בחוט הקדרה ויקב שם ועיין בסימן ל"ה בעינן יתרת כחות מכמ"ד ע"ג ערונה שדעת הטולת יאתן להטריף וכמ"ם הביא מדבר הפ"ז להבשיר ולהאורה בועא נמי ליתרת פחות מכפ"ד דמי ועיין בסימן ל"ה בביאור לפ"ז ס"ק י"ג וכמ"ם שם ובאמת י"ל דמה שמטריף הע"י בפחות מכמ"ד לא חיים לחיכוך הקדרה רק מגד שם קרוב לגלשות ולכן כתב על דברי הר"ן בבועא הסמוכה לשדרה שלא מצינו זה בגמרא ושוסקים כו' וגם בז"ש סימן י"ח סעיף ה' כתב בועא הטומדת על גד הערונה כו' וכן מוכח לענ"ד ממהרי"ו בדין שיפולי שבתב וז"ל ולמעלה במקום שהריאה דבוקה לשדרה גגד האומות אבר דלא הוי שי מהרי"ו בדין שיפולי שבתב וז"ל ולמעלה במקום שהריאה דבוקה לשדרה גגד האומות אם נמצא הרי זה בשפולי ומרפה אבל נגד האומות אבר דלא הוי שי שם שפולי דבאומו מקום הוא רחב עכ"ל וכ"כ הרמ"א בהג"ה וכל האחרונים הרי מבואר דדוקא מטעם בועא בשיפולי מצינו להטריף בה"ג אבל היכא שחוט בשר מקיף לו בנגד האומות מבשיר ולא חיים לחיכוך ונפלאתי על אא"ז שהאריך להביא ראיה מפר"ח דדמי' לפיטול והלא אמקומו הוא מוכרע שבאומו מקום עצמו שבתב הר"ן בשם גליון שם מעריסין בועא על גד הערונה כו' שם גופא בתב דמוכרח בדברי מהרי"ו להיפך דבלא שפולי אין חשש מחמת חיכוך בשדרה ואפשר שמ"ם הר"ן ושם מעריסין כו' אמי לא פליגי אלא מייבי בגוונא שבתב שם הביא שומדת על הערונה ונופה לגד השדרה כו' דבכהיב הביא בשפולי הערונה נגד האומות ס"ל דחיישינן שהתחבר בשדרה וזה נראה ממ"ם שם מעריסין לכ"ע דסופו לינקב כו' ונראה דר"ל דאע"ג דאיכא דס"ל דלא בכ"מ חדוד נקרא שפולי ומבשיר בין האומות' ומ"כ גם בזה הוא מקום להבשיר לכך קאמר שם מעריסין לכ"ע מטום דסופו לנקוב כו' דבזו הביא הביא סמוכה לשדרה בסופו והמקום נגד האומות אר חושבן לו מבא"כ נגד האומות י"ל שגם הם מודים למהרי"ו להבשיר בזה כיון שהמקום הזה שם אינה מגיע הזזה מתחבר אינו אלא בגלשות ולא בשדרה ולע"ד נראה לפרש כן דבריו מהרי"ו והרמ"א הבמוק דגד מיחוך האומות הריאה חדה וגגד האומות הוא רחבה וע"ע דלפי"ז הו"ל לתהרי"ו לתיתר' לגמרי שהם הוא רחבה ולשון דבאומו מקום הוא רחב מבמע דר"ל כמ"ם ומ"ם דלא אי הוא שם שפולי ר"ל שאין לו דין שפולי כיון שהמקום רחב שם לא איכפת לן בהמיכתה לשדרה וע"ע ולדינא נראה עיקר כמ"ם אא"ז דאף בבועא הסמוכה לשדרה לא חיישינן והיינו כשיש חוט בשר מקיף לו במקום שנגגד האומות ומ"ם מהרי"ו ואבר שוסקים לו אם נהגו להבשיר גם נגד מקום האומות וגם אם עומדת על הערונה במקום שקרוב ביותר לגלשות שבתבתי שהגלשות יאתן חיים בבה"ג להטריף ביתרת אפילו פחות מכמ"ד מ"מ נראה שאין לחוש נבי שיפולי בועא כדמשמע מפ"ם ושוסקים להבשיר בכל מקום עמידתה מלבד בשיפולי שהיא מקבלת בה"ג וגם שהרי דעת אא"ז גם ביתרת פחותה מפ"ד להבשיר ומשמע דמבשיר בכל נוגע וגם אפשר לחלק בין יתרת פחותה מפ"ד לבועא הטולעת מכחון מנופה של ריאה : (סב) אין חוששין · בד"מ כ"כ בשם מ"כ וגם בשו"ת רמ"א סימן ס' הביא זה בשם הר"מ מידלנו וכן פסק בהג"ה והש"ך ופר"ח בתבו דאף לפעמי דבשמ"כ מרפה מבוס דאתם חוקקה חברתה מ"מ כיון שדרך האומות לבוים פחוזות בחיי הבשמ"ם אינם חוקקות זא"ז · ועיין מ"ם בביאור לש"ך בשעם זה ס"ע בהא לסוף מתה שתבואר בשוסקים לענין סרכא בסדרן ע"ם אך לענ"ד הים נראה לפי מ"ם בק"ם בענין שמ"כי דמ"ם הרשב"א הטעם שבוחקות כו' אין הטעם מבוס דאתרי שביבקן אהדדי אלא הטעם מבוס שדרכן ליקך ולהתחבר ברבוס הריאה ואלו שסמוכים יחד וכ"ל מעבבה על חברתה אפקע האחת וכמ"ם אא"ז שם בתחלה ע"ם ולפי"ז דבר פשוט הוא דל"ם כאן בסם זה כנגד זה ומתחת שנעשים זה בזה אין תשם שבועות רבים וגם אם זה אם לא יפצו זה בזה ולכך אף בבועות שבין התחוכים ל"א לזו כדמשמע מפשיטות לשון רמ"א וכ"כ בשפתי דעת דמשתיתת הרמ"א מתעב דר' בועות אף לתשם מחצין אין איסור אף בזה כנגד זה עכ"ל וכן נראה מתמ"ם

בתוסל

(סג) ואין הילוק בין אם הם מלאות טוגלא או מ"ז :

מב אם בהיתוכים שבין אונא לאונא יש באונא אחת בועא ובאחת שבכנגדה יש טינרי (סד) אע"פ שהבועא של מ"ז טרפה ואע"פ שאינם מכוונים זה כנגד זה מ"מ רק הם סבוכים זל"ז בשמתחברים האונו' יהד טרפה ואצ"ל אם הם זה כנגד זה (סה) ויראה לי שצריך שיהיו סבוכים שלא יהי' עכ"פ הפסק ביניהם כקש או בשני חוטי שיער בהפ"מ ואז טרפה אפי' אם עובדות למעלה מחציין אבל אם אחר שמתחברים האונות יהד אחר הנפיחה הבועא אינה סמוכה להטינרי ורחוקה ממנה כרוחב קש דק או שני חוטי שיער במקום הפ"מ כשר בין אם דם למעלה מחציין או למטה מחציין :

מג אם יש באונא אחת טינרי ובאונא שאצלה בועא מלאה רוח (סו) יראה לי שדינו כדין טינרי וכנגדה בועא של ט"ז וכל הדינים המבוארים נוהגין בה :

מד אם יש בשני אונות שני טינרות בין הרתובים אע"פ שהם מכונים זו כנגד זו כשר וכן אם באחת יש טינרי ובשני' יש מורסא כשר (סז) ויראה לי שגם אם באחת יש טינרא ובשניה יש שם גבשושית נ"ב כשר :

מה בועא שעומדת בשפולי הריאה והוא מקום הקצוות וההרודים שבה אע"פ שאינה נראת לעין הרואה בעבר השני של הריאה (סח) כגון שעומדת על שטח הריאה ומגעת עד הירודה ומסייבת עם החידוד בשוה טרפה ואצ"ל אם הבועא עומדת על החידוד ממש ונראת לעין הרואה משני צדדי הריאה שיש לה טרי"ף ואם אין הבועא מסייבת עם החידוד בשוה רק היא רחוקה מן החוד שהוא שיפול הריאה אף כחוט השערה מן השיפול די בכך כיון שכחוט שיער מבשר הריאה מקיף את הבועא מכל צד וחוט זה צריך שיקיף אותה בכל צד שנראות הבועא בשיפולי שאם נשאר כל שהוא מן הבועא מגיע

(סג) ואין הילוק בין אם הם מלאות טוגלא או מ"ז : אם בהיתוכים שבין אונא לאונא יש באונא אחת בועא ובאחת שבכנגדה יש טינרי (סד) אע"פ שהבועא של מ"ז טרפה ואע"פ שאינם מכוונים זה כנגד זה מ"מ רק הם סבוכים זל"ז בשמתחברים האונו' יהד טרפה ואצ"ל אם הם זה כנגד זה (סה) ויראה לי שצריך שיהיו סבוכים שלא יהי' עכ"פ הפסק ביניהם כקש או בשני חוטי שיער בהפ"מ ואז טרפה אפי' אם עובדות למעלה מחציין אבל אם אחר שמתחברים האונות יהד אחר הנפיחה הבועא אינה סמוכה להטינרי ורחוקה ממנה כרוחב קש דק או שני חוטי שיער במקום הפ"מ כשר בין אם דם למעלה מחציין או למטה מחציין : אם יש באונא אחת טינרי ובאונא שאצלה בועא מלאה רוח (סו) יראה לי שדינו כדין טינרי וכנגדה בועא של ט"ז וכל הדינים המבוארים נוהגין בה : אם יש בשני אונות שני טינרות בין הרתובים אע"פ שהם מכונים זו כנגד זו כשר וכן אם באחת יש טינרי ובשני' יש מורסא כשר (סז) ויראה לי שגם אם באחת יש טינרא ובשניה יש שם גבשושית נ"ב כשר : בועא שעומדת בשפולי הריאה והוא מקום הקצוות וההרודים שבה אע"פ שאינה נראת לעין הרואה בעבר השני של הריאה (סח) כגון שעומדת על שטח הריאה ומגעת עד הירודה ומסייבת עם החידוד בשוה טרפה ואצ"ל אם הבועא עומדת על החידוד ממש ונראת לעין הרואה משני צדדי הריאה שיש לה טרי"ף ואם אין הבועא מסייבת עם החידוד בשוה רק היא רחוקה מן החוד שהוא שיפול הריאה אף כחוט השערה מן השיפול די בכך כיון שכחוט שיער מבשר הריאה מקיף את הבועא מכל צד וחוט זה צריך שיקיף אותה בכל צד שנראות הבועא בשיפולי שאם נשאר כל שהוא מן הבועא מגיע

בתוכל ישראל שכתב בעיף קע"ד מינרי ובועא בחיתוך דלועא אמה אל אחותה מרפה כו' בד' בועות כתרה כמיתם רכים כו' מבואר דבר' בועות אף בחיתוכי דלועא אמה אל אחותה כשר ולא אחותה כשר ולא מחלקינן בין למעלה מחציין לו למטה מחציין בזה : (סג) ואין חילוק : כן נראה מהפוסקים ולכאורה היה אפשר לומר לפיש"ם לקמן דטינרי ובועא כנגדה אף במ"ז מרפה א"כ למה נכתיב ד' בועות זו כנגד זו במ"ז לפי מ"ם הר"ן והכאתי דברינו בק"ם בטינרי מהתוס ממ"ז שהם נקבי' ונפתים בהכן ולפי"ז בכאן מ"ז נגע דהא אפשר שאתה מהנה הים' עתידה להיות מינרי ונקוב לא הנרתה שכנגדה ואפילו אם מתם מ"ז ים לחוש לדרומכ"ם אם אתה של מוגלא וכנגדה מ"ז דיהוה לחו הכי שהבוע' ממ"ז ההפסד להיות מינרי והנקוב הבועא שכנגדה וכן ים לתקנות לאמלן דס"ל בועא ומינרי סמוכים מרפה דא"כ איך מוהגין להכניר סמיכי במ"ז דיהוה שבועא א' כופה להתפסד למינרי ונקב חבריה : ונראה דס"ל דכל הא"ג ודאי אין עתידה להיות מינרי ולנקוב דבמא לא אתה עתידה להיות מינרי כלל וכל שאין קרוב לודאי בסופו לנקוב לא אמרינן דכנקוב דמי וכמ"ם לעיל ובדוכתי מוכא ומכ"ם בזה שעדיין לא הוחל בה מעשה המוקף כלל ובבר הכאתי בק"ה דבני אא"ז בסימן מ"ם שכתב שאין בברא לסמיך על העתיד אלא שבהתיל בה הוי' הממרין הא לאו הכי לא ע"ם שהנית ראיה בשם הרב מו' עוזר ז"ל : (סד) אע"פ שהבועא' בד"מ בשם מ"כ כתב המעם לפי שהטינרי קשה ויפלא הבועא כשמתהכנו' זו בזו ונקב לוהה ועיין פר"ח שכתב דאע"נ דדרך סלוטה להיות ברוחות בחיי הנכמה מ"מ המינרי אף אלא דחיקה מנקב ועיין לעיל ס"ק ס"ב ונק"ה בזה וכתב בשם"ח דאפילו הבועא של מ"ז מרפה כיון שהמעם שהקשה מקנקל הרב ונקבו אף אמ"ז שאינן כן וכ"כ בנבול בימין ועיין לקמן ס"ק ס"ו מ"ם בזה: (סה) ויראה לי בשמ"ח כתב בשם הז"מ דאף שאין מכוונים זה כנגד זה ממש מרפה לפי שלפעמים שונעות זו בזו וכ"כ בתוהל ישראל ולכן נלענ"ד דאף למעלה מחציין מני מרפה כיון שהתיכוים קרוב הדבר שיפגעו יחד זה בזה וסוסן לינקב ומ"מ נראה דמ"ם אא"ז אע"פ שאינן מכוונין ממש היינו דעכ"פ אין הרוקים כב' חוטי שיער דאם הרוקים כב' חוטי שיער נ"ח שיפגעו זב"ז ורף דמ"מ לפשר הוא שיפגעו מ"מ כל שאינו קרוב לודאי בסופו לינקב אין להמריך על כפף העתיד לבא כמש"ל בכמה דוכתי וכן מבואר יותר בלבון הז"ט בכ' מינרי ובועא דקיימו בהתוכי דלועא כו' ואפילו עומדים סמוכים ואין מכוונים זה כנגד זה לפ"ם מרפה משום דלפעמים שונעים זה נגד זה ואתחד בה לקלקל הבינו וינקוב לוהה עכ"ל וכ"כ בתוה"ר מרגל הרי בכתב בסם עומדים סמוכים הא לא"ה ליא בין למעלה מחציין ובין למטה מחציין (וכוב בא לידי ספר מה"ב מבואר שם כמ"ם) ואדרבה למטה מחציין היה מקום לתקל יותר אף בסמוכים כמ"ם אא"ז בסימן ל"ט לענין מרכת דאע"ג שדרך הלוטות למשוך לכאן ולכאן ע"י נפיהה מ"מ הרוקים נמצרים בוכבים זע"ז בלא המבכה ממקום למקום וכבטופתי' שיה' מתנדלים בהתוכים כ"א כו' ע"ם בשמ"ח וה"ם וא"כ כאן שבבועא והטינרי הם זה בלא כנגד זה כמו לא היה לנו לחוש שיהיו ממכים זו לכאן וזו לכאן עד שיבואו זה כנגד זה כמו דל"ח בכרכא בחלבסון ומ"מ אין לתקל עד שיהיה ביניהם כב' חוטי שיער ואז י"ל דל"ח דפנני אהדדי ונפנע כי הפ"ח ס"ק ס' כתב כי מ"ם בטינרי נגד בועא מנקבה ומרפה אין לחוש לתכד ממוכם של ישראל בסברות כאלו עכ"ל : ומעמא דיהיה נראה דאזיל לטעמי' דבני בועי דסמיכי כתב דלא מתוור מעם הנשב"ח והר"ן במא הדחוק כו' כיון דעד עתה הדקה ולא ניקבה ואין ודאי בהדחוק והנקוב כו' והכאתי דברינו בק"ה שם וא"כ הי' נבי בועא ומוגרת כנגדה אין ודאי בהדחוק והנקוב ולדברי הפוסקים המרריפים ל"ל דהוא קרוב לודאי שבטינרי הנקוב ואף שאין מכוונים ממש הדבר קרוב בהפגע והנקוב ולפי"ז היינו זווקא כשהם סמוכים עכ"פ אבל בשאין מכוונין ובתוקים כב' חוטי שיער אין בנבנה אין לתמריף ע"ם כופן כלל ואף בבועא שהרי אינו ודאי בהפגע והנקוב ובזה אין לתמריף ע"ם כיון דשם דרכם להפגע למעלה מחציין בדרך הלוטות למשוך לכאן ולכאן מ"מ כיון דשם דרכם להפגע ל"ל לתקל דכבהלוטות נמצכים הם נפרדים ואין הטינרי נוקב הבועא ודוקא בסמוכים שיש לחוש אף למעלה מחציין דבמבינ' כל דהוא יתכוון זה כנגד זה וקרוב לודאי שינוקב ובאא הפ"מ יש להחמיר להמריך בכוחב קש וכן מראה מדברי אא"ז בסימן ל"ט בענין ב' בועות שנסבכו זה בזה לחמה מחציין ע"ם ובמה שכתבתי בדברי הר"ל ס"ק י"ח : (סו) יראה לי : כנלענ"ד כיון דחישינן במ"ז שהטינרי הדחוק והנקוב אפ"ג דבמ"ז לחמרין דהבועות בריאי' א"כ גם המלאות רוח ממי דינא הכי בהרי דעת הפר"ח ואא"ז דמלאות רוח שוה למ"ז ואף לפי דע' הש"ך דס"ל דבמלאות רוח כבר בסמיכי אף למאן דמחריף במ"ז מ"מ הייגו מבוש דס"ל דא"ו בכלל בלבון בועא וא"כ כיון דמחרפינן בכים טינרי בנבנה אף למאן דנהג להכשיר במ"ז וע"כ בהף דלדידהו מ"ז אינו בכלל בבלל בועא מ"מ חישינן שהטינרי מנקב לוהה א"כ ה"ם במלא' רוח יש לחוש לזה ועוד שהרי הפר"ח כתב דלדעת הרשב"א דס"ל דאחה דוחקה הבנבה אין חילוק בין סמוכות מלאות רוח לו מוגלא ולדעת הש"ך ע"כ צריך לחבב כמ"ם לעיל ס"ק י"ח דדוקא בלחה לחריגן שדוחקה מחמת רבוי סליחה כו' ע"ם ולפי"ז כאן דחישינן לחזיר הטינרא

בבועא שבנבנה גם הש"ך מודה דאף במלאות רוח שייך לומר הכי : (סז) וילאה לי : בשמ"ח כתב דטינרי נגד מינרי לא נגד מורסא ליה לן כה והנה מ"ם לשכשיר בטינרי נגד מינרי כ"כ נ"כ בז"ע ובאחר בדיקות המחרונים וכן נראה כיון דשמיהם קרים הם לא יעקבו זא"ז אבל מ"ם לכשיר בטינרי נגד מורסא לא מצאתי בדבריהם ולכאורה צ"ע דאף שהמורסא היה גבוה מבשר הריאה מ"מ הרי הטינרי היא בולטת בשר הריאה וכיון שיש מוגלא במורסא יש לחוש שהקרום נחלש שם ויש לחוש שהטינרי הנקב הקרום במקום אחר המורסא שם כיון שהיא רכה וצ"ל דס"ל דדוקא בועא וטינרי שמיהם בולטים מיישין בהתוך ומנקב משא"כ במורסא כיון שהיא בשר הריאה ל"ה בהטינרי הנקב אותה ומ"מ נ"ל שאם באותה א' טינרי ובאותה ב' יש שם גבשושית זו כנגד זו ל"ה אע"נ דשניהם בולטים מ"מ נ"ח דהרתי בעינן לנרעותא שיהיו בולטים ונם שיהי' שם מוגלא רכה דאז אין הקרום בריא במקום הזה ותוסכין לנקב משא"כ בגבשושית וכאמת אף בבועא של מ"ז נגד טינרי שכתבתי בס"ק ס"ד בשם אא"ז לחפרין אף היכי דהיו בשר הכשיר בסמוכי צ"ע דהא לשיטת הרשב"א ע"כ צ"ל דבמ"ז הטוהות בריאים גם עלולים לחזור לבריאן כו' וא"כ אף בטינרי נגד הבועא מה בכך כיון שהטוהות בריאים לא יהא אלא גבשושית דכשר שהטינרי כנגדה כמ"ם וצ"ל דשאני בועא במ"ז דמ"מ היא רכה וצ"ל לגבשושית ואע"נ הטוהות בריאים ולא חיישינן לדחיקה בועא הנרתה כמו דחיישינן אליבא דהרשב"א בבועא של מוגלא מ"מ בטינרי איכא למיחש עפי כיון שהיא קשה היא מפשעת הבועא אף נמאן דנהג להכשיר כמיכי במ"ז ועיין לעיל כ"ק ט"ן וכס"ק כ"ו מ"ם שם : (סח) כגון שעומדת : דין בועא בשפולי בתבו בה"ג והכיאו דברינו התוס' וכתבו הבעם בכמו מקום דכל יתר כגונל דמי והימה דמה עיון זה לזה כו' ובמה הבעם מקום דבשעומד בכוח ליפסק כו' ובכבר הרמוקם והסמ"ג כתבו דבמה הבעם כיון דיכרה מבני לדד' דמיה' להני בועא ואיכא לחיהם למרחיק סעין והוצה דבריהם בהגמיי' ובהגמ"ר ובגמ"ם מהרי"ם מ"כ סימן י"ח כתב הבעם לפי שהיא מלאה ליתה ובהיותה בשפולי הבשר כל המקום והמוגלא יחמלה ויוד תליה ואין לה הקנה לסרפא בשבתה המכה נרנוהגי שהוא כמין נומה עשו' בכל לו בקופה שהליתה מתקבלה שם כו' ובתב בזהו שבתבו התוס' בכופו לנקוב והכאתי לבוא בק"ה ובילתה שם גם דברי הב"ח ולא"ז בשא"ח ע"ם והנה ל"ל הל"מ בין בעם התוס' ובין בעם ספר התרומה ובייעתו דלפי בעם התוס' י"ל בא"ל בהיות הבועא על מקום הבשולי והחוד ממש בלוקן שהבים נראה לעין הרואה מעבר זה של החוגה וגם מעבר הבני אלא אף אם אין הבועא עומדת רק על שעת הריאה ומגיע עד הירודה ובשפולה מרפה כיון שאין לה מקום להתחבר ולהתפשט לכן בהרי בלה עד קצה ואע"פ בשעבר הבני של הריאה אין הבועא עיכרה כלל מבא"כ לכך מעמא דמתחזי כתרתי בוטי א"כ צריך שהעמוד על מקום חידוד ממש ולא איכפה לן אם עומדת על הבעה ומסיימה עם הבשולי בכוה אלא בבעומדת על מקום חידוד ממש בא"ח היא עיכרה לעין הרואה מבני עברי הריאה ובכה"ג יש לחוש לתרליה העין דמחזי כהרי בוטי דסמיכי וכן מבואר מלבון הגמ"ר שכתב דשל עבר זה הבוב בבועא ה' ושל עבר ב' הבוב בבועא אחרת עכ"ל אלמא דבעינן דמתחזי מהרי עברי דוקא וא"כ לפמ"ם הש"ך בעיקר הבעם מבוש דמתחזי בבוני דסמוכי א"כ לא היה מקום להתרץ כ"ה בבעומד' על הבשולי מבני לדדים ממש וגראה מבני לדדים ובשמ"ח כתב וז"ל וי"א הטעם דכיון שהיא בשפולי היא נראית בב' מקומות על הבטח ועל הבשולי ס' מבואר דמבדם דב' המקומות הייגו הבעת והבשולי ולדברי אם לוגה רק בשיפול לבד ואין ממנה עם הבעה כלל לא היה מקום לאסור לפי בעם זה ולע"ד לא מן הבם הזה בנראית על הבעה רק כיון בנראית מבני לדדי הריאה בנראה מדברי הבוסקים הא"ל ואינו יודע מהיכן למד אא"ז לפרש כן דבשיטת לבון הבוסקים מבעע בא"ם ולפ"ז אף אם אין הבועא רק בשיפול לבד ונראית מבני לדדי הבועא חיישינן לה ואם אין הבועא עומדת על החידוד ממש שבתבתי שהוא תלוי בחילוף הבעמים בל התוס' וכה"ם לדיך לעיין לפי סברת מהרי"ם מה נידון ביה שלבאורה י"ל ג"כ דדוקא בבהבועא עומדת בשפול ממש בוסה להבסק אא"ז היא כמין נרנוהגי עשו' בכל לו בקופה שהליתה מתקבלת שם אבל אם עומדת על שעת הריאה ומסיימת בשוה עם הבשולי לפשר לתן לחוש לך מדברי אא"ז שבתב בתעבת עד חידודה ובתב בעם הבשולי לפשר לתן לחוש לך מדברי אא"ז שבתב בתעבת עד חידודה ובתב בעם מהרי"ם בקלה בהמוגלא מבכידה נראה דס"ל דבבל גוני המוגלא מבכידה וגם לפשר דבין שהיא מסיימת בחידודה ממש ואין בוה בשר המקיף בם ממילא בשם במקום שמסתיימת המוגלא מבכיד בהיא נמשך ומתקבן לשם ואין לה במה בהחזק והתרבה וגם לפשר דל"ם לומר דבשר בבה"ג לדעה בה"ת וסייעתו בין שאינה עומדת על הבשולי ממש כמש"ל דז"א בין שהיא מסתיימת בחידוד בוה לו ממש ובחידוד הוא קן בל בשר הריאה וא"כ ממילא בהבועא ניכרת בם מבני לדדים הייגו מעבר הבני של הריאה כי מהמת דקונו בם בתידודו לא ילדק בו לומר שהוא מצד א' בועא ומצד שני מבלה ריאה אלא מסתמת הוא ניכר בב' לדדין ובהכת א"ם ג"כ מה בל"ש על הגמ"ר בהא דמקבו בשפולי בהוק' בשר הוא מעלתה לה דה"ל מעל"ש דמאי קנית דבין הוק' בשר

(פרי תבואה ח"א) כט

מגיע לשפול ממש(סט)ואין שם בשר מקיפרק רקצת מן הבועא טרפה:

מז אם הבועא עומדת על שטח הריאה ויש שם חוט בשר מקיף בסיום השטח בראש חוד האונא ואחר ראש החוד נראית שם הבועא בעובי השפולי ששאר עובי השפולי אחר ראש החוד מראה מוגלא עליו בשר כיון שחוט במראה בשר שעל החוד מפסיק ביניהשטח ובין השפול (ע) ויראה לי שיש להחמיר בזה במקום שאין הפ"ם:

מז ב"מ שיש שם חידוד נקרא שפולי בין החידודי האונות או האומות בין החידודים שבין החתובים (עא) ובין החידודים שבתחתית האונות בלפי הארץ ויש מקומות נהגו שאין מטריפין כי אם בתחתית האונות או האומות או בשאר צדדים אבל בחתובי' שבין אונא לאונא או לאומא הם מבשירים (עב) ויראה לי שאין להקל בזה רק אם הבועא בשפולי האונא השוכבת ע"ג חברתה שאז מוחזקת היא ע"י האונא שתחת' אבל אם הבועא בשפולי האונא השוכבת תחת חברתה אין להקל רק אם עומדת למטה לצד שורש ועיקר האונות אבל לצד סופן לא:

מח אם נמצא בועא בערוגה למעלה במקום שסמוכה לשדרה אם היא נגד חיתוך האונות הינו בשפולי וצריך שיהיה חוט בשר מקיף אבל במקום שדבוקה לשדרה נגד האומות (עג) אין לו דין שפולי לפי ששם הריאה רחבה וכן המנהג במדינות אלו ובמקומות שנהגו להקל בשפולי בין החתובים ואין להם מנהג ידוע בדבוקה לשדרה נגד מקום האונות יבולים להקל גם בסמוכה לשדרה אם לא במקום שנהגו להקל בחתובים ולהחמיר בסמוכה לשדרה בזה יעשו במנהגם:

מט אם הבועא העומדת בשפולי היא של מ"ז אז במקומות הנוהגין היתר בשני בועות סמוכות של מ"ז (עד) גם בזה בשר ויראה

ר"ל בלתי נכלה מעבר הבני כלל וכו' מה שכ' ב"ה ולמה"ם י"ל דס"ל להגמ"ר דדמוק מבטו כהו' הבערה מן הבשולי עדיין דק מאוד ואין בה דין חלוקה איכים מעבר לי מראה מוגלא ומעבר הבני מראה ריאה ועיין בכיאור לפ"ז ס"ק מ"ו שכתבתי בזה ים לפרש דברי מהרי"ו בני טעא במקום מרין הוודתא ע"ם לך מדברי אח"ז בסמ"ח אבתב דאפילו גרלות בשפולי רק בחוט בשר בין הבסמ"ח ובין הבשולי בשר כו' ע"ם והיינו אלפעמים גרלות בשפולי רק בחוט בשר מקיף בחוד דהיינו ככלות בסמ הריאה בתחלי' עובי הבשולי כמ"ם לקמן אלמא במקום ים ברא' הלומות לו הלומות דהיינו הבשולי ביסול עליו עומר בראש' מראה ריאה ואחר עובי הבשולי מראה מוגלא ולפי"ז יש במליאו' נ"כ לויסף הבטעה המחבר בבוה עם החדוד ממש ואחר עובי הבשולי יהיה עליו מראה ריאה בלומן ניכר מעבר הבני בים בם בטעה כלל ואם יזדמן בזה נלעג"ד להחמיר דאע"ג דלפי מ"ם הב"ך שעיקר הטעם דמתחזי כבועי דבמוכי ולפי מעם זה היה מקום להקל בזה מ"מ כיון שמדברי אח"ז נראה להחמיר וגם קבה לגמרא אלא הוה הבועא יוצאת חון לחידוד מבחו אע"פ שבעבר הבני לא ניתן לעין לראות ואיכא למיחם לעשה מהרי"ו שהמוגלא מכביד בם עד שהנקע ומרפה ומ"ם בפנים דהמקף בבר חוט הבערה די בכך כ"כ הב"ך וכתב שכ"כ הרא"ל ואחר מחבוטים ע"ם וכן נראה מלבון הפ"ם שכ' אפי' מבחו בעלמא בבהה וכ"כ מהרי"ם ח"ב וכ"כ כל הפוסקים ואם נזרך מראה ר"אה יתבאר לקמן ס"ק ב' : (סב) ואין בם בבר מקיף. כ"כ בבית"ח דבעינן מיקוף חוט בבר מכל לד שראה מהבועא בשפולי עכ"ל וכן מבואר מלבון הפ"ג שכתב לו מהדר לה בבראה דבועתא וכ"כ הפ"ם הקבר שאם מקיף לוחה בבר הריאה מכל לד ואפי' כל בחוט בבהה כו' והעתיק לבון זה המור והמתחבר ומבמע דאם אין מקיף רק מקלת הבועא לא מהני: (ע) וראה ליי בבמ"ח כתב דאפי' אם נראית בשפולי רק בחוט בבר על החוד בין הבמח ובין הבשולי בבר לא מבעי' לעשה הראשון דים לה מקום להתחזק ולהתפשט אלא אפילו לעשה הבני לא הוי סמיכי כיון בחוט בבר מפסיק כו' נראה דל"ל אין חוט בבר הסקיף מבהה כל שהי בשולי בחופן שבוב אינה נראית בבשולי כלל רק בחוט בבר מקיף בסיום בעת הריאה דהיינו בבאר שהי בשולי הבועא ניכרת בם וכן מבואר ממ"ם בה"ם ס"ק כ"ע אין הפירוש בארוך בים רק בחוט ועפ"ל כל בעת בשולי בא אינה נראית בשולי אלא כמ"ם עכ"ל ולעי"ד ל"ע מ"ם לעשה הראשון יש לה מקום להתחזק ולהתפשט בעת מקום יש לה להתחזק ולהתפשט כיון בשבועה נראית בשולי ואין בחוט רק בראה בחוד לבד ואחר שהי בשולי הבועא נראית בם והמוגלא מבכידה ומופה להפסק ונם אין לה מקום להתפשט מבם ומה יועילו זה המעט בבר לבר לבינו בראה בחוד ומ"ם לחוכיח מהמרדכי והב"ז דם"ל דאע"ג דחוט מקיף עדיין נראית בבר מקומות ל"ע בהרי לף הם נאמר כן דמיקרי הקיף בבר לף הבדיין נראית בבשולי מ"מ מ"ל לחוכיח מזה דבמקום הבטעה בעינן דאמת הוכחה דמעל"ע מראה בכל נוחי לף בלא במקום הבטעה והא דמבריק בבשולי בהקיף בבר בחמת הינוחו הקיף החוט יהיה ע"פ כל בעת שהי בבשולי אלא נראה בבשולי כלל ונם מ"ל לחמרדכי והב"ז לדמות מה הבריאה נראית בבר מקומות לגיכרת מעל"ע דדלמא אע"ג הנראית בבעת ונם בבשולי לית לן בה בהסרום מבסיק כל אחיה נראית מעבר הבני ממש והגאונים מיירו בבנראית מבני עבר הבריאה ממש ' ול"ל בדברי המרדכי והב"ז בה"מ ע"פ ושיון לעיל ס"ק ס"ח מ"ם על דברי המרדכי בזה ועפ"פ אין ראיה מזה לדברי אח"ז ונם מ"ם דלמעה הב' הבי בחוט מבסיק אע"ג דלעניין הבמיכי בעינן עכ"פ ב' חוטין הבא כיון דליכא אלא הנראית הבעין ובאמת בועבא אחת הא הבי בהבסק חוט אחד עכ"ל זה ל"ע דאחרי הנראית הבעין לסיכון חוזל כיון הנראית בבני מקומות הרי היא נראה' בחוטה הבוטה אחין בעיבסה רק חוט א' דאחבם הבמיכי וע"כ לא הסיבו אלא בחוט מקיף לגמרי בא אין הבועא נראית רק במקום אחד לבד וכן מבמע מלבמא דבה"ג בבתב לו מהדר לה בבראה הדר הוכרחת דבועתא דאפילו מבהו בעלמא כו' וכן לבון הפוסקים חוט בבר מקיף מבסיומת הלבון מבמע בהוא מקיף הבועא הבי אלא בדי בהיקף מבהו בחוט הבערה לבד ול"ע ומ"מ כיון בא"ז דעתו להקל ונם כי בבר בתבתי בה"ק ס"ח דלפי הבעם דמחזי הבמיכי מבמע דהיינו בשומדת על בבשול מתבי ונראית לבני נדדי הריאה הבלון הנמ"ר והב"ך נקע מעם זה לעיקר וא"כ לף הנקעינן להחמיר לף בבה"ג בשומדת על הבמח ומסיימת בבשול כמ"ם בה"ק הבי"ל מ"מ בבה"ג בים הפסק בין הבמח ובין הבשול יש לבקל ובמקום אחין הב"מ לעי"ד להחמיר כמ"ם : (עא) ובין המידודים : בב"י הבית דעה קנא פוסקים הב"ל להבמיר בועא בבשולי אונא והוקא בבשולי אומא יש להמריף ועיין בק"ה בהתבתי אחלבון הב"ג מבמע בדעת הפוסקים דאין חילוק בין בשולי אונא לאומא וכן אפקו כל הבחדודים גם הבאמי הם דעת מהר"י בן חביב להבמיר בין הבחדודים וכתבתי לחוכח הב"ל חוכחת דאותן הבחדודים הבם הב"ם בגגד הבחזה כלל הבחן אינה בכלל בשולי ע"פ הבחרבתי ומ"מ לדינא נלעי"ד אחין לחלק בזה הדין לעשה הבוה' ובין לעשה הבמ"ג אין מקום להבמיר בחידודים אלו ובבלמא מה הים מבמיכין באונות יש לו מקום כמ"ם הבמרדכי בבם הר"ם בן חפני לפי הבטעה בבאר הבחזה

ונם זה ל"ע כמ"ם בה"ה וכן מה הים מוכנין להבמיר בחבוכים יש מעם בדבר כמ"ם אלא"ז מבוס הבחזקה ע"י הבוגה הבנגדה ונם בזה יש לחלק בתמ"ם בה"ק בחא"ז אבל להבמיר בחידודים הבלפי הבחן אין מעם בדבר להבמיר וה"ב הבר"ת על מ"ם בה"ם ובשולי הינו תחתית הבוגה כו' לחוקי חבוכים הבין לוגה נבחא"ז אבל כל קנוה הריאה אפילו מן הבדדים נקרא בשול הבחי הריאה בבחא בגוף הבנמה אינה מוכנת אלא חלוים וה"ב בכל הבדדים הים חלוים ושומדת וסופה ליפסק ולוקב עכ"ל ואפבר דמאן דס"ל להבמיר בחידודים הבלפי הבחן הוא הבעם הבבוה הבשולי מבוס דהוי כיחרת בבבעיות לבון בה"ג וכמ"ם בה"ה בבם הו"ם הבתבא"ת ג"כ וה"כ י"ל דס"ל דזה הייך דוקא בחיבוכים לו בסוף הבוגה מבא"כ בבהוגה בחידודים הבלפי הבחן דס"ל לחוב כיחרת בין בהוגה בחוך הבוגה אין זה אלא כבוגה אחוכה קנא מחברתה אלא דלפי"ז בשמעא דגם בין הבחבוכים יש להבמיר דהוי כיחרת בדבר הבוגה והך מ"ד דמבמיר בקנוות הבלפי הבחן ע"כ דמבריף בין הבחבוכים וא"ל דבין בהוגה מחתיל ע"ב בעת הבוגה ובולם לחוץ הוי כיחרת מנבה וא"כ ה"ה בחידודים י"ל כן ועיין בבלחי בבתב דלכך אפבר דס"ל לבה"ג דהוי יחרת לפי בבוגה אלא לחזור לבבר ע"ם ולדינא נראה להבריף בחידודים הבלפי הבחן כמבואר בפוסקים ובין הבחבוכים הם נהגו להבמיר יש לחם על מה לסמוך ומ"מ דוקא בחוד הבוגה הבוכבת על פני חברתה וכמ"ם בה"ק בתא"ז : (עב) וראה לי · כבר בתבתי בים מבמיכים בחיבוכים הבין הוגה לוגה אלא בוגה בבבגדה ע"ם ולפי"ז לעי"ד אין להבמיר רק הם הבועא בבבגדה הבוגה בבשולי הבוגה הבוכבת על גבי חברתה אלא חברתה בחתים ומחזיקתה מבא"כ הם הבשולי הבוגה בחתת חברתה מה יבומעו זה בבים במקום הבחיבוכים בבלפי הבחן אינה נראית בבשולי אלא בבוגה הבוכבת בבבגדה בבבגדה בבבגדה

ר"ל בשיטה כלשנא תנודל מן הספולי וכבר כתבתי לעיל ובק"ס בשלח"ז כתב בתין לפסוק כן ולענין מ"ז הכריע חלה"ז הכרמ"ל שדינו כמו בסמיכי ונלמד מלף לפי טעם התוס'ים לשקל בתקו' המוגנין היתר במ"ז בסמיכי דלדידהו מ"ז לא נכלל בכלל בוצי וח"כ י"ל דבכהאי גוונא לא שיי כישותא ותין סופו ליפסק וכק"ס בשלח"ז דבועה בספולי יש לה דין סמיכי ולפי דברין מיכים לסתיר סיבת דמכבדין בוצי דסמיכי כגון במ"ז לו בסמיכי לו במוכסת ע"ם ושיין לקמן ס"ק ע"ח : (עה) ויראה לי · לכאורה סיה אפשר לומר כיון דמכבדין בוצי דסמיכי במ"ז אפילו אחת מהם היא בספולי נ"כ יש לכבדו וא"ל דהוי תר"ל דכיון דטעמא דספולי הוא מבוה דמחזי כסמיכי הו"ל כתר"ל מבשם מ' דל"ח ליה כמ"ם בבמ"ח לענין הרבה בושה סמוכים במ"ז לו הרבה מלאות בבוה וא"כ זה לא עדיף מאם איכא הרבה בושה סמוכות דהא מה שבושה בספולי אין שחבש אלא מבוה אלאה כבני בושה אך מ"מ כיון דלהך טעמא בבתבו אחו' ודעיתיכו מבוה בסוכו ליפסק מ"כ איכא מעם סמוכות והו"ל תר"ל וגבי דסיכא אחין בני בושה סמוכות כלל אפשר לקבל אף לעשים זה במ"ז בבבולי חזי ל"אלמרוחי לתר"ל ואל"ל אם שני הבושה סמוכים והבוסים זה לזה בספולי הריאה בים להתרוף אף במ"ז כנלענ"ד :

(עה) ויראה לי שאם נמצאו שני בועות סמוכות שאין הפרש בשני חוטי שיער ביניהם ואחת מהנה היא עומדת בשפולי הריאה יש להחמיר אף במ"ז במקומות שמקילין בשאם סמוכות באמצע הריאה ואצ"ל אם שני הבועות הם תכופים וסמוכים זה לזה ועומדים יחד בשפולי הריאה אע"פ ששניהם מלאים מ"ז יש להחריף :

נ יראה לי שאם נמצא בשפולי הבועא של מ"ז והיא נקלפת בנחת מן הריאה והריאה תחתי' שלימה ויפה(עו)אע"פ שבבועות סמוכו' יש לקל בבוצא בזה כמו שבארנו למעלה יש להחמיר בזה במקום שאין הפ"מ ובהפ"מ יש לקל בזה אף במקומות שנהגו להחמיר בשאר בועות סמוכות במ"ז :

נא אם נמצא (עז) מיגרי בשיפולי וכן מורסא הנמצא בשפולי (עח)יש להבשי'ובן בועא מליאה רוח שנמצא בשפולי אע"פ שאם יש שני בועו' סמוכות מליאות רוח מחמירין במקום שנוהגין איסור בסמוכו' במ"ז כמו שנתבאר בסעיף י"ח (עט) בזה יש לקל :

נב בשיש בועא בשפולי שהצרכנו שיהי' חוט בשר מקיף (פ) א"צ שאותו החוט יהי' לו מראה ריאה ממש אלא אף אם החוט ההוא יש עליו מראה ממראות הבשרות שיתבאר בס"ל"ח (פא) יש להבשיר בזה ויראה לי שמ"מ צריך שיהי' הבשר בריא שם במקום ההוא

(עה) ויראה לי · לכאורה לפי מ"ם בס"ק מ"ו לקל בזה אף בבועות סמוכות אם הם נקלפים מעל הריאה והריאה התחיסס שלמה ויפה מ"כ שבועא בים לקל אם בועא כזו נמצאת בספולי הריאה אך יש לעיין בזה לפי טעם התוס' דכיון שעומד בסוף סופו ליפסק ולינקב אע"כ ס"ל יש לחוש בתפסק וחקר' עור הריאה עמה ודמי קלת בסרכא שלא בסדרן לא"ד לסרכא תלויה שלין סופו ליפסק אך בלמת ז"אל לפי מ"ם מהרי"ם בביאור הדברים שכל המפקה והמולגת יחמלה ויבד עליה ולכך סופה ליפסק וזה בריך דוקא בבועא בטיא בטופה של ריאה מש"כ בבועא הנקלפת מעליה וכמו שהיא אין בה הקום ולא יחרבה בה מולגת עוד ואינה עומדת ליפסק גם י"ל דאפילו אם תפסק לא המשוך עור הריאה עמה כיון שעמה נקיפת מן הריאה ועור הריאה נשאר קיים במקומו וכמ"ם בסי' נ"ם שלענ"ד אפשר שמזה נתפשט המנהג שמעבכיין בחוזק קלת וקולפין הסרכות לפי שהופסין עיקר בשיטת הטוס' דיש סרכא בלא נקב רק בסופו להתפרק ותקרע עור הריאה עמה וכיון שהיא נקלפת מעל פני הריאה אתרן אף בשעת הפיכות אין זו ראוי לקרוע עור הריאה נ"כ ע"ם וא"כ ה"ל דכותה אין לחוש מחמת שסופו שבועא ליפסק דמה בכך כיון שהיא נקלפת מעל הריאה לא היה עתידה לקרוע קרום הריאה עמה כלל ומ"מ לא מצאתי לבי לקל בזה בלא ה"מ : (עז) מיגרי כו' · כ"כ רמ"א לקל בבוגרי והוא מעשה שבתב מהר"י ב"ח שנשמע לפי שמפרש לקל וקלת ל"ע בזה דאפשר דע"כ לא כ"כ אלא שנשמע לפי שמפרש כוונא בה"ע עצמו לקל ולומר דלא קאי אלא בתחתי' האומה כו' אבל מ"מ לא נשמע לקל לפי שחולק על בה"ע וא"כ כיון שבה"ע כ' הטעם דהריה היא וכתוס' שעתיקו מהם דבל יתר כו' עכ"פ אין להשמיט בדבריו מעם הה"ת וסת"ג רק אינהו מעמא דבפייהו קאמרי וא"כ לפי טעם בה"ע אין מקום לקל אף בבוגרי וכ"כ בק"ס סי' נ"ז על דברי הש"ח לענין חסרון מבחון דאפשר בזה אין אלו בבוגרים דברו רק בחלוקת הפוסקים לא נשמע לקל וא"כ בבועא דבכה"ע דהמחר בכה"ג דלחו מהלי מעמא אחי עלה לא נשמע לקל ועיין בחהרי"ם מ"ח סי' ע"א שכתב וכן"ם לדון בבועא בספולי ריאה שכתבו המפרשים מעמא משום דיכרת מבו לדדים דמי לסמיכי אם סי' אמת קשה בלא שום ליתה בשרה המבה כמין גרגותי שיחלה הליתה ואחד לבם א"כ אפשר דבבוגרי נ"ם זה דחוקא סיבא בהיא מלאה ליתה ומבקה כחמ"ל מדבריו בח"ב ז"ע ומ"ם לדיעא מראה לקל כיון בחהרי"ו מיקל בזה וגם כי הפר"ח כתב שאף לפי טעם התוס' יש לקל אל"כ הדרינן למ"ם מהרי"ם דבזה נשמע לקל ולפי טעם הה"ם ודעימי' יש לקל בבפיעות וכן לפי טעם הרמב"ן שהבאתי בק"ס ע"ם וגם כי בה"ם ס"ק כ"ו וס"ק ל' וא"א דעתו לקל בכל הפרק בזה ועיין בהגה' הר"ן כתב הטעם דבוגרי כבר מבוה דבא מנ"ז ודלכו לסוח לבן מבבעים וכבר הבתבתי לעיל דלא ק"ל כיותי' גם מ"ם דבועא בבפולי ואינו נפרד מהבשר הוי מיגרי ובבבה ע"ם אין הלכה כמותו אלא בהסכמת כל הפוסקים דבוגרי הייבו באין בה מיפה ליתה : (עח) יש לבבאר · בשמ"ח כתב דמוכסת בבפולי כבר ונבשם בגידו הר"ן וכוונתו למ"ם הר"ן בשם מהרמ"ק שהם ע"י הפיחה עלה הקרום ומכסה הבועות מלאים ריחות כבר כו' ופירש אח"ז דהיינו מורסא ומבוהר בדברי' ס"ק כ' שהוא מפרש ג"כ דברי הר"מ בשם מהרמ"ק שבתב ג"כ דברים אלו ע"ם ובאמת לענ"ד אין הכרח לפרש כן וכמ"ש בחורף בק"ה לעיל לענין מורסא דסמיכי ולעיל ס"ק ל"ה אך הבודקים שהתרגומים תפשו כן בפשטות המורסא הייבו בבאיהו טלא לחוץ אינו מוסר בבפולי וכן נראה שהרי הבה"ב נקב בועא ואין בועא אלא דבר הטלא לחוץ במעשה זה אינו מוסר בסמיכי לפי שאינו נכלל בלשון בועא כמ"ש רש"ל ודבר פשוט הוא לפי הטעם דמתחז בסמיכי אין איסור במורסא בבפולי אבל לפי הטעם שפשו ליפסק ע"ע לפי מ"ם מהרי"ם כי בהיותה בבפולי המקקה ויחמלה ויבד אלי' ח"כ גם במורסא שאינה טלאה לחוץ אפשר לחוש לזה כיון שהמולגת מגעת עד סוף מידות' ומבבד' שם וסופה ליפסק וכבר כתבתי בק"ה דמ"ם מהרי"ם בשעשתה הנקבה כמין גרגותי הוא לאו דוקא דמדברי הא"ז משמע שאינה עומדת אמת בעת רק שהיא בתודה הדין כן וא"כ מה לי בועא או לא ואפשר דבל שאינה טלאה בקרום הריאה אינו רק בחסרון מבפיעה ועשוה הוא לחזור לבריאתה מרם ינבל הבאב ומבבד המבה וכבר כתבתי שבזה נשמע לקל : (עט) בזה יש לקל: במבבעות כתב וז"ל ובמ"ז כ' בשמ"ח דמלון דמבשיר בסמיכי ה"ם בבפולי ואין לקל דסופו ליפסק אמנם ל"ל בועא מליאה רוח יש לקל בבפולי ועיין בחלי בדף המחרון מש"ז שמשמע שמיקל קלת במלאה רוח בסמיכי ה"ם כאן יש לקל דוקא מוגל' מבבין בשמומד בבפולי בש"ם מהרי"ם לא במלאה רוח עכ"ל והנה מ"ם דאין לקל בת"ז דסופו ליפסק בבר כתבתי בס"ק ע"ב שלף לפעם התוס' יש מקום לקל כיון שלא נכלל בכלל בועא והרי הוא כשאר בבר הריאה ואין סופו ליפסק ומ"ם לענין בועא מליאה רוח סופה ליפסק כמו מ"ז ומ"ם בשם דף האחרון מש"ז אם כוונתו לדף האחרון הנדפס בווילנא"ם דאיכא שם איתא מל"ל בסוף ס"ק י"ח בזה הלשון ולכן יש לקל בת"ז בבפולי בכל מקום אע"ג דבסמיכי יש להחמיר בשאין מבבר מבבר עכ"ל ולא אזכר שם מלאות רוח כלל ואפשר שכוונתו לדף האחרון מש"ז שבבסו' דפוס הראשון של הש"ז כתוב בסוף הה"כ הנדפס בפ"ע ואין הדף הזה בידי ואם כוונתו לדף הנ"ל אפשר שיש ש"ם בשבבר וכל"ל בדף האחרון של הש"ז משמע שמיקל קלת בת"ז בבפולי מפי מבבסמיכי ה"ם כאן במלאו' רוח יש לקל כו' ולפי"ז לדעת אלא"ז דמבוה סמיכי ובפיפול לענין מ"ז י"ל דה"כ לענין מלאות רוח ומ"ם המבבנו' לחלק דת"ז סופו ליפסק ודוקא להחמיר אף דמבשיר סמיכי בת"ז ומלאו' רוח אין סופו ליפסק ומשמע דמיקל בזה אף להחמיר בסמיכי בת"ז אין לענ"ד דכמו כן י"ל בסופו ליפסק במלאות רוח כמו בת"ז ומכ"ם לפי טעם הרלב"ן בכל בועא אין בבר מקו' סביבה הרבה מ"כ כיון במלאה רוח בכלל בועא היא ממילא צריך בבר מקו' ומ"מ נלענ"ד לקל בזה כיון הבה"ח והם"ך דעתם לקל במלאות רוח אף בסמיכי ובמקום שנהגין חומרא בת"ז ואף אלא"ז סברא שדינו בת"ז מ"מ יש לסמוך בזה על הש"ז דס"ל לקל בבפולי יותר וכ"כ אלא"ז שיש לקל בכל ספק סבו ולכן יש לקל במלאות רוח בכל נוונא : (פ) אע"ג שמותו הטוי' בת"ל בש"ל בלאותו מוע מראה ריאה כיון בחוש בשעה סני אע"ה לזה אין לו בודאי מראה ריאה כו' ע"ם וסבה על דברי הרמ"א מצוין בם המראה מקום מבדיקות ישנים בשם מהרא"ק וכן הוא באמת בד"מ שבתב מצאתי בבד"ו בשם מהרא"ק בועא בבפולי ריאה לו מעל"ע אם ע"י שפיתה עולה קרום על הריאה ומבבה הטעא אין ניכרת בהרה ובלבד שיהיה במבבה מראה ריאה עכ"ל הד"מ ובבר הבאתי הדברים לעיל גבי סמיכי והבאתי שם דברי הז"ם שהו' מפרש שבבא"ה עולה קרום הריאה ומבבה בדינו הדיעו בבפולו שיהי' חוט מקיף ובמעל"ע מתבבה הבועא ע"ם וכן נראה בעיני' הד"מ הבל"מ אבל אני אמר בשעל"ד אין כוונת מהרא"ק כן אלא כולם בחד נוונא מיירי בהקרום מבבה על הבועא אמת עד אין הבועא ניכרת מבחון כלל ולא מיירי מחוט מקיף סביב הבועא ובמ"ם בם בבן מבואר לדידיה גם מלשון מהרא"ק בשבאתה הר"ן בשבאתה הר"ן בבתב אך ע"ל בים לקרום מראה ריאה כו' אע"ג דוחלי נקב אינא כו' ע"ם ועיין לעיל ס"ק ע"ז וס"ק ל"ה ולפי"ז מה אלמד הרמ"א מדברי מהרא"ק בחוט המקיף בבפולי צריך מראה ריאה אינו מוכרח כלל דבשם הבועא בבפולי אמת ולא רוצים לקל ע"י בשאלה קרום על הבועא ומבבה אותו עד שנקרא הבדון מבפיעה אז צריך שיהיה עליו מראה ריאה באין גדולי ים ג"כ בבר קלת בחת הקרום ואין הבועא רק בפיעה בחת הבבר ובמ"ם בת"ם מבא"כ כאן שבבועא שומדת רחוק בחוט מן הבפולי ובאותו חוט יש בבר בריא רק שמראה הקרום נמתבה למראה בבר אחרת י"ל דגם מהרא"ק מודה דמה בבך סוף סוף אין הבועא בבפולי אמת ואין מעם הבינר זה מנוח הבדון מבפיעה אלא אין זה בבפולי כלל ודברי הרמ"א ע"ע לענ"ד ועיין בס"ק שלא"ז : (פא) יש לבבאר · מדברי אלא"ז בשמ"ח סעיף כ' שבתב ובלבד שלא יהא מראה בבולה המבולר סי' ל"ח מראה דלף בשים על הוטע מראה בבה בגון ירוק בבראי ובדומה בבר וכן מראה מדברי הש"ך בס"ק כ"ג שלמהרש"ל בבר בזה וכ"ם בבינור בס ולענ"ד ע"ע שהרי יש בלון מקו' לחוש מנוח הר"ל כיון שהבועא והמראה הם מבבמ"ח סי' ל"ח שעי' מ"ו בתב דזה לא מיקרי הר"ל הייבו מעשה שבי' שהבועא בבפולו רק מראה מראה הבועא ובקל חדא סי' מבא"כ בז' שהבועא בבפולו רק מראה' זו מקיפ' אם נאמר שהבועא נתפשט והגיע עד קלות האותא אמת א"כ הרי אין בלון סיקף בלל ובבר ביאתו בזה בדין בועא דסמיכי ע"ם ואפשר לומר לפי טעם הה"ם ומ"ג א"כ בבה"ג כיון שעכ"פ אין בגיעה הבועא מגע' עד קלות האותא אע"פ שע"כ ליקוי הבועא נתפשט עד שם שהרי הוטי"ל לשנות מראיה הקרום מ"מ הרי אין שם בועי דסמיכי וגיכא מראיה הטין ולא עדיף מבועא ומורסא דסמיכי שבתבתי לעיל דבבר · ולפי"ז אפשר דאף שים שם מוגלא שהיא רוצעה תחת הקרום בבר כיון שעכ"פ אין בגיעת הבועא מגעה עד הבפול אמת · ולפי טעם הרוש' ג"כ י"ל לפי מ"ם מהרי"ם לפרש הכיון שהיא בבפולי המוגלא מבביל וכל שים הקף בבר אותו בבר מחזיקו א"כ כיון שהבבר בריא שם ולא נעב' מוגל' אע"פ שהקרו' בתל מחמ' הטוגלא הסמוך לו מ"מ כיון שהמראה בבר הוא והבבר בריא מחמו שפיר יוכל להחזי' הבועא אלא תבד יותר וא"ע בזה אבל בחוט מוגלא מחמו אע"פ אינו טלא כמו בועא לבאותם נראה הל"מ דשא בועא זו בבפולו ואין לה על מה שהסמוך ועתידה היא המוגלא שתבד אמה אמה עד שנעבה בעין גרגותי ואע"ג דגבי מורסא בבפולי

(עז) ויראה לי שאם נמצאו שני בועות סמוכות שאין הפרש בשני חוטי שיער ביניהם ואחת מהנה היא עומדת בשפולי הריאה יש להחמיר אף במ"ז במקומות שמקילין בשאם סמוכות באמצע הריאה ואצ"ל אם שני הבועות הם תכופים וסמוכים זה לזה ועומדים יחד בשפולי הריאה אע"פ ששניהם מלאים מ"ז יש להחריף :

(עח) ויראה לי שאם נמצא בשפולי הבועא של מ"ז והיא נקלפת בנחת מן הריאה והריאה תחתי' שלימה ויפה(עו)אע"פ שבבועות סמוכו' יש לקל בבוצא בזה כמו שבארנו למעלה יש להחמיר בזה במקום שאין הפ"מ ובהפ"מ יש לקל בזה אף במקומות שנהגו להחמיר בשאר בועות סמוכות במ"ז :

(עט) אם נמצא (עז) מיגרי בשיפולי וכן מורסא הנמצא בשפולי (עח)יש להבשי'ובן בועא מליאה רוח שנמצא בשפולי אע"פ שאם יש שני בועו' סמוכות מליאות רוח מחמירין במקום שנוהגין איסור בסמוכו' במ"ז כמו שנתבאר בסעיף י"ח (עט) בזה יש לקל :

(פ) בשיש בועא בשפולי שהצרכנו שיהי' חוט בשר מקיף (פ) א"צ שאותו החוט יהי' לו מראה ריאה ממש אלא אף אם החוט ההוא יש עליו מראה ממראות הבשרות שיתבאר בס"ל"ח (פא) יש להבשיר בזה ויראה לי שמ"מ צריך שיהי' הבשר בריא שם במקום ההוא

בשפולי כתבתי לעיל שם מקום להכשיר אף
בזלעת כלל אמרינן שמרס אחרבה המוגלא
ים כאן בועא לפניו וכרבו' העתי' אחרבה המוגלא
וסופה ליפס' וכן נראה מלשון כל הפוסקים
מה"ג לי מהדר לה בשרת כו' מבואר דעכ"פ
בשר בעינן אבל מוגלא אע"פ שאינה
בולט' ל"ת אבל במרא' הקרום י"ל דלא
איכפת לקל סהי' מראה כשרה אמנם לשיטת
הראב"ן שכתב הטעם שלפי שאין ריאה
בשפולי מרס' דסכי קיס להו דכל בועא
שאינריאה מרוס' מר פה ל"ע דהא ע"כ לומר
שמכ' הבועא נתפשטה עד קצות האונא
וכמש"ל וא"כ נסי דבקצות האונא אין
שם ביעא מ"מ כיון שגבוה מחמת מכת
הבועא אין ריאה מקיפה מיקרי ואפשר דגם
לדידיה כיון שהשבר בריא בפיר מיקרי
ריאה מקיפ' ול"ד! בזה לבועא דסמיכי
דקי"ל דבכיון מראה ריאה וים לסמוך להקל
בזה כדעת הפוסקים הנ"ל אבל בשאלתא שם
מוגלא פשוט לדעת הראב"ן ים להמרי'
דסא ודאי אין ריאה מקיפה מיקרי כיון
שמתקלקל קצת הבועא וגם הבשר ועיין לעיל
ס"ק ל"ד שכתבתי דלטעם רא"ן ל"ע אם
ים להקל בבועא ומורכא הסמוכים זה
לזה כלי ספר' בשר ביניהם ע"ש: (פב) ים
להכשיר ' בשמ"ח כתב וג"ל דאם אי"א
לעמוד על מראיתו מחמת דקות הסוט ים
להכשיר וכ' בס"ים כן ים לעמוד ממ"ש רש"י
ז"ל וע"ש עכ"ל ונראה שע"ס הוא שרש"י לא
הזכיר דין בועא בשפולי כלל וז"ל ממ"ש
רש"ל ז"ל וכ"ל דרש"ל הכריח דלא בעינן
מראה ריאה דמחוט שבשרה בודאי אין
לו מראה ריאה ופשוט שאין כוונה דבריו
שכיון שהוא דק כחוט השערה א"א לעמוד
עליו מפני דקותו אינה מראה הוא ולכן
בשר אלמא דמכשיר בכה"ג שאין יכולין
לעמוד עליו מפני דקותו : (פג) יראה לי'
בכה"ג בהגהת הטור כתב בשם הג"ה כ"י
שמהר"י עוזיאל סי' מעביר מהו קטל' בסוף
שפולי אומא בנחת אלא הנקב הנועי' ואם
היתה שופכת הבועא מרפה עכ"ל וכתב
שאין זה חולק על הדמב"ח כו' והבאתי הדברים בביאור לע"ז סק"י ועי"ש מ"ש
ע"ז אך לענ"ד דברי מהר"י עוזיאל הוא כאופן זה שלפי שמחמת דקות החוט המקוף
א"א לעמוד עליו אם ים בו מבשר שריאה לו שהמוגלא ממשכה ובאה עד קיצה וקשה
להבחין מפני דקותו לכן בדק בחתם קטנה דקה כאוכן שלא יגע בבועא שאם הבועא
נשפכה הי' מעריפה שזהו סי' לדבר שהמוגלא מגעת עד השפולי ממש ואע"פ שעדיין
ים פחתון פה לומר דחוט השערה מן הבטול אין שם הפשטות הבועא רק למעלה
מחוט השערה והמתם כיון שהיא עבה מהחוט הרי הי' מגעת למקום שהפשטו'
הבועא מ"מ כיון שא"א לעמוד עליו הי' מעריף ואה"נ אם הי' מולא מהו דקה כחוט
הי' בודק בה ואם אין נשפכת א"כ הרי ים כאן בשר בריא מקיף ובשר ופשוט דמיירי
שאין ריאה יוצאת ע"י נקיבה זו בכלל לפי שהבשר בריא שם ולא בהכמה"ג דמפרש
באופן אחר וגלע"ד דהאידנא מצוי חכים למעבד כהא מלתא וכל במסתפק במה הגיע
שריאה עד סוף השפולי ואין שם בשר בריא כלל ים להעריף ואין לסמוך על בדיקת
מתם וגם בבדיקה זו לא הוזכרה בפוסקים ואפשר שהמוגלא קצה קלה ולכן אינה
יוצאת ע"י נקיבה המתם וים להחמיר ' (פד) ים להחמיר ' בש"ם הי'
ל"ח כתב להעריף בועא בשפולי הוודאה אם אין שם שיקוף בשר והביאו הש"ך ס"ק
ל"א בקצרה וכן נראה מהש"ז ס"ק ט"ו דוודאה דינה כשאר הריאה אלא שאינה חמור
ממנה ע"ש וכן דעת הכנה"ג בהגה' העור אות ל"ו ועיין בק"ס שהבאתי הבוב'
הראב"ם בזה דס"ל להתיר לפי שהוא' דברי הבה"ג שהביאו הרוס' כשמצו דמעטה
יתרה אחרון עלה והם מהירין יתרה בוודאה וא"כ לדידן דקי"ל ביתרה הוודאה לאיסו'
אף הראב"ם מודה ומכ"ש לפי מה שפי' הראב"ח מבוס נקב לו לטעמא דמיתחי
בהמיכי ביים להעריף הא גם בוודאה בועי דסמיכי מרפה וע"ש שהבאתי שאע"פ
שלפי מה שכ' מהרי"ם בטעם הרוס' שבוסו ליפסק לפי שהמוגלא מכבידה שאין לה
במה להחזיק וא"כ בוודאה אפשר שהכים מחזיקה מ"מ אין להכשיר מחמת זה ע"ש
וכן נראה ג"כ דעת אא"ז שהרי בבועא בשפולי בכים הוודאה כתב בשמ"ח סעיף
כ"ח להקל אלמא דבוודאה נופא ס"ל להחמיר : (פה) אזי ים לעשות ' הב"י כתב
בשם רביעו יהוחם וז"ל בעפיר' הוכל להכיר הטיב אם בשר מקיף לאותה בועא אם
לאו עכ"ל ופשוט הוא כו' ובלשון רביעו יהוחם שלפניו איתא בקצרה ובעפיתה הכיר
הטיב אם ריא' מקפ' סביב' עכ"ל וז"ל הרי"ו כ"כ ע"פ לשון הרא"ש שכ' ודוקא
בלא היקף בשר כלל ואחר שנפה הריא' עכ"ל ולכאורה לא הי' צריך לאומרו דבטיב'
דכל מילי דריאה כמות שהיא נשאה משערינן וכמ"ש הרא"ש שם בענין המראות
הפיטות ובפסקי הרא"ש וכן בעור באמת השמיע זה ובביעו יהוחם מפרש שר"ל
שעל הרוב ע"י עפיתה ניכר בשר במקיף ועצה טובה אחי להשמיענו שים לעשות
הריאה ובלא יפי' היקף בשר אף לאחר הנפיתה ים להעריף ועיין מ"ש לקמן
בלשון הרא"ש ז"ל : (פו) ומכשירין אותה אע"פ שקודם הנפיחה לא הי' מקיף ונם
אחר הנפיחה לא נעשה ההיקף ב"א ע"י המשמוש אלא שיש להחמיר
בזה ולהצריך שיהי' לאותו החוט מראה ריאה (פז) וירא' לי שאם
קודם הנפיחה היה נראה חוט מקיף וע"י הנפיחה נסתלק החוט ושוב
ע"י משמוש חזר יש להתיר בזה אף אם אין לחוט הזה מראה ריאה
ממש ובמקום הפ"מ יש להקל אף אם לא הי' מקיף קודם הנפיח'
אלא אחר הנפיחה ע"י משמוש ומחמת דקות החוט אין יכולים
לעמוד עליו אם הוא מראה ריאה :
נז זה שהבשרנו בשנמצא חוט מקיף אחר הנפיחה אע"פ שקודם
הנפיח' לא הי' שום חוט מקיף ולא הועיל לה המשמוש בידים
לעשו' לה חוט מקיף מ"מ כיון שע"י הנפיח' והמשמו' שאחרי' נעש'
חוט מקיף מבשרין אותה כמו שנתבאר אבל אם קודם הנפיחה הי'
נראה שיש שם חוט מקיף ואחר הנפיחה חלף לו החוט מראה
בשר והרי הבועא מגעת עד סוף שפולי ממש יש להחמיר ולאסור
(פח) לפי שכל ענינו הריאה משערינן בבות שהיא בפוח' ואצ"ל
אם גם קודם הנפיח' לא הי' בה חוט מקיף ב"א ע"י המשמוש בידים
שיש לאסור כשאינו נרא' אחר הנפיחה :
נח חוט מקיף שנמצא ע"י משמוש היד שכתבנו להכשיר צריך שיהי'
נשאר

הרו' המקיף שאם יש שם ליחה תחת החוט המקיף אע"פ שאינו
בולט כמו בועא יש להטריף :
נג אם אי אפשר לעמוד על מראית הבשר המקיף מחמת דקות
החוט (פב) יש להכשיר' והוא שיהי' הבש' בריא שם רק שאינו
יכול לעמוד עליו אם הוא מראה ריאה או מראה אחר אבל אם אינו
יכול להבחין אם הבשר בריא שם או הליחה נמשכה ובאה עד קיצה
וקשה לעמוד ע"ז מפני דקות החוט (פג) יראה לי שיש להחמי' :
נד אם נמצא בועא בשפולי הוורדא בבקו' החירודים שבה (פד) יש
להחמי' ולהטריף אם אין שם חוט בשר המקיף את הבועא מכל
צד ואם יש חוט מקיף בשר ובלבד שלא תהי' הבועה מעל"ע במקו'
הסמפון כמו שמבואר בסעיף ס"ט אבל אם נמצא בועא בשפולי כים
הוורדא יש להכשיר :
נה בועא שנמצא' בשפולי ריאה ואין שם חוט בשר מקיף קודם
שנפחו הריאה (פה) אזי יש לנפוח הריאה הטי"ב ואם ע"י הנפיח'
נמצא חוט בשר מקיף יש להכשי' :
נו אם גם אחר הנפיח' אין שם חוט מקיף אז יש למשמש בה בידים
ולמרס בה מצד פנים לצד הבועא וע"י כך נמצא לפעמים בשר
מקיף (פו) ומכשירין אותה אע"פ שקודם הנפיחה לא הי' מקיף ונם
אחר הנפיחה לא נעשה ההיקף ב"א ע"י המשמוש אלא שיש להחמיר
בזה ולהצריך שיהי' לאותו החוט מראה ריאה (פז) וירא' לי שאם
קודם הנפיחה היה נראה חוט מקיף וע"י הנפיחה נסתלק החוט ושוב
ע"י משמוש חזר יש להתיר בזה אף אם אין לחוט הזה מראה ריאה
ממש ובמקום הפ"מ יש להקל אף אם לא הי' מקיף קודם הנפיח'
אלא אחר הנפיחה ע"י משמוש ומחמת דקות החוט אין יכולים
לעמוד עליו אם הוא מראה ריאה :
נז זה שהבשרנו בשנמצא חוט מקיף אחר הנפיחה אע"פ שקודם
הנפיח' לא הי' שום חוט מקיף ולא הועיל לה המשמוש בידים
לעשו' לה חוט מקיף מ"מ כיון שע"י הנפיח' והמשמו' שאחרי' נעש'
חוט מקיף מבשרין אותה כמו שנתבאר אבל אם קודם הנפיחה הי'
נראה שיש שם חוט מקיף ואחר הנפיחה חלף לו החוט מראה
בשר והרי הבועא מגעת עד סוף שפולי ממש יש להחמיר ולאסור
(פח) לפי שכל ענינו הריאה משערינן בבות שהיא בפוח' ואצ"ל
אם גם קודם הנפיח' לא הי' בה חוט מקיף ב"א ע"י המשמוש בידים
שיש לאסור כשאינו נרא' אחר הנפיחה :
נח חוט מקיף שנמצא ע"י משמוש היד שכתבנו להכשיר צריך שיהי'
נשאר

הב"י דמאחר שב"ד שמים בבר ניעל הסקפה אין לנו לשער אלא כמות שהיתה הבהמה
מחיים אלא נראה שהמשמוש הזה מועיל היכא דבשיתה בלא נפיחה נראה בבשר מק"פה
וכשנפחוה נתגלו הטוחא ונמצא הבשר בזו אחרו ממשמשין בה ביד אם החזור הבשר
להקיפה ונשאר כך בדוש שבר היתה בחיי' ובענין זה מעלי' הך שמעתא אבל אם בלא
נפיחה אין בשר מקיפה לא נקיף בידים כלל
כו' עכ"ל ובח"ם כתב ע"ז דלשרתו א"כ
אפילו הוקפה קודם נפיחה וע"י הנפיחה אחזה
לי' היה ראוי לאסור מכה שברתו כיון
שיטל שהקפה בידי שמים שהבהמה בחיי'
נפוחה היא כו' ולענ"ד לאבר לייבב דמהרי"ט
ס"ל דבשלמא בשהיתה קודם נפיחה מוקפה
ולבסוף יבאה על מלאות עד קצה האונא
מחמת הנפיחה כיון שלא"כ חזה ע"י מבמום
אגלאי מלתא שגם בחיי' הי' היקף בשר
ומה שעתה ע"י הנפיחה בשמע הבשר הוא לפי
שלא כיון הנפיחה בראוי שהוי בחיי' לא
היתה נפוחה כ"כ כמו במנפה הבודק וכמ"ש
הט"ז בסי' ל"ו לענין נקרע הקרום מחמת
הנפיחה מבא"כ היכא שלא חזה ע"י מבמום
אין לנו לתלות בזה להקל שהבי אין לפניו
חוט מקיף בריאה זו כלל ואא"ז לשיטתיה
דס"ל בסי' ל"ו דע"כ שבהמה בחיי' נפוחה
לא פחות מדרך הגהוג לנפח בכל שבהמות
ע"ש וכבר כתבתי שם שדעת הגאון חות'
יוסיע ז"ל לחלק בין נפוחה בכח אדם לנפוחה
בטבע ואפשר גם לענין זה ס"ל לחלק
בכה"ג דע"י כח האדם שנופח בה נדחקת
הבועא לשפוני הריאה אע"פ שנופח בה
כדרך הנופחים מבא"כ בחיי' בהריאה היא
נפוחה בטבע אז בפיר החוט משוך עליה
כמות שהוא קודם הנפיחה אז אחר המבמום
ולדינא לא נ"מ בזה שאא"ז הכריע הכב"י
מטעם דאמרינן כיון שהוקפה ע"י מבמום
אמרינן גם בחיי' היה כך רק שע"י מיהה
נדחק הבשר ממקומו בהא דאמרינן בסוכה
דף כ"ג כיון דמתה בוזלא מי' ופשוט הוא
אצל הבודקים בהם טופחים לאיזה עורך
פעמים בעריכים למבמום בה היטב עד
שתעלה וכל אלא מבמום לפעמים אינו עולה
כהונן עכ"ל ואא"ז הביא ראי' ממבמום
דנבי אהוה לאמן ועיין בכנה"ג בהבה דאף
מהרי"ט מודה בהם ע"ש. בס"ק קמ"ב
מ"ש בזה ועיין לקמן סי' ל"ח ובק"ה בס מ"ש בזה ' וגם הגאון הקדוש בפרי הולר
כתב על דברי מהרי"ט דהקפה ע"י מבמום אלא היא שבשבר הקיף בהמלעות הידים
והגפיתה אינלאי מלתא דאיכא היקף אלא דלא מיכר לרוב מיעוטו וכל דהוא סני
בהיקף אלא דמסתברא לי דבעינן שיהי' בהיקף מראה ריאה ולא מקילינן הרהי' קולי'
להמצא בהיקף בתמעים המבמום וכ דלא הוי במראה ריאה ולא בהפר"ח ותולי
דעמי' בדע' הפר"ח דהיקל במראה היכא דהיקף יבמו במציאות אלא ע"י מבמום
ונפיתה ואיכא לספוקי אי מקילינן אלא ע"י מבמום עכ"ל והנה מ"ש דצריך בזה מראה
ריאה מכתיבה לבון אא"ז לא מבמע לחלק בכך וכן נראה לפי ההוכח בהכב
רש"ל כיון דבחוט כיון דבחוט א' סני א"ל מראה ריאה ומ"מ במקום שאין הבשר נכון
להחמיר כדבריו בזה כיון דבלא"ס דעת הרמ"א דלעול' בעינן מראה ריאה ומהרי"ם ס"ל
דמבמום לא מהני אלא כלל אין להק' שני קולו' כמ"ש הו' ז"ל : (פז) וירא' לי' בלענ"ד
כיון דעיקר בעמה הפ"ח דבהא בעינמרא' ריא' אלא להקל ב' קולות וא"כ בכה"ג
בקודם הנפיחה הי' כאן חוט מקיף דבז' כתב מהרי"ט נופח דמעלי' הך בעמה
להכשיר כמו שהבאתי דבריו בס"ק אלפי זה ולדעת הפ"ח בכה"ג בהי' חוט מקי' קודם
הנפיחה אף אם נסתלק ע"י הנפיחה ולא חזר ע"י מבמום בשר כמ"ש לקמן ואף שאין
נראה כן מדעת שאר פוסקים כמ"ש שם מ"מ נראה להקל עכ"פ בזה דאף אם אין
אין לו מראה ריאה שני בהכי: (פח) לפי שכלי בפרי הולר ס"ק י"ב כתב וז"ל ואם
בשאינו נפוחה מקיפה הבשר וכשנפחין לוחה ליה לה היקף בשר איכא לספוקי כיון
דדלכה אל ריאה לחזות נפוחה בעני הבהמה ואלי כיון דבהיא נפוחה לא מקיף
מרפה לו דלעת סוף סוף הרי מקיף אא"ז אופן היסי' וגלענ"ד דברי כיון דעיקר
דין זה אין לו יסוד כל דמפסקינן הדינן לדינא דשטוט ממבמעות הש"ס ובני ועד
דבעלי הוראה זו לא הנו במהדר לה הודרא דבעינן דוקא בעודה נפוחה אלא
סתם וס"ה עמי בהיכא דמהדר לה הודרא בנפיחה הגם דלא מהדר בשלמה נפוחה
ברי הגם דע"י מבמום היד עמי לא מהדר דלא בעינן אלא גילוי מלתא בעלמא וכל
שנתגל' לנו דמהד' ברי ועיין בדברי רבינו יהוחם ומיהו היכא דליכא בשר מקיף אלא
ע"י מבמום וגם אינו עומד כשהריא' נפוח' כראה דאסור ואם לא הכשיר לבודקו
נראה אם לא יהו הבשר מקיף מרפה ולא מכשרינן מספק מטעם דאשבר דע"י
המבמום מקיף לה ובכי היא בחזקת דליה לה בשר ומרפה אבל כל דמקיף בשום
אופן איסיה ברי ודלא כדעת מהרי"ט כו' עכ"ל הגה מ"ש בחקיף ע"י נפיחה אף
ע"פ שלא הוקף מקודם אף ע"י משמוש ברי כן נראה מדעת כל הפוסקים ומבואר
מלבון הרא"ש שהבאתי לעיל וכן מבואר מרבינו יהוחם ובשר בחבתי אלבך הבמיע זה
בטור ובדמיזים מבוס דבעינה לו דכל מילי דריאה כשהיא נפוחה מבעינן אבל
מ"ש להחיר מקיף קודם נפיחה אף אם אין מקיף אח"כ הגה ממהרי"ט ובפ"ח ס"ק
כ"ב מבואר דלא מהני וכן הוא דעת אא"ז בחדי' וכן נראה מפסיקות לבון
הרא"ש

הרא"ש הביל ומ"ש ואם לא הספיקו לגודקה טו' יבואר הי"ה לקמן: (פט) אבל אם לא כן כתב בפרי הארץ ומלחמת דמסתברא היא ומ"מ לענין אם מקיף ע"י נפיחה אין לחלק בכך כדמסמע מהטפקים והטעם דבמסה בחיי נפוחה: (ל) אולי בין כך. בשפ"ד סימן ל"ז ס"ק ל"ב כתב וז"ל ועוד אני אומר כשאינה בריאה יש לפסוק מיד ולא להמתין כמה שעות כי אז מהקשה בריאה ואינה שוברת ע"י מסמוס גם אם טועה בשפולי הריאה לאחר שנתיבשה הריאה א"א להעלות חוט בשר מקיף ע"כ מיד כשוליה בריאה' מבטן הבהמה' ירלה מיד עכ"ל וכ"כ לקמן סי' ל"ח לענין מרחוק הריאה אין לשחוט אותה והבאתי שם דברי הש"ג וכ"כ אח"ז סי' ל"ו בשם"ח בדבר שמחוט עשוי להשתנות בזמן ע"ש וכמ"ש ס"ק כ"ג ולפי"ז הי' אפשר לומר שאם קודם הנפיחה הי' חוט מקיף ומשהה זמן ואח"כ בדקוה בנפיחה ואין כאן חוט מקיף אע"פ שהתבאר בס"ק שלפני זה לאסור בכה"ג היינו דוקא כל שבדק על אחר אבל היכא דאיכא שהות אין מה שאין חוט מקיף הוא מחמת משך הזמן מחיבשה הריאה וכו"ל כאלו מתחבר הריאה קודם שנפחוה דבשר כל שקודם הנפיחה הי' מקיף כמ"ש לקמן ומ"מ נ"ע לשקל דל"ד לנתחבר דאין ריעותא לפניו משא"כ בזה דאומרים לפניו שאין חוט מקיף רק דאנן מיקוס ונאלי בהזמן גרמא בזה שלא יוכל לעלות ולראות חוט מקיף ומ"מ בפה"מ אפשר לשקל אם לפי ראות עיני המורה שלד הבחנה בראות הריאה מחמת שהוא הבדיקה מעה שנחבטה וסיבה המקום שסיבה מוגבה שם וכדומה שגרם לה שלא יעלה עתה חוט מקיף ודיינינן ליה כנאבד' כיון דבלא"ה דעת הפ"ח לשקל דסני במקיף קודם נפיחה אף שאינו מקיף עתה והטעם י"ל דבכה"ג אינו שלא היתה נפוחה כ"כ בחיי' ואף שא"ל כן בנפיחה דדבקה כמבואר בסי' ל"ו מ"מ בזה דאיכא למיחלי בכיבת הזמן והמקום אינן בהפ"מ: (צא) אבל אם כמה"ג בהות ל"א כ' וז"ל כתב החכם הבלם שמחמיר הא דמסמוס מהני ה"מ בשהטעה במקום שמדה אבל אם ע"י מסמוס מחרוקה הטעה ונראה בשר מקיף כגון הזה שמסמסו אותה פעמים רבות ובוב מסמסו אותה ועלה בשר מקיף ומחרוקה הטעה אז רפתה רוחה ונראה החוט ובעיד שם בות' מותה' שרצה לאסור בהסמה בטעה' זו כי מה שבתחלה לא הי' נראה חוט מקיף הוא מחמת כובד אבן הטעה שהיתה קשה וע"י כובד שלה הי' יורד למטה ולא נראה חוט מקיף ובאמת מחרוקה הטעה אז נראה חוט מקיף ונראים דבריהם שלפע"פ שהש"ז כתב שאף שלא נעשה הריקף אלא אחר שבאו בודקים אחרים וע"י מורח רב בשר ע"כ לא קאמר אלא היכא דלא נתרוקנה הטעה כו' ודוקא שבאותן פעמים שמסמסו ולא הי' חוט מקיף לא נתרוקנה הטעה אבל אם באותן פעמים בשר נתרוקנ' הטעה אפי' בפעם האחרון ולא נראה חוט מקיף וטוב חזרו ומסמסו ונראה בשר מקיף לא אינן מחמת שנתרוקנ' נראה חוט מקיף שהרי עינינו הראות בשר נתרוקנה הטעה בפעם אחר ולא הי' חוט בשר מקיף עכ"ל הכנה"ג וי"ע כי בשו"ת מרדכי ח"ב נדפס שם לחמו' בעל כנה"ג בדון זה ומדבריו שם נראה' דאף בכה"ג שמה שאחר המסמוס הי' חוט בשר מקיף הסיבה היתה שנתרוקנה הטעה אבל כ"כ דעתו להבשיר שבתב שם וז"ל שלעו"ד בעם כל הספיקות שלנו היתה הנהמה מוחרמת כו' ע"ש ומ"מ דבריו בכנה"ג הם עיקר שהם שתחרוטים אחר שבתב התשובות ונם דלא מסתבר להבשיר בכה"ג שיודע הסיבה שנעשה החוט מקיף לפי שנתרוקנה הטעה דבכה"ג לא מיקרי חוט מקיף הטעה כלל: (צב) ואם לא הספיק כן נראה מדברי מהרי"ט ח"ב סי' י"א שבתב וז"ל אבל אם מתחלה קודם נפיחה נראה להם שהבשר מקיף אלא שהעפ"כ צריך לנפחה ולבדוק אם מקיף אח"כ בשעת נפיחה בזה אני אומר הטמידה על חזקתה דבחזקה היתר שומדת ואתלה לשקל אם היו נופחים אותה היתה מוקפת בשר עכ"ל מבואר מזה שאע"פ שנראה מקיף קודם נפיחה לבתחלה ובדיעבד שמכינן אחזקה ומהרי"ט לעפמיה דס"ל לעפמיה הוא לסיפר שע"י הנפיחה שמתע הבשר והטעה מתבלה ולכך הוצרך לומר דבנאבדה שמכינן אחזקה אבל לפי מסמעות שאר פוסקים נראה לחדרכה ע"י נפיחה יותר ראוי שיתבלה חוט בשר המקיף וכ"כ בשו"ת מרדכי' בשם מהר"ח אלבז"י בעט"מ בחיבות מבשר שדקדק כן בדברי מהרי"ם ומהר"ם בנבחתי בעבמ"ח פני מבשר בתב דבריו דאם הטעה בשפולי ממש לפעמים ע"י הנפיח' מועלה להמתיח הבשר שחתה שפולי הטעה שיהה חוט מקיף ובשפול ממש קודם נפיחה אז אבשר שהשפולי הטעה עלמה שמהשפולי ומחרחב' כו' ע"כ מלשה דשפולי שים לו לדין כיון שים כאן חוט מקיף קודם נפיחה בודאי ימצא כן אחר הנפיחה ב"כ ואדרבה ע"י הנפיחה יתרחב ויתבלה ביותר ולפי"ז אפשר דאף נפיחה לבתחלה אי"ל כל שנמצאת עם חוט מקיף לפי שהיה עשוי להשתנות מחמת נפיחה להיות אחוט שבבשר כו ומ"מ נראה שצריך לחוש בזה

נשאר במקומו גם לאח' שיסלק הבודק את ידו נסתלק ההיקף וחזרה הבועא לאיתנה עד סוף השיפולי טרפה ויראה לי שבחוט המקיף מחמת הנפיחה אינו כן שאע"פ שאחר שפסקה מלנפוח ורפתה רוח הבודק נסתלק ההיקף ואף שמשמשין בה אינו מועיל להכיר חוט המקיף אין בכך כלום שהבהמה בחיי' נפוח' היא:

נט בשהבודק מוצא בועא בשפולי הריאה וצריכה נפיחה יש לו ליזהר להביאה תיכף אל המור' ולעשות הנפיחה כי אם יהיה שהות (צ) אולי בין כך תתיבש לחלוחיתה קצת ולא תוכל לעלות בשר מקיף ויפסיד ממון ישראל בחנם וכן בכל שאר ספיקו' הנולדים בריאה כיוצא בזה שקרוב שתתקלקל בדיקה שלהם מחמת משך זמן ראוי להיות זריז לבדוק מיד ויראה לי שאם היה חוט מקיף קודם נפיחה ונשתהה איזה זמן ואח"כ בדק בנפיח' ואינו מקיף אין להקל מחמת זה לתלות מה שאינו מקיף עתה היא מפאת איחור הבדיקה אם לא שנראה לעיני המורה שראוי ליפול שינוי בריאה זו מסבת משך הזמן והמקום שהיתה מונחת משעת שחיטה ועד עתה אז יש להקל בזה בהפ"מ:

ס אם משמשו כמה פעמים בריאה ולא עלתה בידם שיהי' חוט מקיף ואח"כ משמשו עוד וע"י משמוש זה נתרוקנה הבועא ונרא' חוט מקיף טרפה (צא) אבל אם גם אחר שנתרוקנה הבועא לא נמצא בזה המשמוש חוט מקיף ושוב חזרו למשמש ונמצא שהוא מקיף כשר שא"א לתלות שמחמת שנתרוקנה הבועא נראה החוט שהרי עינינו הרואות שבבר נתרוקנה הבועא ואעפ"כ לא הי' החוט מקיף א"כ מה שעתה הוא מקיף אין זה כ"א שמשמשו עתה בטוב יותר וכל שהוקף ע"י משמוש אע"פ שלא נעשה הריקף אלא אחר שבאו בודקים אחרי' וע"י טורח רב בשר:

סא כבר ביארנו שאע"פ שנרא' חוט המקיף קודם נפיחה אין כועיל אם לא נראה אחר נפידה ולכן כל שנמצא בועא בשפולי וחוט מקיפה יש לבדוק אותה בנפיחה (צב) ואם לא הספיק לנפחה עד שנאבדה הריאה או נתחבה כשר:

סב אם כשנמצא הבועא בשפולי לא ביחנו לדעת אם יש חוט מקיף או לא ובטרם נתנו לב לעיין בה נאבדה או נחתבה (צג) יש להטריף אם לא במקום צורך גדול יש לסמוך להקל ויראה לי שאין להלק בזה בין אם נמצא בשפולי אומא או בשפולי אונא:

סג אם נראה לעין שאין שם חוט מקיף קודם הנפיח' ולא הספיקו לנופחה לראות אם יש שם חוט מקיף עד שנחתבה או נאבדה יש להטריף (צד) וכאם הי' חוט מקיף מקודם הנפידה וע"י הנפיחה נסתלק ההיק' ורצו למשמ' בה שמא יחזור החוט ע"י המשמוש ולא הספיקו למשמש בה עד שנאבדה אין לתלות להתיר שמא הי' חוזר ע"י משמוש ואין צ"ל אם לא היה חוט מקיף לא קודם הנפיחה ולא אח"כ ונאבדה קודם המשמוש שהיא אסורה: זה

ולהגיה נפיחה לבתחלה כמ"ש מהרי"ט ז"ל לכן כ' בשמ"ח דלבתחילה בעי נפיחה: (צג) יש להגיה. בשמ"ח כתב שים מבכירים אפי' לא ראו כלל קודם שמחתכה ויש לסמוך עליהם לע"ג ונראם בלבוש סי' רל"ד בשם חכמי אלגיאר ובשל"ס ושיינתי בשו"ת הגי"ל שבתב שהבכירו משום ס"ס אבל לא הזכיר ענין הפ"ס מהו אך בכמה"ג כתב בשם מהר"י פונן כיון שהרמב"ם לא הזכיר דברי בה"ג אלמא דלא ס"ל הכי והוי ס"ס ספק אם הי' בשר מקיף ואח"ל לא הי' שמא כהרמב"ם ומעשה בא לידי והתרמי בהסכמה רשב"ם עכ"ל ולכאורה אף בלא האי טעמא היה אפשר לדון להבשיר שהרי משמע מרבינו יונה ושאר פוסקים שרגילות הוא שע"י הנפיחה יסיר ניכר חוט המקיף אע"פ שאינו ניכר קודם הנפיחה א"כ למה עמיף ע"י שלא היה חוט מקיף קודם נפיחה כיון שהריאה בחיי' נפוחה היא אין לנו להחזיק רישותא ואמרינן הנו נפחוה הי' כאן חוט מקיף דל"ד למרלות פסולות שמצאו בריאה ונאבד' קודם נפיחה דבודאי ברפה ולא תלינן לומר שאם היו טפחין אותה היו משתנות למראה ריאה תכוס דס"ה אע"פ שלפעמים משמל ע"י נפיחה למראה בשר מ"מ אין זה רגיל להיות כ"כ וכיון דאתיילד ריעותא בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך שנהפכת למרא' ריא' מבא"כ כאן שרגילו אוה שאחר הנפיח' יסי' ניכר חוט בשר המקיף ואפי' אם קודם הנפיחה לא הי' חוט מקיף ונאבדה הי' מקום לנדד מחמת זה אולי אם היו נופחין אותו' הי' חוט מקיף ול"ל למרלות פסולות כמ"ש ומכ"ש אם לא ביחנו כלל שאפשר שגם קודם הנפיחה הי' חוט מקיף דמה ריעותא יש כאן מחמת הבועא הלא אין אחנו יודע שלא הי' חוט מקיף ואפי' אם א"ל שלא הי' חוט מקיף ע"י הנפיחה דאלי"כ אמרינן דאחרע לה כיון שראינו הבועא בשפולי הריאה לא אזלינן לקולא פונן למיחי עלה מעמא ס"ס ולכאורה נראה שגם על סברת זו אין לסמוך אלא אם היה בשפולי האונא כיון שהרבה גדולים מפיקין בזה מהר"ם בן חפצי ומהר"ד בן יחיא כמ"ש בק"ש וכ"כ הרוקח שבוירמייזא נוהגין לתלות להתיר בחוט' וסכמה"ג ס"ק טו כתב שכן נוהגין בשלוניקי ובאמיר ובכמה מקומות יכולים לארף זה לספק מצא"כ אומא כיון שנקבע הלבה בכה"ג והוא דעת כל הפוסקים אלא לזו מדבריו שהם דברי קבלה אע"פ שבה"ש פקפק בדבר לפי שאין להוסיף על הסרפות וגם הרמב"ם לא הזכיר דבר זה מ"מ בבר נהגו כל המקומות לאיסור ואין לעשות מזה ס"ס וכן מסמע דעת הכה"ג שם שים להקל בחוט' יותר מבאומות מעמא זה וכ"כ אחר גדולים בשו"ת מגיד מרלאים להקל בחוטות מעמא זה ואע"פ שמהר"י פונן כתב בהסכמ' הרשב"ם להקל אף בחוטות מ"מ לכאורה נ"ע לעשות מעשה נגד מהרי"ט ועיין בכנה"ג שם שהבריע נ"כ שכל שנקבע המנהג בכל מקום כדעת המחמיר אין לארף זה לס"ס אך נראה כיון דמהר"י כן תניב כתב שנשמע מי שמפרש דברי בה"ג להקל הרי דמיקל בספיקא דרבותא ומכ"ש בספיקא דבנו' התעשה דאיכא למיחי דנם בה"ג לא מחמיר בזה דאמרינן דבחזקה היתר עומדת וים כאן חוט מקיף ואח"ל לא הי' שמא הי' עתיד לבוות אחר הנפיחה כמ"ש ולכן ים להקל אף בחוטות לע"ג כדברי אח"ז ועי"ש בת"ש ס"ק ל"א שבתב שנשמעין מקילין בדין זה במחלוקת הפוסקים אז בדבר מסופק: (צד) וכן אם הי': כבר בתבתי בס"ק שלפני זה דאף בלא ראו בלל אין להתיר כ"א לע"ג אבל בראו קודם נפיחה אלא היה מקיף אף לע"ג אין להתיר ולומר דבריות הוא שע"י הנפיחה יעלה חוט מקיף כיון שעתה אין מקיף לפניו לא תלינן שהנפיחה תגרום הסיחר ולמראות הפסולות מדמינן לה ונם ס"ס אין אנו עושין מזה כיון שלפניו אין כאן חוט מקיף וכן משמע מדברי מהר"י פינון ואח"ז שגם המתירין מעמא ס"ס לא התירו אלא היכא שלא ראו כלל קודם שנחתכה דאל"כ הו"ל למנקח רבותא עפי' דאפי' ראו שלא היה מקיף ונאבדה קודם נפיחה מותרת אלא ע"כ דבזה אין אין עושין ס"ס ומכ"מ היכא דנם אחר הנפיחה אין כאן חוט מקיף רק שעדיין לא יצא הדבר לאיסור לפי שהיה אפשר שיהיה חוט מקיף ע"י משמוש כמו"ש הב"י ונאבדה קודם המשמוש דבזה ודאי אין חולין להתיר משום ס"ס כמ"ש דאף מהרשד"ש לא התיר אם יהיו שלא היה מקיף קודם הנפיחה וכ"ש אם גם אחר הנפיחה אין מקיף רק שלא משמש שאין לארף זה לס"ס ועוד דאין כאן ס"ס דהבך נד שבק שמא ד"ל

כמי

נפיחה חוט מקיף ולכך הולכך מהר"י פונן לאיתי עלה מעמא ס"ס ולכאורה נראה שגם על סברת זו אין לסמוך אלא אם היה בשפולי האונא כיון שהרבה גדולים מפיקין בזה מהר"ם בן חפצי ומהר"ד בן יחיא כמ"ש בק"ש וכ"כ הרוקח שבוירמייזא נוהגין לתלות להתיר בחוט' וסכמה"ג ס"ק טו כתב שכן נוהגין בשלוניקי ובאמיר ובכמה מקומות יכולים לארף זה לספק מצא"כ אומא כיון שנקבע הלבה בכה"ג והוא דעת כל הפוסקים אלא לזו מדבריו שהם דברי קבלה אע"פ שבה"ש פקפק בדבר לפי שאין להוסיף על הסרפות וגם הרמב"ם לא הזכיר דבר זה מ"מ בבר נהגו כל המקומות לאיסור ואין לעשות מזה ס"ס וכן מסמע דעת הכה"ג שם שים להקל בחוט' יותר מבאומות מעמא זה וכ"כ אחר גדולים בשו"ת מגיד מרלאים להקל בחוטות מעמא זה ואע"פ שמהר"י פונן כתב הרשב"ם להקל אף בחוטות מ"מ לכאורה נ"ע לעשות מעשה נגד מהרי"ט ועיין בכנה"ג שם שהבריע נ"כ שכל שנקבע המנהג בכל מקום כדעת המחמיר אין לארף זה לס"ס אך נראה כיון דמהר"י כן תניב כתב שנשמע מי שמפרש דברי בה"ג להקל הרי דמיקל בספיקא דרבותא ומכ"ש בספיקא דבנו' התעשה דאיכא למיחי דנם בה"ג לא מחמיר בזה דאמרינן דבחזקה היתר עומדת וים כאן חוט מקיף ואח"ל לא הי' שמא הי' עתיד לבוות אחר הנפיחה כמ"ש ולכן ים להקל אף בחוטות לע"ג כדברי אח"ז ועי"ש בת"ש ס"ק ל"א שבתב שנשמעין מקילין בדין זה במחלוקת הפוסקים אז בדבר מסופק: (צד) וכן אם הי': כבר בתבתי בס"ק שלפני זה דאף בלא ראו בלל אין להתיר כ"א לע"ג אבל בראו קודם נפיחה אלא היה מקיף אף לע"ג אין להתיר ולומר דבריות הוא שע"י הנפיחה יעלה חוט מקיף כיון שעתה אין מקיף לפניו לא תלינן שהנפיחה תגרום הסיחר ולמראות הפסולות מדמינן לה ונם ס"ס אין אנו עושין מזה כיון שלפניו אין כאן חוט מקיף וכן משמע מדברי מהר"י פינון ואח"ז שגם המתירין מעמא ס"ס לא התירו אלא היכא דנם אחר הנפיחה אין כאן חוט מקיף רק שעדיין לא יצא הדבר לאיסור לפי שהיה אפשר שיהיה חוט מקיף ע"י משמוש כמו"ש הב"י ונאבדה קודם המשמוש דבזה ודאי אין חולין להתיר משום ס"ס כמ"ש דאף מהרשד"ש לא התיר אם יהיו שלא היה מקיף קודם הנפיחה וכ"ש אם גם אחר הנפיחה אין מקיף רק שלא משמש שאין לארף זה לס"ס ועוד דאין כאן ס"ס דהבך נד שבק שמא ד"ל

כמאן דאומר בספולי טוב אין להחיר מחמת ספק שמא יסר' מקוף ע"י משמוש כיון שדעת מסרי"ם דמשמוש לא מסגי וא"כ אף דאמן נסגיגן בהכ"ר מ"מ חידוש סוא וסכו דלא לוסיף עלם דדוקא כשסהוש מקוף לפגינו ע"י משמוש אבל כל שלא משמש אין לאוסר וסוס כעין ס"ם לאיסור חדא שמא לא יוציל המשמו' שיסיס המקוף ואח"ל שיסיס מקוף מ"מ שמא איט מוציל כיון שנעקל הקפה שבידי שמים וכדברי מסרי"ם ד"ל ונראה עוד דאף אם סיה סיקף בשר קודם הפיחה וע"י הפיחה אזיל ליס הסיקף רק שעדיין סיס מקוס להחיר ע"י משמוש ואבדה קודם המשמוש אע"ג דבאס מודס מסרי"ם שמוציל משמוש וא"כ ליכא ס"ם לאיסורא וגם יש לצדד שסרי דעת הפ"ח להחיר כל שהי' מקוף קודם נפיחה אע"פ שלא הי' מוקף אח"כ כלל מ"מ יש להחיר דמסרי"ם לא אחיר אלא כשנמצא כשהי' מקוף לפגינו מחמת המשמוש כשהי' מוקף קודם נפיחה אבל בכה"ג שלא היתה מוקפת לפגינו ע"י הפיחה בחזקת איסור עומדת ומלינן שלא הקי' גם ע"י משמוש ואדרבה היכא שאבדה קודם נפיחה סיה מקוס לצדד יותר כמ"ם דנגיעות היא שתעלה בשר ע"י נפיחה וכדמשמע מסרא"ם ויריז מ"מ אין לסמוך להקל כמ"ם דמלשון אח"ז לא משמע כן ומכ"ם שאין מוליז בשמוש להקל ועיין לעיל סי"ק פ"ח שסכאמי לשון הס"ם שכתב ואם לא הספיקו לבודקה כו' ויש לספקפק בכוונתו אם מייני קודם נפיחה או אחר נפיחה וקודם המשמוש ומתחלת לשונו משמע שלא הלו כלל אך מכו' לשונו משמע שידוע שלא היה מקו' אלא שסיה אפשר לחלות בשמוש וי"מ ועיין מ"ש בק"ס על דברי מסרי"ם וכנה"ג ס"ק טן: (צה) ואסורה לו · בספ"ד ס"ק ק"ב כתב כן דסו"ל כמבמל במיעוט איסור דרבנן ולדידי אסור כמ"ם סי' ל"ט עכ"ל · וסיינו לסתוך עצמו אז לפי שהחבוה בשבילו להאכילו ממנה אבל לאחריני שרי ולאורה י"ל דגם לאחריני אסור בזה כיון שאין כאן סיתר כ"א לצורך גדול וכאן לפי שים לו ל"ג בה אסור בה כיון שנתבטל במיעוט אסור כדי שלא יבטו מעשיו הרעים ולאחריני אע"פ שיש לסס לצורך בה להאכילם אין להחיר ומ"מ נראה דאם אוכן האחרים יש לסס ל"ג לבשר זה כגון תולמים וכבוד שבת כיון שזה שהיד בה לא נתבטל בשביל אומו האחר שרי אם אסור לעוכרו ביוקר ממה שהיה נעכר אם סיה עדיפה כדי שלא יבטו מעשיו ועיין בס"ך ופר"ח ובפ"ד שם ומ"ש סי' ל"מ ובהרים סי' ל"מ בח"ש ס"ק ב' ובספ"ד שם ומש"ש בזה: ובתב בספ"ד טועה בשפולי ונתערב' אח"כ בבהמות אחרות כו' והדבריס מרוכיס במקומן בהרבה דינים תלויים לכן בתחילו כעת ולא כתבתיו בפנים: (צו) מעמידין אותה · כן מבואר מהמ"ז והס"ך וכ"כ בשמ"ח סעי' כ"ד שאם מבחינים זה"ז לעשות אחת שעפת בפני ב' הכיתות אלו לאמרים טוקף ואלו אומרים לא הוק' דיש כדין שבחבה בסרכה ואפשר דהכא קיל מפי דאפר לכ"ע דדין בוטי בשפולי הכו דלא לוסי עלה עכ"ל ובמבטוה זהב תמה על מ"ש הפ"ז ובס"ך לדמות לסי' ל"ט דאפילו אם נאמר בסרכה להחמיר אבל כאן אין עלה על הדעת דהוה כאבדה שהרי בנדיים ומלאים כבר אף בלא הפ"מ דעיקר בדיקת הריאה מעוה סרכה ובנדיים אינו מצוי והרי כאן נבדקה מסרכות רק מבטוה אפי' ב' אומרים שמוכים וב' אומרים לא דבאחר בתלמוד יש להקל כו' וכ"כ בספ"ד שם ובתב דמדברי הב"ח ופ"ז ובש"ך מוכח דלא כמ"ש בשמ"ח סי' ל"ט דבנבדקה מסרכות לבד ואבדה בשרה אלא כיון דאתחי אז"ל והלאיכו בדיקה משום סרכות המצויות הלריכו אז בדיקה מכל הישותא ואם נאבדה נזרו בכולן וא"ל לנדיים ומלאים דלא מחזי אז בדיקה אלא לכך עכ"ל ולעכ"ד ז"ל דבשלמא כשלא בדק אחר שאר מריפות כלל שפיר ס"ל לאח"ז לבאבר בנאבדה הכיון דשאר מרפות לא שכיחי לא מחזקינן איסורא ומלינן אחר מובא כמו לעניין שאר מריפות שבהמה דאמרינן שלא סיה כאן מרפות כלל משא"כ היכא שמצא טועה בשפולי יש כאן ח"כ הולא כת הרוב ונמה לא אחוש שמא הנהה בשפולי ומה כיון זה לסרכא אח' אחר כסדרן ואחד אומר שלא כסדרן (ועיין בס"ק בחח"ז דאפשר דכאן נרע לפי מ"ש בח"ש סי' כ"מ) דבשלמא בשאין הריאה בפגיעו שפיר יש חומרא יותר בסרכות דשכיחי בריאה משאר מרפות דאבדה קודם בדיקה מסרכות אחרות ומשאר מרפות מותר מש"כ הכא שיש חשש מרפות לפגיעו ומפל שפק אם מותרת או אסורה אחו אמרינן כל שפק מרפות שנמצא לקולא דהוב בסרות אין סכי אמרינן דהוב אין בהם הישותא דמרפות כלל וזה שנמצא בה הישותא אינהא לה הובא וכמ"ש סי' כ"ע לענין מיס בחות ואין רואים כלל מנדיים ומלאים שלא נבדקה כלל דאמרינן משום דאמרינן שאין שם חשש מרפות כלל אבל אם ראינו סרכא או חשש אחר בנדיים ומלאים לבשתה גדול דמי' וזה פשוט וכן מוכח מתמ"ל לענין אם נאבדה קודם שביתה לראות אם סי' אוב אמרינן אלא הוה משום ס"ם ואע"פ שיש סברת לומר שרגילות הועלה אוב מקוף ע"י נפיחה כמ"ש אם לא אחינו משום דאיכא הישותא הכא אינו ע"ש נפיחה כמ"ש דברי הב"ח וספר"ח נבי אמל זאב דדוקא סרכות שכיחי ולא נקבים כו' וזה דוקא אחם שלא ראינו בה חשש כלל משא"כ שיכא שיש חשש לפגיעו הדבר תלוי בפגיעתה סרפ"ל וע"ש וש"ך סי' ל"מ לענין הבשר בסרכא דלדעת הרפ"ל לאחריני אם אינה אבמו דמבריפין בנאבדה משום דשכיחי סרכות אע"ג דלא שכיחי סרכות האסורה יותר מהמרו' מ"מ כיון דעכ"ם יש ספק אם סיה כאן סרכא האסורה

סד זה שהתרנו אם לא הספיק לראות אם יש חוט מקיף עד שנאבדה או נחתכה רצ"ג אין הדברים אמורים כ"א כשנאבד' או נחתכה בשוגג אבל אם בתבוין קרע הבועא או חתך הריאה קודם הבריקה דינו כמבטל במזיד איסור של דבריהם (צה) ואסורה לו או למי שעשה דבר זה בשבילו אבל לאחרים מותר כשיש להם צ"ג לכבוד שבת וכדומ' ומ"מ אסיר לו למבור להם ביוקר ממה שהיו מוכרה לעכו"ם אם היתה טרפה כדי שלא יועילו מעשיו ועוד פרטי דיני בזה מבואר בס"ק צ"ב:

סה ריאה שנמצ' בה בוע' בשפולי ולא הו' חוט מקיף ונפחוה לראות אולי יש חוט מקיף ע"י נפיחה ועתה באו לפני ב"ד שני כתות עדים המבחישים זא"ז שנים אומרים שהי' חוט מקיף ושנים אומרים שלא היה חוט מקיף ואין הריאה לפנינו עתה לעמוד על אמת' הדבר (צו) מעמידין אותה בחזקת היתר ומבשירין אותה ויראה לי שאין להקל בזה כ"א בהפ"מ ובן אם לא היתה הריאה לפנינו כלל רק שבאו לפנינו שני כתות המבחישים שנים אומרים שהי' בה בועא בשפולי ושנים אומרים שלא היה בו בועא בשפולי יש להורו' שלא להקל כ"א בהפ"מ כיון שיש שני עדים האומרים שהי' בה דבר המטריפה אבל אם אין כאן רק כת א' ומבחישים זא"ז יראה לי שיש הפרש בדבר שאם היתי' הריאה בפנינו ולא הי' חוט מקיף קודם הנפיחה ועל הנפיחה נחלקו א' אומר שע"י הנפיחה הי' חוט מקיפה וא' אומר לא הי' מקיפה או אע"פ שלא הי' הריאה בפנינו אלא שהם מעידים שקודם הנפיח' לא הי' מקיפ' ואחר הנפיח' נחלקו ומבחישי' זא"ז אין להקל כי אם בהפ"מ אבל אם ע"א אומר שהי' הבועא בשפולי וע"א אומר שמעולם לא היה הבועא בשפולי ל"ל שהיו חוט משוך עלי' אף קודם הנפיחה יש להתיר בזה כיון שלא נתברר לנו מפי ב' עדים שהי' בריא' זו דבר שחוששין לו מעמידין בהמה זו על חזקת כשרותה:

בסקום

שסבועא לא סיתה בשפולי כלל רק סיה חוט מקיף ושנים אומרים שלא סיה יש להקל מעמש שבחבמי כיון שלפי דברי האומרים שלא סיתה בשפולי לא אתרעי בהמה זו כלל דבועא לאו רישותא סיא ומוקמינן לה אחזקת היתר ואע"ל אם סיתה הריאה בפגיעו וסיה בה חוט מקיף קודם הפיחה אלא שלקחוה לבודקה בנפיחה כמבואר לעיל סע' ס"א ועתה כאו הבודקים ומבחישים זא"ז אמא"כ סיכא שבאיגו הבועא בשפולי לפגיעו קודם נפיחה ולא סיה בה חוט מקיף שאז היא לריכה בדיקה בנפיחה מדיעה שבחבנו לעיל ס"ק ל"ד להחמיר בנאבדה קודם בדיקה זו ועדים המבחישין לנאבדה דמי והיכא שהוציאו הריאה לפגיעו ונדמה לו שסיא בשפולי ולא נתו לב לדעת אם היא בשפולי והבודקים לקחו הריאה ועתה באו לפגיעו אלא הריאה ומבחישים זא"ז דדמי לנחתכה קודם שבאו אלו כלל שבחבמי לעיל שאא"ז מיקל בזה בנאבדה כהרבה"ם מעמש ס"ם לא"ג גם בזה יש להקל לא"ג שוב ראיתי בספ"ד סי' ל"מ ס"ק ח' שבתב וז"ל ומדין בועא בשפולי בחוט בשר מקיף י"ל אמי דזה ל"ד לעיה בראה כי בועא לחוד לא הוה כ"כ ריאותא ובשפולי הוא רק לדעת בה"ג ולא הוחכר בתלמוד לכן סיקל בו ולפ"ז יש לעיין כ' אומרים שמיני היו וב' אומרים מרוחקין היו אז ב' אומרים בריאה מהלבנה יש להחיר דלא הוה ריאותא דכל מיני דריאה בשביל נפיחה מעעינן לה ולא הוה ריאותא כלל אמנם ב' אומרים שהיה החסרון מחזיק רביעית וכחומה דהוה ריאותא בזה יש לעיין כו' עכ"ל הרי דאם בשאלתך לעצמה דשפולי הוא רק לדעת בה"ג ב' אומרים שלא הוה בריאה ומ"כ הוא סותר דברי עצמו שבתב אח"כ דבב' אומרים שמיני יש להחיר כו' והרי זה מדין התלמוד ואם נאמר דמ"ש לענין בועא בשפולי היינו סיכא שלא סיה מקיף קודם נפיחה דבזה אי לאו אמי מעמא דשפולי הוא רק לדעת בה"ג הוה ראוי להחמיר אז בלא נתו לב לדעת אם מקיף דגם בזה צריך להאי טעמא דהא בנאבדה צריך לטעמא דס"ם שמא הלכה כבה"ג כמש"ל ומש"כ בסמוכי אמעולם לא אחזקנו אוס ריאותא בריאה זו · ובאו ב' ואמרו שמיני וב' אומרים מרוחקים בזה דעתו להחיר אע"פ שהוא מדין התלמוד משום דדמי להכחבה בסרכא בסדרן מ"מ קשה על מ"ש בב' אומרים בנאבדה מהלבנה דהא אחם ס"כ מיני אסיה כאן מראה פסולה ולקחו לבודקה בנפיחה ואיכא הכחבה שב' אומרים מהלבנה וב' אומרים לא מהלבנה ובכה"ג מראה חודאי מיקרי ריאותא אע"ג דאנן מסלינן מיני בריאה בשאין הריאה בפגיעו יש לפנינו מראה פסולה אינה אלא דעתה יש לפנינו מראה פסולה פגיעה דכל זמן שלא נתברר שהלבנה בנפיחה יש לאסור כמ"ם בסימן ל"ח ועיין לעיל ואע"ג דמיני ג"כ שלא ראינו כלל המראה רק האומרים אחר עתה ראו המראה ומפיסה אנו מיס שאומרים שהיה מראה פסולה והלבנה ואנשים אומרים לא מהלבנה מ"מ נראה דגם בכה"ג כיון דמהוייהו במראה פסולה קמסהדי הרי הם מודים דאעכ"פ אחיזת ריאותא בריאה זו ואין לקבל היכא דהרי ואהרי ניהו דהו"ל כאבדה מרם שהברר ע"י נפיחה וכן אם כולם עולים ואומרים שהיה בועא בשפולי בלא חוט מקיף אלא שנים אומרים שע"י נפיחה היה מקיף ושנים אומרים שאף אחר הנפיחה לא היה מקיף לנאבדה אחר שראו אלא היו מקיף קודם נפיחה דמי שבחבתי לעיל דערבה אינהא דע"מ דמדברי הב"ח והש"ך ובאר פוסקים מבואר דאפילו אם כבר יצא הדבר לאיסור ע"י אלא היה מקיף גם אחר הנפיחה ת"מ מהני אם נימא דהבחבה מהני בסרכא וא"כ כ"ש כשראו קודם נפיחה אלא היה מקיף ועל הנפיחה נחלקו הדעים דאמרינן בחזקה היתר עומדת וקשה דמ"ש מנאבדה אחר שראו שלא היה מקיף דקי"ל להחמיר כמ"ש מהרי"ש ומא"ז ונגזלה מזו מבואר דס"ל למהרי"ש דאף אם לא ביטו כלל ואחבה אסור ומא"ז אינו מסיר אלא לע"ג ומבואר היה הא לא מוקמינן אחזקה כלל וע"ש דמה

כין זה לסכחסה בעדים דמוקמינן אחזקה אפילו ראינו קודם הנפיחה אלא סיס מקוף ואפילו כבר אסרוהו הראשונים שסיגדו שנפחו ולא סיס מקוף שוב ראיתי בספר״ח ס״ק כ״ג שכתב על דברי מהרי״ש לענין אחדה מינה הו״ל ועדיפא מינה הו״ל למימר אחף אם בשעת נפיחה נספקא לי בשר מקוף או לא בשרה לשעת הראב״ד לנקמן בסימן ל״ט סעיף ס׳ וכבר הבנתי על זה בסימן ק״ט ע״ס ־ ור״ל דשם הכריע בשיטת רבינו יונה דכל דאיכא רישותא בספק הקול אזלינן לחומרא ושם כתב נ״כ על הא׳ כ׳ דיעיס דסימן ל״ט דאע״פ שהוא הכחשה בע״א יש לסחמיר והבאתי דברי בסימן ל״ט סי״ק קע״ב ע״ס ותעשה מחי אלן ב:״ד שראה הלעשה הפר״ח בין לענין הכחשה דע״א ובין לענין ספק דנוף הנעשה אם היה הבועה בשפולי לא לא בהנוייהו לחומרא אזלינן בשיטת רבינו יונה ואפילו בהפ״מ כמבואר בדבריו שם ובסימן ל״ט ס״ק ל״ח ־ ואי״ל דשם״ל לקל בהא מעעמא אחרינא לפי שבועה בספולי לא הוזכר בהלמוד (וכמ״ש בסימן ק״ט שמ״ב סב״י וכ״ל דלסחיר נמי יש לסמוך ע״ז היינו על איך מעמי דמיימי ר״י בן הרא״ש ור״ב י״ל דנם על הך טעמא לחוד יש להקל) ז״א דא״כ היה לו לקל גם בספק נפיחה מהך טעמא והרי הוא מחמיר בדבר כמש״ל מ״ש על דברי מהרי״ט וכן נראה מתה שלא כתב כלום על דברי הרמ״א משמע דס״ל דחוקא בכה״ג יש לסחיר כיון שיש להחרוני עדיפא ואין הראשונים מעידים לסיפך וגם דלמה כתב שאוסר בקרבו הבועה עשו שלא כדין דאתו בכיפה תלו לה לריאה שהיה קיימת לעד לעולם ודוחק לומר בכל כיוצא בזה ראוי להם לבדוק זה לפני בדיקה ג״ד וגם שהרי אפשר שהיו יכולים להתגלגל שבמשך הזמן דמנפני לבו מלאת ויביאוה לפניהם כין כך יסור החוט המקוף שהחיינם לחלוחיה הריאה אם יום או יומים ישמוד כתש״ל וכיון שהבדר להם שעתה משקפה הוא ד׳ בכך שמוקף בן יומו קרי מוקף אלא ע״כ דהך עובדא מיירי שהראשונים היו שם והיו מתנגדים להם בחמרם שגם עתה אינה מוקפת בראוי ולכך שפיר קאמר שהי׳ ראוי להם להמתין עד כי יבא מורה לדק ויבאתו דבריהם אם כיים הם שים חוט מקוף או לאו וגם לענין הכליים כתב כמה טעמים להחיר ולא כתב טעם הפשוט ומסתבר יותר אלא ודאי דבדאיכא הכחשה מהראשונים מיירי ולכך לא הוי מלי למינקט הך טעמא ולקיר בלשון הסאלה ואפילו אומא דהר״ב בן הרא״ש לא מיירי בכה״מ מ״מ הב״ח ראי על מה שאתן בעם מנוס אחרי בחזקה בש״ז קאמר דלדידן דקי״ל לאסור בנאבדה אין מקום להחיר והך טעמא שכתב דשפולי לא הוזכר בש״ס ס״ל להסכ״ח שאין זה אלא סיף לשאר טעמים לענין היתר הכלים וכמ״ש בק״ס סימן ל״ו כדין חסרון בריאה בדעת הב״ח שנמצא בפירוש דברי הב״ג בהקל אבל מ״מ לא בדבר שנסתפק מחמת מחלוקת ולכך מעיקר בשיטור אגודל ע״ש וא״כ ס״ס בספק זה ושיין מש״ל נבי טיגרא אבל אם אין הכחשה מן הראשונים להדיא ויכול להיות שהאחרונים היה כחש יפה יותר פשיטא שגם הב״ח מודה לאסור שהרי הב״ח נסתייע מדברי מהרש״ל ומהרש״ל הביא בבדיקות אלו דברי הב״י בשם הר״י בן הרש״ש ולא חלק עליו אמנם שם הביא דברי הרשב״ן בענין הכחשה בהרכה אע״ב דבשם״ם כ׳ דלדידן דמחמירינן בנאבדה אסור נ״ל דמ״מ הטעיק בבדיקות לאקלין בנאבדה וא״כ ס״ס בהך עובדא לשפול י״ל כן ועמ״ש בביאור נמ״ז ומ״ך על דבר הרמ״א שהוצרך לכתוב ע״י בקיאותן וכתן יפה כו׳ ־ (צא) ואח״כ בא בודק בדברי הט״ז ס״ק י״ז מבואר הטעם דודאי הבהרה מוכח היא אל׳ יודע לנפח יותר מחבירו ואפילו בדיני נפשות אמרינן לחבן העדים כל מה שאתו יכולים כו׳ ונראה לפי״ז אין בודק א׳ נאמן לומר שהעלה חוט מקוף נגד שנים שהיו בראשונה דע״כ לא אמרינן הכי אלא כדי לחבן אלא יסיס הכחשה בין העדים וזה שייך בב׳ כתות עדים אבל חד המכחיש לחבי לא מהרינן לדבריו דחבי אלא יסתרו דבריו אל זה אלא אם מופסק הדבריה בשתוק ועל פי שנים עדים יקום דבר ואין דבריו אל א׳ במקום שנים ואע״ג דבאן אין אתו צריכין לחזיה כלל דברי הראשונים מפשוטן ואפשר דחבריהו קושטא מינהו וכמ״ש הט״ז דודאי סברא טובה היא כו׳ וכ״כ הש״ך דאפשר דקבעא קאמרי כו׳ ואי״כ אפשר דס״ה בחד מי אמרינן הכי מ״מ נראה דכיון דאפשרו בה הרהי שבבשמה זו אסורה א״כ אין ע״א נאמן לבטיחה במקום דאחזק אסורה בגון מבל או בשר אינו מנוקר אא״כ ביהו לתקנו כמבואר בסימן קכ״ז וא״כ אף דבשם מעיד שבתקן אחר בהחזק באיסור אינו אמנן כיש כאן אלא שהא גדולה העדאה פיו מהעדאה עדים ואף שים סברא לאלק דדוקא דאינא שבודאי הוחזק באיסור גם לפי דברי העד משא״כ בזה שלפי דברי העד בזה מחאלה הוחזק באיסור בטעות ובכה״ג לא מיקרי איחחזק איסורא וכמ״ש בסי׳ ל״מ מדברי המרדכי הקידושין דלא מיקרי איחחזק אלא אף אם לדברי העד הבא להתיר האיסור מבאן ולבבא מודה הוא דמעיקרא הי׳ אסור בהיר דרים נימין מ״מ נראה דבגונא דהכא שהוא דוקא ליפוס כמו ומצוי להבר חרי כמוטין והעדיפוה בטעות לא מהימן וכמו בכל דוכתי דאמרינן מוכיס בשנים מן האחד ואם באנו לומר כן ברוב עדיות יוכל לבוות מיכחים הב׳ ויסור באמרי פיו דקפחיוהו בטעותא ומ״ת ל״ע הכא שידוע לנו שהראשונים אינם מומחים ובקיאים כ״כ כמו זה שנכנס אחרון שהוא מופלא כמוך נאים מומחה ובקי כאבר עיניו רואות לפעמים בדבר שצריך בקיאות ומומחה לא רבים יהכמו כדת מה לעשות ובלב נתן ל׳ תיא חכמה עפ״י חיזיונו וקבלתו ומאיר עיני כולם ובענין שובדא דרייתם המבואר בסימן ל״ה ונפי שלא מהברר לי כעת כל הצורך לכן לא בהבתי בפנים: (ק) אעפ״י כן ־ לבאורה לפי הטעם שכתב הפ״ז וש״ך ומ״ח מתמע דאם אינה אחלה ואחזיק בלאיסור ואח״כ בא המכחיש שהראשון הוא בבי׳ ע״ם ובבינוי לפ״ז וש״ך סימן ל״ם ובקיים שם בארחי שם כתבו כן לפי שהי׳ לפניה קיצור דברי שהשב״ן שהעתיק הב״י ולפיכך פירשו מה שפירשו אבל אמו שזכיר לאור הגנוז שהשב״ן ומבואר שם דאין חילוק בין בה מ׳ לזא״ז וכן הוא להדיא בספרי יבין שמעה וביאורתי שם דעת הב״י בשם הריטב״א שהביא הש״ך סימן קכ״ז ע״ם ומה כן נראה דב״ם כאן ובה״ם סימן מ׳ כתב כיון דפלוגתא הקדמונים הוא מי יכריע לקל והיינו שם לענין שחיטה מש״ב לענין בועה בשפולי כיון שהולכין בכל ספק שם לקל גם בזה יש להקל וע״ש בשבשן דש״ך דין זה אלו בשבשן אלא דמבואר דמלא בהרהרים הריאה ולא בהחרונים אלא פירשו כן וא״כ כיון דקי״ל דאחדה הריאה אין לחתיר אלא הש״מ גם כאן צריך ה״מ דוקא אם הוסר בה אחלה או שבחו בב״ח ואף במקום דבאלא״ם צריך ה״מ כמ״ם וא״כ שיך לומר הרי ה״מ לא מקילין מ״מ כיון שיש לנקף לזה דעת המ״ז והש״ך דש״ל דהך דינא לא אלי בשבדה הריאה כלל רק אם המחיר בה אחילה נ״ל לקל דאין זה ענין לאחדה אלא בדיקה כיון שבבר יאלה בסיחר: (צח) אבל אם בודק הב״ח כתב לפי מאי דש״ל לאחרים״ל לאסור בהכחשה בברכה ה״ם בזה והש״ז והש״ך כתבו דשאלי הבא דאיכא למימר שכח האחרון יפה מן הראשון ־ ולענ״ד דהב״ח מפרש דהך עובדא מיירי שהראשונים מכחישין ומומרים שהם היו שם בשעה שנאמרו האחרונים וג״כ לא היה חוט מקוף דאל״כ אין טעם לדבריו שכתב שלא היה אוכלה מפני דברי הראשונים כיון הי״ל דבדיקה האחרוני עדיפא ואין הראשונים מעידים לסיפך וגם דלמה כתב שאוסר שבעו אלא כדין דאתו בכיפה תלו לה לריאה שהיה קיימת לעד לעולם ודוחק לומר בכל כיוצא בזה ראוי להם לבדוק זה לפני בדיקה ג״ד וגם שהרי אפשר שהיו יכולים להתגלגל שבמשך הזמן דמנפני לבו מלאת ויביאוה לפניהם כין כך יסור החוט המקוף שהחיינם לחלוחיה הריאה אם יום או יומים ישמוד כתש״ל וכיון שהבדר להם שעתה משקפה הוא ד׳ בכך שמוקף בן יומו קרי מוקף אלא ע״כ דהך עובדא מיירי שהראשונים היו שם והיו מתנגדים להם בחמרם שגם עתה אינה מוקפת בראוי ולכך שפיר קאמר שהי׳ ראוי להם להמתין עד כי יבא מורה לדק ויבאתו דבריהם אם כיים הם שים חוט מקוף או לאו וגם לענין הכליים כתב כמה טעמים להחיר ולא כתב טעם הפשוט ומסתבר יותר אלא ודאי דבדאיכא הכחשה מהראשונים מיירי ולכך לא הוי מלי למינקט הך טעמא ולקיר בלשון הסאלה ואפילו אומא דהר״ב בן הרא״ש לא מיירי בכה״מ מ״מ הב״ח ראי על מה שאתן בעם מנוס אחרי בחזקה בש״ז קאמר דלדידן דקי״ל לאסור בנאבדה אין מקום להחיר והך טעמא שכתב דשפולי לא הוזכר בש״ס ס״ל להסכ״ח שאין זה אלא סיף לשאר טעמים לענין היתר הכלים וכמ״ש בק״ס סימן ל״ו כדין חסרון בריאה בדעת הב״ח שנמצא בפירוש דברי הב״ג בהקל אבל מ״מ לא בדבר שנסתפק מחמת מחלוקת ולכך מעיקר בשיטור אגודל ע״ש וא״כ ס״ס בספק זה ושיין מש״ל נבי טיגרא אבל אם אין הכחשה מן הראשונים להדיא ויכול להיות שהאחרונים היה כחש יפה יותר פשיטא שגם הב״ח מודה לאסור שהרי הב״ח נסתייע מדברי מהרש״ל ומהרש״ל הביא בבדיקות אלו דברי הב״י בשם הר״י בן הרש״ש ולא חלק עליו אמנם שם הביא דברי הרשב״ן בענין הכחשה בהרכה אע״ב דבשם״ם כ׳ דלדידן דמחמירינן בנאבדה אסור נ״ל דמ״מ הטעיק בבדיקות לאקלין בנאבדה וא״כ ס״ס בהך עובדא לשפול י״ל כן ועמ״ש בביאור נמ״ז ומ״ך על דבר הרמ״א שהוצרך לכתוב ע״י בקיאותן וכתן יפה כו׳ ־ (צט) ואח״כ בא בודק בדברי הט״ז ס״ק י״ז מבואר הטעם דודאי הבהרה מוכח היא אל׳ יודע לנפח יותר מחבירו ואפילו בדיני נפשות אמרינן לחבן העדים כל מה שאתו יכולים כו׳ ונראה לפי״ז אין בודק א׳ נאמן לומר שהעלה חוט מקוף נגד שנים שהיו בראשונה דע״כ לא אמרינן הכי אלא כדי לחבן אלא יסיס הכחשה בין העדים וזה שייך בב׳ כתות עדים אבל חד המכחיש לחבי לא מהרינן לדבריו דחבי אלא יסתרו דבריו אל זה אלא אם מופסק הדבריה בשתוק ועל פי שנים עדים יקום דבר ואין דבריו אל א׳ במקום שנים ואע״ג דבאן אין אתו צריכין לחזיה כלל דברי הראשונים מפשוטן ואפשר דחבריהו קושטא מינהו וכמ״ש הט״ז דודאי סברא טובה היא כו׳ וכ״כ הש״ך דאפשר דקבעא קאמרי כו׳ וא״כ אפשר דס״ה בחד מי אמרינן הכי מ״מ נראה דכיון דאפשרו בה הרהי שבבשמה זו אסורה א״כ אין ע״א נאמן לבטיחה במקום דאחזק אסורה בגון מבל או בשר אינו מנוקר אא״כ ביהו לתקנו כמבואר בסימן קכ״ז וא״כ אף דבשם מעיד שבתקן אחר באיסור אינו אמנן כיש כאן אלא שהא גדולה העדאה פיו מהעדאה עדים ואף שים סברא לאלק דדוקא דאינא שבודאי הוחזק באיסור גם לפי דברי העד משא״כ בזה שלפי דברי העד בזה מחאלה הוחזק באיסור בטעות ובכה״ג לא מיקרי איחחזק איסורא וכמ״ש בסי׳ ל״מ מדברי המרדכי הקידושין דלא מיקרי איחחזק אלא אף אם לדברי העד הבא להתיר האיסור מבאן ולבבא מודה הוא דמעיקרא הי׳ אסור בהיר דרים נימין מ״מ נראה דבגונא דהכא שהוא דוקא ליפוס כמו ומצוי להבר חרי כמוטין והעדיפוה בטעות לא מהימן וכמו בכל דוכתי דאמרינן מוכיס בשנים מן האחד ואם באנו לומר כן ברוב עדיות יוכל לבוות מיכחים הב׳ ויסור באמרי פיו דקפחיוהו בטעותא ומ״ת ל״ע הכא שידוע לנו שהראשונים אינם מומחים ובקיאים כ״כ כמו זה שנכנס אחרון שהוא מופלא כמוך נאים מומחה ובקי כאבר עיניו רואות לפעמים בדבר שצריך בקיאות ומומחה לא רבים יהכמו כדת מה לעשות ובלב נתן ל׳ תיא חכמה עפ״י חיזיונו וקבלתו ומאיר עיני כולם ובענין שובדא דרייתם המבואר בסימן ל״ה ונפי שלא מהברר לי כעת כל הצורך לכן לא בהבתי בפנים: (ק) אעפ״י כן ־ לבאורה לפי הטעם שכתב הפ״ז וש״ך ומ״ח מתמע דאם אינה אחלה ואחזיק בלאיסור ואח״כ בא המכחיש שהראשון הוא בבי׳ ע״ם ובבינוי לפ״ז וש״ך סימן ל״ם ובקיים שם בארחי שם כתבו כן לפי שהי׳ לפניה קיצור דברי שהשב״ן שהעתיק הב״י ולפיכך פירשו

סו במקום שכתבנו להכשיר בהבחשת העדים זא״ז אין הפרש בין אם באו בבת אחת לב״ד או כת האוסרים באו תחילה ואסרוה ושוב באו אחרים והבחישום (צז) ויראה לי שגם בבת אחת איה״פרש בדבר אפ׳ אם בא האוסר תחלה ואח״כ בא המתיר אם יש כאן הפ״מ אבל אם איה״מ אע״פ שהיה מקוף קודם הנפיחה ועל הנפיחה נחלקו יש להטריף אם בא האוסר תחלה לב״ד או שבאו שניהם בבת אחת:

סז כמה דברים אמורים בשנחלקו הבתות על עסק נפיחה א׳ (צח) אבל אם בודק א׳ או שנים בדקו הריאה בנפיחה ומשמוש ולא עלתה בידם שיהיה בשר מקוף ואח״כ באו בודקים אחרים ונפחוה או נופחה הריאה לפניהם ומעידים לפניהם שעלתה בידם להיות חוט מקוף ע״י שהיה כחם יפה לנפוח הטיב ומשמשו בבקיאות יותר מהראשונים יש להכשיר ויראה לי שאם היו מתחלה שני בודקים שאסרו שלא הי׳ חוט מקוף (צט) ואח״כ בא בודק א׳ ואומר שנפח בכח ומשמש בבקיאות עד שהעלה חוט מקוף אינו נאמן גם יראה לי שאע״פ שהאחרונים אינם מעידין שנפחו בכח ומשמשו בבקיאות רק אומרים שנפחוה כדרכה והועיל להם שהי׳ חוט מקוף (ק) אעפ״כ יש להכשיר:

בשנבדקה

שנפחוה האחרונים וג״כ לא היה חוט מקוף דאל״כ אין טעם לדבריו שכתב שלא היה אוכלה מפני דברי הראשונים כיון שי״ל דבדיקה האחרוני עדיפא ואין הראשונים מעידים לסיפך וגם דלמה כתב שאוסר שבעו אלא כדין דאתו בכיפה תלו לה לריאה שהיה קיימת לעד לעולם ודוחק לומר בכל כיוצא בזה ראוי להם לבדוק זה לפני בדיקה ג״ד וגם שהרי אפשר שהיו יכולים להתגלגל שבמשך הזמן דמנפני לבו מלאת ויביאוה לפניהם כין כך יסור החוט המקוף שהחיינם לחלוחיה הריאה אם יום או יומים ישמוד כתש״ל וכיון שהבדר להם שעתה משקפה הוא ד׳ בכך שמוקף בן יומו קרי מוקף אלא ע״כ דהך עובדא מיירי שהראשונים היו שם והיו מתנגדים להם בחמרם שגם עתה אינה מוקפת בראוי ולכך שפיר קאמר שהי׳ ראוי להם להמתין עד כי יבא מורה לדק ויבאתו דבריהם אם כיים הם שים חוט מקוף או לאו וגם לענין הכליים כתב כמה טעמים להחיר ולא כתב טעם הפשוט ומסתבר יותר אלא ודאי דבדאיכא הכחשה מהראשונים מיירי ולכך לא הוי מלי למינקט הך טעמא ולקיר בלשון הסאלה ואפילו אומא דהר״ב בן הרא״ש לא מיירי בכה״מ מ״מ הב״ח ראי על מה שאתן בעם מנוס אחרי בחזקה בש״ז קאמר דלדידן דקי״ל לאסור בנאבדה אין מקום להחיר והך טעמא שכתב דשפולי לא הוזכר בש״ס ס״ל להסכ״ח שאין זה אלא סיף לשאר טעמים לענין היתר הכלים וכמ״ש בק״ס סימן ל״ו כדין חסרון בריאה בדעת הב״ח שנמצא בפירוש דברי הב״ג בהקל אבל מ״מ לא בדבר שנסתפק מחמת מחלוקת ולכך מעיקר בשיטור אגודל ע״ש וא״כ ס״ס בספק זה ושיין מש״ל נבי טיגרא אבל אם אין הכחשה מן הראשונים להדיא ויכול להיות שהאחרונים היה כחש יפה יותר פשיטא שגם הב״ח מודה לאסור שהרי הב״ח נסתייע מדברי מהרש״ל ומהרש״ל הביא בבדיקות אלו דברי הב״י בשם הר״י בן הרש״ש ולא חלק עליו אמנם שם הביא דברי הרשב״ן בענין הכחשה בהרכה אע״ב דבשם״ם כ׳ דלדידן דמחמירינן בנאבדה אסור נ״ל דמ״מ הטעיק בבדיקות לאקלין בנאבדה וא״כ ס״ס בהך עובדא לשפול י״ל כן ועמ״ש בביאור נמ״ז ומ״ך על דבר הרמ״א שהוצרך לכתוב ע״י בקיאותן וכתן יפה כו׳ ־ (צט) ואח״כ בא בודק בדברי הט״ז ס״ק י״ז מבואר הטעם דודאי הבהרה מוכח היא אל׳ יודע לנפח יותר מחבירו ואפילו בדיני נפשות אמרינן לחבן העדים כל מה שאתו יכולים כו׳ ונראה לפי״ז אין בודק א׳ נאמן לומר שהעלה חוט מקוף נגד שנים שהיו בראשונה דע״כ לא אמרינן הכי אלא כדי לחבן אלא יסיס הכחשה בין העדים וזה שייך בב׳ כתות עדים אבל חד המכחיש לחבי לא מהרינן לדבריו דחבי אלא יסתרו דבריו אל זה אלא אם מופסק הדבריה בשתוק ועל פי שנים עדים יקום דבר ואין דבריו אל א׳ במקום שנים ואע״ג דבאן אין אתו צריכין לחזיה כלל דברי הראשונים מפשוטן ואפשר דחבריהו קושטא מינהו וכמ״ש הט״ז דודאי סברא טובה היא כו׳ וכ״כ הש״ך דאפשר דקבעא קאמרי כו׳ וא״כ אפשר דס״ה בחד מי אמרינן הכי מ״מ נראה דכיון דאפשרו בה הרהי שבבשמה זו אסורה א״כ אין ע״א נאמן לבטיחה במקום דאחזק אסורה בגון מבל או בשר אינו מנוקר אא״כ ביהו לתקנו כמבואר בסימן קכ״ז וא״כ אף דבשם מעיד שבתקן אחר באיסור אינו אמנן כיש כאן אלא שהא גדולה העדאה פיו מהעדאה עדים ואף שים סברא לאלק דדוקא דאינא שבודאי הוחזק באיסור גם לפי דברי העד משא״כ בזה שלפי דברי העד בזה מחאלה הוחזק באיסור בטעות ובכה״ג לא מיקרי איחחזק איסורא וכמ״ש בסי׳ ל״מ מדברי המרדכי הקידושין דלא מיקרי איחחזק אלא אף אם לדברי העד הבא להתיר האיסור מבאן ולבבא מודה הוא דמעיקרא הי׳ אסור בהיר דרים נימין מ״מ נראה דבגונא דהכא שהוא דוקא ליפוס כמו ומצוי להבר חרי כמוטין והעדיפוה בטעות לא מהימן וכמו בכל דוכתי דאמרינן מוכיס בשנים מן האחד ואם באנו לומר כן ברוב עדיות יוכל לבוות מיכחים הב׳ ויסור באמרי פיו דקפחיוהו בטעותא ומ״ת ל״ע הכא שידוע לנו שהראשונים אינם מומחים ובקיאים כ״כ כמו זה שנכנס אחרון שהוא מופלא כמוך נאים מומחה ובקי כאבר עיניו רואות לפעמים בדבר שצריך בקיאות ומומחה לא רבים יהכמו כדת מה לעשות ובלב נתן ל׳ תיא חכמה עפ״י חיזיונו וקבלתו ומאיר עיני כולם ובענין שובדא דרייתם המבואר בסימן ל״ה ונפי שלא מהברר לי כעת כל הצורך לכן לא בהבתי בפנים: (ק) אעפ״י כן ־ לבאורה לפי הטעם שכתב הפ״ז וש״ך ומ״ח מתמע דאם אינה אחלה ואחזיק בלאיסור ואח״כ בא המכחיש שהראשון הוא בבי׳ ע״ם ובבינוי לפ״ז וש״ך סימן ל״ם ובקיים שם בארחי שם כתבו כן לפי שהי׳ לפניה קיצור דברי שהשב״ן שהעתיק הב״י ולפיכך פירשו

מתחלה ואח"כ התעלה מחמת נפיחה עיין סימן ל"ו מ"ם בזה וגם שלפי דברי מהרי"ט מהבאתי בס"ק י"ו לפעמים הנפיחה נוצרת אלא יסיה חוט מקוף וא"כ אפשר שהרחצומים נפחו קצת בכח יותר ולכך לא סיה סחוט מלבון וא"ל לומר כמעשה הרחצומים כן מעשה האחרונים וכיון דאפילו מהסתפק ס"ל להפוסקים לחרונים דאסר וכמ"ל לנהגו בהפ"מ לכן יש להסיר בזה דאיכא למימר שאין זה סכחשה כמ"ש : (קא) אין לחם • כן מבואר בשו"ת הר"י בן הרלב"ם שהביא סב"י שאע"פ שאחזו בידו . כה חוט מקוף לפי שמי שנפח לפניהם היה כוחו יפה מ"מ כתב שלא כיון עשו כמה שקרעו את הבועה וסיעו שהיה לחם לבדר דבריהם בפני ב"ד שזבועה סועיע כי החוט נעשה יפה ואף שכתבתי לעיל ס"ק ל"ג להפ"ת דתיירי שהיה הכחשה מהרחצומים מ"מ פשטא דמלתא דאף אם אין זכרון לרחצומים מ"מ כיון שע"פ דבריהם היתה אסורה ופה בזו להוליאה ממסגר אסורה אין נכון לחם לעבד עובדא בנפשיהו ואע"ג דאתן פסקינן דינא אפוסייהו דהני בתרתי ומהימני לן דקושטא קאמרי מ"מ לא אריך לעבד הכי כל היכא דאיכא לברורי מלתייהו קמי דני דינא : (קב) ועכ"פ מהרי"ו איתא בועה הנכרת מעבר לעבר למעלה במקום הסמפונות שהוא אצבע מן הספולי בדקה וכ' אצבעות בגסה וי"ל כ' בדקה וד' בגסה כו' והביאו בד"מ ובהגהת ש"ע כתב הי"ח וכ' בת"ם המעם שלפי שמעל"ע אין בו שורש בתלמוד נומעין למקילין ועיין מ"ם בזה בסימן ל"ו ס"ק ק"ז ובק"ס שם ובמה"כ כתב על דברי מהרי"ו שע"ע בהאיך שייך פלוגתא בדבר שיש לבדר ניחו ומחזי כו' ותירץ שהבחנות עצמו תלוקים בשיעורן כו' ומר סבר הבדין שיעור הסמפונות אחר הבחנות בשיעורן כ' אצבעו' ומ"ם דאזלין בתר בחנות בשיעורן ד' אצבעות ולקולא דשם בדיקות לאו דאורייתא כו' הבילא דבריו בזבח שמואל ולא ידעתי מ"ם דשם בדיקות כו' ופפי הו' למימר כמ"ם אח"ז דמעל"ע חומרא היא אך לענ"ד לפי מ"ם מהרי"ק הביאו בת"ם ס"ק י"ח בטעם הדבר דכיון שהוא במקום הדק אין הרישותא גדולה כ"כ מה שהיא מעל"ע כו' בלא"ה א"ם דלא פליגי בדבר שאפשר להתבדר אלא במלתא דתליא בסברא דמר סבר דבריתוק כ' אצבעות עדיין מקום הדק הוא ואין רישותא כ"כ וגם לפי המעם שכתב בת"ם דבמקום הדק שבריאה אינם מרוכים ומסוכים הסמפונות וא"ה לקולא נ"כ י"ל דמ"ם כל שאינו רחוק ד' אצבעות אז הסמפונות עדיין לא נתחזו בסבך כ"כ לדעה הא' גם לאחר כ' (קג) ויש סם • הש"ך כתב בשם מה"ב להמריף אי הזיון הסמפונות חוץ לשיעורי' הללו והל"ח מבאיר ובה"ש כתב שבמהרי"ק כתב להדיא בל"ח כו' ולענ"ד צ"ע שז"ל מהרי"ק ומחזר לייעב מ"ע בשרה בקולא' אפילו קיימי נגד הסמפון ולענ"ד דהייט דוקא הבלוקותא רבה בריאה כ"כ עד שיכר מעל"ע אפילו בסומכי' הוא לחם לסמפונות כו' ולכך היה נלענ"ד שאם נמצאת הבועה במקום הבב הוא ס"ם וצ"ל במקום הדק שאין לאסור בדיעבד לכל הפחות וצ"ע מה נקרא במקום הבב ומה נקרא שלא במקום הבב ואולם כי נמצא בבג"ה א' שבב קרוב לסוף הריאה כאצבע בשר הגדול נקרא נגד הסמפון אחנם ג"ל דאוחן הל' בדיקות לא ס"ל אלא שיעורא ואיכ על אוחן הל' בדיקות ראוי לסמוך בדיעבד כנלענ"ד היכא דאיכא הפ"מ כיוצא בזיון שאנו עומדים עליו כו' עכ"ל הרי מבואר שגם מהרי"ק לא הסכיר בזה אלא במקום הפ"מ וגראה מדבריו דהוך שיעור אצבע מן הספולי מיקל אף שלא במקום הפ"מ כמ"ש בהתלה בסחם לנהל אלא שלפי שהביא דברי הג"ה זו דלמעלה מאצבע נקרא נגד הסמפון ע"ז כתב בכה"מ יש לסמוך על אוחן הל' בדיקות דמשמע שאף למעלה מאצבע יש להכשיר כל שאינו מקום הבב ומשמע דבשיעור כ' אצבעות לא היה מיקל דזה אפשר שנקרא מקום הבב ולדינא כבר כתבתי בזה להקל שומעין ופסקינן לדינא אפוסייהו די"ח דגם חוך ד' אצבעות בגסה נקרא מקום הדק וא"ז לא הבית ממהרי"ק רק לענין מה שמבואר מדבריו דלא איכפת לן בסמפונות אשר בם אך שעדיין צ"ע דלפי המעם שכתב מהרי"ק לכאורה יש להקל בדקה אף ביותר מכ' אצבעות מספולי דבשלמא אי אמרינן דהוך שיעור זה אין שם סמפונות א"כ א"ל דבדקה כיון שכמות הריאה קטנה יש סמפונות הון לשיעור זה משא"כ אם נימא דאף שהוא במקום סמפונות מ"מ כיון שהוא במקום הדק אין הלקותא רבה כ"כ א"כ אף בגסה דקה כיון שהריאה שלה איכא עבה כ"כ ממילא דבלקותא מועטת הבועה ניכרה מעל"ע וא"כ כל שאין הבועה בגסה דקה במקום הבב שלה ביסיה עב כמו מקום הבב של הריאה בגסה אין להמריף שם לדידי' דלקותא מועטת היא ודוחק לומר דבגסה דקה אף שהריאה דקה כמו מקום הדק של הריאה בגסה לקותא רבה מיקרי לפי ערך הגסה מחיותה מעטת דמ"ל לומר כן דשמא כל שלא שלטה הלקותא מעל"ע כשיעור מקום הבב בגסה לקותא מועטת מיקרי וא"ל דגם למהרי"ק כיון שבכל' בדיקות מזכר

סח בשנבדקה ריאה שיש בה בועא בשיפולי ע"י בודקים ולא מצאו חוט מקוף ובאו אחרים ומצאו חוט מקוף ע"י נפיחה ומשמוש (קא) אין להם להשען על בינתם להכשירה ולקרוע הבועא אלא ראוי להם שיביאו אותה לפני חכמי העיר ויבחנו דבריהם אם בנים הם שחכמתם עמדה להם שיהיה חוט מקוף אם לא ואם קרעו הבועא במתכוין אחר שנפחו ומשמשו ואמרו כשרה היא ולא בררו דבריה' לפני המור' אע"פ שיש להכשירה ע"פ הדרבי' שנתבארו אעפ"כ שלא כדין עשו וראוי לנעור בהם :

סט בועא בריאה ונכרת בעבר השני נוקבין הבועא באחת מצדיה אם נשפך ומתרוקן דרך הנקב גם מצד השני אחת היא וטרפה ואם הצד השני נשאר עומד במלואו שתים הם וכשרה ואפ' מליאה מונלא או מים עבורים וסרוחים ואף כששופכת כל הליחה דרך הנקב שבמקום א' אין להטריף אלא אם הבועא עומדת במקום הסמפונות שהוא מקום העב של הריאה ומשערים אותה ארבעה רחבי אצבע אגודל מן השפול ומשערים לפי שיעור זה הקטן לפי קטנו (קב) ועכ"פ אפילו בבחמה דקה אין חוששין לסמפונות בפחות משני רחבי אצבע אגודל מהשפולי וביצד משערין שיעור רוח' אגודל נתבאר בסי' ל"ה סעיף צ"א ולמטה משיעור זה שהוא במקום הדק של הריאה אע"פ שיש שם בועא מעל"ע (קג) ויש שם ג"כ סמפונות אין חוששין להם :

ע זה שבתבנו להכשיר אם אין כל המונלא נשפכת מנקב שנוקבין מצד האחר של הבועא יש להצריך לבדוק עוד לנקות המונלא משם ואז אם כשמלאין מים בצד אחד של הבועא מתמלאת כל הבועא מעל"ע או כשנופחין שם מתמלאת כל הבועא מעל"ע יש להטריף שזה מורה שבועא אחת היא רק מחמת עובי הליחה לא יצאה כולה דרך נקב זה (קד) ואפ' אם יש שם בתוך המונלא כמין קרום ומסך מבדיל המעכבת את המונלא לצאת רק שקרום הזה יש בו נקב וניכר ע"י שבשנופחין באחת עולה גם חברתה או ע"י נתינת מים באחת מתמלאת חברתה טרפה ויראה לי שאפילו אם הקרום אין בו נקב כל שאנו רואין שבים א' הוא רק שבאמצע נתהוה במין קרום יש להחמיר ולהטריף אבל אם יש לב"א בים בפ"ע אע"פ שהבישים הם תכופי' ודבוקים זה לזה ויש שם נקב בדפנות המחוברים שעי"ז היא העולה בנפיחת חבירתה וביוצא אין בכך כלום :

אם

מקום העב מסתתם בכל בהמה לפ"מ שהוא קרוי בדידה ,מקום העב ביה מסעריק וצ"ע אך לפי הטעם שכתב בה"ם מטום דהמקום הדק אין הסמפונות מסוכים כ"כ שפיר י"ל דבדקה כשיעור כ' אצבעות מהספולי הסמפונות מסוכים שם וטוה כמו במקום העב בגסה: (קד) ואפ' • הרמ"א בהג"ה כתב ועיין לקמן סי' מ"ב איזה מקרי שופכות להדדי ובתב הש"ך דר"ל דשם בב"י גבי מרוה נתבאר דאם נפחו ועלתה חברתה בגפיחה כו' וה"ה כאן עכ"ל ולכאורה י"ל דדוקא בגוזי דשם שכתב הב"י שם דמה שלא נשפכה דרך חברתה בשביקבה בתחילה היה מתתם עובי הליחה עכ"ל וא"כ ה"נ דבווחה כאן אם כים אחד לבולה בלי מסך מבדיל רק שלא היתה נשפכה כולה מפני עובי פיר מיקרי שופכות להדדי מש"כ אם יש בפיס מחיצה המפסקת אלא במ"מ שלה כולה בנפיחה ע"י נפיחה בנקב שבא' תיזדיה לו מתמלאת מים מתתם שים שם נקב בתחילה מספקה ביעבה לו כיון שע"פ יש כאן מבדיל בין המונלות לאו כועה מעל"ע מיקרי ומה איכפת לן בנקב שבפיס ולא דמי לנשפכה בקיתון כלל וכבר הארכתי בזה לענ"ד ס"ק מ"ג אך מדברי הש"ך שכתב להא דלא כתב הרב כן גבי בועי דסמיכי מטוס דש"ל כמ"ש הרש"ל והר"ן שהבאתי ס"ק ז' והיינו דרש"ל והר"ן ס"ל באם יש ב' כיסים לא מהני שופכים להדדי וגם בס"ק ז' כתב שכן דעת הרב והלאה מקום לס"ק ל"ג והיינו מדלא כתב גבי בועי דסמיכי שאם שופכות להדדי ע"י שבשנופחין בא' כו' מיקרי שופכות להדדי ולפי"ז משמע דהא דכתב רמ"א דלענין מעל"ע מיקרי שופכות להדדי בכה"ג היינו אפי' אם יש ב' כיסים ולענ"ד זה צ"ע שגראה שאין לחלק כין בועי דסמיכי למעל"ע לענין זה דאם אין שם מסך מבדיל ומה אלא בשפכה מחלה מטוס עובי הליחה פסיעת דאף לענין סמיכי שופכות מיקרי דפסיעת דלא כענין שופכות ממש אלא רק סימנא בעלמא הוא לידע דבועא חדא הוא אע"ג דמתחזי כתרתי ואם יש שם מסך מבדיל אע"פ שעולה בנפיחה אז מתמלאה מים עי"י נקב שבמחיצה זו מ"מ נראה לכאורה דלא מחשיב כחדא אף לענין מעל"ע דל"ד לנשפכה בקיתון וכמו שהארכתי בזה לענ"ל ס"ק הנ"ל ובספ"ד ס"ק ז' לענין בועי דסמיכי כתב בפירוש דברי הש"ך דאף שאין לכ"ח כיס בפ"ע מרפה בכה"ג כיון דאינו מזה לזה וכ"כ בס"ק ל"ג דאף שאין להם כיס כלל אסור ונפלאתי שהרי הש"ך נתן טעם בדבר מבוס דס"ל כמ"ש הש"ל והר"ן והרי ברש"ל וכ"ן מבואר בהדיא דלא מיירי רק באם יש ב' כיסים ועוד שהרי גבי מרוה ביאר בב"י הטעם להדיא דמה שלא נשפכה תחלה הוא מטוס עובי הליחה והביאו הש"ך וא"כ פשיטא דבכה"ג שאין אנו רואין אין כאן מסך מבדיל בחמצע הבועא בכל' ולכן נלענ"ד דודאי בכה"ג שאנו רואין אין כאן מסך מבדיל כלל וכל הבועא מפה אל פה היא מליאה ליחה פשיטא דלא איכפת לן בהא שלא יצאה כולה דרך הנקב כיון שעיינו רואה שאחת היא רק שמתתם עובי הליחה לא יצאה וכל שאנו יכולין לנקות כל הבועא דרך הנקב שבאחת ואין שם הפסק מחיצה שופכות להדדי מיקרי וזה א"ל לרא' רק עיקר דין הרמ"א לומר מטם דהוה עובדא שהיו ב' מרוה המוכות זו לזו והיינו שהי' חופן מפסיק ביניהם ולכך היתה נראית לבנים לזאת אלא בחינם זו שאם יופחין באחת כו' שבזה ידע שמתחלה היתה אחת והעור שביניהם עלה אח"כ ולא מחייב הא וכמ"ש בה"מ שם ס"ק ו' והבאתי דבריו בס"ק הנ"ל וזהו שכתב הב"י שמתתם עובי הליחה לא יצאה היינו שדרך הנקב שבדופן החמצעי לא היתה יכולה לצאת ולכן בכה"ג גבי בועא מעל"ע ס"ל הנ"כ מיקרי שופכות להדדי דמעיקרא הי' משולם לגמרי ונתקלקלו הסמפונות ומתתם' מכה עלה עור ביניהם וזה האי' שהרי אין המחיצה מפסק' לגמרי שהרי יש נקב שם שאם יופחין באחת כו' ואין חולין להקל שמתחלה היה ביניהם מחיצה המפסקת לגמרי ואח"כ נעשה נקב בדופן המחיצה שאין הגילות נעשה שם נקב מעצמו דהא בפיס לא דתקו אהדדי מש"ה לענין בועי דסמיכי כל שאין המונלא יוצאה מאחד לחבירו להדיא רק שיש נקב בדופן אמרינן דמעיקרא היו שני בועות והמחיצה היתה מפסקת ביניהם לגמרי רק מתתם דדתקו אהדדי נעשה כן בדופן החמצעי ומרפה מטוס שהוסרו בדופן החמצעי הוא קרום הריאה שנכפל ומפסיק בין הבועות וכמ"ל ס"ק מ"ח מדברי מהרש"ל ועכ"פ מבואר שהרמ"א והש"ך ואח"ז ס"ל דגם בכה"ג שיש מחיצה המפסקת אלא שהם מתערבים דרך נקב כגון שופחים כו' מיקרי שפיכי ומרפה במעל"ע וע"כ הש"ל דגם בזה יש חשש קלקול הסמפונות ותולין שהעור עלה אח"כ בחמצע לו י"ל דגם בכה"ג הכ"ל שי"ל דגם בכה"ג דמי לנשפכה בקיתון כיון שעכ"פ הם שופכות זו לזו דרך הנקב שביניהם ג"כ קלקול גדול הוא כיון אלא מצינו בחילקו בשיעור הבועא ואפ' אם כי' קצתה כל שלמה מעל"ע חושבין לה לקלקול הסמפונות וא"כ אף כשהיא מתערבת דרך נקב הרי במקום הריאה שולטת מעל"ע אלא שי"ל דאם נאמר דגם בכה"ג איתרעא לה ריאה וכנשפכה בקיתון דמי א"כ אף בכה"ג דלא שפכי אהדדי שאף כשמתמלאין מים לו שופחין האחת אין מועיל לחברתה שזה

תורה

ים מסך מבדיל מה יושיענו זה כיון שכלם קלקול בכל בשר הרא' מעל"ע ומ"ם הם"ך בס"ק כ"ם ובס"ק למ"ד דכיון דלא שפכי אהדדי ל"ד לנפשכ' כקימון ואין הכם לסמפוט' ל"ע דקרו' הזה המפסיק בין הבועה לאיך יסי' מגיע על הסמפוט' הרלוי' לבוה עם ואינם כי כולם מפקה וליתה ואפשר שהך קרמא המפסיק אינו נופ' קרום בתחתה מכה הוא ומכ"ם דקשה לפי הטעם שכתב אא"ז בס"ם דבבועה שהם בשומק הריה' הסמפוט' נדחקי' לתחתית' ונלדדין מפא"כ מעל"ע שאין מקום לסמפוט' לידחק ל"א לנדדין הימינן שיקבו כו' ונפ"ז למה נתיר בסמוקנין אופס בא' מלידי' והגד הכ' עומד במילואו אא"ז בהיס הם ומה יושיעה זה הכיון דם"ם אין מקום לסמפוטות שם לנוח ובע"כ הם לריכים לידחק לנדדין ומה לי שפוסטה לחדדי לא כיון שכל שוני הריה' אין בה מהוס ומפסקה לאוגלא במקום הזה והוא מקום הסמפוטות וא"ל דבעינן דוקא שיהא קצת בשר הריאה מפסיק בין הסוטות דהא משמע דכל דלא שפכו כגון שנאחו כו' מתירין אף אם הוא מחמת שים שם שני כיסין ובגרמה מדברי הס"ך ולכן נלענ"ד דודאי בשאין שם רק כיס א' לבולם והוא מונח בתוך הריאה מעל"ע פשיטא דאחד תביבא ואף אם יש באמצע הכיס קרום הסמפיק אין כו מועיל להחשבו כשנים דמה לי מוגלא מה לי הקרום הזה שנעשה מחמת הקלקול שבלם שם ומחיצה הלו' זו אינם מהרת ואין חילוק בין אם יש נקב בקרום הזה שנסוך דרך שם או לא דם"ם בועה אחת היא וקרום המגלא באמצע הכיס לא זו מוליאתה מידי בועה מעל"ע אבל בשני כיסים אמרינן שלא נהפוך כל הקלקול שם בבה אחת ומתחלה נדחקו הסמפוטות להתחית הבועה ואח"כ שהתילם הסמכה לבלוט גם שם נדחקו לנדדין ובכה"ג אין חוששין להם שמא ינקב מא"כ אם אין שם רק כיס א' או אפי' בועה אל מוגלא שהיא בלא כיס כלל כיון ש"ל דהקלקל ובלמה הסמכה שם בבה אחת בכל עוני הריאה ודחקו הסמפוטי' לנדדין יש לחוש לחלק בכך וגם בבועה מעל"ע בלא כיס אפשר לומר ג"כ שמעם מעם איהקלקל ואחאי מ"מ בע"כ אנו צריכין לדחוקי נפשי' לפוס כך טעמא לחלק בין שפכי ללא שפכי ולפי טעם הס"ך ג"כ צ"ל דכל שלא נעשה הקלקול בכ"א לא חיישינן שמא נתקלקל הסמפוטות אבל קלקול הבשר ודוקא בהבועה מעל"ע וזה בועה אחת דאמרינן שנעשה בפעם א' חוששין לקלקול הסמפוטות משא"כ אם לא שפכי אמרינן כיון שלא שלם הקלקול בפ"ה לא הועיל רק לבשר בלבד אבל לא לסמפוטות וא"כ לענ"ד דכל שים שני כיסי' גמורי' אע"פ שים נקב מכיס בועה זו לכיס בועה זו לא איכפת לן כמ"ם בס"ק הנ"ל מדברי הר"ן בס' אא"ז אחרים יוסף ורמ"א כיון דמ"מ לא הי' קלקול הבועה בפ"א והנקב שבגרמה אינו מחמיר בבועה מעל"ע אף לפי טעם הס"ך וכיון שדעת הס"ם ועוד אחרונים והסכים עמהם אא"ז הסך דינא דמעל"ע אינו תלוי בהלמוד רק תומרת אחרונים ונלענ"ד שים לפקל בזה: (קה) וראיתי לי' בשמ"ח כתב דאם לא נדק אי שפכי טרפה ונלענ"ד דדוקא בלא נדק כלל אבל אם נדק ולא היו בועבות אע"פ שלכתחילה יש לבדוק עוד ע"י נפיחה אחתה או בשלם מים אחתה גם אמא יש שם קרום המפסיק שע"ז לא יראה שיאתה כיון דאיכא לבדוק מ"מ בדיעבד לא מחייקינן דישותא בכה"ג בפרט לפי מ"מ בס"ק שלפני זה שהיה מקום לנדד לחקל אף בכה"ג דכו' מ"ב אלא שאין לזה מפסק הרמ"א והאחרונים שהסכימו עמו ולכן אם לא נדק יש לחקל: (קו) הוא תלוי' הס"ך דעתו לסברא המעל"ע בס"ז לפי הסובר דדמי לנפשכ' קיקמון ונדע מילו' ועיין בביאור הגר"א וכ"ה מ"ם בזה ואא"ז הסכרע לחקל לפי שלמו דומה בועה לנפשכה הבועה הסמפוטות נדחקים לנדדי' כו' ע"ם ואף שנכ"ה כתבתי ליישב מ"ש אא"ז על הס"דמבועה גדולה הנוגעת בסתמן אפי' היא בעומק מאוד ס"ל דמ"מ אין הקלקול גדול כ"כ וכמ"ם מהרי"ק לענין קולפי' דריאה מ"מ מ"ל לחקל במ"ז דמה"ם בופי' יש לחלק בין זה לנפשכה קיקמון הנפשכה איהתרבי רישותא טובא וכלשון הרמב"ם בחידושיו שנעם כל בשרה מבפנים והפסדה רב כו' ואע"נ דקי"ל בנפשכה אפי' מקלקה מ"מ י"ל דהכא כיון שאינן מיחו בשר רק מוגלא ומוגלא קרובה לרפואה בפי מן מיחוי בשר וא"כ אף אתו צריכין לחוש לקבלת הרלמוטים דלא תחלקו ביניהו ומ"מ יש לחקל עכ"פ בס"ז לשלמן דמיקל בעומא ומהרי' אתו מקלקלין הסמפוטו' וכמ"ם מהרש"ל ומ"מ כ"ל לחתיר ולהלריך בדיקה ולפוף הבועה לראות אם יש בה טוריקי חיוורי כדרך שבודקין הריאה שנשפכה קיקמון ואף ש"ל דאין טוריקי חיוורי מיכרים בבועי אף אם היא אל מ"ז כיון שדרך הבועה לבעלות רקבון כמ"ם הס"ך ומשמע מדבריו דאף בס"ז אין מועיל בדיקה מהאי טעמא וכן לפי הטעם שכתב אא"ז דתיישינן שמחמת דחיקת הבועה ליקב הסמפון וכיון שהבשר אין נשפך אין מועיל בדיקה ועשה זה שיך אף בס"ז מ"מ אין הפסד בדבר אם נבדוק ואם לא נמצא בחתא נכשיר ונסמוך על דעת הסכסירין בס"ז אף בלא בדיקה כלל ובדיעבד אם לא נדק יש לחקל ועיין בספר הארוך שם"ך בסס מח"ב דנק"ק קראקא טבגין סי' במעל"ע בס"ז

עא אם נמצא בועא מעל"ע ולא הספיק לבדוק אם בועא אחת היא או שתים שאינם שופבות זו לזו טרפה (קה) ויראה לי שאם בדק בנקיבת אחת מצידיה ולא יצאה כל המוגלא ולא הספיק לבדוק בנפיחה אחת מהם לראות אם תעלה חברתה או ע"י הטלת מים באח' יש להבשיר:

עב במקומות שנהגו להבשיר בועא מעל"ע אפילו במקום סמפונות ושופכו' זו לזו אין לסרו' מנהגם ובמדינות אלו נהגו להטריף בזה בבועא של מוגלא אבל בבועא של מ"ז (קו) הוא תלוי במנהג המקומו' המבשירים בסמוכות במ"ז מתירין גם בבועא מעל"ע במ"ז והאוסרים בסמוכות במ"ז אוסרין גם בבועא מעל"ע במ"ז ויראה לי שאף במקומו' שנהגו להבשיר בזה יש להחמיר לשפוך הבועא לתוך קערה לבנה לעיין בה אם יש שם חוטים לבנים כדרך שנתבאר בסי' ל"ו ואם לא הספיק לבדוק עד שנאבדה או נשפכה הבועא בשר:

עג טוני שבריאה אע"פ שהוא מעל"ע במקום סמפונות בשר וכן מורסא מעל"ע אם היא משני עבריה שוה לבשר הריאה אע"פ שיש מרא' מוגלא לעור שעלי' אינו אלא מורסא ובשר אבל אם מצד א' הוא בולט בעור הריאה כבועא ומצד השני הוא שוה לקרום הריאה כל שאנו יודעין שהמוגלא של הבועא עברה כל עובי הריאה עד הקרום ממש יש להטריף (קו) ויראה לי שבמקום שאין הפסד יש להחמיר אף אם שוה משני צדדיו לקרום הריאה ואינו בולט כלל:

עד זה שהבשרנו אם בועא מעל"ע תוך ד' אצבעות מהשפולי אין הדברים אמורים אלא בסוף האונות והאומות ממש והם השפולים שבלפי החוה סמוך לארץ ששם היא דקה ואין לחוש לסמפונות אבל למעלה בחתוכים שבין האונות אפי' סמוך לחידוד שבין אונא לאונא אז לאומא ממש טריפה שאע"פ שקרוי שם שפולי לענין אם נמצא שם בועא במקום הזה מ"מ אינו נקרא שפולי לענין זה שנאמר שאין שם סמפונות אלא כיון שהריאה עבה שם הרי יש שם סמפונות ואם נמצא שם בועא מעל"ע טרפה:

עה אם יש בועא במקום סמפונות וכנגדו מעבר השני הבועא למטה ממקום סמפונות (קח) יש להבשיר:

עו בועא שבווירדא אצל החריץ וניכרת מעל"ע טרפה שאע"פ שהוא מקום הדק שבה מ"מ יש שם סמפונות תכופים (קט) והרי זה כמקום העב של הריאה וכן אם הבועא עומדת במקום העב של הווירדא או בשורש שלה וניכרת מעל"ע יש להטריף אבל במקומות שבווירד' הסמוכים לשפולי והם דקים אף אם נמצא שם איזה סמפון אין לחוש אע"פ שהבועא נראית מעל"ע אם אינה בשפולי ממש ואין

וכק"ק טולין טהגין להטריף: (קז) וירלה לי' הרמ"א בהגה כתב דמיגרי הגיכרת מעל"ע דיהה בבועא וכ"ל תולק ע"ז והסכימו לדבריו הט"ז והס"ך ואא"ז בסמ"ח והוסיף עוד דגם מורסא מעל"ע בשר ודוקא בסיא שוה מב' לדדים כו' ובמ"ם ס"ק מ"ם סביא מהטולה יאתק שמעמ מסם כמה גדולים שאתרו שא"ל רק שיהכסה מצד אחד ואא"ז כתב דזה נאמר דוקא היכי שעי"י מעמום ונפיחה עולה מצד אחד עוד ובשר קלת ואפי' היכר מורסא אין שם א"כ הו"ל בועא מצד אחד (ועיין בביאו' לס"ז נבי בועא בחרין הוורדא מ"ם שם בפירוש דבכו' המדבר ולפי"ז מוכח מדבריו דאף אם מצד א' בועא ומצד אחד מורסא בועא מעל"ע מיקרי) ונלענ"ד דהך נאוים אפשר שהיו סוברים דכל ענין מורסא שמכסירין הוא ע"י שמתכסה בבשר קלת וכמ"ם בק"ס שלענ"ד נס דברי מהרי"ו שכתב דאין הקרום לבד רק כיון שים עליו מראה ריאה ומס כתבתי שלענ"ד דברי מהר"י לקוחים מדברי מהרא"ק שהביא בד"מ והגה' הר"ן ע"ם וא"כ לענין מעל"ע לי שמתכסה מצד אחד כמ"ם ולפי דברי מהרי"ק שהביא הרמ"א אם אינו מעל"ע אם הכסה מצד אחד כמ"ם אבל אם הכסה מצד ב' אינו מעל"ע ולפי מה שמבואר מדברי מהרש"ל דכל שאינו בולט לחוץ מיקרי מורס' אע"פ שאין מכסה רק הקרום לבד א"כ במורסא כי אלי בעיקר איהי' שוה מכחון מבני לדדי הריאה ולפ בזה צ"ע לפי מ"ם לעיל הטעם הא דאין חוששין בבועא עמוק' שמגעת עד הסמפוטו' לקלקול הסמפוטות כיון דלא אחרע כ"כ שהשלום הלקוחה מעל"ע לא דמי לנשפכה קיקמון וא"כ היכא שהלקוחה רבה ושלמה בבשר מעל"ע לנשפכה קיקמון דמי ומה בכך שאינה בולעת וכן משמע מהש"ך בבדי כתב בס"ק כ"ח ז"ל וכי נרע מפני שהיא בולעה ס"ם יש חסרון מבפנים כמו בנשפכל ואדרבה בועא נרע שהיא בולעת ס' אלעת דאם אינה בולעת אע"ג דלא נרע מנשפכל מ"מ דומ' לו סוא ובסיר יש ללמוד מנשפכה לחוש לסמפוטות אע"פ שאינה בולעת ועיין בח"ם שכתב דבמהריק משמ' דאפי' מורס' מעל"ע מרפה מעטה שכתבתי בס"ק כ"ז כו' נראה שכוונתו למ"ם וכן בשפתי דעת כתב דלהס"ך יש להטריף אף במורסא ע"ם ואף בדיקה שהסמפוטות דאינה מועיל לפי הטעם שכתב הס"ך כיון שהבועא מבפני' שוב א"א לראות בכלי אם נימוחו ע"ם בס"ק כ"ו ואע"ג דמדברי מהר"מ בח"ם שהביא הס"ך בס"ק י"א משמע דבמורסא אין שם רקבון מהכבר היינו לפי מה שהכין הוא דמורסא בין עור לבשר ולא מבפנים כלל אבל לפי דעת הס"ך דאדרבה מורסא היא מבפנים והבועה בין עור לבשר ובבועא כזו שהיא מעל"ע מרפה ואפילו בדיקה שהסמפוטות אינו מועיל משום הרקבון א"כ במורסא שיך ג"כ לומר כן ואין חילוק בזה מחמת שהבועה בולעת כיון דגם מורסא מעל"ע הוא חסרון מבפנים ובדיקה אינו מועיל מחמת הרקבון ולפי טעם אא"ז יש להחמיר מטם דאין אנו בקיאין בבדיקה ומה לי בועא ומה לי מורסא לענין זה ע"ז ודמקום שאין הפסד יש להחמיר בזה ועיין בח"ם ס"ק מ"א שם שכתב עיין לעיל ס"ק י"א והוא מ"ם וצ"ל ס"ק כ' שם כתב דהס"ך אינו חולק על מהר"מ שסובר דלא בעינן מראה ריאה: ועיין בשפ"ד ס"ק ל"ב שכתב אחה בולע לחוץ לא מהני מה שמתכסה ויש לו מראה ריאה דמ"מ נבוה הוא מבשר הריאה ודוקא אם הוא מצד אחד ומראה ריאה כו' ע"ם וכאמת ז"א דכל שיש לו מראה ריאה ע"כ שמתכסה הבועא בצ"כ בבשר קלת כמ"ם אא"ז בס"ק ז' ואז מה בכך שבבועה מבשר הריאה אין זה רק בנשפכים כתבואר בסמ"ח סעיף ל' וכמ"ש בק"ס ובדיני הר"ל יבואר עוד בזה: (קח) יש להבשיר כ"כ בסמ"ח וע"ם בח"ם שחולק בזה על הס"ז שנראה מדבריו להחמיר בזה וכתב אא"ז שיש להקל דבכה"ג אין מפסיד למקום סמפוטות כיון שאם אינו מעל"ע וגוף הדין דבועי' מעל"ע אין לו טוחם בהלמוד ובפוסקים ע"ם ולפעמי' לאיל שחולק על הס"ך ומ"מ נראה דגם להס"ך כיון שלא נמחה כל הבשר שבועי הריאה במקום סמפוטות ממש אין חוששין לקלקול הסמפוטות ומכ"ם לפי טעם אא"ז א"כ בכה"ג יכולין אם הסמפוטות ולדדין כיון שבמקו' הזה לא נמחה כל הבשר וגם לפי טעמ' שבתב מהרי"ק משום דבמקום הטב הלקוחה רבה בשמעמ' מעל"ע מבא"כ במקו' הדק א"כ בזה אחזינן שבמקום הטב לא שלמה הלקוחה בכולה להיות לכר מעל"ע רק במקום הדק לבד אין לחוש לקלקול הסמפון ועיין בביאור לס"ז שכתבתי לפרש דברי הס"ז שאשר שמוד' ג"כ לדברי אא"ז להבשיר בכה"ג: (קט) וסרי זה במקום בבדיקו' מהרי"ו כתב ז"ל ועיינתי' דוורדא אצל החרין בתקום הדק יש לבם סמפוטות אם בועא מעריפין אפי' חוט בשר מקוף הגיכרת היא מעל"ע עכ"ל והביאו בד"מ אבל בהג"ה לא הזכיר אצל החרין רק כתב סחם בועא שהיא התח הוורדא במקום הדק כו' ועיין בח"ז שפירש דודאי בעינ מעל"ע כו' ובביאור לס"ז שכתבתי לפרש דברי הס"ז שאשר שמוד' ג"כ לדברי מהרי"ו ע"ם ומדברי הר"ן נראה דגם בווורדא אין מרפה כ"א אצל החרין דוקא שכתב ז"ל ל"ל דדוקא אם בועא שומד במקו' החרין בשם יש סמפוטו' אז מרפה אבל בשאר מקומות כגון בשפולי במקו' שאין שם סמפוטות אם יש סיקף בשר כמו בשאר אוטה עכ"ל ולפ"ז שיעור דברי מהרי"ו ק

סם דאם מצא אצל החרש אע"פ שהוא במקום הדק ברפ' מבא"כ אם הוא מקום הדק ואינו אצל החרש כיון שאין שם סמפונות כבר אבל ממקום העב שבה לא מייבי דאם ניכר מעל"ע מרפה כמו בשאר בריאה וכן משמע מסמ"ז שכתב דהייט אצל חרש הוורדא ע"ם אצלה שבריאה מדבריהם שאם היה סמפון בשאר אברים דין שם טע' מעל"ע וז"א כמ"ש בת"ם ס"ק ל"ח דכיון שהיא במקום הדק אע"פ שיש שם סמפון כבר כמ"ש הל"ח לענין מקום הדק שבריאה והא דמבריסין בוורדא הייט מעמא משום דשם הסמפונות מסובכי' כמו במקום העב של בריאה ע"ם ואפשר שגם הר"ן והס"ז סוגמה כן וכל שאין שם סמפונות מכופים ומסובכים אין שם סמפונות מיקרי וכבר ע"י היקף בשר אצלה אצלה היה לשם לסמוס ולדינא כיון שכבר כתבתי לעיל ס"ק ק"ג שאנו מוסכין לחלק בריאה אם יש שם סמפונות למעה מד' אצבעות ה"כ לענין הוורדא אין לאסור כ"א במקום החרש דוקא שם יש כמ"ש בת"ם שהסמפונות מסובכי' וכ"כ בשמ"ח ועיין בכנה"ג בשם דמש"ל שמחמי' ג"כ אצל החרש ולכאורה הי' נראה דהא דמחמיר הכא אצל הייט אצלו ממש אבל אם יש הפרש ביניה לחרש אין זה קרוי אצל החרש ועפ"ז קשה לדברי אא"ז שכ' בשמ"ח סעי' ע"ו דבכל בועא אם היא אצל חרש הוורדא ואין הפרש ביניה כתוב הטעד' כתוב דבריו לעיל בעיף ל"ה ופעמו משו' דה"ל בבועא בשפולי לפי דרך החרש להקמ' וכ"כ הטעמ' להגביה ע"ם וא"כ מאי חדי' דנקט הכא מעל"ע דהא אצל החרש בכל בועא מרפה וצ"ל דהך אצל החרש הכא אין פירושו אצלו ממש אלא ר"ל שהיא סמוך לו אבל מ"מ יש הפרש כתוב הטעד' וכבאר בועא הי' כבר ומעל"ע מרפה לפי שהסמפונות הוורדא שם סביב החרש וקרובים אצלו ומשומא לכך מלתא לא ידענא כמה מיקרי כאן אצל החרש באמת לסמפונות ולא יותר לפיכך כתמתי הדברים בפנים : (קי) אבל על המיגרי · כ"כ בשמ"ח וכה"ם שם כתב שכן הוא בד"מ ובספרי בדיקות ולא ידעתי הטול' מהו נקבא עיטוטא העומדת על הבועא ולענ"ד הי' נראה שהוא בוורדא והוא עצמו הדין שבתב בבדיקות מהרי"ו אלא שהוא פירש הדברים דמיירי במקום חרש ומדין סמפונות נגעו בה וכן הענין כמ"ש בהג"ה בועא שהיא תחת הוורדא כו' ובלבון הבדיקות שמביא הד"מ נקט להיפך הטומדת על הבועא ומ"מ מרווייהו חד דינא ניהו וז"ל הד"מ מ"כ בועא בצד עיטוטא דוורדא אצל אומא במקום שיורד הסמפון תוך עיטוטא מרפה וה"ה אם הגוב עומד על הבועא מרפה לחוש כמו מעל"ע עכ"ל וכ"ל כי הדין הבי הוא דינו דמהרי"ו וכן מצינו בהמלחה מקומות בהג"ה ודין הא' הוא הדין שמביא אא"ז בת"ם ס"ק מ"ם בשם הז"ם דבועא במקום שרש הוורדא מרפה אפי' אינה מעל"ע וכתב ע"ז ולא מצאתי לו חבר בשום מקום ולית דחש לה עכ"ל ולענ"ד הם דברי המ"ב שבד"מ שאם הבועא בצד העיטוטא כו' ולכך כתב אפי' אינה מעל"ע לפי שהבועא היא בתוכו מקום שיורד הסמפון תוך העיטוטא וחייסינן לקילקולא וגם אפשר דהסמפון מגולה שם וכבה"ג יש להסריף בשם שם בועא כמ"ש רש"ל בת"ם בשם מ"כ גבי בועא בתוכא עליונה וכ"ע אם יש להסריף מהאי טעמא כמש"ל בק"ה דאא"ז לא הביא בשם טעם זה משום דס"ל דמה"ע אין להסריף דלא יהא אצל בועא בשומר וגוגעת בסמפון ע"ם ולפשר דגם אא"ז מודה להמ"כ שהביא הד"מ אצלה לפי הז"ם עכ"ל כתב בסמס שורש הוורדא המגיע עליו אף לענ"ד כוונתו כמ"ש על הסמפון שיורד לתוך הוורדא שב בלתי מכוסות שם יש לחוש להם שם בעיקר הרשם של הוורדא מקום סמכוסות ומ"ש ונקבא מעל"ע והדברים מועתקים מדברי מהר"מ בת"ה בכ"כ מסברא עצמו ולענ"ד הרב אומר כן בשם מ"כ ולענ"ד להחמיר בזה אם הבועא במקום הסמפון זה ממש ומ"ש בפנים דמיגרי או מורכא תחת הוורדא או בועא בכיס הוורדא כבר כ"כ בשמ"ח וכה"ם ס"ק מ"ד כתב הטעם דדמי לבועא בגרגרא דלא אחרינן בועא אצלה בריאה והוא מדברי מהר"מ בת"ה בדין בועא בעיטוטא סי' ב' בכתב וז"ל כיש הוורדא בעצמה בה בועא כברה אחוו בתוך הבועא שמו חז"ל וכ"כ הכ"י מעשה בעצמה בה בועא בקבה כו' ולכאורה בשמע מזה דנקב פוסל בכיס הוורדא רק משום דאין בועא וסרכא בתה שמו חז"ל ובתמה ז"ל דבלה"ה אין נקב פוסל בכיס הוורדא כלל וכמ"ש בפ"ת סי' ל"ו ס"ק ע"ג ע"ש : (קיא) שנרש לעיין · בשם"ע וגם אא"ז לא הזכירו בזה מסימני הנקב וכבר כתבתי בסי' ל"ו ס"ק מ"ו שגם שם לא הזכיר רמ"א שנרש לעיין בנקב אם יש בו סימנים שנעשה מחיים וכתבתי שם דודאי לענין נוף הנקב מלתא דפשיטא הוא שנרש לתת עין עליו כו' וא"כ מכ"ש כאן בני בועא וא"ל כיון דבועא עצמו' להשתמה גם הסימנים עצמו' להשתמה דזוב הסימנים האמורים שם בענין הנקב גם בבועא יכולים להכיר עי"ז וע"ש בשם הר"ל מ"ש בזה · וכתב בשבטות זכר דב"ל דאפי' בבועא על מים עכוסים ומרומים תלין בידא דשמח וכן נראה מסתימת הפוסקים : (קיב) יש להסביר · כן מבואר בש"ם בהא דאין מקיפין בבועי משום דעבוי להשתמה והייטו לפי הגאמוד שהיו מקיפין בנקבים שבריאה להקל שאם הם דומים בידוע בלאחר בחימה מ"מ בבועי אין מקיפין ואמן קי"ל דאין מקיפין בשאר הבריאה להקל רק להחמיר מקיפין אם אין מקום לתלות באיזה איזה שיהי כמבואר לעיל בסי' ל"ו ולכן כתב בשמ"ה כאן דבבועי אפי' להחמיר אין מקיפין אפי' מעמא דבבועי גופא דסבע הבועא להשתמה והו"ל כאלו ים לתלות שם דלא אידמו באיזה שיהי והוא פשוט ומכ"ש דהרבה אחרונים ס"ל דלא

ואין שם חוט בשר מקיף שאז אעפ"י שאין שם סמפון טרפה כמו שנתבאר בסעיף נ"ד ואם הבועא הי' על מקום החריץ או אצלו ממש נתבאר בסעיף ל"ד ואם נמצא טינרי או מורסא אצל החריץ הוורדא מעל"ע דינו כמו שביארנו לענין הריאה :

עז אם הוורדא עומדת על הבועא וניכרת מעל"ע טרפה (קי) אבל על הטינרי או על המורס' בשרה ואם נמצא בועא בכיס הוורדא אע"פ שהבועא ניכרת מעל"ע בשר ואם יש בועא בצד הוורדא אצל האומה במקום שיורד הסמפון תוך העינוניתא ממש יש להטריף :

עח כבר ביארנו בסי' ל"ו סעיף ל"ט שאם נמצא נקב בבועא במקום שממשמש היד הטבח בשרה ואפי' אם הי' בועא של מים עבורי' או סרוחי' במקומו' המבשירין כמו שנתבאר סעיף א' גם ביארנו שם סעיף ל"ז (קיא) שצריך לעיין בנקב אולי יש סימנים שנעשה מחיים גם צריך לעיין בצלעות בנגד הנקב ואם לא בדק בשר וכן הדין כאן בנקב הנמצא בבועא במקו' שיש לתלות בטבח :

עט בשנמצא נקב בבועא במקום שיש לתלו' ביד הטבח אפי' אם אירע שניקבו נקב אחר באיזה מקום בריאה או אפי' בבוע' אחרת כמותה ולא נדמו הנקבים (קיב) יש להבשיר לפי שטבע הבועות להשתנות :

פ כל מה שאמרנו בסי' זה לאסור בבועות כגון הסמוכות או בשפולי אין הדברים אמורים אלא בריאה אבל בכל שאר מקומו' אע"פ שנקיבתן במשהו אינה נטרפת משום זה (קיג) ומ"מ צריך לפתוח הבועא ולבדוק אם הבשר שלם החתיו בלא לקוי או נקב אפי' אין שם ב"א בועא אחת ואם לא פתח ובדק בשר אבל אם יש שם בועות הרבה תכופות זו לזו אע"פ שאין סמוכות ממש וכן בדקין של התרנגולת

בשאר הריאה אין להחמיר מחמת דלקיף ולא אידמו ותלינן בידא דמבחא ועיין בק"ה בשאלתכי בזה : (קיג) ומ"מ צריך לפתוח בב"י כתב בשם ה"ח מעשה שב"ל בועא בקנים והתיכוה שאין לך בטלפות אלא מה שמנו חז"ל ולא אבכתן בועא וסרכא אלא בריאה כו' וכתב ע"ז בד"מ בד"א בד"א בועא ה' על הסמפון שאצל הגרגרת מרפה עכ"ל ולענ"ד דהתם מיירי שהבועא בריאה בתוכא עליונה והייטו שכתב על הסמפון שאצל הגרגרת משום שהם הסמפון בתוכא עליונה אצל הגרגרת כמש"ל בק"ה דאין בועא בתוכא עליונה בשם הר"ן ומהרש"ל שהסמפון לשם מגולה כו' ע"ם וגם ס"ם מ"ו כתב בד"ט בשם או"ה בלל נ"ח מעשה או קונקבן שהגרגולה לפעמים יש בהם בועה כבר רק אלא ניקב הקונקבן או הדקים אבל אם הבועה כ"כ הרבה עד שנסתמו המעיים מרפה ויש לנסות ע"י קש או נוצה וגם עתה אבל לבדוק זה מאחר שלא ניכר בו נקב מידי דהוי אבל בועא בריאה אע"ב דאינו מצוי כ"כ כמו בועות בריאה עכ"ל נראה כוונתו מ"ש וגם עתה כו' דקאי אמ"ש דבבועות כבר רק אלא ניקב כו' ע"ז כתב שגם בזה"ז אנו בקיאין בבדיקה כזו מאחר שלא ניכר בו נקב ממילא אין לנו לחוש לנקב כמו שאין חוששין בבועא שבריאה אע"ג דאינו מצוי כ"כ כו' ר"ל אע"פ שיש לחלק דהוקא בריאה שמצוי שיהי בה בועות אין חוששין בבועא שם שפיר חיישינן לנקב משא"כ בדקין באינו מצוי שם שפיר חיישינן לנקב מ"מ די בזה שלגרך בדיקה לכתחילה אבל אין להחמיר משום זה אלא לסמוך על בדיקה אלו ובמה יש כאן נקב מחמת הרישותא דבועא אלא שאין בקיאין וגיהוס שמא אע"פ

שאין נקב נראה לעין שמא יש קרוס מחמת מכ' לזה נתן טעם כיון שאין ניכר כאן נקב אין חוששין מ"ד לבועא דריאה ואע"פ שכאן אינו מצוי כ"כ מ"מ מהרמי לפעמים גם בזה בועא אלא מחמת נקב כיון שאין ניכר כאן נקב אבל לא קאי על בדיקה דקים לו טעה לראות אם נסתמו דע"ז א"ל מעם כלל דפשיטא דספיר בקיאין בזה וע"ע על הס"ז סי' מ"ו ס"ק ז' שכתב וים לבדוק ע"י קש כו' כ"כ ד"מ בשם לג"ה דגם עתה יש לסמוך ע"ז מאחר שאין כאן נקב עכ"ל ונפלאתי דמה מעם יש בה על בדיקה קים לראות אם נסתמו המעיים מחמת בועות הרבה וכן בה"ם כתב ג"כ בס"ק מ"ו דהכא יש להגיך בדיקה לכתחילה דשאני ריאה דשכיחי בועא כמ"ש או"ה התם כו' ועל גוף הדין שגיך בדיקה הביא בהגהות לו"ה וכתב דאפשר דמיירי בענין דקאי התם שהיו בועות הרבה כו' ומפי הו"ל לאתויי שמוכא מדברי לו"ה גופי' שגיך בדיקה ומשם מוכח דאפי' בועא יחידית הבדיקה מעכבת אפי' בדיעבד וכמ"ש לקמן ומזה נראה שפי' מפרש דברי או"ה בת"ה הם"ז ולענ"ד מבואר לגמרין כוונת או"ה ס"ם ואשבר דר"ל דמהגהו' או"ה מבואר שגיך לחתוך הבועות לראות אם יש שם ליחות הוי לקוחה והייטו לראות שהשבר רע החתיו ודברי או"ה גופי' לא מוכח רק שגיך בדיקה אחר נקב וכמ"ש לקמן ומ"מ נ"ע על אא"ז מה שהוגיך לחלק בין סך הבכא שים לשגיך בדיקה אפי' בא' וכן בועא דריאה שא"ל בדיקה דשאני הכא שגיך בדיקה לראות אם היתה המכה של הבועא אוכלת כל הבשר של הדקין והגיע עד החלל ולכן לא ך לבדוק בהבשר מעבר השני הוא שלא ויפה מבא"כ כאן כיון דעיקר בקרוס תליא מלתא ובאכילה הבשר לא אכפת לן מידי דעיקר המופות הלוי בקרוס וכדי עיניו הרואה שהבועות לא אכלה אפי' כל הבשר שהיא מיכרת מעל"ע והקרוס שלה וא"ל דמ"מ הי' לו לחוש לקרוס שעל הבועא שמא ניקב וכו' לו לבודקו בפיהם עכ"פ ז"א שסרי עין הרואה שאין כאן נקב רק דיחוס שמא הי' קרוס מחמת מכה לזה ל"ח כמ"ש בשם אא"ז בדוכתי שובא דבריהם אם איתא שהי' כאן נקב והעלה קרוס סרכא הוי מסתמה וא"כ לא הוי בכיח בדקין כמו בריאה הוא מלי לפלוגי ביניהו כמ"ש ולפשר דגרך לחילוק זה לאמר דקי"ל דלא סמפון שתחת הבועא א"ל בדיקה דלא כהרמב"ם והוכיח כן מהס"ם דחזינן דלא קאמרי ולא מידי אלמא דאין חוששין שהתקלקל מחמת הבועא ולכן הולכך לחלק דהתם מצוי הוא לבמצא בריאה בועות ומ"מ אפשר לחלק דסמפון שאינו דקיים הם הסמפונות אצל רקבון וא"ח ליה ואיך שיהיה עכ"פ הדין עם אא"ז שאין כאן מריאה לחלק גבי שאר אברים שנקב פוסל בהם דחיישינן שמא נתקלקל כל הבשר כולו עד החלל מחמת רקבון הבועא ואע"פ שלדעת אא"ז אין בבועא מבוא רקבון רק היא שלמה בין עור לבשר ודוחקת הבשר לתחתיה ולגדלן מ"מ ודאי לפעמים בא רקבון בבשר מחמת המכה של הבועא וא"ל דגם אם אין שם בועו' בולטות רק מורכא ג"כ יש להסריף בדיקה לכתחילה דשם"ם הא קמן שהתקלקל בשר הדקין ויש לחוש שמא שתקלקל כולו אבל בעיני אפשר דלא חיישינן כמו דלא הוי רישותא בריאה ואפשר דבשאר אברים שאינו מצוי שפיר חיישינן ואפשר דגרע מבועא ועיין בשר"ת כי' מ"א אבן שמעלה ממון בבשר הבבד כשרה לפי שאם מתהוה ממותר המאכל וכ"ה לגמרה ישקב בולה בלולה כלל ל"ב דין י"ב הביאו וכתב וז"ל ובהרגנולים מידיאין מצוי לתות כמו אגנים קטנים ולבנים תוך הבבד ומרה ומשמתי שבא ע"י שמתרגזין מאוד ושקן להסביר עכ"ל מעמע דבלה"ה לא הי' מקום להסביר ואפשר דר"ל דלא תיתא מעלמא אחי ונקב אחד מהבריות הפגימים לזה קאמר שאם מגופה וה"ה בשאר אברים בפיגרי שמעלמה שאבר אין בו חשש ואפי' בדיקה א"ל כמו פיגרי שבריאה ולענין דיעבד כתב בה"ם לשקל לף בבועא אבל בדאיכא הרבה אפי' אינו שמוסה ממם כיון דנתקלקל כ"כ וכן כיוצא בה הביאים אחלוקי בש"ם שהם הו"ל דיעוטא הלאור בלא בדיקה כמו בדיקה קים דחמעע שטוע דמעכב לף בדיעבד עכ"ל וכן נלענ"ד מוכח

מדברי מו"ה לפי מס"ל בפירוש דבריו שהולך ליתן טעם דסומכין על בדיקתינו מאחר שאין ניכר שם נקב אומה הלא בדק כלל אסור בדיעבד דאם איתא דסבדיקה איתה רק תומרת אלא ודאי מעיקרא דפי' בדיעבד ולכך הולך ליתן טעם ז' למה אנו סומכין על בדיקה שלנו וזה פשוט ולפי"ז לפי' בטועה א' הבדיקה מעכבת לפי' בדיעבד ואפשר דדוקא לענין אם לא בדק כלל לגלות אולי יש שם נקב עד שלא זה אף בדיעבד אסור אבל אם בדק שאין שם נקב רק אלא פתח הבועה לגלות אולי הבשר רע שם בדיקה זו לא סי' לגיך רק להתחילה כיון דלדעת הא"ח אין בועה וסרכה אלא בריאה והייט לפי' בועה סמוכות ומכ"ש בבועה יחידית שאין חוטמין רק להתחלה אבל אם יש בועות הרבה מהמיר אף בדיעבד כיון שנתקלקל כ"כ והייט אף אם הבשר בדק אחר נקב מ"מ כל שלא פתח הבועה לגלות אם יש שם ליחות ואולי נלקח הבשר ועשה רע דהוי כמתמסתם טרפה כיון דאיתרעי כ"כ שיש הרבה בועות אלא דלפי"ז לא הו"ל לסתום אלא לפרש דלבדוק אחר נקב אף בבועה יחידית מעכב ומדבריו נראה דהבדיקה אחה היא כין לענין נקב כין לענין אם יש ליחות דבבועה יחידית אין בדיקה כלל מבא"כ בבועה הרבה ונראה דס"ל דסמכינן בדיעבד מדברי מ"ה דמשמע מדבריו שא"ל בדיקה כלל מבא"כ בבועה הרבה דלא מייני הא"ח מינה ס"ל לומר אף בדיעבד ועיין בה"ש ס"ס מ"ו שכתב שעתה לפעמים שביה בועה לבעת הרבה בדקין בל בר לוזחה וקלה לפי' בלוזחה ומנהגו לסוף ולגלות בפנים נגד לומן בועות אם אין שם שיעו מראה כלל כבר ואם יש שם שיעו קצת יש לחוש לבשר שהרופא גורדו ומרפה וכן אם יש בועות הרבה שיש לחוש שבא נסתמו המעיים יש לברוק ע"י קש או נוצה לידע שלא נסתמו ואם לא בדק טרפה:

התרנגולת היושבת על ביצים להוציא אפרוחים שהלושה מאוד אע"פ שאין שם רק בועא א' יש להחמיר ולהטריף אם לא בדק וכבר אוזזות מצוי מאוד שימצאו בועות לבנות הרבה בדקין וקצת פיעמים מצוי אפי' באוזזו' ויש לנהוג להפך ולראות בפנים נגד אותן בועות אם אין שם שנוי מראה כלל בשר ואם יש שם שנוי קצת יש לחוש לבשר שהרופא גורדו ומרפה וכן אם יש בועות הרבה שיש לחוש שבא נסתמו המעיים יש לברוק ע"י קש או נוצה לידע שלא נסתמו ואם לא בדק טרפה:

עם הא"ז בזה וסם הטעהקמי כ"י הגאון בעל נ"כ בגליון הי"ד שלו דאיתו נופי' הבר' לגיזוזי' מס"ם בהסוכה הנ"ל ומזר והודה לדברי הא"ז והבית ראיה לדברי מלשון הרמב"ם ע"ם וכו"ל ד' שים בועה אפי' לפי דבריו בהסוכה שם מודה בזה כמבואר שם בהסוכה וכ"כ במבצעות זהב ס"ם מ"ו:

נשלם סי' ל"ז ובזכות הזה נזכה לראות בנחמת ציון עין בעין

פרי תבואה סימן לח

א שצבעו בומה · בס"ם אחריון דמי למוריק' מרפה ופירש"י מוריקה כרכו' וכן ראיתי בתרגום שיר השירים על פסוק נגד וכרכום רסן ומוריקא ולפי"ז הייט זאפרין שהרי הרמב"ן בפירוש התורה פ' כי תשא כתב בפסוק זה האמור בשיר השירים הן הן סממני הקטורת והרמב"ם בהל' כלי המקדש והכמ"ג ביאורו שכרכום אשר הוא אחד מסממני הקטורת הוא זאפרין אמנם הרמב"ם בפירוש המשנה כתן כתב אלהך דמי למוריקא וז"ל וזיכוך' בעין כרכום תריע הקרקע עפאר ובתבונו פרק מה"ם כתב שהריע הוא הצבע שלובעים בו הבגדים והוא דומה לשערות אדומות מעט וטובות לירוקה וכתב אח"ז בס"ם משום דכרכום הקרע זאפרין אינו מראה בעל רק אדום הרבה ועל הרוב אין בו ירקות כלל גם הדברי' הנלבעים ממנו לפי עניו מקבל הצבע ולפיך נקט הרמב"ם הייט כרכום תריע וגם רש"י בפירוש כרכום בוזגתו על אותו מין כרכום שומה לירוקה כו' ע"ם ומזודלי שבדבריו כן הוא דגם לרש"י טעה לירוק בעין דלהדי' כתב רש"י שכל אלו מין קרוג הם ולפי"ז צ"ע בהרי

א ריאה שנשתנה מראיתה ממראה שהיא רגילי' להיות יש הפרש בענין המראות שיש מראות שאם נתהפך לאותו מראה היא טרפה אפי' לא נתהפך' בולי' לאותו מרא' רק בל שהו' מקרומי הריא' ויש מראות שאפי' נשתנה כולה לאותו מראה או בבמי מקומות בשר' כמו שיתבאר:

ב אלו הן מראות הפסולות מראה ירוק בכרכום שהוא נעל בל"א ובלשון התלמוד מוריקא וכמראה הבשר ומראה שחור כדיו ומראה לבן כלובן ביצה זה כלל ענין המראות ופרטי הדברים יתבארו לפנינו ומז"ה בשמלה חדשה נתן סימן אל תאכלו ממנו מבשל מוריק' בשר שחור לבן ואני נותן סי' אסרון תעש' לבבש לבן בכרכום בשר שחור:

ג מראה ירוק נעל ביצד אם נמצא כל שהוא כן הריאה בסין כרכום יערי(א)שצבעו נוטה לירוק נעל(ב)או כמין צבע הבגדים הנצבעים ממנו (ג) או בחלמון ביצה בין קודם הבישול או אחר הבישול (ד) או בשעוה

בהגהות אבני וז"ל וכן נראה דלא אמר למושעי רק מוריק' כו' דמרפה דכל מראות הללו בס ירקו' עליהם בגוף פוס וכבעוה וכזהב וכענין הורקא הפנים עכ"ל ואני אומין ומדין לפני רבותינו ל"ע בדבר זה דהנה בהוספתא דנעים איתא איזה ירוק שבירוקין ר"א אומר כבעוה וכהומל סומכוה אומר בגוף פוס וכהון בל דקל וכן הוצא לשון זה בפירוש הר"ם והרא"ם פי"ב דנעים ואיך לבבין כיון דהתם לירוק שבירוקין קאי איך שייך פלוגתא בזה הלא לאמרא עין בפשוט איזה מהם ירוק יותר לפי ראות עיניו ואיך יתכן איתלוקו בדבר בל"ן לענין לראות עיני ומחזי בי מייהו עמוק בפי במראה נעל ודוחק לומר דהנוייהו מודים דהד מנייהו עמוק בפי אלא דמר ס"ל דדוקא בבעוה שהוא עמוק ביותר מיקרי ירקרק ומר ס"ל דלף בגוף פוס אע"פ שאינו עמוק כ"כ מיקרי ג"כ ירוק שבירוקים או לשיף דגוף פוס עמוק יותר וס"ל לסומכוה דדוקא בגוף פוס הוי ירוק שבירוקים ובבעוה לא ועיין בבעוה דף ו' לענין מראות נעים זה למעלה מזה אבל זה דומה ועוד שהרי סומכוה קאמר בהון בל דקל ולכאורה מבמע דהוצין והריות הד עינא הוא והב"ר כתב דהריות הוא מראה ווירדי גרין וכ"כ בכ"מ וכמ"ש לקמן ולדחוק ולומר דהריות מיקרי דוקא אחר שנתקבו בס"ם ל"ו ועיין בסוכה ד' ל"ב ולא מראה ווירדי והוצין מיקרי בל זמן שלא נתקבו ולא אפשר שהם ירוקים הרבה כמראה נעל והייט לוכבי דקל אבל זה אין נראה בלל שקודם שנתקבו יהיו עתוקים כמראה נעל ואחר קביים יתפשבו למראה ווירדי ומדברה נראה דבתחל' גדולים הוא שפי מראה גרין בדרך נידול הפירות וכן יזוע לבל שלובנים הרבים הם ירוקים במראה גרין ביותר ועוד דאפילו אח"ל שעתים למראה נעל מ"מ אין לחלות בהם ולומר שזהו ירוק שבירוקים וכדי ליתב שלא יתלוקו בדבר הנראה לעינים היה אפשר לומר לפי מ"ם לקמן ובק"ם מדברי הרמב"ן והרשב"א בהם נבי מראה אחור דים כ' עיני מראה חד מנייהו מראיתו מבהיק ומצהיב וחד מנייהו מראיתו טהה וזה כתבתי שם ליתב שלא יתלוק הירושלמי עם תלמוד שלנו בדבר הראה וכתבתי דבאמת הנוייהו מודים דחד מנייהו אחור בהבלי' שפי מאידך אלא שזה טהה יותר וס"ל דאזלינן בהר גוף המראה ואידך ס"ל כיון שזה טהה הלי עמוק שפי מיקרי ולפי"ז גם כאן י"ל דבהבי פליגי ר"א והומכוה די"ל דחד מנייהו יתוק שפי אלא שהאחד מראיתו מבהיק ומצהיב ובשני טהה ומר ס"ל דבהר מראה אזלינן ומר ס"ל לשיף אבל צ"ע אם אייך סברת זו בכל המראות שאפשר דדוקא במראה של אחור אמרו אן הכיון שהיא טהה יותר מיקרי שפי אחור אבל בשאר המראות ל"ם זה אמנם שם נתבתי בשם הרמבן בפירוש דברי הירושלמי טולהן אפילו מעתאתן מטורין דהייטו בוסל ומעתאתן מהורין ע"ש

ואיתא שם נ"כ כן א"כ מבמע שכך הי' בגרסתו וגם נלענ"ד ממה דאמרינן בגוון ביעתא שאפשר בס"ל כפוהו באמרו בשבת דף ק"מ ושתיין ביה בתמנה הני יעקב קרחה לפי שתין עשרן אותה אלא לגוון ופירש"י למראה שהחלמון יפה לגוון ולא החלבון כו' והכא דקאמר בגוון ביעתא בגוון בשתין מחלמון ביה ובעיבוד ערב גוון בתב ס"א לגוון ההבשל שיהא לבן כו' וזה יתכן להיך דמפרשי בגוון ביעתא הייטו בלובן ביה ולפי שאנו מסכיפין בל הטמה למראה נעל וא"כ אין ל"מ לדינא לבן קלרמי ; (ד) או בשעוה · החום בחולין בתבו דמיני ירוק לקרי בדאמר במסבת נגעים ירקרק בכגף פוו' ואיכא מ"ד בשעוה בו' והתוספות בסוכה ד' ל"א ע"ב בתבו נ"כ דבפרק א"מ משמע דירוק דומה לחלמון בו' וכן משמע בהוספתא דנגעים שדומה לשעוה דהיא ירוק שבירוקי' ר"א אומר בשעוה וכתומל בותבו' אומר בכגף פוו וכהון של דקל (בהוספתא איתא בהדין והוא מ"ם וס"ל בהון) וכן משמע בפ"ב דנזה בו' עכ"ל ולפיך בתבו הפוסקים דבשעוה ובכגף פוו הייט ירוק נעל דמרפה וכ"כ

ב ריאה הן נ"כ בגרסתו אבני וז"ל וכן נראה דלא אמר למושעי רק מוריק' בו' דמרפה דכל מראות הללו בס ירקו' עליהם בגוף פוו ובבעוה ובזהב וכענין הורקא הפנים עכ"ל ואני אומין ומדין לפני רבותינו ל"ע בדבר זה דהנה בהוספתא דנגעים איתא איזה ירוק שבירוקין ר"א אומר בשעוה וכתומל בותבו אומר בגוף פוו וכהון בל דקל וכן הוצא לשון זה בפירוש הר"ם והרא"ם פי"ב דנגעים ואיך לבבין כיון דהתם לירוק שבירוקין קאי איך שייך פלוגתא בזה הלא לאמרא עין בפשוט איזה מהם ירוק יותר לפי ראות עיניו ואיך יתכן איתלוקו בדבר בל"ן לענין לראות עיני ומחזי בי מייהו עמוק בפי במראה נעל ודוחק לומר דהנוייהו מודים דחד מנייהו עמוק בפי אלא דמר ס"ל דדוקא בבעוה שהוא עמוק ביותר מיקרי ירקרק ומר ס"ל דלף בגוף פוו אע"פ שאינו עמוק כ"כ מיקרי ג"כ ירוק שבירוקים או לשיף דגוף פוו עמוק יותר וס"ל לסומכוה דדוקא בגוף פוו הוי ירוק שבירוקים ובבעוה לא ועיין בבעוה דף ו' לענין מראות נעים זה למעלה מזה אבל זה דומה ועוד שהרי סומכוה קאמר בהון בל דקל ולכאורה משמע דהוצין והריות חד עינא הוא והב"ר כתב דהריות הוא מראה ווירדי גרין וכ"כ בכ"מ וכמ"ש לקמן ולדחוק ולומר דהריות מיקרי דוקא אחר שנתקבו בס"ם ל"ו ועיין בסוכה ד' ל"ב ולא מראה ווירדי והוצין מיקרי בל זמן שלא נתקבו ולא אפשר שהם ירוקים הרבה כמראה נעל והייט לוכבי דקל אבל זה אין נראה בלל שקודם שנתקבו יהיו עתוקים כמראה נעל ואחר קביים יתפשבו למראה ווירדי ומדברה נראה דבתחל' גדולים הוא שפי מראה גרין בדרך נידול הפירות וכן יזוע לבל שלובנים הרבים הם ירוקים במראה גרין ביותר ועוד דאפילו אח"ל שעתים למראה נעל מ"מ אין לחלות בהם ולומר שזהו ירוק שבירוקים וכדי ליתב שלא יתלוקו בדבר הנראה לעינים היה אפשר לומר לפי מ"ם לקמן ובק"ם מדברי הרמב"ן והרשב"א בהם נבי מראה אחור דים כ' עיני מראה חד מנייהו מראיתו מבהיק ומצהיב וחד מנייהו מראיתו טהה וזה כתבתי שם ליתב שלא יתלוק הירושלמי עם תלמוד שלנו בדבר הראה וכתבתי דבאמת הנוייהו מודים דחד מנייהו אחור בהבלי' שפי מאידך אלא שזה טהה יותר וס"ל דאזלינן בהר גוף המראה ואידך ס"ל כיון שזה טהה עמוק שפי מיקרי ולפי"ז גם כאן י"ל דבהבי פליגי ר"א והומכוה די"ל דחד מנייהו יתוק שפי אלא שהאחד מראיתו מבהיק ומצהיב ובשני טהה ומר ס"ל דבהר מראה אזלינן ומר ס"ל לשיף אבל צ"ע אם אייך סברת זו בכל המראות שאפשר דדוקא במראה של אחור אמרו אן הכיון שהיא טהה יותר מיקרי שפי אחור אבל בשאר המראות ל"ם זה אמנם שם נתבתי בשם הרמבן בפירוש דברי הירושלמי טולהן אפילו מעתאתן מטורין דהייטו בוסל ומעתאתן מהורין ע"ש

א ריאה בענין המראות שיש מראות שאם נתהפך לאותו מראה היא טרפה אפי' לא נתהפך' בולי' לאותו מרא' רק בל שהו' מקרומי הריא' ויש מראות שאפי' נשתנה כולה לאותו מראה או בבמי מקומות בשר' כמו שיתבאר:

ב אלו הן מראות הפסולות מראה ירוק בכרכום שהוא נעל בל"א ובלשון התלמוד מוריקא וכמראה הבשר ומראה שחור כדיו ומראה לבן כלובן ביצה זה כלל ענין המראות ופרטי הדברים יתבארו לפנינו ומז"ה בשמלה חדשה נתן סימן אל תאכלו ממנו מבשל מוריק' בשר שחור לבן ואני נותן סי' אסרון תעש' לבבש לבן בכרכום בשר שחור:

ג מראה ירוק נעל ביצד אם נמצא כל שהוא כן הריאה בסין כרכום יערי(א)שצבעו נוטה לירוק נעל(ב)או כמין צבע הבגדים הנצבעים ממנו (ג) או בחלמון ביצה בין קודם הבישול או אחר הבישול (ד) או בשעוה

בהגהות אבני וז"ל וכן נראה דלא אמר למושעי רק מוריק' כו' דמרפה דכל מראות הללו בס ירקו' עליהם בגוף פוו ובבעוה ובזהב וכענין הורקא הפנים עכ"ל ואני אומין ומדין לפני רבותינו ל"ע בדבר זה דהנה בהוספתא דנגעים איתא איזה ירוק שבירוקין ר"א אומר בשעוה וכתומל בותבו אומר בגוף פוו וכהון בל דקל וכן הוצא לשון זה בפירוש הר"ם והרא"ם פי"ב דנגעים ואיך לבבין כיון דהתם לירוק שבירוקין קאי איך שייך פלוגתא בזה הלא לאמרא עין בפשוט איזה מהם ירוק יותר לפי ראות עיניו ואיך יתכן איתלוקו בדבר בל"ן לענין לראות עיני ומחזי בי מייהו עמוק בפי במראה נעל ודוחק לומר דהנוייהו מודים דחד מנייהו עמוק בפי אלא דמר ס"ל דדוקא בבעוה שהוא עמוק ביותר מיקרי ירקרק ומר ס"ל דלף בגוף פוו אע"פ שאינו עמוק כ"כ מיקרי ג"כ ירוק שבירוקים או לשיף דגוף פוו עמוק יותר וס"ל לסומכוה דדוקא בגוף פוו הוי ירוק שבירוקים ובבעוה לא ועיין בבעוה דף ו' לענין מראות נעים זה למעלה מזה אבל זה דומה ועוד שהרי סומכוה קאמר בהון בל דקל ולכאורה משמע דהוצין והריות חד עינא הוא והב"ר כתב דהריות הוא מראה ווירדי גרין וכ"כ בכ"מ וכמ"ש לקמן ולדחוק ולומר דהריות מיקרי דוקא אחר שנתקבו בס"ם ל"ו ועיין בסוכה ד' ל"ב ולא מראה ווירדי והוצין מיקרי בל זמן שלא נתקבו ולא אפשר שהם ירוקים הרבה כמראה נעל והייט לוכבי דקל אבל זה אין נראה בלל שקודם שנתקבו יהיו עתוקים כמראה נעל ואחר קביים יתפשבו למראה ווירדי ומדברה נראה דבתחל' גדולים הוא שפי מראה גרין בדרך נידול הפירות וכן יזוע לבל שלובנים הרבים הם ירוקים במראה גרין ביותר ועוד דאפילו אח"ל שעתים למראה נעל מ"מ אין לחלות בהם ולומר שזהו ירוק שבירוקים וכדי ליתב שלא יתלוקו בדבר הנראה לעינים היה אפשר לומר לפי מ"ם לקמן ובק"ם מדברי הרמב"ן והרשב"א בהם נבי מראה אחור דים כ' עיני מראה חד מנייהו מראיתו מבהיק ומצהיב וחד מנייהו מראיתו טהה וזה כתבתי שם ליתב שלא יתלוק הירושלמי עם תלמוד שלנו בדבר הראה וכתבתי דבאמת הנוייהו מודים דחד מנייהו אחור בהבלי' שפי מאידך אלא שזה טהה יותר וס"ל דאזלינן בהר גוף המראה ואידך ס"ל כיון שזה טהה עמוק שפי מיקרי ולפי"ז גם כאן י"ל דבהבי פליגי ר"א והומכוה די"ל דחד מנייהו יתוק שפי אלא שהאחד מראיתו מבהיק ומצהיב ובשני טהה ומר ס"ל דבהר מראה אזלינן ומר ס"ל לשיף אבל צ"ע אם אייך סברת זו בכל המראות שאפשר דדוקא במראה של אחור אמרו אן הכיון שהיא טהה יותר מיקרי שפי אחור אבל בשאר המראות ל"ם זה אמנם שם נתבתי בשם הרמבן בפירוש דברי הירושלמי טולהן אפילו מעתאתן מטורין דהייטו בוסל ומעתאתן מהורין ע"ש

ע"ם ה"כ גם בסאר המלאום ים לחלק בכך אף אפשר דחוקא גבי דם מה שהוא
תלוי בחלמוחים ים לחלק בין היכא דהוא מלוחה או לא ועוד דמ"מ קשה
מה שאמר סומכוס בהון של דקל הייט ירוק כמש"ל ולולי דבריהם הקדושים
ז"ל היה נלענ"ד שזהו פלוגתא ר"א וסומכוס דר"א ס"ל דירוק . שאמרה תורה הייט
ירוק נעל וקאמר כשעה וסומכוס ס"ל
מראה נעל בתכלית הירוק והירוק
שבהורה הוא מראה גרין והירוק
שבירוקים במראה גרין הוא ככנף טווס
שים בו מראה ירוק גרין בתכלית וכהון
של דקל שהוא ג"כ ירוק ווילדי וכל
זמן שלא נתקשו שלובין המה גרין מאוד
ובשבת דף ק"ב וגפן בהוציא ירקא
וכן איתא בתוספות דף ס"א ופירש"י הוציא ירוק ככף אמר ומשמע
דירקא דקאמר התם הייט ירוק גרין והגם בתוס' דחולין ים לדחוק בדבריהם
ולפרש מ"ם כדאמר בנעים שדומה לכף טווס ואיכא מ"ד כשעוה אין זה רק
ראיה דמראה קרוב כשעוה מקרי ירוק (וכן מורים הרבב"ח בתה"ש בית
הנשים שער ז' ותש"פ שבחדושו לגדה כתב בהתוס' שם לתוכיח מסוכה דקאמר
והירוק ככרתי מכלל דסתם ירוק הייט נעל מ"מ מדחזינן שבתה"ש בשמיע זה
ולא כתב רק לתוכיח שים ב' מיני ירקות אלמא דחזר בו) אך מדברי התוס'
בסוכה מבואר דס"ל דגם לשומכוס הוא ירוק נעל דאל"כ הוא ראיה לשהור
פרוסם שבתבו דסתם ירוק הייט נעל וכן בפסקי התוס' דחולין כתבו אחרונ
כעין ירק ועשבי' פשוט ולא הירוקה דשעוה ומוטם אלמא דמפרש ירוק דטווס
הייט נעל וכן התוס' בגדה דף י"ט כתבו לתוכיח דסתם ירוק הוא נעל וא"כ
מ"ם בחולין ראיה מתוספתא דאיכא מ"ד כטווס הייט ומי נעל וגם בתמרי
שם בגדה כתב כדברי התוס' שם וא"כ אין לזוח מפירושם אך בק"ה שבאתי
ראיה מדברי הירושלמי בסוכה שלענ"ד מבואר שם פירוש התוספתא כמ"ם
ע"ם ולדינא אין נ"מ בזה: (ה) או כמראה אתרונ . הש"ך כתב בבסימן קפ"ח
נתבאר דנעל כאתרונ דינו כשעוה כו' ועיין מ"ם בביאור לש"ך בזה ועיין בתוס'
דסוכה והרשב"א בחידושי גדה והרמ"ם שם שהביא דברי התדרש בנתמיה רבה
וירק אם תניהו מעמד שהוריקן בחסד וכן הוא אומר ואבותי' ביקבק חיין
כו' והכה הך דרשא איתא גם ג"כ בגדרים אלא דשם ליתא הך וכן הוא אומר
כו' ובפירש"י בתהלים ס"ח ביקבק חרון פחר דומם כן לברח אחרון הוא זחב
כו' ויקבק אחרון הוא הזחב אשר יובא מארן התוילה ומארן כוש זחב טוב מאוד
אלא הוא ירוק ולא הוא אדום ולכך נכפל יקבק אדמדם עכ"ל והגה זה כמ"ם
בק"ה בשם הראב"ע פרשה חזרינ שהכפל מורה החסרון אבל אני אמת שזה הוא
לשיפך ממה דאיתא בנעים וכה"כ וכתש"ל בש"ק שלפני זה ובק"ה ע"ש ועיין
בתוס' דסוכה שבתבו שמנתה פירש זחב הבא מן התוילה ודומם פירש חרון
זה אבן טובה ורש"י בתהלים כתב בשם דומם זחב הבא מתוילה וע"ש ובספר
תמים דעים להראב"ד סימן י"א כתב דומם ז"ל ורש מפרשים כעין בשום הוא דומם
לירוקה אבל מוריקה הוא לשוב וביעת' הוא לבן הרב' וסימנך שער לשוב
ולמ' לבן שני לה בקרום ביצה עכ"ל ואפשר מ"ם וסימנך שער רמז לבשותא
שהוא כמו שערו קטנים וכמ"ם לקמן ס"ק ז' ולשוב סימן למוריקה וע"ע דבמ"כ
אימה לשוב ולא ירוק ולא אדום ולא שחור לתה הוא דומה לתבנית הזחב
והרי תבנית הזחב מבואר בתוס' שבנאתי וכשוסקים שהוא מראה נעל ומדברי
משמע דלשוב הוא צבע אחר גם לבאורה משמע מבריימא זו דסתם ירוק הייט
נעל שהרי התחיל לא ירוק כו' ומסיים בתבנית הזחב אלמא דמעיקרא אחר
למשוטי ירוק אחר לא נעל רק שתבנית הזחב הייט ירוק שבירוקין ואפשר דס"ל
דגרין נמי הוא בכלל סתם ירוק כדמשמע בתוספות כאן רק ירוק ככרתי הייט
בלא"ם הייט בכלל סתם ירוק או י"ל דאתי כסומכוס לפי מ"ם בפירוש התוספתא
לעיל אך הרמב"ם בפירוש המשניות פרק יוד דנעשים כתב שהוא מראה משוכרן
אדמימות וירקות אמרו לתה הוא דומה לתבנית הזחב עכ"ל בקרבן אהרן
מבואר דס"ל דמראה זחב הייט נעל אבל מ"מ מעורב בו אדמימות יג"כ וכן
הזחב הייט שהוא טוה לנעל אבל מ"מ מעורב בו אדמימות יג"כ וכן
בערוך כתב שזה קרוב לגוון הזחב משמע שהייט רק קרוב לו לבד וכן משמע
בחולין דף כ"ב מאימתי תורים כבדים משיחשיבו מאימתי בני יונה פסולים
משיגדלו אלמא דשוב הייט תבנית הזחב ממש ע"ש : (ו) או כעין הורק' פרש :
הגם בפוסקים תבנו מראות נעל ככף טווס וכשעוה וכזחב וכעין הורק' פרש
של אדם החולה וא"ע על מה דתבנו הורק' פרש דמראה ודאי דלאו כי הוכלא
תבנו ואזלי כל הני רק לפי שהתוס' הביאו ראיה מעגלים דחד אמר כשעוה
וחד אמר ככף טווס וגם הביאו ראיה מדברי שהוריקן בחסד ומזה הבריחו דירוק
הייט נעל ולכך תבביאו לחבר אבל הורקת פני החולה מאן דכר שמיה דאתו
ליכא מידי לאיתלי ולדמות לו מראה נעל עד שפשבו ומצאו הורקת פרש ומראה
ברור שהוא הפוסקים בזה לא"מ התוס' בהוכה וז"ל ופלוגתא דאמוראי הוא
ורק אם תניהו ר"ל אמר שהוריקן בתבנים מוטות כו' רבי לוי אמר בפרשת
שופרים הוריקן כתה ד"א מי שאים הוא ורק אבל כלומר מעבירו' שבירו
ומחבייהו בתה שהוקקו לחזור ואמרינ בגדרים כו' ע"ש ומזה לומר דכעין
הורקת פרש הייט נתי מראה נעל וכסדר שהם כתובים בתוס' דסוכה כך
סדרם בהגהת אחרי בחולין לקח טווס וכשעוה וכעין הורקת פרש עכ"ל והייט
הורקת פרש הלאור שם נבי אבהם והשתחוים הוהשיפו כעין הורקת פרש של
חולה גראה בשביאו דעת הגהת אחרי לדבר אחר ולענ"ד בדור כמ"ם ואפשר
דס"ל דהך הורקת פרש עם הירק' פני החולה חד מלתא הוא אך לענ"ד ז"א
הגמ"ם לקחן והגה מ"ם התוס' ואמרינ בגדרים כו' חד אמר שהוריקן בחוטים
בפרשת שופרים כו' הגם שם בגדרים לא פירשו רש"י והרא"ש והר"ן דקאי
אפרשת שופרים ופירשו הם פירוש אחריני ע"ש גם מ"ם התוס' מבראשית רבה
בפרשת שופרים שהוריקן ונתביאו בתה שהוקקו לחזור ומפרשים לשון הורקת
פרש לא משמע כן בגדרים מתחת דקאתר התם אין ורק אלא זחב כד"א
ואבותי' ס' ד"א ורק מלאד שהוריקן בדברי אחר לשן' מי האים הירקא

מעוזות ורק הלבב ממעשים רעים שעשה ישוב לבימו כיון שאמר לשם כך הריקן
מ' מ' ראשון ראשון ולא אמייר אלא אליעזר כו' הרי מבואר דלהך מ"ד מפרש
ורק לשון הורקה כמו שמן הורק שמך וכמו המריקים מעליהם הזהב בזכרים
ודוכתי טוגא במקרא ומשם הייט דוקא שהריקן מ' מ' ואין זה לשון הורקת
פרש אלא ונמחנות כהוא ראיתי שהגיה
הרבי התוס' שבתבו שהוריקם מעבירות
ע"י שתביאו וז"א כמ"ם ובדי משם מלאתי
שבהב שמ"ם שהתוס' מפרשים לשון
הורקת פרש וזה מוכח מדברי הר"א דלעיל
דחשיב הורקת פרש ובודאי שהוא
סובב והולך על דרך טווס שהתוס'
כמש"ל אבל מדברי המגהומה קשה

בששי' או כבנף טווס שקורין פאווע בלשון אשכנז דהיינו
ירוק נעל שבה (ה) או כמראה אתרונ או בזהב (ו) או כעין הורקת
פנים של חולי ירוקן הנקרא נעל זוכט (ז) או כפרח מן הבשו'
שנותנין לתוך השכר ונקר' בל"א האפין או כעין שערות קטנו'
ודקות הנדילים בבושות כשהן קטנים שבראיהן נעל טרפה :
זה

דמשמע שאין פירוש שהוריקן בפרשת שופרים התוס' רק ל"ל שהייט בלא
וי"ן והייט לשון עירוי ואפילו בוי"ו ג"כ יש לפרש כן כמו דאיתא בפ"ז דמוריק
אוריק כו' וכה"ג מוכח אף במדרש רבה איתא עוד רבי יהודה אומר הן הוריקו
פניהם כנגד אבהם כו' רבי נחמיה אומר אבהם הוריק פנים כנגדן כו' ע"ש
אמנם ל"פ שלענ"ד הך מלתא דהורקת פנים ע"י שתביאו כו' אין עניין איתא
מראה נעל רק הוא לשון הכסה' פנים כעין ירקון בתוספה בפרק"י (בדברים
כ"ה) ירקון ופני התוספה מכסיפין והסכין לירקון ובר"ן פ"ד דתענית
כתב שדברי רש"י סותרים שפירש בש"ם ירקון חולי והבבמוהר כתב ירקון תוספה
שהכסיפה פנים וי"מ ירקון חולי שהוסף פני לדם ממראה ירק הבדם ובעבור ערך
ירק כתב כן אבל דאמרינ סילון שהוזר מביא לידי ירקון חולי שמראהו ירק
ורש"י בברכות דף כ"ה כתב ירקון חולי שמתו גלגלה משמע קלת הייט נעל)
וכן בהגיה דאסתר ירקנקת ע"ש . אמנם בוודאי פשוט דשייך ירוקן גם בתוספה
כדאיתא בערובין דף כ"ע היכא שגת שדשון וירקון כו' וכן בב"מ דף ק"ו כל
הטולה בשדשון ובלו בירקון כו' אך בתענית אפשר דגיתא ליה לרש"י טפי לפרש
דקאי אחולי ירקון מתוס דמסיים בסיפא הגיה מכה מהלכת וס"ל לרש"י דוקא
בשדון שהוא רוח קדים מתפשט אח שתבואה ומתבוקן הזרע שפיר ים לחוס בלא
יוסתק הרוח ממקום למקום לכן מתרינן עליה משא"כ בירקון שבהכסף פני
התבואה במקום זה מה"ת לומר שתכסף והתקבל במקום אחר ומב"ם לפי
המבואר שם בשדשון וירקון אפילו בכל שהוא מתרינן וס"ל לרש"י שזה אינה
מכה המהלכ' ואע"ג דגב"מ משמע דהוי מכה מדינה מ"מ אפשר דאינה מהלכת
ולכך ניחא לרש"י לפרש דמרי מחולי דבז' ודאי מיקרי מהלכת בב"מ
שם וא"ע והרינן למ"ם דהורקת פנים אינו ירוק נעל ממש רק הוא שיטי פנים
ממה שהיא והייט הכסתה פנים ומכ"ם לפי מ"ם התוס' דהורקת הוא ע"י
שתביאו מעבירות שבידם ובב"מ קרינן ליה מלבין פני חבירו ונקאמר שם דאינ
סותקת ואתי חיוורא ע"ם בדף ר"ח ור"ע גבי הכא על ג"ת מיתתו בתה כו'
אלמא דכל המתביים מעבירות שבידו מלבין לבוי ומחווריי אפים ואין זה ענין
לנעל ובבחיי פ' תצה גבי אבני אפוד כתב פעמה ירוקה כבדמו ע"ם שהוריקו
פניהם במעשה זמרי וטוף ג"כ ירוק כבדמו ע"ם יסודה שהוריק פניו במעשה
תמר ע"ם משמע מינה דהורקת פנים הייט כבדמו ואיהו ס"ל שהוא מראה גרין
כידוע שעשך תתבגמינן שמורלקן והוא גרין ולענ"ד דהתוס' בסוכה בתמה לא
הביאו מזה לראיה דירוק' הוא נעל רק ממ"ד שהוריקן בזהב והורקת פנים
נקטו שם אבל גדרה אבל על הג"ת קשה ונראה דלפי שאינו מצוי שיתגה פני
אדם שתתביים למראה נעל ויותר משתגה למראה לובן כמש"ל מש"ם דב"מ
לפיכך הוסיף הש"ך בשם מהרי"ל כעין הורקת האדם החולה שקורין נעל זוכט
והפר"ח כתב דאפשר להקל בזה לפי מ"ם הרמב"ם בפשט"ם דכתב הגלה
ובלה"פ הביאו אלא שלא ציין מאין הוציא זה ובב"ל כתב לחלק דהרמב"ם לא
מיירי בחולי נעל אלא רק בחולי אחר וכן מיבן אח"ז בת"ם ועיין לקמן שבתבתי
שלענ"ד הרמב"ם ילף לה מהא דאמרינ ירוקה כבדה מדר"ג דהייט חולי ירקות
אלא נפל בו דמו ולפמ"ם לעיל בשם הערוך והבבמוהר ניחא עפי שהרמב"ם
מיירי בכה"ג שהוריק פניו כמראה ירק שהדם לפי מה שפירשו הם שזהו חולי
ירקון וא"כ הייט ירוק נגון דבשר ואין להאריך דלא נ"מ לדינא כיון דמפרשינ
כל מראה נעל ועי"ל ס"ק ח' : (ז) או כפרח מן הבשו' . בש"ם אמרינ דדמי
לבשותא מרפס ובפחרון מלא בשותא גאמרו בה פירושים רבים ומקלחה הביא
הפר"ח שהרמב"ם בפשט"ם כתב וז"ל ובבכרתי כעין בשותא והוא עשב הצמח בין
החטים והגה תיבת ובבכרתי ל"ע שהרי כתבו מראה בשר הוא ובמ"ם אח"כ
והכרחן כעין של כרתי . ומדברי הת"ם סימן ר"ב ס"ק ג' מראה הגהם בדבריו
והכרחן כעין של בשותא ובק"ם אבאר בזה וכתב עוד בפר"ח דבערוך פירש שיער
של קשותים קצרים ובשם הגאון פירש שהוא כעין חוטים ירוקים שפרים ורבים
ומסתבכים בקוצים עכ"ל וראיתי בערוך ערך בשום שבתב וז"ל והגאון רב האי
אמר כתו כן נקרא בלשון ישמעאל בשות והוא כמין חוטים ירוקים כגון של
בלקת ופרים ורבים על הקוצים הנקראים בחזמי ועוד פירש בתשת זהב ממך
כחוטים למעלה מהקוצים עכ"ל ובאמת מ"ם הערוך מפרש ביער של קשותים
לענ"ד דבריו תמוהים הערוך מפרש כן על בשות של קישות אלמוד בפ"ב דעוקצים
הייט שער קטן שם לקוצים בשבן קצים אבל אין דעתו לפרש כן הא דמייתי
הש"ם אח"כ מדוכתי מוכח מיבה בשותא אבל מיבה בשותא שבתב"ם פתרנו בש"ם
שם בשם רב האי וכתו דמייתי הש"ם אח"כ מדוכתי מוכח שבתבו' גבל בסיתי
דהייט קוצים ואע"פ שבתב הבל בערך בשות מ"מ אין פתרון המלות בוים ובשותא
הנזכר בש"ם הוא דבר אחר וע"כ כן הדבר לפירוש רבינו האי הא ח"א לפרש
בשות של קישות על חוטים הנמשכים בקוצים וע"כ הגם רב האי מפרש בשות של
קישות הייט שערות הגדלים על הקישות וכן נמצא בערוך בתה פעמים שמביא כ'
ענינים בערך ח' אע"פ שאין פתרון שום ושוד גראה שהם כאן הוא הייט שערות
אחד וכוונת הערוך שבתבר יחד הוא דפתרון מלת בשות אחד הוא הייט שערות
וחוטין קצים אלא דהתם קתני של קישות פירש שערות שבל הקישות והיכא
דקאתר בשותא ב"כ פתרונו שערו' ושע' אלא דמייתי ראיתו הגדלים על הקוצים
וזה בדור ותימה על הפר"ח שבתב בשם הערוך דמפרש בשותא הייט שערות שבל

הקישותים

הקשואים ולא שה לבו למ"ם מכול הערוך כזה ועיין בתשב"ם פ"ם מהל' טומאת מת לאיתא שם הטעם הרמב"ד וז"ל אמר אברהם אמת שכך פירש בערוך בשורש של קטן שיער הדק שעל בשר הקטן דומה לבשר של קישו שבמסכ' שוקלין כו' ול"ג שאותו של קישו הוא אותו שפירא שאומר שהוא כעין דומה בשעלא על הקשואין ואיש אוכל כו' עכ"ל ולדבריו ע"כ אין זה עניין א' עם בשומת דהכא שהוא בכלל ירוק ולא אמור וע"כ בשומת מלאת אחרימי הוא וכמ"ם ולאיתי בבדיקות מהרי"ו איתא בשומת פירם לעשת הופשן כל"א וזה מיתא אלא מצינו בשום מקום שבשומת יסיס פירותו דלעשת וגם כי דלעשת אין מחרגמינן כל"א הופשין כלל והוא מין אחר שקורין כל"א קירבס ולאיתי בבדיקות מהרי"ו אשר בספר מו"ם של מהרש"ל ולאיתא שם תיבת דלעשת וכן בבדיקות מהרי"ו הנדפסים עם החשובות ובבדיקות שהעתקו במהרי"ל לאיתא שם תיבת דלעשת אך בזמן שמואל ראיתי בשם מה"ב שכתב שלמיד טועה כתב במהרי"ו שהוא הלפשין כל"א דהא דלעשת קירבס בלשון יט' אלא בשומת פי' בשות של דלעשת והיינו כעין שעבות קטנים כו' ובאמת ז"א כמ"ם ובמ"ם הפר"ח בשם רבינו ירוחם דבשומת פיירו שומשמין וגם בדברי הפליאי שבפליא פירום חדש מדעתו דבשומת פיירו נמנלך ודבריו המוסים ע"ם בתוך ובבדיקת עולת יתחק כתב דמ"ם בשומת הופשין פיירו שפרח שעל בשומת שהוא נעל ובפיהו בלחם הפנים וגרתה שבתב כן לפי שמרתה בשומת שבתרגומו אינו נעל כ"כ ולכן כתב דקאי אפרח ולעל"ד ז"ל דפרח מתן דבר אחי' וכמ"ם בפר"ח על הש"ך דמפרש קלה כעין פיירו כעין נרקב דנרקב מתן דבר אחי' : ושל דלמה נקט בשות' דוקא הלא הרבה מיני ירקות שפרח שלהם הוא נעל ואף שנוכל לומר שהדא חכמי' כן היא דבפרח הבשות דוקא הוא מרפא מ"מ איני נראה ופשוט דקאי על הבשות הפיירו הופין בעצמם וכמ"ם רב האי שמרתו"ם בתבמת הזהב וכמ"ם בשם הערוך ואותן הופין הדבר לשטיל לתוך הסבר וכמ"ם אח"ז ז"ל וכן מצאתי בספר נכד כ"י אחסיד שכתב כתרגמה בשומת שהיין בסבר עכ"ל . ולדיעה ודאי דכל מרגלה נעל בין בחומים שעל הקישות או דלעת או כתרגמה הופשן או הפרח שלהם מרפא דגם כתרגמה פרח דלעת הוא נעל כיומר לפי מ"ם המ"ב דפייט מה שנקנא כל"א לוגרקים וכבר כתבתי דכל הטעם לנעל מרפא ועיין בש"ק שאחר זה : (ח) ואפילו אם הוא בקי . כבר כתבתי דבמ"ם אמרינן בכשומת כמוריק' בבעשת מרפא ולבאורה כי' אפשר לומר דדוקא כעין אלו שהם עמוקים בתרגמה נעל אבל דיהם מזה אע"פ שהם ירקות עליו כבר אך לבאורה טוכח בש"ם דכל הטעם לנעל מרפא מדפרך אלא ירוקה דבבר' ריכא משבחת לה ולא משני דמיירי בדיהם מתרגמות אלו אבל אעפ"כ ירוק הוא וכבר אלמא דבכל עיון מרגלה נעל ים לשבר' ואע"ג דמאי דמשני בירוק בבבר' לאו דוקא שה"ם ירוק בעבשים וכמ"ם התוס' שם מ"מ אתי למישתי כל ירוק דדמי לבישתה וכ"ג אלא שעדיין י"ל דלכך לא קאמר בבה"ג שהיא דיהם הוי ירוק דבשרה משום דלעיל אמרינן דבשרה מדר"ג א"כ אם איתא דבתרגמה כי אתי הוא דמבשרינן מדר"ג א"כ אף כמוריקא כו' נמי הו"ל לאבשורי אע"ג שהוא חזק בתרגמה אין לחלק בין עמוק לדיהם וכמו דק"ל נבי מרגלה חדוש אע"פ שהוא חדוש הרבה מבשרינן וכיון דיוקא וחדושה מבוייטו יליפינן מדר"ג אית לן לאמר דדמו לחדדי דאף בתרגלה עמוק בבר ומכ"ם דנכון הדבר לפי מה דאיתא בעיטר' בתב"ת אלא ירוקה דבשרה מדר"ג היכא משבחת לה כו' דבפיר ים לפרש קושיות הש"ס כמ"ם ולבך צריך לחדרן בירוקה בבבר' ועוולה מרגלה נעל אלא חזק כ"כ כתו מוריקא כו' בבר אף בלא דר"ג משום דאין זה שיטו מרגלה אם לא שבחנה למרגלה עמוק דוקא וכמו במרגלה שחוד דאמרינן בחתם דוקא הוי שטו מרגלה אבל דיהם מבאן לא ונמ"ם לקמן ס"ג י"ל במרגלה נעל ומכ"ם לדעת התוספות על אא"ז בדין שאר מרגלות אלא מזכרו בש"ם כמ"ם לקמן ומ"ל להתיר א"כ נם כאן י"ל דדוקא מרגלה בגון בשומת כו' שהוזכרו בש"ם וחו א אך הרמב"ם כתב לאסור במרגלה חדוש אם דקל שהוא מפרש בן הא דאמרינן דדמי לאופשה וכתב הכ"מ וכב"י דהוא ירוק גרון אלא שטעם קלת לעבל ולפ"ז בכל הטעם לנעל דומה לחדוש ופסול ועיין בק"ה שהאריכו בדברי הרמב"ם בזה בדברים נכונים ולפי דברי הכ"מ ל"ל דס"ל לחלק בין מרגלה שחוד דבעינן שיהי' שחור כתרת דוקא ובין מרגלה נעל משום דשחור אין מרפאתו רק מצד שהוא מרגלה חדוש ולקח ונשאר לשחור והלכך דוקא בשהוא שחור כתרת אמרינן שהא סימן שלקח משא"כ בשאינו דיהם מבלן וכדאיתא שם דף כ' סד"א סואל ואמר ר"ח כו' קמ"ל ופירש"י שאין דרך דם חדוש שבאיר ע"י לקוחה לשיה דיהם וה"נ לעניין מיפוי דיהה דמה"ם אמינן עלה מש"כ לעניין מרגלה נעל כיון דשיטו מרגלה זו בעצמה הוי לקוחה י"ל דכל שהוא נעון זה נמי בכר הגיע לשבשד הטור ועתיד לנקוב ואע"ג דרב סמא נקט הני תלתא ס"ל דבתרי הוי מרפא ולאי מש"כ בטעם לנעל כעין מריו' אינו מרפא רק מספק ולכן נלע"ד דכל שהוא בקי להבחין שאין מרגלתו כהך רב סמא רק שהוא עשה לנעל ים עוד שפך שפיר ים לבשיר משום ס"ם דבבר בתבתי דמשא דקאמר אלא ירוקה דבשרה כו' אין לאמרי' בתר' לאמרי' הרמב"ם בזה וכרי הרמב"ם נוטה ס"ל שזה שפך וא"כ דמי לנפיחה בחריו' שכתב בש"ע דהוא שפך מה"ע נוטפי' שאין לסתמוך יותר מהרמב"ם ועיין בלח"מ שכתב בפ"ז מהל' מחוסה הלכה כ"א וכ"ב שלבך הולך הרמב"ם לכתוב נבי מרגלה חדוש המעשה דמפרש מספק שזה קנוב למרגלה האסור לפי מהרמב"ם סובר בשאר מרפאים הון דרוסה יש ספיקא שמתרין וסיכא שים שבדא לעמות לשומרת דייק לחומרת כיון שהוא מבל"מ דמי קלת לפל חומה כו' והפר"ח כ"כ בפי' כ"ע ובבר קדמו בלח"מ ופשוט דאף לשאר פוסקים דס"ל דהך א"ד שבס"ם לא פליגי אהבדי מ"מ אינו לא ס"ל בפי' חומרא בהרמב"ם בזה וא"כ אף שחושבין בזה לדעת הרמב"ם מ"מ הוא ס"ל שבשם

ד זה הכלל יהי' מסור ביוד שכל שהמראה נוטה למראה ירוק נעל חוששין שמא הגיע לאחד מראות הנזכרות (ח) ואפילו אם הוא בקי ויודע להבחין שאין זה מראה נעל ממש רק שהוא כמראה החריות שהוא גרין ונוטה לנעל מרפה מספק אלא שבזה יש להקל בהפסד מרובה אם יש עור איזה ספק ברבר מטעם ס"ם משא"כ אם אינו יכול להבחין ומסתפק שמא הגיע שיעורו למראית נעל שהזכרנו בסעיף נ' אז אין זה אלא ספק חסרון ידיעה ואע"פ שיש עוד ספק אינו חשוב ס"ם להתיר על ידו :

ה כמראה בשר כיצר יש בשר שנוטה למראה ארום (ט) ויש בשר שנוטה לנעל הכל לפי שומן הבהמה ובחישותה או לפי שנותי' וצריך להבחין שלא יהי' נוטה לשום מין ממראה הבשר ואע"פ שמראה ארום מראה כשרה היא כאשר יתי' בסעיף ט"ו ס"ם צריך להבחין (י) אם אין ארומיות זו נוטה למין מראה בשר (יא) חי קודם

עוד ספק מעמרף ל"ם אבל אם מספקא אמת הגיע למרגלה כשומת ושאר המזכרי' הוי ספק חסרון ידיע' ולא מחשב ספק וכ"כ בשמ"ח אלא שמדברי משמע שכל שאינו יודע בוודאי שהוא מרגלה חריות ויש להסתפק שהוא נעל אפי' ממרגלה חריות שוב לא מחשב ספק חסרון ידיע' כיון שעכ"פ נוטה לנעל אע"פ שבוודאי לא הגיע למרגלה כשומת כו' ולענ"ד דבל ספיקות בבירור שעכ"פ לא הגיע למרגלות אלו אפיר מחשיב ס"ם דאין מרפה ולאי כ"א במרגלות אלו דוקא מספ"כ פחות מזה הכל בכלל מרגלה חריות הוא וספקא הוא ומכ"ם בשמ"ם בק"ה שלעל"ד נראה דגם הרמב"ם איש מפריש אם הוא ממרגלה חריות עצמה שאינה כ"כ קרובים למרגלה נעל והרמב"ם מייירי מעיקר החריות שהוא הטורם שלהם וזה אפשר שנוטה הרבה למרגלה נעל אז מרגלה אחר קרוב למרגלה האחרונה ע"ם וא"כ כל שאינו נעל כ"כ כי אם דלעיל אע"פ שהוא קרוב למרגלה שלהם ים עוד ספק אחר הו"ל ס"ם : (ט) ים בבר ' כ"כ בשמ"ח וה"ם שם כתב שמ"ם ופוסקים משמע שנוטה לאדום והכודקים אחרונים כתבו דבשרא הוא ירוק נעל והיינו שומן דבהמה כחוטה והולינ ובגמרא אמרו בהם בבשרא מרפה צריך לחוש לכל מרגלה בבר ע"ם ולענין מרגלה נעל לבאורה אין נ"מ לדינא דבלא"ה מפריפין כל הטעה לנעל ואם בודאי לא הגיע למרגלות הנזכרות לעיל אע"פ שהוא כמרגלה בבר שמן אז אם יש עוד ספק נראה להתיר משום ס"ם דלא עדיף ממרגלה חריות ואע"פ שבתבתי בס"ק אחח"ז שנראה לבאורה דבמרגלה בבר הייט שמן והוא אדום וטמה לנעל מ"מ מידי ספיקא לא נפקא ים בבבר שבס"ם כל שאין מקום להסתפק שמא היא נעל ממש כאח"ד ממרגלות דלעיל : (י) אם אין ' כ"כ בשמ"ח וכמ"ם הגיע לאיה מדברי הב"י סי' מ"ד בשם בעה"ע והרמב"ם בפהמ"ם דבשרא הייט שוטה לאדום וגלעני"ד דאיה ג"כ מדברי הרז"ם בשם י"מ דהא דאמרינן גבי אדומה אלא ל"ם הייט דבבבד"ל בשרא דמרפה אך לבאורה ל"ע לפי מה לקמן בדין מרא' אחומה ובק"ה שנראה הא דמבשרינן באדומה הייט אפי' עמוק יותר ממרגלה הבשר ובמש"ל דמבשרינן אפי' בתכלית האדום וכמו שנבאר אותו ומרגלה הבשר דיהם מזה ועוד שהרי רש"י פי' על אדומה שנקומר' וכ"כ על האדימה וכ"כ שם בשם הר"ם ומש"ג וכתבתי שם להוכיח מזה דמייירי אפבגרר הדם וא"כ אפי' תימא דלא מייירי בגרר הדם רק שמרגלותה כעין זה כמשמעות הסמ"ג לקח מ"מ כ"כ שזהו אדום יותר ממרגלה בשר דעלמא שהרי בחולין דף ל"ג ובפסחים דף ע"ד על אומנא דאכמיק פירש"י ג"כ בנקומרא הרי שזהו נאדום הרבה יותר ממה שהי' מרגלותו בחתלה ומ"ם אח"ז דבבכורות דף כ"ע משמע דבשר עגל אדום הוא ע"פ ברש"י לענ"ד אח"ז דשם אחמוד על הבכורות אין לוקחין ממנו בשר צבאים ואמרינן עעמא דמחלף בדעגלא ופירש"י בשר צבאים שאדום הוא מיחלף בבשר עגל זימנין דמזכין עגל בבכור הם ואומר שבשר צבאים הוא עכ"ל ומזה כתב אח"ז דמשמע דבשר עגל אדום הוא ולפי משמעות דבריו הייט דבשר עגל אדום עפי' מעאר בשר בהמה ולענ"ד יראה דודאי בשר עגל אינו אדום עפי' מעאר בשר ואדרבה עיניו הרואות שאינו אדום כ"כ כמו בינרא דאורא רק נראה דודאי בשר כתום הוא אדום במראיתו ובשר שמן ים שתחמת שמטוטו מראיתו טעם לעגל וכמ"ם אח"ז בשם הבודקים אמנם בשר עגל ויאמר שהוא בשר הים שהרי דחזינו מוכיח עליו שבשר הים הוא רק בשר צבאים הוא אדום ודומה לבשר בהמה והא דקתני עגלא הוא מטום דבשר צבאים כרוך ומשוה בגשמא מבשר שור פר ודמי עפי' לבשרא דעגלא והלכך קאמר דמחליף בדעגל' ואפשר אאח"ז דוקא לומר שעכ"פ מצינו שם דבשר צבאים שהוא אדום דמי לדעגלא א"כ מ"מ דמרגלה בשר אדום הוא אך לזה א"ל דאיה הודאי הים בשר שהוא מרגלה אדום והייט בשר כתום וכן מצינו ר"פ מי שחחזו דקאמר מה אסורי' בשרא סומקי אגומרי ופירש"י סומקא כתום וכן בדף ס"ע שם ליתי שבעי סומקי מגוות דחוותא וכתב בעיון ערך סמ"ק פי' סמורס אלמנגלא שבשם חיכות בשר כתום מאוד הבאמה כו' אלמא דבתים סומקא הוא אך בכאן הים ספק שמא הכוונה דבמרגלה בשר שמן אחוד סומקי וטוקי לעגל זה מרפה כמ"ם הבודקים ולזה אין ראיה מבכורות וכך יראה לבאורה לאדום בשר כתום מסתבר שהוא בכלל אדומה דבשרא שהרי מה שבשר כתום הוא אדום הייט מחמת שהדם כשם נקבו וגראה מבחון וא"כ בריאה כה"ג אין לן להסתיר מדר"ג ולכן פירש הבודקים דבבשר שמן מיירי והוא טוטה לנעל ובעיון מ"ם הרמב"ם במראה חריות ולפירוש הכ"מ עיקר מראיתו הוא גרין אלא שטעם לנעל ומרפה מספק לפי שקבוב למראה הלאור הלאור כמו כן בים שהוא כמראה בשר שמן הייט שהוא אדום אלא לא הי' טעם לנעל ומ"מ מי נבר לא יתוש למ"ם אח"ז וכל שהוא נראה אחדמיומה זה בעין בשר הוא ים לאחמיר כדי להגעל מבמלה דבמלה : (יא) חי קודם שבחבל . כ"כ בשמ"ח וכתב"ם שם הביא ראיה מדברים מהרי"ל בבעין ביצה ליתר בשלה ולא פירש כן גבי בשר כו' ולכ"אומים ים לדחות קלת דבשר שהמת בין חי ובין מבושל קאמר וגבי ביצה אצריך ליה לפרש דייטו דוקא אחר בישול דקודם בישול אינו רק זהרוניה אך נעל"ד שיוע קלת מדבקא בש"ם סימנא ובשר בשדה טרפה מבמע דשך בבשרא מי קודם בישול מיירי ועוד נראה שהרי הרז"ם רואה לפרש דמיירי בנשחה דבשרא וע"כ שזה בשר חי דמבושל רכיך ואין בו קיבוי שיעוף מתמת זה וכדאיתא בחולין דף קי"ב גבי אלו בר נוזלא בו' ס"מ חי אבל אלו בעי קיבה וכתב מהרא"י בהג"ה ס"ד ובראה דס"ה אאו ומבושל אחר"י פירש הטעם מבום דאלו רך לבלוע ועיטו דוחא שהבישול ואאחר' נמי מרכיכין המאכל וכן יש לראיה סברת זאת מדברי רז"ל עכ"ל בהגה ס"ד שער כ"ב וכ"כ בפרי ע"ח בהגה"ה וא"כ אף הגא קי"ל בהרז"ם מ"מ מדבריו נל דד דבבשרא הייט בשר חי ואע"פ שים נדמות קיה ונומר דאף בגיעתא דבשרא לאחר בישול מבשוטו קשה אפי' מבמעות בשר הריאה מ"מ לענ"ד נראה כמ"ם :

(יב) וכן אם היתי בס"ד ס"ק כ' הביא בשם רש"ל על שמעתא כיצד להפריש כמראה קריים שריין וכמראה ווייטל שלין להוסיף על המראות אלא מע חכמים ובפרט מראה ווייקסל שאינה אדומה ממש ואפי' אדומה ממש שהכנו דכבירים בכל ענין עכ"ל וכשה"מ כתב דאם הוא כמראה ווייקסל שנגמרו ביטולם הוא בכלל מראה בשר עכ"ל וטוענתו ליבב מ"ש רש"ל שאינה אדומה ממש ליה קאמר דכמראה הבשר דמי וכן ביאר דבריו בת"ם ס"ק י"ג ע"ש אך לקמן ס"ק ובק"ס אבאר באורך דסך מ"כ נראה דלא מייירי כלל לענין מראות רק לענין טועה ע"ש ולפי"ז י"ל דודאי מראה אדומה אף כמראה ווייקסל בשר ואין זה בכלל מראה בשר וטעה שאני דאפי' אם אינם בשפולי וכה"ג שבחבתי בק"ה שם י"ל דטרפה כמ"ש בסי' ל"ז ס"ק ה' שם שמפריף בטועה אדומה ועיין לקמן בדין מראה אדומה שבאתי שם דברי הפ"ת ליה שבחב לדייק כן מלשון בה"ג ע"ש ולאיתי בגליון יו"ד כ"א הגאון מהר"י לאגדא סב"ל ז"ל בעמה"ח כ"ב שבחב וז"ל ובמ"ח מחמיר במראה ווייקסל ומאד צריך המורה לסבניא איך יתיר במראה אודם כי אלא כמראה בשר וטיבו בין בשרם טופים בין הגבעים ממנו וידוע וגלוה לעין בשרם וכן הדים הגלבעים ממנו אדומים שם עכ"ל ואמנם שהבלים עיני ממ"ש אאל"ז דהך דבשרם אינו אם שאינו קורין זאפרין כ"א מין אחר וכבר הארכתי לעיל ס"ק ה' בזה ובק"ה שם ולדיעה ודאי כיון דנפק מפומי' דאאל"ז לאחמיר בכמראה ווייקסל שנגמרו בטולם ולומר דכמראה בשר הוא אין להקל ובפרט שאין אנו בקיאין בכמראה בשר כ"כ: (יג) וראיתי לי י' בת"ם ס"ק ז' כתב דהר"ן דסבא בדיו יבש עסקינן ובמה מבניא לן לי בלתה אי ביבשה ואע"ג דשם פריש לה דביבשה מייירי מ"מ מאן ליימא לן דבחדא מתחיי נהו דלמא הכא אפי' בלתה לקוחה הוא כו' וטיוטא זה הקשה על הראב"ן שבחב בחרתוני דדיו ע"ש ונפלאתי דלמה נקט זה בשם הר"ן אלא אדם בה דבר רק הפשיק לשון רש"י שבחב בדיותא קורבא דיו יבש והוא אחור וכ"כ ג"כ רבינו יונתן וז"ל בדיותא כלומר הדיו בקורבא יבש אלו מרפה עכ"ל וכ"כ הרשב"ץ בספר יכין שמועה פרק יוד והבלתי לשון בק"ה והנה בת"ם שם אינן כיון דבכא קאמר טעמא בר"ח ור"ה אמרה אמרה וכ"כ רש"י בבוכה דל"ג (ונם זה המאמר שלמה הוגדל להבניא ממדרש לחנו שהרי רש"י כאן כ"כ לבדיה דר"ח לענין דש גידה אחרה ועוד שאחרי שהבא מסורה הי' לו להבניא מלשון הש"ס דאיתא התם דאמר ר"ח הלי דם אחור כו' וכן הוא באמת בגדה דף י"ט ודפריך והאגן המשה חגן אמר ר"ח אחור אדום הוא כו') ולא אמרה ר"ח ר"א אחרבותי דדיו יבש הי' נא לן למיסר ר"א בבהע"ג כו' כן להדיא בתוקפא כו' עכ"ל והנה מבואר מדבריו דלתה אינה אחורה כיון ביבשה אבל דעת אא"ז מהרש"א ז"ל אינו כן שבחב שם בגדה דף כ' אמה דאמר שמואל בקיר בדיו בעבר שמאה וזהו שבניו עמוק מכאן ממאה וקבא ליה לאא"ז מהרש"א ז"ל ע"ז דהא לעיל אמרינן אחור בחרת חרת אאמרו דיו אלמא דדיו מראה אחור ממש הוא ולכן בחב וז"ל ירמה דבלתה קא מייירי אבל ביבשה הא אי לעיל אחור בחרת שאמרו הוא דיו אבבר דמייתי מלתא דשמואל הכא לאפשר מי אבעייתו דדיו דמתניתין ע"כ ביבשה דבלתה אמר דעמוק מכאן הוא עכ"ל הרב דוא' דדיו לתה הוא עמוקה מכאן ולדבריו צ"ל הא דמייתי מר' אמי דפלי קורבא דדיוא' וצ"ל הייבו לומר דאם איתא דמתני' בלתה קא משער א"כ לא הו"ל לר' אמי למבדק בקורבא שהוא דיהה מזה ומהור ולא הו"ל לאחמיר טלי הא ומדברי רש"י והר"ן ורבינו יונתם מבואר כמ"ש בת"ם דהא נקטו יבש דוקא ודוחק לומר דבאה דאיסורא אתי לאאמעינן דלא קורבא יבש מרפה ולא מבעיא אם הוא אחור כדיו לתה דמרפה אזה שמע מכאן דליעבא מאמע דדוקא קורבא' יבש הוא דאמרפי ומ"ש מהרש"א דא"כ איך קאמר דדיו הוא עמוק אאפשר לומר דשמואל פליג אהרבה בר רב הונא דס"ל חרת אאמרו דיו כיון דהייבו חרת הייסך בדיו ולא חרת הייסך בדיוק ומשמואל ס"ל דחרת הייסך בדיוק אחור דמתני' ואיסך בדיו הייבו עמוק מכאן לו ס"ל דמתני' מייירי בלתה ואיבו מייירי ביבשה' לו דמתני' מייירי בבפכתוחה דדיו ואיבו מייירי בחרוחה דדיו ואגן קי"ל כרבה בר רב הונא דס"ל דחרת שאמרו הייבו דיו וכדפשוט מעובדא דר' אמי דביבשה בדיק לה ומעשה רב וצ"ע שוב ראיתי בחידושי הרשב"ן לאמ' נדה שבחב וז"ל פירש"י ז"ל עמוק יותר אחור דיהה שבחרים מראתו ואינו אחור כ"כ ומעתה ברבינו שמואל פירש בדיוק עמוק שאינו אחור כ"כ דיהה אחור יותר מכאן כו' וכל אלו הדברים בעלים שאמאתה החזק באתו גוון הוא נקרא עמוק כו' וכן בדיו שלתה שבוחבין בו ובאתה שהה יותר מהחרת השני' באמנה כו' עכ"ל וכ"כ הרשב"א בחידושיו לנדה והעתקתי הדברים בק"ה ולפי"ז אע"ג דשמעו מדברי הת"ם דמעיקר הדין אין להחמיר כ"א בשאור בקורבא דיו יבש מ"מ לענ"ד לחה נמי מרפה דגם ע"ז קאי הא דאמר ר"ח אחור אדום הוא אלא שלא' וכמ"ש מהרש"א שזהו עמוק מכאן ואף אם נראה לענין שהיום אחור יותר מ"מ כיון דשמואל קאמר דדיו עמוק מכאן הוא והרמב"ן והרשב"א מפרשי הדברי' בלא' כשבתחה בוחה יותר ונראה בוודאן דודאי לא פליגי עם רבינו שמואל בדבר שיהן לענין לראות רק הכי קאמרי דאפשר אם"ל דחרוחה דדיו אחור יותר מ"מ הוא מהרי' משא"כ הדיו הלא כשבתחה' הוא בוחה יותר ותתחזי בשחרוניה ובכה"ג עמוק מכאן מ'קרי' וכן מיהו אהא שר"ש ביער דבעמו שהטעוב אחור יותר מהעגבה והרשב"א הוסיף בשם ים מי שפירש שגם הזפת אחור יותר וקרי לי' שמואל דיהה מכאן וכ"כ הר"ן בחידושיו לנדה ומיהו שלשתן הרמב"ן והרשב"א והר"ן דבר אחד דהגך שחרוחן מבהיק והעגבה שחרוחיה בוהה ע"ש והי"ג לענין הדיו דחרוחה דדיו שהוא אחור הרבה יותר מזפת ועובר אע"פ שב"כ מבהיק קצת מ"מ עמוק והדי עלמו אע"פ שאינו אחור כ"כ בחרוחה מ"מ כיון שהוא בוחה יותר ומתחזק בחרוחיו עמוק מכאן קרי ליה וא"כ גם לענין דיהה מרפה מדינא אף אם אינו אחור בחרת רק כמראה הדיו הבוהה כיותר דבה"ג לקוחה הוא ועיין בק"ה שהאריכתי בדברי הרמב"ן בחלי דמייתי שם בשם החוס' שהביאו מן הירושלמי ועכ"פ בכאן יש להפריש בלתה כיון דטעמא דר"ח קאי עלה

ולפי מש"ל דאפשר דשמואל פליג וכ"כ הרשב"א בחירן הב' ח"כ יש לחוש לדשמואל ולהמליף גם בני ריאה אם אחור בחרת עצמו שאינו מעורב בדיו ותכ"ם מראה דיו עצמו. דהיינו הרחתא דדיותא זהו עמוק מכאן והרשב"א כתב שהי' זה נראה לו יותר וא"כ אין להקל כלל: (יד) אע"פ שלא הניעו כבר כתבתי בס"ק שלפני זה מ"ש הרמב"ן והרשב"א והר"ן דאע"ג דזפת ועובר אינו הר"ם שבאחור יותר מעצמה מ"מ שחרוניה מבהיק ובק"ה כתבתי הדברים בבאור יותר ע"ש ולפי"ז כיון דכה"ג בדיו דהר"ן אינו לבני דם ודאי אינו בכלל מראה אדומה ע"ש ולפי"ז אינו לבני דם אינו אלא אם הוא אדום ממש ולא אדומה בדקדוק הטיב ואם היא כמראה הבבד יתבאר בסעיף ט':

ן מראה שחור ביצד הריאה שנמצא בה מראה שחור בקורט דיו יבש טרפה (טו) ויראה לי שאף אם המראה שחור במראה דיו לחה נ"כ יש להחריף לפי שגם היא בכלל שחורה בדיו וכן יש להחמיר אם הוא למראה עיניו שחור בזפת שאפשר שהגיע לשחרורית דיו ואין אנו בקיאין ובמקום שאין ה"מ יש להחמיר בל שהוא שחור הרבה (יד) אע"פ שלא הגיע לשחרורית הזפת:

ז אם אין המראה שחור ממש ולא לבן אלא במראית בגד לבן שנפל

קודם שנתבשל (יב) וכן אם היא במראה שקורין ווייקשי"ל שנגמרו בשולם אז בכלל מראה בשר הוא ולכן אין להבשיר במראית אדומות כ"א ע"פ בודק בקי ואחר ראות עיני המורה בדקדוק הטיב ואם היא במראה הבבד יתבאר בסעיף ט':

דלעיל מעמא לפי בשחרינוהו מבהיק ח"כ בחר חלמוד דילן אזלינן לבני נדה וה"ה כאן אמנם הרמב"ן בס וכן להר"ן בס ובפירושו להריי"ף בבהועות בחבו שבעבין כמלו רזלי דמים וכל שים בו תראה אדמומית בו' וכן בכל מראה אחור ואפי' בזית ודיסה ממנו ואפי' דיסה מן הדיסה בו' וכן פסקו כל הפוסקים ולפי"ז היה ראוי להחמיר גם כאן אמנם אא"ז בת"ם כתב בהלק דאע"ג דבתם החמירו לאסור כל מראה אחור בתם משום חומרא דבבה נזהו עפי' והו דלפפתים הוא מסור לנשים במ"ש הקהקון רבי בבדוק בו' ולכן החמירו בתם אפי' בבתם משום לא בלוע משא"כ סבה עכ"ל ולאיתי בספר סידרי טהרה בסי' קפ"ח הביא דברי הא"ז בזה וכתב עלו שמ"ש לאלק בין אסור כרת לעלו עיין בתה"ד סי' ר"ן שבתב דמוכיח מבוניא דיבמות דאין לאלק ומ"ש שהוא מסור לפעמים לנשים ליתא דמעולם לא הי' מבור לנשים ומה שהחמירו עתה לפי שהתעצלו הלבנות אף לאחמיים וכמ"ש הרא"ש פרק כל היד וכ"כ הת"ל סי' מ"ו וז"ל ועל כיוצא בזה נאמר עדות לב"ד מסורה ואין בטוח ישראל מוחות לעצמן אלא תכם עכ"ל וכן חזר וכפל דבריו בסדרי טהרה שם בחידושיו למסכ' נדה דף י"מ ולפי דבריו ים להחמיר ברואה אף בבחזר מעט בכל שמתא בנדה משום בחרוניה מרפה בריאה אך באמת מה שהביא ראיה לבהור דברי אא"ז מהה"ד אני אומר הניח המשי' ליה מדברי מהרי"ק סי' ע"ב דכ' ע"כ לא אחמיר הכי אלא סיבת דהוי בקורבא יבש אלו מרפה עכ"ל וכ"כ הרשב"ץ בספר יכין שמועה פרק יוד והבלתי לשון בק"ה והנה בת"ם שם הינן כיון דבכא קאמר טעמא בר"ח ור"ה אמרה אמרה וכ"כ רש"י בבוכה דל"ג (ונם זה המאמר שלמה הוגדל להבניא ממדרש לחנו שהרי רש"י כאן כ"כ לבדיה דר"ח לענין דש גידה אחרה ועוד שאחרי שהבא מסורה הי' לו להבניא מלשון הש"ס דאיתא התם דאמר ר"ח הלי דם אחור כו' וכן הוא באמת בגדה דף י"ט דפריך והאגן המשה חגן אמר ר"ח אחור אדום הוא כו') ולא אמרה ר"ח ר"א אחרבותי דדיו יבש הי' נא לן למיסר ר"א בבהע"ג כו' כן להדיא בתוקפא כו' עכ"ל והנה מבואר מדבריו דלתה אינה אחורה כיון ביבשה אבל דעת אא"ז מהרש"א ז"ל אינו כן שבחב שם בגדה דף כ' אמה דאמר שמואל בקיר בדיו בעבר שמאה וזהו שבניו עמוק מכאן ממאה וקבא ליה לאא"ז מהרש"א ז"ל ע"ז דהא לעיל אמרינן אחור בחרת חרת אאמרו דיו אלמא דדיו מראה אחור ממש הוא ולכן בחב וז"ל ירמה דבלתה קא מייירי אבל ביבשה הא אי לעיל אחור בחרת שאמרו הוא דיו אבבר דמייתי מלתא דשמואל הכא לאפשר מי אבעייתו דדיו דמתניתין ע"כ ביבשה דבלתה אמר דעמוק מכאן הוא עכ"ל הרב דוא' דדיו לתה הוא עמוקה מכאן ולדבריו צ"ל הא דמייתי מר' אמי דפלי קורבא דדיוא' וצ"ל הייבו לומר דאם איתא דמתני' בלתה קא משער א"כ לא הו"ל לר' אמי למבדק בקורבא שהוא דיהה מזה ומהור ולא הו"ל לאחמיר טלי הא ומדברי רש"י והר"ן ורבינו יונתם מבואר כמ"ש בת"ם דהא נקטו יבש דוקא ודוחק לומר דשמא דאיסורא אתי לאאמעינן דלא קורבא יבש מרפה ולא מבעיא אם הוא אחור כדיו לתה דמרפה אזה שמע מכאן דליעבא מאמע דדוקא קורבא' יבש הוא דאמרפי ומ"ש מהרש"א דא"כ איך קאמר דדיו הוא עמוק אאפשר לומר דשמואל פליג אהרבה בר רב הונא דס"ל חרת אאמרו דיו כיון דהייבו חרת הייסך בדיו ולא חרת הייסך בדיוק אחור דמתני' והייסך בדיו הייבו עמוק מכאן לו ס"ל דמתני' מייירי בלתה ואיבו מייירי ביבשה' לו דמתני' מייירי בבפכתוחה דדיו ואיבו מייירי בחרוחה דדיו ואגן קי"ל כרבה בר רב הונא דס"ל דחרת שאמרו הייבו דיו וכדפשוט מעובדא דר' אמי דביבשה בדיק לה ומעשה רב וצ"ע שוב ראיתי בחידושי הרשב"ן לאמ' נדה שבחב וז"ל פירש"י ז"ל עמוק יותר אחור דיהה שבחרים מראתו ואינו אחור כ"כ ומעתה ברבינו שמואל פירש בדיוק עמוק שאינו אחור כ"כ דיהה אחור יותר מכאן כו' וכל אלו הדברים בעלים שאמאתה החזק באתו גוון הוא נקרא עמוק כו' וכן בדיו שלתה שבוחבין בו ובאתה שהה יותר מהחרת השני' באמנה כו' עכ"ל וכ"כ הרשב"א בחידושיו לנדה והעתקתי הדברים בק"ה ולפי"ז אע"ג דשמעו מדברי הת"ם דמעיקר הדין אין להחמיר כ"א בשאור בקורבא דיו יבש מ"מ לענ"ד לחה נמי מרפה דגם ע"ז קאי הא דאמר ר"ח אחור אדום הוא אלא שלא' וכמ"ש מהרש"א שזהו עמוק מכאן ואף אם נראה לענין שהיום אחור יותר מ"מ כיון דשמואל קאמר דדיו עמוק מכאן הוא והרמב"ן והרשב"א מפרשי הדברי' בלא' כשבתחה בוחה יותר ונראה בוודאן דודאי לא פליגי עם רבינו שמואל בדבר שיהן לענין לראות רק הכי קאמרי דאפשר אם"ל דחרוחה דדיו אחור יותר מ"מ הוא מהרי' משא"כ הדיו הלא כשבתחה' הוא בוחה יותר ותתחזי בשחרוניה ובכה"ג עמוק מכאן מ'קרי' וכן מיהו אהא שר"ש ביער דבעמו שהטעוב אחור יותר מהעגבה והרשב"א הוסיף בשם ים מי שפירש שגם הזפת אחור יותר וקרי לי' שמואל דיהה מכאן וכ"כ הר"ן בחידושיו לנדה ומיהו שלשתן הרמב"ן והרשב"א והר"ן דבר אחד דהגך שחרוחן מבהיק והעגבה שחרוחיה בוהה ע"ש והי"ג לענין הדיו דחרוחה דדיו שהוא אחור הרבה יותר מזפת ועובר אע"פ שב"כ מבהיק קצת מ"מ עמוק והדי עלמו אע"פ שאינו אחור כ"כ בחרוחה מ"מ כיון שהוא בוחה יותר ומתחזק בחרוחיו עמוק מכאן קרי ליה וא"כ גם לענין דיהה מרפה מדינא אף אם אינו אחור בחרת רק כמראה הדיו הבוהה כיותר דבה"ג לקוחה הוא ועיין בק"ה שהאריכתי בדברי הרמב"ן בחלי דמייתי שם בשם החוס' שהביאו מן הירושלמי ועכ"פ בכאן יש להפריש בלתה כיון דטעמא דר"ח קאי עלה

הס וכמ"ם הריב"ם ס"ו הביטו המ"ל פרק מה"ם ויטאר נקמן סי' ל"ט אף נעל"ד ים לחלק בפסיטות דשלחי נבי דם מה דאיכא נמי דהלי בטבעא כדאיתא כמדה סם מבא"כ כאן עיין בק"ס בביאורמי זה ולדינא אין להחמיר כיון שכ: הפוסקים שהבאתי לעיל כתבו כקונט דיו יבש אף ע"ב דנס אינהו ס"ל להחמיר בנדה דבכל מראה שחור ואף ע"ג דבדמים י"ל דנק' לדינא דס"ם וכן י"ל בר"ן שאינו רק מעביר לגון דס"י בפיטום הס"ם מ"מ רבינו יונה ורשב"ן דנקטי לדינא ע"כ דס"ל לחלק בין הא דהכא לקדנדה וגם בספר כ"י נכד כ"י החסיד כתב וז"ל דומה לנבע לא יכוק ולא שחור או קלה שחור כבר כדם (לדומה ל"ל) בין כולם בין מקלתה בשרם אם נשחטה כדיו שחור מאד טרפה עכ"ל ונראה דג"כ כוונתו לחלקותא דדיו וכמ"ם אלא"ז בשם הראב"ן ז"ל אך מ"ם אלא"ז ראיה מהרוקה אינו מוכרח לענ"ד כי מ"ם לכרם דברי הרוקה שבחב ה"ם בריאה כבר מדרבא אלא למדה אלא מדר"ה כו' אולי דברי קדמו היומי אומר שהרוקה אלבחרי' קלי שבח' וז"ל כדרבא ריאה דאסיק גלדי גלדי אומני אומני חזאק חזאק' כשרה דדמי לכוחלא כו' כשרה ולדברי אלא"ז למה הפסיק הרוקה בין כדיוחא ובין כבוחלא בהך מימרא ריאה דאסיק כו' ולבך נראה דקבי' לרוקה הא אומני מראה שחור הוא וכמ"ם הטוב' ונראה לי' דמיירי שאינו כתרת רק דיהה מבלן והיינו דקאמ' ה"ם בריאה כבר וכדרבא ריאה דאסיק כו' ור"ל דבהך נווגא שהוא דיהה החרת מיירי רבא וכ"כ ברוקה סי' שפ"ב וז"ל ומראות אומני שאין בחוזות כדיו כברה עכ"ל ומ"מ מבאר טוסקים מבואר כן כמש"ל ולדינא הטלה אלא"ז לסקל בה"מ כל שאינו שחור כזפה ומקום שאין הס"מ ים להחמיר יותר ע"ם : (טו) רק מעטם מראה בהה"ד סי' כמ"ו כתב במראה כה"ג נבי נדה שהוא דלף לפי מ"ם הכמ"ג בשם רבינו שמואל דעמוק מבלן מעמ דהבן אמראה שחור פינובו שהוא לבן יותר מבהרוניה דמהגי' מ"מ נראה דמראה כזה אינה כלל מצד שחרוניה ופפי דאוי לאוכנו ממראה לבן ואין שחרוניה כזה בא ממראה אחמימות ובשחור הטעם דהאי אדום הוא כו' עכ"ל ולפי"ז יש לנמוד מעם לכאן נבי ריאה נמי כה"ג אאו בכלל מראה שחור הוא וא"כ לדעת בעה"ע ודעימי' המבטיים במראה לבן כמ"ם לקמן ובק"ם גם כאן כבר ואף דאתן קי"ל להטריף כל מראה לבן מ"מ אם יש עוד ספק ים לסקל בתראה לבן וא"כ ה"ה בזה כמ"ם מה"ד ועוד דהא לא קי"ל כדבריו שמואל בזה כמ"ם בק"ם לעיל וגם דעכ"פ אין זה שחור כזפה ומ"מ אפשר לכולנו בכלל מראה לבן כדמשמע מהתה"ד וא"כ בים עוד ספק ים לסקל: (טז) וראיה לי · בהבהה הר"ן כתב וז"ל נמצא בריאה מראה כדיו ובנפיחה נהפכה לאדומה כברה דהאי שחור אדום הוא עכ"ל וכן בזכה שמואל דיני מראות סעיף ח' כתב במראה סכולה שנהפך למראה בשרה בה"מ יעבה ס"ח ואם מראה שחורה נהפכה למראה אדומה כברה כי האי שחור אדום הוא אלא שלקה עכ"ל מבואר מזה דשחורה שנהפכה לאדומה עדיף מבאר מראות הפסולות המתהפכה ע"י נפיחה לכבדות וכן נראה גם מהר"ן בסר"ן כתב אח"כ מראות הפסולות צריכות להתלבן כמראה ריאה ממש וא"כ ע"כ לומר דבכה"ג עדיף מעטם דשחור אדום הוא אמנם הזכה שמואל שהוסיף מדעתו שני היצות אלא שלקה לא כיון יפה וכל המוסיף גורע דוהאי אי לקותא הוי מרפה דמה"ט מרפה בכל מראה שחור לע"ג דמראה שחור אדום הוי ואדום כבר מ"מ כיון דהבהה שחור הוא ודאי שבא ע"י שלקה ומרפה וכוונת הר"ן בזה כיון דלאחר הנפיחה אדום הוא אע"פ שקודם הנפיחה שחור היה שהרי לא חזר למראה ריאה דכיון דמראה אדום ומראה שחור מובך שייכי בהדדי וכהשתא דייקן לה מש"כ בשאר מראות פסולות שחזר למראה בשרם ע"י נפיחה י"ל כיון דהך מראות לא שייכי אהדדי לקותא היא אך בשמ"ח בעיף י"ב כתב דמראה פסולה שנהפכה למראה בשרם ע"י נפיחה כגון שחור שנהפך לאדום וכדומה ים להכשיר בה"מ ויין בגידו מוצא הדין מהר"ן ובח"ם ס"ק ט"ו כתב דים מחלוקת בזה וגם"ל ומ"ז מתמירין ואיזכפ"מ ים לחוש לדעתם ולפי מ"ם דבריו ל"ע שהרי גם הר"ן מחמיר בשאר מראות פסולות אלא מהלבנו בבשר הריאה ממש רק למראה בשר וכמ"ם ג"כ בשמו בש"ך ס"ק ד' ואם"ה ס"ל במראה שחור שנהפך ע"י נפיחה לאדום דבשר מעטמא דבחיבנא ואפשר גם רש"ל ומ"ז יודו בזה וא"כ לבאורה ים לסקל בזה אף אלא בה"מ וא"ע על אא"ז דבחלא מהתה מחמיבו עם שאר מראות ובק"ה הארכתי והבאתי שם דברי הפ"ח שראה מדבריו דמראה דיו ל"ם שיחזור למראה אחרת מחתה נפיחה ע"ם גם בהבחי שם שלבאורה ל"ע על בבדה הר"ן בז' והעלתי שדעתו דס"ל דמה שיש שחור קודם נפיחה היא יישותא המעריף שא"א לומר שיש אדום ולקה והוכחר דא"כ לא היה חוזר ע"י נפיחה ע"ם ולענין דינא בבר בהבחי שלבאורה נראה לסקל בזה אף בלא ה"מ וגם דהא רביס מקילים בכל מראות הפסולות החוזרות למראה המוחר ע"י נפיחה וכ"ה בשו"ת עודא ביהודה סימן יז"ד בשסקתו שם לסקל במראה אסורה שנשתנה בנפיחה למראה הוא רישותא כיון שהבטיחו רישותא זו וכל דיני ריאה בשרי' נפיחה מבעריון והרמב"ם והרשב"א כתב בפירוש שאם ע"י הנפיחה חוזר למראה המוחר בשר א"כ מי יחלוק עליהם אפילו להחמיר בלי ראיה ברורה ואין להחמיר בזה כלל עכ"ל ואע"פ שכל שם אח"כ לענין מראה בשרם עם עוד רישותא בשר בהפ"מ ובמראה אדום כיון דקאמר הפ"ם הדרא בריא מבטע דרישותא הוא ים להחמיר בחר"ל עכ"ד

שנפל עליו אבק שהוכרח לבנוניתו אין להטריפו מטעם מראה שחור (טו) רק מטעם מראה לבן שטרפה כמו שיתבאר בסעיף ט' ולכן אם יש עור כפק יש להקל באשר יתבאר שם :

ח אם נמצא מראה שחור קודם נפיחה ואחר שנפחוה נתהפך מראה השחרות לאדום יש להקל בהפ"מ (טז) ויראה לי שאם אינו שחור קודם נפיחה כדיו היבש יש להקל אם נתהפך מחטת נפיחה לאדום אף בלא ה"מ רק שיש צורך קצת (יז) ואם יש מכה בדופן יש להטריף בכל ענין :

ט מראה לבן כיצד הריאה שנמצא בה מראה לבן אע"פ שיש בה לחלותית ואינה יבשה (יח) בין שהיא לבינה כבקעת עץ ובין שהיא כלובן ביצה שהוא (יט) החלבון שזה אפ' כמראה החלבון קודם בישול (כ) או כמראה קרום ביצה שהוא הקליפה הקשה החיצונה שעל' (כא)ן או כמראה קרום הדק שתחתיו או כמראה חלב טרפה ולכן יש להטריף כל שהוא יוצא ממראה הריאה ונוטה ללובן שהרי אין אנו יודעין באיזה עץ לבן שיערו חכמים שיש במיני העצים שהבקעת לבן הרבה ויש שאינו לבן כ"כ:

י אם נמצא מראה לבן וע"י נפיחה ומשמיש בידים הוא חוזר למראה ריאה כשר אם לא בשהבבד היא נפוחה ולבינה כצמר גפן

על סברת הר"ן כמ"ם בק"ס רק היכא דאין המראה שחור כדיו ממש אע"פ שהוא שחור כזפה ומכ"ם אם היא למטה ממנו ונהפך ע"י נפיחה לאדום ים להקל - (יז) ואם ים מכה · עיין לקמן ס"ק מ"ה בהבחי להסתפק היכא שקודם נפיחה לא היה שום ריעותא והיה כמראה ריאה ופ"א הנפיחה נהפך לאדום ואיכא מכה בדופן ע"ם אך בזה שהיה קודם הנפיחה מראה שחור ונהפך ע"י נפיחה לאדום ואיכא מכה נראה להטריף בפסיטות דאי בקודם נפיחה דיינינן לה מראה פסולה היא ואי כלאחר הנפיחה אדום ואיכא מכה בדופן מטריפין לה וכזה לפסר דנס המולקים שם על רבינו אפרים יודו בזה כיון החזקן קודם נפיחה כי הוסחרו פני' איגלאי מילתא דהאודם שלאחר הנפיחה מחמת מכה היא ולא מבולדה : (יח) בין שהיא לבינה· בש"ם אמרינן דמיא לאופתא א"ד בחזותא כו' א"ד דנפיחה ופירש"י אופתא בקעת עץ כו' דנפיחה נפשיה לבינה כבקעה והייט גמי בחזותא עכ"ל והרמב"ם בה"ח כתב וז"ל וא"ד בחזותא דנפיחה כאופתא ונעשית לבינה כבקעת כו' ולכאורה נראה מדבריו דהך א"ד דנפיחה הוא פירש להא דא"ד בחזותא דהייטו בנעשית לבינה כבקעת ע"י נפיחה ולכאורה זה כתב בה"ה הקצר הריאה שנתפחה ונתלבנה ונעשית כמראה הבקעת כו' ולפי"ז אפשר דהרמב"ם לא ס"ל לאסור במראה לבן לחוד דא"כ בפסיטות הו"ל למכתב שלבינה כבקעה אלא ס"ל דדוקא בשהיא נפיחה ועי"ז נתלבנה כבקעה הוא דמריף (ואפשר שגם רש"י סובר כן אלא א"ד דנפיחה) וכן נראה קצת מלשון בה"ג שכתב ג"כ א"ד בחזותא דנפיחה כי אופתא ואפשר שלדידי' א"ל להתלבן כלל רק דפרש בחזותא הייטו שהיא נפיחה אך לבנה בגע"ה מראה לבן מרפה דאיהו מפרש בביעותא הייטו דחיורא בביעתא ומ"מ אפשר דבביעותא דוקא ס"ל להטריף אבל למטה מביעות זה לא אם לא היכא שבא ע"י שנתפחה ג"כ והפוסקים האחרונים שלא העיבו בזה אפשר דס"ל דאורחא דמלתא נקט שנתפחה ע"י דרכה להתלבן בבקעה אבל אם ע"י אפילו מהלבנה ולא נתפחה וא"ע ועיין לקמן שכתבתי דעת בעה"ע ושוד פוסקים דס"ל להכשיר לגון בריאה : (יט) החלבון שלה· בבדיקות מהרי"ו איתא הלבון ביצה גוזן ביצה וכן הוא ברוקה נלענ"ד מלבון זה דהך לגון ביצה אחלבון קלי ולא כפר"ח שאבית הבריו בס"ק כ"א דמפרש דקלי אקרום הדק שם ו"א אלא אחלמון קלי וכן מבואר מלבון הס"ם בגיטין דף כ"ז והביא לגון ביצה וסמיל ביציהם כו' לגון ביצה שולד כו' ובגדה דף ל"ם שבבה זרע ודומה לגון ביצה המוזרת וכן הוא בתוספתא דזבים ודומי טובא אלמא דלגון ביצה אחלבון וכן בערוך ערך אחלבון כתב הוא הלגון של ביצה וא"כ נראה דגם רוקה ומהרי"ו דנקטי לגון ביצה ר"ל אחלבון ולפיכך בפיר כתב בד"מ בשם מהרי"ל קבלה דמירי בלגון ביצה או בחלמון לאחר שנתבשלה וכתב הש"ך דקלי אלגון דבשולמה חי' לוגה רק זהרורי' ולא לגון ועיין לעיל סק"נ מ"ם לפרש כגון ביעתה שלפי מ"ם הערוך אלא דשגם י"ל גם כאן שהכוונה כגון ההבטל שמהלבן ע"י לגון הביצה ועיין בכו"פ שכתב בבהי שם סק"ד דוקא לגון אבל לא אחלמון דטמה לגעל ואף לגון דוקא אחר ביטול עכ"ל ודברי מגומגמים דהא אחלמון אדרבה לכ"ע מנפה אף קודם ביטול ושטה נפל בלגומו וכל"ל דוקא לגון אינו פסול כ"א לאחר ביטול אבל לא אחלמון דטמה לגעל אף קודם ביטול דס"ל דאפילו בלגון קודם ביטול מרפה וכתב שאין נ"מ בכל זה דכל אשר לבן בו מרפה כיון דאין ידוע באיזו עץ שיערו א"כ כל המראות הנ"ל בכלל : (כ) או כמראה· הב"ח בהב דמ"ם בס"ג דחיוורתא כביעתא משמע דעל לגמוה הקליפה החיצונה הקשה קאמר שאם היא לבינה כ"כ מרפה ופירש זה נזכר בערוך ערך כחל עכ"ל ועיין לקמן מ"ם על דברי בס"ג בזה והסרי"ח נראה שמפרש אלקרום הקן קאי כמ"ם בס"ק שלא"ז : (כא) או כמראה קרום· הפר"ח כתב על דברי מהר"ו שבהב לגון ביצה ס"ל לגמוים קרום ביצה וכהיא דהגן רים נעשים הבאה בגמר לבן שיה לה בקרום ביצה ונראה הר"ל בקרום הלבן שתחת הקליפה הקשה דהייטו הקרום הדק זהו נקרא קרום ביצה וכ"כ בערוך ערך קרום לבסטוי קרמא פירום בגדים חטוים דקי' בקרום ביצה כו' משמע דהייטו הקרום הדק שתחת הקליפה שאלו הקליפה הקשה נקראה בשם קליפה ביצה והלגון מצאה שטפרה של ביצה בפר' נמה מדליקין

ומירים

מ"כ י"ל דגם אם מראה שכולה שהבך לאדום ס"ל להחמיר שבדי לא הבטיחו מתחילה כ"א מחמת שאין הוכחה דמראה כשרה ריעותא היא מ"מ מדברי מבטע דלענין זה אין לחלק בין מראה אודם לשאר מראה וים להקל מטעם הנ' שבחב שם וכדמשמע מדבריו שבזה אין להחמיר בכל ואיינו לף שלא במקום הפ"מ ולא חילק בין מראה אודם לשאר מראה אחר לענין זה ומכ"ם לפי מ"ם לקמן לענין מראה אדומה דראיית הנ"ב דמראה אדום לקותא היא אינה ראיה דהתם מיירי בהאדומה דהייטו ממתם חולי מבא"כ בהאדומה שהמת דאיכא למחלי בחולדה ע"ם ואין סברא לומר דבהא לא אתין בחולדה ביון שקודם הנפיחה היא שחור ז"א דאתן בחר נפיחה אתין אבל שחור קודם נפיחה זה אמבך מחמת האדמימות שבחולדה בריאה נראה כמבחיר ומ"מ אין זה לקותא כיון דאחר נפיחה הבחרות חלף ועבר אין בכך כלום ועדיף מפי ממראות פסולה המבהות למראה בשר אחר דלא שייכי בהדדי מבא"כ בהא דמיכך שייכי דשחור אדום הוא ומ"מ עדיין לא הגיע זמן על שחרות זה לראות לקותא שהרי הוא מלאדום ע"י נפיחה וכמש"ל שכן מוכח מהר"ן דבשאר מראות בפיגן מיחזור למראה ריאה דוקא ובהא מבטיר ומ"מ לא מצאתי לבי להקל בלא ה"מ קוראל ונפיק מפומי' דאא"ז להחמיר בכ בזה אאין ה"מ וגם כי ים לפקפק

ופירש הרמב"ם בפירש המשנה קליפת ביצה וסיגי העליונה הקשה וכ"כ הברטנורא (ובלקוטים שבסוף ספר מהרי"ל איתא שפוסרים על ביצה אמר (ר"ל מהרי"ל אמר) שהוא קשה אבל ביצה פירות בריכה שבדליים בו קרים עכ"ל והוא מלשון המקנה (איוב ח) הינקה גומא בלא ביצה ובלשון משנה פ"ח דפרה מי קרמיון כו' מפני שהם מי ביצים) וכבר כתבתי שלענ"ד אין לשון מהרי"ו משמע כן אלא נראה דקאי אחלבון ביצה ועיין בסימן ל"ט במ"ז ס"ק כ"ד שם כתב דכמראה חלב מראה לבן הוא ומרשם ואף שפשוט הוא כתבתי לסורות שהם"ז החליט זה לבן ודאי ומרשם ופשוט דכל מראה חלב מרשם הוא דאף אם הוא כמראה חלב שטעה לעצל גם הוא מראה אסור הוא : (בב) וגם הריאה לבינה · כבר כתבתי שהסכ"ח בשם בס"ג כתב בגוונא דביעתא דחיורא כביעתא וים להמוה שהרי הר"ן וכביגו יכותם הביאם הב"י וסכ"מ שכתבו בשם בה"ג וז"ל וסיכא דעביא לה כבדא חזינן לריאה דידה לי חיורא כעמר נופא מרשם ולי סומקא הדדא בריא וכשרה עכ"ל וקשה דלי חיורא ריאה מ"ל אע"ג דלא עבי' כבדא אמי מרשם משעם שבתנה מראה הריאה לבן ואמר נפן הוא לבן הרבה וכדאיתא בגמרא דף י"ז וכוזקין מיטוהיהן במילא פרסכא מסייע לשמואל דאמר אין בוזקין אלא כפקולי ופירש"י קונין מהוא שהוא לבן נראים בו וקונין הייטו ל"ג כמ"ש הרמב"ם והר"ם בפרק ז' דכלאים וכ"כ הש"י ר"פ במה מדליקין ודוכתי טובא ומ"כ הרבי הה"ג סותרים זא"ז וכן דאיתי בבה"ג מי חרי עניני והוא אלא ומכ"ש דקשה פפי על הר"ן וריי"ו ואתריהם ממנך הב"י דאין לחוש לטרפות זה וקשה דמ"ל משום לוקן הריאה וגם הב"כ מ"ה בשם ספר הפרנס וז"ל שים ליזהר בזה שבה"ג הבדי קבלה עכ"ל ובאמת שזהו דין גמור ולא זהירות לבד ומאחר מיטור סי' מ"ל שעמד ג"כ בזה ומ"ש שם דבה"ג נופי' יש לתרץ דש"ל דנראה לבן אינו פוסל בריאה ובמ"כ אישתמיטתי' דברי בה"ג הנ"ל שבתב דחיורא כביעתא וע"ש שהאריך וסוף דבריו שראה בתו"ה יש שלא הזהיר מריאה רק מכבד ומ"ש בה"ג חזינן לריאה דילה ר"ל לנראה שלא אהוא עצמו כתב שמדברי הפוסקים שהביאו זה לא משמע הכי וכתב לייסב בדוחק דיש מ"מ אם נאבדה הריאה קודם בדיקה ויש ישיאות זו בכבד דערבה ע"ש ובאמת אי"ה בשם ספר הפרנס והוכח ג"כ בתורת החטאת כלל פ"ט ובספר אמי דברבי לאמ"ז שבאון מהר"ר חיות ז"ל וכן בב"ח איתא בזה"ל יש לעיין בריאה אם לבינה היא ט' וא"ל לפרש כלל דאבכד קאי וכן נראה מהרשב"ץ בספר יבין שמועה פרק יוד אחר שכתב דין האדמה הריאה כתב וז"ל וכתב בעל הלכות היכא דביעא לה כבדא כו' ואי סומקא הדדא בריא וכשרה כו' מבואר מזה שהוא מפרש דאריא' קאי ולכך כתב דין זה בדין ריאה שהאדמה שאל"כ למה סמך עניו לו לריאה כלל והוא פשוט לעיין גם זוכרני שבחילה ספר כ"י נכד ר"י החסיד ה' שם דף ל' מהג' כבד ושיה כתב שם ג"כ דבריה אלו של בה"ג (ולא העתקתי אותו חבל ט') והבאתי מתוך דבריו דאריאה קאי אך אא"ז בה"ם סימן מ"ח ס"ק ז' כתב שנראה במפרשים דאתראה כבד קאי בה"ג ולא אתראה ריאה שלה עכ"ל וכן מצאתי בבה"ג שכ"כ בשם ספר יאיר נתיב ע"ש וראיתי בגליון יו"ד כ"י הגאון מהר"י לנדא ז"ל שכתב בסימן ל"ח סעיף ב' וז"ל עיין בבה"ג שלי דף קכ"ח ע"א שם כתבתי בגליון לסוכות מדבריו דאם עבה שכבד והריאה לבינה כל"ג מרפה אף אם יחאר אחר נפיחה מראה ריאה אך כתבתי שם פירוש אחר בדברי בה"ג רק בדוחק עכ"ל עוד כתב הגאון הנ"ל בגליון הי"ד סי' מ"א וזה לשונו ואם נתעבה שכבד עיין בסימן ל"ח מה שכתב שם בגליון בשם בה"ג ואף לפירש השני שכתבתי שם עכ"פ צריך לסוגיא הריאה ולראות אם לא נשתנה למראה לונן ומ"מ ג"כ בשוף שאין הריאה צריכה בדיקה מ"מ אם נתעבה שכבד צריך לראות מראה הריאה עכ"ל ולענ"ד צ"ע לפרש דברי בה"ג בחזרות אחר נפיחה למראה ריאה כיון שמראה לבינה היא אין רגילות כלל שע"י הנפיחה יהיה נדחה ממראיתה אדרבה כל מה שנופחין אותה היא מתלבנת ביותר וכן נראה מדברי הש"י והרשב"א בתה"ש שהבאתי ס"ק י"ח דכל שהיא נפוחה ביותר מתלבנת ביותר ואפשר שהשם מיירי בנפוחה שקורין בגוולין וכמ"ש בסימן ל"ו לענין נפוחה כחרוזה ומ"מ אפילו תימא דמדברי לפעמים שיתמעט לבנותו ויחזור למראה ריאה ע"י נפיחה מ"מ אם איתא דהכי הא מלתא מיירי הי"ל לפרושי ועי"ש דרכו של הגאון ז"ל היה לאפשר לומר ג"כ דמיירי שאין הבינוי בשר מחמתו אלא מחמת מונגא לבינה שחחיו דבכבד"ב כשר כמ"ש לקמן מדברי הרא"ש ז"ל אך לפי"ש שם דדוקא בשהרה המראה אחר שתשיבין המונגא א"כ מה בכך דעביא כבדא ומ"מ לאפשר שכך היה מקובל אלא עביא כבדא אי מרפה היכא שיש מונגא לבינה הנראית דרך הקרומים גם לאפשר לפי מה שכתב בבדיקות מהרי"ו ואם הוא מתלבנת ע"י נפיחה כשהוא ממרס בה ביד ומשמשה למראה ריאה כשר עד שאין לשונו א"כ לאפשר דגם במראה לבינה ע"י התירום בידים חוזר למראה ריאה ומ"מ נ"ע שאין נ"ז בשמע בדברי בה"ג ז"ל ועיין לקמן לענין לחומה מה שכתבתי ליישב עפ"י דברי הגאון מהר"י ז"ל והפי' השני שכתב הוא ז"ל בפיר' לדברי בה"ג נראה מדבריו שהוא כעין מ"ש האורה מיסור אלא שהש"מ כתב דל"מ אם נתבה כיון דאיכא ריעותא זו בכבד מוסיפין לריאה הרגילות היה שתהיה לבינה ומרפה והוא ז"ל כתב הא"מ לענין אי אתרמי כן הטוף לרוך נ"כ לבדוק הריאה ומאי בספר דרך תמים בשם לבהר' לבהי"ף והר"ן כתב וז"ל ובספר כ"י מצאתי אי מיורתו בתי נופנא ואפשר דהיינו דתקן בפ"ק דערלה הפלים והגולגלים ומי נופנים ואם מתאדמת ע"י כך כשרה אז ברשאונים שבאתי לעיל אמנם היה אפשר לומר דאף בה"ג ס"ל מיורתא כביעתא מרפה הייטו דוקא הקרום בינה שהוא לבן הרבה שהוא אחד מתרבע מראות הנעים מצא"כ אמר גבן אע"פ שהוא לבן מ"מ אינו מראה המתריף

נפן (בב) וגם הריאה לבינה בצ"ג יראה לי להטריף בזה אע"פ שהריאה חזרה למראה' ע"י נפיחה אם קודם נפיחה היתה הריאה לבינה בצ"ג ואם הבבד נפוחה אבל אינה לבינ' יש להבשיר :

יא יראה לי שאם נמצאת הבבד נפוחה ולבינה בצמר נפן (בג) אע"פ שהריאה כתקונה אין להקל כ"א בה"מ אבל אם לא בדק בריא' יש להחמיר ולהטריף ואם נמצאת הבבד נפוחה אע"ג שאינה לבינה יש ליזהר עכ"פ להתחלה לבדוק בריאה אם היא לבינה בין בבדמה בין בעוף ואם לא בדק בריאה בזה כשר :

יב יראה לי שאם נפחו לריאה יותר מדרך הנופחים ונמצא בה מראה לבן ממראות הנזכרים למעלה (בד) יש להבשיר שאנו תולין לומר שאילו נפחוה כדרכה לא הי' בה מראה זו לפי שבחיי' לא היתה נפוחה כ"כ והי' מראיתה כמראה כל הריאות שדרכם להיות נוטה ללבן :

יג יראה לי שאם נמצ' בריאה מראה הנוטה ללבן אלא שלא הגיע לבנוניתו למראה לונן ביצה או קרום שלה שנתבאר למעלה סעיף ט' ויש איזה ספק אחר בדבר כגון שנתערב וכיוצא בו (בה) יש להקל ולהבשיר :

אלו

וכן משמע בתה"ז ז"ל דעתו להחמיר לכן יש להטריף בכה"ג : (בג) אעפ"י שהריאה כבר כתבתי שדעת הא"מ בחד תרוצא בשם אי"ה כ"י יש לתמוה כבד קאי כה"ג והפרנס שהביא האו"ה וכ"כ הכסה"מ בשם יאיר נתיב בה"ם ות"כ לף שכתבתי דלא משמע כן אפוסקים מ"מ וכי לא ליתוה לסבא ולכן אין להקל שלא במקום ה"מ אע"פ שהריאה בתקנה אבל אם לא בדק בריאה כלל חוששין לה שמא הי' בה מראה לבן כמ"ש הה"מ בתירוץ הב' והגאון מהר"י ז"ל וממ"ש איזה פירוש שנתפס בזה מריפה דאי אריאה קאי משמע ודאי דלריכה בדיקה מדקאמר חזינן לריאה דילה ואי אכבד קאי הרי היא נפוחה ולבינה ואין לזוז מדברי בה"ג ז"ל כמ"ל בס"ק שלפני זה ואם הבבד נפוחה אלא שאינה לבינה נראה שיש להחמיר לכתחילה לבדוק הריאה שלא לף בשל עוף וכמ"ש בשם הגאון מהר"י למה ז"ל ובדיעבד אם לא בדק נ"ל שאין להחמיר : (בד) יש להבשיר לקמן ס"ק פ' כתבתי שלענ"ד להחמיר אם יש מראה פסולה בריאה אע"פ שלא נראית המראה עד שנפש"ר יותר מדאי וכאן נ"ל להקל שהרי יש פוסקים דס"ל בנקבע מתמת נפיחה תולין לקקל שבחי' לא היתה נפוחה כ"כ וכמ"ש בשמו ל"ו ואעפ"י שתה"ז שם כתב דודאי שבהשות בחיפס נפוחות יותר מדרך הנופחים מ"מ אמרינן בנקבע מחמת נפיחה בשר דבחי' לא היתה עומדת ליסתר דמוחזקת הוא ועפ"ז כתבתי ליישב דברי בעניין ברכה למעלה מחיין דסימן ל"ע ע"ש מ"מ נראה שאין להחמיר בזה דאפילו הימה דבחי' היתה נפוחה מובא בתמה מאן לימא לן שלא היה מראיתו מגיע לונון בזה ואפשר שהי' נמצא כן בהרבה ריאות אם היו מפחין בחוזק כיון בזה מבב' הריאה לרוות מתלבן והולך ע"י נפיחה ואפ' הימה כיון שדרך לרוות נפוחות מובא בחיפס א"כ המראה שפסלו חכמים הייטו אפ' בנפוחה מובא שהי' ידוע' לנס שלעולם לא יציא לונון כזה מ"מ כיון שלדעת הרמב"ם הגר א"ד לא ס"ל לחדדי ואין זה רק ספק ונס שלדעת בעה"ע וכן נלענ"ד דעת הרמב"ם והעתוך להכשיר במראה לבן כמ"ש לקמן לכן יראה להקל בכה"ג לתלות שלא היתה נפוחה כ"כ ולף לפי מ"ש לקמן שאין אנו בקיאין איזה מקרי נפוחה יותר מדאי מ"מ דוקא נבי שאר מראות שאין שכיחה שבנפיחה יותר מדאי נראה מה שראה המראה פסולה בקרום הריאה משא"כ כאן כיון שדר' הריאה להתלבן ביותר ע"י נפיחה כפי חום הרחות וכמ"ש וכדמשמע אמי ליישב דהפוסקים נבי האדימה שכתבו דמיירי שמתלבנת ע"י נפיחה ואע"ג דאמר מרפין מראה לונן אע"ג שהרמ' מובא לונון וכמ"ש בעה"ע שיש כמ"ש תה"ז דמש"ל דמ"מ אינו דומה מראה לבן שלה לבן המראה לבן דנקבע והלבון אך בזה דוקא בנפיחה דרך הנופחים אך בנפוחה יותר מדאי אפשר שיזדמן שיה"ז מתלבן ביותר ולכן בזה שיר חלינן שנפוחה זו יותר מדאי הוא ומחיי' לא היה נפוחה כ"כ שהרי שהחזרו מלנפחה כמותה ליה לה מיוחסת ופני' לא הי' לה עוד מסתמא מתמת חוזק הנפיחה הלבינו פני' ואין בכך כלום ואע"ג דבמראות פסולות אחרות לא אמרינן הכי אלא הכא דבמראה לבן מלאה דמסתברא שנפיחה הרבה נורמה שתתלבן וגם שם מכשירין לגמרי בכל מראה לבן לכן נלענ"ד להקל בזה : (בה) יש להקל· עיין בק"ס שם הבאתי לשון הפ"ם סי' מ"ד ונראה מדבריו דס"ל דלבינה"ע דמכשיר לונן בריאה מכשיר בכל גוניו לף אם עזה כשלב שהוא הראשון שבמראות גנעים ושעטו שכיון שלפי דעתו לא הוזכר מרפות לבן בפ"ם והריאה מוכחה לבן אין לחלק בדבר ולעולם יש להכשיר לדידי' ולפי מה דסבירא לן דלבינה בקבעה מרפה כל עוה לונון מרפה וכ"כ גם הפ"ם סי' ל"ח לף מ"ש הפ"ם על דברי המ"ל שכתב כלונן ביצה מרפה הך סברא ידידהה הוא ולא מיישבן לה כלל אלא למאי דכתיבא דפירש נפוחה וחזוקה ב' מיני לונן שם דאסור ולא בקיאינן בגוויהו לכן יש להטריף כל מיני לונן עכ"ל לענ"ד לאו ידידהה הוא שהרי בה"ג כתב כן והעתוך הזכיר ג"כ פירוש זה בשם יש מי שאומר אע"פ שכתב שהדעת נוטה לפרש כמו מלמון וכ"כ הרא"ש בספר תמים דעים וכ"כ הרוקח ומהרי"ו מיוחס שרבו הגאונים וכמ"ש בק"ם שדעת הר"י דקאי אחלמון דוקא ולא כמ"ש תה"ז דעתו הנוס' והרשב"א והרא"ש והגמיי' וכ"כ הערו' שהדעת נוטה כחלמון וכן מבואר בראה"ן ומי"ו ומור וסר"ן וכן פירש בכ"י נכד ר"י החסיד וכבר כתבתי בק"ס שכן מפרש הרמב"ם וכן בכללו מעשיק לשון הרמב"ם וכ"כ בספר נדה לדרך מאמר ב' כלל ה' וכ"כ הרשב"ן דבביעתא הייטו חלמון ביצה ואע"ג דבלא"ה מבואר כל מיני לונן כמ"ש הפ"ת והפ"ם מ"מ יש מובא לדינא דאי מעמעמא דאוסתא אחיקן עלה אז אם יש עוד ספק אחר יש מקום להקל ולומר דהוי ס"ם לשעה הרמב"ם דס"ל דהגר א"ד

הכבדות

בריאה אם לא סיכא דעביא כבדא ולכך נקט חוורא כעמר נופנא ואפשר שזה דעת הא"מ שהבאתי לעיל שכתב דבה"ג אלא ס"ל נהפריש לונן ור"ל דלא ס"ל בפירוש כחזותא כרש"י ולכן אינו מהריף כ"א בביעתא דוקא וא"כ לדידן דמתרפין כל מראה לונן לא כ"מ מידי זה אך לשונו אינו משמע כן ועיין לקמן מ"ם בשם הפ"ם ז"ל ודעת הגה הר"ן וכי"ו ורשב"ן והכ"י דחו דבריה אלו והכ"מ כתב שם ליזהר וגם כאו"ה הביא כן בשם הפרנס והביאו הב"ח וכד"מ וכן אח"ז בספר אפר"ב שער כ"ב ולכן נלענ"ד סיכא דעבי' כבדא והריאה לביה כלומר נפן קודם נפיחה ועי"ו נפיחה היא מחזיק למראה' יש להבשיר כיון שבלא"ה דעת המה פוסקים וכן הסכמת אא"ז דבה"ג אכבד קאי ולא אריאה ונסי שמחות לפירוש הגאון מהר"י ז"ל בדברי בה"ג מ"מ כיון שהפוסקים הנ"ל כתבו אלא אמנא לזה עיקר בגמרא ומשמע דס"ל דאין לחוש כלל וכן נראה דעת הנ"ז והב"ך ואחר אתרוצים שבאמיתו זה לנמרי יש להקל אבל אם לא הריאה בכבד אינה לכרם לגמר נפן אע"פ שהריאה מחזיק למראה ע"י נפיחה מ"מ כיון דכיון לפירוש הפוסקים הנ"ל וכן לפירוש הגאון מהר"י ז"ל מרפה היא אליבא דבה"ג דבר קבלה וגם אאו"ה כתב בשם הבה"ג דבר קבלה ומ"ח ודי"מ ובא"ל

סברות חלוקות הם וכמ"ם בספר בית הלל לענין מראה הריות וכמש"ל כ"כ חת"ז כדבריו שם משא"כ אי מעשה דכעין ביעתא לתינוק עלה מ"כ אחן ספק בנמרא ול"מ לירוף עוד ספק ולכן אין להקל בזה עוד בס"ג ושוד פוסקים הל"ל ואע"פ שרוב הפוסקים מפרשים דכביעתא היינו תלמוד מ"מ רבו המפרשים דמחזותא כלופתא היינו לבנה כבקעה והפר"ת בק"א וחת"ז בס"ם כתבו דמשמע מכל הפוסקים דהוא"ד דבש"ם הלכתא מינהו ולא ספיקא ולכן יש לאסור בזה אבל אם לא הגיע לגוזן בקעה כיון אע"פ שיש לחוש שהגיע לגוזן בקעה כיון דאיכא דש"ל לפרש אופנא היינו חריות ונם בק"ה כתבתי דיוק נכון בלשון הש"ע דעל שאר אמלות נקב עדפה ועל תולה בקעה אסורה משום שאין להכריע בטרפות ולפי כיון שהוא ליגא קמא ע"ם ולפי"ז נראה היכא שהמורה למראה עינו יפשוט שמראה הלובן עכ"פ היו לבן כביצה א"כ יצאו מידי ספק בש"ג ודעימי' רק שעדיין יש לסעריף מהשם שמא היא לבנה כבקעה ממש לפי שאין דומה לו בחיה עץ שיעורו א"כ גר' כיון דלא בריה לן טרפות לבינה כבקעה ולדעת בעה"ע כשר כל מראה לובן וכבר כתבתי בק"ה דנם לפי פירש הערוך והרמב"ם לא מזכר טרפות לבנה בש"ם ובזה שמפוסקים אנו שמא לא הגיע לגוזן בקבקעה אז אם יש עוד ספק נראה שמצטרף להקל ולהתיר מעשה ס"ם ועיין סימן ל"ו לענין קשה כעץ מ"ם בזה :

(בו) במרעה · עיין שמ"ח שכתב הסימן כמ"ם בפנים והר"ף נתן סימן כאי"ל מתכלנו הסיום בכלא אדום יזוק לאחור ולעמ"ל עי' ליין סימן כזה מרפה לא הבאתי אלי"ך מדאא"ז כתב בשמ"ה דמראה כבד הוא בכלל אדום ועיין בבנה"ג בשם ילור מהיב ועיין לעיל סעיף ב' חת"ז נתן סימן למראות הפסולות ואיתא עוד סימן ד"ס בב"ל דיו מוריקא ביטרא ביצה לבנה ובלקוטי מהרי"ל נתן סימן כל חלב וכל דם לא תאכל תלמוד לוגן בטרא ביעתא ובכמ"ג מוחק ביעתא דכבר היא רמוזה בחי"ת ולמ"ד ע"ם ולפי טעמא הרמב"ם דחריות נמי מרפה יש ג"כ סימן מפסוק זה ואפיק חלמון כיון שהוא מראה געל הוא בכלל מוריקא ונם י"ל דהרי"ם מרמז על שניהם בטרא ביעתא ועיל חריות :

(בז) אפילו בחכלית· בש"ם אמרינן דאדומה כשהה מדר"ג דאמר ר"נ פעם א' הלכתי לכרכי הים בלתה אצם אחה לפני שמלא בנה ראהבן ומה שני ומה שלישי הביאתו לפני ראיתי' שהוא אדום אמרתי לה מי המתיני לו עד שיגלע בו דמו המתינה לו ומלה אותו ותי ומבואר בהרא"ם שם שהע"ם שהיא אדומה ביותר לא תלינן שבא מחמת לקותא אם לא בחמת מכה בדופן וכ"כ הרשב"א בת"ם לאדומים שאין אדמימות אלא מחמת שלא נגלע בה דמה וים מי שאוסר כשהאדומה הרבה ואין מראה כן עכ"ל וכן מראה ממ"ם הרי"ף ורש"י לפרש מלי דקאמר מתם אמת דבא ביאתא בשאדומה כי' אלא לא בא היינו ל"ם וכבה מדר"ג והרי לדברי המפרש שבביאתו הי"ם והרשב"א והר"ן האדומ' הוא דאדמימותה חזק וכמ"ם בק"ה וכן הרמב"ם בפ"א מה' מילה כתב וז"ל וכן אם היה אדום ביותר כמו שנצבע אותו כו' ומשם אנו לומדין לכאן וכן משמע דעת רוב הפוסקים רק בחמת מכה בדופן יש סוברים לחמרא וכת"ם לקמן :

(בח) ואפילו כל הביאה· בש"ם אמרינן אמר רבא ביאה שאדומה מקאה בשרה טולה מרפה א"ל רבינא לרבא מקאה מ"ע דהכא ביאה טולה עמ' אל"ם וכו' ופירש"י דל"ם ביקטולה בקמקאה בשרה מדר"ג עכ"ל וקדעה רוב פוסקי' אע"פ שיש מרבים ל"ם ומרפה דס"ל דהכא בשאדומה מחמת לקותא שבביאה כטולים מכה בדופן וכמש"ל ומחלקים בין האדומה ובין אדומה מ"מ בכל מודים דאדומה דבשרה מדר"ג היינו אפילו טולה ולדעת הראב"ד אפילו מראה פטולה אינו פוסל כ"א בטולה דוקא ועיין לקמן"ק ובק"ה בזה:(בט) לבשר הביאה·בת"ם ס"ק י"ב כתי' בספר בית לחם כתב בשם המ"א דאדום הנכנס לבשר הביאה מרפה וכ'שאין לחוש לזה שאין לזה שורש וזכרון בפוסקים כו' ועיינתי בדמש"א ולא מצאתי זה שם ואולי כיון לדמש"א אחר לו שכתב כן בדין בועה (לפי שדין בועה חסר בספר דמש"א שבידי דף ג' אך אין דרכו לכתוב שלא במקומו ונם דל"ם שהיק בנה"ג מלבביאו) וכעין מ"ם בק"ה בשם הש"ת בבועה אדומה ועיין בסימן ל"ו ס"ק ה' משא"כ היכא שאין כאן בועה אחת הערוך רק מראה האדום נכנס לבשר שפיר כתב חת"ז דאמרינן שסופו להיות שבלע טולו בבשר רק שעתה עדיין לא נבלע על מקומו וקצתו שומד בין עור לבשר ולכאורה יש לתוכיח כן מדהוצרכו שפוסקים ליתב הך דהאדומה כ"א לפי דרכו ואם איתא בפשיטות מני לפנוי דמייני שהאדמימות נכנס לבשר הביאה ואפשר דלא בעי לפנוי סבי דא"כ תקשי הטו"ל לם"ם לאמתר אלא אדומה דבשרה היכי משכחת לה וכמו שהקשו הרשב"א והרא"ם על התוקע דאדומה ביותר מרפה משא"כ לפי ר"א ל"ק ליה לרשא"ם דפתרון מלה שהאדומה כן הוא לדידי' דהוא מחמת ד"א משא"כ אדומה מעצמה משמע ומ"מ אף שאין ראיה כ"כ מ"מ הדין דין אמת כמ"ם חת"ז שלא אמרא זכרון לראשונים ונם הב"ל כתב זה בשם דמש"א ואינו שם ולכן אין לתוש לזה ונלענ"ד דאפילו אי חזינן שהמראה קבוע בקרומים עצמן אחר שקולפין אותם השורות מאדמים אף על פי כן כשר כדין כל מראה כשר דחשב בהם דאף שהמראה בקרומים עצמם כשר שהרי אם המראה מחמת מוגלא וכה"ג איכא מאן דמכשיר כמ"ם לקמן ואף דאין מעריפין כשהמראה קבוע בעור מ"מ באדומה נראה מהפוסקים להכשיר אף שהאדמימות בקרומים וכמואר בשמ"ה סעיף י"ד וכה"ם ס"ק י"ח ומדברי הפליאי בקרום ת' ינוק וא' אדום שהביא לקמן ס"ק כ"ם ועיין בק"ה מ"ם בזה : (ל) ואם היה אדומה· כ"כ בשמ"ה דהיינו

(פרי תבואה)

יד אלו הן מראות הבשרות בריאה מראה אדום מראה רקיע שהוא מראה בלא"ה בלשון אשבנז מראה עשבים מראה בחול ובלשון אשבנז לאזור ומז"ה בשמ"ח נתן סימן (בו) במרעה טוב ארע"ך אדום רקיע עשבים בחול ואני נותן סימן אוכלין כ"ל ארב"ע בחול לאזור אדום רקיע בלא"ה עשב"ם :

טז מראה אדום ביצר אם נמצאת הריאה אדומה (בז) אפילו בתכלית האודם (בח) ואפי' כל הריאה כולה כך ואף אם האודם נבנס (בט) לבשר הריאה בשרה שאנו תולין לוטר שהאדמימות בא לה מתולדה שלא נבלע בה דמה עדיין אם לא בשיש רגלים לדבר שהאדמימות נולד בה אח"כ מחמת איזה מכה כמו שיתבאר ויראה לי שאפי' אם בשקופין הקרומין כן הבשר מראיהן כאשר בתחילה ודמות אדום להנה יש להכשיר :

טז האדמימות בריאה שהבשרנו צריך ליזהר שלא יהיה האדמימות זה נוטה למראה שבשרנו אם כמו מראה בשר חי (ל) ואם היא אדומה כמראה הכבד קודם צליתה בכלל מראה אדומה הוא ובשר :

יז בשנמצאת הריאה אדומה לכתחילה (לא) צריך הבודק לעיין בצלעות ובשאר מקומות נגד הריאה שאם יש מכה בדופן בצלעות (לב) או בטרפש או בכבד נגד האדמימות שבריאה טרפה (לג) ואפי' באדמימות בל שהוא בריאה נגד המכה טרפה (לד) ואם לא

פוסק' דפסלו בחכלי' האודם וס"ל דאין אנו בקיאין להכיר בין כבד לאחרים' ביותר ודוחק ונם דמהרש"ל והרב בהג"ה שמיטו זה הלא ס"ל סבי עכ"ל: (לא) צריך הבודק: הרא"ם הביא בשם רבינו אפרים בהלדיתה ום מכה בדופן בעבדה מרפה דיוון בעלרר הדם מהמת מכה סוף שור ליעקב ומרפ' וסתור הסברים בזה לדעה אביו פוסק כרבינו אפרים וכבינו יונתן כתב שם לחוש לזה וכן הבינה דעה זו בהגה וב"ם כתב שזה עד כל הנאולים וחת"ז בס"ם הביא עליו שלף רש"י ורש"ף מודים לדינא ע"ש והתרבכתי הרבה בק"ה ע"ש ולדינא יש להחמיר כיון שב"כ הרז"ה בשם ר"ת ופסק טוחי' הרא"ש והטור וכי"ו פע"פ בכתב דנדולי אחרונים הפסו עיקר כפירש"י והרי"ף אין חילוק בין אדומה להאדומה כתב ומ"מ נאוי לחוש לרבינו אפרים כו' וכ"כ רמ"א בהג"ה דעה זו ואע"פ שהש"ר וכמ"ל חולקים בזה מ"מ הא חזינן שדעת הרוש' בשם ר"י ור"ת וכ"כ בספר התרומה וסמ"ג ומרדכי ואגודה דכל שאין מתלבן בנפיחה מרפה ומכי דאין סמכינן בהא אנאונים ורמב"ם והרשב"א והרא"ש ושאר פוסקים דכל המראות הפסולות אמי כשרים בתם תוזרת אחר הנפיחה ומראות הכשרות כשר אפילו הוא כן אחר הנפיחה מ"מ לא נסמוך להקל במכה בדופן ולקמן ביאתרתי בנם התוס' אין חולקים על הנאונים בזה ועיין בכנה"ג שב"כ בעל דלה לדרך כל"א וכן דעת הב"ח וחת"ז ומהרשד"ם והל"ח וכן דעה חת"ז הה"ם וספ"ת ז"ל וכ"כ בכנה"ג בשם בדיקות מהרי"ם בשאלונקי נסנו להטרף בזה וכ"כ הב"י בשם בעה"ע ומה שהרשם בספרי ס"ע שלנו בסעיף ד' הבא"ם והוה דעת רבינו אפרים וב"י בשם ר"ש ושאר פוסקים לא תילקו כו' הך וב"י בשם ב"ה אדלעיל מינים קאי וכ"ל שהב"י בשם ב"ה ס"ל כר"א ושאר פוסקים לא חילקו ואפשר שנמשך לטעה והיכא ב"ם הוא ר"ת בעל הלכות שב"כ הב"י בשם בה"ג להכשיר אך משהבר מפי שנמשך לפנוי ועיין מ"ם הרמ"א בהג"ה שצריך לבדוק אחר זה וכ"ל כיון שהריאה אדומה צריך לבדוק אם יש מכה בדופן וכן הוא בהגהת הר"ן וז"ל כו' ובד"מ לא נמצא אדום לזה רק כתב · הוכח שיש מכה צריך לבדוק אם לא נתעפה הבשר וכמ"ם בס"ם זה הסיבו להמכשירין אף שיש מכה ע"ש ולענין דיעבד עיין ס"ק ל"ד ועיין סימן ל"ו ס"ק מ"ו וס"ס ל"ז : (לב) או בטרפש· בהגה"ב אות י"ב כתב וז"ל מ"כ האדימה מחמת מכה שבטרפש ובכל איזה מקום שהיא מרפה עכ"ל ופשוט שמ"מ צריך שהיה המכה בעבד האדמימות וכמ"ם לקמן ס"ק ל"ד ומ"ם אז בכבד ע"ל ס"ק מ"ד מ"ם בזה בדברי בה"ג: (לג) ואפילו באדמימות· כ"כ בשמיה בשם הטור וכן מבואר שדברי רבינו אפרים מפרש הא דקאמר הא שנא כין טולה למקאה ומרפה לפי שהאדמימות בא מחמת לקותא כיון דאיכא מכה בדופן נגדה וכל היכא דמרפינן במקאה היינו אפילו כל שהוא ודינו כשאר מראות פסולות שיהבאר לקמן דפסולות אפילו בכל שהוא וכן לענין יבש אמר רבא דיאה שיבשה מקאה מרפה וקי"ל דאפילו בב"ם מרפה כמ"ם בסימן ל"ו . (לד) ואם לא בדקי· כ"כ בשמ"ה וכתב בת"ם שם דמדאמרינן אדומה כשר' מדר"ג אלמא דהלינן מפי בדר"ב מהלקותא וא"כ כשר אם לא בדק ולענ"ד יש מקום לחלק לפי מ"ם בעל המאור בשם ר"א לחלק בין אדומה לאדומה שהוא מנזרת הפעיל שחוק אדומות מפני מכה שנמצאת לה בדופן נגד הריאה וכ"כ הר"ן בשמו ולפי"ז י"ל דהאדומה אינן עפי בדר"ב דוקא בשלא בהאדומה ביותר משא"כ בהאדומה שחוק אדמימות ביותר מפי' מסתבר שהיו מתולדה וגרע לבדוק בדופאותי לא אשכחן ריעותא לא אסרי' לה כיון שאין אנו בטוח לחלות לקותא מסתבר מפי לחלות בתולדה שהוא דבר המצוי יותר מלקותא וכיון שאין סימן ריעותא בדופן שלבד תולין בטעי יותר דהיינו בתולדה משא"כ היכא דלא בדק אז י"ל כיון שהיא אדומה בריאה יותר (ועיין בק"ה שהבאתי בשמה הרשב"א שיש לחלק בין אדום ביותר לאדום שהם ולפי שהבאתי שם שאין לחלק בזה להרשב"א מ"מ לשיטת רבינו אפרים ודעימי' לענין אם לא בדק י"ל דאדום יותר מוסמן למה (ומבדקי אפרים) אבל באדומה שחמת נולה אם לא בדק כ"ל דאדום יותר מוסמן אמרינן אדומה כשרה ולא לאבדוקה בדיקה ואע"פ שבמו אמרינן מקומות מינו כשרה ובריכה בדיקה כמ"ם הרשב"א מ"מ נבי עולד

(ח"א) לד

והפר"ח

בכבד מי והוא מראה אדום דאחר לידתו הוא טעם לנבע אחר ובלאומה מדברי הערוך באמת יראה שטעמה לנבע אחר שבתב בערך כתו בי כוזלא כשהה פירוש כגון הנוטל אבנה אבל אחורה כדין מרפה בכבדא כשרה בגון הכבד הוא קרוב לגון הנחול עכ"ל הרי לפיך שקרוב לגון הנחול שהוא לנבע בל"א לו לחזור וא"כ ע"ל דבכבדא היינו לאחר לידתו הטעם לנבע אחר והוא קרוב לגון הנחול לו אפשר שים מין כחול שהוא אדום וטעם לנבע בל"א ג"כ וזה ים לייסב דברי הרמב"ם בפירש המשנה כמש"ל בק"ה ע"ש וכתב בד"מ מ"כ בשם מהרא"ק דאין להכשיר במראה כבד כ"א בהמתה ישראל והנסנה ס"ע לא הביאו נראה דשפיר עדיד שהמיע כיון הך דינא מבואר בש"ם להכשיר וכל הפוסקים ואע"פ שנמצא דין זה בבדיקות מהרי"ו בכר כתבתי בק"ה שהיא בכלל אדומה ואפשר דמהרא"ק חשם לדעת הרז"ה דהא דבבדא בשרה היינו בכלל מראה אדומה ומ"ל דמראה כבד אינו בכלל מראה אדומה אז ס"ל דאף באדומה ים לחוש לפירוש ל"ם ומרפה והיינו דאיך שיתלגן ע"י נפיחה וכיון דאין לא קי"ל בוחייהו ומבשריב בפסיטות מראה אדומה כל שאין מבה בדופן ונם לא קי"ל בפירושא דהרז"ה ממילא שמראה הכבד בשר בלי שום בית מיחום ומצאתי באחרון מש"ך שהביא ג"כ דברי הד"מ וכתב ג"כ דאמנם ל"ל דמקלא בפוסק' דפסלו בחכלי' האודם וס"ל דאין אנו בקיאין להכיר בין כבד לאחרים' ביותר ודוחק ונם דמהרש"ל והרב בהג"ה שמיטו זה הלא ס"ל סבי עכ"ל: (לא) צריך הבודק: הרא"ם הביא בשם רבינו אפרים בהלדיתה ום מכה בדופן בעבדה מרפה דיוון בעלרר הדם מהמת מכה סוף שור ליעקב ומרפ' וסתור הסברים בזה לדעה אביו פוסק כרבינו אפרים וכבינו יונתן כתב שם לחוש לזה וכן הבינה דעה זו בהגה וב"ם כתב שזה עד כל הנאולים וחת"ז בס"ם הביא עליו שלף רש"י ורש"ף מודים לדינא ע"ש והתרבכתי הרבה בק"ה ע"ש ולדינא יש להחמיר כיון שב"כ הרז"ה בשם ר"ת ופסק טוחי' הרא"ש והטור וכי"ו פע"פ בכתב דנדולי אחרונים הפסו עיקר כפירש"י והרי"ף אין חילוק בין אדומה להאדומה כתב ומ"מ נאוי לחוש לרבינו אפרים כו' וכ"כ רמ"א בהג"ה דעה זו ואע"פ שהש"ר וכמ"ל חולקים בזה מ"מ הא חזינן שדעת הרוש' בשם ר"י ור"ת וכ"כ בספר התרומה וסמ"ג ומרדכי ואגודה דכל שאין מתלבן בנפיחה מרפה ומכי דאין סמכינן בהא אנאונים ורמב"ם והרשב"א והרא"ש ושאר פוסקים דכל המראות הפסולות אמי כשרים בתם תוזרת אחר הנפיחה ומראות הכשרות כשר אפילו הוא כן אחר הנפיחה מ"מ לא נסמוך להקל במכה בדופן ולקמן ביאתרתי בנם התוס' אין חולקים על הנאונים בזה ועיין בכנה"ג שב"כ בעל דלה לדרך כל"א וכן דעת הב"ח וחת"ז ומהרשד"ם והל"ח וכן דעה חת"ז הה"ם וספ"ת ז"ל וכ"כ בכנה"ג בשם בדיקות מהרי"ם בשאלונקי נסנו להטרף בזה וכ"כ הב"י בשם בעה"ע ומה שהרשם בספרי ס"ע שלנו בסעיף ד' הבא"ם והוה דעת רבינו אפרים וב"י בשם ר"ש ושאר פוסקים לא חילקו כו' הך וב"י בשם ב"ה אדלעיל מינים קאי וכ"ל שהב"י בשם ב"ה ס"ל כר"א ושאר פוסקים לא חילקו ואפשר שנמשך לטעה והיכא ב"ם הוא ר"ת בעל הלכות שב"כ הב"י בשם בה"ג להכשיר אך משהבר מפי שנמשך לפנוי ועיין מ"ם הרמ"א בהג"ה שצריך לבדוק אחר זה וכ"ל כיון שהריאה אדומה צריך לבדוק אם יש מכה בדופן וכן הוא בהגהת הר"ן וז"ל כו' ובד"מ לא נמצא אדום לזה רק כתב · הוכח שיש מכה צריך לבדוק אם לא נתעפה הבשר וכמ"ם בס"ם זה הסיבו להמכשירין אף שיש מכה ע"ש ולענין דיעבד עיין ס"ק ל"ד ועיין סימן ל"ו ס"ק מ"ו וס"ס ל"ז : (לב) או בטרפש· בהגה"ב אות י"ב כתב וז"ל מ"כ האדימה מחמת מכה שבטרפש ובכל איזה מקום שהיא מרפה עכ"ל ופשוט שמ"מ צריך שהיה המכה בעבד האדמימות וכמ"ם לקמן ס"ק ל"ד ומ"ם אז בכבד ע"ל ס"ק מ"ד מ"ם בזה בדברי בה"ג: (לג) ואפילו באדמימות· כ"כ בשמיה בשם הטור וכן מבואר שדברי רבינו אפרים מפרש הא דקאמר הא שנא כין טולה למקאה ומרפה לפי שהאדמימות בא מחמת לקותא כיון דאיכא מכה בדופן נגדה וכל היכא דמרפינן במקאה היינו אפילו כל שהוא ודינו כשאר מראות פסולות שיהבאר לקמן דפסולות אפילו בכל שהוא וכן לענין יבש אמר רבא דיאה שיבשה מקאה מרפה וקי"ל דאפילו בב"ם מרפה כמ"ם בסימן ל"ו . (לד) ואם לא בדקי· כ"כ בשמ"ה וכתב בת"ם שם דמדאמרינן אדומה כשר' מדר"ג אלמא דהלינן מפי בדר"ב מהלקותא וא"כ כשר אם לא בדק ולענ"ד יש מקום לחלק לפי מ"ם בעל המאור בשם ר"א לחלק בין אדומה לאדומה שהוא מנזרת הפעיל שחוק אדמומיות מפני מכה שנמצאת לה בדופן נגד הריאה וכ"כ הר"ן בשמו ולפי"ז י"ל דהאדומה אינן עפי בדר"ב דוקא בשלא בהאדומה ביותר משא"כ בהאדומה שחוק אדמימות ביותר מפי' מסתבר שהיו מתולדה וגרע לבדוק בדופאותי לא אשכחן ריעותא לא אסרי' לה כיון שאין אנו בטוח לחלות לקותא מסתבר מפי לחלות בתולדה שהוא דבר המצוי יותר מלקותא וכיון שאין סימן ריעותא בדופן שלבד תולין בטעי יותר דהיינו בתולדה משא"כ היכא דלא בדק אז י"ל דאדום יותר מוסמן אמרינן אדומה כשרה ולא לאבדוקה בדיקה ואע"פ שבמו אמרינן מקומות מינו כשרה ובריכה בדיקה כמ"ם הרשב"א מ"מ נבי עולד

(פרי תבואה)

והפר"ח שם מ"מ מטמע מדברי הרשב"א והרא"ש שם היכא דאיתמר איתמר ומיקמס"ל סי' ל"ו ס"ק כ"ג על דברי הז"ם דדין גנלד אבל בס"מ יש לסקל גם בזה דאע"ג דמתחיל כשם מכה כדעה רבינו אפריס שיטו כמ"ש אח"ז דאפשר שגם שאר פוסקים אין חולקים עליו בזה אבל מ"מ מבואר מדבריהם דלף באדומה בחלנים האדום ס"ל שם לחלוטו נ"כ בחולדה כמ"ש הרי"ף ורש"י גבי האדימה אלא ל"ש וכשרה מדר"ל וכן נראה מהרמב"ם ושאר פוסקים וכן נראה דהא הך שובלא ילפינן משובלא דחיטוקות וכבר הבאתי בשק"א דברי הרמב"ם פ"א מסל"ו מילה שב' וכן אם הי' אדום יותר כמו שנשנו חיטו כו' וגל' שב"כ לפי שהם בשר חיטה הוא אדום קצת ולפיכך כתב בהוא אדום ביותר כו' ומשם לומדי' לכאן לחלות בחולדה אף באדום הרבה וא"כ אף שלדברי רבינו אפריס לא מייני בהם רק באדום שהם מ"מ יחידאה הוא בזה ולכן יש להכשיר בה"מ אם לא בדק ואף שם לחוות ולומר דאע"ג דבשובלא דחטוקות מייני באדום הרבה מ"מ אין לומדין מהם רק לחלות בחולדה ודוקא באדום שהם אז היכא שבדק ולא מצא ריעותא בדופן חולין בחולדה כמו בחיטוקות משא"כ היכא שהוא אדום הרבה וכדומעמע מדעקב שהם האדימה ולא פירש בדבריו שם מכה (ואע"פ ש"ל האדימה מגזרה שפעל סיטו שדבר אחר גורם אדום זה לך מדברי הרא"ש לא אמעמע כן ועמ"ש בק"ס) מ"מ מלשון רוב הפוסקים משמע דהך אדומה בשרה מדל"ג סייט אפילו באדומה ביותר חולין בחולדה כמו בחיטוקות ולא ס"ל לחלק בזה בין אדום ביותר ולבלי בשם"מ יש להכשיר ולהסמוך על דברי אא"ז שמלאה מדבריו דיש להכשיר בכל גוונא אם לא בדק ומכ"ש לפי מ"ש בק"ה דודאי רש"י ודעימ' חולקים על רבינו אפריס וס"ל דלשאר שרצים דמי והדלת בריא ולית לן בה אף אם בא ע"י מכה ועיין בשמ"ח סימן ל"ו סעיף יוד ובמ"ש שם ובסימן זה : (לה) עד האדמימות. בספר מפה יוסף כתב אם האדימה יש מכה בדופן והמכה בשבר שבין הלשות בשרה ולענ"ד נ"ע דמשמע שהם דקלי בשעת המכשירין מכה בדופן שהרי מעיקרא מייתי דברי מהריק"ש בהגהותיו שכתב אם יש מכה בדופן והאדימה ממשמע בריאה כו' ואביא דבריו לקמן בס"ק ו"ל ומ"כ מאי הרי' בשר שבין הלשות אפילו בדופן שמי בשר לדיהכו ל"ל דמ"מ מ"ש אח"כ ואם המכה בבשר כו' מלמה באמפיס נפשיה הוא וקלי לשעמה המכריעין שאע"פ שבלשות מרפה בבשר בשר ולענ"ד ליתא אלא כל היכא שהאדום בריאה עד המכה רגלים לדבר שהאדום מהמתו ומרפה וכ"כ בבנה"ג בשם הטור אות מ' ואות יוד ע"ש בשם מהר"י פונן שאע"פ שבזמן אחר הכשיר אחר העיון חזר בו ופסק דאפילו המכה בשבר לבד מרפה ואם נשבר הלש וחזר ונקבר מי מיקרי מכה כמו דמיקרי מכה לענין ברכה לדופן כמ"ש בסימן ל"ט וכ"כ בבנה"ג : (לו) וראיה ליי בשמ"ח סימן ל"ט מבואר דאפילו אם היתה המכה שפיר מחשב מכה בדופן וגראה דה"ה כאן ואע"ג דשם הטעם דאמרינן שקלשה בריאה אלא מרפא שהעלתה ארוכה לגמרה וכן בנשבר הלש אמרינן שקלש בשוד שהיה הלש שבור אע"פ שנקבר עתה ליה לן כה מעמ"כ כאן שי"ל כיון שחיתה המכה לו שבלש חזר ונקבר משמע יעלה ארוכה לגקומה שבריאה גראה פשוט דליתא אלא כיון שבבר שלש הקלקול בריאה אין סופו לחזור שהמכה בדופן אינו רק סימן ורגלים לדבר שהאדמימות שבריאה אינו מצד החולדה כר"ל רק מצד לקותא ולא' ברעיס מדמיון לה שהוא חבורה שאינה חוזרת ומרפה : (לז) וכן אם נמצא - בכנה"ג מסתפק אם יש בהרות שחורות אם אמרינן שמחמת הבהרות האדימה כיון שלגבי שחורה לדופן לא מחשב מכה כמ"ש הרא"ש לו שמא אע"פ שאין כח בבהרות להעלות סירכה אבל לגבי האדימה יש בבהרות כח להאדים הריאה וכתב לסקל כיון שבלא"ה יש סוברים לחשבר לף כמכה מחם ולענ"ד נראה שם להתיר שבבר בתבתי בק"ה שאא"ז והסליחו וגם הבנה"ג נופ' כתב שאין מוכרח שהפוסקים יתלוקו על רבינו אפריס בזה אך אף שבתבתי שם שדבריהם ס"ע מ"מ נראה דהכא יש לחושבו כמכה שהרי הא דלא מחשבינן ליה מכה גבי ריאה שבדופן מבואר הרא"ש ועוד הטעם כי אפשר שבלו מחמת הבהלות שהבו הבהמה על גבה שבן דרך מקום המכה להתחיר ושיש בש"י בשם הרא"ש הלכך לא תלינן לסקל ומסתפינן לה משמע דלהתחיר תלינן במכה וכ"כ אא"ז בס' ל"ש סעיף כ"ש לענין סירכה תלויה ות בהבהרות שחורות בדופן הוה כמכה בדופן להתריף וכתב שם בשם ק"ש מ"ד דהרא"ש קאמר בדרך אפשר ולחומרא אבל לקולא לא ס"ל דחוהה ועוד שהרי אא"ז דמ"ל כתב שאם שבבה בדופן יש להתריף אדום בריאה אף אין מכה בדופן וכמ"ל ס"ק שאא"ז והעתיקו בשמ"ח וא"כ כיון שבר"ש בהבהרות שחורות הוא סימן שהבהבה אין להכשיר ואפי' חומת דר"א ס"ל דמחמת המכה מקלקל לריאה מ"מ אף בהבהרות שחורות נדולה היא ות להלות בו וא"כ לינו מחולדה וכן מבואר מהגר' הר"ן בכתב יש לענין בלשות לא יש מכה או ישועת כו' אמת דמכה : (לח) ומרפה. כבר כתבתי שאא"ז דמ"ל כתב שאם שבבה בדופן דבריה והעתיקו בשמ"ח וע"ש בדמש"ל שרופא לפרם כן לשיטת כ"ל עה שאמרו בהאדימה ל"ש ומרפה דהאדימה משמע שע"י פעולה אדם בא

בלא בדק בדופן ובטרפש וא"א לבדוק עוד כשר אף שבל הריאה אדומה ויראה לי שאם הריאה היא אדומה בתבריי האדם יש להחמיר במקום שאין הפ"מ אם לא בדק בצלעות אחר מכה :

יח כל שיש מכה בדופן אף שהיא בבשר שבין הצלעות (לה) נגד האדמימות יש להטריף וכן אם נשבר הצלע נגד האדמימות אע"פ שחזר ונקשר הרי זה כמכה וטרפה (לו) ויראה לי שגם במכה בדופן אעפ"י שעריה חיתה המכה כל שמקומו ניכר וידוע שיש שם צלקת והוא סבוין נגד האדמימות טרפה (לז) וכן אם נמצא שם בהרות שחורות בדופן יש להטריף

יט אם אין מכה בדופן רק שידוע שבהמה זו הוכתה שם בדופן הדעת נותנת שע"י הכאה זו בא האדמימות בריאה (לח) וטרפה ויראה לי שאף בהכאה בינונות הדין כן כל שנודע שהוכתה שם נגד מקום האדמימות ואם ידוע שהוכתה ונמצא שנוי מראה אחר בריאה אע"פ שאינו מראה הפוסל כל שהוא מכוין נגד מקום הכאה יש להחמיר ולהטריף ואם הוכתה מכה רבה נגד הריאה כגון באבן וביוצא בו אז בעוף אף אם אין שנוי כלל בריאה וכן בבהמה אם לפי אומד הדעת ראוי' היא מכה זה שתשלוט באברים הפנימים בנגדה חוששין לריאה להצריכה בדיקה שמא נתקלקלה הריאה מחמ' המכה כמו שיתבאר בס' נ"ח ולפי שאין אנו בקיאין להטריף :

כ אם המכה שבדופן אינה מכוונת נגד מקום האדמימות ממש רק המכה היא משם ולהלן אין תולין האדמימות במכה (לט) ויש להכשיר אבל אם מקצת מן האדמימו' הוא כנגד המכה אע"פ שרוב האדמימות הוא שלא כנגד מקום המכה ומתפשט חוצה לה הרבה אין הולכין בזה אחר הרוב לדונו כאילו אין האדמימות נגד המכה ומתולדה היא והמכה היא במקרה מקצתה נגד האדמימות אלא חוששין שע"י חולה שבריאה שהיא נגד מקום מהמכה שבדופן

ניקבה או סופה לינקב ומזה נמשך האדמימות להלן נ"כ :

כא אם יש מכה בדופן או בשאר מקומות נגד מקום האדמימות שבריאה ובשנופחין הריאה מסתלק האדמימות והיא חוזרת להיות כשאר מראה ריאה (מ) כשרה אבל אם אינה חוזרת למראה

ריאה

הריאה ושם האדימה דמרפה כו' (וע"ש מ"ש ר"י חולק ס' וש"ס ע"ש והסכון בדבריו כמ"ש בק"ס) ולהיפ בתור יקומילל שכתב שאף אם האדמימו' כנגד המכה ורוב האדמימו' נמשך חוץ למכה אם מרפה לא"ד ומ"ש הרא"ש בסרכא ברוכה עד המכה כו' דהכא אמרי' שהאדימה מחמת לקותא ונקב ומשם מהאדמה שאר הריאה ונם לאיה מדברהאדמ"ל דהאדימה כולה מרפה א"כ נעמדך לומר שסי' המכה עד הרוב שבריאה ולא משמע הכי כו' ע"ש והדין דין אמת ופשי הו"ל לאתוי ראיה ממסקנת הש"ס דקאמר אלא ל"ש וייטו דל"ש בין כולה ובין מקצתה מרפה היכא שיש מכה לפרוש ר"א ואע"פ שאין סברת הבנה"ג דמעיקר היינו שהמכה נעשה בדופן כנגד כל הריאה או רובה ואפ"ה מרפה: (מ) כשרה. אבל דמסקינן גבי האדימה אלא ל"ש בחבו הטוס' פירוש ר"ח ל"ש ומרפה ולפרושו הא דאמר לקמן אדומה כשרה מדר"ל ל"ל דהייט כשמלבנת ע"י עפיתה וכן משמע מהוך הלכות מריפות דר"ג ובה"ג של ר"ח כו' ובכא"ש סבית חילוק זה בשם ר"י דהא דקי"ל אדומה כשרה מייני בשמלבנת ומחלבנת ע"י עפיתה והאדימה דהכא מיירי שאינו חוזר ומחלבן ע"י עפיתה וכתב ע"ז דלא הביאה דמסתבר למימר דכל מרחות הפוסלות בריאה אם מחלבנין ע"י עפיתה כשרה כו' ולאיתי שקלא מאחרונים כיוון לד"א ליתב דברי הטוס' בזה ואגבי לא כן עמדי לכן אמי מוכרח להסריך קלא הנה הבנה"ג כתב דא"ש עפ"י שברת הר"ן שבביאו האחרונים דלף אחר מראות הפסולים דמסקינן בשמחוזרת ע"י עפיתה הייט בשמחוזרת למראה ריאה דוקא ולא"כ י"ל מ"ש החוס' שמחלבנת הייט שמחלבנת קלא ולא למראה ריאה ואפ"ה כשר בחזומה וכ"כ בפלוגו וכ"כ בתוכת יקומילל ע"ש בתוך דמפרבי' דקפי' לה לחטוס' כיון דר"ח פירש ל"ש ומרפה והייט בהאדימה מחמת ד"א אלא מחולל' א"כ אדומ' דבשר' סיכי מבשרה לה נימוס שמא האדימה מחמת ד"א ולכן כתבו הטוס' דמיירי דמחלבן קלא ע"י עפיתה' דבי' אלו רוחין דהוי שטי מרגל' לחוד ולא מחמ' נקב הל"כ לא סי' מחלבן ע"י עפיתה' לכן כשר דאדום' כשרה מדר"ל והייט הי"א שבבר"ש אריך להחלבן קלא ע"ש שהאריכו בזה ואני אומר כי הרא"ש ז"ל כל יקר ראתה עיני מקור הדברים שם ביאר ר"ח ז"ל שמחלבנת ע"י עפיתה למראה ריאה כמבטא בספר החכמה' שם כתב וז"ל וי"ח פירש אלא ל"ש ומרפה אפי' במקלה, וא"כ הא דאמרינ' אדומה כשרה מדר"ל הייט כשמחלבל' כמו שרגילה להיות כשמעתין אותה וכן נמצא בספסי ה"ג שנכתבו בה"ג של רבינו יעקב בר' מאיר עכ"ל וכ"כ הסמ"ג עשין ס"ג וז"ל ופירש בספסי הלכות שנכתבו בה"ג של רבינו יעקב שמה שאמר אומרים אדומה כשרה זהו כשמחלבנת כמו שרגילה להיות כשנופחין אותה עכ"ל והובא ג"כ בתור ובהגה' מיי' פ"ז מה"ש ע"ש הרי להרי' דבעינן שהחלבן אחר הנפיחה כמו שרגילה להיות והמעיין יראה שאין לדחוק לפרש הסוגיה שרגילות הוא שהחלבן קלא ע"י עפיתה אף שעכשיו היא אדומה דאין הלשון סובל כך והסוגיה פשוט כמ"ש שבשופחין אותה היא מחלבנת כמו שרגילה להיות (וע"ש בסימני ספר החרומה או בריאה שנשתה מכמות שרגילה או ממראה או ד"א וכן בסמ"ק סי' ר"א איתא וכן אם נמצא בריאה ממראה שרגילה להיות או מד"א מאותן הסעיין דמפרש בהלמוד מרפה עכ"ל הרי שנאור הוא בלשון הפוסקים לקיות כך למראה ריאה בלשון מראה שרגילה להיות ואע"נ דאם נשתנה למראה כשרה אין לחוש מ"מ ר"ל שנשתנה ממראה שרגילה למראה פסולה הסמוכים בהלמוד ע"ש דנקטו דרך קצרה) וא"ל ספר קנאת ליה לסרא"ם דכל מראה יש להכשיר בשמחלבנת אחר נפיחה דשעיקר בסר נפיחה אוינן

ואחר

האדמימות וסייע שהוכיח שם ולפ"ז מסיעות כל הפוסקים שלא פירשו כן לאותה מוכח להיפך אך י"ל דאינו בכלל דברי רבינו אפריס וכן משמע קצת בב"ח שזהו פירוש דברי ר"א שבתב ושמעמ דמכה דהלינן מחמת הבהלה ניקבה גם הריאה ולפי"ז אפי' אחלבן לאחר הנפיחה חוסשין לנקב מפני שהוכיחה בדופן נגד האדמימות עכ"ל משמע דהיינו מחמת שהמראה בה ע"י הבהלה ועיין בש"ך ס"ק ס' שבתב קצת מלשון זה בשם הר"ן ואינו בלשון רק בלשון הב"ח הוא כמ"ש אך לכאורה ל"ש דאף אם אין אודם בריאה יש להטריף בבה"ג לפ"ש הש"ך בסי' ל"ח ס"ק ד' שאם הוכה הטוף עד ריאה שלו נראה שלריך בדיקה בריאה ולדיון שאין בקילון טרפה עכ"ל וא"ל דהכא בהמה מייני דא"א לפי הלשון שבתב בשמ"ח ומסתברא במזה בא האדמימו' כו' אלמא דאומר המכה שהבלוע בריאה א"כ אף בבהמה חוסשין כמבואר שם בהג"ה סעיף ל"ב שגם בבהמה חוסשין בדבר שראוי לחוש בבהמה ואפשר לומר דע"מ בהכאה ביטויא דאי לא כי' האדמימות לא הייט מחזיקים ריעותא שבהרסקה הריא' רק כיון שנתאדמה לפניו חולין האודם בהכאה זו ומ"ש בשמ"ח ומסתברא כו' ל"ל דמעילא מסתבר הכי אך לענ"ד בכה"ג לא דוקא אדמימות דה"ה אחר מיטו מראה אף בלשון שמא בהמה בכה"ג יש לחוש מחמת ההכאה ונתקלקלה הריאה ונפסדה לוראה ומ"מ אפשר לומר דל"מ דבכה"ג אין טרפה רק מספק הסרון בקיאות כמ"ש הש"ך ולדינא מויל בדיקה משא"כ היכא שנתאדמה הריאה עכו"ם לפנרוף בודאי ולא מסי בדיקה: (לט) ויש להסתיר מלשון ר"א שהביא הרמ"א ומלשון הטור ואחר פוסקים מבואר דבעינן שיהיה המכה בנד מקום האדמימות ממש אבל אם המכה משם ולהלן לא תלינן האדמימות במכה וכן נראה לסדיא מלשון רבינו ירוחם שהחב וז"ל אם אחר מצאה מכה בדופן כנגד

עכ"ל דמשמע דאם אין מכה בדופן אינו מרפה אבל אם יש מכה בדופן אפי' אינו נגד האדמימות אינו מרפה ולא הזכיר דברי רבינו אפריס ולא הזכיר דברי הרא"ש ולא הזכיר דברי הר"ן ולא הזכיר דברי הרמב"ם ולא הזכיר דברי הרמב"ן ולא הזכיר דברי הרשב"א ולא הזכיר דברי הרא"ש

ואחר שני לחזק לי בסימה ר"ה ז"ל הוא עפ"י מ"ש בק"ה בחוק להוכיח במישור בדעת רש"י ז"ל דכך האדימה ואדומה דקאמרינן הכא לא מייירי בחדום סתם אלא אפ' הוכח שנראה שבת ע"י חולי מ"מ מכסרינן מדר"ג ואמרינן דהדרת בריה דהיינו שבשו ליבלע והוכחתי זה מלשון רש"י שפירש שקומטת והוא מורה על צירה הדם מחמת מכה וכמו שהבאתי שם מלשון רש"י גבי דרוכה וגבי אומצא דאסמיק ע"ש שהדברים נכונים וחס נ"כ שימת ר"ת והדברים מבוארים בשה"ש שם שבתב (אחר שלשון שהבאתי לעיל) וז"ל וג"ד לאגליד לאחיצא סומקא בשרה דהכא מייירי בחדומה שקומטת אלמז עכ"ל הרי להדיה שמחלק דאדומה דהכא מייירי כעין צרורות הדם שקומטת (ומ"ש מרייה דאגליד ל"ע דשאר שהם שקרוט החתון מרפ"ו אדום מעבע היינרה וכו"ה לאבאר בזה) וכן בסמ"ג וכתב להדיה מסיק רבינא אין חילוק בין האדימה מקלתה לכולה ופי' רבינו שלמה האדימה כעין דם רע הנקבן שקורין שמדוכא בלע"ז בשרה כדאמר שם אדומה בשרה מדר"ג כו' עכ"ל ולפי"ז מה דאדומה בשרה מדר"ג ע"כ פירושו דלא שאר אומרים שכן הוא מהולדה אלא אף אם אינו מכירין ואינו נעין לראות שנתקבץ הדם שם בין עור לבשר מחמת חולי כשר מדר"ג דאמרינן שבשו הוא לחזור ולבלוע במקומו ומשום דקשיא ליה לר"ת אהדדי הא דאמרינן ל"ם וטרפה אבא דאמרינן אדומה בשרה מדר"ג ס"ל לחלק דאם מהלבנה ע"י נפיחה כתו שבגילה להיות אז אמר אף דשופו כו' לבלע לגמרי כיון דחזיק דבשרית נפוחה הדם נכנס לבשר אע"ג דשא קמן דודאי שלא בא אחז חולי שהרי כשליגה נפוח הדם מתקבץ בין עור לבשר מ"מ אמרינן שם שופו להחזר ולבלוע במקומו מדר"ג ולא כמו שנראה מדברי האחרונים בדעת ר"ת ז"ל דכל שהוא מהלבן חולין בהולדה דז"ל שהרי עיקרו רוחות שים דם כנים שע"י הנפיחה הוא נבלע וחוזר ופשט ולא מסתבר שיהי' כן מהולדה וגם דשא חזיקן שנדר הדם ויכול שאינם מהולדה אלא הטעם דכל שאינו רוחים שע"י הנפיחה הוא נבלע אינו אומרים אף זה חלי שופו להתרפאות שלא נדר הדם כ"כ מחמת מכה זו ולשאר שרשים דמי והדרת בריה מש"כ אם אינו נבלע בנפיחה אמרינן דל"ם וטרפה משום דלבמה שרשים דמי שמחמת צרורות הדם אין שופו לחזור וליבלע ועתיד הוא לקלקל קרום שריאה ולפי"ז אין זה ענין לכל שאר מלאות פסולות דודאי גם ר"ת תודה דכל שאחר הנפיחה אין שם מראה פסולה כשר הוא שהרי אין בריאה זו חולי לפיגו ומה שמראיתה רע קודם נפיחה כגון ירוק נעל וכה"ג הוא מחמת איזה סיבה ואפשר שכן עבע הבעלי חיים ומהולדה כן הוא וכמו שאינו חולין בריאה שכל מה שנוסרין יותר מראיתה סולך וחזק ממה שהיה קודם נפיחה ולא"כ אף שקודם נפיחה היה ירוקה כגיעתה וכה"ג אין זה מחמת חולי כלל וכשר מש"כ בחומה דהכא אין הפשט מעשה שמי מרא' בעוד הריא' דהיה ודאי כשר אמ"כ זה שמי מראה בריאה שנעבע עמה לאדמימות וכדמשמע מסה"ת דמייתי מריאה דאגליד כו' רק אדומה שהיא מחמת צרורי הדם איצטרך לי לאמעיון דבכה"ג בשרה מדר"ג דשד"א כיון דאינו רוחין שים חולי בריא' זו עפ"י זה נשקר הדם ממקומו ואעפ"י שע"י הנפיחה הוא נבלע בבשר מ"מ כיון שאחר שתסלק הנפיחה הוא חוז' ומתקבץ הרי שפירש ממקומו ונעקר לגמרי אם יש לחסריף דהא לפי' ה"ת דל"ם וטרפה היינו דלשמעה שרשים מדמיון לה דהנן נדר הדם אע"פ שלא יצא ונם אפשר שבחיי' לא היתה נפיחה מחמת חולי זה שאינו רוחין בה לפיגו זה קאמר דמ"מ בשרה הוא מדר"ג דילפינן מהתם כמו דהתם אמרינן שבשו ליבלע ה"נ כיון שע"י הנפיחה שב למקומה אמרינן דהדרת בריא' ושופו ליבלע מש"כ לעיל דאמרינן ל"ם וטרפה דמירי שבם אחר הנפיחה עודנו עדין בין עור לבשר ובכה"ג אמרינן דלא' שרלי' דמי ושופו לגמרי שארכמי קלת בזה כי לענ"ד הדברים נכונים מאד בסימה ר"ה ז"ל ור"י ז"ל שלא יסיו דבריהם סותרים לדברי הגאונים ז"ל לולי כי הרא"ש והאחרונים פירשו דבריהם באופן אחר ואפשר שלא הי' לפניהם אז ספר התרומה כי לענ"ד דבריו מבוארים כי מ"ש הוא נכון וה' יזכני בדרך אמת ואחרי הודיע כל זאת מ"כ אין חולק על ר"ה והגאונים והרמב"ן והפוסקים אשר מדברים נלמד דמילי דריאה בנפיחה נפוחה מסעריגן לא אחד בשם שיחלוק עליו ודבריו מוסכמים לכלכה דכל שהאדמימות מחמת חולי בעינן שיהלבן ע"י נפיחה ובאם לא מרפא ואפשר שאין חולק עם רבינו אפרים וגם ר"ת מודה דבשם מכה בדופן חולין שהוא מחמת חולי אלא שר"ת ס"ל דגם אדומה מיירי מחמת חולי וא"צ למכה בדופן דוקא להכיר שהוא מחמת חולי שיהן לעין לראות שבא מחמת צרורות הדם וכמ"ש בשם הסמ"ג ורבינו אפרים ס"ל דעקב אחדים' מגזרת הפעיל שים מכה בדופן שעי"ז אנו מכירין שהאדמימות מחמת מכה ולר"ת א"צ לזה אבל ריבא שאין כאן חולי מכה רק מראה אודם שאם ים מכה בדופן מרפא ואבר אינה שאינ"ז ואם"ל אינה אפרים ומ"ש בשם הגאון מהר"ר אלחנן בעפי"ז אנו מכירין שהאדמימות מחמת מכה ולר"ת אם אין אדומה אינה דוקא בחומה בשרה ע"ל דאם אינה אדומה אינה מראה אודם אינה מראה אודם ים מכה שיעשה

בתוך העור והלבן ספי מיכה למיחלי בתולדה שעדיין לא נבלע סדם רק שקודם הגפיתה מינח מיחי ומתמת הגפיתה הוא תתקבץ בין עור לבשר לפי שעדיין לא נבלע במקומו הראוי ט"ו אז אמת י"ל דגם בעגלר הדם מיעכר שיר ספי רוסם האדמיעות לאחר הגפיתה מקודם הגפיתה ואחר כריא' בשיה נשחה מ'נשריק ולאחור' היה אפשר לשקל בה"מ כיון שהש"ז מיקל בהאדיתה וים מכה בדופן כדאה המתבר ורש"ל אך אפשר דבכה"ג נדע מפי דמסתמ' קולקלה המכה את הריאה עד שנעשה רוסם בקרומים להאדים אותם אלא שאין ביכר קודם הגפיתה וא"ע ולפי אלא מלאתי מזה בפוסקים מסתפיקא לשקל ויעין ס"ק ס"ז וס"ק י"ז ע"ש: (מו) ירמה לי בשור ס' ל"כ כ' בשם הרשב"א בגפל לאור כו' אבל אם רואין שהאדיתה מרפה כו' והב"י כתב שפ"ל שהוריקה ולא כתב טעם לדבר ומתה עליו בדריסה על הנ"ה זאת דאי מבוא דאמרינן האדיתה בשרה גם ירוקה בכרתי בשרה כו' אלא ע"כ דשאני שכא דאיכא ריעותא דגפלה לאור א"כ ה"ה בהאדיתה דמרפה הוא"ל ואיכא כו' ע"ש והביאו במשבצות שם ולפמש"ל יבה"ה י"ל דקשיא ליה דבשלמא ירוקה שפיר י"ל דמרפה כיון דגפלה לאור אין תוכין בתולדה מצא"כ בהאדומה קשה מ"ע דהרשב"א דמעקר"ף דשא אית לן נמיתר דאע"ג דהשתא נהקבן הדם בין עור לבשר אפי' אם"א בהה"ק דכל שאין לחלות בתולדה לא אמרינן באדומה דהדרא בריא וגם נאמר בהאדיתה מתמת מכה הדרא בריא מ"מ כל שגפלה אור גרם שנתמרה והאדיתה לא הדרא בריא וגם לא מבחבר לומר שהב"י במחק האדיתה סובר דבהאדיתה גם הרשב"א סובר דתלינן בדר"ע. אז"ל אם בדריסה דמ"ש מירוקה בכרתי וכבר כתבתי בק"ה דלפי מ"ש הרשב"א מיהו' אל"ל וכן דעתו בתה"ק לשמריף אף בתולה גרין ממילא אף בהדומה כך והאמת יורק דרכו הש"ז בטעם הב"י ולפי אלא מנינו פלוגתא בהאדיתה רק בהוריקה ולבך הגיה כן ולכן לדינא אין לחלק בין גפלה לאור ונמלאה בריאה אדומה או ירוקה בכרתי וכתב"ל ומדברי הש"ז שם מבואר דס"ל לשבבר בהאדיתה דמרפה אודם בשר כמו מרפה גרין כו' וז"א בש"ם לקמן לענין ירוקה בס"ק שאין להקל כיון שכן דעת הרשב"א בתירוצו הא' ובתה"ק וכן דעת הר"ן וכן פסק הב"ח ומא"ז ז"ל ע"ש ועיין בק"ה מ"ש על דברי הרוקח ס"ם ה"ו ולכן אין לסקו: כ"א בה"מ: (מז) יש לשמריף בע"ז ס' ל"ב לא נסילא לי' הגשת הב"י בשור בשבאתי בס"ק שלפני זה וכתב ליתב נרסה האדיתה דלא מיקבי הא האדיתה ג"כ ראוי לשבבר דמיירי שאנו רואין סימן מבורר שנעשה עכשיו מיטי בריאה כגון שים בו כוון במקום א' ושם נתאדמה הריאה מחיתה דזה לרשב"א מרפה וע"כ אמר ספיר הרשב"א כל הראוי שנתאדמה ואז לא תלינן האדמ'מות במידי אחריני ולהרא"ם גם בזה כשר שהגלעות מגיעו' וע"כ כתב השור כאן לשון האדיתה ומשמע ע"י ד"א שנרס לזה האודם עכ"ל ולא הבנתי מ"ש וע"כ כתב השור כו' דלפי אם לא היה מפרשים דמיירי בכוון ספיר נקט האדיתה לפי שהאור נרס לזה שהאדים ואין זה ענין לפירושו דמיירי בכוון ואפשר שהש"ז רוצה לדיק בלשון השור דנקט האדיתה דמשמע ע"י ד"א ואחמת לשמת הרא"ם שהגלעות מגיעות האדמומות מהולה וא"ם עליה לשון האדיתה וכיון שהיא רוצה לכתוב ע"ז פלוגתא הרא"ם לא סי' ט לומקט לשון זה שהיא מחלים בכא ע"י דבר אחר אבל לפי מה דמפרש הש"ז ניחא דנס לרא"ם שיך בזה לשון האדיתה בהאודם בא מחמת הקמע כמ"ש בשמ"ח סי' ל"ז ס"ס דקמע נמרלה אדום כל שאינה מרפה מחמת הנרלה לא הו"ל תר"ל שכן דרכו של קמע כך י"ל בדברי הש"ז אבל ל"ע שהרי השור בחמת כתב וא"ל הרא"ם ז"ל כתב לפי' רואין אותה אדומה בשרה כו' וא"כ אתי שפיר בשיטות דבלשון הרשב"א נקט האדיתה כיון שלדיריה אם תולין האדמומות בד"א ובלשון הרא"ם בחמת נקט אדומה ואפשר דס"ל דכיון דעהה בא לאחד הדין בשם הרשב"א שתולין האדמומות שנרס לו אחור אם הו"ל לומקט האדיתה דמשמע שהוא דבר ידוע שד"א נרס לו והרי כל זמן שלא נתחדשה הלכה דבא אמרינן בזה גלשות מגיעות הי' אפשר לחלות האדמומות בתולדה לכך כתב הש"ז דלפי מ"ם דמיירי בכוון א"ם כנ"ל ולדינא לענ"ד דכה"ג שים קמע וכוון במקום א' ושם נתאדמה הריאה יש להמריף דאע"ג דבלא גפלה לאור לא הוה הר"ל מ"מ בגפלה לאור כיון שדרך לריחה כוון תחמת האור וגם דרך להתאדם מחמת האור תולין שבאור נפגמה ונכוולה ונשחנה מריאיהה לאודם ואין להבשיר בזה משום הגנת הגלשות כלל ואע"ג דלמאן דמפרש דאין ריאה לעוף ליתמר אף בנתחה הריאה א"כ משמע דבכל גווני אין לחוש בריאה של עוף ומכ"ם בנתחה לדעת הפוסקים שאינו טהא ובייטו שאינו במציאות שיתמר מחמת האור כי מרם יתמרו ישרף שורה ובשרה א"כ נראה דאף כו' דכוון אינו מועיל לחלות האודם שבא מחמת האור מ"מ מראה בכה"ג לעשם לדעת הפוסקים המתמירים בהוריקה בכרתי וכתב"ל וה"ה כאן בהאדיתי' ויש להתמיר בשם"מ: (מח) מרפה בכה"ג אות י"ד כתב וז"ל אודם בריאה עם שרבא תלויה ע"ל שלא להבשיר אלא בגפיתה במקומות שעשין גפיתה עכ"ל והגה לפי מ"ש בח"ם כו' ל"ע לך דלפי"ז מהוך מראה בשרה והבי"ת דברי הש"ז כו' ל"ח ס"ק ב' שדיק כן מהטור א"כ נם בזה מרפה מעשה הרי"ל ובשו"ת מודע ביהודה חלק י"ד סימן יוד כתב להקל בשאר מראות בשרות עם שוד ריעותא בה"מ רק במראה אדומה יש להתמיר כיון דלפדיה מעמא בגמרא הוא לקו קלת מדאמרינן מ"ש מקלה דהדרי בריא מעמא שלע"ע לקוי הוא אלא שפוש לסתרפאות ע"ש ודבריו ל"ע שהרי לשיטת רביעו אפרים ודעימי' שבעת דמראה אדומה עדיף משאר מראות הוא אלא מתשב ריעותא כלל והא דאמרינ' לשמת הדרא בריא בהאדומה דשיטת רביעו אלא בהאדומה דשיטת רבינו אפרים ודעימי' שבעת דמראה אדומה עדיף משאר מראות הוא אלא מתשב ריעותא כלל והא דאמרינ' לשמת הדרא ברי

שם לנהוג להצריך בדיקה דהל"כ לאיזה צורך כתב זה דבמתכה הדין שטוב וגם למלי ל"מ כתב שמעב מפי מבה נקי אם לא שכוומו להזהות להצריך בדיקה לכן ים לנהוג כמ"ם : (נא) כבר' כן מבואר בהוס' דיבוקה ככרמי הייגו לגב מיגדים דמתי לרקיע וכ"כ בתשבי הייגו לגב בגא"ש וחח"כ כתבו דבכרמן אלא דוקא דכ"י פ"ם ירוקה כעשבי' כשרה וכן נראה כו' וכוב כתבו'כשם הערוך דכרמי הוא לגב ירוק הרגוש תגיר כרמי כו' ובק"ם התרכתי והעלימי דולמי איכא ירוק הקלא כרמי והוא לגבו גרין אלא שים לגבו בגא"ש שקורין הימלי ובקבא ג"כ כרמי בלבון המים ולפי שלדינא אין ל"מ זה כיון שבשבת' כל הפוסקים להכשיר כל מראה בגא"ש וגרין אפילו ירוק ביותר וכן קבלתי : (נב) וראה לי עיין בק"ם לעיל שבתבתי לפרש מ"ם רש"י בתוספה הדרת בריא מדר"ג ולא ציין כן על ירוקה חשוב דבימוקה י"ל דא"ם הדר בריא ודוקא בהיא הר"ג אלא מוכר בו הדם מתולדה מטא"כ כבבא ע"י ד"א אך נראה לעע"ד מדברי הרמב"ם בפירוש המשנה שבבתתי לעיל סיק י"ד שבתב לו בירוק בתבליה כמו פני אדם החולה כבר ושם בתבתי אחא"ז כתב דמסברי"ל מייבי בחולי ירוק נעל זוכם והרמב"ם אחר חולים קלי בדרכם לבתבות לאיזה ירקות אך מ"מ אין דרכו של הרמב"ם בפירוש המשנה לכהוב דין חדש מלבו דלא נזכר בש"ס וגם דאמו לא היה יכול הרמב"ם לצייר גוון ירקות דכבר עד שבדק ואשבח בפני אדם החולה שים בו כמה מיני ירקו' וכא לפרש ושהם יותר ולכן נראה דכוונת הרמב"ם הוא לא"ם יבוקה כשרה מדר"ג דקאמר הגאתי בו ראיתיו שהוא ירוק וס"ל דגם בזה אמריגן שע"י איזה חולי בא לו בעה לידתו לו מרם לידתו הלך ממנו הדם ע"י חולי ולפיכך כתב הרמב"ם בירוק בזה ג"כ כשר בריאה ואמריגן דהדרת בריא ויחול בו דמו ולפ"ז אף אם ים לתלות הירקון שבריאה בחולי גמי כשר דהדרת בריא אע"ג דבש"ם קאמר ליבא דירוק אבמי לא נפל ביה דמא משמע שלא נוגר הדם עדין מ"מ ס"ל להרמב"ם דחד עניו הוא עם ירוק מחמת חולי שהלך ממנו דמו ואפשר דס"ל דלא משתבר כלל בריאה לומר שמתולדה כך היא ירוקה לו אדומה מחמת שלא נגלע בו לו נפל בדם שאפילו עברו עליה כמה שים אעפ"כ לא מכשירין כי כלו' חלקו בין ילדה לזקנה והתמם מכבריגן מדר"ג וסייע מהוס דאפילו מחמת חולי אמריגן הדרת בריא וכמ"ם רש"י גבי אדום ועיין לעיל ס"ק ל"ד הבאתי מ"ם הרמב"ם בפ"א מהל' מילה וכן אם היה אדום ביותר כו' וכתבתי מהוס דבבר ביוקע בתבי' אדום קלת ושם ברמב"ם איתא ג"כ קבן שמגלת בשמיני שלו ירוק ביותר אין תלין אותו עד שיפול בו דמו ויחזרו מראיו כמראה הקפנים הבריאים וכן אם היה אדום כו' מפני שזה חולי הוא כו' משמע שזה דבין אדום וכין ירוק בא לה מחמת חולי ואע"פ שים לדחוק ולומר שאף אם הוא כן בתולדה חולי מיקרי מחמת פגע תולעה היינה לא משמע הכי מהרמב"ם ובטור וש"ע כתב קבן שהוא ירוק שיגן שלא נפל בו דמו ואין תלין אותו עד שיפול בו דמו כו' והשמיטו היבה ביותר דנב' הרמב"ם גם היבה הבריאים ולכאורה נראה דאם נאמר שהוא מחמת חולי ארוך ליתן לו שבעה אחר שנגלע או נפל בו דמו כמ"ם הפוסקים שם בתלה חולי כל הגוף ומתרפא הוי כתלגתו חמה ומלבון הש"ם והרמב"ם נופ' משמע דכל שנגלע או נפל דמו תלין אותו מיד וא"ל לחמתין ואפשר שמ"ם הרמב"ם כשאר קמיש הבריאים וגם מה שסיים בזה חולי הוא ומז בזה שלרוך לשמתין ואין זה משמע וכן מלאתי לבדיה בספר המים דעים כו' קע"ח וז"ל כתב הרב רבי אברהם בר יצחק ז"ל אב"ד כו' ודוקא בתלגתו חמה הוא דבעינן ז' ימים לשבעתו אבל בדבר אחר כגון הא דר"ג שהלך לבריכי ביס כו' אין מוהגין בו ז' ימים אחר שיתרפא אלא תלין אותו מיד כשיתרפא מחותו עבר כי לא הוזכרו ז' ימים אלא לגבי בתלגתו חמה וכ"כ הרב רבא' ז"ל והביא ראיה מדאמריגן בפרק הערל דהוה כאיב ליה עיני' ליעוקא כו' עכ"ל אך נראה דס"ל דדוקא תלגתו חמה אבל אחר חולי לא ואדרבה משמע מדבריו דבדום אז ירוק גמי חולי הגוף הוא וכמ"ם שכן משמע מהרמב"ם דאף אם הירקון או האדמימות מחמת חולי אמריגן דהדרת בריא וא"כ יראה שחולק על דבריו אפריים בזה ועיין בפרי הואר שבתב וא"ל דבריו הייגו שירקלוקות שלו טוב לגד גוון הבריאי בקורין בלעז ווירדי וכן בא לידי כמה פעמים תיוקה שמראה שלא' ירוק ונוטים לגד הבריאי ומתקיימים כו' אלא דאגן אין בקיאין וכל מין ירוק מרפא והנם דבתב הרמב"ם בפה"מ ירוק שדומה לפני אדם החולה כבר עכ"ז אי"ל לא הזכיר מזה וגכר מן דין אגן לא בקיאין לבער וכל מין ירוק מרפא זולת בבריאי מתם בלעז ווירדי שדומה לבבלת בבר עכ"ל ואם הוא מפרש המ"ם ל"ע מ"ם דבי"ד לא הזכיר מזה ולפי מ"ם זהו ענין ירוק דש"ם דנמר מהיטקה וע"ש בפ"ח דש"ל שהוא מין ירוק הדומה לבריאי דאלו שהיה ירוק ממש בבריאי בתב שם דמילות זה לא שבית בהיוקה דמני' נמר הגמורה אלא דס"ל כיון דלא בקיאין אין להקל כ"א בתראה ווירדי ממש ועיין בפלתי מ"ם להוכיח מדשמעתו הרמב"ם ושם"ע הא דר"ג אלמא דס"ל דיבא דאיכא דאיכה ריעותא לא מחזקינן בתולדה וה"ה בריאה איכא דאיכה מבה בדופן ובק"ם האבבתי שלעע"ד דבריו המוסים וכתבתי פעם נכון לשמתתה ע"ם ולדינא איכא שגמלאה ירוקה בגא"ש או נגרן ום מבה בדופן מטמע שהפוסקים להכשיר שלא הזכירו שמצרף מחמת מבה בדופן רק בהאדומה משמע דבירוקה ואחר מראות כשרות ליה לן בה וכן מבואר מדברי אא"ז בשמ"ח סעיף י"ג שים להכשיר אף בלא סס"מ וכ"כ בה"ם ס"ק י"ד שכ' דהאדמימות שהחמת מחמת מבה הדע דאי מבה בדופן הלין ביה בהאדמימות אבל אחר מראות כו' ובעמלה דאין עניין מבה בדופן רק לאדמימות דוקא דהז כיון שאנו רואין שבבר החולי ונגרר הדם בריאה שוב דמי לה' שבלים דקי"ל נגרר הדם אע"פ שלא יצא ואין תולין בתולדה שטולין בחלוי שיהיה אדמימות מחמת מבה בבריאה ולכן נקט רבא בתלתי' האדומה

דוקא לפירוש ר"א ז"ל ואח"פ פי"ל כיון שהוא סובר לחלק בין מקלה' לבולה דוקא באדומה הוה מבחבר ליה לפלוגי בבבי ז"א דאין סברה לחלק בזה ואם סייע אומרים באדומה מקלתה לאו לקותא הוא גם בירוקה כן הוא אלא ע"כ אמ"ם דבירוקה לא איכפת לן בתה שים מבה בדופן ולא תלין ביה שיקוה בלל אם לא איכא שים לתלות שהוריקה מחמת ד"א וכגון שנפלה לאור וכמ"ם בס"ק שאחר זה וע"ל ס"ק מ"א ולקתן ס"ק מ"ם בזה : (נג) ובמקום שים ה"מ · לקמן בסימן ב"כ שהעלמו האחרונים לברר דעה הרשב"א בדין נפלה לאור ומצא הריאה ירוקה ככרמי וכמ"ז שביא שם דברי התה"א בחיוון הב' שמבואר שם הרשב"א ס"ל להכשיר בירוק ככרמי אף שידוע שנפלה לאור ולפי"ז י"ל שדעת הי"מ שחולק הרשב"א עליהם היה דעתם להכשיר אף בתראה גמל כו' ובגה"ב שם הביג עליו והוכיח מתה"ק הרשב"א ס"ל לחלכה בחיוון הב' שם בתה"א וא"כ אף ירוק ככרמי מראה בה"ם לתלות בהלון בשמ"ח בדבריהם ע"ש ולדינא כתב בק"ם בבירור הדברים ע"ש ולדינא כתב בה"ם בשם הב"ח להחמיר אף בהפ"מ בנפלה לאור והוריקה אפילו ככרמי בין בטוף ובין בבתה רק דבטוף א"ל בדיקה ופעמה המלחה כיון שהרשב"א והרין מתמירין ובה מבה"י נראה בטפ' לדעת' והתה על הש"ך שכתב בים מבתשה מלשון הב"ח שים פ"ם בא"ם להחמיר אף בה"מ ובתב אלא ראה שוש מבתשה בב"ח לתלות הלשון בפ"ם ולאיתי בספר מחזיק ברכה שבתב שהש"ך נראה לו לדייק כן כיון שהביא הבמרדכי והג"א והגה"ם והטור והר"מ והש"ע מבבירין ואא"ז כתב וא"מ נראה כו' מבבא הלשון מוכיח דהדין עם הש"ע דפסק כדוב הפוסקים ומזה יתחייב דתבבי להחמיר בשלין הפ"מ כו' והרשב"ן בספר יכין שתועה דף י"ג קבסק וחבי דאין ריאה הטוף ומרפה מפני שפילתה לאור ע"ם והוא בתראה מוכח גם מר"ן ומור"ם בתראי מוכי לכן נראה לדיעת הפר"ת להחמיר ובה"מ ככרמי בבה"מ לסקל עכ"ל והגה אמה נכון שקיבוב הדבר שזה כו' דעת הש"ך מ"מ כיון שהרש"ח כתב לבדי' אפי' היכא דאיכא הש"מ ונמרך למתוק מיבת אפי' וגם לבניה דליכא בתקוב דאיכא וזה רחוק לגה לך מ"ם אא"ז בשם הב"ח להחמיר אף בבתה זה לא נתבאר בדברי הב"ח אך מעתו דאא"ז כיון דהב"ח פסק להחמיר דשיך נפלה לאור אף בבתה ומבמע לגה אף בשם"ע יש להחמיר וכמ"ם שם בתה"ם ס"ק יו"ד דלא כהש"ך בשם הע"ז ולפ"ז אין מקום להקל בריאה כלל דאף המקילין לא אמרו אלא בטוף הומיל ונלעוה מגיטה אבל בבתה לא וכ"כ בריבינו יהומה מהיב ס"ו אות יוד בפלה הבתה לאור ומצאה בריאה יבוקה מרפה אף ע"ב דלא נפלה לאור יבוק' כבדם בפלה לאור והוריק' מרפה וכא דאמריגן אין ריאה לעוף לא לימר ולא לעקוב (פ"ם וע"ל ולא לעקוב) בתה"ם בדין הטוף דוקא טוף אבל בבתה לא ומרפה עכ"ל אלא בע"ש דבדיני בני מעים כתב וי"ת דל"ם בבתה כלל נתמרו כו' וכן עיקר וכ"כ הרמב"ם עכ"ל וא"כ דבריו סותרים זא"ז ואפשר דמ"ם לאסור בני ריאה הייגו לאמן דסוכר דשיך נתמרו גם בבתה ולי' לא ס"ל והיא דוחק ועוד י"ל דס"ל דאף על גב דבשאר בני מעים אע"פ שראינו שנתמרו בשר בבתה מבוה דלפעמים מבתה מחמת קיבת דעיל בהו ואפ"ה בשר מבא"כ בריאה כל שאין הבעי מהולדה רק מחמת ד"א אפ' הבעי מחמת קיבת דעיל בהו יש להחמיר דלא מבבירין אלא מדר"ג הביע שבך הוא מהולדה וא"כ כזו מנפלה לאור אע"ג דלא מבבירין דמה שהוריקה הוא מחמת בחמרה מ"מ כיון שנתמרה אף אם היא ע"י קיבת מרפה מבא"כ בטוף שהלשון מגיעה ואף הקונטרא אין מועיל לשנתן ומ"מ ל"ע מג"ל נחלק בכך ונלע"ד לחקל בהא"ם בשם המ"ב שהני כל יסודו של הב"ח לפי שהרשב"א והר"ן מחמירים והבה בירוק ככרמי דעת הרשב"א בתי' הב' לחקל ולומר דאלינבבתה ואע"פ שהרשב"א ז"ל בהה"ק נראה מדבריו לבחמיר בכל ירוק בא"ם מ"מ לא יתחייב מזה להחמיר אף בהפ"מ שהרי הרשב"א בחיוונים היה דעתו לחבריע בהך סברא דאין מהולדה ואם כן בין בבתה ובין בטוף איכא דדין לחקל בהפסד מרובה דבבתה דעת הרבה פוסקים דל"ם בה נפלה לאור וכן דעת הב"י בזה לפסק הלבה וכן דעת הש"ך בשם הלבות אף בבתה הרמ"א ובכי הוא בהפסד מרובה ואף בפי מ"ם אא"ז אף בה"מ אין להחמיר בבתה מ"מ בזה לדעת הרשב"א בחידוביו ובה"א בחיוון הב' תולין בתולדה ים להקל בה"מ עכ"פ וכן בטוף דעת רוב הפוסקים להקל וכן דעת הי"מ שבביא הרשב"א ולדיבו אף בתראה גמל ים להקל וכמ"ם בק"ה ומלוקף לזה דעת הרשב"א בחדוביו הל"ל להקל בתראה גרין א"כ אין החמיר בה"מ ואף ס"ל הרשב"א לבמה' דס"ל בתולדה הלין בכל גווני בדר"ג וא"כ לפסר דאפי' בריאה מבה בדופן וכמ"ם בק"ה שכן מבמעות דבריו בבה"ק מבא"כ אבן דקי"ל להחמיר כמ"ם הרא"ם בבתה בדופן מרפה וא"כ אפשר דס"ה בנפלה לאור ז"א דהבה איכא גמי סברא דיבון בהנלעוה מגיטו' מבבתה לא בא חתימה אאור עד שם ואין לתלות הסוכה באור כמו דאלין שהה בתבה ואפילו הימה שהוא מחמת האור יש מקום לופר בתיגו שולם כ"כ רק קימרא עייל דמה"ם יש רוצים להכשיר אף בתראה גמל הדע שהרי הרא"ם הוא המרפיע האדים במקום מבה ואפ"ה ס"ל בנפלה לאור להכשיר וגם בבתה ל"ם נלעוה מגיטה י"ל דאף דקי"ל דנפילה האור פועל גם בבתה מ"מ עכ"פ מודה שרחוק הוא שבשהה שם שיחמתו בני תמי' שהיה שברף עוזה ובכרה ולכן אי איכא למיחלי בתידי אחריני אפי' אלין ביה ואא"כ בבתה מסתבר אפי' לתלות בזה בתולדה מבנפלה בנפילה לאור גרם לה וכ"כ הש"ך דבבתה בנפלה לאור ל"ל בדיקה רק ים להחמיר להחילה היכא דאיכא קבן ויעין בפלתי סימן ל"ב שכתב דלפי מ"ם הרשב"א להכשיר בירקות בנפלה לאור מוכח דלא ס"ל כר"א לענין מבה בדופן ולפמ"ם אין זה מוכרח דלא מבבית משוף דאין

במקום האדמיות ואם הוא נחתך או נופל חתיכות טרפה ואם לא בדק אחר זה יראה לי להכשיר במקומות אלו בהפ"ם אבל בסדינות אלו נוהגין להטריף כשיש מבה בדופן אף אם לא נחתבה והבשר שלם ובריא שם כל שהמבה כנגד טראה אדום בריא, וכמו שנתבאר:

ך טראה רקיע ביצד הריאה שנשתנה טראיתה למראה ירוק בלא"ה שהוא כעין הרקיע או תכלת או מין ברתי וכדומ' (נא)כשרה וכן אם הוא כטראה עשבים שהוא גרין בל"א או שאר טראות גרין ביוצא בו כשר (נב) ויראה לי שאפילו אם יש מבה בדופן נגד הירקות בלא"ה או גרין אין תולין במבה להטריף משום זה :

לא בהמה או עוף שנפל לאור ונמצא הריאה שלו ירוקה בלא"ה או גרין חוששין לה שמא מחמת חום האור הוריקה וטרפה וכן אם נפלה למים רותחין אבל א"צ לבדוק לבתחילה בעוף הריאה שלו אע"פ שידוע שנפל לאור ובבהמה יש לבדוק לבתחילה אם אפשר (נג) ובמקום שיש הפסד טרוכה יש להקל ולהכשיר בין בבהמה בין בעוף כשנמצא ירוק בלא"ה או גרין אבל ירוק נעל טרפה אף בעוף כמו שנתבאר בסעיף ואו :

אם

הת"ם בשם הב"ח להחמיר אף בהפ"מ בנפלה לאור והוריקה אפילו ככרמי בין בעוף ובין בבהמה רק דבעוף א"ל בדיקה ופעמה המלחה כיון שהרשב"א והרין מתמירין וגם מבה"י נראה בטפ' לדעת' והתה על הש"ך שכתב בים מבתשה מלשון הב"ח שים פ"ם בא"ם להחמיר אף בה"מ ובתב אלא ראה שוש מבתשה בב"ח לתלות הלשון בפ"ם ולאיתי בספר מחזיק ברכה שבתב שהש"ך נראה לו לדייק כן כיון שהביא הבמרדכי והג"א והגה"ם והטור והר"מ והש"ע מבבירין ואא"ז בתב וא"מ נראה כו' מבבא הלשון מוכיח דהדין עם הש"ע דפסק כדוב הפוסקים ומזה יתחייב דתבבי להחמיר בשלין הפ"מ כו' והרשב"ן בספר יכין שתועה דף י"ג קבסק וחבי דאין ריאה הטוף ומרפה מפני שפילתה לאור ע"ם והוא בתראה מוכח גם מר"ן ומור"ם בתראי מוכי לכן נראה לדיעת הפר"ת להחמיר בבה"מ ככרמי ובה"מ לסקל עכ"ל והגה אמה נכון שקיבוב הדבר שזה כו' דעת הש"ך מ"מ כיון שהרש"ח כתב לבדי' אפי' היכא דאיכא הש"מ ונמרך למתוק מיבת אפי' וגם לבניה דליכא בתקוב דאיכא וזה רחוק לגה לך מ"ם אא"ז בשם הב"ח להחמיר אף בבתה זה לא נתבאר בדברי הב"ח אך מעתו דאא"ז כיון דהב"ח פסק להחמיר דשיך נפלה לאור אף בבתה ומבמע לגה אף בשם"ע יש להחמיר וכמ"ם שם בתה"ם ס"ק יו"ד דלא כהש"ך בשם הע"ז ולפ"ז אין מקום להקל בריאה כלל דאף המקילין לא אמרו אלא בטוף הומיל ונלעוה מגיטה אבל בבתה לא וכ"כ בריבינו יהומה מהיב ס"ו אות יוד בפלה הבתה לאור ומצאה בריאה יבוקה מרפה אף ע"ב דלא נפלה לאור יבוק' כבדם בפלה לאור והוריק' מרפה וכא דאמריגן אין ריאה לעוף לא לימר ולא לעקוב (פ"ם וע"ל ולא לעקוב) בתה"ם בדין הטוף דוקא טוף אבל בבתה לא ומרפה עכ"ל אלא בע"ש דבדיני בני מעים כתב וי"ת דל"ם בבתה כלל נתמרו וכן עיקר וכ"כ הרמב"ם עכ"ל וא"כ דבריו סותרים זא"ז ואפשר דמ"ם לאסור בני ריאה הייגו לאמן דסוכר דשיך נתמרו גם בבתה ולי' לא ס"ל והיא דוחק ועוד י"ל דס"ל דלא בל גב דבשאר בני מעים אע"פ שראינו שנתמרו בשר בבתה מבוה דלפעמים מבתה מחמת קיבת דעיל בהו ואפ"ה בשר מבא"כ בריאה כל שאין הבעי מהולדה רק מחמת ד"א אפ' הבעי מחמת קיבת דעיל בהו יש להחמיר דלא מבבירין אלא מדר"ג הביע שבך הוא מהולדה וא"כ כזו מנפלה לאור אע"ג דלא מבבירין דמה שהוריקה הוא מחמת בחמרה מ"מ כיון שנתמרה אף אם היא ע"י קיבת מרפה מבא"כ בטוף שהלשון מגיעה ואף הקונטרא אין מועיל לשנתן ומ"מ ל"ע מג"ל נחלק בכך ונלע"ד לחקל בהא"ם בשם המ"ב שהני כל יסודו של הב"ח לפי שהרשב"א והר"ן מחמירים והבה בירוק ככרמי דעת הרשב"א בתי' הב' לחקל ולומר דאלינבבתה ואע"פ שהרשב"א ז"ל בהה"ק נראה מדבריו בכל ירוק בא"ם מ"מ לא יתחייב מזה להחמיר אף בהפ"מ שהרי הרשב"א בחידוביו היה דעתו להבעיע בהך סברא דאין מהולדה ואם כן בין בבתה ובין בטוף איכא דדין לחקל בהפסד מרובה דבבתה דעת הרבה פוסקים דל"ם בה נפלה לאור וכן דעת הב"י בזה לפסק הלבה וכן דעת הש"ך בשם הלבות אף בבתה הרמ"א ובכי הוא בהפסד מרובה ואף בפי מ"ם אא"ז אף בה"מ אין להחמיר בבתה מ"מ בזה לדעת הרשב"א בחידוביו ובה"א בחיוון הב' תולין בתולדה ים להקל בהפ"מ עכ"פ וכן בטוף דעת רוב הפוסקים להקל וכן דעת הי"מ שבביא הרשב"א ולדיבו אף בתראה גמל ים להקל וכמ"ם בק"ה ומלוקף לזה דעת הרשב"א בחדוביו הל"ל להקל בתראה גרין א"כ אין החמיר בהפ"מ ואף ס"ל הרשב"א לבמה' דס"ל בתולדה הלין בכל גווני בדר"ג וא"כ לפסר דאפי' בריאה מבה בדופן וכמ"ם בק"ה שכן מבמעות דבריו בבה"ק מבא"כ אבן דקי"ל להחמיר כמ"ם הרא"ם בבתה בדופן מרפה וא"כ אפשר דס"ה בנפלה לאור ז"א דהבה איכא הבה גמי סברא דיבון בהנלעוה מגיטו' מבבתה לא בא חתימה אאור עד שם ואין לתלות הסוכה באור כמו דאלין שהה בתבה ואפילו הימה שהוא מחמת האור יש מקום לופר בתיגו שולם כ"כ רק קימרא עייל דמה"ם יש רוצים להכשיר אף בתראה גמל הדע שהרי הרא"ם הוא המרפיע האדים במקום מבה ואפ"ה ס"ל בנפלה לאור להכשיר וגם בבתה ל"ם נלעוה מגיטה י"ל דאף דקי"ל דנפילה האור פועל גם בבתה מ"מ עכ"פ מודה שרחוק הוא שבשהה שם שיחמתו בני תמי' שהיה שברף עוזה ובכרה ולכן אי איכא למיחלי בתידי אחריני אפי' אלין ביה ואא"ז בבתה מסתבר אפי' לתלות בזה בתולדה מבנפלה בנפילה לאור גרם לה וכ"כ הש"ך דבבתה בנפלה לאור ל"ל בדיקה רק ים להחמיר להחילה היכא דאיכא קבן ויעין בפלתי סימן ל"ב שכתב דלפי מ"ם הרשב"א להכשיר בירקות בנפלה לאור מוכח דלא ס"ל כר"א לענין מבה בדופן ולפמ"ם אין זה מוכרח דלא מבבית משוף דאין

לב אם מראית הריאה במראה המחול (נד) בשר לפי שהוא נ"כ בכלל מראה בלא"ה :

לג אם נמצא בריאה מראה ירוק ואדומה יחד בגון שמקצת מן הריאה יש עלי' מראה ירוק ומקצתה יש עלי' מראה אדום (נה) יראה לי שיש להכשיר גם בזה שהולין לומר שבמקום שיש מראה ירוק הוא לפי שלא נפל בו הדם עדיין ובמקום שהוא אדום הוא לפי שלא נבלע בו הדם עדיין אם לא כששני המראות הללו הם סמוכים ותכופים יחד יש להחמיר במקום שאין ה"מ כמו שיתבאר בדיני תר"ל :

לד אם נמצא שהקרום עליון אדום והתחתון יש לו איזה מראה אם ממראות הבשרות (נו) יש להכשיר ויראה לי שאם המראה זו שבתחתון הוא מראה ירוק והעליון אדום יש להטריף אבל אם העליון ירוק והתחתון אדום כשר :

לה מראה כהול ביצר אם נמצאת הריאה שנשתנה מראיתה למראה צבע כחול הנקרא לאזור (נז) בין במראה הצבע עצמו או הדברים הנצבעי' ממנו כשר ואע"פ שהגיון הוא נוטה לשחור כשר כיון שלא הגיע לשחרורית הופת כמו שנתבאר בסעיף ויו :

לו אם נמצא בריאה איזה מראות אחרות שלא הזכרו בדברינו להכשיר או לפסול יש להחמיר ולהטריף ויראה לי שבמקום ה"מ

לעניד סברת רחוקה היא לחלוה כן בפרע להכשיר ומסתברא דכי אתיקן בירוקה דכשרה מפוס בלה נפל בו דמו עדיין היינו מתמת חליפת כוחות הגוף לא מה בו דם ועדיד הוא ליפול כשיתחזקו כוחותיו ובודאי שהדם בא בו דרך אבריה ומתחלה הוא מתרבה בגבולו ממקור הריאה כי הדם הוא נפרע ממקור הכבד כמ"ש בגין המועה להרשב"ן דף מ' ע"ד כי מ' שבכבד גדול אלבטחיו גדולים כי יתרבה בו דם הרבה והטבע שולחו אל האברים ביותר רחוקים שהם הדים ומהוהו רבוי יגדל האלבטח וכן במדדם הנעלם פרשת הולדה בפסוק וילא הראשון אמר רב בשעה הכבד הוא אדומי ע"ש שנולע הדם החלה כי' כי כן דרכו לבלוע הדם ולבצר לשאר אברים כו' ואפשר לומר לפי"ז כיון שמן הכבד בא הדם לחלק הריאה א"כ י"ל שבא דרך הון והאברים מוצין הדם וא"כ מניע תחילה לקרום העליון ונבלע בו ואח"כ הוא נופל להתחתון ואם כן יש לומר שעדיין לא נפל לתחתון לכך עדיין הוא ירוק אבל לעניד ז"א ומטבע הטבע"ח שע"י הדם שבכבד הוא מתרבה מתחלה בבשר שבאברים ואח"כ הוא נבלע בעור וא"כ אין יתכן לומר שהתחתון עדיין לא נפל בו דמו דא"כ מדוע אדום הקרום העליון דהא א"ל שדמו הוא ההולך תחתיו דדם מגין בעליון עד שלא בא לתחתון ואפשר דאח"ז

לינו מכשיר כ"א שבתחתון מראה אחרת הכבירה משא"כ בתחתון מראה ירוק והעליון אדום א"כ ע"כ שים לחלוה כאן תולי המפסיד וא"כ לדעת הש"ך טרפה לפי מ"ש אח"ז דלדיא עיקר שלריך שיכנס לב' הקרומים ודעתו להקל לע"ג וכמ"ש בש"ק א"כ לכאורה גם כאן יש מקום להקל לע"ג ומכ"ש לפי מ"ש אח"ז מלהא בטעמא דאין אנו בקיאין במראה קרום התחתון דשתמא דומקא אח"כ לא יהא אלא העליון לקוי בודאי והו"ל כמכה בדופן והתחתון אדום שלא בדיבו ר"ל שאנו תושבין שהוא אדום יותר ממה שראוי להיות יש לחוש שנלמס בו המכה כש"ם בריאה אדומה עגל מכה בדופן לכן אין להכשיר אלא לע"ג ובעיון המיב ולפי"ז י"ל דכאן ספיר תולין שהעליון שאדום הוא לקוי והתחתון הוא כתולדה לפי שלא נפל בו דמו וא"כ אין כאן חשש שכתב אח"ז אך י"ל דגם בירוקה אין תולין בתולדה כיון שהעליון לקוי בודאי וגם יש לחוש דשמא התחתון נ"כ לקוי הוא וא"כ גם העליון אינו מתולדה דהא התחתון שאינו הלקוי הו"ל כמכה בדופן נגד שאדום הלכך יש להטריף משא"כ היכא שהעליון ירוק והתחתון אדום א"כ מינו לחיבלי תרוייהו בתולדה שהתחתון דמו כשר בין עור לבשר והעליון עדיין לא נפל בו דמו שדרך התחתון הוא שבא לעליון הלכך אמרינן דאין כאן לקוחה כלל כלעע"ד ועיין לקמן ס"ק ס"ז פ"ם עוד בזה : (נז) בין כמראה בש"ם · אמרינן בכולהלה כשרה וכתב בת"ם ס"ק י"א במהרי"ו כתב דכולהלה הוא בלא"ה והרא"ש כתב ירוקה בכרחי הוא בלא"ה ודומה לרקיע כו' ובאמת אינה על מהרי"ו שמה שנבע הכחול בלבע הרקיע ובש"ם משמע דהוא שאור אלא שלא הגיע לשחרות ליו וכן מבואר בש"ם דמדה דף י"ם דיהה מכאן אפילו בכחול טהור והביא זה בת"ם ס"ק ז' וכן מבואר בתשב"ם שכתב שאורה בכחול וכן משמע בשאר פוסקים ונבע רקיע לא כתבו כ"א על דברי הוא"ז ואמרינן משיכיר בין תכלת לבריחי ואמרינן דתכלת דומה לרקיע ומ"ש רש"י בחול מראה לאזור לא ירוק ולא שחור ביאר בת"ש דקאי על נוף הנבע שנבעין ממנו לאזור ונקרא ג"כ לאזור ונקרא פינדך והוא שאור הרבה וכתב שכן הוא במת"כ וכתירוץ זה מוכח בגדה דף י"ם דקאמר דיהה אפילו בחול בהור עכ"ל אך אין בזה יכוב לדברי מהרי"ו דאיך יתיבב הש"ם דגדה דמה אפילו בחול דקאמר שהרי יצא ממראה שאור לגמרי ומפי הו"ל למנקט כשורב וגזפה וגם לפי דברי הא"ז קשה דמראה דשאור כשורב וגזפה הוא נכנס לגדר השאור פפי ממראה אינדך לאזור ועוד דהא ר"א קאמר בזה וגזפה וכשורב שהור וזהו שאמרו דיהה מכאן בהור משמע דזה הוי דיהה הא פפי מהרי דהיינו קלא עמוק מזה לא וקבה מבריאה דקאמי אפילו בכחול ודוחק לומר דמראה בחול והני תלתא חד לינבע ניבוא אמנם עפ"י שיטת הרמב"ם והרשב"א והר"ן בחבתי לעיל בקלרה יש לייבב על נכון דבאמת יש ב' גוונים שאור בהאחד שחור ומבהיק וזהו עקרא דיהא הבי' שאור וכוהה וזהו נקרא עמוק כל שהשחרות שלו בחכלית ומעשה הבריאה דאפילו בחול ומלחא דא"ל חד מבמיעני רבותא בתיפיה נפשיה דמראה בחול באמת אינו שאור ב"ב גזפה וכשורב אלא שהשחרורות כוהה וקמ"ל דאעפ"י שכוהה ודמי לשחרות דדיו ועכבה שהיא כוהה מ"מ גון השחרות שלו אינו חזק כחרא ועכבה אלא דיהה מכאן הלכך מהור ור"א קמ"ל רבותא אחריתי דאע"ג דהרי שחרורותן הרבה מ"מ כיון שהם מבריבים ומבהיק' יותר תדיר ועכבה הוי דיה מכאן ומהור וגם לפי דברי מהרי"ו אע"פ דם"ל שהוא בלא"ה מ"מ טמא הוא לגון השחרות וכוהה ביותר ולכך כד"א דכשאור דמי קמ"ל דתרוייהו בעינן שיהיה גון שאור וכוהה ומיהא בזה ס"מ רש"י שכתב לאזור לא ירוק ולא שאור כו' ואמה אח"ז דמפי הו"ל לומר כיון שפסח ולפת"ם ניחא דעיקר הרבותא דשאור לפי פשוט כוהה ועיין בק"ם שהקרבתי בזה וגם הבאתי מדברי הרמב"ם בהלי' ציצית ומהלי' כלי המקדש ומדברי הרי"מ פ"ב דכלאים בשם הראב"ע פ' תרומה ומבואר שם בתכלת הוא טוטס לשאור ושם הבאתי דברי הזהב שמואל בשם מהר"ם בת"ם שם ב' מיני כוחל' הא' הוא שאור בשלמות וכשנבע ממנו הרי הוא כמראה רקיע כו' ע"ש שהבאתי ג"כ דברי הטוס' בב"ב דף פ"ז וכאן אין להחריך שבפי הלבון דאיסא לפנינו במהרי"ו ככולהלה פירש לאזור לבע בלא"ה בל"א ודומה לבע רקיע כשרה הי' נלעע"ד שהשר מינה א' וכנ"ל א"ו נבע בלא"ה כו' ואפשר שהשר הוא כשרה וכנ"ל פי' לאזור כשרה נבע בלא"ה כו' ונם בלא הגה אפשר לפרש הך נבע בלא"ה למילתי

כאפי

ראים שנלעוהו מניעה אלא אפילו לפי מה שנראה מדברי הרשב"א בחידושיו לשבועות ובכתבי הבמה י"ל דהוא מעשה שבתבתי ונראה דעיקר דיוקו מתירון הב' דהרשב"א דמשמע שעיקר מעשה אשה ליפול כשיתחזקו כוחותיו ובודאי שהדם בא בו דרך אברים ומתחלה הוא מתרבה בגבולו ממקור הריאה כי הדם הוא נפרע ממקור הכבד כמ"ש בגין המועה להרשב"ן דף מ' ע"ד כי מ' שבכבד גדול אלבטחיו גדולים כי יתרבה בו דם הרבה והטבע שולחו אל האברים ביותר רחוקים שהם הדים ומהוהו רבוי יגדל האלבטח וכן במדדם הנעלם פרשת הולדה בפסוק וילא הראשון אמר רב בשעה הכבד הוא אדומי ע"ש שנולע הדם החלה כי' כי כן דרכו לבלוע הדם ולבצר לשאר אברים כו' ואפשר לומר לפי"ז כיון שמן הכבד בא הדם לחלק הריאה א"כ י"ל שבא דרך הון והאברים מוצין הדם וא"כ מניע תחילה לקרום העליון ונבלע בו ואח"כ הוא נופל להתחתון ואם כן יש לומר שעדיין לא נפל לתחתון לכך עדיין הוא ירוק אבל לעניד ז"א ומטבע הטבע"ח שע"י הדם שבכבד הוא מתרבה מתחלה בבשר שבאברים ואח"כ הוא נבלע בעור וא"כ אין יתכן לומר שהתחתון עדיין לא נפל בו דמו דא"כ מדוע אדום הקרום העליון דהא א"ל שדמו הוא ההולך תחתיו דדם מגין בעליון עד שלא בא לתחתון ואפשר דאח"ז

לינו מכשיר כ"א שבתחתון מראה אחרת הכבירה משא"כ בתחתון מראה ירוק והעליון אדום א"כ ע"כ שים לחלוה כאן תולי המפסיד וא"כ לדעת הש"ך טרפה לפי מ"ש אח"ז דלדיא עיקר שלריך שיכנס לב' הקרומים ודעתו להקל לע"ג וכמ"ש בש"ק א"כ לכאורה גם כאן יש מקום להקל לע"ג ומכ"ש לפי מ"ש אח"ז מלהא בטעמא דאין אנו בקיאין במראה קרום התחתון דשתמא דומקא אח"כ לא יהא אלא העליון לקוי בודאי והו"ל כמכה בדופן והתחתון אדום שלא בדיבו ר"ל שאנו תושבין שהוא אדום יותר ממה שראוי להיות יש לחוש שנלמס בו המכה כש"ם בריאה אדומה עגל מכה בדופן לכן אין להכשיר אלא לע"ג ובעיון המיב ולפי"ז י"ל דכאן ספיר תולין שהעליון שאדום הוא לקוי והתחתון הוא כתולדה לפי שלא נפל בו דמו וא"כ אין כאן חשש שכתב אח"ז אך י"ל דגם בירוקה אין תולין בתולדה כיון שהעליון לקוי בודאי וגם יש לחוש דשמא התחתון נ"כ לקוי הוא וא"כ גם העליון אינו מתולדה דהא התחתון שאינו הלקוי הו"ל כמכה בדופן לאיתיבו אדום הלכך יש להטריף משא"כ היכא שהעליון ירוק והתחתון אדום א"כ מינו לחיבלי תרוייהו בתולדה דמו כשר בין עור לבשר והעליון עדיין לא נפל בו דמו שדרך התחתון הוא שבא לעליון הלכך אמרינן דאין כאן לקוחה כלל כלעע"ד ועיין לקמן ס"ק ס"ז פ"ם עוד בזה : (נז) בין כמראה בש"ם · אמרינן בכולהלה כשרה וכתב בת"ם ס"ק י"א במהרי"ו כתב דכולהלה הוא בלא"ה והרא"ש כתב ירוקה בכרחי הוא בלא"ה ודומה לרקיע כו' ובאמת אינה על מהרי"ו שמה שנבע הכחול בלבע הרקיע ובש"ם משמע דהוא שאור אלא שלא הגיע לשחרות ליו וכן מבואר בש"ם דמדה דף י"ם דיהה מכאן אפילו בכחול טהור והביא זה בת"ם ס"ק ז' וכן מבואר בתשב"ם שכתב שאורה בכחול וכן משמע בשאר פוסקים ונבע רקיע לא כתבו כ"א על דברי הוא"ז ואמרינן משיכיר בין תכלת לבריחי ואמרינן דתכלת דומה לרקיע ומ"ש רש"י בחול מראה לאזור לא ירוק ולא שחור ביאר בת"ש דקאי על נוף הנבע שנבעין ממנו לאזור ונקרא ג"כ לאזור ונקרא פינדך והוא שאור הרבה וכתב שכן הוא במת"כ וכתירוץ זה מוכח בגדה דף י"ם דקאמר דיהה אפילו בחול בהור עכ"ל אך אין בזה יכוב לדברי מהרי"ו דאיך יתיבב הש"ם דגדה דמה אפילו בחול דקאמר שהרי יצא ממראה שאור לגמרי ומפי הו"ל למנקט כשורב וגזפה וגם לפי דברי הא"ז קשה דמראה דשאור כשורב וגזפה הוא נכנס לגדר השאור פפי ממראה אינדך לאזור ועוד דהא ר"א קאמר בזה וגזפה וכשורב שהור וזהו שאמרו דיהה מכאן בהור משמע דזה הוי דיהה הא פפי מהרי דהיינו קלא עמוק מזה לא וקבה מבריאה דקאמי אפילו בחול ודוחק לומר דמראה בחול והני תלתא חד לינבע ניבוא אמנם עפ"י שיטת הרמב"ם והרשב"א והר"ן בחבתי לעיל בקלרה יש לייבב על נכון דבאמת יש ב' גוונים שאור בהאחד שחור ומבהיק וזהו עקרא דיהא הבי' שאור וכוהה וזהו נקרא עמוק כל שהשחרות שלו בחכלית ומעשה הבריאה דאפילו בחול ומלחא דא"ל חד מבמיעני רבותא בתיפיה נפשיה דמראה בחול באמת אינו שאור ב"ב גזפה וכשורב אלא שהשחרות כוהה וקמ"ל דאעפ"י שכוהה ודמי לשחרות דדיו ועכבה שהיא כוהה מ"מ גון השחרות שלו אינו חזק כחרא ועכבה אלא דיהה מכאן הלכך מהור ור"א קמ"ל רבותא אחריתי דאע"ג דהרי שחרורותן הרבה מ"מ כיון שהם מבריבים ומבהיק' יותר תדיר ועכבה הוי דיה מכאן ומהור וגם לפי דברי מהרי"ו אע"פ דם"ל שהוא בלא"ה מ"מ טמא הוא לגון השחרות וכוהה ביותר ולכך כד"א דכשאור דמי קמ"ל דתרוייהו בעינן שיהיה גון שאור וכוהה ומיהא בזה ס"מ רש"י שכתב לאזור לא ירוק ולא שאור כו' ואמה אח"ז דמפי הו"ל לומר כיון שפסח ולפת"ם ניחא דעיקר הרבותא דשאור לפי פשוט כוהה ועיין בק"ם שהקרבתי בזה וגם הבאתי מדברי הרמב"ם בהלי' ציצית ומהלי' כלי המקדש ומדברי הרי"מ פ"ב דכלאים בשם הראב"ע פ' תרומה ומבואר שם בתכלת הוא טוטס לשאור ושם הבאתי דברי הזהב שמואל בשם מהר"ם בת"ם שם ב' מיני כוחל' הא' הוא שאור בשלמות וכשנבע ממנו הרי הוא כמראה רקיע כו' ע"ש שהבאתי ג"כ דברי הטוס' בב"ב דף פ"ז וכאן אין להחריך שבפי הלבון דאיסא לפנינו במהרי"ו ככולהלה פירש לאזור לבע בלא"ה בל"א ודומה לבע רקיע כשרה הי' נלעע"ד שהשר מינה א' וכנ"ל א"ו נבע בלא"ה כו' ואפשר שהשר הוא כשרה וכנ"ל פי' לאזור כשרה נבע בלא"ה כו' ונם בלא הגה אפשר לפרש הך נבע בלא"ה למילתי

כאפי

בתנפיס עפרים ולריכו בבדיקות הנפסים בתו"ה של מרש"ל ופס ליתה סי' לאזור כבדר ירוקה כחיר כו' ולריכיין סם לבוך הזכות עבר בלמ"ס כו' וכן כוא בבדיקות מהרי"ו המועתקים בלקוטי מהרי"ל (ומרלה שבוך הזכות הם הגם מלחה הלמיד שהוסיף כן מדעתו בדברי מהרי' ולף ל"ע שהרמ"א כ"כ בשם מהרי"ו) וא"כ לף לפי מ"ם לפניע מחפרם למלחה אחריתי

הפ"מ (נח) יש להקל בזה ואם נמצא מראה הנקרא גר"א (נט) יראה לי

(נח) יש לסקל בממ"ח סימן ל"ח כתב דשאר מרלאות אלא הוחכרו בם"ם יש לסמריף מפני מעמים חדא שהרי לא נתפרשו בכדי לבחיר וחו דדלמא הם נכלליים במרלאות אחרות אלא שיש אח בקיאין כ"כ ובם"ם שם ס"ק י"ב הארוך לבאר דלמה חשבו מרלאות הכבדות ומרלאות הפסולות וכתב דאפשר לכך חשבו מרלאות הפסולות משם דהיה אפשר לטעני ולומר שהם נכלליים בכלל הכבדות וכדומה בכלל בכוחלא כו' אבל לעולם כל המרלאות כיון שלא הוחכרו בם"ם להחירם אסורות הנה ולריכו בשו"ת מודע ביהודה חלק י"ד סימן יו"ד שפלפל בדין זה והעלה להחיר וכתב לדחות הבנת אא"ז שכתב דלדבר חשבו הפסולות כי היכי דלא ליתי לטעני לטבלינהו בכבדות דאם ליתא קשה להפוסקים דמפרשי בחוחות כאופחא דהיינו לבנה כבקעה דלמה הוצרך למחשב מרלאה לבן כלל שהרי אין מקום לכללו בין הכבדות דמאי שייכות יש למרלאה לבן עם המרלאות הכבדות כו' ע"ש ובפלאחי שהאיר העלים עיני הסוברים ממ"ש הב"י בסימן מ"ד בשם בעל העיטור דס"ל דמרלאה לבן כשר בריאה והא דלא קחשיב ליה בין המרלאות הכבדות משום דלא ליתי לטעני לטבלינהו בכבדות ובזה יראה שם שלא לבונן וא"כ לף לא קי"ל סוחים להכשיר לובן משום דאיהו ס"ל כחוחחא בחזוחא היינו חריות ואין קי"ל בהפוכרים הרוינו לבנה כבקעה מ"מ אפיר הוצרכו לחשבו בין המרלאות הפסולות דסד"א להכשיר מעשה בעה"ע דכל מרלאה ריאה עמה לבונן וכן נראה מדברי הסוס' ושאר פוסקים דריאה מוכחת לבונן שבחבו בחדושה דמיירי שמתלבנת אחר הנפיחה וכמ"ל שלבון זה מזכר בכמה פוסקים ומדנקט בלישניהו שמתלבנת כו' מעמע שעשה לבונן וא"ח בס"ם רמז בקצרה לדברי בעה"ע הללו והדרכה הכרית מלבון בעה"ע דכל דלא חשיב ליה בין הכבדות פשולה היא אלא מראה לבן דס"ל דלא לאיסרך משום דעשה לבונן נם מ"ם בכ"כ לחוכיח מהרמב"ם נבי חריות שכתב הטעם משום שזה קרוב למראה האיסור דאם איתא דשאר מרלאות אסורות ומה בגורם שפק היינו משום שקרוב לבריאי איסרא הו"ל למימר אסור' מספק ואין אוסרין חולין מפני שהוא קרוב למראה המוחר כו' ע"ש ולענ"ד אינו מכיר דאי' זו דוחלי לולי חדיה לן הרמב"ם לאסור חריות לא היה עולה על הדעת להסרים כמו שבאמת המה סב"ל וכ"מ שהרי היינו ברבדי דבשר אלא כיון דא"ד בחזוחא כחופחא אנו באים לאוסר' מעשה דאמע"פ דעיקר המראה ברבדי מ"מ יש בה נמי' למראה יחוק נעל וא"כ מעם הספק לגד הבשר לבל נלוי כדס"ד הסב"י והכ"מ רק גד הספק לאיסור הוצרך לבאר טעמו מפני שקרוב למראה האיסור והיינו כמיון הב"מ שהוא טעה לאמריי"ל והדבר תימה על הב"כ דמאי קשיא ליה בחריות מפי מבמראות הפסולות שכתב אא"ז דמשום דליכא למיטעי ולמימר דבדיוחא דמי' לכוחלא וכבר קמ"ל דפסול וה"ל במראה חריות סד"א דבשר לפי שמגד הסברא היא מראה ברבדי ודומה לו יותר ממה שבדיוחא דומה לכוחלא ולכך הוצרך לומר שאפי שהוא טעה למראה האיסור אסורה ואין כאן הוכחה כלל לא מהרמב"ם ולא משאר פוסקים להחיר שאר מראות אך בה"ם שם הביא דברי הים"ם שהביא הב"ח על מה שמ"כ במראה עין כו' דאין לסוסף על המראות מראות שלא מנו חכמים וכתב אא"ז דוחלי אין כוונתו לסוסף על י"ח מראות דכולהו מראות מרפות בכלל מיקבה הריאה ניחו רק כוונתו אאין לסוסף במראות שחשבו בגמ' וכבר כתבנו דליכא הוכחה בגמרא להחיר כו' עכ"ל ובאמת בים"ם סי' פ"ה לגבי מחוג כתב ג"כ דברי"ל לאו כל המראות פוסלת בה אלא אותן שחנו חכמים וקבלו מרבוחינו כאשר כתבנו לעיל סי' ל"ם עכ"ל וכ"ם סי' מ"ג הביא בזה על דברי רש"ל דגם בשאר חברים שיהי מראה פסול הם ואע"ג דגם בריאה אין בל המראות פוסלות י"ל הח"ל ידע דשאר חברים כגון מחוג וכרם דמיין לבבר וא"ל למיסב בהו סימנא אחריני רק כל אלו הי' בזאת בבבר היה הרוצה גורדו ואיכו הוי בקיאי במראות שהרוצה גורדו אבל עורות דריאה קיים לבו אלא דמי לבבר' ויש מהם שאף אם הי' בבבר היה גורדו מ"מ אורחא דריאה בהאי מראה וה"ה איכא כו' הוצרכו לחושבו כו' עכ"ל וכל"ב כי' י"ג כתב שראייהו של רש"ל כראי מוצק ממה שמבארין הפוסקים מראות הבבדות כו' ועיין בק"ם שלע"ד דברי אא"ז נכונים ובאחיי שם דברי הגאון בעל ב"ח בבחיבת ידו בגליון ס"ד שלו אחזר והוסיף לדברי אא"ז ז"ל ע"ש והדבר מבואר לפי דברי אא"ז בסי' מ"ג דבריאה איכא מראות אע"פ דבבבר הב"ג אין גורדו מ"מ בריאה לקוחה הי' ולכך הוצרכו לחשוב מראות הטרפו' א"כ על שאר מראות שלא הוזכרו בם"ם י"ל דבמה לו הוה בבבר הב"ג הוה הרוצה גורדו ומראה אלא הוה קחשיב בכלל שהרוצה גורדו ובם"ם לא קחשיב אלא הכי מראות שאינם תלוים בכל הרוצה גורדו אז לא וכ"כ בים להסתפק בזה דבא דלא חשבו שאר מראות משום דהוה ק"ל שבבבר הביע הרישואה לבבר המה ונתפסמם והרי הוא נוקב בבר משא"כ המראות שחשבו בגמרא עדיין העור בריא קלת ולכך הוצרך הם"ם לאחרם משום דמ"מ סופו לינקב אלא אח"כ דהה זה מחמת דברי הרמב"ם פ"ז מהים דמראה דמראה אסורה שחבנו בריא' הוא בבבר המה וכאלו היו הוא חשיב וא"כ מה הנחת ליחר המראות יותר ריאותא מזה בבדי שהאחר אלא הוצרכו לחשבון לפי שבבבר הם כיוקב דא"כ נמה חשב מראות אע"פ שב"כ הם נוקב כו' עכ"ל וכן הביא אה"כ דברי הגא"ם בשם ר"י נבי שעיו מראה במקו' דכל לקוחה חשיב כאלו ניקבה ולכן הוכיח בפשיטו' דלהרמב"ם ור"י ודאי שאר מראות מוהרו' ולף להרשב"א שפי' הטעם משום שסופי לינק' וכ"כ רש"י נבי שחור לדום הו' אלא שלק' שבוסו לינקב ולדידהו אפשר דשאר מראות חמוכות מאלו שהם הטובין בנקו' ולא הוצרכו לפורש' מ"מ כיון לדרמב"ם וי"ו חוכת שה' חוכרין ולדעת הפוסקים הנ"ל אין הכרח ביהו אחוריים לא שבקיק מאי דפשים' לי' לרמב"ם ור"י כו' ע"ש ולענ"ד דאין מזה ראי' כלל חדא דמע"ם מדברי הר"י שהביא הרא"ש לענ"ד נם כוונת הר"י בפשיטות כיון דכל לקוחה חשיב שופו לינקב חשיב כאילו ניקבה בבר וכן מבואר בוסס' דף מ"ב ד"ה דלוסת הבן כו' ומעמו לא מבוס דסופו לינקב דא"כ בכלל נקיבה היא ומה"ע לא הני במתני' דמי' לדוחה ודמיא לבישראל כו' משמע לחדי דנבי מראות הטרפות הוי טעמא משום דסופו לינקב וכן הרשב"ם בס"ה דף ל"ב

כתב מפני שכל המראות הפוסלים בריאה משום נקב הוא ונקב מפסול במקומו ס' וכוונתו מ"ש משום נקב היינו שבשו לינקב כמ"ש בתה"ה ונקבו שם לחדי' וכן במ"ש שם לבסוף מפני שהגיע ההפסד לעור ועתיד לינקב כו' ע"ש וא"כ גם דברי הרי' מהפרשים כן וא"כ י"ל דמראות דלא קחשיב כמתמשם דמי ושוד דאפי' הימא דכל לקוחה הוי כאילו ניקב אלו אם ים שם לקוחה עלי' אז מ"מ דוקא אם ים שם לקוחה מפני פגים אז שהלקוחה היא בתוכן שאם חשוב כאילו ניקב אלו אחרים אינו מעמיד מפני פגים אז שהלקוחה היא בתוכן שאם

הי' כיוצא בזה בבבר הי' נורדו אז שהלקוחה בתבר שתלם בעבעו שאף אחם הי' בבבר לא הי' נורדו מ"מ בתבר זה לקוחה היא לבך י"ל דשאר מראות לא הוצרך לאמעינן דעדיפא שבעי מראות אלו מורה שהגיע להפסד כיון עד שהרופא נורדו אף בבבר בה"ג והוא פשוט דעדיפא והוך מראות איצטרך לאמעינן דאע"ג שאין מראו אלו מורי שהגיע להפסד בגדול עד שבבבר בה"ג נורדו מ"מ בריאה לקוחה היא בבה"ג וחשוב כאלו ניקבה וא"כ ספיר כתב הרמב"ם דמראה אסורה חשוב כאלו אינו דהשתא דקי"ל דהוך מראו בריאה לקוחה ניחו חשבינן נהו כאלו היא נקובה ואי לא אאמעינן היה סד"א דהוך מראות אינם מוכיח על הפסד הוויי' הריאה וכיוצא בזה בבבר אין נורדו קמ"ל דמ"מ הוה לקוחה בריאה וא"כ ספיר י"ל דשאר מראות אלא הוזכר בריאה והא דלא חשיב נהו מהרי מעמי חדא כמ"ם אא"ז דלא חשיב רק הוך דאיכא לאמעי לאמלינהו בבבר וגם מראה לבן איצטרך למחשב כמ"ל דלא חיחא בבבר בעה"ע ז"ל ושוד י"ל דאאמרך למחשבינהו דאע"ג דבבבר בעלמא במראה בה"ג לא הגיע להפסד שהרופא נורדה מ"מ בריאה בה"ג לקוחה היא מרפה ותה שדהה הב"כ לעיל"ד אין זה דיחוי כמ"ש ועיין בק"ם מ"ש על דברי הם"ם סי' מ"ג ס"ק ד' במ"ם על דברי הב"י סי' ל"ב ע"ש והנה אא"ז כתב דאיה לאסור שאר מראות מדקאמר אחומה בבבר מדר"ג וירוקה בבבר מדר"ג אלמא דאי לאו דר"ג ס"ד דאסירי ושוב חזר ודחה רא' זו דאחומה דוקא הוה סד"א דאסור דסמאי מחמת מכה הוא והדע דאי איכא מכה בדופן אינו בי' האחומים מבא"כ בשאר מראות ואיידי דא"צרך לי' אחומה מדר"ג אייתי נמי ירוקה מדר"ג כו' ולענ"ד בלא ה אין משם דאי' לאסור בשאר מראות אחא לפי מש"ל דמחמת הא דר"ג מבארין אף היכא ס"ל מחמת חולי הוא משום דהדחא בריא ושופא לאזור ולבלוע א"כ פשיט' דא"ש דאיצטרך הך דר"ג דלית דלבמומה ברלים דמי קמ"ל דבשר מחמת דר"ג ואתאן דס"ל דדוקא היכא דאיכא למחלי בחולדה הוא דבריגן מדר"ג א"כ י"ל דאדרבה היא נוטה לאמעינן דאחומה וירוקה אין לחם בשבר רק מדר"ג אא לא"ה יש נאסרה לקוחה ניחו ג"מ בחומה כאיכא למיחלי בחולדה כגון בקרוס מ' ירוק ואחד אחום וגם לפי מש"ל דדעת הרשב"א בחד מינוא אף בנפלה לאור מבארין בחוריקה בבריתי מדר"ג א"כ ג"מ טובא בהא דקאמר ירוקה בשבר מדר"ג ולכך פוסקים דס"ל דאף בלא נפלה כל שהוריק חוטבין אמא נפלה לאור א"כ פשיטא דא"ם דאי לאו דר"ג גם בריאה הוה חייבין אמא נפלה בחור וע"ם גם י"ל דא"מ היכא ס"ם עוד רישותא דאי הוה מבארין בחמת הוה אמרינן דרישותא הוה רק בסופו לאחור והלכך היכא ס"ל עוד רישותא אבורה קמ"ל בהוצין בחולדה מדר"ג והייט דלאו לקוחה הוא כלל ואף בלריוף עוד רישותא בשר ואמנם הב"ב בחד דאחומה ודאי רישותא הוא ובבר בחבתי מזה לעיל ס"ק מ"ח אם מראה אחומה רישותא הוי ע"ש ובבר כ' שנראה מדברי הרמב"ם דירוק' בבבר מחמת חולי הוא ואם"ה מבארין מדר"ג וא"כ א"ם בפשיטו' הא דאיכבי' בירוק' מדר"ג דבר"ל דירוקו ודאי חולי המבר' הוא בהוא מגזר' חולי יקרון קמ"ל מדר"ג דגם חולי יקרון בדבלא בריא ואינו חולי המבריך כלל אבל שאר המראות לא צריך למיבב טעמא להחיבא דמה"ם לאחרם הם בבבר ומ"ש אא"ז דדייק מלשון הר"ם שבתב ודוקא הוך דלא מיבבבא בהו כו' ולא כתב איבבא כו' לענ"ד הוא דקדוק קלוס ומדברי הרשב"א מבמ"ש מחמת לאיבך שבתב וז"ל ודוקא אחומה מראות אאין בבבבא כגון אחומה וירוקה ושאר מראות אאין נבבבא בהן כו' אבל אם ים מא' המראות הפסולות בה כגון בישראל כגון בבוחא מבבא כו' ומדלא כתב בהם שאר מראות אלא נחשבו לאחיר מחמת דדוקא הוך מבבא מבא"כ כל שאר המראות וכן מחמת קלא מלשון שהבא שם בשם הרא"ש דאחומה חזוחא אפילו ממראות הפוסלות קאמר אבל מבאר המראות לא צריכא למימרא עכ"ל וכן מחמת קלא מלשון הרשב"א בתה"ק ובה"ק שבתב וז"ל ים מראות שפוסלות את הריאה כמו שיתבאר ים מראות הגרמין כשיטי מראה ואין פוסלין אותה כו' מחמת שרוצה לומר דאותן המראות הבבדות דחשבינן לה היינו לרבוחא דאע"ג שהם נראין כשיטי מראה אע"פ אין פוסלין אותה אבל מראות אחרות אינם מראות כשיטי מראה ולא צריך לאאמעינן דבבבדות הם ועיין בלשון הר"ן בשם הראב"ד ולדיעת לענ"ד דבמקום הפ"מ כתבו הוא מהרש"ל לבמוך עליו להחיר בשאר מראות כיון שבן נראה דעת הפ"ז וגם הב"ב מסיק להחיר וכן בפרי מגדים דעתו להחיר ומשמע שבן הוא דעת הבית הלל סימן ל"ב בא"ם בק"ם ומ"מ צריך לעיין הרבים אלא יהיה נוטה למראה אסורה וכמ"ש אא"ז דאשבר שלא שאר מראות בהיך מזכרו שיכו ואמן הוא דלא ידעינן ובפפ"מ שפ"ר מבינן שאיבבא רבות לעיין לראות המראה הביא כיון בהאוכחות אאוכיח אא"ז לחמיר אינם מבריחות אבל בלא במקום הפ"מ אין לבקל כיון בגם הב"ב אין מוכיחו קיים וכמ"ל ועיין לעיל הבאתי לשון הסמ"ק לאיון ר"א שבתב וז"ל אם נשהגה בריאה ממראה ברגילה להיות אז מדבר אחר מאותן הטעון דמפרש בהלחוד מרפה עכ"ל אפשר דמ"ם הסמ"ק מאותן הטעון כו' גם אמראה קאי ודוקא מאותן שמפרש בתלמוד אבל בחמת ז"א בב"ל אז מד"א מאותן הטעון כו' שבא לקבל ולומר דבינו אחר בריאה כגון הטעי דמפרש בתלמוד וד"ל כגון דפחיז"ל אז בעיתה וכדומה ולבוא לקות מסימני הה"מ בריאה שבחתה מבמות ברגילה אז ממראה אז מד"א ולא הוזכר שם אז מאותן הטעון כו' בא ע רק דמי הבבר שדרבו לקבל ולפיכך אין מזה הכרע כלל ולכן אין לבקל רק בהפ"מ : (נט) יראה לי ' כבר בחבתי שרבו הפוסקים להסריף מראה ליבן וכ"כ הפ"מ ולא ז להסריף כל אבר לבן בו שאין אנו יודעין בריאה בן שיעבו ולכן נראה כי מראה נר"א בגבון תבבא בהוא טבה הרבה לגוכן ים להסריף ומראה ברגון בל"א היה נראה לבראה שטמה לאחדמים והכל לפי ראות עיני המורה לאין הוא טעם ומאאתי בספר שדרי מהרה רים סימן קפ"ח וז"ל מ"כ דה הטעם

לגבב

לגבע ברוין בל"א שהוא כפין קליפה ברמוזים וכמבקה הקלוי שהוא מטור ואע"ל בכהם לפי שאין טומה לאדמומית אלא לשחור וכבר בינו דיהם מכלן מטור על"ל ואמכי לא ידעתי מה ענין ברוין לשחור וקליפה הברמוזי' טומה לאדום יותר מבשור ואפילו האמר שטומה לשחור המנוחלת כבר כתבתי בשם הירושלמי דשחור המנוחלת

ממא ונם מ"ם וכבר שנינו דיהם מכלן מטור ל"ע דהא קי"ל לטמא כל מראה שחור בנדה אפילו דיהם כמש"ל ואפשר שכוונתו דמטעם זה ים לטהר בכהם עכ"פ שאינו אלא גזירה חכמים ים להקל בדיהם וכן נראה מדברי הסדרי טהרה סי' ק"ז ס"ק כ"ב כ' בכהם ים להקל בטומה לשחור ואינו שחור כ"כ כו' ומכ"ש המראה טומה לגבע ברוין ואפילו עמוק הרבה וכן כתבתי לעיל בשם המ"כ וכמדומה לי שמצאתי בהשובה ת' וז"ל ודם הטומה לגבע ברוין ל"י ע"ם לך מלשון המ"כ מבואר שדעתו להקל אף בדם ממש וז"א כמ"ש ומ"מ נלמד מזה דאין להחמיר במראה ברוין דאפילו חומה שהוא כמ"ש בסדרי טהרה בשם המ"כ שומה למראה שחור כגר כתבתי בשם ש"ק י"ג דעה אא"ז שאין להטר ף רק כדין לו כזפה אבל דיהם מכלן כבר וא"כ פשיטא במראה ברוין שטומה לאדום שאין לנו לומר דאדום הוא אלא שלקה כיון שעדיין לא נתהנה האדמימות שבו לגמרי אין זה לקולא

ובשמ"ח כתב אם ים מראות אחרות שאינן נכללין לא בפסולים ולא בכשרים כגון מראה ברוין וגר"א וכדומה נ"ל להעריף כו' וכ"כ בת"ם ס"ק י"ג ולע"ד לולו בחדא מתהא מהחיוהו דמראה גרא ים לטולו במראה לוכן ואפשר שמה שאמרו שאחזתא כלופפתא שיערו בעין שאינו נגן ממש רק גרא והרי להרמב"ם דמפרש לופפתא חיוה שיערו במראה נעל שאינו נעל ממש רק קרוב לו וזה נלע"ד להעריף אף בהפ"מ דהא ים לספק נ"כ שמא הוא בכלל מראה לגן ובמראה ברוין נלע"ד להכשיר מעטה שבהתי וכיון דבלא"ה במראות אחרות ים להקל בהפ"מ כמ"ש בס"ק שלפני זה פשיר ים לסמוך להקל בזה אף אלא ס"מ ובשאר מראות שאין ידוע לשיכן טומה בזה ים להחמיר במקום שאין הפ"מ : (ס) לפי שהוא בכלל · בים"ם כתב וז"ל אבל מה שמ"כ בומה במראה לב לו בעין עין מראה בומה שים בה בהם במראה ווייעקבל מראה ולא נשיכא ולמה לנו להוסיף על הטרפות כו' ולע"ד לפי אלשון דאיתא שם בומה במראה לב כו' אלא"ם אין זה ענין למראות הפוסלות דהא אין מראות פוסלות בשביל מונלא שבתוכם כמ"ש הרא"ה ושאר פוסקים שאבית לקמן והש"ם שיטן ל"ג כתב שלרוב פשיטותו לא הוצרכו שאר פוסקים להזכירו ואפילו הימא דהך מ"כ לא ס"ל הכי לו דמיירי בענין שמסירין המונלא והמראה לא זזה ממקומה דבכה"ג לדעה קלת אחרונים טרפה כמש"ל מ"מ הך מ"כ לאו בדיל מראות קעבור דא"כ בומה דנקט ל"ל בפשיטות הוי למנקט מראה בעין אבן לב כו' ובאמת בפ"ז בשמע היבה בומה אבל הוא הבמעה כופר דבים"ם איתא וכן בסל' בדיקות לשרבים"ל ובכל הספרים שהביאו הנה זו איתא תיבת בומה הלכך נראה דלאו לענין מראה קאמר רק דס"ל דבומה אים בה מונלא עבורה מרפה ובדעה הפוסקים רים סימן ל"ז ובכך ס"ל דהך דבעין לב כו' מונלא עבורה היא וכן משמע מהר"מ סימן ל"ז וח"ל ומ"כ בומה שמראיתה במראה קריים שביין או בעין עין מרפה על"ל ומעם הדבר לא נתפרש ואפשר הטעם משום דאז ודאי בומה בים מים עבורים וסרוחים וא"כ לא נהיגין כן עכ"ל הד"מ ומראה שלא רצה לפרש מטעם בומה עבורה משום דפ"ל בפ"ם בסימן ל"ז דאף המטריפים במים עבורים וסרוחים מ"מ בומה מתונלא עבורה בשרם דבל מונלא עבורה היא ועי"כ לא פליני אלא במונלא סרוחה או במים עבורים וסרוחים אז ים מטריפים וכמ"ש בס בס"ד ולפיכך כתב הד"מ דך ליטנא דאז ודאי הוא בים מים עבורים וסרוחים ואחי שפיר וצ"ע בה"ם בסמן זה שבתב וז"ל מ"ם ר"ם מראה קריים שביין או בעין על הבומה הובא בד"מ ונראה שם ולכן אין להחמיר בכל עכ"ל נראה מדבריו דבמראה הבא ע"י מונלא מיירי דמזה איירי בה"ם שם וצ"ע שהרי מבואר בד"מ דס"ל דלאו לענין מראה מיירי רק לענין מרפה מצד הבומה עצמה ונראה דר"ל בעכ"פ אם למדין מדברי הד"מ אלו דבמראה כה"ג ע"י מונלא אין לחוש ומ"מ נ"ע מ"ם דלפי שנדהה בד"מ אין להחמיר דהא בד"מ לא דחה זה אלא מעטם דלא ק"ל להעריף בעבורין וסרוחין ובדי אא"ז סובר שים להחמיר בעבורין במקום שאין מנהג וא"כ איך כתב כאן בשתם שאין להחמיר בכל ואפשר דס"ל כיון דבאמת אין כאן מים עבורים רק מונלא רק בשאמר דמסתמא הוא כי' מים עבורים בזה אין להחמיר בכל ומ"מ נ"ע על אא"ז דבמאי קאי מייריי אי מייריי שבמסירין המונלא המראה ברה והולכת א"כ פשיטא דאין מקום לחוש דלא נרע תשאר מראות מרפות ואי מייריי שבמראה במקום עומדת אף להחר שבהסירו המונלא א"כ מ"ע באמת אין להחמיר בכל והרי נדעתו בס"ק י"ג ים לפסול במראות כאלו ונם נ"ע שבאיה בם דברי רש"ל דמפרש הבא"ה בענין מראות ולא הזכיר דמדברי הד"מ דמייתי סוף סבי' מבואר דלענין בומו' מייריי ומה שבעתיק אא"ז בשם הר"ם מראה קריים בשיין כו' על הטעה שם איתא בזה אלשון בומה במראה כו' ועיין בק"ם מ"ם שם על דברי הר"ן שבראה מדבריו דהבה זו לענין בומה בשפולי מייריי ובזה שמואל בתב בומה בענין הסיום שמהחך בגלעה עד שבהמעך קרום העליון כו' ונראה שאין לפרש בדברי המ"כ כן כיון דגם במראה קריים בשיין כו' וע"י לעיל ס"ק י"ב שבאתי שם דברי אא"ז שבתב על דברי מהבים"ל דבמראה ויעבול לאו בכלל מראה דומה היא רק בכלל מראה בשר ומ"מ נראה שזה לפי מסמעות רש"ל דמייריי במונלא לחוד אבל בהם בומה במראה זה אז הם בשמסירין המונל' שרש המראה ים להכשיר שם"ם לקמן : (סא) לפי שלאור הנר · כן נעלע"ד מה דאמרינן בגמרא דף י"ד בשבת דאמרינן דאמר לה אמר לה וכי מראין בגילה ומיהב"ע וכי מראין דמ"כ בגילה הם בומה אם בשר הלא ארך להבחין מראיהו אם מם' דמים המאיר באבה הוא בכ"ל הרי מבואר דלהבחין בין המראות יממה בעינן לר"ע דבנדה דף י"ז אמרינן דהם בגילה כו' רבי בדק לאור הנר כו' וא"ל דהך דמגילה ס"ל כמו דאמרינן בהם בנדה בחמה ובגל ידו

מבמע דבגילה לו וגם אפשר לומר דבשובת דאמרינן בגלה נר הי' כדמבמע מקרא שדרך רבינהה על החמור בדרהה מן הדבר בגילה אם דוד המע"ה על עסקי דם הבא מהבהרים ולא הי' נר דלוק לפניהם בדרך הלוכה רק בראתה להראות לו לאור הלבנה לו לאור הבוכים ונב היא ידעה שאין לטורה בגילה בלא נר רק בראתה לבכם עמו בדברים שיש לה וכי מראין סו' אף היא הביב אמרי וכי דין כו' וא"ע ולא מסתבר דטוביא דמגילה דלא כרבי ורא"ל בגמרא יעקב מי קפ"ח שבתב מה בלא בתב הם"ז כיצד יעבר החכם לראות דם נדה דשיינו אם רואין בגילה ולעבות אל כו' משום דלדיק אין מטור אלא לבן וירוק וזה א"ל עיון ודקדוק הביב כי בקל יטל לשבתן אלא בין חמה לא בגמרא דאין בודקין אלא בין חמה לא כו וכן מבמע בחסכה נדה בעובדה דאביגיל והפוסקים הבמיבו כל זה משום שאין אנו בקיאין בראות הדמים ולא מבהרינן אלא לבן וירוק משום"ם שרי לראות בכ"מ ובכל זמן

וכ"כ בחמ"י עכ"ל הגר"ז הזה מבמעה דברי דסוגיא דמגילה דלא כרבי וכן מבמע קלת בירושלמי סוף פרק כל דבר מאי לראות בחמים בגילה רבי ראה בגילה ומיהא לאר בבקתי' לעפרא ראה ביום ומיהר אמר נדולים דברי חכמים בהאמרו אין רואין בחמים בגילה אמר שבקתי לרמבא ראה בגילה ומיהר אמר ולא אני הוא שבעיהו הוא הוא שדיה על"ל הירושלמי וכך שובבא דרבי ראה בגילה ומיהר אימא מי בם"ם דינן ל"ה שם הך דנדונין דברי חכמים כו' ונראה מזה דבחמים ים חכמים הסוברים באין רואין דמיר בגילה ורבי ראה לסודות לדבריהם אחרי בראה בבוקר במראה מהור הוא ואמנם אה"כ אמר בשינו רק מחמת שדיהם א"מ בבדיקה לאור הגר יפה הוא אליבא דרבי למסקנא שם וכש"ם דינן מיימי מסקנא לכל ובע"פ מזכה שדעה החכמים באין רואין בחמים בגילה אף לאור הגר והיינו סוגיא דמגילה ומעם הפוסקים שבשמיטו זה כמ"ם המגהה יעקב והבדרי בהרה ים ללמוד מזה לכאן כיון דאיכא מראות הכבהות ומה מראות המרפות וצ"ע ודקדוק נדול לאין בין מראות אלו למראות הכבהות ושיין בבדרי מהרה סי' ק"ל סוף ס"ק נ"ג ועין בסי' קל"ו בתב הרמ"א שבבדיקה הה' לאור היום ובדיעבד מהני אף לאור הגר ובתב בחמאה יעקב שם לחלק בין בדיקה חמן דאמרינן אור הגר יפה לבדיקה דשאני ההם בצריך לבדוק בחורין ובסדקין כו' ושוד י"ל דנבע הבהם ביבר יותר ביום מבגילה לאור הגר כו' וזה המעם נ"כ בנגעים באין רואין אלא ביום נ"כ ולע"ל אין זה ענין לנגעים כלל דהא אמרינן בהם לפי שבהם נראית עזה כו' מבך בעמא אמרינן עמי שהם באין רואין הנגעים שחרית ולא בין הערבים כו' ולא ביום המעונן ולא בנהרים כו' בתבואר בפ"ב דנגעי ובבדיק' בפ"ב דנגעי' ובבדיק' בפ"ד דנגעים בתב מין הדבר כן אלדבהם בתב בסמ"ג וש"ם לבדוק שחרית בקומה ממטתה וערבית בשהולבה לבה"כ אלא ולאי דהה' מנזר' בהחו' כדאיתא בת"כ הכ' הה"ם והרמב"ם בפה"מ שם ונם ביום ולא בלילה נפקא לן בת"ק דף ח' אז מביאי הראה בו אז מני ולא ליאני אף דדרשין בהם מעמא דקרא מבוא שבהם נראית עזה מ"מ אין זה ענין לבדיקה נדה הבא דאין ממהרין רק יחוק ולבן ומראות המטמאה אף דיהם דדיהם מטמאין וא"כ אין חילוק בין בהם לעזה ועוד דהא ספיר מני לבדוק לאור הגר ואם המעא אינה מראה בחמה הראה לחכם ביום רק הטעם בצריך לבדוק ביום שברא בעלמא היא באפי' נוף המראה לא מיבבר בה"כ בלילה בחו ובאמה בדיעבד מהני לאור הגר ולפיכך נ"ע נם בנד' אם ים לחכם להורות במראה נעל בלילה דלפעמים הוא טומה לאדום וכן נראה להחמיר ולפ"ז נם לענין מראות הריאה נ"כ אין להורות בלילה כלל והרבה לענין ריאה מבהבר עפ' להחמיר וכמש"ל כיון דאיכא מראות הכבהות וכמה מראות מרפות ובכבדה נופא נמי איכא מייריי לצריך הבחנה מובא בבוהלה וכ"ג ים חילוק בין עמוק לבוהה וכמש"ל ולהך דנעים דמי ים לחוש שבבה נראית עזה לו להיכך וה"נ דבוהה לפי באור הגר בקל הוא מעמ' אם הפין אלא להבין המראה ואע"פ אלא מזכר מזה בפוסקים אפשר לפי שהוא פשוט להם שבודאי שום מרפה לא יוכיח במראות בלילה וכמ"ם לענין מה דאין רואין בחמין בגילה מבמע אפי' בחמין דבבגן ונם באין לחלק בין לאו לבבה כמ"ם בס"ק י"ד ואף לפי ת"ם שם לחלק לענין זה אין לחלק כלל ומכ"ם דהבא נרע בפי דבהם נא מבהרינן אלא לבן וירוק משא"כ הבא ונם הבוש יש"ד ע"ז בא"ה להבחין לאור הגר איזה מראה הוא ואע"נ דאמרינן דבי ראה לאור הגר מאן חכי' למיעבד כי הא מלבה בבבי ובעומק הבמלו לינה ביום יוחר לו ולא כן עתה שבבבו הראות ולינה בבר ביומא ומכ"ם בגילה באין לבמוך על הבנתו בזה וכן נלע"ד במה שבובבין לפעמים בעי"ע בחל אחר הבבת במבבימי' קודם אור היום מבוה וחכן על יו"ט אז אם בלומן המקומות טהבין להוציא כל ריאה ולנפתה ולבודקה נם אם טובה מראה הוא כמ"ם לבמן ריש סי' ל"ט וכש"ק שאח"ז אין להם להחיל לחבור הבבב עד שיאור היום ויעבה הריאה ויבדקה כהונן באין בה טיבו מראה ונם כי נוף הבדיקה אם הוא עולה בעיניה כהונן נ"כ א"ה להבנים לאור הגר בחל מקומו בוקף זוהה הוא שם והאיכא נדדין בא"ה להבחבל שם להבחין היטב ומכ"ם אב נראה לו לאור הגר איזה מראה אלא מראה לו שבבבה היא שאין לבמוך ע"ז עד נכון היום

אז

לי להחמיר אף במקום חפ"מ לפי שהוא נוטה ללובן ומראה הנקרא ברוין יש להקל אף במקום שאין הפ"מ לפי שנוטה לאדום ואף שנוטה נ"כ לשחור קצת כיון שלא הגיע לשחרורית הזפת כשר כמו שביארנו בסעיף ו' רק אם לפי עיני המורה אין המראה זו נכלל לא בכלל הכשרו' ולא בכלל הפסולות אז יש להחמיר באין הפסד מרובה ולהקל בה"מ כמו שביארנו :

לז כבר ביארנו למעל' שאם נמצא מרא' כמרא' הפרי שקורין ווייינקשל בל"א יש להעריף (ס) לפי שהוא בכלל מראה בשר ולכן אם בא לידי המורה מראה אדום יש לו לדקדק הרבה כמו שביארנו בסעיף ה' ואם יש שם בועא שיש עלי' מראה זו יתבאר דינו בסעיף ס"ט :

לח הבודק צריך שיהי' לו הבחנה הרבה בענין המראו' וראוי שלא יורה שום בודק בשום מראה רק יביא לפני חכם מורה הוראה ויעיינו בה במתון זולת מראה שבבר הורגל בה הבודק ועלה בידו כמה פעמים להתיר עפ"י מורה אזי יוכל להורות בעצמו בלבד שידקדק ויעיין הטיב ובמתון אם אין בה שום צד נט' למראה האסור שאז מוטל עליו לעשות שאלת חכם :

לט יראה לי שאין לשום חכם להורות במראות הריאה בלילה לאור הנר (סא) לפי שלאור הנר אינו יכול להבחין בין מראה בשר למראה אסור : יש

לז יורה יחיר וסימן לדבר בחיר המזרח מחיר כגלעד"ד: (סב) כשירנים • כ"כ במטה יוסף סימן י"ח והובא ג"כ בספר מחזיק ברכה ובבדיקות המחרונים מצאתי שכתבו וז"ל כבלה ביוכל לידע אם ים מראה בריאה אע"פ שלא הוציא הריאה מן הבהמה וזהו מקום המראה לעולם מצוה במקומם היד מפאר כבר הריאה לו שחלק כמו ריר וי"ל דלעולם הריאה היא נגוהה במקום המראה ואין כה לחלוחים עכ"ל וכן מצאתי בבדיקה מהרי"ל ובה איתא במקומם יד יטל להרנים כשמקום מראה הריאה שאז מקום המראה קשה יותר מבשר הריאה ולפעמים רך וחלק כמו ריר וי"ל מקום המראה לעולם קר מ"נ נגוהה עכ"ל ובמה"מ סימן ל"ח כתב המקום המראה משתנה מבשר מקום הריאה לאוש לו לקוד לו חלקה כמו הריר לו נגוהה ואז מוציא הריאה לרחות עכ"ל ונרשם בילוו בודקים בשם מהרי"ל אך מ"ש מבשר לאוש לו מצאתי זה ופשוט שאין לסמוך על סימנים אלו כלל במקום שיש ספק אם המראה אסורה אם לאו וכיוצא בזה איתא בד"מ רים סימן ל"ה מ"כ בשם כ"י הרשיד שאמר שיש להעביר ולמשמש הד ע"ב בהתה בעודה חי' אם הבשיל לאחר מתה ידו בשרה ואם לאו מרפה ונתתי בו סימן לב מבר ט' ובפל רוח לחיות עכ"ל הבב"ן שד מצאתי סימנים אחרים כו' ונראה דאין לסמוך ע"ז לענין טרפות בריאה עכ"ל ד"מ וה"ה הכא אינו רק סימנא מלתא ואין לסמוך ע"ז לענין ספיקא כלל ועיין בשמ"ח סעיף י"ט משמע שאם לא הביאו בסימנים אלו א"ע לחוציא הריאה כלל לבדוק אחר מראות וכ"כ בסימן ל"ט סעי' ב' אבל מלשון החמים דעים בשם הרב רבי אברהם אב"ד מצוחר שצריך לחוציא הריאה לגמרה וכמ"ש לקמן ס"ק לשון הפה"ד בזה ועיין בשרי מנדים בשחיטה וכר"ב ל"מ ושם אבאר בעזה"י ועכ"פ במקום שהגו לבדוק אחר מראות אין לסמוך על הסימנים ולא נאמרו אלא להחמיר וכמ"ש בש"ק שאחר זה: (סג) ומעצלי כן לגעל"ד בסימנים אלו מועילים שאם מרגים בסימנים אלו הוא מחויב לחוציא הריאה ולבודקה אף במקום שאין מנהג לבדוק בכל ריאה אחר מראות וכמבואר מלשון שמ"ח שהבאתי בש"ק שלפני זה ואם לא בדק ים לסעדף הרי רישותא כיון שהרגים שיעו מפאר הריאה דבלא"ה כתב בשמ"ח רים סימן ל"ט דאף במקומות שלא נהגו לבדוק ים לחוציאה לבודקה במראות הענין וים גדולים שנזרו הרב במקומה כו' א"כ בכה"ג שהרגים ריעותא בבדיקה פנים אין להקל ואף בדיעבד אבל אם נתבדה בשונג ים לבדד להקל כיון שרו' הפוסקים הסמיכו סימני' אלו אלמא לאים סימנים מוכסקים כ"כ והוי כענין"ש ספק שמא אינכאן מראה אחרת כלל ואח"ל שיש שם מראה אחרת שמא מראה כשיה היתה וגם מהרי"ל לא אמרה רק לסימנבעלמא וצריך הבודק להיות זריז בסימנא א' מסימנים הללו שיבדוק אחר זה אבל אם נתבדה בשונג אין להחמיר מטום זה: (סד) וראה לי • בשו"ת הבב"ן חלק ג' סימן ל"ב כתב בריאה שנתחבה ונמצא בחלק ממנה מהמראות אסורות כו' שמא בשהוציאה מבהמה לא היה בה זו המראה כו' וכן אמרו ספק קניא כו' לפי שאי אפשר אולין במלאה דבריה שפי וכמ"ש בהסיא אמרתא דשנרוגא שביה שפי מנפסק תוב הבדרה וגם כאן יותר מצוי שיעו' המראות לאחר שנשחטה ונשחט' ולא קודם שחיטה כו' עכ"ל ולקמן עתדמי על דבריו בזה ועכ"פ למדנו ממנו שטוון הריאה מבהמה ע"י שמשחה' לאחר שחיט' ושלים בה אורחא וגם בשמ"ח סי' ל"ו כתב לענין הקפה בנקבים אם ים לחלות בזמן כו' דולמי דבר הסמוך עשוי להשמטות בזמן וע"ש בח"ס ס"ק כ"ג וא"כ גם לענין מראות י"ל כן ולכן יש לזהר שלא להניח הריאה זמן רב בלא בדיקה שאם יום או יומים ישמוד לא יוקק במראותיו וזימנין דאתי לידי פסול' בחנם ואפשר ג"כ דזמנין שישחנה למראה כשר אם יבהה הלבד שיש אסורה ועל זמן מועט אין להקפיד ועיין לעיל סימן ל"ז ס"ק ל' מ"ש בשם המשבצות לענין טועה בשפולי וסרכת שוברת בהשמטות שב"כ ים לבדוק מיד ומ"מ נראה אם נשחטה אחר זמן ואח"כ מצא מראה כשרה דלא מחזקינן ריעותא לומר שמא מראה פסולה היה ונשחטה אלא אמרינן דמשיקרא נמי הכי הוה כדאמרינן בחולין דף י"א דאזלינן בתר חזקה דהכא ויש סכנה מן הבית וכו' ולא אמרינן דלמא אהכי בשר ליה שיעורי' ע"ש ואע"פ שכאן י"ל כיון דשלים בה אורחא נשחטה אז אין לנו לומר כן דשחטה הוהרה ולא מחזקינן ריעותא כלל וכן נראה ג"כ מהא דאמרינן אין מקיפין בטועה וכתב רש"י דאף המקיפין בריאה ה"מ ריאה אבל כיון שנעשית בה טועה אין מראה ניכר בה שעשוי להשמטות כל שעה ושמא מראה אחר הי' ושחטה כו' מטאר מזה דבריאה נופא אין לחלות שנשחטה ומשמע דאפילו משך הזמן לא אמרינן שנשחטה ולא מבעיא אם מצאו בה מראה כשרה בשחט אין חוסין בהיתה מראה פסולה ונשחטה שאם בחה לומר שנשחטה מחמת שלימת האויר אף אמו נאמר בלא היה שיעו מראה בריאה כלל כדוב שאר בהמות רק מחמת האויר בבהמה למראה זו אלא אמרו אם הרגים בסימנים המטוחרים סעיף מה שים איזה מראה או שבהמה אינה מראה בהמה שיעו מראה אלא לא ביקן לראות אם ים מראה כשרה אם אינו מראה כשרה ועמה נמצא בה מראה כשרה אע"פ ים להכשיר מעשה דמרי' קומרא עייל בה וא"כ אינעבה בלא נפלה ומה ענין לעשות מגיעה לאין סופו לבקר ודוקא לענין לגעל וליחמר שיך לומר כן שהלעשות מגיעה והשיעו מעשה דקומרא עייל • ודוחק לומר דעדפות מראה זו היא מצד שאינו אומרים כיון שהוציאה מבהמה עייל • ודוחק לומר דעדפות מראה זו היא מצד שאינו אומרים כיון שהוציאה מבהמה עייל פ"א לאור דא"כ אין מקום לבטריף רק בבהמה דבשר אף בנפלה לעשות מגיעה ולפי"ז יהיה מחלוקת הדשה לאם לא יודעים בבירור בבהמה זו לא נפלה לאור לא היינו מסריפין מחמת הבעיו מראה להי"מ דאל"כ לעריף בעוף בלא נפלה אמת שיעו מחמת חולי הוא אלא ע"כ שאין זה מרפות רק מצד דאמרינן כיון שהוציאה בידוע שנפלה לאור הא לא"ה כגון שידוע שמעולם לא נפלה לאור כבר ואלו הרשב"א כתב להליא בחידושיו דשעו מראה נעל אף בידוע שמעולם לא נפלה לאור בשמלוה מעת לידתה עד עה שחיטתה טרפה וזה דבר שאינו מסתבר שהרא"ש והי' יתלוקו בזה ויסברו לבכשיר בכה"ג ובגה"ר נופא כתב ואפילו הימה ע"י דבר אחר הוא כו' וא"כ מה"ת לבכשיר בעוף בלא נפלה לאור דשמא שיעו מחמת ל"א הוא ולית לן למיזל לקולא למיחלי הבעיו ע"י נפילה לאור דבבר בעוף ועוד דלפי"ז גם בעוף היה חיוק כיון שם יהיו בלא נפלה לאור מעולם יש להעריף וכל זה שמעתא אלא נראין הדברים דאם לא נפלה אין חיוק בין בהמה לעוף ומרפה במראה נעל רק בנפלה דעת הי"מ להכשיר בעוף אף במראה נעל וכמ"ש הרשב"א בשמה ואפשר בגם הרא"ש יסבור כן וכמ"ש הגה"ר והיינו מעשה הבלעות מגיעה והלינן בקומרא וכמ"ל ומצאתי בספר הפתרה לשמה סימן נ"ב בבהב ג"כ על הט"ז וש"ך בגה"ר דל"ג כלל דא"כ לאה אמר אין ריאה לעוף ליחמר הו"ל למימר אין ריאה לעוף לענין שיעו מראה דלדידהו גם בשאר מראות הפוסלות כגון בחור ובדומה אינו פוסל בעוף והו"ל להרא"ש ובור בהמיעו זה כו' עכ"ל ומ"ש כגון בחור כו' אבאר דבבחור הט"ז וגה"ר מודים כיון דבבחור מעמא דאדום הוא אלא שלקה א"כ הא קמן שבלמה הלקומא בריאה ולא הגיעו הבלעות אך לדיעה מראה דכל המראות הפוסלות כגון מוריקא וביבארא פוסל בעוף לכ"ע היכא שלא נפלה לאור וכשנפלה לאור מחלוקת הפוסקים בזה ובדעה הרא"ש אבאר לא בריאה לי אם יסבור להכשיר בהי"מ וכמ"ש בגה"ר ויש להחמיר ולהעריף: (סו) ולא אמרו • כ"כ בשמ"ח ונרכם בידו אחרונים וכן נראה ג"כ מדברי הב"ח בחלק בהביא דברי הש"ל בשמראות פוסלות בעוף כתב ופשוט הוא וז"ל הרמב"ם פי"א מה"ש ומעולם לא שמעו מי שבדק עופאא"כ עוד לו הש"ם עכ"ל משמע דקפי אשלפיו דאע"ג שהמראות פוסלות בו מ"מ לבדוק אחריהם ועיין לקמן רים סימן ל"ט: (סז) אז אם אין ל"ע • הש"ז דעתו דאף אם אין המראה רק בקרום מ' לבד טרפה והש"ך מדשמיק ליה בגה"כ ש"מ אודי ליה אא"ל שיעמד לב' הקרומים אך הפר"ח מוקה על הט"ז ודוחה ראותו ובח"ש הבכיים עמו לדיעה ובק"ה בהאחי הבריבה ודברי הפלתי בזה וביאורבי על נכון ע"ש ורלמי בגליון י"ד כ"י הגאון מהר"י

מ יש שבתבו ארבעה סימנים להרגיש בהנחת היד אם יש איזה מראות בריאה: א' (סב) כשירגיש בריאה מקום קר אותו מקום קר הוא מקום המראה: ב' כש"ש מקום שאינו חלק כשאר הריא' אלא מסתבך באצבע • ג' מקום משונה קשה קצת משאר בשר הריאה ד' על הרוב נמצא מקום הריאה נפוח משאר בשר הריאה וטוב ליזהר בעת הכנסת ידו לבדוק שיכוון דעתו לזה אבל מ"מ אין לסמוך ע"ז ובמקומות שנוהגין להוציא הריאה מתוך הבהמה ולבדקה בנפיחה ולעיין אחר מראות אין לו לסמוך על שלא הרגיש אחד מסימנין אלו אלא אעפ"כ צריך הוא להסתכל בה היטב אחר שיוציאה ולעיין בה מכל צד ואצ"ל אם ימצא איזה מראה נוט' למראה האסור שחלילה לסמוך להקל מחמת שלא הרגיש באחד מהסימני' הנזכרים:

מא יראה לי שאם בשעת בדיקת פנים הרגיש בסימנים אלו (סג) ונתעצל ולא בדק אחר זה לראות אם יש שם איזה מרא' יש להחמיר ולהטריף ואם נאבד' הריאה בשוגג קודם שהספיק לבדוק אחר מראה יש להקל:

מב יש ליזה' שלא להניח הריא' אחר שהוציאה מהבהמה זמן רב בלא בדיקה ועיון במראות הריאה לפי שאפשר שע"י ששולט בה אויר איזה זמן לפעמים ישתנה מראה פסול למראה כשר או להיפך (סד) ויראה לי שמים אם שהתה ואח"כ מצא בה מראה כשרה אין חוששין לה שמא פסולה היתה ונשתנית מחמת שליטת האויר וביוצא ואפי' אם בשעת בדיקת פנים הרגיש ע"י הסימנים המבוארים למעלה שיש בה איזה מראה או אפי' אם כשהוציאה מהבהמה ראה שיש שינוי מראה אלא שלא ביהן לראות אם מראה כשרה הי' או פסול' ואחר שנשתה' הרבה בא לבודק' ועינינו הרואות שהיא מראה כשר' אעפ"כ מעמידין אותה בחזקת היתר:

מג כל המראות שחשבנו שפסולים בריאה אפי' אם נמצא מראה בזה בריאה של עוף (סה) יש להטריף כמו בבהמה ואין הפרש בין אם נפל לאור או לא אבל מ"מ לבתחלה אין ריאת העוף צריכה בדיקה אפי' במקומות שנוהגי' לבדוק בבהמה אחר מראות בעוף א"צ ואין חוששין לו לא ממראות ולא מר"א (סו) ולא אמרו להצריך בדיקה בריאה אלא בבהמה וחיה לבד:

מד אם המראה האסורה לא שלטה בשני קרומי הריאה רק שלטה בקרום העליון בלבד וקרום התחתון נשאר קיים במראיתו שרגיל להיות (סז) אז אם אין צ"ג יש להטריף אף אם המראה רק על

מהרי"ל לגדא ז"ל שכתב וז"ל מ"ם הע"ז להחמיר שיטי מרלה הפסולה בריאה לף אם לא עבדה דרך שני הקרומים הגה אם היה המעם בשיטי מרלה דסופו לינקוב היה מקום לדברי הע"ז לומר דאם נשתה מרלה המקצת הקרום יש בו זיהרא וסוף שי הקרומים לינקב אבל באמת המעם שזה השיטי הרי הוא נינקוב וכן מבואר ברמב"ם פ"ז מה"ם הל' מ"ו והל' י"ו וא"כ מה בכך שנשתנה קרום אחד וסרי הוא נינקוב הרי הבי עדיין לא נקוב וכ"כ הרמב"ם שם בהדיא ז"ל כאלו הבשר שנהפך עיט אינו מצוי ע"ם וא"כ די לנו לומר שזה נשתנה אינו מצוי ובודאי שזה אינו מצוי לא מקולקל יותר לומר שסופו לינקב גם הקרום הבי שכיון שאינו מצוי אין יקלקל ע"ם ברמב"ם סוף הל' מ"ו ע"כ כ"ל לקלל ולף שהרשב"א במ"ה דף ל"ב כ' מעם שיטי מרלה מפני שסופו לינקב מ"מ הרי הפר"ח הביא דאינו נכנס לתוך שי הרשב"א הללו לקלל באינו נכנס לתוך שי הקרומים ומכ"ם בדברי הרמב"ם מוכח להדיא כן ובפרט שהרא"ש מתיר לנמרי אם הסיטי רק במקצת הריאה עכ"ל הגאון מהר"י ז"ל ולענ"ד משום הא לא אדי' שהרי גם בדרוסה שהעשב משום זיהרא דמקלי וסופו להתפשט ולנקוב הכל אחי אותו המקום דשדי בי' זיהרא והאדים בנקוב כבר הוא תשוב וכאלו ניעל ואינו ולף"ה אמרינן שסופו להתקלקל ולהתפשט להלן וכן מבואר ברמב"ם פ"ה מה"ם הל"ע איזה רוסס הדרוסה מיאדים הבשר נגד בני מעיים ולא נימוק הבשר נגד בני מעיים עד שנעשה כבשר שהרופא גוזרו מן החבורה רואין אותו בשר כאלו הוא חסר ומרפא וכתב הכ"מ ומפרש דבריו דהייט לומר שרואין אותו בשר כאלו הוא חסר מצד האדם שסופו ואסור לפי שסופו לינקב בני מעיים וכ"ד הרשב"א ז"ל עכ"ל אלמא לף שרואין הבשר כאלו חסר מ"מ אמרי' שסופו להתפשט מלנקוב להלן וא"כ לא נדרוסה מדאמרינן מרלה פסולה מה בכך שהמקום נתקלקל ונקוב חשוב וכאלו אינו מ"מ אמרינן שסופו להתקלקל ולהתפשט להלן ומ"ם הרמב"ם דהוי כאלו אינו מצוי משום דכל שהוא בבשר המת כאלו ניעל מעם הוא ואעפ"כ ספיר יכול להיות שסופו לקלקל להלן כמבע המכה באבר הבע"ח שמתנוונת והולך וכן נבי נפלה לאור והוציק הכבד בכל שהוא כתב הרמב"ם שהוא מרפא ועיין באחרון מה"ך דהרמב"ם ביקלות נמור מעריף דהוי כיעל הבבד שסופו לינעל כלו והיכא שהוציקה מרלה המעיים באינו יקות נמור הוא מעריף מעשה שבידוע שמחמרו כו' ע"ם וגם לפי מ"ם בק"ק לשון הרשב"א בחידושיו נבי נפלה לאור כתב דמכוות אם עשוי לרדת כו' לו שמת בבר ירד האם עד לחלל אלא שאינו ניכר בהם כו' א"כ גם נבי מרלה פסולה אי למרלה מחמת מכוות אם דמי א"כ יש לחוש כיון שאם נשנה שהמרלה הפסולה שלמה שם והכרת פני' עמהם בם שלמה התולי מופסין אמת שלמה בב' הקרומים ואינו ניכר וא"כ לף להרמב"ם הוי הכל כניקב ואם לאמר דמכוות אם מבא"כ מרלה פסולה אע"פ דמחשב באינו מצוי מ"מ סופו לרדת למעם ולנקוב ולכאורה נשנה הדרישה שאני דאע"פ שנשנה קצת חולי בקרום זה והרי הוא נקוב מ"מ אינו מתפשט לעשה א"כ פשיטא גם לדעת הרשב"א י"ל כן דאע"ג דמקו' המרלה סופו לינקב מ"מ מכון נא לומר שסופו להתפשט גם בקרום השני לף דמ"מ מעמע לענ"ד כן מדברי הרמב"ם כיון שהן מעם לשיטי המרלות דהוי נקוב וכמ"ם בסוף הל' מ"ו ריאה שנשתנה מרלתה כו' שהמרלה הלאור בקוב הוא חשוב כמו שבארנו עכ"ל אין לך בו אלא מה שביאר שמקום המרלה נקוב הוא חשוב וכמ"ם בהל' מ"ו שאותו הבשר שנשתנו מרלתו כמה הוא חשוב כו' ומכ"ל לומר שאותו שנשתנו מרלתו יקלקל הבשר אלא נשתנו מרלתו ואם איתא דס"ל דלף שהמרלה בקרום א' סופו לקלקל הבני הו"ל לפרושי ולמיהב טיב מעמא כמ"ם לענין אותו בשר שנשתנה הוי כמה מקרא ומתיה בשר חי כו' מכלל שלאר הבשר שנשתנה אינו חי ומשם אין הוכחה רק לענין אותו בשר ולא לקלקל הלאר ע"כ נראה שדעת הרמב"ם ג"כ דמרלה פסולה צריך שיכנס לבני הקרומים וכמ"ם הגאון מהר"י ז"ל ועיין פר"ח שהביא ראיה מדברי הרשב"ד בספר ת"ד והרשב"א במ"ה וכ"כ אא"ז לדקדק מדברי התו' וכן לענ"ד מדברי הרא"ם ומאר פוסקים וכמ"ם בק"ה וכן דעת פר"ח ואא"ז הסכים עמו לדינא רק כתב שאין להקל כ"א לג"ג דלא חזינן מי שנסג לקרוע בעיון ובדוק בחחן כו' ועיין כביאור לבמ"ז מ"ם בזה וגם משום דבלא"ה אין אנו בקיאין היטב במרלה הקרום החחון דסתמי' סומקא וא"כ לא יהא אלא הטעיון לקוי בודאי והחחון אדום אלא כדינו יש לחוש שלמה המכה כו כמ"ם בריאה אדומה ומכה בדופן כנגדה לכן אין להכשיר כ"א לג"ג וכעיון המיב כו' ועיין לעיל ס"ק ט"ו מ"ם בזה ובלאורה ג"ע דבינו שאין אנו רואין רישומא בקרום החחון ולמרלה עינינו הוא אדום כדינו לאם מחזיק רישומא לומר שהוא אדום אלא כדינו כיון שאין אנו רואים בו אדמימות יותר ממה שדרכו המיד וא"ל דמחמת הטעיון לקוי חיישינן ליה שנלקה ג"כ והוסיף באדמימות אלא שאין אנו בקיאין א"כ היכא שיש מכה בדופן לפנינו ויש מרלה בשנה בקרום הטעיון אמי ייחוש ליה הכי ומדברי הפוסקים משמע דבשרה וכמ"ם לקמן ס"ק ע' ואפשר כיון שהטעיון לא נשתנה למרלה אודם אמרינן הא איתא שהחחון הוסיף להאדים מחמת מכה שבדופן עליון אדום מבניית ליה לאחהכוחי משא"כ היכא שהטעיון מרלה פסולה אמרינן שאלא בו המכה והחחון וסופו לנקות ג"כ ולהחיר וכמ"ב לכן אין לסקל כ"א לג"ג כדברי אא"ז ז"ל ועיין לקמן ס"ק ע' שהארכתי עוד בזה: (סח) יש להעריך כ"כ בשמ"ח ולכאורה יש להביא ראיה לדברי דאל"כ מיקמי לדעת הפוסקים אנו דבעינן שיכנס לב' קרומים דוקא א"כ איך מערפינן בחומה ומכה בדופן עגה דהא אין כאן רישומא אלא בקרום א' לבד לפי מ"ם בס"ק שלפני זה בשם אא"ז שהחחון סתמי' סומקא וא"ל דהשם בהאדיתה מיירי דהייט שהוסיפה באדמימות ואז הוי לקותא גם בקרום החחון ואנן מערפינן ג"כ אע"פ שאין רואין שהוסיף באדמימות לפי שאין אנו בקיאין כמ"ם אא"ז לפ"ז עכ"כ מוכח דאף אם החחון לא נלקה לגמרי מותרין לו

על צד חוץ של הקרום העליון ואם יש צורך גדול יש להבשי' כל שהתחתון לא נשתנה מראיתו כלל ולבתחל' יש לבדוק כמו שיתבא' בסעיף אבל אם התחתון נשתנ' במראיהו אע"פ שהוא במרא' כשר' (סח) יש להטריף שאני אומר שעתיד ג"כ להתהפך למראה אסורה כיון שכבר נלקה:

מה אם המראה האסורה היא בשני הקרומים אלא שאין המראה מעבר לעבר ובצד השני של הקרומים לא נשתנה מראיתן והם במראה שרגילין להיות (סט) יש לאסור אף לצ"ג כיון ששלטה המראה בשני הקרומים:

מו זה שהכשרנו למערה לצ"ג אם הקרום התחתון לא נשתנה מראיתו(ע) יראה לי שאין להקל רק אם נשתנ' מקצת מקרו' העליון לבד ואף בזה יש לנהוג להצריך בדיקה שיקלוף קרום העליון באותו מקום ולבדו' התחתון בנפיח' ברוק או בפושרין ואם הקרום העליון כולו

לדינן שאין בקיאין אם הוסיף באדמימות מוסמין לו דבכה"ג רגילות הוא שילקו שני הקרומים והרי אין מי שיודע להבחין בלא נלקה ואסורה מספק משא"כ כשיש בחחתון מראה כשר לפנינו אפשר דלא אמרינן דף שכבר כיון דאיכא לקותא במקצת סופו שילקה לגמרי ומכ"ם למ"ד דמראה כשרה לא לקותא הוא כלל וכמש"ל אך מ"מ לענ"ד שאין לחוש לזה ממ"ם אא"ז דמ"ל דשכבר הגיעו ונפרש שאף אם החחתון כדינו ממש אין להכשיר כ"א לצ"ג הלכך אם גם הוא נבחה במקצת אף לצ"ג אין להחיר: (סט) יש לאסור כן נלענ"ד שיש לאסור בזה כיון שיש כאן לקותא בשני הקרומים אף שלא שלטה בהם מעלה"ש מ"מ כיון דמראה פסולה כמאן דליתא חשבינן לה וכבשר שהוכשר גוזרו הוא א"כ אפי' הימא שזה המקולקל לא יתפשט לקלקל הבאר מ"מ אם יעמל המקולקל אין סוף הבאר שהוא לע"ע בריא עתיד להתקיים ולעמוד אם יוותר הוא לבדו ודוקא בקרום א' יש מקום להקל כיון דחזינן בריאה דאינגליד אמרינן התאה מנין משא"כ היכא שלא שלטה מולי בשניהם אי ניהו קרום דתנגי עלה ובפרט בקרומי הריאה שהם דקים מאוד ואף שהש"ז בס' ל"ג כתב נבי וזשם להכשיר היכא שהלקותא שלטה במקצה החיצון ג"כ ע"ש נבי הלעטה האחוזו' מ"מ נם שם דברו ל"ע וע"ש בה"ם וכשו"ת פנים מאירות חלק א' ועיין בק"ה סי' ל"ו בזין קרום מחמת מכה וא"כ כאן דבלא"ה דע' הש"ז בהלל הולך אחר המראה שלמעלה ולהעריף אף אם לא נכנס רק לקרום א' וכן משמע דעת הפלתי והמבצו' להחמיר במראה מבחון ואע"פ שהם ים להקל לצ"ג בזה שלטה המראה בב' הקרומים אף לצ"ג אין להחיר: (ע) יראה לי · בבר הבאתי שהש"ז ס"ל להחמיר אף אם המראה שעל הריאה מלמעלה היא מראה פסולה ולא שלטה רק בקרום א' לבד ולכאור' נראה דלא לפי"ז אין להחמיר כ"א היכא שנשתה המראה בכל הקרום העליון או בחוטו אבל במקצתו ליה לן בה שהרי בש' ל"ג נבי וזשם פסקינן אם שיהם אדומים או לבנים מרפה והבקנו הדריסה והש"ם מעגלד דבבר בריאה ותי' הש"ז בסי' ל"ג דשפי עדיף כשאין קרום השני כלל מהיא שיטנו והוא לקוי כיון שבוכיים זש"ז חיישינן שילקה גם השני ולפי"ז כיון דהש"ז מדמה לענין לקותא ריאה לוזשם א"כ דון מינה כמו דאתה בעינן שיהא כולו לקוי או רוזבו ומבקלנו ליה לן בה כמו כן כאן ולפי"ז יש להקשו' מהא דפריך רבינא לרבא דמחלק בהאדימה בין קולה למקלתה מ"ש מקלתה הדדלא בריא כולה שמי כו' ולכאורה י"ל כיון דבאמת קרום החחון אדום הוא כפשטו כדאמרינן דאגליד כהיגא סומקא וגם אמרינן וסימנך כהוא דוורדא דמחנה בי' ריאה וכ"כ לעיל בסס אא"ז בה"ם ס"ק י"ט ועי' ין בק"ה סי' ל"ו מ"ם בזה ראי' מדברי הערוך ולפי"ז הלקותא דאומה אינה רק בעליון לבד וא"כ שפיר חילק רבא בין כולה למקלתה כמו נבי וזשם לרבא"ם אם כולו לקוי אינו מתקיים ע"י הבני משא"כ מהר"ם הגאון מהר"י ז"ל דאמר דאל"כ הו"ל למבניא אדומי דכבר היכא משכח' לי' וכבר כתבתי לעיל לענין אם לא נדק אחר מכה בדופן שכן משמע מעובדא דמיוקו' ולפי"ז אף שהחחון סתמי' סומקו' מ"מ כיון שהאדימה ביותר ונלקה הטעיון וגם החחון הוסיף באדמימות מהמת הוא ג"כ מחמת לקותא וכמ"ם בס"ק הנ"ל לחלק בין זה לנפלה לאור ולכך פריך בסיר מקלתה ומי אף דבאמת נראה מלשון הש"ז דס"ל דאף בלקותא משהו מבחון מרפה כמו דמייתי מדרוסה ונפלה לאור וכן נראה מהא דמייתי לא"ה ממה שלא הזכירו הפוסקים לבדוק בחחון וגם ראייתו מהני לתמי' נראה מזה דאף במקצתה הדין כן ולפי"ז ע"ש דמ"ם מוזשם דהש"ז לעיל סי' ל"ג וסי' ל"ו מדמי לסו להדדי ואף לפר הירושלמי שכתב שב מטוס דוזשם א"א בפיהה אין מקום להחמיר בריאה מפי מטוזשם לענין לקותא וכבר כתבתי לעיל ס"ק ס"ח בהפר"ח ואא"ז ס"ל דבעינן שהשלטם בב' הקרומים ואינו לעמעי' אחני מחילקו בין ריאה לוזשם דבריאה אף שיעל אחחד או שלקה כולו כבר משא"כ בוזשם וכמ"ם דבריהם נס' ל"ו ע"ש וכמו שכבר בנגלד כולו כן בבר בנלקה כולו דתחתא' מנין ולא אמרינן בסוף לקותא להשפטם כמ"ל וגזה מיוצב ג"כ מה שים לדקדק בס"ם דקאמר נופא לאר רבא ריאה דאגליד כו' ואמר רבא ריאה שהאדימה כו' דלא זה ענין חוזר ושנה דברי רבא באינגלד ולא חידש בה דבר ועיין בסי' ל"ו בק"ה מ"ם ליישב זה ולפי מ"ם כאן י"ל דהולכך לאחויי דך גופא דדוקא מחמת שאמ' רבא הכך שי דיעים הקשה לו רבינ' מ"ש כולה כו' דבלא"ה הי' אפשר לומר דריא' דמי לוזשם ויש חילוק בין אם קרום א' כולו לקוי ובין אם מקצתו לקוי המתקיים ע"י הבני שאינו לקוי דסמא' סומקא וכמ"ל משא"כ אחר שחידש רבא דריאה ל"י לוזשם ואפי' ניעל כולו ספיר

מתקיים

כל שנלקה קצת דהא נבי נפלה לאור קיי"ל דדוקא אדומים שהוסיפו באדמימות כשר' אלמ' אע"נ דודאי נפל' לאור מ"מ אין האדמימות שהוסיף לקותא שהכרוך על ידה וא"כ גם נבי מכה בדופן נמי נימ' הכי שאין שהוסיף באדמימות אינו לקותא אע"כ דיין הקרו' החחתון לקוי מחמת מכה דמה שהוסיף באדמימות אינו לקותא אע"כ דיין שהעליון ודאי נלקה לקותא נמורה שא וגם החחתון עכ"פ לקותא בתקצה שהוסיף באדמימות ועתיד הוא לנלקות נ"כ וא"כ כ"ש במראה אחרת בהחחתון אע"פ שמראה כשר' ראיה תוספתן שעתידה הוא לנלקות ואפשר לומר דשאני נפלה לאור והוסיפה באדמימות דתוספת באדמימות פשוט שיהי' בהולדה ואף אם מחמת הנפילה לאור הוא מ"מ כיון דלא מחממי לה ואחים עד שהגיע לנדר ירקות רק לחוסם' אדמימות בלבד אין המכוות אם שוטל בזה משא"כ כאן כיון שע"י מכה שבדופן פני עליון מאדימים שברי אין לחלות שבחולה יש הרחחון אדמוני כיון דאיכא מכה בדופן לכן אנו אומרים שמחמת נס שבני נלקה והוסיף באדמימות ממחת מכה זו ואף

על מראה אסורה בשני הקרומים אלא שאין המראה מעבר לעבר ובצד השני של הקרומים לא נשתנה מראיתן והם במראה שרגילין להיות (סט) יש לאסור אף לצ"ג כיון ששלטה המראה בשני הקרומים:

מו זה שהכשרנו למערה לצ"ג אם הקרום התחתון לא נשתנה מראיתו(ע) יראה לי שאין להקל רק אם נשתנ' מקצת מקרו' העליון לבד ואף בזה יש לנהוג להצריך בדיקה שיקלוף קרום העליון באותו מקום ולבדו' התחתון בנפיח' ברוק או בפושרין ואם הקרום העליון כולו

מהקיים הכמי לחוד ע"י כבר הריח' וא"כ ע"כ מה שאמר רבא ריח' שהאדימ' מרם' הייט שהאד' ביוחר עד שים נקוחא גם בתחחון רק דבמקצת' כבר מבוס דהרבא בבי' בפיר קא קבי' ליה אפילו כולה שמי וגכון הוא לעני"ד ולדיעה סיבא שים מראה פסולה בקרוס העליון או ברובו לבאור' הליח מלחא בסך חימוליס שבחבו הפוסקים גבי ווסט בחם שניסס אדומים או לבנים מרפה לפי מ"ם הדריאה לחלק בין הבוא דווסט לעגלד דבריאה מיחה ניח ופיר מחקיים בחחד או לפי' הפ"ח דווסט א"ח בפיחה או לפי חי' הפר"ח דחין מדמין בחרפות או לפי חימון אח"ז דבחני ריאה שעור הפרחי מחחזק ע"י הבבר שדבוק בה א"כ אף בלקי קרוס העליון כולו או רובו ליח לן בה דלא נרע חגלד ולפי דעת הפ"ז נסי' ל"ו ס"ק ב' אף בעגלד ס"ל דחין אחו בקיאין וא"כ גם מה י"ל כן אבן אבן ק"ל בעגלד לסמוך על בדיקתו וכח"ם שם טעמא דמלחא א"כ ס"ה בזה אך דצריך להגיד כל הקרוס העליון שמראה הפסולה בו ובבדוק הקרוס התחחון לבד שאל"כ העליון יעבב הבדיקה אך לפי חי' הבחי שבחב הפ"ז א"א לי לחחמיר בלקוחא איכא בולע אבלגל' כולו או רובו ואף בדיק' ל"מ דס"ל דריח' דחי לוווסט רק שים חילוק בין עגלד לקוחא דנרע עפי א"כ כחו דווסט אם כולו או רובו של קרוס א' גלקה מערפין לי' כחו כן כאן ובמבצעות אבל חי' ל"ו ס"ק ב' כחב דים להחמיר בחי' בזה וים בדמות בחי' מס"ם ל"ח דמבחע דב' הקרומים שלמים בעינן עכ"ל וכוראה לבחי' דבבר בלוי דאמרינן אם הריאה החחיו שלם ויפה בבר ולעני"ד אין מבס רחי' בלל ולדבריו א"כ נלחת מבס דאף מקלחו לקוי גחי אסור דבא לא מזכר אם שבבר הבלוי בחי' על רובו של ריאה אלא מחי אים לך לחימר דבבר בלוי שחי דאם חזאן שים קלקול בריאה אחחיו בריאה אף שאינו רק בקרוס שא' מ"מ רגלים לדבר שים קלקול בריאה ואסור אף לדעת הפ"ז דס"ל בבר בלוי לא הוי ריעותא ומכ"ם לדעת אח"ז א"ם בפשיטות דאיהו ס"ל דבבר בלוי ריעותא הוי וגם המבצעות לא כחב רק כדמות רחי' מבוס דאיכא לחמויי כדבריכא וגם י"ל דכל שקרוס א' שלם שלימה מיקרי ולכן לעני"ד איכא דאיכא הפ"מ ים לחקל אף בקרוס העליון רובו או כולו מראה פסולה ע"י שיקלף אותו מבס ובבדוק התחחון ע"י פיחה בפוטרין ולסמוך על אותן החיבוסים שבאמרו שם"ל לחלק בין ריאה לוווסט וכמ"ם הדריבה והפ"ז בחד חיבולא ופר"ח ואח"ז אבל בלא הפ"מ אין להקל ברובו לקוי כיון דלחד חיבולא דהפ"ז ים לחמריח ונם לאיבך חיבולא דבריאה אבבר בבדיק' ים לחוס קלא ולומר דאין בקיאין ואף דבעגלד מקילינן בבדיקה מ"מ בדיקה זו קבה יותר שצריך לקלף כל קרוס העליון לבדוק התחחון ים לחוס אולי יחאחו בס ליצין המעבבין אח הבדיקה ונם שצריך לעיין הטיב בכל הריאה שמא ים בחיאה מקום שיטי מראה ודוקא בשיטי מראה במקום אחד בעליון אז הבדיקה במקום יחוש בתחחון מבא"כ בבסמראה ברובה של ריאה אאין הבדיקה במקום יחוש אף בדיקה זו לעיין אאין בס שיטי מראה בכל שהוא בדיקה קבה היא ובב כי לבאורה ים סיוע קלא לבברת הפ"ז להחמיר בלקוי רובו דאל"כ קבה כמ"ש אח"ז ס"ק י"ב לעבפי' דלמה הוצרכו הפוסקים לאוקמי הך דאוכמי אוכמי במראה בשרוח הא בפיר איכא לאוקמי בבפולות ובקרוס העליון וצריך לבטי בדוחקא דאל"כ קבה פשיטא לא יבא אלא נימל כו' ולפי מ"ם י"ל כיון דאיהו בעי לאוקמי הך דאוכמי אף ברובה אם כולה כך אם כן אם הראיה פסולה אף בקרוס א' מרפה אך עדיין הוכחא אח"ז במקומה עומדת דמאי הקשו הכו' על ר"ם וכן אחר פוסקים על הראב"ד שחילו הך דאוכמי מיירי בחשעו' והך דכדיום. מיירי ברובה דמה לי רוב מה לי מועט כו' ולפוס הך סברא אין קושי' דבקרוס א' איכא לפלוגי בין רוב למיעוט אלא ודאי דס"ל דבקרוס א' אף ברובה אמי בבר מו בעגלד ועיין בק"ס ולכן בהפ"מ ים לחקל ולבדוק בפוטרין דוקא אחר קליפה העליון וגראה לחחמיר אף בשיטי מראה במקצת העליון לבדוק ג"כ באותו מקום בפוטרין כיון שדעת הפ"ז לחמריך שם בבדוק ובמבצעות לחחמיר לכן ים לחצריך בדיקה עכ"פ בעגל"ד : (עא) יראה לי · בבר בחבחי בס"ק זה שלפי זה שלפי חירוי הדריבה והפ"ז בחד חיבולא והפר"ח ואח"ז לחלק בין ריאה לוווסט מצוי לחקל אף בבולו או רובו של עליון לקוי אך דלעני"ד בל"מ בין מי' אח"ז לחך חיבולא' איכא בקרוס החחחון לקוי כולו או רובו ובהא' מראיתו והעליון שומד במראה הראוי לו דלמא' חיבולא' ים לחבחיר אף בבס"ג מבא"כ לחי' אח"ז ים לחמרי' שחרי כיון שהו לקוי בעגלד מי ועליון לבד שוב אין לו בבס לחחחזק ודוק' איבב חחא' עילאה מנין אבל איכא שרובו לקוי אינו מחקיים ע"י העליון וא"כ סוף שיעגל נם העליון כמ"ם אח"ז נבי ווסט וג"ל לחחמיר בזה כמי' אח"ז שיחיולו נכון ומסחבר לחלק בזה בין ווסט לריאה וא"כ ה"ה שים לחלק בזה בין חחחון לעליון דאם החחחון לקוי אין לחוצה כמבבס העליון ים לחבריך אף בבס"מ : (עב) וכן הדין · לעיל כחבחי דמבחע מהבסוסקי' דאם ים מבס בדופן עד מראה בשרה בריאה יש לחסבור וע"כ לא מערפין אלא בחדומה שבין ערגלים לדבר שהאדמימות מחמ' מבא ולא מחולדת א"כ לבמוסה ערגלים דמי דקי"ל לגרר הדם אעפ"י שלא יצא הוי חבורה שאינה חוזרת אבל אחר דהחם חיישיב מבא בדופן לבראה זה וגם דאפי' חיבולא בבאן מחמת בבאן שבדופן מ"מ י"ל דהדרא בריא ולחמדומות מחמת מבא שהוא חבורה שאינה חוזרת ולאיהו בשבבא בטור לות י"א שבחב יראה לבאורה דמאן דמבריך בהאדימה מחמת מבא דוקא בהאדימה מבריך אבל בשאר מראי' שבשרות אפי' ים מבא בדופן בשרה ואין בדיקה בשרה ואין בדיקה בשרה אבל בבדיקה בשרה אבל בבדיקה בשרה אבל בב

נא וכן אם יש הרב' מראות בריא' משונות זו מזו אבל כולם ממראו' הבשרה ה"ז כשרה אלא שבזה יש הפרש בין אם רחוקים או תכופי' וסמוכים ממש זה אצל זה כגון מראה ארומה וכחול וכרומה אין להכשיר כ"א בהפ"ם ועיקרי דינים אלו יתבארו בסוף סי' ל"ט בדיני תר"ל :

נב כל מראו' שבריא' בין לפסול בין להכשיר אין משערין בהם כ"א כמות שהם אחר שנופחים הריאה שהריאה בחיי הבהמה נפוחה היא והלכך אם נמצא בריא' מראה פסולה נופחים אותה ואם הלכה המראי' ע"י הנפיחה מכשירין אותה ואם עומד' בעינ'נם אחר הנפיח' (עה) מטרסין בה בידי' כדי שתעל' היטב בנפיח' או אולי יש איזה ליחה על הקרום וע"י המירום הוא עובר וגם אפשר שלפעמים יפלו בריאה בהרות כאילו מחטת איזה סיב' לא מחטת חולי המטריף וע"י המירום והמשמוש בידים הם חוזרים למראיתם וכל שחזרה המראה פסול למראה ריאה ע"י הנפיחה' והמירו' יש להכשי' ויראה לי שאפ' אם ידוע שנפלה לאור יש להכשי' כל שחוזרת למראיתה ע"י נפיחה ומירום בידים :

נג אם המראה הפסולה לא חזרה ע"י נפיח' ומירום למראה ריאה ממש רק שחזרה למראה ממראות הכשרות שזכרנו (עו) אין להתיר כי אם בהפסר מרובה :

נד כשנמצא מראה ממראות הכשרות אע"פ שהיא עומדת במראה זה גם לאחר נפיחה ואינה מתלבנת קצת מחטת הנפיחה לחזור למראה

לו שבלתת הם תכופים מתם רק שחד מניהו עמוק קצת והשני דיהם מזה מ"מ כיון דאם כולה כך כשר מה"ת חיק מה שים הפסק קצת ביניהם לו סיכר קצת כמ"ש דאין זה דומה לטומה לטעה דסמיכי כלו וי"ל דמ"ש ס' לא הוה אפ"ל : (עה) ממרסין בה בידים ' כרמב"ם פ"ז מה"ם הל' י"מ כתב כל המראות האלו אין מרסרין בהם עד שיופחין אותם וממרס בה בידו אם נמצאה למראה המוחר מוחרת ואם עמדה בעינה אסורה וכתב בכ"מ כ"כ הר"ן בשם רבינו הלי כו' וכ"כ הרשב"א והרא"ש והטיטור בשם הגאונים וממרס בה כו' ונראה שטעמו דשמא היה שום ליחה על הריאה שנחנה מראיתה וכשימרס עלי' הטטור והשאר בגוונה הטבעי וכ"כ בב"י והנה"מ הר"מ שם כתב וי"ל דיש לרבינו זה הסוגיא עובדא דבני מעיס כו' משום בהו ואידמו כו' דאע"ג דלעניין נקב איתאר היא היא עכ"ל ובלשון הטבר לתלב ביניהם עיין בה"מ סימן ל"ו ס"ק כ"ג שכתב וסיים אפשר לומר דס"ל דבריהם ל"מ משום כו' ולכך כתב כדין ד' על בני מעיים אך לענ"ד לגאונה אין ראיה משם כלל דהתם אם דומה לנקב שטשין עכשיו ע"י משמוש מקמא דלימו לקמן והלכך אמרינן שזה נשתנה מראיתו קצת ע"י משמוש וכמו כן זה משא"כ לכשיר ולומר כיון שחזר למראיתו ע"י המשמוש ביד מוחר מאן לימא ליה דכה"ג חזרה מיקרי אלדבר אמרינן שהמשמוש הוא שבטה מראיתו וכל שלא משמש מראה פסול עליו וכך היה במי הכשמה ואפילו אימא דבני מעיים לאור כיון דקי"ל שאם חזרו למראיתן ע"י הסליק' כשר א"כ מה לי שחזר ע"י הסליקה או ע"י המשמוש ומירום בידים כיון דחזרו שחזרו למראיתן אמרינן קומרא היא דעיל בהו מ"מ לאיתו מסיא דבני מעיים נלו ראיה הוא וגם לענין מראות פסולות שכתב ומשרם בידו ודאי לא ראיה הוא וגם ל"ד לנפלה לאור דשם מועיל חזרה ע"י סליקה וה"ם ע"י מירום משא"כ בזה אע"ג דנפיחה מועלת מבוא הכמיי הכשמה נפוחה היא ומ"מ לאה יועיל המירום והלכה מעולבת דבני מעים תשמע קצת דהמירום משנה הגוון מכמות שהוא וא"כ מה שחוזר המראה פסול ע"י המירום אין להכשיר עי"ז דלמיתם מבני שמא הש"מי במקומו שומר רק שהכשיפו פניו ע"י המירום ובלתם המוזרים לות מ"ז הביא דבני הב"י וכתב וי"ל מבוא הא בקנום סני ליה לבל לשון ממרס הייטו משמוש ומיעוך וי"ל דלפעמים אין הנוח נכנס בכל חלקי הריאה וכשממרס וממעך שם ביד עי"ז נכנס רוח שם ושולה עכ"ל והביאו הפר"ת ולא"ז בשמ"ת כתב שי המעמים ובאמת מעם הל"ת ל"ע שהרי גם אם נפלה לאור ובלק הבני מעים כתב ג"כ וממרסים בהם וכ"כ אח"כ בהל' ד"ל ועמד בעינו אחר הסליקה והמירום כמו שביארנו כו' והתם ל"ם עיון נפיחה ואפ"ה קאמר שהמירום מועיל מו שיחזר לגוונו וגם על מעם ב"י קשה מהיא דהתם שאם היה שם אויה ליחה הוא עובר ע"י הסליקה וא"כ מירום זה לאה ומוחק לומר דזמנין דאיו עובר אף ע"י סליקה ונקו עכ"ם מוכה מומרם ביד שאפשר עי"ז השאר בגוונה הטבעי ולענ"ד י"ל שהרמב"ם לפי תכמתו בטבע ידע שלפעמים משהוה הגוון קצת וכשממרסין ומעבירין ביד מוחר למראיתו כמו בבאתם עושין הבודקים וס"ל דהכה"ג אמרינן דל"ם לקוחת רק שהמירום גרם שנשתנה למראה אחר המוחר כעובדא דבני מעים כו' אלא הרמב"ם דידע בטיבעא ס"ל אם אינה לקוחת היה לא היה מוחר ומשתנה למראה מוחר ע"י המירום והמשמוש אז שהיה כך מקומו כו' ואם ל"ם לקוחת אם הוא עובר ע"י המירום ומחזר למראיתה ע"י סליקה ומירום ועיין לעיל סימן ל"ז ס"ק פ"ה דמהרי"ש כתב שאין מועיל מבוא בידים לעשות היקף בשר לבועה בשול והתם כתב הטעם משום דאמרינן בחי' היה מקף ומחתה שתתה נדעך ממקומו כו' והכא ל"ם זה וא"ל הה"ל קיים ליה דאם חוזר למראיתו ע"י משמוש מהמת בחי' אלא היה מראי' רע לפי שהיתה נפוחה יותר לו הנייתה לו היה היה סיבה אחרת גרמה שיפלו בה בהרות כאלו שלנו היה מחמת חולי המטריף אין משמוש מועיל לשנות המראה למראה כשר וגם מהרי"מ יודה בזה ומאי בועה בשאלי כיון דס"ם בחיי' היתה בשאלי יהיה מתיזה מלא היה סיבה מ"כ ריעותא המטריף הוא שאופה ליפסק לו מעם אחר שכתב מהרי"מ שם משא"כ בזה י"ל דהכי קיים לנו אלא אם גם בחיי' הי' אני' רעים הוא אימו חולי שהרי הוא ריעותא הדהנא בריא ומה לי מגרים מה לי משמוש בידים וכועה בשאלי אלו שהמשמוש דומה הא הבועה ומעלה בשר אשר לא היה כן בחי' וכיון שכן דרך לחיות מחר גם בחי' ואני' לא היה לה שד וכל דהדהנא בריא כשר וכדאמרינן בחדומה מ"ם מקלחה דהדהנא בריא כגלעג"ד ועיין סימן ל"ו ס"ק קמ"ב ת"ם בזה ומ"ם בפרים דאף בנפלה לאור כשר כשה זר ומתלבן ע"י נפיחה כגלעג"ד כמו דחזינן דמהני אם בולקו וחזרו והתלימו אך יש לחלק בשליקה דכיון דאזל הירקות אמרינן שמתחלה לא היה אלא מחתה קוטרא והשתא ע"י שליקה נסתלק הקוטרא מהם וחזר לכמות שהיה משא"כ בנפיחה אפילו יחיה דמיתלי שעיי נפיחה יעלה עשנו ויסתלק מ"מ כיון דהא קמן שאחר מסתלק הטפח ומשך אם ידו מראתו רע כאשר בתחלה וחוזר למראה יבוק א"כ ע"כ שאין זה מעשה קוטרא דעייל ביה דא"כ לא היה חוזרת לבוריק אך מהכרח לכשיר דכל מילי דיהה כמוה שהיא נפוחה מסתברין והלכך אם כשהיא נפוחה מראה ריאה עליה הא קמן דלא נשתנה מחמת שאור כלל ומה שהיא יבוקה כשלאיה נפוחה הי' מסיבה אחרת ואינו חולי הנשמה ד ודבר כבוד הוא לעל"ד שאם נמלאה הריאה בהנשיה ובשנפחו ראיה פני' מוריקות אף בכרבי ים לשבריה בלין הפ"מ וכמש"ל דעיקרא דמילתא בחר נפיחה אזלינן ועיין לעיל ס"ק מ"ה ועיין בק"ה מ"ם בזה לשמת הטוב' דס"ל בחדומה בעיון שיתלבן בנפיחה ע"ם : (עו) לן לסתיר ' סב"י כתב שמדברי הטוב' נבי ריאה שהחדמה נראה אף אם ע"י נפיחה חוזרת למראה כשר מדפה חון מהחדמה ובראש"ם חולק ע"ז דכל מראות פסולות כשהתלבנות ע"י נפיחה כשרים שהכתה בחי' מלאה רוח ונפוחה אמיד הלבלון שיהי אלא בריאה נפוח'וכמ"ם בשם הגאונים ע"כ וכ"כ הר"ן בשם רבינו הלי וכ"כ העיטור והרשב"א בשם הגאונים וכ"כ הרמב"ם כו' עכ"ל הב"י וכן הוא דעת הטור ורי"ו ובכשר לדה לדרך והרשב"ן בינן בטוטה וכן דעת כל האחרונים ובס"ק מ"ם כתבתי שהשגתה ג' והעליתי והחוכת יקותיאל ולו ליטב דברי הטוב' דבמראות פסולות בעינן דוקא חזרה למראה ריאה ממש משא"כ בחדומה ובסברת הר"ן שהעלו הפוסקים וכבר כתבתי שם שא"א לפרש כן דדברי הטוב' אמנם הפ"ז הביא דברי רש"ל בים"ם סימן ל"ם להתיר דבעינ' חזרה למראה ריאה והסכים עמו והביא ראיה דהא גם במראה הכשר יש לקוחת כמ"ם הטור כו' ובגה"כ כתב שאין זה הוכחה כלל וק"ל ודעת הפוסקים דכשר כמ"ם בש"ך ס"ק ד' עכ"ל ומ"ם דאין זה הוכחה גראה כוונתו דס"ל דאין ראיה מהטור דהוא לקוחת קצת וכמ"ם בק"ה לעיל ולאיתי בכה"ג שחמה על הפ"ך שכ"כ בשם הרשב"א וכתב והא הרשב"א כ"כ בחידושיו הכרחתי אבל מהיש מעמע איסכא מדכתב למראה כשר כו' ואם הוא ז"ל מפרש דמראה כשר היינו מראה כשר א"כ למה לא כתב שכ"כ כל הפוסקים ויחד הרשב"א לבד כו' ולענ"ד כוונת הש"ך על ת"ה הקצר שאם כתב ואם בשאינ' עומדת נפיחה חוזרת למראה כשר כשרה וספר ת"ה הקצר לא היה מצוי ביד שכה"ג כגראה לפעמים מדבריו אך גם מהא"ז נראה כן מה"ם וכ"כ הרמב"ם ז"ל וסרי הרמב"ם נקט במראה חזר למראה המוחר אם כן הון מיה שגם דעת הרשב"א כן אך מ"ם הש"ך שכן דעת התרדכי נ"ע דאף שבמרדכי העתיק בדיעים אלו לשון הרמב"ם מ"מ הא המרדכי לעיל מני' נבי אחומה אלא ל"ם מביא דברי ר"מ ומה שפי' הר"י לדעתי' דמיירי בתלבן ונפי"ז מראות פסולות דאסריכן היינו אף בתלבן כמ"ם נקמן ועיין בביאור לש"ך עוד על דברי כנה"ג בזה ולדינא כתב בשמ"ת שאין להכשיר בחזרה למראה המוחר כ"א בהפ"מ והנ"ב חלק י"ד סימן יו"ד כתב להקל אף בלא הפ"מ הדא שאין לו הוכחה אם מראה כשרה הוא רישומא כלל ועוד דכיון שהכשירו רישומא זו וכל דיני ריאה כשביא נפוחה משעיון (ובאמת גם אא"ז כתב דמהחברת המקולין דאי בחבר נפיחה אזלינן מה לי מראה ריאה מה לי מראה כשרה אלא שבמקומ שאין הפ"מ חשש לדעת רש"ל וא"ז בזה) וכיון שהרמב"ם והרשב"א הכו בפירוש אם מוחר למראה המוחר כשר א"כ מי יחלוק עליהם אפילו להסמיך בלי ראיה ברורה מהם"ם עכ"ל ולענ"ד מ"ם מי יחלוק עליהם כו' הרי מצינו שבנגדם החולק עליהם להסמיך לגמרי שהרי דעת ר"ם ור"י והס"ת והסמ"ג והמאי' והאטור לדעת ר"ח משמע דבכל מראות פסולות אין מועיל חזרה למראה ריאה כלל וכן נראה מהאגורה שכתב ריאה שהחדומה בין טולה בין מקלחה ואינה מתלבנת בנפיחה מרפה אבל מהלבנת בנפיחה כשרה ואח"כ כתב דה' מראות פוסלות כו' אבל אדומה וירוקה כשרתי כשרה עכ"ל ואדומה דמכשיר היינו במתלבנת כמו שכתב לעיל מינה ואפ"ה כתב דה' מראות פוסלות וזה מבואר מדעת כמה פוסקים שהביאו לשון הס"ג של י"ח שדעתה להכשיר בחדומה בשמתלבן במראה ריאה א"כ בראות הפוסלות אף בכה"ג לא מהני ואמנם אף מהמרדכי והאגורה אלא ביאתו דברים לפרש בחדומה מיירי שמתלבנת כמו שרגילה להיות שהוא לשון הס"ג של ר"ח שהביאו הפוסקים הנ"ל וכתבו שהם שמתלבנת ע"י נפיחה מ"מ במראה פסולה בעינן ביחזור למראה ריאה כמש"ל שכה"ג ופליתי וא"י רוצים לפרש עפ"ז דברי הטוב' וכן מוכח מדבריהם מהרי"ץ שמתחלה כתב שהמראות הפוסלות אם מתלבנת ע"י נפיחה למראה ריאה כשרה ומשתנה למראה ריאה כשרה ואח"כ כתב דר"ח מטריף בחדומה אפילו מקלחה אבל אם מתלבנת אחר הנפיחה ודומה למראה ריאה מודה ר"ח שהיא כשרה עכ"ל וכולהו שדברו לקומים מהתו' ופוסקים דלעיל בחדומה כשרה היינו בשמתלבנת א"כ מוכח דבשאר מראות פסולות לא מהני מתלבן ואיך כתב לעיל מינה שמתלבנת דבשאר מראות הא ע"כ הייינו דדיוק בלישנא דלעיל נקט ומשתנה למראה ריאה ונבי אדומה נקט ודומה למראה ריאה לאורויי דשאר מראות הפוסלות בעינן שהיה המראה משתנה למראה ריאה ממש משא"כ בחדומה כי כשדומה למראה ריאה ולא מראה ריאה ממש סבי ובסי ועכ"פ הא קמן כתב פוסקים דבלינו אהרמב"ם והרשב"א בזה וגם בכה"ג כתב שמשבוכם ר"ם נאמן שהביא הרא"ם והר"ן והרמב"א בתה"א ומור ורי"ו ולבוש ונהם לדרך ורשד"ם בהל' בדיקות שכולם כתבו שנשתנה למראה כשר מטעם דמראה ריאה בעינן אך לעל"ד אין זה לקדוק כ"כ דכשר כתבתי דהרמב"א נראה דס"ל דשמראה כשר אינו וא"כ כנראה המוחר מראה כשר מיקרי וא"כ גם בלשון שאר פוסקים י"ל כן ואע"פ שהשוכת ר"ם איתא שהשכה למראה ריאה לאו דוקא קאמר וכדמשמע מהרא"ם שהרמב"ם והשוכת הגאונים אמרו דיא דא"כ בכה"ג שהרשב"ם עמו בסדר הבדיקות סימן מ"ד איתא שנשנה למראה כשר ובפ"ם שפיר קאמר אא"ז שאין לקבל רק הפ"מ כיון שיש הרבה פוסקים המחמירים ודאי ראוי לחוש לדעתם שמקום שאין הפ"מ

ובפ"ם

ובכ"מ ים ל"הקל כיון שהרמב"ם ודעימי' מכשירין לף בחזר למלתה המותר וכבר כתבתי בלעב"ד אין הכרח מר"ת יתלון על הגאונים בזה רק דהתומה לעמרכ' ליה לתמעיק דבכה"ג כברה מדר"ב ע"ש בס"ק מ"ס שכן מבואר מלשון סה"ת סמ"ב בס"מ : (עז) מ"מ כברה · כן הוא דעת כל האחרונים שמלות הכשרות ח"ל שום לובן כלל ע"י נפיחה ולא כהגהות הר"ן וכ"כ בד"מ בשם י"ח שלרך שתחלבן קלת ע"י נפיחה דליתא ועיין לעיל ס"ק מ"ס לענין אחרתה מ"ם בזה וגלעב"ד שכן מוכח מבעה"ע שהביא הב"י סימן מ"ד שכתב הא דלא חביב לובן ברייתה דכברה משום דלא איצטרך דיוקה איצטרך ככרתי כברה כו' והבאתי דבריו לעיל ס"ק הנ"ל ואם איתא דלף שחר מלאות כשרות בעי לובן קלת ח"כ מצינן למימר איפכא דהשתו מלאות דוקא חביב לו משום דבעי לובן קלת משא"כ שחר מלאות אף לובן קלת לא בעי ומכ"מ מלאה לבן דמוכחה לבן זכבר לגמרי והלבר לא חביב ליה אלא ע"כ כיון דאמר שתם ירוקה או כחולה או ככבדא כברה בלא בדיקה משמע וכמ"ש הפוסקים בני ריאה דאיגלה ובאמת ל"ע מ"ם הפוסקים אינה בר"ח דאחומה כברה כשתחלבת ע"י נפיחה דהא כברה שתם בלא בדיקה משמע וע"ל דהטוס ס"ל כמ"ם הרשב"ח במ"ה בני בנגיכה בדיקה כגון הבית דמרפה ודלגה בטולל וכ"כ בחיטביו בני מכה בדוכן דאיכא דמשרבי בבדיקה והביאו ספר"ח סימן ל"ו ואם כן הרי בני בנגד גופי' ראה מהפוסקים שחומר היא הבדיקה וכמ"ם לא"ז אלא לו לסתור דבריו אל בה"ג וגם הרא"ם כתב דמסתברא טעמי' משא"כ במלאות הכשרות כיון דאמר שתם כברה בלא בדיקה משמע וכמ"ם הפוסקים בני ריאה דאיגלה ובאמת ל"ע מ"ם הפוסקים אינה בר"ח דאחומה כברה כשתחלבת ע"י נפיחה דהא כברה שתם בלא בדיקה משמע וע"ל דהטוס ס"ל כמ"ם הרשב"ח במ"ה בני בנגד בדיקה כגון הבית דמרפה ודלגה בטולל וכ"כ בחיטביו בני מכה בדוכן דאיכא דמשרבי בבדיקה והביאו ספר"ח סימן ל"ו ואם כן הרי בני בנגד גופי' ראה מהפוסקים שחומר היא הבדיקה וכמ"ם הרא"ם בשם מדרכי מעמי' משא"כ במלאות הכשרות כיון דאמר שתם כברה בלא בדיקה משמע ומכ"מ

בזה לך כ"ז לדין הס"ע אבל כבר כתב הא"ז בתה"ם סי' ל"ב דגסי מ"ם הרמב"ם והב"ח נפל היתרא דשלקו בכירה דבילוק זה אינו מכיר כמה הוא דלמא בליקה מנופה הוא דודאי אין לא בקיאין איזה עקרא אליקה מועב ואחזה עקרא מנופה הוא הרלתכתי והבאתי שם דברי הל"ב חלק יו"ד סי' כ"ו ודברי המחזיק ברכה בסי' ל"ב מ"ם על דברי הא"ז בזה והעלתי כדברי הא"ז בזה וכ"כ בשם"ד שם והלכך נבי ריאה אמי פסיעה באין לסמוך עלהבליקה בזה לנקל אם חזנו לחבלאיהן : (פג) יראה לי לכלומה ל"ע אם נתהם מראה הריאה ע"י בליקה למראה פסול אם יש לאסור מחמת זה לפי הכבר יהוא שהבישול מבטל מראות הריאה למראה אחר לעמרי הו"כ אף שנתהם למראה פסול י"ל שהבישול גרם זה וכה"ג והכל יש לדון לפי הענין הטעוי אם יש להלות הטעוי בבישול הוא בחלו ואם אין בחה לחלו' אז בלא בישלה רק נתהם במים רותחין מעט ובחתה למראה פסול באין הדרך כן בחלר ריאות יש להמריף מעעמת הכתיבת וגם י"ל כיון דאיכא ריאותא לפיהו ברוכה בדיקה בעמיה ועתה אין הבדיקה מועיל לא בחרי בכל ריאה בבריאה בדיקה ואתה פעם א' בחמין שוב אין לא בדיקה בשוברין ואף אם בדקום בעמיה מרם ישמיטה המים הרוחתין מ"מ הרי אז לא נודע לו מהריעותא שם במקום הזה והרי אף במקום המועיל בדיקה יש מיעוט בין איכא בהבדיקה במקו' ידוע לו לא כמ"ם בהבנה בהעלתי בק"ה בסי' ל"ו וכסי' ל"ט ע"ם והך הסכת בלא ידע שם כאן ריעותא כלל נרע מיע' ואפי' איתא בהבדיקה מועלת יש להתיר מעעמים לעיל ועין בק"ה מ"ם בזה על דברי ההפלרה לעמה בחם בהמה מרליתה ע"י בליקה למראה יבוה נרין יעו"ם: (פד) יש להתיר בחבר"ן חלק ג' סי' ל"ב כתב בריאה בחתכה ונמצא בחלק ממנה מהמרלו' האסורו' ובאלו אם איא אסורה דומיא דמתר · בנמצא בריאה אחר בחתכה לו אם היא מוהרה דומיא דבא זאב ובעל נלאה בסיא מוהרת דדבר ידוע נזא שבריאה מבהנה מראה בלה למראה הפסול אותה בדינו וכיוצא בזה וא"כ יש לאפי' באיסור דלוריי' חון מאיסור ע"ז אזלינן בי' לקולא כו' וכאן יש ס"ם בתא בבאוליאה מהבהמה לא הי' בה זה המראה ואתה"ל בסי' ל"ב בה זה המראה אם נחנו אותה חזרה למרא' בשר ובגאונים ז"ל הורו לנקל בזה מבו' דבריאה בחיי הבהמה עפותה היא וכן אם נפסף זה הספק בכל ס"ם בלרך שיהפך בח"ם רבותיו הגדפרים ז"ל לאמר בחם אותה חזרה למראה בשר ואתה"ל שבהמראה עמד בעיני בתא אחר בבוליאה מהבהמה נבהמה המראה הזה וכיון דקי"ל דבהמ' אחר בבהמה ה"ז בחזקת היתר כל מלדקי דמבהמ' להתיר' אין לך לאוסרם שהתור' חסה על ממונן בל יבראו' וכן אמרו ספק קניא ספק טוהרה אינה אינו בא' בחנו הולין במלה' דבריה' טפי וכמ"ם בהסי' אמרה' כו' דבגרוניא בביה מפי מנבבה מוע הבדרה וגם כאן מצוי ביעו מראות לאחר בחתכה ובבהמה ולא קודם בחיים מה באין לומר כן בחתכו בנמצא בריאה בחתוכה שהרי הורע חזקתה דוודאי בחיים נגנבה ואין בה אלא ספק א' דלמא בחפוטה כו' אבל הרא"ה ז"ל כתב דהריא' דקיימי גילדי כו' בכיון שיש בה לחתוך ביעו המראות מבני הלמחי' וגם זה סיוע להתיר הבהמו' שנאסר' לברבות בה ספיקו' עכ"ל והנה מ"ם דדבר ידוע שבריאה' מבהמה כו' יש לאיה מ"ם ודיעוא וכוונתו למ"ם בסוף בחאר בחיים' בבמבהה קנא מבהל לפעמי' למרא' בסול ובאתה ל"ע דלדברי שמעי הוא ביעו המראות לאחר בחיים בחתכה ח"ב לא גריכא לם"ם דאתי' בחד ספיקא בה"ג אמרינן בבהמ' הוהר' וכהר' ובבהר' דספק קניא אי הוהא אחרהא שבהר' שבולין במעי וע"כ דמ"ם ביוהר מעי לבהר' בעלמ' בעלמו ורפיא בידי' אם הוא מעי יוהר רק ס"ל דמ"מ ספיקא מיהו כו' ומ"מ שרי מעעם ס"ם ולפי"ז בלעי"ד דאין כאן ס"ם שבהרי עיקר הספק שם להספקה כאן אם לאסור הבהמה או להתיר הוא אם הימה המראה הזאת קבוע בה מחיים אז בלא נהוה אלא לאחר שחיטה וא"כ איך אפשר לומר ספק מחיים ספק לאחר בחיטה ואתה"ל מחיים במא לבנפחנו אותה היתה חוזרת למראה בשר דז"ל הבהרי בבאחר המראה זו הי' קבוע בה מחיים ע"כ בחיטה כבנבסיא עפותה שבהרי בחיי הבהמה הדא במא המראה מחמ' שבהבה ובליע בה אורא ובשחטה ואח"ל בחיטה בעוי מעיקרא ובעודה בבבן הי' מראה זה קבוע בה עדיין י"ל בלא היתה בגלי' אז לעין ממ' הבפיתה רק עתה לפי בחתה מבפיתה בגלה המראה ובכה"ג איגה פוסל' ואף לפי מ"ם לעיל מדברי שמ"ח בחתה לא נפתוה מרפה ואין הולין לומר אם נפתוה היתה חוזר' י"ל דשאני ההיא דאיכא בלא הך ספיקא בלחוד אין הולין להבביר מבא"כ בזה דאיכא אמי ספיקא דשמא לאחר בחיטה בחתכה ומכ"ם לפי מ"ם ביוהר מעי ביעו המראות לאחר בחתכה ובשחטה וכבר כתבתי לעיל בגם בשמ"ח כתב כעין זה בסימן ל"ו ומזה למדתי שאין לבחתה לאחר בחיטה ואתו לדון ולהוכות מיד ע"ם ומ"ם החבב"ן בסוף לבוא דברי הרא"ם וכתב

ונם זה סיוע כו' לעל"ד לפיש"ם לקמן באין להתיר כ"א היכא בבעופלים הנמחים אז הקרום לא נבהה מראיתו כלל א"כ אין כאן סיוע מבם לומר בחולין המראה בשם בים להלות דבאלי ההם דבבמסירין המוגלא הלכה המראה ע"ם ס"ק ומ"ם בפיס דאם יש להלות במחמה בהעסקו בידים מלולכו' ט' זה פבוע וגם בזה אמרינן בחבר' הוהר' וחולין באין כאן רישוהא כלל בריאה זו ואע"ג דאחילד רישוהא אינו חולין להקל בהחיא דבא זאב כו' : (פה) ויראה לי' כ"כ בבמ"ח ולעל"ד נראה בים להתיר ולבדוק ולא לסמוך על מראיה העין בזה דאיכא אסורא דאוריתא ולל היכא דאיכא לבדוקי מבדרין וגם י"ל אלא"ז בהב בן לפיס בה"ם דעת הרא"ם דבבל בוונא החזין מוגלא לו בועא א"ל בדיקה והלבך אע"פ אין לפסוק כוותה בזה כלהי הוא לסמוך עיני היכא בראה מבחון במראה מוגלא היא אבל לעל"ד י"ל דאע"ג דבגלד ס"ל להרא"ם דבבהר בהם בגא בדיקה מבמע מ"מ בזה אבוא מפרש הא דאמרינן אומני כו' אגלדי קלי והכוונה הם שהוכה והבגלדי הסיע האמחים וכוונה הם שהוכה וכה"ג מראה בסול בזה קאמר כבהר הסיע אחר הידיעה בהבגלדי הם אומני יש להבביר בהם בבבר בבהם מבא"כ בבגלא בדק א"כ עדיין לא ידע בהבגלדי הם אומני דשמא מראה העור עצמו כן הוא ולא אמר דבר אבל בבמחבר לו באין המראה רק בגלדי בבהר ומאי דעת' גלדי ולא נקט ביעו אתם בבבר הריאה אע"ז אלא מראה הוא אע"ז אלא בבבר הריאה הוא דרך העור יבואר לקמן ס"ק ל' וא"כ בעי בדיקה לכ"ע ובל אלא ידע בהבגלדי אומני וחזותא מחמת הגלדי הם בלים אין להבביר ואין לסמוך על בקיאת הבודקים המבירי' מבחון אלא אלמה המראה מבחון והרוצה לסמוך יבא ויסמוך על הא"ז ובלבד שיהי' בקי מומחי' ובעל בעבוד' זו ואין רא' מדאמרינן חזיהו להבהו דקיימי בגדי ובעיני ולא אמר ולא מידי אלמ' אא"ל לפהות ולבדוק ועיין בה"ם סי' ל"ז ס"ק ג' ובס בס"ק ז' בהב דמסהמת אין לשר אבל הבוטא מראה ריאה כו' וכ"כ הא"ז דמ"ח אחר דברי הרא"ם תדע דבל בועא אלו מראה ריאה ינהו מ"מ י"ל דאיעבו הוו בקיאין מובא ויעבי באין זה בק מראה בועא הנראה מבחון דרך העור ולבך לא אמרו ולא מידי ולבלך הבודקים הבקיאים יכולים לסמוך בזה ומי אבנו מקום קנא אסור לו להקל ובלך בדיק ועיין בבס"י בבי מיעבי במראיהו בבראי' מוגל ומ"ם בזה לעיין אבוס ועיין בה"ם סי' ל"ז ס"ק י"ד ועיין לקמן ס"ק ל"א : (פו) יש לאסור · בבמ"ח בהב בים לפהות ולהוציא המוגלא כו' ואם לא בדק יש לאסור ובה"ם בהב הטעם בבן מבמע טובדא דמייתי ים"ם וט"ז כו' ואע"ג דהבהר"ם ס"ל דא"ל בדיקה מ"מ אין דברי הרא"ם מוכרחים כו' ע"ם ובבר ביאתי בס"ק אלפי זה אלעל"ד י"ל דגם להרא"ם בעיר בבדיקה דבעינן דוקא שיהבבר בהאומני הוא ע"י הבילדי והא דנקט בגדי ולא נקט ביעו בבבר הריאה בהם ומחמה זה ל"ל לאאורה דלבך נקט בגדי לבמינה דבזה א"ל לבדוק בלל וכמ"ל בבוונא הה"ם מ"ם ובייטו דק"ל כו' י"ל כמ"ם לקמן בבן דרך ביבהבה המראה ע"י בוטוה ומחמים וכמ"ם בה"ם כי' ל"ז ס"ק ז' דמבהת המחוי בבחוך הבועא אין לו מראה ריאה וראיה בך דרך העור כו' מבא"כ בבבר הריאה אין דרכו שבהבה למראה אחר ולבך נקט בגדי ולבולם אבריך בדיקה אם אין המראה רק בגדי אז הביע לקרומים ואין ס"ל דאי לאחמני אקלפו הקרומים במקום הזה ועיבר בהמראה בבבר המוהר כמ"ם לקמן ובבפתו דעת ס"ק ה' כתב הים לבבד להקל בלא בדק כיון שבראה דעת הרא"ם להתיר אף בלא הלך המראה ע"ם ובאמת ז"א דעת הרא"ם כמ"ם לקמן וכן מבואר הר"ן וגם רוב הפוסקים פוסלים בבה"ג בלא הלך וכמ"ם הם בעצמו במבבלות אחב סוף הם ' ואין להקל בלא בדק שהרי אם נאמר דהרא"ם מה ר אף בלא הלך א"כ י"ל אם סובר דבעינן הלך המראה דוקא הי' מבריך בדיקה ג"כ דע"כ לא קאמר אא"ז להרא"ם דא"ל בדיקה אלא משום דמפרש דהרא"ם מיירי בהלך המראה א"כ לפי מ"ם בבפ"ד דהרא"ם ס"ל דאף בלא הלך מוהר אין הכרח לומר אם הי' סובר דבעינן הלך לא הי' מבריך בדיקה וא"כ למאי דקי"ל דבעינן דוקא הלך בעינן בדיקה ג"כ ואם לא בדק מרפה אמו בכל דוקמא הים ריעותא לפעמו אבריך בדיקה אם לא בדק מרפה וגם בלחום ולומר דבעין בדרך הבועא ומוגלא לבעמו הבריך לקבון אמא נבגם המראה גם לקרומים וא"ל בסומיים על הרא"ם בבבר בתבמו אעל"ד י"ל דגם הרא"ם אינו הולך עם הפוסקים ובעינן דוקא הלך המראה וגם אבריך בדיקה אא"ז אם הוכמא מחמת בלדי הם בלים בבעל"ד: (פז) כגון זה שחור"כ"כ בבמ"ח ובח"ם הם כתב דליכא ג"מ בדקדוקים שבדקן בלוהה מיטור אם יש לחלות מראה לבן בשער אחור ובדומה ועי' לקמן מ"ם בזה : (פח) אבל אם לא אלבה · הרא"ם בב"ה כתב שאין מראות פוסלים בריאה אלא בבסם בבבר הריאה אבל בחחים ובועא בבה אין מראה פוסל בבן וזה עיקר עכ"ל והרבב"ה בח"ה הביע ע"ז ובק"ה בתבתי בביאור דבריהם ועיין לקמן ס"ק ל"א שהבאתי דברי המחבר יוסף שמבואר בדברי דס"ל דאף אם המראה קבוע בשור בבר אבל

נט אם ע"י השליק נולד בה מראה פסול' (פג) יראה לי שאם לפי הענין יש לתלות השינוי מחמ' הבישול פשוט להבשי' אבל אם אין שינוי בזה רגיל להמצא מחמ' בישול בגון שנשתנ' למראה שחור בדיו ובוצא בזה והוא ידוע שאין הבישול משנה למראה בזו או שנתנוה לבים רותחין והיבף נראה בה מרא' פסולה שאין דרך שתשתנה הריאה למראה זו בחבת הרותחין יש להתיר ולאסור :

ס ריאה שנחתכה ונמצא בחתיכה אחת ממנה מראה מהמראות אסורות אם נשתהה הריאה זמן מה אחר שהיכה לתלות שלפעמים בחבת שליבת האויר בריאה יפול בה מראה בזו (פד) יש להתיר משום ס"ם ספק שמא נפל השינוי אחר שחיטה ואת"ל שלא נשתנית מחמת שהות הזמן מ"מ יש להסתפק שמא לא היתה המראה נגלית בחיי הבהמ' לפי שהיתה נפוחה רק בשנח' מנפיחתה נגלית לעין ואלו נפחנו אותה עתה ג"כ לא היתה המראה נראית בלל והבל לפי ראות עיני המורה לפי הזמן שנשתהא ולפי המקום שהיתה מונחת הריאה שם אם יש להסתפק שבחבת זה נפל המראה יש להתיר כמו שבארנו וכן אם נתעסקו ומשמשו בריאה זו בידי' מלובלבו' או שבמקום שהיתה הריאה מונחת שם היה שם מין צבע בזה באופן שיש לתלות שעי"ז נקבע בריאה המראה ההיא יש להקל ולתלות בזה אף אם אין עוד ספק לפי שתולין במצוי אף להקל בדרך שתולין נקבים בואב ובמשמוש יד הטבח ובן כל כיוצא בזה :

סא אם יש על הריאה מראה פסולה אלא שניכר מבחוץ שמראה זו היא מראה המוגלא ולא מראה העור בין בבועא בין בטינרי א"צ בדיקה (פה) ויראה לי שיש להתיר לבתחילה לבדוק אחר זה אם לא שהוא חבם מומחה ובקי שהוא ראוי לסמוך על בקיאותו שאינו מראה העור ורגיל בעבודה זו ואם אינו יכול לשער אם המראה היא מחמת המוגלא או המראה קבוע בעור עצמו ולא בדק להוציא המוגלא לראות אם הלבה המראה אחר שהסירו המוגלא (פו) יש לאסור :

סב כיצד בודקין לידע אם המראה הולכת אם לא אם יש מראה פסולה על הבועא או שמוגלא תחת המראה או שיער שלפעמים הבהמה בולעת שיער ובא להריאה עד הקרום או דם נצרר תחת הקרומים יש לפתוח ולהוציא המוגלא מתחת המראה או השיער או הדם הנצרר ואח"כ יעיין בקרומים אם הזרו למראה ריאה בשר אפילו אין מראה המוגלא במראה שהיתה בקרומים (פז) כגון שזה שחור וזה לבן מ"מ הואיל ואין עתה מראה בקרום אנו אומרים שכן היתה נראית המוגלא או השיער דרך הקרומים (פח) אבל אם לא

בועא הנראה מבחון דרך העור ולבך לא אמרו ולא מידי ולבלך הבודקים הבקיאים יכולים לסמוך בזה ומי אבנו מקום קנא אסור לו להקל ובלך בדיק ועיין בבס"י בבי מיעבי במראיהו בבראי' מוגל ומ"ם בזה לעיין אבוס ועיין בה"ם סי' ל"ז ס"ק י"ד ועיין לקמן ס"ק ל"א : (פו) יש לאסור · בבמ"ח בהב בים לפהות ולהוציא המוגלא כו' ואם לא בדק יש לאסור ובה"ם בהב הטעם בבן מבמע טובדא דמייתי ים"ם וט"ז כו' ואע"ג דהבהר"ם ס"ל דא"ל בדיקה מ"מ אין דברי הרא"ם מוכרחים כו' ע"ם ובבר ביאתי בס"ק אלפי זה אלעל"ד י"ל דגם להרא"ם בעיר בבדיקה דבעינן דוקא שיהבבר בהאומני הוא ע"י הבילדי והא דנקט בגדי ולא נקט ביעו בבבר הריאה בהם ומחמה זה ל"ל לאאורה דלבך נקט בגדי לבמינה דבזה א"ל לבדוק בלל וכמ"ל בבוונא הה"ם מ"ם ובייטו דק"ל כו' י"ל כמ"ם לקמן בבן דרך ביבהבה המראה ע"י בוטוה ומחמים וכמ"ם בה"ם כי' ל"ז ס"ק ז' דמבהת המחוי בבחוך הבועא אין לו מראה ריאה ובראיה בך דרך העור כו' מבא"כ בבבר הריאה אין דרכו שבהבה למראה אחר ולבך נקט בגדי ולבולם אבריך בדיקה אם אין המראה רק בגדי אז הביע לקרומים ואין ס"ל דאי לאחמני אקלפו הקרומים במקום הזה ועיבר בהמראה בבבר המוהר כמ"ם לקמן ובבפתו דעת ס"ק ה' כתב הים לבבד להקל בלא בדק כיון שבראה דעת הרא"ם להתיר אף בלא הלך המראה ע"ם ובאמת ז"א דעת הרא"ם כמ"ם לקמן וכן מבואר הר"ן וגם רוב הפוסקים פוסלים בבה"ג בלא הלך וכמ"ם הם בעצמו במבבלות אחב סוף הם ' ואין להקל בלא בדק שהרי אם נאמר דהרא"ם מה ר אף בלא הלך א"כ י"ל אם סובר דבעינן הלך המראה דוקא הי' מבריך בדיקה ג"כ דע"כ לא קאמר אא"ז להרא"ם דא"ל בדיקה אלא משום דמפרש דהרא"ם מיירי בהלך המראה א"כ לפי מ"ם בבפ"ד דהרא"ם ס"ל דאף בלא הלך מוהר אין הכרח לומר אם הי' סובר דבעינן הלך לא הי' מבריך בדיקה וא"כ למאי דקי"ל דבעינן דוקא הלך בעינן בדיקה ג"כ ואם לא בדק מרפה אמו בכל דוקמא הים ריעותא לפעמו אבריך בדיקה אם לא בדק מרפה וגם בלחום ולומר דבעין בדרך הבועא ומוגלא לבעמו הבריך לקבון אמא נבגם המראה גם לקרומים וא"ל בסומיים על הרא"ם בבבר בתבמו אעל"ד י"ל דגם הרא"ם אינו הולך עם הפוסקים ובעינן דוקא הלך המראה וגם אבריך בדיקה אא"ז אם הוכמא מחמת בלדי הם בלים בבעל"ד: (פז) כגון זה שחור"כ"כ בבמ"ח ובח"ם הם כתב דליכא ג"מ בדקדוקים שבדקן בלוהה מיטור אם יש לחלות מראה לבן בשער אחור ובדומה ועי' לקמן מ"ם בזה : (פח) אבל אם לא אלבה · הרא"ם בב"ה כתב שאין מראות פוסלים בריאה אלא בבסם בבבר הריאה אבל בחחים ובועא הבה אין מראה פוסל בבן וזה עיקר עכ"ל והרבב"ה בח"ה הביע ע"ז ובק"ה בתבתי בביאור דבריהם ועיין לקמן ס"ק ל"א שהבאתי דברי המחבר יוסף שמבואר בדברי דס"ל דאף אם המראה קבוע בשור בבר

אבל

אבל דעת הלח"מ בה"ם ס"ק כ' היטב כן וכן נלע"ד מסמעות לשון הר"ן שבתב אבל הכא האי ביטי לא מחמת הטור הוא אלא מחמת המוגלא בהיא בסני גילדי דהיינו שמיהם הטור מלמעלה ומ"ה כשהם נראה כך מלמעלה וזה כשר לכ"ע כיון שאין ביטוי בעור רק למעלה ואין בעינן ביכנס לתוך הקרומים כמש"ל ומ"ש בספר מטה יוסף מדברי הש"ע גם דברי הש"ע מ"ש ולא מחמת מוגלא מתפרש כך שאם מה שלמראה עינינו ביטוי מראה הוא מחמת מוגלא ולא שום ביטוי בעור גופו' כשר אמנם בה"ם גופו' כתב במהב"י מסמע דמפרש בלא סרס המראה אחר הכרת המוגלא וגם כתב בהל"ח סעיף ב"ז כ"כ לחדי' ואני לא מצאתי שם מבואר אם לא במדייק ממ"ש הנ"ח נבי ביער בעור לשברת שאר טוסקי' שאין מחלקי' בתרוו' הפוסלי' אפי' בבאיים ע"י מכה א"כ כשבא ע"י ביער בעור גמי פסול דכל מראה' הפוסל אמרינן שטופו לרקוב ולעקב עכ"ל וזה שייך היכא שאין המראה' סר' אחר הכרת המוגלא ואפ"ה אמר דוקא לשברת שאר פוסקים מסמע דלשברת הרא"ה אף בכה"ג כשר וכן מסמע לשון הה"ם שם בש"ס גם הל"ה שפירש כפירוש הא' מ"מ לדעת חולק עליו ויש לדחות לע"ד וגם מ"ש מהד"מ ים לדחות ולדרב' לבאור' מסמע דמייבי בסיא הולכת אחר הכרת המוגלא שהרי כתב לפמיים מראה שאור ע"י שבלעה הבהמ' כו' ופשיטא דבכה"ג רחוק הוא לומר בע"ז יוולד מראה שאור בקרומים עצמ' ועיין באורח מ"שור מ"ש שש"ם בל"ח דגרס הרא"ה ולפי מ"ש ע"ל דדוקא דם גליר שאפשר שיוליד מראה קיימת בריאה צריך לשברת הרא"ה מבא"כ בביער אפשר ס"ל לדמ"ה כיון דרגילה הוא בשמיכין הביער כרם המראה כ"ע מודים וא"ל לשברי הרא"ה בזה אך לענ"ד ים להוכיח כן מהע"ז סי' נ"ח ס"ק ח' גבי נפל' שעמדה ונלכ' בשר כל שאינו ביטוי המרוץ בשאר בהמות וכתב שם"ז שם דקמ"ל דלא נימא שהולין בנפילה והנפילה אינו מוקה כיון שהלכה דומיא דמאינו דמיו גבי ר אה המראה מרפה דאין איסור אם ים לתלות במוגלא כדאיתא בסי' ל"ח עכ"ל מסמע לבדיא שמה שהולין במוגלא הייט לאבמראה קבוע כיון בבלה ע"י מוגלא הוא מזקה והלכך ביד בנפילה גמי דכוותה ע"ש אך אא"ז כתב דאין הכרע בדברי הרא"ה ודבריו מתבארים בפירוש הב' דדוקא בשברת המראה בלאה המוגלא וכשים בועה ג"כ בדיקה דמסתמא מחמת בועה הוא וכתב שכן מסמעות הים"ם גם כתב דמהמ"כ דמייתי שם עובדא שהי' חוט שחור כו' מסמע דמפרש בפירוש הב' ומה שהולך בדיקה היינו ברב הפוסקים חולקים על הרא"ה כו' ומתהני דמאן מוכח דהך מ"כ סובר כהרא"ה ז"ל דלמא באמת הרא"ה סובר שאף אם המראה נקבע בעור ע"י מוגלא כשר והג"ה זו סוברת באמת כדעת החולקים עליו דאוקמי הייט מראות בשרות וממילא שאין מקום להשביר אם נשאר המראה קיים רק היכא שברת המראה אחר צאת הדם מהמוט ה' סובר להשביר משברת דהוה ממילא מוגלא או נשפכה קיומן ומ"ש שהיא שאין לסמוך על מ"ש בד"מ בשם מו' אשבל כו' עיין בש"ק שאח"ז מ"ש בזה ועיין בסי' ל"ז בביאור לב"ך ס"ק י"ח בדין תורכא שהשאתי דברי מהר"ש בה"ה שראה מדבריו דאף אם נשאר מראה שבולה בעור אחר שהוציאו המוגלא אפ"ה כשר כיון דמחמת מוגלא הוא ומתבו' הרשב"ץ שהבאתי בש"ק פ"ד משמע מדבריו דכל שהמראה על המוגלא אין לאסור להרא"ה אף אם בהוא קיים בעור הריאה שאל"כ מה זה שהבא זה שיוב להתיר הבהמה שנאסרה להרבו' בה ספיקו' עכ"ל ולכאורה מה זה שיוב לדון דידיה במלא בתחיל' מראה האסור ומשמע שלא הי' שם מוגלא כלל דאל"כ פשיטא דלהרא"ה מבדי שרי וסברא גמי היא וא"ל לספיקו' אלא ודאי דמייבי במראה שבולה בלא מוגלא ומה שהביא מדברי הרא"ה שיוב לשבור היינו כמו שהם אנו הולין בשינוי מראה שבעור הריאה הוא מחמת מוגלא כמו כן יש לתלו' שנשתנה אחר שהוציאה וזה דחוק וא"ע ולענ"ד דיש נראה דהיכא שהמראה שבולה קבוע בקרומים אף לאחר שקולפים הקרומים הם עומדים בשהרוכיהם לו אחר מראה שבולה אז מרפה אע"פ שיש החיצה מוגלא לו בועה דם"ם הא בלשה המבה בקרומי' ואפשר אף הרא"ה יודה בזה וכמ"ש אא"ז וגם הש"כ בבד"מ יודה בזה כיון שהמראה בקרומים עצמם ולא קאמר אלא היכא שהמראה שבולה על הבועה דהיינו הבים שהבועה בתוכה אבל הקרומים של הריאה נופה לא שינו הבינתה בכה"ג יש להבשיר וכן אם נראה שהמראה הוא ע"י מוגלא או בועה שהח' הקרומים וכשמסירין לוחם המראה הולכת כשר כשיע' הרא"ה ז"ל ואפשר בכל הפוסקים יודו בזה לדיעת דמיני דבברא אינו וכ"כ הפרי תואר ס"ק ה' וז"ל דעת הרא"ה כו' משמע מדבריו דכל מראה שיהי' בבועה ואינה בעור הריאה נופה כשרה ולזה לי קמו בעור הריאה כמין אבעבועות כעין שרגילין לבוא בבשר אדם מחמת החום ויהי' שחורים וכדומה כל מין דמתרף לים לן בהו אלא דנראה דבעי בדיקה לנפוח הריאה כיון דאיכא ריעות' הכא הא"ה אמתי מלאו מוגלא שחורה כדיו לי כשפשפכין אותה שאר שור הריאה כמראיתה אחר שיתחוטו כמלמדך אותם וגם ע"ל דכ"ע יודו בזה כו' וכ"כ אח"כ שם בס"ק ח' ע"ש וכ"כ בכה"ג בהגהה כ"י אות כ"ד שבתב לגמוד משובדת דסים"ם דמ"ם הרא"ה ז"ל היינו היכא שהוציאו המוגלא שבה המראה כמראה הריאה כו' וכן תוכח מבדיקו' המיוחסות למהר"י כמוש שהעיד בשם בודק מומחה שראה מראה שחור בריאה' ונרר קרום הריאה בעל אותו שחור בלפניו ומצא למשה דם שחור ועיין באותו קרום דאגליד ולא הי' שחור ולא אחוס אלא מראה ריאה והכשיר הא אם הי' רואה הקרום אחר הבריאה בוס מראה פסולא הי' מטריפ' ולכאור' דבריו סותרים למ"ש שם בשות כ"ל דאף אם נאמר דשאר פוסקים חולקים על הרא"ה דוקא במוגלא דאינה משר' השור למראות אלו אבל ביער שחור דם שנדר מודו דמחמת הביער או הדם הוא וכבר המעשים בכל יום שע"ז הבשר מבחור אחרו ואפשר דבשביל זה נקט בעל המשנ ביער שחור דם"ל דדוקא שער שחור משאה השור לשחור ולא שאר גוונ' והלבוש ס"ל דאף אדום חשבה השור ולא שאר גוונים עכ"ל ברא' מזה דס"ל דאף בשינוי בעור עצמו ע"י המוגלא כשר להרא"ה שאל"כ מה זה שבחר שהמוגל' אינו משנה כו' דודאי גם על ידי מוגלא נראה דרך הקרומים מראה המוגלא בהחתו אלא שאין משנה הקרום עצמו וכן משמע מדבריו סוף אות כ"ב ע"ש וע"ע מ"ש שש"י ביער שחור דם נגדר מעשים בכל יום שע"ז הבשר מבחור אחרו ואמרי לא ידעתי בשער שחור נראה ודאי אינו מוליד כחבנוהו בעור וכמ"ש לעיל וע"ע ולכן נדינא אין לחקל כ"א היכא שברת המראה ע"י הכרת המוגלא וכמ"ש הא"ר גם דברי הרא"ה ים לפרש כן דאם המראה קיימת בעור מה יועיל זה שים כאן בעור אחרבא אף אנו נאמר שהבועה הלבה וקלקלה אה קרו' הריאה ומחמת מכה קרם עור מלמעלה כתבנית הבועה או שופו לירקב ולעקב ואם אין שם בועה רק שבאיים מראית בשר ומחמת זה ים מראה בקרומים עיין לקמן ס"ק ל' : (פט) בלעפ"י שהי' נראית בת"ם כתב שמ"ם בד"מ בשם מו' אשבל דמראה פסולה על הבועה כשר אין לסמוך ע"ז כלל דהא יהיב טעמא בעור הריאה הוא תחת הבועה ובהדי' כתב הרשב"א דבועה בין עור לבשר הן וביון שבמ"א מקפק בו בד"מ וגם בש"ע לא הביאו משבר להתיר כמ"ם ואין להשבית בבודקים אחרונים כו' עכ"ל ולענ"ד דבריו צ"ע דז"ל הד"מ מ"כ בשעתי ממו' אשבל מראה בכול' העומדת על הבועה כשר לפי שים לה כים לבד לפי' אם הנקוב הבועה עדיין הקרום קיים מתחתיו עכ"ל ולא נזרה דהא בועה שיבקבה מחיים מרפה ואפשר דמיירי בענין שמ"כ בשם מהרא"ק וז"ל כמדומה לי בשמעתי דדוקא בועה שים לה מ"ז ים לה קרום בפ"ע ואין הרוח יוצא כשמנקבין אותה וקבלה אותה דוק' שהקרום לבן מבפנים כשהם אם ניקבה ואם לאו מרפה עכ"ל וצ"ע אם ים לסמוך לשבבור אף בכה"ג מאחר אלא מצינו תיזוק זה בשום פוסק מפורסם ועוד הרי מצאתי ג"כ בשתמת גרב על הבועה מרפה אבל על הביטוי מסקקא לי עכ"ל וא"כ נראה דכ"ש ביטוי מראה הפוסל בריאה דפוסל בבועה ואפשר לדחות זה דמייבי ג"כ בבועה אין לה קרום בפ"ע עכ"ל הד"מ הא קמן בהד"מ כתב לייחב מה שפקפק מהבוא דנרב על הבועה ומ"ם בד"מ וצ"ע אם ים לבשבר אפי' בכה"ב כו' צ"ע שהמ"כ בשם מו' אשבל כתב להדיא מעמא לפי שים לה כים וכך הם דברי מהרא"ק שהביא הד"מ דבועה אל מ"ז ים לה קרום בפ"ע א"כ אף אם ניקב קרום אל הבועה אין בכך כלום כיון בעור הריאה לא ניקב וא"כ אותה הקבלה שכתב שמ"כ בשם מהרא"ק הוא להתיר אאם אין הקרום לבן אז מרפה אף בניקב כים הבועה לחוד ובעמת משום דכל אין הקרום לבן חושבין שמא אינו כים אל הבועה רק מקרום הריאה עצמו וכיון שניקב מרפה שהכים אל הבועה יחוש' לשם שדרכו להיות לבן ומו' אשבל ס"ל דבכל בועה שים לה כים בפ"ע ואנו רואין שהמראה שבקרום הוא מחמת המראה הפסולה אשר על הכים הבועה ממילא אין חוששין למראה הריאה ומ"ם אפילו הנקוב הבועה כו' ר"ל אמה שים מראה פסולה על כים הבועה לא איכפת לן בה מידי כיון שאפילו אם ישים נקב בבועה אחת קרום הריאה לא איכפת לנבאה שהרי הקרום קיים מתחתיו ומ"ם מתחתיו ר"ל מהעבר השני אל הבועה וא"כ זה אין כאן נקב בבועה רק מראה פסולה לבד פשיטא אין לפסול ועיין לעיל סימן ל"ז בביאור לב"ך שהשאתי דברי הד"מ אלו ומ"ם שם וכן מסתבר דזאת אין המראה רק בכים לבד פשיטא אין זה חשש לנקב בקרומי הריאה וכל הקרומים אין בשם מראה פסול מה"ח לפסול ומסתימת דברי מהרא"ק משמע לשכבור זה בכל גווני אפילו אם אין הקרום לבן מבפנים ואפשר דגם מהרא"ק אינו חולק זה ודוקא בנקב ממש בבועה אותה לבד קבלה דאם אין הקרום לבן חוששין אמא קרום הריאה הוא אינקב משא"כ בשאין נקב אחר רק מראה פסולה לבד אפשר דגם אין המראה רק בכים לבד פשיטא אין זה חשש לנקב בקרומי הריאה וכל הקרומים אין בשם מראה פסול מה"ח לפסול ומסתימת דברי מהרא"ק אש

רק בסר הביאה אז לא תלינן בהמרחץ מחמת הבשר ומבריפין בסחמת וזה כוונת אא"ז במ"ש והיינו י"ל דק"ל בהני דקיימי חזותא כו' כ"ל דלהכי כתב הרא"ה בבטוחות אין מרחה פוסל ולא כתב סתם שכל שלא בלם המרחה בקרומים אין פוסל יהיה מחמת בועא או מחמת טיעו בשר לזה קאמר דנקט הכי דבכה"ג דאיכא בועא א"כ: בדיקה(ועיין לעיל ס"ק פ"ה מ"ם בדעת הרא"ה די"ל דגם לדידי' צריך בדיקה וא"כ צ"ל כמ"ש הלבדנקט גלדי מסוסבקן דרך להסחטת בבוטות ומחטים ועיין"ק פ"ו) אבל אי אתרמי שלקה הקרום ואתכתם מהבשר הכי"ל שוא שמבל בו טיעו והקרוסבעומו מרחה ריחה עליו אף להרא"ה לאו לקותא היא וכמ"ש וכ"כ בספר מטה יוסף וז"ל בטימא מרחות הפוסלות יתרס בידו אולי תחזור למרחה המותר ואם לאו יפתח הטוב הוא הקרום וילחה אם אומו מרחה הנרחה על העור הוא בבשר דוקא והטור נקי מכל מרחה כסרה כו' והביאו בספר מחזיק ברכה אך מ"ש בספר מטה יוסף עוד וז"ל ואם ירחה מרחה בעור אחר הפתיחה ילחה אם יש במקום המרחה מוגלא בבשר שהיא כחין רוק כסרה וגם ילחה ויפתח בסכין אומו מקום לראות אמת הוא מיגרי לא נמצא לפעמים בלוא בבשר הריאה ולפעמים יתמא כמו דברים נטוסים על הבשר ונמתחים בעיגול בתוך בשר הריאה ונראה עגולו לבן וקשה בתוך בשר הריאה ואיני יודע הרכה לעמה בריאה והוא בשר דלא בספר ימין מטה שהיא פוסק אחד נאיסור הא מבואר בש"ע דוקא בהסעיטו בעור מחמתו ולא מחמת מוגלא מוכח להדיא כיון שיש מוגלא אף אם הטיעו מחמת הבשר בשר לא תלינן בהמרחה אם הטיעו מחמת מוגלא היא מ"ל ס"ק ס"ה ואם ס"ק פ"ח דכל שהמרחה מוגלא ל"מ ע"ש אבל אם סרה הנרחה לגמרה בעור קאמר דאפילו אם נמצא טיעו בבשר כיון שהטעו נקי ומרחה ריחה עליו בשר וכמ"ש בק"ס שלין כוונת הרא"ה כמו שהבין בס"ה מדבריו ע"ש אבל כיון שאא"ז בסמ"ח כתב לאסור בזה אין להקל: (צא) יש להבשיר · בס"ח ס"ק ו' כתב במקום הס"מ שלשבר גם אא"ז יודה להקל: (צא) יש להבשיר · בס"ח ס"ק ו' כתב דכל מרחה שהיה בטועא ואינה בעור הריאה נופל בסרה כו' אלא נראה דבעי בדיקה לעשות הריאה כיון דאיכא ריעותא כהאי כו' והכאתי דבריו לעיל ס"ק פ"ח ובלבושה צ"ע כיון שצריך לחוציא המוגלא ונראות אם סרה המרחה אם כן אין אשבר לבדוק אח"כ בנפיחה ואע"ג דהפ"ח כתב ולזה אי קמו בעור הריאה כמין אבעבועות כו' נ"ל בזו מבעא דא"ל לאחוה אוחם כלל מ"מ מלשון שכתב אח"כ וה"ה אמת כו' אי מבעא שם לבדוק בפנימה נתון וכן נראה מדבריו שם בס"ק ו' ע"ש ובכר כתבתי בזה לעיל ס"ק פ"ה ע"ש שלענ"ד לשולם ים להצריך בדיקה בקרום ולפי"ז י"ל דבעי לעשות הריאה בסרה יוצא המוגלא ואז אם עולה בנפיחה ואח"כ בחוצא המוגלא לאון סרה המרחה בבשר ואע"ג שבוב א"א לבודקה בנפיחה א"כ איכא לאימר שאלו נפוחה היה מרחה רע כאשר בתחילה אף לאחר הוצאת המוגלא לא מיישינן לחכי בס"מ בסמ"ח דכיון דמקמי הכי היה בה מרחה גם קודם נפיחה ובכבו בשהוציאו המוגלא הלבה לה רגלים לדבר דלאו מרחות העור הוא ונגע"ל שאם לא בדק תחילה בנפיחה ים לקבל בדיעבד כיון דחזינן שאין המרחה בעור א"כ אינו רק כשאר בועא דעלמא דלא מיקרי ריעותא שבשבך בדיקה בנפיחה וכן הוא לשיטת הרא"ה דמפרש הך דגלדי בהכי וקאמר בסרה וסתם בסרה כתב הרא"ה בבי שום בדיקה מבמע ואף לפי מ"ש שם דבאמת קי"ל דבעי בדיקה הייט כמ"ש הרא"ש והר"ן בלא נשאול דבריו של בה"ג וגם כי מסתבר טעמי' לפי' שקרום התחתון דק כו' אבל הכא להתחילה ים לבדוק בנפיחה ובדיעבד ים לקבל וכתב בסמ"ח שאם קודם שנפחוה לא הי' שם מרחה רק אחר שנפחוה הו לא מבאי מה שהוציאו המוגלא וסרה הנרחה שאני אומר אלו היה אפשר לנופחה בתחילה כבתחילה וכתב בח"ש כי הם דברי גמומים לתבין: (צב) יש להבשיר בגלע"ד מדברי הרא"ה שפיכם כן הם' דאוכמי אוכמי מזוחא חזוחא מבואר דלפי' יש גוונים הרבה מרחות פסולות אלא שהוא שחוטא מוגלא הרובלא מחמיו ליה לן בה ואף על פי שכ"ש לא הזכיר מזה רק כתב סתם יש מי שאומר שאין המרחות פוסלות כו' וגם בסמ"ח סעיף מ"ו לא כתב אלו דיאא רק אחר מרחה נראה דמלחה דפשיטא לדידהו דכיון דאחר מרחה בכה"ג בסרה מה לי חדא מה לי תרתי דהא לאו לקותא היא ואף ע"ש שבשב"ח ובור כתבו וג"ל כיון שיש בה הרבה גוונים ונהקלקלה זו כו' אינה לגוונים הרבה הוי רבותא יי"ל דוקא לשיטתה הרבה במרחות בשרות אי"כ ע"כ טעה הייטו רבותא' דאע"פ שיש גוונים הרבה אין אומרים שנתקלקלה מש"כ לשיטת הרא"ה דס"ל דרבה במרחות פסולות מיירי א"כ טובא אשמעינן רבא שהם מתריסין המרחות פסולות דוקא כשהשיטו בעור מחמתן ולא מחמת מוגלא א"כ יי"ל דאין כאן רבותא בגמרי טובא מבאר דהא בוגלו מחמת מוגלא אתיין אך צ"ע דא"כ לשה נקט רבא במלתי' אוכמי אוכמי מזוחא חזוחא דהוי"ל לנקט אוכמי מזוחא ומדנקט רבא בבסיל אלמא דאשמעינן רבותא דאפילו טובא בשר וא"כ גם בש"ע הו"ל לנקט הך רבותא לענין מרחות שמחמת מוגלא ועיין בק"ס שהסחתי דברי הכנה"ג לייסב קושי' הל"מ על הש"ע ולפי דבריו בהרבה גוונים

לא ס"ל המחבר בהרא"ה ושם כתבתי שלעי"ד ז"א ע"ש ולדעת לעה"ד שים לשקל ואפילו טובא נמי בשר כמ"ש הרא"ה ז"ל לפרש הך דאוכמי אוכמי וכ"כ הב"ח להדיא דבדאיכא מוגלא אעפ"י שנפחוה לברכה מרחות הפוסלות בשרה כיון שלין הטיעו בעור מחמתו כו' וכן מבואר ג"כ מדברי הש"ך וכ"כ בכנה"ג אות מ"ה ז"ל ואפילו לפי' מה שהילקתי לשעלה בין מרחה לא' למרחות רבות לא כתבתי החילוק הסיא אלא לדעת דבריו המחבר כו' וכל האחרונים סוברים דק"ל הרא"ה אפילו בחזותא חזותא וכ"כ בפירוש רש"ל וכ"ח בפירוש רש"ל ומ"ח דמש"ח ודמ"ך והבי נקטינן עד כאן לשונו: (צג) והמחמיר לבדוק · הרי"ן כתב וז"ל מרחות הפסולות כו' ה"מ בשעמד המרחה בעיניו ובמקומו ואינו זז בין הקרומים ממקום למקום לכאן ולכאן אבל אם המרחות זזים ממקום למקום אחר והולכות בין הקרומים אז ודאי אין זה ריעותא ובשרה עכ"ל והביאו אא"ז דמש"ח וגם בסמ"ח כתבו וס"ס בה דנראה מזה דיבא דאיכא בקרומים כ"א יש איזה מוגלא התחיתם שמרחיתם כך ואותה המוגלא זזה ממקום למקום עכ"ל ונראה שרי"ל דבשה"ג א"ל בדיקה כלל אם הוא מחמת מוגלא דבין שהיא זזה ממקום למקום ודאי מרחה המוגלא הוא וכן נראה מלשון הר"ן שכתב אז ודאי אינו ריעות' ובשאלתי דעת ס"ק ה' כתב מרחה הזה כו' ומ"מ יש לבדוק אח"ז מהו אם מוגלא כו' ואין נראה"ד דאם איתא דבדקינהו מה נ"מ בשה"ז זזה ואף שי"ל דנ"מ לענין דיעבד אם נ"ל בדק מ"מ בשר דבשה"ג ודאי מיקרי מוגלא הוא דחוק אלא הכונה שא"ל בדיקה כלל וכמ"ש אא"ז דיכר מבחון

מחמת מוגלא היא א"ל בדיקה וכמ"ל ס"ק פ"ה ואין לך דיכר גדול מזה מה שאנו רואין שזה ממקום למקום ואעפ"י שי"ל דהחם מיירי בדבוע מוגלא דוקא התחיו מ"מ נראה דמה שהיא זזה עדיף בפי' ובדבוע שים מוגלא דמי ואף לפמ"ש בס"ק הנ"ל אלא לסמוך על הכרחו מ"מ בזה הנלים לדבר שכך הוא ומ"מ המחמיר לבדוק גם בזה הע"ב: (צד) יש להבשיר בסמ"ח סעיף מ"ז כ' אם מרחה בשרה ע"ג בועא או טיגרי ולא הלבה המראה אצל הבוע' או הטיגרי ולא עלי' ממש ואין מצטרפין להיות תר"ל לפי שאנו אומרים שהבל א' הוא והמוגלא שאצלה או תחתי' גרמה למראה בשרה זו שתקבע בקרומים וכיון שהיא ממראות הבשרות בשר ויתבאר עוד בדיני תר"ל:

סט אם הי' שם מרא' פסולה ובשהוציאו המוגלא הלבה המראה הפסולה ועדיין יש שם מראה בשרה בגון שהי' מראה שחור בריו ואח' שהוציאו המוגלא יש עד הקרום מרא' בבד או מרא' אחר' בשר' יראה

סה זה שביארנו להתיר אם המראה אינה קבוע בקרומים רק מחמת מוגלא או ד"א שתחת הקרומים אזי קודם שיפתח ויקרע הקרומים להוציא המוגלא יש לבדוק הריאה בנפיחה לראות אם תעלה בנפיחה במקום המראה בראוי ויראה לי שאם לא בדק בנפיחה מקודם (צא) יש להבשיר אע"פ שא"א לו לבדוק עוד כיון שנפתחו הקרומים אין חוששין לה ואם בשהוציאו הריאה לא היה שם מראה רק אחר שנפחוה נתגלה המראה הפסולה טריפה ואין מועיל הבדיקה שביארנו שאני אומר אלו היה אפשר לנופחה אחר שהוציאו המוגלא היה נשאר בעור המראה בבתחילה:

סו אפילו אם יש הרבה מראות הפוסלות ותחתיהם בועא או מוגלא או שיער או דם (צב) יש להבשיר אחר הבדיקה כמו שביארנו:

סז אם נפחו לריאה לראות המראה ונמצא שאינה עומדת במקום אחר רק זזה ממקום למקום בשרה וא"צ בדיקה שבידוע שיש איזה מוגלא שם שמראיתה כך ואותה המוגלא היא שניזזית ממקום למקום (צג) והמחמיר לבדוק אף בזה תע"ב:

סח אם נמצא מראה בשרה ע"ג בועא או טיגרי ולא הלבה המראה אחר שהוציאו המוגלא (צד) יש להבשיר ואפי' אם המראה אצל הבוע' או הטיגרי ולא עלי' ממש ואין מצטרפין להיות תר"ל לפי שאנו אומרים שהבל א' הוא והמוגלא שאצלה או תחתי' גרמה למראה בשרה זו שתקבע בקרומים וכיון שהיא ממראות הבשרות בשר ויתבאר עוד בדיני תר"ל:

סט אם הי' שם מרא' פסולה ובשהוציאו המוגלא הלבה המראה הפסולה ועדיין יש שם מראה בשרה בגון שהי' מראה שחור בריו ואח' שהוציאו המוגלא יש עד הקרום מרא' בבד או מרא' אחר' בשר'

כמרה כפ"ב גלתו תר"ל הוא וכסר ועיין בדיני תר"ל מ"ם בזה : (פה) שאעפ"י כן יש לסכסיר · לפחות יש לסתפק אם אחר הסרת המוגלא הלכה המרלה פטולה ומ"מ נשאר קבוע בעור מרלה כמרה מה דינו ולכאורה מלבון עמ"ח שכתב אם חזרו הקרומים למרלה ריאה כו' משמע מרלה ריאה דוקא בעינן וגם בס"ם כתב שם ואלו מוציאין המוגלא אין שיטי מרלה בעור והרי היא כמרלה שאר ריאות כמרה וכ"כ אח"כ שם מסברא יש לפסוק כן הוא"ל ואין בעור שום שיטי כו' וכיון דאמ"ז אמר לה בהלין ליכא משמע דוקא במחזרה למרלה ריאה ממש וכה"ג מבואר לעיל בחוזרה ע"י נפיחה דאיכא דס"ל דל"מ כשחוזרה למרלה מוהר וגם אמ"ז מחמיר באין הפ"מ וה"ג דכותה לו גבע מיהא דאפילו בס"מ אין לסקל לו דלמא מרלה ריאה לאו דוקא וה"ם למרלה המוהר כיון דסוף סוף מרלה הפסול אחדא לה אחר הסרת המוגלא א"כ ע"כ מה שהיה מרלה זו בתחלה היא המרלה דחזו ליה בבועה לו המוגלא ובעור עצמו אין קבוע רק מרלה כמרה ותר"ל לא כוי כמה"ל שאינו אומרים שהמוגלא הוליד המרלה הכמרה בעור ואין בכך כלום שאם בריאה יבשה הבועה שוב תשוב למרלה כמרלתה וא"כ נ"ע על אמ"ז דמשמע קצת מדברי מרלה ריאה דוקא וכן קצת משמע מלבון הפ"ת ס"ק ס' שהבאתי לעיל שכתב לו כשנופלין לוחה נשאר בעור מרלה כמרלתו וגם בס"ק ו' כתב והנה הוא כדבר דבחר דקולא הגילוי בעור שר הריאה בחזרתו משמע שהוא המרלה ריאה וכן נראה מלבון כנה"ג שהבאתי שכתב היינו היכא שהוציאו המוגלא ושב המרלה המרלה ריאה וכן מלבון המפה יוסף שהבאתי שכתב והעור נקי מכל מרלה משמע דאף ממרלה כמרה צריך להיות נקי והעיר בהוא סוגר דאם יש מוגלא אע"פ שלא הלכה המרלה כמר ולא כ"כ רק לעניין שיטי בעבר מ"מ דון מינה לדידן דקי"ל דאף במוגלא בעינן הלכה המרלה אז בעינן שיחזור למרלה ריאה ולפי"ז קשה אע"פ דמרלה כמרה על הבועה כבר אף שאינה הולכת אחר הוצאת המוגלא שאי אתה שאין חוסבין שהמוגלא הוליד בעור יותר מזה משא"כ במרלה פטולה אע"פ שהלכה ע"י הסרת המוגלא מ"מ כיון דחזינן שעשתה פטולה בעור והוליד הלמיתה בתוכה מרלה כמרה כבר כופה היא שיהא מחזיר מרלתה העור לחיות כהנאיתו שהוא מרלה פטולה אמנם במבטנה הכ' סוף סימן ל"ח כתב וז"ל וכ"פ הבמ"ח כו' ואם כשלוקח המוגלא חוזר למרלה המוהר כבר כו' והכמה מ"ם לבון זה חוזר למרלה המוהר בשם אמ"ז וכנה"ג הרמ"ח בעיניך שלא נמצא כן בדבריהם ואדרבה משמע קצת מדבריהם לריכך ואפשר דהתבטנה הכרת דעפשיה הוא שלא נחלק בין מרלה ריאה למרלה המוהר ומשמ"ל וכן נלמ"ד כיון דאיכא דס"ל דאפילו לא הלכה המרלה פטולה כבר כיון שע"י מוגלא בתה ה"כ מכ"ם שיש לסמוך לסקל היכא שלא נחלר רק מרלה כמרה שאינו אומר בוסף היה לחליד מרלה פטולה בקרומים מ"מ הא י"ל דאפילו בכה"ג מכבר הרא"ם ז"ל ואמ"ז כתב בבן דעה המ"כ בשם מהר"י מולין ז"ל וא"כ אף דלא קי"ל הכי מ"מ יש לסמוך בזה כיון שאין כאן רק מרלה כבר דמקן לימא לן בוסף לחליד מרלה פטולה כיון שהמוגלא נופ' אין נ"מ אחה מרלה בטיא אם בחוהה כדיו או בחוהא הכל כבר וא"כ אף שהיא בחוהה כדיו לא היתה עתידה לבעה אה העור יותר מכמות שהוא עכשיו לפיכו ומ"ש בה"ם פ"ק כ' החזינן חוהא בחוגלא שאין דרכה לבעה העור לחמלות הפוסלות כו' וגם לעניין חוזרת ע"י נפיחה דעת רוב הפוסקים לסקל רק במקום שאין הפ"מ חבש אמ"ז לדעת הש"ל וש"ז ושעמ"ה מבוה דגם במרלה כבר קצת לקוחה וכיון שגם אחר הנפיחה לא יהה מידי קצת לקוחה יש להמריך כיון בעכ"פ נ"מ מרלה פטולה בעור קודם נפיחה וקבוע בעור עצמו מבא"כ בזה שאין קבוע בעור הריאה תרלה פטולה כלל כנלע"ד : (צו) אלא מכסירין · כבר כתבתי בס"ק בלפני זה בשמעת בקרומים מרלה מוהר ע"י הוצאת המוגלא יש לסקל ומ"מ אי מסתפק ושאל דבעת דוקא בשמעת מרלה מוהר בלא מלאהו מין מרלה המוגלא כגון במרלה המוגלא בדיוחא וכן היה מרלה הקרומים ואחר שקבלו הקרומים חזרו לחיות בכבדא א"כ אמריגן שלא היה כוסו לפכול להחזיקו למרלה דו דמה עניין בכבדא לדיו אבל היכא שבמרלה היה בדיוחא ואחר שהוציאו המוגלא הלכה מרלה דיוחא ומ"מ נשאר קבוע בקרומים מרלה בהור בכוחלא דזה אפשר לומר שהיה כופו להחזיר גם הקרומים למרלה דיוחא ולכאו"ד לסקל גם בזה לפי שבלא"ה דעת כמה פוסקים שאין לדון ע"ם כופו וכמ"ש בחוכתי מוגא בשם הפ"ת ואפילו במקום שדנין ע"ם כופו צריך שיהיה בודאי כופו להשקלקל משא"כ בזה שאין ודאי כופו להשקלקל אחרבה אמריגן שהמוגלא הדבקת בריא ואז גם עור הריאה החזור לבריאתה כבראשונה ולקמן אכתוב אלפי מ"ם שהורה מיבור ים סברת לפיסך דכל שאין המרלה שבשרה כעין המוגלא אין לתלות בו שהיגוי כלל וה"ל הר"ל ע"ש : (צז) יש להמריך · עיין מ"ש בס"ק בלפני זה ועדיין יש לשהפקר היכא שאחר הוצאת המוגלא נמצאה אחרבה אז יחזוקה בכבדא אלא דאלין יש לסכסיר ולקמן אכתוב אלפי מ"ם שהורה מיבור דע"כ לא מכבריגן לזו אלא מבוה דאלין לזו בהולדה מדר"ל משא"כ בזה אם המרלה אינה מחמת המוגלא הו"ל הר"ל מה שאמר שהמוגלא גרמה המרלה וחד ריעותא היא א"כ אינה מהולדה ולא שאינה מהולדה כך נראה מהפוסקים דאף בחבחבה ויחזוקה מרפה לך י"ל זז"ל (פרי תבואה)

בשבר מינו למיגר שאינו מחמת המוגלא רק מהולדה ואפ"ה לא הוי הר"ל כמ"ש לעיל ובסימן ל"ח בדיני הר"ל דכל שהיא מהולדה כך לא מיחשב ריעותא כלל אבל מ"מ נ"ע היכא בחזרה למרלה אחומה או היכא שהיה אם מרלה אחומה ומוגלא ולא חזרה ע"י הוצאת המוגלא אלא נשארה אחומה שי"ל שהמוגלא תחתיו כמכה בדופן דמי דנקטינן להמריך בדברי רביגו אפרים וסייעתו ובבר כתבתי בסימן ל"ז ובק"ה לעיל שהפ"ה כתב שמשמע שדעת הס"ג להמריך בבועה אחומה דהייט בלמחים מלאים דם ועור אחום מבחוץ מרפה כמו מכה בדופן ע"ין שם ואם כן יש לומר דל"ד דם וה"ם שאר מרלאות מוגלא גמי כמכה בדופן דמי דכמו שאנו אומרים כיון שיש מכה בודאי מזה בא האחמימות כמו כן א"ל במוגלא שמ"ם אא"ז בעינן מרלה כמרה דאמריגן שהמוגלא נרמה המרלה וכמו כן בזה שהיא אחומה אמריגן שהמרלה הריאה ומרפה ולא אכילת לחלק ולומר דאין מוגלא נורם מרלה האחמימות ובוקא מלא דם יש לחוש דזו מגין לנו ואעפ"י שכתבתי לעיל בק"ה שמרה"י ועוד פוסקים משמע דלף האחימה ע"י חולי הדמא בגיא מ"מ אנו פסקינן להחיר בזה כדעת רביגו אפרים וסייעתו ועיין לעיל ס"ק מ"ח שכתבתי דעת הנ"ב דמרלה אחומה מלמרה לבן מ"מ דכוותה : (צח) אפילו לא הלכה · לעיל ס"ק פ"ז כתבתי בשם אא"ז שכתב על דברי הטורה מיבור אין נ"מ בדקדוקים שדקדק אם יש לתלות מרלה לבן בשיער שחור בלפני הנ"ב דמרלה אחומה אינה מרלה בשיער שחור כדיו וקלפו הקרומים והוציאו מוגלא לגיה וסרה המרלה הבשחורה ומ"מ יש שם מרלה שבשרה אם מעיקרא הי' שם מרלה כבחוכלא ומשמע שחתיו מוגלא לגיה אפ"ה בשר ולא מרפיגן משום הר"ל משום דהליגן המרלה במוגלא הוא ואע"פ שבמוגלא הוא מרלה לבן מ"מ לפעמים הוא מבטה מרלתה העור למרלה אחרת ובפיר הוי חד ריעותא אף בשם"ג ולפי מ"ם הא"מ אין לתלות מרלה לבן בשיער שחור וכדומה ע"כ ל"ל בסי' מרלה פטול ואיקבע איכוכא בקרומים וס"ל דכל שהיא מחמת המוגלא אין חוסבין בפירום אי בתחב אא"ז לדברי הרא"ש ולכן מחלק דאין לתלות מרלה בשחור בריאי בשיער לבן הוי ומרפה ואי"כ יש ל"מ מזה דאף לדידן דקי"ל בפירום הב' דדוקא סרה המרלה בעינן מ"מ יש ל"מ היכא שיש מרלה בשרה שחורה והתחיו מוגלא לגיה אין הוליגן המרלה במוגלא והו"ל הר"ל ואפשר לחלק דדוקא בגי מרלה פטולה כיון שהקלקלה כ"כ לא הליגן המרלה במוגלא מבא"כ במרלה בשרה אע"פ שאינו מרלה המוגלא אמריגן שהקלקל העור קצת מחמת עיפוש מוגלא זו וכיון שלקוחה אחת היא לא הוס הר"ל דאמריגן לבי היכדר לבריאתה מחוסה המוגלא והבועה יחזור ל"כ מרלתה העור ויהלבן עורו כבראשונה ולכן אין חילוק בין אם המרלה היא כמין המוגלא או המרלה היא ממין אחר שלפעמים ע"י קלקול קצת יתהגה הקרום לאיזה מרלה בשרה אבל מ"מ ריעותא אחת הוא עם המוגלא ועיין לעיל ס"ק ל"ו ת"ם בזה : (צט) ירלה · שגם בזה בספתי דעת כתב וז"ל ודע שפלה לאור והוליך הריאה בבועתה אף שם מוגלא אחתיה אם יש לאסור אף לדעת הרא"ש דמבשר מ"מ כאן א"כא ריעותא כו' ובלאורה לא נ"מ מידי בהא לדידן דקי"ל הלכה המרלה בעינן וא"כ אם הלכה המרלה ע"י הסרת המוגלא נעע"ד שם להבשר אף היכא דשפלה לאור דהאי מרלה לאו עובדא דעולא הוא רק מחמת מוגלא כאחר עיניו הרואות שבמסירין המוגלא אין רע כי אם שום פגיה לבאר קרומי הריאה ואם אין המרלה הולכה בלא"ה יש להמריך כמש"ל והשפתי דעת לבוחתה אזיל בתב ברעת הרא"ש להחיר אף בלא הלכה המרלה וא"כ בשפלה לאור י"ל שגם הרא"ש מודה דאמריגן שהמרלה לא נקבע בעור מחמת מוגלא רק הולדה דאם הוא אבל לפי מ"ם אא"ז דגם הרא"ש לא מבשר כ"א כשהרה המרלה א"כ גם להרא"ש לא נ"מ בזה ואם לא בדק בבועתא שם להחמיר בכה"ג שפלה לאור אף לפי מ"ם לעיל ס"ק פ"ו שהשפ"ד כתב שם לגדר בלא בדק בכאן ודאי יש לאסור ומכ"ם לפי שהעלמי גם שם לאסור : (ק) קולפין · בעור וש"ע איהא יש בה קליפות כמו נתק והיא שאינה כשרה וכתב הספר"ח פירוש בלא בדיקה וכ"כ הרבד"ם ז"ל וכתב עוד בתה יש בין קליפה לקליפה כרבא לא הוי כלום דהני קליפות לאו מנוף הריאה הוא עכ"ל ואא"ז בשמ"ת ס"ל טוהים בחדא ופליג עליה בחדא שכתב וצריך לנפתה הבא עכ"פ הו"ל ריעותא כמו מרלה ואם יש שרבות מקליפה לקליפה אין זה כרבות הריאה וכשרה עכ"ל וכתב ע"ז בשפתי דעת ס"ק מ' דמשמע שהה לא נפח מרפה כמו מרלה ע"ש ולפי"ז בשפ"מ יש להבשיר הבא גם במרלה הבשרה כתב אא"ז להבשיר בהפסד מרובה בלא נפיחה ועיין בק"ה מ"ם בזה מ"מ נראה דמ"ם בעור וש"ע והיא שאינה הייט בצריך לידע שהיא שאינה שאינה ע"י שקולפין סקליפות ממנה וחולין אם נמצאה הריאה החתיכה שאינה שאינה וכמ"ם בשמ"ת ובדוקה זו מעכבת אף בדיעבד ועיין בפרי תואר שכתב על דברי פר"ח פירוש בלא בדיקה וכ"כ הבד"ם ע"ז כתב דמדן לא בבר הכי דאל"כ למה הולך לומר ואינה שאינה ודברי תרן הן דברי העור עצמו עכ"ל הפ"ת ולעיל"ד נראה דגם מהבבד"ם מוהה הבדיקה בעי לראות שהיא שאינה אחה הקליפות ומהבבד"ם מירי לעיין בדיקה

יראה לי (צה) שאעפ"ב יש להבשיר וכן אפילו היה מראה שחור כדיו ואחר שהוציאו המוגלא עדיין נשאר קבוע בקרומים מראה שחור בכחול אין הוששין לומר שמא עתידה זו להתקלקל ויהפכו קרומים ג"כ להיות שחורים כדיו (צו) אלא מכשירין אותה אבל אם אחר הוצאת המוגלא נשאר קבוע בקרום מראה אדומה או אם נמצא בתחל' מראה אדומה ומוגלא תחתיו ואין המראה הולכת מהקרומים כלל שאף אחר שמוציאין המוגלא עדיין הקרומים אדומים בבראשונה (צז) יש להטריף לפי שהבועא שתחת המראה הרי הוא כמכה בדופן נגד מראה אדומה בקרומי הריאה שבארנו למעלה שטרפה :

ע כבר ביארנו אם הלכה המראה ע"י הסרת המוגלא אע"פ שהמוגלא עצמה היא מראה אחרת בגון שמראה הקרומים שחור כדיו והמוגלא לבינה אעפ"כ כשר ויראה לי שיש להבשיר (צח) אפילו לא הלכה לגמרי רק עדיין נשאר בה מראה כשרה בגון שהיה מראה שחורה כדיו ותחתיה נמצא מוגלא לבינה ובשהסירו המוגלא הלכה השחרורית כדיו ומ"מ עדיין נשאר שחור בכחול או אם מתחלה היתה שחורה בכחול לבד ותחתיה מוגלא לבינה ולא סר השחרורית בכחול אף לאחר הוצאת המוגלא אעפ"כ כשר ואין חוששין לה משום תר"ל :

עא אם נפלה לאור ועתה נמצא מראה פסולה ותחתיה מוגלא (צט) יראה שגם בזה אם בודק ומסיר המוגלא ונמצאו הקרומים שאין בהם מראה יש להבשיר ע"ד שנתבאר למעלה בלא נפלה לאור ואם לא בדק יש לאסור:

עב אם יש על הריאה קליפות כמו נתק (ק) קולפין הקליפות ממנה ואם הריאה תחתיהן שלימה כשרה וצריך לבדוק הריאה בנפיחה ואם לא נפחה וא"א לבדוק עוד יש להבשיר בה"מ אבל אם

וכדומה דכיון כו' ע"ם ומשמע לעל"ד דאף אם כי' מראה שחור כדיו וקלפו הקרומים והוציאו מוגלא לבינה וסרה המראה הבשחורה ומ"מ יש שם מראה כשרה אם מעיקרא הי' שם מראה כבחוכלא ומשמע שחתיו מוגלא לגיה אפ"ה כשר ולא מרפיגן משום הר"ל מבוה שהליגן המראה במוגלא הוא ואע"פ שבמוגלא הוא מראה לבן מ"מ לפעמים הוא מבטה מראתה העור למראה אחרת ובפיר הוי חד ריעותא אף בכה"ג ולפי מ"ם הא"מ אין לתלות מראה לבן בשיער שחור וכדומה ע"כ ל"ל בסי' מראה פסול ואיקבע איכוכא בקרומים וס"ל דכל שהיא מחמת המוגלא אין חוסבין בפירום אי בתחב אא"ז לדברי הרא"ש ולכן מחלק דאין לתלות מראה בשחור בריאי בשיער לבן הוי ומרפה ואי"כ יש ל"מ מזה דאף לדידן דקי"ל בפירום הב' דדוקא סרה המראה בעינן מ"מ יש ל"מ היכא שיש מראה בשרה שחורה והתחיו מוגלא לגיה אין הוליגן המראה במוגלא והו"ל הר"ל ואפשר לחלק דדוקא בגי מראה פסולה כיון שהקלקלה כ"כ לא הליגן המראה במוגלא מבא"כ במראה בשרה אע"פ שאינו מראה המוגלא אמריגן שהקלקל העור קצת מחמת עיפוש מוגלא זו וכיון שלקוחה אחת היא לא הוס הר"ל דאמריגן לבי היכדר לבריאתה מחוסה המוגלא והבועה יחזור ל"כ מראתה העור ויהלבן עורו כבראשונה ולכן אין חילוק בין אם המראה היא כמין המוגלא או המראה היא ממין אחר שלפעמים ע"י קלקול קצת יתהגה הקרום לאיזה מראה בשרה אבל מ"מ ריעותא אחת הוא עם המוגלא ועיין לעיל ס"ק ל"ו ת"ם בזה : (צט) ירלה · שגם בזה בספתי דעת כתב וז"ל ודע שפלה לאור והוליך הריאה בבועתה אף שם מוגלא אחתיה אם יש לאסור אף לדעת הרא"ש דמבשר מ"מ כאן א"כא ריעותא כו' ובלאורה לא נ"מ מידי בהא לדידן דקי"ל הלכה המראה בעינן וא"כ אם הלכה המראה ע"י הסרת המוגלא נעע"ד שם להבשיר אף היכא דשפלה לאור דהאי מראה לאו עובדא דעולא הוא רק מחמת מוגלא כאחר עיניו הרואות שבמסירין המוגלא אין רע כי אם שום פגיה לבאר קרומי הריאה ואם אין המראה הולכה בלא"ה יש להטריף כמש"ל והשפתי דעת לבוחתה אזיל בתב ברעת הרא"ש להחיר אף בלא הלכה המראה וא"כ בשפלה לאור י"ל שגם הרא"ש מודה דאמריגן שהמראה לא נקבע בעור מחמת מוגלא רק הולדה דאם הוא אבל לפי מ"ם אא"ז דגם הרא"ש לא מבשר כ"א כשהרה המראה א"כ גם להרא"ש לא נ"מ בזה ואם לא בדק בבועתא שם להחמיר בכה"ג שפלה לאור אף לפי מ"ם לעיל ס"ק פ"ו שהשפ"ד כתב שם לגדר בלא בדק בכאן ודאי יש לאסור ומכ"ם לפי שהעלמי גם שם לאסור : (ק) קולפין · בעור וש"ע איהא יש בה קליפות כמו נתק והיא שאינה כשרה וכתב הספר"ח פירוש בלא בדיקה וכ"כ הרבד"ם ז"ל וכתב עוד בתה יש בין קליפה לקליפה כרבא לא הוי כלום דהני קליפות לאו מנוף הריאה הוא עכ"ל ואא"ז בשמ"ת ס"ל טוהים בחדא ופליג עליה בחדא שכתב וצריך לנפתה הבא עכ"פ הו"ל ריעותא כמו מראה ואם יש שרבות מקליפה לקליפה אין זה כרבות הריאה וכשרה עכ"ל וכתב ע"ז בשפתי דעת ס"ק מ' דמשמע שהה לא נפח מרפה כמו מראה ע"ש ולפי"ז בשפ"מ יש להבשיר הבא גם במראה הבשרה כתב אא"ז להבשיר בהפסד מרובה בלא נפיחה ועיין בק"ה מ"ם בזה מ"מ נראה דמ"ם בעור וש"ע והיא שאינה הייט בצריך לידע שהיא שאינה שאינה ע"י שקולפין סקליפות ממנה וחולין אם נמצאה הריאה החתיכה שאינה שאינה וכמ"ם בשמ"ת ובדוקה זו מעכבת אף בדיעבד ועיין בפרי תואר שכתב על דברי פר"ח פירוש בלא בדיקה וכ"כ הבד"ם ע"ז כתב דמדן לא בבר הכי דאל"כ למה הולך לומר ואינה שאינה ודברי תרן הן דברי העור עצמו עכ"ל הפ"ת ולעיל"ד נראה דגם מהבבד"ם מוהה הבדיקה בעי לראות שהיא שאינה אחה הקליפות ומהבבד"ם מירי לעיין בדיקה

נפיחה וכ"ה בתחת לשון מהרשד"ם והתרתי בזה ע"ש : (קא) וירא לי • בשמ"ח כתב גם נמצא לפעמים על הריאה שומות שקורין ווארצלין ה"ז כשרה עכ"ל וגלעב"ד דקאי אדסליק מינה בדין קליפות שקולפין מותם כו' וגזה כ' גם נמצא כו' ה"ז כשרה ר"ל ע"י בדיקה המכרת שהרי גרשם בלידו מוצא הדין מבאר בית לחם

וכפי הנראה סברת לחם הענוה שהביאו השלמת יצחק רבי הנחום שהם שהביאו השלמת ע"ב הריאה שומות שקורין ווארצלין צריך לקלוף מן הריאה בתחת ובאם שיהי' הריאה יפה ובלימה תחת הווארצלין כשרה כדין בשר בלוי עכ"ל ולכן כתב מה"ר לשון זה ברים דברין נבי נתן ולפי"ז פשטת שצריך גם בדיקה בנפיחה שהרי הה"ם סייס שם כדין בשר בלוי ובדין בשר בלוי ביאר מה"ר בש"ם ל"ש ז"ל ומיהו דוקא אחר הנפיחה לרלות שאין שום מריפות וכן מבואר להדיא בה"ם סימן ל"ם סעיף מ"ו שכתב אבל קליפות כמו נתק המבואר סימן ל"ח סעיף י"ז (מ"ם וש"ל סעיף י"מ) וכן ווארצלין המבואר שם ואצלו מבאה בשרה אין בידי להקל הרי להדיא דווארצלין ריעותא גמורה היא ומצרף למהוי הר"ל וא"כ מתברא דבעי נמי בדיקה בנפיחה ועיין בס"ק שאחר זה : (קב) וכן אם לא קלף • עיין בק"ה שהתרתי בשובלא שיורע בקלפיו היאך דם אחר בקלף הווארצלין והבודק לא זכר אם קלף בתחת יעו"ש והעלתי לדיעת שאם לא בדק כלל דהיינו שלא קלף הווארצלין לרלות אם שלימה ונתבדה הריאה לו נתחבה לו אם קלף וים שם נקב אלא שאפשר להלות שנעשה בתשמוש יד הנעבד אם לאסור לף בה"מ דבהא כ"ע מודו דהבדיקה מעכבת אף בדיעבד וכ"כ בתשבלות זהב ס"ם ל"ם ועיין בק"ה עוד בזה ובדין בשר בלוי לקמן סוף סימן ל"ע ונם נראה דים להתתיר בוווארצלין לפי שהם סימן לנקב כמ"ם בתשבלות זהב דמתשבת

אם לא קלף הקליפות לראות תחתיהן אם הריאה שלימה יש להטריף ואם בדקה ומצאה שלימה אפילו יש סרבא מקליפה לקליפה אין זה סרבות הריאה וכשרה :

עג לפעמים נמצא על הריאה שומות שקורין ווארצלין קולפין אותם ואם תחתיהם הריאה שלימה כשרה(קא) ויראה לי שנ"ב יש להצריך בדיקה בנפיחה כמו בנתק (קב) וכן אם לא קלף הווארצלין לראות אם הריאה שלימה תחתיהן יש להטריף כבר בנתק ומעשה שנמצא ווארצלין בריאה וקלפו הווארצלין ויצא דם מהריאה ואסרונה אעפ"י שהיה מקום לתלות שנעשה נקב ע"י הטבח בשעה שעסק במלאכתו ניקב בציפרנו אין זה מועיל להכשיר :

עד קליפה זו שבתבנו צריכה שתהיה בנחת ואם לא היה יכול לקלוף בנחת ממש רק הוצרך למשך ולמשמש בווארצלין בחוזק יד עד שקלפה (קג) יראה לי שבזה אם לא בדק בנפיחה יש לאסור אף בהפסד מרובה ואם לא היה אפשר לקולפה מן הריאה בדרך מיעוך והוצרך לפרוק הווארצלין מעליה בחוזק יד יש להחמיר ולאסור אף שבדק בנפיחה שבזמן שלא הלך מע"פ הריאה כ"א בקריעה בחוזק נראה מזה שהם מושרשים בבשר הריאה וחוששין שמא ניקבה ועלה קרום ונסתם או שמא לא בדקנו יפה לפי שאין אנו בקיאין בבדיקה ואם נמצא ווארצלין ואצלם מראה כשרה יבואר בסימן ל"ט בס"ד :

וכמ"ם בספרי הבודקים הג"ל בשם רבי הנחום שהם שצריך לקלוף בנחת כו' ולף אם עלהם בנפיחה כיון שלא נקלפו בנחת מעל הריאה א"כ נראה לעין בשם משרשים בבשר אפשר שקרום עלה ונסתם וגם שהרי אין אנו בקיאין בבדיקה נפיחה במקום שהיא נאה להקל:

נשלם סי' ל"ח בעזרת עושה נפלאות בבל עת

א ומ"מ אם נמצא • הרשב"ן בספר יבין שמועה דף מ"ז כתב וז"ל ודוקא בהמה ומים אבל עוף לא שמענו לשון בדיקת הריאה בסדרות אע"פ באם מציא בה סרבא יפה העוף אסור שכל מרפות שהו בהמה כענין בעוף אבל מסתמא א"ל בדיקה ולא נמצא בעוף מקום זכר לבדיקת הריאה בעוף שאם היו מהכין חכמי ישראל לבדוק הריאה בעוף האיך היה עולה על דעת חזקיה לומר שאין ריאה בעוף וסולרך לומר יש לה בין לנפי' כעל' שלו ווכל אלא וודאי לעולם לא נהגו לבודקה וגראה שבכל מקום שהסתרך לגלעות היא בהרה ולפי שהיא מבודקת שם אבל אם נסרכה לגד פנים היא מרפה מ"מ אין אנו זקוקין לבדוק אלא בהמה ומים וכ"כ הרמב"ם ז"ל עכ"ל והנה מ"ם דסרכה פוסלת בעוף שכל שהו הכמים כו' ראיה זו ע"ע לענ"ד דבלתת הכמים מע בהרפות ניקבה הריאה ומעשה זה בסרכה מרפה לפי שהיא מחתת נקב לו סופו להתקב כמ"ש לקמן ומ"מ אפשר דסרכה של עוף אינו באה מחתת נקב ואין סופו להתקב דהכי רבותייהו המ"ל בחוזר ואין זה ענין למ"ש כל שהו כו' דלענין נקב הדבר פשוט שפוסל בריאת העוף כמבואר בדי בהומה הגף מהוסבין מיקבה הריאה ועיין בסימן ל"ח ס"ק רק מה שיש מקום להסתפק דהמת בריא' של עוף אין בסרכה חשש נקב לזה אין ראיה מהיא דכל שהו כו' דין אחת דסרכה פוסלת בריאה של עוף וכ"כ בכנה"ג בהגהת הטור אות ל' שם שהו ראיה דאין סרכה פוסלת בריאה של עוף והוא ז"ל הסכים דודאי פוסלת ודברי הגהת מרדכי דחולי' בכ' דלא שיך בריאת העוף מריפו' של סרכה היינו לומר דלא שכיחא ובכך אינה לריכה בדיקה מחתת זה דהא לא שכיחא כלל וכמ"ם בכנה"ג שם בקנה וכ"כ בתחזק ברכה שם לגו להבות דברי הגמ"ר לתשמעות שאר הפוסקים וע"ם בכנה"ג שכתב שם שאמרו שא"ל בשם פנים להתלא סרכה בעוף מפני שריאת העוף אינה כריאת הבהמה שהיא עשה בחתיכות אלא כל הריאה דבוקה אל הצלעות והרי היא כלה סרכה וגם זה ל"ל מעות כו' הוב אמרו לי שנמצא בספר כ"י לרשב"ן נקבה יכין שמופה בסרכה פוסלת בעוף וטרפי הרב לא כתב דבריו לגמלה כו' והנה אתתו זכינו לאור ספר הנ"ל שכתב להדיא לגלעות אין שיך סרכה רק לגד פנים וכן בספתי דעת הם ל"ח כתב ג"כ הריאה אל עוף בתקום שמונתם בין הצלעות שם דרכה

סימן לט

א אעפ"י שיש הרבה ענינו טרפות שבהמה הו' ועוף נטרפים בהם א"צ לבדוק אחריהם שאנו סומכים על הרוב שרוב בהמות חיות ועופות הם בריאים וכשרים אם לא כשנולד חשש וריעותא שיש לחוש על ידו לאיזה טרפות אזי צריך לבדוק אחר אותו טרפות כמבואר כ"א במקומו הוץ מן טרפות הריאה הואיל והוא מיעוט המצוי גזרו חכמים לבדוק את הריאה אם אין בה איזה ענין המטריף והבדיקה היא על דרך שיתבא' לפנינו :

ב בדיקה זו שאמרנו היא בכל מין בהמה וחיה בין זקנים בין ילדים אפ' היונקים ואפי' מאותם הגדלים ביער והובא לבית ושחטוהו אפשר לפעמים שימצא שם סרבא ולכן צרי ך בדיקה אבל כל מין עוף א"צ בדיקה כלל (א) ומכל מקום אם נמצא סרבא בריאה של עוף אזי אם הסרבה לצדעות כשרה ואם הסרבא לצד חלל העוף טרפה (ב) ולפעמי' נמצא בריאה של אוזים שבראית כאלו יש בה סרב' ואינה סרבא שדרך ריאה שלהם להמצא בכך ואין להתיר בזה כ"א ע"פ בקי שיאמר שזה כדרך גידולם :

ג אם עבר והאביד במזיד את הריאה קודם שיבדקנה דינו כדין מבטל איסור במזיד שנתבאר בסימן צ"ט שאסור לו ולבני שנתבטל בשבילו וכן אסור למוכרו לישראל אחר (ג) וכן בזה שעבר על

מאין לו מיתוך לוות כל סרבא שנאחז' בריאה עמה סרבא דמינה ובה היא וכשרה ואין מקום להטריף כ"ה כשסרבא מגם למקום אחר כגון שהיא סרוכה לגב וכיולא בו וכן עיקר לדינא וכן תבואר מהר"ן פא"ש דסרבא פוסל בריאת העוף שכתב וז"ל בהא דאמר אמינר סי ביש דספק טרפה בו' ואיכא מ"ד דבי אמרינן בבוצה כפק טרפה בו' שאסורה במרפות שיהוע שעולד קודם זמן שחיטה כסרבא וכיולא בו בו' ע"ש והנה מ"ם לעיל בשם הכנה"ג ומה"כ בפירוש דברי הגמ"ר לע"ד קשה לפרש כן הגמ"ר שהרי כתב ואע"ג דלא שיך בה סרבא אחר מרפות שיך בה בגון נקב ובועה בשפולי ריאה עכ"ל ואם נפרם בה"מ בתח"ב דאע"ג שאינו מצוי סרבא בעוף מ"מ לרך לבדוק מלד נקב ובועה ווה חיתה דנקב ובועה בשפולי בהמה דלא שכיחי בעוף כמו סרבא ומדברי הגמ"ר משמע שלריך בדיקה גם מבוש נקבים ובועות ועיין לקמן ס"ק י"ב • (ב) ולפעמים נמצא בריאה של מוחיש כו' כן כתב בכנה"ג ע"ש : (ג) וכן בזה • הריב"ש סימן תל"ח כתב דהוי כהיא דלין מבטלין

מבטלין כו' ואסור למי שנתבטל בטילו וכאן הרי הוא כנתבטל בטיל כל הקהל למי שירצה לקנות אע"פ שנעשה בטיל אדם מיוחד אלא על הסתם בטיל מי שירצה לקנות הרי הוא כמי שנעשה בטילים ביחוד כדאמרינן הכא בטיל ישראל זה כו' כדאמרינן גבי הלי ליפתא כו' עכ"ל ולכאורה צ"ע שלמה לים לדחוקא דהוה כנעשה בטילים היפוך לים דכלאים אסור למכור לישראל כמבואר בסימן צ"מ בסג"ה בשם או"ה הטעם כדי שלא יהא' ממה שבטלו וגרשה דהריב"ם אתי לאתמוטינן אחילו אם רוצה למכור לישראל בעד הדמים שהיה יכול ליקח מעובדי כוכבים דבכה"ג ליתא לטעם אע"ה מ"מ בנוגע דע"ד לאסור לפי שהוא נתבטל בטיל בטיל ממש וכזה אין תועיל מה שימכור בשער הזול כשלא לעובדי כוכבים וכדומעה אתה דאסור למי שנתבטל בטילו אפילו אם לא יגיע לנתבטל הגמ' מז' כיון דעכ"ם נתקיימת מהשבתו או אפשר דס"ל כמ"ש הפר"ח שם דבכל גווני הרי במכירה אפילו אם לוקח אצל ישראל וקא משהבטי ליה ע"ם ולכן הולך הריב"ם לומר דהכא הוה כנתבטל בטיל הקהל ואסור ועיין בס"ק באח"ז מ"ש בשם הרבב"ן ועיין בת"ב סימן ע"ו ומ"ש בק"ס בזה ומ"ש בפנים דאפילו במקום הפ"מ זה מבואר דבלא הפ"מ אף כאנום אז בטוגג קי"ל לאסור וא"כ ע"כ הך מומרא דמזיד הייטו אף בספ"מ ומ"ש לאסור הכלים כן מבואר בת"ם דהם אסור על הבשר וגם הכלים שנתבטל בהם אסורים וכפרי מואר דעתו שלין לאסור הבשר בהזיד ולא בדק ואין עליו אלא עון פריצת גדר ויבאתר בס"ק באחר זה : (ד) ויראה לי · בס"ם כתב דלפי מ"ש הרשב"א בת"ה וכל הסוכן גדר כו' משמע דאיכא שם איסור על הבשר כ"א חובת גברא כו' וג"מ דאי איכא שם איסור על הבשר הרי נאסר להעובר הכלים שנתבטל בהם הבשר מ"ש בסימן צ"ע אי"ה אך הריב"ם כתב להליא שהבשר יש לו דין איסור שנתבטל במזיד וכ"כ ס"ך ופר"ח עכ"ל וכפרי מואר כתב ג"כ דמהרשב"א משמע שזהו טוגנו בלבד אבל הבשר אין לאסור משום זה אם הבשר אסור לא היה צ"ל שבטל נתם כו' ולכן מסיק דהבשר אין נאסר ואין עליהם אלא עון פריצת גדר כו' רק אי איכא למיתום אלא לנו לבדוק לגד שרצו בה חשש טריפות או אם יראה כפי ראות רב העיר לגמרי מלתא אורלתא שעם לאסור הבשר הדבר ביד כל חכם לעשות כן בהוראת שעה עיין שם ומבואר שבני גבילים אינם מתנהגים בסנגון אחד שלפי דעת אלא"ז עכ"פ הבשר אסור באכילה אף להרשב"א שהרי נתם כרוך עליו ומי נבר לא יחוש אם יבך נתם ולפ"ת יהיון לאסול הבשר אם הזיד ולא בדק ולדבריו צ"ל מ"ש הרשב"א והפ"ע וכל הסוכן גדר לאסול בלא בדיקה יסבו נתם שמבואר דאיכא לטומת הרבנן על האוכל היינו בהבריאה עדיין לפניו ואפשר לבודקה אבל אם קרע הבריאה וא"א לבודקה שפיר דמי לאסול הבשר וקצת משמע מדבריו אף דאוכלין הבשר מ"מ זה מהזיד ולא בדק יש עליו עון פריצת גדר ולענ"ד צ"ע דהא ודאי אף אם לא בדק הבריאה וקרעה לא שייך לומר כי עשה יעשה כל כמה שאינו אוכל ממנו או מוכרו לאחרים לאכילה דמאי קעביד ואף אם בשעת מעשה עלה בתחבה לפניו לאסול ממנה הרי אם עתה ישוב מתחבתו הרעה אשר חשב ומכרנה לעכו"ם אין עליו עון אשר חטא וא"כ אין שייך לומר דבשעת שרי וגברא בר לטומת דרבנן הוא ולכך כתב בת"ם דאין נ"מ לענין הבשר רק לענין הכלים בלבד אך בפ"ת שם הביא על מ"ש הריב"ם בשם הרשב"ם בשבח יוד מה"ם אחר שמשה הע' מרישות כתב כל מבח באינו יודע הטרפות האלו אסור לבדוק ולאכול לא הוא ולא אחרים עכ"ל ובאמת ליתא לגמרי זה ברשב"ם ואפשר דהריב"ם כ"כ בזמן בלא היה לפניו ספרים והיה מביא מה שהיה זוכר ובנוגע בזכרונו כו' ולענ"ד דאע"ג דהשמת אחו באין לגמרי זה שם בפירוש מ"מ מבלגת שמיע לי שבחב שם וז"ל כל מבח שהוא יודע הטרפות האלו והרי הוא בחזקת כשרות מותר לו לשחוט ולבדוק לעצמו ולמכור ואין חשש כו' וכבר בירלרו באין לוקחין בשר משבח שבושם ובודק לעצמו בח"ל או בא"י בזה"ז אע"כ היה מומחה עכ"ל מבואר מינשן זה שאם אינו יודע הטרפות האלו אסור לו למכור ופשיטא לענין אין לחלק בין לבדוק לעצמו בין שיהא בודק לאחרים דדוקא אם אינו בחזקת כשרות שייך לחלק בכך כמבואר בפ"ת מע"ת דאלו אינו בחזקת נאמן על עצמו אם לא בא"י בזמן שכולה ישראל אבל לוקחין מכל אדם משא"כ אם אינו בקי מה לי לבדוק לעצמו מה לי לבדוק לאחרים ומ"מ נראה שהלבון שכתב הריב"ם אבב שיפסי' ורהיטי' מלשון הרשב"ם שכ"כ בפ"ד מה"ם ישראל באינו יודע ה' דברים הנשכרו כתב כן בשם הרשב"ם אסור לאכול משחיטתו לא הוא ולא לאחרים והריב"ם בזכרונו כתב כן בשם הרשב"ם כ נם לענין בדיקה וכמ"ש בפ"ח ודברי הרשב"ם שבאתי אינם מבריחין כ"כ לאסור בדיעבד אם בדק מי שאינו בקי רק דקבע מי שהוא יודע כו' דאל"כ פשיטא שאין לו לשחוט ולבדוק ולמכור שרי אלא שאינו יודע ושעשה כן שבר על דברי חכמים אבל באם עבר ושחט ובדק ואח"ל לבדוק עתה ע"י בקי אפשר דשרי לאכול ומ"ש הרשב"ם וכבר ביארנו כו' אע"כ היה מומחה הך מומחה ר"ל מוחזק בבשרות וכמבואר ג"כ בדבריו פ"ת מסע"ת דלענין אינו מילוק בין מ"י לח"ל וכן מבואר אח"כ הריב"ם שם וכן נראה מדבקא כל מבח שודע הטרפות האלו כו' ומלאה דפשיטא דאבר טרפות הוא שאם אין המבח לגרך שיהיה בקי בשם ויהיה מעבב בדיעבד ואפילו לענין להחלה צ"ע אל"ל לשבח לחיות בקי בכל הע' טרישות כיון שאין צריך בדיקה לאחרים ואפשר דמ"מ צריך לידע ענין

מבטלים כו' ואסור למי שנתבטל בטילו וכאן הרי הוא כנתבטל בטיל כל הקהל למי שירצה לקנות אע"פ שנעשה בטיל אדם מיוחד אלא על הסתם בטיל מי שירצה לקנות הרי הוא כמי שנעשה בטילים ביחוד כדאמרינן הכא בטיל ישראל זה כו' כדאמרינן גבי הלי ליפתא כו' עכ"ל ולכאורה צ"ע שלמה לים לדחוקא דהוה כנעשה בטילים היפוך לים דכלאים אסור למכור לישראל כמבואר בסימן צ"מ בסג"ה בשם או"ה הטעם כדי שלא יהא' ממה שבטלו וגרשה דהריב"ם אתי לאתמוטינן אחילו אם רוצה למכור לישראל בעד הדמים שהיה יכול ליקח מעובדי כוכבים דבכה"ג ליתא לטעם אע"ה מ"מ בנוגע דע"ד לאסור לפי שהוא נתבטל בטיל בטיל ממש וכזה אין תועיל מה שימכור בשער הזול כשלא לעובדי כוכבים וכדומעה אתה דאסור למי שנתבטל בטילו אפילו אם לא יגיע לנתבטל הגמ' מז' כיון דעכ"ם נתקיימת מהשבתו או אפשר דס"ל כמ"ש הפר"ח שם דבכל גווני הרי במכירה אפילו אם לוקח אצל ישראל וקא משהבטי ליה ע"ם ולכן הולך הריב"ם לומר דהכא הוה כנתבטל בטיל הקהל ואסור ועיין בס"ק באח"ז מ"ש בשם הרבב"ן ועיין בת"ב סימן ע"ו ומ"ש בק"ס בזה ומ"ש בפנים דאפילו במקום הפ"מ זה מבואר דבלא הפ"מ אף כאנום אז בטוגג קי"ל לאסור וא"כ ע"כ הך מומרא דמזיד הייטו אף בספ"מ ומ"ש לאסור הכלים כן מבואר בת"ם דהם אסור על הבשר וגם הכלים שנתבטל בהם אסורים וכפרי מואר דעתו שלין לאסור הבשר בהזיד ולא בדק ואין עליו עון פריצת גדר ואם עליו אלא עון פריצת גדר כו' רק אי איכא למיתום אלא לנו לבדוק לגד שרצו בה חשש טריפות או אם יראה כפי ראות רב העיר לגמרי מלתא אורלתא שעם לאסור הבשר הדבר ביד כל חכם לעשות כן בהוראת שעה עיין שם ומבואר שבני גבילים אינם מתנהגים בסנגון אחד שלפי דעת אלא"ז עכ"פ הבשר אסור באכילה אף להרשב"א שהרי נתם כרוך עליו ומי נבר לא יחוש אם יבך נתם ולפ"ת יהיון לאסול הבשר אם הזיד ולא בדק ולדבריו צ"ל מ"ש הרשב"א והפ"ע וכל הסוכן גדר לאסול בלא בדיקה יסבו נתם שמבואר דאיכא לטומת הרבנן על האוכל היינו בהבריאה עדיין לפניו ואפשר לבודקה אבל אם קרע הבריאה וא"א לבודקה שפיר דמי לאסול הבשר וקצת משמע מדבריו אף דאוכלין הבשר מ"מ זה מהזיד ולא בדק יש עליו עון פריצת גדר ולענ"ד צ"ע דהא ודאי אף אם לא בדק הבריאה וקרעה לא שייך לומר כי עשה יעשה כל כמה שאינו אוכל ממנו או מוכרו לאחרים לאכילה דמאי קעביד ואף אם בשעת מעשה עלה בתחבה לפניו לאסול ממנה הרי אם עתה ישוב מתחבתו הרעה אשר חשב ומכרנה לעכו"ם אין עליו עון אשר חטא וא"כ אין שייך לומר דבשעת שרי וגברא בר לטומת הרבנן הוא ולכך כתב בת"ם דאין נ"מ לענין הבשר רק לענין הכלים בלבד אך בפ"ת שם הביא על מ"ש הריב"ם בשם הרשב"ם בשבח יוד מה"ם אחר שמשה הע' מרישות כתב כל מבח באינו יודע הטרפות האלו אסור לבדוק ולאכול לא הוא ולא אחרים עכ"ל ובאמת ליתא לגמרי זה ברשב"ם ואפשר דהריב"ם כ"כ בזמן בלא היה לפניו ספרים והיה מביא מה שהיה זוכר ובנוגע בזכרונו כו' ולענ"ד דאע"ג דהשמת אחו באין לגמרי זה שם בפירוש מ"מ מבלגת שמיע לי שבחב שם וז"ל כל מבח שהוא יודע הטרפות האלו והרי הוא בחזקת כשרות מותר לו לשחוט ולבדוק לעצמו ולמכור ואין חשש כו' וכבר ביארנו באין לוקחין בשר משבח שבושם ובודק לעצמו בח"ל או בא"י בזה"ז אע"כ היה מומחה עכ"ל מבואר מינשן זה שאם אינו יודע הטרפות האלו אסור לו למכור ופשיטא לענין אין לחלק בין לבדוק לעצמו בין שיהא בודק לאחרים דדוקא אם אינו בחזקת כשרות שייך לחלק בכך כמבואר בפ"ח מע"ת דאלו אינו בחזקת נאמן על עצמו אם לא בא"י בזמן שכולה ישראל אבל לוקחין מכל אדם משא"כ אם אינו בקי מה לי לבדוק לעצמו מה לי לבדוק לאחרים ומ"מ נראה שהלבון שכתב הריב"ם אבב שיפסי' ורהיטי' מלשון הרשב"ם שכ"כ בפ"ד מה"ם ישראל באינו יודע ה' דברים האסורים כו' אסור לאכול משחיטתו לא הוא ולא אחרים והריב"ם בזכרונו כתב כן בשם הרשב"ם כ נם לענין בדיקה וכמ"ש בפ"ח ודברי הרשב"ם שבאתי אינם מבריחין כ"כ לאסור בדיעבד אם בדק מי שאינו בקי רק דקבע מי שהוא יודע כו' דאל"כ פשיטא שאין לו לשחוט ולבדוק ולמכור שרי אלא שאינו יודע ושעשה כן שבר על דברי חכמים אבל באם עבר ושחט ובדק ואח"ל לבדוק עתה ע"י בקי אפשר דשרי לאכול ומ"ש הרשב"ם וכבר ביארנו כו' אע"כ היה מומחה הך מומחה ר"ל מוחזק בבשרות וכמבואר ג"כ בדבריו פ"ת מסע"ת דלענין אינו מילוק בין מ"י לח"ל וכן מבואר אח"כ הריב"ם שם וכן נראה מדבקא כל מבח שודע הטרפות האלו כו' ומלאה דפשיטא דאבר טרפות הוא שאם אין המבח לגרך שיהיה בקי בשם ויהיה מעבב בדיעבד ואפילו לענין להחלה צ"ע אל"ל לשבח לחיות בקי בכל הע' טרישות כיון שאין צריך בדיקה לאחרים ואפשר דמ"מ צריך לידע ענין

המרפות שאולי יהיה איזה מהטריפות לגנד עינו ולא יראנו בהם וצ"ע ועיין בב"י סימן מ' שכתב בספר מחזיק הבדק בשם רב עמרם גאון שכל מבח שאינו יודע הל' בדיקות אסור לאכול מבדיקתו וכל שאינו מומר להאכיל אחרים אינו מומר להאכיל אם עצמו כו' וגם אם בקיאין בכרכות שבריאה לבד אסור לאכול מבשרו ובדיקתו עד שיהיו בקיאין בכל הטריפות

על גזירת חכמים במזיד הבשר אסור אפילו במקו' הפסד גדול וגם כלים שנתבשל בהם בשר זה יש לאסור(ד)ויראה לי שבגדיים וטלאים וחיות שאין סרבא מצוי בהם כמו שיתבאר בסעיף ז' אין להחמי' אם אירע שהאביר פעם אחת במזיד אבל אם הוא רגיל לעשות כן יש לקונסו לאסור הבשר אף בזה :

ד כיצד בודקין אות' אחר שנשחט' בעודה מוטל' על הארץ הבודק חותך בנח' לפתוח הטרפש ויטה לצד הצלעות ולא יותר מכדי בניסת ידו בדי שלא יחתוך שם איזה סרבא ויש שאין חותכין הטרפש בסכין כ"א בצפורן משום חשש זה ויש חותכין רק נקב קטן להבנים אצבעו ולברוק סביב ואח"כ מרחיב הנקב ומכניס ידו לפנים בנחת וממשש בכל חלקי הריאה במתון וישוב הדעת להרגיש אם אין בה חסר או יתר או חליף או סרבות וכל שאר הטריפות התלוים בריאה גם יש איזה סימנים להכיר אם יש בה איזה שינוי מראה כמו שבארנו בסימן ל"ח והבורק צריך שיהי' מומחה ובקי בכל דיני בדיקת הריאה וגם צריך שיהי' בקי ביד ובהרגשה ויודע כל צורת הריאה ומקומה וזרך הנתתה בתוך הבעל חי

המרפות שאולי יהיה איזה מהטריפות לגנד עינו ולא יראנו בהם וצ"ע ועיין בב"י סימן מ' שכתב בספר מחזיק הבדק בשם רב עמרם גאון שכל מבח שאינו יודע הל' בדיקות אסור לאכול מבדיקתו וכל שאינו מומר להאכיל אחרים אינו מומר להאכיל אם עצמו כו' וגם אם בקיאין בכרכות שבריאה לבד אסור לאכול מבשרו ובדיקתו עד שיהיו בקיאין בכל הטריפות

שמנו חז"ל וכתב עוד שם שהבא לבדוק צריך לדעת בקי בע' טרפות שאל"כ שמא יטולו לידו והוא לא ידע ואכם ונאכל שונו מפני שהוא מאכיל טרפות לישראל עכ"ל ונראה כונתו כמ"ם לדעת הרמב"ם ובד"מ שם כתב ולא ס"ל אלא אם בקי בדברים שבכתוב די בכך דלא עדיף מבתיבה וכן המנהג גם בבדיקות שלנו לא הזכיר אלא טריפות בריאה דשכיחא אבל שאר טריפות' א"צ לדעתם בקי בהם בשם בא"ל לבדוק אחריהם ואם ימצא איזה ספק טריפות ילך אצל חכם ויטאלנו עכ"ל וצ"ל שהריב"ם כיון בזה לדברי רב עמרם שהביא הב"י אלא שהיה שולה בזכרונו כן בשם הרמב"ם או שהי' כן בנוסחו ומ"ש הריב"ם דשם המבאר איסור לתחילה מלא מדבר מדבר הפרי תואר דס"ל להלק בין מבטל איסור לגר דהכא שאינו איסור רק הקנה חז"ל או מנהג לדעת הרמב"ם ע"ש ולענ"ד נראה דבלא"ה אין זה דומה למבטל איסור דהתם שהבא מיהו לאחר הביטול היתרא קאכיל ואין בו חשש איסור אבל הלכך שיר נזלו שיהיה אסור לו אז למי שנתבטל בטילו שלא יבא לעשות כן בכל פעם ונזהה דלמא אתי למיכל האיסור בעינ' אז אלא יכי' בהיתר כדי לבטל ובייוצא בזה מבא"כ כאן דמה דמיקון חכמים שבריאה צריכה בדיקה היינו לפי שחשבו למיעוט המצוי שימצא בה איזה טרפות ואם חכמים חבו לזה מי נבר לא יהום לעצמו שמא יבא לידי איסור ולכן אף דעתה אתרמויי אתרמי שבשעת יצאו לבכנים עצמו בחשש איסור זה בבטיל זה אין לנו לחוש שיעשה כך בכל פעם עד שנגזור אומר לאסור בבר זה בבטיל כך אלא אמרינן הבהא הוא דאתרמי לעשות בבשר נפש אלא כדה ואתרי כן יעתה על הרעה ויהום לעצמו אולי יש בה איזה דבר המוקף ומ"מ בפיר כתב הריב"ם שם לענין שיהיה בודק באינו בקי וז"ל שם וכ"ת והלא בהמה שנחתכה כו' לא היא דהיינו אם פ"א אירע כן באונס או בטוגג אבל שיעמוד מי שאינו יודע לנו שאינו יודע לבדוק ויבדק ממיד ושאכל על סמך בדיקת זה ודאי לאסור לדברי הכל ואף על פי שאין הבדיקה אלא מדבריהם והוי כהסיא דאין מבטלין כו' ע"ש אבל אם אירע פעם א' שאחד קרע הריאה אלא בדיקה אפשר דגם הריב"ם מודה שאין זה דומה לבא דאין מבטלין ואע"ג דמיירי דברי הריב"ם שנתב דהיינו אם אירע פ"א באונס או בטוגג כו' משמע דמזיד אפילו בפ"א אסור י"ל דקבע הכי לפי דלא שכיח שיעשה א' בשאר נפש לא בהיתה ומ"מ אי אתרמי הכי אין לאסור הבשר כדיוקא דלעמא דהיתה שכתב שיעמוד מי שאין יודע כו' ויבדוק ממיד כו' ובכה"ג הוא דמדמי ליה לבא דאין מבטלין ומה שהתיר לאסור ספרה נראה דהומרא הוא שהתיר עליו לבא לפי שבשאר אלא ברבות המוקדמים הבשר ואליתי בספר יבין שמעה להרשב"ץ פ"ג שכתב וז"ל וכ"ם אם הטבח הוציא הריאה במזיד קודם בדיקה וא"א לבדוק אותה בטן הדין יש לאוסרה עליו ולתדמי דעתה בפקק הנזקין נפלו ונתפצעו כו' והכל מודים כי במזיד הם אסורים כיון שעבר על דברים שאסרום בטלעומן והוא פשטן אף זה שעבר על דברי סופרים שאסרו לאכול מהבהמה עד שתבדק הריאה אע"פ שאם נלבדה הריאה היתה מותרת אפילו מדבריהם עכשיו שעבר על דברים שאסר הבשר אסורה ואין להתירה מעשה רוב בהמות הכרות כמו שאו אוסרים אנוזים אלו ולא הועיל להם לבטלם בתם שנתפצעו כיון שנתפצעו במזיד אלא שאם הוציא הריאה בשונג אין לקנות שונג אבו מזיד כו' והרמב"ם פרק ט"ו ממ"א כתב שכל דבר שנאסר משום קנס אינו נאסר אלא לו לבדו אבל לאחרים מותר וכן נראה ממ"ש במבטל בשבח וכן דעת הרשב"ד בספר איסור משום אבל הוא ז"ל כתב שאם עשה כן אדעתא להאכיל לאחרים נאסר אפילו לאחרים ויליף לה מהבא חוץ לתחום שאסור לישראל שבת בטילו · וכן אם זה שהוציא הריאה הוא שבת מוכר לאחרים כמו שהבהמה היא אסורה לו כן היא אסורה לאחרים עכ"ל ודבריו מסכימים לדברי הריב"ם אלא שמדבריו מבואר דגם בשבח שעשה כן פ"א במזיד יש לאסור הבשר ומ"ש שהרמב"ם מתיר לאחרים אבל הראב"ד כתב כו' עיין בכ"מ שם בשם הרשב"א שגם הרמב"ם אינו מתיר רק לאחרים שלא נתבטל בטילו ועיין בס"ק באין הפ"מ שלפי זה ולדינא נעע"ד דבהתמות גדולות שאנו מתמיריים עכ"פ במקום שאין הפ"מ כדאת הסופקים דאהבדה הריאה אסור אף בשונג אז יש להחמיר בהוצאה במזיד אף במקום הפ"מ כיון דחבמים חבשו למיעוט המצוי להצריך בדיקה וזה שהוציא במזיד קונסין אותו לחוש לזה אף בדיעבד משא"כ בגדיים ובלאים וחיות באין הרבה מצוי בהם ונם הבדיקה לבתחלה איכה רק הומרא בעלמא דלמה נבדוק בהם אחר שרבות יותר מאחר מאחר טרפות אלא משום לא פנוי צריך בדיקה לבתחלה אבל בדיעבד אין להחמיר בזה דבבר כתבתי בדעת הפ"ת להקל בזה ונם כי בעשה כן פ"א יש לחלק בין הסוא דאין מבטלין איסור כמ"ל מבוטל דכאן לא יעשה כן פעם אחר שיחוש לנפשו ואע"פ דבגדיים וטלאים דהתירא שכיח מפי תו איכא למיחש שיעשה כן גם בפעם אחר מ"מ ליכא למיגס' בזה מהאי טעמא גופא דכיון דהתירא שכיח אין להצריך בדיקה רק לבתחלה לבד אם לא כשהוא רגיל לעשות כן

על גזירת חכמים במזיד הבשר אסור אפילו במקו' הפסד גדול וגם כלים שנתבשל בהם בשר זה יש לאסור(ד)ויראה לי שבגדיים וטלאים וחיות שאין סרבא מצוי בהם כמו שיתבאר בסעיף ז' אין להחמי' אם אירע שהאביר פעם אחת במזיד אבל אם הוא רגיל לעשות כן יש לקונסו לאסור הבשר אף בזה :

ד כיצד בודקין אות' אחר שנשחט' בעודה מוטל' על הארץ הבודק חותך בנח' לפתוח הטרפש ויטה לצד הצלעות ולא יותר מכדי בניסת ידו בדי שלא יחתוך שם איזה סרבא ויש שאין חותכין הטרפש בסכין כ"א בצפורן משום חשש זה ויש חותכין רק נקב קטן להבנים אצבעו ולברוק סביב ואח"כ מרחיב הנקב ומכניס ידו לפנים בנחת וממשש בכל חלקי הריאה במתון וישוב הדעת להרגיש אם אין בה חסר או יתר או חליף או סרבות וכל שאר הטריפות התלוים בריאה גם יש איזה סימנים להכיר אם יש בה איזה שינוי מראה כמו שבארנו בסימן ל"ח והבורק צריך שיהי' מומחה ובקי בכל דיני בדיקת הריאה וגם צריך שיהי' בקי ביד ובהרגשה ויודע כל צורת הריאה ומקומה וזרך הנתתה בתוך הבעל חי

חי וכשבודק, בפנים ומרגיש שאין בה טריפות (ה) א"צ יותר אם הבודק יודע בנפשו שבבר משש כל הריאה בכל חלקיה וגם הוא בור, טומח' שהורגל היטב כמה שנים בקהלה גדולה שהבדיקה מצוי שם יום יום אבל זולת זה אין לו לסמוך על בדיקת פנים לבד אלא יש להוציא הריאה לחוץ ולבודקה למראית העין ויש גדולים שנזרו חרם על הבודקים שבמקומם ע"ז ויש מקומות נוהגין להוציא אח"כ הריאה ולנפח אותה כי עיקר ההברה בריאה הוא כשהיא נפוחה ובמקום שהמנהג כן אין לשנות :

ה במקומות שנהגו לנפוח כל ריאה ועבר במזיד ולא נפחה וקרע הריאה שא"א לבדוק עוד דינו כמו שנתבאר בסעיף ג' אם ביטל הבדיקה במזיד (ו) וס"מ יש להקל בזה בהס"מ אפילו בבהמות גדולות ויראה לי במקום שנהגו להוציא כל הריאות לחוץ לבדקם וסמך על בדיקת פנים לבד והשליך במזיד את הריאה יש להחמיר בזה :

ו אף במקומות שנוהגין לסמוך על בדיקת פנים לבד אין זה כ"א כשאין מרגיש בה שום ריעותא כלל אבל אם מרגיש ריעותא קצת צריך להוציאה ולראות בה ואם הריעותא נראית בה צריך לנופחה ולבדוק ואם לא עשה כן מבואר כ"א במקומו באיזה ריעותא טרפה בדיעבד כשלא בדק ובאיזה ריעותא כשרה :

ז אם נאבדה הריאה קודם בדיקה באונס או בשוגג יש לאסור במקום שאין הפסד גדול מלבד בגדיים וטלאים וחיות שאין הסרכות מצוי בהם כ"כ בזה יש להקל בנאבדה ואפילו אם אירע פ"א שהאביד במזיד יש להקל בהם כמו שנתבאר בסעיף ה' :

ח עגל הרך כל שהוא יונק עדיין משדי אמו ואינו אוכל כלל דינו כגדיים וטלאים אבל אם כבר גדל קצת וכבקר יאכל תבן או שאר דברים לא שעל הרוב הסרכות באות מחמת שאוכלין מאכלים שאינם נאותים להם :

ט שיעור עד כמה הוא בכלל גדי או טלה כל שנקרא בלשון בני אדם גדי או טלה יש להם דין זה ואפילו עברו להם שלשים יום מעת לידתן ויראה לי שאין זה כ"א כשהם בתוך שנתן אבל אם כבר הם בני שנה (ז) אע"פ שהם קטנים ורכים ונקראים גדי וטלה בלשון בני אדם אין להקל (ח) גם יראה לי שבאותן המקומות שנהגו להקל למעך בסרכות כל שעברו ה' חדשים משעת לידה יש להם להחמיר כאן אם כבר עברו ה' חדשים ונאבדה הריאה שלהם שלא לדון בהם דין גדיים וטלאים :

י בעל נפש יחוש לעצמו להחמיר אפילו בגדיים וטלאים כמו בבהמות גדולות אבל לא יורה כן לאחרים (ט) ויראה לי שאם הדקה בפני' ואח"כ נאבדה א"צ להחמיר כלל בגדיים וטלאים אפילו במקומות שנהגו להוציא כל ריאה ולנופחה (י) אבל בבהמות גדולות אע"פ שמעיקר הדין יש להקל בנאבדה אף במקומות שנהגו שלא לסמוך על בדיקת פנים כשהריאה לפנינו מ"מ המחמיר גם בזה בבהמות גדולות שלא להוציאה לחוץ ונאבדה תע"ב אם לא כשאומר ברי לי שדקדקתי היטב בבדיקה שבפנים ומצאתי' נקיה ושלימה כראוי א"צ להחמיר כלל :

יא כבר ביארנו שחיה דינה כגדיים וטלאים ואילה שהי' מין היה ויראה לי שהוא מה שקורין בל"א (סארנע) והיא גדולה לפעמים בבית וברוב פעמים נמצא שהי' סרוכה לדופן (יא) אין להתיר כשהוציאו הריאה לחוץ בלא בדיקה כ"א אחרי שעיין בצלעות אם לא נמצא שם סרכות תלויות יש להקל :

אם

כן יש למיקנסי' לף בזה כללע"ד : (ה) מ"ל יותר · בספר המים דעים להרמב"ד סימן קכ"ב כתב וז"ל כתב הרב אברהם אב"ד ז"ל בספר המכתל מלו סי' ואמ"ם מלא נמצא שום סרכה בריאה צריך שבתה לחוליאה ולעשות בה נפיחה משום יבשה ומשום מרחות הפסלות בה ע"י הנפיחה מתברר הכל סיבתה והמרחות וב' בועות דבריכי להדדי והרבה ספיקות עכ"ל ונראה פשוט דמ"מ שפיר מצי סבר דאם מלבדה בריאה בלא בדיקה כלל מותרת מלא דמ"מ לי איתא לפנינו צריכה בדיקה וגם יש לעשות נפיחה דכל מה דאפשר למבדק בדקינן ובכגון"ב כתב בסוגר למ"ם בספר המים דעים בס סימן י"ב בהיתר ריאה בלא נבדקה וכתב ואולי בסימן קנ"ב הוא הר"מ אב"ד ולא הרמב"ד אבל דאיתי בהסגות הרמב"ד מ"מ ים מוקמן על בריאה ואולי חזר בו ממ"ם בה"ד סימן י"ב עכ"ל ולענ"ד אינ"ם בהאמת כן הוא בזה דברי הר"מ אב"ד ממוסר בס להדיא מ"מ מ"ל לזה דודאי לכתחילה שפיר י"ל דצריך בדיקה גם מ"ם בהסגות אין ראיה בחזר לך לפי שכתב בה"ד בזקניו ז"ל הולך לכן כתב בים הולכים וכדמסיים בה"ד ג"כ בים להתמיר בהבדה בלא יבא לידי קלקול שוב ראיתי בחזיק ברכה שהקשה ג"כ כמ"ם על הכנס"ג ועכ"פ מבואר שלכתחילה יש לנהוג לבדוק בנפיחה ולף המתירין בהבדה לאסר שיודו בזה ולדעת בס"ג לי לא נפח ספק מרפה הוא ולע"פ שים כמה שיעות בדבריו כמ"ם בק"ה בזה מ"מ בפמה דמלתא לצריך נפיחה כמ"ם בה"ם בהן וסימן ל"ו וכבר כתבתי בזה בסימן ל"ו עיין שם ולכן כל המרבה על דבר ה' ים לו לנהוג בנפיחה וכמ"ם הר"מ אב"ד שע"י הנפיחה מתברר הכל ועכ"פ ים להוציאה לחוץ ולבודקה במראית העין הטיב וכמ"ם במאמר קדושין בשם כמה גדולים : (ו) מ"מ ים להקל · כבר נתבאר שלכתחילה ים לנפות כל ריאה ולדעת בס"ג נפיחה מעכבת אפילו בדיעבד ולכן כתב בה"ם דבמקומות שנהגין לנפות כל ריאה מסתמא קבלו עליהם דברי בה"ג ובכפתי דעה כתב דבה"מ ים להקל בזה וה"מ לענ"ד דחוקה לענין בדיקה נפיחה ים להקל בהפ"מ אבל לם הזיד ולא סוליא הריאה לחוץ לעיין בה במקום שמעיין תמיד אין להקל דאע"ג דמדינא בדיקה פנים נמי שמה בדיקה וכמ"ם בה"ם ס"ק ד' מ"מ כיון דאינהו נהגי תמיד להוציא הריאה לחוץ חסתמא קבלו עליהם להוציא הריאה לחוץ הגדולים בהרם לסוליא כל ריאה לחוץ וכיון שעבר ע"ז במזיד ים לקונסו ולאסור ולע"פ שים לדד לענין הכלים שתבטל בהם הבשר דמסתע מהגדולים נזרו כן על הבודקים וחוכה גברא הוא וה"מ אין על הבשר שם איסור לאסור הכלים וכמש"ל ס"ק ד' מ"מ לענ"ד כיון דבודק זה הוא קל הדעת לעבור במזיד על אשר קיימו וקבלו עליהם א"כ אין לסמוך על המנהגו בבדיקה פנים לבד בלזה צריך יסוב הדעת וראיה שמים שיתבטל לו במשמעו שאין שם שום ריעותא ולכן ים להחמיר גם על הכלים על הדרך שנתבאר בסעיף ג' : (ז) אע"פ שהם קטנים · בה"ם ס"ק ח' כתב דאע"ג דבסימן י"ב נתבאר שאין להקל כ"א חוך לג"ד שכא כיון דרבנן היא ואפילו בבהמה גדולה מקילין בהפ"מ ים להקל בהא דעבה הכ"ח ולענין מישוך ומבטום כו' ע"ש וכבר הארכתי בזה סימן ל"ה ולקמן ס"ק קנ"ז ע"ש וה"מ לענ"ד דיותר מנן שבה לא מהני מה שקורין לו גדי ומלה כי לא מן הסם הוא זה כ"א תמצא בתא רואין שנקרא גדי ומלה מסתמא עדיין לא בא בימים אבל אם הדבר יהוא בעברה שמתה מה יוכיעו זה שזכה לבם גדי לו מלה והדבר מבואר בה"ם סימן ל"ה ס"ק ל"ם בכתב וידוע בכל שנתן נקרא בשם זה ופשוט הוא בכל הס"ם ועיין ממחות ובדע"ב שם עכ"ל ושם איתא מן הבהמה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ופרס כו' אול ורחל כו' מלה ומלי' ופירוש הר"ע ברטנור' שם רחל נקב בת שתי שנים כו' מלה כבש בן שנתו והייתו דבה ב' שנים רחל מיקרי ומו לא מיקרי מלאים ושוא צריך להביא מכל מין בהמה הלבד צריך להביא רחל ומלי' ועכ"פ חזינן דמלי' בת שנתה היא וכן אמרינן בב"ק גבב מלה ונעשה אול כו' והייתו שמלה נקרא עד י"ב חודש ואח"כ בחודש הי"ג הוא פלגם ואחר החודש הי"ג הוא קרוי אול כדאיתא בפ"ק דפרה ובחולין דף ד"ג אלא דמ"מ אמרינן שהם דלאו היתו הבשר דאול בן יומו קרוי אול ומ"מ בקדשים אול בן שתים כמ"ם שהוא' שם מדגלי קרא בבשר בן שנתו ועכ"פ למדנו שמלה הוא מין הדק שבאלן כל שלא עברו עליו יב"ח ועיין בק"ס בשלחתי שו"ת פ"י סימן

בגידו רש"ל הוכח בב"ח ודרש' ונראה שהוא כשות הדבוש וא"ל ואיתה הגדולים בבמים כו' וכן הוא בב"ח אמנם בדרישה איתא הס"ם שיש שלין הטרפות מצוי בה דים לדמותה לגדיים חון מאיות שבן ברוב פעמים סרוכים כו' ולא נזכר בדברי המצוים בבית כמו שהוא בב"ח בשם רש"ל ועיין בכפ"ג מ"ם בזה לך לענ"ד שאין נ"מ לדינא ביניהם דכוונת רש"ל הוא דאע"ג דהיותה לא שכיח בהו סרכה מ"מ אינה אז שכיח בה סרכה שרוכה לדופן והייתו לפי שדרך האיל להיות מצוי בבית ולכן שכיח בה סרכה מבי מבאר היתו שדי וכמבואר בים"ם בשם עבה מומחה שלא נמצא לבדוק כלל איל שיע' מבאי מעמא ורש"ל ניחה לבודקה ומצאו בו סרכה ומ"מ שביר קמודי מהרש"ל דלא שכיח רק באילה אז שמצוי בבית שכיח בה סרטה ונראה דאילה הוא מה שאת קורין בל"א סארניע והיא מהבדלה לפעמים בנית נכבדי חדן וא"כ אין נ"מ לדינא רק הנוים ממיאות באילי שדרכה להמצא בסרטו היא מצוי בבית והב"ח שהעתיק דברי מהרש"ל המצוים בבית הייתו משום דקול' לזה מייתי מדברי רש"ל דמבטע מיתה דבאיל שבי' חיה אין סרכה מצוי כ"כ לזה נקט הכא אילה המצוים בבית והתם באיל שבשיאו מן הייער נקט אילה שהם אומן ממצוי בהם סרכות לדופן ומ"ש הב"ח דרש"ל בהג"ה מיירי לאחרים ובספרו מיירי לאומן לעצמו הייתו כלפי מ"ם חיים דינה בגדיים וטלאים ונראה אין נ"מ כיון דמסיק בספרו לאומן להחמיר לזה כתב הב"ח דבהג"ה מיירי לאחרים ע"ש ובכגה"ג מבטע דעל עיון דאומן אילות קאי ולענ"ד כמ"ם גם לענ"ד דלדעת מהרש"ל אומן אילות חמירי מפי דאפילו לא נאבדה סריאה אלא שבשיאו אותה החולה הדין כן בצריך עיון בגלעות שמא יש בם סרכות שיתקו מן הריאה

בעמה

י"ח ומ"ם בס בזה : (ח) גם יראה לי · לענ"ד סימן ל"ה כתבתי דלפי מ"ם לא"ז דמבה"ח חיטוקים במקום המקומות לענין מישוך בבאיתו יודע עת לידתן וביודע המיטור ס' חדשים מ"כ כיון דמלאן ואילך תבינן להו כגדולים לקולא למעך בבסס כ"ם שים לנסוג כן לחומרא לענין חיתוך אוטה ע"ם וא"כ לכאורה ס"ה כאן דוקא במקום שנוהגין קולא לענין מישוך אחר ס' חדשים ג"כ ים להפוס אחר ס' חדשים אינו בכלל גדי ומלה אבל המקומות שמחמירין בזה לענין מישוך מ"ל למיזל בהם לחומרא והכא לחומרא מספיקא מבוס דאבדה בלא בדיקה ים להקל מפי כיון דבלא"ה מחירין בהפ"מ וכמ"ם אא"ז בה"ם וכן נראה ממ"ב בה"ם שהביא דברי הדמב"ם ואכתב עליו וכ"ל דמהרא נהרא ופבטים עכ"ל ונראה מזה שדעתו דאותן שנוהגין במיטור כדברי הדמב"ם גם כאן ים להם לנהוג כן כדי בלא לתפוס תרי קולא דבהרי אהדדי כנלע"ד : (ט) · ויראה לי · בשמ"ח כתב בשם רש"ל דבעל נפש יחוש לעצמו בגדי' ומלאים והב"ח כתב בשם הים"ם דמסיים בה דאם בדקו בפנים ומצאו בהיא נקי' מכל מכרון אב"פ צריך להוציא הריאה לחוץ ולנופחה אם לא עשה כן בדיעבד אין בית מיחום על"ל וכ"כ לפי הבנתו בים"ם דגדיים ומלאים קאי והש"ך הבינ עליו דבאמת ים"ם לחבסות גדולות נמי קאי ומ"מ נראה דבבכתו אמת דאף במקומות שנהגו להוציא הריאה ולנופחה ומ"מ אם אבדה מרס בהוציאה ליתן בפיר סמוכין לבדיקה פנים לחוד בגדיים ומלאים ואא"ז שהם הדברים מבוס דאיל לבימתו שבתב בס"ח דלא קבילו עליהם חומרא זו לאסור אף בדיעבד ולפי מ"ם לקמן דסמתמיר גם בזה הע"ב מ"מ כאן בגדיים ומלאים א"ל להחמיר כלל : (י) אבל בבהמות · בבמ"ח סעיף ח' כתב בבזה ים להקל אף בלא הפסד דמסתמא לא קבלו עליהם תוספת בדיקה זו לאסור בדיעבד עכ"ל ונראה מדברי דאפילו לא הוציאה לחון כלל אע"ג דעקר בדבריו ואבדה קודם נפיחה מ"מ מ"ב אם בדקה בפנים ומצאתה בלימה כו' זה מורה בלא סוליאה לחון כלל אע"ה ברי דגם זה הוס' חומרא היא ולא קבלה עליהם לענין בדיעבד ונלע"ד דהמחמיר הע"ב דכיון דהוא אתרא דמהיני בלא לסמוך על בדיקת פנים ובעמוד והוא קאי אלא באבדה על הרוב כל דעקר מתמא בדעתיה בבודקה בחון ליט מדקדק כ"כ בבדיקה בבודק בפנים ואין לסמוך עליהם כ"כ אם לא בבאומר ברי לי שדקדקה היטב בבדיקה בפנים ומצאתי לומה סלא יפה ומוס אין בה אין להחמיר כיון בבאבדה בבוגג או באונס אין להחמיר כלל : (יא) אין להתיר · בבמ"ח סעיף ד' כתב ומלאים הגדלים בבתיב כו' ולבבם

בטעם הוצאתה ולע"נ דבכל בסמות אפי' גדולות אם הוציאו אותה בלא בדיקת פנים ויבאה לפניו טופחין אותה וכברה אמיטו בלא הפ"מ כמ"ש לקמן מ"מ כ"ל' בדרכן לסיום סרוכין לדופן לא מהני בדיקת הריאה אם לא כביעין בצלעות ודברי אא"ז בסמ"ח בכתב ולכן אם נאבדה הריאה לא יחיר כו' ל"ע לענ"ד דלעולם צריך עיון בצלעות ריאותא מבמע מהמרם"ל דאף בלא נאבדה הריאה והיא שלימה לפנינו ים לחום בטמא ניתקו סרכות אלו ממנה ונכאלו הלויות בדופן וא"כ לא נמה רקע במלתי' נאבדה הריאה ע"ם וצ"ע: (יב) שכיון בעבה"כ בבמ"ח ובבפ"ד כתב בים לחלק בין זה לנדיים ומלאים ומ"מ ים להקל כדברי עכ"ל וצ"ל כיון דבלא"ם יש מחיצין בנאבדה בכל נוגע וכן מבואר בח"ם ס"ק ח' דמחבת אלי בעמא מקיל בזה ולכאורה חילוק הוא דנדיים ומלאים גם בתר מרפות לא בכיה בזו כלל אך מה"ם ס"ק ג' מבמע דלעיל בתר מריפות הוה נדיים ומלאים כמו בתר בסמות ועיין בבפרי דעת ס"ק ב' מנחפק בזה מבא"כ בבסמה דאע"ע דלעיל בתר מרפות היו מישש סמלו מ"מ כיון דאינם מיקנו לבדוק אחר סרכות הקנו ג"כ לבדו' אחר בתר מרפות וכל בלא בדק הרי לא הוי' מעות חכמי' כתיקנו וח"מ פסוק דאין להחמיר מבוס זה אף להמחמירין בנאבדה כיון בעיקר החקנה לא היתה אלא מבוס סרכות ואחרכה עדיף מפי מנדיים דאע"ג דלא בכיה סרכות מ"מ לבעתים אפשר בימנא וכמבואר בים"ם ובתר פוסקי' ומה"ם לריך בדיקה לכתחלה מבא"כ היכא שבדקה והיא נקי' מסרכות וגם דלא בריך המעם שכתב הב"ד דא"כ מה הויא בתקנת' כו' דהא אפי' הויא בעיא בעיקר החקנה עכ"פ מילבד לבדוק וסתמא דמלמי' בהיתו מחזי' עליה לבודקה מסרכות לא ימנע עלמו מלבדו' גם אחר בתר מרפות הים בה אם אין וגלע"ד דגם בתלמיד במזיד ים לחתי' בזה בתקנה · הפסד בלא דבלא"ם דעת הפ"ת לחקל בזה כמב"ל ס"ק ד' ולף לפי מ"ם בם א"ל דכאן נדע כיון דבדק מסרכות ובתר מרפות אין מנוים כ"כ א"כ ר"ל מיעב' כן גם בפעם אחר מ"מ כיון דעבד עיקר הקנה חכמים אין לו לקיכו מבוס זה וגם דמלן לימא לן בסמי' הקנה על בתר מרפות ואע"ג בכתב הב"ך מבוס סרכות ובתר מרפות דבכיתי בה וגם בח"ם ס"ק ג' כתב דכן מבמע מבמב"ם ובתר פוסקים מ"מ אין זה רק לכתחלה ואפשר דמעיקרא לא אתקן רק לכתחלה לבדוק אחר בתר מרפות ג"כ דוקא וגם דלהתמב"ם אינו רק מנהג וכמ"ם בפיה ולעיל סי' ל"ו ס"ק ל"ט בבאתי דברי הריב"ם סי' קכ"ג דס"ל בא"ל לבדוק אחר בתר מרפות שבריאה כגון מרחות וחסרון כו' אפי' לכתחלה ע"ם ועיין מ"ם בבאור לפ"ך בזה וכפרי תבואה סי' ל"ז ס"ק ל"ו בבאתי דברי הבפרי דעת שם שכתב לחכיח מדברי הפ"ח וע"ז וה"ך נבי בועל בבפולי בלא כדברי הבמ"ח כאן וע"ב שכתבתי אלין זה הוכחה כלל ועיין מ"ם בפ"ת סי' ל"ו ס"ק ל"ח אחה לא נבדקה הריאה רק אלין בה סרכות לדופן ולא נבדקה מחמת סרכות שבריאה עלמה בלא בפדרן אין לחקל ופסוק הוא לפמ"ם לקמן בבדק רוב הריאה ע"ם: (יג) אלו מובאין · בח"ם ס"ק יוד בבאין לבון הרמב"ם וכתב ביאור דבריו וכבר כתבתי בזה סי' ל"ו ס"ק מ"ח וס"ק ע"ב והנה מ"ם הרמב"ם מופחין אותה אע"פ אלין אלו יודעין אם כי' אם לחחין או לא מבי בבוב הבנבב ר"ל כיון בבמבב בבוב לבדוק הריאה ואם לא הוליאה זה כי' בודקין אם הם בבנים ודי בכך ובעכיו אא"ל לבדוק בדיקת פנים ובדיון בידעו בידעו בא לקיים זה לבדוק הריאה כיון בבריא לפניו ע"י נפיחה יב' לקי"מו אע"פ בבעיקר הדין אל"ל נפיחה אלא"כ עולד דבר מחוסבין ולכאורה לדידן דאסרינן בנאבדה הריאה כאלין הפ"מ והיינו אע"פ בנבדקה מסרכות לדופן כל בלא נבדקה מסרכות בריאה עלמה בלא בבדלן וכמ"ם בפ"ק שלבי זה ס"ב ס"ה להיכך בבלא נבדק' מסרכו' לדופן כי' לנו לחחיי' אע"פ שבריאה עלמה אין בה סרכא כמו בנאבדה הריאה ואע"פ שבבחבה עדיין לפניו ואפשר לעיין בפנים מ"מ בביעא בבוא בדיק' בבה מלוד לבדוק בבבן המלאה וכמ"ם בסי' ל"ו ס"ק מ"ב ע"ם ובפ"ז ס"ק ב' וס"ק ו' כתב דלמאי דקי"ל לאסור בנאבדה א"כ עיקר הבחבר מחמת הבדיקה וכיון אין בקיאין לא מהני בדיקה ועיין בחבבלות בחקבה ע"ז דבלא"ב מה מועיל בדיק' כיון בלא מובאין לבחת היתה בבוכה בלא בבדלן דלא מהני בדיקה ע"ם ואפשר בהב"ז סובר בבדוקה מבא"כ כאן בבריאה לפניו ואנו רואין אותה בהיא בבי לד ואע"פ בים לחום בחת סי' סרכא ונאלהה הנוים בדופן לו בבתר מקומות בבחלל הגוף מ"מ כיון בהיתה הן בריאה לגמרי מבחתא לא בלא"ם ע"י עקב בבריאה היא בהתחקה ומבחרכת בם ביותר כמ"ש לקמן מדברי הרבב"ן בינון בחומה בבתב ואי' הרמב"ן כיון בלחה הבבכה כו' אבל בבינלאה הן היא מבחרכת הרבה ובבחתבלת עיקר בריאה ודבר זה מלא' דמבחבר בהרי העיד הרב ז"ל בלאה הבבכה מלד בחבבה והבינה' החיבה גדולה עמה כו' עד כאן לבחנו ואם כן אף אם היה יחוש לנו בים כאן הבכה היה לנו לומר בלא בחתה הן בריאה ואע"פ בהבלנו כתב בבם הר"ם ווירמי בבתבובת הגאונים הים"בבבה בבמבני' יזו בזריזות בלא רפיון ידיה אם נתפרקה הבכה ימלא לחבה בדופן לו בריאה והוכיח (פרי תבואה)

יב אם בדק אפי' בהמה גדול' מסרכות ולא משאר טריפות כגון שאותו שהבנים ידו יודע להרגיש שאין שם סרכא אבל מ"מ אינו בקי בהלכות טריפות ואח"כ נאבדה הריאה יש להבשיר אף בלא הפסד גדול (יב) שכיון שעשה עיקר הבדיקה ה"ז כנדיים וטלאים ויראה לי שגם לענין האביד במוד דינו כנדיים וטלאים ואם בדק הריאה שאין סרכות ממנה לדופן ולא בדקה עדיין שאין בה סרכות בריאה עצמה ממקום למקום שלא בסדרן אע"פ שהבשרנו בזה אם בא זאב וגמל' והחזירה כמו שנתבאר בסי' ל"ו סעי' כ"ח בזה שנאבדה הריאה ואינה לפנינו יש להחמיר כיון שאין הפ"מ:

יג אם בא עובד כוכבים או ישראל שאינו בקי והוציא הריאה מתוך בטן הבהמה קודם בדיקה והיא שלימה לפנינו בלא שום חשש מ"מ צריכה נפיחה אפי' במקומות שנוהגין לסמוך על בדיקת פנים בלבד (יג) שאנו חוששין שמא אם הי' בודק בפנים קודם שנטל' העובר כוכבים ה' מרגיש בה סרכו ממנה לדופן או למקום אחר בתוך חלל הבהמה ועכשו נתקו ע"י הוצא' העובר כוכבים ולכן צריך לנפחה אולי ירגישו בה איז' מקום מנותק או נקב שנעשה ע"י שנפסקה הסרכא ומשב' מקרומי הריאה עמה וגם יש לעיין בצלעות בנגר הריאה אם לא נמצא שם איזה דלחולי סרכות ואם אין מרגישין בה כלום כשר' ואפי' בלא הפ"מ ולכתחלה יש לבודקה בנפיחה בפושרין ואם לא נפחה כלל אין להבשיר ב"א בהפ"מ או בנדיים וטלאים וחיות וכדין ריאה שלא נבדקה ואם במזיד לא נפחה דינו כמו שנתבאר בסעיף ז' אם לא בדק במזיד:

יד אם בדק מקצת מן הריאה ומקצתה לא בדק ואפילו אם בבר בדק רובה של ריאה ונאבדה קודם שבדק השאר (יד) הרי זו כנאבדה קודם בדיקה בכלל:

טו אם שחט השוחט והלך לו ואין באן מי שיבדוק ואם ימתין עד שיב' בודק בין כך יתקלקל הבשר ויהי' לו הפס' גדול ברב' מותר לאכול בלא בדיקה וכבר זה תלוי בראו' עיני המורה אם יודע שהי' להבודק סיבה ידועה שהוצרך לילך קודם בדיקת הבהמה שאל"כ יש לחוש שהלך במתכוון והרי דינו כהשליך הריאה במזיד (טו) ויראה לי שלכתחילה אסור לו לשחוט אם אין שם מי שיבדוק על סבך שיהי'

בכ"ע סעי' י"ג אלמא דלף כשנמצא רקם אחד בדופן אמרינן דסרכא היא אע"פ שאין ממנה בריאה כלום ואדרבה בח"ם ס"ק כ"ז כתב בחד פירושא דכל שניהם' בחמצא אמרינן דריב הוא י"ל דבאלו הכם כיון שודאי היה שם סרכא לא אלינן בריב שאין דרכו להחזק בגד אחד לגמרי משא"כ כאן אמרינן דמסתמא לא הי' כאן סרכא כלל כיון שעשה אין ניכר סרכא לפנינו ואם היה ונתפרקה הי' ראוי ליראה איזה דלדול בריאה וגם לפי מה שמוכגין במישך ומשמש ומנהג לקלף בנפוקן וכתבתי לקמן ס"ק ק"ל בטעם מבוס דכיון בהסרכא הולכת מבס לגמרי ואינו מסתרכת בקרומי בריאה אמרינן דריב בעלמא נתדבק בה ומעלמא אתי וכעין עובדא דריעים וא"כ ס"ל י"ל כן דכל אין גרתה טוב דלגדול בריאה מסתמא לא הי' בם סרכא סבא ע"י נקב אלא דמ"מ יש לחוש דשמא הכם אנו רואין אבסרל' נקלפת והקרומים מתחי' בלמים מבא"כ כאן באנו חוסבין במא בחמת הי' סרכא וילילתה בבה רוחב בריאה וקבע מקלת מהקרום עמה ולכן גרע מעישך ומשמש דבם אין הבדיקה רק לחומרא כמ"ם הע"ז מבא"כ בזה דלהמחמירין בנאבדה ויש מחוסבין במא הי' בם סרכות חיישין בזה בהיתה סמוכה לדופן ונקרעה ומה שאין כאן דלדוגים לפי שבמחפרקה עצמה נקב בקרום בריאה ואעפ"י שחסבר להבחין זה ע"י נפיחה בפושרין מ"מ כיון שמדינא לריכה בדיקה שוב אין אנו בקיאין ועיין בבאור לח"ז מ"ם עוד בזה ועיין מ"ם בפרי תבואה סי' ל"ו ס"ק ל"ח לענין אם י"ל בהזאלה הבעיר הסרכא לגמרי שבתבתי ג"כ בברא זו ומ"מ בדיעבד אם לא בדק בפושרין בפיר יש לסמוך להקל כמ"ם בבמ"ח וח"ם ועיין בבו"ח עבודת הגרשוני סי' ע' שכתב ג"כ כיון דנאבדה חומר' היא אין להחמיר כ"א בנאבדה ואין יכולים לבדק' כלל בים לחום לסרב' מרפות סרכות וטעות וחסר ויסיר וחליף אבל בבריאה לפנינו כהוגן ועלתה בנפיתה רק החבם בתא ויתקה איזה סרכא בבעת הוצאת הריאה מהבהמה אין להוסיף חומרא באין בקיאין מבוס תבשא מועבת כו' ולכן בבעת הדחק המקל לא הפסיד רק ביעין בגלעות אם לא נמצא בם איזה דלדול עכ"ל ומדברי הא"ז נראה לקל אף בלא בבעת הדחק וח"ת ים לחוש כמ"ם בבו"ח עכ"ל בזה לעיין בגלעות אחר דלדוגי' ואם לא נפחה כלל ים להחמיר בלין הפ"מ בבסמות גדולות וכמ"ם בח"ם ס"ק י"ב כיון בדעת הב"ד וע"ז להחמיר אף ע"י נפיחה חובבין לדבריהם בלא נפיחה ע"ב וגם כי לדעת בח"ג לשלם צריך נפיחה אלא דלא קבלו עלייהו חומרא בח"ג לענין דיעבד וא"כ בזה בלא נבדקה בפנים אלו בסימא בים לחום לבדוקה בלא נפיחה: (יד) ה"ז בנאבדה בסוף ספר תיקון הבדק כתב וז"ל בדק מלבת הריאה ומקומה לא בדק אע"פ שבדק הכוב אין סומכין לומר כיון שהכוב יפה בלא לקומה גם חלק אחר אין בו רישומא ויגיל בתר בוצא להחזיק גם הבתר בחזקת בבדות מפני הכוב בבמות בבבות הם וא"כ הו"ל כך בבמה מיבומא המיעומא אע"ה אין סומכין ע"ז במישוש מרפות מישוש הבגיל הוא וכל מישוש הרגי' כ' הרבב"א ז"ל דבמחלב על מחלב דמי וז"כ לא הוי כאן רק מישוש בבבמה עצמה ולא אמרינן הזאינן בתר נוצא אלא בבבמות רבות ולא בחלק בבמה ח' כי הבבבו' אף אם לא נמצא אלא בתר ח' מבריף וא"כ הו"ל כמו בלא בדק' בלל והו"ל כמו שנאבדה בלא בדיקה עכ"ל ודבריו נכונים' והוא פסוק לענ"ד דבאן לא בריך לדון אחר הרוב ונומר הרוי מישומא דמיעומא בבך הוא אומרים במישוש בבמות בים בבם הרבות בריאה שלבם הוא בגיל ומנו וא"כ מה יועיל זה בבדק הנוב ממנה דבמא אתרמוי אתרמי' לי' רוב המקום שאין בם סרכא וכלום תלוי בזה בין ריאה גדולה לקטנה וא"כ אומו המישוש הנאחר לא יהיה אלא בהמה שריאה שלה קטנה דהוסבין לה והוצמת לזה בתה שנגריבו חכמים בדיקה בלור לי"ד מחמן דפבומא אלריך לבדוק כל הבים סולו ולא מהני בדיקת הרוב וכיון אמי מבוס דלא יהיה אלא בית קבן אמי לריך בדיקה בתה שנגריבו חז"ל בדיקה היא על כל זוית בפ"ע גם"ל דכוותה ואין זה דומה לבתר מקומות שאנו הולכים אחר הרוב וכן מבואר מדברי הפוסקים לקמן דלף אם יש בפק במקום א' בריאה כגון ע"א אומר כשנדבן כו' מדמה לה לנאבדה הריאה ולף לאמן דמחלק בהם היינו מבשמת אחריתא בבבואר בם: (טו) וילאה לי · בפלאי כתב אחם בחם בבוחם והלך לו ואין כאן מי מיבדוק ואם ימתין עד שיבא הבודק יתקלקל הבבר מוחר לאכול בלא בדיקה דבמקום בסידה לא גזרו בבבואר בח"ם סי' תע"ח דמבוס בבידה דהיא מבוכות יכול לבחוש מ"מ ולאכול בלא בדיקה וה"ם בבוצא בזה עכ"ל ובלאומה ע"ז הבא לא הבינו בנאבדה הריאה רק היכא דאיכא הפסד גדול ולי דבאמת בהפסד גדול מיירי לא הים לריך לדאי' מא"ה סימן תע"ח כיון בבא הדין כאן בנאבדה לבחיר בה"מ ואפשר דבאמת במקום הפסד גדול מיירי דומי' דהחם אלו לא מרים לי' לבחתם והבגל יהי' לו הפסד גדול אלא דמ"מ מייתי מהחם דסד"א דוקא בנאבדה הנינן לבחיר בהפ"מ כיון אאין הדבר מומד להבבר כלל וכל היכא דא"א בחבינן מרובא מידי דהוה אחלב ובנים דאינין ומסמינן אבוצא מבא"כ היכא שאפשר להבבר שהריאה לבינו בהפ"ג אין לו לסמוך על הרוב אלא' במקום בסידה כיון שהוא מישוש

מיעוט המצוי שמא המצא מרפס והוכרר הדבר למפרע שחלבו מרפסת ומטול הדבר וכיוצא בזה כתב הרשב"א חולין קף ט' בשם רבינו שרב ז"ל כמעשה בדיקה הבהמות ע"ם ולכך הוצרך הפייטן לאחויי רבי' מהא דביצה דהא הכתם ג"כ הביאה לפניו ואפ"ה משום פסידא התירו לאחל בלא בדיקה ולאיתי ביה"ם בביצה בכתב וז"ל וה"ם הא"ם ראיה לאחיר אם הוציאו הביאה בלא בדיקה כתבתי בחולין דרוב גדולי שולי נחלקו על הרא"ש וה"כ צ"ל כמו שהלקתי דאפשר דבימי הגמרא לא היה בכית כ"כ מרפסת הביאה א"כ כו' משום דה"א לבטלן ומאחר דאיכא לבדוקי לבטוח ליכא ריעותא לפניך וסמכינן אדוב' בהמות בבכורות ואפי' היכא דאפשר לבתחין כגון בימי הגול אם רופא אדם לעבור על ד"ה ולסמוך על הבדיקה לבטוח הרבות בידו אלא בגדון כשוגג אפי' בבהמות דלא בכח בהו מריפות בדפריבנא אבל אם הוציאו הביאה בלא בדיקה דה"א לבדוקי והבי ריעותא לפניך אמר' לך לבדוק ולא בדקו ובביתי מריפות מפריפין עכ"ל והביאו בספר האורח מש"ך ג"כ ולפי דברי הסוף הוא דכל שאפשר שיהבדר לבטוח עדיף כפי מהיכי דה"א לבדוקי כו' ואיכי לא ידעתי אלין הגדון דומה לשלי דאמרינן בעלמא שתוהר לעשות על סתך הבדיקה לבטוח היכא דליכא למגזר דלמא מבחלי ולא בדק אלא לעיין אם אכתי לא קביד הוא בהבית הבדיקה סכין בעכ"פ הוא צריך לבדוקו קודם שיאכל הכל בבעיא אלין לאחוי על סתך שיבדקו אחר אכילה כי מה יועיל ומה יכון בדיקה זו אם כבר נעשה פגום הלפה ואינו בפ"י אם ומ"ם עליו בשבר מחזיק ברכה ועכ"פ בדין זה אלין בודק לבדוק נראה קלת הנרע עכי מבוש דאיכא לבדוקי מבשר בהבתכי ים לדחות לספק מסכון מכתה דלא מקרי ספק כיון בשומד להתבדר ואם אין זה בקי ומכיר אחר יכיר וה"ג דבוותה כיון בהוא מישוב המצוי ושומד להתבדר אין ליגלי בו אחר הרוב דאתא כמיכא הבקי יכיר בהוא מן המישוב המצוי וקלא נראה כן ממ"ם ת"ז בשו"ת סי' י"ט שעיף ת' ואם שחט מרפס ובאיה לו אלין כאן בודק ולא תבא לידי אכילה לא יבוך לאחיות כי' אלמא דבכה"ג אלין בם בודק אסורה באכילה ים לדחות דודאי לבתחילה אסור לבחוש כאלין בם מ' לבדוק ואם עבר ושחט נראה האסורה כמו הסליך הביאה במזיד ואם מיירי בצריך לבחוש בשביל שומד מוכרים מבוחר בפר"ח בק"ח ובוחש לבתחילה אדעתא לאכילה לעובדי כוכבים ואין לו הבסד בזה ולכן אסור לו באכילה ולפי זה צריך לחלק בין איכא דאיכא בודק ובוחש לאכילה לשומרי מוכרים שבתב אא"ז דמבכך הוא"ל ואם ימלך יאכל מתוה ובין אם אין כאן בודק דגיב יכול לדחות מיסי' מוהר לאכול ממנה כגון בלא יבא השומרי מוכרים ליקח ובהומה ויסי' הבסד גדול משום דבכה"ג לא קריגן כי' ראוי לאכילה ודוקא אם הבדלטו תליא מלאה דאי בעי ממליך ואכיל לה וגם אפשר דבכה"ג דתחלה הבחיבה ה' בלא בודק רק אדעתא לאכילה לשומרי מוכרים רק ראתרמי מלאה אלין השומרי מוכרים רוצים לקבלה ים הפ"מ בשביל זה אין לחתיר מו לאכול בלא בדיקה הוא"ל לאסורו אדעתים וא"ע שוב מצאתי בת"ם סי' מ' ס"ק ו' שבתב וז"ל ובס כבאר בע"ם ומסתברא דעת' דעת הפוסקים דלא מבבריגן אלא בדעבד דאתרמי דאסרוק ראיה בלא בדיקה לא דליכא בודק ע"ם כי' ל"ם עכ"ל ובסי' ל"ט לא מצאתי דין זה בבמ"ה וה"ם ועכ"פ מבואר דס"ל לחתיר בליכא בודק אך בסוף דברי שבב וז"ל ולכן נלע"ד אע"ג דאיכא בדיקת הביאה מכמע דבדיעבד בבתב ואין בם בודק מוהר לעיקר נחוש: (טז) וכן הדין: בחבה לעולם פ"ד מה"ם בתב סבר סיימי לומר דלא אמרינן רוב מצוי מומחין אלא לעיין שחיטה אבל לעיין בדיקה לא אלר מדברי הרי"ם סי' תל"ח מוכח דאף בדיקה אמרינן רוב מומחין הם עכ"ל וכן נראה מדברי הרמ"א בהגה סי' א' שבתב כמו שהדין בהלכות שחיטה וכמי שבא לבתוב כך הדין בהל' בדיקת הביאה וכמי שבא לבדוק ודינם ומנהגם פוסם בכל זה עכ"ל ובספרי מוהר כי' מ' ס"ק ח' הביא דברי הרמ"ל ובתב נראה דבוותה הוא בהיכא דאתעליד ריעותא ובדקה אדם אבל סומכין מן הבחה מומחה הוא א"ע לבתחילו לבתות הסרבת ובבדוק הביאה דאלמ"ה בבעיא בחזקת היתר שומדת ובמלי סי' מבתבק הרב עכ"ל ונראה דבא"ת בחזקת היתר שומדת ובמלי סי' הבשו חי"ל למישוטא ואפ"ה לא הסריבו לבדוק וזי' זה ס"ל לחתיר בהיכא הביאה דסמכינן אבוותה מבא"ל בדיקן דקי"ל לאסור במקום אלין הפ"מ בעיבה דא"ע לחתיר בבה"ג אע"פ אלין הפ"מ ולכן נלע"ד בלא הוא

שיהיה מותר לאכול אה"כ בלא בדיקה ואם עבר ושחט דינו כהשליך הריאה במזיד שנתבאר בסעיף ג' ואפילו אם שחט מתחילה ולא היה שם מי שיבדוק על דעת להאכיל לעובדי כוכבים ועתה אירע איזה סיבה שאין העובדי כוכבים אוכלים אין להתיר להאכיל לישראל מחמת שיהיה לו הפסד גדול אם לא שיש צורך גדול בדבר:

טז כבר נתבאר סי' א' שרוב המצוין אצל שחיטה מומחין הם ולכן אם בא אחד שאין אנו מכירין אותו ושחט ואינו לפנינו לבודקו אם הוא מומחה הבהמה מותרת שסומכין בזה על הרוב (טז) וכן הדין לענין בדיקה ג"כ יש לסמוך ארוב המצוין אצל בדיקה שמומחין הם ולהתיר אף במקום שאין הפ"מ ומ"מ אם הריאה לפנינו עדיין יש לבודקה לכתחילה על הדרך שנתבאר בסעיף י"ג (יז) ומ"מ יראה לי שאין להתיר כ"א כשראינו שהוציא הריאה ובדקה ואמר כשרה היא והלך לו אבל אם שתק והלך לו דינו כנאבדה הריאה:

יח אם נמצא בבהמה איזה חשש וריעותא שצריך בדיקה ובא אחר שאין מכירין אותו ואמר שהוא בקי בבדיקה ובדק אותה ואמר כשרה היא (יח) סומכין עליו ומתירין אותה ואם הוא ריעותא התלוי בהוראה ובבקיאות בהלכות בדיקה יראה לי שאם עדיין הוא לפנינו או שאפשר בקל להשיגו ולבדקו אם יודע הלכות בדיקה צריך לבדקו ואם הלך לו וא"א להשיגו כ"א בטורח רב אין להקל כ"א בהפ"מ:

יט וכל זה במקומות שלא נהגו לימול קבלה אבל במדינות אלו שהמנהג קבוע שכל שוחט ובודק צריך לימול קבלה מקודם ומבלעדה לא יראו איש את ידו להיות שוחט ובודק אנו אומרים שמן הסתם לא יחציף פניו לשלוח ידו במלאכת הריאה אם לא שיש לו קבלה:

יט בודק הריאה (יט) א"צ שיברך על מצות בדיקה:

כ מי ששחט פרה ויש לו חלב ממנה ורוצה להשליך הריאה בלא בדיקה ולהאכיל הבשר לעובדי כוכבים ולאכול החלב אם

לומר ואנב מרדא אבתלי לכן נלע"ד באין להחיר בזה כ"א בהפ"מ כמו בנאבדה הביאה: (יח) סומכין עליו: כבר בתבתי בהפ"ם מוקי לה דאבתפק המ"ל לא אמרינן רוב מצוין אלא בדיקה מומחין לעיין אי אתליד ריעותא בהא קא פליג לי' מהריב"ם ולע"ד ז"ע דהריב"ם שם לא מרי היכא דאיכא ריעותא אלא אבאחר מדבריו שם דבחיבה ובדיקה חד מלתא הוא לעיין הא דאמרינן רוב מצוין טו' ואי ליתא קמן סמכינן אהוכא ע"ם ואפשר דס"ל כיון דהריב"ם מדמי לי' לבחיבה א"כ אף באיכא ריעותא הביאה בדיקה מדאתא נלתוד מבם דהא אף לגבי בחיבה בים חזקת היתר חזלינן בתר הך רובא בלום קמן א"כ לעיין בדיקה נמי אע"פ שאיכא חזקת היתר ונולד ספק ים לסמוך אהך רובא ומ"מ נ"ל דאין לסמוך ע"ז כ"א לעיין בקיאות אוך להבהגב בבדיקה בהו בקיאין הם בהבהגת הבדיקה חם דומה לבחיבה בהוא מלתא דחליא בעובדא בה יוכל לקבל זה מרבו מומחה איך להבהגב בעבבה הבחיבה אבל בעיין הוא בבדיקה באין המחלתן בזה המעבבה רק בלמוד בעלמא ובספקות הטפלים הם על לד המקרה ובהזמן ובמה חיוקים דקים עד בבמעבה המורה הבקי בבדיקה אינו יכול לעמוד עליהם כ"א אחר עיון רב ויבוב הדעת וים לחוש לאותן בלא שמבו כל צרכם ודמה בנבבו בהוא מומחה ובלתה אינו מומחה ובמ"ם הפריבה סי' א' דלא מבני מה שאומר בהוא מומחה אלא צריך לבדקו אם הוא מומחה באיכא קמן ע"ם ולעיין בדיקה ים להחיר אף בליכא קמן ובבר בזהירו בכל בדיקות הבחבונים בכל מידי דאית בי' ריעותא אל יוהב הבודק אלא צריך באלא הבם ולכן אין להחיר בהפסד לבדקה אחהי' אפי' ע"י מומח ובבם"מ כגון בבין בך יתקלקל הבבר בם לבקל גם בזה כיון שהפוסקים לא חילקו בבך וכל זה בתקומות באין מובנין בכל שוחט ובודק צריך שיהי' לו קבלה אבל במדינות אלו בהבהגב בכל שוחט ובודק ים לו קבלה מרב מומחה ובוב המצוין אבל בחיבה ובדיקה ים לבם קבלה ואין מודקין אחריהם כלל וכמו שבתבתי בסעיף ת' ואם בדקהו ונמצא באינו יודע הל' בדיקה בתב אא"ז בסי' א' לחלק בין זה לנתנא בחיב יודע הל' בחיבה ויהבאר בס"ק ר"ד: (יט) א"ל שיברך: בהגהת מהרי"ו בתב הבבם דחיבינן במה ימלא מרפס ויעבה ברבה לבעלה ובבבה"ג רים סי' כ"ע הקבה ס"ז דאי מבאי טעמא הי' לו לברך אחר הבדיקה בבימלא בבבה בבעלה גר וכיוצא בו והוא הי' מבוס דהבדיקה סעיף מחלבן הבחיבה היא דהבחיבה לאחבל הם ימלא בבבה ובבדיקות כ"י בתב הטעם מבוס בהוא מבא ל"ם ואין מברכין על הלאיין ואע"ג דמברכין על הערויות הו' ולע"ד פבוס בין דעיקר הבדיקה אינה רק לבתחלה דבא הם נאבבדה הביאה בבבה ואף לאחר נאבבדה הביאה הי' אינו מומחה ולא עדיף מה' דאתרמי' בבבה הף כ"ג דעל דאמאי לא בעי ברוכי מבוס דרוב ע"ם מעבדין הם ואפשר שזה כוונת הבוקה סי' ס"ו שבתב ועל בדיקה מרפס ל"ל לבדוק אם הי' מרפס ואפשר שם"ם וא"ל הביאה א"ל לברך כי בחזקת היתר שומד' אבל בהבה בחיים אסורה צריך לברך על הבחיבה ע"ל ונראה בוונתו בס"ם דלין דבחזקת היתר עומדת מדינא ואע"פ בהגריבו חז"ל לבדוק עדיף מדאתי בנ"כ הבבו חז"ל למישוטא ואפ"ה לא הגריבו לברך וזי' בחזק' ברבה סי' זה שבתב ג"כ בטעם הדבר דאין זה מצוה דלבבן רק נזבה דבבן אלא לפנוע בלומר מרפס ומהבמ"ם מבמע דאינו רק מבבה אע"פ לבחיבה אם הוא בקי בהל' בדיקה ובבפהו דעת סי' ת' בתב ולע"ד דלדין המחמרינן בנאבבדה בתוך הם"מ ת"כ בקבוה לבבה בבבה ולע"ד דלדין בבבה בבבה בבבה

(ב) אם נחלב החלב ממנה קודם שלשה ימים מותר לעשות כן ואם נחלב תוך ג׳ לכתחל׳ אין לו לעשות כן ואם לעשות כן מותר לאבול החלב ואצ״ל אם נאבדה הריאה שמותר לאבול החלב ויראה לי שאם כבר הורה לו חכם שאין לו לעשות כן להשליך הריאה ועבר על דבריו והשליכה יש לאסור החלב שנחלב תוך ג׳ ימים :

בא אם אינו רוצה לאבול הבשר רק החלב שיש לו ממנה כמו שנתבאר בסעיף שלפני זה והשליך הריאה או נאבדה ונמצא בצלעות כנגד הריאה מכה רבה שנראה מזה שהריאה היתה סרוכה לצלעות יש לאסור החלב והגבינות שנעשו מבהמה זו למפרע עד י״ב חודש קודם שנשחטה (בא) אבל הכלים שנשתמשו בהם ועבר עליהם מעת לעת משעת השימוש יש להתיר :

בב אם הפרה היה בה איזה חשש וריעותא מחיים כגון שהיה לה חולי השיעול שקורין הוסט בל״א או בדומה לזה שזה סי׳ שנסרבה יש לאסור החלב ממנה בלא בדיקת הריאה ואפי׳ בחיי הבהמה אין לאבול החלב מבהמה כזו שסימני החולי מראין שנסרבה

קרוכים למ״ם ומ״ם על מ״ם סכנה״ג דאין מברכין על הלאוין כוונתו שאם ימצא מרפס וסרס מגאסל מקיים הלאו והבדיקה אינה לפנות בלאו כו׳ ומ״ם אע״פ שמברכין על העריות עיין בסימה מקבלת רים בתוספות ובסו״מ ח״נ סי׳ רפ״ג עכ״ל ועיין בתו״ס סעד נ״ח שכתב מה שמברכין על הסכילה ונא על הנעלה מבוס שבסכילה מ״ע והנעלה מעם נ״ם אינה לאסל נכיונה והו כניקור גיד וחלב שאין מברכין עליו מלבד לאו דעיזות שמברכין עליו לחב עשם דקידושין עכ״ל ועיין בירושלמי פרק בתולה שהביא הפר״ח סי׳ י״ם ובתשבות חזב ובפע״ד בס לענין ברכה המיוחס ועיין בתוספרים בתבו׳ הר״י כן פלאם להר״ח אב״ד ז״ל ולפי שלדיגא לא נ״מ מידי בזה לכן קצרתי : (ב) אם נחלבי בבו״ח כ״ח סי׳ קכ״ז כתב שאין להתיר החלב של תוך ג׳ ימים ע״י הבלבת הריאה ולסתוך על החזקה מידי דהוי אחלב שאוכל בחיים ולא חיישינן לברכה דשאני הכם דא״ח למבדק׳ בחי׳ ולא קבי׳ מעל זאב הבני מעיים דאינן להקל הא אפשר לבדקה ע״י הקפה ואפ״ה אינן בחר רוקה ״ל דבחם אם לא הי׳ טעל היאב לא הי׳ כיון דחקו מז״ל לבדוק בחזקה איסור שומדת ולא מיקרי עליה חזקה איסור כיון שלא עבו מחיקון חז״ל וכיון שתומלה הוא לגבי הבשר הבו דלא לוסיף עלה לגבי החלב שלא מאסרה משולם בחיי הבהמה דהרי כל חלב אף שהוא כמ״ם ברי רחמנא כדאיתא בחולין ואין טורך לזה דמאיזה מעם שיהי׳ הרי אינו אחלב אסור אם מנוה אינה שבחמה ולא נבדקה נרע מבחיי׳ כיון שלחבי לא טולד חזקה איסור לא יהא שלא שבחמה כלל ודאי אין בהמיוחס מגרע חזקת איסור שלם ועוד דהא אין סרכא אחוזה מג׳ ימים מחלוקת היא בין גדולי הפוסקים כו׳ אף שהש״ך הביא על הרמ״א כבר הבנתי בספרי מנחת יעקב א״כ בשאבדה ודאי אין לחמיר ולא כב״ח בחבו׳ כו׳ עכ״ל ולדיגא אפשר דגם הב״ח מודה בשאבדה ולא מיירי אלא לענין אם הבלבת הריאה במחטין (כ״כ בתבואות) ואף בזה אין אוסר כ״א באין הפ״מ בסרי יכול ליחן חלב לעכו״ם ע״ם ולדיגא נלע״ד דודאי אין לטורות איסור לעשות כן לכתחלה ולהבלבת הריאה כיון דהוי בידן לבדוקי ומה שהקשה בתבואות דחלב דקודם ג׳ ימים נמי הא איכא לבדוק׳ שמא יש חסר ויתיר כו׳ תמוה דבשים׳ דמשום זה אינו מיעוט המטי א״ל לבדוק כלל כמו באין בודקין אחר מ״י טרפות לענין הבשר ומה שבודק אחר חבר ויתיר בריאה הוא אבא שהקנו לבדוק משום סרכות וכבר כתבתי לעיל ס״ק י״ב אלא לענין הבשר יש להקל אם בדק מסרכות ולא בדק אחר שאר טרפות בהפסד קלא ע״ם ולבך מתיר הב״ח להבלבת הריאה ולאכול החלב בקודם ג׳ ימים אבל לענין החלב בתחר ג׳ ימים כיון דחז״ל חבנו למיעוט המטי דסרכות שנטרפת בהם ואוהו הבנם עלמו ביי׳ ג״כ על החלב אלא דבחיי׳ דליכא לבדוקי בע״כ אנו סומכין על הדוב א״כ עתה דאיכא לבדוקי בסימה באין להבלבת ולבדיקה ואין לחלק בזה בין הבסד מרובה לבסד מועט כיון שאין אנו אוסרין לו רק בשנאבדו ומה״כ אם המנה בסרה הרי לא הבסיד כלל ואם ימצא מרפס יצא הבסרו בבבנו דלא קאבל איסורא ובל הבחיה דנופא עדיף ואם עשה מעשה והבלבת הריאה נלענ״ד באין להתיר בדיעבד כיון בדעת הפ״ם להתיר גם בבשר ולחלב בין זה לבבל איסור במזיד בס״ם בבסק״ד וא״כ לענין החלב דקיל טפי מטעמים שבתבתי בסיפא שם להתיר ומכ״ם אם נאבדה הריאה באופס אבל אם הורה לו חכם באין לו לעשות כן ועבר על דבריו והבלבת במזיד כיון שבאל לחכם ואסר לו וה״ז עובר במזיד על דברי הבמים ראוי לקונסו אלא יהנו מעשו הרעים ודאיגא ליה בדעת הבית דאוסר בזה אף בדיעבד: (בא) אבל הכלים בתבואה ב״ח שם כתב אאפי׳ לתתיר החלב שבקודם ג׳ ימים אינו אא״כ לא נמצא שום ריעותא בצלעות אבל אם אחר שזרקו הריאה נמצא בצלעות מכה רבה בשסרבה הריאה בצלעות בכה״ג אסור הבא ודאי מכה ישנה היא וגרע מזוגלד כו׳ וכן כוריתי הלבה אבן הכלים שנתחמצו בם קודם אין נראה לאסור כל באינו כ״י מאחר שאיסור ל״ם לפנים דרבנן אין לאסור אלא באיסור בדבר כתוב בטריפות מן הבטן וכה״ג עכ״ל ועיין בבו״ם זכרון יוסף חלק י״ד סי׳ כ׳ וס׳ ג׳ בכתב שמדברי או״ם והה״מ שחטנו ג׳ בלנים שמרפה מ׳ מרפה מן הבטן כו׳ ואם איתא ד׳ הם כגון מרפה אלא בא מן הבטן והוא מקה ישנה כו׳ ונם מדלא חילקו הפוסקים בסרסה והבסירו קודם ג׳ ימים ומנ״ל לדמות כל סרכא לחוגלד דלמא סרכא עבה וחזקה אי אפשר לבריות בפחות מה׳ או ז׳ ימים אלא ע״כ דבבל גווני אינן ומ״מ אין דעתי להקל בזה נגד הב״ח וכן מבטע מים״ם דבל בבינלות נבא בזמן רב מובטין לה ובתבתות זהב כתב דמדברי הב״ה מבואר שאוסרין החלב עד י״ב חודש וס״ם להתיר הכלים דעכ״ל ספק דרבנן כבר כתבנו במקום אחר כיון דספק מן ההורה וע״י גלגול הוא דרבנן לא אמרינן בספק דרבנן להקל כמ״ם מהריב״ל עכ״ל ובאמת הב״ח לא כיון להתיר מעשה ספק דרבנן בלאמת המוכה בעלמה בלעות אין איסור מדאורייתא אפי׳ על הבשר דהא ליכא ריעותא לפנינו במקום בעשה ברפה ומוקמינן לבהמה אחזקה כברות ומה בכך שים מכה בצלעות במא לא נברכה הריאה לבם כלל אלא דכיון שים בגלי לבר סרי שם סרכה והריאה לא נבדקה הוסבין לה שהיה ברוכה לה וכמו שמצינו בחדומה לו בסרכה תלוי׳ ומכה בדופן בנגדה וכן בכמה מקומות מאמה הריעותא שבדופן חוסבין לריאה וממילא המיסין נמי לקולי׳ ג׳ ימים דבודאי מכה ישנה היא ומ״מ אין להתיר בזה כ״א על הבבר לו החלב שים בזה הבם דאורייתא מבא״כ לענין ג׳ הכלים שהם בעל״פ והוא דרבנן בעלמא ולכה ספיקי בוכה שמא לא הי׳ כאן סרכה כלל ואח״ל הי׳ שמא לא הי׳ סרכה בעמדה מדינא וגם שמא לא בעשים עד ג׳ ימים בתוך לבתיבה בה בכך שהבהמה שהחילה בדופן מבבר מ״מ הריאה לא נחקלקלה עד ג׳ ימים קודם שחיטה ולכן יש לתפיס

מחמת סרכות לחוד כ״א בהצטרף אליה גם מיעוט שאר טרפות דשבתי בה כגון בעוי דסמיכי ולמוס ויבש וכיוצא בו וא״כ מחמת שאר טרפות האלו אין על החלב איסור דאתרינן סתוך לשחיטה שלא לסרסה לחוד שאין פחותה מג׳ ימים וזה אין מיעוטו מעי כ״כ שנאסר בבטילו אף בדיעבד ודאיתי במשבעות אהב שכתב נ״כ להתיר מעשה שבתבתי דחז״ל לא נזרו על החלב וסרי אינו אוכלין החלב בתיי׳ כו׳ ובפליתי כתב נ״כ להתיר מבוס דאינו אוסרין שבשר לא שיך מה הועילו חכמים בתקנתן ובב דהוו ס״ם ספק לא הוה ריעותא ואח״ל כ״ל דלמא אחר החליבה עולד עכ״ל ובמשבעות כתב ואין מי רואה ס״ם ולענ״ד דברי הפליתי נכונים לפי מה שמבואר בכו׳ פ״ל ודעת הרבה פוסקים להתיר בתוך ג׳ ימים ואע״פ שבם מחמיר הרמ״א באין׳ הפ״מ מ״מ כאן אלא מבבר לו שים כאן סרכה כלל ים להקל אף בלא הפ״מ וע״ם בפליתי שבתב דהך מלתא אי אין סרכה בהוא מג׳ ימים הני׳ בפלוגתא אם אין סרכה בלא נקב ע״ם ומלאתי בתו״ת שבות יעקב מ״נ סי׳ ל״ח שבתב נ״כ להתיר החלב מחמת הסברא שבתבתי לחלק

(בא) אבל הכלים בתבואה ב״ח שם כתב שאפי׳ לתתיר החלב שבקודם ג׳ ימים אינו אא״כ לא נמצא שום ריעותא בצלעות אבל אם אחר שזרקו הריאה נמצא בצלעות מכה רבה בשסרבה הריאה בצלעות בכה״ג אסור הבא ודאי מכה ישנה היא וגרע מזוגלד כו׳ וכן כוריתי הלבה אבן הכלים שנתחמצו בם קודם אין נראה לאסור כל באינו כ״י מאחר שאיסור ל״ם לפנים דרבנן אין לאסור אלא באיסור בדבר כתוב בטריפות מן הבטן וכה״ג עכ״ל ועיין בבו״ם זכרון יוסף חלק י״ד סי׳ כ׳ וס׳ ג׳ בכתב שמדברי או״ם והה״מ שחטנו ג׳ בלנים שמרפה מ׳ מרפה מן הבטן כו׳ ואם איתא ד׳ הם כגון מרפה אלא בא מן הבטן והוא מקה ישנה כו׳ ונם מדלא חילקו הפוסקים בסרסה והבסירו קודם ג׳ ימים ומנ״ל לדמות כל סרכא לחוגלד דלמא סרכא עבה וחזקה אי אפשר לבריות בפחות מה׳ או ז׳ ימים אלא ע״כ דבבל גווני אינן ומ״מ אין דעתי להקל בזה נגד הב״ח וכן מבטע מים״ם דבל בבינלות נבא בזמן רב מובטין לה ובתבתות זהב כתב דמדברי הב״ה מבואר שאוסרין החלב עד י״ב חודש וס״ם להתיר הכלים דעכ״ל ספק דרבנן כבר כתבנו במקום אחר כיון דספק מן ההורה וע״י גלגול הוא דרבנן לא אמרינן בספק דרבנן להקל כמ״ם מהריב״ל עכ״ל ובאמת הב״ח לא כיון להתיר מעשה ספק דרבנן בלאמת המוכה בעלמה בלעות אין איסור מדאורייתא אפי׳ על הבשר דהא ליכא ריעותא לפנינו במקום בעשה ברפה ומוקמינן לבהמה אחזקה כברות ומה בכך שים מכה בצלעות במא לא נברכה הריאה לבם כלל אלא דכיון שים בגלי לבר סרי שם סרכה והריאה לא נבדקה הוסבין לה שהיה ברוכה לה וכמו שמצינו בחדומה לו בסרכה תלוי׳ ומכה בדופן בנגדה וכן בכמה מקומות מאמה הריעותא שבדופן חוסבין לריאה וממילא המיסין נמי לקולי׳ ג׳ ימים דבודאי מכה ישנה היא ומ״מ אין להתיר בזה כ״א על הבבר לו החלב שים בזה הבם דאורייתא מבא״כ לענין ג׳ הכלים שהם בעל״פ והוא דרבנן בעלמא ולכה ספיקי בוכה שמא לא הי׳ כאן סרכה כלל ואח״ל הי׳ שמא לא הי׳ סרכה בעמדה מדינא וגם שמא לא בעשים עד ג׳ ימים בתוך לבתיבה בה בכך שהבהמה שהחילה בדופן מבבר מ״מ הריאה לא נחקלקלה עד ג׳ ימים קודם שחיטה ולכן יש לתפיס

שנסרכה ריאה שלה (כב) ויראה לי שאף בזה יש להקל בכלים שנשתמשו בדם מחלב זה אחר שעבר עליהם מעת לעת :

כג יראה לי שאם נאבדה הריאה מבהמה זו שיש לה חולי השיעול וכדומה שנתבאר בסעיף שלפני זה או בסתם בהמה שנאבדה ריאה שלה ונמצא בצלעות מכה רבה שרגילים לדבר שסרוכה היתה הריאה (כג) יש להתחיר ולהטריף אפילו בהפ"מ :

כד כבר ביארנו שא"צ לבדוק אחר שארו טריפות מן הסתם אבל אם נולד איזה חשש וריעותא בגוף בהמה שהבו אותה בגולגלתה מכה רבה שיש לחוש שנתרוצץ גולגלתה ונטרפה או במקום שמלעיגין האווזות בכו שנתבאר בס' ל"ג (כד) וכל כיוצא בזה צריך לבדוק אחריהם וכן אם לפי ראית עיני המורה מצוי הרבה במקום הזה איזה מין טרפות יש לו להורות לבדוק אחר זה והכל לפי הזמן והמקום ומי שרוצה להחמיר על עצמו לבדוק אחר שאר טרפות אע"פ שלא נולד חשש וריעותא הרי זה רשאי ואין זה בכלל מוסיף על דברי חכמים ועכ"פ אין לאדם לכהר לאכול מבשר הבהמה קודם הפשט ונתוח אע"פ שבבר בדק הריאה :

כה יש שנהגו בבדיקת הריאה לקרוע בתחלה כל החזה (כה) והוא מנהג מנוגה ורע וצריך לבטלו ואין לזוז ממה שנהגו ישראל לבדוק דרך הטרפש וכל סדר הבדיקה כאשר יתבאר בסוף ס' זה :

כו אחר שביארנו חיוב הבדיקה נתחיל לבאר דיני הסרכות המטריפות ומנהגיהם כך אמרו חכמים שני אונות הסרוכות זו לזו בסדרן הבהמה כשרה ושלא בסדרן טרפה והרב' שיטות נאמרו בטעם הדברים ובפרושיהם ובבאין נכתוב דרך קצרה אשר נהגו במדינות אלו :

כז נהגו במדינות אלו להכשיר אם נמצא סרכא בין חתוכי האונות למטה מחצי האונות לצד עיקרן ושרשן (כו) וא"צ בדיקה בפושרין ומ"מ יש לבדוק בנפיחה לראות הטיב מקום עמידת הסרכא אם אינה בסדרן אם לא נפחה ונקרע הסרכא או נאבדה הריאה וא"א לבדוק עוד יש לאסור אם לפי אומד הדעת אפשר שאם היה נופחין אותה היתה הסרכא נראית מחתוך לגב ויוצא בזה :

כח במקום שאין מנהג ידוע יש לנהוג לבתחלה להני' מקום זה שהסרכא שם בפושרין ולנפוח הריאה לראות שאינו מבצבץ במקום הסרכא (כז) ויראה לי שאף אם אינו משים אותה בפשרין שנות

ולהטיס מכבול מדרך עמינו כו' עכ"ל ועי' לקמן ס"ק בסבלתי דכריז בחטו' בים בוקין החלב דרך הגוזלר ע"ם : (כו) וא"ל בדיקה: עיין בק"ם סהתרכתי עלמן הפוסקים הרלתוים סנרלה מדכריהם דלף נמלן דס"ל להלריך בדיקה א"ל פוסרין דוקא ומכל מקום נרלה דמלן דס"ל להלריך בדיקה והיינו כדי לידע אם הסרכא סתמה בטוב כל הנקב א"כ יש לבדוק בנדפא או גלגא או רוקא או לשום בם מעם פוסרין סביב הסרכא אלא דלא"ר כתב לבדוק בנפיחה לראות מקום עמידת הסרכא וא"כ לא לריך לאתבי מידי והיינו מטום דס"ל דאתן מהגיגן כמלן דס"ל דלא בעי בדיקה כסהדן וא"כ א"ל פשיטה רק לענין זה לידע מקום עמידתה ועיין בס"ק בלחי"ז : (כז) ויראה לי מדבריהם ופריסה כתב הס"ח דאפי' כסהדן בעי בדיקה היינו פוסרין כו' ומה בתו מהגין לתה רוק בנקום הסרכא ולבדוק מטום דרוק זה בנקום פוסרין ולפי הטעמים בנתב הרא"ם בפוסרין א"ם אבל לפי מ"ם הרי"ן בנמת ע"י בריחה בפוסרין הקרב וראה הנקב כו' נמלא לפי"ח ממטע דלריך לבדוקה טוב בם כ פוסרין כדי לבודקה ובלא כדין תו טובין לבודקה בפיחה נחוד עכ"ל בקנרה וכמ"ז ס"ק ס' כתב ג"כ דמדברי הרי"ן מטמע בכל הריאה לריך לבדוק בפוסרין ולברוחה בהם עכ"ל ובס"ק י' רמז לדברי הפריסה וכב"ח בקנרה ע"ש ונראה בנם אא"ז נמשך אחריהם ובן אם לפי ראית עיני המורה מצוי הרבה במקום הזה איזה מין טרפות יש לו להורות לבדוק אחר זה והכל לפי הזמן והמקום ומי שרוצה להחמיר על עצמו לבדוק אחר שאר טרפות אע"פ שלא נולד חשש וריעותא הרי זה רשאי ואין זה בכלל מוסיף על דברי חכמים ועכ"פ אין לאדם לכהר לאכול מבשר הבהמה קודם הפשט ונתוח אע"פ שבבר בדק הריאה :

כה יש שנהגו בבדיקת הריאה לקרוע בתחלה כל החזה (כה) והוא מנהג מנוגה ורע וצריך לבטלו ואין לזוז ממה שנהגו ישראל לבדוק דרך הטרפש וכל סדר הבדיקה כאשר יתבאר בסוף ס' זה :

כו אחר שביארנו חיוב הבדיקה נתחיל לבאר דיני הסרכות המטריפות ומנהגיהם כך אמרו חכמים שני אונות הסרוכות זו לזו בסדרן הבהמה כשרה ושלא בסדרן טרפה והרב' שיטות נאמרו בטעם הדברים ובפרושיהם ובבאין נכתוב דרך קצרה אשר נהגו במדינות אלו :

כז נהגו במדינות אלו להכשיר אם נמצא סרכא בין חתוכי האונות למטה מחצי האונות לצד עיקרן ושרשן (כו) וא"צ בדיקה בפושרין ומ"מ יש לבדוק בנפיחה לראות הטיב מקום עמידת הסרכא אם אינה בסדרן אם לא נפחה ונקרע הסרכא או נאבדה הריאה וא"א לבדוק עוד יש לאסור אם לפי אומד הדעת אפשר שאם היה נופחין אותה היתה הסרכא נראית מחתוך לגב ויוצא בזה :

כח במקום שאין מנהג ידוע יש לנהוג לבתחלה להני' מקום זה שהסרכא שם בפושרין ולנפוח הריאה לראות שאינו מבצבץ במקום הסרכא (כז) ויראה לי שאף אם אינו משים אותה בפשרין שנות

ונדקיק לריאה בפוסרין ולכן לריך לבדוקה בפוסרין בתא ע"י בריחה בפוסרין הקרב הסרכא מסם ויהגלה הנקב בבריחה ולרפה ואם אעפ"כ אינם מלטלת הא קמן בתין נקב בריחה והסרכא מתמה דוקן קלתי וכבר מצא"כ כלן דאיירינן בסרכא כסדרן דאז אעפ"י בודאי בתה נקב מחמה נקב בבריחה כבר מהקרום סולך וחזק רק דהאריכין בדיקה ס"ל דים לחוש בתא לא מהמה הסרכא בטוב כל הנקב כמתאר לבדיה בסה"ח והכמ"ג א"כ אין לנו להניחה בפוסרין דלה ביקרע ע"י הפוסרין וראה הנקב ליה לן בה והדרכה אין לנו להניחה בפוסרין כיון דעיקר טעם הנחתה בפוסרין לרכך הסרכא בהסור ממקומה ויהגלה הנקב וכזה בהיא כסדרן א"ל לחוור הסרכא קודם בדיקה כמ"ש בבמ"ח וח"ם והיינו ממעם דכיון שלתו מבלבן ע"י הרמת הסרכא די בזה וא"כ אם יבומה בפוסרין ים לחוש בעמיף בלא כדין בע"ז המרכך ולא הכתוב היעב בברהטומה ואפשר בזה כי' כוונת הכ"ח בהנג ג"כ דבעי פוסרין מטעם אחר ולא אזכיר טעם הר"ן מטם בתיטו עיון כלן ונם דברי הבריחה יש לי"ב קלת דקתי על מהגיגו בתנו בודקין ברוק והייב בסרכא בלא כסדרן ועכרה ע"י מטמום ובם בתמת אין הבהמה מועלת א"כ כי' לחוי לבדוקה בפוסרין דבתא יתבלה הנקב ע"ז ע"ז מיוסי מדברי הר"ן ואע"ג דמ"מ לא דמי הר"ן מיוסי בתין נולה להסיר הסרכא בסכינא דחלים פומיה בלא יבדוק הבסד ולכך מסיר הסרכא ע"י ריסוך דפוסרין מבא"כ בזה דמיירי בהסרכא בבר עבכה ע"י מבמום מ"מ אבסר דס"ל להדריסה דגם בזה היה רלוי לעשות ריסוך ע"י פוסרין דבמא בבתר ליהה דלדוגי סרטה בתוך הנקב בהם מעבבים הבלבן ויוסרו מבם ע"י בריחה הפוסרין אבל עדיין ע"ע דמנ"ל לבדריסה הך סברא ואין זה דומה כ"כ לדברי הר"ן ואף אם הוה מהבר לי' בתין לחלק ביניהם מ"מ לא הה לו לכתוב בפשיטות דבלא כדין טשים הבודקים ברוק ולקמן הבתר בזה אבל דברי כע"ז ואא"ז בנראה מדבריהם בטעם הר"ן מובר בייך גם לענין סרכא בסדרן המוה מאוד וע"ע ועיין בק"ס בבהבתי עוד על דהיות הדריסה מבס"ם ודברי הב"ח ותאז דמב"א בזה ע"ם ודעיתא נלעע"ד מ"ם בח"ם ס"ק ע"ו היכא דליכא מהגיגו בדיקה לא עדיפי מריגפ"ח כו' ע"ע בנראה דמ"ם דלא עדיפי מריגפ"ח הייב מטום בלא מצא מעם לדברי הבי' בהבם לקו' ולמע"ד הטעם דהרקא הריגפ"ח הסל דלמ"ד אין סרכא ב"ע בעי בדיקה אבל עדיין ע"ע דמנ"ל לבדריסה הך סברא ואין זה סרכא ב"ע לא רלה להקל מבא"כ לפי מ"ם הרבב"ח והרא"ם בבם הרמב"ן ומטורר דאף לבעמת רב"ש ס"ל נהקל בלא בדיקה כמ"ש בק"ה לכן מהגיגן להקל בלמבה מחניין בלא בדיקה כיון דלהחוש וסייעהם מ"ל בדיקה וגם רב"ש וסיעתו י"ל דחוזו בהא ול"ג,בה"ע ול"ו כוב עלם י"ל דחומרא בעלמא נקבו ולא קי"ל הכי נגד הני רבוותא ומ"מ היכא דליכא מהגיגו לחוש לחומרי הנהוגים להלריך בדיקה כ"ל דעכ"פ מ"ל בדיקה להמה הריאה בפוסרין דוקא אלא כל מבמים רוק על מקום הסרכא די בכך וכמו

שברחתי לעיל ממשמעות לשון הרא"שים הרוק על כל משך מקום הסרכא אבל א"ל להיפה כולה בפושרין וא"ל לשרוחה כלל וכן נראה מדברי המגיריכין בדיקה אבל מ"ש דל"ג לענין סרכא במקום רבוחה ולקמן דף מ"ח כתבו התוס' והרשב"א והרא"ש והמרדכי וסמ"ג דאי הרוכה והכוכ' בגלעות אז אינו מדבר בדקיון לה בנפיחה עם הגלעות אז נוכרין כו' אם עובה בנפיחה כסרה לשון זה מוכיח מדברי בנפיחה לבד בלא פושרין וכן נראה ממ"ש בדקיון לה בנפיחה עם הגלעות דהיינו בתין מוחכין הסרכא מן הגלעות כמ"ש בחידושי אגדו שם על המרדכי ע"ש וא"ש פשוטא בתין סרכא לומר שיבדקנה ויגיהנה בפושרין בשעהה דהוקה בגלעות וכן מלשון התשב"ץ קמן בסימן שכ"ה שכתב וז"ל וכל מקום שהסרכה כגון הרי אוני הסריכי אז אונא בהוכה לדופן במילר מתזה בשמקום רבוחה דסניך בנשרא וכוונא בזה כי מנפחינן לה לריאה וסלקא בנפיחה כסרה ע"ל והוא הלכו' בדיקות

שנותן רוק או מעט פושרין סביב מקום הסרכא די בבך ואם הסרכא רחבה יראה שיהי' הרוק או הפושרין על כל משך מקום הסרכא (כח) ואע"צ להסיר הסרכא משם קורם הבדיקה (כט) ויראה לי אם הסרכא בחוצך שבין אונא לאונא יש להחמיר להסיר הסרכא משם קורם בדיקה ואם עבר ולא בדק בפושרין כלל רק בנפיחה כמו שנתבאר יש להכשיר :

כט אפי' במקום שאין נוהגין לבדוק בסרכא כסדרן כלל אם אירע שבדקו ונתנו הריאה בפושרין ובצבצו המים יש להטריף (ל) ואפילו אם לא בצבצה בהיותה תוך הפושרין וכשנתנו פושרין או רוק על מקום הסרכא בצבין שם טרפה לפי שזה האות שהסרכא לא סתמה הנקב ומה שלא בצבצו המים בשנפחו הריאה שם משום שרחק עלי' אונא חברתה וסתם הנקב :

אם

מסתבר סבי' כלל ולא דמי לסתימת חלב מהור כלל דגם סתם בעינן שיסתם כל הנקב בטוב אבל העיקר כמו שפירש בו הש"ם כולי ולענ"ד נראה העיקר בדברי בעה"ש כמ"ש הכ"ר דהא לא מכר בדבריו הסר' הסרכא כלל ועוד דא"כ מאי ראי' מייתי מחלב מהור שסות דהא פשיטא דלא דמי כלל דקרוש מחמת מכה הוא דהלכה לאחר זמן ואינו סתימה דמעיקרא הוא ובאין חלב מהור דהסתימה דמעיקרא הוא וכ"ש דגם ס"י ז"ל ולכן נלענ"ד דבעה"ש ס"ל כהך שיעם דהאונא סותמת וא"כ שפיר מדמי ליה לסתימת חלב מהור דהו"ל סתימה דמעיקרא ואע"ג דהתם החלב סותם סתימה מעליא מכא"כ כאן כיון דאתכה מפקא זיקא לא הי' סתימה מעליא י"ל דבעה"ע קאי בשופה הפוסקים דס"ל להכשיר בסדרן בלא בדיקה (וכן נראה לפי מ"ש הפוסקים דבעל המחבר הטיטור הוא הריטב"א ומבואר בסמ"ג ברא"ש נראה לו ג"כ בהפוסקים בא"ל בדיקה אלא בלא בלא בלא לגמרי' סבי' דבוחיהו כו' ע"ב) והיינו מטום דאמרי' דלמחייהו בסבי וא"כ כיון דאורחייהו הוא דאמרינן בחי' סיתם נפוחה ביותר וע"י נפיחה מהדקים יותר והתקי אהדדי מחמת הנפיחה כאחר הוא לגמרא שיעמו וכמ"ש בת"ם ס"ק י"ג וכן מבואר בעבוך בשם הגאונים ז"ל והובא בפוסקים דכל אינה הכמה בחי' אהדדי' דתקי אהדדי מובא וכבר כתב בת"ם סי' ל"ו ס"ק י"ב דלכך נבי בועה בשבולי ונבי סרכא בנעתקו אם בגב כו' מבארין ע"י נפיחה בכח יפה מטום דאגן ס"ל דרוב בהמות הם נפוחות יותר מדרך הבריות והאדכתי בק"ח א"כ הכא יש להכשיר מהאי טעמא דקים להו לחז"ל בחחי' הלומה בותמת דוחק הנפיחה ע"ל דבר היא ובבר ועוד לענ"ד דאתבר ס"ל לבעה"ע כיון דיש כאן סתימה הלומה בשיא מכסה על הנקב הנאחר בלידי הסרכא אע"פ בח"מ הרוח יוצא מתחת לאונא ליה לן בה דכיון בתין דרך לרוח לצאת להדיא אין זה מזיק וכוונא בזה כתב הב"י לענין קרומות הריאה שיקרו זה בלא כנגד זה דאע"ג דלפעמים הרוח נכנס בזה ויוצא בזה מ"מ כיון בתין הנקבים מבוונים ואין הרוח יוצא להדיא ס"ל להרשב"א דבבר ואע"ג דז"א לף להרשב"א ומה"ם בק"ה בם מ"מ י"ל כן לשיטת בעה"ע דס"ל דמועיל סתימה הלומה לענין זה ומאי דמייתי מחלב מהור לא מייתי רק לענין דלא חימה דאע"ג דלא היכפח לן במאי דמפקא זיקא כיון דלא מפקא להדיא מ"מ סיה מקום להעלף מחמת הנקב דהא הלבה למשה מסיני דנקונה הריאה מרפה וא"כ אפשר דכל הים הנקב אין לו תקנה ע"י סתימה לזה מייתי מחלב מהור דכיון דמיהדק תהי הסתימה וה"ג מקבי סתימה לנקב ועוד י"ל דבשהו עפ"י מה שלכאוב לקמן לענין הרכא הנו"ל דכל דחזינן במקום הנקב הבלה הרוכה אמרי' בסופו היה להעלות הרוכה לבולו וכל כה"ג לא מרוף מעיקרא ע"ם והבתה י"ל דזה מעם בעה"ע בסוכר בתאי שי בעדיין יש נקב קלה כבר מבוה דיכון דלא חיישין במקלת מהנקב נעשה מחמת רוב אחר א"כ ממילא אמרינן דכבר במקלת מהנקב הבלה הרוכה בסרכה בסדרן בהוה הולך והזק גם מקצ' הנאחר סיפו להבלות הרוכה וכל בסופו להבלות הרוכה לא איכפת לן בנקב הנפחו כמ"ם הר"ן דאינלאי מלחת בלא נמרפה משולם ומ"ם בעה"ע דהוי כחלב מהור בסותם הייו לאחויי דאיה דמסני סתימה לנקב וכמ"ם אבל זה דוחק קלת ומסתברא דס"ל כמ"ם דסתימה הלומה מהני דאמרינן בחיים היה נפוחה ביותר ומהדק בפי ולאחר בלעם שכתב וז"ל ודוקא בתין בם אגא סרכא ולא נראה נקב אמרינן הברהה מועלת להחזיק אותה אבל אם יש בם נקב להדיא בלא סרכא בין אונא לאונא סי' מרפה דאע"ג דחברהה סותמתה לא הוי סתימה מעליא בעל"ל הרי במפרש דברי הב"י בנקב בלא סרכא בלא נם מכסיר העיטור מבעם סתימה הלומה אך לענ"ד גם העיטור לא מייתי כ"א בים סרכא דהוי סניך וכריך אבל בנקב לחוד גם בעה"ע מודה לך מדברי הר"ן ז"ל מבואר שמולק על סברת זו שכתבו לדעה בעה"ע שהרי הר"ן סובר ג"כ דכסדרן א"ל בדיקה בלל דכיון דקאמר רבותייהו מבמע דאורחייהו בסבי והרי הר"ן סובר בשיי רש"י דאונא הברהה סותמתה ואפ"ה מבואר מדבריו דנקב בלא סרכא מרפה וא"ל דוקא בתין בם סרכא בלל דשמא נקב אז אין ראוי להעלות סרכא משא"כ בשים בם סרכא אלא בלא בתה כתוה על הנקב אבר מחמת סתימת הלומה לפי בעה"י הסרכא הם מהודקים היטב וכמ"ם בק"ה בשם הרשב"א במ"ז א"ל בשמעם מדברי אלא נראה דוקא בדיקה הוא דלא בעי אבל אם יש נקב לא מהני סתימה הלומה והיינו הסרכא כיון דמפקא זיקא לפנינו ואם הירע בשהוה ומפקא זיקא מרפה ואחר זמן רב שבתבתי בא לידי תבוא' הגאון מה' יוסב בעל מג"ם כה"י ומצאתי שכתב ג"כ בטעם בעה"ע מטום שהלומה סותמת' ותעתיק השונתו בק"ה ע"ם ועיין בק"ה שכתבתי שים קלת סמוכות לבעה"ע מדברי הרשב"א בת"ה ע"ם ולענין דינא נראה שאם אירע שבדקו בכסדרן ונמצאן שם בזה מורה שהסרכא לא סתמה הנקב בטוב ים לסתריף כמשמעו' כל הפוסקים ואפי' חימה בדע' בעה"ע כמ"ם מ"מ הוא יחיד בדבר זה אחר זמן אמר ר' לידי ספר העיטור כתב' יד על הל' מרפו' ולאחר שכתב וז"ל אמר רבא הרמי אוני כו' דקרוס הוא בעלה מחמת נקב שבה ואע"ג דלא מפקא זיקא מרפה ולא אמרן אלא בלא בסדרן מלומה קמייתא לאונא דסמיכי לאונא' אז לעולא לו לתתא דלמא כי הסמ' ואזלה ל"ל כי פעי' מהפרקא הרוח סרכא ויוצה הנקב ומרפה אבל בסדרן מדא לחדא שיעו רבותא ומסתברא הע"ג דמפקא זיקא כי מתפרק' ונפתח לם בסרה דסתים' מעליא הוא כתבו מטור שבותה אבל בחטור סרב הלומה' בדוקן מהפרבה הלומן למעלה בודקין לה בפוסרין לותה סרכא מלומה ונפתחין לה אם יצא ממנה הרוח מרפה כו' עכ"ל הרי מבואר לדה' כמ"ש אא"ז וכפירום הש"ם וכספר העיטור אבר הש"ם לפני הב"י נמצא הינ' מתפרקא ונפתח' לה ולכך הוי ס"ד לפרש דמיירי בלא הסרה הסרכא אך מ"ם אבל בחיבור הרב כו' מבואר בבלומתא בלפנינו שיקר ונראה דאפי' אם בפוסרין כל הרוח' בפוסרין היו מבלגן רק בבלומתן

רוק

מם

(פרי תבואה)

רוק לו פוסרין במקום הסרכא מבלבן שנלה מזה הסאוגא פוחמ' היסב סהרי כשהריאה מוגחה בפוסרין אינו מבלבן וא"כ לא איכפת לן מה שבלבן כשנחתין פוסרין על מקום הסרכא לבד דאין שם סח"מ סאוגא וזה כמ"ש בשם הרשב"א במ"כ סי"ל דכל שנסרכה אפי' היא נקובה עדיין מכרהה מגינה עלי' כו' מ"מ אין מקום לסמוך ע"ז להקל דהא הרבה פוסקים לא ס"ל הך סברא דסחימה סאוגא כלל ואע"ל להפוסקים דיש סרכא כ"נ ולדידהו ס"ל דלא מהני סחימה כלל לנקב שבריאה מ"כ פשיטא שאין לסמוך להקל : (לא) ומזהרו י לבאורה לפי מה שפירש הש"ם והת"ם דברי בעה"ע כו' אפשר להקל בזה חסך הסרכא בסכין ובדק שם ובלבן אך בת"ם כתב להסריף כיון דלשעת הטוב' והרא"ש לא מהני סחימה ואין הכרע בין הפיטות כו' ע"ם ולדידי חזי לי דגם לשיטת הטוב' דס"ל יש סרכא כ"נ יש מקום להקל אם מבלבן אחר שנחתכה הסרכא עפ"י מה שנלאתי בספר התרומה וז"ל ונראה לשורי ר"י בר שמואל דסרכה שפיר בזה בלא נקב דמחמת שריאה שוחבת הא המשקה מעפ ושולה קרום הריאה עצמה ונראה הסרכא ולכך בלא כסדרן מרפה שעתיד הקרום ליפסק והוי ניקב קרום הריאה אבל בכסדרן אין הזוטות מוכנות לכאן ולכאן והקרום בל ריאה שעלה מתקיים אבל היכא שיש נקב ודאי ועלה קרום שביבי' אינו בלוס שאותו קרום שהוא מחמת משקה שיצא דרך נקב לא יתקיים כיון שאינה קרום הריאה עצמה אמנם רש"י פי' דמחמת נקב בזה הסרכא וכן משמע בחמו' הגאונים וכן פירש ר"נ בה"ע הזוטות אם סרוטות בכסדרן כו' כשרה בנפיחה כו' ואי סרכא בזה ב"נ וזהו קרום הריאה עצמה שעלה כך מה הועלה בבדיקה ובנפיחה כו' והא דאמר ר"נ דבר בשבורי מזה יש לחוכיח דאם סרכא בזה ב"נ אם לא יבלבן כשרה אפי' הסרכא היא מן הריאה כיון שלא ניקבה משולם ואם הוא מבלבלא בתוך המים ג"כ הסרכא בהיא קרום הריאה ניקב' ופסולה כו' עכ"ל ראם דבר זה חדש עכורים יוצא מתוך דברי הש"ם בשם הר"י אשר לא שמעו משאר הפוסקים שמבוארו מדבריו שמתוך שהיא שוחבת כל מיני משקה והיא לתה נדבק קרום הריאה עצמו לקרום האחר ומתגפה הקרום ומתפשט ונעשה כמו סרכא והמעיין יראה שבלבון הזה הוא מבואר בסמ"ג ב"ב שכתב וז"ל עוד יש מפרשים שרגילה הסרכא לבא בלא נקב שמתוך שהיא שוחבת כל מיני משקין והיא לתה נדבק קרום אחר ומתפשט בקרום והרי הוא כמו סרכא ובלא בסדרן מרפה לפי שסופה להתפרק ואמנם בקרום מלאחר שסופה להנקב אבל בסדרן כשרה לפי שאין סופה להתפרק וא"כ לא הי' בה נקב לשולם כו' ולשון זה לבאורה מפרש' אותו כדעת הרשב"א דלקמן אבל בשאלות ותשובות דברי הש"ם בשם הר"י אשר לא שמעו מ"ש דברי הסמ"ג שבאותו זמן כדברי הש"ם בקרום הריאה עצמו הוא הסרכא וכ"פ לדינא הלפי"ז אם נחתכה הסרכא ומבלבן פשיטא דאשר לשיטת זו דמה שבלבלא הייט לפי שנחתכו הסרכא ונעשה נקב בקרום הריאה שהרי הסרכא הוא קרום של הריאה עצמה והנה בדברי הגו' ואר"ן שהביאו שיטה זו דיש סרכא כ"נ יש להעמיד בדבריהם ג"כ כמ"ש הש"ם והסמ"ג שהסרכא הוא קרום הריאה אבל מדברי הרשב"א בחידושיו מבואר דס"ל שהסרכא בזה מן הלחות דשהריאה מתחממ' היא מוציאה ריריו ופולט' ליהם עשה ונמשכת שממנה נעשה הסרכא רק עפ"י שהתפרק מן הריאה חייבים שהקרע עור הריאה כו' וכ"נ מדבריו בהה"א וכ"נ מלבוש בהה"ק שכתב שמתוך שהנעשה מוכנות לכאן ולכאן והסרכא מתפרק' וקורע' קרומו' הריאה עכ"ל משמע שהסרכא אינה קרום הריאה וכן מבואר מלשון ספר המיקר שהבאתי בק"ס שכתב שמטיים בריאה ריריו הנקרלים סרכות ויש לחוש בהם שלא ימשכו קרום הריאה ויקרעו' כו' וכן נראה ג"כ מש"ם הרשב"א לשיטת הראב"ד שמחמת חזוק הרבי' נעשה הסרכא ולשון זה משמע שאינו קרום הריאה רק כמ"ש בק"ק בשם הר"ד בן יחייא שכ"כ בשם הראב"ד וכיון יוצא שמחמת חזוק מתלכף שם ליח' עב' כו' ומחילד הסרכא ב"נ כו' ע"ש ולפי"ז שפיר כתב אא"ז דאם תהכו הסרכא ובלבלו' מרפה דהא קמן שיש נקב בריאה והסתיתה לאו כלום היא כיון שאינו מוכנים לכל הפיטות וכבר כתבתי בס"ק שלפני זה שב"כ בספר הטיטור בח"י בשם חבור הרב אף פ"ש לבחוק כן לתחלה לא הגיע הכי אבל אי אחרמי דחתך הסרכא ובלבן יש להסריף ועיין בק"ה בשם שו"ת הרשב"ש ומ"ש בזה : (לב) אם שעברה • בח"ש ס"ק י"ז כתב דש"ש היכא שהסרכא עברה ע"י משמוש ובלבן התחי' דמרפה אפי' לרש"י כו' ומעמו כיון דעברה ע"י תישוש א"כ אין זה הפסקה ליתה והרי הריאה ניקבה לגמרי ואין דבר לסותמו ולכאורה הי' אפשר לומר כיון דבחמת אף בלא סחימה כלל ג"כ הי' אפשר דבר כמ"ש הרא"ש בב"ה והר"ן דסופו להעלות קרום רק כל שלא עלה קרום אמרינן שמא אין זה נקב שראוי להעלות קרום והדבר מסור למי שאמר כו' א"כ כיון דחזינן שעלה קרום רק שהוא עדיין הרי בכסדרן אמרינן שהקרום הולך וחזק ומקן ימים העלה מרוכה וכ"כ בשמ"ח הר פעמא דאמריכין בדיקה אחר שישוש דחושבין שמא הסרכא נעשה מקרום ועדיין לא נתקשה והוא מדברי הרש"ח עפ"ש אמנם נראה דש"כ לא אמרינן הכי אלא להחמיר אבל לא להקל ע"י סברא זו דאיכא שמא נקב זה אינו אלא להפסיק ע"י סרכא עוקב וחזקה וחזקא היא שהקרום הריא לפניו אמרינן הולך וחזק וכן הב"ח נופה נבי מישוש ע"כ לא ס"ל הכי הך דעמא לעיקר דא"כ שוב היה הבדיקה מדינא שהרי אין ראיה מהם שעברה ע"י משיך דשמא בת יומא היא וכל היכא שהבדיקה מדינא אין לא בקיאין ולהדיא כתב הב"ח דהבדיקה לאומרא ולכן מקילין לבדוק בדוק

ל אם לא בצבצה בעוד שהסרכא בהריאה ואירע שהסיר הסרכא ממנה שתתכוה משם בסבין חד (לא) ונזהרו שלא לנגוע בקרום הריאה (לב) או שעברה הסרכא משם ע"י מיעוך ומשמוש ביד בנחת ואח"כ נתנו רוק או פושרין ובצבצה במקום שהיה הסרכא יש להטריף ויראה לי שבזה שהסרכא כסדרן א"צ לבדוק שמא תשור הסרכא ע"י מיעוך וימצא שם נקב ואפי' אם אירע שמיעוך הסרכא והלכה לה (לג) א"צ לבדוק אותו מקום בפושרין אפי' להנוהגין לבדוק כל סרכא בפושרין בזו שהלכה ע"י מיעוך א"צ בדיקה :

לא זה שאמרנו להטריף כשנמצא נקב תחת הסרכא בסדרן אחר שהסירה משם אין הדברים אמורים אלא אם נטלה בנחת אבל אם פרקוה בכח באופן שיש לתלות עתה שנעשה הנקב מחמת הפריקה ואין שם היכר שהנקב בסי' ל"ו יש להבשיר (לד) ויראה לי שיש להקל בזה אף אם אין צורך גדול וכן אם עברה הסרכא ע"י מיעוך ובדק ומצא נקב ויש לתלות שנעשה הנקב ביד הטבח וכיוצא בזה יש להקל :

לב אם נפחוה לריאה ועלתה גם הסרכא בנפיחה טרפה אע"פ שהסרכא בין אונא לאונא למטה מחציין (לה) ויראה לי שמ"מ א"צ בדיקה אחר זה אלא אם אירע שראינו שעלתה בנפיחה טרפה וכן אם נמצא דם בתוך הסרכא אע"פ שהיא כסדרן

ע"י מישוש עדיף עכי דאף בשלא כסדרן א"צ בדיקה רק לחומרא ומכ"ש לשיטת הרמב"ד דס"ל דבכסדקאינו רק מדומק הרבילה וזה שעברה ע"י משמוש הוא מורה ע"ז שאינו רק ריר בעלמא שנתהוה מהחק הרבילה ועיין בה"ש ס"ק כ"ט שכתב דאף לרש"י אמרינן דבכסדרן אינו רק ריר ע"ש ולכן כאן א"צ לבדוק רק אם אירע שנדק ובלבן מרפה : (לד) ויראה לי • בשמ"ח כתב דדוקא אם נטלה בנחת אבל אם פרקוה בכח בנוזעת שיש לתלות עתה שנעשה הנקב מחמת הפריקה כו' יש להבשיר ועיין בשמ"ח סי' ל"ו שכתב בשם הב"ח דבסדרן אם סרכא תלוי' הנקב בחמת הפריקה בכח בנוזעת לאיכא לאיכא ולכתב ע"ז אע"ל דדוקא לעוקב גדול וכתב שם בה"ש הטעם דהו"ל כנחבדה הריאה וכאן כתב להבשיר בשהם ונלע"ד שיש לחלק בדבר שהנקב מחמת זה עדיף מפי מנחבדה משא"כ בפי' ל"ו דמיירי בהסרכא כמוך להנקב אלא שיש לתלות בעשה שם ע"י משמוש יד הטבח אין להבשיר כ"א לפ"ש דהו"ל כנחבדה ועיין בפ"ת לעיל כו' ל"ו ס"ק מ"ז שכתבתי שלעו"ד ל"ע מה שהחמיר אא"ז והלרש"ל ל"ג דוקא ולפי"ז לאו דוקא פרקו הסרכא בכח דבזה מזי שהנקב הריאה וכמ"ש בק"ס לדעת הרשב"א לגבי מישוש ב"ל כן לדידיה דשהמת המלחת בשקוערין הסרכא בחוזק נקרע קרום הריאה אלא אפי' אחכו הסרכא בסכין ומצא שם נקב ויש לתלות שפיר אינו יו' ולפי מ"ש שם קלא טעם לדברי אא"ז דחיישינן בזה שיש נקב שמא כו' שם מחחל' והסרכא לא שהמה כל הנקב לבאורה גם בז' הדין כן ומ"מ נראה דבעברה ע"י משיך ומצא נקב ויש לתלות שפיר אינו יו' אחש"ש דלבאורה נרע בזה דבכה"ג אין מקום להבשיר לא עפ"י שיטת רש"י ולא עפ"י הס"ת ומש"ג כיון שהסרכא כסדרן ויש שם דוחק רבינה ועברה ע"י משיך הו"ל כאלו לא הי' שם סרכא משולם דהא סרכא זו אינה רגילה לבא מחמת נקב כיון שעוברה ע"י משיך ומה שמצא שם נקב אינו בחמת דאיכא לאיחלי כנלע"ד : (לה) ויראה לי • בשמ"ח כתב דאם הסרכא שלה בנפיחה טרפה אף לרש"י דחזינן דיקבה הריאה ואין זה סחימת מעלית ועיין בה"ש שם ומבואר מדבריו דמה"ש לשיטת הגו' והרמב"ד דס"ל דכל שיש נקב אין סחימה מועלת כלל וכן בסרכא הנו' שעולה בנפיחה דמבואר בהב"ה סעיף ל' דעדיפה היא לכל הפיטות וכ"כ בשפתי דעת בשם שמ"ח ובחמת לפי מ"ש בשם הש"ת ומש"ג וכן יש לפרש דברי הגו' דהסרכא שעולה בריאה הוא מקרום הריאה עצמה למאן דס"ל יש סרכא כ"נ א"כ בסרכא כסדרן או תלוי' שעולה בנפיחה בשר כל שאין מבלבן מחוך הסרכא דמה בכך שהיא עולה בנפיחה כיון שזהו קרום הריאה שפיר יש לו לעלות בנפיחה שהקרום עולה ונכפל ונעשה סרכא וכיון שהיא מכילה הרוח אשר בקרבה ואין מקום לצאת שברי הקרום שהוא מכל מ"ד יש להבשיר ולשיטת רש"י יש להסריף כיון שיש נקב ואין כאן סחימה מעלית שברי אין סוחמת הנקב ממש וכן לשיטת הרשב"א ס"ל דהסרכא מעלמא אתי אין מקום להבשיר ובכמ"ח הביא דברי דמש"א שכתב גם כן לאסור וכתב שצריך בדיקה אח"ז וע"ש בדמש"א שכתב דלכך צריך בדיקה בכסדרן ונראה ומ"ש הרשב"א והר"ן ועוד פוסקים שא"ל בדיקה בנפיחה בשמא העלה גם הסרכא בנפיחה ולא הבאתי שברי דעת כמה פוסקים להצריך בדיקה לשיטת רש"י לדעת אם נסתם הנקב כולו אלא דאש"ס ס"ל להרבה פוסקים דאין חוששין ואמרינן הבשיר לכולהו ומסתמא סחמה הנקב הימב ומכ"ש לדעת הגו' א"ל בדיק דלא מחזקינן רשותה לאוש ומ"כ ס"ה לענין זה אין אנו צריכין לאוש לכך שמ' העלה בנפיחה תכ"ם בסרכא תלוי' אין לסחזיק בנקב כלל אף לרש"י רק להפשטת ליתה כמ"ש הרא"ש רק אי אחרמי שנפתה ועלתה בנפיחה אע"פ שיש מקו' להקל לפי מ"ש בשם הס"ת ומש"ג מ"מ אנו חוששין לכל הפיחות' והשיטו' ונסתר הפתרה למסה כתב דלהר"ן אלינא דרש"י שהאוגא פוחמת אפי' הסרכה שלה בנפיחה כמרה ולחמו' אלינא דרש"י שהסרכא פוחמת ל"ע והפוסקים דיש סרכא כ"ע א"כ אם שלה בנפיחה דודאי ניקב מרפה וכן הנכרך לחזק לו לברגרת לו לשומן סיוד בין הערוגות ושורדת שנדבקה לכיסה אם שלה בנפיחה מרפה וכן בסרכ' ממקום

למקום

למקום בתוכה עצמה עכ"ל ולענ"ד לתפסר דגם מ"ש בסימן סריך בסרכ' חזקה וכל בסרכה תלוי' סעיב בבסר סריף' וס"ל בסרכה תלוי' ונרע מיני' שסופו להתפרק ותוכה לבדה אינה סותמת: (לו) יראה לי - בט"ז סי' ל"ז ס"ק ג' כתב בסרכה שלא בסדרן וסי' דס בתוך הסרכה לא מהני מישוך ולקמן אחר דבסמ"ח למד מזה דאפי' בסרכ' תלוי' סדין כן ולא מהני מישוך דז' נרע מסר"ל ע"ם ולפי"ז נלע"ד דלף בבסדרן למס' מחיין וים דס תוך הסרכ' מרפה אע"ב דלמסה מחיין לא חביב ריעותא מ"מ בזה שהרעותא הבי' הוא בתוך הסרכה ומוכה לע שבעבה ע"י נקב יש להמריף ומכ"ם לפי הלבון שכתב הש"ז ודאי ניקבה סריתה דדם זה מנין עכ"ל מ"כ אין לחלק בין בסדרן לשלא בסדרן ומ"ל דמה בכך שם כלו נקב הרי כל סרכה ע"י נקב ואפ' סבי מבסריבן מבוס דסקרום הולך וחזק ז"ל דמיבה לשיטת רש"י מבא"כ לשאר שיטות דסרכ' בתה ב"ב וס"ל דסחיבת הסרכה אינה מועיל מ"כ סרכה זו שים בה בם דם שזה מוכה שים כלו נקב מרפה ונם אפשר דלפי' לשיטת רש"י בין שהסרכה מלאה דם אין זו בסיבה תעליה שאלו סרכה הבוחמת ומעלה לרוכה לנקב אינה מתערבת עם דם המכה ודם זה מוכה שלא חיתה המכה עדיין ולכן נראה דלף בסרכה בסדרן כה"ג ועברה ע"י מבמוש מרפה וסט"ז דנקט בשלא בסדרן מעשה שהי' כך הי' וס"ה בבסדרן הדין כן ועיין לקמן בדין סרכה תלוי' ס"ק קט"ז שבילחי דלף אם בחבי מרלאת הסרכי' אחר שיצא הדם ונסבל לנוכן מרפ' ונרא' דס"ה כלו: (לו) וראיה לי - זה נראה לי פשוט מבמעות כל הפוסקי' דבכל מקום בין שהחוביש בכלל וסתיבת התוכה לחוד לא מהני כמש"ל ס"ק ל"ה לף לבאורה לפי סברת הרא"ה והר"ן שבתבו מעשה נקב דמרפה לפי שאו מבופקים מחת נקב זה אין לו הקנה אבל אם הי"ו בקיאי' לידע שנקב זה עתיד להעלי' סרכה בבסדרן לף קוד' שהעל' בו סרכ' הי"ו מחיבין לוחת; אלא מפני שאין לו יודעין בו' ולפי"ז כל מרפו' נקב שבעיל' בחקו' ואפי' מרפו' רק ספק לבד ונרא' שאין זה ספק חסרון ידיע' כיון שה"א להמבבר בידי אדם כלל ואין הדבר מסור לבקיאי' כ"א לפי אחבר וסי' העולם ואע"פ שאפשר דבקי גדול אפשר לו לסביר הנקב שא"ה להחרפא שוב ע"י סרכה מ"מ נראה שחסרון בקיאות זה הוא לכל הדור ובכה"ג לא מיקרי חסרון ידיעה כמ"ש הסמ"ז סי' מ"ה וסי' ל"ח וכ"מ מוכח לדינא היכא דאיכ' עוד ספיקא כגון ספק קוד' שחיב' אע"ג דלא אמרינן נשחט' בחזקת היבר עומדת כיון דאחילה דישותא שביא נקובה לפינו וכמ"ם מהרי"מ בחשובה וכמש"ל סי' ל"ו בדין הקפה ע"ם מ"מ יש לבסביר בזה מעשה ס"ם בפק שמא אחר שחיבה אחיבה שמא הוא מאוחן ואע"ל קודם שנוכן להעלות סרכ' בבסדרן וכשרה ולפי"ז קשה אמאי צריך להקף בריאה בספק קודם שחיבה וכן בנא אחר ונמל בריאה והחזיבה נקובה דאינן בחיבה ואיפוק לי' דבלא"כ יש להבסיר מבוס ס"ם ובשלמא אם ניחא דמ"ם רש"י נסרכו שחיב שחיבה לא דוקא נקב וס"ה בנסרך מנב לחיבה הוא שלא בסדרן כמש"ל בשם הרא"ם שי"ל כן בשיטת רש"י אי"ל דהך דמקיפין בריאה ודאינן בחיב אחיבי אף שהנקב בנב הריאה דנכה"ג אי"א שחעלה אחובה שהי' אף אם הסרוך לחיבה שלא בסדרן אוא ומרפה מבא"כ לפי מ"ם הטור ואחר פוסקי' בשיטת רש"י דאף מנב לחיבה בשרה א"כ כל נקב אף בנב הריאה אפשר שיעלה אחובה דשמא הי' בוחו להעלות סרכה מבוס לחיבה דמיקרי בסדרן לדעת רש"י ואפי' אם הנקב באומא הא. רש"י אי"ל לחיבר אומא הסרוכה לאומא ואפשר דס"ל דבל שהיא בנב על הרוב אינו סרוך לחיבה וגם אפשר דמיירי כגון שהנקב סמוך לבדרה בנב דלא הנינן שוחרך מבבר עד חיבה האומא וכ"ע ומ"מ לדידן נראה שאין לחיבר מבוס ס"ם ואף אם הנקב בחיבה כיון דדעת הסו' והרשב"א וסייעתם דיש סרכה כ"נ ואינבו ס"ל דאין סרכה מועיל כלל לבחוס נקב ומיקרי קרוס מחמת מבה דאינו קרוס א"כ אם הי' מחבבר לו שהנקב מעשה קודם שחיבה א"כ הוי ס"ם לאיסורא חדא שמא לא הי' כוחו להעלות סרכ' בסדרן כלל ואח"ל שהי' מעלה סרכה מ"מ דלמא סרכה לא מהני לבחוס נקב וא"כ כיון דאיכא ס"ם לאיסורא הו"ל כודאי איסור ולכך אע"ג דאיכא אמי ספק שמא אחר שחיבה אין לדון בו דין ס"ם כלל ואין כאן רק ספק אחד שמא אחר שחיבה נעשה ואל דאיכא לאיתלי בתרי אסרינן: (לח) ובמקום בת"ם ס"ק י"ם בתב משמעות הפוסקים שאין לחלק בין חלון אחד לבמה תלוחה בספרי הבודק' אחרוני' מפקפקי' בהא לכן ל"ל בת"ם בפני' דבמקום שבתבו לחתיר בב' חלוחה אין לשנות עכ"ל וכי' הר"ן בת' בשם הר"י שאו מבפיריבן ב' חלוחה ועיין בתת"ב בסבר שבוחבו על המור וסבינ עליו וז"א שאין בוחבו רק לאיזה פוסק אחר ומ"ם הר"ן בסוף דבריו וכ"כ רבינו יעקב בי"ד קצי' לענין עיקר הבבר חלון ע"ם ומ"ם מת"כ דבמקום שאין מבבר יחיב אין להקל בב' חלוחות דהא ר"ח פוסל אף בחלון אחד ובסמ"ק פסק בוחה' עכ"ל אבני לא ידעתי מה חומרא יש בב' חלוחה מבחלון אחד ואם יכולים לחפוש להקל בחלון מ' יכולין הם להקל גם בב' חלוחה ואם רוצי' לחוש לדר"ח אף בחלון אחד יש לחוש ולכן שיה אא"ז ובמ"ח ולא בתב להחתיר במקום שאין מבבר רק בתב להחתיר במקום שהמבבר כן (אף שאא"ז לא היה בידו ספר מה"ב היה בידו ספר ז"ם שהוא מעתיק דברי מה"ב בקצרה) ואף בזה יש לנמנה דמהזי כשלבתא בלא מעמא להקל בחלון אחד ולהחתיר בב' חלוחה מה שלא נמצא כן בשום פוסק וצ"ע וע"ם במה"ב שבתב ודין חלון אחד נ"ל כיון שהסמ"ק היו בלחם מתם וכ"כ הר"א מווינמי' נ"ל להקל הכרי"ף דעד ב' לאבטוה וכי"א דעד אלבע א' כל מקום לפי מנהגו כו' עכ"ל ובמה מ"ם דהסמ"ק היו שוטל כ"א בראשה ממש לימא ואדבה דעתו להחתיר בכל סרכות בסדרן לפי שאין בקיאין רק הר"ן בתב דים שאין מעריפין רק בראשה לגמרי והוא בתמת דעת המולקי' על ר"ח וס"ל לבבסיר בחלון רק בראשה ממש דהיינו הבפולי ים לבמריף ואפשר דברראשה אין ר"ל הבפולי רק ראש החיבוד סמוך לבפולי וכן מוכח מדברי הרשב"א בבתב להחתיר בראשן ואפ"ה אוסר בבפולי ואפשר שבע"ם הו' בתמ"ב ומ"ל הסמ"ג אין פוסל רק בראש' ומ"ם נ"ל להקל הכרי"ף אבלר לקמן ס"ז ולפי שלדינא קי"ל לבבסיר בחלון לכן קאמר: (לט) כיון שהסרכה הפוסקים כתבו בשם הגאונים ז"ל שהחיבו בכעוס' סרכה באלכסון ועיין מ"ם בזה בק"ה בדברי הרשב"א בחיבוביו ובמ"ה ובתב הים"ם דדוקא בכבל האלכסון לבמה מחיין אבל אם נסרכה באונא זו לבמה מחיין וכאונא הבני' הסרכה לבמה מחיין היא כמו כולו לבמה מחיין ושין לקמן ס"ק מ"ח בתם אונא אחת קאמר: (מ) אבל אם הולכת • כ"כ בבמ"ח ובמ"ם שם בתב דאע"ג דאין ראיה מסרכה ממקום למקום או כפולה הסרכה למקום מבולה ומכ"ם לפי מ"ם הר"ן דלף נקב ראוי לבבסיר אם הייב יודע ביסחוס וכאן נמי כו' מ"מ לדינא אין לבמוך ע"ז כו' עכ"ל והנה מ"ם לפי מ"ם הר"ן ל"ע דהא הוא בעצמו בס"ק ע"ז דתה סברת זו מבעם פיון דבבקא חיחוך הבמוך לה כו' וה"נ אפשר לומר סברת הש"נ ומכ"ם מ"ם שם שעוד י"ל הביכא דעשוי להתפרק נרע שהרחיב הנקב ויקולקל עד שיבי' מהקביים שאין עבוים להבחם פעיב' דגם כאן שיך לומר כן ושוב דלשיטת הפוסקים דים סרכה כ"נ לא קי"ל כסברת הר"ן ולכן בתמת דתה זה לדינא ולבאורה מלבון הרשב"א בת"ה שבתב לענין סרכה באלכסון אע"ג שאין הריאה מחודק מחיתוך לחיתוך מוהר עכ"ל מבמע קלא הביינו שקאמר מבבר הריאה ועל ידם הריאה נמבבה ואין מוחבת בסדרה דאי מיירי באינה קאמר א"כ בפיר יבולה לבזות מחודקת ע"י סרכה באלכסון כמו בסרכה יבולה אך בחיבוני הרשב"א בתב בגון שראה הסרכה אחת בראש לו חוך אונא ו ראשה אחד אחוז בבפולי חחוך האול הסמוכי לה דהבת' מיבת הא לא שהמן אבדדי עכ"ל נראה שר"ל דבמקום שבאבה שם לריבה לבזות מחודקת מן האונא חבבתה ע"י הסרכה וכשראשה הבי נסרך במקום אחר אין האונא חבבתה מחודקת על מקום הנקב אם לא היכא שנסרך עבדו ולזה כיון נ"כ במ"ה: (מא) יראה לי - ל"ע אם מקמים אחרי הסרת הסרכה אין כאן בית מיחוס כיון דהסרכ' עברי ע"י מישו' דיינינ לה לריר בעצמה מחמת דוחק הריבה ובית הפה להתפרק ולא יעשה נקב והאונא האחון והתפבע לבחות שהיתה אבל אי מקמים אחר שהסירו הסרכה לבאורה יש לחון בדבר לפי מ"ם בתמ"ח בסעיף ל"ד בסרכה ממקום למקום ומקמים אף לאחר הסרת הסרכ' לא מהני מישוך דהו"ל תר"ל א"כ גם כאן י"ל כן ואע"ג הסרכה לאמה מחיין לא מחבב ריעותא לבמרף עם ריעותא דטע' וכמ"ג הייבו דוק' הסם דאמרינן שהקרום הולך וחזק מבא"כ כאן כיון בדרך בע"ח לבוב לקדמותו יתפבע הקמע ומתפרק הסרכה אמ"ם בה"ם שם מ"כ בכה"ג גם סרכה דאמה מחיין מחביב ריעות' לך לקמן ס"ק ל"ו בחבתי דודאי מהך טעמ' לחוד גם אא"ז מוד' דמהני מישוך אף הם' ועיין בק"ה בעניין סיבי' ממקום למקום שבעתקמי שם החשובה בחוכך וא"כ ס"ה בזה דמהני מישוך ואין זה בכלל תר"ל ועיקר טעם הם"ם הי"ל דל"מ מישוך אם לא מתפבע אחר הסרת הסרכה מעשה שבתב שם דמנינן דהקמע נעשה סרכה ע"י נקב שבקמע או בלדיו והו"ל תר"ל ול"מ מישוך ובחשובה הארבתי ובאתי דברי אא"ז על בון ע"ם בק"ה וזה דוקא בהם דסרכה דממקו' לממקו' אינו מנין על הנקב ומחמת דאיכא ב' ריעותות חיישינן שמא נקב ים כאן ומה שעברה ע"י מישוך הוא לפי שלא עביע המישוך כדיו מבא"כ בסרכה דלמה מחיין שאם נאמר סרכה נמורה היא מחמ' נקב א"כ אינ' הסרכה בהמ' הנקב ומחמ' הקמע נאוד אין לבו לחוש כיון דלמרינן שהקמע מחמת הסרכה שהיא קנ' מבבר הריאה א"כ מחמ' המישוך אמרינן שאין זה סרכה נמור' מחמ' נקב רק דלמול לבד ואף בביתפרק מבם לא יהיה נקב כיון שאינו מבוהם בבבר הריאה. וא"ל דבל זה ניחא לדעת רש"י אבל להחוס' א"כ י"ל שהקמע נרם לסרכה והו"ל תר"ל ולשיטת הגאו' ל"מ שהיתה אבל ז"א לשיטת הגאו' דים סרכה כ"נ והיא במקו' שאינה שומדת להתפרק אין לבו לדון דין תר"ל לומר שיש כאן נקב כלל אלא אמרינן שהקמע הוא בפ"ע וסרכה זו לא מחמת נקב וכמו שמורה ע"י המישוך שסרכה זו לא בתה מחמת נקב וכש"ם זה דדין תר"ל אבאר בזה ולכן נלע"ד לדינא לקל בזה כיון בנתפבע הקמע אחר העברת הסרכה בין אם בתאר הקמע קיים כיון דבלא"ה דעת מהר"מ חריף שהביא אא"ז בה"ז בש"ם שם לקל גם בממקו' למקו' הה"נ והסכי' עמו בש"ם ר"כ פ' ו' ואף שבחשובה הנ"ל בדברי אא"ז נבוי' מ"מ בזה לא שייכי מעמים

בסדרן (לו) יראה לי שיש להטריף ואפי' אם אחר שחותכין הסרכא והדם יוצא ממנה משתנה מראית הסרכא ונהפכה פני' ללובן טרפה:

לג אם נמצא נקב בקרומי הריאה אע"פ שהנקב בין חתוכי האונות טרפה ואין אומרים עתיד הי' נקב זה להעלות סרכא מחתוך לחתוך וסופו להתרפאות ולהעלות ארוכה (לז) ויראה לי שאפי' אם יש עוד ספק בגון שיש להסתפק שמא נעשה אחר שחיטה יש להטריף אם לא כשיש במה לתלות בגון במשמוש יד הטבח וביוצא בו שנתבאר בסי' ל"ו:

לד זה שהכשרנו בסרכא בסדרן למטה מחציין אפי' יש חלון והוא שהסרכא מתחלת להלן ממקום שמתפצלים האונות זו מזו ונשאר במקום פצולם כמין חלון אפי' יש שם סרכות בסדרן ובינייהם במה חלונות בשר (לח) ובמקום שירדו להם שמנהגם מקדם להחמיר בשני חלונות אין להם לשנות מנהגם:

לה אפי' אם הסרכא הולכת באלכסון בגון שראשה אחד בעיקר חיתוך האונא האחת וראש השני סמוך לחצי חיתוך האונה שאצלה כשר (לט) בין שהסרכא בשני האונות מחיתוך לחיתוך למטה מחציין אין לחוש מה שהיא הולכת באלכסון כל שאין הבשר נקמט תחתי' (מ) אבל אם הולכת באלכסון וקצרה עד שהבשר נקמט תחתי' או שע"י הסרכא אין הריאה מונחת בסדר' רק נמשך אונא זו לפנים ואונא זו לאחור יש לאסור שעשוי להתפשט ולנתק הסרכא ויהיה נקב בריאה:

לו אם הסרכא בסדרן באלכסון ומקמיט הבשר שתחתי' ועברה הסרכא ע"י מיעוך ומשמוש (מא) יראה לי שיש להתיר בין אם נתפשט הקמט אחר הסרת הסרכא בין אם לא נתפשט ע"י הסרת הסרכא ועדיין מקמיט אע"פ שעברה הסרכא משם כבר

מעמים אלו וכמו שכתבתי : (מב) ועד היכן מגיע כ"כ בסמ"ח ולענ"ד צ"ע דמה"ת ניזל לחומרא שהרי לענין ספק כזה אם היתה הברכה נשותה כך אזלינן בי' לקולא בס' ל"ו וכן לקמן בסרכא בנסתפקו בה אם בנב אז בחיתוך כתב הרשב"א דכברה משום דיוב בסמוה כברוה ואמרינן בחי' היתה נשותה ביותר והיא בחיתוך וא"כ מ"מ כאן שאנו טופחין אותה כדרכן על בצמות ומוציאין הסרכא בחיתוך והתחובים דחקי אהדדי ואמה נאמר בספול מגיע עד שם וכדי ליישב דברי הה"מ צ"ל דס"ל דע"כ לא הכשיר הרשב"א שם אלא מבו' מדיך הנמצות לחיות נשותה בחיים ביותר וכמ"ש בה"מ סי' ל"ו מש"ל לענין ספולי שכתב דבינו יונתן בשם הרשב"א והביאו הכ"י שכתב שהספולין מתפרקין זה מזה בשעה שהריאה נופחת וא"כ מבמע דמתחתיה אולא הם מתרוחים יותר אחר הנפיחה וא"כ נשמרך למיזל לקולא ליתר באינה נשותה ביותר זה לא אמרינן כיון דאתיליד ריטותא חיישינן לה שהיתה נשותה טובא ואדרבה רוב הברמות הם נשותה בחיים יותר ולא הספולי' מחרוחים ולכן חיישינן בלפי שא"א לנפחה עתה כ"כ דומה לנו שהיא בחיתוך ובחיי' שהיה נשותה יותר הי' מגיע הספול עד שם ובזה נ"כ מיושב דברי הש"ר סי' ל"ו ס"ק י"ד לענין סרל ממקו' למקו' שכתב הש"ר דשמא בחיי' היה נפיחה ביותר והי' מקמים ולכאור' צ"ע דלמה מחזיק ריטות' וכ"כ הה"ם ועיין במשנות שם ולפי מ"ש י"ל דמעמא דהש"ר דיון דאיכא ריטות' דסרכא חיישינן שמא היתה נשותה יותר שכן דרך הבהמות לחיות נפוח יותר ולא דאמן לא נהגינן כהש"ר ומכשירין סרל' מינה ובה וכן פסק בה"ם הייט מעמ' דאין מחזיקין אותה לספק ליתה מדלא נסרכה למקו' אחר ודינה כסרכא תלוי' וא"כ אתרינן בחין כאן ריטותא כלל ולא קאחל בה עיון הטוף כלל וכמ"ש בה"ם סי' כ"ו גם על מה שהמה הכר"ת על הנמצה הרשב"א בסרכ' שנסתפקו אם נבב לו בחיתוך ולפי מ"ש בלא"ה א"ש כך הרשב"א דהוון מצוי שדרכה בכך לחיות נפוחה ביותר ועכ"פ בל"ד בנסרכה מחיתוך לחיתוך למעלה מחציין כיון שעכ"פ סרכא זו מחתת נקב היא כתה לרמ"ו ומייתבו הרי אל בה ענין הטוף אנא שאתרינן שהסרכא היא שהיתה שריקא דלא מיפרקא שפיר יש לנו להסתפק שמא היתה נפוחה יותר בחייה כדרך הבהמות ואין זו שהיתה לפי שהיה נפרק שדינו כנבבל ספולי עדיין ל"ע לפי מ"ש בה"ם סי' כ"ו מסיס דגם לשיט' רש"י לא היתה ריאה זו בחלקו ס' טוף כלל דבסדרן יכול לחיות שאין שם רק ריר לבד כו' ע"ש וא"כ גם כאן אפשר שלא היתה בחלק הטוף וא"כ כמו דבסרכ' מינה וגם מכשירין ולא חליק לומר שבחי' היתה נפוחה ביותר כמו כן כאן לא נימוס לה לחני וגם כי מ"ש דכל מה שהיא נפוחה ביותר הספולי מתפרדים ומתרוחי' אינו מוכר' בדברי הרשב"א בסבות כי"ו ויש ליישב דעת אחיי בזה ועיין בסי' ל"ו לענין נקבע מחמת נפיחה ובסי' ל"ז לענין ספולי ולקמן לענין סרכא שנסתפקו כו' ועיין בס"ק שאח"ז : (מג) אבל למעלה יכבר כתבתי בס"ק שלפני זה מה שמוהן אח"ז טעם למנהג ולענ"ד אפשר ליתן טעם שמוסיפין עפ"י טעמ הפוסקים הנזכרתי דברים' בק"ה דס"ל דסתומ' הסרכ' ל"מ רק הטעם משום הקולא סותמת לפוס הך טעמא אין לכשיר אלא במקום שהאומו' סתומות כמ"ש התוספות שם ואע"פ שהתו' דמו זה דא"כ לפלוג בבסדרן כבר כתב אח"ז והמרדכי ודמש"א דלפי מה דק"ל מנב למיחוך טרפה לק"מ והייטו משום דבמקו' אין הקולא סתומות בכלל שלא בסדרן שהא"ז מהר"ם מלובלין לעומת ר"ה דעיקרן מפרקן הוא נ"כ בכלל בה ואע"פ שבק"ה הקבותי על דברים מ"מ מחמת קושי' הה' לא נדחה שיטה זו שהחיקו בה רבי' ונדולים והלכך מחציין ולמעלה שם אין סתומות כ"כ אין הקולא סותמת וטרפה מש"כ מחציין ולמעה דהקולא סותמת ואין מבגיחין בחלוו' ולכך מכשיר בלא בדיקה לתמרינן מסתמת הקולא הה' לאסור לפי"ז במקו' אין הקולא סתומות הייטו בספולי כמבואר ברשב"א ובכתבי לשונו בק"ה שכתב ואם כדברי אלה היה ראוי לאסור בספולי הקולא אין דבוקות זו לזו כ"כ לא לענ"ד ע"ל דמחציין ולמעלה נ"כ אין דבוקות כ"כ ודוקא מתחלה המקום שמתחלות ליחלק עד חצי' הם מהודקי' הרבה ובפרט ע"י נפיחה דחקו אהדדי מש"כ מחציין ולמעלה אע"פ שעדיין הם סתומות מ"מ אין סתימות כ"כ עד שיהיו נכנסין לגדר סתימה ומלאתי כתוב בגליון בבדיקו' מהרי"ו וז"ל וסמע' לפי דעת' סרכא משום נקב ולכן בסדרן הוא דבבר דהוי סתימה מעלית וסיטו שמי דוקא מחלה לגד מעה דהם נוגעות הקולות זו בזו אבל לגד חוץ בל הקולות תדודים הם ולא הוי סתימה ע"כ מלאתי בכ"י לא ידעתי למי מקדמו' וזה מוסכ' למ"ש דמחציי' לגד הקולות תדודים ואין סוכני' כ"כ זע"ד לסתום סיטב והלכך אע"ג דל"ד לספולי ממש שהם המקום מעלה לגמרי מ"מ גם למעה מהספולי עד חצי' לא מיקרי סתימה להיון על הנקב כלגענ"ד ועיין בס"ק שאח"ז : (מד) נהגו מילוק זה בין למעה מחציין ובין נמעל' מחציי' הוא מבדיקות מהרי"ו שכתב דלמעלה מחציי' נקרא בלא בסדרן ובדרמ ובד"מ כתב ע"ז שאין דברי הטור מכסימין לדבריו שכתב אפי' מרחב' אל זו לסופה בל זו כו' ואפשר מהרי"ו כתב כיון מאו מוהנין להסרף עכ"ל ובלקומי מהרי"ל כתב בנסרכ' למעלה מחציי' לגד ראשן זה נקרא חוץ בלשון חכמים ובדרמ עכ"ל ובלקומה הוא נראה שאנו מהנין כתומרת ר"ה אבריאו הענוך והמו' ומאר פוסקי' דהיכא דעיקרן מיפרקן בדרפה ואע"פ שלדע' ראש"ן והרשב"א והטור ס"ל דלסר"ח אפי' סרוכו' בעיקרן ומשורדין למעלה מחציין בדרפה כמ"ש בק"ה מ"מ הרי הבאתי שם לשון הרבה פוסקים שראתנוים שנראה מדבריהם שהר"ח לא אסר אלא היכא דעיקרן מיפרקי ושם הבאתי לשון הש"ג שכתב בשם ר"ח אפי' סרוכות שני אותות בלמעלה ולמעלה בחלו' שמחציו' ליתלק אין שם סרכא וכרי יש כאן כמין חוץ ה"ז בדרפה כו' וכבר בתבתי לשון לקוטי מהרי"ל שזה נקרא חוץ בלשון חכמי' ודרפה משמע דמה"מ אחיזן עלה וכן הסמ"ג כתב אלף בבסדרן מדרפין כיון דשני בדיקה ואתן לא בקיאתן ומכ"ש לפי מ"ש הרשב"א דעיקרן מיפרקי דהייט

מקום שמחמילות ליחלק מרפה עכ"ל ואתן לא ס"ל כוותי' דהסמ"ק בהא שכתב להטריף בכל בסדרן דק"ל כדעת רוב הפוסקים דלא בעי בדיקה כלל רק חיישינן למ"ש רבינו נתנאל בשם ר"ג ומשמע דוקא בבה"ג שעיקרן מיפרקי ומיקרי הכי עד חציין של אותות וכדמשמע לשון הסמ"ג אם אותות שלמעלה כו' ובים"ם סי' ק"ה אחר שהביא דעת ר"ת הנולק כתב ומנהג אשכנז להכשיר כדעת ר"ה וסרי"ף אלא שפיותה מראשה עד חציי' ומחציי' ולמעלה סי' נסרכת קרוי חלון ומרפה ונהגו עם גדריהם אחר שבמקום עיקר חבורן בחלקו המיצר מתפרקן ואח"כ בתקו' פירוזן נסרכו עומד להתפרק ומרפה ולפי"ז עוכל לקיים לותה הג"ה שאם היא באלכסון מרפה פירוש שמתחלת הסרכת שמוך לעיקרן והולך באלכסון עד שיגיע לחציי' ולמעלה מרפה כדין חלון עכ"ל והג' לפי"ז סי' ראוי להכשי' אף אם הסרכת מתפשטת על פני כל האותה עד ראשה כיון דאינה מתפרקי' בשום מקום הולכת ומתחזק' ולפי

לז כבר נתבאר שמנהג מדינות אלו שלא להכשיר כ"א בשהסרבא מחיתוך לחיתוך למטה מחצי האונות לצד עקרן אבל מחצי אונות ולמעלה לצד סוף האונות דינו בסרבא שלא בסדרן וטרפה לפי שאין אנו יודעין האיך היא נפוחה בחייה : (מב) ועד היכן מגיע השפול ששם מרחוחים ומתפרדים קצת זו מזו וסוף הסרבא להתפרק וגם כי למטה מחציין שם האונות סמוכות ודחוקות זו אל זו ומגינה היטב על הנקב (מג) אבל למעלה מחציין ששם אינם סמוכות כ"כ אין האונא סותמת ומגינה על הנקב וטרפה : לח אפי' אין פילוש בסרבא במין חלון שהסרבא מרחלת מעיקרי האונות מחיתוך לחיתוך ומתפשטת עד למעלה מחציין של האונות לצד הראש (מד) נהגו במדינות אלו להטריף : אם

מ"ם בהא התומרת שכתבו הפוסקים בשם ר"ה ג"כ יש לתקל בזה כמ"ש בק"ה לגבן הרשב"א בהה"ת וכקצר וכן מבואר מהפוסקים והרמב"ן ומרדכי בשם ר"ה דכל אסי' סרוכ' כולה מראשה עד רגלי' כסרה אף לר"ת אשר הבכרכה בעצמן והדרכה לברשב"א והטור גרע כפי לדר"ת אם שכרכו למטה מחציי' לגד ולמעלה שם פרודות וכמ"ש שם וכאמת מנהג הפוסקים בכל שהסרכא מתפשטת למעלה מחציין מרפין ולכן הולרך בשמ"ח לחדש בה דבר וליתן טעם לפי שלמעלה מחציי' מושבין לספולי וכמ"ש לעיל בשמו וכ"כ בה"ם ס"ק כ"ה וז"ל וכן בחינו מפולם ודבוק ביותר מחציי' יש לאסור הטוה בסרכא מספולי לספולי ודמי לחיכא דסרכא מחיתוך לחיתוך וגם מנב לגב ולפי"ג דמשמע בערוך בשם ר"ה דעדיף מפי חיכא דבריך מעיקרן ועד סופן בלי פילוש מחיכא דסרכיו מעיקרן וסופן מתפרקי י"ל דסוף ההיה הייט סוף מחיתוך הטוה בסדרן אבל אם בשפול נסרך עמו הוה בסדרן ולא בסדרן ולא"ג דבמהרי"ל וש"ם לא משמע כן ולא קאסר למעלה מחציין כ"א בפלוש לא משמע כן ממהרי"ו ומה"ת ז"ל עכ"ל ולכאורה צ"ע כיון דמ"מ חזיק דר"ת דס"ל שאם פרודות מלמעה במקום שמחמילות ליחלק מרפה והיינו משום שע"י נעשוע האותות יתפרקו ואפ"ה אם סרוכות בעיקרן ג"כ ס"ל דבכה"ג כיון שגם במקום שמחמילות ליחלק יש סרכא אז גם הסרכא שלמעלה מתחזק ולא מתפרק א"כ אפילו היתה חיישינן שמא שם הפיפולי מ"מ נימא דמגריר גרירא בתר עיקר הסרכא לגד ראשה ומה לי סרכא שלמעלה מחציי' לדעת ר"ת או שפולי לדידן וא"ל דס"ל דבשלמא למעלה מחציי' לדעת ר"ת שפיר יש להחיר כשנסרכה מראשה עד סופה דעיקר הטעם דעיקרן מיפרקן מרפה הוא מחמת שיש כאן מקום פרוד היא מהטעמא וכמ"ש בק"ה לגבן הרשב"א בה"ה אלא הקצר שכתב שכל שיש פיגול ברתחן לו בשופן לו בחמצעיתן מהטעמא ומהוך נעשוען מתפרקות כו' וכן משמע מיש"ם בדבר הנוסה להתפרק הוא מה שמצא מקום פירוד ולכך כל שיש שם סרכא מראשה עד רגלי' אין חוששין לה כלל וא"ל לפרשה מחיתוך לחיתוך ומנב לגב כלל מבא"כ אם נהוש לה דגם הפיפול נסרך והפיפול דבנו להתפרד מגד עצמו מה יועיל זה שגם התיתוך נסרך עמו דמ"מ יש לחוש שיתפרד במקו' הפפול והו"ל כנסרך בסדרן ולא בסדרן כמ"ש הא"ז ז"ל ומ"מ אפשר לתלק דאם נסרכה מחיתוך לחיתוך ונגב לגב שהיי דל"ש לומר בהסרכ' שהיא מנב לגב מתחזקת ע"י הסרכא שמחיתוך לחיתוך משא"כ בנסרכה בסדרן מעיקרן עד סופו ונסרך גם הפיפול עמו אז הרוב שהוא בחיתוך מחזיק גם המיעוט שהוא בפפול ולא יתפרק ומ"ש הא"ז לפרש בדברי הערוך בשם ר"ת דסוף היינו סוף החיתוך ל"ש דמלשון הרא"ן שהבאתי בק"ה משמע' דאע"ג דנסרך גם ראש האותות בסר וכן נראה מהמרדכי בשם הלי' מרפות דר"ת שמ"ם שם וים סיכר פירוד בתלתיהן בשמשו כו' הייט כי הוא דלא ליחוי ביעה לאותה נרך סיכר פירוד אבל אי הוי סרוך בסרכא אחרת אם אין הכם אותה אפי' סרוכה עד למעה ממש בסר כיון שאין שם חלון הרי הסרכא מתחזקת בין האותות ולא התפרק וכבר כתבתי בק"ה בשם הרשב"ן שאם מתפשטת מחיתוך אל הפפולי שפיר לתקל אך שם הפעליתי הסיכי דלא נהוג בבעה"ע בהך רוכי בזזכרו בשם ס"ל אין לתקל גם בזה והה לפי מ"ם לעיל ס"ק מ"ג בעשה סתמא לפי שלמעלה מחציי' אין שם סתימת הקולא נמי א"ש מה שמעריפין אם הסרכא מתפשטת עד קצת למעלה מחציי' משום דס"ל ליכא שם סתימת הקול' ולכאורה גם לשכרא זו הי' מקום לומר דלהלך פוסקים דס"ל בבעה"ע דאשיגין בהה רוכא נגד הרכא שמכל' ואולם לה גם כאן כיון שבוב הסרכא לגמרה מחציין הגיע בהכא נעשה הקב והתפשטה לאות הסרכא עד למעלה וכיון שעיקר הנקב הוא למעה שפיר הקולא סותמת וזה נראה ג"כ דעת הפוסקים שהביא הכל בו וז"ל ואומר ה"ר מתשן בשם רבותיו וה"ר נתנאל בן ה"ר חיים הכהן דגבול יש לה דאם סרוכה בראתה הקולות לו למעה מעט כרפה ואם הרוב מתמצע ולמעה בסרה ואם הבהמה בל שובדי טוכים מורפין הכל עכ"ל מבואר דבראתי הקולות לו למעה מעט עדיין יש לה דין שפולי אם אין הקולות סמוכות כ"כ ואפשר דשך למעה מעט הייטו אבבע לו אבבעי' שבראתה כמ"ם בשמ"ה וע"ז כתבו דאם הרוב מתמצע ולמעה ר"ל הרוב הסרכא לגד עיקר הקולות ומתפשט עד סמוך לאבבע מהראתה מ"מ אזלינן בה בתר רובא בבחמות ישראל וכבר כתבתי שהרשב"ן דעתו לתקל בנסרך לחיתוך ולספולי והעליתי שם דבין גמ"ד אין סרכא ב"ל וכן למ"ד יש סרכא ב"ל אין לתקל בזה ועכ"פ עשה המנהג בזה לו מבוה שים לחוש שבחיי הבהמה הפפולי מגיע עד שם לו מבוה דלעולם למעלה מחציין אין הקולות דבוקות כ"כ שיועיל סתימתן וכן משמע מלשון הטוש' דלגו דוקא בספולי ממש אין מועיל סתימת הקולות שהרי כתבו בשתם ואם נאמר דבסדרן כשרה הייטו במקום שמוסות הקולות זו לזו ט' וכן מבואר מלשון הש"ם שכתב וז"ל וא"ת בבסדרן דמכשיר הייטו במקום שמוסות זו לזו דלחי' כי הפסוק הקרוב הכא נכתה הנקב מהבריחה וגם שם לא יפסק הקרוב לעולם אבל אם בא הקרוב' אמו לו מבכח כרפה ובהשם

לקח

לקח אלא כסדרן עכ"ל נראה מזה דלאו בספולי ממש אתמו אלא אף למעשה ממטו במקום ס"ן טעשות ר"ל דבוקו' ותבודקים זו כזו איחסב סתים' ולכן הסיטו כזה לסדרף אף אם הסדרכא מתחלה ממקום אמחילות ליחלק ומתפשטת למעלה מחיין: (מה) יראה לי · מלשון הסמ"ג בשם ר"ח שכתב אפי' סרוטות כ' אותות באמצע כו' בספולי כו' והוא ס"ם וצ"ל היכא שיש מנהג ומ"ם שם לענין אם הסרכא מעיקרן עד למעלה מחיין מפמעות הכ"ח לאסור במדינתו ומ"מ ראיתי לפת"ח נופ' שיש להקל היכא שיש מנהג כו' לענ"ד נראה אלא"ז לא קאי אהך מלתא רק אסרכא דלמעלה מחיין בשאם אבל במתחלה מעיקרו ומתפשטת למעלה מחיין לא שיש בם מה דינו רק בס"ק כ"ס שכתב מדעת מהרי"ו וכמ"ש מפמע לאסמיר ומ"מ לאסר דמודם במקום שאין מנהג ס"ם להקל בהם"מ ומ"ם שדעת הב"ח מפמע לאסור במדינתיהו לא ראיתי מפמעות שמ"ם שמנהג להכשיר בסרכא מעיקר אאוטת עד חניין הא מפיים שם דבהם"ג כבר אף דאיכא חלון ולכך נקום עד חניין דאלו מעיקר אאוטות עד למעלה מחיין ואיכא חלון מנפה ואם טוותו לת"ם הב"ח נגי קרום ולמנהגינו נמי מרפה בדאיכא חלון אפי' למעלה מחיין אבל בלאיכא חלון מכשירין בקרום אפי' נדבקה מעיקרו עד ראשו כו' אין מזה ראי' לומר דבסרכא כה"ג מרפה מפום דהאם מיירי שנדבקה עד ראשו ונם הספולי בכלל כמ"ם בת"ם ס"ק כ"ד ובכה"ג בסרכא מרפה אבל אם נדבק מעט למעלה מחיין ג"כ והוא בלא פילום לא נזכר בדברי הכ"ח כלל לכן ל"ל כמ"ם שאם אין מנהג מבורר והסרכא מעיקרן ומתפשטת עד מעט למעלה מחיין ים להקל בהם"מ ואם אין הסרכא מעיקר אאוטת אין להקל

לט אם הסרכא באמצע האונא ויש ספק אם הסרכא למעלה מחציי' או למטה מחציי' (מה) יראה לי שיש להתיר בין אם יש חלון ובין אם אין חלון שהסרכא יוצאת מעיקרי האונות עד אמצע האונות ויש ספק שמא מתפשטת קצת למעלה ומ"מ יש לברוק הריאה בנפיחה ולשום רוקן על מקום הסרכא לראות אם מבצבץ שם:

מ מקום שידוע להם בבירור מנהגם מקדם להכשיר כל סרכא בסדרן מחיתוך לחיתוך אפי' אם הסרכא לצד חוץ ואפי' בלא בריקה יש להם על מה שסמוכו רק שלא יהא בסופן וסמוך לו ועכ"פ לא פחות משיעור אצבע מראש האונות (מו) ויראה לי שאם אין שם חלון שהסרכא מעיקר האונות ומתפשטת גם למעלה מחציין עד כמלא אצבע מהראש יש להקל בהפ"מ כל שאין שם מנהג ידוע להח יר לעולם עד חצי האונות אבל אם יש שם חלון ואין מנהג ידוע להקל יש להחמיר אם הסרכא למעלה מחציי' אף בהפ"מ:

מא במקום שנהגו להקל בשיעור אצבע או אצבעיים מראש האונות אין הפרש בין בהמה גסה לבהמה דקה לענין זה (מז) ויראה לי שבזה שכתבנו בסעיף שלפני זה להקל בהפ"מ באין מנהג מבורר יש לשער בשיעור אצבעיים בגסה ובשיעור אצבע בדקה ושיעור האצבע או האצבעיים שאמרנו הוא רוחב אגודל של אדם בינוני במקום הרחב שבו וכמו שנתבאר בסי' ל"ה בסעיף צ"א ובסי' ל"ו סעיף פ"ז:

מב שתי אונות זו אצל זו אחת ארוכה ואחת קצרה אין למדוד חצייי' כ"א בקצרה (מח) ואפי' אם הסרכא דבוקה בקצרה למטה מחציה שלה ובארוכה למטה מחצי' שלה יש להטריף:

מג אם הסרכא בסדרן למטה מחציין רק שהיא סמוכה לחודה אונא ובשנופחין הריאה מקום דבוקה הסרכא מגולה ונראה מחמת סמיכתה לחוד הרבה (מט) יש להטריף אם לא בשהיא חיזר ומתכסה בשנופחים

מבשולי כו' והוא ס"ם וצ"ל היכא שיש מנהג ומ"ם שם לענין אם הסרכא מעיקרן עד למעלה מחיין מפמעות הכ"ח לאסור במדינתו וכמ"ש בהגהות הכ"ח לאסור בכל מקום אם לא שיש להתיר בין אם יש חלון ובין אם אין חלון שהסרכא יוצאת מעיקרי האונות עד אמצע האונות ויש ספק שמא מתפשטת קצת למעלה ומ"מ יש לברוק הריאה בנפיחה ולשום רוקן על מקום הסרכא לראות אם מבצבץ שם: מ מקום שידוע להם בבירור מנהגם מקדם להכשיר כל סרכא בסדרן מחיתוך לחיתוך אפי' אם הסרכא לצד חוץ ואפי' בלא בריקה יש להם על מה שסמוכו רק שלא יהא בסופן וסמוך לו ועכ"פ לא פחות משיעור אצבע מראש האונות (מו) ויראה לי שאם אין שם חלון שהסרכא מעיקר האונות ומתפשטת גם למעלה מחציין עד כמלא אצבע מהראש יש להקל בהפ"מ כל שאין שם מנהג ידוע להח יר לעולם עד חצי האונות אבל אם יש שם חלון ואין מנהג ידוע להקל יש להחמיר אם הסרכא למעלה מחציי' אף בהפ"מ: מא במקום שנהגו להקל בשיעור אצבע או אצבעיים מראש האונות אין הפרש בין בהמה גסה לבהמה דקה לענין זה (מז) ויראה לי שבזה שכתבנו בסעיף שלפני זה להקל בהפ"מ באין מנהג מבורר יש לשער בשיעור אצבעיים בגסה ובשיעור אצבע בדקה ושיעור האצבע או האצבעיים שאמרנו הוא רוחב אגודל של אדם בינוני במקום הרחב שבו וכמו שנתבאר בסי' ל"ה בסעיף צ"א ובסי' ל"ו סעיף פ"ז: מב שתי אונות זו אצל זו אחת ארוכה ואחת קצרה אין למדוד חצייי' כ"א בקצרה (מח) ואפי' אם הסרכא דבוקה בקצרה למטה מחציה שלה ובארוכה למטה מחצי' שלה יש להטריף: מג אם הסרכא בסדרן למטה מחציין רק שהיא סמוכה לחודה אונא ובשנופחין הריאה מקום דבוקה הסרכא מגולה ונראה מחמת סמיכתה לחוד הרבה (מט) יש להטריף אם לא בשהיא חיזר ומתכסה בשנופחים

כ"א במקום שם מנהג מבורר לסקל עד אצבע סמוך לבשולי אבל במקום שאין מנהג ים לאסור וכ"כ בשפ"ד ס"ק י"א בשם שמ"ח: (מז) וראה לי · ים לעיין במקום שנהגין לשער עד אצבע הו אצבעיים מהראם אם שיעור זה שוה בבשם גסה ובדקה ולענין טועת מע"ע מתלקן בין גסה לדקה בזה השיעור כ' אצבעות בדקה וד' בגסה וי"ח כ, בגסה וא' בדקה ואפשר דדוקא בהם דסכי קיים לה דהסמוטות הם מקורבים יותר להבשולי בדקה משא"כ בזה י"ל כל שלא מתרחק אצבע או אצבעיים מהראם הרי הוא בכלל בשולי בין בדקה ובין בגסה ומדברי הא"ז בשמ"ח סי' ל"ה סע' ה' שכתב דבכל שיעורי הראם אין חילוק בין גסה לדקה כ"א היכא שיתאחר לסדיה ע"ם משמע דבאין בלא פילום לא נזכר בדברי הסי"ם כלל לכן ל"ל כמ"ם שאם אין מנהג מבורר והסרכא מעיקרן ומתפשטת עד מעט למעלה מחיין ים להקל בהפ"מ ואם אין הסרכא מעיקר אאוטת אין להקל

מבשולי כו' והוא ס"ם וצ"ל היכא שיש מנהג ומ"ם שם לענין אם הסרכא מעיקרן עד למעלה מחיין מפמעות הכ"ח לאסור במדינתו וכמ"ש בהגהות הכ"ח לאסור בכל מקום אם לא שיש להתיר בין אם יש חלון ובין אם אין חלון שהסרכא יוצאת מעיקרי האונות עד אמצע האונות ויש ספק שמא מתפשטת קצת למעלה ומ"מ יש לברוק הריאה בנפיחה ולשום רוקן על מקום הסרכא לראות אם מבצבץ שם: מ מקום שידוע להם בבירור מנהגם מקדם להכשיר כל סרכא בסדרן מחיתוך לחיתוך אפי' אם הסרכא לצד חוץ ואפי' בלא בריקה יש להם על מה שסמוכו רק שלא יהא בסופן וסמוך לו ועכ"פ לא פחות משיעור אצבע מראש האונות (מו) ויראה לי שאם אין שם חלון שהסרכא מעיקר האונות ומתפשטת גם למעלה מחציין עד כמלא אצבע מהראש יש להקל בהפ"מ כל שאין שם מנהג ידוע להח יר לעולם עד חצי האונות אבל אם יש שם חלון ואין מנהג ידוע להקל יש להחמיר אם הסרכא למעלה מחציי' אף בהפ"מ: מא במקום שנהגו להקל בשיעור אצבע או אצבעיים מראש האונות אין הפרש בין בהמה גסה לבהמה דקה לענין זה (מז) ויראה לי שבזה שכתבנו בסעיף שלפני זה להקל בהפ"מ באין מנהג מבורר יש לשער בשיעור אצבעיים בגסה ובשיעור אצבע בדקה ושיעור האצבע או האצבעיים שאמרנו הוא רוחב אגודל של אדם בינוני במקום הרחב שבו וכמו שנתבאר בסי' ל"ה בסעיף צ"א ובסי' ל"ו סעיף פ"ז: מב שתי אונות זו אצל זו אחת ארוכה ואחת קצרה אין למדוד חצייי' כ"א בקצרה (מח) ואפי' אם הסרכא דבוקה בקצרה למטה מחציה שלה ובארוכה למטה מחצי' שלה יש להטריף: מג אם הסרכא בסדרן למטה מחציין רק שהיא סמוכה לחודה אונא ובשנופחין הריאה מקום דבוקה הסרכא מגולה ונראה מחמת סמיכתה לחוד הרבה (מט) יש להטריף אם לא בשהיא חיזר ומתכסה בשנופחים

(פרי תבואה)

לעמוד סודע חקה כמדותם ואין מקום לחלו׳ במטי דבך יכול להיות בהברכה בהוד
מחיתוך ויוהר ים לחלות שהיתה בחוד כשמה מציאתה שתה מש״ה כלו׳ שהברכה
מחיתוך רק לחלות הם מפורלים זו מע ובאמת אין דבך החלוה להיות פרודות
אחר הנפיתה וכמ״ש הא״ז נופי׳ בס״ק י״ג שהנפיתה טרמה שהחלוכים מהדבקים
ביחוד ולחקי מהדדי ע״י נפיתה כאחד הוא
לפרלה עיניו ט׳ א״כ הולין במצוי
שבולאי׳ מתי׳ היו מדובקים זו בזו ע״י
הנפיתה שבשבע הבהמה שהם נפולות ביחוד
ומתילה שאין כן ריעותא כלל שברכה לבשה
מחצין איכה ריעותא ואע״פ שי״ל שאינה
ריעותא לחיות חזי לאכמרופי לריעות׳ אחרת
אבל מ״מ הוצע כתה של ריאה זו שים
הם ברכה מ״מ נראה שאין להחזיק בשביל
זה שים כאן גם ריעותא אחרת שאין
החלוה מדובקים כדבך רוב הבהמות אלא ים
לחלות בחברון הנפיתה נראה לה שעומדים
מפורדים ואם ה׳ בשפתי לנפות בכח יפה אז אחד באחד ינבו כדבך הבהמו׳ שהם
מדובקים בחיים ובמותה לא נפרדו ועוד נלע״ד דהא הר״ן כתב לפי שיטת זו דנקב
מתי ה׳ בבר כיון שאפשר שהעלה לו ארוכה רק דאפשר שזה מהנקבים שאינו עשוי
להסתם וא״כ בזה החזון שראה מהנקבים שעלולים להרוס א״כ יש להסיר ודוקא
בשפולי שהוא מקום מנוגה מהריאה כתב הר״ן להסריף דאין זו בהיתה שבופה להפרק
ושם המקום מנולה מהחלוה משא״כ כאן אע״פ שעתה החלוה קיימו בפרודה מ״מ
הרי פירוד זה איט מרכות בפ״ע ואם לא הי׳ כאן ברכה לא הי׳ מרפה בשביל זה
והייט לומרים שבופ׳ לחזו׳ לקדמות׳ והיו לאחדים א״כ גם כי איכא ברכה איכה
מרפה בשעה עשיית הנקב הי׳ עלול להסתם ואולה הברתה כמו כן הנין עלי׳ ואעפ״ה בעינן
מרוכה מרם התחברן הברכה וזה מבואר שהרי לשיטה זו מצוה בהתה אפ״ה בעינן
ברכה דוקא כמ״ש הר״ן דהוי כמו שביך ושריך ובכר הבאתי בק״ה דברי הרשב״א
במ״ה שעיקר הטעם החיישינן שמא לא הסתום הדופן יפה לעתים ונם בין אולה
לאולה כך הוא דנקב בלא ברכה הוסשין שמא לפעמים לא הסתום האולה יפה כמ״ש שם
ולא״ז ע״ל דתמ״נ בעבר זמן מה שהיה הנקב בעוד שלא נשיה ברכה לא מרפה
בכך אף אם לפעמים נפרד׳ החלוה מטעם שבתב הר״ן דאינלאי מלחה
שנקב זה מנקבים הטשוים להסתם וא״כ אף בעתה החלוה מפודדים
אין לחוש ועוד דע״כ שאין לחוש לפירוד החלוה כלל דהא קי״ל אף
אם הברכה תרוכה ומכופלה בתוך התחוכים כבר כתב״ל ולכאורה
ניחוש לה שיתפרדו החלוה כיון דכל עיקר הועלה הברכה לחבר החלוה יחד ומה
יועיל הוש אלוך זה אלא דע״כ דעיקר הטעם דבשינן שתהיה מקבלת שתיתה והרי
ים כאן שתיתה מהברכה והחלוה גם יחד ואם לפעמים התפרד החלוה עדיין אין
שם נקב שהרי שתיתה מחתה הברכה ואם כי מצד הברכה לבד לא מיקרי שתיתה
מ״מ מועלה לפי שעה עד שיחזרו החלוה להתחבר ולהחוש יחד כן ל״ל לפי שיתה זו
ועכ״פ מוכח דלא איכפת לן בפירוד החלוה כלל ודאיתי לתמר״מ שם במה״ב
שבילור מעמו ע״פ מ״מ בשיתה הש״י שהחלוה שותתות והוא כמ״ש בה״מ אלא שכתב
שם דהא דכתב הש״י מעמה מבוה שהקרום הוא״ך ואחזק מבוה דאל״כ היה מרפה
מבוה חברה ולבך לריך שברכה לשתות נקיבהן והרי הריאה כאלו אינה חברה ט׳
ע״מ ולא נהירא כלל שהרי ריאה שוקבה ודופן שותתה דהייט שבדקה בדופן ובריך
כברה לא״ע כתבואר בפוסקים ועיין בה״מ ס״ק פ״ג אלמ׳ דבכה״נ לא הוי חסר ואו״ם
דמדברי הפוסקים שבתבו דבריך שי מבמע אף שהחופן רחוק קצת מהבשר והברכה
מגולה שם בפיר הוי שתיתה ע״ם בה״מ ס״ק ע״ב שבתב על דברי הר״ד בן יחייא
דפתות מעפה ותוטין עבין שביך מיקרי דמדברי הש״י מבמע שאין בין ריאה לבשר
ולא כלום כו׳ מבמע דלהר״ד מיירי אף דקיימת קצת רחוק מן הדופן אם ברכה
וא״כ גם כאן רחוק במציאות ביהיו החלוה פרודות זו מזו יותר מבשה אלא דאפ״ז
לחלוה ים להתחיר עכ״פ בברכה ארוכה כמו שהה אך דאפ״ז לכאורה לשיטה הר״ן
לעולם יעבדך ברכה קצת פחות מבשה דוקא וז״ל הש״ם לקמן בזה והנה המעיין
בשמ״ה יראה דמיירי בהחלוה הם בחוכות זה לזה בדרכם רק שהברכה היא
סמוכה מאד להחוד ולכן בשמעתין הריאה נראה מקום הברכה ומ״ם בשמ״ה מחמת
בסיא פרודה שם קצת ומהריקה מחברתה אין ר״ל בחיבע כך שפרודים קצת רק הוא
דבר שהוא בשמקום הסמוך להוד אין ״ התיחוך הבני מבשה היבב וכן מבואר
מתים בה״ם בה״ד לאו מיקודו ממש אלא כל שהוא בקצה התיחוך מקום המנוגה
חוד מיקרי כו׳ עיין שם ודבריו נכונים בזה כיון דשם המיד רבולה מה בין זה לחוד
ממש ודין זה גם כן מבואר בה״ם שהבאתי לעיל שלריך הברכה לעמוד עמוק בין
החחוכים כו׳ הש״ב הדין שכתב בה״ב בעפרדו החלוה זו מזו עד שנראה מקום
הברכה שביר קאמר הש״ך דלא מבמע כן מדברי הפוסקים וכשל״ל דמוכח דאפי׳
נפרדים החלוה לפעמים אין בכך כלו׳ וכבר הבאתי בק״ה מדברי הרשב״א במ״ה דהיה
אפשר לומר דאפי׳ נקובה עדיין חברתה מנוגה שע״י הברכה הם מחודקים כו׳ אלא
שהקשה ע״ז מברכה בחלכסון שאין הריאה מחודקה מהיחוך להיחוך ולשיטת הפוסקי׳
הפוכרים הטעם מבוה שהיחה החלוה ל״ל דש״ל כמ״ש בק״ה דעכ״פ מועלה הברכה
שאין כאן נקב בשהתפרד החלוה לפעמי׳ וגם קוד׳ שעלתה הברכה אין חשש כיון שזה
הנקב עשוי להסתם א״כ גם בפירוד בחלוה במקרה אין לחוש כלל דהדרא בריא
וכבר כתבתי אלדעת בעה״ע לנעל״ד גדולה מזו דאפי׳ מפקא זיקא עבשיו אתרינן
כיון דרבותייהו הוא לבחוש מסתמא בחיי היתה נפותה ביחוד ודחק׳ אהדדי עד דלא
מפקא זיקא ולא דלא קי״ל בהעיטור בש מ״ם בזה דלא מפקא זיקא במקו׳ הברכ׳
ואם היו החלוה מומחות זע״ז בדרכם תמיד היתה הברכה בין החחוכים במקום
מבוסה ל״ה בפירוד קצת ואתרינן דבתי׳ יחדיו דבקו לו בהיה בופה לחזור לאיתנה
לידבק לו כזו ומעתה הדברים מבואר לנעלין דיעלן אין מחלוקת בין הש״ך לאח״ז
ז״ל דהש״ך פירש דברי הש״ב בפשטן דמיירי שאם אירע לפעמי׳ שנפרדו החלוה עד
שנראה מקום הברכה אף בעומדת בחיתוך מרפה וע״ז פיר הש״ג הש״ך וכתב שאין
נראה מהפוסקי׳ אבל הש״ם מפרש דבריו דמיירי בעומדת בשמוך לחוד במקו׳ מגולה
וכזה אפשר דגם הש״ך מודה דבכלל חוד הוא ובאמת למשיין בהש״ב ומה״ב יראה

כשניפחים בכח יפה אבל אם הברכא בין שני החתוכים ממש רק
שנראה מקום הברכא לפי שבבהמה זו האונות עומדות פרודות קצת
זו מזו יש להתיר שאנו אומרים שבחיי הבהמה שהיתה נפותה
הרבה בטבע הי׳ האונות מהודקות זו על גב זו ואפי׳ אם איזה
חולי גרם לה שנפרדו האונות קצת עלולה היתה לחזור
ולהתרפאות ואחר באחד ינשו כשאר בע״ח הבריאים :

מד בכל מקום שנזכר ברכא אין חילוק בין עבה מאד (נ) ובין
דקה בחוט השערה ובין דבוקה ממש בלא שום חוט כל
שהיא שלא בסדרן או למעלה מחצי האונות אוסרין אותה אם
לא

כוונהו כמ״ם הש״ך דלפי מה שמפרש אלא״ז א״כ הד דינא הוא עכ מ״ם במה״ב בלריך
מהכי׳ במקום עמוק וז״א כמבואר בש בסמיי ע״ו וכן נמי מה שבהבהי בה״ב כי׳ ג׳
כל״ל והכי מסהברא עכ״ל אלמא דלאו הד דינא הוא רק הד טעמא כמ״ם במה״ב סי׳
א׳ בטעם הש״י מבו׳ דהאונות כוחמהן ט׳ וא״כ לא האונות נפרדו זו מזו לפי׳ בהיחוך
בביניים׳ * הו״ל אלא בסדרן עכ״ל וכמ״ם
בהה״ב ג״כ לבון זה ופשטא דלישנא מבמע
דמיירי בנוונא בעומדת במקו׳ בהיחוך ממש
רק שהאונות נפרדו ואפ״ה מברין ובזה
שפיר כתב הש״ך דמשמעות הפוסקי׳ דכל
שהברכה בין החחוכי׳ הברה בכל נוונא
וכמ״ם הרשב״א במ״ם לענין ברכה בחלבסון
דלף ע״ג שאין הריאה מבודקת מהיחוך
לחיחוך מוחר אבל בבמוך לחוד אפשר דמודה
הש״ך ואע״ג דהש״ך כתב על בך
פירוש דאו׳ כותב׳ כבר דהו הכוס׳ ומבמע
דאא״ל סבי מ״מ עדיין ים לחוש לשיטת
הרא״ש דדוקא היכא דאיכא דוחק רבינא אז הברכא בתה ב״ע ובמקום מנולה
ל״ם זה כמ״ם אא״ז ולדינא ל״ל בבמוך לחוד ומקום הברכה מנולה שם ים להחמיר אם
לא בהיה מהכשה בשטפתן בכח יפה ובדקי״ל בברכה מנסתפקן אם בנב לו בחיחוך
אבל אם הברכה בין החחוכי׳ ממש אלא שהאונות עומדות מרוחקות קצת ים להקל בדעת
הש״ך ואע״ג דברכה למטה מחיצין מחוך בוטא דעת הריק״ם הביאו הפר״ח דמרפה
מטעם שבבוטא מפסקת בין החחוכי׳ ואינה מנחה להדבק דבק טוב וזה רמז ג״כ
בספר תה״ב שבתב ועין במה״ב הל׳ בוטא סי׳ כ׳ וגראה שם״ם הוא וא״ל סי׳ א׳ ולו ל״ל
בהה״ב סי׳ ג׳ ששם כתב בברכה מחוך הבוטא מרפה שהבוטא מפריד בין זו זו עד
שאין בוחמין אהדדי אף לענ״ד אין הנדון דומה לראי׳ דשהם שים לפניהו בוטא שהיא
נורמה לשפר״ד בין הדבקים אחי ובכה״נ לא נקב קרינן בי׳ נקב שבוטו נהסתם הבסתים
היתה עומדת ליסחר כיון שהבוטא מפרדה ואינה יכולה האונה להנן על הקרום מבא״כ
בזה הפר״ח ניפי׳ כתב ג״כ כדברי הש״ך לשבשיר בזה ונם הבנתי״ג הענוק דברי הש״ך
בשתה ולכאו׳ אדבב׳ ים לאי׳ מהש״ך דש״ל להקל למטה מחציי׳ מבוטא א״כ
ק״ו כאן אלא״ז בזה ים לדחות דהתם הטעם דהיינו שהנקב הוא בבוטא והחיחוך
שבנגדו מוחמו ומה״ט כתב בשמ״ח בהש״מ לסקל אף ע״ג דבתב אח״כ בבוטא
גדולה וסרכה אלמה והבוטא איכה מחתה להגיע בגדלן מרפה בשתה וכ׳ בה״ם שם
ס״ק ס״ד בשומו לחלק דבסברא אלמה גדע ע״ם אבל מ״מ ראיה לחומרא ליכא
דהתם אחי׳ ים כאן דבר חוצן דהיינו הבוטא ופשיטא אף בחיי׳ הבוטא נורמה
הפירוד ומה הבוטא קודמה לנקב ומשולה לא הי׳ עומד להסתם מבא״כ כאן דהיינו
כי המות יפריד ביניהם ובחי׳ היו דבוקים לו הדברא בריא וכמ״ם ות״ם בה״ם על
הש״ך בבתב וכן מהגיה דבמלחת דמנבג הו״ל למהר״מ מהבר ספר ה״ם יוחר לידע
בעיקרו היה לחפש בדיעם ומנהגי׳ בשתיטה ובדיקה אלא מקומו׳ ים לכן אין להקל
כ״ל בידוע מנהג׳ בסמכו קודם שהיקל הש״ך כו׳ ע״ש גלעל״ד אם הי׳ מהר״מ
כותב הה ע״פ מנהג הי׳ מקום לומר כמ״ם אא״ז מבא״כ בחמה כתב מהר״מ זה
מבבלהו עפ״י מה שהפרש ברש״י וש״ז כתב הש״ך אלא נהיגין וכן שהגין לחתר
הדיינו אלא נתקבלו דברי מהר״מ בזה בלשה לחדש דבר לאסור בכה״נ ואח״ז הש״מ
לא הי׳ בידו ספר הה״ב ומה״ב ות׳ כובר שמהר״מ כ״כ חלד המנהג ואני יגעתי
ומצאתי דאתי לידי בפר הג״ל ודאיהי שבותב כן מבברת עצמו כמנ״ל ומפי׳ים לבחוך
על הש״ך במלי דבברא דאיהו מוריינא ופסקנא בפתי בהן יבמרו דעה כו׳ ופברה אא״ז
בזה להחמיר לא נאמרה כ״א בברכה בחוך לחוד ולפי מה שפירשתי דברי מהר״מ
אלינא דהש״ך לא פליגי הש״ע ואא״ז כלל לענין דינא : (נ) וכן דקה. כ״כ בשמ״ח
והוא מדברי הרשב״א שהבאתי לעיל ומדברי הר״ן בתבב באין חיבוק בין בחוטות
לבחוטות וכ״כ הרמב״ם בפ״א מה״ם שחפ׳ אם החוט בחוט הבערה אוסרין אותה ובבל
מרפות לבר״ד בן יחייא מלרו מלרו בבתב וז״ל ומלאתי בבם חכמי מוריל כי הברכה אם היא
מרפה הוא מפני שעתידה להתפרק ולכן הבבירו בבסדרן מפני שאין עתידה להתפרק
ולפ״ז הטעם אם הברכה בעלמה יפה׳ כ״כ עבה וחזקה אלא הוכל להתפרק לאו׳
שהה׳ הברה ואפי׳ שיהי׳ בוודאי ובשאר מקומות הנקראי׳ אלא בסדרן ולהה גדול
לחוזק הברכה הזאת כתב יפים הטוב אלא יתפרד הביאו תמיון מחלחות אלא בשאר
ממה מדובקה כמלא בחדה בהוצא כי אם בשור קיים כי׳ לגמלא אם בחוזק ומלא
בחדה׳ פירושו רוחב ד׳ אצבעות בשור הגדול ובערך זה בשאר בהמות ולכן הבבירו
הברכות בשהן עבות והחזקות ונתנו׳ סי׳ לומר לדבק טוב הוא וכאבר יבא לידי הוראה
בדבר כזה לא אסמוך על אלו הרומברים עכ״ל ועיין בב״י בענין דבק שבתב בשם בביבו
ירוחם שבתב בשם חכמי מוריל וחכמי גרבוא שהי׳ מבעיין מיעור הדבק וכל הפחות
כמלא רוחב אצבע הגדול ותה״ב הביא דברי מהר״ד אלו בקצרה ובתב שהרשב״א חולק ע״ז
בהיא והביא דבר הרשב״א הנ״ל וכן עיקר אפי׳ לשיטת ההו׳ דס״ל הטעם דטופו
להתפרק ולא מלינו בשום מקום מילוק בין עבה לדקה ואיברבה ים הוברים דברכה דקה
אינם ברכה רק העב הוא נקרא ברכה ולכך כתב שם בפרק ו׳ שבשמוהה עיל ואם
בתבמה ובדעת מוהגין לחלק בין ברכה עבה לדקה ומקילין בדקה בבדיקה כיון שים דעת
שאינם ברכות אבל בדיעה אין לחלק כלל בין ברכה דקה לעבה דגם הרב׳ דקה היא
מוחזקת מאוד בקרומות הריאה ומה״ם הרשב״ן בספר יבין שמועה פ״ו שהעיד הרב
ז״ל ל״ל הרמב״ן שראה ברכה דקה מאוד במבטו בה והביאה המיב׳ גדולה עמה עכ״ל
והבאתי זה כמה פעמים ומצאתי בשו״ת בנו הרב ר׳ שלמה ז״ל המכונה בו״ה הרשב״ם
בסי׳ ת״י שבתב על דברי מי שראה לבחוב להתיר ברכה עבה כמדומה אין לו מוח
בקדקדו דברים שכל האחרונים לאסרום יבוא הוא להתיר והרי הרשב״א ז״ל כתב כו׳
דברי הרמב״ם ז״ל כך מיים כו׳ וזה שבתב אפי׳ כחוט הבערה אוסרי׳ אותה
כו׳ והדא לך באפי׳ היתה רחבה יותר מעבה היא מרפה שהרי כתבו הגאונים ז״ל
שאם כל גב האומה דבוקה בשדרה כו׳ והרי ברכה זו היא יותר מג׳ אפחים בשור
הגדול ולעפ״כ אם ים פיגום בבופה ברפה דסרי בשמע מדלא חלקו כו׳ והרמב״ן ז״ל
בחידושיו כתב כי הוא מצא ברכה בחוט הבערה ומבבה ומבבה הביבה מהריאה עמה
והביא זה לאי׳ (נראה בל״ל אם לראי׳) אאפי׳ דקה שבדקות הי׳ מרפ׳ ואם בדבר
המהרי׳ כל ברכה עבה מפני באינ׳ מהפרקת ה״כ מה זו לאי׳ הרי כיון שהיא חזקה

ואינה

ולזה מחפרקת הרים כברה ומה לע בין קפנה לגדולה בלפי דעתם לין הפרם בזה אלא בין חזקה לרפס אבל לזרות כל במוספת מוזק כלו לאוסרה לכך סבין ראיה מזה ושוד בסברא זו באומרי' שברכה חזקה כברה כי' סבר' מבוכבת בכל סביש חזקה ומלא במקום רבינת' כשהתנועע הבכמ' מחפרק והתחוך בריאה כו' עכ"ל ועיין לקמן בענין הדבק וסעיקר לדינא בכל שאינה עובר' ע"י מיעוך ומשמוש לין חילוק בין מבה לדקה ועיין לקמן ס"ק נ"ח לענין קרום קטורין פילא ים מחלקים בין עב לדק ע"ם ועיין מ"ם לעיל סי' נ"ה ס"ק מ"ה ס"ע"ש איך מבכיתין לופתא ע"י סיכר סדק לפי שאנו תומרים שברכה כבדבן הבא למעלה מחניין לא תבני מה שבא בסדבן ואין לחלק בין דבוקה ממש לברוכה כמ"ם בשמ"ח כאן ובכמ"ף נ"ד שאין חילוק בין ברוכה לדבוק' והוא מדברי הרשב"א ושאר פיסקים ע"ם וע"ל ס"ק קמ"ז : (נא) וכן אם מחוחה ברכאי בב"י בהב וז"ל ולענינזסדין אם ברכא בפולה זו היא חלוי' בשעת דבברה ואם נברכה בחוגא לחרת בשעת דבברה ואפי' נברכה בחוגא אז בחוגא עצמה איכא לחיחם דלמא ברכה זו מהחומא ולאחם בבני נברכה בחוגא והו"ל בלא בבדבן ואיכא לחמר דבבר' היא דלמא לא מהחומא ולא מהחוגא אלא מהלחו' בבינים' והו"ל ס"ם בפק מהלחו' ואח"ל מהריא' שמא נברך לאחר' הא' במקום שנברך אינו לאחם' הבני ולזה דעתי נוחה עכ"ל ובכו"ח מהרי"ש סי' י"ב כ' דבריו הראחונים נראים יותר דבס"ם אינו מתבסך ונוח דבא המעם בחלוי' מבו' דריב היא וכן מינה זבה לבא"י וא"כ כאן בהיא דבוקה ואיכא לחיחם לחיחר שבדבקה בחקום אחר מי מוליא' מחבם נקב דבא ק"ל אין ברכה ב"ע ושוד דאפי' אח"ל דאיכא חרי פסיקא לקולא הא איכא ס"ם להחמיר שמא מן הנב יצאה אל הנב ובחרוייהו טרפה והו"ל חרי ופרי ומיהו כיון דמיע' ובה אלו ברכה היא אלא ריב בעלמא הייגו כמו בינאה מבלחות דדא ודא חדא היא הלכך אין לנו לומר אלא ספק ריב והדא פסיקא הוא עכ"ל וגראה בב"ל דאע"ג דהך פסיקא דשמא מן הנב אל החיחוך ושמא מן החיחוך אל הנב חד בסיקא הוא שמא יש נקב בריאה מיהו נם הך ס"ם דהתירא נמי כן הוא דמינה ובה אלו ברכה הוא אלא ריב כו' וכן הקשה ג"כ בס"ם על הב"י וע"ם בכללי דבריו כל דברי מהרי"ש אלא בהוסיף ביאור ונלענ"ד לייבב קלא דברי הב"י בפיר הוה ס"ם בכה"ג דהא ק"ל דברכה חלוי' מבוחא כו"ל הר"ל ואף ע"ג דחלוי' מצד עצמה בברה דדיינינן לה בהבבמה ליחה מ"מ קלא דיעותא יש בריאה ולפעמים בא ע"י נקב בקרום העליון וכמ"ש בבי' ל"ו ס"ק כ"ב ולקמן ס"ק ק"ו ולכן בלירוף הבועה לו אחר דיעותא טרפה וא"כ בפיר הוה ס"ם בפק אין בוח דיעותא בריאה זו בלל והברכא בא מהלחות של הברכא שיאתה מחומא לחוגא ואח"ל דאחילד דיעותא בריאה בממעה בא ברכה אין אמה לא אחי לידי דיעותא נמוחה בעיקבו אני הקרומים אלא ממחה נקב בבקבו' עליון לו הוני אחר בבריאה שאינו מבליף מחמתן באה הפבמה לחם זו ונבדקה באות' חוגא עצמה ובפק הראחון הו' מהיר יותר מהבינו דלפי הבפק הראחון בים מקום לבחיר אפי' אם יש בם בועה לו אחר דיעותא כיון דבבדבן לאו דיעותא וכפולה מהלחות ולבפק אני דעב"פ מחמת דיעותא בבריאה הוא לו בהלטרף אני' עוד דיעותא טרפה ולכן כבאין בם דיעותא אחרת בפיר מחבב ס"ם לבחיר ועיין בע"ז בבהב נ"כ לאחור בנבבר לאוהב חוגא עצמה אלא דאיבו לבעמי' דב"ל לאחור ברכא מינה ובה ועיין בביאור לע"ז מ"ם בזה דלבעב"ז לף אם מבבן בחוגא לבמה מחניין אבבר דב"ל לבמרף ע"ם ולדינא נ"ל דלפי המנהג במדינות אלו לבבבין מינה ובה אין נ"מ בזה דוהאי אם נברכה הבני' נ"כ בין החתוכים בבינים דבבר ואין כאן אר"ל דלמעה מחניין לאו דיעותא הוא רק אם נברך לנב הבועה עצמה לו לבעלה מחניין בחיחוך בזה ס"ל לבב"ש להבבר ובבר בחבתי בים לבא הבא"ן לדברי ומ"מ כיון דמהרי"ט והא"ז בא"ם דעתם לבחמיר וכן נראה מברמ"א אלא הזכיר מדבוקה רק מחנו' אלמא דבדבוקה ים לבחמיר ומ"מ בדבוקה בין החתוכים נ"כ לבמעה מחניין נראה דגם רמ"א מהיר וברכה אלו' דנקט לאו דוקא וה"ה בין החתוכים ים לבבבר מבעה בבהבתי ובק"ס בחבתי עוד על מה שבהב בב"י בחא הבפולה ראתה נברך לדוחן ס"ם : (נב) אבל אם הברכאי הב"ז בהב דבבוקה לאוחם חוגא עצמה נ"מ מישך כיון שים הר"ל ובח"ם בהב שאין זה הר"ל לף לחבריבין מינה ובה כיון דבולה מבם ה' קאתי ואי אזיל ע"י מישוך אמרינן דלא הוי בריאה זו דיעותא בלל ובמבנות הבקה עוד דבא לבעה מחניין לאו דיעותא הוא ובהב דאולי בוחר ברכה בפולה לבעה (מ"ם וס"ל לבעלה) מחניין או לנב הוי דיעותא גדולה ומישוך קולא גדולה הוא ובלטרף אליה דיעותא כ"ד הוי הר"ל לך לפי מ"ם בביאור דברי הב"ז ס"ק בהבב וגראה דבאם צריך מישוך כו' ריינו לומר דגם לבעה מחניין מבועה צריך מישוך לפי"ז גם לבעה מחניין הוה קלא דיעותא לענין זה בצריך מישוך אם יש בם עוד דיעותא אחרת כגון בועה וא"כ הם יש בם ברכה הבערבת לגמרי כגון בברכה בפולה לנב או לבעה מחניין דלבה"ז בה ג אפילו הימא שהוא ממקום לבקום טרפה הוי ואתה בא להבביר"ע"י מישוך ספיר מלבעה דיעותא דלבעה מחניין לענין זה בלא יוציל מישוך ול"ד לבעה מחניין מבועה דבועה מינו מבריף מבא"ב בבפולה וכזה מובב גם קושיה אא"ז הה"ם דע"כ לא אמרינן דבענין מבם אי אלא כגון הרי בועה במ"ז בב"א בם"ע לינו מבריף מבא"ב בכאן דבלא מישוך מישוך אע"פ בגם הבעי' הוא מן הבם כזה אך אא"ז דעתו לחלק בין אם בל הברכא עברה ע"י מישוך אף אומה בבין הבחוכים אז אע"פ שהבפולה נדבקה לבקום אחר בריאה בבר אבל אם בבפולה לבד עברה והראתה שבין החתוכים לא עברה שנראה מזה דברכא נמוכה היא לא בבינים מישוך ואפשר דגם הבע"ז מייני בבה"ב שהבפולה שנדבקה לאוחה חוגא עצמו אזלא ע"י מישוך ל"מ אבל אם גם הראתה עברה גם הבע"ז מודה דבלא בבינים הבע"ז אינו מוליל מישוך ולהבע"ך בבר אף בלא מישוך ובמ"ח מבריע לחתיל ע"י מישוך ולפי מ"ם חפשר דגם הבע"ז מודה במישוך בה"ב שבברה הראתה שהבינים אף דבוקה לבקום אחר ולא לאוחה חוגא עצמה דוקא ואם לא עברה הראתה רק הבפולה לבד ס"ל דל"מ אף במינה ובה ומ"ם נ"ל דאם הבפולה עברה הע"פ שהראתה לא עברה ים נשקו בפ"מ עכ"פ דמ"ם אא"ז דבינן בלא עברה נראה מזה דברכא נמוכה היא בבר בחבתי בעל ס"ב ל"ב בבחים סי' כ"ט בחב דגם לת"ד אין ברכא ב"ב מ"מ י"ל כיון בהיא בין החתוכים לפעמים באה מחמת ריב והולך ומתחזק בם אא"כ מה שהראתה לא עברה לאו ריעותא היא : (נג) אם עברה כגלע"ד לבקל בזה לדעת המבבינין מינה ובה וחבי נהגינן שהבי הב"י והב"ך דעתם לבקל בבה"ב בבהם אף אם לא אזלא ע"י מישוך ומעמה ס"ם ובבר בחבתי בים לייבב דבריבם דבפיר הוי ס"ם ואף במבי"ם ואא"ז נמצאו בזה ולבך אין לנו לומר אלא בספק ריב והדא פסיקא הוא שלבך בבה"ם בהם לבחמיר גם במינה ובה וכן מבמע מדברי הרמ"א בהב"ם מ"מ הבינה דחזנה הבפולה ע"י מישוך ים לבקל ולבמוך על הב"י והב"ך וכן נראה דעת הבע"ז דאי לאו דאיבו ס"ל דמינה ובה הוי אלא בהדן הוי מיקל בהא מעמה ס"ם ואף במדברי אא"ז נראה דמשוה ברכא דמינה ובה לברכא ממקום אחר גם לענין זה מ"מ בין בים לייבב קלא מה בבקבק בה"ם על הם"ם וגם דאיבו נוסי' בהב לחזה יבוכים בדבר וא"כ כיון בהבפולה עכ"פ אזלא ע"י מישוך ולמעה מחניין לא חביב רישותא ובהבתי לבקל בבה"מ אף בדבוקה לבקום אחר איב במינה ובה אין לבחמיר אם לא בבקום שנהגו לבחמיר גם בזה חלילה לבבל לבקל וכן אם היא דבוקה מחוחה לחוגא עצמה ' : (נד) צריך לגפות ' בבפר מעה יוסף חנן י"ד סי' ו' בהב וז"ל ברכא מחחוך לחחוך וממנה יוצא לנב בריאה טהבנין לבבבין על ידי בדיקה בנב וזהו בבהבדבות בוות אבל אם ברכא הבולבת בנב יותר בדולה מאותה שמחיוך לחיוך ע"ל דעדפה דמוכחא מנהא דעיקר הברכא יצא מן הנב ואפי' בזא מן החיוך וברכה לנב אינה בוחמת בפיר כיון דקלבבא היא וטופה לבהפרק אבל אם הם בווה בשרה עכ"ל וגם מ"ם נהנה בין אם הברכא יותר גדולה מדברי הפוסקים אלא הזכירו זה משמע דאין לחנה בבר ומ"ם לבבבין ע"י בדיקה בנב ומשמע דבמקום החחוכי' א"ע בדיקה לע"ל נראה דים לבבלק בחחמיר ג"כ אם מבנבן שם וא"ד נאחר ברכא בין החחוכים אא"ל בדיקה דבבא כיון שעכ"פ ים ספק אמא היא מנב לחיחוך שבנגדו הלבך לריבה בדיקה גם במקום החחוך ואפילו בחוגא חיחוך אבינה ברכה לנבבה ים לבחבין כיון דמחקו' למקום נוסף קולא גדולה היא וא"כ בבה"ג אבינה בפולה ים לבבלק בפוחבין עכ"פ ולעיין בכל החחוכים אם מבנבן שם וכבר בחבתי בדעה מבדי"ם ואא"ז לבחמיר בנברך נגב אחינו נגב בל אחת מחוגו' ונראה' דבמעה יוסף קאי לנגבג לוהן מקומות בסומכין על הבדיקה בבמוכה לחוסן דכיון שבודקין בריאה מוכחא מנהא שאין הברכ' מן בריאה והי"ע אפבר בלי' אומר בחפרקין ברכא מן הנב בבהה ובודקן שם וכל שאין שם נקב מוכחא מנהא הנא יצאה הברכא מן הנב רק עיקר הברכא מחיוך לחיוך היא וגם זה נ"ע ואין לבחריך כיון דאין מהנין לבחבריך בזה כמ"ם ומ"ת במקומות שבחבנו לבבבין כגון ע"י מישוך אין לבבבין ל"ת ע"י בדיקה בריאה לראות בחא הבנה הברכא בעיתה לו בחא הבבר מקומים וכמ"ם לקמן לענין ברכא ממקום למקום ואח"כ נחבים שובריו לו רוק במקום דביקה הברכא וכמ"ם : (נה)ואם ע"י י' הם"ך ס"ק י"ז כתב על דברי הב"י מיהו אינו כבר אלא בשאין בבר בריאה בתחה הברכא מקומים בעיתה וכמ"ם הרמ"א סעיף ט' עכ"ל ובשמ"ת בשמיע זה משום דאינו ס"ל נאחור בכל בפולה מינה ובא אפילו אינו מקומים וכמ"ל ועוד שבשמ"ח סעיף י"א כתב דאף בחלבסון ומקומים אחור וכתב בא"ם שם הבה"ך נקט בבפולה משום שבן מבחבר בהבה וה"ה בלא בפולה עיין שם ומכל מקום נפקא מינה לפי מ"ם דים מקום לבבבין בבפולה ע"י מישוך ומשמוש ובכה"ג שמקומים אפי' מישוך אא מבני אלא ואע"ג דבני הנבסון מהני בשמ"ל בבר בחבתי שם שאין זה דומה לברכא דממקום למקום ובאן דינו בברכא ממקום למקום וכל הדברים החלו בה ודינו בשמ"ל בס"ק מ"א ע"ש; (נו)וראה ב"הבר"ן בחב

לא כשעוברת ע"י מיעוך ומשמוש כמו שיתבאר לקמן :

מה ברכא בבסדרן ומאותה ברכא יוצא ברכא אחרת תלוי' שלא נדבקה לשום מקום או דבוקה לאותה ברכא עצמה והיא נקראת ברכא בפולה כשר (נא) וכן אם מאותה ברכא יוצא ברכא אחרת ודבוקה ג"כ באחת מאונות האלו בעצמן למטה מחציין כשר אבל אם דבוקה למקום אחר ואפי' באחת מאונות האלו לגב או לחיתוך שלמעלה מחציין יש להחמיר ולהטריף :

מו אם הברכא השניי' היא דבוקה למקום אחר וע"י מיעוך ומשמוש הברכא עוברת אז יש הפרש שאם ע"י המיעוך ברה הברכא משם מבל וכל יש להכשיר (נב) אבל אם הברכא הבפולה עוברת ע"י משמוש אבל הראשונה שבין החתוכים אינה עוברת שנראה מזה שברכא גמורה היא יש להטריף אם נדבקה השניי' למקום אחר ויראה לי שבהפ"מ המיקל בזה לא הפסיד :

מז אם השני' דבוקה לאחת מאלו האונות עצמם לגב שלה או לחיתוך למעלה מחציי' יראה לי שיש להקל בזה (נג) אם עברה ע"י מיעוך אעפ"י שהראשונה שבין החתוכים לא עברה אם לא במקום שנהגו להחמיר גם בזה וכן אם הברכא הראשונה בחיתוכים שבין אונא לאומא יש להחמיר :

מח זה שכתבנו בסעיף מ"ו ובסעיף מ"ז להקל בברכא בפולה העוברת ע"י מיעוך (נד) צריך לנפוח הריאה לראות שמא תעלה הברכא בנפיחה או שמא הבשר מקמיט תחת הברכא ואח"כ ישים רוק או פושרין בבל מקום דביקות הברכות לראות שמא מבצבץ שם (נה) ואם ע"י הנפיחה נראה שמקמיט בשר הריאה דינו כדין ברכא ממקום למקום ומקמיט שיתבאר בסעיף קי"א :

מט ברכא בבסדרן והיא ארוכה עד שהיא יוצאת מבין החתוכים לצד הגב אחר נפיחת הריאה יש לאסור שחששין שבחייה היתה עתידה להתחבר בצלעות ותתפרק (נו) ויראה לי שיש להקל בזה במקום הפ"מ אבל אם הברכא ארוכה ומתבפלת ומונחת

דעתם להקל בבה"ג בבהם אף אם לא אזלא ע"י מיעוך ומעמה ס"ם ובבר בחבתי בים לייבב דבריבם דבפיר הוי ס"ם ואף במבי"ם ואא"ז נמצאו בזה ולבך אין לנו לומר אלא בספק ריב והדא פסיקא הוא עכ"ל בם"ם לבחמיר גם במינה ובה וכן מבמע מדברי הרמ"א בהב"ם מ"מ הינה דחזנה הבפולה ע"י מיעוך ים לבקל ולבמוך על הב"י והב"ך וכן נראה דעת הבע"ז דאי לאו דאיבו ס"ל דמינה ובה הוי אלא בהדן הוי מיקל בהא מעמה ס"ם ואף במדברי אא"ז נראה דמשוה ברכא דמינה ובה לברכא ממקום אחר גם לענין זה מ"מ בין בים לייבב קלא מה בבקבק בה"ם על הם"ם וגם דאיבו נוסי' בהב לחזה יבוכים בדבר וא"כ כיון בהבפולה עכ"פ אזלא ע"י מיעוך ולמעה מחניין לא חביב רישותא ובהבתי לבקל בבה"מ אף בדבוקה לבקום אחר איב במינה ובה אין לבחמיר אם לא בבקום שנהגו לבחמיר גם בזה חלילה לבבל לבקל וכן אם היא דבוקה מחוחה לחוגא עצמה דוקא ואם לא עברה הראתה רק הבפולה לבד ס"ל דל"מ אף במינה ובה ומ"ם נ"ל דאם הבפולה עברה הע"פ שהראתה לא עברה ים נשקו בפ"מ עכ"פ דמ"ם אא"ז דבינן בלא עברה נראה מזה דברכא נמוכה היא בבר בחבתי בעל ס"ב ל"ב בבחים סי' כ"ט בחב דגם לת"ד אין ברכא ב"ב מ"מ י"ל כיון בהיא בין החתוכים לפעמים באה מחמת ריב והולך ומתחזק בם אא"כ מה שהראתה לא עברה לאו ריעותא היא : (נג) אם עברה כגלע"ד לבקל בזה לדעת המבבינין מינה ובה וחבי נהגינן שהבי הב"י והב"ך דעתם לב

כתב וז"ל תני תוספתא דסריכי כסדרן אם סיפה מרוכה כ"כ עד שהברכה יוצאת מתוך לתיחוך הלוגות בתר גפיהם ערפה כי הדופן מקלקל לוגה גליון עכ"ל ומבר"ם בב"ם כתב בתי בלוגות כתו דחזיק דהתם מהני הגגת הדופן ה"נ מהני הגגת הלוגות בסירוף הברכה ומע"נ דהתם נ"מ בסניף דסיטו בהברכה קדמה אלא התם דהלוגות לא מיתם דחוקה כ"כ אל הדופן כמו מדבוקים סיחוכי הלוגות זו לזו ולכך אין לקפיד כאן מה שהברכה מרוכה והכא כולא סניף הוה כתו התם בסניף (אלא שלפי"ז נ"ע מ"ם בת"ם תדע דהתם לא בעינ סניף כו' ולפי מ"ם ים לדחות וק"ל) ועי"ז נראה שמתר בבמ"ח שפסק להכשיר בסרל תרוכ' בין התחוכים אע"פ דלפי הסיפה דלוגות סותמת מדתי לה לחופן והתם בעינ ברכה פחותה מעשה משום דסיטו דוקא התם דקתמר והוא דסכין דסיטו מוסיס קדרים שבאמצעותם הדבק הריאה לדופן לשון נתחז בסניף אבל אם התוחים מרוכים מפת לו מפחיים לא כמ"ש סב"י בשם הר"ד

ומונחת מעצמה בתוך החתוכים או יוצאת לפנים אע"פ שמתוך שהיא ארוכה אפשר להוציא הכפל לחוץ לצד הגב כשר והמחמיר גם בזה במקום שאין הפ"מ כשהחרבא ארוכה יותר מטפח תע"ב :

נ אם יש בין החיתכים בעין קרום מהקרומים הרגילים להמצא והוא ירוע לבקאים והוא יוצא מעיקר האונות ומתפשט עד למעלה מחצי האונות ואין שם שום חלון יש להכשיר ואפי' אם הקרום הזה מתפשט עד שיפולי האונות (נז) אבל אם הקרום רבוק גם בשיפולי האונות יראה לי שיש להחמיר ולהטריף אם לא במקום שנהגו להקל גם בזה :

נא אם הוא בעין קרום אלא שיש שם חלון או אם אינו כתבנית הקרומים הרגילים בב"ח שאינה חלקה ושוה בבל מקום או

בגימיה אבל כאן דקתמר תוי דסריכי וקתמר דכבר משמע אפי' סם מרוכים כמה וכן נראה דאם לבל מילי נמהי נסבי' דהתם מ"ש לף הוא נתמר אלא יוכבר אם הסרכה דקה והוקה עבה קלת בעינ כמים הכ"ר בשם סר"ד ואגן בסרכה לא מחלקינ בהא בין להכשיר ובין לסטריף וכמש"ל מ"ק מן אלא ע"כ דכאן דאיתא לשון ברכה אין לחלק בזה כלל וגם כי ראיתי שם בהגו' מרפות להר"ד שכתב גם לענין דופן ים מקילים אפי' מיסה סרכה תרוכה כי סיבוך לא משמע קלרה אלא אחיזה בין תרוכה ובין קלרה עכ"ל מ"כ פשיטא דכאן ים לסקל רק לפי מ"ש מלשון הרשב"א דמשמע קלת דלפי שיטה זו מעט הסרכה כדי להדק החתוכים יהד ולפי"ז הי' צריך קלרה דוקא לף עכשו דלישנא דרבא דאמר שהם הסריכי לבדדי ועלה קאמר דבסדרן סיטו רבותייהו דמשמע דבכל נוטי כשר בסדרן אפי' בסרכ' תרוכה והתמיר בזה הע"ב אפי' אם מהכפלה ומונחת בין החתוכי' ואם יוצאת לגד הגב ים לסתמיר בתקו' שלין הפ"מ כיון דהפיק תפיתי' דאא"ז להסכים ע"י הר"ן והביא לזה בזה ומה שהשינו הבוקר' היינו כמו כי החילוק מבואר בת"ם ומ"מ בהפ"מ ים לסקל : (נז) אבל אם הקרום בפ"ח כתב לסקל אפי' נסרך הפשולי נ"כ אם הקרום מעיקר ועד ראשו בלא חלון ואפי' בדיקה לא בעי ובת"ם דייק לה מלשון הפ"ר והפ"ך ופ"ש שבאתו בתם עד סופו ואי לא עד בכולו הי' לסם לסבטל הבקו' עד היכן נקבא סוף ולענ"ד אין זה דיוק כ"כ לפי מ"ש בת"ם נופי' ס"ק כ"ה לפרש דברי הערוך בשם הר"ח מ"ם עד סופו הייט עד סוף בתחוכים דהיה בסדרן ואין הפשול בכולל א"כ גם זה י"ל כן ואולי י"ל דהאחרוני לא הי"ל לכתוב אלא לפרש ומ"מ נראה דאפשר דלא אתו אלא לאסמיכנן בלעלה מתיין דכה"נ אסור בברכה ועוד שהאחרונים נגררו בזה אחר לשון רש"ל בבדיקות שבאב מעיקרים עד ראשם כו' ובק"ה כתבתי דהרש"ל שם מיירי לענין סרל' ומכשיר מעטה דס"ל דנדבק מרלה ועד סוף עדף מאם נסרך לעלה מחיי' לבד ושאות לעמה וכמבואר נ"כ מים"ם ואם נסרך בברכה מעיקרו וגם הפשולים נסרבו עמו כבר ביארתי בק"ה לדעת ר"ת וכמו כן י"ל דעת הרש"ל ומ"ם בת"ם דאם איתא דערפה בפשולי א"כ הו"ל לאסור לתעלה מתיין דמספקינ לי' בפשולי הגה לפי הטעם שכתבתי בס"ק מ"ב מבוס דלמעלי מחיין אין הלוגה סותמת י"ל דזה דוקא בברכה שהיא באה מתחת נקב ומרוך סתיתה וסם הלוגות מפורדים קלת מאל"כ בקרום שאינו באה מתחת נקב אף דבפשולי ממש מרפה דסופו להתפרק ונעשות נקב אבל לעשה ממנו אינו מתפרק וכבר אף לפי הטעם של אא"ז דלמעלה מחיינ מספקינ בפשולי אף בקרו' נמי אי הוה מרפה בפשולי גם למעלה מחיינ ים להסריף ולפי"ז י"ל דמ"ש רמ"א מעיקרו עד אמצעיתו בדוקא נקט לי' כמ"ש הפ"ם דאם אף לא אמצעתי' אלא מבוס דס"ל דבפשולי מרפה אף בקרום דבסדרן בעינ ולכך גם בקרום אין מבטיחין רק עד אמצעיתו דלמעלה מספקינ לי' בפשולי ופשולי לא מיקרי בסדרן וי"ע על הת"ם במיקל בזה דהא פשול אינו בכלל בסדרן ולאיתי בתוכבות ס"ק ז' שכתב ג"כ דא"כ אף כתב רמ"א בסדרן ובפשול לא הוה בכלל בסדרן עכ"ל ואם לק"מ על הת"ם דהא רמ"א בתמת לא נקט רק עד אמצעיתו ובת"ם מפרש דבריו דבהוקה נקט לי' משום דאין בקיאין בין עב לדק א"כ פשר נקט בסדרן אף על אא"ז נופי' ס"ע לדינא דלמה נקי' בפשולי יותר מבאר אלא בסדרן ונראה דס"ל דוקא בברכה לדופן או מגב לגב ואפי' מחוד לחוד אין הגיאות להמצא בת"ם אם בת"כ אם בברכה אד הפשולי והפשול בכלל כיון ברגיאות הוא בתמצא בתחוכים לפעמים הוא מתפשט להלן עד סוף הפשולי וכמ"ש בק"ה לענין למעלה מחיינ אף ע"ע דמ"ל לפסוקי' הא דעיקר ראיית הב"ח והש"ך מהגהת סמ"ק וכל בו אלא הזכיר בדברים' עד אמצעיתו וא"כ כרי אם לא הזכיר לשון סוף בדברים ס"ל לכשיר בכל ברכה שהיא בפשול ואי משום רגיאות הקרום הרי הם נופיהם סוגרו לדחוק בלבון הסמ"ג ורמ"א דקתי עד אמצעיתו משום שבן רגיאות להמצא וא"כ אף לענין למעלה מחיינ ע"כ לדחוק כמ"ש כיון שבגיל קרום זה להמצא לפעמים מתפשט יותר וא"כ דייט שהתפוס דוחק זה עפ"י משמעות הכלבו והגהת סמ"ק שהתמו שדברי ומה נדחק יותר לסקל אף בפשולי מה אלא נשמע מדבריהם כלל ועוד שהרי הת"ם גופי' כתב שדעת רמ"א אלא לסקל כ"א עד אמצעיתו משום דאין הוא בקיאין בין קרום עב לדק וא"כ נסי שהכריע לסקל אם הוא נראה לבקיאין שהוא קרום ע"י תבנינו ודקותו אף בלמעלה מחיינ מ"מ בזה אסור ים לו לסמוך על הפוסקים דס"ל לכשיר בכל ברכה שהיא בפשול ואין מחלקין בין אם הברכה למעלה מחיינ או אם היא מחתי ובלאה אבל אם נדבק גם הפשולי דבסדר' הר"ר נ"ל דעת מעיקר סניף לא מיקרי בסדרן ואין בקיאין בין עב לדק גם הפשולי מרפה אף בקרום בחבני הקרום וברכה היא זו ומרפה ואע"פ שנדע' הרמב"ן אלינ' הרי"ף והר"ן לבמה הוסי' ים להכשיר בברכה בפשולי מ"מ רוב גדולי הפוסקים לא ס"ל הכי וכתבו ים לחוש בפשולי בלעלה מחיינ ולאיתי אבל אם הרשב"ן אינמקוס לגרף דעת הרשב"ן שהבאתי לעיל שהרי אין כתן רוב בחיתוך הלוך גלעל"ד להחמיר בזה אם לא בתקום שהגו לסקל

אינפ' לן כלל אם הוא סניף דהייטו ברכה קלרה או לא כיון דאמ' סתם תוי דסריכי ופתם ברכה אע"פ שהוא תרוכה מיקרי ברכה ולפי"ז צ"ל הסר"ן לא מייתי אתר דופן סותמתה אלא לומר כתו דחזיק דהתם מהני הגגת הדופן ה"נ מהני הגגת הלוגות בסירוף הברכה ומע"נ דהתם נ"מ בסניף דסיטו בהברכה קלרה אלא התם דהלוגות לא מיתם דחוקה כ"כ אל הדופן כמו מדבוקים סיחוכי הלוגות זו לזו ולכך אין לקפיד כאן מה שהברכה תרוכה והכא כולא סניף הוה כתו התם בסניף (אלא שלפי"ז נ"ע מ"ם בת"ם תדע דהתם לא בעינ סניף כו' ולפי מ"ש בת"ם ים לדחות וק"ל) ועי"ז נראה שמתר בבמ"ח שפסק להכשיר בסרל תרוכ' בין התחוכים אע"פ דלפי הסיפה דלוגות סותמת מדתי לה לחופן והתם בעינ ברכה פחותה מעשה משום דסיטו דוקא התם דקתמר והוא דסכין דסיטו מוסיס קדרים שבאמצעותם הדבק הריאה לדופן לשון נתחז בסניף אבל אם התוחים תרוכים ים לסקל אפי' בהא בין להכשיר ובין לסטריף וכמש"ל מ"ק מן אלא ע"כ דכאן לא מחלקינ בהא בין לחלק בזה בעינ כמים הכ"ר בשם סר"ד ואגן בסרכה לא מחלקינ

לסקל: בזה יש לסס על מה שסמוכו: (נח) וילמה לי׳ הלנור מחלק בקרוס בין עב לדק וכן דעת הב״ח שהוא ניכר לבקיאים בדקותו וכב״י סובר שאין לחלק בזה וכן דעת הש״ך ממ״ש הפוסקים שהמה ולא הזכירו בדבריהם מילה כו׳ ולפי״ז צ״ל דיש לחה ניכר אחר בין סרכא לקרום וכמ״ש בכמ״ח סעי׳ י״ז ובס״ם הלין בעד הב״ח וכביה רמי׳ להלנור ממ״ש רש״י גבי מומי כהני׳ על דק מילה וכן על דוקין שבעין ואין מקר׳ יולא מידי פשוט בקרמא דק ע״ש דקוהו ולענ״ד נראה דלא ע״ש דקוהו הוא נקרא כן אלא שם דק נופל על דבר הפרוס כידוע וכמ״ש רש״י (נידה מ״ב) הנוסק כדוק שהוא ופירש״י כידוע מילה בע״ז וזהו כוונ׳ רש״י בהומש פרש׳ אמור שהביא בה״ש שם בפירוש דק מילה ובאמת ז״ל רש״י לו דק שיש לו בעיניו דוק שקורין מילה כמו הנוסק כדוק עכ״ל הרי בלשד מפסוק הנוסק כדוק לבאן ובייש שעיין דוק הוא דבר הפרוס כידוע בפורסין לעצו׳ לוקל מאמו ושיין בחולין דף מ״ב לבשיל הגב בעל הדקין כו׳ פרש״י מפני שהלב שעל הקרב שקורין מילה מחובר בו וכן בדף ל״ג בד״ה כמסס ובה״כ כו׳ ולא זה עיקר הלב המכסה את הקרב שקורין מילה שהוא מותב קרום ונקלף כו׳ ע״ש ועיין בחסוכה שהביא לי כתב דודי מ״ו הגאון המהר׳ מו׳ שענדר נ״י שהתקתיו בק״ש בעניו וודאה שדבוקה בשורש שלה שבתב לגב גרמה שבגליון ה״ש שלו כתב דלא מצטע הכי מרש״י החולין דף מ׳ ד״ה קרמא מפסיק שבתב קרום מילה מפסיק בין הלב לבשר כו׳ ועב והזק הוא עכ״ל ומ״ש בה״ש מזנחי דף פ״ב לחוקן שבעין פירש״י ז״ל מיל׳ הגה רש״י ז״ל כתב דוקין מילה כמו הנוסק כדוק לשון דק לו הבלול עכ״ל וכן בגיטין דף ל״ו כתב רש״י דוקין מילה כמו הטעה כדוק ומדברלה רש״י מקום לפסוק הטעה כדוק נראה כמ״ש דמפרש לי׳ לשון יריעה פרוסה וכל דבר ספרוס נקרא כן על שם זה ומ״ש בה״ש על הש״ך שהלים בדעה רמ״ה שאין חילוק דז״א שהרי בז״מ כתב דלפשר דבבה״ב יש לסמוך על המבארים בבסדרן בלא בדיקה ויש להבשיר לפי׳ עב כו׳ אלמא דלא הקיל רמ״ה אלא מחלין לפנים כו׳ ע״ש בה״ש הנה זה שהעתיק מהר״מ הוא בד״מ שהרוב הנדפס עם הה״מ ומ״ש אלמא דלא הקיל רמ״ה כו׳ נראה כיונהו דרמ״ה שם הסמ״ק דלידון דלא בקיאין בנפיחה ערפה רק בקרום מקולין ע״ז כתב רמ״ה דף בקרום עב אין נהחמיר כיון בהרבי מקולין לומר לף בסרכ׳ דלא בעי בדיק׳ אף לפי המנהג בכ׳ רמ״ה בס״ע בהרבי מקולין לומר לף בסרכ׳ דלא בעי בדיק׳ אף לפי המנהג בכ׳ רמ״ה בס״ע לסברף מחלין ולמעל׳ ולהבשיר מחלין ולמט׳ בלא בדיק׳ כלל אלמא הא דאסרינן מחלין ולמעל׳ לאו מבוס חבש בדיק׳ הוא רק שבשם מהבוזחים בלוגה וכופו להחפרק מ״כ לא הוא סרכה אסור מדינא דלמעלה מחלין מבפקינן לה בפסולי כן הוא בוגה אלא״ז ז״ל אף לענ״ד אם בלוגו לגרף דעת המחיצין הוה גם במחלין ולמעלה יש גם מחיצין לף בסרכה שהבי כתבתי בדעת הרמב״ן להרי״ף ובן דעת הר״ן להחוס׳ וכ״כ בחידושי הרבב״א אלה אף בימים לו לשחיר לף בפסולי ודעת קלה בוסקים להבשיר לף מנב לחיוך אל״כ לף אלמן קי״ל להסרף בסרכה בפסולי והובפנו הומנא להוס לכל החי מרשם הלוגה ולמעלה לדוגו בפסולי הבו דלא לוכיף עלה דוקא בסרכה אבל אם הוא בחבנית קרום הע״ש בהוא עב אבבר להקל אף בה״ם בתב דנבך לא הבשיר רמ״ה רק עד אמצעיתו דוקא מבוס דמחמצעיתו ואיך יש להחמיר בקרום עב ואין לא ידעינן הולך נקרא עב כו׳ ולא כדמבמע בספר בית הבלי כו׳ ולענ״ד ה״א לומר כן לפעיין בד״מ בבתב בם דמבמע בהמנהג לסברף סרכה בבדרן ובוב בתב דהמנהג בהדיוטה אלו בדברי מהרי״ו להבשיר לפנים מחלין ולהחוס׳ מבוס בתא התפרק מן החוד עכ״ל וכ״ל דדוקא מחיוך לחיוך בהסרכה הוא בין בני הלוגה ומביעת זו ע״ז והקרום הולך ונחזק לפי בים לו ב׳ הגוות מבני לדדין בבא״כ מחוד לחיוך נסי אלין הסרכה מגולה לגד נבה מ״מ במקום בלחחה לגד קמא הוא מגולה לבם ואין מי בינן עלי׳ ובוסה להחפרק ומרפה ובוי כמו מחוד לגב הע״ג דגם זה הוא דרך רביעה׳ בבלחח בחוד העליון לגב הוא׳ בהחחי׳ מ״מ כיון בהסרכ׳ מגול׳ לגד גב׳ טרפ׳ וה״כ הסרכ׳ מגול׳ לגד קמ׳ ולכאורה לפי מ״ם הרא״ם דבמקו׳ שבוכבו׳ זו כ״ז הרגלו׳ להבלו׳ קרו׳ וגם הוא עפסק א״כ גם בזה כיון בהחיוך טוכב על החוד ממש הרגלו׳ לחבלו׳ קרום ול״ד למחוד לגב הבל לפי מה בהסביר לא״ז בבמ״ח דברי הרא״ם דבבסדרן הוקב טומד ליבהם בלבה לאת הבוחבת ממנה הוא טופל בהחיוך בבגבדו מחזיק׳ ומיד נקרם ועבבה קרום כו׳ א״כ בזה בהסרכ׳ מחיוך לחוד אין כאן מי בוחזקו וכבהוקב מוגיא מבקה הוא טבל ואין הרגלה להבלות קרום וא״כ מרפה לבני הבעמים ולכן אין להקל בזה כלל בלבעל״ד: (ם) וילמה לי׳ כ״כ בבמ״ח ונראה בא״ל למעך ולמבמם עד בשבור סקרום לגמרי אלא כיון בעבר ע״י מישוך הסרכה היולאת מן הקרום ונדבק לגב הלוגה הע״ש בהקרום בלבר קיים כבר וזה ל״ל בדוקה כלל אם ישבור ג״כ ע״י מישוך לו לא בחבר׳ לא נחמיך הקרום עצמו כבר וזה בבוש בכוגו׳ אא״ז דאם בעבר הקרום עצמו ע״י מישוך מלי הריא קרום לפי׳ סרכה בבא״כ כבר כתבתי בבמ״ח בס״ע ס״ו הע״כ דקמ״ל דמהני מישוך לא הבשיר לא בהסרכה הוצלת מבם לבד עבבה הע״פ בהקרום לא עבר דבבה״ג בסרכה ערפה כמ״ם בס בבת״ח ובמ״ל סעיף קי״ח בקרום בה״ג בבר והבעם בתב בבמ״ח דבין דקרום הוא ריבותא כלל מהני מישוך מבא״כ בסרכה ולענ״ד ל״ע לף בלא עבבה ע״י מישוך מה״ת לבטול כיון בהקרום הוא ריבותא כלל א״כ יש בלן ס״ם ספק בתא הין בלן נקב בריאה כלל הקרום הזה לו רק תלוהן הרגיל להמלא בריאה והקרום הוצלת מבם לוגו רק הבפבמת הלוגות

(פרי תבואה)

ככבה״ג שאין זה דומה לבפולי דהיינו קלוות הלוגה הבמוכים לחזה כנגד הלבן דבם לף אם נסרך לחיוך אין לבבשיר מעבה שהבישול מחפרק בבעם שהבהמה נופחת וא״כ מה יבוישו זה מה שנסרך לחיוך מבא״כ בחידושים בבין הוגה לחוגה לא דוקא בנסרך מחוד לחוד ערפה דאין זה דרך רביעתה דהא הם סובבות זע״ז וכשסרכה מחוד בל זו לחוד בל זו א״כ סופה להחפרק ע״י שהחזור לנוח במקומה לבמוב זה על זה מבא״כ כשהסרכה מן הוד לחיוך הלוגה שבוכבת עלי׳ א״כ אין כאן נרישותא מה בסרכה זו בחוד כיון דמ״מ נסרכה לחיוך מבא״כ אם הא מחוד לחיוך הלוגה הבוכבת ומניה זע״ז ואין סופה להחפרק כמו מחיוך לחיוך ובכבי אחי בפיר לבון הה״ם בבפקיו בבתב מחודם בל זו לחודם בל זו א״כ שלא מחוץ לחיוך (וכבר עמדתי על לבון זה בק״ה סי׳ י״ז ע״ם) וגם בם״ות הרא״ם כלל כ׳ סי׳ למ״ד כ׳ כלבון הזה לומבה דמעמת דאסור מהוד לחוד כיון בהסרכה הוא מחוץ לחיוך מבא״כ אם הוא מחוד לחיוך הלוגה הבוכבת עלי׳ א״כ הסרכה הוא דרך רביעה הלוגה בבבי גם מחוד לוגה מחת חיוך לוגה זו וכבר ראינו בהראה בים דאין כבר אלא מחיוך לחיוך בבסדרן אפסר אלא בלוגה בלא אחי׳ בבבר לבון הה״ם בבפקיו בבתב מחוד לחיוך מדעת מי בהתיל מחיוך לגב וע״ז כתב דז״א ע״ם אבל מחיוך החחוגה לחוד העליונה בעל גבה גמל׳ דגם לדידי׳ מרפה דזהו ג״כ בכלל מחוץ לחיוך בבתב הרא״ם והוי כמו מחוד לחוד וכן מחוד הבעליון לגב הלו׳ בבוכב׳ אחרי אע״ב בגב זה דרך רביעתה מ״מ כיון בהסרכה במקום מגולה אין לבבשיר וכן בלבון בדיקות מבבי״ו כתב לו אפי׳ מחוד בל זו לגב בל זו ולא נקב מחוד לחיוך מבמע דבש״ל דבבבה והא דלא נקב מחוד לחוד בלבון הרא״ם י״ל דנקב רבותא אפי דאפי׳ מחוד לגב בהיא דרך רביעת הלוגה ואין מגיעה זע״ז וכ״ם מחוד לחוד בבסדרן מגולה וגם הוא בלא בדרך רביעתה מרפה אבל מחוד לחיוך מבמע דבש״ל להבבשיר דאל״כ הו״ל להבמעיבן רבותא זו ועיין בבסר לידה לדרך כתב ג״כ בלבון הרא״ם אך בבלבו מרפות לבר״ד בין יחיה ראיתי בבתב לבל מבב לגב לו מחידות לחיוך אפי׳ מהוגה לחוגה בחלגה מרפה עכ״ל אך לגע״ד בין בלא הזכיר מחידות להדוד נראה דהיבה לחיוך הוא פ״ס וע״ל לחדוד בבל הקומבר׳ הבוא מוחזק בבעות הדפוס ואע״פ שבתב דהגלי ההבבר ביבי׳ בחיבוכי׳ כו׳ בבר בתבתי דבבבה״ב בהחוד הוא מתח חיוכו׳ הוא ג״כ בכלל מחיוכו׳ לחיוכו׳ ולהבבר בזה מעם הבור דגבי חוד לא נקב רק בלבון הרא״ם דמחוד לחוד מרפה וגבי בפולי נקב מחיוכו׳ לבפולי מבוס דגבי חוד לא בבוקא לי׳ חזבין דבבבה מחוד לחיוכו׳ כמ״ם בגה״ב ומבעם בבתבמי ומלבון הה״ם בבתב לו׳ לפי׳ מחודם בל זו לחיוך הלוגה בחלגה מבמע דאפי׳ בבה״ג ובגם הוא בתחוד הוא מתח חיוכו׳ מרפה וכן מבמע מדברי הבחבו׳ בהחמו הדברים וגם בבמ״ח בתב לו בבבבר תחלוה לו בבול זה לחבבהה בבגדם לחחד המקומות בבה וכו׳ מבמע לבדיה דלף מחוד לחיוך מרפה בכל גוגה וכן מבמע בבמ״ח בלן ולבאור׳ לבימ״ם רש״ל בהגה׳ בדיקו׳ בלו על מ״ם מהרי״ו הבל נקבא בלא בבסדרן זהו לפי בבר׳ רש״י בחין סרב׳ ב״ע וא״כ בל זמן בלא נסרך מחיוך לחיוך ממם בלא לחודם לוגו מבן עליו ומרפה אבל לדעת המפרבים בבעם הסרבות מפי בעבון להחפרק וא״כ הוא דבר׳ לבימם לבבי בבהה עכ״ל ולפי״ז י״ל דמחיוך לחוד במקום רביעת ספיר מבן ולף לבם״ בבר ולפי דברי הש״ע והלבום ל״ל כמ״ם בבמ״ח בלן בלם הסרכה בחוד הא״ם בדבוק׳ גם בין החיובים יש לאסור לבם״ דבמא החוד נקוב ובם אין סרכה בוהמה ולהחוס׳ מבוס בתא התפרק מן החוד עכ״ל וכ״ל דדוקה מחיוך לחיוך בהסרכה הוא בין בני הלוגות ומביעת זו ע״ז והקרום הולך וחזק לפי בים לו ב׳ הגוות מבני לדדין מבא״כ מחוד לחיוך נסי אלין הסרכה מגולה לגד נבה מ״מ במקום בלחחה לגד קמא הוא מגולה לבם ואין מי בינן עלי׳ ובוסה להחפרק ומרפה ובוי כמו מחוד לגב הע״ג דגם זה הוא דרך רביעה׳ בבלחח בחוד העליון לגב הוא׳ בהחחי׳ מ״מ כיון בהסרכ׳ מגול׳ לגד גב׳ טרפ׳ וה״כ הסרכ׳ מגול׳ לגד קמ׳ ולכאורה לפי מ״ם הרא״ם דבמקו׳ שבוכבו׳ זו כ״ז הרגלו׳ להבלו׳ קרו׳ וגם הוא עפסק א״כ גם בזה כיון בהחיוך בוכב על החוד ממם הרגלו׳ לחבלו׳ קרום ול״ד למחוד לגב הבל לפי מה בהסביר לא״ז בבמ״ח דברי הרא״ם דבבסדרן הוקב טומד ליבהם בלבה לאת הבוחבת ממנה הוא טופל בהחיוך בבגבדו מחזיק׳ ומיד נקרם ועבבה קרום כו׳ א״כ בזה בהסרכ׳ מחיוך לחוד אין כאן מי בוחזקו וכבהוקב מוגיא מבקה הוא טבל ואין הרגלה להבלות קרום וא״כ מרפה לבני הבעמים ולכן אין להקל בזה כלל בלבעל״ד: (ם) וילמה לי׳ כ״כ בבמ״ח ונראה בא״ל למעך ולמבמם עד בשבור סקרום לגמרי אלא כיון בעבר ע״י מישוך הסרכה היולאת מן הקרום ונדבק לגב הלוגה הע״ם בהקרום בלבר קיים כבר וזה ל״ל בדוקה כלל אם ישבור ג״כ ע״י מישוך לו לא בחבר׳ לא נחמיך הקרום עצמו כבר וזה בבוש בכוגו׳ אא״ז דאם בעבר הקרום עצמו ע״י מישוך מלי הריא קרום לפי׳ סרכה בבא״כ כבר כתבתי בבמ״ח בס״ע ס״ו הע״כ דקמ״ל דמהני מישוך לא הבשיר לא בהסרכה הוצלת מבם לבד עבבה הע״פ בהקרום לא עבר דבבה״ג בסרכה ערפה כמ״ם בס בבת״ח ובמ״ל סעיף קי״ח בקרום בה״ג בבר והבעם בתב בבמ״ח דבין דקרום הוא ריבותא כלל מהני מישוך מבא״כ בסרכה ולענ״ד ל״ע לף בלא עבבה ע״י מישוך מה״ת לבטול כיון בהקרום הוא ריבותא כלל א״כ יש בלן ס״ם ספק בתא הין בלן נקב בריאה כלל הקרום הוצלת מבם לוגו רק הבפבמת הלוגות

מב

או עב ביורה וניכר שנעשה מהריר כשאר סרבות אין לדון בו כ״א בדין סרבא ודבר זה תלוי בראות עיני המורה ובקיאות הבורק ורגילותו בעבודה זו וכל השיעורים הללו בדקות הקרום ותבנותו משערין אחר שנופחין הריאה (נח) ויראה לי שאם יש עליו תבנית קרום אלא שהוא עב קצת אם אין מתפשט עד סוף החיתוך ועדיין נשאר כאצבע מסוף חיתוך האונות עד הסרבא יש להקל:

נב אין נקרא קרום כ״א מחיתוך לחיתוך אבל במקום אחר מהריאה כגון מריאה לדופן או לוורדא וביוצא בו אינו אלא סרבא ואפילו אם היא באונות מחיד לחיד דינו כסרבא אע״פ שיש עליו תבנית קרום ואם הוא יוצא מעיקר החיתוך והולך בממוך לחיד במקום מגולה קצת אע״פ שנתבאר בסעיף מ״ג דבסרבא כזו יש להטריף מ״מ בזה שיש עליו תבנית קרום יש להקל:

נג בין סרבא בין קרום שבוארנו אם דבוק בין החתוכים וגם החיד הרי זה כסרבא שלא כסדרן (נט) ואע״ל אם הסרבא או הקרום מחיתוך לחוד לבד שיש להטריף:

נד אם יש כאן כעין קרום ויוצא ממנה סרבא תלוי׳ או דבוקה להקרום עצמו כשר ואם דבוקה לאחת מהאונות עצמם שלא בחיתוך אז אם הסרבא היוצאת עוברת ע״י מיעוך ומשמוש כשר אע״פ שהקרום שבין החתוכים עומד במקומו אבל אם לא עברה ע״י משמוש טרפה שהרי זה כאלו נסרך מחיתוך לגב (ם) ויראה לי שאם אין הקרום שבין החתוכים מתפשט למעלה מחציי׳ והוא ניכר לבקיאים בכל סימני קרום בדקותו ותבניתו ויוצא ממנו קרום שדבוק לאותה אונא עצמה שלא בחיתוך אע״פ שאינה עוברת ע״י משמוש יש להכשיר ואם היא דבוקה לדופן ואינה עוברת ע״י משמוש אין להקל כ״א בהפ״מ:

נה בכל הדינים המבוארים בסי׳ זה בין לענין סרבות ובין לענין

ליחוה מקרוס זה עצמו מ"כ הכל הוא מהפסמת ליחוה ואח"ל דאין קרוס זה מחמ' הפסמת ליח' רק מחמ' נקב בבריאה מ"מ אמת לוהו הקרוס הוצא מסם אינו רק מחמת ליחוה הקרוס הזה והנקב בבריאה ספיר נפחה ע"י הסרכה שמחיתוך לחיתוך וכרי מס"ש דעת הב"י וכמ"ל להחיר סרכה כפולה והמ"ש הולך עליו כמס"ל וזהיו מעשה דסם הפסת הד הוא אמת הוא מלחוה בריאה לו ע"י נקב ע"ש וא"כ לעניין קרוס ספיר שיך לדון דין ב"ש ולא מבעי' אם הקרוס אינו רק מעיקרן עד אמצעיתן לבד דבכה"ג פשיטא דשיך לומר כמ"ש אלא אפי' אם הקרוס דבוק למעלה מחציין לו עד הפשוטו ועד בכלל דבכה"ג אין להחיר מחמת הפק הב' כלל מ"מ מה"ת נחלה בים כאן נקב שהבי קרוס הזה רגילות לבא בלא נקב ואפשר דאבי דקרוס הזה רגיל לבא בם מ"מ הקרוס הבמי אין דרכו לבא בם וא"כ הוי חד הפיקה על הקרוס הבמי אם אורם יציאתו הוא ממקום קרוס הזה עצמו והתפשטות ליחוחו לו אמת ממקום יציאתו מן הצד הבמי דהייט מן גב הלוחה לו מחיתוך למעלה מחזיין ונקב בם בם ונסרך בקרוס הזה ונילה דמנין עלי' ונפי"ז ל"ל דדוקא בסרוכה לחוה אפי' לחוחה לוחה עצמה אבל ביוצא מבם קרוס ונחחז לדופן לבחוחה ים להקל וכמ"ש בח"ם סי' ל"ה בעובדה דריבוא דאפי' סרוכה לדופן בם"ש הקרוס זה מעצמה אחי אין כאן סרכה בריאה וה"נ דכותי' כיון שמצוי לבוים קרוס הזה מחיתוך לחיתוך בלא ע"י נקב בבריא' א"כ לא אפסרו לדופן לא איכפה לן בהכי ולא לפי מ"ם בסי' ל"ם ובס"ם ל"ח לעניין קביעות כמו נתן להחמיר במקום שאין ה"מ ע"ם הטעם דכיון שהוא נקלף מהבריאה ה"ל בסרכה עוברת ע"י תממום וכאן ל"ם זה ומ"מ נ"ע דאפשר דכיון שסרוכה יוצאת מבם לדופן לו לחוחה חוצה טוב יצא מן הרגילות שרגיל להיות אין דין קרוס כ"א בשה פני' אבל בכה"ג אין בו דין סרכה ולדינה נלענ"ד שאם ים לו כל סימני קרוס בחבריתו ודקוחו וסרכה מן הדופן נחחזה בו ים להקל בבפ"מ ונ"ל לבדוק בפשטרין אחר הסרת הקרוס לראות אם מבצבץ בם ואם אין מבצבץ בדופן תליא לו מהתפשטות ליחוה הקרוס הזה נחחז בדופן ונסרך לחוחה חוצה אם הקרוס אינו חוצה עד אמצעיתו ים לבבאר כיון שהב"י וחמ"ל וב"ך מקילין בזה אפי' בסרכה נמור ספיר ים לסמוך עליה עכ"פ אם יוצא מחוך הקרוס הקרוס מתפשט למעלה מתיון אין להקל כ"א בבקרוס הבמי שוכר ע"י תממום וכמ"ש בבפ"ח בכללעי"ד: (סא) אין חילוקי בק"ם בחבתי לגבון הרבה פוסקי' המחיכין סרכה מחוצה לחוחה ע"ם ובספר כ"י נכד כ"י בהסיד מלחמי שבחב וז"ל מנהג בכל מקומות להחיר חוצה בחוחה וכן נהגון בספיר' ובמנגל' ובב נהן גאון הפירב הסרכה דריבוא דבבגן ולקולא עכ"ל ואי מ"ב עשאת אחיון עלה הגה הב"י בס"ם ל"מ בחב דאפי' לבאומרים ים סרכה כ"כ מ"מ הטומד ליקב בנקוב דבי וספיק' דאוריתא לחומרא עכ"ל וכ"כ בבו"ם הבב"ך ח"ח סי' מ"ז ע"ם ובחלק ג' סי' רל"ב ובחמת לא ידעתי מאין הבעלי' לומר דסרכות ספיקא דבבגן הוא ונראה דס"ל דבה דאין סרכה כ"ע אינו כך בבירור רק בים בבם ע"י נקב ים בבם בל"ג ומסביקא מחמיון לאסור אלא בסדרן אמת ע"י נקב וס"ל בבעי' הרמב"ם דבר"מ ספיקא דאוריתא מדאורייתא לקולא רק מדרבנן לחומרא ובלבד בבים ספק ס"ל לבקל דאינו רק ספק דרבנן ועיין בק"ם לעניין נקרע מחמת נפיחה שבחבתי בבם הורה יקוחיאל הס"ל הבי לעניין נביעות ועיין מ"ם בם אלא דלב"ז פפי הו"ל למנקט מבוא ס"ם ואפשר דס"ל במ"ם קלא פוסקים בעי' ס"ם דע"י ספק הראשון נעבי' רק איסור דרבנן וא"כ הספק הבבי הו"ל ספיקא דרבנן וא"כ חדא תלי' היא עם ס"ם אך בחמת ביאת הפוסקים אינו כן ובמבואר מדברי הרא"ש בב"ה דר"ל ומר זוטרא שברי דסרכא ספק נקב היא ולכך מבארי בריאה הסמוכה לדופן מבוא ס"ם ולכך ס"ל דמהני בדיקות פוברין בחוי הבבי הוא ל"מ פוברין רק בסרכא למקום אינו נפסל בנקב ע"ם ואע"פ בחבתי לעיל ס"ק ל"ז דאפי מ"ם הר"ן והרא"ש נקב שהוא בחיתוך אינו רק ספק לבד אך דז"ל רק בנקב לבד אבל אם כבר העלה סרכא בלא בסדרן הרי נם בבר לגו בנקב זה אינו יכולי להעלות סרכא בסדרן ולעבות ספק דאמת היא מנקבים הראשון להסתם וכבחיפסק סרכא זו העלה אחרת כוני אלי לא אמרינן ואפשר דהבי קיים נהו דבמעבית סרכא ונפסקה מהקלקלת המכה ביוה"ו ובוב בולאי אין ראוי לעלות בהיומה ולזה הדעת נוטה וגם נראה דאם נהפוך דמחוצה לחומה הו"ל בלא בסדרן א"כ אף בים נקב הוי סרכה ואלו הכא ל"ם לומר בסופו להעלות אחרוכה דבזה אין דן דינה לחזור אחרוכה העלה אין לה בהרי אף אם העלה סרכא סופה ליפסק וע"כ י"ל נקב הבפקיא הוי אם הוא בחיתוך בבין חוצה לחומה או לאחר דמבבר חוצה בחומה אבל לאחר דמבריך חוצה ונמצא נקב שם בלא סרכא או סרכא אפי' בסדרן לדידי' סרכה ואלו הוי ולא ספק ואפשר דר"ל נחון ס"ל הטעם דים סרכא ב"ל רק בסרכה מבוא בסופו ליפסק יס"ל בחין זה מריבות נמור כיון דמבכחה לה דמפסיק בחמצע ואיתה כמ"ם בק"ם בבם הפ"ם בלבד אין מריבות מדאורייתא בסרכא רק מדרבנן לבד אבל מדברי בחר פוסקים ראשונים ואחרונים לא משמע כן ומאלו מעמא מחמיון בכל סרכה דבבריא לן בספק דאורייתא הוא ומה שאנו מבבירין חוצה לחומה הוא מפני שאנו סומכין על רוב הגאונים המבירין וס"ל לחומה נמי בכלל אינו דבריכי להדדי היא הלבך נקמיון בה להבשיר כמו בחוטה ועיין בס"ק בחח"ז: (סב) ואע"פ בב"י כתב וז"ל הועתק בספר רבינו יהודה מספר האגור אם הלחומה והחוצה הנקבות זו בזו בלא בוס פלגים כו' וכתב הב"י בנראה מדבריו בסוכר כבעל העיטור דלא מבבר חוצה הסרוכה לחומה אלא בלא פלגים כו' אמנם מדברי בחר פוסקי' נראה דלא מחלקי בסבי ובק"ם ובסי' ל"ה בדין חלקה כגון הבחחב דברי הרא"ש בספר המיס דעים בבת' אחת הביעה כחופתה וז"ל ומכאן לחומה לחומה לחומה בלא סרכה בב"ם בחין לדי' נמורה שבהי הבל מודים אם אין בם פלגים בסרה ואין אוסרין אלא סרכה מדבריו הנם שאוסר לא אסר אלא בשם בם פלגים דוקא הייט חלון לך מ"ם ואין אוסרין אלא סרכה צ"ע ודוחק לומר דס"ל דאין סרכה כ"א ע"י פלגים דוקא ומזה נראה קלא בכוונתו כמ"ם בם בדעתו כמ"ש הר"ן בשם י"ח דאלא בכדרן דוקא אבין אלא בסרכה אבל סמוכו' בסרה וא"כ גם מאן דמבריך בחוצה לחומה מטוס דאוה בלא פלגים אבל מ"מ בסמוכו' מבבירי ודבוקים זו בזו אלא פלגים קרי לי' והייטו בבחב ואין אוסרי' אלא סרכה וע"ם בהבאתי דברי המרדכי שמבית נ"כ רא"ש משיעא כאופתא לחחר חוצה בחוצה ושוכת מזה דהאוסר אוסר אף בלא פלגים וכמבואר מהפוסקים בהבאתי בק"ם האוסרים בין חוצה לחוצה אלא בחבו לחלק בזה ובם הבאתי דברי מהרי"ע ח"ב סי' בבחב דאף ספר החבבול ס"ל לחחיר חוצה בחוצה ע"ם שהארכתי וכן נלע"ד דהוב הפוסקים המחיכין לחוצה בחוצה אין מחלקין בין אם יש חלון או לא רק הבשיט"ע שהביא הב"י ואיהו נראה דס"ל כמ"ש לחלבך דסמוטות דוקא מהני ולא"ה כן משיעא כאופתא ודביקה בלא פלגים קרי לי' אבל באר פוסקים אין מחלקים בכך רק האחרונים וכמ"ש בס"ק שלאח"ז: (סג) ויש מחמירין. הע"ז הבי"ת דברי הים"ם שהר"ם בחב להפרש חלון בין חוצה לחוצה ויפה בחב כו' והע"ז בחב בכן הוא במהרי"ל ועיין בביאור לס"ז מ"ם בזה והבה במהרי"ל מבואר הטעם מבוא דהוי תר"ל ובסמ"ח בחב כיון דהחוצה עומדת במקו' רחב ועי"ז מתבטנע יותר חיישנן שתתפרק מחמת הפילום ונכם בלילו הו' בבם ר"ם ובאמ' ההו' בבם ר"ח ס"ל לאחו' לא בלא פילום וכמ"ם בק"ם רק דבוחת הבמ"ח דאע"ג דמעמ' זה לחוד בחתבעע לפי שהיא במקו' רחב אין לאחוז בלא פילום מ"מ בים פילום חייבין לה ואפשר בזה הבבי בעה"ע בזה ודלא בס"ם בס"ק בלפני זה אך בבמ"ח בחב לבוחות כן במקו' אחין הפ"מ וחייטו ע"פ מ"ם בח"ם בם ס"ק כ"ט דאע"פ בחבריר"ק הבי' רא"ו אחין לעבו' כב' קולו' מ"מ אחרינ בחה פעמים הלבה בחבוייהו לקולא כו' ע"ם ובאחת ראיים מהרי"ק מחולין דף ל"ו בבוחבו והחיח דם אל הדלע' דאפי' להקל אחרינן בם דבחבינן על הך סברא כו' לעני"ד ל"ע דהח' פליני רבי ור"ח וכיון דר"ם חייבים לר"ח אע"ג דלאו חעמתי מ"מ הו"ל בלא מדן ואין הבריו בל אחד בחקו בביאם דבבה"ג מיקרי רובא בח"ם ומ"א בח"ם ס' כ"ה והוא מדברי מהרי"ק בורם מ"א לענין הדם בוחם ומחמה הך דאי' נוחא מהם"ם דחולין חבא"כ בזה בבחב מהרי"ק נופי, שבחבו הפוסקים המחיכין אפי' בחקום חלון אפי' אינה לחוצה בהדרן א"כ כיונים מבריעין בכ' הדשות להקל דאינו רובא ים לנו לפסוק בדבריהם אך בפוסקים בהבבירם מהרי"ק לא נזכר בדבריהם בהדיא להקל בחלון בין חוצה לחוצה רק אלא"ז בחב בכן הוא בחרדכי ובאה"ן ואם בוצה לא ז' ל"מ"ם המרדכי בבם הל' מרפות דר"ח ל"ע ב"ה בם מבואר בחיקו יותר בין חוצה לחוצה מבין חוצה לחוצה ובכר בחבתי בק"ם מה בל"ל לבני' בדברי המרדכי בזה ובם הבאתי דברי הרא"ש ג"כ ומדבריו בחבת נראה כן ממ"ם ולפי דברי רבותינו אף בסרכה בבבם בחו בחוטה כו' ע"ם בן נראה מדברי אחר פוסקים אחין מחלקים בין אינה חלון לגינה חלון ועיין בבבחם הריש בחב הבר"מ מחידלגב בחב בבם הר"י בר יקר להבבי חוצה בחוצה אפי' נסרכה ראשונה עם הבי' והבני' עם הל' וצ"ע ברבי בבם הר"י בר יקר לא הזכיר כלל להבבירי אף בחלון ונם מ"ם אפי' ראשונה כו' לא נזכר בם ואפשר בהוסיף זה מבברא דנפבי' או אמנא כן במקום אחר וג"ע ועיין בביאור לב"ר מ"ם בזה ולדינה נראה שבבל תלוי בחנבג ובמקום אחין מנהג לנהוג כמ"ש בבמ"ח לחקל במקים ס"מ: (סד) ואף במקום כ"כ בבמ"ח בפ' י"מ ונראה בלידו מולא הדין מבבר בים לחם וכ"כ בזבח בחולל בלקומי דיני' ונראה דס"ל אע"ג דבבל הר"ל ל"מ מישו ומהרי"ל ומהרם"ל נקטו בלבוחם הר"ל מ"מ נראה דל"ד לבאר ב' רישוחות בבבים מעיחו' אז"ז בבבר' נמורה היא ואין סומכין על מה שלבם ע"י מישו כיון ברישות' הבביים מורה הא לאו ריר בעלמא היא מבא"כ בחלון לעבם מחיין בין חוצה לחוצה' אמת בהיא בין חוצה לחוצה אין זה מורה בבם"ר מחמת נקב רק לפי שהיא במקום רחב ומהעיעע ים לחוש שיפסק ונם הרישונה הבינו' בים חלון מורה ע"ז בבקל יכול ליפסק ולכן בבים שיבם יחד חייבין לה ונם מ"ם לעיל בבם הם"ם א"כ בבחו' הולך ע"י מבמום הא הזכן אחיו רק ריר בעלמא' שהעבם בין הבחוכים בל הוצה והלוח' ואין כאן מהנגד לומר דלאו ריר הוא בין בבי הרישונות יחד אינם רק לומר בסופו ליפסק וכיון דחלין דריר הוא לא איכפה לן בזה בסופו ליפסק כלל דמ"ע לא יהי' נקב מחמ' זה וגם מעולם לא הי' כאן נקב אלא בע"ע בסרכא מבינא לעבם מהיין ים חלון לו בין חוצה לחוצה דמבבר בם הע"ז ל"ז ובחב בבמ"ח כאן הי' מ"ד דל"מ מישו לפי מ"ם צריך לבבין הבחלוק בין ים חלון לו אין חלון לו בין חוצה לחוצה ובדיני הר"ל לבאר בזה: (סה) בהוא סוף הבחוב הבור בחב אבל מנבה בו' לו מחוזים בל זו לחודה בל זו שאלה אסורה ולא"כ בחב וסרכה הוצא מבפולי בו' ולכאורה נראה דחוד ובפולי חד מלחה הוא אלא דמחחלה הבפ לבחן הבא"ם ואחיב הפס לבחן הרבב"ל אך בפ"ע בע"ם כ' מבואר הבפולי חוד הבי מילי ניהו ומאלחי בבבה"ב אות י"ז שהבאה בן דלבאורה מבמע דחד מלחה הוא הדע הבראש"ם נקט חוד ולא אזכיר בפול הבראש"ל ובאר פוסקי' נקטי בפול ולא חוד ואי"כ קשה דגבי חוד נקט מחוד לחוד מבמע דלאחיב בבר ובבפול בחב דאף לחחוך מלבה ושוב בחב בבמ"ח בחן אלא בלאחה המודות שהקשה על העור דנקט בפול ובאו' פ"ה נחבאר בים לבפולי פילום אחר והייטו בבם בחב בי י"ל בבפולי הוא אחחים אחוחא לו לחומה ולא הבחוכים וים בבחבו הבפולי ר"ל בל חודי חבוכי הלוטה בין מלמעלה בין מלדלן ולפי"ז י"ל דבבחו דנקט חוד הייט בל חבוכי הלוטה ובפול הייטו אחחים הריאה מבא וא"ל כיון דמחוד לחוד מלבה אם בים בפולי י"ל דנקט בבפול בחבו לאחיבן מלבה לחוד אך הב"י והלבחם בחבו אף אחיבן לחוד מבא"כ בחוד אך הב"י והלבחם בחבו אף אחיבן לחוד מבא"כ בחוד

לענין קרוס (סא) אין חילוק בין אם נמצא בין ב' אינות או בין אומא לאונא (סב) ואע"פ שיש חלון בשר אם הוא מחיתוך אומא לחיתוך אונא למטה מחציין (סג) ויש מחמירין בשיש חלון ובמקומות שנהגו להחמיר אין לסתור מנהגם ובמקום שאין מנהג ידוע יש להחמיר באין הפ"מ (סד) ואף במקום שנהגו להחמיר בזה מ"מ אם הסרכא עברה ע"י מיעוך ומשמיש בדרך שיתבאר בסעיף קי"ח יש להבשיר:

נו אם נתפקק אם הסרכא בגב האונא או בחיתוך ובשנופחין אותה הרבה היא בחיתוך וכישאין נופחין אותה כ"כ נראית בגב ויש להתפקק האיך היתה נפוחה בחיי' בשרה לפי שרוב בהמות בשרות הם ואין מחזיקין חשש טרפות מספק:

נז כבר ביארנו שהמנהג במדינות אלו להטריף כל סרכא שהיא למעלה מחצי האונות אפי' מחיתוך לחיתוך ואצ"ל אם הסרכא מגב לגב או מגב לחוד או מגב לחיתוך ואצ"ל אם נסרך מגב לשפולי (סה) שהוא

סוף

לחוד לאו דוקא ולפי דבריהם קשה למה הוצרך לכתוב דין שפולי דש״ם הוא על״ל וכבר כתבתי לעיל ס״ק ל״ט דדברי כהה״ג אלו ע״ם ובחמת מלבון הם״ע מבואר דשפולי כ״ם הוא שהרי כתב לו אפי׳ מחודש כו׳ ועיין מ״ם כהי׳ ל״ז דדין טועא בשפולי וכ״ם שם שהארכתי לבאר מהו חדוד ומהו שפולי והבלתי שם דברי הר״ד בן ימיא בהל׳ מרפוא שלו שבתב וז״ל חדוד הוא היכה הוהלתה על קצוה הריאה שהם כנגד החזה שהם דקים ומחודדים ואחרים קראו שפול למה שהיו קורין בכתן מיחודים כו׳ ע״ש בהתבתי לפרש עפ״ז לשון הרא״ש שבתב לו מחודש על זו לחודש על זו שהנלם מהון לחיתוך הר״ל על חדודים שהם בסוף לוהך הלוגת כלפי האדן אחרי כלות מקום החתוכ׳ ולפי״ז היום בשולי הריאה דנקט הרשב״א הלא בהתבתי דלשון מחון לחיתוך ע״ש והארכתי שם בעניין שפול והדוד ועיין לעיל ס״ק ל״ט ולדעת קצתי כיון שהעיקר לשחיטה כל בוהי כל שאינו מתיחד לחתו׳ למנ׳ מתליין : (סו) ואפי׳ טולה נדבקה · רש״י כתב ועיטוטת דוורדא כל היכי דהריבי מיפה כו׳ ועיין בק״ס שהבאתי בכן דעת כל הפוסקים ומבואר מדבריהם דאף אם הרוכה לכיסה הוי שלא כסדרן ואין מיוק בין הרוכה לכיס או דבוקה רק הכ״י הביא בשם הבל בו להכשיר בדבוקה לכיס׳ הלא פיולים וכ״כ שם בשם ספר יבין המועם לפרשב״ן וכ״כ בשו״ת שלו ואמן לא קי״ל הכי אלא אף בלא פיולים מהניין להטריף ומבואר מדברי בעה״ע ומאר פוסקים כו׳ : (סז) וילפ׳ לי · בשמ״ח כ׳ ואפילו טולה נדבקה כו׳ אבן יפרידה בידו בתחה כו׳ והוא מדברי הרש״ם הבאתיו הבריו בק״ס ובש״ע דלמה סתם בשמ״ח ולא ביאר דבוקה אם לא הרכה בלל רק דבוקה לכל בזה מהני פיוד אבל אם דבוקה ונסרכה ל״ם מבואר בים״ם וז״ל ומ״מ כ״ל דוקא דבוקה ונסרכה אבל דבוקה בלא סרכא יפרידנה בנחת כו׳ וגם ל״ע דלמה יועיל בדבוק׳ להפריד ובבדוק כיון שדבו׳ הפוסקים הוי בלא בסדרן כמ״ם בק״ס ואין מועיל בדיקה וגראה דס״ל לאח״ז דבסרכא ל״ם פיוד בנחת רק לריך מישוך ומבטום ואם סלבה ע״י מישוך בחמת בפיר דמי ולבך לא הוצרך לבאר דבוקה דבוק׳ לבד דממילא מבטע דפיוד בנחת לדבוקה קלו ובפיר מועיל בה פיוד בנחת ומבואר בשמ״ח סעיף ל״ז בטוהגין קולא דמישוך לף בדבוק׳ כל בנפרד בנחת ע״ם ולפ״ז הדין דין אמת ולא מבעתי׳ אלו להרש״ל הבעם מבוס בהפוסקי׳ לא מייני מדבוקה לבד ואלו לפמ״ם הבעם מבוס דהוי כחלבא ע״י מישוך ולפי״ז ל״מ לטוהגין בלא לתעלבסרכות הוורדא כמ״ם הרמ״א סעי׳ ג׳ ס״ם להתמרנם בזה וגם מלקמיוק לפ״ז לדין הטוהגין לתעלב גם בוורדא בין הרוכה לדבוקה דלף אם נסרכה ג״כ והסרכ׳ אחלא ע״י מישוך והדבק נפרד בנחת כבר ע״י בדיקה בפוסרין ואפשר דלבך סתם בשמ״ח דמלהא דבפיטת הוא כשים הרכא לריך לתעלב ומ״מ לעני״ד דלף הטוהגין בלא לתעלב בהרכות הוורדא מ״מ בדבוקה כולה לכיסה בלא הרכא בפיר דמי להכשירה ע״י בדיקה אחר הפרידה מן הבים בנחת כיון שבלא״ה דעת הרבה פוסקים להכשיר בזה בפיר ים לסמוך בזה על הבדיקה אחר הפיוד בנחת בבלעני״ד : (סח) ים מתמירין · בשמ״ח כתב שאם אין יכולה לצאת מהבים תחת דוחק הבית דמה״א ל״ע והבה ז״ל אח״ז דמה״א אין הוורדא הרוכה בכים ולא הרוכה ולא דבוקה אלא דרך הוורדא לחוחה נכנס ויולא מחוך הבים וכמ״ם הר״ן בלפעמים הרבה יולאים ממנה אין (מ״ם וז״ל אם) הבים לוורדא הבים מדותק מאוד בא״ל לבים להבחה שהבה הוורדא יולאה לבעמים בחוי׳ וכמו כיש שים לו רעועה בא״ל לינול ממנו בוס דבר אא״כ פותחין אותו בך א״ל לוורדא לצאת מבים אא״כ פותחין אותו ע״י חיתוך אע״ג דאין שם לא הרוכה ולא הבוכה הרבה ולא מהני שפיחה אח״כ רא״ו מ״ם הב״י בסעיף ד׳ ס״ה והוא הטעם לוורדא הבבוכה בכיסה שאם עולה בשפיחה בבדה ולשון הבוכה ולשון הרוכה בשפיחה וצ״ע לעני״ד עכ״ל והבה ס״ם בהבב״י ר״ל דין זה שבלאתי בז״א בתבואר לבעיין בב״י ומ״ם הבוכה ר״ל הרוכה ולאפשר בהוא ט״ם וצ״ל הרוכה כמבואר שם דמיני מייני ולענין עיקר הדין מלהא דתבעית ליה בסימא לי׳ לחם כ שהבית הש״ל בבדיקות הלו שהבתתי לבוהו בק״ס בבתב שאם הבים הרוכ׳ בלין הבודק יכול להבים לנבבים לבודקה יתחוך הקרום בנחת ויבחה אותו ויבדוק אותה כי הוא קרוי אחר כמו אחר הבבד ס׳ ומדהבתיק הש״ל בבתם ס״ת אודיי אודי ליה לאיתבה וכן מלאתי להדיא בספר תיקון הבדק וז״ל ואם הבים הבור בלין הוורדא יכול לבלאה מבם לי דבבר הבא מקומו הוא ושוב דשיטי זה בבים הוא ולא בוורדא ובבים אין פוסל בו רק מבר ויבור או תיקוף אמ״ד אבל לא אחר שיטי עכ״ל והבתיקו בז״ע בי׳ כ׳ ובתב ע״ז וה״פ שלין הוורדא נסרך בבים ובבתקבע הבים אז אין אנו רואין בום ריעותא בוורדא אז בבר עכ״ל וכן בלבע״ד להקל לעה הלוקר דאע״ג שהוורדא לפעמים יולאה ת״מ אין עיטוב כ״כ בדבר אם אינה מבמבת בבים ויבולה בבה בתב בשמ״ח בי׳ ל״ה שאם הבים אין לו גיד שפה לעיו אינה אבורה מחמת הבבדן בים כיון דמונחה בו בבלאי ע״ם ובת״ם ס״ק ו״ן ואע״ג די״ל דהבא בחלי שים שיטי כיון שדרך כל בהוורדות לנחת וזו הפוסה ושומדת והו״ל בים שיטי בוורדא עצמו ולא בבים אין בלעני״ד לבוסף על הרפוה ודוקא אם בוורדא עצמה הרוכה אם דבוקה שים חשש נקב או סתו ליקב אבל לא בזה וגם בהרוכה חבמי מבמבין מבסיבין בהבדי״ו וכן בלבוהא בתב ואם הרוכ׳ לבבה אינה פלוגתא דבוהתא ולאיתו מעשה שהבבמו עבי״ל ואע״ב אף דלבן בי״ל להטריף הבו דלא לוהיף מהו הרוכה אם בוורדא עצמה אינו הרוכה מו דבוקה ומלאתי בבסבי תמיה דשיה להטריף הדין בשמ״ח דבתמיה דשיה הש״ל נופא הוא דבוקה בבים׳ ומחמת זה אין יכול להוציאה בזה ס״ל דבמלן דיאה הבמין לה אבל לא מייני בבה״ג אין הרישותא בעצמותה בל ווהדא בלל : (סט) היא דבוקה : כ״כ הלמ״ה וכ״כ הר״ן בבזה הוא טהג בחבמי מבעין אם עיטוטתא דבוקה בכיסה פי׳ לעמה במקום הרים אלא אם הבוהיטו וכסרה עכ״ל ורחה פשוט דל״ם אם הבוהיטו רק בנדבק אבל בנסרך בבורם עם הבים אלא אם הבים הבוהיטו שייך בסרכא רק בדבוק בבורם עם הבים ובזה אע״פ שהיו יטל לבפיד מבם בנחת בבר מבעם בזה הבוהיטו אבל בנסרך ואין עובר ע״י מישוך פשוט דעדבה ואז ימים בביר בבשלאתי הלבה לעמבה בוורדא הדבוקה בבורם אלא ואם בם תלון ובבבמי אין לבקל דהא אחדיה לן אע״ז הרמ״א לבקל בדבוקה בבורם לא ידענו מקומו וכמ״ב בת״ם ובתב שבולאי הוציאה מאיזה פוסק ובחמת ל״ע שבדברי הפוסקים שבביא הבי׳ מבמע דעבי ים לבקל בדבוקה בולה לכיסה מדבוקה בחקלת ובן מבואר מלבון רבינו ירוחם וה״ב כיון שבדבוקה בולה הבבים לבחיר יולא לאמרינן הבבי הבוהיטו לבם בבורם אלא אם הבוהיטו לבם לעמרי דאמרינן זאו דבר נידולה גם בהבמ״ן שבבאתי לקמן ס״ק ע״א ובן מבמע מדברי קלא פוסקים עיין בחוך בק״ם ובם בעתקתי מה שבביב לי בזה בבוד דודי מ״ו הבלון הבפוסקים פאר הדור מהו׳ שבבבר כי׳ והבבים עמי בזה ע״ש : (ע) וילאה לי : עיין בשמ״ד ס״ק כ׳ שבתב ח״ל ים לפנים בלון אוהתא הוא שבא בלא נקב ולא״ז אם אמלא נקב לאחר שהבוהיטו הבבלא מרפה עכ״ל והבה מ״ם אם אמלא נקב מרפה זה פשוט ואם׳ בדבוקה בבורם ואינע שבפרידהו ואמלא נקב מרפה אמרלין הדבבים שמחמת הנקב מבבל׳ ולא דבר נידולה אבל מה דמבמע מדבריו דגם בנסרבא בבורם בשר״ז לעני״ד וכמ״ל דאם אינם עובדת ע״י מבמום מרפה : (עא) אין לאוהו קרום · הב״י בתב בשם הרמב״ן שמאלא לפעמים בגדיבולאי׳ הבעיטוטתא ב״ע נדים כו׳ והביאו בד״מ ג״כ וכם״ם והבה״ם הבמיטו זה וכה״ם בתב הבעם דס״ל לרמ״א שאין אנו בקיאין בין עב לדק וגם כיון בזה תלוי בחרחים הבין אם יש דבוקה או מקו׳ נידולה אין סומכין על הבקיאות ומ״מ הבעתיק הדין בשמ״ה ובתב שאין לבהוג בן כ״א במקומות ארוע בלבעל בן בגדי׳ ומלאים ומכיבין בו בם״ע יפה עכ״ל ואפשר דמה״ע הבמיטו הבתבר והרמ״א לפי שאינו מצוי בחדיות אלו ביבא בן בגדיים ומלאים ומ״מ לא אחרמי בבי אפשר דבבר כיון דבחדיות אחרות בבי אים להו בחמ״ם בם״ם לבעין הוורדא ומ״מ הדין דין אמת שלריך להביר בחמ״ע יפה ועיין בק״ה שאולך בזה : (עב) וי לאוהו קרום: עיין בק״ה שהבאתי לבון ה״ה לבתבר״מ שבראה מדבריו דמבבם דבבי הרמב״ן דמייני בתם הוורדא בחוך לבורם דבוקה לבים וזהו בקורא אוהו בבבבה בלבי האומה ולעני״ד אע״ז אינה מ״ם לבתב׳ בלבי האומה ל״ל שהקרום הוא נגד שהאומה שם הייטב בלבי זגב הבבתה לפי שבחיי הבבמה האומות הם לבתבה נגד הבאים בל הבבתה מבא״ב אם הקרו׳ הוא נגד הבבי בל הוורדא נגד הבאים בל הבבתה אז יש לו דין סרבא ודבלי הרמ״א בתם הוורדא נדבקה לבתבה כו׳ הם לקומים מסיפא דדברי הרמב״ן ואם בוונת הבל״ח בתם״ם בק״ה לו מחתה פוסק אחר בתם״ם בה״ם וקבלתו בזה כיון שהבבל תלוי אם הבי הבוהיטו לו אינה ות״ם בפנים ונדמה לעין כו׳ בשמ״ח לוחה ונראה בלריך כו׳ והוא עפ״י הלבון לוחה בד״מ ובכ בל״ח ובפר״ח להבים כן בב״י ולעני״ד לבון ונראה בלריך בהבינו אין טופל על התחלת הלבון שבתב ולפעמים כו׳ ויותר נראה בל״ל ונדמה ביחה מקום חיבורה בסוה אבל האומה (אפשר בל״ל האומה לו ל״ל האומה ולאומה)

מחובבת

סוף החיתוך מקום שמתפרדים קצת זו מזו על ידי הנפיחה או שנסרך מחדוד או שפול של זו לחברתה שבצידה לאחר המקומות שבה או שנסרך מצד פנים הריאה מאונא לחברתה לאיזה מקום שבה או מחיתוך ערוגה זו לחיתוך ערוגה שבנגדה או מחיתוך ערוגה לקנה שביניהם ואצ״ל אם נסרך מאונא הראשונה לשלישית אפי׳ מחיתוך לחיתוך שבה וכן אם נסרך ממנה לדופן או ללב או שאר אברים שבחלל הגוף הכל בכלל שלא כסדרן הוא וטרפה :

נח הוורדה לכל מקום שתסרך טרפה שכל המקומות הם אצלה שלא כסדרן ואפי׳ נסרכ׳ לבים שלה (סו) ואפי׳ בולה נדבקת בו אין אומרים שכך דרך גידולה לפי שלפעמים הרבה אפי׳ בחייה היא יוצאת מהבים ומ״מ אם היא דבוקה בולה אם הוא יכול להפרידה בידו בנח׳ מהבים יפרדנ׳ ויבדקנ׳ בנפיחה בפושרין אם שלימה הי׳ יש להכשיר ואם לא בדק כן אע״פ שנפרד׳ בנחת יש להטריף (סז) ויראה לי שאף במקומות שנוהגין שלא למעך בסרכו׳ הוורד׳ כמו שיתבא׳ בסעי׳ מ״מ יכולין להק׳ בדביקה בולה לבים ע״י פירור בנח׳ ובריקה כמו שכתבנו ולמנהגינו שממעבין אף בסרבות הוורדא אף אם דבוקה ונסרבה לבישה אם הסרבא הולבת ע״י מיעוך והדבק נפרדה בנחת בודקים אותה בפושרין אם שלימה היא וכשרה :

נט אם אין הוורד׳ סרוכה בבים ולא דבוקה רק שהבים הוא סביב לוורדא מהודק מאוד סגור לא יפתח ומחמת זה אין הוורדא יכולה לצאת מתוכה אא״כ פותחין אותו ע״י חיתוך (סח) יש מחמירין בזה ויראה לי שלעת הצורך יש להקל ולהכשיר :

ס אם אין הוורדא סרוכה בבים רק למטה בשורש שלה (סט) היא דבוקה לשם עם הבים יש להכשיר שזה דרך גידולה ויראה לי שאם נסרכה לבים אפי׳ למטה בשורש שלה או אפי׳ אם דבוקה לשם אלא שיש שם חלון יש להטריף כל שאין נפרדת בנחת או הסרבא עוברת ע״י מיעוך שאז יש להכשיר ע״י בריקת נפיחה ובפושרין וכמו שנתבאר (ע) ויראה לי פשוט שאפי׳ אם היא דבוקה למטה בשורש שלה בלא חלון שמכשירין בסתם מ״מ אם אירע שהפרידו הוורד׳ מן הבים ונמצא שם נקב בוורדא יש להטריף :

סא לפעמים נמצא בגדיים וטלאים הוורדא על גבי גידים ויש בה קרום למטה בלפי האימא (עא) אין לאותו קרום דין סרבא לפי שדרכן בכך אבל אם יהי׳ אותו הקרום לצד הראש (עב) יש לאותו

לפסוסק שהוציא ממנו דין זה דלגילות הוא דלא לאמלא כן ומתחלת בריאתה הוא ולא מחמת נקב דהכי דבותייהו מבא״כ דבוקה טלה דלא סבים וא״כ אף בדבוק׳ בבורם עם חלון הלא הוי אורחא דידה בהכי ונם להבודקים היה דבר חדש הלא אתרמי לה כל כי הא מלאה בשעה בא״ל הייט דבותייהו ואין לך בו אלא הידוהו דוקא בלא הלון והתרבתי בזה והעליתי לאחור אם דבוקה ויש חלון וכן אם נסרכה לבורם בלה אע״פ שאין שם חלון ואין לחיור כ״א בבדבוקה לשם לאמרי דאמרינן זאו דרך גידולה גם בהתבתי בלעני״ד מולא הדין בל רמ״א ז״ל הוא מדברי הב״י שבתב בשם הס״ח בשם הרמב״ן שהבאתי לקמן ס״ק ע״ג ובן מבמע מדברי קלא פוסקים עיין בחוך בק״ה ושם הבעתקתי מה שהביב לי בזה בבוד דודי מ״ו הבלון הבפוסקים פאר הדור מהו׳ שבבבר כי׳ והבביב עמי בזה ע״ש : (ע) וילאה לי : עיין בשמ״ד ס״ק כ׳ שבתב ח״ל ים לפנים בלון אוהתא הוא שבא בלא נקב ולא״ז אם אמלא נקב לאחר שהבוהיטו הבבלא מרפה עכ״ל והבה מ״ם אם אמלא נקב מרפה זה פשוט ואם׳ בדבוקה בבורם ואינע שבפרידהו ואמלא נקב מרפה אמרלין הדבבים שמחמת הנקב מבבל׳ ולא דבר נידולה אבל מה דמבמע מדבריו דגם בנסרבא בבורם בשר״ז לעני״ד וכמ״ל דאם אינם עובדת ע״י מבמום מרפה : (עא) אין לאותו קרום · הב״י בתב בשם הרמב״ן שמאלא לפעמים בגדיבולאי׳ הבעיטוטתא ב״ע נדים כו׳ והביאו בד״מ ג״כ וכם״ם והבה״ם הבמיטו זה וכה״ם בתב הבעם דס״ל לרמ״א שאין אנו בקיאין בין עב לדק וגם כיון בזה תלוי בחרחים הבין אם יש דבוקה או מקו׳ נידולה אין סומכין על הבקיאות ומ״מ הבעתיק הדין בשמ״ה ובתב שאין לבהוג בן כ״א במקומות ארוע בלבעל בן בגדי׳ ומלאים ומכיבין בו בם״ע יפה עכ״ל ואפשר דמה״ע הבמיטו הבתבר והרמ״א לפי שאינו מצוי בחדיות אלו ביבא בן בגדיים ומלאים ומ״מ לא אחרמי הבי אפשר דבבר כיון דבחדיות אחרות בבי אים להו בחמ״ם בם״ם לבעין הוורדא ומ״מ הדין דין אמת שלריך להביר בחמ״ע יפה ועיין בק״ה שאולך בזה : (עב) וי לאוהו קרום: עיין בק״ה שהבאתי לבון ה״ה לבתבר״מ שבראה מדבריו דמבבם דבבי הרמב״ן דמייני בתם הוורדא בחוך לבורם דבוקה לבים וזהו בקורא אוהו בבבבה בלבי האומה ולעני״ד לבוקה יתחוך הקרום בנחת ויבחה אוהו ויבדוק אוהה כי הוא קרוי אחר כמו אחר הבבד ס׳ ומדהבתיק הש״ל בבתם ס״ת אודיי אודי ליה לאיתבה וכן מלאתי להדיא בספר תיקון הבדק וז״ל ואם הבים הבור בלין הוורדא יכול לבלאה מבם לי דבבר הבא מקומו הוא ושוב דשיטי זה בבים הוא ולא בוורדא ובבים אין פוסל בו רק מבר ויבור או תיקוף אמ״ד אבל לא אחר שיטי עכ״ל והבתיקו בז״ע בי׳ כ׳ ובתב ע״ז וה״פ שלין הוורדא נסרך בבים ובבתקבע הבים אז אין אנו רואין בום ריעותא בוורדא אז בבר עכ״ל וכן בלעני״ד להקל לעה הלוקר דאע״ג שהוורדא לפעמים יולאה ת״מ אין עיטוב כ״כ בדבר אם אינה מבמבת בבים ויבולה בבה בתב בשמ״ח בי׳ ל״ה שאם הבים אין לו גיד שפה לעיו אינה אבורה מחמת הבבדן בים כיון דמונחה בו בבלאי ע״ם ובת״ם ס״ק ו״ן ואע״ג די״ל דהבא בחלי שים שיטי כיון שדרך כל בהוורדות לנחת וזו הפוסה ושומדת והו״ל בים שיטי בוורדא עצמו ולא בבים אין בלעני״ד לבוסף על הרפוה ודוקא אם בוורדא עצמה הרוכה אם דבוקה שים חשש נקב או סתו ליקב אבל לא בזה וגם בהרוכה חבמי מבמבין מבסיבין בהבדי״ו וכן בלבוהא בתב ואם הרוכ׳ לבבה אינה פלוגתא דבוהתא ולאיתו מעשה שהבבמו עבי״ל ואע״ב אף דלבן בי״ל להטריף הבו דלא לוהיף מהו הרוכה אם בוורדא עצמה אינו הרוכה מו דבוקה ומלאתי בבסבי תמיה דשיה להטריף הדין בשמ״ה דבתמיה דשיה הש״ל נופא הוא דבוקה בבים׳ ומחמת זה אין יכול להוציאה בזה ס״ל דבמלן דיאה הבמין לה אבל לא מייני בבה״ג אין הרישותא בעצמותה בל ווהדא בלל : (סט) היא דבוקה : כ״כ הלמ״ה וכ״כ הר״ן בבזה הוא טהג בחבמי מבעין אם עיטוטתא דבוקה בכיסה פי׳ לעמה במקום הרים אלא אם הבוהיטו וכסרה עכ״ל ורחה פשוט דל״ם אם הבוהיטו רק בנדבק אבל בנסרך בבורם עם הבים אלא אם הבים הבוהיטו שייך בסרכא רק בדבוק בבורם עם הבים ובזה אע״פ שאינו יטל לבפיד מבם בנחת בבר מבעם בזה הבוהיטו אבל בנסרך ואין עובר ע״י מישוך פשוט דעדבה ואז ימים בביר בבשלאתי הלבה לעמבה בוורדא הדבוקה בבורם אלא אם הבוהיטו לבם לעמרי דאמרינן זאו דרך גידולה גם בהבמ״ן שבבאתי לקמן ס״ק ע״א

מחוברת ביאותן גידים ויכולה אותו מקום מקום גידולה ואינה דבוקה כו׳ והכוונה בלפעמים כך הוא הענין בגדמה לענין בגדמה מיבור הוורדא והאותה בם היא מחוברת לגידין הללו ונקלה נ״כ לענין בהאה מקום גידולה וכיון בלפעמים הי׳ כן סיינו רבותייהו וכסרה והכוונה אחת היא עם גירסת הר״מ׳ : (עג) ואצ״ל אם נמצא כ״כ הרמב״ם פרק מ״ם והיא פסוק בכל הפוסקים ומהאי טעמא מטרפינן הרבות הוורד אבל בכים הוורדא אין הנקב פוסל בו וכ״כ בסמ״ד ס״ק כ״ה ומבלעות זהב ס׳ ל״ה ורחיתו ממ״ם בסמ״ח סע׳ ע״א בנסל׳ הכים למקומות באין הנקב פוסל דבסר אע״ג דס״ל דסרכ׳ פוסל׳ בבא׳ אבני במקום בהנקב פוסל אלא ודאי באין הנקב פוסל בכים כלל וכ״כ בספר אהבה׳ טורי אבן בבו״ת סי׳ י״ט מהגאון מו׳ משה ז״ל אחב ד דקיק זאלבסוב בהבאל בחירע בחמה בחמות בהכים בל הוורדא ניקב נקב מפולם והסיב דבר זה לא נמצא בבוס פוסק והבו אלא לעוסף על הערפות אלפי׳ נימל הכים הרבה פוסקים מבאירין ומכ״ם בניקב דבסר ואפי׳ רמ״ה דמטריף בניעל בניקב מודה כו׳ ומאן יסיב לן מבבהן והכילה מבופרי בופרא וכן הבבי׳ ה״א הגאון המפו׳ החסיד אבד״ק אמבטרדם דבסר עכ״ל ולעב״ד הדבר מפורס בב״י בבס מהר״י בן חביב בבחב דלבי״ה נמהגי בדיקה בסרוכה לזופן גם בוורדא מהגי בדיקה בין הרוכה לערבדת כו׳ ועיטוחא הסרוכה לבינה הבל בבר בבדיקה וכן הסיב ר׳ יוסף בן יהוצע ז״ל דרייהם הסרוכה לערבדת כו׳ כיון הנקב פוסל בהם אם עלה בגפיתה בבלה וה״ם והוא הבעם לוורדא הסמוכה לבינה בא׳ שני׳ בגפיתה בסרם כו׳ ע״ם ובחב בד״מ אע״ג דבבלא בסדרן ל״מ בדיקה ה״מ אם נסרך למקום בגמרא בנקב אבל אם נסרך למקום בחינו נסרף בנקב דומיא דריחה בנסרבה לזופן ים מבבירין כו׳ עכ״ל הרי מבואר דאין נקב פוסל בבים הוורדא דאל״כ בבינא דל״מ בדיק׳ בעיטוחא הסרבה לבינה כיון דאי נקיב האי מרפה ואי נקיב האי מרפה והוא פסוב דאין נקב פוסל בבים הוורדא ומ״ם בבו״ת משאת בינמין סי׳ לענין בי כיסים ובפוסק׳ בם ועיין בסי׳ ל״ז בפ״ת ס״ק קיי״ד מ״ם בזה על הה״ם ס״ק מ״ד ע״ם : (עד) אז אם יש סרכא ס׳ זה״ל הר״ן בחלה על ב׳ עיטוחא בבורם א׳ וגסרבו ע״י סרכה בסדרן והבי׳ נקב ומרפה כי הלב בוכב על הבים בל הגוב ודוחק הבים ותחתה הדוחק מפרק הסרבה והבי׳ נקב ומרפה בגיון עכ״ל וכתב בע״ז בתה״ב וה״ל כ״ן בלא כתב בבורם א׳ בבינה ובינה בחלון לו ביטוח עובי אלבע ובא ל״ומר הע״ג דבמוכין הם אפ״ה תבבינן לבו דחוקין וקבה ל״ל בעמה הבלב מפרק א״ל מבוס ב׳ עיטוחא וא״ל דמיירי באין לה הואר ווהד רק ע״י צירוף ואי לאו סרבה הוי תבבינן ל׳ בחדא אף באין בורם אחד לה׳ וכדלעיל בה״ל יחר קמ״ל דמרפה מבוס סרב׳ ובעמה מבוס דס״ל כ״מ בוורדא נסרבה הוי בלא בסדרן עכ״ל והבם מה בבייס מבוס דהוי בלא בסדרן הבם הר״ן לאו מה״מ אחי עלה אלא מבוס דבלב דוחק עליהם וה״ם דאם אין לה הואר ווהד רק ע״י צירוף תבבינן ליה בחדא הוא המוב ובאמת בה״ל יחר לא נמצא בם בן אדרבה מבבע מדבריו לריבף ובבר הארבתי בזה בביאור לבש״ך סי׳ ל״ה ס״ק י״ח וטעליתי דבוג׳ מח״ב בם בה״ל בה״ל בעיטוחא בהבר׳ קלה ונמצא דבוק במקום אחר במגמרא ע״ם ולפי״ז א״ם נ״כ מה בבייס בעבעמו מבוס דהוי בלא בסדרן בבוס דבבה״ג בהחיבוב׳ הבחר׳ דבוקה לאותה לו לאומה ממילא בהסרבה מהוורדא לאותה חמיבה הו״ל בלא בסדרן כמו אם נסרבה לאומה לו לאומה וכן לעבל״ד ממ״ם בז״ע סי׳ ל׳ וז״ל בתב הר״ן כו׳ ואפי׳ בא״ל בוורדא רק לצירוף דהייבו באין לוורדא הואר ווהד ואי לאו סרבה הוי תבבינן לי׳ בחדא בלעל״ל בדין יחוד ווהדא וא״כ אין מרפה מבוס יחבה אפ״ה מרפה מבוס סרבה עכ״ל הר״מ ולפי מבבינו נראה בזה באין למעך ולמבמם מבוס הר״ל כי לצירוף החמיבה בחסיבה מן הוורדא בבבבה נופי׳ חידוש הוא ואין לבוסיף חידוש עכ״ל ובם בבי׳ יחיר סי׳ ו׳ בתב על דין עיטוחא במקלחה דבוק בזאוה דבינו בחלק בראם עבולה וקובבא דבוק לאותה והאחר עומד במקומו מגמרא בחלק בדבוק לבזוה הואר בלב וכ״כ בם סעיף יו״ד מדברי מהר״מ וכ״כ בה״ל מהר מדברי מהר״מ דמייבי בא״ל לצירוף רק לענין חומרה כו׳ ע״ם וזה בוגה מהר״מ וה״ל במעמיק דבריו דלף ע״ב בהחיבה הוא מעוף לבאן ובחדא חביב מ״מ מרפה מחמה הסרבה אלא דלפי״ז ל״ע ל״ל׳ מעמ׳ דהלב דוחק על הבים מ״ל דהו״ל בלא בסדרן כיון בהחיבה היא דבוקה לאותה לו לאומה ואפבר דנקב האי מעמא לאמעיטין לף לחיבה בבל הוורדא במקום׳ ובחלקה לבים וים בורם בטובי אלבע ובהרבו זה לזה דאז הסרבה בסדרן ואפ״ה מרפה מבוס בהלב דוחק ומ״מ נקב בורם אחבה אחבע ל״ע דאין בורם אחד ל״ע דאין בורם אחד ל״ע ל״ע לצירוף אם בהואר ע״י לצירוף״מ מרפה מחמה הסרבה ואלא אמרי׳ דאחם׳ בחד ואין הסרבה פוסלא וא״ע ואיין בס״ק בחא״ז : (עה) אבל אם הוורדא · בבמ״ח בתב אם יש ב׳ וורדות בבורם א׳ בטובי אלבע והם סרבו׳ זה לזה מרפה אלבע ב״מ כיון בהלב דוחק יוחר מדאי זע״ז עבוים לבפרד וא״ל דל״מ מיעוך ומבמוס במ״ם בז״מ סי׳ ב׳ ע״ל ובדבס בלבו הר״ן ומבואר מזה בפיבם דבריי מהר״ן בבבמן

לאותו קרום דין ברב׳ לפי שאין דרבן בבך ולפעמים היא מחובר׳ באיתן גידים ואינ׳ בבים ונדמ׳ לענין שבמקום החיבור של הוורדא שהיא אצל האונות שם היא מחיברת באותן גידים ואותו חיבור הוא מקום גידולה ולא שנדבקה לשם אח״כ שאם נראה שנדבקה לשם אח״כ טרפה וזה תלוי במראית העין אם הוא דרך דיבוק או אם הוא מקום גידולה ואין לנהוג כן ב״א כשמביר בט״ע יפה וגם ידוע באיתן המקומות שרגילי׳ גדיים וטלאים בבך ויראה לי שאף במדינות אלו אם אירע כך בגדיים וטלאים יש להקל לעת הצורך

כל שהוא מביר בט״ע יפה שזהו דרך גידולה :

סב כבר ביארנו שהוורדא שנסרבה לאיזה מקום שיהי׳ טרפה (עג) ואצ״ל אם נמצא נקב בוורדא שטרפה אע״פ שהבים סותם אבל אם נמצא נקב בבים הוורדא כשר ואצ״ל אם נסרך הבים לאיזה אבר שאין סרבא פוסלת בו כגון לדופן וכיוצא בו שיש להכשיר ואם נסרך לדקין וכיוצא בו יתבאר בסעי׳ קמ״ה :

סג אם חבר מקצת מהוורדא ונמצאת התחיבה החבירה באינא או באומא באופן שבשר כמו שנתבאר בסי׳ ל״ה סעי׳ ק״א(עד) אז אם יש סרבא מן הוורדא להתיבה זו הדבוקה באומא או באינא טרפה ואין מועיל מיעוך ומשמיש (עה) אבל אם הוורדא נחלקה לשנים ויש להם שורש אחד בעובי אצבע ונסרך מזו לזו יראה לי שאם הסרבא בוורדות אלו מזו לזו בסדרן במקום שהם מראיות זו לזו אע״פ שיש להחמיר ולהטריף גם בזה מ״מ אם הסרבא עוברת ע״י מיעוך יש להתיר ואם הסרבא בוורדות מחיתוך וורדא זו לגב וורדא זו או מגב לגב אין להקל כ״א בהפ״מ ונראה לענין הבורקים הבקיאים שחלוקת הוורדא לשנים הוא מתולדתה והסרבא עברה ע״י מיעוך ובדק בפושרין ולא בצבצה יש להכשיר :

סד יראה לי שהמריא שקורין פופיל אוקש ושאר חיות השדה שיש להם שני וורדות כמו שנתבאר בסי׳ ל״ה שבשר בזה שכן דרך גידולם אז אם נסרכו הוורדות זו לזו יש להטריף (עו) ומ״מ אם הסרב׳ עוברת ע״י מיעוך ובדק ולא בצבצן בשר כמו כל סרבא שלא בסדרן :

סה יתרת מקמא של ריאה במקומות שנהגו בה היתר כמבואר בסי׳ ל״ה סעיף ל״ח אם נסרבה לשום מקום טרפה לפי שהבל נחשב אצלה שלא בסדרן אבל אם היתרת עומדת בשורות האונות ונסרבה לאונ׳ שאצלה אע״פ שניבר שהיתרת היא שנסרבה כגון שהיא משונה קצת בתואר או שנסרבו כל האונות זה לזה בסדרן

דמייבי בבורם כטובי אלבע ולא כמ״ם בס״ק בלפני זה בבס הר״ם וכן בלעב״ד עיק בפירום דברי הר״ן והא דלא כתב בבמ״ח הדין בסרבא ע״י צירוף משום דבס פסיבא לי׳ דמרפה מעבה בלא בסדרן אף ע״ז אמרינן מז״ם דל״מ מיעוך ובאמת הז״ע כ״כ לענין אם החמיבה ע״י צירוף אדין זה חידוש הוא בבמוחר במקומו ברמ״א בתב ואם קבלה נקבל ובתב מהר״מ בלון בבור לו להבלה והביאו הם״ך ולבך בפיר ס״ל דמתבב הר״ל וכמ״ם הם״ך בבס מרבם״ל כיון דאיבה לד חומרא להטריף ע״י ליבותא אחבינן בכ״ם מסיב ידי האוסרים כו׳ ולבך ס״ל ל״ז״ם דל״מ מיעוך בבמ״ם בס״ק בלפני זה מבא״כ בבורם ג׳ בבורבי אלבע הוא דין מובבם בטובים אפבר דלא מתבב ליבותא בלל וגם הסרבא בסדרן הוא ולא הוי ראוי לטריף רק חידוש הוא בחידוש הר״ן בבם גליון לטריף מחמת בהלב דוחק וזה לא נזכר בבוס פוסק אדרבה מלאחי הבפר יבין במומה להרבב״ן בתב בבוף ס״ח וז״ל אם נמצאו ב׳ עיטוחות ונסרבו זו לזו י״ח בהיא מרפה בלא הבבינו אלא הבבינו בהרמי אוני ובר׳ יצחק הקבן ז״ל קבוביו הוסם לחתיר בבין בהבבינו לחתיר בי עיטוחות הרי בבדרן עכ״ל הרי דמתיר אף כיתרה עיטוחה נמור׳ ולא הם לה מבוס הר״ל וא״כ כ״ם היבא בסי׳ בבורם א׳ וא״כ אף באין בידי לבקל דאפבר לחבו קבלה ביד בעל הגליון להטריף מבוס דוחק הלב מ״מ אין לך בו אלא היחוסו ולא לאוסף עליו דל״מ מיעוך ואחרבה לבאוחם הי׳ אפבר לומר בהסרבא בלה מחמת דוחק הרבינם בהלב דוחק אותם זע״ז ולא מחמת נקב בלל אך מ״ם בבמ״ח הלב דוחק זע״ז לעב״ד ל״ע דמהר״ן מבמע בחובבין בבוף הסרבא לבחפבק ע״י בהלב יחוק בם במקום הסרבא והחפבק וא״כ אפ׳ מיבע דמ״מ מיבינן בבאה מחמת נקב דוקא בהאין עוברת ע״י מיעוך אבל בבעוברת ע״י מיעוך לא גרע מבאר סרבא בלא בבדרן המבוא בם״ם לבמרי׳ ואפ״ה מהני מיעוך ואין בזה המבוא׳ בבמ״ם בבמ״ח מיעוך ולא מבו׳ הר״ל דבבים בורם א׳ בבינור לא מיקרי ליבותא ועוד הבא אין בבי הבינותם עדוחן מבוחה בלל וכל בה״ע בה׳ בבמ״ם נופי׳ בי׳ ליו ס״ק י״ח דלא הוי הר״ל

והבאתיו בסי׳ ל״ו בדין אבוס ובדין חבבון מבחון ע״ם ובהבוכה בק״ה בזה וסא דהוי הר״ל נבי בועה על יחבה בדבי לו מקבה מבוס דאיבה מאן דמטריף דהייבו בבא דס״ל לבטריף מ״מ בזה אין מי בבטריף בבורם א׳ ולכ״ע נחבב׳ לאחה ועוד נראה דבסרבא זו אין מועיל רק לענין לבטריף ע״ז בנוגה דל״ם מיעוך בגון בועה על יחבה וביוצא בו אבל בבסר׳ הבוכר׳ ע״י מיעוך אז בזוקא בבבבעדות מבוגה בבסרבא נמורה היא ל״מ מיעוך ולא בבסרבא מיחבה נראה דמהני וכמ״ל בדבי הר״ל ולכן נלעב״ד היבא דבבסרבא בהוורדו׳ אבו מזו לזו בבדרן במקום בבם מהתיעות זו לזו אע״פ אין בידי לבקל נגד הבעם בבבהבו בהלב דוחק וגם דלבך בוסה הבבבר בבדרן מבוס דאוגה הבבתה בוחמה ובאן ל״ם זה וכמ״ם בס״ק ע״ח ע״ם מ״מ עכ״פ מהני מיעוך דהא הו״ל בסרבא דלבמה מחיין דל״ה ליבותא אבל אם הסרב׳ מוורדא זו לוורדא זו מגב לגב וכדומה אזו מגד הסרבא עכ״פ ליבותא׳ נמור׳ היא אז בם״ח בלא למעך דמ״מ עכ״פ קלת ליבותא הוא מה בבחלק׳ לבבים באין רגיאות לבוזה בן ולכן אע״פ בים בורם בביעור מגמרא לתהאי הר״ל ומצאתי בבנה״ב אות מ״ה בכ׳ וז״ל נמצאה הוורדא מחלקה לבחיים וים סרבא באוחו מקום בחלקה בחופן דבבנופאין הריאה נעבית הוורדא בחדא והסרבא עומ׳ בחוכה כמו מחיעוך ליחוך הי׳ ל״ל דבבסרב דדמי לבדק אבל מצאתה בבדקות מהבר״ע בבמע מבריפין בבבר ונא אמרו דין היחוד בוורדא ולא דמי לבדק בלא מצאנו דין היחוכים אלא באותה אבל בוורדא יש לבטריף מיבע ובה אבל אי ראיתי להבבבד״ם כו׳ ואפבר אלא אמרו אין דין היחוכים בוורדא אלא בחלקה לב׳ וסרבא ממקום לבקום לבתבינ׳ מחמתוך לחיוך אבל בבלא בחלקה לבבים אלא בלאחה בחתוך הוורדא אם הי׳ מועיל זה באוחה אז באוחה הים מועיל גם בוורדא עכ״ל ובאמת לא ידעתי טעם לבבר דמה לי אוחה מה לי וורדא דבל שהו רואין בע״י הבפיחם מקום בהחלבו נראה כהו חיוך לבה יגרע הוורדא מאוחה ואפבר הר״ל לפי בבוורדא הלב דוחק עליו וכמ״ם הר״ן וגם נראה דהיבו קאי נדעה הבחלקה לב׳ וסרבא ממקום לבקום בריאה וכל באין דבן אוחה כמחיעוך ליחוך ים לבטריף מבא״כ לדידן דקי״ל דהכבור בסרבא ממקום לבקום אע״פ באין דין היחוך בוורדא אין לבטריף ואע״ג דסרבא ממקום לבקום ריבותא הוי מ״מ לענין מיעוך ים לבמוך על המבבירין בבבה בבבה״ג וס״ל דהוי כמחיעוך ליחוך ואף המטריפין יודו בזה דבע״פ מיעוך מועיל בזה מבא״כ אם הסרבא הוא על בני הוורדות מגב לגב וביוצא בו אפבר הבו״: הר״ל דמה בחלקה ריבותא הוי והסרבא ב״כ הוי ריבותא נמורה ואף בזה נלעב״ד דאם נראה לענין בודקים הבקיאים בוורדא זו חלוקה היא לבבים מלידה ומבבן ויש לה בורם א׳ ים לבקל בהפ״מ ע״י מיעוך דהא אין בלן הר״ל להחבינה לבסרבא נמורה באין עדות חליקה הוורדא מורם ע״ז . בלל וכמ״ם בסי׳ ל״ו בדין חבבון מבחון ס״ק ואבאר עוד בדיני הר״ל בפ״ד : (עו) ומ״מ אם

הסרכה ים להסתפק במרגיא שקולין סופל לוקם ובאור חיות הבדם שים לבם שי וורדום ומכבריגן לבו בס"ם בסי' ל"ם סעיף פ"ם אם נסרך מזו לזו אם ים לאסור מחמת שהגב זוחק דהא החם כל וורדא עומדת בפ"ע ומ"מ נראה דבכהנ"ג אסור מטעם בלא כבדרן דמה לי נסרך במקום אחר מה לי נסרך לוורדא הסני' ומ"מ מישוך ומסמום מהני בזה כמו אחר בלא כבדרן דהא אורחייהו בהכי ולא ריעותא הוא כלל ובטוב דסרכות פוסלות בוורדא אף בחיות ים לבם כ' וורדות בלא יגאו מכלל אחר בעלי חיים אלא לענין בלא יפסול שי וורדות אבל אסר וורדא נרפה כמ"ם בחמ"ב וה"ם אחר שיעים לו סרסות פוסל בהם וכ"כ בעולם יתקן בשום לבל הדיעים לבאר בהמות לענין סרכות לו אחר שיעי בוורדא רק אלין טרפות דיעיר וורדא מוהג בהם : (עז) כל שהסרכא · בכ"י בכם ח"ה כתב דה"ם לבל יתרם בנמצאת מקמא בל איכא דסריבי טרפה ובה"ע סעיהים יתרם בהם וכ' בם"ך דהייעו מקמא אבל יתרם בדבי דאוני דין אוגא ים לה וכהדבן בבדה על"ל ועיין מים בביאור לם"ך דהם"ך מיירי בנסרכו כולן זו לזו בהדבן דע"כ גם היתרם נסרכה בחוכם וקמ"ל הם"ך דאם"ה כבר בכהדבן הייעו לאמה מתליין בגא אלון וקו אם יזוע בזהו היתרם בגון בנשחה בהאור קלם וכמ"ם בחבכות סי' ל"ז בדיני תר"ל מ"מ כיון שהסרכא בהדבר' לאמה מתליין בגא אלון לאו הוא וכבר אבל אם ים בם אלון הו"ל תר"ל ועיין בבם"ד בהקם' דחלי אירית בנסרפה לאקום אחר מ"ל דאפי' אלון הו"ל תר"ל כו' ועיין בדיני תר"ל ס"ק סמ"ך בביאתי על נגון בס"ד : (עח) וירלה לי · כ"כ בבמ"ח ונראה הטעם כיון דהוורדא לאו מינא ניחא לפעמי' הוא בכיסה ולפעמים הוא יוצאה ממנה א"כ אע"פ היתרם מקמא עומדת אגלה לאו רבות' הוא ובלא"ה לא ידעתי איך יציר שהכרוך בבהדבן לוורדא דהייעו מחיתוך לחיתוך כיון שגריכ' לבוות בכיס וא"כ איך אפשר שהיי' הסרכא מחיתוך היתרם לחיתוך עצמותה בל וורדא ואם הוורדא חוץ לכיסה עכ"פ צריכה לבוות מונחת לבם כבטהנין לותה לאוכה ולא תגא ע"י נפיחה הרילה וא"כ פסיחה כשים סרכא הרבה בהרי סחוט בהמה יגיה כשתחזור לשם בחוך הכיס ונראה' בזה בכלל במ"ם בבמ"ה דלאו מקום רבות' הוא ובבם"ד ס"ק י"ח כתב דעבה נ"כ מבמם כ' לריעותא וע"ז י"ל דבבמ"ח קמ"ל אפי' לבמם מתליין בגא אלון בהכה"ג מאונא לאונא לאו ריעותא הוא הגא הרבה מעשה דלאו רבות' הוא אך לענ"ד נ"ע בין בבני וורדות בנסרכו זו לזו בהדבן אם בכ' יתרם מקמא בהכה בבם"ד ס"ק אם בחבת בנסרך לוורדא דאפי הטעם דהאונא בכהבה בחי' הבחוכים דחקו אהדדי וא"כ אין כאן סתימה מעלית מבא"כ בכה"ג מאן לימא לן דמחתה בהיא נפותה דחקו אהדדי וא"כ אין כאן סתימה מעלית ומ"מ נלע"ד דמהני בכל זה מיעוד וכמ"ל דאף בנעריף מבוס הר"ל מ"מ אין בהיכם מעילית על נקב רק בטרים' כיון בבלא"ה הי' דעת רבא לאסור כל יתרם הלכך אע"ג דלא קי"ל כוותיה מצטרף עוד ריעותא כל דהוא וזה דוקא לענין עיקר הבריאה ולא לענין מיעוד ומסמום וכמ"ל ובדיני הר"ל : (עט) אם לרחם · בכ"י בכם בעה"ע ירי"ו דה"ם בסרוכה לרחם והוא הרחם בל הבהמה ופירום רבינו יהודה בהוא אלמעד מוגיא בלעז כו' ועיין בבאר הגולה בהוא מה באמו קורין בל"א גבאגיאה וע"ע בם"ע בכתב אם לרחם אם לאלמעד כו' ובכ"ע מבמע דהר' מלחה הוא ובבו"ח הרא"ם בלל כ' סי' ה' כתב וריאה הסמוכה לחרת נרפה דאין סרכא בהרה אלא בחיזה דהייעו דבוהייהו בל"ל והבבר"ן בספר יבין שמועה פ"ח כתב וז"ל וכתב הרמב"ן כו' והסריכה לבדבה אם לבדם כו' והרת בבתב רבינו ז"ל הוא בפרק אין מעמידין ובכיצד מברכין ופרק הרואה ופי' בם רש"י שהוא הלם בבם בגון שולד וכן פי' בעל הערוך ז"ל ואינם ענין לסרכות בל"ל וכתב הב"י בדבר בשום דבל הני מקומות אלו מקום רבותא ניבה ומזה הטעם אם סרוכה לבבד דרך הלקב הבי' בחרפה נרפה בם"ם בהבו' הרמב"ן סי' קם"ב בל"ל ועיין בב"י עוד על מ"ם הבור לו לחרפה בבעה"ע ורי"ו כתבו דבין לחרפה הלב ובין לחרפה הבבבד לו חרפה הביעותא חרפה והב"ח כתב בהבור ר"ל אם סרכה לבהה מבבד דרך הלקב הבי' בחרפה ובבה"ח הבבר בהבור בבין לחרפה הלב ובין לחרפה הבבבד לו חרפה הביעותא חרפה ולאסור בבבר בבבר

הריאה נקמה וכבר כתב הפ"י במקירי הדבק אפי' כשיש פיגום הם מתירין מטא"כ להאוסרים אפשר דאף בכה"ג במקומו מיקרי אף מלבוטו שכתב יש ריאה בדבוקה כו' ויש באינה עולה כו' ומשמע דמשמע שכן דרך בריות אחי עלה וא"כ גם אוסרי הדבק מודים בזה דהכי קיים להו דהייט רבותייהו ולכן באחרת דמיני להתיר בכה"ג במקלתה דבוקה לקנה ומקלתה פרודה ואין שם דיבוק מזה ומזה וחלון באמצע יש להם על מה שיסמוכו וכ"כ בשמ"ח דהיכא דהוא בשוב : (פה) וראה לי · הש"ך כתב דיש מכשירים כל שאין חלון דהייטו שסתום מב' צדדים והשתם בעיתים ובסברא זו הוזכרה בב"י כו' נראה מדברין שהב"י מייבי בכה"ג שסתום מב' צדדים לא דווקא מיקרי חלון ולעיר מ"ש הב"י אל בכל שמקום שהתחיל לידבק טוב לא נפגל ונעשה חלון בשבה אין כוונתו דדווקא בשסתום מב' צדדים הוי חלון רק ר"ל אם מתחלת דבוקו טוב לא נתפגל כלל לא בכר אבל אם נפגל אחר שהתחיל לידבק אע"פ שלא חזר ודבק בשיה בעון במשפגל מזה ומזה ודבוק באמצע ג"כ חלון מיקרי ואפשר גרע מיני' ומרפ' וזה מבואר ממה שלא הזכיר הב"י כלל שנפגל וחזר ונדבקו ואעפ"י שכתב בדברי בעה"ע בסוף לשון יוכיח שכתב ואם מפוצלת זו מזו אפי' מעט ותוחזר ודובק סרכא היא דמשמע דוקא בכי הא שנעשה כתרין חלון מלפה עכ"ל נראה דודאי גם בכה"ג שפיטול באמצע כתרין חלון מיקרי ,ושייטו מ"ם בעה"ע אבל באמת גם אם מפוצל מבני צדדים ודבוק באמצע ג"כ נראה שחלון זה דבוק מבריתו רק סרכא ובאמת הראי' מבעה"ע י"ש שלעי"ד י"ל בכוונת בעה"ע מ"ש אם מפוצלת זו מזו אפי' מעט י"ל שהם מפוצלי' מעט בראש' ואח"כ חוזר ודובק כו' והב"י מפרש דקאי על מ"ם ובא לו לאמת ע"ז אמר אם דבוק בעיקרו אח"כ אינו בא דבוק עד לאמת אלא מפוצל באמצע וחוזר ודובק ולענ"ד נראה דשם הלשון משמע דהך דאם מפוצלת לתחלת אמיתת הריאה לאמתן קאי שאם מפוצל שם כו' ומ"ם חוזר ודובק לשון חוזר אינו דייק כ"כ דגם לפי מ"ם בפירוש בעה"ע שפיר טפל לשון חוזר ודובק אחר מיבי' מפוצל וכן נראה מת"ם בלשון הרא"י שכתב מהודק מלמעלה ומלמטה ופירוש הב"י מלמעלה הייט מתחלת המקום שהתחיל לידבק ומשמע דאז לריך מיבים מהודק עד לאמתה מתם דאל"כ הו"ל לשב"י לכתוב ג"כ דמלמטה ר"ל סוף הדבוק הה"א דבהכי סבי אלא ע"כ כל שמפוצל מלד אחד קצת לריך מיבים דבוק שהתחלת המקום שהתחיל לידבק עד סוף קצת הסבי אבל אם פרוד מבני צדדים ודבוק באמצע אריכו לא ואפי' אם נפרם דברי הב"י דמייבי דוקא בכה"ג אבוא כוהם מבני צדדים ופרוה באמצע כמין חלון מתם וכדמשמע שמיטות דבריו שכתב על בעה"ע מ"ם נלע"ד מלד הסברא דבכה"ג שמפוצל מבני צדדים ודבוק באמצע אין זה דבק טוב אלא סרכא ומרפה אף לאלון דש"ל דלא בעינן מיבים דבוק כל אריכו על האבר ואפשר דגם הש"ך מודה לזה אלא דסד"א הכיון דדבוק מבני צדדים לא איכפת לן בשם שמפוצל באמצע דלפעמים הבי רבותייהו קמ"ל דבכה"ג אלון הוי אבל מ"מ גם אם הוא לריבוק בבני קלוטיו מפוצלים ודבוק באמצע אין זה דבק ונדונו כסרכא בנלע"ד : (פו) וראה לי · בשמ"ח כתב להתיר בלא פרוד אלא יהיה פירוד בסוף באמצע ויש מקומות שהגיים לבסבור אפ' פרוד הרבה כו' ושוב כתב להתיר בשפרוד מקלת הדבוק ברוחב ולא ביאר אם זה דווקא לדייקה לאמתה בצריך מיבי' דבוק כל האורך כדמשמע בשמ"ח שם דלשך דיעה מייבי בכתב לו אפי' קלת ברוחב דבוק כו' כיון שכל אבר דבוק הייטו בריים' לו שמא אף מקומות העיבי' קולא לענין האורך אף בפרוד הרבה מ"מ לענין הרוחב יש לחתי' דוק, בפתו' מאלבע וכן נראה מהתימה דבריו דלענין הרוחב אין תנאי במנבר המקומות כלל וכן נראה ממ"ם בה"ם על מ"ם הב"ל בשם מה"ב דווקא לבסבר היכא שהרוחב דבוק שאין לחקל ועל המאור להבינה לאיש ואם איתא דקאי דווקא לבסבר אמאר דבעינן מיבי' דבוק כל אריכו א"כ פשיטא שאין לאי' תשמה"ב דהא איהו ס"ל לבסבר אפי' בפירוד הרבה בתוך ולגידי' ה"ה ברוחב ואלן קיימין למאן דמחמי' באורך אלא ע"כ דהה"ם ס"ל ברוחב לבתמיר אף בתחבת דבוק בדבוק האורך בפרוד הרבה בשופו כל שאין חלון משלם בתמצ' ודבו' מבני צדדים ואדרבה לגידיהו אבבר בים לבתמיר מפי דבוק' לגיע' בתמוי אבבר מפי לחקל ברוחב מעשם שבתב דבין שכל אריכו' דבוק הייטו בריים"ה מטא"כ לגיעה הבני לא מבני' אם אין כל אריכה דבוק בים לבתמיר לענין הרוחב אלא אפי' בדבוק כל אורכו' מ"מ אין לחקל לגידיהו בזה יתר מלגיעה בתמוה בלא' הבדק כתב שאם אי הוחב לגמעה דבוק לכל אורך האורה אל הגרגרת ואני רוחב האורה דלמעלה לכל אורך האורה נפרדת ושם ניכר תיבוך של האורה מצד השליון ולמטו' מצד התחתון דבוקה בגרגרת בסרס בזה גידולה פי' דרך האורה לגדל בלי דבוק כלל וא"כ אף בבריה דבוקה למעה מ"מ לד דלמעלה הו"ל גידולי' ובכר כו' ע"ש ובאור דבריו במ"ם שם בתא"כ כי אורת זו יש שני שלונין בתחוך שלא ויש בה שני מודין ג' פוגה למעלה לגב הריאה ואחת פוגה למטה לפנים הריאה ואותו חוד הפוגה למעלה הוא נפרד לגבל חודה הפוגה ובשפו"ל דלגד מעה הוא דבוקה לכל אורך האורה או חלי' של לד הפוגה ונראה אותו הפרש בין למעל' כעין תיבוך לאורך האורה נגד הדיבוק בלמטה אע"ג בשאר רוחב כשרה בקן דרך גידול' פי' גידול האורה האלה האורה דלמטה לכל אורך האורה דבוק

מפוצל אז מטרפינן ואין לסתור מנהג' (פה) וראה לי שגם אם הוא מפוצל משני צדדי' ודבוק באמצע יש להטריף שאין זה דבוק מברייתו ובכלל סרכא היא :

עא זה שהבשרנו בדבוקה לגרגרת לארכה אפי' אם קצת מרוחב האונא פרודה בצידי הגרגרת רק שהפירוד בצדדי' הוא פחות מרוחב אצבע קטנה אין זה רק היכר חיתוך לבד ובשר אבל כשיש בצד אחד פירוד כשיעור רוחב אצבע קטנה אין זה דבק טוב ואצ"ל כשמהודק בצדדי הרוחב ובאמצע פרוד אפילו כ"ש טרפה (פו) וראה לי שאין הפרש בזה שבארנו לענין הרוחב בין אם נדבקה כולה לארכו של הגרגרת ובין אם נדבקה מקצתה שכל שפרוד ברוחב כשיעור אצבע קטנה יש להטריף אע"פ שדבוקה בכל האורך וכל שאין פרוד ברוחב באחד הצדדין באצבע קטנה יש להכשיר אפילו אם לא נדבקה כולה לארכה ואין שם חלון במקומות שנהגו היתר כמו שביארנו :

עב האונא העליונה יש בה שני חודין אחד פונה למעלה לצד גב הריאה ואחד פונה למטה לפנים הריאה ואם האונא דבוקה בעובי' להגרגרת ואותו חוד ושיפול שלצד פנים הריאה הוא דבוק לגרגר' והחוד הפונה לצד גב הריאה הוא נפרד ונכר בעין היכר חיתוך יש להכשיר (פז) וראה לי שגם בזה צריך שלא יהיה הפירוד יותר משיעור עובי אצבע קטנה ואם החוד הפונה לצד גב הריאה דבוק והחוד הפונה לצד פנים הוא נפרד (פח) יש להחמיר ולהטריף במקום שאין הפ"מ אע"פ שאין בפירוד כשיעור אצבע קטנה ובה"מ יש להקל בפירוד פחות משיעור אצבע ואם שני החודים שבעובי האונא הם דבוקים מזה ומזה ובאמצע הוא פרוד יש להטריף אע"פ שאין הפירוד רק כ"ש לפי שאין זה דרך גידולה שיהיה נפרד באמצע:

עג כל זה שכתבנו להכשיר בדבוק לגרגרת (פט) יראה לי שצריך לבדוק בנפיחה ולהניח אונא זו בפושרין ולבדוק אם מבצבץ ואין הפרש בין אם דבוקה לכל אורך הגרגרת או במקצתו לבד :

עד אם אחת מהאונות העליונות נדבקה לגרגרת ונמצא שם במקום הדבוק בועא או אם יש סרכא תלוי' סמוך ממש למקום הדבוק (צ) יראה לי שיש להטריף אבל אם הסרכא תלוי' ; או הבועא היא רחוקה קצת ממקום הדבוק כשר וכן אם נמצא יתרת ע"ג האונה עליונה של ימין במקום שדרכה ליפצל כמבואר בסי' ל"ה אע"פ שהאונא היא דבוקה לגרגרת על הדרך שביארנו שכשרה יש להכשיר ואין חיישין לה משום צירוף ריעותות :

עה אם אין האונות דבוקות ממש לגרגרת כ"א יש בעין סרכא או עור ביניהם שמדביק אותם אע"פ שאין חלון ואדוקה בחוזק מעיקרה לסופה והסרכא קצרה עד שאין הפרש בין האונא לגרגרת

ומעט פירוכו פחות מבאלבע ואפ"ה קאמר נפרד למעלה אבל למטה אפשר דלאו הייטו רבותי' אפילו בסרוכו כ"ם דבפנים הריאה לא הוה היכר חיתוך ושוב כיון בזה דבר הדש בלא נזכר רק בדברי מה"ר לומר דבכה"ג נמי הוה דרך גידולו הייטו בנתפוח כן להקל באם חתוך של לד גב הריאה פרוד פחות מבאלבע בעיכר החיתוך ולא אם נפרד חתוך מלגד פנים הריאה אלא נזכר בדברי מה"ר להקל בזה ולא אי' מ"ם מחיב לפרס זהו דרך גידולה ר"ל בהסירוד היא דרך גידולה והך דבוק שלמטה אין מזיק כיון שאין שם לא חלון ולא סרכא מבמע דבכל נוונא כבר כתו דמבשיר בשאין דבוק בכל האורך בשאין שם חלון כמו כן לענין עובי הראוה בבר הדבוק כיון שאין שם חלון וא"כ אין לחלק בין למעלה ובין למטה מ"מ נראה דאין לסמוך ע"ז לבבשיר כ"א בהם"מ ודוקא אם הפירוד הוא פחות מאלבע קטנה ואם החורים שבעובי הראוה שם דבוקים מזה ומזה ובאמצע הוא פרוד יש להחמיר ולהטריף אף בפירוד משהו דבבשיר יכולים הדבנים שאין אם דרך גידולה וכמ"ש בשמ"ח לענין אם מהודק בצדדי הרוחב ובאמצע פרוד דאף בכ"ם פרס' ואף דבחלון בדיבוק האורך בבר בפחות מאלבע מ"מ ברוחב ערפה וא"כ ה"ה לענין הראוה הין כן : (פט) יראה לי · כן ג"ל דאף דקי"ל להכשיר בדבוקה לגרגרת מבוא דאמרינן שכן דרך גידולה מ"מ צריכה בדיקה לבדיקת הראוה בפוברין כיון שמהבר"ל כן הביב מבמע דעתו שלא להקל בדבוק לבדי' והה"מ נסתפק בדעת הב"י אם דעתו להקל בדבוקי' אלו ודוקא בדבוקה לגרפשא מתמיי שאינו מקום רבותא כלל או מחמיר בכל הדבוקים וכמ"ש בה"ם ס"ק דלכך כתב דמ"א ובש מקילין ולא אחלי' להקל ע"ש וכן דעת הפר"ח והפ"ת להחמיר ואל"כ אף אלון נראין להקל מ"מ צריכה בדיק' בפוברין עכ"פ וגם כי הב"י כתב בשם מהר"י בן חביב שבתב וגם מי יודע אם הי' מצריך נפיחה נלע"ד בש"ל אם לא הי' מצריך נפיחה נאלה הדבוקים בהבשיר עכ"ל הרי דמהר"י חביב נסתפק בדעת האגודלי נופי' וא"כ אף דבפנינת דברי האגודלי אין מורים כן מ מ ראוי בלא להקל וגם שהרי דעת קצת בוקים באין הנעם להבשיר מבוא שהוא אחלה בריאה רק מחמת שרבוצים על הגרגרת ואלו לכן נדבקו וכ"כ בתיקון הבדק וכמ"ש האגודלי והמרי"ץ דאם רבותייהו פי' דרך רבינתיהו פי' שרובצי' ובוכב' המיד להיות נכרב' סביב לגרגרת וזה גרם לזאת דבוק לגרגרת להבי כבתה בו' וכ"כ בתח"ב בש ו"ל אף בבח"ם ס"ק ל"ח חולק ע"ז וס"ל שהנעם מבוא דאגודלי דסבי נבראו מ"מ עכ"פ יש לבדוק בנפיחה בפוברין בתקום דבוק האורה בין בדבוקה כולה או מקלתה ועין לקמן ס"ק ק"ג : (צ) יראה לי כן ל"ל שאם נמצא שם בועה במקום שדבוקה לגרגרת יש להטריף אף באופן דמבשרין בבועה באורה עליונה של ימין כמבואר בסי' ל"ז מ"מ אם נמצאת דבוקה וכן האורה עליונה של אמאלה שדבקה ונמצא שם בועה יש להטריף הו"ל הר"ל דגם

לא ס׳ הדיבוק שולה יפה כעין בכתב מהרי״קס לעניין ברכה כסדרן מבועה כמש״ל בדיני הר״ל וכן אם נמצא ברכה הלוי׳ סמוך ממש למקום הדבוק הו״ל תר״ל כמ״ש בסמ״ח סי׳ ל״ז דלף ברישותה סמוכים הו״ל תר״ל ודבוק זה נראה דהוה ריש׳ כיון דיש מעריפין אבל אם ברכ׳ תלוי׳ על גבה ראו׳ ממקום הדבוק יש לסכביר ומכ״ש אם בחוצ׳ העליונה בל ימין נמצ׳ יחר׳ על גב׳ בלין לחתיר דזה לא מחביב ריש׳ כלל כיון בסבידו עני׳ מדרכ׳ ליפלל כן נלע״ד : (צא) אעפ״כ מרפ״ל כ״כ בסמ״ח ובח״ם ס״ק ל״ה כ׳ דסח דנקטו הפוסקים בלבוש אם נברכו כו׳ מ״מ טוותם ביסי׳ דבוק ממש אלא מבוס דמקום אחר דבוק וברכה ת׳ הוא ודבוק מתי ברכה הוא לבני קרו לה בכא ליבנא דברכה אבל מ״מ לא איכו כ״א בדבוק ממש כו׳ ורחיתי בספר ב״ל בבסם מח״ב בבלמתי לאיסור היב׳ דאיב׳ ברכה אפי׳ כרוחב מחט כו׳ ועיין במח״ב דבאמת מפרש הך דבישור אבבע לעיין ברכ׳ ומ״ם בם לחתי׳ אפי׳ כמחט היינו למ״ם בם אח״כ בדברי רחב״ י בבומן הלב ובאמת מ״ם בם בדברי רחב״ י אין נלע״ד כמש״ל ס״ק פ״ד ומ״ם בח״ם דסח דנקטו נברכו כו׳ ר״ל בבומן בבין הערוגו׳ ר״ל נדבקו כו׳ לעני״ד ל״ע מהרלב״ן סימן רמ״ה בכתב וקנה במטוים ביולד בין הערוגות אם מדבק לו נכרך כו׳ והבאתי לבוטו בק״ס וכן נראה מדברי הרבב״ן בתשובה הבאתי דברו בק״ס בנראה דס״ל דאין לחלק בין דבוקה לברוכה בלל אף לעניין היתר דבמקום במותר בדבוקה בלא פיוט אף בברכה הדין בן וא״ע ומ״מ נראה באין להקל מעבם בכתב אח״ז דל״ם בזה בכן דרך גידולה דהא ודאי לאו מהולדה נברכה ולקמן יבואר עוד בזה : (צב) ואעפ״י שדבוק בבמ״ח סוף כעיף ל״ג כתב וז״ל לפעמי׳ נמצא ביותר בראתה בעיגה ביותר בראתה מהאותות עד בלא בבומן מבוב הלב צריך להפריד הבומן מהאותות עד בלא בלדולי בומן מובלעים בבומן מבוב הלב צריך להפריד הבומן מהאותות עד בלא בלדולי בומן בריאה וחח״כ יבדוק בנפיחה וחז כבר על״ל ונרבם בלידו מונא הדין מס״ז ס״ק י״א ועיין סי׳ ל״ה ונראה מדבריו דלף באין מפריד הבומן בנחת ליה לן בה בלא מעבם מישך ומבמום נגעו בה בהרי עדיין לא הזיר דין המישך בם בפרבות עד סעי׳ ל״ז ולפ״ז דברי ב״ע במדברי הר״מ בעניין הנעוע נראה דהך שובדא דמייתי הב״ז בבם רבינו יוחנן אחיה בשמן דמחיר הדבק לגמרי ואמן לא ק״ל הבי רק אם אפבר לעבות בדרך מישוך ומבמום ע״ם ובק״ם אתרבתי בזה בלבון המבדרי בבם ראב״ן ובאר פוסקים בדברים ברורים והעולה לדינא דולאי אם דבוק בבומן הלב ובמרפב׳ דלבא אע״פ בבאה דבוק לגמרי בלא פיוט ואין יבול לבגיים אפי׳ מחט מ״מ מרפה רק אם נפרד בידים בנחת דרך מישוך ומבמום וכמ״ם בבמ״ח בעיף ל״ז דלף בדבוק׳ מבאי כל בנפרד בנחת ועיין לקמן ס״ק קמ״ז בבתבתי בל״ע במ״ם בח״ם בלמוד בן מהר״מ ע״ם ועכ״פ אם אינו נפרד בנחת בידו ים לבריך ובעבה דמתמרינן בזה אע״ג בראב״י מיקל ובל״ל בדבוק מבם כבר בבן דרך גידולו וכן הוא דעת אביו רבינו יואל וכ״כ הרבב״ן בבם מר יעקב גאון ובא״ח בבם מר יבולאי גאון מ״מ הבי בייס הא״ח דלא כל אדם חבים בבא מלחת לידע באין בם ברכה ואולי דס״ל באין מעם המחירין מבום בהיא דרך גידולו רק דס״ל דדבק בא בלא ברכה ולבך הבם דאין בקיאין בזה ומכ״ם לדידן דלא ק״ל בחחירי הדבק דלף דבק בא ע״י ברכה ורחיתי בהגהת הר״ן בבחב וז״ל ובבתי בבבה לידי הבריאה היתה נברכת לבומן הלב ודי׳ הבומן כ״כ אדום בה בייחי ממעך אותו חלב מן הבריאה עד בלא נבאר בום חלב בעפיתה אם בי׳ בומן דבוק בברכה הייחי חוהך אותה בבכין ואח״כ בדקתי אותה בעפיתה אם בי׳ בומן דבוק בברכה הייחי חוהך אותה בבכין בם לא נבאר בום חלב בעפיתה עכ״ל והוא תמוה מאוד להחיר בדבק וכ״ם בברכה לחתוך בבכין אם לא ע״י מישוך בנחת ומ״ם וכבר הביאו עליו מהר״מ בבפר ב״ה ובאר בהקים האחרונים בזה ולעני״ד אפבר לייבב טוהו אם׳ ממעך בברכה בנחת ואחר בביתקה אם בבאר עוד קלת מהברכה דבוק בריאה בי׳ חוהך בבכין כדי בלא יעבב הבדיקה והוא מה״ם לקמן ס״ק ק״ח בבם הבבות יעקב דס״ל דבל בביתקה בחמצע ע״י מישוך בפיר דמי לחתוך אח״כ בבכין ועיין בק״ם כאן ולקמן בדין אם נמצא על הריאה כמו חלב בו׳ מ״ם בס״ק קפ״ז על הגהת הב״כ בס:(צג)והוא מהחלת הפירוד: ע׳ בק״ם בהבאתו בם דברי הפוסקים בהבאתו בדבוקה לבומן הערוגות ואין זה בעיין לדבוק לבומן הלב בהבאתי לעיל להחמיר דבזה כיון הבחלוקים כחבו להחיר והביא בעה״ע דברישם וכ״כ הרוקח ורבינו יחזקם ובבל בו וכן דעה רחב״ י בהא בחרא הבי׳ זה בבדיקות פיוטים הוא דרך גידולו ואתמרינן דבבי נברחת ומהרי״ל בהא בחרא הבי׳ זה בבדיקות בלו לבך מוהבים בחדיבות אלו לחקל בזה וב״כ הב״ח בבן המבבר ואין מובבין בזה ברכה ואין כיון דקים לו הבחלוקים בזה דרך גידולו לא מחזקין ריש׳ לומר בחמ״ת ים ברכה ואין בקיאין ומהרי״ל בבדיקות כתב וז״ל אומא הדבוקה מעיקרה לבופה לבמפון בומן הדבוק בבדרה בבר הביאו דמחייהו בו׳ והביאו בד״מ ובחב ע״ז ופי׳ מהר״ל מפרחב מ״ם מהרי״ל מעיקרה עד בופה הייט מהבלמה האותות ולמעלה עד בופה אומא עכ״ל מבואר בחבבים הך מעיקרה ועד בופה הייט לאחוך הריאה מעיקרה הייט הלד הפומה בלפי הלד הבחמה עד בופה הייט בוף הלד הפונה בלפי זבב הבחמה ובק״ם הבאתי דברי הר״ן ודברי מהר״מ בבפר מה״ב והתרבתי ולדיל׳ בלעני״ד עיקר בחמ״ם דפירוש מעיקרה לבופה הייט מעיקר האומא בל בד ראם הבחמה בחקום בחבים חיחוד האותות עד בוף האומא הייט הלד הבני בבלפי הבר בבבבד וכ״ב בז״ט בי׳ ט׳ בחבעתי חא״מ מו׳ בחומאל הילבן ז״ל מעיקרה לבופה פירוש בבין אומא לאומא בם מתחיל בעיקר בל האומה ובופה הייט הבוקן קרוי מעיקרה לבופה בל״ל והייט דברי הר״ל מפרחב דלעיל ובח״ם ס״ק ל״ז בתב בהבר״י בתב בבבן בל אחוך אחו אבר יהיה דבוק ובחבמ׳ בחחרונים דלאחו אבר מיקרי בחמ״ם בפני׳ בל״ל ובם בבמ״ת בל ד׳ דדוקא בדבוק מבחחל

ב״א משהו בלבד (צא) אעפ״כ טרפה שבל שהיא דבוק ע״י דבר אחר אין זה דבוק בתולדה וטרכא היא :

עו כבר ביארנו שאם נדבקה הריאה לשומן הלב דינו בשאר ברכא וטרפה וכן אם דבוק לטרפש הלב (צב) ואע״פ שדבוק למקומות אלו בלא פילוש ואין יכול להבנים לשם אפילו מחט אעפ״כ טרפה אם לא כשהריאה נפרדת משם ביד בנחת שאז דינו כברכא

עוברת ע״י מיעוך ומשמיש שבשרה אחר הבריקה בפושרין :

עז דופני הריאה מבחיץ מקום שהם סמוכים לשומן הדבוק בשררה ויורד בין שתי הערוגות אם אותי מקום בריאה דבוק לאותו השומן אנו אומרים שכך נבראת ובשרה במה דברים אמורים בשדבוק כל אורך האומא מהתחלת האומא לצד חצר הבבד עד סוף האומא שהוא מקום הפירוד שבין האומות והאונות או כל אורך האונות (צג) והוא מהתחלת הפירוד שבין האונות והאומות עד סוף האונות ואין שם חלון ברבוק שיכול להבנים אפי׳ מחט שאם אין דבוק כל האורך או אם יש שם חלון ברכא היא ולא דרך גידולה ויש מקומות מבשירין ואע״פ שאין הדבוק ארוך בכל אורך האבר ובלבד שלא יהא שם חלון ואין לסתור מנהגם (צד) ויראה לי שבמקום שאין שם מנהג ידוע להבשיר באונות שנדבקו לשומן הלב אין להם להורות להקל בזה באונות כ״א באומות לבד :

עח אין צריך שיהיה כל רוחב הדיבוק דבוק שאפי׳ פרוד רוחב של צד חוץ יש להבשיר (צה) אבל אם צד החיץ דבוק ומבפנים פרוד אפי׳ משהו טרפה (צו) ואם אומא אחת דבוקה בדינה והאומא שבצד השני פר דה כולה בשרה וכן נגר האונות שצד אחד דבוק וצד אחר פרוד בשר : אם

הסמכה סופר ולפ״ז גם דברי בעה״ע מתפרבין כן וכן בדברי הבינו ירוחם איתא סתפון בבין בתי האומות בו׳ וכן בלבון הרבב״ן בבאתי׳ בק״ם בהם בבבל בבאתי בחם גם האומות דבק עם הבומן בו׳ וכן בחמים דעים להרלב״ד בי׳ ק״ב בתב וז״ל ב׳ ענומות בל ריאה ת׳ מבלן ות׳ מבלן ות׳ מבלן בחומה בבבדר׳ ומנלא בבר׳ בת׳ מב׳ האומות מבלן או מבלן בחומה סמפון אם דבוק מעיקר הלב ובא לו בד למבה אמרינן בך בברלה ובבר׳ ואם מפולגות זו מזו אפי׳ מעט ובבאר דבוק אמרינן בא ודאי בבר׳ בא ואין לו בדיקה ובבבה ובל מי במבביר בבל אלו דבק (קאי גם אדלעיל בבבה בנבבך לחזה או לבמנות הלב בו׳) עובר מבום לא יבבק בידך מחומה מן הבחם עכ״ל מבל זה מבואר דדין זה בחומות אימר ות״ב אפבר דדוקא בחומות בים לו דבבוחייהו בבבי ולא בחומות ומ״ם בים״ם דלא מבגיע אלא בחומה ולבבי נקט מבר״ל אומא דוקא והבר״ך בתב דמבר״ל בבוחה נקט דאע״פ בחומה בבוחה הנוף ומתמעט לבאן ולבן ואתי לבחפבק אע״ם בבבה אבל האומות אם דבוקות לבמפון פבימה בהיא בבבה וכן בא מה פעמים לידי בחומות הם דבוקות לגמ׳ אמנם בל פנים וכן בבוחייהו ובבבה עכ״ל וגם בב״ח מבמע בחומות הדין בן וע״ע בלא חזיר מדברי רש״ל בזה ובבו״ח בים יהודה בבוף הבפר במנהגי ק״ק אחרינא איתא וכן אם האומות דבוקים לבומן בבין בתי הערונות בלי פיוטים אנבע מהגין להבבביר בו׳ ולבן נלע״ד דבמקום בהין מנהג ידוע להקל בחומות יש לחוש למבמשות דברי הפוסקים הנ״ל דוקא בבתבו דדוקא בחומות איתמר וכן דעת רש״ל בינ״ם בי׳ ל׳ מבב״ל וחזר ובבל דברין בבי׳ ל״ב בתב בם וכבר (מ״ם וע״ל וגב)האומות הבבדוקא בומן״ומד בין בתי הערונות מבבירין אבל לא בחומו׳ הבבדוקים לאותו בומן״ומבמ״ל בבי׳ למ״ד עכ״ל: (צה) אבל אם בתב דבבחוב הדבוק יש לבבביר בו׳והוא מדברי הב״יוב״ב בינ״ם ובב״ב הלבום אחר בבתי׳ דין״ה ודין דבוקה לבדבה ביחבאר בבמוך בתב ג״ב חילוק זה לענין רוחב וכן הוא בב״ח אבל ממ״ל לא הזיר חילוק זה בהגה אע״ם בהביא דברי הב״י בד״מ ולבין מעם למה אם לא בנאמר דגם באורך ס״ל דלא בעיגן ביחי׳ בל אחבר דבוק רק אם אחר בנדבק לא נפבל וחוזר ונדבק ובבבר״ב גם בבוחב ערבה דאפילו אם מבד פנים אין דבוק בלל מרבה ברוחב ומכ״ם בבה״ע ומה בלא הזיר דין זה דמקאו בבפנים אינו דבוק אפבר דס״ל דפבימה דבה״ע אינו רק בדבק בעלמא ולא דרך גידולו אך דב״ך בס״ק ב״ב בתב דמבמע מהרמ״א דס״ל בפירוש הב״י בבמקבא דדבוק בל אורך האבר בעיגן וכן מבמע בד״מ בע״ל וא״ב הו״ל לפרוחי החילוקים לענין הרוחב ואפבר דממילא מבמע בין המפרש מהאבן עד סופן הדיבו מהחחלת הריאה עד סוף הפירוד או מהחחלת הפירוד עד סוף האומות (ומ״ם לבומן הידוע בין האומות בתב בב״ח דאו״ל למקבע בין הערונות ובבר בתבתי מהבוקה דערונות הם האומין אלא דלפי מה דנקט אם האומות או האומות בו׳ ת״ב הו״ל למקבע בין הערונות בבלבלו גם האומין בזה) וא״ב מדמילא בבמיען מדלא פי׳ ברוחב מבלל דלא בעיגן דבוק בולו ברוחב וא״ע ולדינא אין לנו לזוז ממה בבפורם בב״י ובאר פוסקים נמבבו אחריו בבמ״ם : (צו) ואם אומא : כ״כ בבמ״ח ובח״ם בם בתב בהוליא בן ממבמשות לבון מהרי״ו דנקט האומא בלבון יחיד ומבחמת גם בלאומות הדין בו׳ לע״ד בעפי׳ יש להביא ראיה מלבון רבינו ירוחם בהבאת הב״י בבתב אם נפרבה ת׳ מהאומות לבומן מרפה ודוקא בפיוטים בו׳ אבי׳ דלף בת׳ מהאומות הדין בן וכן מבואר לבדיא מלבון החמים דעים בהבאתי לעיל בבתב ונמלא סרבה באחד מב׳ האומות מבלן או מבלן בחומו בחומו סמפון אם דבוק בו׳ בבבה אבי׳ לבדיא דלף בת׳ מהאומות הדין בן ותעפ״י בלא בתבו רק לענין האומות גם מהרי״ו לא מיירי רק בחומות ות״ח לגבי מדבריו גם לענין האומות וכן מבואר ממעבה דרלב״ י בפי׳ הבוסחת בהביא מלבון המרדבי ומה״ח בחומה בחבל בומן הלב בבי׳ מקלתה דבוקה בו׳ אבי׳ דלף בחומות ת׳ הדין בן ותע״פ בבתבתי לעיל בחי׳ זה לענין בומן״ומד בין הערונות רק הוא בומן הלב מלמעה מבפנים לריאה מ״מ עכ״פ לגדיא מזה דגם בחד אוג׳ אמרינן זהו דרך גידולו וא״כ ה״ם בבומן הערונו׳ דהא מבמע

ד״הרלב״י

הריא׳ עד הפירוד בו׳ והגה מ״ם מהחל׳ הריא׳ הוא בדברי מהר״ל אבל מ״ם לו כל אורך מהחחלת הפירוד עד סוף האומות זה לא נמצא מבואר ולבאורה אם דבוק נגד גב אומא אחד י״ל דזהו הוי אורך אאבר כנגד אוג׳ זו ואח״ז מסחבר ל׳ דבל האורך מהחחלת הפירוד עד סוף האומות אבר אחד מיקרי ולריך דיסיה הדבוק עם מלאם עד סוף ובתב עוד דים מקלין לף באין הדיבוק אחרוך כ״ב רק בלא יהיה חלון והיכא דבתב נהוג עכ״ל והוא דעת מח״ב בהבאתי בק״ם וכן מבמע מלבון הבעה״ע בפ״ו הב״ו ובבר בהבאתי מזה בענין דבוק לגבגרה: (צד) וירחה לי ׳ בדברי הרלב״ י בהביאו הבדבי׳ איהא אם האומות או האומות וכ׳ בח״ם בהגרבת הבוב׳ בהגהת רמ״א האומות או האומו׳ וכ״ב הלבום דלא בקנה מוחחות בחין נזבר או האומות עכ״ל ולעני״ד אין בפר דודאי באומות בבר ואחרבה בים״ם בי׳ למ״ד מבואר לריב׳ בתבב בם בבל הגדולים בבוו לדברי רחב״ י אלא בהוא ב׳ בין באומ׳ בין באומות ואנו לא נבגין אלא באומות ולא באומות בלל ודוקא בדבוקה בגב האומות פי׳ (ל״ל בע״ם ונ״ל אפ״ו) אינו מוחב בל בגב בי לא הקפידו ת״ל ביהיה אלון באמצע בדפרינית אבל אם קנה ראחו בל בד חוץ דבוק ובל בד פנים אינו דבוק בפנימה דלאו בהיו בבוחייהו עכ״ל הרי מבואר דס״ל דדוקא באומות בהיו וכן במבר״ו לא נקט רק לומה מבמע דבאומות לא הוה בבומן בו׳ וכן בחמים דעים להרלב״ד בי׳ ק״ב בתב וז״ל ב׳ ענומות בל ריאה ת׳ מבלן וות׳ מבלן וות׳ מבלן בחומה דבוק בבבדר׳ ומנלא בבר׳ בת׳ מב׳ האומות מבלן או מבלן בחומו בבבה אבי׳ לבדיא דלף בת׳ מהאומות הדין בן ותע״פ בבתבתי לעיל בחי׳ זה לענין בומן״ומד בין הערונות רק הוא בומן הלב מלמעה מבפנים לריאה מ״מ עכ״פ לגדיא מזה דגם בחד אוג׳ אמרינן זהו דרך גידולו וא״כ ה״ם בבומן הערונו׳ דהא מבמע

עט אם כל גגות האונות והאומות דבוקים ממש בשדרה ונקרא גג אחורי האומות מקום שרובצות על השדרה ואין שם חלון משהו יש להבשיר שכן גידולו ובמקום שנהגו להבשיר אפי' רק גג האומות והוא מהשלמת האונות עד סוף האומא דבוק בלי חלון אין לסתור מנהגם ומ"מ יראה לי שאין להתיר כלל אם יש פירוד קצת ברביקת האומה להשדרה (צז) אף להנוהגים להקל ברבוק לגרגרת או לשומן אפי' בפרוד הרבה אם אין חלון כמו שנתבאר מ"מ בזה צריך שיהיה דבוק כל אורך האומא מראשה לסופה בלי פירוד כלל:

פ אין להבשיר ברבוק לשדרה כ"א בדבוק ממש (צח) אבל אם אין דבוק ממש רק יש כעין כרכא או עור המדביקים אע"פ שאין חלון והיא ארוקה מראשה עד סופה והברכא קצרה עד שאין הפרש כ"א מעט אעפ"כ טרפה לפי שאין זה דרך גידולה וברכא היא:

פא יראה לי שבמקום שאין מנהג קבוע להצריך שיהיה כל גג האומות והאונות דבוקים בשדרה (צט) יכולים לנהוג להקל אפי' אם אין רק גג האומא לבד דבוק כולו לשדרה בלא חלון:

פב אפי' במקום שנהגו להבשיר בגג האומות לבד אין להם להקל כ"א בדבוק הגגות של שני האומות אבל גג יחידי לא שאין זה דבוק טוב (ק) יראה לי שאם מנהגם ידוע להבשיר אף בגג יחידי אין לסתור מנהגם:

פג אם הגגות דבוקים באורך כל האומא רק ברוחב הגג במקום שרובץ על השדרה מקצתו נפרד אז אם קצת רחבו של צד חיץ הוא נפרד (קא) יראה לי שיש להבשיר בהפ"מ אבל אם לצד חיץ דבוק ולצד פנים נפרד אין זה דרך גידולו ודינו כרבוקה למקום אחר וכן אם דבוק הגג (קב) וגם מקצת מהגב דבוק ג"כ לשדרה דינו כאלו הגב לברו דבוק שטרפה אם לא שנפרד ביד בנרת מהשדרה שאז כשר ע"י בריקה בפושרין כמו שיתבאר:

פד כל אלו הדיבוקים שנתבארו להבשיר אין להבשירם כ"א ע"י שאלת חכם ממחה ומורה הוראה וכל ספק שנפל בהם יש להחמיר: (קג) ויראה לי שאם ספק השקול והדעת נוטה בו להתיר

דסרתא"ש סבוו' לוחה: (צז) אף להנוהגים עיין בק"ס בהבאתי לשון הפוסקים והעליתי לדינא דאף במקומות בנוהגין קולא בדבוקה לגרגרת לו לשומן הערונות אע"פ באין כל אורך האחר דבוק כמב"ל מ"מ בדבוק לבדה אין להקל כיון שבפנ לשון הרשב"א מורה שצריך שיהיה דבוק טוב וכב"י כתב שיש לחלק בין דבוק לבדו לבדו לבאר מקומות וכן נראה מהמגמ"ה שכתב אם כל גגות האומות ואונות דבוקים ממש בשדרה ונקרא גג אחורי האומות מקום שרובצות על השדרה ואין שם חלון משהו יש להבשיר שכן גידולו ובמקום שנהגו להבשיר אפי' רק גג האומות והוא מהשלמת האונות עד סוף האומא דבוק בלי חלון אין לסתור מנהגם ומ"מ יראה לי שאין להתיר כלל אם יש פירוד קצת ברביקת האומה להשדרה (צז) אף להנוהגים להקל ברבוק לגרגרת או לשומן אפי' בפרוד הרבה אם אין חלון כמו שנתבאר מ"מ בזה צריך שיהיה דבוק כל אורך האומא מראשה לסופה בלי פירוד כלל: אין להבשיר ברבוק לשדרה כ"א בדבוק ממש (צח) אבל אם אין דבוק ממש רק יש כעין כרכא או עור המדביקים אע"פ שאין חלון והיא ארוקה מראשה עד סופה והברכא קצרה עד שאין הפרש כ"א מעט מזער אעפ"כ טרפה לפי שאין זה דרך גידולה וברכא היא: יראה לי שבמקום שאין מנהג קבוע להצריך שיהיה כל גג האומות והאונות דבוקים בשדרה (צט) יכולים לנהוג להקל אפי' אם אין רק גג האומא לבד דבוק כולו לשדרה בלא חלון: אפי' במקום שנהגו להבשיר בגג האומות לבד אין להם להקל כ"א בדבוק הגגות של שני האומות אבל גג יחידי לא שאין זה דבוק טוב (ק) יראה לי שאם מנהגם ידוע להבשיר אף בגג יחידי אין לסתור מנהגם: אם הגגות דבוקים באורך כל האומא רק ברוחב הגג במקום שרובץ על השדרה מקצתו נפרד אז אם קצת רחבו של צד חיץ הוא נפרד (קא) יראה לי שיש להבשיר בהפ"מ אבל אם לצד חיץ דבוק ולצד פנים נפרד אין זה דרך גידולו ודינו כרבוקה למקום אחר וכן אם דבוק הגג (קב) וגם מקצת מהגב דבוק ג"כ לשדרה דינו כאלו הגב לברו דבוק שטרפה אם לא שנפרד ביד בנרת מהשדרה שאז כשר ע"י בריקה בפושרין כמו שיתבאר: כל אלו הדיבוקים שנתבארו להבשיר אין להבשירם כ"א ע"י שאלת חכם ממחה ומורה הוראה וכל ספק שנפל בהם יש להחמיר: (קג) ויראה לי שאם ספק השקול והדעת נוטה בו

לאוסר וכן לגרגרת אם אינו מקום שרובצות הגאומות אבל אם הוא מקום שרובצות הגאומות אינו יכול לנהוג להקל אפי' אם אין רק גג האומות לבד דבוק כולו לשדרה בלא חלון אין לסתור מנהגם ומ"מ יראה לי שאין להתיר אם יש פירוד קצת ברביקת האומה להשדרה (צז) אף להנוהגים להקל ברבוקה לגרגרת או לשומן אפי' בפרוד הרבה אם אין

גריאה להקל בהפ״מ ע״י בדיקת גפיתה כיון דבלא״ה אינה דיסות להקל בגפיתה וכן היכא שהאומה לבד דבוקה בשדרה בלא פילום יש לבדוק בגפיתה ולהתם לדעת י״ל שהגיה הכל ס דבעינן פיסה גם האומות דבוקות אבל היכא שהכל דבוק וכן בדבוק לגרגרת אז לסמפון שומן בזה נהגו להקל בלא בדיקה כלל וכמ״ש הב״ך ס״ק מ״ו סך נהגו בלתעות אלו להקל בזה בלא בדיקה דלכי רבותייהו והיינו במקום שנהגו בלא לבדוק בגפיתה כ״א כשנולד חשש בזה אמרינן דהכי רבותייהו ומ״מ כ״ל דנכון להחמיר לבדוק בגפיתה בפרט בדבוק לשומן שסיים בד״מ והרוצה להחמיר יחמיר ו״ע״כ ומכ״ש הדבוק לגרגר׳ בלא מזכר כ״א במדבכי בשם רא״י ים להחמיר לבדוק בגפיתה בפוברין וכמש״ל ס״ק פ״ט ע״ש וכתב הרמ״א שאין לגמוד מדבוקים אלו עמ״ל כ׳ : (קד) ואם הבודק בהשב״ך מ״ב סימן מ״ח כתב וז״ל לאחרונ בבדק בהמה ומלת דבוק במקום שהוא מוחר כבדבוק בלא פילום והתולה ולאחר שהגיע לאחרון יהו משמשו שם פילום ועמלת פילום ולאחרון אומר שהפילום נעשה אחר הבדיק׳ כו׳ הבוכה אמת הוא שלאחרון נאמן לומר בשעת בדיקה לא היה שם פילום ואז בלאחרון אמר הבדיק׳ כו׳ עכ״ל ושגה מ״ש וכ״ש אחר שהבודק העיד כו׳ לא הבאתי דוגלי עדות הבודק הראשון שם אחר מונח לוהה מפולגה אין לנו לבדוה מלבנו לומר שדבוקה היתה אלא שנתפללה ע״י משמוש יד הבוכה ועיקר הסיה׳ הוא מחמת עדות הבודק הראשון וע״ל דבוזמנו באנו הולין בנפלל ע״י משמוש ואף היכא שהבודק הבני אומר בהבודק בלא נפלל על ידו מ״מ כיון שהראשון

בשרה אפילו אינה עוברת ע"י מיעוך (קח) אלא שיש הפרש בדבר שבבל סרכא תלויה א"צ בדיקת רוק או פושרין רק לכתחלה יש לנפוח הריאה ולעיין בה שמא יהיה איזה איכר שניתקה הסרכא מאיזה מקום וכן יש לעיין ברופן או בשאר מקומות שבנגד הסרכא תלויה שאין שם סי' מכה ורעותא כמו שיתבאר ואם עבר ולא נפחה ולא בדק במקומות שבנגדה יש להבשיר (קט) אבל אם אירע שמיעך ומשמש בסרכא התלויה ולא עברה יש בזה קצת רגלים לדבר שאינה הפשטת ליחה והרי זו ריעותא ולכן לכתחלה יש להסיר הסרכא בסכין וביוצא ויזהר שלא יעשה נקב בריאה ויקלקל בידים ואח"כ ינפח הריאה ויעיין בכל המקומות שבנגדה שאין שם מכה או ריעותא והמחמיר לברוק בפושרין תע"ב (קי) ויראה לי שאם לא בדק במקומות שבנגדה ובדק בפושרין ולא בצבץ יש להבשיר בה"מ ואם אין הפ"מ אין להבשיר אם לא שבדק במקומות שבנגדה ועיין שם שאין ריעותא וגם בדק' עכ"פ בנפיחה ומ"מ נראה שאם בדק בנפיחה אע"פ שלא הסיר הסרכא מתחלה אין להטריף בשביל זה אע"פ שלא עברה הסרכא ע"י משמוש :

צ אפילו יש בריאה כמה סרכות תלויות בין באמצע הריאה בין בשפולי בין באומות בין באונות בין מגבה של ריאה בין מלפני' כשר (קיא) ויראה לי שאפילו אם יש שני סרכות תלויות סמוכות זו לזו ואין ביניהם כשני שערות הפרש כשר :

צא כבר נתבאר שאם יש סרכא תלוי' בריאה לכתחלה יש לברוק בנפיחה לעיין שמא ניתקה מאיזה מקום (קיב) ואז דרך עיונו מידי עברו במקום הסרכא יש לו לעיין על הסרכא שמא עולה בנפיחת הריאה שאז טרפה לפי שזה מורה שניקבה הריאה ולכן נכנס

סרכא עוברת וכבר כתבתי מה שלעמ"ד ע"ל בישוב דברין וא"ל"כ זה בלין הסרכא שעברה ע"י מישוך המחמיר תע"ב : (קי) ויראה לי · כ"כ בסמ"ח וכ"כ בה"ם שם דלקח בדיעבד מעכבת הבדיקה וכרמ"ל ור"ל לרחות אם ניתקה מאיזה מקום או אם ים מכה כנגדה ולע"ד נראה להקל בזה אם לא בדק במקומות שכנגד הסרכ' כל בבדק הריאה בנפיחה ופוטרין אע"פ שהסרכ' לא תעברה ע"י מישוך דהא איכא ס"ס ספק שמא אין מכה בדופן כלל ולא נסרכה לדופן ואפי' תימא ים מכה בדופן מלן לימא לן דנסרכה לפס ואפי' נסרכה שמא הסרכא מצד הדופן באה ועכ"פ בבדיקה כברה מדינא אפי' יהוא שנסרכה לדופן אלא בלין בקיאין וזה דוקא בספק אם הסרכא מהריאה או מהדופן משא"כ כאן ים עוד ספק שמא משולש לא נסרכה לדופן ואינה רק הפשטת ליחה לבד ים לחקל ואעפ"י ע"ל דכיון שלא עברה ע"י מיעוך אין מקום לומר שהיא הפשטת ליחה ז"ל ונם הה"ם מודה דאף אם לא עברה ע"י משמוש כל בבדק בנגדה וגם בדקה בנפיחה כבר אלמא בפיר הוי לפעמים הפשטת ליחה אף באינה מתמעטת ביד א"כ בפיר יש לעצות ספק מזה אלא ים לדחות דדוקא היכא שבדקו בגלעות ואין רובם כלל ע"כ בתלוי' הוא והוי הפשטת ליחה ואע"פ שאינו שוברת משא"כ היכא שלא בדקו אז אמרינן דמה באינה שוברת מוכחא מלתא בהיתה נסרכת בגלעות ואין לעצות ספק מזה וגם די"ל דספק חד הוא אם מחמת נקב שברריאה או מחמת ד"א אך דמה"ם נבי סרכא כפולה בס"ק כ"ע מעמע דכה"ע הוא בפיר ס"ם כיון שהספק הראשון שמא מלחות הריאה והספק השני בסרכא חזקה מחמת מכה שבדופן ושד ו"ל דהא אף אם ים מכה בדופן ים כאן ס"ם ספק שמא מחמת הדופן ואין נקב בריאה כלל ואה"ל ים נקב בריאה דלמא קרום א' בלבד הוא שניקב וכמ"ש בק"ק בס"ם הכל כו שכתב בתלוי' דאמרינן שהתחון בלבד ניקב והעליון הוא שנמשך כ"כ ועיין מ"ש בפ"ת סי' ל"ו ס"ק כ"ב ולפי"ז אפשר דסרכא כזו לא אזלא ע"י מישוך כלל וכן אם נאמר בתלוי' בתה לפעמים מחמת נקיבת העליון בלבד כנראה מהרשב"א ג"כ אפשר דלא אזלא ע"י מישוך כיון שבע"פ ים כאן נק' בעליון ואינה לי' מידי למסרך בי' אינו מתמעט מכם בנקל (ומ"ש בה"ם וכ"ל דהיינו מ"ש רבינו ירוחם שלריך בדיקה שמא ממקום אחר נפסקה עכ"ל נראה מדבריו שמפרש בר"ל שלריך בדיקה במקומות שכנגדו ג"כ לעכ"ד אין זה במשמע שהרי רבינו ירוחם כתב שכ"כ הרמב"ם ובהרמב"ם מבואר להדי' רק בדיקת נפיחה לבד אם שלינתה מן הנקב הרי זו מותרת ע"ש) ומ"מ אין לסמוך ע"ז במקום שאין הפ"מ כיון דאפשר בדופן שמשם ניתקה הסרכא ובלא מכה דבכה"ג ריב הפוסקים מחמירין לאפי' בדיקה לא מהני גם בים מכה כיון שלריך בדיקה ואין בקיאין הו"ל כספק הסרון ידיעה ולקמן הבאתי דברי רש"ל שכתב לענין הגעיות דלא הבינו זה לספק הסרון ידיעה כיון שהבדיקה הוזכרה בתלמוד וע"ש מ"ש על הב"ח בסי' פ"ח ובהפ"מ אפשר להקל אם בדק בפוסרין ולא בלבן אע"פ שלא עברה ע"י מישוך ולא בדק במקומו' שכנגד' אבל אם בדק בכל המקומות שכנגד א"ל פוטרין רק בנפיחה לבד כנ' ולכאורה כיון שאנו חושבין זה בסרכא היא ולא היר ולא בדק כ"א בנפיחה לבד עכ"פ צריך להסיר הסרכא מתחלה אף בסכין ויבדוק אח"כ ויזהר באמ' שלא יקלקל בידי' דאלי"כ מה מועיל הנפיחה במא ים נקב והוא סתום מתחת הסרכא אך מסתימת דברי אח"ז משמע דגם בזה מהני הנפיחה קודם הסרכא הסרכא ואפשר לומר דיכון בנפח היטב ורואה בכל המקומו' שלא ניתקה משם אמרינן כיון דע"כ תלוי' היא לא מחזקינן רישותא לומר בבא' מחמת נקב אע"פ שלא עברה ע"י משמוש באין זה הוכחה גמורה כ"כ ואמרינן דאע"ג דלא אזלא כיון דתלוי' היא אינה אלא הפשטת ליחה וכבר ואה"ל להסיר הסרכא מתחלה רק מי שרוצה להחמיר על עצמו ים לו להסיר הסרכא וגם לבדוק בפוסרין כמה"ל בס"ק בלפני זה : (קיא) ויראה לי · בד"מ כתב וז"ל כתב מהרי"ל לפעמים נמצאים בסוף הריאה דלדולין בעין סרכות גם זו כבר ונקרשים דלדולי ריאה עכ"ל וכתב מהרי"ל באין להחיר סרכא תלוי' רק אחת ולא יותר ובבדיקו' מהר"ם ז"ל כתב אחיך הדין כביסים יותר מאחד והחריבו שם דברי האוסרין ודברי המתירין עכ"ל וכן העתיק בה"ם מהד"מ אבל בכנה"ג לוה ק"ד העתיק ממהרי"ל וז"ל סרכא תלוי' בין באמצע הריאה בין בשופה בשרה ודוקא אחת תלוי' בשרה ומהרי"ק המלא הדין אם יהיו יותר וכמה אדכן להחיר או לאסור עכ"ל וכן העתיק במה"ב וכתב שים לדקדק מלבון מהרא"ק ומהרי"ו שכתבו סרכא תלוי' ולא נקבו תלויות ואע"פ שלאפשר שהוא ע"ד ויהי לי שור ותמור מ"מ מן הסברא להחמיר בתלויות רבות באין דרך הלוחה להיות דבוק באמצע ריאה בכמה מקומות ולכן כ"ל כשים יותר מתלוי' מ' באמצע רוחב הריאה שלריך לבדוק בנפיחה וע"ש במה"ב מ"ש עוד שם ביסיר הקרום העליון העולה עם נפיחת הריאה ואם הסרכא הולכה עמה ריר הוא וכתבתי ביאור דברי בק"ה ואין להאריך לשנא מ"ש בת"ש ס"ב מ"ב דאין חילוק בין באמצע בין בשפולי ואפילו תלויות רבות מוהר בלא בדיקה ובדיקה דבעולה קרום לא מהר בפוסקים ולא נהגו כן עכ"ל וכן נלע"ד דאין חילוק בין אם היא באונה או באומה מקמה או מגבה וכן אין ביאור לאורך הסרכא ולרחבה כל שאינכרוכה למקומאחר כברה היא ונראה דאפילו ים שם בני סרכות תלויות סמוכות זו לזו ואין ביניהם כבני שערות אפ"ה כבר דאע"ג דבאחר הר"ל אפילו בסמוכים הרישותה מרפה ממ"ש בה"ם סי' ל"ו מ"מ בזה שבני הרישותה מבם אי' לא הוי הר"ל אמ"ש שם בסמ"ח סע"ה לענין הרבה בוטות במ"ז או כמה מרלאו כברו' הטופי' וסמוכי' זה לזה כבר והרי בוטי דסמיכי אהדדי באלי מעמע שהבאתי שם : (קיב) ואי

דרך

דרך עיזוז׳ כ״כ בד״מ בשם) בדיקות ישנים והעתיקו בהגה והביאו דבריו אחר פוסקים וכ״כ בשמ״ח והוסיף דלא מהני בזה משיך וכבר כתבתי לעיל דלף בשפדרן מתמרינן בכה״ג וכ״ם בתלוי׳ ותכול׳ היא לכל הבימות רק לפי בימה כה״ת וסמ״ג שהבאתי שם שהסרכ׳ מתכת מקרוס הריאה עצמה א״כ לא מצאה הקפידה מקום לעשות במה שהסרכא עולה בגפיתה וכבר מהבתי שם דלף דלכתחלה א״ל לבדוק אח״ז מ״מ אם תתרמי בבדק ועלתה הסרכא בגפיתה חיישינן לכל הבימו׳ והפירושים להתמיר ועיין במשבצות זהב שכתב לפרש דברי הט״ז ס״ק י״ב שלריך בדיקה במה העלה הסרכא בגפיתה ובביאור לט״ז כתבתי בז״א ע״ש וא״כ ה״ה כאן א״ל בדיקה אחר זה רק דמ״מ כתב בת״ם ס״ק מ״ה דבתלוי׳ יש לנפוח לרואת אחר באר מקומות בבריאה במה יש מקום שניתקה מבם ותגב לרואת במה עולה הסרכא בגפיתה כו׳ והפרי תואר ס״ק י״ג כתב דתלוי׳ בעולה עם גפיתת הריאה אם הי׳ בסרכא כמין מראה ריאה בחוכה אין לה דין סרכא אלא הרי היא כחלב מן הריאה ויש לה ג״כ דין מבלמה ויש לה ג״כ דין יתרת כפי המקום אבר יבנה בם עכ״ל ולעל״ד שלריך לבדו׳ לרואת אם יש בם מבפנים תלחולי בשר קצת אבל אם אין בהקרוס הזה יש עליו מראה ריאה אבל מן הריאה ועולה בגפיתה הוי כחלק מן הריאה אבל פשפש ולא מצא בם בשר. כלל ואינו רק קרוס לבד מה בכך בשם על הקרוס מראה ריאה ואין לסמוך להתיר לומר בזה מקרוס הריאה עצמה בהמשך כמ״ם בשם סה״ת והטמ״ג כיון באין זה בהבמע מאחר פוסקים ולכן דייק הפ״ת וכתב כמין מראה הריאה בחוכה ואין לסמוך להבשיר בזה כ״א בקי בהורא׳ ומומחה בידע להבחין באין זה סרכא : (קיג) מרפה: כ״כ בשמ״ח ובדשם בלידו שכ״מ בעי״ז סי׳ ל״ז ס״ק ג׳ וע״ש דמייני לענין בלא כפדרן באין מועיל מישוך ומבואר מדבריו בשמ״מ אינו מחליט לומר בסרכא זו בוודאי ע״י נקב היא באם רק דאיכא לומר בהיא הפשטה ליתה אבל מ״מ אין כאן רק ספק איסור כמבואר בסוף דבריו ושייו בהדם מעיד לנו על סרכא זו בסיא מחמת נקב וכמו סרכא מבועא באין מועיל מישוך וא״כ ה״ה בסרכא תלוי׳ בים בה דם הו״ל בסרכא תלוי׳ מבועא ולפי״ז לפי מ״ם בת״ם סי׳ ל״ז ס״ק ד׳ דהבי״ז סובר להקל בתלוי׳ מבועא ואולא ע״י מישוך והסכים בת״ם שם להקל בהפ״מ א״כ ג״ע למה כתב בזה בהם דמישוך לא מהני וא״ל דכיון בהבי״ז כתב דאין נדע מהר״ל כו׳ אף בתלויה לא מהני מישוך דמה בשמעא דם בתוך הסרכא הוי עפי נגלים לדבר מתלוי׳ מבועא ועיין מ״ם בזה בביאור לט״ז סי׳ ל״ז ובפ״ת לעיל ס״ק ל״ו לענין בפדרן בשמעא בה דם ועיין לקמן ס״ק קנ״ז בתכתבי שם דלף אם נבהגה מראית הסרכא אחר בתחבוה ולא הדם ממנה ונהפכה לכל מראה קרום סרכא בבריאה אעפ״כ מרפה : (קיד) אז אם הסרכא בע״ז ס״ק ג׳ הביא זה בשם מ״כ והוא מדברי מהר״מ בספר ת״ה בע״ז בביאור לט״ז שם והם״ז כתב דהו״ל טועה בשפולי ומרפ׳ וכה״כ ופר״ח הסכימו להמ״כ ועיין במ״ח בתב אם הסרכא דקה והבפחור קטן כו׳ ולבאורה קביין הדיוקים אהדדי במרים דברי מבמע באין לבפבור ס״א בחילבה הבוויבו לעליותא סרכא דקה ובפחור קטן ובסיפא מבמע הבבוויבו לגמיעתא בעינן להמרים ובמח״כ לא הזכיר לחלק בענין הבפחור כלל רק בין אם הסרכא דקה או עבה ומבמע דאם היא עבה מרפה בכל גווני אף בהבפחור קטן ואם היא דקה ואינה שלה בגפיתה כמרה אף בהבפחור גדול שבתקבן כך מליחות הריאה בהרי בטוסח הבאלה בם אינה ולעמה היתה הסרכא עבה מאד והבפחור תלוי׳ בה כו׳ ובדברי אלא״ז הה״מ ס״ל ג״כ דדיוקא דריבא דוקא ובסיפא לא אם הקני באם הסרכא עבה אז אף אם אין הסרכא עבה רק בהבפחור גדול ועב בשופן דלא מסתבר לחלוקן בתקבן מליחות הריאה מ״מ בריבא אם. הבפחור קטן נגד בים לחלוקו כו׳ אז יש להמריך וע״כ לומר דבעבה לחוד בריבה בהרי בבמ״ח כתב דאם לא נפתה מרפה וא״כ בעבה באין הבדיקה מועלת לפי בהיא מליחה מוגלא ומיקבי הריאה נסתמין א״כ יש להמריך אף בבפחור קטן : (קטו) ומ״מ יראה לי מהר״מ בת״ה בתב ס״ל שלריכה בדיקה לרואת אם שלה הסרכא בגפיתה כו׳ אבל אם הסרכא עבה לתמיין במתמת המוגלא אין שלה בגפיתה אבל אם היה ניטוח במבמוס מעבו ודאי ריב הוא ובבדה עכ״ל ועיין בביאור לט״ז בהבאתי לבוטו בחורב והגה מ״ם בניטוח במבמוס מעבו בבדה ס״ל דקאי אסרכא עבה באינה שלה בגפיתה אבל בסרכא דקה ושלה בגפיתה מרפה כמו כל סרכא השלה בגפיתה דמרפה ולא מהני משיך אך נראה בסרכא כזו שלא בדקה לרואת אם שלה בגפיתה רק בדקוה במבמוס היד ואזלא לה ע״י המבמוס יש להבביר ועדיף מסרכא עבה דאזלא במבמוס ומ״מ נראה שלריך בדיקה בפובבין בחוהו מקום בריא׳ כמו בחאר סרכא עוברה ע״י מבמוס דכיון בתלוי׳ זו לריכה בדיק׳ במישוך ומבמוס בסרכא דבוקה דמי כגלעב״ד :(קטז) אפילו אם בשעה יתקן כתב ח״ל בהגה׳ הר״ל בתב מעבה וגם בעי״ז שהי׳ בפשולי ריאה כמין מעב אחוך ובראשה היה כמין בפחור בועה קטנה מליאה מוגלא ויוה לחתוך הבועה

נכנס הרוח אל תוך הסרכא ועולה אך אם יש על הקרום הזה מראה ריאה אע״פ שעולה בגפיתת הריאה בין שבדקנו אותה ואינו מבצבץ הרי אנו דנין אותו כחלב מן הריאה ואם הוא פחות משיעור עלה הדם או שעומד במקום שהיתרת כשר בו כפי שנת׳ בסי׳ ל״ה גם זה כשר ויראה לי שאין להבשיר כ״א אחר הבדיקה אם ימצא בתוכה מבפנים תלתולי בשר קצת אבל אם אין שם בשר כלל רק קרום לבד אין זה מועיל מה שיש על הקרום מראה ריאה אין לסמוך להבשיר בזה כ״א מומחה גדול ובקי בהוראה שידע להבחין שאין זה כראה :

צב אם סרכה תלויה מן הריאה ויש דם בתוך הסרכא (קיג) טרפה ואין מועיל בזה מיעוך ומשמוש ויראה לי שאף בהפ״מ יש להורות כן :

צג אם סרכא תלויה מן הריאה למטה ובסוף הסרכא למטה בעין כפתור ונראה כבועא מליאה מוגלה (קיד) אז אם הסרכא דקה והכפתור קטן שאפשר לתלותו שבא מחמת התפשטות ליחות הריאה יש לנפוח הריאה אם אין הסרכא עולה בגפיתה כשרה ואם לא נפתה טרפה ואם הסרכא עבה או שהכפתור הוא גדול ועב שאין הדעת נותנת לתלות שבא מהתפשטות ליחה יש להטריף ואין הפרש בין אם הסרכא בשפולי או במקום אחר בריאה דין אחד להם :

צד אם הסרכא עבה אלא שהיא עובר׳ ע״י מיעוך ומשמוש בנחת כשר אבל אם הסרכא עולה בגפיחה אע״פ שהיא דקה אין מועיל מה שעוברת ע״י משמוש וטרפה כמו שנתבאר למעלה · (קטו) ומ״מ יראה לי בסרכא כזו שבראשה כפתור אם טרם שבדק אותה לראות אם עולה בגפיחה ברקה במשמיש היד בנחת והלכה לה מכל וכל יש להכשיר ע״י בדיקה ברוק או בפושרין :

צה זה שכתבנו להטריף כשיש דם בתוך הסרכא (קטז) אפילו אם בשחתך בסרכא ויצא ממנה הדם נשתנה מראיתה והיא במראה שאר סרבות שבריאה אעפ״כ טרפה ואצ״ל ביש בראשה כפתור וכשחתך בו יצא הדם אע״פ שחזר להיות כשאר סרכא אין זה מועיל לפי שאין הטריפות בזה משום מראה אסורה כ״א שמחמת הדם שבסרכא אנו מחזיקין שהיה נקב בריאה :

צו כבר ביארנו שאם נמצא סרכא תלויה יש לבדוק כנגדה בדופן וכן בשאר מקומות שבחלל הגוף שחשבנו בסעיף פ״ט כנגד מקום הסרכא תלויה שבריאה יש לבדוק אם יש שם איזה ריעותא ורושם שנראה שניתק משם איזה דבר או אם יש שם מכה במקומות אלו נגד הסרכא יש להטריף שמראין הדברים שהיתה סרכה לשם (קיו) ולפי שמקום המכה היא רך ומתילחל נוח לינתק משם ואפילו אין שם מכה ממש (קיח) רק שניי אחר כגון בהרות שחורות ובדומה

והטריף מהר״ן מבשם שנבפתרה בבתחלה אבל אם היה נבתנה לנוכן הי׳ מבביר מהר״ן וכ״ז בתמי׳ בזה דהו״ל סרכא היולאת מן הבוע׳ובמ״כ הבינ על הט״ז באין ריך לבלל סרכ׳ מהודבוע׳ בתבר הבוע׳היה׳בהאם החוע ואין בוע׳ה כרפה ח״ל בתוך הבבבן בהיא מקלקלה הבבר והסמוכות ע״ש (ומעבה זה בא לידי ותתבתי את הבפתור בל״ל מן הסרכא והיה דם יולא מתוך הסרכא ונפתחי הריאה ולא היה מבלבן והטרפתי אף בהיתה רק סרכא תלוי׳ ממעם דהו״ל קרום בהטולה מתמה ומה ועי״ כן לא היה מבלבן והסכים עמי הגאון מו׳ ליפמאן אבד״ק מארבינגראב) ולא מבא סרכא מהודבוע׳ בל״ל והעתיק דבריו בלחם הפנים ואתה בחזה עבבוד ובלבול לבוע׳ה בים בלן בבוונתו להגבת הר״ן דמייתי שבדא דמהר״י בהוא והדברים בם אמורים לענין מראה בבריאה בהביא המ״ז ס״ם ל״ח והסמ״ם סי׳ ל״ש ולא לענין סרכא בלל בגו״ם דין זה בסימן ל״ח בענין המראות ומ״ם ע״ג הריאה ר״ל בהי׳ על גבה אבל מ״מ לא היה ע״ג הקרומים אלא תחת הקרומים וכן מבואר בים״ם בהעתיק בהי׳ בגוה חוב בחור עב כו׳ וכן העתיק בת״ם סי׳ ל״ח דברי הים״ם והייט בהיה תחת הקרומים וגם בקרומים היה מראה זה ואין זה ענין לבלן בלל דבבימא אם היה בסימן סרכא׳ תלוי׳ מן הקרומים אין מקום לחלק בין בהגה מראיתו לו לא דאם חיישינן מחמת דם בהיה בתוך הסרכא וכמ״ם לעיל בבם אלא״ז אז אף בבהגה מראית הסרכא אחר בינת הדם יש להטריף דחיישינן דקוני נקיב ואתי דם לתוך הסרכא גם מ״ם בהבי״ז מתמיר דהו״ל סרכ׳ הולא׳ מן הבוע׳ ובמה״כ הבינ כו׳ הוא כדוי מלב בלא מזכר בדבריהם בלל סרכא מתוך בוע׳ה רק הבי״ז כתב דהוי בוע׳ה בבפולי ובמה״כ כתב דאין זה ענין לבוע׳ה בבפולי גם בלא״ה בוע׳ה בבפולי אין לו מקור בב״ם כו׳ ע״ם אך מ״ם הבי״ו בתהך הבפתור ולא דם מתוך הסרכא והמליף זה נטן מב״ל בבם אלא״ז דדייק כן מהבי״ז ואין חילוק בין בהגה מראית הסרכא לנוכן אחר יציאת הדם לו לא בכל נוונין יש להטריף :

(קיז) ולפי במקום המכה: כ״כ בד״מ בבם בדיקות ישנים וכ׳ הבעם מבוס דודאי ניתקה מבם וכ״כ בה״נה להטריף בהלו׳ ומכה בדופן נגדה ולבאורה ל״ע כיון דמדינא דגמרא הוכח דאיכה מכה בדופן בדי אפי׳ נסרך לבם ואליבא דב״ע בבדיקה בני אלא דאין מבחב בדופן

להטריף לפי באין אנו בקיאין בבדיק׳ וא״כ כאן מבחב׳ טפי להבביר בבים מכה בדופן דבאם אין מכה יש לחוש בהיתה דבוקה לדופן ונפרקה וע״כ לומר דאם היתה בבולה לדופן טפי יש לתלות בדופן כיון במגד הדופן נפרקה ומ״ם בזה בק״ה וא״כ בבים מכה מבחבר טפי לתלות בדופן ואף אם נימא דודאי היתה דבוקה לבם מ״מ דאוי להקל בזה אף בלא בדיקה דאף מאן דב״ל דבמכה לחופן בעי בדיקה היינו אם עודנה דבוקה בם אבל בזה בנפרקה מגד הדופן לא מבעית לבומת הרבב״א ודעימי׳ בחוחר אלא אפילו לבומת רב״י אמרינן בסרכא זו מחמת המכה בבדופן בלחה ולבך נהפרקה ממקום בהחילה להתפבע החילה כמב״ל בבם הרבב״א ואפבר לומר דלא בייך הך סברא בהתבאי אלא היכא דליבא מכה דאז הוי הוכח׳ דאם איתא בהיא׳ דבוק׳ לדופן א״כ הי׳ ראוי בהתפרק מגד הריאה בהוא מגוי יוחר בבברה הך ומדלהפרקה מגד הדופן ס״מ במבם נתפבע אבל היכא דליבי מכה אחדא לי׳ הוכחה זו וכמ״ם הרבב״א בה״ה דבמקום המכה הוא רך יוחר ועתיד להתפרק מבם וא״כ בוב הו״ל בנסרכה לדופן ואיכא מכה דבעי בדיקה ואין לנו בקיאין ונראה בזה כוונת אלא״ז בת״ם ס״ק מ״ד ובין בקלרה למ״ם ובן בבמ״ח בתב בדוגו בדין בסרכה למכה בבדופן ביהבאר בהעתיק ס״ע אלא דלפי״ז היכא דליבא מכה ממבם כ״א רישותא אחרת בגון בענין גלקת בהרלה בהסרכה נעקרה מבם היה לנו להקל כמו המקולנין בבל סרכא תלוי׳ ולא חיישינן בהתפרקה מדופן ומדברי אלא״ז מבואר דאף באין מכה ממבם יש להחמיר וע״ל דס״ל דהך סברא המסתמא היא נפרקה ממקום בהתפבעה אינה אלא לפי בימת הרבב״א ודעימי׳ דס״ל יש סרכא ב״ע בהבעם בעתידה להתפרק ולדידהו ע״כ ל״ל דלבך הולין בדופן בהרה מבום במבם עתידה להתפרק מבא״כ לבימ׳ רב״י א״ל לזה וגם כי לבימת לאומרים יש סרכא ב״ע כתב הרמב״ן הביאו הרבב״א בפ״ה והרבב״ן סברא אחרת דאף אם התפרק מגד הריאה מ״מ אינה מתהבכה בם בחוזק עד התקבע הבדוק ביקור יציאתה מגד הדופן וכ״כ הר״ן אלא דלפי״ז הדרא קושי׳ לדומה׳ דבל סרכא תלוי׳ ניתוב לה בהיתה סרובה לדופן ונפרקה ואח״כ בא לידי ספר ממ״כ ולאיתי בהקבה ג״כ בפ״ם דהא מכה בדופן עדוף בתולין בו הסרכא וע״ם מה בתוכן והבאתי הדברים בק״ה ובם הלרכתי: (קיח) רק בעוי אחר : בבמ״ח בתב דלאו דוקא מכה גמורה אלא ה״ה בתב ביעוי לרישותא כגון בהרות בחורות בו׳ ובמ״ם בם ס״ק מ״ד בתב הבעם דאפי׳ בוש בתב בדופן מחולחל הוא ועוה לבתתן אע״פ באינו בתב כ״כ ביוצא לוחות וסרבות בו׳ ולבאורה ל״ע דמה בבך בהמקום מחולחל דהא אין בהתילא הלינן אלא היתה דבוקה לבום מקום ואין לנו לבתחיק ריעותא לומר בהיתה דבוקה ונפרקה לפי בהמקום מחולחל ואפי׳ במכה היכא באין היכר נהיקה גמגם בת״ם

בח"ם ס"ק מ"ג דמדיקות יבינים מעמע דמיירי בחופן בים היכר מיוקה אלא ברמ"א כתב אף היכא דאיכא מכה מ"כ ל"ל דדוקא מכה ממש הוא דאמרינן דמסתמא היא' סרוכה לעקום המכה מבא"כ בכתב בעלמא בים בדופן ואין לך בו אלא היכוטו דוק' במכה ממש ואפשר שזה טעם הב"ך בכתב ועיין בעיף כ"ג איזהו מכה בדופן מבוש דס"ל דוקא מה דמתבוב מכה לענין סרכא בדופן בסיא עגולה לסוגיא ליחוא דמכה בס"ג דרכו לקלקל הריאה' ועגולה ליקב ולהוציא סרכא במהבק' למקום המכה ונפרק' מבם לפי בהמקום מחולה' ומכ"ם לפי הטעם בכתב הב"ח בתבוב' סי' ק"ל הכתחיו בדיני הר"ל בכתב הס"ע מאחר דתלוי' היא ת"כ מוכח דהסרכא אינה מחמת ליחוא המל בבדופן בא"כ סיא' סרכי' בדופן וב"כ היא מן הריאה וכיון במכה בדופן כנגדה אחיינן לחומרא דבמא המכה הוא נורם בעיקבה הליא' ונרפ' והוי כמו לקוחה בחר לקוחה כו' ע"ם וכיוצא בזה מצאתי בלבון ספרי הוחר ס"ק י"ב בכתב וז"ל ים מקום לחון בזה דכיון דאיכא מכה בדופן ואין הריאה סרוכה לה דלמא היה המכה בדופן ובריא' והכאי' בגיא' במקום המטון כנגד המכה בבדופן והו"ל לסרכא תלוי' בטעא דאיכא ריעותא ולא דמיא לנרכא בדופן ואיכא מכה בדופן דמסברין לוחה מעמע דחיינן בדופן דבאי' הם עורם בעיקבה הליא' ונרפ' והוי כמו לקוחה בחר לקוחה וסרכא זו מהדופן היא אלא בסרכא בריאה מבא"כ הכא הסרכא ודאי בריאה לבד היא ואיכא מכה בדופן נגדה חיינן דאיהה מכה גם בריאה היהה והעלהה סרכא מתמהה על"ל מבואר מדבריו דלא ניחא לי' בהאי טעמא דניקה הם הא"כ הי' מקום היחר לתאן דמסבר סרכא לדופן ואיכא מכה ומבוש דנפרקה לא נרע אלא היינו טעמא דסמ' בבדופן הוא הבם בריא' כמו בועא ואמרינן בהמכה קלקלה בריאה והעלהה סרכא תלוי' זו מטעא דחיינן ולפי"ז נראה דדוקא מכה ממש אמרינן בחא קלקלה הריאה מבא"כ בחר ריעותא ולא דמיא לנרכא בדופן ואיכא מכה בדופן דמסברינן לוחה מעמע דחיינן בדופן דבאי' הם עורם בעיקבה הליא' ונרפ' והוי כמו לקוחה בחר לקוחה וסרכא זו מהדופן היא אלא בסרכא בריאה מבא"כ הכא הסרכא ודאי בריאה לבד היא ואיכא מכה בדופן נגדה חיינן דאיהה מכה גם בריאה היהה והעלהה סרכא מתמהה על"ל מבואר מדבריו דלא ניחא לי' בהאי טעמא דניקה הם הא"כ הי' מקום היחר לתאן דמסבר סרכא לדופן ואיכא מכה ומבוש דנפרקה לא נרע אלא היינו טעמא דסמ' בבדופן הוא הבם בריא' כמו בועא ואמרינן בהמכה קלקלה בריאה והעלהה סרכא תלוי' זו מטעא דחיינן ולפי"ז נראה דדוקא מכה ממש אמרינן בחא קלקלה הריאה מבא"כ בחר ריעותא ולא דמיא לנרכא בדופן ואיכא מכה בדופן דמסברינן לוחה מעמע דחיינן בדופן דבאי' הם עורם בעיקבה הליא' ונרפ' והוי כמו לקוחה בחר לקוחה וסרכא זו מהדופן היא אלא בסרכא בריאה מבא"כ הכא הסרכא ודאי בריאה לבד היא ואיכא מכה בדופן נגדה חיינן דאיהה מכה גם בריאה היהה והעלהה סרכא מתמהה על"ל מבואר מדבריו דלא ניחא לי' בהאי טעמא

(קיט) ואין כאן ענין · הטור כתב וז"ל וסרכא תלוי' היוצאה מן הלוצה לו מן הלוצה לו מן הגב והיא תלוי' כו' כבדה ואפי' בדיקה לא בעי עכ"ל ולבון לו מן הגב ערוך ביאור ובאמת בלבון הטור בזה לקוח מדברי הרשב"א בת"ה הק"ר בת"ם הב"ח ובסס אינה בין מן החיצוים בין מן הגב כו' וגלעמ"ד בים להגיה כן בטור ג"כ ואמי לאמשינן דלקי אם התלוי' מן הגב דאז אם היתה סרוכה לאיזה מקום ביסי' מרפה אפ"ה בהלוי' כבדה דלא תלינן שהיתה סרוכה לאיזה מקום וכ"ם אם תלוי' מן החוצים די"ל דאפילו אם חמלא לומר שהיתה סרוכה לאיזה מקום בחת היתה סרוכה לחיות הבני דרך רבילה ונתפרקה ע"י מבמוס יד הבבה וכדומה ופבינא דבבדה אלא דז"א דאם הפיכון ע"י מבמוס יד הבבה אפי' בגב ברי בת"ם לקמן ס"ק בכן דעת כל הפוסקים וכ"ל דאם היינו אומרים בסרכא תלוי' אינו מוחר' אף סרוכה המתפרקין ע"י הבבה אסרינן דלא גרעי מחלוות וכמ"ם בם מבא"כ תלוות בבחיוך באם היינו תולין בסי דבוקות בחיוך הבני ונתפרקו ע"י הבבה בלא"ם היו מוחרים אפילו חומא דסרכא בעלמא אסור' ולכן קמ"ל דבוה' דאפילו הלוות בבגב מוחרי' גם י"ל דודאי סי סרכא בבגב דבוה' טפי דבסרכ' תלוי' בבחוך י"ל בבאה מחמת דוחק הריאה ולא מחמת נקב כלל וכבטעה הראב"ד דס"ל דהיינו טעמא בסדרן אלא אפי' בגב באין בם דוחק אפ"ה בסרה וכן הקשה בחמת הרשב"א בחידושיו על טעמא הראב"ד דא"כ סרכא תלוי' אלא במקום רבוחא אסור הוא ע"ם לך הראב"ד כ"ל דאין קרוי סרכא רק המסתרכה אל מקום אחר כמ"ם בק"ה בשמו וכ"כ הרשב"א בחידושיו בשמע כן בבם רבוחא אלא שהרשב"א ז"ל כתב באין הדעת סובל כן ולכן קמ"ל רבוחא דאפי' בגב שהוא אלא במקום רבוחא בסר' ואע"ל בחיוך בסיא מקום רבוחא דאפילו לטעמי הראב"ד בסר' הוא · אבל אל"ל דסרכא בחיוך אף אם נתפרקה בחיי בסרה היא מבא"כ בגב דז"א בלא היינו יודעים אחלוי' זו דבוק' היתה ונפרקה בחיי הבהמה איבעמע להחיר' אף אם הי' הדסי מחיוך לחיוך דמאיזה טעם נסבור דלרבי"ם דס"ל דודאי נקב יש בם אלא שהקרום הולך וחזק והוי סחימה מעליא בזו דהא קמן אלא נחתיקה ונתפרקה הרי נתברר באין כאן סחימה מעליא ואמרינן דאגלאי מלתא שנקב זה הוא מוקבים באין מוקבלין סחימה ולסיטה הטוס' דס"ל דבאלא בסדרן נרפה בטיפה להתפרק ונעשה נקב ובכסדרן אין סופו להתפרק א"כ בזו שנתפרקה לפנינו אמרינן בע"י הפיכון נעשה נקב בריאה כמו בבלא בסדרן דאין חילוק בזה ודוחק לומר דבבלא בסדרן הוא מתפרקת בכך יותר ונעשה נקב דזו מגין לנו ומכ"ם לפי מ"ל שיטת סה"ת והסמ"ע שהסרכא היא נעבי' מקרו' הריאה בהמשך כך וכשמתפרק נעבה בו נקב א"כ גם בבסדרן כן הוא ואין לנו לדון היתר בזה כ"א עפ"י שיטת הראב"ד וכבינו יונה ז"ל דס"ל הטעם דבבסדרן באה בלא נקב מחמת דוחק הרבוי' ולפ"ז אפשר דלא איכפת לן בפיכון כלל דאפשר שאף אם התפרק אין נקב נעשה ע"י ובבלא בסדרן הטע' באין שם דוחק הריאה היא באה מחמת נקב וס"ל דסחימ' לא מהני כלל דהו"ל קרו' מחמ' מכ' אך הרשב"א בחידושיו כ' דג' להראב"ד ל"ל הך סברי' שמתפרק מצד הריאה והקרע הטוב (ועיין בק"ה בלעמ"ד לא מבטע כמהראב"ד רק דמ"מ יש לחוש כיון שהרשב"א ס"ל הכי להראב"ד) וגם אאפ' דלטיטה הראב"ד ים כיתר מ"מ כיון דלבטיה רש"י והחוס' אסוכה היא פ"כ ים לאוסרה ויצא לנו מזה שאם סרכא תלוי' מחיוך ים סי' בחיוך שבגנדו שנתפרקה מבם ואע"ג

ד"ל"ם לומר שהיה מכה בחיוך האוצא לו בהבוה שחוכה וכפ"ג שהוא מעריף באוצא מ"מ מבואר בת"ם דלבעמים יש מקום לנקה בגדלה שנעקר מבם לוזה דבר ולכן אם נמצא בחיוך האוצא כפ"ג אע"פ שהוא מידי דלא מעריף כי' ובנגדו בחיוך סרכא תלוי' ואין מקום להלוה בהכנסת יד הבבה יש לעריף דיוין דמיסברינן בחיי הבהמה אמ"פ שיחוך מחיוך לחיוך אבורה לאחר שחיטה ע"י הכנסת יד הטבח בחזק ובדומה יש להטריף שביון שנפרקה בחיי הבהמה אע"פ שהיתה מתחיוך לחיוך אבורה היא וכן אם יש סרכא תלויה בחיוך ובנגדה בחיוך השני יש ג"כ סרכא תלויה והם מתאימות באופן שנראה שדבוקה היתה מחיוך לחיוך ונתפרקה ונתחלקה בחיי הבהמה לשנים (קב) טרפה ומ"מ לכתחלה א"צ לבדוק בחיוך שבנגד הסרכא התלויה היוצא מחיוך אולי ימצא שם רושם שנפרקה הסרכא משם אלא שאם אירע שבדק ומצא יש להטריף כמו שביארנו :

צח זה שביארנו שאם נמצא סי' ברופן או בשאר מקומות שנראה שמשם ניתקה התלויה יש להטריף (קבא) אין הפרש בין אם הבורק מבתפק שמא היתה דבוקה בדופן אלא שניתקה ע"י הבנסת ידו בחוזק למקום ההוא ובין אם הבורק אומר ברי לי שלא היתה הסרכא דבוקה לדופן בעת בדיקתי בין כך ובין כך יש להטריף :

צט יראה לי שאם נמצא סרכא תלויה ומכה בדופן או שאר מקומות שנראה הסרכא (קבב) אם הסרכא התלויה עוברת משם ע"י מיעוך יש להכשיר בהפ"מ אבל אם אין שם מכה רק שינוי אחר

וכדומה הרי זה כמכה לענין זה וחיישינן שאותו מקום הרעוע רך הוא וניתקה משם אם המקום ההוא הוא בנגד התלוי' בין שהוא בדופן או בשאר מקומות :

צו יראה לי שאם סרכא תלויה יוצא מחיתוך אונא או אומא ויש איזה ריעותא ורושם בחתוך אונא חברת' נגד מקו' הסרכא שנראה שהסרכא ניתקה משם (קיט) ואין כאן ענין שנוכל לתלות שנתפרק לאחר שחיטה ע"י הכנסת יד הטבח בחזק ובדומה יש להטריף שכיון שנפרקה בחיי הבהמה אע"פ שהיתה מתחיוך לחיוך אבורה היא וכן אם יש סרכא תלויה בחיתוך ובנגדה בחיתוך השני יש ג"כ סרכא תלויה והם מתאימות באופן שנראה שדבוקה היתה מחיתוך לחיתוך ונתפרקה ונתחלקה בחיי הבהמה לשנים (קב) טרפה ומ"מ לכתחלה א"צ לבדוק בחיתוך שבנגד הסרכא התלויה היוצא מחיתוך אולי ימצא שם רושם שנפרקה הסרכא משם אלא שאם אירע שבדק ומצא יש להטריף כמו שביארנו :

צח זה שביארנו שאם נמצא סי' ברופן או בשאר מקומות שנראה שמשם ניתקה התלויה יש להטריף (קבא) אין הפרש בין אם הבורק מבתפק שמא היתה דבוקה בדופן אלא שניתקה ע"י הבנסת ידו בחוזק למקום ההוא ובין אם הבורק אומר ברי לי שלא היתה הסרכא דבוקה לדופן בעת בדיקתי בין כך ובין כך יש להטריף :

צט יראה לי שאם נמצא סרכא תלויה ומכה בדופן או בשאר מקומות (קבב) אם הסרכא התלויה עוברת משם ע"י מיעוך יש להכשיר בהפ"מ אבל אם אין שם מכה רק שינוי אחר

בכזה היה אפשר לומר שאין לבדוק מרפוא כיון דעכ"פ אין כאן הכרח שיש כאן נקב לפיכוך הסרכא לחוד לא חיישינן אך דאפי' תימא דלהרשב"א יש היתר בזה שנתפרקה בהאמצע מ"מ כיון דלבינו' אחר פוסקים אסורה היא יש להחמיר ולאסור בכה"ג כמ"ש ומ"מ ל"ל דכה"ג שהסרכה תלוי' בחיוך שבנגדו כמו שנריך בדיקה בדופן ואחר מקומות שבריאה מבוש דאם אינה נסרכה שם בחיוך שבנגדו אין מצוי שיתפרק שם דהמתא דמלחה בכסדרן הקרום הולך וחזק רק אם אירע שבדק בחיוך שבנגדו ומצא שם סימן סרכא או סרכא תלוי' שהאמינות זו לזו יש להטריף בגלעמ"ד : (קכא) אין הפרש הרשב"ן בספר יכין שמועה פ"ו בהר וז"ל ואע"פ שהתרנו סרכא תלוי' אם ראינו בדופן סי' סרכא אם אומר הבודק ברי לי אינה היה שם סרכא דבוקה נאמן הו' דע"ה נאמן בחיסורין כמו שבתבנו ואם נתחסק הדבר ונתינו שהסרכא היא כנגד אותו הסי' יש לאוסר לה ויש להתירה בעיתה אלא לאבד ממון ישראל' עכ"ל מבואר מדבריו דדוקא אם יש להסתבק שהיה דבוקה בשעת בחינה רק שבבודק העבירה מבם בחוזק ידו אז יש לאוסר לה מבא"כ בבבודק אומר ברי לי אינה היה הסרכא דבוקה אין תולין לומר שהיה דבוקה שם בחיי' ונתפרקה מאליו' ואע"פ שיש סי' בדופן סימנא אלו מלהא הוא להטריף מהמה זה והיה לפשר לומר דגם כוונת הבדיקות יבינים דמייתי הר"מ מתפרש ג"כ כן דאם יש ריעותא בגלעות מרפה דודאי ניתק' מבם וב"ל דודאי ניתק' ע"י הבבה שהבנים ידו בחוזק שם וקרע הסרכא ולאו אדעתי' ולפי"ז בהומר ברי לי היה מקום להיות כמ"ם הרשב"ן אך מסתמ' דברי רמ"א נראה דבכל גוונא יש לאסור ואפשר גם הרשב"ן דמהיר ליזו מעשה דאמרינן שאין חוששין לזה שיש סי' סרכא בדופן ודאי' בומר ברי לי בגא היה סרכא דבוקה אין תולין בזה שהבבה הרשב"ן רק מגד הדופן ויכון שהתפרקה מגד הדופן אין כאן בים מיחוש כמבואר שם קוד' לזה שבתב טעמא הרמב"ן בפיכוס הסוגיא דרחי' הסמוכה לדופן שאם לא התפרק מגד הסי' רק מגד הדופן אין כאן בים מיחו' והוא טע' הרשב"א שם סרכא ב"ג מבא"כ לדיקן דחיישינן לטע' רש"י א"כ אף אם מתפרקת מהדופן ג"כ מרפה כיון בעכ"פ הסרכא מורה לנו שיש נקב בריאה ואין כאן סחימה וא"כ אף שהבודק אומר ברי לי בגא היה' דבוקה בשעת הבנסת ידו מ"מ סומני הדופן מוכיחין שם' כאן סרכא דבוקה ואע"פ שהתפרקה מחיים מרפה כיון שיש כאן נקב בריאה ולכך אתם רמ"א הדברים ועיין בק"ה מ"ם בזה וכמ"ם כאן הוא עיקר: (קבב) אם הסרכא' לי להתפק היכא שיש מכה בדופן ואחזא לה ע"י מיעוך ומבוש אלאור' י"ל כיון בעיקר הטעם הוא מבוש דנראתה מבם וכיון דאיכא מכה הו לא מהני מיעוך כמ"ם בשמ"ח סע' ג"כ מבוש הסתכה מחלאלה הסרכה ומתאחקה בקל מבריאה (מ"ם בשמ"ח ודיש כדין נסרכה לאכה שבדופן מתבאר בסעיף ס"ג ל"ע דאתם קלי לדינא דגמרא הסרכא לדופן ולזכ' מכה שבדופן ואפשר שם ס"ם הו' ול"ל בסי' ג"ב וא"כ הרי מחבא' שם אם יש מכה אפי' מיעוך לא מהני) או דלמא ס"כ לא אמרינן הך סברא אלא אם נמצאת עדיין דבוקה בריאה ובדופן אבל כאן בלעיניו אין דבוקה בדופן כלל רק דאמרינן ניחוש לה שמא נתחלאלה הסרכה ע"י הסכה וזה מקרוב קרים אחיסה נפרקה מן הסכה ונשארה תלוי' בריאה לבולי מאי לא חיישינן כיון דבלא"ה לא בדוק לן הך דינא לאסור בכה ויש הסרכה מכה הו לא מהני מיעוך כמ"ל ונם דעת הרשב"ן להסכיר בעיתה בעים בדופן סי' סרכה כמ"ם בס"ק שלפני זה וגם דמעיקר הדין סי' ראוי להסכיר בנסרכה לאכה ע"י מיעוך רק שבכמ"ה הסב שהגיון להטריף ובמ"ם אמן מעם לאמנא ובס"ק קפ"ג כתבתי שבכו"ם נבעות בחול דעתו להסיר ואע"פ שיין לזון מדברי אא"ז ובדוהו נאמנה מאוד שכן המנהג מ"מ בכאן יש לתקל בדבר ואף לפי מה"ל ס"ק קי"ח בשם הב"ח ופ"ח הטעם בזה מבוס הו"ל כתר"ל מ"מ הא בתר"ל דסרכא מבועא נוגע' כתב בס"ם סי' ל"ז ס"ק ד' שהש"ז מכסיר בחזלא ע"י מיעוך ואח"ז שם מרעתו להחמיר באין הפ"מ כתבתי בהשגה שלעתיק בק"ה דעיקר טעמו מבוס דמקומו מעולה.

מחולקל דאלו כך מעמא בכם' תה לי חדא חזקה מה לי תרי חזקה הוא מעם קלום שמ"ל שחלו' לבד הייבו יכולין לומר שהבועא מוכם שהיהה דבוקה למקום אחר ומפרקה מבם לבן בלחוף המישוך אלו דבן שאינה רק הפסמה ליהה וכמו דבחרמי לגישואה מתמרינן ס"ב בחרמי לגיבוחה מקלילנע"ם ועוד י"ל שהרי סרבפ"א בתה"ל דל"ד כ' בחלהדעת סובל' בהאומרי' דבל אלא נסרבה למקום אחר הפבר בהיא אלא אמתת נקב ובבדיקה בני לה אבל בל בנסרבה ודאי מתמת נקב אלין אלו אלא דברי נבואות והלא בל סרבא תחלתה ממקום אחד יוצאת והולבת ומתפבמת ולבן ימ"ם היא נסרבת במקום אחר וכיון שבן אין בבן מוכיח אלו' זו בתם תמתי' לא הפחתך במקום אחר בל"ל ולדעת הרא"ם דמתיר סרבת אלו' אף לבטה זו ל"ל דנסי דאין בבן מוכיח ע"ז מ"מ כיון דעבל"פ אפבר הוא פרום רק הפסמת ליתה ולעולם לא הפחתך למקום אחר לא מחזקינן דישוחא וכמ"ם בה"ם על קומי' הב"י אך היבא דיש בועא דיש בבן אינה אלא מתמת נקב בתם ועמידה להפחתך למקום אחר כיון דבמקום הזה ים בלא דישוחא דבועא אבל אם שובת ע"י מבמום זה הוי הוכחה שהיא הפסמת ליתה ולעולם לא הפחתך למקום והא דק"ל בתר"ל לא מהני מישוך הייבו בדבוקה וים דישוחא מלד הסרבא נופא בטן בחלון וכה"ג מבא"כ אלו' במלד עצמה הייבו דינן אותה להפסמת ליתה רק מלד הרישוה' האחמת אלו מהפחקים בה בזה בפיר מועיל הוכחה זו בחמעבה אלינה סרבא נמוכה ולבן גרלה דשיבר מעם אא"ז בהחמיר בזה בה"ם בם מבוא בחקומו מחולחל ומע"ב דבבל סרבא מהני הייבו מבוא הייבו בבה בחוקה בינה בלף בבלא בחוקה בבלום מבא"כ בבים בבוא אלו' בבלא בחוקה בבלום בבים בבוא אלו' בבלא בחוקה בבלום בבים בבוא אלו' בבלא בחוקה בבלום

לאסור מפני הספק והחשד ומ"מ פטור מלשלם שאינה אסורה אלא מפני החשד ואמתלאה ועיקר הדין בזה בסי' קי"ט :

קב יש מי שכתב לידע אם היא סרכא או דלדול יש להניח הריאה במים פושרין ואם ינתק מאליה זהו דלדול ואם לאו סרכא היא וטרפה (קבו) ויראה לי שאין לסמוך ע"ז כלל באם היתה דבוקה שלא בסדרן להקל עפי"ז אם לא בעוברת ע"י מיעוך כאשר יתבאר וכן אם תלויה אע"פ שלא נתמעכה ביד וגם לא נימחה בפושרין כשרה ואפי' אם אין הבודק לפנינו כל שהניחה בחזקת כשרה והלך לו אין משגיחין בסימנים אלו להטריף בשביל זה :

קג סרכא שהיא ממקום למקום באונא או באומא עצמה יש מקומות שנהגו בזה איסור כמו בסרכא שלא כסדרן ולפי מנהג מקומות אלו (קבז) אפילו אם הסרכא ממקום למקום בתוך האונא או האומא עצמה יש להטריף ומ"מ יש מקומות שנהגו להטריף ממקום למקום ומ"מ הם מבשירין בשני צדדי הסרכא הם בתוך האונא או האומא ובמדינות אלו המנהג להבשיר סרכא ממקום למקום באונא או באומא עצמה בכל מקום שהיא כדין סרכא תלויה וכל מקום אין להם לשנות מנהגם הקבוע מקדם ובמקום שאין המנהג מבורר הסומך להקל בהפ"מ לא הפסיד :

קד אפי' במקומות שהמנהג להבשיר סרכא ממקום למקום באונא או באומא צריך לנפוח הריאה ולעיין שאין הרוח יוצא משם וגם שאין הסרכא עולה בנפיחה וגם שאין הבשר תחתיה מקמיט אחר הנפיחה (קבח) ויראה לי שלכתחלה יש להסיר הסרכא משם ולברוק בפושרין אם מבצבץ אחר הסרת הסרכא יש להטריף ומ"מ אם לא עשה רק נפיחה בלבד כשר אבל אם לא בדק כלל יש לאסור :

קה אם נמצא בריאה מצד א' ד' או ה' אונות ויש סרכא מתחוך של זו לחיתוך של זו (קבט) יש להבשיר אבל אם היתרת מלפנים לעומת הלב במקום שמבשירין יתרת כזה מ"מ אם נסרך שם אף בחיתוך טרפה וכמו שנתבאר בסעיף ס"ו :

קו אם יש סדק בריאה ובתוך הסדק סרכא ממקום למקום ובשנופחין נדבק הסדק היטב עד שנעשה אותו סדק ואותו סרכא במו סרכא מתחוך לתחוך (קל) יש להבשיר ויראה לי שאם הסרכא עולה מתחוך הסדק לגב באותה האונא ג"כ יש להתיר בהפ"מ במדינות אלו שנוהגין היתר בסרכה ממקום למקום :

קז האונא העליונה שדרכה להתפצל לפיצול ובשנופחין אותה נראה כמתחוך לתחוך (קלא) יראה לי שיש להטריף (קלב) אבל אם נתפצלה אחת משאר אונות לשנים ויש שם סרכא ונראה שהיא כמו מחיתוך לחיתוך יש להבשיר כמו שנתבאר בסעיף ק"ה ולענין אונות יתירות שנסרכו ויראה לי שאם יש להם שורש א' בעובי אצבע יש להבשיר אע"פ שיש

מחוכה ואף שהמריפון שם הייב ממעם דס"ל דכשהיא יוצאת מבין האונים הדומן מקלקל הסתימה אבל מטוס פירוש כאונה לא איכפת לן ולא דיימי להטריך כיון דאין מהבין להכשיר בסרכא ממקום למקום אף שלא במקום מחוך אך דמ"מ נ"מ במקומות שאונים סרכא ממקום למקום ועיין בכנה"ג אות מ"ב ובכ"ה כזה : (קבח) ויראה לי כ"כ בשמ"ח וה"ם שם דלא עדיף מדין סרכא תלוי' דאמי מיני' דסרכא נמי יש לחוש שמ' שנפחה עם נפיחת הריאה ושמ' הקמיע שבשר תחתי' לכן אין להקל להתחלה עכ"ל מבואר דבדיעבד אם לא נפחוה ג"כ כשר ומשמע מדברי מה"ר שדין בדיקה זו כדין בדיקה של סרכא תלוי' וא"כ אי"ל להסיר הסרכא קודם הבדיקה ואם הסיר הסרכא ומצא נקב זה תלוי בב'הטעמים דלמעם הב"י בסרכא ממקום לתקום דאינו אלא ריר א"כ אם מבלבן אחר הסרת הסרכא מרפה משא"כ לטעם הה"ם כ"ק דגם ממקום למקום מועיל סתימת הסרכא אין להטריף מחמת מבלבן אחר הסרת הסרכא וכמ"ם הה"ם כ"מ בין שיטת רש"י והתוס' והרא"ש בכסדרן ומ"מ מדברי הה"ם נראה שאין לסמוך על טעמו לחוד להקל וכמ"ם לנסוף ע"ם ולעני"ד להסתיר בזה להסיר הסרכא תחלה ולבדוק בסוברין שהרי הב"ח ס"ל כן אפי' בתלוי' ומכ"ם בהא שיש להחמיר מפי שהרי מבלבן יש להטריף אלין לסמוך על הך סברא לומר שסרכא ממקום לתקום שוי סתימה מעליא לנקב ומ"מ בדיעבד יש להסתיר בנפיחה לבד אבל אם לא בדק כלל יש לאסור במקום אחר הספ"מ דודאי יש להחמיר בזה מפי מבהלו' כיון שסרכה נמוכים ממקום לתקום וכן המנהג שהרבה מקומות לכן אף היכא דאמנ קולא יש להטריך בדיקה עכ"פ ומ"מ קשה שבזה א"ע עיון בריאה ובפלשות כלל רק לראות שאינה עולה עם נפיחה הריאה ולא נקמע שבשר תחתי: (קבט) יש להבשיר כ"כ בכנה"ג אות מ"ב ול"ל דאין זה הר"ל דאע"ג דיתכת רישומא תבבינן לה מ"מ הסרכא בין התחוכים ומעמ מחיין לא הוי רישומא אבל ביתרא מקמא כש"ב מרפה וכבר נתבאר בס"ק ע"ח : (קל) יש להבשיר : בכנה"ג אות מ"ב כתב וז"ל מיהו וכה שמצאת בסדק בריאה וכבטופחין נדבק הסדק היטב מבשירין כתו מחיוך לחיוך בדיקות מהרי"ם וכן מצאתי בבדיקות

מהרש"ג כל סדק שם בריאה ויש בתוכו סדק סרכא וכשנופחין הריאה נעשה אותו סדק ואותו סרכא כמו סרכא מתחוך לתחוך כבתה וכ"ת במלבנים בל הרב מהר"א יצחק ז"ל ומהר"י פיגון עכ"ל וכבר הבאתי דברים אלו בתשובה שהעתקתי בק"ה וכתבתי שם דהיינו לסלק דאוסר ממקום למקום ואפ"ה בהא שנראה כמתחוך לתחוך כשר אבל מאן דמשבר לאשר דאפי' אם היא מחיוך הסדק לגב שלו כשר ולא הוי הר"ל כיון שהסדק הוא בתולדה ואין לומרים זה שנשרה להתפרק דודאי אותה אם הסרכה מחיוך לגב אמרינן זה כמבכה לאחור וזה לשנים ומתפרקות מבא"כ בזה שבל הסרכא באותה מ' בסדק שבאמצע האונא והאונא עצמה דרכה להמשך שלא לאחור אותה אם נפרש כמ"ם בת"ם ולא תתפרק הסרכא ולאשר שר"ל כמו מחיוך לחיוך באותה אונא שהנו בשלשלקי להסיר אע"פ שאוסרין ממקום למקום כמבואר שם קודם לזה ע"ם ומ"מ נראה להחמיר בזה כיון שסרכא ממקום למקום קולא גדולה ואין להקל כ"ת בהפ"מ אז בשובדת ע"י מישוך ועיין בפ"ת סי' ל"ו ס"ק קכ"ו מ"ם בזה : (קלא) יראה לי: בכ"ה אות מ"ד כתב אותה שעלומה שדרכה להפלל אם נמצא שם סרכא מפיטל לעשות אם בטופחין אותה נראה כמתחוך לתחוך כדין סדק וכשרה כנ"ל והבסיס ע"י בודק מומחה עכ"ל ולענ"ד לא נסיתה דאת הטעם שדרכה להתפלל הוא לפי שהיא מתפללת מחמת דוחק הגרגרת וא"כ נראה דסתימת הסרכא לא מהני שם דמחמת דוחק הגרגרת עתודים היא להתפרק וכמו דמטריפין בועא באותה העלונה במקום חרין וכמ"ש סי' ל"ז ס"ק ל' וה"ה לענין סרכא אמרינן הכי ושוד נראה דודאי אף במקום שמתפללת הוא עשו' לשבר זו על דרך האונות מחיוך לחיוך ואף דשבתא בטופחין אותה נראה מקום הפיטל לפניו כחיוכי אונא מ"מ בחי' לא היה כן בסרי מה שנפלל הוא מעיד שבאונא אר לא המקום ותפללה ע"י הלחן זה הדוחק של הגרגרת וא"כ פעמיא שלין הפיטלין מוכנים זע"ז וא' בלחנו לא יתחקון כי הגרגרת כמו נרגן מפריע והרי אפי' בסרכא בחיוך במקום מגולה דעת מהר"מ בה"ה וכן הסכים בה"ם לטריף ומכ"ם בס"ק מ"ע בזה שלין דומה ממחיוך לחיוך שכך היא מבע של הריאה בע"י הגיפה דחקו החוכים אהדדי מבא"כ בפיטלי' מיהו בהיות כי מקום האונא לרה בשתכם בטולר הבסתה ואין כאן סתימה כלל עכ"ד : (קלב) אבל אם נתפללה : כבר נתבאר בס"ק בפני זה לענין סרכא בפטלים של אונא עיונה ולכאורה אם אונא מבאר אונא מתפללה לפנים ויש לה סורם מ' כעובי אצבע בנתבצת לאחת ויש שם סרכא ונראה שהיא כמו מחיוך לחיוך אשר בשהיא לעמה מחיים אלא תלון ואשר דאפי' אם יש תלון נמי לא הוה הר"ל דאותה מתפללה ויש לה סורם מ' לא מחבר רישומא כלל כיון דליכא מאן דמטריף גם אין

תשם ריעותא דנקב בזה כיון שנראה שהיא מחולדה ומצאתו בשו"ת מוהר"ז מיץ מזרחי תניק י"ד סי' ס' בתחב וז"ל נשתפקתי אם נמצא באונא בתחפלה סרכא אי מנב לגב לפי דברי הפר"ח דלהמריף נתחבב כאחת אם מזון אותה בסרכא מיהא וכה וכשרה או נידון לותה כמנב לגב ופרפה ומר אחי יצ"ו הסכים להמריף ונישוקו עתו דהא פעמא דמתרפין מנב לגב מקום כיון דהוחפת תמיד עתידה להתפרק וא"כ מה"ע נמי בנדון דידן כיון שיש לה פיזול אף שיש לה בורם אי מ"מ סולל ומרחב עשו' להתפרק ומרפה עכ"ל ומבואר מדבריו דאם הסרכא שם מחיתוך לחיתוך כבר וכמו יתרה בסרכה לעמה מחיה בחיתוך ואפשר דעדיף דאפי' עם תלון כשרה אבל אם הסרכא למעלה מחיה אין נראה להכשיר דהא דמתרפין בעלה מחיה בסרכה בחוטה מחיתוך לחיתוך מקום דמסתפקין בספולי דרכה להתחבב שם ועתידה שתתפרק א"כ גם בזה יש לחוש לכך ואם מסתבר לומר דע"כ לא אמרינן הכי אלא בשני חוטות אבל בשני חוטות יש לה בורם אי' אי' כך לי למעלה מחיה כמו למטה מחיה והרי זה כסרכה ממקום למקום בחוטה חוטא בספולי דמכשירין דז"א דמ"מ כיון שמתפלה לשיש לפעמים נמצאים פיזולים זה מזה ומתרחוקים כמו בשני חוטות ממש וכמו אם נכרך מחיתוך פיזול זה לגב זה שאין להכשיר ולומר דמתחת בורם אי' הוי כא' וכמש"ל מתבוכת מסר"מ מזרחי וכיון שנמצאה מחיה חוטשין בספולי א"כ מה לי גב מה לי ספולי אבל אם היה כיון דאין מכשירין בשני חוטות כה"ג גם בזה כשר ואם מחשב הר"ל מחמת זה כנלע"ד: (קלג) וראיה לי • עיין שמ"ח מ"ם בשם מהרי"ץ בחוטת שנכשרי' ע"י היכר סדק ונלע"ד פשוט דוקא בים תכרון בחוטת ושם נכשרים ע"י היכר סדק אבל אם מין חוטות בשלמות ויש שם עוד היכר סדק נגדו ויש סרכה ממקום למקום עובר על הסדק דהשם אין ק"ל דהדקי' מנמרפין להכשיר אבל לא להמרף כגון לענין חליף וה"ה לענין ממקום למקום דאמרינן הכי:

(קלד) יש נתחיר • כן נלע"ד דמ"ם בשמ"ח לשמיר אם יוצא מערונה ונדבק בערונה שכנגד חוטא אחרת שיש דוקא שיהא בחוטא אחת אז היא ממין החוטה הראוי להיות אבל אם יש שם יתרת וסרכה יוצאת מן שפת השלם בכנגד חוטא לשפת השלם שכנגד היתרת יש להכשיר דע"כ לא כתב בשמ"ח לשמיר בזה אלא משום דמה שנעלה מן החתוכי' זו הולכת לכאן כו' וא"ל דאף השלם שכנגד החוטא דרכו להתעבה ושרוגם בע"ב תחוך זה נמשך לכאן ומע"ב תחוך זה נמשך לכאן דאל"כ מה"ת לחלק ממקום לתקום בערונה מ' בין אם הוא נגד חוטה אחת או נגד אחרת ואף שסכרה דתוקה היא לומר שהשת השלם בעל חוטה נחיך אחר תעשה התיחוך שתתחו כל אחד למקום אחר מ"מ שמיר בזה כיון דאא כיון לן מעמא דממקום למקום וא"כ י"ל דאא שמיר אבל בחוטות עליון אבל ביתרת אחרי אע"ב דגם היתרת עליון מתעבה מ"מ מאן לימא שגם הערונה הנמשך השלם שעליו הוא מתעבה מחמת הנעבה כיון שהוא יתר ואין אומרים לו נעמוד ונעשה מלאכתו מלאכה דראיה לשתעבה ע"י קיטון אחיר הקר להניף על הגב ואינו מתעבה רק בחוטה אחר בעת הראיה בלבד ואינו בסאר סרכא ממקום למקום ומ"מ נ"ע דאפשר דכיון דיתרת בדרי אבי רבותייהו ואינו מלעמיים בבתחה אחת בתח לגם בקרבם ונלך הוסיף לה עוד אחת בראיה שלם כל קבל די רוח יתיבים בבתחת בה לרחף על פני הגב נקרב חוטו וא"כ גם חוטא יתיבה זה כמוה בתכרותי היא מתבלבת על כנפי רוח ואחרי' יומשך גם השלם שכנגדה ובמקום הש"מ וא"ב יש לסמוך על הסברא שכתבתי להתיר בזה אם יחוש לנו בזו היא דתרם שתעבה קצת כתואר מתכרותים לו אליון לה בתפון ובתפ"ל ובדיני הר"ל ועיין בבו"ת שם לדקה בחלק י"ד סימן מ"ה כתב חילוקי דינים בענין סרכא ממקום למקום ואין להאריך בהם דלפי מה שנעלה אא"ז שנעשה דמרפה בטולה וכן הנעלה בשמם לדקה שם להמריף וכתב עוד וז"ל והספק הנני אם הסרכא יוצאת מנגב של חוטא זו וגסרכת לגב שלמעלה למעלה מתחוך לחוטה לאחר שלם שתחוך לו הפירוד אם הוא במקום השלם למעלה ממקום שדרך התוך הראוה מנעת שם הוה לדעת המקילין היינו יכולין לדון לותה בשמתה ואלי' ולהכשירה אבל אם תחוך הראוה קצר ולא שלא כדרכו והשלם יותר רחב וגדול מספע ודרך ביאולו שיהי תוכך להתמיר בכריאה אליה לה מיתוכי דלוחי שבתבתי בשם מהרי"ץ ז"ל עכ"לו (קלה) ואתפרפר כ"ב בת"ם ס"ק כ"ב ע"ם ובבו"ת בישודה חלק י"ד סי' י"ב כתב על מ"ם בת"ם דלמעם רמ"א שאין יכולה לגמם אין מקום להמיר כו' ע"ז כתב דא"כ בכל קמע נימא הכי אלא ע"כ דבמתקיע מעמו אמרינן סופו להתרפאות כו' ובפרט בסרכא זו שוברת ע"י מישך כו' אבל אם אחר שעבדה הסרכא עדיין מקמע אף בעינינו רואות שהסרכא קצרה בג"כ מחמת הסרכא מקמיע אלא כיון שמבלעדי הסרכא ג"כ יש קמע זה מבלי שים בריאה עיכוב הנורם קמע זה ודבר זה מגד עצמו אינו מרפה בסוף להתרפאות כו' משא"כ אם אחר הסרכא מתפשט הקמע הרי עינינו רואות הסרכא נגמרה על מעבר הריאה כו' ע"כ ל' ולענ"ד דבדרי הר"ב בשם מהר"מ הא בכך בעתה מתפשט הקמע וע"כ הסרכא נגרה על מעבר הריאה מ"מ הא קקמע לאחר נמי חזינן בא"ז דבר נגר על מעבר הריאה עד שמתקמעה מחמתו ועדיין הוא מקומם לפניו ואפ"ה כשר משום שאין זה מוני הממרף שהוא להתפשט וא"כ

שיש שם חלון אם הסרכא היא למטה מחציין אבל אם היא למעלה מחציין ואצ"ל אם היא מחיתוך פיצול זה לגב פיצול זה, או מגב לגב יש להטריף:

קח אם סרכא יוצאת מערוגה ונדבקת באיתה ערוגה או מאונא לערוגה נגד אותה אונא וכן מאונא לערוגה שיוצאת ממנה כל זה יש לו דין סרכא ממקום למקום באונא אחת אבל מאונא לערוגה שבנגד האומא או בנגד אונא אחרת ה"ז בסרכא מאונא לאונא אחרת:

קט אם אונא אחת עומדת בערוגה לפני' משאר אונות עד שחיתוכי' במקום שראוי להיות מחובר ויש סרכא מערוגה לאותה אונא עובר על אותו חיתוך אין אומרים זהו כמו ממקום למקום בערוגה שהרי מקום אונא זו ראוי להיות ערוגה אלא אנו אומרים כיון שעתה חיתוך היא הרי זה כמו מאונא לאונא אחרת ואם האונות דבוקות יחד והיא נבשרת ע"י היכר סדק כמו שנתבאר סי' ל"ה ויש סרכא מאונא למקום שראוי להיות אונא אחרת רואין אותה כאלו היא פרודה שם והרי זה סרכא שלא בסדרן ואצ"ל בגדיים וטלאים שנתבאר בסי' ל"ה שיש להכשיר בלא היכר חיתוך אונות בלל אם יש סרכא מאונא למקום שראוי להיות אונא אחרת דינו כפרוד שהרי דרכן ליפרד אח"כ (קלג) ויראה לי שאם מנין האונות הוא כמו שראוי להיות ויש היכר סדק בצד האונות וסרכא ממקום למקום עובר על אותו סדק כשר לפי שאין חיששין בסרקים להטריף:

קי יראה לי שאם נמצא יתרת בשורת האונות וסרכא יוצאת מן הערוגה מן השטח השלם שכנגד האונא לשטח השלם שכנגד היתרת (קלד) יש להתיר בהפ"מ וצ"ע אם ידוע לנו שזו היא היתרת כדרך שנתבאר בסימן ל"ה סעיף מ"א:

קיא כבר ביארנו שאף במדינות אלו שנהגו להכשיר סרכא ממקום למקום באותה אומא או אונא עצמה מ"מ צריך לברוק הריאה בנפיחה ואם אחר הנפיחה רואין שהסרכא קצרה מבשר הריאה עד שהבשר תחתיה מקמיט טרפה (קלה) ואין הפרש בין אם היר הסרכא ואעפ"כ נשאר הקמט ממקומו ובין אם נתפשט הקמט אחר הברת הסרכא אם אין הסרכא עוברת ע"י מיעוך בנחת בכל ענין טרפה כיון שע"י הסרכא מקמיט אבל אם הסרכא עוברת ע"י מיעוך בנחת אז יש הפרש שאם היר הסרכא ע"י המיעוך והקמט נשאר במקומו (קלו) טרפה אבל אם אחר שהוסרה הסרכא ע"י המיעוך

אף בזה מה בכך בע"י דלהל זה מקמע מ"מ כשמחזור לבריאותה יתפשטו הקמטים והדלהל יתפרק אלא ע"כ דז"א דמ"מ למיתות מיהא בעי דשמא מ"מ דלהל זה שכא מתפשטת ליתה כתו חזק לעכב על הקמע שלא יתפשט כמו שנבר עתה ואע"ג דאיכא למימר נמי שיכול להיות שהיה תולי קמע שעי"ז נבר עינו כח הדלהל ולכן ימיס הרפא ותתפשט כבראשונה ולא יעלה הדלהל שלא מלבוש אל מקומה הראשון מ"מ מרפה אם אחר הסרכא הראשון מקומה אף אחר הסרכא הסרכא שים לחוש שכח הדלהל הוא מבטל לגבר עינו כח הדלהל ולכן ימיס הרפא ותתפשט כבראשונה ולא יעלה הדלהל שלא מלבוש אל מקומה הראשון מ"מ מרפה אם

כך הא סוף להתפסם ולא מיירי: כלל מעין מיעוך ומשמוש דודאי להך טעמי הי' מועיל מיעוך וזה מבואר מהרלו' בכתב אש"ז הגע עצמך לו נסרכה מנב לנב דבוקי כו' ע"ם והרי בכה"ג בתמה ע"י מיעוך כשר וכ"ש דכותי' ומ"כ כתב אש"ז והו דאדרבה בשלמא היכא דהקמט חזיל כו' אין כאן ריעותא אחרת כו' אבל כשהקמט נמצא מסתבר מני בקמטים בלא עת שנעשה הסרכה אלא מחמת ריעותא אחרת וכו"ל הר"ל ומכאן כו' ולהך טעמא ס"ל דל"מ מיעוך ומשמוש וכמו בסיים בסוף דבריו ולכן אע"ג דברישא לא פתחינן בקמט כו' בסיפא שאני כיון דדוחקין בהקמט אינו חוזר כו' והו"ל הר"ל ול"מ מיעוך בלא עכ"ל וא"כ להנכ אהריך הגאון ז"ל בל"ב שבוות הא"ם פשוט שאם נאמר דקמט ריעותא אחרינא הוא נדע מני ואפי' ע"י משמוש אין מקום איהר דהו"ל הר"ל (וכבר כתבתי טעמו דאף בתלוי' עם ריעותא אחרת ס"ל דל"מ מיעוך לדינא אלא בלא דאם בתפ"מ לאתמיר עד הפ"ז וא"כ כ"ם במקום למקום שיש לאתמיר בהרי הס"ז ס"ל במקום למקום לאסור אף בלא ריעותא אחרת כלל) אלא שברים דבריו כתב דאפי' לכתחלה לומר דגם זה הקמט מחמת הסרכה מ"מ אין איהר דלעם הד"מ אין מילוק כלל ואפי' לטעם הר"א מ"מ נם זה איכא לאיתם לסופו להתפרק וא"כ עכ"פ בלא מיעוך אין איהר רק מטעם הר"ל ס"ל דל"מ מיעוך דחיישינן בהקמט בא בלא ע"י הסרכה אבל אי אמרינן דהקמט בא ע"י הסרכה אז הוי שרי ע"י מיעוך וכמבואר בא"ם דבכה"ג גם אם מתפסם אחר הסרכה הסרכה דודאי מייבי הך טעמי מ"מ שרי ומ"ם בס"ק בא"ח"ז דבנתפסם אדרבה מקיל בפי ע"ם : (קלו) יש להסביר · בהנוחה שור כתב וז"ל ולכן אע"ג דברישא לא פתחינן בקמט כו' וסופו לחזור בלא פירוק הקרום כו' ודבריו צריכין ביאור דסא אף ברישא אסרינן ומאמרינן דיכון בסופה לחזור יתפרק הקרום ל' הריאה ודוחק לומר דקאי אליבא דהר"ל דס"ל דכשיחזור לא יתפרק הקרום לפי שהיא רק בלבול לבד דז"ל דהא להר"מ אמרינן דאין סופו לחזור כלל גם אין מקום לפרש מ"ם בלא פירוק הקרום רק הקרום ר"ל הסרכה בסוף הקמט להתפסם בלא פירוק הסרכה דבאמת ז"ל בתלוים כלל וגוד מה זה שכתב אבל בסיפא שאני כו' ודאיתר דבריו לעל"ד דלעניין עוברה ע"י מיעוך קאמר דאע"ג דברישא לא נפתחינן הקמט כו' ואין כאן הר"ל ואי אז הקמט אחר הפירוק ר"ל ע"י מיעוך אמרינן בהסרכה הקמיטה הריאה וסופו לחזור בלא פירוק קרום הריאה מ"מ בסיפא שאני דאפי' מיעוך ל"מ ומכאן הדין באא"ז ז"ל מקיל בפי בנתפסם אחר הסרכה דבכה"ג ס"ל דמהני מיעוך וכן מבואר מדבריו בשמ"ח וכשו"ת כ"ב סי' סג"ל כתב וז"ל ולולי המסתפקא הוה אמינא דהמ"ל לא אחמיר אלא בלישה עוברה כו' אלא דמסתפקא כיון בהסרכה נצרה על מקום הריאה עכ"ל ונראה מדבריו דלאא"ז יש להחמיר גם בז' ולעמ"ד ליתא כמ"ם ואפשר בהג"ב ר"ל דוקא לבית' רמ"א בד"מ ובשמ"ח אתם קלי בסיפא מהר"ל מפרש ונראה דס"ל מעם זה עיקר כמ"ם הסב"ד וגם מ"ם בא"ם וסופו לחזור בלא פירוק הקרום הייט לטעם מהר"א מפרש מבא"כ לטעם הד"מ דס"ל דהיישינן דאין סופו לחזור בהקרום יעבב עליו אף ע"י מיעוך ל"מ כיון דחזינן בהסרכה נצרה על מקום הריאה וכן ראיתי בשפ"ד ס"ק כ"ח בזה לטעם הר"א ל"מ דאם לא נאחר הקמט אחר בהסיר הסרכה סו' אסרה גם לא הבית כ"א מעם הר"א מפרש אף בבא"ם הבית ג"כ מעם הד"מ הייט לבניין ולעניין דינא במיעוך בהפ"מ יש לנדד להקל כדכתיבנא עכ"ל והנה מ"ם מבמע הא לא נאחר הקמט כו' אבר כתבתי שלעל"ד כך מבואר להדיא מדבריו בא"ם אך מ"ם לטעם הד"מ לא מהני מיעוך והוא כמ"ם הב"ב דמסתפי להקל להד"מ ע"י מיעוך ל"ע דלמה לא מהני אא"ז לטעם הד"מ בזה אך לעל"ד י"ל דס"ל דאף להד"מ יש להקל בשוברת ע"י מיעוך כמ"ם הב"ב ואע"ג דהב"ב מסתפי להקל לפי דחזינא בהסרכה נצרה על מקום הריאה לעמ"ד י"ל דמכו' הא לא אינו קי"ל אף בשלא בסדרן ממש מהני מיעוך וכלום תלקו אם הסרכה מבאה בני האוזנא יהד מגב לגב וכדומה בין אם חזרו למקומם אחר הסר' הסרכ' או לא וכן נראה' מהפוסקים והבודקי' שאין להלק בין במבב' האוזא על גבה שלא מדרכה לפי בהסרכה קלה וכהסרכה שוברת חוזרת למקומה וכין בהסרכה תרוכה וכבל עוני מבאיין בשוברת ע"י מיעוך וע"כ לומר דטעמא מבוס דאע"ג בעתה נמצאה האוזי' לאחורי' סופה לחזור למקומו' בלא פירוק קרום הריאה כיון בא"ו רק ריר בעלמא אין נאחז כ"כ בקרום הריאה ול"ד לסרכה ממקום למקום לטעם הר"א מפרש דהתם אפשר אע"ג דתיכה מחמת נקב מ"מ אפשר כשיתפרק יהי' נקב מבא"כ כשוברת ע"י מיעוך הא קמן דסרכה זו עבידא לאתהוכי ואיהא עוברה נקב בריאה והרמ"א בד"מ ס"ל דאף ממקום למקום כיון דריר הוא איהא בלה לידי נקב ע"י בהנקב הריאה רק הטעם מבוס דהוי בלבוס ועכ"פ הבא בשוברת ע"י מבמוש ודאי דאינא בסופו לחזור כ"א למקומו אף בבלא בסדרן ממש וא"כ פסיכא דאף במקו' אין חשש ודוקא היכא שאינה שוברת ע"י מיעוך אז חיישינן בסרכה זו חזקה קלה ולא במרה הנתק והו"ל אבוס מבא"כ בשוברת ע"י מבמוש אף בעתה נצרה על מבע הריאה ונקמט על ידו סופה לעבור בהיתגבר הטבע דהא דלבל תלוש הוא בשוברת ע"י מיעוך ואין זה רא' מה שנבר בהתל' להקמיט כמו בבל בלא בסדרן אם הסרכה קלה' ול"ל דהתם הטעם מומ"ל אם החזור והתפרק בסרה דהא לא יהי' נקב כיון בשוברת ע"י מיעוך ואם לא התפרק והשאר כך ג"כ כשר דהא אין כאן נקב מבא"כ כאן דחיישינן דתשאר כך

ואינה יכולה לנשם כראוי אבל לעמ"ד ז"ל חדאי אם נסרכה אלא בסדרן וכ"ה כאן ביאה מיהום אמא הבאר כך פסימא דנרע ספי כיון דנשהנית מפרייתה אינה יכולה לנגיף כראוי אלא ע"כ דטעמא דודאי סופה לחזור כמבואר בפסיכות בפוסקים וה"ל אם החזור יתפשם הקמט וכמו לטעם הר"ל מפרש לריך לחלק בין סרכא ממקום לממקום וקנרה מבשר הריאה לסרכא ע"י שוברת מקום שזה סופו ליתה ויעשה נקב וזה לא יעשה וכמ"ם בשם"ד בס וחלוק כל בסרכא זו דממקום למקום שוברת ע"י מיעוך כשר אף אם קנרה מבשר הריאה כמו כן לריך לחלק להד"מ נ"כ ונומר דסרכא שוברת ע"י מיעוך אף דמקמיט כשר בסופו לחזור מבא"כ ממקום למקום אם אין סופו לחזור וא"כ יש לנו בנס לטעם הד"מ בסרכא קלה ממקו' לממקו' ושוברת ע"י מיעוך כשר ואם"מ דבריו אמת דס"ל עיקר לדינא כטעם הר"א מפרש ולא כהד"מ אף להד"מ בהמבואר אע"פ שנפסקה מחמת ידו עדיין לא יצאה מכלל סרכא ואין לנהוג להקל בזה ב"א בבהמת ישראל ובבודק כשר ויראא ד' מרבים שיש לסמוך עליו שלא הבנים בבה (קלט) ויראה לי לפי מה שיתבאר מנהגינו להתיר כל שהסרכא עוברת מעל פני הריאה ע"י מיעוך ומשמוש יש להתיר בזה אם ע"י הבנסת יד הטבח בנחת נפסקה אע"פ שנמצאת תלוי' בדופן כיון שלא נשאר ממנה דבוק בריאה הרי שלא התחילה לקלוט בעור הריאה כלל ומצד הדופן באה ובשרה ובמקום שאין נוהגין להקל בעוברת ע"י מיעוך ומ"מ נוהגין להקל בנפסק ע"י הטבח · אין להקל להם כ"א בלא נודע מקומה אי' כמו שנתבאר :

המיעוך בנחת נתפשט הקמט ונעשה שוה לשאר הריאה (קלז) יש להבשיר :

קיב אפילו במקומות שנוהגין איסור בסרכא ממקום למקום (קלח) מ"מ אין להחמיר בה יותר מסרכא שלא בסדרן וכל שהיא עוברת ע"י מיעוך כשר :

קיג כבר נתבאר שדבוקה ממש או סרכא עבה ורחבה מאד או דקה כחוט השערה הכל אחד הוא לכל דיני סרכא המבוארים בסי' זה ומ"מ כתבו כמה גדולים שכל מה שנפסק ע"י הבנסת יד הבודק בנחת לבדוק ולא נודע מקומה אין אין זה סרכא רק ריר בלבד וכשרה ואם נפסק והוציאו הריאה ונמצא ראש אחד בריאה או בדופן או במקום אחר כיון שהרגיש שהיתה מחוברת אע"פ שנפסקה מחמת ידו עדיין לא יצאה מכלל סרכא ואין לנהוג להקל בזה ב"א בבהמת ישראל ובבודק כשר ויראא ד' מרבים שיש לסמוך עליו שלא הבנים בבה (קלט) ויראה לי לפי מה שיתבאר מנהגינו להתיר כל שהסרכא עוברת מעל פני הריאה ע"י מיעוך ומשמוש יש להתיר בזה אם ע"י הבנסת יד הטבח בנחת נפסקה אע"פ שנמצאת תלוי' בדופן כיון שלא נשאר ממנה דבוק בריאה הרי שלא התחילה לקלוט בעור הריאה כלל ומצד הדופן באה ובשרה ובמקום שאין נוהגין להקל בעוברת ע"י מיעוך ומ"מ נוהגין להקל בנפסק ע"י הטבח · אין להקל להם כ"א בלא נודע מקומה אי' כמו שנתבאר :

קיד יראה לי שאם ע"י הבנסת יד הטבח ניתקה באמצע אז יש לבדוק הסרכא שנשארה תלוי' בריאה אם עוברת משם ע"י מיעוך יש להתיר אע"פ שאחר מראשי הסרכה התלוי בדופן אינו

להחמיר · כללע"ד פסוט דאף לסמ"ז ודעימיה דס"ל לאסור סרכא ממקום למקום מכל מקום מהני מיעוך וכן מבואר במבבוה וכן מוכח מדברי אא"ז בא"ם ס"ק לעניין סרכא כפולה ואף שהא"ז כתב שיש לחוש שמא בחוי' היתה נפוחה ביותר והיתה קלה מבשר הריאה והיה מקמיט מ"מ כבר כתבתי דבנתפשם הקמט ע"י הסרכה הסרכה כ"ע מודו דמהני מיעוך א"כ כאן אין קמט לפניו רק דלמיתם מיבעי' שמא היתה נפוחה ביותר ומי' מקמט א"כ אף אם היה כאן קמט הא קמן שאם הו מכירין הסרכא לא היה קמט שהרי כשאין נפוחה ביותר אין כאן קמט וא"כ בפיר מועיל המיעוך ועוד דאפילו תימא בעלמא חיישינן דמ"ם הא"כ כיון שנברה הסרכה על מבע הריאה מ"מ בזה באין קמט לפניו והיא שוברת ע"י מיעוך אין לנו להפוס חומרא בהי' קלה דמה"ה נאמר שנברה הסרכה כיון שהיא הלובה בשוברת ע"י מיעוך אלא מסתמא לא היה נפוחה ביותר ולא היתה קלה כלל ועיין בביאור לע"ז מ"ם עוד בזה מה שיש להעמיד על הא"ב ז"ל : (קלט) ויראה לי כבר"ש הבית לשון הכל בו שהר"ם מוויטרי כתב בשם הגאונים שבהעבה מכניס ידו אם סרכה בוס סרכה ואינו יודע אם היתה סרכה או ריבה ומוציא הריאה לאוץ ובודקה אם אינה סרכא ומצא ראשה בריאה או בדופן ואם לא ריבה היא ובשרה עכ"ל וכ"כ הרוקח וז"ל וכשהעבה מכניס ידו לבדוק ומצא חוטין הסרוכין בין בחוה בין בגלעות והן מתפרקין מאליהן ואין מקומן ניכר לאו סרכא ממש הוא אלא רירות הן עכ"ל מבואר מדבריו בשבו' הגאונים והרוקח אמרו ד"א ולעל"ד ל"ע עפ"י מה שמצאתי בשו"ת מהר"ם אלשקר סי' ב' הבית שם לשון השובות הגאוני' וז"ל ובשאלתם אם מצאתו חוטים בריאה דמיקי' בין בלב בין במקום אחר ואותן חוטין אין בהם קיימא ונם בטבעים עבה יש מתפרקין החוטין מאליהן יש לחוש לזה או לא כך ראינו דאם הוא הוהה אלא אי מתי רירא ומתפרק מאלי' ואין מקומו ניכר מוהר ואם חוטין הם אע"פ שאין מקומן ניכר ואפילו אי הוון כתוב הבער' יש לחוש ויש לחוש דאמרינן הא סרכא דחדא יומא ודבר תרין שוא עכ"ל והשתא נראה דהך ליטנא דמייתי הכל בו הוא שם בשבו' הגאונים אחר הלשון דמייתי מהר"ם אלשקר וכבי קאמרי דאם יהוו שם' ריר ואין מקומו ניכר ברי ואם יהוו שם' חוטין אע"פ שאין מקומן ניכר סרכא הוי ואח"כ קאמר דאי מספקא מלחא אי סרכא הוי אי חוטין אז יחפש בריאה אז בדופן יש הבריאה בא"ם הי' חוט הייטו סרכא בוודאי ומצא מקצת החוט הלוי' שם ואם לאו מסתמא הי' ריר וכבר נלפ"ז הגאונים חלוקים על הך דרוקח בשם הרמב"ם המחיר אף בחוטין אם אין מקומן ניכר ובשאלה אליבו הגאונים שכרי דסרכא בה יומא מי נרפה והרוקח בשם הרמב"ם סובר דמ"ם הכל בו בשם ר"י הלבן דמצא בה"ג ובתו' קדמונינו דסרכא בת יומא אלו סרכא היא וכ"ה כתב ג"כ להסריף בסרכא בה יומא והייטו בלפעמים בתה הסרכא ע"י נקב בסיום נעבה הנקב וסרכא בה"ג אפשר דלפעמים שוברת ע"י מיעוך אלא דלזה מבני בדיקה ומ"ם ר"י הלבן דאלו סרכא היא הייטו מבוס בנפסקה ע"י הנפסה קלה ודאי ריר הוא ע"פ וא"כ א"ל שכך הוא ג"כ בוונת הגאונים דאע"פ בשוברת ע"י הנבסת יד הטבח ואין מקומו ניכר מ"מ אפשר דהוי סרכא ע"י נקב מיוס אז יומים ועיין לקמן ס"ק קמ"א מ"ם בשם הפ"ת בזה ומעתה נפשט לנו ספיקא דאא"ז בה"ם ס"ק ג"ל דמספקא לי' בפירוש דברי הכל בו אם ר"ל דאם עכ"פ נאחר במקום א' סרכא היא או בשמא אע"פ בשאלת כ' ראשיה א' בריאה וא' בדופן כל בניתקה בתמצע נאו סרכא היא ולפי מ"ם פשוט דהשוטה דכל שמלא ראשה א' בדופן או בריאה אין לספקו בריר בלל כיון שהוא חוטין וחוטין ודאי דסרכא ניכר אפילו אפשרקו לגמרי כמ"ם בהשו' הגאוני' ולפי"ז ל"ל מ"ם בהשו' הגאוני' דאם הוהה כו' ואין מקומו ניכר הייטו באין ניכר מקומו בריאה אבל אם יאחר בדופן מה בכך כיון דחזינן שנהפרק בקל ע"י הנבסת יד הטבח מסתמא היו הרירין יוצאין מצד הדופן והתפשטו על פני קרומי הריאה אבל לא נסבנו שם כלל ומ"ם בסיפא דמלתייהו דמייתי · הכל בו ומצא ראשה בריאה או בדופן הייטו כמ"ם דכל שמצא בדופן חוטים דבוקים ודאי מסרכא הריאה הם אבל אם אינם חוטין לא איכפת לן מה

בשאלתו

אפרים

בתחלה דסוקים בחופן וכ"מ לדיקן דלא מחלקינן בהא בין חומין לד"א דאפילו בחומין נמי אמרינן דריכה מינהו כל שמהפרקין בהנאת יד הטבח ואין מקומו ניכר כמ"ש הרמב"ם כל שאין מקומו ניכר בריאה בלחוד סגי בהכי וכמבואר ממהרי"ל בהגיה הרמ"ל לענין הגעוע בתאר בבומן הלב דאין כריר בעלמא כו' וה"ל דסוהה לענין אם נתפרקה ע"י הטבח וכן נראה לפי מה דנהגינן במיושן וכל שבתמעבה הברכה מעל פני הריאה אע דאין לוחה לריר אע"פ שהיתה דבוקה הימב בלשת אז בחופן לא איפכא לן בהכי ה"ה לפירוק ע"י יד הטבח בנחת ומ"מ במקום שאין מוהגין במיושן אין להם להקל בזה אם נתפרקה ע"י הטבח ובאחר ראם במקום א' דמתא מ"ם הבוקה ואין מקומו ניכר הייט באין נוקר כלל בכוס מקום לא בריאה ולא בחופן ועיין לקמן בס"ק בתא"ז : (קמא) אבל אם בהבוכה בהעתקתי בק"ה בתפרו שם לגדד לענ"ד לענין אם נתפרקה בתמצע ע"י הכנסת יד הטבח בנחת והקלבו מיירי כמתכנים ידו בזריזות ובמה בתכתו בס ליבה מ"ם הכ"ו דמדברי ר"ע אינה למתמע לחיבר בו' ע"ם וכן נראה ממ"ם הב"ע ר"א בהבודק יכנים ידו בזריזות כו' ומלא בראה בריאה כו' והב"ר סבית בכס ר"י הלבנדך מיכנים ידו בזריזות כו' ואח"כ במ"ם בכס הר"ם מוויטרי לא מזכר בס הך מיכנים ידו בזריזות ובמ"ע הרבינו אותם ביחד מבוס הגאונים מיירי בכס"ג מתכנים ידו בזריזות ומ"מ לדיבא אמת נכון באין לו לבודק לתכנים ידו בזריזות כמ"ם הרב"ל והביאו הטב"ז וגם דמדברי רבינו ירוחם והרא"ם מוכח הייבר זה כמ"ם בפירוש דברי הב"י וכן מבמע בים"ם בי' כ"ה כמ"ם וגם נלענ"ד באין להקל בלבד בתמצע אף ע"י הכנסת יד בנחת ומ"ם בה"ם בכס מהרב"ל דאוכחא דבירה לחיות ניחא בתמצע בלו דמדברי רבינו ירוחם מוכח באין נהקל לחבר בסרבו רק לבלבל בנחת אף בטוהגין הייבר בגעוע זהו מבוס בנסרב' לחבו' בומן והלין בבא מבוב בחבוניה ולא מחמת בריאה הייבר לבון הארב"י בו' והיינו בדברי"ם מחמה בבא מן הבמוניה הוה להקל וכמ"ג ראוי לחבר אפילו בחוזק אבל באר ברכות כמו באין ראוי לגעגע כך אין ראוי לחבר ביד ע"ל ולפי"ז י"ל דס"ל דדוקא בניתקה מצד הבומן ובאר כל הברכה בבבר הבריאה בזה תמיבן דאלגאי מלאה הבריאה בהם מבא"ב בניתקה בתמצע בין אחין בומה מחמה בחבוניה בין בחבוכה לחקום הבומן ומה בבאר קלת בבבר הבריאה ליה לן בה בדרך ריר ליתקה בתמצע והלין דריר הוא אבל באר ברכות אחין לחלות בבומן ולבד אין לגעגע בהם אע"פ בחבוניה לחבר בהם מ"מ אין מוביל מה בניתקה בתמצע בין הבברכה הבוברה ע"י מיושן הבעגע מבוס בתגי הולין בהפבמת ליתה הבריאה הוא ואינה מבוכרה כלל בבבר הבריאה וא"כ מבו בהחבעבה בתמצע ובפבקה בך ראוי לה לבוי' נפבק אבל בקומי הבריאה ולהבבר מבס ע"י המיושן בין בהכל הוא מהפבמת ליתה ולבד הדעת נוחמת בהיא מוברבה הם הינב בקומי הבריאה ואעפ"י בנפבקה בתמצע מ"מ אין זה בוכחה ברוכה דלאו מן הבריאה היא אלא ספיקא הוי וחוקא בנברבה לבומן אחלין בבפיקו לקולא והלין בחבחבר בניתקה בתמצע ע"ב) מבא"כ בזה לדיך ביהבבר בהוא ריר ולא ברכה ולקמן כ"ק יתבאר עוד בזה ומעתה לענין ברכות הגיתקות ע"י הטבח ג"כ לברכות הניתקות ע"י מיושן ומבחוב בנחת דמי ואם ניתקה בתמצע לדיך למבך בה ואם היא עוברה מעל הבריאה ולא באר בה דלגול פבוכה דבברה אע"פ ביודע בהיתה דבוקה וניתקה ע"י הנכנסת ידו ומה בבאר ראבה אחד בחופן לא איכפת לן בהכי דלא נגע מאלו לא ניתקה ע"י הטבח כלל ועברה ע"י מיושן דבבר אך באם היתה הברכה דבוקה בבומן הלב וניתקה בתמצע בזה הי' אפבר להקל קלת מבעם בהחבתי בדברי מהרב"ל דהלין בבומן הלב וכ"כ בבב"י בבבם הר"ד בן יחייא בחמבא ליבעגע בבהברכה מחוגה לבומן הלב לפי בהרבה פעמים מצד בומן הלב ומצד קורבה הארוגה לה יתפבמו חומין בדמות ברכה ואינם ברכה כו' ע"ם ואע"ג דהאבר"י כתב על דברי מר יעקב וכן מוהגין בהבבמה דבל ברכה בהיא ניתקה כו' דמבמע בהיבו מחלק בין בומן הלב לבאר ברכות בלענ"ד הבך וכן מוהגין לא ראי' על דברי מר יעקב רק אדלעיל ראי' בהחבב דברכה הלוי' חולין בהפבמת ליתה, והביא ע"ז דברי מר יעקב דלפעמים נמלא בהיבם מחמת נקב הריאה וגם עוד ראי' דלפעמים איכא הפבמת ליתה ממה בטוהגין בהבבמה לחיבר ברכה בניתקה ע"י הבמת כו' ע"ם לך הבור כתב וז"ל ומר יעקב הורה לחחוז בקבה כו' וע"ז מוהגין בקלה מקומות להבבור כל ברכה בחתיבה כו' ולא הזכיר

(פרי תבואר)

אינו עובר משם אין חיששין לה (קמ) אבל אם אין עוברת הברכא שרבוק ראשה הא' בריאה ע"י מיעוך אין להקל ואין הפרש בזה בין אם היה הברכא לשומן הלב וניתקה ע"י הבנסת יד השבח ובין אם היתה דבוקה למקום אחר שלא בסדרן וניתקה מחמת זה :

קטו יש מי שבתב שהבודק יכנים ידו בזריזות בלא רפיון ידים וכל שניתקה ע"ז זה אינה ברכא ואין לנה"ג כן אלא צריך להכנים ידו בנחת ולהוליכה בנחת בין הריאה לצלעות ושאר מקומות כמו שיתבאר בסדר הבריקה (קמא) ואם בזה אין להקל כ"א בב"י ובודק כשר ויראה ה"י מרבים שהוא זהיר לעשות בנחת ואז אם נפסק מחמתי כשר כמו שנתבאר בסעיף קי"ב ואם כשהכנים ידו בנחת הרגיש שניתקה ברכא ועל פי אימר דעתו ניתקה משם לגמרי עד שלא יוכר עוד מקומה אע"פ שנאבדה הריאה וכיוצא בזה שא"א לברוק לידע אם ראש הברכא תלוי בריאה אי נתתלק משם אעפ"כ יש להתיר:

קטז עור בתבו שאפילו הוציא הריאה ומצא בה ברכא במקום שמטריף מבני אצבעו תחתי' ומגביה קצת (קמב) אם נפסקה מחמת הגבהה כל שהוא אנו תולין שאינו רק ריר בלבד וכשרה ואפילו נפסק רק באמצע ונשארו ראשי' מחוברים הואיל ונפסק ע"י תנועה קלה כזו כשרה והגבהה זו צריכה להיות כ"כ בנחת שלא יוגבה כלל מן הריאה על ידה אבל אם הוגבה קצת מן הריא' בהגבהת הברכה אין זו הגבהה קלה המועלת להכשיר וגם בהגבהה קלה אין להכשיר כ"א בב"י ובודק כשר ויראה ד' מרבים ויראה לי שאם ניתקה באמצע ע"י הגבהה זו ומיעוך ומשמש בברכא זו שרבוקה מצד הריאה ולא עברה אין להקל בזה כ"א בהיתה סרוב' לשומן הלב אבל לא בנברכה למקום אחר :

קיז במדינות אלו נהגו להקל יותר שאם נמצא ברכא במקום המטריף ממשמשים ומעבים בה אפילו הרבה רק שיהיה לעשות בנחת עד שמסירין כל הברכא מהריאה ובשהלכה ע"י מיעוך ומשמוש מחזקינן אותה לריר כי סוברים שברכא גמורה כל עוד שממשמש בה היא מתחזקת יותר וזה דרכם למתוח הברכא תחלה שתתפשט ותהי' בעור רק ואח"כ ממעך וממשמש ומגלגל בין אצבעותיו

אבל בבודק בנחת אין לחלק בין בהמות שבאלו לא הבזה יהיו להבחין בקל שבבע אם יהי' נפנים בנחת וגי"ל דבר בבודק בנחת מיירינן בהמה ומ"ל דבר בבודק בנחת ודאוק יותר מדאי ולא יהיה לך אין להבבור ס"ה בהבמות שבאלו כו' מבא"כ בבריקה דממעך בברכא בקל נזהבר בהעבבנחת ולא בזה כ' הרמ"ה בלרך הי' כו' הבודק יכל אחר בהבמות ולא בזה ס"ה הבודק יכל אחר בהבמות ולא בזה ס"ה הבודק יכל אחר בהבמות ולא בזה ס"ה

כ"י הגבהה קלה סימן לדבר דלא היתה סרכא רק ריר בעלמא ולימא דבא יומא לאו דוקא הוא דעיקר הדבר הלוי אם היא באה מחמת נקב או אפשר דנקב הכי לשיטת הרוא"ש דס"ל דכל הסרכות מחמת רירין הם בלים אלא כל שהיא בגדר באה מחפרת העקב הריאה ומימרף לעו מעריפין ע"ם סופה ולכך הוצרך לומר דזו שנפסק ע"י הגבהה קלה ע"כ דסרכא בה יומא היא ולשון בגדר הזה מבא"כ אליבא דרש"י הטעם בפשיטות דבכה"ג לאו מחמת נקב היא דגם רש"י ודעימי' מודים דאיכא רירין בריאה שהם בלא מחמת נקב אלא כל באו רוחין בהיא סרכא אז אמרינן דמחמת נקב היא ולדעת גלעד"ד דלפי מהגיע עתה במישוך ומבמות בגיריך להסיר כל הדלדולים מקודם גם בזה אם כלא ניתקה ע"י הגבהה זו מכל הריאה ולא ידבק בה מלומה ים להסיר דלא נדע ממישוך ומבמות אך כשניתקה באמצע דבזה כתב בשמ"ח להסתפק בזה אלא שלא יאבד דלדול מן הריאה ידי שאינם כי המעיין בטול וכ"י בעין המישוך ועשוע וכה"ג משמע מדברי הראשונים דכל שנפסקה הסרכה באמצע אף שנשאר דלדול בריאה אין הסרכ' נמורה רק הפסקת ליתה וכומכין על בדיקתינו לכן נראה דולאי ים למשך הסרכה בעתה אפי' באמצע בתפעות ראשונים ואם נפסקה הסרכה ע"י המישוך (הסיומו מתחבמו (ל"ל שם"ם וי"ל שמשמו)

אצבעותיו בנחת (קמג) עד שתסור כל הסרבא מהריאה ולא ישאר ממנה כלום ולא שום דלדול ויראה לי שאפילו אם ניתקה באמצע ע"י המיעוך הזה אין להורות לפרק הדלדול הנשאר בריאה ביד או בסכין כדי שלא יעכב בריקת הפושרין אלא אם אינה הולכת כולה ע"י מיעוך בנחת חישישין לה שאינה ריר רק סרבא ואין צ"ל אם לא ניתקה באמצע אלא שניתק ע"י מיעוך צד הסרבא המחובר בצלעות או בלב או בריאה והצד השני של הסרבא נשאר מחובר בריאה שיש לדון שהסרבא מן נקב שבריאה יצא ונתחבר למקום זה וניתק משם לפי שמקרוב נעשית ולכן עדיין לא נאחזה שם בחוזק וניתקה ע"י המיעוך:

קיח אחר שהלכה הסרבא וחלפה ועברה ע"י המיעוך צריך לנפוח הריאה ולתת רוק או פושרין על מקום שהותה הסרבא שם כי חישישין שבא לא נזהר למשמש בה בנחת כ"כ או שמא מחמת שזה זמן קרוב שנעשית הסרבא ע"י נקב שהיה בריאה עדיין לא הוקשה (קמד) ואם לא הספיק לבדוק עד שנאבדה הריאה אסורה אע"פ שהסרבא עברה ע"י מיעוך ומשמיש בנחת לפי שהראיי היה להחמיר שלא לסמוך על המיעוך להתיר אלא שקל הוא שהקילו במדינות

כרחו ולכן נפסקה ואדרבה מדחיינן דבמקום שמתוברת לריאה היא חזקה וקבה ואול יכול להמשיך אינלאי מלחת דסרכא היא אלא שבמקו' הז' עדיין רכה אלא נזהר בהתמות כרחו ומכלי לב נתק שם בחוזק קלה ולכן העיקר כמ"ם בתי"ם שבתוך שעב"י המישוך העבור כל הסרכ' ולא יתאר דלדול כלל ורלאיתי בבו"ם שבוה יעקב מ"ל כי' מ"ם בסופו שבהב שים שאמרו שלא יתאר דלדול בריאה ולכן צריך להעביר הסרכא סתוך לריאה ממש ובעתיהו לאם יתאר שום דלדול מן הסרכא בריאה אך מהני בדיקת הגפיהם שהרי הסרכא שותפת בקנב ויש כה המעכין ומתמהין באמצע הריאה מעוה דסוברין אחם יתמהם סמוך ודבוק לריאה ע"י מישוך ומבמות חישיון דמקנב הריאה ומרוף שלא כדין ביון שיבאנן ע"י הגפיהם וכ"מ דאיכא דלדול נעשית בנחת הרוא"ן אלא שאינו מתחבר לריאה ומרוף לעו"ל הגבהה ע"ל הגבהה ע"ל הגבהה ע

ברכה בלא כסדרן אלא שאתם בא להקל כו׳ ע״י המישוך הזה עכ״פ אין כאן רק הפסד לעיטותא ולא סמכינן עלי׳ ומ״ש במבלגות הפעם כיון דחזיק נקב מפי ים לתלות בברכה ומה שעוברת ע״י מישוך אין רפי׳ דשמא לא סהמה כל הנקב והא עברה ע״י מישוך כו׳ אין נלענד״ד דהא אין קי״ל דבכסדרן אלא שמא לא סתמה כל הנקב ואעפ״י ס״ל דבכסדרן כיון שהוא נקב שים לו רפואה ל״ח משא״כ בלא כסדרן שהוא נקב אין לו רפואה ז״ל דלא חיישינן לנקבים בלא ברכות כמש״ל בסי׳ ל״ו וגם דמה״ת נאמר שהיא ברכה שברי שוברת ע״י מישוך מסתמא ריר היא ומה שים נקב אין מחזיק לומר שהיא ברכה כיון ס״ל שהנקב בא בלא ע״י חוני וכמ״ש הב״ח לענין טועה ואם נשבר לומר דשפיר יוכל להיות שתה׳ ברכה ע״י נקב רק כשבברכה איכא שותמת כל הנקב בקל היא ניתקה ע״י מישוך וכדמשמע מלשונו מ״ש פשיטא שהדיקה מעכבת בברכה השוברת ע״י מישוך דהא היא בחזקת מרפה עד שיתברר לך בריר היא וכמו אין כאן ביטול דשמא מחמת בלא כהשמה כל הנקב עברה וא״כ אין לנו שיתר עד שתבדק מקודם נגעיתה בפוברין לדבאתמה מ״ש

לומר כן דא״כ איתה נרוקה בדיקה מדינא ואין לא בקיאין בבדיקה וע״כ כמו״ם אא״ז דהעמה הוא דאין סומכין על המישוך לחוד שהוא לענין בדיק׳ אלא דלא בקיאינן ס״ל תומכין באין בקיאין היטב בענין המישוך וגם על הבדיקה לחוד פשיטא באין מקום לסמוך דאי ברכה היא לא מהני בה הבדיקה רק בגרוף המישוך והבדיקה מקיאין דכולי האי לא חיישינן במת׳ ה׳ המישוך אלא בהוגן וגם הבדיקה לא נעשתה כראוי במחמת הדחק ראוי להקל בזה ועיין ס״ק קמ״ח לעיל שהשתתקתי מ״ש בספר מטה יוסף לענין ניתקה ע״י הבאה ולא בדק אח״כ דמשמע דבכה״ע דהבה ים לתחמיר וכן נראה לפי מה שהחוה בסמוך מעשה למה שמוהגין המישוך והעיקר בזה כמ״ש אא״ז כיון שהרבב״ח והחה פוסקים הסכים שאסור, נמשך וחבר שהוהג במישוך מאחיל מרפות לישראל א״כ אע״פ שמהנו קולא הרי לא ראינו מהנו להקל כ״א בגירוף הבדיקה וכל אלא בדק חזרנו לדעת הרבב״ח דהמישוך אינו מועיל להתיר וזה כוונת אא״ז מ״ש דמעיקרא הכי קבלו עליהו וכן מבואר ממ״ש לקמן ס״ק קמ״ז בשם מה״ב שאין למהנם בברכה עבה בא״א לבדיק בבדיק׳ ע״ם מבואר מזה הבדיק׳ מעכב׳ אפילו בדיעבד ובמבלגות אבל כאן ס״ק י״ב כתב להתיר בהפ״מ אם לא בדק וכן בשו״ת נבעת בשול סי׳ מ״ט כתב ג״כ להתיר בהפ״מ ולעמ״ד אין לעבות מעשה נגד הרבעה אא״ז שבתב בה״ם סי׳ ל״ו ס״ק ק״ב שאין להקל אלא להתיר אפילו במקום הפ״מ אמנם יש לי לדקדק בדברי הב״ח בסי׳ זה בכתב כי מה שמהנו לבדוק בנפיתה אחר שיתרה במחמות איכא לחמוה אלא כיון דהיינו שאינה ברכה א״כ למה צריך בדיקה והו דאפי׳ אבתכת דמבלגות איכא לחיבי בידא דעבדה ו״ל דודאי כך הוא דהיינו דהנקב הגיע ע״י מחמות יד בחזקה אלא דעדיין לא נאמר מידי ספק דשמא היא ברכה ומה שיתרה לפי בלא הי׳ ממחמת בנתה אלא נתרה בחזקה ולכן מבלגלה דאין ברכה ב״ל כו׳ עכ״ל ולכאורה קוטה דבריו כך הוא דאם נאמר מה שמבלגן הוא דאם נאמר שמ״ם דליה דחם להא שמ׳ נבאר בקיאין בבדיקה פוברין וכמ״ם הב״ח ודבר׳ ברור הוא כמ״ם דליה דחם להא שמ׳ נבאר דלגדול ולא בעיגנו רוחות באחר המישוך נבארה הריאה נקי׳ די בנפיתה ובכוק בין להרא״ם ובין להר״ן ובאמת גם דברי הב״ח בכתב לענין ברכה בסדרן אם צריך בדיקה צריך פוברין דוקא ולא סגי בבדיקות גדפא לו גילא לו רוקא מבוה דאם הברכה רחבה לו בסמוכה לדופן ובכיך לא ידעינן נקב במקום הדק ולכך הו״ל בלא ידעינן היכא תוכה מבא״כ בשוברת ע״י מישוך הבבדיקה אינה רק לחומרא עכ״ד בקצרה והבדרים ע״ש דאם ודאי גם בברכה שוברת צריך לבדוק כל. מבך מקום הברכה לבנים רוק על כל אותו מקום וה״ם בברכה קצרה ביחוד לבחרן ע״י גילא לו נדפא ובאני בלא ידעינן היכא תוכה באז בחם בחם על כל הריאה בעינא בא״א לבודקה אם לא בחופן זה ביניתה סלה בפוברין ולהלות אם תבלגן באיתה מקום אבל בברכה שוברת מה״ת יצטרך להניח הריאה בפוברין וכל במים הדוק על כל מבך מקום הברכה׳ די בכך אם לא מעטה הר״ן בע״י הפוברין תקבע הברכה ויכבר בהבדרן לא צריך זה וגם בברכה שוברת הבבר פבוב בלא לפי המגבא בבינמין רוק על מקום הברכה פבינא בבמין לוחה על מקום הברכה לא בברכה רחבה והיינו פוברין דיהה רק בהפריבה חבם לדעת הר״ן בצריך לבחרה בפוברין (ועיין בק״ס סי׳ ל״ו בהבאתי דעת הרא״ה דבשוב הבדר׳ מעל״ע) ולפימ״ם ל״ל בגם הר״ן מודה היכא בהברכה בבר עברה ע״י מישוך לגאם הי׳ הבדיקה מדינא ל״ל פוברין וגם ל״ע על אא״ז דמ״ה דף ל״ט בהבינ׳ דבדי הפריבה דלבי מ״ם הר״ן דע״י בריאה בפוברין יקרע הקרום ויתגלה הנקב צריך פוברין וכתב ע״ז דהכא דמי לדעינן היכא לוחה דבגי בגדפא וה״ל הא ידעינן היכא תיקב מבא״כ בבמוכה לדופן הבבדיקה ראבה ולא ידעינן היכא תיקב לבדבעי פוברין עכ״ל וכ״כ בבמה״ב ס״ק ל״ג ולעכ״ד ל״ע דדוקא לבעם הרא״ם בבבדי בינבים בנקב כל דהוא בפריב״ם לחלק בין מקום ידוע מבא״כ לבעם הר״ן בבבדעם הפוברין בע״י בבריבה; יקרע הקרו׳ ויראה הנקב מה לי מקו׳ ידוע מה לי מקום באינו ידוע וע״ם בדמב״ת בבתב חיבוק ב׳ בדברי הבדיק לה בפוברין ואם הוא במקום אחד די לו בבשיר רקיקה כאבר אנתנו שבים הבדיק לה בפוברין ואם הוא במקום בלריך בדיקה מדינא ול״ע על האחרונים בבדחקו בזה ול״ל ליבב דעת הדרבה, דלפבר בהם הין טהבי׳ לבהבשיר אף בביתה׳ בתמלא בלבד

דאיתה רק לחומרא ולכך די בנפיתה וכרוק ע״ם ר״ל דהחם חזיל לבך הירוצא בהנפיתה היא מעטם בחובבין בלא מיעך כראוי אבל לבך עמא דהלמא ברכה בה יומא היא בלא״ם ר״ם הה דלא מצרכינן פוברין דדוקא היכא בחובבין לברכה שבבר הוקבה מבחבר בגריבה בדר׳ בפוברין מבא״כ בזה בחובבין לבה יומא בהיא רבה ומהגתקה מחמת המישוך ואם יש בם נקב בעבבה הוס בודאי הבלבן מיד ויהיה ניכר הבלבון אף בדוק וכבר כתבתי לעיל ס״ק לענין בסדרן בדברי הפריבה והב״ח וע״ז ל״ע ולקבן אחר עוד בזה ועכ״פ לפוס הך מעמא נראה בתין להבסיר בלא בדיק׳ אף בדיעבד ומ״ם בזמן הזה באין מהבריה כ״כ בתישוך לעשותו בנתה ובלבלל בין האבעות בדרך המישוך דפעמא בים לאסור אף בדיעבד כל בלא בדק אח״כ בנפיתה באין מבלגן וגם נראה כיון דחזיק בהיקבע המגבא כך מאז ומקדם לבדוק אחר המישוך אלמא בבך תקנו חכמי הדורו׳ בהגאינו מישוך וא״כ מבחבר׳ לאסור אף בדיעבד דאל״כ מה הועילו חכמים בתקנתן בא״ל ובלך הריאה בלא בדיקה ומכ״ם הב״ר לענין נאבדה הריאה ובפה״ב בלא בדיקה ובח״ם בם בחבתי בהבדבריה בעומן על מקום הברכה אינו עולה במקום פוברין לבר״ן וע״ם בחבתי בהבדבריה תמוהין לעכ״ד בחם בגרבא׳ בקא מבפרים׳ והפוסקים בעמבו אחריו דגם בבבוגים לבחוק בברכה בבדרן בייך בעם הר״ן ובאמת ז״ל לך דאפילו לענין בלא בסדרן בעבבה בהבבגים בהיו בחלק בחם בחלו לחום בחם בחלו לחום בחם בחלו לחום

בלבד כמ"ש מה"ר מרדכי ל' הרא"ש וי"ש והיו מהגים לשוש רוק במקום דביקות הברכה ולא היו מפרקין הברכה מקודם מן הריאה במה יקלקלו ויעבה נקב אלא היו נותנין רוק אצל הברכה וכביכול לידע בתין שם נקב והא קא קביל ליה כיון בתין סומכין על המישוך לומר דייר היא וחושבין במה היא ברכה הבא' ע"י נקב א"כ אף בתין רוצים לפרק ביד להסיר הדלדולים לבדוק במקום' ממש מ"מ לא היה להם לבדוק ברוק אלא ליתי' בפוברין בתבר' קלא בתולי ע"י זה הקבע ויהבל הנקב וכמ"ש הר"ן לענין סמוך לדוכן אבל מ"מ ל"ע מה בגרתה מדבריו שם דקתי לענין ברכה בסדרן למען המריך בדיקה ג"כ בייבא הך ברכה דבעיון פוברין דוקא להר"ן וז"ל כמ"ש שם ס"ק כ"ו דהר"ן לענין ברכה בלא במקום רבותא מייני מבא"כ בזה בתין בדיקה רק לידע אם הברכה בתמ"הנקב היטב וכמבואר שם בדבריה נופים לעיל מיני ע"ש ובכה"ג גם הר"ן מוד' דתין לריך ליתכה בפוברין לבמות' ובדברי הב"ח ת"ל לפרש כמ"ש לפרש דברי הדרים' כי מדברי הב"ח נראה שבבדיקה היא במסירין הברכה לגמרי לידע תולי יש נקב במקום הברכה ממש המבואר ממ"ש להרן הא דמסרפין אם מבלבן ולא תלין בידה דבבתא מבוש המכפקה לן במה לתו ריר היא אלא בעיתקה בחוזק לו במה ברכה בת יומה היא וכבתי דברי לעיל וע"ש במבואר מדבריו דהבדיקה היא אחר הברכה הברכה וכמ"ש בת"ש ג"כ וא"כ בזה לא ביאך הר"ן כלל וכמ"ש לקמן ו"ע ' (קמו) וידא' לי ' בכנה"ג אות ר"ך בענין הגפיחה בטבע"ן בחמיר בהב וז"ל ראיתי בהיו שבים הגפיח' בימי טבת ובבטבמים'קרים הגבאבת מן הים בתות' בעת וקראתי לגודקים בו' וא' הביב דאולי נהגו בך המים קרים היא חומרת המברבי לי' כו' ואני הבאתי לו ולא חייבת להפסד ממון ישראל בהרי כל עיקר הגפיחה לא הוגבג' אלא מבוש הפסד ממון ישראל ואיך ניקום ונאבד בידים בו' ושוד הפילו לפי הדין יש קפידא להחיר האיסור עפ"י מ"ש הר"ן בחרדים פירבו המברבי ובוחמים הגקב בו' ום הבבינו בעשין הגפיחה במים הבאבים מן הבור בהם חמין ונמרחי זו לינה בעבה בים בורה בתין עמוקים בחיים פוברין בחוקף והרחיחו בחוב הבלות והמבמוש מי בורה בלו הם קרים אפ' בימות החוקף וכ"ש בעשבים הגפיחה אחר נטות הבמבש ולפי' הבורה בתימיסם חמין לעת בזאת בבבר עבר רובו בל יום מימיהם קרים ונזחתי עליהם במכתן והלאה לא ישבו הגפיח' לא בקין ולא בחוקף כ"א בפוברין בהבאר בישר פביהן בפי' ל"ע ע"ל ועיין מ"ש בק"ה סי' ל"ו בענין זמק' ולין להחריך בזה הבעיקר הלוי בישים פוברין והבל לפי הזמן והמקום ועיין בפי' ל"ו ס"ק מ' בתבתי בים לגמוד זבות קלת על אודן הבודקים בבהב בבמ"ח ולא קפדי אמיא ובודקין בזוגים מבוש דבתיבה מעבד בטוהן על הריאה ל"ש בוזי לו מנבבי פביבות בתם ים נקב מבלבן ומ"מ בתבתי דודלי הדין אמה במ"ש אלא"ז בלבתחילה לריך ליזהר אף בפוברין במקום א' מ"מ ל"ל דאם נתן מזון לא עיכב מלחזור ולבדוק בפוברין וכמ"ש בפי' ל"ו ס"ק ז' וכ"ק י"א דלפי ביבות גדולי הפוסקים אין לחוש בבדיקה בזוגים רק הר"ן בבם אחרים וידידא' הוא והפ"ח בתב בהאה מובה לבלבי ולמעבד לחזור ולבדוק בפוברין ואף לפי מ"ש בם בתין לבקל היבא דלריך פוברין מדינא כ"א לעת הצורך מ"מ בז' ביבים לגדד לבקל מבעם בבתבתי וגם הב"ח והסכ"ח בתבו בהבדיק' ליבה רק לחומרא ובביבות הבדרים מבמע דתין הבדיק' מעבבת ואף לפי מב"ל דעת הת"ש הבבי הבלו עלייהו בלא לבחיר בלא הבדיק' מ"מ לא מחמרינן מולי האי לחוש לחומרא זו דקרים סומבין הנקב עד בלא יועיל אח"כ בדיק' בפוברין ובמקום הפסד מ"ל לבקל אף אם לא בדק רק בזוגן לבד ולא בזבן ובוב הבדיק' בזוגן יפ' ה"א דב"ש בלא היה מבלבן בפוברין וכבר' (קמו) בבדיקה זו' בבר מהבאר בביקר מה בתו סומבין על המישוך לפי בכל בתבמעבה ע"י מבמום הבד בגבה אלו לומבים בריר בעלמה היא ואעפ"כ אלו מלריכין בדיקה כמ"ש הב"ח דבמא לא מיבך בגבה בבלוי א' בתא בעבים מקבוב מחבה נקב ועדיין לא נתקבים ועכ"פ אין לסמוך על הבדיקה לבד דהא להבי' אמרינן דמחבי לוני דבריבי בלא בבדיק ליה לבו בדיקותא כיון דלי נקיב האי מרפה ולי נקיב האי בבדיק' ואף בבבוכה לדוכן במקום דמדינא דב"ש הלינן בדוכן ובבבה מ"מ לינה בבבה בלא בדיקה פוברין ואלו לא בקילינן בבדיק' פוברין כמ"ש הבא"ש ומור ובאר פוסקים באחבונים בק בלינוך בדיקה זו בלבו בפיר סמבינן על המישו' ולעמ"ד נראה ליתן טעם לדבר מה בתו סומבין על המישוך נגד דעת הרבב"א ובאר פוסקים בהביאו דבריו בהחב בתו המעבבי' ביד מלבלין מרפות ליבראל וזה לעמ"ד בהמגבא נהפבבו עפ"י מה בראיתי בבו"ה הר"ש בן הרבב"ן ז"ל סי' קס"ד בבתבו דבל ריח' הבבוכל' לבמ לא נחתוך הבבבל ובבדוק בפוברין אם הבחבב הוא מפני הנק' הבה לינה נקוב' ואם מפני בעבודים להבדיק הבי הפרקו לוחה עתה ולא ניקבה בו' ע"ש והנה מה בהקבה לבינה רב"ש בבבבי לינה בקיבה לן"מ דבין דודלי נקב יש בתן אע"ג דלא מפרקא זיקא מרבה וזה ב"ש ערוך דבבי לתימה דר"ל בדק בבבוכי קלי תלבתי לוני בבלא בבבבן בבלא בבבבן ומסיק דלינה כיון דלי לינקב האי מרפה בו' וכן הביב לו בחמת הרבב"ש בב דהא ודלי לינקבה ומה בתין הבוה יולא הינו מפני בעלה בו קרום וסופו לבתור וכוונתו בזה דלמ"ש בהחבנו הבבבי' מ"מ לינו מבלבן מבעם בחבר ליתא הבבבא עלה קרום תחבו מתמה מבה בבבה הנקב ולבן לינו מבלבן עתה וסוף קרום זה לבתור כיון בהוא מחמה מבה ומה בהקבה לבה בינה בהבעם לפי בעתיד להפרק הבי הפרקו לוחה בו' הבה לפי מ"ש לעיל ס"ק ל"א ובק"ה בינה בה"ת והבמ"ב דבל בבבה הוא בבמבך קרום הבריאה עלמה א"ל בבינה דלק"מ דבין בלא לומבים בהוא קרום הבריאה ודלי נקב יש בלאחר הפרוקה ומה בתינו מבלבן תולי לינה לבעם יש בם ובה"ג

בלבד כמ"ש מה"ר מרדכי ל' הרא"ש וי"ש והיו מהגים לשוש רוק במקום דביקות הברכה ולא היו מפרקין הברכה מקודם מן הריאה במה יקלקלו ויעבה נקב אלא היו נותנין רוק אצל הברכה וכביכול לידע בתין שם נקב והא קא קביל ליה כיון בתין סומכין על המישוך לומר דייר היא וחושבין במה היא ברכה הבא' ע"י נקב א"כ אף בתין רוצים לפרק ביד להסיר הדלדולים לבדוק במקום' ממש מ"מ לא היה להם לבדוק ברוק אלא ליתי' בפוברין בתבר' קלא בתולי ע"י זה הקבע ויהבל הנקב וכמ"ש הר"ן לענין סמוך לדוכן אבל מ"מ ל"ע מה בגרתה מדבריו שם דקתי לענין ברכה בסדרן למען המריך בדיקה ג"כ בייבא הך ברכה בבבינו פוברין בוקא להר"ן וז"ל כמ"ש שם ס"ק כ"ו דהר"ן לענין ברכה בלא במקום רבותא מייני מבא"כ בזה בתין בדיקה רק לידע אם הברכה בתמ"הנקב היטב וכמבואר שם בדבריה נופים לעיל מיני ע"ש ובכה"ג גם הר"ן מוד' דתין לריך ליתכה בפוברין לבמות' ובדברי הב"ח ת"ל לפרש כמ"ש לפרש דברי הדרים' כי מדברי הב"ח נראה שבבדיקה היא במסירין הברכה לגמרי לידע תולי יש נקב במקום הברכה ממש המבואר ממ"ש להרן הא דמסרפין אם מבלבן ולא תלין בידה דבבתא מבוש המכפקה לן במה לתו ריר היא תלא בעיתקה בחוזק לו במה ברכה בת יומה היא וכבתי דברי לעיל וע"ש במבואר מדבריו דהבדיקה היא אחר הברכה הברכה וכמ"ש בת"ש ג"כ וא"כ זה לא ביאך הר"ן כלל וכמ"ש לקמן ו"ע ' (קמו) וידא' לי ' בכנה"ג אות ר"ך בענין הגפיחה בטבע"ן בחמיר בהב וז"ל ראיתי בהיו שבים הגפיח' בימי טבת ובבטבמים'קרים הגבאבת מן הים בתות' בעת וקראתי לגודקים בו' וא' הביב דאולי נהגו בך המים קרים היא חומרת המברבי לי' כו' ואני הבאתי לו ולא חייבת להפסד ממון ישראל בהרי כל עיקר הגפיחה לא הוגבג' אלא מבוש הפסד ממון ישראל ואיך ניקום ונאבד בידים בו' ושוד הפילו לפי הדין יש קפידא להחיר האיסור עפ"י מ"ש הר"ן בחרדים פירבו המברבי ובוחמים הגקב בו' ום הבבינו בעשין הגפיחה במים הבאבים מן הבור בהם חמין ונמרחי זו לינה בעבה בים בורה בתין עמוקים בחיים פוברין בחוקף והרחיחו בחוב הבלות והמבמוש מי בורה בלו הם קרים אפ' בימות החוקף וכ"ש בעשבים הגפיחה אחר נטות הבמבש ובאפי' בימיהם חמין לעת בזאת בבבר עבר רובו בל יום מימיהם קרים ונזחתי עליהם במכתן והלאה לא ישבו הגפיח' לא בקין ולא בחוקף כ"א בפוברין בהבאר בישר פביהן בפי' ל"ע ע"ל ועיין מ"ש בק"ה סי' ל"ו בענין זמק' ולין להחריך בזה הבעיקר הלוי בישים פוברין והבל לפי הזמן והמקום ועיין בפי' ל"ו ס"ק מ' בתבתי בים לגמוד זבות קלת על אודן הבודקים בבהב בבמ"ח ולא קפדי אמיא ובודקין בזוגים מבוש דבתיבה מעבד בטוהן על הריאה ל"ש בוזי לו מנבבי פביבות בתם ים נקב מבלבן ומ"מ בתבתי דודלי הדין אמה במ"ש אלא"ז בלבתחילה לריך ליזהר אף בפוברין במקום א' מ"מ ל"ל דאם נתן מזון לא עיכב מלחזור ולבדוק בפוברין וכמ"ש בפי' ל"ו ס"ק ז' וכ"ק י"א דלפי ביבות גדולי הפוסקים אין לחוש בבדיקה בזוגים רק הר"ן בבם אחרים וידידא' הוא והפ"ח בתב בהאה מובה לבלבי ולמעבד לחזור ולבדוק בפוברין ואף לפי מ"ש בם בתין לבקל היבא דלריך פוברין מדינא כ"א לעת הצורך מ"מ בז' ביבים לגדד לבקל מבעם בבתבתי וגם הב"ח והסכ"ח בתבו בהבדיק' ליבה רק לחומרא ובביבות הבדרים מבמע דתין הבדיק' מעבבת ואף לפי מב"ל דעת הת"ש הבבי הבלו עלייהו בלא לבחיר בלא הבדיק' מ"מ לא מחמרינן מולי האי לחוש לחומרא זו דקרים סומבין הנקב עד בלא יועיל אח"כ בדיק' בפוברין ובמקום הפסד מ"ל לבקל אף אם לא בדק רק בזוגן לבד ולא בזבן ובוב הבדיק' בזוגן יפ' ה"א דב"ש בלא היה מבלבן בפוברין וכבר' (קמו) בבדיקה זו' בבר מהבאר בביקר מה בתו סומבין על המישוך לפי בכל בתבמעבה ע"י מבמום הבד בגבה אלו לומבים בריר בעלמה היא ואעפ"כ אלו מלריכין בדיקה כמ"ש הב"ח דבמא לא מיבך בגבה בבלוי א' בתא בעבים מקבוב מחבה נקב ועדיין לא נתקבים ועכ"פ אין לסמוך על הבדיקה לבד דהא להבי' אמרינן דמחבי לוני דבריבי בלא בבדיק ליה לבו בדיקותא כיון דלי נקיב האי מרפה ולי נקיב האי בבדיק' ואף בבבוכה לדוכן במקום דמדינא דב"ש הלינן בדוכן ובבבה מ"מ לינה בבבה בלא בדיקה פוברין ואלו לא בקילינן בבדיק' פוברין כמ"ש הבא"ש ומור ובאר פוסקים באחבונים רק בלינוך בדיקה זו בלבו בפיר סמבינן על המישו' ולעמ"ד נראה ליתן טעם לדבר מה בתו סומבין על המישוך נגד דעת הרבב"א ובאר פוסקים בהביאו דבריו בהחב המעבבי' ביד מלבלין מרפות ליבראל וזה לעמ"ד בהמגבא נהפבבו עפ"י מה בראיתי בבו"ה הר"ש בן הרבב"ן ז"ל סי' קס"ד בבתבו דבל ריח' הבבוכל' לבמ לא נחתוך הבבבל ובבדוק בפוברין הב הבחבב הוא מפני הנק' הבה לינה נקוב' ואם מפני בעבודים להבדיק הבי הפרקו לוחה עתה ולא ניקבה בו' ע"ש והנה מה בהקבה לבינה רב"ש בבבבי לינה בקיבה לן"מ דבין דודלי נקב יש בתן אע"ג דלא מפרקא זיקא מרבה וזה ב"ש ערוך דבבי לתימה דר"ל בדק בבבוכי קלי תלבתי לוני בבלא בבבבן בבלא בבבבן ומסיק דלינה כיון דלי לינקב האי מרפה בו' וכן הביב לו בחמת הרבב"ש בב דהא ודלי לינקבה ומה בתין הבוה יולא הינו מפני בעלה בו קרום וסופו לבתור וכוונתו בזה דלמ"ש בהחבנו הבבבי' מ"מ לינו מבלבן מבעם בחבר ליתא הבבבא עלה קרום תחבו מתמה מבה בבבה הנקב ולבן לינו מבלבן עתה וסוף קרום זה לבתור כיון בהוא מחמה מבה ומה בהקבה לבה בינה בהבעם לפי בעתיד להפרק הבי הפרקו לוחה בו' הבה לפי מ"ש לעיל ס"ק ל"א ובק"ה בינה בה"ת והבמ"ב דבל בבבה הוא בבמבך קרום הבריאה עלמה א"ל בבינה דלק"מ דבין בלא לומבים בהוא קרום הבריאה ודלי נקב יש בלאחר הפרוקה ומה בתינו מבלבן תולי לינה לבעם יש בם ובה"ג

ע"ז שלא יבדקו כ"א בפושרין והבודקים הזהירים בשאין לפניהם רק צוננים נוטלין המים לפיהם קודם הבדיקה שיתחממו קצת ויהיה בגדר פושרין וכל מה שבארנו שם שפסול לבדיקה הוא פסול גם כאן (קמ"ו) ויראה לי שאם לא נזהר ונתן מים צוננים ולא בצבין אם אפשר לבדוק שנית ע"י נתינת פושרין בודק שני' ואינו חושש ואם אי אפשר לבדוק שנית בגון שנקרעה הריאה או שנאבדה יכול לסמוך על בדיקה זו שבדק בצוננים במקום הפסד:

קבא צריך להזהיר הבודקים שלא יטעמו כ"א בנתת ולא בבח כלל ואין צ"ל שלא יטעמו בסמרטוט אי ע"י אפר וחול אי בצפרנים רק יגלגל באצבעותיו קצת ולא יאמר מה בכך הרי אני עתיד לבדוק בפושרין שזה טעות גמו' (קמז) שבדיקה זו להחמיר היא שלא להכשי' בלעדה אבל לא לסמוך עלי' לבד להקל ובבר נתבאר שהבודק צריך ליזהר להמיר כל הברכא ולא ישאר ממנה כלום שכל שלא הלכ' מכל וכל יראה מזה שאין זה ריר רק ברכא גמור' ואין צ"ל שהבדיק' אינו עולה לו בלל אם ישארו ציצין המעכבין הבצבוין אף אם יש נקב וכל מי שאינו נזהר בכל זה הוא מאכיל טרפות לישראל והמזהיר והנזהר יזהירו בזוהר הרקיע:

רבב כל מה שכתבנו בזה שנהגו להקל במדינות אלו נהגו ככה בכל

במה התפרק בלד הבני בל הריא' מקום בבדבק השר בם ז"ל בבמקום בבדבק קבוס זה לקבוס הבחר מחמה לחוה בם הדבוק הולך וחזק ולא במבבה יתחן בם וכפי יתחן במקום הקבוס עמו בהוא דק וגם אם יתחן במקום הדבוק ר"ל בהוא קבוב לודלי ביהיה מובך שור הריאה עמו ויהי' נקב ואף הפ"ח לא הקבה אלא במה התפרק בתמצע ובביבה בס"ח וכמ"ג ל"ם זה אבל לפי ביבה הרבב"א ודביבה בהברכה נעבה מלחות בבחוב לבהורה בפיר הקבה הפ"ח דלמה נעריך דהא אין עתיד להיות נקב בודלי ועיין בפי' ל"ז מ"ש בם הב"ח ובבם הב"ח ס"ש ובם הבאתי לבון הרבב"א במ"ה בב' דמר זוטרא סבר דאע"ג דמהו' ודוד החוטה יקבע שור הריא' כיון בבבבו בלימה היא אין חוברין אוהה על העתיד ודבינא פליג וס"ל דבל בעתיד לינקב הוי מעבבו בינקו' דודלי אלא נבחנו' עבוי' היא לינקב וכן נראה מדבריו בהה"א ובמ"ה בם בבם הרמב"ן המבואר יותר בהבב וי"ל בדק בו' והם תתפרק במה מדוכן התפרק ואין בו בה לאוסרה בו' וכך מדות חבמים בבדפות בל בים לה עניין בבופה ליבוף בו בודלי אבורה עב"ל הרי דבעיון ענין בבופה ליבוף בודלי הה לא"ה אין חבם כיון דהבחה בלימה היא ובבאן י"ל דבמה התפרק בתמצע כמ"ש הפ"ח ובדי ליבב זה ל"ל לפי מ"ש הרבב"א בהה"ח ובחידוביו דקבוס הריאה בך ומצו להתפרק מלידה הלינן דודלי מלידה התפרק ע"ם וא"כ הרי אמרינן דבל סרבה בהיא ביהקה בבהבבה מבבים יהו אוהה סרבה והא דמבבינן הייבו בסרבה חזקה בא"מה ביהקה וא"כ פביבה דבפי יש להלוה דבבהתפרק לא התפרק בתמצע כיון בהיא חזקה קבה אלא מהוך בהאוחות מובבות יקבשו קבוחות הריאה בבתפרקו מלידה ומעתה י"ל דהייבו בעמה דבוהגים לחיר במישוך והרבב"א חלק ע"ז ולפי מ"ם י"ל דה"ם עפ"י בימת הרבב"א נופים בבעם הבבפות בבלא בבדבן מבוש בעתיד להתפרק ובל בהיא מתפרק' ע"י מישוך ביד הא קבן באין הבבבא חזק' וע"י הנעשו' החוטה מבביבהן לבהן ולבהן הבו' בבבבה ינה בתמצע וא"כ אינו עתיד להתפרק מלד הריאה דוקא וכיון באין ודלי סופה לינ' אין לבבריך בפ"ם הפ"ה ומ"ם לפי מה דבהגינן עתה באין מחירין ע"י מישוך כ"א הינה בהבבבה הלבה לבמרי ולא בבאר דלבול בב"ם אא"ז א"כ אפילו חומה בהיתה עתידה להתפרק מלד הריאה הא קבן באף בתפרקה מלד הריאה לא ניקבה הריאה א"כ חזינן באין הבבבא בבובה בחוזק בקבוחות הריאה ודבן מינה באף אם היתה מתפרקת בחי' לא הי' נקב ותע"ג דאין אנו בקילין בבדיק' פוברין א"כ בפיר י"ל דבאמת יש כאן נקב אלא באין אנו מבינין בו מ"מ כיון דמבתבר לומר בלא היתה עתידה להתפרק רק בתמצע מחמת מבינה הא מה לבאן ולבאן רק הבבבא בבעלמה היא בבמה היתה מתפרקה מלד הריאה בפיר בבינין בהא אבדיקה בלנו ולדעת הרבב"א דאוסר במישוך אע"ג דאינו ס"ל הבעם מבוש בעתיד להתפרק ל"ל דס"ל בבו בהבינ הרבב"ם בם וכמ"ם לקבן ס"ק ולפי בימת הה"ה וכמ"ג ל"ל הבינו בעמה דעובבין במישוך דס"ל דודלי הם הבבבא מעבלמה אחי מחמה לחוה אין חובבין במה אם היתה מתפרקת היתה עוקבת אף אם מתבדקה מעבלמה בכה בבתב הרבב"ם לפי בימת הרבב"א דבבה"ע מבקה נפי דאחדבה אמרינן אלא היה מתפרק רק הבבבא לבד והי' נפבד מהקבוס או במה הי' מתפרק בתמצע רק עיקר החבם במה קבוס הריאה הוא בעלה ונעבה בבבא ובבבן לקבוס אחר וכיון בהוא שבר ע"י מישוך ביד ע"כ באין זה קבוס הריאה בקבוס הריאה עמה הינו מהמבך ע"י מבמום וכיון בבבבא זו עברה ב"מ באין זה קבוס הריאה רק מעבלמה אחי ובדבק לבאן ואין זה מזיק דאין הבבבה לומר באם יתפרק יוקב הקבוס רק בבהוא מקבוס הריאה עמה ומ"מ בבלא הלבה ע"י מישוך בהמה המלאה בהוא מקבוס הריאה ולא מהני לקבוע בחוזק ולבדוק אח"כ באינו מבלבן כיון דמבהנ' ים בהן נקב ומה באינו מבלבן אפבר דים בם אבוס ובה"ג ובמבה"ל ולבינה הב"ש ס"ל כמ"ם הפוסקים דמבהמת ריר בעלמה הוא ולפי מ"ם א"ם מפי דכיון בבדקו ולא מלאנו נקב מבהמה לא היתה בבבבה מחמה נקב רק ריר לבד בדחזינן דחזלא ע"י מישוך ולע"ג דבבבבה לבופן ולא הלבה ע"י מישוך אין בומכין על הבדיקה בגנו להנות בבופן באינו בהיה הלב"ש ערוך בדיקה מבא"כ בזה כיון דלפי בינה הוא' והרבב"א ובה"ה ובמ"ג ים לבהיר לא מחמרינן מולי האי עפ"י בינו' רב"ש לחוד ועכ"פ מדאור מזה הבמישוך והבדיקה הרוויהו בעיכי לחדי ובלירוף בביהם בוקא יש להחיר מינבא דלפוס הך בבבה בבהבבי לבינה דהבעם מבוש בעתיד להתפרק לבהורה היה מקום

ולהיר

ובכיון בע"כ קבו' הריא' הוא בעלה וטופו להתפרק בהבי הוא בלא בבדבן יש לבמריך ולין בדיקה זו מועלת ובדברי הבוה"ן בהב"ן בהב"ל ביבה בבבבא ב"ע יש להעמיד בדבריהם ג"כ כמ"ם בה"ת ובמ"ג בהבבבבה הוא קבוס הריאה בהבי בבה"ת כ"כ בבבה רבו ר"י בר במואל בעל הבוה' אך מדברי הרבב"א ועוד פוסקים בהבאתי דבריהם לעיל ס"ק ל"א מבואר דה"ל הבבבבה בא מן הלינות דבבהבריא' מהממה היא מוציאה בינין ופולמה ליתה עבה ומבבה בממה עבה הבבבה רק ע"י בהתפרק מן הריא' חיבינן בהקבע עור הריאה ע"ם ועפ"י קבה קו' הבוחל הל"ל דלמה ניחוש בעתידה להתפרק בהבי הפרקו לוחה בהה ולא ניקבה וגם קבה על בימה הרבב"א ודעימי' מה בחמה בפרי הוחר ס"ק ו' וז"ל ושוד לא ראיתי ערפות הב"ג בבעריך לפי בעתיד' להתפרק דהא בוף בוף עדיין לא נתפרק והלא אבבחן דמבבינין מרפות אם יכול לחות ע"י רפואה דלא אמרינן דמרפה אלא אם נעבבה בודלי אבל כל דמבבחה לה לאינה נעבבה בבבה והאי נמי מבבחה לה במופבק בחמצע וחיהה ודמי ליבב קין בוומם אע"ג דע"י הלעמה בבינ עפ"י בגוב דנקיב ואעפ"כ אמרינן בהבה מיהו לא נקיב כו' ע"ם ולפי ביבה סה"ת וסמ"ג הא"ם בין דאמרינן בהבבבבה נעבה מקבוס הריאה א"כ אף בהתפרק בחמצע יפול נקב בשר הריאה וכיון בבודלי בופה להתפרק מעבבים לה וא"ל

ע"ז שלא יבדקו כ"א בפושרין והבודקים הזהירים בשאין לפניהם רק צוננים נוטלין המים לפיהם קודם הבדיקה שיתחממו קצת ויהיה בגדר פושרין וכל מה שבארנו שם שפסול לבדיקה הוא פסול גם כאן (קמ"ו) ויראה לי שאם לא נזהר ונתן מים צוננים ולא בצבין אם אפשר לבדוק שנית ע"י נתינת פושרין בודק שני' ואינו חושש ואם אי אפשר לבדוק שנית בגון שנקרעה הריאה או שנאבדה יכול לסמוך על בדיקה זו שבדק בצוננים במקום הפסד:

קבא צריך להזהיר הבודקים שלא יטעמו כ"א בנתת ולא בבח כלל ואין צ"ל שלא יטעמו בסמרטוט אי ע"י אפר וחול אי בצפרנים רק יגלגל באצבעותיו קצת ולא יאמר מה בכך הרי אני עתיד לבדוק בפושרין שזה טעות גמו' (קמז) שבדיקה זו להחמיר היא שלא להכשי' בלעדה אבל לא לסמוך עלי' לבד להקל ובבר נתבאר שהבודק צריך ליזהר להמיר כל הברכא ולא ישאר ממנה כלום שכל שלא הלכ' מכל וכל יראה מזה שאין זה ריר רק ברכא גמור' ואין צ"ל שהבדיק' אינו עולה לו בלל אם ישארו ציצין המעכבין הבצבוין אף אם יש נקב וכל מי שאינו נזהר בכל זה הוא מאכיל טרפות לישראל והמזהיר והנזהר יזהירו בזוהר הרקיע:

רבב כל מה שכתבנו בזה שנהגו להקל במדינות אלו נהגו ככה בכל

לפתיר אף אם המישך אינו בנחת ולקמן ס"ק כ"ב אבאר בזה: (קמח) ובין בדבוקה. בס"ם ס"ק כ"ד כתב שלמד כן מדברי הר"מ במין מיעוך וכ"ע שהר"מ סב בהלתי דבריו בק"ס גרלה מדבריו שבפקוס שדבוק בשומן לגמרי ח"א למשמש וכ"כ בד"מ שם אח"ז וכ"ל וס"ל דנעגוע סיינו במקום שא"א למשמש שדבוק לגמרי ט' א"כ לשון זה משמע שבדבוק אין למשמש ואפשר שהס"ם ר"ל דרמ"א כ' שבמקום שדבוק לגמרי סיינו שהוא דבוק בחוזק אבל כשהוא נפרד בנחת מהני אף שדבוק אי אפשר למד כן ממה שסיים הר"מ שם לפי מנהגינו שנוהגין למשמש בכל ברכה יש למשמש לשומן הלב אם יוכל ט' וכ"ל דברכה דיקא אלו דוקא וכ"ל דבוקה דמירי שם לעיל מיני' ואתי לאשמועינן דלפי מנהגינו אם יכול למשמש בדבק הזה ימשמש וכ"ע ומ"ש בה"ש בשם הט"ז כן הוא ג"כ בה"ק ומתב"ש לתהר"מ ועיין מ"ש בזה לעיל ס"ק ל"ב ומ"ש בפנים בין ברכה עבה בין דקה בהל' מריחות על הר"ד כן יתיי"ש כתב שבהתורה עיר ואם בתחתה ט' ואם הברכה קלה ודקה תוחכין אותה בנחת בתוכן בלא הנקוב הריאה ואז בודקין אותה בעפיחה ט': ונוהגים טעם לפי שהר"ם והרז"ה פסקו בליבא מכה בברה ע"י בדיקה ט' לפי שאמרו בברכות יש שהו סברות האחת תוכים שהתוב הדק אינו ברכה אבל העב הוא ברכה ומזה דברו האמוראים ט' ולכן בברכות החזקות נהגו הסתתרינין באוסרין שהחלב ואפילו כבים מכה ובברכות שאינם חזקות ויש דעות שאינם ברכות מוכנים בדעה המקילים ומתירין אותה בבדיקה עכ"ל והביאו הב"י ומ"ש אנן נהגינן הכי אינה אפילו בברכה דקה מן הדק' לא מכסרינן אפי' בבדיקה נ"א בעוברה ע"י מיעוך ועיין לעיל ס"ק מון ועיין בהשובה שהעתקתי בק"ס ובהגהת הר"ן כתב וז"ל כתב בתשובת הגאונים ריאה הסמוכה לדופן שאין הכבה יכול להכנים ידו ט' אבל אמו אין מהגין כן אינה כמ"ש בתשובת הגאונים וז"ל ריאה בדבקה כולה לגלוה מלמטה למעלה ימים הבודק ידו לפנים ויפרק הברכה מעט מעט וידבוק בעפיחה ט' ע"ש וכדברים האלה כ' בה"ם שכ"כ הב"י בשם הר"י הביב וכ"כ הר"ן בשם הגאוני' וכן בברכות הקלקה וכ"כ הארוך וים אוסריזקן עיקר ומעמת ע' בתה"ב עכ"ל ודבריהם המוסים מדברי הגאוני' בזה הוא כמה מקודמתיר דבוקה לדופן ע"י עפיחה ופשיטא שבק"ק קרקלה אין מהגין כלמבור בד"מ ובהגהו' רמ"א ובס"מת"ב ראיתי שכ' וז"ל אם הריאה דבק' כולה לדופן ולגלוה מלמטה ומלמעלה עד שאין הבודק יכול להכנים ידו בין הריאה ובין הגלוה ע"ז כתב בתנור אם דבוקה בלי פילום ים מכסירין ע"י בתפרידין אותה בנחת ואם שלה בעפיחה בברה ים אוסרין וכן עיקר עכ"ל וגרלה מעם האוסרין כיון שדבוק כולה לדופן ומשודק, הא ח"כ אותו לתלוחים שהברכה בלה ממנו דרך ניקבי הריאה' נשאר בתוך הנקבים ויפתם אותה והו"ל סתימה מחמת מכה ואפילו שלה בעפיחה אין מועיל מפני שבופו ליפסק וליפתח וכן ס"ל דגבי ברכה שהיא עבה מאד ונברכה בברכה ישנה היא בחמתה שבי הברכה נשאר הלתלוחים בניקבי הריאה וא"כ אף אם יפרוק הברכה ע"י מבמוש ישאר הנקב סתום ואינו מכנסן לכן ס"ל ים לדקדק בחזה ברכה דאוי' למשמש ואם עבה מאד ומבמושה רבה ים ברכה גדולה לדברי הרשב"א לסמריף עכ"ל (ובס לעיל מיני' כתב להתיר בחבה בדופן לגרור ולקלף סמוך לריאה בסכין החלים פומי' ונבדוק בריר מבא"כ בשאר ברכות אין מתירין בהם גרירה וקילוף רק מבמוש וחיכוך סמוך לריאה בלא יהיה הנקב סתום מן הברכה ואז מבכרים כיון שהתעבר במבמוש היד המרינן דלמא ברכה הוא כי לא נפיק רוח מינים אבל בלא נפיחה אמרינן דלמא ברכה הוא לסבי יתמעב (נראה בע"ל ואפ"ה יתמעב) וכ"ה יקלף הברכה בסכין וכ"ל דחיים ינן דלמא ברכ' יבינה היא ונסתם מן הריאה שבתוכה אבל מבמוש ונפיחה תלינן לחקל ונאן מבוש מכת הנופיח המוכיח עלי' מבכרין אפי' בחתיכת סכין ט' וגרוך בלתה תכם עכ"ל ובל דבריו אין נכונים כי מה שהקיל במבה אין מהגין כן מבתור ברמ"א ובאר האחרונים ובלא מכה אע"פ שמהגין עכשיו לקלוף בלפורן במ"ם לקמן מ"מ לחתוך בסכין לא התירו ולא מעמעו אלא מעם באחר ודבר פשוט הוא בל בא"ח לומר דמעלמא אתי ולא מריאה אין הבדיקה מועלת כדאמרינן הני מוני ט' ליה להו בדיקותא) והנה זה שהביא בשם האחר הוא תמוה שהרי הם דברי המור והיה לו לכתוב כן מהמור ומעם האוסרין הוא פשוט בכל הליבא מכה לא אינון בדופן ועיין בב"י שם בעמם האוסרין דאפשר שמן הריאה הוא ולא התגלה הראשונה בבדיקה ועוד כתב הב"י דחושבין' שהתפרק מהדופן ויהיה נקב ולקמן אכתוב מקור דברי הטור בזה ואיך שיהיה אין זה ענין לברכה שעברה ע"י מיעוך ומ"ש הב"י ולא התגלה הראשונה בבדיקה הייט מבוש דמשתבר טפי שהבדוק בא ע"י הריאה אינה בעלה קרום בו וכמבתר בפוסקי' שם ועפ"י דבריו ה'אפשר ליתן טעם למ"ש לעיל ס"ק קמ"ה בשם הדרישה דמשמע דלבה"ן הי' ברך ברי' בפוסרין אף בברכה שעברה ע"י מבמוש וכתבתי שם דאפשר דס"ל שהשמין לדילדולים ולפי מ"ש בשם מה"ב ע"ל שהדין עם הדרישה בזה אע"פ שהוא לא ביון לזה מבוש דאף שהתפרקה הברכה נשאר הלתלוחים בנקבי הריאה ולכך הוא מבלבן ודמי לזה דהר"ן ולזה הולרכו הב"ח והט"ז ליתן טעם שהבדיקה אינה רק לחומרא ואיך שיהי' מ"מ למדנו מדברי המה"ב דהבדיק' מועבת בדיעבד בדברי אח"ז ז"ל שברי המה"ב ס"ל שמעם זה אין למעך בברכה עבה לפי בא"ח לעמוד על הבדיקה: (קמט) בין אם הברכה ה"ע כתב בים מחמירין בלא למעך בוודד וכתב בלבאורה נראה בדבריהם ממ"ש הב"י בשם הר"ד בן יתיי"ש בלא לנעגע בוודדה ט' הביאו דיש בבל ברכות בין דקה בין עבה (קמח) ובין ברבוקה. כל שנפרד משם בנחת וכן נהגו בקולות אלו (קמט) בין אם הברכא או הדבוק בריאה או בוודרא זה הכלל אין לך ברכא המטרפת שלא נהגו בה קולות אלו ב"א במקום שיש שני ריעותות אז אין להקל מחמת שעוברת ע"י מיעוך ופרטי הדברים יתבאר בדיני תר"ל ונהגו אפילו בבהמות נברים או של ישראל אף שלא במקום הפסד ואין למחות בידם אבל במקום שאין להם מנהג ידוע להקל אין להורות להקל ע"י מיעוך ב"א באותן קולות שנתבארו בסעיף קט"ו וקט"ז ובבהמות ישראל כו' כמו שנתבאר שם:

קכג אם הלכה הברכא ע"י נפיחת הריאה (קנ) יש להקל אם לא במקומות שנהגו שלא למעך אע"פ שנהגו להתיר ע"י הגבהת הברכא כאשר נתבאר בסעיף קט"ז אין להם להקל בניתקה ע"י נפיחה ויראה לי שאף למנהגינו שממעבין בברכא אין להקל בניתקה ע"י נפיחה ב"א בנפיחה בברכה אבל אם נפחוה קצת יותר מברכה וניתקה הברכא עי"ז הרי זו דומה לממעך הברכא בחזקת היד שאסיר:

קכד יש מהראשונים שכתבו לנענע הריאה ואם ינתקו הברכות ומישך אותו למעלה בבח וכן לצדדים וצריך שיעשה באופן שלא יהי' ברור שברכות מתנתקות בתנועה זו ואין לעשות כן ב"א במקום שנהגו גם יש לבדוק הבהמה בעודה שוכבת על הארץ ולא לתלותה (קנב) כי לפעמים רגילים הקצבים כשהם מושכים הבהמה למעלה

בבל ברכות בין דקה בין עבה (קמח) ובין ברבוקה. כל שנפרד משם בנחת וכן נהגו בקולות אלו (קמט) בין אם הברכא או הדבוק בריאה או בוודרא זה הכלל אין לך ברכא המטרפת שלא נהגו בה קולות אלו ב"א במקום שיש שני ריעותות אז אין להקל מחמת שעוברת ע"י מיעוך ופרטי הדברים יתבאר בדיני תר"ל ונהגו אפילו בבהמות נברים או של ישראל אף שלא במקום הפסד ואין למחות בידם אבל במקום שאין להם מנהג ידוע להקל אין להורות להקל ע"י מיעוך ב"א באותן קולות שנתבארו בסעיף קט"ו וקט"ז ובבהמות ישראל כו' כמו שנתבאר שם:

קכג אם הלכה הברכא ע"י נפיחת הריאה (קנ) יש להקל אם לא במקומות שנהגו שלא למעך אע"פ שנהגו להתיר ע"י הגבהת הברכא כאשר נתבאר בסעיף קט"ז אין להם להקל בניתקה ע"י נפיחה ויראה לי שאף למנהגינו שממעבין בברכא אין להקל בניתקה ע"י נפיחה ב"א בנפיחה בברכה אבל אם נפחוה קצת יותר מברכה וניתקה הברכא עי"ז הרי זו דומה לממעך הברכא בחזקת היד שאסיר:

קכד יש מהראשונים שכתבו לנענע הריאה ואם ינתקו הברכות ע"י נענוע זה כשרה ויש בזה כמה פרטי דינים ולא כתבתים כי בזמן הזה אין להקל בזה בשום מקום כי אין אנו בקיאין בענין הנענוע (קנא) ומ"מ אם נמצא הרבה סרכות ובמעט הגבהה באצבע כל שהוא או נענוע כל שהוא נפסקו כמה מהם יש להתיר אף במקומות שלא נהגו להקל ע"י מיעוך ומ"מ יש לבדוק הריאה בנפיחה בפושרין:

קכה נהגו בקצת מקומות שאחר שמפשיט הבהמה תופס בקנה ומישך אותו למעלה בבח וכן לצדדים וצריך שיעשה באופן שלא יהי' ברור שברכות מתנתקות בתנועה זו ואין לעשות כן ב"א במקום שנהגו גם יש לבדוק הבהמה בעודה שוכבת על הארץ ולא לתלותה (קנב) כי לפעמים רגילים הקצבים כשהם מושכים הבהמה למעלה

להחמיר אלמעך שם אף אמהרי"ע משמע דאין לחלק כו' ולכן נ"ל דאף מקומות שמחמירין אינו אלא לענין נעגוע דסיינו במקום בא"א למשמש שדבוק לגמרי וס"ל שהוא יותר קולא מענין המשמוש אבל במקום שייך משמוש אין חילוק בין וודרא לשאר אותה כו' וכ"כ הר"ד בן יתיי"ש בפוה"ר כו' ע"ש והמעיין בד"מ לשאר אותה כו' וכ"כ הר"ד בן יתיי"ש בפוה"ר כו' ע"ש והמעיין בד"מ להר"ד בן יתיי"ש מבואר שם שמעיקרא הביא דבלישמנא נהגו שלא לנענע בוודרא ואח"כ כתב דעת עצמו איך נראה לו לנהוג וכתב שבמקום שהתכלית לדעת אם היא סרכא או לדעת מקום ההתאלה אין חילוק בין וודרא לאותה עכ"ל ולפי דבריו יש לנענע ג"כ בוודרא ומ"מ אין הכרח מדבריו החילוק שכתב הר"מ בין נעגוע למשמוש דאפשר דבמקום שלא נהגו בנעגוע אין למשמש ג"כ ואפשר שהר"מ אין מביא ראיה מדבריו שבסוף הסי' שם רק לענין עיקר הדין דאין לחלק בין וודרא לאותה לענין משמוש וע"ש שכתב דהמחמירין למשמש בוודרא ומקילין בשלא כסדרן עליהם נאמר כסיל בחושך הולך ועיין במה"ב שכתב דבק"ק קרלקה נהגין למעך גם בוודרא - שברכה ליבה ובשם מהרי"ל כתב דאף לענין הנעגוע דינו בוודרא כמו באותה ובכמה"ג אות ק"ד שהפק אם יש להתיר בוודרא בהגבהה ע"ש ונראה שמקנתו ג"כ דמהני הגבהה כמו בשאר סרכות ונראה מלשון מהר"ד הנ"ל דכל שהתכלית לדעת אם סרכא או שלא אינו חילוק בין וודרא לשאר אותה ואין לשאר ך: (קנ) יש להקל: הש"ך כתב בשם בו"ת מהר"מ אלשקר סי' כ' דמדמי סרכא שמתחתה ע"י נפיחה למישך ומתריאומשמע דלדיקשמקילין במישוך יש להקל בזה וה"ש כתב ס"ק ל"ז דאפשי לדעת שאין מקילין במישוך כ"א בניתוק ע"י הנשמת יד הטבה אז הגבהה אלבע מ"מ יש להקל בניתק ע"י נפיחה עכ"ל ובאמת בשו"ת מהר"מ אלשקר איתא וז"ל וגם מהסרכא לכיסה ובשם מהרי"ל כתב דאף לענין הנעגוע דינו בוודרא כמו באותה ובכמה"ג אות ק"ד נשתפק אם יש להתיר בוודרא בהגבהה ע"ש ונראה שמקנתו ג"כ דמהני הגבהה כמו בשאר סרכות וכנראה מלשון מהר"ד הנ"ל דכל שהתכלית לדעת אם סרכא או לא אינו חילוק בין וודרא לשאר אותה ואין לשאר ך: (קנ) יש להקל: הש"ך כתב בשם בו"ת מהר"מ אלשקר סי' כ' דמדמי סרכא שמתחתה ע"י נפיחה למישך ומתריאומשמע דלדיקשמקילין במישוך יש להקל בזה וה"ש כתב ס"ק ל"ז דאפשי לדעת שאין מקילין במישוך כ"א בניתוק ע"י הנשמת יד הטבה אז הגבהה אלבע מ"מ יש להקל בניתק ע"י נפיחה עכ"ל ובאמת בשו"ת מהר"מ אלשקר איתא וז"ל וגם מהסרכא

להלן

להגרי בדיקה וכמ"ש הט"ז וכתר פוסקים וכ"כ מה"כ דסיתר נעטע ג"כ ע"י בדיקה דוקא ומ"ש בפ"ת ס"ק ס"ו כתבתי בפנים כי יש להסתפק אם מהגין כן: (קנב) כי לפעמים בספר דמ"ח כתב וז"ל שמעתי בבק"ק פינסק ואנפי' כי' רגילין בכסיו מוסכין הבסמה למעלה ברגלי' לתלותה בחבלים ובעטותות היו רגילין בתוך המכיסה היו לוקחין הקנבים לממה ונעטו אותה ואסר להם חכם אחד ואוה לבדקה על הארץ ולא לתלותה וכן מהגין עוד היום והיינו דלי בע"י אותו נעטע מתתקין ג"כ כשהברכה לדופן ובכר כתב הב"י דבזה לכ"ע ל"מ נעטע כו' ע"ש והביאו בכנס"ג בהגה' הב"י אות קנ"ב: (קנג) ואמרו הנח להם. בשמ"ה סעי' ל"ו כתב בממעטים אפי' הרבה רק בזכי' כמעט כו' ומרבים בזיהו מולא הדין מהר"ש ומפי יש לרבות הב"י בשם הכל בו בהוא כתב כן וגם דברי הר"ש הוא ממהר"מ בר"כ בשם הכל בו ומעוור למעיין בפוסקים שכולם פה אחד בהלילי למעך בחוזק יד רק למעך במתח ובגלגול בין האצבעות ולא בזה רבו המפקפקים והנה עתה נתפשט המהג מתחלה ממעטים בברכה ופוסמין אותה כעין קדוש ואח"כ הם קולפין אותה בליפורן עד שנקלפה לגמרי מן הריאה ואז בודקין אותה בפוסרין ומכסירין אותה והרבה עותות עוזתו גדולי הדור על זה והגאון מהר"י ז"ל בבדחי ופלתי כתב כי בק"ק פרנקפורט נהגו שהיו ממעכי' והולכים עד שנעשה הברכה כיתוש ואז דוחין באצבע עד שנפסק ואח"כ מפרקין הברכה מן הריאה וע"ז מכבדין והרגיש בזה חכמי הדור שוותיקין אבר בם וה' רעם גדול עם הבוחנים כו' עי"ש וכספר הרים יקותיאל כ' אותן המהגין להסיר הברכות מעל הריאה' ואומרים שזהו המיעוך הם מתכלים מרפות ליבראל ואלו ליזכר אף בכלים של אלו כי המקילים לא הקילו אלא אם נמות בהמשנו כמ"ש הכל בו והוא ע"י שמנגל בקל בין האצבעות והוא ניתוח כליחה בעלמא ואף זה ארוך הבודק לחזות ידא שמיים כו' והברכה בלא יבאר דלהל ביעבב הבדיקה וזהה א"ל לבדקן להסיר בגחת כי כיון בעומות אלו אומרים אין זה ברכה רק שאפ"ה צריך לבדוק כו' ולכן אין בכך כלום אם מסיר הברכה בחיזה אופן ביסי' ואפשר בחזק יצא הטעם. לאותן אין יודעין טעם הדבר להסיר הברכות מהריאה ובחביבה ובחלבו ומכבילין הבכיס וכן אני מיזם עמדי על דעתי להזהיר לבוחנים וכל בוחנ יקבל עליו בח"כ אלא יסיר הברכות ופעמיא בלא יקלוף כמנהגם הרע אלא יגלגל בין האצבעות כו' ע"ל והנה מ"ש דאחר שיעות בחבוחות א"ל להסיר בגחת דוקא כבר כתבתי בכ"כ ג"כ הבנות יעקב והמבכלות ולעי"ד מעיקר דין המיעוך בהתמעך טוב אלא עודש מקומו איה ומה בערער על מהגי הברכה הקריפה וקליפת הליפורן וגם במבכלות כתב ודע ברלאיתי בוחבי זמנינו מהגין קולא שמעלין הברכה בלפרנים וקולפין מעל הריאה ולדעתי סומכין על הקולא בשמין רוק ופוסרין ובכר ידעה מ"ש הט"ז דמלכילין מרפות ליבראל ע"ל וגם אנכי הרואה שמהגו זה בשם בסביבותינו בין הבוחנים ומעבה בפיהם בקיבלו כך מרבותיהם אבר למדו אותם סדר הבדיקה ועמדתי מבחומם מדוע לא מצאו כל אנשי חיל ידיהם לעקור מהגו זה בהגנו בלא כהלכה ואין לו על מה שיסמוך כלל ולא עוד אלא כל בודק יבא ד' אם לא יד בחלה הריאה לעבות את לפרנינו ולהסיר שמלה הברכה מעל' הבוחנים אבר בהמה לבם נוערין בו ומסלקין אותו באמרם כי אינו בקי במעבה ידיהם ואינו יכול לקרון בליפורן וכל מי אבר יבגד בכתו ושונם ידו לפרק את הברכה ובפין בה את הליפורן מפני בהיה עזה חכם יתבב ואומן יקרא ובכר הרבה יכול הם לא ידע כי בנפשם הוא ובוחבי חייב מבוס מפרק ביד ועל הבדיקה בפוסרין אין לסמוך כמ"ש כל האחרוני' ובהיותי משתאה מתרים לדעת מה ראו על כזה חכמי הדורות אלא אחרו חיל לבעל המהג אמרתי אל לבי כי לפי מ"ש בח"ש בטעם המקילו במיעוך לפי מראו קדמונינו הדחק ומרך גדול בנים במדינות אלו הקילו במיעוך עם הבדיקה ע"ש וא"כ אפשר דמה"ש נופא התירו וחזרו והתירו לסמוך על דעה ר"ת והרז"ה דס"ל דאפי' ליכא מכה בברה בבדיקה ותבב הב"י גם הרמב"ם בברתו כן אלא שכתב אלא רואה מי בהורה כן ומהגו בחלוקי בבברא זו מפני שהשמאלים הדרים בה רוב אינם חולים מחמיעה ליבראל ואם לא היו סומכים על סברת זו כי' הפסד גדול בעמון ליבראל אבל בשאר מקומות שהגברים קונים הטרפות כיון שאין הפסד גדול אין סומכין על סברת זו עכ"ל וא"כ אפשר בנוזה אלא המהגו להקל לקבוע לדינא בסברת זו בבעת הדחק והפסד גדול ואח"כ נשתרבב המהגו להקל בקלה הפסד וכמו לענין מיעוך בכתב אלא"ז דמחמת הדחק וכמ"ש בעתה מקילין אף בלא הפסד כמ"ש הב"ח וכמ"ח ואעפ"י שהרמ"א כתב שנהגו לסמוך הכל בלא הלכות אפשר דלא"כ בשהגה המהג וכמ"ש בכנס"ג אות ר"ן גם בהאמיר קבע מהרש"ל המהגה בנפיה' והסכים עמו מהרש"ל לפי סה' שם הרבה אנשים משאלונקי שנהגו שיהר בנפיהה לפי ברלו עומס בדעה וגלגר גדול מן האומות ולו לעשות מקולין ליבראל כו' והרב מהר"י אנקפה סה' מתחלה בר פלוגתי' דמהרש"ל בזה מ"מ לא

בטל אח"כ הנפיהה אדרבה נתחזקה ואני מרחתי לבטלה ולא עלה בידי ואי אייבר חילי אבטלינו' עכ"ל והכך רואה בלפעמים מחמת הלחץ זה החזן הוצרכו לקבוע המהגה לדעת המקל וא"כ אפשר גם במקומות אלו מהגין בהסרת הברכה אינה בלא עיכב כן והוקבע המהגה להקל ע"י נפיהה ולא מעשה מיעוך ומשמוש אחיזן עלה אלא בקולפין הברכו' אלא העבב הבדיקה אלא דאפ"ה הי' ראוי לבטל נפש לפרוש הימנה כיון בדבר גדולי הפוסקי' מחמירין בזה ובגאון בפרי חואר האריך הרבה בכל זה והביא מחלוקת ישיבה בעבר בין רבני ישראל והמנודים מקבטליא והעמיק הרחיב ברוחב הבונתו וגם בעין המהגי' הרחיב בזה ואין קוצרים זה מבילתו כי אם בחוב לחתוב ולפלפל בדבריו יפי' כמעט חידוד בפ"ע וסוף דברי בעין זה כי כל העוזר לבטל המהגה הנ"ז מעמיד דגל הבכיה ומוצא המומאה הנחלאה מנפשות עם ד' ומבבר בית אלקינו ומביב עמה ליזבה ומה גם לנוהגין בזמן אחד להחמיר דפשיטא לי ולכל יודעי דעת אין בוס סברת לקבל להם ואפילו בבר חזנו להקל ומהגו בהיקר אין ממש במהגם האחרון כי נעשה באיסור ובטעות בלא בדלונו יח' כו' עכ"ל וא"כ קשה הדבר לנהוג כן וגם א"ל בנוהגין כמ"ש הב"י בשם הר"ד בן יחיא בבסאמורה עיר ואם בחכמה נהגו בסרכה קלה ודקה תותכין אותה בנחת בחופן בלא תנקב הריאה ואז בודקין אותה בנפיהה כו' ואומרים שהם מחמירים יום' ממהג ראשונו' כו' עיין לעיל ס"ק קמ"ז הבאתי' שם וא"כ אפשר דבל בהסרכה היא בקליפה בליפורן הוכרן אות' לסרב' קלה ודקה ולפיכך מחירין אותה בנפיהה ממהג בתמורה אלא דהחיבת בסרב' לחופן דבזה סמכו עצמן בסרכה קלה ודקה על סברה ר"ת והרז"ה דלעיל אבל מנהגינו עתה בכל הסרכות אפי' בחוני דסריבי להדדי בלא בסדרן בהמכבש וגם יעבה לה וזהה אין מי שמחיר וגם כי לא בטעמו בחילקו בין הרבה לסרב' ואפי' עבה הרבה מתירין אותה בקליפה ובדיק' ואין טעם לזה כלל ואחשבה לדעת זאת שאפשר בקבעו המהגו להקל שסמכו עצמן על' בימת הרמב"ם דס"ל הסרכה היא בלא נקב רק מטעם בעתידה להתפרק מתרפין לה ובכר האריכתי בזה לעיל ס"ק קמ"ו דלפי בינה זו ראוי להחיר ע"י מיעוך וקב' על הרמב"ם בהוא הרחיק מאוד עין המיעוך ומשמע דאפי' מתעבה לגמרי מעל הריאה' ס"ל לאסור ובכר כתבתי בהרמב"ם בשאל ע"ז דלמ' יה' אסור כי הנה הפרקו אות' עתה ולא ניקבה ובולה בנפיה' אמנם הרמב"ם שם הביב בתע"פ בפרקו אותה אינו דומה מתפרק מעצמו בכח לפרק בנחת ע"כ אין לה בדיקה בנפיהה עכ"ל ומדיין צ"ע דת"ל בבקרע הסרכה בחוזק ובדק ואין מבלבן ליהתרי דהא חזינן בתף בפיוזק בכח אין קורע קרום הריאה ומכ"ש בלא היתה מתפרקת מעצמה בחי' וע"כ דהרמב"ם ס"ל דאעפ"י בעתה הסרכה עדיין רבה וגם אינה דבוקה בחוזק כ"כ ומתפרק בלי בתנקב עור הריאה מ"מ הרי תנו דעין אותה על שם סופה דברכה לבתחזק בכל יום ולהסתבך בקרומות הריאה ולקן ימים עתידה היתה להתפרק ע"י נעוע התנועות ומובכה עתה מקרום הריאה אלא דזה הדלת קוביי' הפ"ת לדוחי' הנא כל דמבכח' לה דאינה נמרפת בברה והא נמי דלמא עתידה היא להתפרק מכם הבי' נאחז בבבך בקרום הריאה ולא הנקב הריאה כלל ע"י פירוק זה ולעיל ס"ק קמ"ח כתבתי מבעם זה להחיר בסרכת דבת יומא וגם בפ"ת כתב להחיר בסרכת דבת יומא לפי שיטה אז מבוס דעדין לא התחילה לקלוף בעור הריאה ע"ש ואפשר דס"ל דכל בקורעין הקרום בחוזק מעל פני הריאה ביחוק הוא אלא יקרע הקרום ואין מניחות לדון זה רק בממשך עד בנפסק בתמצא לו ע"י מעמוס בנחת ולכך ס"ל דאין להחיר דע"י מעיכה הלוחות היתה עתידה להתפרק מעצמה בחוזק מגד הריאה ולקרוע קרום הריאה וע"ע בדעת הרמב"ם בזה ומ"מ מה שמהגין עתה להעביר הסרכה בעמוס בנחת לו בקליפת הליפורן יש לייבב עפ"י מיעוך בנחת אמרינן דהיר בעלמא היא ולא הי' עתיד להתחזק אלא אם עברה ע"י קליפה הליפורן מ"מ הא קנן בקליפה ממקום חיצוני בריאה ולא עבתה נקב כלל אלמא אלא קלשה כלל בעור הריאה עדיין וא"כ גם בהיי' אמרינן אלא היתה עתידה להסתבך בקרומות הריאה והיתה מתפרקת מקודם מבלי מזק בקרומי הריאה כלל וכמ"ש הבואל בשו"ת הרמב"ם בהרי הפרקנו אותה עתה ולא ניקבה וכא דלא מבטרינן בסרכה לדופן ע"י בדיקה היינו כמ"ש הרמב"ם לא דמירי היכא בבתמת אינה יכולה להתפרק כלל מן הריאה רק ע"י בתחוך אותה בסכינא דחלים פומי' א"כ בפיר אמרינן בתין מועיל בדיקה בעבביו אין נקב בעתידה היתה להתפרק בחי' וסי' נקב מבלא"כ בסהסרכה מתפרדת מן הריאה ע"י מיעוך בנחת לו בחוזק ע"ל כמ"ש ואע"ג דאנן לא בקיאינן בבדיקה ר"ל דבתמת אפשר דבנפיהה לבד הוי סני בזה לראות אין בם נקב כיון שנפרדה מעל הריאה' ולא נקלמה בשור הריאה אלא בהחמיזו על עצמם לבדוק ברוק לו בפוסרין דהכי מיגבר מפי וגם כי דעת הרמ"ל בים"ש סי' מ"ד דבסה"ג בפיר בקיאינן בבדיקה דמה חומרת יש בבדיקה זו סי' ואפי' אם בחנו להחמיר בה"ע כו' אבל בדיק' קלה כזו בחדא דוכתא

כודלי

למעלה ברגליה לתלותה הם לוקחין למטה ומנענעין אותה ועי"ל מתנתקין הסרכות שנסרכה לדופן ואסור לעשות כן קודם הבריקה:

קבו כבר נתבאר שהמיעוך ומשמיש שנהגו בה צריך להיות בנחת ולנלגל בין האצבעות אבל לא בחיל ולא בכח אך בהרבה מקומות נהגו הבודקים שמשמשין בסרבא ומותחין אותה בקרום ואח"כ אוחז בצפרנין ומושך וקולף אותה מעל הריאה וקולף והולך עד שלא נשאר ממנה כלום מן הריאה ואז בודקין בנפיחה ושמין רוק או פישרין על מקום הסרבא ואם אינו מבצבץ מבשירין אותה ואם נשאר שום דלדול בריאה שא"א לקילפו אם לא בחזק יד מטריפן אותה וגם כי רוב פעמים הוא מבצבץ ע"י כך והמנהג הזה נתפשט ברורות שלפנינו בין הבודקים ואע"פ שלא הי' רוח חכמים נוחה מהם לא מצאו אנשי חיל ידיהם לבטל המנהג (קנג) ואמרו הנח להם לישראל כו' אולם ערבים עלי דברי דודי מ"ר הגאון המפורסם מהר"ש נ"י שאמר שהמנהג יש לו על מה שיסמוך לפי שכיון שהוא נקלף מעל פני הריא' זה האות כי לא קלטה הסרב' בקרום הריאה רק מחמת הליחות שמבחיץ התחיל להתקרם על הריא' כמו מלבוש על הריא' ובמעשי שהבאתי בסי' ל"ה שנתפשט קרום ונעשה כמין מלבוש לריאה וקלפוה בנחת מאליה ונמצאת הריאה שלימה והבשירוה ובודאי הלבוש הזה לא נתקרם בפעם א' כ"א מעט מעט ומה לי בולה מה לי מקצתה כל שנקלף בנחת הרי שאין לסרבא שורש בקרום הריאה ומבחוץ בא ונדבק לשם וכשר אבל אם נשאר איזה דלדול א"צ שורשה פרוח אל הריאה וטרפה:

קבז אעפ"י שבארנו כי מה שנהגו להקל ע"י קליפת הצפורן ובדיקה הם דברים של טעם יראה לי שאין להקל בזה כ"א בשהסרבא היא מן הריאה לדופן שיש לה מתירין מגדולי המורים ע"י בדיקה בפישרין אפי' לתתוך הסרבא ובראי הם לסמוך עליהם להתיר ע"י קליפת הסרבא בדיקת הפישרין אבל אם נסרבה לשאר מקומות שבחלל הגוף אפי' מקומות שאין הנקב פוסל בהם ואין צ"ל אם הסרבא בריאה מאינא לאונא או לאימא או לשאר מקומות שבריאה שלא בסדרן אין ראוי לנהוג היתר כ"א במקומות שיש הפסד בדבר אבל במקומות שאין הפסד בדבר אין ראוי להם לזוז ממה שנתבאר שלא למעך כ"א בנחת:

קבח אפילו במקומות שנהגו להקל בקליפת הסרבא מ"מ אם אינה נקלפת רק שהסרבא היא כמין חוט והוא יכול לנתקו ולהביאו אצלו

בודאי ראוי לסמוך אמדין׳ ס׳ ע״ם ולכך שפיר סמכינן האידנא בזה על הבדיקה וכללו זאת עדיין לא ידעתו ידי חובתיו היכא עבדינן שובדא להתירה נגד ביעת רש״י ותיעוי׳ וגראה מהאחרונים שביעה זו עיקר · תולש שמעתי מכבוד דודי מ״ר הגאון האפודסס מופת הדור מו׳ שמואל כי האב״ד ק״ק אתניג מהן טעם נטן למנהג לפי מה שמבואר בסי׳ ל״ה בשובד׳ דבייעה בסי׳ קרום על כל הביצה׳ וקליפה ממנה ומלאה הביצה׳ שלימה׳ והבביצה והנה בודאי אינו נעשה בפעם אחת רק מתחיל להתקרם מעט מעט עד שהוא מתעבה ש״ם כל הביצה וא״כ כל שקולפין הסרכא ונקלפה מן הביצה אין זה רק קרום מתחיל להתקר׳ על הביצה שמתחת זה היא נקלפה לגמרי מן הביצה׳ ואם היה סרכא שלמה מן הביצה׳ אינה יכול׳ להקלף והיה נשארת דבוק׳ בתקו׳ א׳ ביצה׳ אבל אם נקלפה נחת מן הביצה אע״פ שהסרכה לחופן לא לאיזה מקו׳ לית לן בה כמבואר בסי׳ ל״ה אלא אם הקרו׳ המכסה הוא דבוק לאיזה מקו׳ בשר כיון שזה הקרו׳ מעלמא אתי עכ״ד ובק״ה אעתיק לשונו הזהב מה שרשם בכתר אתת בזה ולעכ״ד דברי ברורי׳ וגמנים מאוד דמה לי קרום ע״ם כל הביצה מה לי קרום על מקצתה בלבד כיון שנפרד ממנה ע״י קליפה בתחת אינו בחורת סרכ׳ רק בחורה קרום ומלבוש לביצה ואין בם סרכ׳ אלא כשהיא נקלפת ונקרעה בשר הביצה׳ סיבב ומוסרתם בקרומי הביצה׳ משא״כ כשנקלפה מבשר ונמלא הסיבו בעמ׳ על הגדולים שבהם אא״ז בשם הה״ם שגזרו על הבודקים לסיר כל הגדולים אע״פ שאם נתנו לנהנו עפ״י שיעת הרא״ם ה״ר דו בבדיקה׳ באמצע ובדעת אא״ז ז״ל בהרא״ם ואעפ״י שבתבתי בלעכ״ד מעיקר הדין אף להרא״ם צריך להסיר הכל מ״מ ל״ע לפי מ״ם לעיל בשם הם״ר והמשבות הס״ל דיתקן באמצע סני ודוחק לומר דבשביל עיסוב הבדיק׳ נזרו כמ״ם בע״י הרא בשעת אלא הוא הבודקים מקילין בזה לבדוק קודם שיסרו הסרכא בשכין וכיונא בזה וכל עכ״ה בתיבו יודע זה מעבב הבדיקה פעיפת שאסור לאחר מחיתתו אלא ולהי דאמרי רבנן ונזור עליהו מיסרו כל הגדולי׳ ע״י המישוך מבו׳ דאדרבה אנו מתמיהין בענין המישו׳ הרבב״א אלא מהני מה שביתה ע״י מישו׳ באמצע אבל אם ע״י מישך לו קליפה בתחת הוסרה הסרכא מעל קרום הביצה׳ גם הרבב״א מודה דאין זה רק ביר מחמת לחות הביצה׳ התחיל להתקרם ע״פ הביצה׳ מבחוץ ובבר כתבתי כן לשיטת הרבב״א דבל אלא נקלפ׳ בקרו׳ הביצה׳ לית לן בה אלא בדודי מ״ר הגאון ר״ה הוסיף דאף לשיטת רש״י הדין כן כשיו שבדא דביצה והדין עמו בזה אלפי״ז אדרבה שמאל קדושים הם ומוסגין הומרא בסרכו׳ הרבב״א אלא למעך ולמשמש כלל דאעפ״י שביתה׳ באמצע ע״י מישך לא מהני ומה שאמרנו שביה הוס אין זה בכלל מישך כלל ובסרכא לחופן דקי״ל דאסור אפי׳ בבדיקה ל״ל דודאי אם הסרכא מתקלפת מן הביצה בתחת בשעת בשעה קבר אם בדיקה שהרי אינה בהיה בסרכא הוא מלבון בדוך הגעל שהוא קבור אם וכמה״ג מיירי אחה בסרוכה וקבורה בביצה אלא ברוכה לאחוך בסרכא דאלים פומי׳ ולבחוק אם אע״י הבדיקה יתבבר בהסרכא מן החופן ואע״פ שקבורה בביצה מ״מ לעשיה לף סרכא ממקום אחר תסחבך הרבה והקלם בשר הביצה ובזה אמרו דלא מהני הבדיק׳ בזה המבואר הטעם בפוסקים מבא״ה כאן דמיירי דקלפה בתחת מעל׳ פני הביצה ואני מוסיף בה דברים דהא אחסבן גבי ביצה באמצע עליה חוב כמוי והוא בשר בלוי קולפין אותו מעלי׳ כו׳ והנה מבמעשית הדברים אחפי׳ הוא פרוס על גבי בני אוזנו׳ אז יותר דומה הכי ולכאורה לעמה יגעב זה מסרכא ולמה לא נאמר בהאוזנות בסרכו זה לזה מגב לגב ע״י הבלב הזה הפרוס עלי׳ ודבוק בה ביותר · עד שבריך קליפה וא״ל דמיירי בהוא דבר הנעבל מע״ב הביצה כעובל דבר המונח עלי׳ רק דבד״א מתקלקל מחתי׳ וכמ״ם בע״ז ולבוקליפה דקבה הוא אלא אם הוא בלבון הרבד״ם הכא אם הוא בלבון קליפה הרי קליפה דקבה אלא שהביצה אדוקה בבי׳ וכן מבואר בלבון הרבד״ם מבחתי בם במ״ם הדוקה בהיא כמו מילה אדוקה הכיבה בבוף הביצה׳ ואפשר דבהיא בריכה בדיקה עכ״ל ועי״כ הכ״ע מודים דבדבר הנקלף לא בייך לדון בו דין סרכ׳ בלל ואע״ל לענבה האוסרין סרכ׳ ממקו׳ למקום ואעפ״כ אין מולק בהא דדוקה ועיין בק״ה שהבאתי דברי האיז בשם הגו׳ הגאונים וכתב שכן פסק הגה״י ורביבו שבע אלא ע״כ דמהלקין מ״ם וכן מבואר לעכ״ד מדברי הר״ן בשם הר״ם במ״ם לפעמים יש כמין קרום רחב הנקלף מן הביצה׳ מ׳ כמו שבארנו בארוכה לעיל ס״ק קכ״ד ע״ם ואל״ל לכפול הדברים וכ״כ מהר״מ בספר ת״ם וז״ל ראיה שמצא עלי׳ כמין קרום רחב או כמי׳ חלב נקלף ממנה הם אין דבוק למקום אחר בשרה הרי״ל סרכא הלוי׳ ומ״מ צריך בדיקה ואם הביצה אחת הקרום שלמה ויפה בשרה כ״כ הר״ל בם׳ הדוקה ואין לבודק לעשות מעשה בלא אלא הכ׳ עכ״ל ועיקר דין המישך הוא בשלא הלבה הסרכא מכל וכל ואין לא מהניון בהני אלא דוקה הם הוא לגמרי ואז אף ע״י קליפה בבי׳ ומ״מ נלעכ״ד שלא הביאו בזה אלא כבהוא דרך קליפה בחז׳ הדברים שהקרום עלי׳ מחמת ליחות הביצה׳ אבל מ״מ אם הוא כמין חוט הסרבוך והוא יכול לנתקו ולהביאו אלא בחוזק יד זה לא מהני אף בבדיקה בחוטבין שהקרב בחוט ע״י הקרום מחמת מכה והיינו עשאת דאין בקיאין על הנעשה לפי אין בקיאין וכל מהות מנעגע בחוזק כשמנתק בחוזק דמי ואין זה דרך קרום המתקרם כמו לבוש על הביצה ובדברים האלה מבואר לעכ״ד בחבו׳ הגאונים בהב ה בבו״ת מהר״מ אלבקר והעתקתי הדברים לעיל שבחבו לענין סרכות הביצה׳ בהגבסת יד הטבח וז״ל כך ראיתו דאם אחב הוא א״כ בירה ומהפרק מאלי׳ ואין מקומו ניכר מובר ואם אין מקומו ניכר ואפי׳ לי שוויין הפיחה בראוי כי בנפש ובמרד אין מבטיחין הרוח בכל יכולתם והדבר מבואר בם ס״ם בם״ע בבחב ומיהו אין לוקחין בבר מכל מבח בסוחם לעצמו ומוכר לעצמו אא״כ כי מוחזק בכברות עכ״ל וסמ״ז בם כתב בסוא מ״ם וז״ל בסוחב לעצמו ומוכר לאחרים ע״ם והגיה כן עפ״י הטור בשם הרמב״ם ולענ״ד עדיין הלבון אינו מבוקן דכיון שבחב ומיהו אין לוקחין כו׳ מסתבא בבוכר מיירי ואינם שם לחוק לייבב אין נראה ובדברי הרמב״ם שבביה הטור א״ם דשם אחת הלבון בסיבר מיהו אין לוקחין בבר מכל מבח אא״כ שיש לאדם בבר ומוחזק בבברנו הוא

אצלו אע״פ שלא ישאר ממנו כלום בריאה אין להתיר׳ כיון שהחוט לא במהרה ינתק ע״י הגבהה כל שהוא רק צריך לנתק בחוזק קצת וכל שהוא כן אין זה אלא סרבא ואין מועיל הבדיק׳ בפושרין וטרפה :

קבט אחר שנתבאר כי קל הוא שהקילו עתה בענין הסרת הסרכ׳ עכ״פ מאד מאד יש ליזהר בענין הנפיחה והבדיקה בפושרין שתהיה על צד היותר ראוי וברור שלא יפיל לב אדם עלי׳ להתפק בה (קבד) ועיקר גדול בדבר שלא יבא בעל השור ויעמוד על שורו בעת נפיחת הריאה כי אפילו אם הוא אדם שיש בו יראת שמים הוא בהול על ממונו ויצרו תוקפו להיות מתחפץ בתחבולות למעט בעסק הבריקה כדי שיצא בהיותר ואין צ״ל אלו הקצבים אשר לא אמן בם וממונם חביב עליהם מנופש ונשמתם ובכפירים שואגים לטרף ופני להבים פניהם ומבלבלים דעת הנופח והבודק ובפרט כי

ואם תעפ״כ עוקרו הוא מבלבן וזה יהוא לבודקים ולכן סולרכו הגדולים לבסיר בלא יפאר מן הסרכא כלל ולא הבסירו ע״י בדיקה ולקמן יתבאר בלפי״ז היה לאו בתועל קליפה זו גם בבדיים ובלאים ע״ם וכל זה הוא יפוב ולכן למנהג שבהנו בהרבה הלו׳ בלא יאמרו אתות אלו בבר תמוהות מרפות א״ו ומ״מ נראה שהמנהג נתיבד במקומות שהמקולין ובכתי יבראל ועפ״י רוב הי׳ הם״מ ולכך נהגו היתר בזה אבל במקומות שהרב׳ נכרי׳ דיש שם ואין הפסד במרפות רק קלה טורה מניעת ריוות אחרי אנשי לא יעשה זאת וכן אדם יחזיק במנהג׳ שבתה רמ״א וים״ם ובאר אחרונים למשך בתה ונגלגל בין הפשבות כי אף לקליפה זו צריך בקיאות גדול כי לפעמים קולף עם הסרכא את קרום הריאה עצמה ולא אלו ולא מבנים וגם בשעתו מקנת בודקים מומחים כי הם בידם לקלף מן הריאה הרבה קרומים ואעפ״כ לא יבלבן וא״כ לענין להבסיר סרכא ע״י קליפה לריך בקיאות גדול ומ״מ בלעכ״ד אלה הוא׳ הסרכא דבוקה לחופן יש לסקל עפי כיון דמ״מ דעת ר״ת והרז״ם לסקל בזה לחוק הסרכא ולבדוק בפוסרין וכדבריהם מהנו בסרבה מקומות לכן אע״פ שבמדינות אלו קיימו וקבלו על נפשם ועל זרעם לסומות אסור בדבר כדעת רוב הפוסקים מ״מ אין מקום בזה לומר שהעושה כן מאבל מרפות לישראל כיון שר״ת והרז״ם הבי ס״ל וגם הרמב״ם כתב בעיקר הדין כך הוא וכן נהגו במלכות קלבמליא וכמה קהלות גדולות בהמ״ל ומ״ם אם הסרכ׳ דק׳ כפי מה שהנו בעיר שלמור׳ וכמה״ל בשם הר״ד כן יהיה אבל בסרכ׳ בשאר המקומות אין הנק׳ פוסל בדע׳ הרמב״ן והרבב״א והרא״ש ובאר פוסקים בזין חולין בהם הסרכא כמו בחופן אעפ״י שבקבמליא ושאמרם נהגו היתר גם בשאר מקומות וכדעת הרמב״ד בזה מ״מ בתת קולא גדולה היא ואל״ל לומר אם הסרכ׳ היא ברוח׳ עגמ׳ אלא בהדבן מאוחא לאוחא לו לבאר מקומות שבריאה שבזה אין מי שמקל ומדעת דע״ם אין הבדיק׳ מועלת כלל כיון דאי נקיב האי מרפה כו׳ בזה יש לבעל נפש להתיר בלא להתיר כ״א בעימות במישך בתת אלא שביר בעלמא היא בנגעא״ד הנה הארכתי בזה לעמוד על בוריו בלא בודק שם בו דעת הורה ודעה עופה להוה שם על לב מדוע עושה בכה ולהיות מעתו ומיקון עמו ואז מובבת הוא כי אלך בתת לא יכבל וכן בכל הדיעה ומבבני׳ בך ראוי לכל ירא ד׳ ליזע כל דבר בעצמו אמנם הבודקים העושים מעת אנשים מלומדה ולא ידעו ולא יביו בחבבה יהבלבו ובעוזרים יגבבו קיר ולפעמים מסרבו ומדמין מלחת למלחת והבל בעיניו כמיבור ובמולה הבדי הד ואסר חד דמיה לי׳ כמאן דבדי שורבא ואסר יונה הביבו ולא מ״ם בתורת יקותיאל בארבע לו כמה פעמים בשאל לבוחנים מדוע צריך לבוות המישך בתת והביבו אלם לא מישך בתת ים לחוש מיבלבן אח״כ הדור אחם ראו עד היכן הדברים מגיעים כו׳ ע״ם בדבריו נאמנים ונחמדים וגם בספרי בדיקות האחרונים ראיתי מעבורי׳ ולא רציתי להאריך בהם: (קבד) ועיקר גדול׳ בכנס״ב בהגבסת ב״י אות ר״ן לענין סרכא לחופן מבאני בחיומר להבסיר בעיתה בפוסרין בהב וז״ל עוד מעתה עב״ו הגיתים הם הקנים בעצמה בהבהתה בלהם ואפשר אולי אין מבטיחין הרוח בריאה בכל יכלתם ומבני זה אף ביום׳ נקב לא הבלבן ובכר ידעה ובאים בהבונה הרב מהר״י בי רב סי׳ ו׳ שהבריש הרבה ע״ז ובאיתי נתחוה בלא יעבה בעלי הדבר כ״א אחרים ואמרו לי שהוא נזרה אין הביטור יקיון לעמוד הזה אלא יבא לעבוה הפיחה בכל עת שיעשרך כי כל א׳ עסוק בחשבו ומתנו והבוחנים אינם מרוגלים לעבוה׳ ואין בקי בה זולת הבע״ד והאמתי לדבריהם אלא מנזרתי עליהם ביחנו מעיניהם לאות בעפה בדת ובהלבה עכ״ל וקולא גדולה היא ואפשר מדע בהם אינם הנודים על אותו דבר רק באעפ״כ ראם לחוש כדי לעבוה על נהי״ט ומחמת נזירה אין הגיור כו׳ אחין לדבריהם אבל בזמנינו שהדור פרון מאד בעו״ם אפי׳ אם הנפה הוא אינם אחר אם בעליו עמו הוא שומר על ימיו לשמו ואם הנפה אז הבודק מעיין הימב לעמוד על בוריו הוא מדבר אותו קבוה ומהוי׳ לי׳ בישוה ואל״ל אם הבע״ד בעצמו נופה שמבוער הדבר ועל הדוב הם נגמרים אם בהוי יין אחבשר במקון דבית מבבחיה ואם יבלב זה לבוות אינם בדוה לבלות אם הדוה מה יושלו הוברין אנו כי אף אם יפיה נקב כמלא מקדח ובטף מים רבים אלי׳ יגיעו לא יבלבן וכמ״ם מהר״י בי רב הרחה אחין עושין הפיחה הראוי כי בנפש ובמרד אין מבטיחין הרוח בכל יכלתם והדבר מבואר בם ס״ם בם״ע בבחב ומיהו אין לוקחין בבר מכל מבח בסוחם לעצמו ומוכר לעצמו אא״כ כי מוחזק בכברות עכ״ל וסמ״ז בם כתב בסוא מ״ם וז״ל בסוחב לעצמו ומוכר לאחרים ע״ם והגיה כן עפ״י הטור בשם הרמב״ם ולענ״ד עדיין הלבון אינו מבוקן דכיון שבחב ומיהו אין לוקחין כו׳ מסתבא בבוכר מיירי ואינם שם לחוק לייבב אין נראה ובדברי הרמב״ם שבביה הטור א״ם דשם אחת הלבון בסיבר מיהו אין לוקחין בבר מכל מבח אא״כ שיש לאדם בבר ומוחזק בבברנו הוא

אם מעין הם שדבכם להיות יומאים מן הריאה ויש להם טורם בקרומי הריאה לא מהני מה שהם מהנתקים ואין מקומם ניכר כי ים לחוש דסר״ת דבת יומא היא אז בר תרין והנקב נסתם ע״י קרו׳ מחמת מכה ואע״פ הגאוני׳ מיירי בסרכ׳ הנתק׳ ע״י הכנס׳ יד הטבח ר״ל דס״ל דודאי ע״י הכנסת יד הטבח הסרכא נדחק בחוזק ובפרט לפי מ״ם ר״י הלבן ביכנים יהו בזכריזה ונם הגאונים בהבי מיירי הלבך בתות׳ אז רייב מותר ובחומין אסורין ולפי מאי דק״ל בהבודק יכנים יהו בנתת אין לחלק בין חומין לחומר אבל לענין אם קולף הסרכא ודאי יש לחלק בגוונא בהתנו הגאונים דבחומין שאין נקלפים רק ניתקין בחוזק יש לאסור ועכ״פ מבואר מזה דכל שנקלף מן הריאה והיתה הסרכא פרוסה עלי׳ בעין סדין ובאתר ראיתי ובמעתי מהבודקים בלעמים מתקלף הרבה מעל אונא א׳ או ב׳ יותר ולבסוף מסתיים וזהו ענין הוהב בהבבירו הגאונים ואם היא סרכא מוברבת בקרום הריאה א״א בסיר מבם מקום הבורם האחרון ואם רוצה לנתקו בחוזק ביה׳ אוה לבאר קרום הריאה ולא יבירנו עוד מקומו הוא נפסק

אם תעלה בדייעים ודדין עמו בזה אלפי״ז אדרבה שמאל קדושים הם ומוסגין הומרא בסרכו׳ הרבב״א אלא למעך ולמשמש כלל דאעפ״י שביתה׳ באמצע ע״י מישך לא מהני ומה שאמרנו שביה הוס אין זה בכלל מישך כלל ובסרכא לחופן דקי״ל דאסור אפי׳ בבדיקה ל״ל דודאי אם הסרכא מתקלפת מן הריאה בתת בשעת הבדיק׳ בסרכא הוא מלבון בדוך הגעל שהוא קבור בם וכמה״ג מיירי אחה בסרוכה וקבורה בביצה אלא ברוכה לאחוך בסרכא דאלים פומי׳ ולבחוק בם אע״י הבדיק׳ יתבבר בהסרכא מן החופן ואע״פ שקבורה בביצה מ״מ לעשיה לף סרכא ממקום אחר תסחבך הרבה והקלם בשר הביצה ובזה אמרו דלא מהני הבדיק׳ בזה המבואר הטעם בפוסקים מבא״ה כאן דמיירי דקלפה בתחת מעל׳ פני הביצה ואני מוסיף בה דברים דהא אחסבן גבי ביצה באמצע עליה חוב כמוי והוא בשר בלוי קולפין אותו מעלי׳ כו׳ והנה מבמעשית הדברים אחפי׳ הוא פרוס על גבי בני אוזנו׳ אז יותר דומה הכי ולכאורה לעמה יגעב זה מסרכא ולמה לא נאמר בהאוזנות בסרכו זה לזה מגב לגב ע״י הבלב הזה הפרוס עלי׳ ודבוק בה ביותר · עד שבריך קליפה וא״ל דמיירי בהוא דבר הנעבל מע״ב הביצה כעובל דבר המונח עלי׳ רק דבד״א מתקלקל מחתי׳ וכמ״ם בע״ז ולבוקליפה דקבה הוא אלא אם הוא בלבון הרבד״ם הכא אם הוא בלבון קליפה הרי קליפה דקבה אלא שהביצה אדוקה בבי׳ וכן מבואר בלבון הרבד״ם מבחתי בם במ״ם הדוקה בהיא כמו מילה אדוקה הכיבה בבוף הביצה׳ ואפשר דבהיא בריכה בדיקה עכ״ל ועי״כ הכ״ע מודים דבדבר הנקלף לא בייך לדון בו דין סרכ׳ בלל ואע״ל לענבה האוסרין סרכ׳ ממקו׳ למקום ואעפ״כ אין מולק בהא דדוקה ועיין בק״ה שהבאתי דברי האיז בשם הגו׳ הגאונים וכתב שכן פסק הגה״י ורביבו שבע אלא ע״כ דמהלקין מ״ם וכן מבואר לעכ״ד מדברי הר״ן בשם הר״ם במ״ם לפעמים יש כמין קרום רחב הנקלף מן הביצה׳ מ׳ כמו שבארנו בארוכה לעיל ס״ק קכ״ד ע״ם ואל״ל לכפול הדברים וכ״כ מהר״מ בספר ת״ם וז״ל ראיה שמצא עלי׳ כמין קרום רחב או כמי׳ חלב נקלף ממנה הם אין דבוק למקום אחר בשרה הרי״ל סרכא הלוי׳ ומ״מ צריך בדיקה ואם הביצה אחת הקרום שלמה ויפה בשרה כ״כ הר״ל בם׳ הדוקה ואין לבודק לעשות מעשה בלא אלא הכ׳ עכ״ל ועיקר דין המישך הוא בשלא הלבה הסרכא מכל וכל ואין לא מהניון בהני אלא דוקה הם הוא לגמרי ואז אף ע״י קליפה בבי׳ ומ״מ נלעכ״ד שלא הביאו בזה אלא כבהוא דרך קליפה בחז׳ הדברים שהקרום עלי׳ מחמת ליחות הביצה׳ אבל מ״מ הוא כמין חוט הסרבוך והוא יכול לנתקו ולהביאו אלא בחוזק יד זה לא מהני אף בבדיקה בחוטבין שהקרב בחוט ע״י הקרום מחמת מכה והיינו עשאת דאין בקיאין על הנעשה לפי אין בקיאין וכל מהות מנעגע בחוזק כשמנתק בחוזק דמי ואין זה דרך קרום המתקרם כמו לבוש על הביצה׳ ובדברים האלה מבואר לעכ״ד בחבו׳ הגאונים בהב ה בבו״ת מהר״מ אלבקר והעתקתי הדברים לעיל שבחבו לענין סרכות הביצה׳ בהגבסת יד הטבח וז״ל כך ראיתו דאם אחב הוא א״כ בירה ומהפרק מאלי׳ ואין מקומו ניכר מובר ואם אין מקומו ניכר ואפי׳ לי שוויין הפיחה בראוי כי בנפש ובמרד אין מבטיחין הרוח בכל יכלתם והדבר מבואר בם ס״ם בם״ע בבחב ומיהו אין לוקחין בבר מכל מבח בסוחם לעצמו ומוכר לעצמו אא״כ כי מוחזק בכברות עכ״ל וסמ״ז בם כתב בסוא מ״ם וז״ל בסוחב לעצמו ומוכר לאחרים ע״ם והגיה כן עפ״י הטור בשם הרמב״ם ולענ״ד עדיין הלבון אינו מבוקן דכיון שבחב ומיהו אין לוקחין כו׳ מסתבא בבוכר מיירי ואינם שם לחוק לייבב אין נראה ובדברי הרמב״ם שבביה הטור א״ם דשם אחת הלבון בסיבר מיהו אין לוקחין בבר מכל מבח אא״כ שיש לאדם בבר ומוחזק בבברנו הוא

כי על הרוב המנכרים הם נופחים הריאה ויש בית מיחוש כי נפל פחד הקצבי' עליהם וברוב קהלות קדושות ממני' תלמיד חכם כשר וירא שמים להשגיח על בדיקת הסכין ובדיקת הריאה שיהיה נעשה במתון על צד הכשר ועיקר ענין הבדיקה כמעט תלוי בנופח כי יתן את רוחו אליו בראוי ושמעתי כי ת"ח א' אשר היה ממונה להשגיח ע"ז הי' נוהג לזרז את הנופח בדברי מוכר באמרו אליו בני הוי זהיר ברוחך כי אם תעצרנו לא אוכל לדעת טוב ורע ואין המים בודקין אותה והלא בן תורה אתה ויודע כי האיסור והיתר המה תלוים ועומדים על רוח פיך איפה זאת עשיה בני לנפוח כראוי וזכות הרבים תלוי בך גם שמעתי בקצת קהלות נוהגין שיש בבית המטבחיים מקום מיוחד שנופחין שם הריאה והנופח הוא עומד בחוץ אצל הבותל ומושיטין לו קנה הריאה דרך החור שבבותל ומצווין לו לנפוח ואינו רואה את פתגם המעשה אשר נעשה שם ואז בודאי אינו שליט ברוח לכלוא את הרוח כי אינו יודע איזה יכשר ונופח כראוי והוא מנהג טוב ויפה:

קל כל הקולות שנזכרו בסעיפים הקודמים לענין ניתוק הסרכות (קנה) אינן בגדיים וטלאים ועגלים הרכים ושיעור לדבר עד אימת נקרא גדי וטלה (קנו) במקום שאין מנהג ידוע בזה יש להורות שכל זמן שקרוי גדי וטלה בלשון בני אדם אין להקל בהם קולות אלו וכבר ביארנו למעלה בסעיף ט' שאם כבר הוא בן שנה אינו בכלל גדי וטלה לענין נאברה הריאה ויראה לי שגם בזה הדין כן (קנז) ויש מקומות שנוהגין לקרות גדי וטלה לנולדי' מראש השנה ועד חג השבועות ויש נהגו עד ט"ו באב ויש נהגו לקרוא כן לאותן שנולדו בשנה זו עד ר"ה וי"א עד ר"ח תמוז וי"א עד ר"ח אב ואם ידוע עת לידתן עד בלות חמשה חדשים מיום הלידה וכל מקום ומקום לפי מנהגו (קנח) וכן נוהגין שאין ממעבין בעגלים וכל זמן שנקרא עגל בלשון בני אדם אין למעך בו ואם נהגו בזה שלא למעך כל שנתו או שיונק עדיין הכל לפי מה שנהגו:

כבר

הוא שבותם לעצמו ומוכר ונתמן מצא"כ הלשון בס"ע דנקט לגיסך לגיך תיקון ולענ"ד אפשר להביא שבותם לעצמו ובודק לעצמו כו' וכתב קן ע"פ לשון הרמב"ם סוף פ"י מה"ש שכתב כל מכה שיודע הברפות הלב והוא בחזקה כברזה מותר לו לשחוט ולבדוק לעצמו ומוכר ואין זהם כו' וכבר ביארנו בתין לוקחין בסר מטבח שבותם ובודק לעצמו בח"ל לו בא"י בזה"ז אא"כ היה מומחה עכ"ל והך מומחה ר"ל מוחזק בכברות כלשון הברייתא במסכת ע"ז דף ל"ט במשם למד הרמב"ם דין זה ועיין מ"ש לעיל כ"ד ד' בזה ועיין בתורה יקותיאל סי' י"ח הביא לשון הס"ע בל"ע דמטמע מדבריו דדוקא במוכר לאחריסאבל בלאחר שוחט והוא מוכר ליה לן בה ובאמת דעת הרמב"ם אינו כן כמ"ש סוף פרק י"א מהל' מ"א ומ"ש הרמב"ם בפ"ח ממ"א אא"כ כו' אדם כבר כו' פי' דאז מוהר ליקח ממנו אפילו שוחט לעצמו ומוכר לאחרים כו' ע"ש ובמחילה מכ"מ אינהמינהי לשון הרמב"ם ס"פ יוד מה"ש שהבאתי בשם אינה ג"כ כלשון הס"ע ויש לדייק שם ג"כ דדוקא מבוחט ובודק לעצמו הוא דאין לוקחין אבל ממש שבחטו ובדקו אחרים לוקחין אלא ודאי באינה דיוק כלל ובאמת כה' שנקמכבול למעיינים ושוד תימא עליו דמל' הבה"יבהא הרמב"ם ס"ל דלמא באמת ס"ל דדוקא לבחוט ולמוכר אינו נאמן אבל למוכר לבד נאמן כדעת הראב"ד בס ומ"ש בלאמת בסימן ק"י"ט וע"ש בס"ך ובמ"ש אא"ז בספר בטור טור במסכה ע"ז בזה ועכ"פ אין בדיון ברוב מוכרי בשר כל מנמת פניהם לאומות לשם היתר יהי' איך ביהם ובה"ג דוקא מוחזק בכברות בעינן אפילו לשחוט לעוכך אחרים ומכ"ש לשחוט לעצמו ולמכור לאחרים ועיין בח"מ סי' א' ס"ק י"ב. וס"ק י"ט והנה בגוף הבחימה והבדיקה נהגו כך למעות אנשים מוחזקים בכברות וממילא דגם על הגפיפה יש למעה אים מיוחד מוחזק בכברות כי כל עיקרה של הבדיקה היא הגפיפה ועיין בבדיקות האחרונים שכתבו ג"כ מזה בשעל הבהמה לא יהי' שם בשעת הבדיקה והוא נמון מאד ומיהה לא הזעו: (קנה) אין בגדיים וטלאים לאכלה לפי מש"ל בשם דודי הגאון ז"ל מעם המיעוד בנוהגין עכביו לפי שכיון שנקלף טלו אחרינן שהתחיל להתקר' על הריאה כמו לבוש ולפ"ז אין מקום לומר שהילקו בין בהמות גדולות לגדיים וטלאי' מחמת שהברכה רכה ומתחתה כיון דבאמת אינה מתחתה' רק נקלפה מע"פ הריאה ובמה התחלת הקרו' הוא ולפו' הך טעמא דאו' להתיר אף בגדיים וטלאי' אינכרא ס"ל דאע"פ שנקלפה מע"פ הריאה מ"מ אפשר שהי' בוהם אלה קרי' עשור הריאה רק מחמת לרוחה איתקה מבם ואין ביכר דבקלות היא מתחתה מבא"כ בבהמות גדולים אם איתא שהי' בוהם אלחז בקרום ובחוזק יד נתק אותה מבם הי' מרגיש בזה וכיון דידע לרגיש בנפשיה בהברכ' הלפה ועברה בדרך קליפה ולא בדרך ניתוק ולהי דקרום בעלמא הוא שהתחיל להתקרם בגלע"ד אין להקל בקליפה זו יותר ממיעוד ומבמש בגחה אין מועיל בגדיים וטלאים ועיין בדיני הר"ל מ"ש בזה: (קנו) במקום שאין מנהג. הב"ח כתב דמדאיצטריך למכתב אלה אבל שפיבוטו ביונק עדיין מבלל דאיכא דנקרא עלה אע"פ שהיו יונק ובמ"ש ס"ק סמך מזה ע"ז דבגמרא דע"ז פירש אלה אבל נקבה המניקה ע"ש ובאמת כן הוא שם דף כ"ח דאמר ר"א בר אהבה מנין לעגלה נקבה בסי' כבר' בבמ' יחיד כו' בגאמר ויקח בחוזאל בל' אבל אחי' ועגלהו לעגלה ועגלהו זכר מבמ' אלרבע' ועגל' כתי' ופירש"י בל' אבל רחל ומניק' אם כי' אך לעגל"ד ל"ש על רש"י דאם איתא שבכר ילד' ומניק' אם בנה אלה קרו לה בתמי' דהא אמרינן שם בע"ז דפרה פחותה מבת ג' לא ילדה דחגן פרה ואמור בעה אלם ודאי לכהן ולפי"ז הא חגן אמי הוה בבהמות דף י"ע רחל בת שתים ודאי לכהן וכיון ע"כ מבוה דקודש לכן לא ילדה וכיון דבה שתים היתה הו לא מקרי אלה דהא לא מיקרי אלה כ"א בתוך שנתה דוקא וכמ"ש בח"ם נופיה מהבוה דמחתה וכמב"ל ס"ק ח' דמוכח החם דאלה הוא מיון הדק בשאלן אלא עבדו אלון י"ב מודם וא"כ איך אפשר לומר דאלה אבל הייבו במיקה את בנה ואף לאחי דקי"ל בבהרות כר"ע דאף בתוך שנתו הוי ספק מ"מ י"ל דע"כ לא קאמר ר"ע אלא דזיתמין דמטעפת בתוך שנתה לו מפלה אבל וכזולא בה אבל לאוליד ולבן קיימ' לא אמר ועוד דהיינה לר"ע לרבי ובמשאל מה איכא למימר ולולי דברי רש"י היה נראה לפרש דגם ר"ל בר אהבה מעיקרא מדבתיב ועלה קא דייק והייב דפריך עלה ועלהו זכר מבמע ואבב אבה פריך ומבי ועלה כתיב ורגב"י לפרושי מלבה דר"א קאחי מהיכא דייק לה וכה"ג אשבחן מוכח בש"ס (וע"ל אע"ג דבלשון המשנה אלה זכר מבמע מדאיתא במתחות אלה ועלים וכן בלשון הש"ס גבב אלה שהוא מין זכר מ"מ ס"ל לר"א לפרש בלשון המקרא דנקבה היא מדבני קרא למבחב ועלה) אבל אליבא דעלה אבל לא דייק מידי דפירוש שהוא יונק עדיין וכן מבמע מדברי רש"י בפירוש לספר במדבר בחבב ועלה כתיב נקבה היתה מבאן לחדו דבוהיו עולה נקבה בבהמה יחיד עכ"ל מבואר דלאו אלבון אלא אבל קדרים רק אלבון ועלה ומ"ש ונראה דרש"י בפירוש לבריאים הדב' כי' ממ"ש בפירוש הש"ס ומבעם שבחבתי ובק"ה הבאתי דברי אא"ז מהרש"א וד"ז הגאון בתורת חיים שבחבו בח"ם וגם הבאתי שם מירושלמי ד מבואר ג"כ דיליף מדבתיב עלה אבל בה' מחוסר זמן ע"ש אלא דלפי ירושלמי אין מה בדקדק הב"ח מדנקט עלה אבל מבלל דבה' עלה אינו יונק מוכרח דאיכא למימר דודאי גם בהם עלה יונק הוא אלא דמ"מ עבבא בתורת בעמיגן ליה מבא"כ עלה אבל

בפירוש הירושלמי שהוא מחוסר זמן והייב חוך ח' ימים לגיהוא ולפ"ז גם מ"ש הב"ח דבאר עלה בהם מבמע אפ"ש בתינו יונק אבל בהו בזרוע יקבן עלאים ויפקד בעלאים עכ"ל ור"ל דבינעי' ס"ה איתא זאת ועלה ישא בתחד וכן בינעה מ"ש עדרו ינעה בזרוע יקבן עלאים ובתיקו יבא עלות יבא עלות ינהל וכן בהיה דויפקדם בעלאים דאמרינן עלה בגמל כ"א עלה מעדנו בל מלך כו' ומבמע לי' דכל הגך בתינו יונק מיירי כי רועה הוא ולפי מ"ם אין זה נאי' בבכר הוא גמל מחלב ועבהוק מבדים דאעפ"י שהוא רועה בעדר מ"מ לא שמנו הדד מפיו ואדרבה הרד"ק שם בינעי' פי' כמו רועה טוב בינעה עדרו ביקבן העלאים הקבעים כו' והעלות שהם אמוקיבן לאחם כו' ונקראו עלות ע"ש בינים בהם קבעים כמו עול ימים בהם נסמכים לאמוקיהם ליגק עכ"ל הרי מבואר מדבריו דעלאים אלו פירושן שנגרים אחרי אמן ומיקבן וכבו"ח נאוים בהראי סי' ל"ה כתי' בו בל הב"ח הגאון מהר"י ליב ז"ל בדברי אביו דשהם עלה אינו יונק וכדאיתא בבבא עמיר בגמ' פי עלה כו' ולפי מ"ש אין ראי' מזה כלל ועיין בק"ה אמנם לדיעה בהב אא"ז שבאבן בגמ"ם הב"ח ואין מתלקין בין יונק לבאינו יונק והעיקר בזה בגמ"ם בה"ל דמבמע בש"ם דבהוך שנתו הוא נקרא בשם עלה ואין ראי' מבבור הגיתן לבהן לומר שאחר הזמן הזה שוב אין נקרא עלה וכ"כ בשמ"ח לעיל להקל בזה בגאבדה רק בסי' ל"ה לענין ביעת כיופתה החמיר באין בעת הדחק והפ"מ כיון דאיכא דרבה דאיסור דאוריתא אבל אין להקל כאן מחמת זה: (קנז) ויש מקומות: בכיה הלל כתב דכין לענין נאבדה וכין לענין מישוב וכין לענין ביעת בכולן המנהג של הבדקים בגדים ועלאים הוי מה שנולדו בשנה זו כבר הם בהם לקולא הן לחומרא ובשמ"ח כאן כתב שים שהנו לקרות גדי ועלה מר"ה ועד חג הבטעות ט' ובס"ק ח' הביא דברי הדמש"א שבתב בענין סרבוס עד ה' הדשים כו' וז"ל דמש"א וזה דוקא בבהמות דקות בגדיים ומלאים ס ובקרים קטנים י"א עד בלות ה' חדשים מיום הולדם והיינו ביתי עבוסה של דקה ובבקרהה מנכרי ואינו יודע אימתי נולדו הגדיים ועלאים נסרא נהרא ופשבי' אימת מתחילין למנך הסרכות י"א עלה לאמרן עד ר"ח הבא וי"א עד ר"ח אב כו' עכ"ל ולבאורה צ"ע דהא אמרינן בר"ה דף ח' דכ"ע לבבו כרים הגאון בזמן בעמקים יעבשו בר בחדר ומהעבבה בחדר ויולדה בחד ע"ש ולפי"ז כיון דבדוש הביטור ה' חדשים א"כ גם באין יודע מן הסתם יש להשב ה' חדשים מן אב ומסם כלים בהודם מבה וא"ל דבהמות אלו הם הנוקות משלשה בזה ומ"ש הבוס בר"ה ד"ה כל הני ע"ש וכן הוא בחמה בחדשות אלו דבך הבבבי' והעיזים להגיל בחתל' ימי הרון ועיין בבבומות דף כ"ז דקאמר מ"ש אלה אמר רב' בר בילא לבבל חורבי ואבלי וקיימי ופירש"י בים בהמות בחבבירין לילד קודם בסח ובים בהמות בחלחרין עד בין בסח לעברה ובים שאינם יולדם עד בין עברה לחב כו' ע"ש ואפשר דזה בבהמה נסה ובר"ה בדקה מיילי ועיין בחוי אגן בר"ה מ"ם בם ולאיתי בגומין בהחב בעם לדברי הבים הלל בהביטור עד ר"ה לפי דברי הש"ם דר"ה שהבאתי שיולדה בחב ובהי"ם שם בתב אע"פ בקודמה ויולדה קודם חב מ"מ אין מלחרין כי בן בחעתי מן אחון ואילך אינה יולדה ואי"כ בפיר בחב בש"ם עד ר"ה בלא בחה בודאי יהיר מבלבים יום עכ"ל ואין דבריו נכונים דהא הב"ה קאמר דכל הנולדים בשנה זו עד ר"ה דינו בגדי ועלה אלמא דלא בידוע שהם יותר מבלבים יום הרבה דינו הכי וא"ל הבשון מדוחיבה כדי שלא יבואו להקל למעך בפחות מלא"ד יום זה אינו הא בתב דלא לקולא לענין ביעה ונאבדה קאמר דעהבגין הכי ומ"מ עפ"י דברי הה"י יש לייבב מ"ש על הא"ז דמש"א מש"ם הר"ה דלעיל ועיין מ"ש בסי' ל"ה ולעיל בסי' זה ס"ק ח' מ"ם במקומות בהבגין לענין מעוך ביעות ה' חדשים או מנהג אחר אין יש לבם לאהג לענין ביעה ונאבדה ע"ש: (קנח) וכן נוהגין: בתב דעבל הרך הוא כל שבוא תוך שנתו ויונק דקי"ל כר"י בפרק הטוב והבומב והביאו הם"ך ופר"ח הבינ ענין דבש"ם שם מבואר אליבא דר"י דכל תוך שנתו אע"פ בתינו יונק או לאחר שנתו ויונק עדיין מיקרי עבל הרך והביאו בח"ם והנה בתמת כדברי אביו הבינו רש"י שם שבתב הי"ק ר"י בבן שנתו בפיר קאמרה דהוי רך אבל הנקה לא הזכיר לפחות דאם פירש בתוך שנתו לא יהא רך אלא לחוסף אפילו אחר שנתו עד כאן לשונו אבל לפי מ"ש הרוב שם מוכח דש"ל דאליבא דר"י לא תנינא מלבה רק בבקה לחוד ואם הינו יונק הרווייהו ס"ל דאפילו תוך שנתו לא מיקרי רך ובאיתי בספר הפאלרה לחמם בהבינ ג"כ על הב"ח ובתב ג"כ דים לפסוק בר"י נגד שולה דר"ז שיונק אפילו לאחר שנתו מיקרי רך בשולה הלמידו דר"י ובפרש לחומרא ואם הינו יונק לא מיקרי רך אפ' תוך שנתו ע"ם בהוס' לחי' הר"י מקובל בר"ב בהבינ ע"ל וז"ש הרו"ל למיבקב לחומרא ע"פ פי' רש"י דתוך שנתו אע"פ שהינו יונק לא מיקרי רך כמ"ש הפר"ח גם מ"ם דמבואר כן בחי' הר"י מקובל לבאורה גם לחי' הא' בל' הוס' שבתבו לא מסתברא דבעי לשלוני טולי הא' ובתב הא"ז מהרש"א שם הא דלא מבעי' לי אי לר"י בהבקה לחוד הינו מלבה לא דלמא בגן שנתו לחוד בעי דלא בעינן הר"י דפליג הדשולה ממי בהא ורש"י לא פירש כן עכ"ל הרי מבואר דלשון הך תירוצא דלא דמ"מ עבבא בתורת בעמיגן ליה מבא"כ עלה אבל

הכי אליבא דר"י אף לענ"ד אינו מוכרח ולדברי מהרש"ל קשה דלמה בחמת לא מברש רש"י דלר"י דקאמר כ"ז שיונק בהנקה נאחד הלית מלחת וכמ"ש התוס' דהו"ל למבני דלמא ר"י כל זמן שיונק קאמר בין כאוך שאמו כו' אלא דז"ל דלאי התוס' הקשה ספיר דאם נפרש דעולא לא מייירי מהנקה כלל רק בבן שאמו לאחר הלידה ספיר שייך לפרושי לישנא דר"י דקליב עלי' וקאמר כ"ז שיונק בשעת הנקה דבהנקה הלית מלחת מעה"כ לפי מה דקאמר הש"ס הבאת דעולא אמי מייירי מהנקה ובן שאמו ויונק קאמר ומחוייבו בעינן ח"כ אם נימא דר"י לא בא רק לפלוגי לענין אחר שאמו לא שייך לישנא דכ"ז שיונק דהא עולא אמי ביונק קאמר אלא הו"ל למימר אפילו אינו בן שאמו ולכך הוצרך הש"י לפרש דר"י הכי קאמר דבכיתא המדברים בחזר שני תנאים בענין ענל הרך בן שאמו ויונק ואם תנאי שיונק בחזר להקל בכל זמן שיונק מיקרי רך ולא להחמיר על רך הנאי דבן שאמו לפי"ז י"ל דגם התוס' מפרשים כרש"י בזה ולק"מ מ"ש מהרש"ל דליבעי אי לר"י בהנקה לחוד תליה דז"ל דאם עולא ואם יונק קאמר א"ל לפרושי בדר"י דר"י קאמר דהנקה הוא הנאי לחוד אלא דגם בבה"ג נקרא רך לפי הינוק מסר"י מקוכבל לכתורם מוכח דר"י ס"ל דבן שאמו לחוד לא מבני אם אין יונק הא"כ לימא דבבן שאמו אבי ב"ש ביונק אע"פ שאינו בן שאמו וכמ"ש מהרש"ל ז"ל ע"ש אמנם לענ"ד י"ל דגם לתרי"י מקוכבל ספיר ליכא למימר כמ"ש הש"י דר"י קאמר ר"י דבבן שאמו אבי אין ה"ב קאמר רק לפי שהחבר בבית המדרש דעינן רך ביונק הוא אלו וסבר עולא שזה נאמר דבעינן אמי יונק ע"ז הביב לו ר"י אלא נאמר אלא לחקל דכל זמן ביונק מיקרי רך אבל גם בבן שאמו אבי ות"ש מהרש"ל דלאלי תירוצא ודאי ליתא דליבא לתרבי דלמא לר"י בבן שאמו לחוד אבי דא"כ לאמר עקב כל ביונק הו"ל למיקם רבותא דאפי' בבן שאמו לחוד אבי עכ"ל נפי מ"ש מהפיר הוא דהאמת כן הוא דבבן שאמו לחוד אבי ולבבא לתרבי דלמא לר"י בבן שאמו לחוד הלית דא"כ הו"ל לר"י למימר אע"פ שאינו בן שאמו ותהא בא מ"ו לפלוגי הו"ל למימר בפשיטות אע"פ שאינו בן שאמו ודוקא אם נימא דעולא לא מייירי מיהקה אבל ספיר מצינן לפרושי דלר"י בהנקה לחוד אלי מבא"כ אם עולא מייירי ג"כ ביונק דוקא ע"כ דר"י דקאמר כל זמן ביונק אע"כ אבל דאלאי יונק הוצרך לפרושי מה בחבר תנאי איקה בהנקה דבבלעיל ובעינן דינא כיון דלדעת הש"ס מהקנא דלמא הש"ס אע"פ שאינו יונק לו יונק אע"פ שאינו בן שאמו ומדברי התוס' אין הכרח לחיקך המצינן לפרש כמ"ש ואע"פ דאיכא לפרושי ג"כ כמ"ש אלא"ז מהרש"ל מ"מ כיון שפי' רש"י הוא לתומר' זה לתומר' נקטינן וז"ז הנאתן בחורת חיים בחולין שם כתב וז"ל וגראה כיון דלמסקנא לר"י כל שאמו אבי אינו יונק אע"ג דלאו דאי' גמורה הי' מ"מ יש להחמיר לדפריסת עכ"ל נראה מדבריו שהוסם עיקר ג"כ בפירש"י אלינא דר"י ומ"ש אע"ג דלאו דאי' גמורה הי' כ"ל שאסבר דלא דמי ענין הרחם של הטעל רק דקא דאי' ים מדינקא דמ"ש בעלים הרבים ובלשון מבבא דאליבא דר"י נקרא בן שאמו אע"פ שאינו יונק ובלאחר שאמו ויונק לא נילא דעתו בה"ת ונראה דג"כ מודה דדיני' הכי אסרי לתי' הר"י מקוכבל כ"ש הוא מתוך שאמו ואין יונק ומיין בקיה שבאמתי שו"ת ס"י תלק ד"ד סי' י"ח ע"ש ות"ש בשו"ת פ"ו וז"ל ולדבריך הוי קלי הרבים גם לבדים וזה ח"ש דבל גדי רך הוא כדפירש"י בפרשת משפטים עכ"ל לענ"ד אין זה מוכרח כ"כ שאע"פ שהש"ש אם כה' שאין גדי אלא לשון ולד רך ממש כו' (ולענ"ד דאינ' ממש הוא ש"ם וז"ל ממה הוא ש"ם ומקלא אדהכתי' ממה שאמה מולא בכמה מקומות כו' ע"ש) אמיתו אלא בא לבלל גדלות גמור אבל מ"מ ים רך בפיו ומתני' הי' בפסחים דף פ"ד בל הנאכל בשור הגדול יאכל בגדי רך ופירש"י ר"ל נאכילם בפסח בן ח' ימים וכן פי' הרע"ב שם ועיין בתי"ש שם אלמת דלף בגדי נמי מיין עלי' לשון רך אך לפי"ד פשוט דבין אי קלי תענלים או אי קלי אכולהו לא כיון הרמ"א לענין הנאתר בגמרא עד כמה נקרא רך אלא הוא בענין הכתוב ויקח בן בקר רך או כי הילדים רכים וכן ואנכי הזקן רך דדוד וכהומם שהוא לשון עסל על דבר אלא הנע לבלל גדלות ובשרו רך עדיין וכן בלשון רמ"א בד"מ כתב וז"ל מ"כ ודוקא בפסחה גדולה שהיין לאחת בגדיים ובלאים והטעם הבסרכת עדיין רך ונימוחה ע"י מבמות ואמרו לי בקיאי עיבו בטעם זה אינו אלא לטעם בענלים כו' ע"ש ולא הזכיר בדבריו ענל רך כלל וכן בלבוש ובטעמה הר"ן כתב בפסחים וכשו"ם פ"ו סי' יוד בסעיב אחרי אל הגאון ז"ל כתב שבהגהות הבדיקות אינו כותב הרבים ומשמע כל זמן שנקרא ענל כו' והעיקר לדעת כמ"ש בשמ"ח וה"ש דכל שנקרא ענל בלשון בני אדם אין לאסור בפסח אין הרבים לדייק כלל ומלשון מהרי"ת בספר ח"ש שבתב ובגדיים ובלאים שהגיעו להסריף בהן כל הרבים אפי' הרבים מלה כי ים קבלה להסריף בהן כל הרבה וזה"ל בלבן רבה הים ומתעבר בפשטות עכ"ל ונראה בפשטות לשון המרבות אל הלא קאי דאפי' הסרבה הים רבה אע"פ אין לאסור בפשוט דאפשר הים גמורה אל הלא

קלא כבר נתבאר שדין הסרבה ודין הדבוק אחד הוא גם לענין המיעוך שאם הדבוק נפרד ע"י הולכת היד בנחת בשר וגם בזה אין להקל בגדי' וטלאי' ועגלים רבים ע"י שמפרידין ביד בנחת לפי שחמת רבותן הם נפרדים (קנט) ומ"מ אם דבוקים החתוכים זה לזה אפי' ביותר מחצי' ואפי' השפולים הם דבוקים יחד יש להקל כל שנפרדו ע"י הולכת אצבע בנחת ביניהם וכמו שנתבאר בסי' ל"ה מעיף קל"א אבל אם נדבקה למקום אחר שלא בסדרן אין להקל בזה ויראה לי שאין להקל ב"א בשנדבק' שני אונות או בולם יחד מראשן ועד סופן אבל אם לא נדבקו מראש ועד סוף רק שנדבקו למעל' מחציין או השפולים לבד ולמטה מחציין פתות כמו חלון אין להקל בגדיים וטלאים ועגלים ע"י פירוד בנחת:

קלב זה שהחמרנו בגדיים וטלאים ועגלים שאין למעך בהם אין הדברי' אמורי' אלא בשלא בסדרן או למעל' מחציין (קס) אבל בסדר' בין אונא לאונא למטה מחציין שאנו מבשרין בבהמות גדולו' בלא מיעוך ובריק' כמו שנתבאר בסעיף כ"ו גם בגדיי' וטלאי' ועגלי' בשר בין שעברה הסרבה ע"י מיעוך בין לא עברה בשרה:

קלג יראה לי שאם נמצא סרבה שלא בסדרן בחזה (קסא) אם גדולה היא מותר למעך בה אע"פ שהיא מאותן חיות שאין סרבות מצויות בה כאשר נתבאר בסעיף י"א ואם לפי ראות עיני המורה עדין היא רבה בגידולה וטבעה ואפשר שגם סרבה גמורה תתנתק מחמת רבותה אין להבשיר ע"י מיעוך ואם נמצא בעוף סרבה במקו' המסריף כמו שנתבאר יראה לי שאין המיעוך מועיל בהו:

קלד עצה טובה להשקות הבהמה סמוך לשחיטתה שכל שלא הושקתה היא מליאה סרבות ויש שכתבו להשקותה מים צוננין שהרירין שבתוכה הנראין כעין סרבות מרמת חמימות הם באים גם יש לנהוג בשנמצא איזה סרבא לעיין בה מיד ולא יחמיץ הדין כי ע"י שהות ביותר מתקשה הסרבה הרבה ואינה עוברת ע"י משמוש גם יש לנהוג בשבא לנפח הריאה לחתוך מה שיש בפי הריאה מלובלב מן הדם ולרחוץ אותו המקום היטב:

קלה כל מה שנתבאר למעלה שלא להקל בבהמה א"י אפי' אם יש לישראל ריוח מזה שהוכשר הבהמה כגון שהשוחט נוטל שכר מבשרות או שיש שם חוק קבוע ליקח דבר קצוב מבהמה בשרה וישראלים שברו אותו חוק או אפילו אם מגיע לישראל הפסד

קצת

רכים הם ועיין מ"ם בגמ"ב שם וכמ"ם בזה: (קנט) ומ"מ אם דבוקים כ"כ בשמ"ח בשם סכים הלל וכבר כתבתי בזה סי' ל"ה ונעשם הדבר בשמ"ח כיון דבלא"ה יש מקלין בסמוכים במקום זה ונראה סי"ל כיון שלדעת התוס' והרשב"א בחידושי' אם יש סרבה כ"ג יש לסמיר בסרבה בספולי וכמ"ש הש"ן ולפי"ז משמע דמסיר גם אם נפרך הספולים לבד ונפרד בנחת וכן משמע מלבון הגמ"ח שבתב ואפילו אם הספולים דבוקים להדדי כו' ולא כתב ואפילו אם הספולים כו' משמע דבנפרכו הספולים לבד מייירי ועיין בפ"ם שם דמייתי דברי הבה"י שהבאן בשאין תיתוך אונות כלל ולא שום סיכר מפרידין כו' אלמא אפי' גם הספולים נדבקו לחדדי שבתב הבה"י שם סיכר ואח"ש מבאיין ע"י מיעוך וסברם ומ"מ הבו דלא לוסיף עלה ואין לסכמיר כ"א בדבוק הספולי' מסעיד עליו ולא נתוסן אחר עכ"ל ולפי מש"ל ס"ק מ"ד דעת הפוסקים לכל הסברכא מתפשטת ע"פ כולו עדיף עפי מלם נפרכו הספולים לבד ח"כ אין לפי' מדברי הבה"י לענין אם נדבקו הספולים בלבד ואין להקל כ"א בגונא שבתב הבה"י וסיעו מי אונות נדבקות לחדדי מרלמן ועד סופן והמשולים בכלל וכן מבואר מת"ם בח"ם ס"ק כ"ח דלפי טעם הר"ן משמע דגם אם החודים עם הספולים סרוכים לחדדי כשרה כיון דהכל נפרך לחדדי אינו עדיף להתפרק ומ"מ נפרך לחדדי אינו עדיף להתפרק ומ"מ לפעשה אינו כותב ע"ז כו' ולבאורה אפשר לומר דוחדי דבוק הכל עדיף מפי מעשה שאינו עתיד להתפרק מבא"כ זה שאינו רוצים להסיר ע"י שנפרד בנחת מה יועיל זה שדבוק הכל דמ"מ מיירין בשאין מהוי רבוקן הם נפרדים וסרבה גמורה היתה ונם עתידה היתה להתפרק כמו שנתפרקה עתה ע"י הנשמות בנחת ומ"מ י"ל דאין מזה שנתפרקה ע"י הנשמות בנחת דאי' לאיסור דמ"מ עת דה היתה שהחזק כיון שהיתה דבוקה כולה וכמ"ש רש"י בכסדרן הקרום הולך וחזק ועיין מ"ם לעיל אינ' בסרכו לעשה מחיין וגם הספולים בסרכו ע"ם ולכן לדעת אין להקל כ"א בכה"ג שהעיד הבה"י דאיכא לאיסור אין זה סרכ' כלל וכמ"ש בח"ם סי' ל"ה ס"ק ד' דל"ל דהאי דיבור לא ענין סרכ'כו' כ"א הכי דבותייהו וכאן משמע קלא דלא נחת לי' בהאי סברא ומדמי לה לסרכ' וז"ש אבל בנדבקו הספולים לבד כיון דבלא"ה מה שמקילין ע"י פירוד בנחת הוא קולא גדולה סבו דלא לוסיף עלה שאין להקל בגדיים וטלאים ועגלים הרבים בזה: (קס) אבל בסרכא יבבר בגבול בינתין בעתיד ממתי הגאון הגבול מוהרב אלי' דרבן בשה"ל אלי' זוטא שאין לאסור בשהם הסרבים בתקים בתכסיבין בגבולים בלא מיעוך כגון בסדרן בגד"ם ב"ב דהא טעמ' דאין מתבין בגדיים ובלאי מפני שהסרבות אינם הרבים ג"כ לא מהני מיעוך אבל במקום בבבר בגדיים בלא מיעוך אין לאוסר בכ"ל והוא פשוט ומבואר מלבון הפוסקי' וגם דהא בסדרן בסר' מדינא דמ"ם ולא תילקו בם"ם בין בהמה גדולה לקטנה ואפי' לשיטת רש"י דאין סרבא ב"ג ובסדרן הקרום הולך וחזק אין לפקפק בזה לומר דבגדיים ובלאי' כיון שהיא רבה עתידה להתפרק ושאר הנקב מבולה ואין זה כ"א בקרום מחמת מבה ז"א דבכל לפי ערך גידול הבהמות וכל הגדול מתבירו בחיפה גדול' כיתנו ובהמה' גדול' בריא' מרחבה ביותר ובקטנות הוא מתהלל' בנחת רוח ומהבלה לאם לרבל בתלבה ולרגל לאומות אבר לפנים ולכן אע"פ שהיא רבה מתקיימת הי' ועתידה לרות הולך וחזק ושוד בלא לאמרו הדבר' אלא לענין אחין לסמוך על המישך זה לחוליתא מבלל סרבא בלא בסדרן ולומר דבר' הוא וכמ"ם הש"ך ס"ק כיון דלא בכיה בהו והאי דבסרבה ע"כ סרבא גמורה היא והאי דיתקה משום דהיא רבה אבל סיר בסרבר' בסדרן אמרינן דסרבא גמור' היא ולא אתהן כלל ולף אם איתקה לפיטא ע"י מבמות בנחת אין הוסבין לה לאמרר ולומר דגם בחיי' הוה עתידה להתפרק דז"א דדלמא בחמ' ריר היא ולף אם סרבא היא עתידה היתה להתחזק שבני כל סרבא דבת יומא רבה היא וכמבואר מתשו' הגאונים שבבאתי לעיל וחפ"ה אמרינן אינקן ימים התחזק יותר וכסרם וא"כ ה"ה בגדים ובלאים והטעם פשוט דבסדרן אין מנעוע החוטים עשה בהם דבר כי מבבים יחד לאחוז לו לפנים ומה בכך שהיא רבה אכיון שאין מגיע לא עבידא לאנתוקי ונם שהרי חזינן שנקב זה מקבים שעשויים להסתם בסרבא בסדרן כמ"ש הר"ן ומבו"ם לפי מ"ם בח"ם סי' כ"ע דגם לרש"י לא מחקינן בזה ריעותא בבסדרן דמתקינן לוחם לריר בעלמא ע"ם א"כ פשיטא דגם בגדיים ובלאים הדין כן שיין בק"ם מ"ם בזה: (קסא) אם גדולה לבאורה יש להסתפק לי מהר מיעוך אם אתנה סרבא בחיות כי לפי מ"ם הר"ן הטעם הסרבו' בגדיים ובלאים ועגלים לא בכיתי והאי בסרבה אמרינן דסרבא גמורה היא לבך הרבה ולא מהני מיעוך ע"ם א"כ גם בחיות דמבואר לעיל דלא בכיתי בהו סרבות ומילא יש לומר דלא מהני מיעוך אף לפי מ"ם הש"ך להרביב דברי הד"מ ודברי הר"ן אהדדי דשא דלא ניתקה משום דהיא רבה א"כ י"ל דבל בתיבה רבה אע"ג דלא בכיה בה סרבא מ"מ אמרינן דכיון בתיתקה ע"י מיעוך מבחמה לאו סרבא היא אע"פ מבטיות דברי הר"ן מבמע דבל דלא בכיה סרבא והאי אית בה אין למעך מוהב וא"כ יש להשוות חיות קבעות עם גדולות לפי"ז בבטולן אין למעך בהם אף דברי הד"מ עיקר וכן כתב כל האחרונים שהבעם משום הא"ל דבל בתיבה אינו המורה בגדולה ומבעה ולפי שהיו

מלוי

מנוי קנרתי בזה ומ"ם בסניף קל"ד עצה כוכב כו' עיין בביאור לס"ך י' ומ"ם ס"ם לנוגע לעיין מיד כ"כ בסס"ד ס"ק ל"ב ע"ם ומ"ם ס"ם לנהוג לחתוך כו' עיין בספר מסדיים סי' תתנ"ז אחד סיה עצמן (כ"ל כילי וקמצן) כפסי' מעשה הריאה והדם בפה כבריאה לא היה חוקך קצת מן הריאה אמרו לו בעבור עצומיך הכנים הדם בפיה כרחוי :(קסב) מצא חילקו · כ"כ בסמ"ח בסס פר"ח וע"ם שמביא על דבר"ז שכתב הלם נומלים שכר מכברות נקבלת בהמות ישראל כו' ובכמה"ג אות ל"ו הביא הגו' זו שבדבר"ז כתב בסרוכה לעצם ולבבר שמתיים כדברי הרמב"ם ים להתיר אף בבהמה של נכרי כיון שהבוחט עוקח שכר מבברה ולא מערבה ממונן של ישראל מיקרי וכתב שהרמב"ם חולק ע"ז שלתב דלחה לא"י בעל הבהמה כ' או ג' לבנים ולבתוך ע"ז לעבות הגפיה עושה כן רע לבמים ובע לבריות כו' ואפשר דהרמב"ז לא סתיר אלא בידון דידיה דקיל אבל לעבות גפיהם לא סתיר אלא בסמ"ח וכידון הלא אפשר דהרמב"ם יודה דבשיל שכר הבוחט בהמתן של ישראל מיקרי כו' וג"ל דה"ם במקום שים עזר מהבשר אפי' בהמה של נכרי ממון של ישראל מיקרי עכ"ל ונראה מדברי במדמה עזר מהבשר לבשר הבוחט (וע"ם מה שכתיב ראי' מח"מ סי' ש"ו דמה שעשל הכרכבות מהבשרות שכר מיקרי כו' ואין זה ראי' כלל) וא"כ הייט דוקא כגדון הרבדב"ז דקל' משא"כ בבאר מקום אף עזר מהבשר לא מהני ובפרט שנראה דאין הפסד לקוחה בזה בזה אלא חטלף בהמה זו ישחטו במקומה אחרת כדי להפסיק ונתת בשר לעם הזה וכיון שכתב הפר"ח על הרבדב"ז ע"ש : (קסג) ועיקר בזה: בשו"ת מלת בשמים סי' ל"ם מקר בענין ה"מ מה שיעורו וסיים הרמב"ם לסיות מן המתמירים כל מה שהוא הפסד מן הקרן יותר משהות הוי הפ"מ כלי ספק שהרי בפתות משהו' הוי מחילה ש"מ אין מקפידין על הפסד כזה שהוא פחות משהות הקרן ולא יחשב אפי' להפסד מועט דלא קפדי אינשי דאל"כ הרי ב"ד מזקקין לדין פרוטה וכאן הוא מחילי ש"מ אין מחשב להפסד כלל ובשהות קרא ומחזיר לוגאה ש"מ שמה שסו' פחות משהות עד שהות הוי הפסד מועט (כ"ל מל"ל שמה שהוא שהות עד יותר משהות הוי הפסד מועט) וא"כ כל מה שהוא יותר על שהות הוי הפ"מ ודבר זה למדתי מהה"ד סי' ל"ו ואפשר דבעני הוי הפ"מ כמ"ם החלה (ר"ל דשם כתב דיותר מכבד של תרומות הוי הפ"מ) והפסד יותר משהות הקרן הוי הפ"מ אף בעשיר עכ"ל והנה ראייתו מדין לוגאה אינו מוכרח דדרך מקח וממכר שאני ובמבואר שם בחברי בב"מ שכן דרך מקח וממכר לפי שהלוקח והמוכר אינם יכולים לכוין דמי המקח בשמנות ודרך העולם לחתול פעוהם עד שהות אלף אם יבא המתאנה לערער לא ישומו הקונים בשום כו' הלכך מקבל עליהם שהוקה ואין מערער ומוחל עכ"ל וכ"כ המור והביאו הסמ"ע סי' רכ"ז וס"ם בלמד כן מהה"ד סי' ש"ו עייתי שם ורמיתי שכתב לסוכיה דדמי רביה הוא טפי מדמי נכסתא יותר משהות דאל"כ הארך לומר הדמים מודיע בפחות משהות דרגילי למשני בהכי דהא קי"ל דמחילה כיא ע"ם וזה ש"ם דהה' שמי לענין מקח ומתנ' מיירי ובמו"מ פ"ם' דפחו' משהו' מהיל מעשה שכתב הרא"ש ומדברכם מדלא מייתי הה"ד מזה לגידון דידים לענין תלוקת הבים דיותר משהות חייב הפסד מכלל דס"ל בתין זה ענין לזה וע"ם בהה"ד שמוכיח מדמרינן בב"מ סיו רוכבין ע"ג בהמה כו' יתלוקו הא אפשרוסו בשלמא מסוכה חזי לבבא כו' משמע דאע"ג דחזיא לבדיא ודמי רביה הוא פפי מדמי נכסתא יותר משהות מ"מ לא מיקרי הפסד לענין תלוקה ובישוב הקרוב ליותר משהות הוא חומש והלכך דוקא אם ימצא פסידא יותר מחומש לא מצי חד לכוף אם חבירו לחלוק כו' ע"ם וכ"כ רמ"א בהגה בח"מ סי' רכ"ז ולכאורה מזה ים לעמוד דאם הפסד כשיעור חומש או פחות לא מיקרי הפ"מ ודוקא יותר מחומש בעינן ואפשר לדחות דהתם אפשר דיותר לי' לפסיד חומש כדי בישמוד בשלו ולא יפסיד לפעל במכירתו משא"כ כאן ועיקר לענ"ד זה דאין לנו לחשב לפי חשבון הדבר שאנו דנין עליו אלא לפי חשבון הפסד עצמו אם רב לו מעט ולפי ערכו של בהים הסולל וכמאמר חז"ל כלי גדול וים לו דומה עליו בכלי קטן כו' אף מדברי הה"ד סי' כ"ד משמע קצת דחשבינן הפסד לפי ערך הדבר שאנו דנין עליו שבחב שם דבהפ"מ לא אמרינן ניטוק היבור ומייתי שם בשם אחר מן הגמרות דכל מה שהוא בחבות הן גדולים הן קטנים חייב הפ"מ לאפוקי מה שהוא בכל לו בקרקע מ"מ נראה דבר"ד לפי' חבות גדולים חייב הפסד מועט הוא"ל והפסד למכור לנכרי ואע"פ שנראה לזלזל קצת במכירה ובלי' מניעין וב"ק דמדמע תרומה בחולין חייב הפסד מועט מבוסס דעדיין ראוי למכור לבהים אע"פ שנראה לזלזל במכירתו ולא מפליג בין רב למעט כו' ע"ם ונראה שהוצרכו הה"ד לדוקא אם הוא בכסף כולו לו הפסד הבחות מכר יותר ולא רצו לתת דבריהם לשיטרין ובילקו בין חבות לבד משא"כ אם הוא ראוי' למכירה אע"פ שנראה לזלזל קצת כיון שלפי ערך היין הוא הפסד מועט אין להתיר ולאיתו בכוף ספר מנחת יעקב בקומטרס סולת למנחה כלל ל"ח שכתב ב"כ מהאל לפרם בשור הפ"מ ובבית ג"כ דברי הה"ד אינו וכתב דבכבילה דף ל"ו אמרינן כדי יין וכדי שמן הינמרינ לי' הה"ד להפסד מרובה חשב' כו' ועוד דדברי הה"ד בהלכתא בלא מעמ' דלפעמי' יש בקרקע גדול הרבה כ"כ יותר ממה שנכנס בחבות קצתה ואיך טהן דברי לשיטרין בלא מדה כלל עכ"ל ונעל"ד כנו' שדברי הה"ד בשם הגדול הוא הם לקומים מ"ם מ"ק דף י"כ דאמרינן הה"ד שופתן חבתה ואין שופתין בחבת ע"ם ופה שהבי' בסולת לנגה' הרמ"ם דבהבתה חיבה פסידא יהיה תשא"כ בכוזא ע"ם ופה שהבי' בסולת לנגה' שם מה דבלה דף ל"ו דקאמר כדי יין וכדי שמן אינמרינ לי' הפ"מ חשבו כו' אין רצו' דלגבי פיות דלא פסדי לגמרי מיקרי כדי יין ושמן הפ"מ וע"ם שכתב בקרקע גדול הרבה כ"כ יותר ממה שנכנס בחבות קצתה ואיך טהן דברי לשיטרין בלא מדה כלל עכ"ל ונעל"ד כנו' שדברי הה"ד בשם הגדול הוא הם לקומים מ"ם מ"ק דף י"כ דאמרינן הה"ד שופתן חבתה ואין שופתין בחבת ע"ם ופה שהבי' בסולת לנגה' הרמ"ם דבהבתה חיבה פסידא יהיה תשא"כ בכוזא ע"ם ופה שהבי' בסולת לנגה' שם מה דבלה דף ל"ו דקאמר כדי יין וכדי שמן אינמרינ לי' הפ"מ חשבו כו' אין רצו' דלגבי פיות דלא פסדי לגמרי מיקרי כדי יין ושמן הפ"מ וע"ם שכתב

קצת אם תטרף אין להקל (קסב) שלא חילקו חכמים בזה אבל בשצריך לו בשר בגון בע"ש או לשאר צורך גדול דינו כבהמת ישראל :

קלו כבר נתבאר בבמה מקומות להקל בהפסד מרובה ויש שבתבו שיעורים לזה (קסג) ועיקר בזה שהבל לפי ראות עיני המורה לפי עשרו ועניו של הבעל דבר גם לפי ענין ההוראה אם יש בה הרבה צדדים להקל או לא :

קלז במקום שנזכר בפוסקים שאין להקל כ"א בהפ"מ (קסר) אז אם אין הפסד אע"פ שהוא בשעת הדחק שהצבור יש להם בשר ברוחק מחמת זה אין להקל אם לא במקום שנזכר בפוסקים בפירוש להקל גם בזה :

קלח במקום שהצריכו הפ"מ (קסה) אם יכול למוכרו לנברי אע"פ שצריך לזלזל קצת במכירתו ויפסד כל הריוח וגם מהקרן יפסד קצת אין להקל וענין ההפסד משערין לפי מה שהוא אדם עשיר או עני וכן משערין לפי הזמן שאם יש דוחק לצבור בבשר וגם

כסס בה"י בי"ד סי' קכ"ו דבעיר הפ"מ כתב זהב ותני שלים כו' והעיקר לענ"ד כתב דמסיק בסולת למנחה שבכל לפי הזמן והתקום הבעיר לפי עבמן ולפי עני לפי רלות המורה גם לפי עיון ההוראה אם יש בו הרבה צדדים להקל לא ע"ם (קסר) אז אם אין הפסד מדברי הפוסקים מבחר דאם יש ציוך אז אסור אם בעת הדחק בפיה"מ דמי לך מדברי הרמב"ם סי' ר"ל סבראתי לא מבחר כן בכתב בס וז"ל וא"ם בי"ד הוראל ואיכא דוחקא דצבור לבהמה ים להתיר כתו בהפ"מ גראה לבריא ראי' דלא אמרינן הכי מבדה דף י"כ דאמרינן אלו בעת הדחק, ל"ד בני בטורת הוס וא"ד אמים מהרות הוי ופירש"י בני בטורות וזהה הפ"מ ונכך אפי' מעט מהרות הוא הפ"מ ולא דלם רש"י לפרש בני בטורות הוו וכו' דוחקא לאוכל מהרות אלא ע"כ לא מריך מבוס הכי אלא מבוס הפסד הקלו הסתורה חסה על ממונם של ישראל אמנם אפשר בי"י דאקילו בי' רבוותא בזה"ז בכמה חוכחי לא דייקינן טולי האי להתיר ותו דלא שייך הכא כ"כ למחבב הפסד מועט מבוס דאפשר למכור כו' ע"ם ובלעל"ד טוענו דכיון דהקילו בי"י בפיר המכיון אהך סברא הוראל ואיכא דוחקא דיכולה אין לסם יין כשר ברווח הוי כמו הפ"מ ותע"ג דאיכא למיתק מנש"י דדוחק לא הוי כתו הפסד מרובה לא דייקינן בי"י כולי הא להתיר וא

הפ"מ אין להחזיר בתחילה. וצריך לזוכרו והכ"מ בק"א בסוף פסק ההגהת הורחת מו"ה כתב דמהך דיכוותה דתחיכת חטאת מתערבה כו' יש ללמוד דכל שאפשר למטר לנכרי אין להחיר איסור בדיעבד ולומר כדאי הוא פלוני ט' דאין זה חביב הפ"מ אם"פ שמפסיד כל הריווח כיון שאין הפסד בקרן אלא דבר מועט והכי משמע להדיא בתה"ד סי' ר"ד ואפי' בשאסור דרבנן אין להקל עכ"ל וע"ש בס"ך סי' רמ"ב קיצור ההגהת הורחת סעיף ג' בשבח אע"פ שאין מפסיד בקרן והשמיט תיבות אל"א דב"ר מוע"פ ומשמע דזוקא שאין מפסיד בקרן כלל ואפשר שהוא השמטת סופר ומ"מ הרא' מהר דחטאת ל"ע דשתם ודאי נמכר לשחיטה בזול הרגש וכמש"ל לענין תרומה ומכ"ש בחטאת שזמנה קצר ואוכלי' מועט" ועלולה ליפסל אלא דלגבי תחיכת חטאת מתערבה שהוא הפסד לגמרי קרי לחטאת מהותה שנתערבה בחולין הפסד מועט וכתב" : (קסו) מ"מ דהקר' מדברי הה"ד משמע דאי לאו ב"י" דאקילו אע"ג דאיכא תרוייהו דאיכא הפסד מועט בצריך לזמל בתכירה קצת וגם איכא דוחקא דיטורא אפ"ה אין להחיר ויכולא בזה כתב הרמ"א בח"מ סי' כ"ה באין סומכין על דברי קצין עגל גדול ממנו בחכמה ומכנין אפי' בשעת הדחק אא"כ הי' ג"כ הפ"מ כו' ע"ש אלא דמתשם אין לאי' דהתם גם הפ"מ לחוד לא מהני אלא שעת הדחק אבל במקום דמהני הפ"מ לחוד אפשר דגם הפסד מועט בלחוד שעת הדחק בהפ"מ דמי וכן נלענ"ד ולולי דמתחינא הוי אמינא אמ"ש רש"ש ולבסוף מרוחב משמו צריך לעיין עכ"ל מ"ד מהרות אפים לעבידא אבל חיזון הראשון דבני בלומה הוי מפרש רש"י בפשוטו ואיכא הפסד מהות ע"ש דף ו' ובערוכין ר"ל כיון דעכ"פ הוי נמי הפסד מהות וגם הוא בני בטורת שכל העולם סולו בדעב לכך בשעת הדחק כה"ג אים עמה הפסד מועט יש להקל ועיין בב"ח בהגהת הורחת מה שהקשה בזה על הרמ"א ועיין בש"ך בס ולא הארכתי עוד כי הוא ענין לעצמו : (קסז) ובאר קולות : עיין בח"מ ס"ק ס"ח ופשוט דאפי' לפי מה שמוכיח עתה לקולא בלפרנים ולבדוק מ"מ בבר כתבתי דזוקא בדרך הזה אבל מ"מ אין מועיל בשמתקן הסרכא בכח מתקום חיצוכה וא"כ בכאן תושבון שהבנים שיתקה בכח מתקום חיצוכה ולכך הפרנים בשביעות וגם"ש דאפי' אם בני בודקים כו' כ"כ בשם"ד והוא נכון : (קסח) אבל בדברי"כ בחמ"ח ובח"מ ס"ק ס"ט ס"ש כתב בלעד זה מסי' מ' נבי מכח שעשה כי' בראש בכם כו' ולכאורה כי' אפשר לומר דכאן אף באחמלא שאינה מקובלת נאמן לומר בעיני וכזמה דזוקא התם בשעה סי' וקעביד מעשה בדיש צריך אמתלא שתקובל' דוקא וכבר הקשו הקשו הפוסקים שם דאפי' אמתלא מלי שעמא מועיל דהא הוי כמו הומחק נדם בשבעתי' דלא מהני אחמלא ואילו הסכא מ"ה לו בע"א כדי שיפרשו הרבוים מלקות ע"ש מ"כ עכ"פ אחמלא בעינן מבא"כ כאן באמר מרפש הוא אפשר כיון דדבורא בעלמא הו' שפיר מני הדר בי' ולמימר מעיתי ואע"ג דאפי' אמרה מעשה אני וחזרה ואמרה מהורה וכן בשומרת מ"מ אני וחזרה ואמרה שמא הוא בנומרת אמתלא אסורה שאני התם דבויא לעשה הוכיח דאסורה ואה"נ כאן דלהשותם עצמו לאוי לאסרה בתחילה בלא אמתלא מעשה זה אבל לאחריני אע"פ דשפיר מהימן לאוסרה מ"מ כיון דעכשיו איסור בני לא ואמר מעשה בראשונה יש לנו לחוש שאמר ואולי אמי שהדא אחרינא ואפשר דכשרה הוא והראשון מעשה אע"פ שאומר מעשה כדבר שאינו מצוי לעשות הוא"ל הנשים המכחישים זא"ז וא"כ מה לי אחרינא מה לי אינו נוסי' ודינו בב' המכחישין זא"ז שיתבאר לקמן מבא"כ בסי' מ' דמעיני דקעביד מעשה אין דיבורו של עכשיו מוצא מידי מעשה שעשה בראשונה ואריך אמתלא דוקא דבזה אין לדמות איסור לאחרינא דאין שהדי בלא מעשה כיון דקעביד מעשה' ודבורא דקאמר השתא מעשה לאו כלום הוא ושוב י"ל הסכא אפילו אם אמר מעודה איסור בלא אמתלא דיינינן לי' כאחרינא ואם שאני דע"י הסי' מעשה איסא לאיסור שנפסלה בשתים ובחזקה איסור עומדת ובכה"ג אפילו אלא מהימן להוציאה מחזקה איסור וכמ"ש בסמ"ח סי' מ' סעיף מה וסעיף מ"א דאפילו באחרינא דמתחיים לבוחש אסור ואף לשתיר שם כ' בח"ם ס"ק כ' מעוה דשמוטה לפנינו וכוכ מעון כו' לכן הוא בחזקת כשרות ע"ש וכאן נ"ם נומר כו שהרי שוכרה בעידים שהיה עשה לה לקנות איסרא בעע"ד אם הבשתה של אחרים אלא שהוא בדק אותם לא מהימן לומר כשאמרתי מרפש הייתי אלא כל מיני' לשבים עצמו הוא שעה שיעריף בשעת הבינו בחנם והשתא הוא דמשקר להכשיר אותה וכ"כ בים"ם פ"ח סי' ח' על שובדא הבראש"ך דאמתלא כי אתי אינו אלא לבר יבראל כבר דע"ם לא טוב עשה בעמו לעבר בעל הבשתה בחנם וכבר אמרו חז"ל לא הגעוב ע"מ למיקב וש"ם להזיק כה"ג ושוב אמתי לא יקנו אחרים כו' אם לא שהבטח עשה אותם בבשתה שלו אלא יקפו עליו קופלים ואל יפגרו בו כו' עכ"ל וא"כ מכ"ש אלו נאמן בלא אמתלא כלל רק לומר מכוזה הייתי ואפילו אומר לעשרי קא מכוון ואח"כ לייתי להגיד האמת אינו נאמן הוא עליו לאסור ומני למעבדי' אחיכה דאסורא אלו עצמו ופשיטא דבלא אמתלא לא מהימן להתירה אפי' אומר עד עצמו חוזר בו שהחזקה באיסור ע"א ע"ש בחמר חלב הוא זה ואח"כ בא אחד ואי"ו לוקה על פיו אע"פ בעיקר האיסור הוחזק בע"א ובמש"ל ס"ק מדברי הרמב"ם וה"ר פשיטא ל"

וגם יש הפסד בדבר אע"פ שאין הפ"מ (קסו) מ"מ דחק הצבור והפסד בעל הבהמה מצטרפין להיות נחשב הפ"מ :

קלט ברבר שיש בו מחלוקת הפוסקים יכול המורה למסוך לפעמי' בשעת הדחק והפ"מ על המיקל אך יש בזה כמה חלוקים כמו שנתבאר בסי' רמ"ב משם תרדשנו :

קמ בודק שהבנים ידו ואמר טרפה ואח"כ הבנים אחר ידו ולא מצא טרפות הרי זו טרפה ואין דנין אותם כמבחישין זא"ז אלא שאנו אומרים שהראשון מצא בה סרכא המטרפת ובהוצאת ידו נתקה בכח או השני נתקה בהכנסת ידו בכח ולא הרגיש ואפילו אם בדקו אחריו שני בודקים ופ"ששו ולא מצאו אין להכשיר מטעם זה ואפי' לפי המנהג שנוהגין במיעוך ומשמוש (קסז) ושאר קולות מ"מ אנו תולין שהראשון שטרפה בטתם לפי שהרגיש שנתק הסרכא בכח ממקום המטריה ואצ"ל אם יש בועא או איזה ריעותא מריעותות הבשרו' שתיששין שמא הרגיש שם סרכא והטריפ' בלא מיעוך משום תר"ל וכל זה באם הבודק הראשון הלך לו אבל אם היא עתה לפנינו ואומר שהטריפה לפי שמצא בה חסר ובדומה ועכשיו עינינו הראות שאינו כן אם יש לתלות שטעו' בדבר שראוי לטעו' בו קצת בני אדם יש להכשיר (קסח) אבל בדבר שאין ראוי לטעות בו אינו נאמן להוציא' מחזקת טרפה ולסתור דבריו הראשונים שהטריפה בטתם :

קמא בודק שהבנים ידו ואמר טרפה ונראה מדבריו שתלה ענין הטריפות מחמת הריאה ואח"כ נתברר שלא נפתח הטרפש ולא נגע עדיין בריאה ופתחו ובדקו הריאה ולא נמצא שום טרפות כשרה וגם הבודק הראשון עצמו מיתר לאכול ממנה אבל אם אמר סתם טרפה (קסט) תיששין שמא הרגיש נקב בטרפש עצמו ואפילו אמר

הדר כי' דאלי"כ הקבי אמתי לוקה ע"ש אלא דלפי"ז קשה דגם אמתלא נמי לא יועיל וכמ"ש הרמב"ם והר"ן להוכיח בהוחזקה נדה מדלקה עלי' ב"מ דודאי הוא ול"מ אמתלא ע"ם ולכאורה היה אפשר לומר דלענין חזרה שפיר יש לסוכיח מדלקי עלי' ב"מ דלא מלי הדר כי' דאלי"כ פשיטא דסך שהחזחת לאו כלום הוא שהרי אפשר דאפי' דיטור ומבטל דיטור מבא"כ אם אינו יכול לבטלו כ"א ע"י אמתלא אבל כמה דלא הדר ביה ואמר אמתלא מה"ת ניחוש ליה דלאו קובעת קאמר רק שאמר כן בשביל איזה אמתלא כיון שאין נראה לנו טוס אמתלא בדבר זה וכבר כתבו הרא' דלא חשבינן הרא' ספק מטוס שמא ישאל על מזיקו ואע"פ שיש לחלק קצת מ"מ אדרבה יש שכרה להיפך דע"כ לא הקשו הרא' שהם דיחוס שמא ישאל רק מטוס שהוא דבר שבידו לעשות כן מש"כ לענין אמתלא אין חוששין כלל ואין אנו דנין אלא לפי שעתו אבל אם בא אחר חזר בו ואמר אמתלא אה"נ דמיתין ומדברי הרמב"ם והרמב"ן וה"ר שכתבו דאמתלא לא מהני בהוחזקה נדה בשבעות' מדלקי עלי' משמע דס"ל דבל שע"י אמתלא יכולה לחזור נמי לא לקי עלה וע"ע אך נלענ"ד דלקי לפי סברתם מ"מ נראה דשפיר כתב הרמב"ם דבהוקבע איסור ע"פ ע"א לוקה עלי' אע"ג דבאמתלה לבד יכול לחזור בהאמתלא י"ל דמ"מ שפיר לוקה כל אלא חזר העד קודם שעשה המעשה וא"ל דהוי הוראת ספק דבמת יחזור הער באמתלא ז"א דאמר בעשה זה מעשה תו לא מהימן העד כלל וע"כ לא מהימנינן לעד אלא דבל בחזר ואומר אמתלא הרי הי' בספק והרי זה כאלו לא העיד כלל ואעפ"כ אם בא דבקוקבע איסור ע"פ ע"א לוקה עלי' אע"ג דבאמתלה לבד יכול לחזור בהאמתלא י"ל דמ"מ שפיר לוקה כל אלא חזר העד קודם שעשה המעשה וא"ל דהוי הוראת ספק דבמת יחזור הער באמתלא ז"א דאמר בעשה זה מעשה תו לא מהימן העד כלל וע"כ לא מהימנינן לעד ויחזור נמי לא לקי עלה וע"ע אך נלענ"ד דלקי לפי סברתם מ"מ נראה דשפיר כתב הרמב"ם דבה

אמר הבודק האחרון אני חפשתי בטרפש ולא מצאתי נקב חוששין שמא הראשון הרגיש נקב קטן והבודק השני לא שם לבו כ"כ ואפי' אם הבודק הראשון אומר עתה שמה שאמר טרפה הוה בטעות שהיה סובר שנפתח הטרפש והריאה דבוקה כיון שהוא מחוק לבודק אינו נאמן לומר שטעה בדבר שאין דרך שום בודק לטעות ואין הפרש בין אם הוא שוחט ובודק לעצמו או לאחרים ויראה לי שאם הבודק אומר שטעה באיזה ענין והוא דבר שארם טועה בו לפעמים אפ"ע שאינו רק מיעוט המצוי ורוב בקיאין הם ואין טועים בכך הרי זה נאמן שהרי הוא בחזקת כשרות ולא נחשד להאכיל טרפות בידים ולכך יש לדון שברבריו כן הוא שטעה וכן אם אומר שטעה ברין שנדמה לו שבענין כזה מחמירין ומטריפין ולכך אמר בסתם טרפה

ואחר שנתיישב בדבר ראה שכשרה היא הרי זה נאמן :

קמא זה שנתבאר שאם תולה הטריפות בריאה ונתברר שלא נפתח הטרפש כשר אין הדברים אמורים כ"א כששחט אחר או ששחט הוא ואמר בפירוש כשרה וכן אם הלך וסמרה לאחר לבודקה שזה מראה שיצאה בהכשר מתחת ידו ולא ברק האחר ובא הוא ובדקה ואמר טרפה (קע) אבל אם שחט וברק בסתם ואמר שמצא טרפות בריאה והלך לו חיששין שמא היה איזה פסול בשחיטה ונתיירא לומר שקלקל בשחיטתו ולכך תלה הטרפות בריאה

ולכן אע"פ שנתברר שאין טרפות בריאה יש להטריף :

קמב כבר נתבאר בסעי' ט"ז שרוב מצוין אצל בדיקה מומחין הם ובפרט בזה"ז שאין שולח יד אל הריאה ב"א מי שנטל קבלה מחכם מ"מ אם אירע שברק ואמר טרפה והראו לו שלא פתח הטרפש והוה ופתח הטרפש וברקה ואמר כשרה והלך לו (קעא) ואינו לפנינו שנוכל לבודקו אם הוא מומחה יש להטריף לפי שאין לסמוך על בריקתו שברק והכשירה כיון שענינו הרואות שנבשל ברבר שאין בודק מומחה טועה בזה וכן כל כיוצא בזה אבל אם הוא לפנינו ובודקין אותו ונמצא שהוא מומחה ובקי בכל הלכות בדיקה ומתנצל שמוטעה היה וכסבור שכבר נפתח הטרפש יש להכשיר אך יש להזהירו על להבא שיעשה מעשיו בהתבוננות ובבוונת הלב כי הלא בהיות בלבו פונה היום לחשוב מחשבות שאינם מעין הבריקה ותקראנה אותו באלה ואם ראו ב"ד לקונסו קצת הרשות בידם :

בודק

ומהברר שלא נגע בטרפש יש להטריף מהלי טעמא כיון דרוב הוא לתלות הקלקלה בטעמו ותלה אותה בריא' ודינו של התשבצות כאומר בסתם טרפה לא מחמרי בפנים לפי שפשוט הוא לע"ד דכה"ג דאיכא עדים והוה אומר בסתם טרפה מסתמא קווטו דטרפה בסתם, ועיין מבו"ת מהרי"מ מלך יו"ד סי' י"ג דאם סתם בהמה ונוס לבודק לבודקה והלך לו הרי זה כאילו אמר בפירוש שבסתמה בהכשר דאל"כ אין מסרה לאחר שיבדקה ויכשיראה ואיכילנא לרבים אלא ודאי דהוי כאומר בבהרה הוא ואינו נאמן אח"כ לומר בטרפה בסתמה ע"כ: (קעא) ואינו לפנינו ; בסו"ת הריב"ש סי' תל"ח כתב שם בגדון זה בחבר שבדק ואמר לו לא נפתח כראוי לו הוא טרפה ועקר רגליו לאחת מהמקולין ע"ד שהיא טרפה ואח"כ הראו לו שהיא פתוחה כראוי וחזר ובדקה ולא מצא טרפות וכשכשיה כתב וז"ל ושוד שהרי מדברי הגדים וגם מדברי גראה שהי' כוונתו לאסור הפרה מפני שלא נפתחה כראוי א"כ נראה שלא הוה מומחה בענין הבדיקה כיון שלא הכיר כה אם נפתחה כראוי ומאיזה מקום הוא בודק ואף אם יהי' בקי בהלכות טריפות הנה כתב חכמים ובקיאים בהדרי תורה והלכות טריפות ולא ידעו לבדוק מפני שלא הורגלו בזה וא"כ כיון שבגדת לחוקקים שאינו מומחה לבדוק אף אם ידע הלכותי' ראוי להם לאסור הפרה שהע"פ שעתה החמיר ואסר הכבר הוסר להכשיר האיסור דאיתא בירושלמי כו' גם בגדון זה כיון שלא ידע עניני הבדיקה אף שהחמיר מתחלה מפני שלא ידע מקום הבדיקה אפשר שפעם אחרת יבדוק והכי' סמוכ' לדזפון ויתחזק שהו' מקו' רבוחה ויכשיראה ואף אם ידע בע"פ המקום רבוחה היינו המקו' מתוכה דאורי מרפה מקום חתוכה דאורי כיכה וכן בכמה דברים מעניני הבדיקה וא"כ הרי הו' כמו שאינו יודע הלכו' בדיקה שאסור לאכול ממה שבדק כו' וא"ש ולא בהמה שנשחטה בחזקת היתר כו' לא היא דהיינו אם בפעם א' הרגע כן בחוגם אז בטוגג אבל בעמוד מי שיודע לו שאינו יודע לבדוק ויבדוק המנד ונאכל על סמך בדיקתו זה ודאי אסור ושד שהרי מה שהתיר רש"י נאכלו רבים כו' וא"כ לפ"ז אף אם נא' דהוי כלא נבדקה ראוי להחמיר על הרה זו לאוסרה כיון שברטות מצויות בבהמות גדולות כו' כ"ש שראוי להחמיר בזה כיון שהוא מזיד דאל"כ בטלת תורת בדיקה כו' עכ"ל וכבר כתבנו בדברינו אלו לעיל ס"ק ד' ומלמדו מדברי ז"ל דאל"ע דגם לגבי בדיקה אמרינן רוב מצוין מומחים הם כמש"ל ס"ק ע"ז וי"ז וי"ח ע"ש מ"מ בגדון זה שאחר שלא להטריפה הראוי לו שלא נפתחה כראוי ופתחוה וחזר ובדקה ואמר כשרה והלך לו ועתה א"א לבדוק עוד אין להקל כיון שהוא קמן שאינו יודע איזה מקום בדיקה ובלאה לפנות פתח תושבין לה בטח הי' בה איזה סרכות וסבור שהם מקום כשרות ואינם ואע"פ שכתבתי לעיל בזה"ז רוב המצוי אצל בדיקה בטל קבלה אצל חכם שאחר שלא שלח ידו במלאכה הראוי מ"מ הא בודק זה לא יתרפא חזקתו שהרי אין מוחזק קבלה אצל אדם לדי שים לו ידיעה בהלכה עניני הריאה ומקו' הנתחה ובקי בהלכותי' וכיון שהוא ראוין שהוצרך להעומדי' שם מהקצי' לפתוח לו ואולמלא יפתח אחד מהם לא הי' אפשר לו לבדוק הרי זה כאלו אחבדה בלא בדיקה

להטריף ואח"כ נתיישב בדפתו דכשרה היא מן הדין דזה הי' לאמתלא מוכה דאע"ג דהכוכה צריך שיהיה בקי בהלכות אלו מ"מ הלא אפי' מסתפק וכולא מיקרי בפיר יוד' ואע"פ מז' הלנו לטריפה הייט לפי שמדמה לו במחבתו שים להחמיר ובטל שהוא מדמי' לא נעשה מעשה' לומר בלא יפי' נאמן לחזור ולין נעשה רבע בזה שהלה להחמיר אע"פ שאינו נכון לעשות כן וכעובד' דירושלמי דע"א שהבי' הריב"ש דאתיי לי' חדא בלופתא מן דגים כו' א"ל מעמא א"ל לא בים לי דאמר' על מיסר מעמא אלא בסופך לומר על מעמא מסור כו' ואין הבודק בזה כ"א כמ"ח במור' בלמה וכא ומעבי' בכל יום שהחכם מורה הורה' בלמה ובכשהוזר ומעיין הם מלא היהר ומוזר כו ומתיכהו אפי' חכם אחר יש בידו להחיר כשאין הטעות בשקול ה דעה והבודק אינו בזה רק מורה הוראה ובפיר יכול לחזור בו טוב ראיתי בכ"כ בסמ"ח סי' ח' דעיתי בדין זה בדבר הראוי לעשות הוי אמתלא ולאיתו ממ"ש בבי מה דהוי אמתלא כשאמרה שעשתה מעכשיו מתברר לה שמחמת מה וחטורה מה הדם וגם הביא ראי' הריב"ש וכן נלענ"ד ממ"ש שם וא"כ כ"ש במה שהטעות בדבר עצמו ולא מחמת שבדם הדין כו' ממש לחזיא דגם מלד סברת הדין הוי לאמתלא אלא דאתי עלה מכחא כ"ש ועיין מ"ש לעיל ס"ק ע' דבר. אלא"ז בס"ש שם : (קע) אבל אם שחט ; בסמבלות זהב כתב דאם הירא אלא נפתח הטרף לו עדים אומרים אלא נגע בבהמה אם הוא בודק לחוד בבהמה ואם שוחט ובודק אפשר דבשחיטה עצמה ומתיר' ואומר כן ומה שאומר טרפה בסתם עיין בל"י ונלע"ש אבל אם אמר בשרה בשחיטה טוב הוא נאמן עכ"ל וסבר בל"י אין בידי ובלחם הפנים בהיפוך בסתם על דברי הס"ז וז"ל ול"ג מהלי טעמא אם אמר סתם טרפה די"ל דבמה פעמים אירע איזה הקלה בשחיט' ומתיירא לגלות לקנב ולכך כשאומר בסתם טרפה כוונתו על הטריפות שאירע בשחיטה וקבלת הטריפות מחמת הריאה ומהברר שלא נגע בטרפש יש להטריף מהלי טעמא כיון דרוב הוא לתלות הקלקלה בטעמו וסבר שנפתחה כראוי כמ"ש בס"ש מדברי הריב"ש מסתבר שלא לגלות מחמת הריאה בטעמו ותלה אותה בריא' ודינו של התשבצות כאומר בסתם טרפה לא מחמרי בפנים לפי שפשוט הוא לע"ד דכה"ג דאיכא עדים והוה אומר בסתם טרפה מסתמא קווטו דטרפה בסתם, ועיין מבו"ת מהרי"מ מלך יו"ד סי' י"ג דאם סתם בהמה ונוס לבודקה והלך לו הרי זה כאילו אמר בפירוש שבסתמה בהכשר דאל"כ אין מסרה לאחר שיבדקה ויכשיראה ואיכילנא לרבים אלא ודאי דהוי כאומר בבהרה הוא ואינו נאמן אח"כ לומר בטרפה בסתמה ע"כ: (קעא) ואינו לפנינו ; בסו"ת הריב"ש סי' תל"ח כתב שם בגדון זה בחבר שבדק ואמר לו לא נפתח כראוי לו הוא טרפה ועקר רגליו לאחת מהמקולין ע"ד שהיא טרפה ואח"כ הראו לו שהיא פתוחה כראוי וחזר ובדקה ולא מצא טרפות וכשכשיה כתב וז"ל ושוד שהרי מדברי הגדים וגם מדברי גראה שהי' כוונתו לאסור הפרה מפני שלא נפתחה כראוי א"כ נראה שלא הוה מומחה בענין הבדיקה כיון שלא הכיר כה אם נפתחה כראוי ומאיזה מקום הוא בודק ואף אם יהי' בקי בהלכות טריפות הנה כתב חכמים ובקיאים בהדרי תורה והלכות טריפות ולא ידעו לבדוק מפני שלא הורגלו בזה וא"כ כיון שבגדת לחוקקים שאינו מומחה לבדוק אף אם ידע הלכותי' ראוי להם לאסור הפרה שהע"פ שעתה החמיר ואסר הכבר הוסר להכשיר האיסור דאיתא בירושלמי כו' גם בגדון זה כיון שלא ידע עניני הבדיקה אף שהחמיר מתחלה מפני שלא ידע מקום הבדיקה אפשר שפעם אחרת יבדוק והכי' סמוכ' לדזפון ויתחזק שהו' מקו' רבוחה ויכשיראה ואף אם ידע בע"פ המקום רבוחה היינו המקו' מתוכה דאורי מרפה מקום חתוכה דאורי כיכה וכן בכמה דברים מעניני הבדיקה וא"כ הרי הו' כמו שאינו יודע הלכו' בדיקה שאסור לאכול ממה שבדק כו' וא"כ ולא בהמה שנשחטה בחזקת היתר כו' לא היא דהיינו אם בפעם א' הרגע כן בחוגם אז בטוגג אבל בעמוד מי שיודע לו שאינו יודע לבדוק ויבדוק המנד ונאכל על סמך בדיקתו זה ודאי אסור ושד שהרי מה שהתיר רש"י נאכלו רבים כו' וא"כ לפ"ז אף אם נא' דהוי כלא נבדקה ראוי להחמיר על הרה זו לאוסרה כיון שברטות מצויות בבהמות גדולות כו' כ"ש שראוי להחמיר בזה כיון שהוא מזיד דאל"כ בטלת תורת בדיקה כו' עכ"ל וכבר כתבנו בדברינו אלו לעיל ס"ק ד' ולמדנו מדברי ז"ל דאל"ע דגם לגבי בדיקה אמרינן רוב מצוין מומחים הם כמש"ל ס"ק ע"ז וי"ז וי"ח ע"ש מ"מ בגדון זה שאחר שלא להטריפה הראוי לו שלא נפתחה כראוי ופתחוה וחזר ובדקה ואמר כשרה והלך לו ועתה א"א לבדוק עוד אין להקל כיון שהוא קמן שאינו יודע איזה מקום בדיקה ובלאה לפנות פתח תושבין לה בטח הי' בה איזה סרכות וסבור שהם מקום כשרות ואינם ואע"פ שכתבתי לעיל בזה"ז רוב המצוי אצל בדיקה בטל קבלה אצל חכם שאחר שלא שלח ידו במלאכה הראוי מ"מ הא בודק זה לא יתרפא חזקתו שהרי אין מוחזק קבלה אצל אדם לדי שים לו ידיעה בהלכה עניני הריאה ומקו' הנתחה ובקי בהלכותי' וכיון שהוא ראוין שהוצרך להעומדי' שם מהקצי' לפתוח לו ואולמלא יפתח אחד מהם לא הי' אפשר לו לבדוק הרי זה כאלו אחבדה בלא בדיקה

כתב דמשמע מהריב"ש שלא החירה אלא מפני שנתברר מעשהו שמתחלה אמר שים בה רע הרבה ומשמע' לי זה שיש סרטות הרבה בריאה ואח"כ נתברר שלא נפתח הטרפש והשתמלא גלוה לעדים דאלה"ה היה הריב"ש אוסרה מפני בקרא עליה שם איסור במוחלט גם נהבאר שם שאין לומתמה לטעות בטעות כזה הלכך אמו כל המיני' לומר אמתלא גדול כזה עכ"ל וכדברי מבמע מהרש"ם פ"ל סי' ח' שבתב ובראה דוקא בה"ג דאיכא הוכחה שבטעות הי' דבריו הראשונים הא לא"ה אמו כל כמיני' לבטיר מה שהטריף בבר אם לא באמתלא ישרה שיבריים דברי אמת עכ"ל ולכאורה מהריב"ש משמע דאף בקרא שם איסור במוחלט נאמן באמתלא בהבי' דא"ל אני בא"ל אמתלא להתברר ומ"ש הריב"ש בהעדים מעידים כן הייט לרווחא דמלתא דבכך עובדא עדיפא טפי שהאמתלא מתברר ע"י עדי' שבדברי כן הוא ואא"ז ס"ל דדוקא נקט הריב"ש הני דיכון דזו אמתלא גרועה אין דרך מוחמה לטעות אין נאמן באמתלא כ"א בהתברר ע"י עדים ונפלאתי דאא"ז גופי' בס"ש סי' ל' ס"ק ע"ז כתב דמשמע מהריב"ש דטעות שוחט מיקרי אמתלא ואע"ג דהתם העדים העידו שטעה מ"מ משמע התם דאף בלא עדים קרי לה אמתלא עכ"ל מכאן נראה מדבריו דאמתלא כשבדא הריב"ש אינה מועלת כ"א בהתברר ע"י עדים ום ליישב כדוחק ול"ע ומ"מ מבואר מדברי הריב"ש דעכ"ש אמתלא בעינן ואם אין נוהן אמתלא אלא אומר אמתלא כן מחיד להבעים לבעל הבהמה וכדומה ובעבור חוזר ואומר מבול' הייתי אינו נאמן ומ"ש בס"ק בלפני זה ולכאורה ל"ע ממ"ש בבו"ת הר"ן סי' מ"ל דאפי' בעדות אחד אע"פ בעיד בכ"ד אע"פ שהגיד חוץ לכ"ד חוזר ומגיד בכ"ד אע"פ שמכחיש דבריו הראשונים ום דא"ל' לזה מאומה שבבינו הגדים שבעידו בינלמה בין לאסור בין לרחק בין לקרב בין לאסור בין להתיר בן לזכות בין לחייב אם עד אלא מקרה עדותן בכ"ד אמרו שבלנו כאן כל מיני עדות אפי' אותן בא"ל שיהיו מעבין בפני ב"ד שהרי מביא בין לאסור בין להתיר ואפ"ה אמרינן עד אלא נחקרה הו' יכולין לומר מבודים הייט לפי שאין הבדים מעידים עד בעת גמר עדותן בב"ד (גרא' דה"ל דכל אלא עמר' עדותן עדיין לא מיקרי עדות ואין זה הגדה וע"ש בהשובה סי' ל"ד) וזו ראי' שאין עליה הסוכה עכ"ל וא"כ לכאורה אף בלא אמתלא ראוי לבטות נאמן ולכאורה ל"ל דהריב"ש מיירי התם שהתנו פרה בל עלמו דלאו מחוסת עדות אחיקעלה ואדם נאמן על אלו לומר עליו שהוא אסור וכשהוא בא לחזור ולהתירו א"ל אלא אמתלא משא"כ בשל אחרים שהוא נאמן עליו מחוסת ע"א נאמן באיסורין כל אלא אמר כן בפני ב"ד שפיר הוא ישל לחזור בו אף בלא אמתלא דשא הוספתא דמייני הר"ן מבמע איסורין לומר מבודין הייט אף בלא אמתלא כלל וכבר בהבהי דכאן הטעם שע"א נאמן לומר טריפה הוא לשיטת הרשב"א ודעימי' שע"א נאמן לאוניה דבר מחזקתן ואף לר"א ודעימי' שלדבריהם הטעם שהוא בידו מ"מ נראה דלא עדיף מע"א אמיר בדבר דאמתחזק האיסור דאסור הוא ומסיון עליה לפי שה' יכול לחזור בו ולא אמר בכאן לא נריכא לטני טעמי אלא הטעם פשוט דכיון שהגיבו חז"ל לבדוק בריאה פשוט שהשנו לחיישע המצוי אפי' מיעוט דאם נאחדם כשרה ומומחין על הרוב מ"מ הבהמה מיהא שבדקה ואומר טרפה שבעבה דמסיימינן לי' והוי כלא אתחזק שהיה דמסיון ע"א וכן מבואר בפ"י דקידושין דף ס"ב דהיכא שיש מקום ספק בלא העד דאיכבע חזקה בפיר סמכינן אע"א וה"ה לגבי הרוב כיון דאיכא מיהא מישומא המסייע לדברי הבעל ואיכ אלא בהתברר מישוע מתוך הרוב כו' ע"ש ובק"א שם וא"כ פשיטא דמק"ג דמישוע המצוי הוא ומה"ע גופא הקריבו בדיקה ודאי דמסיון ומ"מ הוי לפ"ד אפשר דיכול לחזור בו כמו שני עדים דודאי מסיימי ואפ"ה אם הגידו חוץ לכ"ד מני הדבי אף לענ"ד אלא מני הדר כי' מבוס שאינו נאמן לומר שהי' ולולא לפסיד מתון מכיון ואפי' אם אומר אמתמלא גרוע הוא אמר כלל כיון דאמן כהדי דמבקר ומ"מ מה שבתב אא"ז דאף באומר שטעה שבבר שבפתח הטרפש אינו נאמן ל"ע דגבי דזה אמתלא גרועה שיטעה ויסבור שלא נפתח מ"מ גם זה אין מעיד שיהי' נקב בטרפש ומכ"ש אם הבי' אומר שחפש ולא מצא גם בטרפש בוס נקב רק באמר שהראשון הרגיש נקב דק ולכך הטריף ועתה חוזר בו ורוצה לכשיר האיסור אפשר דבכה"ג מסתבר שפי לתלות בטעות ומדברי אא"ז נראי' להטריף גם בזה ויש להחמיר כיון דנסק מפומי' דאא"ז ומ"מ נראי' דאם אומר אמתלא שטעה וכיוצא בזה אע"ג בלא שכם כ"כ כיון דעכ"פ אין עוש' עצמו רבע והוא מישע המצוי בלפעמים אדם עושה בכך שפיר סתכיון עלי' בדבר שאינו בלי חיב' אמי חזקה אין אדם תוטא ולא ל ומ"ש בפ"ש בקונסין המהלי טעמא ים להאמין נע"א שפי לסתיר מלאסור דאיכא לאיסור הלשרי בית וכן מלמ"ד דאם אומר שטעה בדין שהי' כמדומה לו שהדין כזה

אפרים

בדיקה אין להקל כ"א בגדיים ומלאים לו בסה"מ כמה"ל ומ"מ נלע"ד דאם הוא לפניו ומתגלל על בגדתו בזה ועתה אומר לפניו שבדקה היטב מכל צד ומלאה כשרה ובדקו אותו ומצאו מומחה בכל הלכות בדיקה בפיר מועיל הבדיקה שבדק בודק זה בעצמו אלא נפסל מחמת שנגע זו אך יש להחזירו הרבה על להבא מיהו זהיר במלאכתו במלאכה זו שמים היא ואם רצו ב"ד ברצון לקנסו ולהעבירו על זמן מה הכל לפי ענין ההתנצלות יעבו כי על פי הדוב בא עין זה מיהו עסקיות הם לחתוך בכמן המלאה ולבו לא נכון עמו כי פנה אל עסקים אחרים והבודק צריך ביטון לבו לדעת את שלמתה ומה נעשה בה ע"ש בריב"ם בגידל בגדים לאחמיר אף אלא מעיקר הדין לאסור הבהמה לפי ממרד בהבהמה הקהל יתקנו אלא יבדקו כ"א המומים מצד הקהל העבור לגזור פרן ולבטר מבמרת ע"ש : (קעב) איתו נאמני בבו"ח מהרי"ל חלק יו"ד סי' י"ג כתב בתחב בהי' דרכו לומר טרפה וחזר ואמר בהבה והתרו בו ואח"כ עשה כן ובאלו הכ"ל אם פיו מדוע כבה עבים ואמר להד"מ ובאו עדי' והעידו עליו סי' ודאי לא מסיפן לבבשיר' אעפ"י בהתן אמתלא מאיזה מעם אחרה בתחילי תלא דיון בבפר בב"ד ואח"כ בא עדים הוחזק בפרן ובוב לא מסיפן לתת אמתלא דאין אמתלא אלא בשאמרה בשקראו לו ב"ד ול"ד להא דמוען ותוזר ומוען דהתם באמתלא מתרן דבריו הראשונים מבא"כ בשאמר לפני ב"ד לבד"מ כאומר לא הי' הם אמתלא דמי דאם איתא לתה בפר הי' לו לומר מפני כך אמרתי ובין בבן הוחזק בפרן ותו לא מסיפן לתת אמתלא לדבריו ושוד דמאחר בהתרו בו ב"ד מהמת אפי' במקום שים אמתלא אמרו לו בבלי בוש סבה ועילה לא יזכיר של הבבהה אם לא מרפה הלבד עתה באמר מרפה חזקה אם לא בהיתה מרפה בודאי לא הי' לומר שהרי יודע בהתרו בו דבעלמא מיקרי ואמר לפי ביודע באח"כ יתן אמתלא לדבריו כו' אבל עתה הרי התרו בו כו' ומיהו מש"ה אין לפוסלו אע"פ שהאמתלא לדבריה אחר באמר מרפה כו' דלא אסרנו אלא מספק דהסופר ואו' לה"ס לאו כאו' באם יבואו עדים ודאי מרפה היא אלא כאומר אלא באין אם לא אמתלא כשקראו לו ב"ד ול"ד להא דמוען ותוזר ומוען דהתם באמתלא מתרן דבריו הראשונים מבא"כ בשאמר לפני ב"ד לבד"מ כאומר לא הי' אם אמתלא דמי דאם איתא לתה בפר הי' לו לומר מפני כך אמרתי וכין בבן הוחזק בפרן ותו לא מסיפן לתת אמתלא לדבריו ושוד דמאחר בהתרו בו ב"ד מהמת אפי' במקום שים אמתלא אמרו לו בבלי בוש סבה ועילה לא יזכיר של הבבהה אם לא מרפה הלבד עתה באמר מרפה חזקה אם לא בהיתה מרפה בודאי לא הי' לומר שהרי יודע בהתרו בו דבעלמא מיקרי ואמר לפי ביודע באח"כ יתן אמתלא לדבריו כו' אבל עתה הרי התרו בו כו' דלא אסרנו אלא מספק ל"ע מדברי הרמב"ם שבאמתי לעל דאם הוחזק האיסור בפ"ע ע"א לוקין עליו ומהר"ש טוף' הביא כמה פעמים בהשובתו דברי הרמב"ם אלו ואפשר דס"ל כיון שחזר בו קודם שבא לב"ד ממילא אין כאן איסור ודאי רק כיון שהי' נאמן בהתלה על האיסור צריך אמתלא והוא כאומר בפני ב"ד באין לו אמתלא דמו ושוד יש לעיין בדבריו ז"ל ולפי שלעצמ"ד דבריו נראים קצתי : (קעג) וראיתה לי · בפר"ח סי' כ"מ הבריב בביו' יוגה דכל דאיכה ריעותא' והוא ספק הבקול אלינן לחומרא ובם כתב דבהגר ב' דינים דבפא בע"א אומר בפרן או אומר בבדק אומר בבדה מזה ליבא לגידק דחוקי חד לגבי חד ואוקי בהמה בחזקה ובהא אפשר דאפי' רביו יוגה מודה ובני מבמע לבאורה בבהוטות ובפרק ד' אחין אך לדיעה יש להחמיר בזה דמוכח מהרמב"ם פרק ח' מהלכות שגגות וסמ"ג דעד מכתים עד לא גרע מספק ואו"ל בפיקה דאוריתא לחומרא בסברת ר"י בהא עיקר עכ"ל ובמ"ם בם כ' דאין ראי' מהם דמיירי באחד אומר מה באחלה הי' תלב ואי' אומר היה בומן דליבא לגיגר אוקי חזיבה אחזקה' מבא"כ כאן דאמרינן אוקי בהמה אחזקה בברוחה ובהא אפי' רביו יוגה מודי' דע"כ לא אסר אלא בגמסת קוני' דמא מראהו להסתפק בו ממה נעבד' כו' אבל בבר' בבדבן יהבא' דס"ל לרמב"ם דמוקמינן בבפיקא אחזקה מבוס דאין בור שחוט לפניך לבאול עליו דדלמא אין כאן ריעותא כלל דבבדבן הו"ל בברכא תליי' דלאו ריעותא' היא כו' ע"ש ובגה מ"ש לדחות מהרמב"ם דהתם ליבא לגיגר אוקי אחזקה המעיין בדברי הפר"ח יראה שלא נעלם ממנו זה אלא כלפי מה שראה לומר דהסחתה בע"א בייב עפי לומר אוקי אחזקה מבפק שבגוף המעשה דבספק דע"א גם רביו יוגה מודה וע"ז כתב דמדברי הרמב"ם מוכח דהסחתה דע"א הוי בבאר ספק ומייתי עלי' אבם תליי וא"כ הוי דינו בבאר ספק דליבא דר"י לגומרא ומ"ם בה"ם דהבא אפילו ר"י מודה דיאי בליבא ריעותא אלא ס"ל להפר"ח הך סברא שהבי הוא מבינ על הרמב"א בזה אך שלע"ד אף בלא ראיתו אינו יודע לחלק בין ספק בע"י הסחתה' בע"א לבפיקא דבגוף המעשה דאי בספק בגוף המעשה לא אמרינן אוקי אחזק' פשיט' דלא אמרינן בספק בע"י הסחתה דהא אם לגמר דעדים המכחישים זא"ז הו"ל כליתגייהו ספק בגוף המעשה מיקרי ואדרבה בזה מסתבר עפי' שלא לאוקמי אחזקה וכמו בספק הרי ותרי לגמ"ד בפיקא דאוריית' וכך היא בתמת דעת הפר"ח בוסי' בסי' ק"י בכללי ס"ם דאף בהסחתה ע"א בפיקא דרבנן מיהו ליבא והמ"ך בסי' קכ"ז מתבבא בזה לבעלו' מדברי הפוסקים דבהסחתה דע"א אמרינן אוקי אחזק' אבל אם ס"ע לא עדיף מספק בגוף המעשה אך דעת הת"ם שם דבהסח"ע הוי בהו אין כאן ריעותא דלא מבני' לרמב"ם ודעתי' דברכא בתה שלא נקב בו' אלא אפי' לרש"י הא ק"ל דסרכ' הגיתק' ע"ש

(פרי תבואה)

קמז בודק שאמר על בהמה שהיא טרפה ואח"כ חזר ואמר כשרה ושאלו אותו הב"ד ואמר להד"מ שלא אמרתי מעולם טרפה היא ובאו עדים והעידו בפניו שכך הוא שמתחלה אמר טרפה ואח"כ אמר כשרה היא (קעב) אינו נאמן אעפ"י שנותן עתה אמתלא לדבריו למה אמר בתחלה טרפה אינו מעיל כיון שכפר בזה והוחזק כפרן וכן אם הי' רגיל לעשות כן ותתרו בו ב"ד שלא יעשה כן לומר טרפה ואח"כ כשרה והיא עבר על התראתם אינו נאמן אפילו ע"י אמתלא ומ"מ אין לפסול הבורק מחמת זה אע"פ שהאבילה לרבים ונדון או וכמי שיצאה טרפה מחמת ידו כיון שהוא נותן אמתלא לדבריו שרצה להטריף הכשרה אלא שאין מאמינים אותו אבל הדבר מסור לב"ד וראוי להם לקנסו ולהעבירו אם נמצא מומחה ובקי כמותו :

קמח שני בודקים המכחישים זא"ז זה אומר כסדרן היתה סרוכה וזה אומר שלא כסדרן וכל כיוצא בזה הואיל שבאו שניהם בבת אח' לב"ד הרי זה באלו אין כאן עדים בלל ומעמידין אותה בחזק' היתר (קעג) ויראה לי שהמחמיר בזה עב"פ שלא במקום הפ"מ תע"ב ובמקום שהמנהג להחמיר חלילה להם לשנות מנהגם ומ"מ לפי המנהג שבורקין ע"י מיעוך אין להחמיר בזה אם לא שזה שאומר שלא כסדרן היתה מעיד שמיעך ומשמש ולא עלתה בידו אבל אם אינו אומר כן יש להקל כיון שגם הוא אינו מעיד שטרפות ברורה הוא שהרי אפשר שהיתה עוברת ע"י מיעוך וכן אם ע"א אומר שהיה כאן סרבא שלא כסדרן והשני מכחישו ואומר שלא היה כאן סרבא כלל ואצ"ל אם ע"א אומר נברקה הריאה ונמצאת כשרה וע"א אומר שנאבדה בלא בריקה כלל יש להכשיר :

קמט אם עד אחד אומר שהי' סרבא שלא כסדרן אלא שעברה ע"י מיעוך ונבדקה בפושרין ויצאה בהיתר וע"א אומר אמת שעברה ע"י מיעוך אבל לא נבדקה בפושרין כלל (קעד) יראה לי שיש להכשיר גם בזה אבל אם ע"א אומר שהי' שלא כסדרן ועברה ע"י מיעוך והשני אומר לא עברה יש להטריף :

קנ אם בא ע"א לב"ד ואמר שמצא בריאה סרבא שלא כסדרן ונפסק הדין שטרפה (קעה) ואח"כ בא אחר ואמר כסדרן היתה

מבמוש ריב בעלמ' היא וכבסדרן י"ל דאע"ג דאינה ניתקת הואיל ובוכבה זע"ז אפי' ריב בעלמא הולך ומתחזק שם והא דתתו הטעם מבוס דהתקב נסתם הייבו מבוס דמבביר רש"י אפי' אם הסירו הסרבא ומצא שם נקב בו' ואם נגרף לזה דעת האומ' דבספק הבקול אפי' איבא ריעותא כבר כדמוכח מיבב קון בובמ' בו' פסיעה דבבר ולכן אין לזאת מפבסק הבש"ע עכ"ל ומבעם זה כתב ג"כ להקל בהא דבתב הרבב"א בסרכ' בבסתפקו בה אם בנב לו בחיתוך מבבאתי לעיל מבנב דעת רש"ל והב"ח בלא"ה להחמיר בדיעים אלו דבבא כיון דכל היתרא דרבב"ן וב"ע מבוס דהוי בבאבדה והייבו דאיבה ס"ל דבאבדה בדי מבא"כ לדיקן דק"ל דאסור כ"א בהס"מ לו בגדיים ומלאים ח"כ כאן אין להחיר כ"א בהס"מ לו ג"כ בהס"ב והב"ח בתב דמבתבר מעמייבו ויש להקל בדרבבן עכ"ל ולעל"ד ל"ע מ"ש הב"ח להקל בזה בגדיים ומלאים במו בבאבדה דלעל"ד ל"ל דוקא בבאבדה בהב בהס"ם להקל בפי בגדיים ומלאים כיון דלא בביה בהו סרבות א"כ לא הוי מישבע המלוי ומוקמינן לחזקה הבאה מחמת רוב בלא היה בהן סרבא מבא"כ בהבחב' בסדרן כיון דעכ"פ הבוויבו בסרבא קמבהדי דלא דמבפקא לו על מקום הסרבא מה לי גדיים ומלאים מה לי בהמה גדולה וכ"כ לעיל סי' ל"ז ס"ק (עיין יש"ם סי' כ"א בהעתיק בבם הס"ם דלא ביה בהו מרפות ובאמת בהס"ם איבא אין רגילות לבא בהם סרבא וכן מבמע מדברי אחר פוסקים בהבאתי לעיל בדין באבדה) ואפשר לבדד כיון אין רגילות לבא בהם סרבא אמרינן דהך סרבא בלפניו אפשר באינה סרבא נמורה רק קרום בעלמא אך א"ה לומר כן הבא אדרבה מחמרינן בלא למעך מחמת דלא ביה בהו סרבא וזו בעמלאת מבהמת סרבא נמורה היא כמ"ש הש"ך ס"ק וגם מ"ש הש"ך לפרש בדברי הרבב"ן מ"ש והרי זה כנאבדה בר"ל דבזה אמרינן בבחבה הוחר' אף לאמן דאסר בנאבד' מבוס דבבדקה בהוגן ע"ש הגה לקמן בס"ק בא"ח"ז אבהוב דברי הרבב"ן במקומות בא"ח לבעות בדברי ימין ובמאל רק בנאבד דנאבד' הלא מילתה ע"ש ולפי"ז הי' נראה להחמיר עכ"פ באין הפ"מ אף בגדיי' ומלאי' כיון דבלא"ה דעת הפר"ח לאסור אליבא דדבינו יונה וכן מבמע לבאורה לביעת רש"י דס"ל דאין סרבא בלא נקב ואעפ"י בא"ח"ז ליבד לבקל גם לרש"י מ"מ אין הכרח לדבריו ז"ל ופבמ' דליבא דהפוסקי' מבמע דאף בבסדרן לא הלינן בריב אליבא דרש"י רק לביע' הראב"ד כן הוא ע"ש וגם דדעת מבבר"ל והב"ח לבחמיר כמו בנאבדה מבם וכן נראה ממקור הדין בבבב"ן דהלוי בדין נאבדה אבל כיון דמבר"א נראה במקום אל"ל דאם הסרבא מבמו בהאחרונים ובהאחרונים אפי' הם לבמוך עליהם אפי' בלא בבעה בהחק וגם ב"ל לפי מה באין אנו מבבינים רק לבמה מחלין וא"כ י"ל דזה ודאי לאו ריעותא הוא לפי מ"ש בבביאור לט"ז וב"ך דבל לבמה מחלין אמרינן דלאו סרבא היא רק קרום בעלמא עפ"י דברי הסמ"ע וא"ל בזה לבבבת אא"ז אליבא דרש"י אך במקום בהבנו לבחמיר בזה בע"פ במקום באין הפ"מ אין לבמות אך נלע"ד דהיבא בהבאר בזה בבדק בבדק מיבו אומר בבדק במישוב ולא עלתה בידו ים לבבביר בפבימות כיון דגם לפי דבריו אין מלן מרפות גמורה לאפבר דהוה אזלא ע"י מישוב וכיון דאיבא נמי חד דאמר שבבדקן היתה ים להקל ואפבר דגם רש"ל וב"ח מודו בזה ודוקא באיבא חד בהבלא במעיד בביבור דעבד' היא' ס"ל לבחמיר גם נלע"ד דים להקל בהבחבה בע"א אומר בבי' כאן סרב' בלא בבדקן ועא"ח לא הי' כאן סרב' כלל דאפבר דמלן דהבגיב לבחמיר הוא מבו' דחיים לדברי הפר"ח דלעי' ובהא גם הפר"ח מודי' דע"כ לא ס"ל לא'סור כ"א בהבחב' בבבדקן כיון דעכ"פ אפי' העד המבביר אומר בי' כאן סרבא וא"כ איבא ריעותא מבא"כ בבאומר בלא הי' סרבא כלל וא"ל אם ע"א אומר נבדקה הריאה ומלאה בסרבה וע"א אומר בנאבדה בלא בדיקה באין לבחמיר כלל בזה : (קעד) יראה לי · בבר נתבאר לעיל דשובבה ע"י מבמוש בלא בדיקה אח"כ בפובבין דעת אא"ז לבבריף וכן יש לפבוק לדינא ולפי"ז בבני' המבחיבים זא"ז ג"כ הי' כאלו אין כאן עדות כלל ויש להחמיר בזה אפי' לפי מה המקלין בהבחבה בבבבדקן דבבבבדקן אנו באין בור שחוט לפניך לבאול עליו דבמה אין כאן ריעותא כלל דבבבדקן לא חביב ריעותא וכמב"ל בבם הס"ם סי' כ"ם מבא"כ בבלא בבדקן לא בעובבים ע"י מבמוש דודאי איבא ריעותא אלא שאפבר אומר כיון דאיבא דס"ל להקל בנאבדה בלא בדיקה אחר המישוב ואפבר דגם אא"ז אינו מחמיר כ"א בודאי לא נבדקה מבא"כ בבפק אם נבדק' אחר המישוב אז לא בס"ג דבבא"ם בביהם מעידים שבבבדה ע"י מישוב אלא בבפק הוא בבדק אחרי' גם הוא מודים להקל דנבפק המבינ אהבבבר' שבבדיקה אינם רק לחומר' אבל אם א"ע אומר בעבר' ע"י מישוב וע"א אומר לא עבבה יש להטריף כיון דהבוויבו בבבבדקן בלא בבדקן בבבבדקן מבחיבים זא"ז הרי זה כמלא סרבא · בלא בבדקן ובאבד' קודם מישוב בשאבורה בלעל"ד : (קעה) ואח"כ בא אחר · דעת הס"ז וב"ך דבבאו בזא"ז הראבון הוי בבמים ובדמבמ' מבבינו' לבון הם"ע ובל' בבי' קכ"ז הבי' בב"ך דברי הב"י בם הריבב"ש דדוקא לענין דבר שבבבר' אמרינן כן כיון דבבינן ב' והאמינו זה שאומר אם בבים אבל

אכל באיסור דעלמא דסגי בחד כיון שלא האמינוהו אלא כחד כי אתא אתריג׳ ומכחים לי׳ הו״ל כהד לענין חד והביא סם דברי הים״ם שמעשה זה חילק על מהרי״ק שהובא בש״ע בסי׳ ל׳ לענין שכחשה בשמיעה ע״ם שכתב רש׳ מע״ז אומר ראיתי הסורג הו׳ ומירן דס״ל להריטב״א דדוקא היכא דלי קבא דהוי כב׳ כו׳ ע״ם ולענ״ד

היתה הסרבא הרי זו לא תצא מאיסורה הראשון ואם המתיר בא תחלה לב״ד ואח״כ האיסר יש להתיר :

קמז הקונה ריאה מחבירו ובא הקונה לב״ד ואמר שמצא סרבא בריא׳ במקו׳ שהיא טרפ׳ והמוכ׳ אומ׳ שהית׳ בשרה (קעו) אם באו שניה׳ בבת אחת יש להכשי׳ ואם הקונ׳ בא תחלה לב״ד יראה לי שאם המוכר בבר מבר בהמה׳ לאחרי׳ הם מותרים לאכול הבשר ואם עדיין לא מכר הבשר ובא הקונה לב״ד ואמר שמצא טרפות בריאה כיון שאין הב״ד יכולין לפסוק הדין בפשיטות להטריף עד שישאלו את פי המוכר ועתה בא המוכר ואמר בשרה היא הרי זה כבאו שניהם בב״א לב״ד במקום שאין לאחרים צ״ב בגון בע״ש ושעת הדחק וכדומה אינלהם לקנות ממנה והמוכר עצמו מותר לאכול הימנה ולוקח עצמו בבל ענין אבור שהרי הוא החזיק על עצמו בהמה זו בחתיכת איסור :

קמח זה שכתבנו בשני עדים המבחישים שיש הפרש בין אם בא האוסר תחלה או המתיר או אם באו שניהם בבת אחת יראה

דכפשיטות הו״ל לבהוס׳ לחלק בין הסוגא דע״ז לתמן באיסורין דמיירי בתין העד בא להוציא דבר מהחזקתו מבא״כ כאן בהעד בא להוציא מחזקת היתר אין לתמן כיון בהבע״ד מכחישו ומה שהי׳ הפ״י שם אינו מובן לענ״ד אך נלענ״ד בכוונת הבוס׳ דאחר שהודשו דע״ז לאו מעשה לתמות רק מחמת שתיקת הבע״ד דכהודאה דמיא שוב אין לחלק בין בא להעיד כנגד החזקה או לא בשם האמר בעל״פ ע״ז יש עליו תורת נאמנות באיסורין בלא אחזק עפ״פ ע״כ שלענין איסורין יש עליו תורת עדות כמו לענין שטועה א״כ אף כיש עדות נאמן כמו דמיהי עדיהו בשטועה ודוקא לכל עון ולכל חטאת ממעט לי׳ קבא וכיון דשאמת אינו נאמנותא עדות לאסור הדבר התוחזק בכשרות רק מחמת שתיקת הבע״ד דכהודאה דמיא א״כ אף באין חזקה כלל אין עליו תורת נאמנות דע״ז וקביא לה לבהוס׳ ליבא הסם״ם דקאמר ע״ז נאמן באיסורין אלמא דמחורת נאמנות דעל אתיגן עלה ולזה כתבו דאע״ג דיש לו נאמנות היינו להתיר מעשה שכתב רש״י דאל״כ אין אדם מתאמרת אלא חבירו מבא״כ לאסור אין עליו דין נאמנות כלל במקום הכתבת הבע״ד וממילא במקום דאיכא חזקה היתר מהרי״ם ברי והיכא באין עליו חזקה היתר ספק׳ הוי ואע״ג דהרא״ם פרק המקנן והמרדכי פרק האשה רבה כתבו דבדבר דלא אתחזק ק״ו הוא דאמאן לאסור אבל לא ס״ל ק״ו זה מעשה שמחבתי דדוקא להיתר (דע״כ שבאמיתתו הוה דאל״כ אין אדם מתאמרת בו) ומעשה שכתב הפ״י דלהיתר אמרינן אין אדם חוטא ולא לו) מהימן עד דעלמא מבא״כ לאיסור וכן נראה מדברי הבו׳ רים גיטין שכתבו ומיהו ״ל דע״ז נאמן באיסורין להתיר ולא דבעי הרי היינו לאיסור דחד לאו כל כמינ׳ עכ״ל ואע״כ דיל״ל דהתם מיירי הבוס׳ לענין דבר שבערו׳ וכמ״ם הבוס׳ ביבמות דף פ״ח דהוי תמיהא הא דאין דבר שבערה פחות מב׳ ה״מ לאוכרה על בעלה דאין א׳ נאמן לאסור דבי מלא בה ערוה דבר לענין איסור כתיב אבל להתירא חד נמי נאמן עכ״ל אך כיון שהבוס׳ בגיטין בהנו לפרם כן הא דקאמר ע״ז נאמן באיסורין ועלה פריך דימור דאמרינן ע״ז נאמן באיסורין כגון הביכה ספק בל הצב ט׳ אלמא דגם לענין איסורין יש לחלק בכה״ג (ועיין בפ״י רים גיטין בגראה מדבריו במפרש דברי הבוספות שם בפשט וכתב דס״ל לבהוס׳ דפשטא דקרא הכי משמע לבל שון ולבל חטאת אינו קם היינו לאיסור ולחיוב כו׳ ע״ם) ובכ״ע פ׳ קנ״ז כתב ע״ז נאמן באיסורין להתיר אבל לא להתיר והו׳ ע״ם דברי הרא״ם בפר׳ אלו מגלחין שכתב בשם מהר״מ פר׳ תמה על מה בומנין לאתאב׳ ע״ם ע״ז דדוקא להתיר דבתיב ובספרה לה אבל להתיר לא מתמרינן פפ״ע ע״ז ע״ם והביאו הב״י וכתב שכ״כ רבינו יבוחם בהל׳ יי״ב והגם מזה מבמע דלא הוכא דלא איתחזק הותר׳ לא מתמרינן ע״ז הכרה דלא אתחזק דוקא להלן מבוס דבתיב וספרה בו׳ והרי מהך וספרה לא ילפינן ל״ז הכרה דלא אתחזק איסור׳ כמו״ם הרו׳ בגיטין וביבמות וכ״כ אחר מפרשים וה״כ מ״ם דאינו נאמן להתיר הוא נ״כ אע״ג דלא אתחזק היתרא וגם לענין אבילות ל״ל דלא תביב אתחזק באינו חייב באבילות מחמת חזקה תי כמ״ם הפ״ם הפ״ז סי׳ בל״ז דהיון דשמד לאות לא הביב חזקה לך באמת ז״ל דדוקה ההם דעכ״פ עבביו ודאי מה ומתמרינן דבבר מה מבא״כ הבא דהוי מהבו׳ דבל הבט ממם בביהנין לה בחזקת שהוא קיים וגם דלפי״ז יהיה דברי הרא״ם סותרין דבמ״ק מבמ׳ דמסכים לדברי מהר״מ בזה ובגיטין כתב דלף לאיסור נאמן בלא אתחזק וכ״ם הוא וגם בדברי רבינו יבוחם בהל׳ יי״ל יש סתירה בתר״ד בשתחלה כתב בדברי הרא״ם בזה וסיים בה אח״כ דבל היכא דאתחזק היתרא אין נאמן ע״ז לאיסור ט׳ אבל אי לא אתחזק לא לאיסור ולא היתר נאמן לומר אסור אז מותר ט׳ וי״ל דשונא הרא״ם בא״ל הוא לומר דהא דקאמרינן ע״ז נאמן באיסורין פירושו להתיר הסיינו במקום דלא אתחזק כגון הבו׳ דוסבפרה לה דמספק ה׳ לנו לאסור אע״ג דלא אתחזק איסורא ולמדנו מזה שבעלה מותר על פיה דע״ז נאמן להתיר בלא אתחזק אבל מ״מ בדבר שמותר דאתחזק התירא אין ע״ז נאמן לאסור ועיקרו של דבר לפי באין ע״ז נאמן לסתור החזקה אתיגן עלה וכן מבואר מדברי הרמ״ב שבביא הב״י מ״ם שם בשם מורי הגאון (וע״ם בבתב אח״כ וקבה לי ממקום ס׳ צ״ע ומ״כ זה הוא בבו״ת מהר״מ ב״ב ד׳ פרתג ס׳ אלא שים שם דילוג ע״ם) וכך הם דברי הב״ע ב״כ באין נאמנותא אלא להבל דהיינו במקום באסור מבוס דלא אתחזק היתר׳ אבל אינו נאמן להתיר במקום בהיה מותר דאתחזק היתרא וכיוצא בזה פירש הב״ד מלא מנדחק קבה ע״ם ולפ״ז י״ל דגם הבוס׳ דקדושין הוי קבילא לזו דאם נפרש ליבא דע״ז נאמן באיסורין היינו לאסור ג״כ א״כ ע״כ דמיירי אף במקום שהיה מוחזק בהיתר ובא הע״ז לאסור וקאמר דנאמן מבמע דמעשה נאמנות הבד אחי עלה ולזה כתבו דלא בא אלא לומר בנאמן להתיר דהיינו במקום בהי׳ אסור מספק דלא איתחזק התירא אבל במקום שהיה מותר דאיתחזק היתרא והבד בא לאסור בגון הבוא דבמתא בהבותיך אז נהנסך ייך אינו נאמן ומכ״ם דא״ם לפי מ״ם בבה״כ דאפבר הבוו׳ סברי כרבינו אליעזר ממי״ן דע״ז נאמן להתיר אף באיתחזק איסורא א״ם בפשיטות דמ״מ לאסור אינו נאמן הוא דאתחזק היתרא אך לפי מה״ל מדברי הבוס׳ בגיטין וביבמות דאף לענין דבר שבערוה הוה ס״ד דלהתיר לא בענין תרי רק לאסור בענין תרי א״כ אף לומר דקי״ל דבדבר שבערוה בענין תרי אף להתיר מ״מ לענין באר איסורין בפיר מינו לפלוגי בהא בין לאסור וכין להתיר דלאסור אין ע״ז נאמן וכ״כ הב״ד ס׳ קל״ז ס״ק כ׳ לחלוק בזה לענין פסולי עדות ולפ״ז הי׳ אפבר לומר דאם מכחישים זא״ז לענין סרבא אע״ג דמתמ׳ מעשה הנאו נאמן באומר טרפה מ״מ אינו דוקא אלא בהבחש׳ אבל בהבחש׳ כיון דהעד הבא להתיר הוא נאמן מן הבוהה הוי בשנים ועד הבא לאסור אין בדבריו כלום במקום עד הבא להתיר אך לבינתא הרשב״א והעיטי׳ דע״ז נאמן לאסור אפילו אתחזק היתר והיינו מבוס דמחמת נאמ עהו אל עד אתיגן עלה וכמ״ם הב״ך ס״ק כ׳ ס״ז דק״ל לאסור מלהתיר א״כ בשטת דבריהון הבבת אין דברי המתיר_מבריעין דברי האוסר כלל בשבאו בב״א אך בעדיין ל״ע דזה בהבחש׳ דעלמא לא בייך זה אך מ״ם דהתם בעמת מבוס דלא אתחזק זה באתחש ל״ע

אבל

אבל בהכחים בעל דבר גרלה לכתור' דכ"ע לא מסימן וכמ"ש הס"ך ס"ק ג' דלא מסתבי כלל דע"א יהי' נאמן להכחים הבע"ד ולהפסיד ממונו וסימו אפילו אם הי' בידו פע' א' ומ"מ בלא היה בידו כלל פסימות דע"א בהכחים בע"ד נאו כלום הוא כמ"ש בשו"ת הרשב"א והביאו הס"ך ס"ק י"ב דאפילו מכחישו בלא בפנו אין העד נאמן ולכאורה אפשר לומר דוקא היכא דאיתחזק היתרא הוא דאין ע"א נאמן בהכחשה הבע"ד מש"כ הא הוא דמי ואם לא נאמן אע"פ דאתחזק איסורא מ"מ אין בידם לתקנו וכן מסתע בש"ז שם ס"ק ו' שכתב שם שם תקנה בימכרנה או יתנגם לזה המעיד עלי' שלא נאמן עליו כיון שהוא בלו וזה ל"ע דהא דכתב הרמ"א ואדם נאמן על שלו אפי' אתחזק איסורא ג"כ הטעם הואיל ובידו לתקנו מתה בהכחשה הס"ך שם ס"ק כ"ח. בשם הרא"ש והגרדכי שם ובדברי הס"ך יש לפרש דכל שהוא שלם הרי היא בידם לתקנו מכבר ונאמנת לומר שתיקנה ודברי הע"ר ל"ע דמה בכך בעכבריו יהי' שלו כיון דאין בידו לתקנו לומר יהי' נאמן גם ל"ע בדברי הס"ך ס"ק כ"א מ"ש דמתרתיו בעלים נאמנים על שלהם ואע"ג דאתרינן מעות בידו לתקנו הייו היכא דאתחזק איסורא הגיע הא גבי חלב כו' וכן במסרות וי"ל נופיה אע"ג דאין בידו כו' ולענ"ד ל"ע דודאי לא שייך לחלק בין בידו לתקנו אלא בדבר הצריך תיקון והייו דאתחזק איסורא אבל בדבר המוכר והעד בא לאסור אדרבא היתר' ממילא הוי והעד אין בידו לאסרו ומ"מ י"ל דכל שבידו לתקנו אע"ג דאתחזק איסורא כאתחזק היתרא דמי כיון שבידו לתקנו ולכן אין ע"א נאמן בהכחשה בע"ד אלא בהם מייני בדבר שהיה בידו ואז אפי' מכחישו נאמן העד כמ"ש בש"ע סעיף ו' אלא דבעינן שיאמר לו בפעם ראשון דוקא וכזה במפסיד שכרו אפי' אמר לו אח"כ כאחר לו בפעם ראשון דמי ובפיר כתב רבינו ירוחם אפי' מכחישו ואע"ג דהס"ך ס"ק ג' הקשה ע"ז מ"מ הרי כתב איהו נופי' שהוא והרא"ש וכו' ס"ל דאף במכחישו וכן הוא דעת רבינו ירוחם ג"כ כמבואר בסימן ע"ו ומ"ש הס"ך מדברי רי"ו נבי ס"ח שכתב ואין הפרש כו' אלמא דאם מכחישו בעיבור נאמן כו' ונפי"ז נחתך לפרש דברי רי"ו דבגי יי"ל ולענ"ד דברי המוגיס שז"ל רי"ו סופר שכתב ס"ח ואחר אזכרות שנו כו' אינו נאמן מאחר שאינו בידו שאם היה בידו לו בפעם א' שנתן לו הספר ואמר לו כך נאמן ואין הפרש בין שנעל הספר שותק בין שמכחישו כי הוא אינו יכול לדעת אזה אמתת הענין עכ"ל ומסיק הכין דקאי אאם היה בידו לו אמר בע"א דנאמן אפי' מכחישו מאמת אלין זו הכחשו' ברורה והוא המוגיס דפסיעות דלא שייך לומר שמכחישו כל שלא אפשר לו לידע אמתת הענין ועוד דא"כ דברי שותרים לא"ש בנתיב ס"ו דבכהא"ג שהוא בידו היה בידו ואמר לו בפעם ראשון נאמן אפילו מכחישו ומש"ה לפרש כמ"ש הס"ך אזה ס"ם והוא מהחוס' והרא"ש ואחר פוסקים בשם ר"ת כמבא"ל) ולפ"ז הנגת הס"ך י"ל דהיכא שמפסיד שכרו עדיף אפי' דמהימן העד אפי' בהכחשה גמורה ובהגי' ספר תורת המיני בהאמר אזכרות שנו כו' שלאו מפסיד שכרו אז אם היה יכול להכחישו בעיבור כו' הבע"ד נאמן אלא דבאמת ז"ל דאפי' בכהא"ג ס"ל לחלק ס"ו בעיבור ודברי רי"ו מתפרשין כמש"ל) אבל האמת יותר דדבר המ"ש רי"ו ואין הפרש כו' אנוף הדין קאי שכתב דאם אמר אזכרות כו' אינו נאמן מאחר שאינו בידו ע"ז קאמר דאין הפרש בין שיתן לו הספר בין שיתן לו בפעם ראשון דבעלמא אם שתק נאמן העד מטוס דשתיקה כהודאה כזה לא שייך שתיקה כהודאה כו"ל. אזה בשותק הוא לפי שאינו יכול לדעת אמתת הענין וכמ"ש בנתיב ס"ו דכל שאתה מאמת אלא ידע לא אמרינן שתיק' כהודאה' והוא מדברי הגו' והרא"ש ואחר פוסקים ומימה על הס"ך שהשמ' כוונת ר"י לענין אחר והדבר ברור כמ"ש: ונאמור לענין שראה מדברי הס"ך דעל שלו הוא נאמן יותר ואפי' אלא איתחזק היתרא שהרי נראה דס"ל גם גבי ס"ח דאם מכחישו בעלים נאמנין על שלהם ואע"ג דגבי ס"ח לא אתחזק היתר' כמ"ש בע"ז שם ס"ק ד' והס"ך בשם"כ מדברי הרי הא אם מ"כ כאן דבאמת נתחזק היתר רק מחמת מעשה שהנו נאמן הבודק ומ"מ אינו נאמן בהכחשה הבע"ד דלאו כל כמינ' לאסיר אך י"ל דאפי' אם נתיר אותו לבעלים ל"ל ביאו מ"מ א"א להחיתו לאחרים דלגבי אחרים בע"ד כאינם דעלמא דמי וכמ"ש הב"י בשם. הנ"כ בזה לענין נתנסך יין ואע"פ שכתב בשם מורי הגאון להתיר וכן מבואר בהגהת הגר"א סוף סעיף ז' דלכל העולם שרי וכמ"ש הס"ך ס"ק ו' שיש מקום דהתם איכא חזקת היתר וכמש"ל דמהאי טעמא כתב המ"כ בשם מורו הגאון שאין ע"א נאמן להתיר אבל אם אין כאן חזקת היתר הו"ל לגבי אחרינ' כתב לגבי חד לאך דבהכא דיש הוא דבע"ד מהימן אפילו עהה אלו אינם בע"א לגבי כיון שבבר נאסר מתחת ידו כאלו כתו זא"ל דמי ואע"ג דשם"ך כתב דנקבל העדים בב"ד ונפסק הדין עפ"י עדותו הרי כתב הש"ך על דברי מהרי"ק דכיון דהתמיהו לשותף מעשה דומה מצוין אבל שתיפה כו' הו"ל כנקבל עדותו בב"ד בבר ודייני מי מעמא דבל מקום שהעד נאמן מן הדומה כו' הו"ל כנקבל עדותו בב"ד בבר כו' ע"ש וא"כ גם בזה פשיטא דהו"ל כנקבל בבר עדותו ונחדרבה עדיף מפי כיון שמבר לוהם ובבר עשה מעשה על פיו וכו' בסשיא דעשה עפ"י ע"א אפי' העיד מוך לב"ד אם נישה לא תצא אפי' בא ע"א אח"כ ואמר לא מה וכ"כ הר"ן בתשובה כיון שהעד מעשה בע"פ הו"ל כמעשה אף בלא בסולאת ב"ד וכ"כ בתה"ע סי' י"ז סעיף ל"ט ע"ש (והס"ך ס"ק י"ד שכתב הא קי"ל נישי עפ"י ע"א אלא ע"פ ב"ד אצא הוא תמי' ואעפ"י שבב"ש כתב שם לדייק מהשטומות הרמב"ן והריב"ש דלא מהני נשואין בלא רשות ב"ד מ"ת לא הו"ל לסמ"ך לכתוב בפשיטות דהא קי"ל כו' ובעיקר מירון הס"ך כ"כ הטוס' ביבמות ובכתובות לחלק בזה אינה דעולא דאמ"ג דהיכא דאתן מדאורייתא ס"ל לעולא אפי' בי"א מ"מ בדרבנן אינו נאמן אלא בזא"ז והחוס' בסוטה קשה להו קושיא אחרת אינה דר"ת המחלק גם בסוטה כין בב"א כין בזה אח"ז וס"ל כיון דר"ת מחלק גם בדאורייתא כין בב"א כין בזאח"ז אבלל דס"ל דאין חילוק בין דאורייתא לדרבנן ואיף לפי סברת הבב"ח אינו בכנים ממתני' דיבמות דוקא נשאה אבל לא נישה הרינו אלא אחרינו לינשא הו"ל כב"ח ואיף מיגם כ"ח דה"ס לענין סוטה בב"א לא הו"ל כמנים וא"כ אפיר קשיא להו להחוס' לענין בזא"ז דמסתע מבמ"ש דאף לאחר ב"ד בלא הוראה מיקרי בזא"ז ולכן הוצרכו להרן דגם כאן מיירי ע"י הוראה אך הס"ך מדמי הוייות ומהרן קושי' החוס' אינה דר"ת ס"מ החוס' ביבמות ובכתובות אינה דעולא וע"ע על הב"ש סי' ק"ז ס"ק ק"ש שכתב בשם החוס' ביבמות ובכתובות להרן קושי' זו הא דלענין א"א בעינן התירוה ולענין סומה לא בעינן מבוה דבשם מדאורייתא כו' וכ"כ בסי' קע"ח ס"ק י"א וכתב דבי"ד מחלק הב"ך מבכרת עצמו כן ובאמת ז"א דהתו' שם לא סתבו לחלק לענין אם צריך שפסקו ב"ד ע"פ רק סתבו לחלק לענין ב"א אינה דעולא דעולא ע"ם ולקמן אחר אחר הדין בלא נעשה מעשה על פיו ועכ"פ בזה שנעשה מעשה על פיו ביאתה בהיתר כנתקבל עדותו בב"ד דמי ואפשר דמיירי בלא מכר רק הביאתה לבד וא"כ לענ' אחר הבבר לא הוי בנעשה מעשה על פיו ודוקא ביאסה אחרי לאחר מעשה הנשואין כלום משא"כ כאן לא חביב כנעשה מעשה ואע"ג דמהימן מן הת"ורה כו' וזה אף בלא הוראה ב"ד הו"ל כבנים כמ"ש הס"ך לייבב הא דסוגו אף בחתם אע"פ שהס"ך פתב כן לייבב קונ' החו' מ"מ הרי התו' לא ניחא לה בהאי היתרא' וס"ל דנם שם מייני בהוראה' ב"ד וגם הס"ך נראה בלא כתב כן לדיעה רק לייבב הקונ' לבד אבל לדיעה מודה דנפסק הדין בעינן כמ"ש הס"ך נופיה בתחלת דבריו כיון שבבר נתקבל העדות בב"ד ונפסק הדין ע"פ עדותו כו' ומ"ש הס"ך והייו מעמא דב"מ דהטעד נאמן מב"ח אפי' הא' מכחישו בב"א כו' לא קי"ל הכי שהתו' לא כתבו כן רק לשלא נאמן קי"ל כר"ח דאף בסוטה מתלקין בין בב"א לבזא"ז אלא דמ"מ ל"ע דדמי למ"ש הס"ך אלינא דמהרי"ק דכיון דהתמיהו על הבחיבו הו"ל כנתקבל עדותו בבר וא"כ הבבר לא הוי בנעשה מעשה על פיו ודוקא ביאסה אחרי לאחר מעשה הנשואין כלום משא"כ כאן לא חביב כנעשה מעשה ואע"ג דמהימן מן הת"ורה לייבב הא לדיעה רק לייבב הקונ' לבד אבל לדיעה מודה דנפסק הדין בעינן כמ"ש הס"ך נופיה בתחלת דבריו כיון שבבר נתקבל העדות בב"ד ונפסק הדין ע"פ עדותו כו' ומ"ש הס"ך והייו מעמא דב"מ דהטעד נאמן מב"ח אפי' הא' מכחישו בב"א כו' לא קי"ל הכי שהתו' לא כתבו כן רק לשלא נאמן קי"ל כר"ח דאף בסוטה מתלקין בין בב"א לבזא"ז אלא דמ"מ ל"ע דמי למ"ש הס"ך דכיון דהתמיהו על הבחיבו הו"ל כנתקבל עדותו בב"ד לפסוק על פיו וגם דאיך נאמן להעיד על המוכר בהוא חבוב למכור מרפות בחזקת בכרות אלא בפנינו ואפשר דמיירי שהלוקח בא לב"ד ואמר בהיא מרפה ולפי סיפור דבריו שיהה בפנגה הוצאה מלפני המוכר שמכרה בחזקת בכרה וקבלו דבריו ופסקו על פיו להבריפה ואח"כ בא המוכר ואמר בכרה וגם זה ל"ע דאיך נפסוק הדין להמריך בהמתו של זה עפ"י ע"א ואם פיו לא נבאל ואפי' אם ליתי קמן דנמיילי איך הלה שום' תיסו' בפרהו בל הביאו ודומ' לנתנסך יינו של פלוני ואינו לפנינו דמבואר בס"ך דלדעת התו' ומור וסייעתו אינו נאמן דדוקא נתנסך בפניך ובוחק בעינן ואף אם נאמר דבינן איכא חזק' היתר אפי' במנה' יינות בין הנכרי' נמש"ל מ"מ הכא שאנו יודעים שהיתה בחזקת בכרות ביד המוכר ולא היתה ביד זה משלם איך יהיה נאמן לאסור ואף לבהבב"א ודעימי' דנאמן ע"א להוציא מחזקת היתר מ"מ בזה בידוע לנו שהמוכר כי' מבטיחה אין להאמין לזה האומר שבוגב הי' בדבר כל שאין אמתלא ברורה לזה ואיך יתלינו הב"ד לאוסרה ע"פ ואף אם יאמרו מבפק עד שנשאל פי המוכר אין זו דומה לנפסק הדין דסוטה או הביאתה ליבשא דגבי מיתה אלא בבת אחת דמי ואם נאמר שהלוקח הגיעם מהב"ד ואמר להם שהתה שמלא בריאה של בהמה סרוכה כזו ואחרוה ושוב בא המוכר כ"ל דבבה"ג פשיטא דהוראה זו אינו נפסק הדין על פיו כלל כיון שהב"ד לא ידעו וסברו בעל בהמה עצמו הוא שואל ואחינו לדבריו ואילו ידעו שהיא של אחרים לא אחרים לא הי' חותכים אה הדין ע"פ ולכן נלענ"ד דבל הב"ג מי בבת אחת דמי ולקמן בס"ק בא"ח אחר ב"ח דבלא"ה הב"ש ו"ל כתבו עפ"י הב"י אבל ברבב"ש מבואר שאין חילוק כין ב"א לבזא"ז: (קעו) יראה לי כבר כתבתי שפ"ז

(קעו) יראה לי שבל זה אם שניה' הם' ממוני' על הבריק' או ששניהם אינם ממוני' על הבדיקה ולא נמסרה לידם לבודקה רק שמעידי' מה שראו ומכחישי' זא"ז אבל אם האחד ממונ' על הבריק' ונמסר' לידו בהמה זו ליד הבעלים לבודקה והשני הוא איש זר שאינו ממונה על

והמ"ך כתבו לחלק בזה בין בב"א לבזא"ז וכבר כתבתי מלענין קו' ריא' ל"ע לענ"ד לך ג' לענין עדי' המתכיש' ל"ע כי דבריה נאמנו ע"פ דברי הרמב"ן שהבי'בב"ו' ובפ"ע בקצר' הב"י לא הי' לפניו גוף המנהג הרמב"ן רק קיצור שקיצרם מורו הגאון מהר"י בי רק וז"ל כשנסע ממדינה פיס לנפת הוב"ב ומסרם להנמ"ו רביו הב"י כמבואר בהקדמת החבב"ן אבל אנחנו מזכיר לאורו הנה מבואר בדבריו שאין לחלק בכך ומבואה זו היא בחבב"ן ח"ב סימן ע"ט בתוך מ"ב מתחלה לזה אומר שאם בא המתיר ראשון היה נראה שאין דברי האוסר האחרון כלום שהרי כשהאמ"ו הורה ע"א באיסורין להתיר האמיתו דהכריע ואמר אם בא להוציא אדם מחזקת כשרו' כו' ע"ם ומכאן' כו' ראיה אין בזה (ר"ל דשם מחזקת כשרו' בהבדק אבל ים מחמירין בהבדק) אבל נראה ודאי שאין זה דומה לזו שנעשה דומה לא האמיתה הורה אלא האומר נאמנה וכן בענלה ערופה לא האמיתה הורה אלא האומר ראיתי ההרוג אבל לענין איסורין אין לאיסור או להתיר ע"א נאמן אעפ"ם שלא הוצרכה הורה לזו אלא להתיר בדבריכם בלי ספק הדין שע"א נאמנותו לאיסור הוא מן התורה וכ"ם הוא בתם להתיר נאמן ק"ו לאיסור ודבר הבא בק"ו דאורייתא הוא שאדם דן ק"ו מעצמו והכי איתא בבריתות שע"א נאמן לומר חלב הוא זה ותאוכלו לוקה וכ"כ הרמב"ם בהל' שגגות ובהל' סנהדרין והרא"ם פרק הניחקין וא"כ אפי' בא האוסר ראשון והמתיר אחרון הוי כבר אתה אמר לו כב' כיתי עדים מכחישות זא"ז והתיר להקל יקל והרוצה להחמיר יחמיר (ר"ל ע"פ מ"ם לעיל לענין נאבדה הריאה שים מקילין ויש מחמירין) ויש לנו מזה באפי' אם בא המתיר ראשון והאוסר אחרון אם אמנם הכם לא מיקרי מזיק כיון שיש בידו רשות להחמיר בבאים בבא אחת וכמ"ם עכ"ל ונלע"ד שיש חסרון קצת בדבריו וצ"ל וא"כ אפי' בא האוסר ראשון והמתיר אחרון אם אם המתיר ראשון והאוסר אחרון הו' כב"א כו' ועכ"פ מבואר שהמעתי' בהעתיק וקיצר הבוכה הרמב"ן במ"כ לא דקדק בסוף דבריו שכתב שאין מיזוק בזה כיון בב"א לבזא"ז ודבריו בזה כדברי הב"י בשם הריטב"א שהבאתי לעיל ס"ק קע"ד ודברים אלו מזר הרמב"ן וכתב' בספר יכין במועה בהל' מרפות סוף פ"א ח"ל ואמנ הוא להתיר בהמה אלו ויכון שהוא נאמן להתיר מן התורה הוא הדין שהוא נאמן לאסור ק"ו הדברים כו' ואם הם שים זה אומר מרפה וזה אומר בשרה היא אין שאומר מרפה נאמן דע"א בהכחשה אלו כלום הוא כדאיתא בחידושיו ואפי' באו בזא"ז שהראשון הוי בשים והאחרון אינו אלא ע"א ואין דבריו כו' שאני התם דהתורה לא האמינה ע"א בטומה אלא באומר נטמאה א"כ אם בא ראשון הרי הוא בשים אבל באיסורין כ"כ הוא נאמן לאסור כמו להתיר א"כ אין שבאו בב"א או בזא"ז הרי הם כשני כתות עד ס התכחשות זא"ז ואין כאן עדות אלא אם א"א לבדוק הריא' כאן שנאבדה או שנחתכה יהיה דינה כדין בא אחד ונטל בני מעי' ובפ"ע נבאר דינה בע"ה וכ"כ בתשובה עכ"ל ובפ"ם שם הארוך בדין נאבדה הריאה וכ' שאין עושין בו מעשה כמ"ם בסת"ק וסה"ת אלא בנדיים ומלחים שאין שרטות מצויות בשם או מפני שם"מ כמו שהתירו לשחוט מסוכנת כו' ע"ם עיעוך הרוחות כמה גרם הקיצור שלא עמדו האחרונים על סוף דעתו כמה שהביאו דבריו לחלק בין בב"א לבזא"ז (גם דברי הרמב"ן נופי' ל"ע מ"ם בזא"ז אם בא האוסר ראשון כו' כיון דא"א לפסוק הדין על פיו למ"ם בס"ק בלשני זה) ומה כמה שסיים הס"ך דבריו שהמרינן בשתפק אומרים אף לאלן דאסר באבדה הריאה כיון דמ"מ נבדק' כשונן וסרי מבואר בדבריו לחדיא דבאבדה הלא מלחה ומ"ם הרמב"ן מהרמב"ן דאמן לאסור מן התורה שהרי כתב בזא"ז נאמן לומר חלב הוא זה כו' ל"ע דשם לא אתחזק היתרא מבא"כ בזה דשחטה הוהרם והוי חזקה היתר מחמת רוחה ואין האוסר נאמן מדאורייתא רק מדרבנן משום מיעוט המצוי אבל דנם הרמב"ם מודה בכה"ג ופפי' הו"ל לאחוי שיטת הרמב"ן והרשב' ומפלאתי על הכה"ג בסי' ו' בהגה ל"ה שכתב בני שחטה בשמיטה שמוכה ממהרי"ק שהבאר מוסר לשאר הטעם זולת לזה העד המעיד וכ"ע מהש"ע כו' וכן נראה מדברי הנ' מרשה לרמב"ן שהוכיח בחבו' מהראב"ד סי' רכ"ט וכתב כין שבאו שנים לאחד כין שבא בזא"ז ה"ל כשני עדים המכחישות זא"ז אין כאן עדות כלל אבל הש"ל בסי' מ' כתב המהרי"ק לעטעמי' אזיל אבל אני כתבתי בהשגה רבה סי' ח' דדברי הריטב"א דוקא בעדות אשה כו' וא"כ מה שהשיג עכשיו אסור דאוקי חד לגבי חד ובשמה בחזקה איסור שומדת עכ"ל ומשוה מ"ם הרמב"ן ס"ל כמהרי"ק דאדרבה מדברי הרמב"ן אלו מבואר דגלא כמהרי"ק אלא אף בזא"ז הו"ל כב"א ואוקי חד לגבי חד כיון שב"א נאמן לאיסור ולא להתיר ולכך ס"ל דהוי כנאבדה הריאה לגמרי דאין כאן עדות אלו כמכחישין וזה דוקא לענין הכחשה בבדיקות הריאה אבל בשאל בעיסה הכחש' בשמיעות אחרב' דעת הרמב"ן כמהרש"ל הו"ל כאין כאן עדות אלו עדות מוכחשת ובחזקה איסור שומדת וזה בבור ועיין לעיל ס"ק קע"ד בבאתי דברי הש"ך בח"מ בזה שבארתו בסברת הריטב"א והרמב"ן בזה ועיין מ"ם שם ואפשר דגם מהרי"ק מודה דדוקא התם דס"ל דהשוחט נאמן מדאורייתא כמבואר בדבריו שם ומדאר לה לא' אומר מה דמסיון אע"ג שבא להוציא מחזקת איסור ואע"ג דלבתחלה לא תנשא משום לזות שפחים היינו דוקא בעדות אשה דלא מסיון מדאורייתא אלא משום עגונה אלילו רבנן אבל אע"א שהי' נאמן בעדותו מדאורייתא הוא מסיון אפי' לבתחילה נגד העד המכחישו אפי' בזיוגא בזה שהוא בא להוציא דבר מחזקתו כו' עכ"ל (ומצאתי בשו"ת הרשב"א סי' תתנ"ז וסי' תשוב' מהר"ם ב"ב ז"ל שכתב ומה דלא המיון אעד שהיר לבתחלה משום לזות שפחים היינו דוקא בעדות אשה דלא מסיון מדאורייתא אלא בשאר עדות אפילו רבנן אבל בעדותו מדאורייתא הוא מסיון אפי' לבתחילה נגד העד המכחישו אפי' בזיוגא בזה שהוא בא להוציא דבר מחזקתו כו' עכ"ל ומצאתי בשו"ת הרשב"א סי' תתנ"ז וסי' תשוב' מהר"ם ב"ב ז"ל שכתב ומה דלא המיון לא לא' אומר מה דמסיון אע"ג שבא להוציא מחזקת איסור ואע"ג דלבתחלה לא תנשא משום לזות שפחים היינו דוקא בעדות אשה דלא מסיון מדאורייתא אלא בשאר עדות אפילו רבנן אבל בעדותו מדאורייתא הוא מסיון אפי' לבתחילה נגד העד המכחישו אפי' בזיוגא בזה שהוא בא להוציא דבר מחזקתו כו' עכ"ל

כמה אם עד אחד אומר ברקתי ולא מצאתי שום סרכא והשני אומר שמצא סרכא שלא בסדרן (קעח) יראה לי שדינו בדהכשרה

כיון שלפי דברי העד בבא להתיר משולם לא הי' אסור כלל ועיין בס"ך סי' קכ"ז סב' וז"ל ואע"ג דבשובד' דשוחט הוי בב"א שאני התם בהאמינו לבוחט מעשה דרוב מצוים כו' מסיי' לי' כדאיתא במהרי"ק א"כ הו"ל כמתקבל עדותו בב"ד כבר עכ"ל ולכאורה במהרי"ק לא כ"כ אלא לענין בלא נאמר בחזקה איסור שומד' לזה אמר כיון דס"ם ליתי' בעמקו' רוב מצוין כו' א"כ הרי הוא בא להוציא אדם מחזקה כשרו' כו' ע"ם ונראה שבוודאו כמ"ם בתם"ם בס"ה ס"ו ה' דכיון שבחזקה אבל ים מחמירין בהבדק אבל נראה ודאי שאין זה דומה לזו שנעשה דומה לא האמינה הורה אלא האומר נאמנה וכן בענלה ערופה לא האמינה הורה אלא האומר ראיתי ההרוג אבל לענין איסורין אין לאיסור או להתיר ע"א נאמן אעפ"ם שלא הוצרכה הורה לזו אלא להתיר בדבריכם בלי ספק הדין שע"א נאמנותו לאיסור הוא מן התורה וכ"ם הוא בתם להתיר נאמן ק"ו לאיסור ודבר הבא בק"ו דאורייתא הוא שאדם דן ק"ו מעצמו והכי איתא בבריתות שע"א נאמן לומר חלב הוא זה ותאוכלו לוקה וכ"כ הרמב"ם בהל' שגגות ובהל' סנהדרין והרא"ם פרק הניחקין וא"כ אפי' בא האוסר ראשון והמתיר אחרון הוי כבר אתה אמר לו כב' כיתי עדים מכחישות זא"ז והתיר להקל יקל והרוצה להחמיר יחמיר (ר"ל ע"פ מ"ם לעיל לענין נאבדה הריאה שים מקילין ויש מחמירין) ויש לנו מזה באפי' אם בא המתיר ראשון והאוסר אחרון אם אמנם הכם לא מיקרי מזיק כיון שיש בידו רשות להחמיר בבאים בבא אחת וכמ"ם עכ"ל ונלע"ד שיש חסרון קצת בדבריו וצ"ל וא"כ אפי' בא האוסר ראשון והמתיר אחרון אם אם המתיר ראשון והאוסר אחרון הו' כב"א כו' ועכ"פ מבואר שהמעתי' בהעתיק וקיצר הבוכה הרמב"ן במ"כ לא דקדק בסוף דבריו שכתב שאין מיזוק בזה כיון בב"א לבזא"ז ודבריו בזה כדברי הב"י בשם הריטב"א שהבאתי לעיל ס"ק קע"ד ודברים אלו מזר הרמב"ן וכתב' בספר יכין במועה בהל' מרפות סוף פ"א ח"ל ואמנ הוא להתיר בהמה אלו ויכון שהוא נאמן להתיר מן התורה הוא הדין שהוא נאמן לאסור ק"ו הדברים כו' ואם הם שים זה אומר מרפה וזה אומר בשרה היא אין שאומר מרפה נאמן דע"א בהכחשה אלו כלום הוא כדאיתא בחידושיו ואפי' באו בזא"ז שהראשון הוי בשים והאחרון אינו אלא ע"א ואין דבריו כו' שאני התם דהתורה לא האמינה ע"א בטומה אלא באומר נטמאה א"כ אם בא ראשון הרי הוא בשים אבל באיסורין כ"כ הוא נאמן לאסור כמו להתיר א"כ אין שבאו בב"א או בזא"ז הרי הם כשני כתות עד ס התכחשות זא"ז ואין כאן עדות אלא אם א"א לבדוק הריא' כאן שנאבדה או שנחתכה יהיה דינה כדין בא אחד ונטל בני מעי' ובפ"ע נבאר דינה בע"ה וכ"כ בתשובה עכ"ל ובפ"ם שם הארוך בדין נאבדה הריאה וכ' שאין עושין בו מעשה כמ"ם בסת"ק וסה"ת אלא בנדיים ומלחים שאין שרטות מצויות בשם או מפני שם"מ כמו שהתירו לשחוט מסוכנת כו' ע"ם עיעוך הרוחות כמה גרם הקיצור שלא עמדו האחרונים על סוף דעתו כמה שהביאו דבריו לחלק בין בב"א לבזא"ז (גם דברי הרמב"ן נופי' ל"ע מ"ם בזא"ז אם בא האוסר ראשון כו' כיון דא"א לפסוק הדין על פיו למ"ם בס"ק בלשני זה) ומה כמה שסיים הס"ך דבריו שהמרינן בשתפק אומרים אף לאלן דאסר באבדה הריאה כיון דמ"מ נבדק' כשונן וסרי מבואר בדבריו לחדיא דבאבדה הלא מלחה ומ"ם הרמב"ן מהרמב"ן דאמן לאסור מן התורה שהרי כתב בזא"ז נאמן לומר חלב הוא זה כו' ל"ע דשם לא אתחזק היתרא מבא"כ בזה דשחטה הוהרם והוי חזקה היתר מחמת רוחה ואין האוסר נאמן מדאורייתא רק מדרבנן משום מיעוט המצוי אבל דנם הרמב"ם מודה בכה"ג ופפי' הו"ל לאחוי שיטת הרמב"ן והרשב' ומפלאתי על הכה"ג בסי' ו' בהגה ל"ה שכתב בני שחטה בשמיטה שמוכה ממהרי"ק שהבאר מוסר לשאר הטעם זולת לזה העד המעיד וכ"ע מהש"ע כו' וכן נראה מדברי הנ' מרשה לרמב"ן שהוכיח מהראב"ד סי' רכ"ט וכתב כין שבאו שנים לאחד כין שבא בזא"ז ה"ל כשני עדים המכחישות זא"ז אין כאן עדות כלל אבל הש"ל בסי' מ' כתב המהרי"ק לעטעמי' אזיל אבל אני כתבתי בהשגה רבה סי' ח' דדברי הריטב"א דוקא בעדות אשה כו' וא"כ מה שהשיג עכשיו אסור דאוקי חד לגבי חד ובשמה בחזקה איסור שומדת עכ"ל ומשוה מ"ם הרמב"ן ס"ל כמהרי"ק דאדרבה מדברי הרמב"ן אלו מבואר דגלא כמהרי"ק אלא אף בזא"ז הו"ל כב"א ואוקי חד לגבי חד כיון שב"א נאמן לאיסור ולא להתיר ולכך ס"ל דהוי כנאבדה הריאה לגמרי דאין כאן עדות אלו כמכחישין וזה דוקא לענין הכחשה בבדיקות הריאה אבל בשאל בעיסה הכחש' בשמיעות אחרב' דעת הרמב"ן כמהרש"ל הו"ל כאין כאן עדות אלו עדות מוכחשת ובחזקה איסור שומדת וזה בבור ועיין לעיל ס"ק קע"ד בבאתי דברי הש"ך בח"מ בזה שבארתו בסברת הריטב"א והרמב"ן בזה ועיין מ"ם שם ואפשר דגם מהרי"ק מודה דדוקא התם דס"ל דהשוחט נאמן מדאורייתא כמבואר בדבריו שם ומדאר לה לא' אומר מה דמסיון אע"ג שבא להוציא מחזקת איסור ואע"ג דלבתחלה לא תנשא משום לזות שפחים היינו דוקא בעדות אשה דלא מסיון מדאורייתא אלא בשאר עדות אפילו רבנן אבל בעדותו מדאורייתא הוא מסיון אפי' לבתחילה נגד העד המכחישו אפי' בזיוגא בזה שהוא בא להוציא דבר מחזקתו כו' עכ"ל ומצאתי בשו"ת הרשב"א סי' תתנ"ז וסי' תשוב' מהר"ם ב"ב ז"ל שכתב ומה דלא המיון לא לא' אומר מה דמסיון אע"ג שבא להוציא מחזקת איסור ואע"ג דלבתחלה לא תנשא משום לזות שפחים היינו דוקא בעדות אשה דלא מסיון מדאורייתא אלא בשאר עדות אפילו רבנן אבל בעדותו מדאורייתא הוא מסיון אפי' לבתחילה נגד העד המכחישו אפי' בזיוגא בזה שהוא בא להוציא דבר מחזקתו כו' עכ"ל ומצאתי בשו"ת הרשב"א סי' תתנ"ז וסי' תשוב' מהר"ם ב"ב ז"ל שכתב ומה דלא המיון לא לא' אומר מה דמסיון אע"ג שבא להוציא מחזקת איסור ואע"ג דלבתחלה לא תנשא משום לזות שפחים היינו דוקא בעדות אשה דלא מסיון מדאורייתא אלא בשאר עדות אפילו רבנן אבל בעדותו מדאורייתא הוא מסיון אפי' לבתחילה נגד העד המכחישו אפי' בזיוגא בזה שהוא בא להוציא דבר מחזקתו כו' עכ"ל

נבי סומה עד ח' לומר נטמאה כו' דכיון דהאמינה הורה ע"א לא מסבי העד הבא אחריו להכחיש וצ"ל לענ"ד לומר מה דעדות אשה מדרבנן האמינ' ולא מן התורה עכ"ל וצ"ל דמומחה כן הבקר יפיון מלאמן מדאורייתא מבא"כ כאן אפי' הימה דכיון דע"א נאמן לאיסור כ"ם מלאמן לאיסור מ"מ סיון דוקא בלא אתחזק לא איסור ולא היתר אבל הכא דנשחטה בחזק' היתר והעד אינו נאמן מן התור' לאוסרה מחזקת היתר רק דכיון שהמעיד בדיקה לפי שהנו לאיסור המצוי אפיר מסיון העד לאסור וא"כ בבא הבני ואמר מוכרת היא שחוטה בא לאוסרה מחזקת היתר מסייע לי' מן התור' לפ שבאו נאמנה"ל דהשתרון נאמן כיון שהראשון הי' נאמן וכבר כתבתי לעיל דבכה"ג לא הוי אתחזק איסורא

על הבדיקה כיון שאחר שבדק אמר כשרה היא אע"פ שהשני בא לב"ד קודם ואמר שאסורה היא הבודק נאמן ואצ"ל אם הבודק אמר טרפה והשני אמר כשרה גם יראה שבבל זה אם נראה לב"ד שהעד האוסר הוא נאמן ומוחזק בבשרות יותר מן המתיר יש להחמיר בכל ענין ואצ"ל אם העד האוסר הוא נאמן לבעל הבהמה בשנים שיש לאסור :

שאמרה בה מתם ומחמה דהא"ל כפיקה ולכו האוכרים על המחיצים ולאסרו הפרה וכל הקדילות והכלים עכ"ל ודבריו מגומגמים ולדיעת נראה דאם אחר אומר לא מצאתי סרכא בכל פעיסה דהכחשה נמורה היא דאין לומר בזה לא ראינו אינה ראיה דהוי כאומר לחבירו לא ראיתי וכמבואר בח"מ ס"ם כ"ע ומכ"ם בזה בכל עיקרו בא לבדוק אחר סרכא ואומר שפשפם ולא מצא אלא בבזה ים עדים שראו סרכא אע"פ שלא דקדקו אם היתה במקום המטרפה מ"מ מדוה הראבן באומר שלא ראה כלל ממאן דליתא דמי בהרי הוכחה מבני עדים וכיון שהם אומרים שלאו סרכא אלא שלא דקדקו הם אם בגב או בחיוך ים לסטריף ואין זו דומה להרמב"ם בסרכא בשהתפקו אם בגב או בחיוך דהתם בדקו אותה ואין יכולים לעמוד עלי' וכשטופחין הרבה נראה כמו שהיא בחיוך וכמבואר שם מבא"כ בכאן בחוסכין למישוש המצוי שהם שלא בסדרן ואף בהכי' בסרכא בשהתפקו כו' דעת הפר"ח להחמיר בסי' כ"ע ואח"ז בח"ם שם דמיקל לפי שהפסר שלא אוכל הטוב עודה בזה דהתם הספק שבסרכא הוא בקול לפנינו וא"א לומר בו שנלך אחר מיעוט המצוי להחמיר מבא"כ כאן כנלע"ד :

(קעט) דינו כהכחשה • בשו"ת סי' ס"ם כן הרמב"ן סי' הקי"א כתב וז"ל אבל מבשר בתבו באחר שהוציא בכך ידו ונפלה מבעמו מידו ואוכ לאמיר הכהן שיכנים ידו לחוציאה וכשהכנים ידו מצא שפוני הריאה סרוכים כו' ובאלו בכך ואמר לא ראיתי סרכא וכפי כעבה זו בכך ראוי לגעדה והבהמה אסורה שבני הסרכא לפנינו ובכך אמר שלא ראה כלום שאלו אמר בכך ראיתי' ואלו' היתה • כמו שהוא עכשיו לא הי' מאיר הכהן שאמר שע"א נאמן באיסורין אם מכחיבו אינו כלום אבל בכך אומר לא היתה סרכא והסרכא בפנינו ואחר אומר אני ראיתי' סרוכה לדופן נאמן הוא לאסור ועוד שלפי דבריהם הי' בוש הוכח' בהסרכא ראתם מדולדל עבה כמו אותה שהוא דבוק בריאה והסרכא האלו' שהתהון הוא דקיק שכך מצע כל סרכא האלו' ולכן בכך ראוי לגעדה ובמבור א"ע פעם אחת עכ"ל מבואר מדבריו דאם א"ל אלו' היתה בהכחשה דדוקא בהכחשה' דבסדרן ליכא בוש רישות כלל וכמ"ם בח"ם בי' כ"ע ובדיף מתלוי' הא בסדרן לא הוי רישותא אף לענין הר"ל מבא"כ בהלו' דהו"ל רישותא לענין הר"ל וכיון דעכ"פ הרוויחו בסרכא קמסהדי אלא דז"א בסרא אינו נאמן אך בחבוב' הרמב"ן ח"ב סי' ס"ט כתב וז"ל ומה שדמי' זה לא' אומר נתברסה כו' דחרוייהו בא"א קמסהדי והכא נמי הרוויחו בסרכא קמסהדי זה דמיון ביני דהתם הרוויחו באיסורא קא מסהדי והכא לא מסהיד באיסור' כלל אלא אחד דבם סרכא איכו אוסר כמו שהוא אוסר שם א"א דאיכא סרכא דבריא ואיכא א"א דלא אסור' עכ"ל ב"ל דדוקא לענין סרכא בסדרן דמייבי מיכה התם כ"כ מ"מ מבשות דבריו דכל שהוא מעיד על סרכא דלא אסירא הדין כן הייכו מבוש דע"כ גריכין אנו לומר דמעיקרא לא בתם ע"י נקב ולא הוחל בה סטוריף כלל וכן בסרכא תלו' נמי הבעבה ליתה היא אלא דבבוש עבה איזה רישותא מוסבין לה בע"י נקב היא וכן מבמע מדברי הה"ם סימן דאלדרבה תלי' בסדרן בסרכא תלו' ובתב בסדרן הו"ל בתלו' דלאו רישותא היא כו' ע"ם ובייכ לעיל ס"ק קכ"ה מ"ם מהבו' מהריב"ל לענין סרכא תלו' : (קפ) הרי זו מאוסרת • בסי' ל"ז לענין בועה בבפולי הביא הב"י הבוב' הר"י בן הרא"ם בשהב דאיכא לחיבר הרי לחדי הרי ואוקי בהתם בחזקתה כו' וסבר בתבהי שם בהפר"ח סי' כ"ע תמה ע"ז דלא מבעי' לחי"ד הרי והרי ספיקא דאוריתא אלא אפי' לחי"ד דרבנן מ"מ עכ"פ מדרבנן לא מוקמינן בחזקה והביא דברי הבוש' והחבר' בבתבות שבתבו דאיכ לן לחיבר אלא מדרבנן ועיין בדבריו סי' קי"ד וכדבריו מבואר ב"כ בשו"ת מהרשב"ם סי' ב"ג (וע"ש סי' מ"ח) וע"ש דע"מ ס"ל בהבוד' בבר מבאן ולהב' ולירלאה אחריבו' לא בתבו בזה מדין הבבה וע"ש דבתב דבבים לבבוד עדי' בהריא' הים' נקי' ואח"ב בא בודק אחר והבא' הריא' לבנים ואמר ראו ריא' שבדקה פלוני ויש בה סרכא הבבבבה ים לבקל מבמ' מעמים חדא דבל בים לבלות בעבה אח"כ תלוק בחו בבסכן בסי' י"ח בבין בים עדים בילא הדבר בהיחר בהבודק בדק יפה והראה לעדים א"כ תלינן באחר עבה אלא ואפי' לא הי' כאן עדים אלא בהבודק אומר כן יכולין אנו לומר כן כ"ם הבהא דאיכא בהדי דמסהדי בדבריו עוד בעם בני בזה לריך אם בחרוגים מעידים מיודעים בהיא הריאה באמר הבודק בהיא נקי' אבל בנדון זה אלא ידעו אלא מה שאמר להם המבדבר אע"פ בהם אומרים בראו בבמה כו' מה בכך דלמא ריאה אחרת היא עוד בעם ג' באפי' נגיח בידעו בהיא הריאה אין מעידים אלא בבפנו בפי מה בראו בהיא הריאה בהבודק אמת באפילו

בהכחשה כמו שנתבאר דינו למעלה אבל אם אחד אומר שלא מצא סרכא ושנים מעידים שמצאו סרכא אלא שלא נתנו לב לדעת אם היא בסדרן או לא יש להטריף :

קנ אם ע"א אומר סרכא תלוי' היתה וע"א אומר שדבוקה היתה שלא בסדרן (קעט) דינו כהכחשה בבסדרן שנתבאר למעלה אבל אם בדק ואמר שלא מצא סרכא ובדק אחר אחריו ומצא סרכא ואמר שהיתה דבוקה ועכשיו הסרכא לפנינו והיא תלוי' כיון שהעד המכשיר הוא מוכחש לפנינו שהרי אמר שאין כאן סרכא בלל מבלקינן עדותו לגמרי ואוסרין אותה ע"פ השני שאומר שהיתה דבוקה ויראה לי שאם הראשון מתרץ דבריו ואומר שכוונתו היה שאין כאן סרכא המטרפת הרי זה נאמן לפרש דבריו וחזרנו לדין הכחשה שדינו כמו שנתבאר :

קנא אם שנים אומרים שהיה סרכא שלא בסדרן ושנים אומרים שהיתה בסדרן ובוצא בזה (קפ) הרי זו אסורה אם לא בששנים האוסרים לא ביחנו דבריהם ואין יודעים בבירור שהיא הריאה עצמה שהכשירה הבודק אלא שאחד הראה להם ריאה ואמר להם ראו ריאה זו שהכשירה פלוני ויש בה סרכא ויש לתלות שלקח ריאה אחרת שהיה בה סרכא כזו והראה להם שאז יש להכשיר וכן אם הוא ענין טרפות שיש מקום לתלות שנעשה אח"כ בידם וכשבדקה הבודק באותה שעה כשרה היתה הבודק נאמן בזה וכשרה :

קנב מקומות ששוחטין בהמות לנכרי למכרן לישראל צריך ליזהר שלא להניחם אצל נכרי בין שחיטה לבדיקה בלא שומר כי יש לחיש שהנכרי יכניס ידו וינתק הסרכות אם עבר והניח אין לאסור בשביל זה אם לא כשהנכרים רגילין בכך (קפא) אז יש לאסור אפי' בטבח ישראל שאינו מוחזק בכשרות ויש עליו חשש קצת יש לחיש עליו לכתחלה ואם אינם רגילים אפי' מצא בפנים סרכא תלוי' אין חישששין שמא רבוק' היתה ונתקה הנכרי' :

קנג במקום שהטבחים נכרי' ודרכ' להכנים ידיהם לבית השחיטה ואינם רוצים ליתן בהמה לשחוט אם לא שיניחו להם לעשות כמנהגם (קפב) אם אפשר לתקן הדבר ע"י ממון מחייבים בני הקהלה להוציא ע"ז כדי לקיים מצות בדיקה כהלכתו ואם אי אפשר לתקן אזי עכ"פ צריכין הם לנהוג לנפוח כל ריאה אף שאין נראה בה ריעותא וגם יש להטריף כל הסרכות אפי' תלויות במקום שאפשר לתלות שניתקה ע"י הקצב בשעת סחיטת הדם וכן לאסור כל ריעות' הנוכרת שיש לחוש לה שהי' בה סרכא וניתקת משם וכן אם דרך הטבחים להתעסק אחר שחיטה להפריד הקנה מן הושט ויותר נכו' לנהוג בזה שיקרעם הבודק לבדוק תיכף אחר השחיט' דרך הצוואר ובלבד שיכנים ידו בנחת כדי שלא תנתק שום סרב' דקה מרוחק הבנם' ידו ואחר שיעש' הנכרי את שלו במקום בית השחיט' יחזור לבדק' דרך הטרפש בדיק' מעול' וחפש מחופש בכל מחבואי הריאה מעליונה עד תחתיתה כי היא הבריקה העיקרית :

המנהג

מנהג שהיא הריאה והיה שם סרכא תלויה לא היתה סרכא מטרפת כו' עכ"ל ועל פעם ג' ע"ע אם המבחנים אומרים שהיתה נקי' לענמרי בכל סרכא במשמעות הדברים באפילו תלוי' אין בה דבבה"ע הוי שבחשב כמה"ל ועיין בכנה"ג סוף סי' א' הביא דברי מהרמב"ם אלו בקלרה • (קפא) אז יש לאסור הש"ך כתב דכבהביחו אלא הנכרי הו"ל כמזיד וגראה שר"ל דכיון שהבהמה מוחזקת אצל הנכרי והנכרי הוא רגיל לתכנים ידו לנתק הסרסות הו"ל כאלו לקח הנכרי במזיד והשליך הריאה וכיון דאדעתא דלמוכרה ליבראל שתם לה אסורה כדין איסור' בהבטל במזיד מהוא אסור באכילה למי' בהבטל בבטלו ובספתי דעת כתב דהוה כמבטל איסור דבבן במזיד דאסור לו ולפי"ז לאחרים יש להקל והיינו לעזוך בבת או סעודת מצוה או עני דאל"כ לא אייך הפ"מ עכ"ל ומסתימת הממ"ח דאסורה אפי' בדיעבד מן הסתם דהו"ל כמבטל הקנת הבדיקה כו' משמע דאפילו לאחרים אסור ומעמא דמלתא כמ"ם שאין ביטול החקנה על המניח אלא על כל ישראל הרוצים לקנות מבבר זה בבי' מוכח אבל נכרי המוכרל לנתק הסרסו' בלא שומר וכן נראה מהש"ך דהא קבי' ליה ופי נרע מלאבדה דמבשיר הרבב"א וכן הרב בהג"ם מבשיר בהפ"מ כו' אלמא דקבי' ליה על הרמ"א בלמה סתם בים לחוש בדיעבד דמבמ' אף בהפ"מ ואם איתא דלפי הירון הש"ך דהוה כמזיד מותר לאחרים פשיטא דקבי' דהו"ל לפרוש באין אסור רק לו ולא לאחרים אלא ודאי כמ"ם לך דקבי' לי על הש"ך דהאיך שייך בזה הפ"מ כיון דבבהמות נכרי מייבי כמ"ם בחבוב' הרבב"א וא"כ בפיר בתם רמ"א ואפבר דמבמ' ליה דרמ"א חושש בכל עניין אפי' אם קנה הנכרי הבהמה מהנכרי אח"כ ויש הפ"מ בדבר ומ"ם קבי' ליה דלמה נרע מלאבדה ואע"פ באין מוכרח לעמ"ד מ"מ הירון הש"ך נכון לדיעה דהו"ל כמזיד כיון שהנכרי מרגיל בכך ומהאי טעמא נמי אין להתיר מבוש ס"ם ועיין בבפתי דעת שם שבתב ויראה לי דאפי' אם נמצא סרכא תלוי' דליכא ס"ם אפ"ה בדי ממעם ספק דבבן לקולא סרכא תלוי' לא מיקרי ריעותא כ"כ עיין בבו"ח הרבב"א סי' רכ"ח עכ"ל וכ"ל באין מרגלים לעבות כך אין לחוש בדיעבד אפי' בבמלא סרכא ועיין בכנה"ג אות ך' מ"ם בהר ס"ם ועיין לעיל ס"ק קכ"ה מ"ם בבם בו"ת מהריב"ל : (קפב) אם אפשר • בשו"ת שבות יעקב ח"ב סי' א"ח נשאל ממקום שהקנבים הם נערים ומהנו תמיד להכנים ידיהם לבית הבחיטה תיכף אחר הבחיטה כדי לבחוש בלהם בבטחון אותם ואינם רוצין ליתן בהמה לשחוט אם לא שיניחו להם לעשות כמנהגם כו' והביא דאמרינן אותם אם לא ביניחו לעבות כמנהגם כו' ובמיב דאע"ב דקי"ל כים מחמירין באבדה מ"מ הרמ"א ח"כ אף בחכמי ספרדים נמבבים אחרי הב"י היה ראוי להחמיר להם כיון שאינם בני תורה אך אין דנין אפבר מבא"א דא"כ בבר לא יאכלו ולא על הגחם לבדו יחי' האדם וכדאי הסוכרים המקיון לבמוך עליהם בשעת ההתך דבדיעבד דמי ועכ"פ יפה כיון מכ"ח בהורה לגפות אגלם כל הריאות כיון דליכא רישותא לפנינו כזו שהנכרי מבנים ידו תיכף לאחר הבחיטה לבחוש בע"י יותר הסרכו' בבוונה או אפילו בלא בכוונה גם יש ליזהר להטריף כל הסרסות אפי' תלויות בריא' במקום שעכל לתלות ואומר שיתקה מיד הקצב בשפחט הדם וכן כל רישותא שיכר בריאה ביכולין לומר בהיה בו סרכא וניתקה ובאמת אם אפבר לתקן הדבר אצל הסרכה או אצל הקנבים ע"י ממון מחייבי' בני הקהלה לחוציא ע"ז כדי לקיים מצות בדיקה כהלכתו עכ"ל ובבו"ח דבר בחומר סי' רל"ע בתב וז"ל ובאופן בדיקת הריאה פעמים בתחלה דרך הגוזר ואח"כ דרך פתיחה לטרפם אם א"א למעט הבבחים הנכרים מהרגל הפרדת הקנה מן הושט קודם בדיקת הריאה מצד הטרפם יפה דן ויפה כיון לעבות סיג לתורה מי שהגיע בקבלה הנה להקדים לבדוק בראבונה דרך הגוזר ובלבד שיכנים ידו בנחת כדי שלא תתקן בוש סרכא דקה מדוחק הבגשת היד על מרפקו במקום לר וגם לא יסיח דעתו מן הבדיקה הבני ממקום הטרפם כי היא הדרך הסלולה שדרכו בה הראשונים כפי לשון הרמב"ם ובעמק ועימוקה להעבות בזה מתוך מקום מרווח בדיקה משוי' וחפש מחופש בכל מחבוא' הריא' מעליונה עד תחתיתה עכ"ל ונלע"ד דבמקום שא"א לעבות כן והנכרי מפרידין הקנה מן הושט קודם בדיקה ים לנהג כמ"ם הבבות יעקב וכן בנדון הבבות יעקב אם אפבר לנהוג לבדוק תחלה דרך הגוזר קודם שיעלה הנכרי ידו לבחוש הדם טוב יותר : (קפג) נהגו להטריף • כ"כ בבמ"ח ועמ"ם בח"ם בבתב שכך ראה המנהג מעולם ומן בעם למנהג דהמבה מחלוקת הסרסה כו' וכיתיה מדקים חדבים מקרוב בתו רוצי' לחקל במבה בדופ כו' ולא תחבה ולא הבמע להם דהא מלחה בחורת בעמת אחינן עלה ולא בחורת ק"ו לכן אין לזוז כלל מהמנהג עכ"ל ומבמע דבמקום שבהנו להקל בזה מבבר בפיר דמי וגם בבפ"ד בתב שם ליל אחר המנהג בזה הילה דגזור למעך אף בכה"ג אין לעבור

בהם

בהם וכפרט בהפ"מ עכ"ל וראיתי בנבטה באול סי' ל"ז בתחב וראיתי מאיזה טודקים במעריפין כו' והוא טעות גדול ומה שאומרים מבוס הסוי הר"ל מה רישתא פייך דהדבוקה מכה בדופן מעליותא הוא כדאיתא בחולין סי' לפי"ז לדידן דמקילין במישוך היכא דליכא מכה כ"פ באיכא מכה סי' ע"פ ולא ידעינא מה מעליותא דבבלמא אם סרכ' הבאה מחמת מכה בבדופן דרכה לעבור ע"י מבמוס מפי מסרכא במחמת מכה בבריאה בפיר הינו אומרים דהין שו שוברת מסחמת לא בתה ע"י נקב בבריא' כ"א מחמת מכה בבדופן אבל בתמת לא מצאנו זה ומבמע דגם הבאה מצד הדופן אינה מהפבמת ליתה אלא סרכא חזקה היא וכיון דאין לא תלין בדופן כ"א בלירוף הפוברין וכפוברין לא בקילין ממילא אחר הדין לבוית בבאר סרכות דעלמא שלא כבדקן אלא דבעלמא מקילין מחמת המישוך ותלין בהפבמת ליתה ואין דאיכא מכה תולין במחמת המכה ומקלקלה הריאה ומיקבה וממנה בתה סרכא זו ועל המישוך אין סומכין במקום דאיכא הר"ל לו בתר רגלים לדבר וכן מבואר בבו"ת ב"ח סי' ק' לגד דהמכה מלמרף למהוי הר"ל ומעפ"י בבסי' ל"ו כתבתי תלין בלעב"ד וכמ"ם ג"כ בדיני הר"ל וכ"כ בנבטה באול סי' פ"ו להביא על הב"ח בזה מ"מ בכאן דמי לחלוי' ומכה בדופן בנגדה ומ"ם הנבטה באול דהתם המעם כמ"ש הב"ח דמאחר דתלוי' מוכח בתיבה מחמת הדופן אלא מהריאה וכיון בהמכה בדופן אזלינן לחומרא בהמכה גרם בגיקבה הריאה ונרפה לא ידעינא מאי קאמר דאמנו איתר סרכא אלוי' בבאר דוכתי הוא מבוס בתולין בדופן אלא עיקר איתר אלוי' לפי בתנו לומרים בתיבה רק הבפמת ליתה בל הריאה ואפ"ם בדאיכא מכה אמרינן בהרגלים לדבר בגם סרכא זו לא מהבפמת ליתה בתה כ"א המכה גרמה לה בתבא ולכן אין מוהגין לתלוי' זו דין הבפמת ליתה אלא אמרינן בגפרקה מחמת תלחול המכה וה"ל גבי מישוך אע"פ בהוא מוכח על הבפמת ליתה לא בדיף מתלוי' ואמרינן דכיון דאיכא מכה הרגלים לדבר בסרכא גמורה היא ומה בעובדת הוא מחמת תלחול או דבת יומא היא או בלא מזבר למעך כראוי כמו בתר"ל אלא מהני מישוך מה"ע ובכר כתבתי בס"ק קי"ח דגם הפרי תואר כתב סברא זו דמחמת מכה חובבין דאותה מכה הי' גם בריאה והעלה סרכא מחמתה וע"ם ובס"ק קי"ז וס"ק קכ"ב מ"ם בזה ואין להאריך דוהלי במקום בתין מנבא ידוע אין להקל בזה בחמ"ם אלא"ז אחינן עלה אל' בהוכח עמעת לו מבוס בתולין בהמעבה מחמת תלחול המכה דמבוי לה כך או מבוס דמסתברא בהמכה גרמה קלקול בריאה בתהוה ממנה סרכא זו אם לא במקום בתבנו מבבר להקל אין להחמיר בזה כיון דבלא"ם יש נוהגין קולא בתכה בדופן אף בלא מישוך ולכן אף בבלא מישוך תלינה להקל בתדיומת אלו מ"מ ע"י מישוך יש לומנא היתר על מה ביסמוך בגלעב"ד: (קפד) ירחה לי · לבאורה לפי מ"ם בבמ"ח סעיף כ"ע דלאו דוקא מכה גמור אלא אפי' בינוי לרישותא כגון בהרות בחוכות וכדומה הוי מכה לענין זה וחייבינן בתורה בתקום הרשוע רק הוא ויתקה התלוי' מבם כו' ובה"ם בם בתב ד"ל דאפי' בום בתב בבדופן מחולחל הוא אע"פ בתינו כ"ב עד בתוליא ליתה וברכות כו' ואם כן יש לומר דגם בתן בל בתב בבדופן מחולח' הוא ומחלחל הברכ' עד בלא יועי' הם בדיק' המינו' אבל כבר בתבתי בס"ק קכ"ג בלעב"ד ז"ל דבבה"ג לא אמרינן דבדי תבלי בריא' בבנגדו ואינו גורם לדבר הסרכא עיין בם ומב"ם לפי אלו טעמא בבתבתי בתולין בהמכה הלבה וקלקלה בריאה דאין לחוש בזה במ"ם בס"ק קי"ח דדוקא בהמכה גמור' אמרינן הבי אבל לא בבאר ריעיתא ל"ב ה"ה בתן ונם בתה יש בדופן כמו נגע בגיבר אבי' בם מבה אלא בתיבה או בבבר הלבע וחזר וקבר הבפיר מיבבי מבה לענין זה דתולין הסרכא בדופן לבתן בל"ח דיקל מ"מ ל"ע אם ניזל בבה בתר איבבא לחומרא לומר בלא יועיל מישוך בזה דאיכא לבמיר בין הבר סברא דמב' מחלחל תיבוס הוא אחיבים אל"ח ליתן מעם להמבבא ל"ב ל"ל הבו לוסיף עלה ודוקא בדאיכא מבה ממש אבל אי אם בתתה ליבא מבה לא מבתבר לומר בתתה בעתחלתה הסרכא ע"י מבה ונתרבבר לא חזרה להתקבו' אלא אדרבב' אמרינן אם איתה דסרכא גמורה היתה אע"פ בתתרבבה בעת בסי' נתלה מבתה מ"מ במבב' זמן הבלות אדובה הי' לה לחזור לאיתנה וקוביתה הראשונה אך לפי הבעם בבתבתי בתובבין בהמכה גרמה קלקול בריאה בבעבה הסרכא ל"ב גם בזה ל"ל בלתר בגרמה הקלקול בריאה הבלתה המכה בבדופן אדובה ומה בעבדה הסרכא ע"י מבמוס אינו מחמת בסיא הפבמת ליתה אלא סיבה לתרת גרם לה איבבא בא"ל לומר הסיבה לפי בעבמית מקרוב ובדיון לא הוקבה דז"ל בסברי אנו אומרים בגעבמית בעוד לתלוחת המכה קיימת וכע"כ בבבר עבדו ימיס או עבור בעבמית הסרכ' ואם סרכא גמורה היא בופה להקבות במבב זמן בזה אלא בים לבקבק מעבי' הב' דתובבין בזה ;בסמיבוד לא נעבה כראוי ומ"מ כיון בתין מומרא זו המכה בדופן לא מבאי מישוך רק מצד המבא בלעב"ד להקל בזה בהפ"מ ועיין לעיל סי' ל"ח ס"ק ל"ו וס"ק ל"ז: (קפה) ואם יש עוקין· דעת הב"ח סי' ל"ד להבריף בבים עוקין בבבירה והביאו הב"ף ודעת הבית אלי' להבביר בבהמה בבים עוקין בבבירה וכן דעת הבפתי דעת והמחזיק ברכה בם ומדברי הרוקח בהביא הב"ף ובמע להחמיר אף בתין עוקין וכן נראה מדברי הבי' בבה"ב סי' זה בתבב ואם יש בבר בלעב אפילו בנקב דק אין תולין בבגפרק' נעב' דוחר מנו ליעבות מחמת בלע הבבר וכדאמרינן בנבמע

בב"ח נופי' לא בתב בהביא לאיבור ולי מבוס רישותא דעומת בריאה ימא (בלעב"ד בע"ם וע"ל נראה) בים הקנה בבדיקה אף לדידן בכל דבר הבריך בדיקה דבתני בבא דהוי מקום ידוע והבבינו חבמי הביר עכ"ל ולעב"ד הית קול' גדולה בי מ"ם בהע"ז והב"ף תולבים על הב"ח לא מצאתי בדבריהם ביתלקו לענין אם יש עוקין בלעפ"י בהע"ז הבית תילוק הר"ן בבקון בניקב בבח מבחון בו' מ"מ לא יתויב מזה להקל בים עוקן ובולע לפנים בלפי הבית' בפרע במקום מילר החזה וגרע מעבם דק לרוך מוהא על הבריאה דמחמיר הע"ז בתמ"ם לקנן אף מדברי הרבב"ל והר"ן נופי' מוכח לבאורה דאף בעוקן מיירי בהרי הבי"ח מזה לרא' לענין מחט בגמלא בבבב לך נראה דלבי"ל בבתב הר"ן בם דאם יוצא חוץ להבבד הו"ל בגמלא בחלל הגוף ח"ב ל"ל דלדידהו בתמת גם בבבר נלע ים עוקן חובבין ומיין לקמן ס"ק קי"ל מ"ם בזה אך דבזה נראה דגם נדעת המחיר ים להחמיר כיון בעבה בגמ גומא בריאה מקום הגחת הטוקן ודאי דרובבין לו והעפ"י בהבדיקה במקום ידוע אין מועלת בזה בקרוב הדבר בניקב הטוקן בם וקרום עלה מחמת מבה ושד דהא הגומא בבריאה היא רישותא בפ"ע דמה בהרי הוא חבבון מבחון ומיין בחבובה בהעתקתי בבי' ל"ל בדין בגלב וגם ל"ע דמה עדיפות יש מה בניבר מקום הגחת הטוקן לומר בתקרא מקום ידוע דמ"ל ארוך לבדוק בל בריאה נגד פני הטוקן דבמת מחתלה ניקב במקום אחר וע"י נעמוע הבהמה יצא מבם וגבגם לבתן ותקע לו יחד במקום זה ולכן נלעב"ד אין לחלל: (קפו) ואם בדקה · מקום מוצא דין זה הוא מהבוקה ובב לא מזבר בלריך בפיחה רק רמ"א בהגה בתב בלריך לבדוק בנפיחה ובגה"ב בהגה בתב על דברי הרמ"א וז"ל ולעפ"ד נראה בילא לו מהא"ז במבבית הע"ז ס"ק י"א בע"ל וכוונתו לשובתא דמייתי בם בהבריך דבינו יואל הבומן כו' ועלתה בנפיחה והבביר ולעב"ד זה אינו דבברי הבוגו יואל הם בענין אחר ובמב"ל ובה"ה בזה אלא עיקר הדין מהבוקה בהביא הב' ודמי לם"ם ל"ח ומ"ם להלריך נפיחה בלעב"ד בלמד ממ"ם בד"מ ס"ם ל"ע בבם א"ז בבם הבו' הגמוניה הוא בדבוקה לדופן בלא סרכא וקורין לה פולמטרא (בך נקרא ענין הדבוק בלבון הפוסקים עיין בהבב"ן קבן מהלמיד מהר"מ ב"ב בתב בסי' בב"ה ואם בל הריאה דבוקה בלין בעבה יכול להבביים ידו כו' זה קורין פולמטרא ובבבה הבי מבואר בזה דין הדבק המבואר בפוסקים ובב"י ובן בהבב"ן בינין במועה ובתבב"ן ובבו"ם הבהב"ל סי' בל"ב ליתה זה קורין פולמאגדא ע"ב) והוא בעין עור וקביבות המבבה הריאה' מוציאין הריאה ומפרידין לוהה מן אותו הקבובית ואם שלם הריאה ע"י נפיחה יש להבביר וכן פבבו ראה"י ורבב"ע על"ל ובבר בתבתי לעיל ס"ם ל"ז עכ"ל הד"מ ונראה בע"ם בה הוא וא"ל ס"ם ל"ח בבבוף סי' ל"ז לא מזבר דבר מזה רק בבבב"י ל"ח הבית דברי הב"ף בבם הבוקה וס"ל להד"מ דהוא חד ענינא עם דברי הא"ז וכיון בזבר בם להלריך נפיחה לבך בתב הרמ"א בזה הבוקה להלריך נפיחה ואע"פ בי"ל הבתם לפי בהי' דבוק לדופן ע"י הטור והרקביטי' מבא"ב בבוקה דלא מיירי בהבי ולבך בתב בבתם בלם ויפה י"ל דלימא הבוקה בבתב בלם ויפה בבינה' דלמה נקט בלם דבינה לחוד כו' בבי וע"ב לאוכויי דלריך נפיחה בבז' מבא בהבריכו הגמוניה בהביא הא"ז בדיקה לאו מבוס הדבוק לדופן דמבוס הא לא אבי' בלל בבבואר מדברי הת"ם בי' ל"ם ל"ם ל"ח דמייתי דברי הא"ז

בזה

נף הטוף יובבאי גוגא מודה הרמב"ם עכ"ל אלא ים לדחות הבחם בים נקב לפנינו אלא ים לחלות בבעבה ע"י פיבוק מהמבה ולכן בבים בבר בלע הולין ספי בבבר מבא"ב בבאין נקב בלל מודה הב"י דאין חובבין בבבר במ"ם הפוסקים בסי' ל"ד בבם הר"ן לחלק בין זה לנף ומ"מ נראה דעכ"פ היכא ים עוקן בבבירה הבולע לגד הריאה וים הרבה בגוגא דמ"ד אין להחיר ע"י מישוך לב"ע דבפי ים לחלו' בעבם' נקב ע"י עוקן וממנו בתה הרבה זו ובינן בתובה להרבב"ן בתב דמ"א דלא מבבירין במבה בדופן אלא בבאין בם בבבין עלתה אבל אם יבבר העלם הרבה בחובבין בבה ביקבה הריאה ואין זה בגון בתבו' בהבי בלעותי' אין איבור אלא מחמת רוב הבלעות אבל מחמת הריאה אינה אבורה עכ"ל הבי בים חובבין בזה להריאה והרבב"ן אפבר דאינו חולק אלא באין עוקן בבבירה בוב דאיתו בבבה"ב בהבתה הבור לות ל"ז הבית דברי הרבב"ן ודברי הב"י בב"ה ומבבר דברי הי"א בהבית הרבב"ן דמיירי בים עוקן בבבירה וגם על הב"י בתב דלריך לפרש דבריו בים עוקן ולעב"ד אינו מובבח הבב"י דמיירי בים נקב לפנינו יכול להיות דחובבין אף בלא עוקן ועיין בבבה"ג סי' ל"ד בהבית ג"כ בבם הרבב"ן ומ"ם ע"ז ואין להחיר כי בב"ד נראה לחחיר במ"ם עיין מ"ם בק"ם סי' ל"ז בדין בגלב ובתבובה בהעתקתי בם ע"ם ועיין בם ע"ק בתח"ז: (קפו) וילחה לי · בספר הבתלת למבה סי' ל"ד הבית דברי הב"ד בבם הב"ח בבתבתי בס"ק בלפני זה וכ' ול"ל מבא דסי' ל"ע דבבב"ל בלע חבי' מבה ולא חסרינן מבוס ניקבה הריאה די"ל דלריכי בהעוקן והבבר לגד חוץ לא לגד חבל ח"ע בדליבה עוקן ח"ב ע"י בדיקות הריא' ואחרי' פנימים דמי לקנה עיין לעיל סי ל"א מיבו מעבה בא לידי בבבר בלע וקבר והי' לו עוקן והיה ביבר בריאה מקום הגחת העוקן כמו גומא והבבתי ע"י בדיקת הריאה בתבר הב"ח חולק עליו וכן הב"ך גם בב"ח נופי' לא בתב בהבית לאיבור ולי מבוס רישותא דעומת בריאה ימא (בלעב"ד בע"ם וע"ל נראה) בים הקנה בבדיקה לף לדידן בכל דבר הלריך בדיקה דבתני בבא דהוי מקום ידוע והבבינו חבמי הביר עכ"ל ולעב"ד הית קול' גדולה בי מ"ם בהע"ז והב"ף תולבים על הב"ח לא מצאתי בדבריהם ביתלקו לענין אם יש עוקין בלעפ"י בהע"ז הבית תילוק הר"ן בבקון בניקב בבח מבחון בו' מ"מ לא יתויב מזה להקל בים עוקן ובולע לפנים בלפי הבית' בפרע במקום מילר החזה וגרע מעבם דק לרוך מוהא על הבריאה דמחמיר הע"ז בתמ"ם לקנן אף מדברי הרבב"ל והר"ן נופי' מוכח לבאורה דאף בעוקן מיירי בהרי הבי"ח מזה לרא' לענין מחט בגמלא בבבב לך נראה דלבי"ל בבתב הר"ן בם דאם יוצא חוץ להבבד הו"ל בגמלא בחלל הגוף ח"ב ל"ל דלדידהו בתמת גם בבבר נלע ים עוקן חובבין ומיין לקמן ס"ק קי"ל מ"ם בזה אך דבזה נראה דגם נדעת המחיר ים להחמיר כיון בעבה בגמ גומא בריאה מקום הגחת הטוקן ודאי דרובבין לו והעפ"י בהבדיקה במקום ידוע אין מועלת בזה בקרוב הדבר בניקב הטוקן בם וקרום עלה מחמת מבה ושד דהא הגומא בבריאה היא רישותא בפ"ע דמה בהרי הוא חבבון מבחון ומיין בחבובה בהעתקתי בבי' ל"ל בדין בגלב וגם ל"ע דמה עדיפות יש מה בניבר מקום הגחת הטוקן לומר בתקרא מקום ידוע דמ"ל ארוך לבדוק בל בריאה נגד פני הטוקן דבמת מחתלה ניקב במקום אחר וע"י נעמוע הבהמה יצא מבם וגבגם לבתן ותקע לו יחד במקום זה ולכן בלעב"ד אין לחלל: (קפו) ואם בדקה · מקום מוצא דין זה הוא מהבוקה ובב לא מזבר בלריך בפיחה רק רמ"א בהגה בתב בלריך לבדוק בנפיחה ובגה"ב בהגה בתב על דברי הרמ"א וז"ל ולעב"ד נראה בילא לו מהא"ז במבבית הע"ז ס"ק י"א בע"ל וכוונתו לשובתא דמייתי בם בהבריך דבינו יואל הבומן כו' ועלתה בנפיחה והבביר ולעב"ד זה אינו דבברי הבוגו יואל הם בענין אחר ובמב"ל ובה"ה בזה אלא עיקר הדין מהבוקה בהביא הב' ודמי לם"ם ל"ח ומ"ם להלריך נפיחה בלעב"ד בלמד ממ"ם בד"מ ס"ם ל"ע בבם א"ז בבם הבו' הגמוניה הוא בדבוקה לדופן בלא סרכא וקורין לה פולמטרא (בך נקרא ענין הדבוק בלבון הפוסקים עיין בהבב"ן קבן מהלמיד מהר"מ ב"ב בתב בסי' בב"ה ואם בל הריאה דבוקה בלין בעבה יכול להבביים ידו כו' זה קורין פולמטרא ובבבה הבי מבואר בזה דין הדבק המבואר בפוסקים ובב"י ובן בהבב"ן בינין במועה ובתבב"ן ובבו"ם הבהב"ל סי' בל"ב ליתה זה קורין פולמאגדא ע"ב) והוא בעין עור וקביבות המבבה הריא' מוציאין הריאה ומפרידין לוהה מן אותו הקבובית ואם שלם הריאה ע"י נפיחה יש להבביר וכן פבבו ראה"י ורבב"ע על"ל ובבר בתבתי לעיל ס"ם ל"ז עכ"ל הד"מ ונראה בע"ם בה הוא וא"ל ס"ם ל"ח בבבוף סי' ל"ז לא מזבר דבר מזה רק בבבב"י ל"ח הבית דברי הב"ד בבם הבוקה וס"ל להד"מ דהוא חד ענינא עם דברי הא"ז וכיון בזבר בם להלריך נפיחה לבך בתב הרמ"א בזה הבוקה להלריך נפיחה ואע"פ בי"ל הבתם לפי בהי' דבוק לדופן ע"י הטור והרקביטי' מבא"ב בבוקה דלא מיירי בהבי ולבך בתב בבתם בלם ויפה י"ל דלימא הבוקה בבתב בלם ויפה בבינה' דלמה נקט בלם דבינה לחוד כו' בבי וע"ב לאוכויי דלריך נפיחה בבז' מבא בהבריכו הגמוניה בהביא הא"ז בדיקה לאו מבוס הדבוק לדופן דמבוס הא לא אבי' בלל בבבואר מדברי הת"ם בי' ל"ם ל"ם ל"ח דמייתי דברי הא"ז

בזה

קנד המנהג במדינות אלו להטריף כל סרב' היוצא' מן הריא' סרוב' לדופן באיזה מקום שיהי' כל שהיא סרבא גמורה שאיגה ניתקת ע"י מיעוך ומשמוש וכן אם היא דבוקה לדופן ואינה מתפרדת משם ע"י הולכת היד בנחת טריפה בכל מקום שהיא דבוקה לו ואצ"ל אם יש נקב בפועל באונא אע"פ שדופן הצר סותם הנקב היטב אין להכשיר וחלילה לשנות המנהג שנהגו הקדמונים באשכנז ובצרפת שאנו מבני ביניהם ובארצות אחרות נהגו קצת בענין אחר והרוצה לידע מנהגיהם ועל מה ארניהם הטבעו ידרוש מעל ספר אא"ז בשמ"ח ובת"ש בסוף סי' זה ובספר כנה"ג:

קנה אפי' אם יש מכה בדופן במקום שהריאה דבוקה או סרוכה לה (קפג) נהגו להטריף ואין תולין שמחמת המכה שבדופן נעשה סרבא או דבוק זה ואפי' אם הסרבא עובר ע"י מיעוך ומשמוש נהגו להחמיר בזו שיש מכה בדופן שחיששין שמא סרבא גמורה היא אלא שהמכה חלחלה הסרבא וגרמה לה שרוכבה עד שעוברת ע"י המיעוך ובמקום שנהגו להקל בשעוברת ע"י מיעוך אע"פ שיש מכה בדופן אין לסתור מנהגם:

קנו זה שאמרנו שאם יש מכה בדופן אין להתיר אפילו הסרבא הדבוקה לשם עובר' ע"י מיעוך (קפד) יראה לי שאין להחמיר בזה כ"א במכה גמורה אבל אם אין שם מכה גמורה רק שינוי אחר כגון בהרות שחורות וכדומה שניכר שיש איזה כאב ברופן אבל אין שם מכה יש להקל ואם יש במין נגע ברופן שניכר שהי' שם מכה גמורה אלא שחיתה ונתרפא או שנשבר הצלע וחזר ונקשר ואין עוקין בשבורה יש להקל בהפ"מ (קפה) ואם יש עוקין בשבור' והוא נוטה לפנים כנגד הריאה יש להטריף (קפו) ויראה לי שאפי' אם ניכר מקום הגח' העוקין בריאה כמו גומא אין להכשיר ע"י שיברוק שם אם מבצבין כיון שהוא מקום ידוע אלא אין הבריקה מועלת בלל וטרפה:

קנז אם יש על הריאה חלב בסוי והוא כמו בשר בלוי קולפין אותו מן הריאה ואם הריאה תחתיו שלימה ויפה ועלתה בנפיחה כהוגן בשר (קפז) ואם ברקה למראית העין שהיא שלימה ויפה אבל לא ברקה בנפיחה יש להכשיר בהפ"מ אם נקלף הבשר בלוי בנחת

בזה כתב דס"ל דהתיר דבוק לדופן לאו מן הריאה היא כו' ע"ש וס"ל להד"מ דע"כ מעם הגאונים לאו מטום הדביקות כיון שאין הדביקות בריאה עצמה וע"כ מה שהגריכו נפיחה הוא מחמת הריעותא דקריכות בעל הריה' ולכך רמז בד"מ לומ"ש בס"ס ל"ח מזה ולכך הצריך בהג"ה נפיחה ומדברי תבו' הגאונים אלו שכתבו ואם עלה ע"י נפיחה יש להסכי' מטמע דהבדיקה מעכבת בדיעבד וכן נראה לפי דעת הגמת נה"כ מלמד כן מהא"ז שהביא הט"ז וכ"כ בה"ש סי' ל"ה ס"ק מ"ח דהכי מטמע לשון הרמב"ם וכ"כ בממ"ה כאן ומיהו דוקא אחר הנפיחה כו' ואח"ז הגאון מוהר"י חיות בספר אפי הבהרבי מער ר"ע הביא דברי הרוקח והבמיע מה שסיים רמ"א שלריך נפיחה ולא ידעתי למה ולא מהבאר לומר שהוא חולק על הרמ"א בזה ואפשר דס"ל שהוא בכלל מ"ש אם תחתיו בלוי ויפה כו' וכמש"ל ועיין מ"ש בזה בק"א סי' ל"ח בדין קליפות מנו נתן ומה בילבתי בערלה מדברי הא"ז דבשר בלוי חד דינא הוא לי' עם גדלי ומה מטמע מדברי הם להקל בהפ"מ אם לא נפח וא"כ ה"ה כאן וכן מטמע לענ"ד מדברי מהריק"ש הביאו הפר"ח סי' מס ס"ק ה' וז"ל מעש' בא לידי בלב תרגגול וסי' עליו כסוי מלא מים (אפשר שע"ש ע"ל) כיס לו ר"ל בענין שבתב הרוקח הלב כסוי) וקלפתי לוחו ודבקתיו ולא הי' כו נקב והבטרתי ולמדתי כן מדין הריאה הנזכר בס"ס הקודם עכ"ל והרי בזה לא שייך נפיחה רק לגדל' עינו שפע בתין בו נקב והבטיר ואפשר לומר שהי לב שתם איתה דבקב יש בו הי' ניכר לעין משא"כ ריאה' אין ניכר בה כ"כ נקב קטן דק הלוך נפיחה דוקא בעינן ומ"מ בהפ"מ יש לחק' בהקלף בתת אבל אם הולכך לקולפו בכח נראה הנפיח' מעכבת בכל גווני אף בדיעבד כמו בסרכ' המוהגין עתה למעך ע"י קליפ' לפורן וכמ"ש בס"ס ל"ח ואם לא קלף הבשר בלוי בלל ולחבד' הריאה' לו בקלף ומלא נקב אלא מים לתלות בעובה ע"י מבמות הטבח יש לאסור בכל גווא דבלמה ויפה בעינן וכל בלא נתברר בכך היא יש לאסור וכמ"ש בק"ה ס"ס ל"ח ע"ש : (קפח) ה"ז מלבתפ"ל בע"ז ס"ק כתב בתור' ת' הבריך בתם קלף הבשר בלוי ומלא תחתיו לקח כמו קמטים ממעם תר"ל והט"ז דתב זה והסכיב להתיר דבשר בלוי לא הוי ריעותא כלל וכ"כ הפר"ח אבל בז"ש כתב דבפיר הוי ריעותא והמה על הפר"ח בסותר דברי עלמו דבסר' יון כתב דהוי ריעותא ולעי"ד אין זה סתירה דודאי גם הט"ז דס"ל דלא הוי ריעותא מ"מ מודה הוא דריעותא קלת מיהו הוי הבשר בלוי ומלא תחתיו לקח כמו"ל בהרי הבשר בלוי לא הוי ריעותא ע"ז כתב דהא בלא הבדיקה מעכב דבשר בלוי לא הוי ריעותא כלל וכ"כ הפר"ח אבל בז"ש כתב דבפיר הוי ריעותא והמה על הפר"ח בסותר דברי עלמו דבסר' יון כתב דהוי ריעותא ולעי"ד אין זה סתירה דודאי גם הט"ז דס"ל דלא הוי ריעותא מ"מ מודה הוא דריעותא קלת מיהו הוי הבשר בלוי לא הוי ריעותא כמש"ל בהרי אינו חולק על הרמ"א אלא דס"ל דמ"מ לענין בלרך בלא מיקרי ריעותא ולהר' הר"ל לא מיקרי ריעותא והפר"ח בסי' יון קלי לענין נפיחה בבעל ס"מ אם לחקל בתים בחלל הבהמה דאעפ"י בבא מבשר בלוי לא הוי נפיחה ע"ז כתב דהא מעמא דבעי נפיחה מבוא ריעותא ת"ל כבהמבוא הוי' למים נרע עפי ע"ש אבל מ"מ ס"ל דבשר בלוי לא חי לאבדרופו לחכולו הר"ל : (קפט) ואם יש ' עיין בהבבלו' זהב בתב דלפי דעת הגר"ז אף אם נסרך לאותו בשר בלוי יש להקל בהפ"מ ולענ"ד לאפשר דבהא הט"ז מודה כיון בתב הרוקח קולפין אותו מעל' כו' ואם יש סרכ' הרי א"א לקולפו אם לא בחוזק יד ובכה"ע לא מייבי ואם הסרכ' עובדת ע"י מבמות יש לחקל בזה בוש בהלות בסרכ' זו מן הבשר בלוי ולא מן הריאה' וכמו היב' בוש מכ' בדופן דמדינא דס"ס תיגין בתב' ומבברין וה"ג הבשר בלוי הוא מוציא ליה' וכאיב' מכ' דמי ודבלים לדבר בהרי עובדת ע"י מבמות מבחתת אינה כ"א הפבמת ליתה מגד הבשר בלוי ואע"פ בהבתי לעיל דעת אא"ז דאי איב' מכה לא מהני מיעוך מבוש דמתנתל לסרכה וא"כ אפשר דס"ה בזה ז"א דהתם נסרכה לדופן בהוא בלא בסדרן נמור ואתה בא לתתירו ע"י מיעוך חייבין לבך סברא מבא"כ בזה באינה דבוקה לבוש מקום רק לבשר הבלוי בע"ג וסברא תלוי' או מינה ובה דמי בתין בכאן תבש בסופו לחתפרק ע"י תנועת הדופן ובה"ג רק דהם אינה עובדת ע"י מבמות יש לחוש בחת מגד הריאה הוא וגם דהא סרכה זו מעכבת בדיקת הנפיחה הריבה לבשר הבלוי ואע"פ בבתבתי לחקל בהפ"מ בלי ומ"מ נלע"ד הם אפשר להתוך הסרכה ע"י סכינא דתלים פומי' ואח"כ בודק בפומרין ועלת' יש לחקל בהפ"מ דתלינן דמחמת הבשר בלוי' מתהוה סרכ' זו ואפי' אם לא נתלה בבשר בלוי אינה אלא סרכה תלוי' וכמ"ש כיון דבשר הבלוי מעלמא אתי וכמבואר בסי' ל"ח גבי קליפות כמו אחן חוסבין לסרכה בנחת מן הריאה אבל אם היצרך לקלפו בחיזק יד כדרך שנוהגין עתה בענין הסרכות לקלוף בציפורן יראה לי שאין להבשיר בזה אף בהפ"מ אם לא נבדקה בנפיחה וגם יראה לי שבזה יש להצריכה בדיקת נפיחה ובפושרין :

קנח אם לא בדק לקלוף הבשר בלוי לראות תחתי' ובין כך נאבדה הריאה או שקלף ומצא נקב אלא שיש לתלות שנעשה איזה נקב ע"י הטבח יש להטריף :

קנט אם קלפו הבשר בלוי ונמצא תחתיו צלקת כמו קמטים או איזה ריעותא אחרת (קפח) הרי זו מצטרפת עם הריעותא של בשר בלוי ואסורה (קפט) ואם יש שם סרכא מן הבשר בלוי אל הריאה יש לאסור במקום שאין הפ"מ לפי שאפילו נתלה הסרכא מחמת הבלוי מ"מ סרכא זו מעכבת בדיקת הנפיח' ובהפ"מ יש לחתוך הסרכא בנחת בסבין חד ולבדוק אח"כ בנפיחה ואם הסרכא עוברת ע"י מיעוך יש להתיר אף בלא הפ"מ שמה שעובר' ע"י מיעוך מירה שאינה רק הפשטת ליחה מצד הבשר בלוי בלבד ואם יש מראה כשרה תחת הבשר בלוי יתבאר בדיני תר"ל ואם הבשר בלוי מכסה את פני הריאה לצד הדופן והבשר בלוי לדופן טרפה אף שדבוק כולו לדופן בלא פילוש ואם אינו דבוק ממש רק שנסרך מן הבשר בלוי לדופן איזה סרכא אע"פ שאין הסרכא עוברת ע"י משמוש כיון שהבשר בלוי הוא נקלף מעל הריאה יש להבשיר שאין סרכא זו מן הריאה כלל ואם דבוק לדופן ונפרד משם בנחת יש להקל גם בזה :

קס אם נמצא על גב הריאה מוליא שקורין שליפרוק או רתיח שקורין שוים צריך לקלוף השלופריק ולבדוק תחתיו אם היא שלם ויפה ואם הריאה עולה בנפיחה כראוי ואם לא בדק יש להטריף (קצ) ויראה לי שאם נמצא שם נגר הרתיח סרכא תלוי' בצלעות המחמיר בזה במקום שאין הפ"מ תע"ב :

קסא בהמה שקרעו הטרפש לבדוק וקפץ עליהם קלוח גדול של מים עבורים שהי' כל חללי הבהמה מלא מים עבורים והוצרכו להפוך הבהמה דרך ישר בתחלה כדי שיצא מחלל כל המים ואח"כ בדקו אות' ומצאו הריא' טובה ובריאה (קצא) המחמיר לעצמו קדוש יאמר לו וגם לאחרים אין להתיר אלא לאחר שתבדק הר אה בנפיחה וכן שאר מקומות שבחלל הגוף שהוו המים מגיעים לשם ואם נמצא הכל שלם ויפה יש להבשיר בהפ"מ או לצורך שבת ושמת הדחק ויראה לי שאין הפרש בין אם המים עבורים או וכים שאף במים זכים הדין כן :

קסב במקום שיש מים בחלל הגוף צריך לבדוק אחר נקבים ורוב פעמים ימצא נקבים במקום שיש נקודות ארומות וכן יש לראות אולי יש איזה יובש בריאה כי הוא מצוי במקום שיש מים בחלל הגוף :

קסג ריאה שנמצא עליה עצם רק ארוך קצת דבוק באורך לרחבה ומן הסתם נפרד מן הצלות אע"פ שמפרידין אותו ממנה ונמצאת הריאה שלימה טרפה ולצורך גדול יש לסמוך להקל ע"י בדיקה בפושרין במקום הביקת העצם (קצב) ויראה לי שאם אינו יכול להקלף מן הריאה וכשקולפין אותו נקלף קרום העליון של הריאה עמו יש להטריף בכל ענין :

קסד אם העצם אינו דבוק בריאה רק שנמצא בחלל הגוף יש להטריף (קצג) ויראה לי שאפי' אם לפי אומד הדעת לא בא עצם הזה ממקום אחר לתוך חלל הגוף רק נפרד מן הצלעות יש לחוש שמא עשה נקב באחד מהאברים שנקיבתן במשהו וטרפה :

פרה

וכן לפעמי' נמצא בחלל הגוף מלא מים צריך ג"כ לבדוק אחר נקבים וגרוב נקבים תמצא במקום בים נקודות אדומות וכן בא לידי כמה פעמים אם לפעמים תמצא בתחיבם הריאה במקום בים מים וסברא היא שהריאה מליאה הגו' כבסיא נפוחה והמים מעכבים בלא יכול לעלות בנפוחה עכ"ל מטמע מדברי המחמת בים מים אין חוסבין לסם מאיזה מקום בתו אלא בים לחוש לנקבים אם ליובם לפי שהמים מעכבין בלא יכול לעלות בנפיחה עכ"ל מטמע מדבריו דאח' הבדיק' בתין בם נקבים יש להתיר בזה ובכמ"ת סי' ל"ח כתב לענין נקודות אדומות צריך בדיקה ולא אזיר בדבריו בים מים בחלל הגוף ובכר כתבתי מזה סי' ל"ח ס"ק מ"ע ודעינא אין לזה ממ"ש אא"ז ואין להתיר כ"א בהפ"מ אם אינו בעת הדחק : (קצב) ויראה לי בע"ז דעתו להבריף והפר"ח מבאיר וכתב"ש הבריב בה"מ כיון דגם בתחם בעמלא בריאה כבר בהפ"מ ואע"ג די"ל דהבא גרע עפי דדבוקה בעור ס' ועיין בתבבות זהב בתב על הט"ז ס"ל מאחר בקלף בכח חיבוין עפי בהיתה נקובה ומכ"ש אם העור החיצון נקלף עמו יש להבריף כו' ובאמת בע"ז לא נזכר מזה המיירי בקלף בכח ובפשיטות הו"ל לכתוב בהמ"ש בה"ש דדבוקה בעור גרע ולענ"ד הסיבה הקלף הקרום העליון עם העצם יש להתיר אף בהפ"מ כיון דהבדק טוי' אתי בא"א להקלף עד שיבבע הקרום התיצון חוסבין בקב בקרום וע"י הלתלות סיגלא נבדק כ"כ ובבדיקה לא בקיאינן גם הפר"ח ואא"ז אפשר מודו להתיר בזה ועיין בתבובה בהתקתי בק"א סי' ל"ז בדין גבלד : (קצג) ויראה לי ' בתבבות זהב בתב דכל זה אם דבוקה בריאה אבל אם נמצא עצם בתוך חלל הגוף ים להלות דמלגות הוא לא דמי לתתן דרוב הגבלעים דרך הוובבו מבא"כ בתן בקליפה לקליפה מבא' בעמא וה"ל אין חוסבין אפי' אם נסרך לריאה מבא' מעמא ומ"מ אם הבבר בלי' ל"ה ס"ק קל"ז וקל"ח : (קצ) ויראה לי : הר"ן בתב דבוק לדופן כו' נתבאר בסי' ל"ה ס"ק קל"ז בלבון תבבות בליפרוק צריך לבדוק אחר נקבים כי מחמת הנקב בפי' בריאה בא הליח' דרך הנקב. כי הריאה מלא ליחות וזה תחלת הסרכות בבאים הליחות דרך הנקב ונקפאים בם. ונסרכים במקום אחר וכן בא לידי בסי' בריאה בליפרוק ובדקתי ומלאתי נקב בריא' ולאיתי כנג' זה הנק' בללעו' כמו סרכא תלוי' והסרבתי אותה ואח"כ בא לידי כמה פעמים לכן צריך הבודק לבדוק אחרי' אם יבא לידו עכ"ל וכ"ל הטעלת יצחק וחכה ממולא. ונבול בנימן אם נמצא ע"ג הריאה מוליא שקורין בליפרוק לתיה שקורין בויס כו' והבאתי הבריבה בסי' ל"ח ס"ק מ"ט והעתיקו הפר"ח רים סי' זה וכמ"ש הסיף למד ולקבלעי"ד באין להקל בזה אם לא בדק וכמ"ש בבמ"ת סי' ל"ח לענין נקודות אדומות ע"ש ודייו מבום בהבאו הבודקים ברוב נקבים תמצא במקום נקודות האדומות וא"כ ה"ה כאן אך מ"ש הר"ן ומאיתי בנגד זה הנקב בללעות כמו סרכא תלוי' הוא אך למוהר כיון במצא נקב בריאה מה ר"מ בסרכא בללעות ומצא א"ל דהיכא בהריאה מלא ליחות אף באין נקב בריאה כל בים נגדו סרכא בללעות יש להבריף כיון דבכיח בה"ע ביה' נקב אע"פ בעתה אין בם נקב אימור לא בדק יפה. או נסתם בקרום ואפי' מלא בתב זה בביאור וגם הבודקים האחרונים ופר"ח ואא"ז לא הביאוהו זה אין בידי להחמיר בבירור והמחמיר במקום באין הפ"מ תע"ב :

(קצא) המחמיר ' בפר"ח סי' מן הבית זה בבסס בו"ת פני מבה. וע"ש בסי' בסף אם דרך נקב בבוסבו בתו המים לחלל הגוף או דרך נקב בבמלבבי ובדאיתי בהר"ן מעם דניקב תור הבבד מרפ' לפי בהמים בתים מבם אל הריא' וקפאים ונעבר נקב בריא' בו' או מפני בהריא' בותב' מיני מבקן לפעמי' היא חוזר' ומקיא' דרך זיעה בבלמת וי"א מחמ' לתות' בל הריאה מתהוה בכל גלמה אותו הבבר בלוי מנן חלב בבמבסה אותה כמו לבום. ממ"ש הרוקח ואח"כ ניתך ונתבמם עד בבב להיות המים עבורים ואחר בהחריבה הבבה העלה הפר"ח דבמקום הפ"מ תלינן להיתר' וע"י נפיחה דוקא ולדבריו הבבים בה"ם בב והוסיף צריך לבדוק בכל מקום בהיו נוגעים מים אלו והבדיקה מעבבת אף בדיעבד וע"ש בתבב בים לתלות ג"כ דמחמת' חולי מולדו וכמ"ש בבו"ת כ"ח סי' קל"ד בתרגנולה בהיה בטעה בבה וכן תמיקל לאחר הבדיקה לצורך בבה בבעת הדחק (כ"ל בע"ל ובעה) אפי' בדליכא הפ"מ לא הפסיד והמחמיר לעצמו קדוש יאמר לו אבל לאחרים אין להחמיר ולענ"ד דאע"ג דשובדת הוה בים עבורי' אין לחלק בזה ואפי' בים זכים הדין כן ועיין בהגהת הר"ן בתבב

וכן לפעמי' נמצא בחלל הגוף מלא מים צריך ג"כ לבדוק אחר נקבים וגרוב נקבים תמצא במקום בים נקודות אדומות וכן בא לידי כמה פעמים אם לפעמים תמצא בתחיבם הריאה במקום בים מים וסברא היא שהריאה מליאה הגו' כבסיא נפוחה והמים מעכבים בלא יכול לעלות בנפוחה עכ"ל מטמע מדברי המחמת בים מים אין חוסבין לסם מאיזה מקום בתו אלא בים לחוש לנקבים אם ליובם לפי שהמים מעכבין בלא יכול לעלות בנפיחה עכ"ל מטמע מדבריו דאח' הבדיק' בתין בם נקבים יש להתיר בזה ובכמ"ת סי' ל"ח כתב לענין נקודות אדומות צריך בדיקה ולא אזיר בדבריו בים מים בחלל הגוף ובכר כתבתי מזה סי' ל"ח ס"ק מ"ע ודעינא אין לזה ממ"ש אא"ז ואין להתיר כ"א בהפ"מ אם אינו בעת הדחק : (קצב) ויראה לי בע"ז דעתו להבריף והפר"ח מבאיר וכתב"ש הבריב בה"מ כיון דגם בתחם בעמלא בריאה כבר בהפ"מ ואע"ג די"ל דהבא גרע עפי דדבוקה בעור ס' ועיין בתבבות זהב בתב על הט"ז ס"ל מאחר בקלף בכח חיבוין עפי בהיתה נקובה ומכ"ש אם העור החיצון נקלף עמו יש להבריף כו' ובאמת בע"ז לא נזכר מזה המיירי בקלף בכח ובפשיטות הו"ל לכתוב בהמ"ש בה"ש דדבוקה בעור גרע ולענ"ד הסיבה הקלף הקרום העליון עם העצם יש להתיר אף בהפ"מ כיון דהבדק טוי' אתי בא"א להקלף עד שיבבע הקרום התיצון חוסבין בקב בקרום וע"י הלתלות סיגלא נבדק כ"כ ובבדיקה לא בקיאינן גם הפר"ח ואא"ז אפשר מודו להתיר בזה ועיין בתבובה בהתקתי בק"א סי' ל"ז בדין גבלד : (קצג) ויראה לי ' בתבבות זהב בתב דכל זה אם דבוקה בריאה אבל אם נמצא עצם בתוך חלל הגוף ים להלות דמלגות הוא לא דמי לתתן דרוב הגבלעים דרך הוובבו מבא"כ בתן בקליפה לקליפה מבא' בעמא וה"ל אין חוסבין אפי' אם נסרך לריאה מבא' מעמא ומ"מ אם הבבר בלי' ל"ה ס"ק קל"ז וקל"ח : (קצ) ויראה לי : הר"ן בתב דבוק לדופן כו' נתבאר בסי' ל"ה ס"ק קל"ז בלבון תבבות בליפרוק צריך לבדוק אחר נקבים כי מחמת הנקב בפי' בריאה בא הליח' דרך הנקב. כי הריאה מלא ליחות וזה תחלת הסרכות בבאים הליחות דרך הנקב ונקפאים בם. ונסרכים במקום אחר וכן בא לידי בסי' בריאה בליפרוק ובדקתי ומלאתי נקב בריא' ולאיתי כנג' זה הנק' בללעו' כמו סרכא תלוי' והסרבתי אותה ואח"כ בא לידי כמה פעמים לכן צריך הבודק לבדוק אחרי' אם יבא לידו עכ"ל וכ"ל הטעלת יצחק וחכה ממולא. ונבול בנימן אם נמצא ע"ג הריאה מוליא שקורין בליפרוק לתיה שקורין בויס כו' והבאתי הבריבה בסי' ל"ח ס"ק מ"ט והעתיקו הפר"ח רים סי' זה וכמ"ש הסיף למד ולקבלעי"ד באין להקל בזה אם לא בדק וכמ"ש בבמ"ת סי' ל"ח לענין נקודות אדומות ע"ש ודייו מבום בהבאו הבודקים ברוב נקבים תמצא במקום נקודות האדומות וא"כ ה"ה כאן אך מ"ש הר"ן ומאיתי בנגד זה הנקב בללעות כמו סרכא תלוי' הוא אך למוהר כיון במצא נקב בריאה מה ר"מ בסרכא בללעות ומצא א"ל דהיכא בהריאה מלא ליחות אף באין נקב בריאה כל בים נגדו סרכא בללעות יש להבריף כיון דבכיח בה"ע ביה' נקב בריאה אין בם נקב אימור לא בדק יפה. או נסתם בקרום ואפי' מלא בתב זה בביאור וגם הבודקים האחרונים ופר"ח ואא"ז לא הביאוהו זה אין בידי להחמיר בבירור והמחמיר במקום באין הפ"מ תע"ב :

(קצא) המחמיר ' בפר"ח סי' מן הבית זה בבסס בו"ת פני מבה. וע"ש בסי' בסף אם דרך נקב בבוסבו בתו המים לחלל הגוף או דרך נקב בבמלבבי ובדאיתי בהר"ן מעם דניקב תור הבבד מרפ' לפי בהמים בתים מבם אל הריא' וקפאים ונעבר נקב בריא' בו' או מפני בהריא' בותב' מיני מבקן לפעמי' היא חוזר' ומקיא' דרך זיעה בבלמת וי"א מחמ' לתות' בל הריאה מתהוה בכל גלמה אותו הבבר בלוי מנן חלב בבמבסה אותה כמו לבום. ממ"ש הרוקח ואח"כ ניתך ונתבמם עד בבב להיות המים עבורים ואחר בהחריבה הבבה העלה הפר"ח דבמקום הפ"מ תלינן להיתר' וע"י נפיחה דוקא ולדבריו הבבים בה"ם בב והוסיף צריך לבדוק בכל מקום בהיו נוגעים מים אלו והבדיקה מעבבת אף בדיעבד וע"ש בתבב בים לתלות ג"כ דמחמת' חולי מולדו וכמ"ש בבו"ת כ"ח סי' קל"ד בתרגנולה בהיה בטעה בבה וכן תמיקל לאחר הבדיקה לצורך בבה בבעת הדחק (כ"ל בע"ל ובעה) אפי' בדליכא הפ"מ לא הפסיד והמחמיר לעצמו קדוש יאמר לו אבל לאחרים אין להחמיר ולענ"ד דאע"ג דשובדת הוה בים עבורי' אין לחלק בזה ואפי' בים זכים הדין כן ועיין בהגהת הר"ן בתבב

ולבמה ניקב ה' מחברים פגימים לא חיישינן דמ"ש בבר מצוה ודומה לחלב דבבר עומד במקום לא'ועוד דהבר"ח ובמ"ח מקילין אף בדבוק ואף הבר"ח יודה למ"ש ומ"מ כ"ל דוקא בהפ"מ ודוקא בים להלות בהוא מצוה אבל אם ניכר במקום אחר הוא כמו עצם בל עוף או בל דגים ולאו לא גרע ממחט בחלל הגוף עכ"ל ולענ"ד נראה הוא דדוקא בדבוק שהיכו וכמבואר בה"ם ס"ק ל"ה בהחב על מה בהחב הט"ז דיש לחוש במת ניקב במקום אחר ד"ל דלא דמי למחט בחלל הגוף דלא ידעינן מהיכן בא המחט למקום זה ואפבר מידי עברו לבאן ניקב מבא"ב בדיון דיבן מסחמת מהצלע בחללו נפרד ולא ממקום אחר עכ"ל אלמא דדוקא לפי בהוא מצלע בחללו אמרינן בתיקף בנפרד ממקום חיבורו בצלע נדבק לבאן מבא"ב אם אחר הבר"ז לא נחתבר לבוס מקי' וכי' מהעדד אנה ואנה חוסבין לו במת עבה נקב בחיזה מקום עפ"י בח המוסך בבחברים ואינו דומה לשיקן בבצלע אפי' אינ' אלא דומה בנשיחה בנבון המלאה בם יעוחו לו יבוחו יבוחבו אנה ואנה וילחנו אל קיר איזה אבר ויקבו חור בדלחו וגם דלפי מ"ם הרמב"ן נוסי' בסי' כ"ד דלפי מ"ם הר"ן במחט יוצא מן הבבד לחוך החלל חוסבין במת ניקב בחלל הגוף כ"ל דאע"ג בלא ניקב בבח בל בחוצה ובוחה בם חיישינן וע"כ לא חלק בין בבח ולא בבגון הן בחיבה בבדחק ניבל ממנו ובבח"ג מחלק בין אם הוא בבח ע"ם וא"כ בבינת דבאן אף בים להלות בהאבר נפרד מהצלעות אם הוא עצם חד בחוקב ים לחוש בדרך נעוצ הבחמ' ניקב אחד מהאברים הפנימי' וטרפה : (קצד) וירלה לי · בסי' פ"א בהב הב"ך דאין לבקל מבוח ס"ם כ"א בספק בברוח ולא בודאי בברוח והפרי מגדים בפתיח' לסי' זה בהב דמגב לגב הוא ודאי ומגב לחיחוך ים לעיין ולדינא נראה דהוי ודאי ע"ם ולענ"ד אין בלן מקום עיון דגרא' באין הפרם ביניהם בלל דלפי מ"ם הרמב"א והרא"ם בספבינו לדבבק מדברי רש"י דנקבו דוקא בנסרבו ב' החיצונה אלמא דבל באין הברבא בחופן זה בבר וכן ים בדבדקן בן מבדמב"ם ולדידהו מגב לגב אמי בבר ובאחר פוסקים בבל גווני בדפה אף מחיחוך לגב ונראה דברבא דמגב לגב לו מגב לחיחוך לענ"פ בים לה מחירין לדעה רש"י והרמב"ם וכ"כ ב"י בבם בעה"ע בהרי"ף בהב בהבובה באין בח לחחמיר בה מ"מ בין ברבו הפוסקים האוברים וגם אין דבר ברור בדעה רש"י והרמב"ם להבל במ"ם הרא"ם בחבובה (וע"ם בלל כ' סי' למ"ד שבהב ומה בהחיר ר' מצליח ברבא יוצאה מחחוך לגב לא בין יפה בו' ואפבר בלזה בין הפ"מ אך הבבר פבוב באין לעבות בפף מבוח זה) ובמב"ל בק"ה הלבך אין לעבות ס"ם מזה ואפ' במחוד לחיחוך בבחבתי לעי' ס"ק ס"ט בהבנה"ג בהב בנראה מדעה הנור' להבבי' ובחבתי בם בלת בעם לדבר מ"מ בין באין מוכרח ס"ב ודעה הבאים אחריו לאסור אין לעבות מזה ס"ם ודוקא באוות בנסרבו לדופן דמדינא ברי בבדיקה עכ"פ אלא בהבנו לאסור מחמת הבמן בקיאות בזה מחירין מבוח ס"ם בבמוהר במדבי ומ"ם המרבבי בים לבמוך על רבב"ם ורבי יהודאי נאון דמחירין מעבה דאין אנו בקיאין בבדיקה ואפבר מי בהי' בודק בנפיהה או בפוכרין הי' בבר אין בוונתו דרבב"ם ור"י נאון מחירין מהאי בעמות דבחמה ז"ל בהם מחירין בבל נרפות בבמוהר בבם"ם ובב"ד בבם רבב"ם אלא ר"ל דבזה ים לבמוך על רבב"ם וריי"ג דס"ל לחיחוך בין ב"ב ס"ם מבא"ב בודאי נרפות אין לבמוך לחחוך מעבה בחחיר רבב"ם לחמרינן חזקה דבבבי. והבחה הוא דעגרפ' דבזה ס"ל להחוס' דלא הוי חזקה כיון דלא חבברה ובזה מיובב מ"ם רש"ל בהו"ה דבא בפף חבורן ידיעה לא הוה בפף והולבך לחבן דבזה בפיר הוה בפף כיון בהבדיק' הוזבבה בחלמו' רק בחמו מחמירים על עצמינו בלא לבדוק ולבך בפיר מחבב בפף ולפי מ"ם י"ל דבאן הבעם בבין דבלא"ה דעת הרבב"ם ור"י לחחיר בפיר ים לבמוך ע"ז על"פ היבא דחיבא ס"ם וכן י"ל בבוונת החוס' ג"ב דאע"פ בבחב' לחבבה בחזקה בלא חבברה לו חזקה היא מ"מ לא בירוא לבו הא מלבה כ"ב ולבך אין לאסור רק בודאי נרפות ולא בבפף ולפי' בפפף הא"ג באין בקיאין לבדוק מיקרי בפיר ס"ם וכן י"ל בדברי האבני דבילוך ב' הבעמים ס"ל לחחיר והבו"ז סי' פ"א ס"ק ד' (ע"ם בים מ"ם והבו"ק ד' ערך לבייס בחיבות במלי דעפיק מיני' ואח"ב מחחיל ליון בפ"ע על מ"ם בב"ע מבוח דהוי ס"ם והיבא בם הבחוב בע"ז הוא ע"ב וז"ל מבוח) כתב הבעם דהבא בפיר מחבינ הבחון בקיאות בפף כיון באין בוח אדם בז"הז יבול לבמוך עצמו על הבחיר לחחיר נרפה ובמב"ל בס"ק ק"ן עכ"ל ור"ל לבינתו בסי' ל"ח דבבחבחון בקיאות לבל הדור בפיר מחבינ בפף אבל לענ"ד דבריו המוסים דמה בבך באין יבולה לבמוך בזה"ז לעמוד על הבילוך ולחחיר מבוח דאין חבם מומחה בז"הז דלפ הומחה בבו"הז יבול להיות בלא יבון הובב בבדיקה הפוכרין או במת יבלבן קלה ולא יבנים אבל מ"מ בבינה ביבול לדונה בבודק זה בלפנינו לא יוכל לבבר איבוהו ים מדור מומחה גדול ממנו ובקי בידיבר לפנינו בחבורה ודאי היא בחבלבן לפנינו וזה עיקר הבעם דהבחון ידיעה לא מחבב בפף בחע"פ באין זה בקי ומבינ אחר יבינ ואין זה ענין לחבחון בקיאות לבל הדור דבם החבחון הוא בח"א לחבבר לא לאיבור ולא לחחיר מבא"ב בלן ובבר בחבתי מזה בחבובה בנבבר במבוח בוגדים ואין בלן מבוח לחחדיב ולענ"ד במבוח בחבבינו הבעינות מבוח ס"ם בה"ג מבוח דהבחבפות הוא מחמה הבחון בקיאות אז אין לבבינ אא"ב בבבעם בחלמו לדון על החלב או על הבעינות בבר אין הדיאה לפנינו לבל אם נפל הבפף בבשל הדיאה לפנינו אז יש לנפות הדיאה ולבדוק בפובבין בחע"פ בלא הועיל הבדיקה בזה להבבינ לפי באין בקיאין מ"מ במת הבלבן ויהבבר לפנינו בבבבפה ודאים היא וכל בחפבר לבבר אין לעבוה בפף בה"ע מבעם בבחבה רש"ל או מבעם בבחבה בבל אם היא בדיקה וכן מבואר לחדי' לפי תרי' מהרש"ל בבחחבתי לבל אם הבבל מחיחוך לחיחוך אלא בהיא למעלה מחציי' אפבר בא"ל בדיקה בלל מבוח דהחם אין הבדפו אלא מבוח דמבפקה לן במת הבפולי מגיע עד בם ואם נאמר באין הבפולי בם ובבבדן היא אף ים נקב במקום הבבבה בבבה היא לבעינה רש"י דהקבוח הולך וחזק ולבינתה הוו דים בבבה ב"ע בלא"ה מה"מ לבבוק לחוש לנקב א"כ בפיר מחבב בפף אף בלא בדקה ואף דים פוסקים דס"ל דאף בבבדן ממם בעי בדיקה לבינתה רש"י בחבבה לא נהחם בל הבק' מ"מ כיון דאין בל"ל לבבחיר בזה יש להחיר אפי' הנעשה תוך ג' ימים לפי שיש ס"ם בפק שמא אינה סרבא רק ריר לבד ואפי' אם היא סרבא שמא בשרה היא ומ"מ אם הריאה לפנינו יש לבורקה בנפיחה ובפושרין לפי שאפשר שיתברר לפנינו שיש נקב בריאה אבל אם הסרבא היא מחיתוך אינא לחיתוך האינא שאצלה אלא שהיא למעלה מחציין שאנו איסרין אינה מבפק שמא השפולי מגיע לשם

בזו יש להחיר החלב והגבינות בלא בדיקת הריאה בלל :

קסו יראה לי שאפילו אם נמצא סרבא מחיתוך לחיתוך למטה מחציין אלא שבשחטבו הסרבא נמצא שם נקב בריאה ולבן נטרפה כמו שנתבאר בסעיף למ"ד (קצה) אז יש להטריף ג"ב החלב והגבינות שנעשו תוך ג' ימים :

קסז יראה לי שאם הסרבא עבה הרבה עד שלפי אומד הדעת לא נעשית

קסה פרה ששחטוה ונמצאת טרפה מחמת סרבות שנמצא בה ויש חלב א' גבינות שנעשו ממנה בתוך שלשה ימים לשחיטתה יש לאסור והחלב וגבינות שנעשו שלשה ימים קודם שנשחטה מ"תרים ובמקומות שנהגו לאסור אפי' סרבא המתנתקת ע"י מיעוך אם אירע כך יש להתיר אפי' מה שנעשה תוך ג' ימים ואין הפרש בכל זה בין אם יש הפ"מ או לא (קצד) וירא' לי שאין להתיר מה שנעש' תוך ג' במקומות שאוסרין סרבא עוברת ע"י מיעוך אא"כ שהסרבא היה מריאה לדופן במקום האונות במיצר החיה שכשר' מדין התלמוד בבדיק' אלא שאנו מחמירין לפי שאין בקיאין בבדיקה בזה יש להתיר אפי' הנעשה תוך ג' ימים לפי שיש ס"ם ספק שמא אינה סרבא רק ריר לבד ואפי' אם היא סרבא שמא בשרה היא ומ"מ אם הריאה לפנינו יש לבורקה בנפיחה ובפושרין לפי שאפשר שיתברר לפנינו שיש נקב בריאה אבל אם הסרבא היא מחיתוך אינא לחיתוך האינא שאצלה אלא שהיא למעלה מחציין שאנו איסרין אינה מספק שמא השפולי מגיע לשם

בזו יש להתיר החלב והגבינות בלא בדיקת הריאה בלל :

קסו יראה לי שאפילו אם נמצא סרבא מחיתוך לחיתוך למטה מחציין אלא שבשחטבו הסרבא נמצא שם נקב בריאה ולבן נטרפה כמו שנתבאר בסעיף למ"ד (קצה) אז יש להטריף ג"ב החלב והגבינות שנעשו תוך ג' ימים :

קסז יראה לי שאם הסרבא עבה הרבה עד שלפי אומד הדעת לא נעשית

לסרמ"ם מדעתו להחיר בסרבא דמחמת בספק לפי' מה בנעבה תוך ג' ימים אם ים הפ"מ מבא"ב בפרפות ודאי דלפי' בהפ"מ לאסור ולדעה הפר"ח תוך ג' ימים לעולם לאסור לפי' בסרבא בספק ולפי' בהפ"מ אלא דמ"מ קודם ג' ימים ס"ל לבפר"ח דבסרבא ודאי לאסיר כל תוך י"ב חודש ובסרבא בספק בבי ולדעה המחבה יעקב בלל ע"ב קודם ג' ימים לאסור בפרינ' ודאי בבאיתפ"מ א ל בסרבא בספק בבי ובתוך ג' ימים בסרבא ודאי לאסור לפי' בהפ"מ ובסרבא בספק בהפ"מ בבי ע"ם אבל לדעה הפ"ך אין חילוק לדינא בין סרבא ודאי לו בספק דתוך ג' ימים לאסור אף בהפ"מ אף בספק וקודם ג' ימים מוחר אף בודאי ע"ם ובדבריו העלה אא"ז בבבים חולין דף י"א ע"ם וכדבריהם בהבתי בבנים ולפי"ז לבאורה אין נ"מ במ"ם בין דקודם ג' ימים אף בודאי בבי דאמרינן בבאוהה בעם בסרה בימה פבמה בא"ל בדיקה אך דמ"מ נ"מ לפי מ"ם בבבל"ם בם בבמקומות באוסרין סרבא המתנתקת ע"י מיעוך אם אירע כך יש להחיר אף תוך ג' ימים ואפי' בלא מ"מ מבוח ס"ם ובבהיר אינה אלא מלאני כמ"ם ומ"מ בזה נראה להבל בבבינות בבבדן למעלה מחציין דא"ל בד בק לבחיר בחלב אע"ג דלענ"ד בהבה' הבמחמיר הנ"ב מ"מ בזה בין בסיא עובבת ג"ב ע"י מיעוך דלדעה הפוסקים ביר בעלמא הוא אפי' בלא בבדן ממם ומב"ם בזה בסיא בין החיבות דלדעת הראב"ד ובבינו יונה אינה מחמת נקב רק החפבמה ליזה וכן י"ל אפי' לדעה רש"י בם"ם בה"ם ס' כ"ט א"ב בזה אע"פ שהיא למעלה מחציין י"ל דהמיעוך מבייע לומר דאין הבפולי מגיע לבאן וביר הוא מחמת בבינה בחלות ואפבר דבב המבגין בענין המיעוך בהרב"א יודו בזה בסיא מחיעוך לחיעוך באין מובבין לבפולי אלא בלענין לבחיר נוף הבבתה לא מלאני לבי לבקל במקומות באין מובבין במיעוך אבל לענין החלב והגבינות דאיכא ס"ם בה"ג בם לבמוך לבחיר אף בלא בדיקה מבבתי בבלענ"ד: (קצה) אז ים לבבריף: בפ' יתי כתב הנ"מ בין בימה רש"י דאין סרבא ב"ע לבימה החוס' לענין גבינות בגבעה מבבמה בגמצא בה סרבא דלרש"י ע"כ קודם ג' ימים נעבה ודומה לבוגלד פי המבה מבא"ב לבימה החוס' בלא בא מחמה נקב מאן לימא לן בלא נעבה יוב או יומים קודם אח"ה וכ"כ בפליתי כי' פ"ג ע"ם ובבאורה נראה בדברי מלבון הרוקח כי' בפ"ג בבקב ז"ל אבל ר"ח אינ בחוך ג' ימים כי בבריאה ניקבה נסרבה וקרום מחמת מבה בריאה אינו קרום והריאה בואבה כל מבקה והולד קודם בחיבה ג' ימים הו' מבמע דדוקא אם סרבא מחמה נקב אומרים דנעבה קודם ג' ימים ואם דקי"ל בכל הפיהוסים לבחמיר ים להחיר גם בזה ובדעה הפ"ך ואא"ז בבב"ם לאסור חוך ג' ימים אך דעד"ין ים ל"ם לדינא איכא בבי' בבכא בסדרן והסיהו הבבבה ומצא בם נקב במקום הסרבא דלדעה רש"י בסרבא היא אלא מאנו מסבין לבחמיר בדעה בחר מיבוה בבמ"ל ס"ק ל"א וא"ב לענין הגבינות שבחוך ג' ימים לבחיר ממ"ע דאם הלבמ"ח בבב"ע אא"ב לא איבפא לן בנקב הגמצא דמעבקבא היה הסרבא בם ובחמה הקרום סולך וחזק ובבבו הבפיהו הסרבא מבלבן ומה בבך ואם הלבמח בבחוספ' א"ב ר"ל דסרבא זו אינה מבריאה בלל רק מעלמ' ונקב זה נעשה מחוך לבחיבה אך נראה דגם לבחוס' דלפ ימים ים בבבא בלא נקב מ"מ איבא בהנקב לפנינו חולין הסרבא בנקב לפי בחולין במנו וביון בהגליד ונעשה בבבא ודאי נעשה ג' ימים קודם אף לבמה החוס' ואע"פ בבבא"ק הל"ל בחבתי דלפי בימה הבמ"ב דהסרבא הוא קרום הריאה בפיר י"ל מעבה בח"ר ג' ימים והנקב הוא לפי בחבתו הסרבא בבא עור הריאה מ"מ ים לחוש למ"ם בם בימה הרבב"א ודעימי' בהסרבא ב"ע מעלמ' אחי ובזה בים בין נקב חולין בם קב הוא בהגליד בבבא זו וקודם ג' ימים נעבה ועוד לענ"ד דגם לבימה' החוס' אמרינן דאין בבבא פחות מג' ימים ומלבון הרוקח אין לאי' די"ל דנקבו הבי לבימה רש"י לפי מה דמבמע בם בסי' אם"ה דס"ל בחוחי' לבחמיר אבל אם"ל דאף לבימה החוס' הדין בן בבבי בחבי זה בבם ר"ם וכ"כ בבמו בחם פוסקים הבילאם הב"ך סי' פ"ח וחרי ד"ח סי' בבבב

בזה) אלמא דאפי׳ למ״ד יש סברא ב״ג אפ״ה אתרינן דאין ברכה פחותה מג׳ ימים וא״ל דס״ל דאם אינה העשויה תוך ג׳ ימים היסח דעת מבטל יד הטבח אלא ע״כ מעשים קודם ג׳ ימים ואז מרפה אף בתוך ג׳ ימים מעשים אינם בטלין היא רפה מ״מ הטלטול מתחיל מיד אלא דינן אותם ע״ם סופה בסופה ס׳ להתקנות ואח״כ מתחברין ונעשה נקב ולפי״ז צ״ל דגם בזה הכאב מתחיל מיד קצת ע״י הנועה הלומות וכמ״ם לקמן בה״ה אלא צ״ל לפי מה שאנו מתירין מיעוך ומשמוש וטעמא לפי שאנו אומרים שזהו רק ביד וכרכ׳ בת יומ׳ ולכאו׳ מה בכך כיון במ״מ ים כאב ע״י הנועה הלומות ואע״פ ס״ל מזו סי׳ סופה להחבבק מרם תצא לידי קבוי משא״כ כשאינה סולכת ע״י מיעוך הא קיבון בסי׳ סופה להתקבות מ״מ צ״ע למה נמריף מיד ואמו הברכה נגיהה היא לכתיב יותר כשסופה לבא לידי קיבוי ולפשר דברכה שאינה שוברת ע״י מיעוך גם מחלת עשייתה לחק ומלאיבה ומלאיבה וסימן לדבר אם אחר ג׳ ימים היא נסרכל בחוזק עד שאינה יכולה לעבור ע״י מיעוך אבל אם עוברת ע״י מיעוך לא מחקינן דיעותא ומתריגן דלגלאי מלחא דגם מציקת לא כי׳ הה כח לגדיל הכאב ונדין צ״ע ועיין בבכ״ם חולין דף י״ח הבנין גם דברי הרמב״ם שכתב אע״פ שיאתה מדברי הרפואה שבידינו אלפשר שתחי׳ כו׳ אין לך אלא מה שאנו חכמים וע״ם מ״ם ע״ז ומצאתי בספרי מגדים בפיתה לבי׳ ל״ם שהבית דברי הפליתי וכתב באין זה מוכרח דודאי ברכה גם להחוס׳ לא נרע מהונלד פי המכה דנאמר קודם ג׳ ימים הי׳ ועוד דאנו מחמירים בכל הסיטות עכ״ל וכבר כתבתי הבנין לדבר זה מדלא ניתקה ע״י הטבח ע״כ קודם ג׳ ימים הי׳ ומ״מ צ״ע דתנין לנו לתת בגולל ג׳ ימים דבכלמא לבטיח רש״י ברכה הוא קדום מהמה מכה כמ״ם ביבמות והביאו בח״ם בסיר ים לגמרא מהונלד פי המכה משא״כ להחוס׳ אינו קדום מחמת מכה מ״ל לבדוח מלבינו מיעוד ג׳ ימים ועיין מ״ם בס״ק בחא״ז ועכ״פ לדינא ים לפסוק בכל נוגע לאסור מה שבחוך ר״ה (קצו) אז כל הביבות בפליתי סי׳ מ׳ חקר לדעת בדברי דאמרי׳ שבוף לנקוב אם בחוך הזמן מרם שנפרק ונקב הוכל להוליד אם נאחר שהחובה גרידא מונע ממנה פרי בטן לפלא ערפה עדיין״כ בסריבי בסדרן דבברה דלין סופו להתפרק ובלא בסדרן סופו להתפרק וא״כ מרם שהתפרק החובה בבנהם בסוס כו׳ רק אח״כ זו נהפרקה וזו לא נתפרקה וא״כ כל ברכה בסדרן לא הוכל להוליד וזה מכחים הסוס וכ״ה בכה״ג בסופו לנקוב בסיר מוליד א״כ לאה דחק בחולין דף נ״ח בולד מרפה ולא מצאי דמיירי בנברכה בלא בסדרן ע״ם בחוך ולכאורה לפי״ז גם לבטיח רש״י דאין ברכה ב״ל קבה דהה בין בלא בסדרן ובין בלא בסדרן הברכה מחמת נקב בסי׳ אם ובסתם הנקב בברכה זו אלא זה סופו להתפרק וזה אין סופו להתפרק וכל זמן בלא מתפרק לגמה יהי׳ אם מרפות עליו בלא יולד כה״ג יותר מאם הברכה בסדרן אך לענ״ד לק״מ דודאי בבסדרן אין סוס החלה לערפות כלל ולבטיח רש״י ודאי דת״ם בהרי כתבו הרא״ם בב״ה והר״ן דודאי אי אתריגן דערפה בנקב אין מועיל מה שבהם אח״כ דלא מציגו מרפה מתחזור להבטיחה רק בהכל תלוי בחולי מחמתה עשה הנקבים שהעלה לו אחוסם כו׳ ע״ם וכבר הבאתי דבריהם לעיל בק״ם וא״כ לותה אתו רואין שעלה ברכה בסדרן אלאלי מלחא דמעיקרא נקב זה בא מחמת חולי ברחו לבעלות לחוכה לחמם מהרבב״א בת״ה בם מבטע שדעתו דבבה״ג הוי ערפות בחוזקה לבבברה ולהדיא אתריגן לא מציג מרפה בחוזקה להבברה ולדידי׳ צ״ל בבטיחה רש״י דגם בבעה מעשה לא מרפה דהלוגה כי׳ סותמתה וכמ״ם במ״ם בם לענין בחיטה הדופן ולפי״ז מי א״ם דבבסדרן בסיר לאו׳ לבוליד וכל זה לבטיחה רש״י ולבטיחה הרבב״א ודעימי׳ דם בבבה ב״ג מי ליך לחלק הה״ג בסדרן בסדרן דמינה נייתי בסיחה שאין כאן בהחלה לערפות כלל מבא״כ בבלא בסדרן אמיד ע״י הנועה הריאה ומבינת הלומות לבאן ולבאן בברה עלי׳ יבאב ומידי יוה יום יגדל הכאב עד בי בדל מאד ויתפרק לגמרי ובכה״ג אתריגן כל הנומד לינקב בנקוב דמי וכן מבטע מלבון בסר בהיוך בהבאתי בק״ם בבתב בחוקן ריבין הנומרים שבתידה לינקב בהחלה הולי המביאה לידי מות הוא כו׳ ע״ם ועיין בפליתי דמסיק ג״כ דבא דמתריפין בבוסו לינקב הייבו בבמתחיל בהולבה בחבריה הוכף ובדומה כו׳ ואמנם עדיין לא נתבאר החילוק בין בסדרן לבלא בסדרן ועפ״י מה שבתבתי מבואר הטבע כי אם הברכה בלא בסדרן אם הקדום דבר יום ביומו ואם בהחלה בהולבה עד שתפרקה ונוקבה עשה״כ בבסדרן ובפרי מגדים בפתיחה לסי׳ ל״ט נסתפק לבטיחה הוס׳ מבוא בסוסו לינקב א״כ בהא דקי״ל בבי בבטיח לבטיחה הנעשים קודם י״ב חודש אם שתלין הוב

סבתי דאמו הסרכא בבריאה כא ע"י המקבה שבתון סא הבהה קיימין. דאין סרכא כ"ל דאל"כ פשיט' שאין להעריך באחר אברים ועיקר הטעם בריאה בשואבת כל מיני מקין דרך קדומי' מבחון וכ"ם נקב אז נעשה סרכא ע"י המקין שזהו מקם לחון דרך הנקב מפא"כ הנרנרת שאינו שואב המקין לחזוקו מה בכך דבביתי מבחון ע"פי הריאה אין ענין הנקב למקין כלל אמנם מ"ם הפר"ח דאי' מסר"ן ועל ידו הסכים גם בת"ם אני אחזה אמים לבי שלבאומה אין דאי' מפם שהרי מבאחר מדברי אח"ז בפת"ח דאין מקום להעריך בשאר אברים כ"ח ע"פ הטיעה דאין סרכא ב"ל ונעמת דמלהה כמ"ם בהה"ד סימן קס"ב דלפי טיעה דים סרכא ב"ל ע"ל דדוקא בבי בריאה בקדומי' רכים ודקים אמריגן דסופו להתפרק ולינק' אבל אבר אחר אע"ג דקיבחו במשהו כיון דעודו חזק ועב אין סופו לינקב ע"ם ובאמת לעמ"ד לא היה צריך לזה דבפיטות ע"ל דדוקא בריאה במחמת שבריאה מרחפת ומהנועצת לבאן ולבאן סופו להתפרק בכח ולנקוב מבא"כ באחר אברים דמיגת נייחי אף אם נעבה אינה סרכ' אין סופו להתפרק ובאמת שבפלטיות האומרי' אין סרכ' ב"ל ים להבציר באחר אברים דהוי כמו בסדרן בריאה באין סופו להתפרק ובבר בחבי הסוס' בם דלטיעה רס"ל ל"ל דע"ג דקרוסמחמה מכה אינ' קרוס דוקא כבאינו סרוך לבוס מקוס אבל בפטיעה פרוכה במקום שאינה עבוי' להתפרק סותמת יותר ומניעה שקרוסם הולך וחזק עכ"ל ולא"כ באחר אברים שאינה עבוי' להתפרק אפילו הימה שהסרכא מחמת נקב הים לע להבציר ואפבר בזה בעם הא"ח בהיטה הב"ל דס"ל דאין סרכא אלא בריאה וא"ל דאפבר דע"ל לא אמריגן דבסדרן הולך וחזק אלא בבסדרן מאוה לאוה הולך ובוכה זו על זו היה הולכה ומתחזקה אבל במקום באין בוכבה זע"ל אע"ג דמיגת נייחי מ"מ עבידא היא דמתפרקא ממילא כיון דקרוס מחמת מב' היא סופה ליסחר ואע"ג דמלבון הסוס דלעיל לא מבמע כן וגם לפי מה שים מפרשים אליבא דרש"י דאפילו מחמוך לגב הוה בסדרן לא מבמע הכי מ"מ בע"ב ל"ל כן לדעת הה"ד שכתב בפטיעה דלרש"י דס"ל אין סרכא ב"ל ים להעריך גם באחר אברים אלא במחפתה מטעמא אחריגא דמחת דוקא בריאה אמריגן הכי לפי שבאמת כו ועיין בת"ם ס"ק ל"ע כמ"ם בסרא זו בהה"א כו' הוא ע"ם ל"ל מ"ם בסרא זו בהה"ד וכן מ"ב אח"ב והמרדכי בהביא בהה"א הוא ע"ם ול"ל בהה"ד אך כ"ז לטיעת רש"י אבל בטיעת הסוס' בעיקר הטעם לפי בעיתיד להתפרק א"כ לאחרה הדבר פשוט דבאחר אברי' אין לחוש לזה ולפי"ז ל"ל דבסרך מריאה לא' מבאחר אברים שהנקב פוסל בהם הפוך הוא דאפבר לומר דאפילו אם נימא דלטיעת רש"י אי מצינן לומ' הל בהסרכא ב"ז מאברים אלו ולא מן בריאה בפיר הנין בהו כמו דתנינן בדופן ואע"ג דגם באחר בשהתרבה לה בסופו להתפרק ברבה א"כ כל שהסרכא מריאה לאחר בנקיבתו במשהו כיון דאפילו אם נימא דאפילו אם נימא דלטיעת רש"י בהסרכא אינה הימה בלא מחמת נקב אבל לטיעת הסוס' כיון בסופו להתפרק ברבה א"כ כל שהסרכא מריאה לאחר בנקיבתו במשהו ים להעריך כיון דאפי' הימה אלא היתה עתידה להתפרק מצד בריאה אלא מצד הבני מ"מ הרי גם באחר הזה נקיבתו במשהו וכיון דמחמת בריאה עכ"פ סופה שהתפרק ים להעריך אלא דלפי הנילוק במחלוק בהה"ד ל"ל דאם התפרק מצד באחר לא יהיה נקב כיון בקבומו עב אבל לעמ"ד ל"ל דהסוסקים לא ס"ל לחלק בכך רק מ"מ אפבר דס"ל לחלק כמ"ם דבל דמיגת נייחי אין סופו להתפרק וכן מבמע בים"ם סי' כ"ו ולא"כ אין דאי' כלל מהר"ן בהרי הר"ן לא הבריע בין הטיעות ולא"כ ל"ל דהר"ן דנקב במילתי' לאחר באין הנקב פוסל הימו מבוס דלמקום שהנקב פוסל ים להעריך מבוס דכיון בסתרבה בריאה בסופו להתפרק ומתיה לד ביתפרק ויעבה נקב יסי' מרפה וכיון בסופו לינרף בודאי אנו מעריפין אותה ע"ם העתיד ואם נאחר דהר"ן דאי בזה לטיעת רש"י בפטיעות ים לחוכיח מדבריו דסרכא פוסלת בשאר אברים דאם נאחר אינ' פוסלת ע"כ דהוא מבעם בהה"ד דדוקא בריאה לפי שבאחרת כו' תנינן הסרכא בנקב מבא"כ בשאר אברים ע"ם והטוה בזה דבשאר אברים באין בוחבין אף אם הי' נקב לא הי' ראוי להעלות סרכא כלל א"כ איך סרכא זו סימן לנקב כלל אלא הוא הפסדת ליתה לגב ולפי"ז איך כתב הר"ן בסרכה לאחר באין נקב פוסל תנינן בו ולא בריאה שהרי לא בכיח סרכא בשאר אברים כלל וכן ע"י נקב וכן בלא ע"י נקב אלא ע"כ דהר"ן לא ס"ל לחלק בין ריאה לשאר אברים דגם בשאר אברים מצינן למיתלי הסרכא כמו בריאה ובאמת בעל חילוק תה"ד ל"ע דהא בס"ם בעי למימר דתנינן בדופן אפי' ליכא מכה וים מהפוסקים בסוברים כן לפסק הלכה אלמא דלאו דוקא מריאה אלא סרכא אלא אף מדופן קאתי ואם נ דאין סרכא ב"ל מ"מ בעיר קאתי מחמת נקב שבדופן ומבואר מלשון תירוצי הרשב"א שכתב מחמת דופן הוא דאינקב כו' א"כ מה לי דופן מה לי באחר אברים מה"ם נאמר אחי' טפי סרכא מחמת דופן מעיקר' סרכא מחמת באחר אברים בהכוויתו ליכא בואבת מבקה ואפבר דס"ל כמ"ם הנילוא דר"ע וז"ל ומן הראוי הי' אף כי ליכא ראיתא בדופן ולא בריאה למיתלי בסרכא בריא' בדבכה בבר לנקוב ולהוציא המבק' הנקרב בחוכה אלא דר"ע סבר רוב בהמות בבדוה וכן מצוי במכון הבהמה על גבה ומעלי ליח' הנכך מקיל לחלות הסרכ' דדופן כו' ע"ם והבה' ס"ל לה"ד דדוק' בדופן לפעמים אינה סרכ' מעטת' בהה"ד אבל באברים הפנימי' לא שייך זה אף באמת ל"ל בלא נאמרו הדברים דתנינן בדופן אלא דר"ע מבא"כ למלי דק"ל דדוק' מכה בדופן בעינן א"כ באמת ל"ל אלא תנינן סרכא בדופן ולא באחר אברים אלא היכא דאינא מכה וא"כ ה"ה לסרכא באחר אברים אף במקום שהנקב פוסל אמריגן הסרכא בלא אלא מחמת נקב ואע"ג דר"ה ורז"ה מקילין אף בליכא מכה וא"כ ים להחמיר ים לומר בהסרכא בלא בלא אברים ע"ל נקב אע"פ שאין בוחבין מבקה ל"ל דבאמי ההם דאין היכר כ"א ע"י בדיקה פוסבין וכיון דהא קמן באין נקב בריאה בע"כ תנינן בדופן בבא מחמת אינה מכה שהי' בם ונרפאה מבוחר בפוסקים מבא"כ למיתלי הסרכא נגבב באחר אברים באינם בטוגם מ קה לא תנינן והבהה א"ם הא דמיתי הפר"ח מדיוקא דהר"ן שכתב למקום באין נקב פוסל מוכח דלמקום שהנקב פוסל מרפה מבוס דאי' מרפה מבוס לא הא מינקב אי מינקב

עוברת ע"י מיעוך ובמקום שנהגו להקל בסרכות באברים אחרים חוץ מריאה בכל ענין אין לסתור מנהגם ומ"מ בעל נפש יחמיר כשהסרכא היא ממקום שהנקב פוסל במשהו למקום שהנקב פוסל במשהו כגון דקין שנסרכו זה לזה אבל אם הסרכ' ממקום שהנקב פוסל למקום שאין הנקב פוסל כגון לדופן וכיוצא בו יש להקל אם לא במקום שנהגו להחמיר:

קסט אם הסרכא מעיבי הטחול או מלב כיון שאין הנקב פוסל בהם אא"כ עבר הנקב דופן עב ואצ"ל בסרכא בקירקבן שצריך שינקבו שני העורות וכדומה יש להכשיר ע"י בדיקה שאין שם נקב או אילו הבשר רע תחת הסרכא ומגיע עד החלל או סוף המקום המטריף בכל אבר כדינו ואם לא בדק כך טרפה (קצט) ויראה לי שבמקום

וה"ר מכוס דאם עימא דמחמת בדיקה הפוכרין אין תולין בריאה א"כ שוב הוי בסרכא דבאחר אברים במקום שהנקב פוסל ואיה לן למימר כיון באין בואבת מבקה בסרכא אינה מחמת נקב וכבר ומדלא אמרינן הכי ש"מ דאין לחלק בכך אבל לא מצי לאהויי ראיה מפטיטות דברי הר"ן מדס"ל לתלות באחר בסרכה בו ולא בריאה מכלל דבפיר חוסמין שבאה סרכא מבאחר אברים מבוס דמזה אין הוכחה דהסם מחמת שבדקנו הריאה ונמצאר באין בה נקב בפיר תולין מס' איזה מכה באחר זה בסרכה ט וקלט הריאה אלו ואינו ניכר עתה וכמ"ם לענין דופן ומ"מ יוכל להיות באם הסרכא באחר בעגולה בנקב אע"פ שהסרכא ממנו מ"מ לא בא ע"י נקב אלא מחמת ליחות מכה שיש שם נעשית הסרכא ולכך הוצרך הפר"ח לאהויי מדיוק' דסר"ן דמוכח מדבריו דאם הוא לנקוב שהנקב פוסל ממריף אך כבר כתבתי דאין ראי' די"ל דהר"ן קאי שם נשיטת התו' ולדידהו שפי' מטריף בכה"ג בנסרכ' לריאה מבוס דסופו להתפרק בהה"ל הביא דברי הרז"ה ובחב שהוא ז"ל דקאמרינן באין הנקב פוסל כיון דאי מינקב האי כו' משא"כ לטיעת רש"י ל"ל דאם נסרכה לדופן או לא מהקומות באין הנקב פוסל ואין שם מכה מרפה ולא מהני בדיקה כטיעת הגאונים ז"ל דס"ל דבריאה תלינן או אפבר דמהני בדיקה והוא דעת רש"י ז"ל דמבואר ברשב"א שם ואם נסרכה לנקוב שהנקב פוסל י"ל דמ"מ מהני בדיקה לטיעת רש"י דאע"ג דגם בהסרכא מן האברים באה הרי גם שם הנקב פוסל מ"מ שם ל"ל בהסרכא אינה מחמת נקב באינה בואבת מבקין וכמש"ל והא' מדברי הרשב"א נראה דאפילו בבני ראשי הסרכא נאחזין באחר אברים שהנקב פוסל ים להעריך אע"פ באינם בריאה כלל כ"א באחר אחר וזה ל"ע לטיעתו בהטעם מבוס דסופו להתפרק אלא אין באחר אברים וכמ"ם אך ממ"ם הרשב"א אח"כ פלוגתא הרז"ה והרמב"ן לענין באחר אברים וכ"כ הרא"ש בשם הראב"ד והרמב"ן חולק אין לחביא ראי' לכאן דהתם באינה מכה מיירי ובאינה מכה בפיר יכול להסתרך אף בשאר אברים אך מדברי הרשב"א דלעיל ים ראי' ובאמת ל"ע על הפר"ח ואח"ז אלא מחלקי בכה"ג דסו"ל לאהויי ראי' מדברי הרשב"א דלעיל אך לע"ד ים לחלק בדבריהם כמ"ש דקאי למ"ד ים סרכא ב"ל ומ"ש הרשב"א שבני ראשי הסרכא נאחזין כו' צריך לדחוק דהה מיירייהו הוא הריאה במרחפת וסופו להתפרק ועוד לע"ד דאפילו הימה דהר"ן קאמר הכי לטיעת רש"י מ"מ אין ללמוד מזה כ"א בנסרך מריאה למקום שהנקב פוסל ומטעם דאי' מינקב הא' מרפה כו' וכך הם דברי הרשב"א מבא"כ אם נסרך ממקום שהנקב פוסל למקום באין פוסל כגון דקין בנסרכו לדופן אע"ג דבריאה בנסרכה לדופן הה"ל ליה לה בדיקה ולדעת הז"ה וה"א ע"פ בדיקה בעי הייטו מבוס דתלינ"ן אם בפיטת בים לתלות בפי בריאה בדרכה בכך וכמש"ל בשם הרא"ש מבא"כ בדקין דלא אכיח בהו סרכא לא מחזקינן ריעותא לומר בבאה ע"י נקב בבדקין כיון באפי' תאמר שהיה שם נקב בדקין אין דרכם להעלות סרכא כיון באין בואבין מבקה וכפי איכא לאיתלי בדופן כמ"ם הרא"ש דלפעמים נעשה ליחות מחמת הבאה שהם לוחה על גבה אלא אם לא נסרכה לדופן אלא לאחר מאברים באין הנקב פוסל מ"מ אין להחזיק ריעותא שבאה ממקום שהנקב פוסל ועי"ל נקב כיון באין הנקב מעלה סרכא ואיכא למימר הם כמ"ם הרשב"א אליבא דר"ן דים בשם הסרכא באה מחמת נקב והוה ס"ם כו' וה"ל דסותר' דהוה ס"ם בשם מדופן ואח"ל מדקין במא אינה מחמת נקב מבא"כ אם נסרכו מדקין לדקין הד' בפיקה הוא דהוי אם הסרכא ע"י נקב אז ולפיכך בנסרך מריאה לדקין וכדומה אין מקום להחיר ע"י בדיקה. דאפי' אחר בנאמר באין הסרכא מריאה כיון בטולה בנפיחה ומדקין באתה מ"מ חושבין במא היא מחמת נקב שבדקין אבל מדקין לדופן בפיר מצינן להחיר מטעם שבאתבתי וגם בהה"ד שם, מיירי מדקין, לדופן ואפבר דוקא בבה"ג ס"ל להסתפק כיון דאיכא למימר במא אינה מחמת נקב וגם ליכא למימר במא מדופן מבא"כ מדקין לדקין וכה"ג וכן ראיתי בפרי הומר ס"ם מ"ו שבתב וז"ל וה"ם נסרכ מעמי לאצי כו' כסרה דאין סרכא אלא בריאה ולאיתי מ"ם פר"ח ולדינא הטובה בפסק מרן אין בידינו להכריחו להמריף והא מיהא אמינא דכל בעל נפש יחוש להחמיר ביטה הסרוכא למקום המטריף בנקב כל שהוא אבל לדופן וכדומה באינו מטריף במשהו מכריע אי בה להכשיר ואיכא ס"ם בדבר עכ"ל וכן נלע"ד לדינא לקבל כפי בסרכ' מדקין לדופן וכיוצא בו מטעם שבאתבתי וגם דלדעת הרוס' ים להקל מטעם שבתב בהה"ד א"ל מטעם שבאתבתי דכיון דמיתה איתי אין סופן להתפרק אך בהה"ד בם בתב די"ל ג"כ איפבא דדוקא בריאה ים סרכא ב"ל כיון בים בם מבקה בופה מבא"כ באחר אברים אדרבה אין סרכא ב"ל דאל"כ לא היה אפבר לרוחה נדבקה מבחון (וע"ע על הטמ"ח שבתב להבריע ע"פי שיטי דאין הסרכא ב"ל והרי בהה"ד מבואר דאף לטיעת דים סרכא ב"ל ים לנטות הסברות לכאן ולכאן ואעפ"י שבלטות סימן מ"ו משמ' דדוקא מהאי טעמא דאין סרכ' ב"ל דיוא הכי אך בים"ם סי' מ"ח וכ"ו מבואר דס"ל לתו' למ"ם בהה"ד דאף למ"ד ים סרכ' ב"ל אפבר דבשאר אברי' אינ' בלא אלא מחמת נקב) ולע"ד ל"ע דמ"ל הא מלתי' לחדש ערפות בשאר אברים כיון דלא אבכתן בם"ם מרפה דסרכא ב"ל בריאה

גם

אם כי בחמה גרמה כמ"ש שם אח"כ אליבא דהש"י דגם בני מעיים ומחול וכבד לחין מכחון וכיון שאין בברכה ממחה נקב וגם אין כוסו להפרק כמ"ש ואפילו אם יתפרק אפשר שלא יבי' נקב כמ"ש בתה"ד לכן אין להחמיר אף מי שרוצ' להחמיר בברכה דתאר אבריס וכמ"ש הפ"ח לך כיון שהפר"ח ואח"ז גרמה שמחמירין בכל גווני ים להחמיר כדבריהם שלא בהפ"מ ובהפ"מ יש להקל בכל גווני כיון שברכה מאחרונים דעתם שאין דין ברכה מהב בתאר אבריס בלא כגלעמ"ד : (קצט) ויראה לי · בה"ש בהב בלבאור' הי' גראה להחמיר שהרי בהגמרא (הוא ט"ס וצ"ל בהגה' מרדכי והוא המרדכי שהביא בתה"ד בתבוב' הי"ל) כתב להדי' מהתפק בברכה מסומכי' דעתיל טו' ומ"מ הוחיל וים בתה פוסקים מכבירים בכל ברכות אלו ים להקל כדבריהם ומ"מ בדיקה בעי' טו' וגלעמ"ד דלף בנסיך מאבר זה לאבר שמקומו במקומו ים להקל לשאין דמיקר' שהם בתפ"ל דיש בהא שמרין שברכה הוא מן הלב לו המחול ולא הביא למקום הממריף ולא שייך בהא לי מיקב הלי מרפא טו' ומ"ש בה"ש בקולקבן הוא שבוש ונגזולה מזו כתב הרשב"ל דאפי' בריחה יש שפך המא רק עור ה' ניקב ומתמו ברכה בלה עכ"ל המגי דשהם קלי בשיפה דים ברכה ב"כ ובברכה הלוי' כתב בים להחיר בלא בדיקה דהוי ס"ם דאמ"ל מחמת נקב שמא קרוש העליון בלבד ניקב וכ"כ בהידושיו וא"כ אין זה ענין לכאן דכאן קיימינן שברכה דטוקה ואין ברכה ב"כ ובכה"ג ודאי שבירושו בלא נקב שי הקרומים ופפי הו"ל לאחוי רבי' מדוסן דלפעמים בא ברכה מחמת נקב שבו אע"פ שאינו נקב המטריף וס"ה בקולקבן אע"פ שלא ניקב מעל"ע כיון שדוכנו עב אין מוכיחין לו וק"ו הוא מטחול ולב כמ"ש בממ"ח שם : (ר) אבל אם נסרך · כבר נתבאר הדין אם נסרך מדקין לדופן אם אינו מריף בנקב ובראה דאם נסרך לטרפם אע"ג דטרפם מניקב טרפה וא"כ לכאורה הו"ל ראיה שי הברכה נאחזין במקום שניקב מטריף מ"מ כיון דקי"ל דאין ברכה פוסלת בחבר בכבד רק נקב דוקא פוסל וכמבואר בתה"ד שם והכי קי"ל בש"ע ס' מ"ח א"כ אם המלה שברכה הוא מטרפים אפי' אם"ל שבא מחמת נקב שבו אין להטריף ובמבואר בתה"ד בם הטעם דטרפים מועיל שמיתה כיון שאין הטרפות מצד עצמו וכ"כ בכ"י סי' מ"ח על הטור שכתב דברי בה"ג דניקב הטרפים טרפה מבא דסי' מ"ח דחביב נסרך למקומות שאין הנקב פוסל טרפים ותי' לבסוף דמ"מ שייך שפיר לומר שפים עם מקומות שאין הנקב פוסל לענין ראיה שברכה כיון שאין פוסלו אלא מצד הכבד כל בנפשם כו' וכזולא בזה כתב הב"ח אלא שהוא מפרש מעם הטרפות לפי שאין הכבד בין אבני הבינים לאבני המזון ולזה שהיא ~~שהיא~~ המ' ולכן אם נסרך לגלע לו נאבר אחר שאין נקב פוסל בו ים לבסביר בפביבו' אבל אם נסרך להמסס ובה"כ לכאורה לפי דעת הפר"ח והב"ש ים לבטריף כיון דהמסס ובה"כ הוא מקום שהנקב פוסל בו והוה בדקין שנכרבו לדופן אבל הרמ"א כתב בסי' מ"ב שים לבדוק בכרס שבודאי ים שם קין לו מחבו ושי"ז בתה סרכ' זו וראיתי מעשה והכי נהוג עכ"ל ורמ"א לבעמים דס"ל אין ברכ' פוסל' בבאר אברי' ועל הפר"ח סי' מ"א ס"ק מ"ז ג"ע בהביא דברי הש"ל נאחוז בין אם הנחם תחוב בכרס לו מונח שם וכתב ע"ז דשם לבעמ' הפר"ח לף הנחם שתחוב בכרס לו פוסל ברכה בכרס ואפשר לנסמכו הש"ל דס"ל אין ברכה פוסל' ואין הנם רק מחמת המחם בזה אמר יפה כ' לאחוז בין נגלה לחחוב ומ"מ לפמש"ל בה"מ לאחוז בברכה בבאר אברים בזה לריך לחת' אחר מחם לו קין ואם לא בדק טרפ' ואע"פ שבבש"ד ס"ם מ"א רוצה לסקל בזה בהם"מ מ"מ כיון דמנד הברכה טפים ג"כ אין לסקל כ"ח בהפ"ת ואבי הפ"מ לא אמרי' וגם דמלבון הגהם שבתב בבודאי ים שם קין בו' אע"פ בא"א לומר ודאי ממם דא"כ בדיקה למה אבל עכ"פ הבדיקה מעכב' ואם נמצא שם מחם אלא באינ' החוב' בדופ' הבמסס אלא נמצא' המוב' בקמטים הארכתי בזה בהשובה ואמתיק אותה בק"ה ושם בהבאי הרבה פרטי דינים בזה ולא הערתקים בפנים לפי שעקרי הדינים הם ביבים לפי' מ"א : (רא) דינו בנאבדה הריאה במזיד בלא בדיקה ואם מברו להם בשוגג או שמעצמן הלכו ובדקו והוציאו הריאה ובדקוה ואינה לפנינו דינו בנאבדה בשוגג או באונס שנתבאר בתחלת סימן זה אבל אם הריאה לפנינו או שגדול עומד ע"ג ורואה שבודק בהוגן אע"פ שא"א לראות אם נהג בהוגן בבדיקת פנים דינו כמו שביארנו בסעיף י"ג באם הוציא נברי או ישראל שאינו בקי הריאה קודם שתבדק ואשה חבירה ומומחת בבדיק' הריאה והלכותי' לבתחילה אין למסור לה לבדוק ואם בדקה ומחזקין בה שהיא יראת ד' ומדקדקת במעשי' מותרין לאכול על פיה :

קעב אמרו חז"ל איזו ת"ח הראוי טרפה לעצמו ויש שפירשו הכונה שיכול למוך על עצמו להתיר בהמה שיש בה איזה ספק מתוך פלפולו ולכן אע"פ שנתמנה לבודק והיא ירא שמים לפעמים את המותר מתוך יראת שמים (רב) ויבא להפסיד ממון של ישראל בחנם והתורה חסה עליו ומ"מ בודקים שבזה"ז שעל הרוב לא הגיעו להוראה חלילה להם להורות במקום שיש איזה חשש וריעותא אלא חיבה עליהם להביא את הכל לפני החכם המורה הקבוע בעיר וכן המורה כשנראה לו להתיר איזה דבר מתוך פלפולו ואינו דבר שפשוט התירו בפוסקים ויש עוד בקיאין בעיר יש לו לצרף אותם עמו כדי שיהיה קולר תלוי בצוואר כולם וגם על כיוצא בזה נאמר ותשועה ברוב יועץ :

קעג במקומות שנוהגין איסור בברכות שלא בסדרן אע"פ שעוברת ע"י מיעוך ומשמוש אם עבר הבודק והתירה ע"י מיעוך ומשמוש או ענין אחר כיוצא בזה שנהגו בו איסור עפ"י חכמים הוא עשה מעשה להתיר אז רואין אם הבודק אינו חשוד להקל באים רין לפרץ בדברי תורה ובקבלת חכמינו ז"ל אלא שתולה דבריו בשקול הדעת ובמשא ובמתן של הלכה אע"פ שנמצא דעתו בטלה ואין הלכה כדבריו (רג) אין מסלקין אותו ואין נמנעין שבמקום שנהגו להקל בסדר' מאבר שנקובתו במשהו לדופן ולהטריף אם הסרבא מדקין לדקין וביוצא בו כמו שנתבאר אם נסרך מדקין וביוצא בו שנקובתן במשהו לטחול או ללב או לקורקבן דינו כנסרך לדופן וכן אם נסרך מדקין וביוצא בו לכים הוורדא אבל אם נסרך מכים הורדא לדופן או לאיזה אבר אחר שאין נקב משהו פוסל בו יש להכשיר כמו שנתבאר סעיף ס"ב :

קעד טרפש הבבר שנסרך לדקין וביוצא בו דינו כמו שנתבאר בדקין שנסרך לדופן וביוצא בו (ר) אבל אם נסרך הטרפש לאבר שאין הנקב פוסל בו יש להכשיר ואם נסרך הטרפש לבית הבוסות או להמסס צריך לבדוק אחר קוין או מחט שעל הרוב יש שם קוין או מחט בברים או בהמסס ובית הבוסות שעל ידו באה סרבא זו ואם לא בדק יש להטריף אף בהפ"מ :

קעא יראה לי שחרש שוטה וקטן שמסרו להם לבדוק את הריאה אע"פ שהם מומחים בהלכות בדיקה ואין הריאה לפנינו (רא) דינו כנאבדה הריאה במזיד בלא בדיקה ואם מברו להם בשוגג או שמעצמן הלכו ובדקו והוציאו הריאה ובדקוה ואינה לפנינו דינו כנאבדה בשוגג או באונס שנתבאר בתחלת סימן זה אבל אם הריאה לפנינו או שגדול עומד ע"ג ורואה שבודק בהוגן אע"פ שא"א לראות אם נהג בהוגן בבדיקת פנים דינו כמו שביארנו בסעיף י"ג באם הוציא נברי או ישראל שאינו בקי הריאה קודם שתבדק ואשה חבירה ומומחת בבדיק' הריאה והלכותי' לבתחילה אין למסור לה לבדוק ואם בדקה ומחזקין בה שהיא יראת ד' ומדקדקת במעשי' מותרין לאכול על פיה :

קעב אמרו חז"ל איזו ת"ח הראוי טרפה לעצמו ויש שפירשו הכונה שיכול למוך על עצמו להתיר בהמה שיש בה איזה ספק מתוך פלפולו ולכן אע"פ שנתמנה לבודק והיא ירא שמים לפעמים את המותר מתוך יראת שמים (רב) ויבא להפסיד ממון של ישראל בחנם והתורה חסה עליו ומ"מ בודקים שבזה"ז שעל הרוב לא הגיעו להוראה חלילה להם להורות במקום שיש איזה חשש וריעותא אלא חיבה עליהם להביא את הכל לפני החכם המורה הקבוע בעיר וכן המורה כשנראה לו להתיר איזה דבר מתוך פלפולו ואינו דבר שפשוט התירו בפוסקים ויש עוד בקיאין בעיר יש לו לצרף אותם עמו כדי שיהיה קולר תלוי בצוואר כולם וגם על כיוצא בזה נאמר ותשועה ברוב יועץ :

קעג במקומות שנוהגין איסור בברכות שלא בסדרן אע"פ שעוברת ע"י מיעוך ומשמוש אם עבר הבודק והתירה ע"י מיעוך ומשמוש או ענין אחר כיוצא בזה שנהגו בו איסור עפ"י חכמים הוא עשה מעשה להתיר אז רואין אם הבודק אינו חשוד להקל באים רין לפרץ בדברי תורה ובקבלת חכמינו ז"ל אלא שתולה דבריו בשקול הדעת ובמשא ובמתן של הלכה אע"פ שנמצא דעתו בטלה ואין הלכה כדבריו (רג) אין מסלקין אותו ואין נמנעין

מהכתוב והבקיאים אה העדה ואם בעינן כן אמרו בהגהומת פ' חקת דו' ואם יש בקיאין וגראה לבודק בעם להחיר ראוי הוא להראות אות כדי שיהיו נמנין עמו כמו שרי' שכה רב אבי הוי מכניף לבולהו עבחי כו' כי היכא דלמי' ביבי מבכורת פירות מבל הוא הטבא קורם כו' כך המחיר ינרף עמו אחרים כדי שיהא הקולר תלוי בצוואר כולם עכ"ל ודברין נכוחים והפירוש בדברי ר"ח שבהב בבם אבינו ז"ל כתב ג"כ הר"ן בקצרה בים בפירבו כן ע"ם ומ"מ מ"ם בענין מי שבחמה לבדוק בו' אין הדברים אמורים אלא בימים בהיו הבודקים בעצמם ראוי להראות פוק חזי בספר הדבפס סוף בו"ח הרמ"ם ד' ווינציא' בבא בס"ח מהאלוף מו' יעקב בורזינה להבריע בין רבני ובאוני קדמה וקומבדיגה בענין הרבא דמותי מתני וכתב בם בהבדיקים בלמד מלאכת הביקור אבל האלוף מהר"ן בוחט מקרקע וכתב בם כי הבודקים והמבחים בהיו בקרחקא בזמן ההוא היו הבמים גדולים בתורה בו' ע"ם וחיים הראבונים היו מוכים מלבה ואם הראבונים בבני דדם בו' ולכן אין לבודק לחוריה בעצמו בוה דין עד כי יבא אל המורה ויעיינו בעיבה ומיני' ומיני' הבחיים וגם המורה יבי' מהון ויקבץ עמו הבחמים שבעיר בל בקול צריך לחדם בה דבר בחינו בבוחים ומ"מ לא יעבה שהוא הרבה בחוש כי לבעמי' ע"י שבריאה מבחבה הרבה מבקבה הבדבה"ח ולי' שובר' ע"י מבמוש וכמש"ל בעיף בל"ג : (רג) אין מסלקין · בבו"ח הרבב"ח בי' ב"ה אחר שבחב בם בים לבעור בבי בבתיר ברבה בבדיקה ע"י מישוך ואם יעב' אחר כן בינינו אחר שהתראה בסלק אותו בו' בחב בבדיקה מעבב' ואם נמצא בם מחט אלא באינ' החוב' בדופ' הבמסס אלא נמצא' וז"ל ומה שבאלה אם מוחר בדיקתו בל זה המחיר בין בעובם מעבה בעיני' אלו להבבין דע בבל הענינן נידונין לפי מה שבם אם המחיר אינו חבוד להקל בחבורין ולפרון בדברי הורה ולא בקבלה חבמי הבלבוד אלא בהולה דברין בבקול הדעה ובמבחן ומהן שבהלבה אע"פ בנמצאה דעתו בטלה ואין הלבה בדבריו אין מסלקין אותו ואין מנעים מבדיקתו אלא מהרין בו ומודיעין לו שהוא טועה ואם בחע לדברי חבריו הגדולים ממנו בחבמה מובב ואם אלו מסלקין אותו בל"ל ובחבוב' בענין בולא בזה הארבתי והבאתי בם בו"ח בית יעקב סי' ל"ו ובם ביארתי באין לפסול בוחט עפ"י עדו' בקבלו אלא בפיבו וגם הבאתי בם דברי הצ"ל סי' ע"ג דאע"ב דטבח בילא טרפ' מה"י אין נאמן לומר שוגג בייתי מ"מ אם יש הוכח' מהי' שוגג אינו נפסל ע"ם ומהרי"ן בהבוב' סי' ל"ו הביאו הב"ד סי' ק"ע ס"ק ל"ב בהב בלה' ביבו' בהוא ירא שמי' ומדקדק במעביו אין מעבירין אותו ואמרינן בודאי מבי' הוא

אבל אם אין נדון שומד ע"ג ים לאחור כמו בבחיבה ואע"פ בי"ל דבדיקה בל' בפ' בהחבה בים בלא בבדיקה בלא בבדיקה ואם נהן בחיד לקבן לבדוק דינו בביטל הבדיקה בחיד ואל"ל בחבב ובומם בים לאחור בזה ובחבה בבחיבה ובעבית מומחה בעבם הבדיק' והאבה בהיבה לחוזק לראות ולעמוד על ברק הבחבה בבדיקה בראה בלבות בדיקה בראה ומומחה בהלבות בדיקה בים לבחיר לה לבדוק אע"ב דלמין בחיבה בלא בב

הוא ע"כו(רד) יש לו הקמ"ל כ"כ בהטבחה הרא"ש הביא ב"י סי' ק"ו וכשמ"ח וה"ש סי' ב' מבואר דלתי' בס"א אם עשה במזיד מעבירין אותו וע"ש בכל הכבר מבחינתו ולהכניס הכלים וכלי חרס אלין לחם הקיבה בהגעלה מותר להשתמש בהם אחר מעת לעת ואם כן הכא יש לומר נ"כ כן ואע"נ דהתם כתב טעמא דבהתם בחקה באינה בחומה עומדת כו' וזה לאו לאתן אותו הוא כו' וכן בח"ש שם הביא רא"י מבואתו בסכין בדוק ומגל פגו' כו' וא"כ י"ל דחוקא בעלין בחינם בחינתו מבא"כ לעניין בדיקה דמדינא נבחנו בחזקה היתר עומדת כו' אך באמת ז"א דכיון דמחמת הבדיקה איתגלי בהתחי' דרבא הוא ואין פחד אלקים נגד עיניו ממילא דבחינתו אסורה והוכשרין במה לא בחנו בהוגן וכן מבואר בח"ש סי' א' ס"ק כ"ע בכתי' לעניין אם מגלה באינו בקי בבדיקה' יש להקל בלא לאסור למפרע וכתי' דלמ"נ דבריה"ם פרק ג"ה כו' ס"ז הוכח מעצ' בקבל הגעלה כלים מבודק ההם בותנו ובודק הוא מבואר אם ובקי הי' אלא בהחיקוהו בחבוד ולא בחינתו גם על הבחינה למפרע כו' כרי מבואר במ"ש אך מ"ש שיד אם דלפי' אם נדקדק דאסרו הבדיק' למפרע י"ל דהוא ס"ל נאותו קבל כפוסקי' הוסכים בנאמנה א"ל דלא הוי הפ"מ ועוד יש לחדון דוק' בחבוד חייבינו מסחמת מחמת אמה ובנאמה לו מהמלה מתון הבריף בברות והבסיר מרפות לאותנו אבל בודק זה בחינו יודע אין בו אלא בגנת תלמוד כו' ע"ש ולפוש הך תירוצא בתרא מבמע דים להחמיר אפי' אם אינו רק בודק לבד ואפי' בהפ"מ וכ"ל דס"ל דבר' מלבד' דבה"ג חבדיק לי' שבמיד ובמעל הבבר מרפות וכ"ע בזה ולדינא יש להקל בחם אינו רק בודק לבד שברי מעובד' דיש"ם בחמה אין הבבח רק בחותב ובודק דוחקא ובזה דעת הר"מ מווילנוק המביב שם בלא יפה כוונו להחזיקו בחבוד למפרע כו' וכן הוא דעת הפ"ך ופר"ח והע"פ שבח"ש מחמיר בזה בפי' ב' לאסור למפרע וכן דעת הב"ח לאסור בדידי' בחד זימנא ובשל אחרים אם נראה לבמוכה בלא עבה רק בפעם הזאת אין להחמיר בחד זימנא כ"א בחרי זיתני מ"מ זהו אם יש לחוש שבחב בלא בהונן דאיכא חזקת איסור אבל אם אין הפש על הבחינה רק על הבדיקה נעל"ד דלא נרע מאלבה הריא' ואע"ב דבודק נופי' הוי כמזיד מ"מ כיון דבעל הבחינה לא הוה לי' לאסוקי אדעת' ואנוס הוא ובהפ"מ ודאי בבי דלפי' בלא הפ"מ יש להחיר כיון דבב"פ בעל הבחינה עניד בתיקון חכמים ומאי הוי לי' למיעבד מפי ונבגיל זה עבה חבוד אין לנו לקנוס לבעב"כ ואפשר דבך הקנאת הראבה בייך גם זה דאנ"כ לא ידקדקו להעתיד אים מבדיקתו אלא מתרין בו ומודיעין לו שהוא טועה ואם שמע לדברי חבריו הגדולים ממנו בחכמה מוטב ואם לא' מסלקין אותו ונמנעין לאכול מבדיקתו :

קעד אם הוציא מתחת ידו טריפות ונראה שהוא ירא שמים אלא שנמצא שאינו בקי (רד) יש לו תקנה שילמוד ויתחכם ואם מברר שנעשה מומחה ובקי בראוי הרי זה חוזר לעבודתו אבל אם הוא בקי אלא שלא חשש לבדוק בראוי והוציא טרפה מתחת ידו ואפילו בפעם אחת יש להעבירו שהרי נמצא שהוא רשע ואין להאמינו עוד אף אם מקבל עליו להיות נוהר מכאן ולהבא מעבירין אותו ואוסרין כל מה ששחט למפרע וכדרך שנתבאר בשמ"ח סימן ב' סעיף י"ח ויראה לי שאם הי' שם אחר הממונה על השחיטה וזה שהוציא טרפה אינו רק ממונה לבודק או אין לאסור למפרע רק שלא במקום הפ"מ שרינו כדין נאבדה הריאה בשוגג או באונס ואם נתנו לו לבדוק במזיד אחר שנודע שהוא חשוד דינו כהאביד במזיד ואם נתנו לו בהמות לבדוק אחר שנודע ובהמשך הזמן בדק בהמות הרבה אם יש שם בשר בעין מבהמות הרבה אין להאביל לאדם אחר גם יש להגעיל הכלים ואם יש ביד ב"ד כח לקנוס בעל הבהמות לאסור הכל יעשו כדי לגדור גדר בפני המקילין בתקנת חכמינו ז"ל ומפקיעין עצמם ממנה :

קעה כבר נתבאר שמנהג מדינות אלו שלא ירים איש את ידו לשחוט ולבדוק אם לא נטל קבלה מחכם מומחה מובהק מורה הוראה בישראל ועל החכם המורה מוטל לשום לב עליו אם הוא ירא שמים ומדקדק במעשיו ושם אורחותיו כי כמו שגלו לנו רז זה שהרבה יראת שמים צריך לבדיקת סכין כמו כן הוא צריך מאד לבדיקת הריאה והבודק צריך שיבטל ויסיר מלבו מחשבות זרות שהם שלא מענין הבדיקה ויתנהל לאט במתון ובישוב הדעת לחפש בכל מחבואי הריאה ואם החכם המורה אינו יודע טיבו של איש זה אם דרכיו מתוקנים אע"פ שבדק אותו ונמצא מלא דבר בקי ומומחה בבדיקות אין ליתן לו קבלה כי ראשית חכמה יראת ה' ואין צריך לומר אם שמץ דבר נשמע עליו שיש להרחיקו מעבודה זו ועוד כמה הנהגות ישרות בזה כתבם זקני הגאון בשמלה חדשה סימן א' בענין שחיטה וכמו כן יש לנהוג במי שבא לבדוק

אע"פ שאינו רוצה להיות שוחט ודינם מנהגם שוה בזה :

קעו כבר נתבאר כמה פעמים שהמדינות הם חלוקים במנהגם זה מזה (רה) וא"ז לשנות ממנהג המדינה הן לאסור הן להתיר ואם במקום א' נהגו איסור באיזה דין שיש בו מחלוקת הפוסקי' אפי' אם המתירי' רבים אסור להם לשנות מנהג' ואצ"ל במקום שהאוסרים רבי' כגון בסרבא עוברת ע"י מיעוך ובסרבא הנקלף בציפורן אע"פ שהרבה מקומות נוהגין בזה היתר מ"מ במקומות שנהגו איסור חלילה להם לחזור ולנהוג היתר ואם נהגו הוא מנהג בטעות וצריכין לחזור למנהגם הראשון ולפעמים שהשוחט ובודק הוא ניתן ממדינה למדינה או מעיר לעיר והוא רוצה לנהוג באיזה דבר התלוי במנהג כמו שראה מרבו במקום הראשון זה לא יתכן שאין הדבר תלוי במנהג הבודק כ"א במנהג המקום וצריך לחקור אחר מנהג שהוא שם עתה ואם אי אפשר לו לעמוד על המנהג אין לו לסמוך על מנהגו מקודם רק יעשה הכל ע"פ שורת הדין כאשר ביארנו דרשו מעל ספר וקראו ותמצאו דבר חפץ אחת מהנה לא נעדרה :

נאמן ומדקדק במעשיו ויניחו בעצין הבדיקה לקלי הדעת וכמ"ש הריב"ש דמאי סועילו חכמים בתקנתן כ"א ע"ש ובמ"ך ופר"ח וה"ש וכמ"ש לעיל בזה ס"ב: בריך לומנ' כה"ג אבל עכ"פ לא נרע מאלבה אבל אם הן לו בעל הבהמה לבדוק אחר בעדע בהוא מבוד דינו בהאביד הריאה במזיד בלא בדיקה ואם בדקה בהמות טובא בקבוב לודאי בסי' בהוכח ברפוא שנמנע בח"ם סי' ל' אלאוכם יש להמריך הכלים וגם אם יש בעין בבר מבהמות הרבה אין להאכיל לאדם ב' מזיד בהמות לבדוק אחר מיודע בהוא חבוד וכי' מבך אינה זמן שבדק כמה בהמות בבה"ב נראה דגרע מלאלבה במזיד ויש לאסור הכל לאבדע ולהגעיל הכלים : (רה) ואין לבמוה בפרי מוהר הלריך הרבה בעין הם נבנים אם נהנו במקום מ' אינור בחינה דבר אם יכולין לחזור ולבטות מבהנם לבחיר ובבא ובמן בדברי הפר"ח הלבות י"ט ובדברי אחר הפוסקים ולבסוף כתב אם יקנא הכל דבהוג אינור בעפיתה לא מנו לבחיר לו יהא דיהי' הבתירין רבים ואצ"ל דלבא ביחוד הלבה ואצ"ל דרבו האוכרים דהוה הלב' בבהנג בסיבא הכל הבתיר מתיר אלא בבבוו יתבלך אין לבם הבהם ולו עבד הבהם ונהוג להתירה בבהג אחרון מבהג בבעות בבור הוא ולריך הבבה ויחזור לבבהג ראשון וכל עוד דלא חזר לבבהג ראשון בבי הוא מוכד בהוכח ובדברי חבמים וגם לדעת הבפר"ח יודע ויורה בבה אלא בבלילות הלקמן ודוקא בבבהג דאיבבבר דיבא דלאו דינא בהנו אבל בבלילות דקמן לית דן ולית דין דאין לבחיר מבהג הראשונים כו' עכ"ל והבה לא בייתי ליבא ולילן ולבראיב הדיבור בדבריו הקדושים ז"ל כי ערוך לזה חיבור בפ"ע ולעיקר הדין דברי הגאון הקדוש ז"ל בחוביב ונקבי"ן מינה לבדיעה אלו בבבקומות בבהנו לבחיר בבלא בבסדן לף בעובדא ע"י מבמוס אבור לבב לחזור ולבחיר ואצ"ל אין לבם לבבוס מבהג קולא לקוף בלבורין ואע"פ בבבאבי לעיל עבב לבבהג לא בבבול זה בעבה מעבה להקל בבקום בבהנו בו איסור בבבי רבים ובדולים עוחו בבי מדבבא על מבהג הזה אין לו על מה בישמוך ואי"כ אע"פ בבבקומות בבבבר בהנו העם לבקל יש לגלד זבה עליבם בבו בבבאבבי בם מ"מ מלינם לבקל בבקום בבבי מבהגם לאבור אם זה וכמ"ם בבבי מואר וכן כל בבלא בזה :

דיני תרתי לריעותא

אטרפה כ"כ הב"י סי' ל"ז בשם הראב"ד וכתב דאפי' באונא לא אמריגן דדופן מגין עלי' וכתב ע"ז ואינו יודע טעם לדבר דלא יסי' אלא איקבה הא קי"ל טריאה איקבה ודופן סותמת כברה כו' ולא הים אז לפנינו סיום דברי הראב"ד וכנ' ל"מ הביא סיום דברי הראב"ד משום דאפי' לא סניך ולא סריך וכן חזר וכתב בכדק הבית בגרך להעביר קולמוס על הך ואינו יודע כו' ובים"ם הביא דברי הב"י ס' ל"ז וכתב וז"ל ואני אומר דיפה כתב הראב"ד דלא אמריגן דופן מגין אלא על תלוקת הריאה אבל אם בא בלימה ואז היא מהדבקת אפיר לדופן משא"כ בטועה הבולמת ומשום הכי קאמר הגמרא לעיל בתחלת אין מקיפין בטועה אם ים נקב בטועה טרפה בין באונא בין באונא וה"ה ברבא תלוי' אין סברא בלא נקב בברם הב"ם דאיכא ריעותא לפנינו והסברא יוצא מעצמה וכו' עלמא מודים בזה כו' עכ"ל והגם מ"ם הם הברבא תלוי' וכו' בפר' כה"ג ל"ע דודאי הברבא תלוי' נחוד לא אמריב בה אין הברב בלא נקב ואם לא הי' ריעותא דטועה לא הייני חוסבין לסברא הבחוי' בלבד ובראיה הר"ל דבין דאין הברבא ב"ל א"כ אף בתלוי' לחוד יש לוסבין ומב"ם בבה"ג דאיכא ריעותא ב"ע מודים ודברי הים"ם תלו הביאם הם"ך הי' ז"ז ה"ק ב' ע"ם מ"ם ע"ז ודברי הראב"ד הביא הב"י הם בספר תמים דעים הי' ז' ע"ב (ב) אל מים זבים הב"ח בהב דתלוי' ממים זבים הברה בלאן דמבסיר בבחיבי וכתב בבן אמנא בבדיקות ע"ם הא"ז ובבן הבמבנא ע"ם ובוונתו לבמ"ם הר"ן הם כ"ב בבם א"ז אמעתי בועות בים לבם מים זבים ריעותא כו' ולא הים אז לפנינו סיום דברי ממידלונא וז"ל בוע' בבבוני ריאה ים בה מ"ם זבים כו' ובק"ק קלאקא אוהבין לבבסיר ע"פ הקבלה וא"ל הבעה לפי אמן הבועה אל מ"ז אעבה מינרי ומינרי אעבה בבר ולבן בבבה כו' אבל"ל ובבפר ב"ה לבסר"ם בחב אלא אמנא בן בבפר א"ז ונם בחוס' ד"ה יפלא בלינוי ובן אמתי' דתלו בבבות בחבו החוס' דמ"ז לקוחה היא אלא דבבבה וא"כ הי"ל תבתי לריעותא כו' ע"ם בהאריך ולענ"ד לאו דאי' הוא דהחם מיירי לענין בולא בעיקר הברבות אינו תלוי בעור רק בבבר הבולא ובין בגיעות מבבר הבולא ובי' לבים זבים אבל"ל לקוחה היא אלא דבבבה ועיין מ"ם בה"ם הי' מ"ג ס"ק ו' ובי' מ"ד ס"ק ה' מבא"כ בריאה מחמת הבבר אין חבם בולא רק עיקר הבעבם בי"תקלקל' הקבומים ע"ז ולאו לקוחה הוא בלא ובעין זה בחב ג"כ בה"ם הי' ל"ם ס"ק ס"ב בים בלבלן הבבולא אין דרבה לבוות אים לבים ובידוע דחולי היא ולקוחה מבא"כ ריאה המחמת לחוסך דרבה לבבעות בוע"ה במ"ז ע"ם ועוד בלעי"ד דאפי' מחמת הבחוס' ס"ל דמ"ז לקוחה היא מ"מ י"ל הבחוס' ס"ל בדעה הלומר

אסרבא תלוי' היוצאת מן הבויעא (א) טרפה ואפי' אם הבויעא היה (ב) של מים זבים ובמקו' שנהגו

אומר דמ"ז מרפה בסמיכי מצא"כ אין קיימין למאן דמכשיר סמיכי במ"ז מבוס דמ"ז לא מיקרי טועה כלל ואינו בכלל לקולת ונם בברכה הזולת ממנה כשר ומ"מ אם כב"ש עוד דלף למאן דמכשיר סמיכי במ"ז מ"מ הא אין מדמין במרפוא וטוד דאפשר דבסמיכי הטעם מבוס שבופו לבוא לידי נקב בהרכב"א והר"ן ובברכא ק"ל כרש"י דכל ברכא מחמת נקב וא"ה כיון דמ"ז לקולת היא מ"מ כשר בסמיכי ובשפלי י"ל דאסה מבוס דאמר בגמר' וסא מיס זכיס דבריס הכא והכא פי' בריאה ובטולת והיינו בשפלי ובסמיכי דבלא סמיכי אפי' במיגלא כשר אבל טועה על מיס זכיס וברכא יוצא ממנה איך ניקוב ונכשיר ואיה טעמא דהכשיר מבוס אאן עדיין נקב ואפשר שיתרפא אבל ברכא ודאי מנקב היא באה לא הכשיר אך י"ל לדקדק מדברי הר"ם אם נראה בהדיא שדבר זה ביר היא בטומות מעם בשבוס מעם אז יטול לאקל בש"ז טו' עכ"ל ומ"ש דבסמיכי איכא בש"ס דבשבס כו' אין דבריו נכונים דודאי אתם לא מייבי בסמיכי כלל ואפי' דנקב מיס זכיס סיינו מבוס דעכו כולא מוגלא מרפה ע"ש ומעם המכשירים סמיכי במיס זכיס היא מבוס דס"ל דלא שיך ליטמא דבוטא במ"ז וכמש"ל סי' ל"ז ומ"ש דס"ל בהרבב"א ובר"ן דטעם מבוס דבופו ליבקב ז"א דאדרבה לדידהו מסברא אפי' לאסרינ"ל בש"ז דמ"מ הטוטות דוחקות וטופו ליבקב הלא דבשמ"ח סי' ל"ז סעיף מ' טעמא קיבר בים מקום לקולא זו אף לבהרבב"א והר"ן דבמ"ז הקרומים נרילים וליכא לקולא נם עלולים לחזור לבריאן מרם יבקבו וסם לברכא הא' דקרומים בריאים וליכא לקולא פטומא בים לגמוד מזה נם לענין תלוים היזא ממנה אלא אף לסברא הנ"ל כיון דעכ"פ ריכים לומר דמיס זכיס עלולים לחזור לבריאן א"כ אמרינן בכלמת לא בא ע"י לקולא ולכך הוא חוזר לבריאתא מהרה וא"כ לגבי ברכא תלוי' היזא ממנה אין הסברא מעיד' עלי' בנקב ומ"ם דגבי ברכא אינם בלא נקב זה דוקא בדבוקה אבל בתלוי' היזא ממנה איכא לאמר דהפסדא ליתה הוא ואפי' אימא דלפוס הך ברכא דעלולים לחזור בפיר איכא לאקל בשיאו מ"מ לא מבחבר כלל בתקומות בנוסגין איתר הוא ע"פ ברכא זו דוקא ודבר ברור היא בהמכשירים אף בסיפת דס"ל ובהרבב"ס ס"ל להכשיר במ"ז בבמיכי דס"ל דבכה"ג אינם בלים מחמת נקב ואיינו דלא מחבב לקולא וא"כ יש ללמוד מזה לברכא תלוי' מבוטא במ"ז ועיין בביאור לבמ"ז מ"ש על הש"ז בהקשה על הב"ח בזה וקלא נראה לעל"ד סמך לדברי הב"ח בדברי הרא"ש הבאה לקמ' מהא דאמרינ בריאה בהמוכה לדוקן אין הוכשין ואפ"ה בהעלתה לאמיס חוכשין וא"כ דין מיגה ומיגה דדוקא בהעלתה לאמיס והאוא הסעלתה לאמיס הייגו בל מוגלא מבחוץ בם בהא דקאמר אלא בהתלמידים מזגזגין בדבר דאמר רב מתנא מליא מוגלא מרפה בו' וא"כ בש"ש בם לאמיס הייגו מוגלא ומב"ם לפי דעת האומר דבוטא לא מיקרי כ"א בל מוגלא דוקא פטומא דלאמיס דהתם הייגו מוגלא בבה"ג דוקא מהבביגן לי ריטוהא לומר בנסמכה ע"י נקב וא"כ מכ"ם בברכ' תלוי' מבוטא אין לנו לומר בהבוטא מעיד' עלי' בנקב אלא בבל מוגלא דוקא אך הפר"ח בס"ק ד' דעתו ג"כ בהבי"ז דמיס זכיס לקולא מיקרי ובמ"ם בי' ל"ע ס"ק ס"ב כתב וז"ל מאחר דבבר הבעלתי לקמן ב"ם וס"ל לעיל ול"ל בסי' ל"ד ס"ק ט"ז לענין סמיכי דלדינא יש לאסור מ"ז כמו מוגלא א"כ פטומא דלקולא היא עכ"פ אפילו להמכשיר היתר בסמיכי עכ"ל ולבמ"ד זה ל"ע כמ"ש ומ"מ אין לאקל בזה ובמקום אחר אינו מנהג בס"ק בלתי"ז: (ג) אין לסתור בבמ"ח בי' ל"ז כתב ובמקום שנהגו לאקל בתלוי' ממ"ז אין לסתור מנהג' בי' דבפשב"ד אפילו אין מנהג ידוע בזה רק בידוע מנהגם לאקל בסמיכי במ"ז יכולים לסמוך לאחיר גם בזה ע"פ דעת הב"ח והש"ך והר"ן בבס א"ז והר"מ ממילנוג שהרי יש מקומות במקילין אף בתלוי' מבוטא של מוגלא ודלא בהרבב"ד ובן משמע לבאורה מתוד' שכתב ואם יש ברכא מן הסמיכ' לתקן' אחר ברפ' עכ"ל משמע דתלוי' כשר ואפשר שר"ל דאפי' בברכ' לאיזה מקום אחר מרפה ואפילו למקום רבוהא מבוס הבטוטא בולמה וכ"ש בתלוי' דאסור אך בחיתה לבוא לא משמע כן ומ"מ במדינו הלו שבתנהג בהרבב"ד חלילה לאקל במוגלא אבל במ"ז ובמנהג יהוא שם לאקל בסמיכי במ"ז אם רוצים לאחפוס מנהג המקומות המקילין בזה ג"כ הרבות בידם כיון בעל הרוב יש הפ"מ אבל אם מנהג' לבחמיר בסמיכי במ"ז ומנהג לאקל בברכא הזולת ממנה נראה שים לבטל אוהו מנהג דאע"פ שים מקומות שנהגו לאקל אף בברכא מבוטא של מוגלא מ"מ במדינות אלו מחמירין וקרי בי' אל הבוטם תורת אמר וכיון דאינו מחמירין בסמיכי במ"ז אלמא דס"ל דמ"ז הוא לקולא כמו מוגלא יש לחם לבטולי מנהגם דגהיגי לאקל בברכא תלוי' ממנה כן נראה לפענ"ד:

(ד) יראה לי לאקל מדברי מהר"מ בב"ח שהבאתי לעיל נראה שים לאקל בתלוים מבוטא של מ"ז ושוברת ע"י מישך אף דס"ל בתיתה שוברת לבחמיר אף בבמ"ח סי' ל"ז דעתו לאקל בכל תלוים מבוטא ואחלא ע"י מישך אף בבוטא של מוגלא אלא בלא אקל רק בהפ"מ ע"ש בס"ב ובח"ם בס ועיין מ"ם בביאור לע"ז על דברי הב"ב בזה אך בבוטא של מ"ז דים מקילין אף דלא אחלא ע"י מישך ים לאקל היכא דאחלא ע"י מישך אף בלא במקום הפ"מ אלא בזה דוקא במקומות בנוסגין לאקל בסמיכי במ"ז אבל לבאוסרי בזה א"כ אחרנו לדין תלוים מבוטא של מוגלא ואחלא ע"י מישך בתלוי' לא"ל כ"ל בהפ"מ: (ה) היא אבל בבוטא' כן לעל"ד בהרי הב"ח מקיל בתלוי' מבוטא הטוברת ע"י מישך אלא בתלוי' מחמיר בלא במקום הפ"מ ואפשר דגם הוא אינו מחמיר אלא מחוך הבוטא מתא מבא"כ בתה אינה מהוכה ממנה רק בחוך לה

(ה) אין שם חלון יראה לי

(ו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא שאם

(ז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(ח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(ט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(י) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(יא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(יב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(יג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(יד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(טו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(טז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(יז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(יח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(יט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(כ) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(כא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(כב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(כג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(כד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(כה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(כו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(כז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(כח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(כט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(ל) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(לא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(לב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(לג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(לד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(לה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(לו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(לז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(לח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(לט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מ) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נ) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(ס) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(ע) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פ) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צ) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(ק) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קי) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קיא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קיב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קיג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קיד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קטו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קטז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קיח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קיט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכ) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קל) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מ) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נ) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(ס) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(ע) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פ) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צ) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(ק) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קי) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קיא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קיב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קיג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קיד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קטו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קטז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קיח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קיט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכ) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קל) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מ) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נ) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(ס) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(ע) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(עח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(עט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פ) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(פח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(פט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צ) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(צח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(צט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(ק) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קה) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קו) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קז) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קח) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קט) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קי) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קיא) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קיב) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קיג) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קיד) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קטו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קטז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קיח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קיט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכ) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קכח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קכט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קל) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(קלח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(קלט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מ) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(מח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(מט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נ) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נו) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נז) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(נח) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(נט) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(ס) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סא) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סב) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סג) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סד) אם הבוטא מליאה רוח דינה בבמים זכים

(סה) אם סרבא בין אונא לאונא למטה מחציין יוצא' מתוך בוטא

(סו) אם הבוטא מליאה רוח דינה ב

ודה בזה דלא קאמר אלא למ"ד אין ברכה ב"ע אבל למ"ד יש ברכה ב"ע א"כ גם טועה אינה נקב ואלו' ובני מבוס ס"ס ט' ואח"ל נקב שמא בהם הנקב כו' וזה אינה דהא למ"ד יש ברכה ב"ע אין מוציא בתמיה הברכה כלל וכל בגאמר בבאה ע"י נקב אין לה הקנה כלל וגם אין לומר דלמ"ד יש ברכה ב"ע לא חיישינן כלל בברכה מבועה לומר בבאה מחמת נקב ודוקא מ"ד אין ברכה ב"ע אז אע"פ שהיא הנוי' מ"מ כיון בענין ההפסקות הברכה הוא ע"י נקב אפי' בחלוי' הבועה מעידה עליו' בנקב אבל למ"ד יש ברכה ב"ע ודק דבכלל בבדין סופו להתפרק א"כ אין עדות הברכה והבועה מלטרפות לומר בזה בא ע"י נקב אך אז"ל בהרי דין ברכה הנוי' מבועה מחורבו של הראב"ד למדנו ואיכו ס"ל הבכה בבדין אינו בא מחמת נקב כלל רק מחמת דוחק הרביצה מתהוה בם ליחה כמ"ש בק"ה סי' ל"מ והראב"ד בדין ברכה הנוי' מבועה אפילו במקום רבותא קאמר בהרי כתב ואפילו בחוצה לא אמרינן דדופן מגין בו' ואחי לא בבוך ולא סרוך על הרי בחע"פ אינה במקום רבותא דאוני בחלט אי' נחזה בבוך הי' הדופן מגין אפ"ה איכא דלא בבוך ובדבה ואע"ג בבגלים לדבר שהיא הפסמה ליחה בהרי היא במקום הרביצה וגם היא הנוי' ואיכא תרי חזקות בהא הפסמה ליחה אפ"ה ס"ל להראב"ד בהבועה מעידה בנקב וא"כ ק"ו הדברים איכא בהיא דבוקה מהוא לחוצה אע"פ בהיא במקום דוחק הרביצה מ"מ עדות הבועה מועלת להחזיקה בנקב ובחיתה החוצה והברכה אין מוציא כלל ודוקא בחיתה הדופן מהני כי קא בבוך וכמ"ש בק"ה סי' ל"ט בענין ברכה בלא בבדרן ובענין הברכה לשומן הלב ע"ש ולפ"ז מ"ש הגאון מהר"י ז"ל דהני דבגינן חומלא בבדוחה לדופן בו' מ"מ בבבדרן לחה נמריף בחגם לעל"ד אין הברח דאע"ג דהראב"ד מבואר מדבריו דאם מהבוח בדבוך לדופן בבר גם בבועה בבר מ"מ בזה שאנו מהגין להבביר בבבדרן אינו כן ועמעמ רבא איכא דהחם בבר בבבוך אף אם יש נקב בפועל בהדופן בוחם מבא"כ כאן אלמ"ד יש ברכה ב"ע אם יהוא בים נקב לא מהני בחיתה ולפי"ז מ"ש הב"ח להבביר בדבוקה בבדרן מבועה מבוח בהקרוס הולך וחזק ובחלוי' מרבה כיון בהבועה מעיד בנקב ל"ע דהני למ"ד אין ברכה ב"ע מהני מה בהקרוס הולך וחזק מ"מ למ"ד יש ברכה ב"ע הרי הבועה מעיד בנקב ולא עדיף מחלוי' למ"ד אין ברכה ב"ע ולדדבו מה בהקרוס הולך וחזק לא מהני וכן קבה על הט"ז דמתיר בליכא חלון דלמה מהניין אין עליו בם בישוחא בלל והיינו מבוח דהני בהבועה מעיד בנקב מ"מ למ"ד יש ברכה בוחמה ואין בופה להפרק וכמ"ש בבמ"ח בי' ל"ט בעיף מ"ד וקבה דלדעה הפוכרים בברכא אינה בוחמה מאי איכא למימר וכבר בחבתי לאין לומר דלמ"ד יש ברכה ב"ע אין עדות הבועה מחיקה בהבא ע"י נקב וגרע מברכה חלוי' למ"ד אין ברכה ב"ע דז"א בהרי הראב"ד מהבוברי' דבבדרן או בין אוגא לדופן בהיא במקום רבותא אינה ע"י נקב ממבואר בהרבב"א והב"ן בהלבות מרפות לבר"ד והבאחי דבריהם בק"ה ואפ"ה ס"ל הבועה מעידה בנקב אף על החלוי' ואע"ל בעידה בנקב על הדבוקה אלא בבם הי' מועיל בחיתה הדופן אי בבוך מבא"כ בבדרן בין אוגא לחוצה אלא מועיל בחיתה הן אמת בלעב"ד הרבי' בהבית הראב"ד הבא הבעלה לחיים דמחמ' הבועה יש בם נקב וכמ"ש הגאון מהר"י ז"ל דבריו ל"ע דע"כ לא אמרינן הבם דחיישינן בהבעלה לחיים אלא בבמוכה לדופן בלא במקום רבותא דע"כ אינה ראשונה יש וכל בחין ראשונה בריאה בדופן ואם הבעלה לחיים דאי ראשונה יש לפנינו בריאה ראשונה ובדופן לא חיישינן ראשונה הנין הקלקל' במקולקל וכן לריבוד בדקאמר בם אי איכא מבה בדופן בו' מבא"כ במקום רבותא אין הבעם מבוח דהולין הראשונה בדופן רק דאמרינן בברכה אז לחו ראשונה בלל בחחתה דוחק הרביצה בא' אז מנין לנו בהבועה מועלת לדון הברכה בבאה מחמת נקב דשמא לא מחזיקין ראשונה בלל כיון דבועה מגד עצמה בברה אפילו בלא בדיקה הרביצה היא בחיה בריאה וגם ברכה במקום רבותא בגילה לבא מחמת דוחק הבמצה בם ומאן לימא לן דחזו לאמרופי ומכ"ש איכא בהיא הנוי' ג"כ אך דמ"מ אע"פ בחלו מדמין לפקפק על הלאיה לא נעבה מעבה להקל נגד הראב"ד דמחבבר בעמי' דבבל גוונא אמרינן הבועה מעידה עלי' בנקב ויש ראיה לדבריו מדברי הגאונים בהבית המרדכי בהחנו דהא דמבבר בב"ם בא רוב רבותא צריך בלא אינו' בחין הבעבועה במקום הברכה ע"ש אומא דאף במקום רבותא כל בים בם בועה אמרינן בבא' ע"י נקב אינה בהבוקים חמרו ע"ז דהא אף בניקבה דופן בוחמתה ובפר"ח ס"ק ט"ס כתב בבם מהרי"ש ז"ל דהכין דכיון הבעלה לחיים בחיים בביב לברכה איכא למיחם לנקב ומ"ל להגאונים דכי אינא נקב בבבך דיקא בענין ע"ש מבואר מזה דאף במקום רבותא אמרינן הבועה מעידה על הברכה בנקב (אך לפי מ"ש הפר"ח וח"ש בם לחרן באופן אחר איכא לדחוי' ע"ש) ועיין לקמן ס"ק י"ב מ"ש בבוגות דברי הראב"ד בזה ולפי"ז ל"ע כמ"ש על הב"ח וט"ז וכן מבמשות הש"ך בבא"כ וכן דעה הגאון מהר"י בעל מג"ש להקל בלמבה מחיין מבוע' ודעת הב"ח ובעל מג"ש להקל ואף בדאיכא חלון ולפי מ"ש יש ללמוד מהראב"ד להחמיר אף בלא חלון ואפילו איכא דלבינה הוחם' והרבב"א ודעימי' כיון בים ברכה ב"ע אין הבועה מעיד' עלי' בנקב כלל רק הראב"ד לבינתו דס"ל דעכ"פ בבלא בבדרן הברכה מחמת נקב והלבך כיון דאיכא עכ"פ ברכה במקום נקב אע"ג דבמקום רבותא אמרינן בהיא מחמת דוחק הרביצ' וגם היא ברכה הלו ה דים לחלות בהפסמה ליחה מ"מ איכא דאיכא בועה מעידה עליה בנקב ולא מחמת חוחק רביצה לו הפסמה ליחה אלא מחמת נקב כיון דרגילי בלא בבדרן דאחיין מחמת נקב אך דמ"מ קבה כיון דאנן חיישינן לכל הבינות ולכל הפירושים להחמיר כמ"ש בבמ"ח בים בי' ל"ט ל"ש ל"ל למה לא ניחוש בלמבה מחיין מבועה לבינה הראב"ד דלדידי' יש לפקריף בהבוע' מעידה בחיתה מדוחק הרביצה רק מחמת נקב כמו בחלוי' בין אוגא לדופן והבחיתה אינה מועלת דהוי לי' קרום מחמת מכה ולמה החיינו לימר דלמבה מחיין לא הביב רישוחא וגם כי מ"ש דלבינתו החוס' אף עדות הבועה אינה מחזקה בנקב לא מבבבר כ"כ דהי דלהחוס' ברבוה ימלין לבא בלא מחמת נקב מ"מ לפבמים בחים ע"י נקב אלא דלא מחזקינן ריעותא לומר בבאו ע"י נקב והלבך בבדרן בבבה מבא"כ הינה דאיכא עדות הבועה ל"ל דגם החוס' מודים לבך בברה בהבועה מעידה בנקב וע"ע ובדברי הב"ח ל"ל דס"ל דהעיקר בבעמה בהבועה מעידה בנקב אמרינן בהבועה מעידה בנקב ולדברי הב"ח ל"ל דס"ל דהעיקר בבעמה

(ט) שאם הברכא עוברת ע"י מיעוך ומשמרש יש להתיר ואם נחנו להתיר בהפ"מ אע"פ שאינה עוברת ע"י מיעוך אין לסתיר מנהגם ואם הבועא היא של מים עבורים יש להחמיר ולאסור :

אם

זה חלוי בריעותא ולא ריעותא כלל) והדרבה לבינתא החוס' קבה בפ"ם ומ"ם שד דהא בבדרן ל"ל דבעי בדיקה ולדידן אין אנו בקיאין הוה עכ"פ ריעותא כיון דאיכא פלוגתא ולזה ל"ל דלא הוה ריעותא' אלא בבהפסול ברור ולא מחמת אין אנו בקיאין עכ"ל ולפענ"ד ל"ע דלמ"ד דבעו בדיקה א"כ בוב יש כאן ריעותא דברכה וריעותא דבועה לחורות בים אלן נקב ולריך בדיקה אם נהרם טוב והרי אין אנו בקיאין וזה דעת הגאון מהר"מ אבוי בל הב"ך ועיין בק"ה מה שהביב לו הגאון מהר"י בם אלא דלפענ"ד לק"מ כיון דלבינתא רב"י בלא"ה נקב יש כאן ואין אנו מלריכין בדיקה דנקבינן בהך מ"ד דס"ל דמחמת הברכא אותם' כל הנקב מהיני תיתו לומר בהבוע' מוסיפ'ריעות' לומ' שהברב"לא בחמת כל הנקב ואין לנו לחדש דבר רק מה דהיינ לן הראב"ד בהבועה מעידה בנקב אבל לא לומר בבעידה על נקב באינו יכל להבהם טוב אלא י"ל דע"י הנקב העלה בועה והנקב הי' בופו להפהבכמו באנו רואין בהעלה ברכה בבדרן וגם בועה בופה לחברפות כמו כל בועה בברייתה אך מ"ם הוא ל"ע ובפ"ק באחי"ז באבר לדינא : (ט) באם הברכה · כבר בחבתי בס"ק בלפני זה בע"ע על מה במקולין למטה מחיין מבועה ובבמ"ח בחב ג"כ להחמיר במקום באין הפ"מ ומחב בה"ם שהוא מבעם בחבב מבריק"ם והביאו הפר"ח מבום באין הבועה מחמת לחזק הברכה ולבהום וכ"כ רש"ל על פחי דינא דהראב"ד דיכון דהבועה בולבים אין הדופן בוחם וס"מ לדינא יש לפמוך בס"מ כיון דהב"ח ס"ל אף בדאיכא חלון להבביר עכ"פ בלא חלון יש לברפו לדעה הבי"ז וכן דעה אביו של הב"ך והב"ך בו' עכ"ל והנה מ"ם בכן דעה אביו של הב"ך כבר בחבתי בבאמת דעה אביו של הב"ך הוא להחמיר בכל גוונ' אף בלא חלון ומ"ם הב"ך בבמו דמוקי להא דהר"ן באין חלון נראה דלדבריו דהגאון מהר"י קאמר דאודי לי מיהת איכא דאיכ' חלון דאפבר דגם הר"ן לא קאמר אלא בליכא חלון אבל דעה הגאון מהר"מ עצמו להמריף בכל גוונ' אף מ"ם מבום דהבועה בולבת ומ"ם רש"ל כבר בדא בה גרגא הגאון מהר"י בחבובה הכ"ל בהרש"ל בא להבן דברי הראב"ד והראב"ד לא' מהאי טעמ' אחי עלה אלא מבום דלא בביך ולא בריך מבמע דאי הוה בביך ובריך לא איכפא לן בבליבה הבועה בלל ובאמה מ"ם רש"ל' ראי' מהא דאין מקיפין בבועה דמבמע אף בחוני הגם לפי מ"ם הראב"ד מעמו מבום דלא בביך נ"כ א"ש החם דבבקב לחוד מיירי אלא בהרש"ל כ"כ בלפי קושיות הב"י דלא יהא אלא ריאה בניקבה בו' אך דמ"מ לא הבחי דהא גם בלא בועא איכא בחחי בחמת ריאה בניקבה מבפה ואפ"ה אמרינן דדופן בוחמה בבבה והיינו מבום דמבחיתן מיירי בניקב מקנמא או בלא במקום רבות' ועלה אמרינן דבריה' מקיפין ובבועי' ס"ן מקיפין והיינו -מקום דלא בייך בחיתה הבבן ולאו מבום בליבה הבועה אחינן עלה ועיין לקמן ס"ק י"ח לענין בבר חלוי' מבועי' במקום רבותא מ"ם בזה ולדינא נראה לפענ"ד להלריך מיעוך ומבמום וכבעובבה ע"י מיעוך לא אזלינן בחר הוראה הבועא ואע"ג דאם הברכה לבעלה אמינין או בחר בלא בבדרן מבועה לא מהני מיעוך כמ"ש הט"ז בלחי בחם דרישותא גמורה היא ואם ברכה היא בודאי הפרק מבא"כ בלמבי' מחיין דבמא אין כאן נקב בלל רק מדוחק הרביצה בחבר מורה ע"ז מה דאזלא ע"י מיעוך וזה עדיף עפי' מהוראה הבועא ולמ"ד אין ברכה ב"ע ג"כ כיון דאזלא ע"י מיעוך לאו ברכה היא רק ריר בעלמא מה אחמר במא לא עביבו הניעוך כדיבו רק בחזקה יותר וברכה נמורא היא א"כ מועיל בחימה בהרי לדידהו בבבדרן בחם וגראה בזה דעת הסמ"ז ג"כ אע"פ בבבי' ל"ז ס"ק ו' בחב דגראה לי דבזה בעי מיעוך בבאר ברכות ולפענ"ד קאי אברכה מחוך בועא וכמ"ש בלחם הפנים בבם מחהגו המג"א ואע"פ בחלא"ז בחיים ס"ל דלבעי"ז בבר בבחאי גווא' אף בלא אזלא ע"י מיעוך והבבי' עתו הבמבעות עיין בביאור לבמ"ז מ"ם בזה ואחיך ביאו' הפי' בדברי הט"ז נראה לפענ"ד להחמיר בלא מיעוך אי מבעמא' בחבבחי בס"ק בלפני זה ואי מבעמא דהרב"ל ומבריק"ם ונראה בבבבים הפר"ח לזה וגם יש להחמיר מבעם אחר ע"פ מה בחבות' בחבוב מהרי"ל ח"ב בי' פ"ג וז"ל וכן יראה לי דבמקו' בהגהו לאבור ברכה עם בועא מאבר החזה אע"ג דבבך בולא בבברא (ר"ל דבבר בחב דבקובבמדינא בהגין בדעת הגאונים לאבור אף במקום רבותא אם בחין אבבועות במקום הברכה וזה הבה בם דלא נגרע מנקב ממם בהחוס' וכתב דמ"מ הבמנהג כן) ה"ה נמי דים לאבור ברכה עם בועא בחיתוך וכן נמי לדברי הראב"ד דאוכר ברכה הנוי' בוזלאה מן הבועא ואפי' באוגא ה"ה בחיתוך דאין לנו רא' ברורה לחלק ולומר דבהחוך הוא אעפ"י בבוא בחיבר בבל"ל אף דאנן בלא"ה אבריכן כל ברכה לחוס לעפ"י בבוא בחיבר בחזה מ"מ כיון דחיבן דאף מי בבוגג איתר בזה מ"מ בבים בועא נהגו לאבור ומיהו בבבברכה עם הבועא בחיתוך דאבור בבמ"ם מבריב"ל ואף בי"ל דאנן ס"ל דמיבר בחזה מיט בוהם כ"כ כמו לבמה מחיין בחוצה בבבבה דלא נהגינן לבקל בבבר בחזה מבום דבמא בעי בדיקה פובבין ולא בקיאין או לא בקיאין מה בביך ואי"כ אין בבבמה יפה מבא"כ בבבבדרן מחיתוך לחיתוך דבבר בלא בדיקה פובבין בלל אלמא דבחיתה מעלי' הוא מ"מ ל"ע דהא הגאונים ס"ל דאיכא בועות בפיר בוהם במיבר בחזה ואפ"ה איכא בועה ס"ל דלא בחים ולפי הבעם בבחב בבמ"ח בנגד לדברי הגאונים דבמקום בבחין מחולבל ומקולקל בבחיתה ובבוי' להחמיר ועי"ש בה"ם ס"ק פ"ה דלמחים מקולקלים בבחיתה בו' א"כ אף לבעיה רש"ל דבבר בבבבדרן בוהמה מ"מ בזה בים בם למחים הם מקולקלים בבחיתה (ולבעיה החו' בבר בחבתי בחמתה הבועא ל"ל בים ולדידהו אין בחיתה מועלת בלל וכן לבעיה הראב"ד) ועיין לקמן ס"ק ט"ז בנגם הם

בבבבה

רש"ל וכמבמעה דבריו בם אבל לפי מ"ם אלא"ל בחבבן לכלי הבינות ולכל הפירוצים וכן מבמע מבחבדונים ל"ע ולחיתי דמבבגות זהב בי' ל"ם ס"ק ו' בחב וא"ל יש לרלות מ"ם הט"ז לחבה מהניין לאו ריעותא היא הא לרב"י נקב הוה ולא"כ ריעותא מיקרי כו' ואולי בובר הביקר בהחוס' עכ"ל וזה אינה בהט"ז מבריע לבקל כבינה החו' ועוד כי בחמה בבבוך הוא דלרב"י ים להבביר מפי דמה יהן ומה יוסיף עדות הבועה בזה כיון דבלא"ה הברכה מחמת נקב היא רק במועיל הבחינה א"כ אין כל חדש מחמת הבועה (רק אם ניחוש לה מחמת בלינה הבועה במ"ם בכ"ק באחי"ז ואין זה חלוי בריעותא ולא ריעותא כלל) והדרבה לבינתא החוס' קבה בפ"ם ומ"ם שד דהא בבבדרן ל"ל דבעי בדיקה ולדידן אין אנו בקיאין הוה עכ"פ ריעותא כיון דאיכא פלוגתא ולזה ל"ל דלא הוה ריעותא' אלא בבהפסול ברור ולא מחמת אין אנו בקיאין עכ"ל ולפענ"ד ל"ע דלמ"ד דבעו בדיקה א"כ בוב יש כאן ריעותא דברכה וריעותא דבועה לחורות בים אלן נקב ולריך בדיקה אם נהרם טוב והרי אין אנו בקיאין וזה דעת הגאון מהר"מ אבוי בל הב"ך ועיין בק"ה מה שהביב לו הגאון מהר"י בם אלא דלפענ"ד לק"מ כיון דלבינתא רב"י בלא"ה נקב יש כאן ואין אנו מלריכין בדיקה דנקבינן בהך מ"ד דס"ל דמחמת הברכא אותם' כל הנקב מהיני תיתו לומר בהבוע' מוסיפ'ריעות' לומ' שהברב"לא בחמת כל הנקב ואין לנו לחדש דבר רק מה דהיינ לן הראב"ד בהבועא מעידה בנקב אבל לא לומר בבעידה על נקב באינו יכל להבהם טוב אלא י"ל דע"י הנקב העלה בועה והנקב הי' בופו להפהבכמו באנו רואין בהעלה ברכה בבדרן וגם בועה בופה לחברפות כמו כל בועה בברייתה אך מ"ם הוא ל"ע ובפ"ק באחי"ז באבר לדינא : (ט) באם הברכה · כבר בחבתי בס"ק בלפני זה בע"ע על מה במקולין למטה מחיין מבועה ובבמ"ח בחב ג"כ להחמיר במקום באין הפ"מ ומחב בה"ם שהוא מבעם בחבב מבריק"ם והביאו הפר"ח מבום באין הבועה מחמת לחזק הברכה ולבהום וכ"כ רש"ל על פחי דינא דהראב"ד דיכון דהבועה בולבים אין הדופן בוחם וס"מ לדינא יש לפמוך בס"מ כיון דהב"ח ס"ל אף בדאיכא חלון להבביר עכ"פ בלא חלון יש לברפו לדעה הבי"ז וכן דעה אביו של הב"ך והב"ך בו' עכ"ל והנה מ"ם בכן דעה אביו של הב"ך כבר בחבתי בבאמת דעה אביו של הב"ך הוא להחמיר בכל גוונ' אף בלא חלון ומ"ם הב"ך בבמו דמוקי להא דהר"ן באין חלון נראה דלדבריו דהגאון מהר"י קאמר דאודי לי מיהת איכא דאיכ' חלון דאפבר דגם הר"ן לא קאמר אלא בליכא חלון אבל דעה הגאון מהר"מ עצמו להמריף בכל גוונ' אף מ"ם מבום דהבועה בולבת ומ"ם רש"ל כבר בדא בה גרגא הגאון מהר"י בחבובה הכ"ל בהרש"ל בא להבן דברי הראב"ד והראב"ד לא' מהאי טעמ' אחי עלה אלא מבום דלא בביך ולא בריך מבמע דאי הוה בביך ובריך לא איכפא לן בבליבה הבועה בלל ובאמה מ"ם רש"ל' ראי' מהא דאין מקיפין בבועה דמבמע אף בחוני הגם לפי מ"ם הראב"ד מעמו מבום דלא בביך נ"כ אינם החם דבבקב לחוד מיירי אלא בהרש"ל כ"כ בלפי קושיות הב"י דלא יהא אלא ריאה בניקבה בו' אך דמ"מ לא הבחי דהא גם בלא בועא איכא בחחי בחמת ריאה בניקבה מבפה ואפ"ה אמרינן דדופן בוחמה בבבה והיינו מבום דמבחיתן מיירי בניקב מקנמא או בלא במקום רבות' ועלה אמרינן דבריה' מקיפין ובבועי' ס"ן מקיפין והיינו -מקום דלא בייך בחיתה הבבן ולאו מבום בליבה הבועה אחינן עלה ועיין לקמן ס"ק י"ח לענין בבר חלוי' מבועי' במקום רבותא מ"ם בזה ולדינא נראה לפענ"ד להלריך מיעוך ומבמום וכבעובבה ע"י מיעוך לא אזלינן בחר הוראה הבועא ואע"ג דאם הברכה לבעלה אמינין או בחר בלא בבדרן מבועה לא מהני מיעוך כמ"ש הט"ז בלחי בחם דרישותא גמורה היא ואם ברכה היא בודאי הפרק מבא"כ בלמבי' מחיין דבמא אין כאן נקב בלל רק מדוחק הרביצה בחבר מורה ע"ז מה דאזלא ע"י מיעוך וזה עדיף עפי' מהוראה הבועא ולמ"ד אין ברכה ב"ע ג"כ כיון דאזלא ע"י מיעוך לאו ברכה היא רק ריר בעלמא מה אחמר במא לא עביבו הניעוך כדיבו רק בחזקה יותר וברכה נמורא היא א"כ מועיל בחימה בהרי לדידהו בבבדרן בחם וגראה בזה דעת הסמ"ז ג"כ אע"פ בבבי' ל"ז ס"ק ו' בחב דגראה לי דבזה בעי מיעוך בבאר ברכות ולפענ"ד קאי אברכה מחוך בועא וכמ"ש בלחם הפנים בבם מחהגו המג"א ואע"פ בחלא"ז בחיים ס"ל דלבעי"ז בבר בבחאי גווא' אף בלא אזלא ע"י מיעוך והבבי' עתו הבמבעות עיין בביאור לבמ"ז מ"ם בזה ואחיך ביאו' הפי' בדברי הט"ז נראה לפענ"ד להחמיר בלא מיעוך אי מבעמא' בחבבחי בס"ק בלפני זה ואי מבעמא דהרב"ל ומבריק"ם ונראה בבבבים הפר"ח לזה וגם יש להחמיר מבעם אחר ע"פ מה בחבות' בחבוב מהרי"ל ח"ב בי' פ"ג וז"ל וכן יראה לי דבמקו' בהגהו לאבור ברכה עם בועא מאבר החזה אע"ג דבבך בולא בבברא (ר"ל דבבר בחב דבקובבמדינא בהגין בדעת הגאונים לאבור אף במקום רבותא אם בחין אבבועות במקום הברכה וזה הבה בם דלא נגרע מנקב ממם בהחוס' וכתב דמ"מ הבמנהג כן) ה"ה נמי דים לאבור ברכה עם בועא בחיתוך וכן נמי לדברי הראב"ד דאוכר ברכה הנוי' בוזלאה מן הבועא ואפי' באוגא ה"ה בחיתוך דאין לנו רא' ברורה לחלק ולומר דבהחוך הוא אעפ"י בבוא בחיבר בבל"ל אף דאנן בלא"ה אבריכן כל ברכה לחוס לעפ"י בבוא בחיבר בחזה מ"מ כיון דחיבן דאף מי בבוגג איתר בזה מ"מ בבים בועא נהגו לאבור ומיהו בבבברכה עם הבועא בחיתוך דאבור בבמ"ם מבריב"ל ואף בי"ל דאנן ס"ל דמיבר בחזה מיט בוהם כ"כ כמו לבמה מחיין בחוצה בבבבה דלא נהגינן לבקל בבבר בחזה מבום דבמא בעי בדיקה פובבין ולא בקיאין או לא בקיאין מה בביך ואי"כ אין בבבמה יפה מבא"כ בבבבדרן מחיתוך לחיתוך דבבר בלא בדיקה פובבין בלל אלמא דבחיתה מעלי' הוא מ"מ ל"ע דהא הגאונים ס"ל דאיכא בועות בפיר בוהם במיבר בחזה ואפ"ה איכא בועה ס"ל דלא בחים ולפי הבעם בבחב בבמ"ח בנגד לדברי הגאונים דבמקום בבחין מחולבל ומקולקל בבחיתה ובבוי' להחמיר ועי"ש בה"ם ס"ק פ"ה דלמחים מקולקלים בבחיתה בו' א"כ אף לבעיה רש"ל דבבר בבבבדרן בוהמה מ"מ בזה בים בם למחים הם מקולקלים בבחיתה (ולבעיה החו' בבר בחבתי בחמתה הבועא ל"ל בים ולדידהו אין בחיתה מועלת בלל וכן לבעיה הראב"ד) ועיין לקמן ס"ק ט"ז בנגם הם

בבבבה

(ט) שאם הברכא עוברת ע"י מיעוך ומשמרש יש להתיר ואם נחנו להתיר בהפ"מ אע"פ שאינה עוברת ע"י מיעוך אין לסתיר מנהגם ואם הבועא היא של מים עבורים יש להחמיר ולאסור :

אם

אם הרבא שלמטה מחציין היא בין אינא לאימ' או שהיא בין אונא לאונא ויש שם חלון והיא יוצאה מתוך הבועא אע"פ שהיא עוברת ע"י מיעוך ומשמוש יש להטריף (י) ויראה לי שבמקום הפ"מ וצורך גדול יש להקל גם בזה אם הרבא עוברת ע"י מיעוך אם לא במקום שנהגו להחמיר גם בזה :

ז אם קרום שקורין טילא שבתבנו ענינו בבי' ל"ש סעיף נ' (יא) הוא יוצא מתוך הבועא יראה לי שדיני כמו סרבא יוצא מתו"ך בועא :

ח אם יש שני בועות בחיתוכי שני אונות למטה מחציין ומרבא יוצאת מבועא שבאונא זו לבועא שבאונא שאצלה (יב) יש להטריף

ון כשים חלון אע"ג דחלוק ע"י מישוך ואע"פ שכתב שם דבכפ"מ ברי בתנו' מבועא שמוברת ע"י מיעוך ס"ל דנעב כסדרן וים חלון לו כין לומא לחומא מכרכא תנו' דסרכא תנו' לא הוי רישתה כ"כ וגם מסייע להמישוך דמה שהיא תנו' וגם המיעוך מורה שהיא הפסטת ליתה ואיכא הרחי לעיבותה מבא"כ בזה אך במקום אין מנהג גרתה לפעל"ד לסמוך להקל הפ"מ וג"ע ביונלפי' אלא כסדרן וים מכה בדופן ים מקונין לומר דמסמי מיעוך ולא ס"ל הך סברא דהמכה מחלחל וכמ"ם בסי' ל"ע ס"ק וכן בבמ"ח סעי' מ"ד בסופו כתב דאם הסרכא אינה ע"י מיעוך ים להכפי' ומבמע להדיא דהקי נמי אמ"ם בם בב' בועה כין לומא לחומא וכרוכה להדדי כו' וכמ"ם לקמן לגמה דלפעמים סמך המיעוך אף במקום בועה לחומא אלא בדילא כ"כ הא מלחא אלא יועיל מיעוך במקום בועה אבל אם כבר נהגו להחמיר בכל ענין תלינה לסחור מהכמ : (יא) הוא יוצא כו' ' בד"מ כו' ל"ש כתב וז"ל מ"כ בועה השומדת כין לומא לחומא בסדרן וסרכה יוצא מכם כבר' דסיינו רבותייהו אבל ב' בועות העומדי' בם וסרכה יוצא מזו לזו מרף עכ"ל ונרא' דכל סרכה דלדידן דמוסגין להטריף (והוא ס"ם וס"ל דלדידן דמוסגין להטריף בכל סרכה) אפי' בכסדרן בכל ענין מרפה עכ"ל ומתרוך מש"ך הסתיק מכמו בלבון זה ונראה דמאן דמטריף כל סרכה אפי' בסדרן בכל ענין מרפה וכתב ע"ז בלבאור תימה הא הך מ"כ ע"פ מייבי בתתיי' ולמטה דאל"כ אפי' בלא בועה מרפ' כו' ולכן נרא' דסרמ"ח אפי' מתניי' ולמטי' קאמר דמרפ' למאן דס"ל דהטריף בכסדרן ע"כ מטעם דס"ל בלריך בדיק' אם יש נקב וע"כ דס"ל נקב בפועל מרפ' דלא כבעה"ע ולא אמרינן דאונא חבריה' סותמת (מדברי הש"ך אלו מבואר ג"כ דס"ל כטעם בעה"ע מכוס בהאונא סותמת וכמ"ם בסי' ל"ע ע"ש) א"כ הכא בהבועה מעידה בנקב ואונא לא בחמה בכל ענין מרפה עכ"ל ודברים אלו רחוקים לטעמים בכוונה הד"מ גם לא ירדמו לבוף דעהו דהא אם נאמר דמתני' ולמטה כמרם כבאין בועה ע"כ הסיינו בלא בדיקה דאל"כ הא ס"ל להטריף מטעם בלריך בדיקה ואין בקיאין וע"כ הטעם מכוס דאמרינן דמסתמה בחמה כל הנקב בכוב (ואחדרבה זהו למאן דלא מטריף בכל סרכה דלדידי' אפי' למטה מחציין מרפה אלא אחיה במאן דס"ל בלף למ"ד אין סרכה ב"ע א"צ בדיקה כמ"ם הרבב"א והרא"ם רק למעל' מחציין מרפה דחוסמין לבפולי וכמ"ל בסי' הנ"ל) א"כ מה בכך דנקב בפועל מרפה ואין האונא סותמת הרי ים כאן סרכה למטה מחציין ובפיר סותמת הסקרום הולך וחזק אך החמה יורה דרכו בהעיקר כמ"ם בד"מ בלפניו והד"מ בם ס"ל לפסק הלכ' להטריף אפי' למטה מחציין אלא בועה רק בקלת מדומה מהכיקמהרי"ו להכסיר למטה מחציין ע"ם בכתב אח"ז וז"ל ובכר כתבתי באמו מהגין להטריף כל סרכה וכדברי מהרי"ק דלעיל וים מקומות מהגין להקל כדברי מהרי"ו ע"ש ולכן כתב דלדידן בכל ענין מרפה ואע"פ בזה פטור לא נמנע מלבותבו אלא חימה דסרכה מבועה כה"ע הוי רבותייהו כפי דמלחות הבועה באה הסרכה קמ"ל דלא (וכן לפי טחת הש"ך ח"ם) ומ"מ לפי המנהג שמהגין עפ"י מהרי"ו להכסיר למטה מחציין בפיר איכא נפקותא בדבר ומ"ם בד"מ בם קודם לזה דמייתי חבוכה הרבב"א בסרכה שנחפקו אם בנב כו' כתב וז"ל ואע"ג דאינו מטריפין אפי' בכסדרן כתבתי הבוכה זו ללמוד ממנה לענין קרום שמכירין בכסדרן לו לענין אם נסרך לגד עיקר האונה לפי מה שנהגו על"ל וג"ע לענין קרום הסיינו אותו בקורין מילא דאפשר אם יוצא מהוך בועה אינו קרום אלא סרכה א"כ הוי סרכה למעל' מהי' ומרפה ואפשר לה כך דאפי' בין ב' בועות כבר בכה"ע בין דקרום מילה רגיל להמצא בהרבה דיאות כמ"ם הפוסקים א"כ אין כאן ראיה אלא לפי המנהג אלא דמ"מ בין בועה א' לב' ולא הוצרך רמ"א לכתוב זאת רק להמיעבו דמאן דמטריף בכסדרן מטריף בזה בכל ענין ואין מקום קולא לחלות בבא מליאות הבועה כל"ע"ד ולענין קרו' מילא לע"ד להחמיר באע"פ שרגיל להמצא בהרבה ריאות מ"מ אינו רגיל לגאה מבועה ולענין ב' בועות יתבאר בס"ק בא"ח : (יב) ים להטריף · כבר כתבתי בס"ק בלפני זה בהר"מ בשם מ"כ מחלק בין בוע' א' לב' בוע' ולכאורה הך מלחא בעמא בעי דמה לי בוע' א' מה לי בני בועות דהא מלא מלא רבו הבועות אין כאן ראיה דאמרינן חזמנו דהוי קיימא לתתי וכל באינן ממוכות לא חיישינן לו וכיון בגילוף הסרכה בחד בועה אינו מפסיד למה נטריף בבני בועות ולעע"ד החילוק ע"פ מה שהקשיתי לעיל ס"ק ח' דלבימה האומרים יש סרכה ב"ע א"כ כאן בהבועה מעידה בנקב וסתימת הסרכה אינו מועיל לדידהו הי' ראוי להטריף אך אפשר לייסב דכיון דלדידהו איכא סרכה ב"ע אין הבועה מעידה עלי' בנקב כלל דחלינן הסרכה זו אינה יוצאת כלל מהוך הבועה רק בעיקר החלה שהפשטי' אליהה הוא מלד אחר אז מחמת דוחק הרביעה ואחרמו אחרמי במלד הבני נדבק במקום הבועה וכיון דהסדרן הוא ואין בופו להפר' כמ' ולא דמי למ"ם הראב"ד להטריף תנו' במקום רבותא ולא אמרינן דמחמת דוחק הרביעה נעשית דהה' אלי' כרכ' תנו' מלד הריח' מבוע' וא"כ ע"כ דמכאן הוא מקו' יציאתה ובדוה הבועה מועיל לומר ממחמת נקב היא ואין לחוש מהדופן ; יציאה והפרקה מבם כמ"ם הרבב"א דעפי' עבוי' להפרק מלד הריח' ואף לפי מ"ם הרבב"א במ"ם דממקום בהליאה יצא קרוב יותר להפרק מ"מ מכיר היתה נחלה בהיה עיקר יציאתה מהדופן ונפרק' מבם כיון באינה דבוקה בדופן לפנינו קרוב יותר בכאן· אמלא כאן הי' עיקר יציאתה מהבועה אע"י עקר בא' מבא"כ כאן בהסרכה היא דבוקה בלד האח' לא חזינן לחומרא מילאה מלד הריאה מן הבועה אלא אמרינן דמלד הבני נדבק האח' לא הרא"ד להטריף תנו' במקום רבותא ולא אמרינן דמחמת דוחק הרביעה נעשית דהה' אלי' כרכ' תנו' מלד הריח' מבוע' וא"כ אין כאן נקב כלל וכתו דבכל סרכה לבים' הראב"ד אמרינן דבכסדרן הולין בדוחק הרביעה הע"פ שאפשר בבאה ע"י נקב הולין להקל (ועיין מ"ם לקמן להטמנין להקל לדופן במקום רבותא בלא בועה ובביאור למ"ש כי' ל"ז כ"ק ב' על דברי המבבות) אך כל זה אם אין כאן רק בועה בלד אחד לבד מבא"כ אם יש כאן בני בועה בין בני החיתוכים ונסרך מזה לזה כיון דע"כ החלת הסרכה מן הבועה היא א"כ הבועה מעידה בנקב

וסרכה

אם רבא יוצא מבועה דחזלא ע"י מישוך ואע"פ שכתב שם דבכפ"מ ברי בתנו' מבועה שמוברת ע"י מיעוך ס"ל דנעב כסדרן וים חלון לו כין לומא לחומא מכרכא תנו' דסרכא תנו' לא הוי רישתה כ"כ וגם מסייע להמישוך דמה שהיא תנו' וגם המיעוך מורה שהיא הפסטת ליתה ואיכא הרחי לעיבותה מבא"כ בזה אך במקום אין מנהג גרתה לפעל"ד לסמוך להקל הפ"מ וג"ע ביונלפי' אלא כסדרן וים מכה בדופן ים מקונין לומר דמסמי מיעוך ולא ס"ל הך סברא דהמכה מחלחל וכמ"ם בסי' ל"ע ס"ק וכן בבמ"ח סעי' מ"ד בסופו כתב דאם הסרכא אינה ע"י מיעוך ים להכפי' ומבמע להדיא דהקי נמי אמ"ם בם בב' בועה כין לומא לחומא וכרוכה להדדי כו' וכמ"ם לקמן לגמה דלפעמים סמך המיעוך אף במקום בועה לחומא דלא כדילדי' כו' אלא בדילא כ"כ הא מלחא אלא יועיל מיעוך במקום בועה אבל אם כבר נהגו להחמיר בכל ענין תלינה לסחור מהכמ : (יא) הוא יוצא כו' ' בד"מ כו' ל"ש כתב וז"ל מ"כ בועה השומדת כין לומא לחומא בסדרן וסרכה יוצא מכם כבר' דסיינו רבותייהו אבל ב' בועות העומדי' בם וסרכה יוצא מזו לזו מרף עכ"ל ונרא' דכל סרכה דלדידן דמוסגין להטריף (והוא ס"ם וס"ל דלדידן דמוסגין להטריף בכל סרכה) אפי' בכסדרן בכל ענין מרפה עכ"ל ומתרוך מש"ך הסתיק מכמו בלבון זה ונראה דמאן דמטריף כל סרכה אפי' בסדרן בכל ענין מרפה וכתב ע"ז בלבאור תימה הא הך מ"כ ע"ם מייבי בתתיי' ולמטה דאל"כ אפי' בלא בועה מרפ' כו' ולכן נרא' דסרמ"ח אפי' מתניי' ולמטי' קאמר דמרפ' למאן דס"ל דהטריף בכסדרן ע"כ מטעם דס"ל בלריך בדיק' אם יש נקב וע"כ דס"ל נקב בפועל מרפ' דלא כבעה"ע ולא אמרינן דאונא חבריה' סותמת (מדברי הש"ך אלו מבואר ג"כ דס"ל כטעם בעה"ע מכוס בהאונא סותמת וכמ"ם בסי' ל"ע ע"ש) א"כ הכא בהבועה מעידה בנקב ואונא לא בחמה בכל ענין מרפה עכ"ל ודברים אלו רחוקים לטעמים בכוונה הד"מ גם לא ירדמו לבוף דעהו דהא אם נאמר דמתני' ולמטה כמרם כבאין בועה ע"כ הסיינו בלא בדיקה דאל"כ הא ס"ל להטריף מטעם בלריך בדיקה ואין בקיאין וע"כ הטעם מכוס דאמרינן דמסתמה בחמה כל הנקב בכוב (ואחדרבה זהו למאן דלא מטריף בכל סרכה דלדידי' אפי' למטה מחציין מרפה אלא אחיה במאן דס"ל בלף למ"ד אין סרכה ב"ע א"צ בדיקה כמ"ם הרבב"א והרא"ם רק למעל' מחציין מרפה דחוסמין לבפולי וכמ"ל בסי' הנ"ל) א"כ מה בכך דנקב בפועל מרפה ואין האונא סותמת הרי ים כאן סרכה למטה מחציין ובפיר סותמת הסקרום הולך וחזק אך החמה יורה דרכו בהעיקר כמ"ם בד"מ בלפניו והד"מ בם ס"ל לפסק הלכ' להטריף אפי' למטה מחציין אלא בועה רק בקלת מדומה מהכיקמהרי"ו להכסיר למטה מחציין ע"ם בכתב אח"ז וז"ל ובכר כתבתי באמו מהגין להטריף כל סרכה וכדברי מהרי"ק דלעיל וים מקומות מהגין להקל כדברי מהרי"ו ע"ש ולכן כתב דלדידן בכל ענין מרפה ואע"פ בזה פטור לא נמנע מלבותבו אלא חימה דסרכה מבועה כה"ע הוי רבותייהו כפי דמלחות הבועה באה הסרכה קמ"ל דלא (וכן לפי טחת הש"ך ח"ם) ומ"מ לפי המנהג שמהגין עפ"י מהרי"ו להכסיר למטה מחציין בפיר איכא נפקותא בדבר ומ"ם בד"מ בם קודם לזה דמייתי חבוכה הרבב"א בסרכה שנחפקו אם בנב כו' כתב וז"ל ואע"ג דאינו מטריפין אפי' בכסדרן כתבתי הבוכה זו ללמוד ממנה לענין קרום שמכירין בכסדרן לו לענין אם נסרך לגד עיקר האונה לפי מה שנהגו על"ל וג"ע לענין קרום הסיינו אותו בקורין מילא דאפשר אם יוצא מהוך בועה אינו קרום אלא סרכה א"כ הוי סרכה למעל' מהי' ומרפה ואפשר לה כך דאפי' בין ב' בועות בכר בכה"ע בין דקרום מילה רגיל להמצא בהרבה דיאות כמ"ם הפוסקים א"כ אין כאן ראיה אלא לפי המנהג דאל"כ דאינו רגיל להמצא בהרבה דיאות ודאי דמ"מ בין בועה א' לב' ולא הוצרך רמ"א לכתוב זאת רק להמיעבו דמאן דמטריף בכסדרן מטריף בזה בכל ענין ואין מקום קולא לחלות בבא מליאות הבועה כל"ע"ד ולענין קרו' מילא לע"ד להחמיר באע"פ שרגיל להמצא בהרבה דיאות מ"מ אינו רגיל לגאה מבועה ולענין ב' בועות יתבאר בס"ק בא"ח : (יב) ים להטריף · כבר כתבתי בס"ק בלפני זה בהר"מ בשם מ"כ מחלק בין בוע' א' לב' בוע' ולכאורה הך מלחא בעמא בעי דמה לי בוע' א' מה לי בני בועות דהא מלא מלא רבו הבועות אין כאן ראיה דאמרינן חזמנו דהוי קיימא לתתי וכל באינן ממוכות לא חיישינן לו וכיון בגילוף הסרכה בחד בועה אינו מפסיד למה נטריף בבני בועות ולעע"ד החילוק ע"פ מה שהקשיתי לעיל ס"ק ח' דלבימה האומרים יש סרכה ב"ע א"כ כאן בהבועה מעידה בנקב וסתימת הסרכה אינו מועיל לדידהו הי' ראוי להטריף אך אפשר לייסב דכיון דלדידהו איכא סרכה ב"ע אין הבועה מעידה עלי' בנקב כלל דחלינן הסרכה זו אינה יוצאת כלל מהוך הבועה רק בעיקר החלה שהפשטי' אליהה הוא מלד אחר אז מחמת דוחק הרביעה ואחרמו אחרמי במלד הבני נדבק במקום הבועה וכיון דהסדרן הוא ואין בופו להפר' כמ' ולא דמי למ"ם הראב"ד להטריף תנו' במקום רבותא ולא אמרינן דמחמת דוחק הרביעה נעשית דהה' אלי' כרכ' תנו' מלד הריח' מבוע' וא"כ ע"כ דמכאן הוא מקו' יציאתה ובדוה הבועה מועיל לומר ממחמת נקב היא ואין לחוש מהדופן ; יציאה והפרקה מבם כמ"ם הרבב"א דעפי' עבוי' להפרק מלד הריח' ואף לפי מ"ם הרבב"א במ"ם דממקום בהליאה יצא קרוב יותר להפרק מ"מ מכיר היתה נחלה בהיה עיקר יציאתה מהדופן ונפרק' מבם כיון באינה דבוקה בדופן לפנינו קרוב יותר בכאן· אמלא כאן הי' עיקר יציאתה מהבועה אע"י עקר בא' מבא"כ כאן בהסרכה היא דבוקה בלד האח' לא חזינן לחומרא מילאה מלד הריאה מן הבועה אלא אמרינן דמלד הבני נדבק האח' לא הרא"ד להטריף תנו' במקום רבותא ולא אמרינן דמחמת דוחק הרביעה נעשית דהה' אלי' כרכ' תנו' מלד הריח' מבוע' וא"כ אין כאן נקב כלל וכתו דבכל סרכה לבים' הראב"ד אמרינן דבכסדרן הולין בדוחק הרביעה הע"פ שאפשר בבאה ע"י נקב הולין להקל (ועיין מ"ם לקמן להטמנין להקל לדופן במקום רבותא בלא בועה ובביאור למ"ש כי' ל"ז כ"ק ב' על דברי המבבות) אך כל זה אם אין כאן רק בועה בלד אחד לבד מבא"כ אם יש כאן בני בועה בין בני החיתוכים ונסרך מזה לזה כיון דע"כ החלת הסרכה מן הבועה היא א"כ הבועה מעידה בנקב

ן אם הסרבא שלמטה מחציין היא בין אינא לאימ' או שהיא בין אונא לאונא ויש שם חלון והיא יוצאה מתוך הבועא אע"פ שהיא עוברת ע"י מיעוך ומשמוש יש להטריף (י) ויראה לי שבמקום הפ"מ וצורך גדול יש להקל גם בזה אם הסרבא עוברת ע"י מיעוך אם לא במקום שנהגו להחמיר גם בזה :

ז אם קרום שקורין טילא שבתבנו ענינו בבי' ל"ש סעיף נ' (יא) הוא יוצא מתוך הבועא יראה לי שדיני כמו סרבא יוצא מתו"ך בועא :

ח אם יש שני בועות בחיתוכי שני אונות למטה מחציין וסרבא יוצאת מבועא שבאונא זו לבועא שבאונא שאצלה (יב) יש להטריף

ון כשים חלון אע"ג דחלוק ע"י מישוך ואע"פ שכתב שם דבכפ"מ ברי בתנו' מבועה שמוברת ע"י מיעוך ס"ל דנעב כסדרן וים חלון לו כין לומא לחומא מכרכא תנו' דסרכא תנו' לא הוי רישתה כ"כ וגם מסייע להמישוך דמה שהיא תנו' וגם המיעוך מורה שהיא הפסטת ליתה ואיכא הרחי לעיבותה מבא"כ בזה אך במקום אין מנהג גרתה לפעל"ד לסמוך להקל הפ"מ וג"ע ביונלפי' אלא כסדרן וים מכה בדופן ים מקונין לומר דמסמי מיעוך ולא ס"ל הך סברא דהמכה מחלחל וכמ"ם בסי' ל"ע ס"ק וכן בבמ"ח סעי' מ"ד בסופו כתב דאם הסרכא אינה ע"י מיעוך ים להכפי' ומבמע להדיא דהקי נמי אמ"ם בם בב' בועה כין לומא לחומא וכרוכה להדדי כו' וכמ"ם לקמן לגמה דלפעמים סמך המיעוך אף במקום בועה לחומא דלא כדילדי' כו' אלא בדילא כ"כ הא מלחא אלא יועיל מיעוך במקום בועה אבל אם כבר נהגו להחמיר בכל ענין תלינה לסחור מהכמ : (יא) הוא יוצא כו' ' בד"מ כו' ל"ש כתב וז"ל מ"כ בועה השומדת כין לומא לחומא בסדרן וסרכה יוצא מכם כבר' דסיינו רבותייהו אבל ב' בועות העומדי' בם וסרכה יוצא מזו לזו מרף עכ"ל ונרא' דכל סרכה דלדידן דמוסגין להטריף (והוא ס"ם וס"ל דלדידן דמוסגין להטריף בכל סרכה) אפי' בכסדרן בכל ענין מרפה עכ"ל ומתרוך מש"ך הסתיק מכמו בלבון זה ונראה דמאן דמטריף כל סרכה אפי' בסדרן בכל ענין מרפה וכתב ע"ז בלבאור תימה הא הך מ"כ ע"ם מייבי בתתיי' ולמטה דאל"כ אפי' בלא בועה מרפ' כו' ולכן נרא' דסרמ"ח אפי' מתניי' ולמטי' קאמר דמרפ' למאן דס"ל דהטריף בכסדרן ע"כ מטעם דס"ל בלריך בדיק' אם יש נקב וע"כ דס"ל נקב בפועל מרפ' דלא כבעה"ע ולא אמרינן דאונא חבריה' סותמת (מדברי הש"ך אלו מבואר ג"כ דס"ל כטעם בעה"ע מכוס בהאונא סותמת וכמ"ם בסי' ל"ע ע"ש) א"כ הכא בהבועה מעידה בנקב ואונא לא בחמה בכל ענין מרפה עכ"ל ודברים אלו רחוקים לטעמים בכוונה הד"מ גם לא ירדמו לבוף דעהו דהא אם נאמר דמתני' ולמטה כמרם כבאין בועה ע"כ הסיינו בלא בדיקה דאל"כ הא ס"ל להטריף מטעם בלריך בדיקה ואין בקיאין וע"כ הטעם מכוס דאמרינן דמסתמה בחמה כל הנקב בכוב (ואחדרבה זהו למאן דלא מטריף בכל סרכה דלדידי' אפי' למטה מחציין מרפה אלא אחיה במאן דס"ל בלף למ"ד אין סרכה ב"ע א"צ בדיקה כמ"ם הרבב"א והרא"ם רק למעל' מחציין מרפה דחוסמין לבפולי וכמ"ל בסי' הנ"ל) א"כ מה בכך דנקב בפועל מרפה ואין האונא סותמת הרי ים כאן סרכה למטה מחציין ובפיר סותמת הסקרום הולך וחזק אך החמה יורה דרכו בהעיקר כמ"ם בד"מ בלפניו והד"מ בם ס"ל לפסק הלכ' להטריף אפי' למטה מחציין אלא בועה רק בקלת מדומה מהכיקמהרי"ו להכסיר למטה מחציין ע"ם בכתב אח"ז וז"ל ובכר כתבתי באמו מהגין להטריף כל סרכה וכדברי מהרי"ק דלעיל וים מקומות מהגין להקל כדברי מהרי"ו ע"ש ולכן כתב דלדידן בכל ענין מרפה ואע"פ בזה פטור לא נמנע מלבותבו אלא חימה דסרכה מבועה כה"ע הוי רבותייהו כפי דמלחות הבועה באה הסרכה קמ"ל דלא (וכן לפי טחת הש"ך ח"ם) ומ"מ לפי המנהג שמהגין עפ"י מהרי"ו להכסיר למטה מחציין בפיר איכא נפקותא בדבר ומ"ם בד"מ בם קודם לזה דמייתי חבוכה הרבב"א בסרכה שנחפקו אם בנב כו' כתב וז"ל ואע"ג דאינו מטריפין אפי' בכסדרן כתבתי הבוכה זו ללמוד ממנה לענין קרום שמכירין בכסדרן לו לענין אם נסרך לגד עיקר האונה לפי מה שנהגו על"ל וג"ע לענין קרום הסיינו אותו בקורין מילא דאפשר אם יוצא מהוך בועה אינו קרום אלא סרכה א"כ הוי סרכה למעל' מהי' ומרפה ואפשר לה כך דאפי' בין ב' בועות בכר בכה"ע בין דקרום מילה רגיל להמצא בהרבה דיאות כמ"ם הפוסקים א"כ אין כאן ראיה אלא לפי המנהג דאל"כ דאינו רגיל להמצא בהרבה דיאות ודאי דמ"מ בין בועה א' לב' ולא הוצרך רמ"א לכתוב זאת רק להמיעבו דמאן דמטריף בכסדרן מטריף בזה בכל ענין ואין מקום קולא לחלות בבא מליאות הבועה כל"ע"ד ולענין קרו' מילא לע"ד להחמיר באע"פ שרגיל להמצא בהרבה דיאות מ"מ אינו רגיל לגאה מבועה ולענין ב' בועות יתבאר בס"ק בא"ח : (יב) ים להטריף · כבר כתבתי בס"ק בלפני זה בהר"מ בשם מ"כ מחלק בין בוע' א' לב' בוע' ולכאורה הך מלחא בעמא בעי דמה לי בוע' א' מה לי בני בועות דהא מלא מלא רבו הבועות אין כאן ראיה דאמרינן חזמנו דהוי קיימא לתתי וכל באינן ממוכות לא חיישינן לו וכיון בגילוף הסרכה בחד בועה אינו מפסיד למה נטריף בבני בועות ולעע"ד החילוק ע"פ מה שהקשיתי לעיל ס"ק ח' דלבימה האומרים יש סרכה ב"ע א"כ כאן בהבועה מעידה בנקב וסתימת הסרכה אינו מועיל לדידהו הי' ראוי להטריף אך אפשר לייסב דכיון דלדידהו איכא סרכה ב"ע אין הבועה מעידה עלי' בנקב כלל דחלינן הסרכה זו אינה יוצאת כלל מהוך הבועה רק בעיקר החלה שהפשטי' אליהה הוא מלד אחר אז מחמת דוחק הרביעה ואחרמו אחרמי במלד הבני נדבק במקום הבועה וכיון דהסדרן הוא ואין בופו להפר' כמ' ולא דמי למ"ם הראב"ד להטריף תנו' במקום רבותא ולא אמרינן דמחמת דוחק הרביעה נעשית דהה' אלי' כרכ' תנו' מלד הריח' מבוע' וא"כ ע"כ דמכאן הוא מקו' יציאתה ובדוה הבועה מועיל לומר ממחמת נקב היא ואין לחוש מהדופן ; יציאה והפרקה מבם כמ"ם הרבב"א דעפי' עבוי' להפרק מלד הריח' ואף לפי מ"ם הרבב"א במ"ם דממקום בהליאה יצא קרוב יותר להפרק מ"מ מכיר היתה נחלה בהיה עיקר יציאתה מהדופן ונפרק' מבם כיון באינה דבוקה בדופן לפנינו קרוב יותר בכאן· אמלא כאן הי' עיקר יציאתה מהבועה אע"י עקר בא' מבא"כ כאן בהסרכה היא דבוקה בלד האח' לא חזינן לחומרא מילאה מלד הריאה מן הבועה אלא אמרינן דמלד הבני נדבק האח' לא הרא"ד להטריף תנו' במקום רבותא ולא אמרינן דמחמת דוחק הרביעה נעשית דהה' אלי' כרכ' תנו' מלד הריח' מבוע' וא"כ אין כאן נקב כלל וכתו דבכל סרכה לבים' הראב"ד אמרינן דבכסדרן הולין בדוחק הרביעה הע"פ שאפשר בבאה ע"י נקב הולין להקל (ועיין מ"ם לקמן להטמנין להקל לדופן במקום רבותא בלא בועה ובביאור למ"ש כי' ל"ז כ"ק ב' על דברי המבבות) אך כל זה אם אין כאן רק בועה בלד אחד לבד מבא"כ אם יש כאן בני בועה בין בני החיתוכים ונסרך מזה לזה כיון דע"כ החלת הסרכה מן הבועה היא א"כ הבועה מעידה בנקב

וסרכה

להטריף (יג) אע"פ שאין הבועות מכוונות זו כנגד זו ויש כהפרש קש ביניהם וגם אין שם חלון בסרכא זו ואם תלוי' יוצאת מבועא בתתוך שבין אונא לאונא יש להטריף ויראה לי שגם אם אין שם רק בועא אחת בין היתוך לחיתוך וסרכא יוצא מתיך הבועא ונסרך לחיתוך אותה אונא עצמה טרפה :

ט במקום שבתבנו להכשיר בסרכא כסדרן היוצאת מבועא (יד) אע"פ שאין הסרכא חופה על כל פני הבועא כשרה אבל אם יש שם שני בועות סמוכות זו לזו ואין ביניהם הפרש בשיעור המפורש בסימן ל"ז אע"פ שיש שם סרכא בסדרן שדבוקה לאונא שבנגדה בחיתוך והסרכא חופה ע"פ שני הבועות ומכסה אותם יראה לי שאין סתימת הסרב' מועלת וטרפה :

י אם נמצא בין החתוכים בועא אחת גדולה ואצלה סרכא מחתוך לחתוך אע"פ שהיא מאונא לאונא למטה מחציין ובלא הלון יש להטריף אם לפי ראות עיני המורה היא מעבבת על חתוכי היאונות שממקום הסרכא שיגעו ודחקו זה בזה ואם הבועא היא רחוקה קצת מן הסרכא עד שאינה מעכבת על דיבוק האונות שבמקום הסרכא (טו) יראה לי שאע"פ שהבועא גדולה קצת יש להכשיר שלא נאמרו הדברים אלא אם הבועא אצל הסרכא ממש או אפילו אם רחוקה כרוחב קש ומ"מ לפי גדלה מעכבת על הצדדין שלא יגעו ויהיו נפרדים זה מזה :

יא זה שביארנו להטריף בבועא גדול' שיש אצלה סרכה וכן הדין המבואר בסעיף ח' להטריף בשני בועות ונסרכו (טז) אם הסרכא עוברת ע"י מיעוך יש להכשיר :

יב אם הסרכא יוצאת מתיך הבועא ודבוק' באלכסון בתתוך האונא שבנגדה והיא בועא גדולה עד שלפי ראות עיני המורה הבועא מעכבת שבמקום שהסרכא דבוקה בתתוך שבנגדה אינם יכולים ליגע זה בזה ונפרדה אונא מחברתה מחמת בלישת הבועא יראה

הסרכא אינה מועלת לסתום לך ע"ע על כך סברה שסתכתי מדברי הראב"ד דמייתי ראי' מהא דהעלהה ממתים הוסמין לה ואין הולין בדפן הרי מבואר דבסה"ע דאיכא בועא הולין הקלקלה ממקולקל לומר שמצד הריאה וא"כ ניחא הרי לך דבר כתבתי לעיל ס"ק ח' שראיית הראב"ד ז"ע דשם בלא במקום הבועא ע"כ איכא קלקול ים לו בדופן לו בריאה וכיון בהעלהה ממתים אנו הולין הקלקלה בריאה מבא"כ כאן הבועא מקום הבועא ולא מיישבין לקולקול כלל א"כ אין הולין יציאת הסרכא ממקו' הבועא כלל ולא חזי לאסמרופי ולכן נראה דראיית הראב"ד היא כיון דעכ"פ חזינן שהבועא חשב נקב ים בה שהרי הולין בה הקלקלה של הסרכא וממילא בנידון דידי' אע"פ שהוא מקום הבועא וי"ל דע"ו דוחק הבריאה נתפשטה ניחה זו מ"מ כיון דתלוי' היא וסוף סוף אתה צריך לומר שממקום זה שהבועא אני אומר דמ"ל למיזל לקולא מתמת דוחק הבריאה דלמא מתמת קלקול הבועא שהיא מחזקת הנקב בתחילה ולהפשט ומתמי' נק' בתה מבא"כ היכא שדבוק' למקום אחר והוא מקום הבועא דאיכא למימר שאין כאן קלקול מתמת הסרכא כלל א"כ ל"ש לומר הולין הקלקלה ממקולקל וממקום הבועא יצאה דמלין הבריאה בים כאן חזקה קלקול מצד ניחה זו ולכך אע"ג דמצד הבועא איכא קלקול הולין לסבל ותמרינן דלא בתה הסרכא ממקום הבועא' כלל וסליחה בתחילה להפשט מצד הבני וכבר ולכן בבני בועות דס"ס בתחילה יציאת' עשה רובם ולסרכא תלוי' מבועא דמי דעדיפא אף במקום הבועא ועיין בס"ק בתה"ז מ"ם לפרש דברי הד"מ דלפשר דמייתי שבני בועות הם בלוגא אחת וסרכא בהסרכא היא מלוגא לאונא אין חילוק בין בועא ל' לבני בועות ואמרינן דלא בתה הסרכא ממקום הבועא' כלל וסליחה בתחילה להפשט מצד הבני וכבר ולכן זה הביא ג"כ בטו"ה רמ"א סימן ה' מהלכות בדיקות בל מהר"מ ממרדכאי ע"ש : (יג) אע"פ : הגה בלבון הד"מ בהכתבי בהמרינ' בב' בועות לכאורה לפשר לומר בפשיטות שהר מ"כ מיירי בשבני בועות הם סמוכות ואין הפרש קצת בגיעים וסרכא יוצא מזו לזו וסרכא לאונא בהנגדה וסד"ל דהסרכה הא"ע דבלא סרכא אסור' בהרי ים כאן נקב מ"מ כשם סרכא והסרכא כסדרן הד"ל בהסרכא סותמת וכמ"ם בכנגא ס' ל"ע בהגהו' ב"י אות ל"ע בשם בדיקות מהר"ם גאון ומהר"י פינון בסרכא מב' בועות דסמוכו' והסרכא כסדרן והסרכא חופה ומכסה ב' הבועות כולם בגיעים קמ"ל דאפ"ה מרפה ואפשר עוד דבשה"ע מי מודה דמהני היפוי הסרכא כיון בראה לאונא בהנגד רק דהמ"כ מיירי בהבני בועות הם באונא אחת והסרכא היא מבוע' לבועא ואז אע"פ בהיא בין התחוכים אינם הולכה ומתחזקת לך מדברי הד"מ סי' ל"ז בהבאתי לעיל מבואר דאפי' אם יש סרכא לאונא הבראה מרפה ומ"מ בב' בועות באונא אחת ויש רוחב קצת בגיעים ונסרך מזו לזו לבאור' ל"ע ובשמ"ם כתב וז"ל ואם נמצא מתגיין בין אונא לאונא יש בני בועות והפרש רקם בגיעים רק בסרוכות לחדדי אפי' בלא פילוס כו' ובמ"ם הם בהכל הוא בהר"ן כו' ונרך להבין כוונתו אם יש בני בועות בחד אונא ונסרכו לחדדי וכדמשמע מת"ם שיש הפרש רקם בגיעים א"כ נראה דאפי' בחד בוע' מרפא אם סרכ' יוצאת מבועא ונסרכת בחותה אונא עצמה בין החתוכים הסרכא ממקום למקום כתלוי' דיינינן לה ואם הכוונה שהבועות הם בחיתוכי האונות זו כנגד זו וכמובאר מהלבון בכתב אפי' בלא פילוס וכן נראה מלבון מר"ן שהכתב לקמן א"כ מה זה בכתב והפרש רקם בגיעים דהא אינם סמוכו' בלל ואפשר בבוודאו לפי' ל"ז בדין ל' בועות זו כנגד זו כין אונות אם בהם ס"ק כ"ם דלע"ג דמרמ"ם מבמע דבפי נרע כו' מ"מ כיון בבש"ך וסר"ה תולקי' על בבר' זו אין לחמיר ע"ש ולפי"ז אם הבועות הם זו כנגד זו ממש אע"ל דשרפה בכה"ע דהו"ל הר"ל-ולכך כתב הדין כגים הפרש רקם בגיעים ל"ל שאין הבועות מכוונ' זו כנגד זו ממש אלא הם מרוחקים כמוכח רק אפ"ה מרפא אבל מ"מ יש לומר דמחזקים בהנגד זו דהא מדינא בהרה בהרה ע"ל דמה יהן גמה יוסף רישא דמכוונת זו כנגד זו דהא מדינא בהרה בהרה ע"ל דמה לגם רמ"א מבאר אלא דחלוקין בטעמו בל דבר ע"ם ורישות בלא"ה איכא מחמת הבועות ואם בתו לומר שים כאן הוספה רישות' ממתמ' שים לחום שהבועות ידחקו זא"ז גם בשאין מכוונות הם ברישות' זו דהא בבועא ובעבי מרפא אע"פ שאין מכוונות ממש בת"ם בם ואפשר דמיירי בשבי הבועות בלוגא ס' ובשפרם רק בגיעים והסרכ' היא על שני הבועות יחד ולד הבני בסרך בלוגא פילו' דבשה"ע בחד בוע' כש' מ"מ בב' בועות מרפ' ואפשר שזה טווח הר"ן ג"כ שב' וז"ל תרי בוע' דסריכי אהדדי ל"ל בדיק' לאכסורי ומרפא חדתי מחמת נקב בסי' בת' מהם נסרכו ולא זאם יכולם לחות מחמת זאם כי הסרכ' מחיים הבשר בלא תוכל להבריח וסימת דמאי מרפא ב' אפי' בחדא נמי מרפא בסרכא וי"ל דקמ"ל דאפי' סרכא בין לוגא לאונא דבבה"ע בחדא הסרכ' עכ"ל לך נראה לענ"ד דהך מ"כ בהבית הר"ן הוא בת"ם הרא"ם בבדק הבית בסמיכי כיון דבוק' ממש וסריכי ממ"ם דומיא דתתי לוגו דסמיכי לחדדי דסריכי קאמר עכ"ל ובתבתי כוונתו אחת עם הסרא"ם לא ס"ל בהראב"ד לחכשיר בועות הם סרכא ע"ם לך שבם דברי הבמ"ם מבמע דמיירי בבני הבועות הם בבני בועות בבן מורם הינון

להחזיק בועא בנקב רק מחמת הסרכא ל"כ לו לומרים בהנקב בנקבים הסרכא ומסתמא הוא סותם כולו ולדינא נלענ"ד דבהרי בועי דבמיכי ואין הפרש ביניהם בקם לו ב' תועי שער בבש"מ אע"פ שים סרכא בסדרן שמכסה הבועות מרפא כיון דמחמת סתימת הבועות לתמרינן דנקב ים כאן ולזה אין מועיל סתימת הסרכא בדקי"ל בס"ל ל"ם דבל ים נקב בבועא אע"פ בסרכא בסדרן סותמת לא מהני משום דהוכבון לבל הבועות להחמיר: (טו) יראה לי בהבאות הר"ן בתה"ל ואם בית' בועא גדולה בין לוגא לאונא וה' בגידה סרכא יוצאה מבבר הריאה אעפ"י דהוי בסדרן אינו לוגא בהבועא מפריד בין זה לזה והבינו בספר תיקון הבדק למהר"מ ובתב בל זה מדברי ה"ג וה"ל הבנין לאשוקי מז"ש בהעתיק מזה מהלכות נדונות והקשה הא למעלה בתב הוא בין לוגא לאונא בסרב ובתב בהתם מייני למתי מתגיין בשם הבועות דוחפין לחדדי ובסיפא מייני מתגיי' ולמעלה לגד הבפולי מאין דוחפין ל"כ ושוד חילק דהבא מייני בבוע' גדול' המפרדת זו מזו והתם בבוע' קטנ' ע"ם והגה מ"ם דמייני במתגיי ולמעלה הוא המוה הבא בבש"ב אף בלא בועא נמי לא הבנו להבבאים וא"ל דקאי בסיפא המבבירין בבבדקן בבל גוני בסיפא דלדידהו אין מיזוק בין למעלה מתגיין או למטה אף הוכא שים בועא ומ"ם לחלק בין בועא גדול' לקטנה ג"כ ל"ע דא"כ הו"ל לפרש הפשוט בבמה מיקרי גדולה והעיקר במ"ם הגאון מג"ם בהבוהה הנ"ל דהתם בהסרכא על הבועא בבר מבא"כ בהבועא בלר הסרכא וכ"ב בת"ם סוף ס"ק כ"ד חילוק זה ומ"מ נקב הר"ן בדברי בועא גדולה וכך העתיק בבש"ת לומר שתי' גדולה בתופן בלבי לאות עיני הבודק הוא מעבבת להגיע הנדרים לחדדי במקום הסרכא ונראה דאף אם היא גדולה בהבם ים סרכא מתחון לתחוב בהותה אונא עצמ' אלא הבועא רחוקה מהסרכא עד שאינה מעבבת על דיבוק האונות במקום הסרכא בבר וזה פשוט דדוקא היכא שהבועא קרובה למקום הסרכא אע"פ שרחוקה בקם בתופן אין בזה משום הר"ל לו הו בהיא בגידה תמם ומ"מ אין הבם הר"ל בבבבה דלמבה מתגיין בא מחבבי רישותא במ"ם הם ומ"מ אד הבועא דרבה לעבב על האונות אלא יהמנו יפה מבא"כ בבהיא רחוקה מבם ואם הסרכא על הבועא ממם אפי' בועא גדולה בבר במ"ם מהבו' מב"ם ובך הם דבני אח"ז בת"ם בתילוק דבם הבל הבוהה אחת ואינן שהנקב ברחם הבועא ואיתוך שהנלו בוהבו ולבך אפי' בועא גדולה בבר ומ"ם ס"ל דבם בהיבה לחת בו' הינה בהבם ס"ל הוא מ"ם וי"ל ל' לו אפשר דלהר"ן קאי ומבבועא זהב ס"ק ג' בתב ובתב הבמ"ח בו' הה"ם בועא גדולה בלאה מבחה להבנן יפה מרפא עכ"ל ודבך קלרם שם ולא שיהם הביה בהסרכא בגר הבועא ואינם יולא' מבם ממם דאנ"ל אין מיזוק בין גדולה לקטנה במ"ם ועיין בס' ל"ם ס"ק מ"ע בסרכא במקום הבועא בהבוהה לחוד ע"ב: (טו) אם הסרכא עוברת בבמ"ח אחר בבתב דין ב' בועות בהסרכו א"ל בועא גדולה בו' בייס וג"ל דבחלא ע"ל מישוך יש להבביר עכ"ל ומבמע דקאי בין בב' בועות ובין בבועא אלא הסרכא והגה בועא אלא הסרכא א"ם דאין בלן הר"ל אבל בב' בועות ל"ע דלמה יועיל המישוך דאמת הבועות מעידות על הסרכא בנקב והמישוך לא הי' בדן וכמו דבבל הר"ל לא מהני מישוך אע"ג דלמה מתגיין לא הוה רישותא בבר בתבתי דבב' בועות הוי אפיר רישותא דע"כ הסרכא מתקום הבועא יאתה ומ"ם מבבינן בה ואו"כ אף מישוך לא מהני ואפשר בהעם בין הוא מחיסוך לחיסוך איכא בבבבה בבועא אלא הסרכא מבחה בבועא אלא הסרכא מחזקת בבבוה בין דאיכא סברא נמי לחיסוכי בדוחק הבריבים כמו בל בבדקן דבבר מהני מעמת לבראב"ד ודמי לסרכא אלו' מבועא ע"י מישוך דבבר ולבריבים בהוב' נמי הבי אין סרכא מחזקת הבם נקב ובמ"ל ובין דע"י מישוך נראה

דרך

דיר בעלמא היא כברכה(יז) יראה לי כבר בילתי בבח"ם מחלק בין אם הברכה אינו הבועה נרע מפ"ל אפי' אין הבועה מונחת לגמרי לחיות אולא בבנגדה מבא"כ אם היא מ"ר הבועה מונחת בתוך הבלים הבועה אינו אלא לחיות אולא בבנגדו סותמו ותיונק זה מבואר ג"כ בחבוות הגאון מו' יונים הנ"ל אך לפי"ז הי' לנו לחמיר היא בברכה יונאה מחוץ הבועה וגדבקה בחלכסון לחיות אונה בבנגדה ואפ"ג דלבעמת הבוה' והבראב"ד אין כאן מקום לחלות בנקב כ"א מחמת הבועה וא"כ כבהנקב בבקום בהבועה בם בחיות בבנגדו בימתו דאע"ג בהברכה בחלכסון מ"מ מיקרי בפיר סניך וסריך ממנאר בסי' ל"מ ס"ק מ"מ לרב"י הס"ל דכל ברכה אינה ב"ג ע"כ אינה לחיות בהבוה בבנקב הוא בחוצה הבנים וא"כ אין החיות בבנגדה בוה בחוצה הבנים אבל בהבוה היא בלידו ואין מיח אלא לחות בנקב בבקום מחמת ודוחק לומר דחולין הקלקלה במקולקל לקולא ולחמרינן בהברכה יראה מלד הבוה' בם דמ"ל לחקל ולפי ברכת הא"ז יש נהחמיר בזה אפ' בהס"מ אינה בבוה גדולה כלפי עיני רואה הבוה אינו מינו לבהוס היבב ומ"מ מחמת בהס"ז נראה דדוקא אינה בבוה בלד הבוה ולכן בבקום הס"מ ומזרך גדול יש לחקל ולבמוך על הך ברכה בחולין בבנקב בבקום בהברכה יונאה מחוץ הבועה: (יח) מ"מ אם הברכה בבמ"ה בעיף מ"ו כתב לחמיר בזה בין בחו' בין בדבוקה אפ' להבוה לבבביר בבקום רבוחה אבל בוה בהא"ם בהבוה בבע"ל ולא לחמרינן בהברכה ולבמוך אף בבקום הס"מ והרי לפי מ"ם לעיל דין הס"ז בברכה מחוץ הבועה בין החיבוכים לחקל בהס"מ אלמא דבהס"מ כ"ל דלא חיישינן לזה ברכה הבועה בולבת וכמ"ם בח"ם בם לחלק בין יונאה מחוץ הבועה דבבר בהס"מ עכ"פ ובין בהברכה אבל הבועה וכמ"ם לעיל דחלינן בהנקב בהחם הבועה והחוץ בבנגדו סותמו ולבוס הך סברא יש לבבביר בבדבוקה בבקום רבוחה בבקום בחולין לבבביר כס"ע בלא בוה אז נם עם בוה יש לבבביר דבא לחלות הנקב בראם הבועה בבקום בהברכה בם והחוכן סותמו וא"כ אף לפי מ"ם בה"ם לחוס לבבבר מהריק"ם ומהרב"ל בלא בבקום הס"מ עכ"פ בבקום הס"מ הי' לו לבבביר ולמה כתב דיו בבקום אחר ולבבבר דב"ל כיון דבלא"ם אחם הבבביר בלא בועה הם הופבים לד קולא בהבי אנו מחמירין ואוסרין לכן היא דאינה בועה יש לבם לאסור אף בהס"מ אלא דבאמת אינה בבקא קא קבי' לי דלמה לי הך בעמא בבי דבוקה דבוסוק לי' מעם בבתב בבע"ף כ' דאם יש בחוך לחיות הבהברכה כמו בחין לבבבועות בקום בהבחין מחוחו ומקולקל הבהיחה ובוסה לבהפרק ואין לומר דבחין הבבבועות בלבי ז"ל דהם פריך עלה בבבדבי מבא הבבלתה לבחים כו' ולבחי הייו בועות כבבוחר בב"ם בם וכן נראה מדברי הת"ם כ' ל"ז ס"ק ד' דכל בים בועה הוה בלא אינה מכה בהבקום מחוחו' ובך והראה מקום לבה"ם בכי' ל"ש והיינו מ"ם בם בם ס"ק ע"ד דמייחי לאי' מב"ם דוכחים דף ל"ד וגם לענין הבחין הבחין הבבבועות בתב וכה"ג אמרינן בוכחים כו' וא"כ מה"ש הו"ל לומר דלא מהני מה בדבוקה בבועה בבקום רבוחה בבקום בחולין לבבביר ומאלי בעמא ומי ראיי לבבבר נם בין בחבוכים בבה"ל ואין לומר דבבוס הנו' בבקום רבוחה הלא בעמא דז"ל דהחם בלא"ם לא בבבר לבאי בעמא דבא בראה"ד דיבא בעמא בבבבוחה מבוס הבבי לא בבבר ובא בבבר ל"ע ובין בה"ק בא"ז ואם יבא בן הבעיני ל"ל בבחנו' בבבר דבא בבקום רבוחה בבבבר בבבבר אף בבקום בלא דבא בהר בעמא בבי בא"ח בהבבוח הבבב בבבבר בבבבר בבבבר

אליבא דפירוש רש"ל מסייע לי' דסחי"ם סרכא לא מהני כ"ל על חלוקה הריאה אבל כשיש דבר הסולם אינו מיחו אותו להחזיק היטב מ"ם ולפי"ז הי' מקום לכאורה לומר דאלו בטיגרי אדרבה יש להחמיר עפי' לף בהפ"מ בהרי טעם אל"ז דמיקל בהפ"מ בטבעת וטיגרי בכה"ע אע"פ בחת הבועה בגידו וכתב בסחס להחמיר היינו משום דהכא חלין בהנקב ברחם הבועה והחתוך בכנגדו סותמו וא"כ אפשר דדוקא בבועה לחמרין הכי מבא"כ בטיגרי ולפי מה שהכתבתי לעיל בשם הל"ח דאמרינן דהסרכא מחתוך בכנגדו יצאה מ"מ כשיש נקב בחתוך בכנגדו נראה דלא מהני בלימת הטיגרי לסתום אע"ג דבבועה כה"ע סומ' בפיר מהני שהוא רך ומגין בפני הנקב (וכבר כתבתי בס"ק בשם הסרכה בחלבסון לכאורה) ים להחמיר לף בבוע' בכה"ע) מבא"כ דטיגרי בהיא קבה ולא מהני הגנה דידי' כמ"ש לענין בביך בגרמה דלא סחי' אך י"ל לפי מ"ש אא"ז בס"ק פ"ח דמבמע לי' פעמא דעשה אינו מגין היינו מבוס בהסרכה לא התחזק בעשה בלין עבור' להתחזק כ"ל רך ע"ג רך אבל רך ע"ג קבה לא מיהדק כעין מ"ש בס"ם ר"פ בתה אבה אבל לענין הגנה כנגדו קלת הוא כבבר ע"ם א"כ גם כאן י"ל דבפיר מהני הגנת הטיגרי אך אא"ז בס לא הקיל אלא במקום הפ"מ ואע"ג ד"ל בחם מבוס הנו דלא לוסיף אקולא דב"י מ"מ ליקבס עוד סברא דמ"מ מקום לר הוא סי' ע"ם וא"כ כאן י"ל בלין הנקב ברחם הטיגרי כבבר הריב"ם וגריך לזה הפ"מ ואפי' אחמר בהוא ברחם הטיגרי עדיין י"ל בהטיגרי קבה ואינו מגין וא"כ לריך ג"כ הפ"מ ותרי קולי לא מקילינן מבוס הפ"מ וגם דלבבר זו שכתב בח"ם בהסרכה לא התחזק בעשה לפי בהוא רך ע"ג קבה לפי"ז קבה מפי דלמה יועיל סרכה למבס מחליין מטיגרי מטעם בהקרום הולך וחזק דהא רך אע"ג קבה הוא ולין עבור' להתחזק בם ודוחק לומר כיון דטיגרי לאו רישותא הוא והדרא בריה ובלה וכיהה לבבר בפיר עבור' להתחזק דמנא ידעינן הא ועוד דע"כ לא אמרינן דהטיגרי התרפה בזמן קרוב אלא כבלא נעבה בם נקב אמרינן בזה חולה המעל אחרוכה אבל בבסרכ' יולאה מבס בזה מוהה בים בם נק' אי לומר בלין זה כבאר טיגרי אך זה המפסיד והסרכה הינולה מבס הוא קרום מחמת מבה בהרי מקומו והקבה וקרוב להפסד ומלאתי בזבחי טוביה סי' ס"ו בעיף ו' שכתב אם סרכה יולאה מחוך הטיגרי ודבוקה למקום אחר אפי' בסדרן ומאוחה לאומא במקום מיחוך בכנגדו מרפה (בהטיגרי קבה ואינו כותם) עכ"ל ודברו לקוחים מספר ת"ה ממסר"ם הלכות טיגרי בעיף ד' ואע"פ בטיגרי בהטיגרי אבה כו' ונרבה בבני אלאי עיגול הוא מה בהוסיף הי"ש מדעתו בבראה דמסר"מ לאו מהאי מעמא אחי עלה רק מבוס דהטיגרי גדול' ומפרדת וכמ"ש לענין בועה גדולה (ועי"ש במהר"מ שכתב ואם הסרכה יולאה מגד הטיגרי והיינו מבוס דבטיגרי ממש ס"ל דבבל דבוקה כבר) ולזה רמז מ"ש לענין בהלכות בועה בח"ה מ"ו עכ"ש ים סיוע לבבר זו מדברי הי"ש ולכן הי' לנע"ד באין להקל בזה בלא מישוך לף בסרכה מטיגרי בלא חלון ולפבר בזה ג"כ כוונת הט"ז מ"ש ונראה דבזה לריך בו' חוזר על בטיבה דבין בבועה ובין בטיגרי לריך מישוך אלא שכוונת דבריו כלפי מ"ש בס דבתוי' בבר בטיגרי בסחס ובדבוקה למקום אחר גם מישוך לא מהני ע"ז חזר וכתב ונראה דה"ה לעמה מחליין בו' ר"ל דבבר בזה וכן בהגה' מבביר אפי' מבועה ובזה ר"ל בדבוקה לעמה מחליין לריך מישוך וכוונתו בין בבועה ובין בטיגרי ולפיכו בלא חלון כלל בהרי לא הזכיר חלון כלל ופירוש זה עיקר בדברי הט"ז ודלא כמ"ש בביאור לט"ז דלבועה לחוד לקי הט"ז ולאח"ז פי' לטיגרי לקי ובחלון דוקא אלא לנע"ד דלהכוויהו לקי ובלא חלון ים הכלין לדבר לף בטיגרי להטמיר מטעם שכתבתי ומ"מ לחרי בהשלם נוהגין להקל בהפ"מ ע"פ כדברי אא"ז לף בלא חלון ע"י מיעוך היה דלינה חלון ים להם על מה ביסמוכו אבל היה דלינה חלון בהכתבי בהבועה ים לגדד לקולא וכן הרחיתי פרים לעיל מטעם בחלון אינו מוה' על הריעות' בל הטיגרי הדרא בי כי לפי מ"ש י"ל דבפיר מלטרפין להיות ריעותא ח' בהרי החלון הוא ריעותא שקרובה הסתימה להתפרק וכלן דלינה נמי טיגרי אין הסרכה מתחזקת בם כלאו תבכינן לי' כתבתי לריעותא ים להחריף לף אם אלא ע"י מישוך ים להקל דע"כ לא אמרינן דבתבתי לריעותא לא מהני מישוך אלא בבתריעותא הם לחומה בים כאן נקב דאז לא אמרינן מחמת המישוך דיהי בעלמא היא לבתור הריעותא מבא"כ בזה בעל נקב אין בא ריעותא בטיגרי אינו ריעותא נמוכה לענין לקב וגם חלון אין סולאתו על נקב רק סולאה בל הריעותא בחפרק הסתימה ואין זה מתנגד לסולאה המישוך במוכה דמעיקרא לא היה בי' נקב רק רק ריר בעלמא הוא ובדי וכבר כתבתי לעיל בים לגדד לחתיר אפי' מבועה בב"ע ע"י מיעוך אע"פ בבם ריעותא דבועה היא מוכה על נקב כיון דריעותא חלון אינו מוכה ע"ז א"כ מב"ם בטיגרי ואע"ג דלפי מ"ם לפרש דברי הט"ז דלף בלא חלון לריך מבמוכ מבלל דאם ים חלון לא מהני מבמוכ מ"מ וכ"ל דזה דוקא בבועה אבל לא בטיגרי ואפילו אימא דס"ל לבט"ז דטיגרי דמי בזה לבועה מ"מ בבר בילתי דאף בבועה ים לחתיר וא"כ גם בטיגרי אין לחתיר : (בג) ים לבמריף דעת הה"ם דבבא כ"ע מודו דהו"ל בלא בבדן והו"ל תר"ל דלא מהני כי' מישוך אפילו מחוך הטיגרי ולע"ד ל"ע כפי דאיכא לבימתו בבמ"ם בעיף י"ב דאין להבביר חלון בין הוא לאומא במקום בלין הפ"מ הוא לדעת מהרי"ם וכ"ל וסייעתו ולפי"ז ים מקום לומר דאיכא דיבה טיגרי בבר בהפ"מ בבה"ע מ"מ כיון דאיכא מיגרי בהיא ג"כ רישותא קלא בעבור

יז אם הסרכא בין אונא לאומא בסדרן למטה מחציין ויש שם חלון והיא יוצאת מתוך הטיגרי (בג) יש להטריף ויראה לי שאם יש הפסד מרובה וגם צורך שבת וי"ט יש להקל בשעוברת ע"י מיעוך :

יח אם הסרכא בסדרן למטה מחציין מאונא לאומא; ואין שם חלון והיא יוצאת מטיגרי (כד) דינו כמו שנתבאר בסעי' י"ז בסרכא מאונא לאומא ויש חלון ובמקום שידוע מנהגם להקל ביש חלון ועוברת ע"י מיעוך ומחמירין סרכא מאונא לאומא ואין חלון יוצאת מטיגרי אין להם לסתור מנהגם :

יט אם סרכא תלוי' יוצאת מטיגרי והטיגרי היא בתוך בים (כה) אין לדונו בתלוי' מבועא מחמת הבים אלא דינו בכל סרכא תלוי' מטיגרי ואם סרכא דבוקה במקום רביצת האינות במקום שנהגו היתר בזה אם יוצא' מטיגרי טרפה כמו שנתבאר בסעיף י"ב :

כ אם סרכא יוצאת מטיגרי ודבוקה באותה אונא עצמה ממקום למקום (כו) יראה לי שיש להתיר אם הסרכ' עוברת ע"י מיעוך ובדק ברוק אי בפישרין במקום הסרכא ולא בצבץ ונכון לנהוג שאחר שנפח הריאה לראות שאין שם חשש וריעותא אחרת יתתוך חתך קטן רח"ק קצת מן הטיגרי באופן שיהי' יכול ליקח דרך שם הטיגרי מתחת הקרומי' והקרומי' ישארו שלמים ואח"כ יעיין ע"י נפיחה במקום שהטיגרי היה שם אם מבצבץ אם הבריקה היא יפה שאם לא כן יש לחוש שהטיגרי גורם שלא יבצבץ ואם אי אפשר לעשות כן או שלא עשה כן ונקרעה הריאה אז שנאבדה כשר ואם ע"י נפיחה בשר הריאה מבסה יתבאר בסעיף שאח"ז :

כא סרכא תלוי' היוצאת מתוך הבועא יש לנפוח ולמשמש אם ע"י זה עולה בשר הריאה ומכסה הבועא (כז) שאינה ניכרת יש להכשיר שאין זה יוצא מבועא אלא מבשר הריאה אבל אם אין מתכסה

ליפסק יותר כמ"ש וכיון דאיכא הרחי רישותא דחלון ולאומא ושוה בה בלבי מהחמיר בטיגרי ים להחמיר לף בהפ"מ אבל בחזלא ע"י מישוך בזה סרהה בריר בעלמא הי' ולא סרכא והטיגרי לבד הוא מגרע הרלאה המישוך כמבא"ל ע"כ מה בכך בים חלון וכין אולא לאומא אין עדותן מתנגד להמישוך כלל ואע"ג דבכל סרכא ע"לא בסדרן מתם כתב בס"ז דלא מהני מישוך לף בטיגרא מטיגרי בכר מהרחי דהאלי בלא בסדרן דמריבה הוא ואתה בא לסכסיה ע"י מיעוך לחמרין דלף הרחי רישותא כל דהות בטיגרי מסייע להחזיקה בחזקה סרכא מבא"כ בזה דבהפ"מ בבר ולף בלא בחזקה הפ"מ יש לומרא לעל"ד ועכ"פ במקום הפ"מ יש להקל לך מדברי אא"ז מבואר בחמיר בזה לף בהפ"מ ואין להקל עבדו כ"ל הרחה דאיכא מי לוך בבא ויו"ע וכ"ע : (כד) דינו כמו שנתבא' בס"ח בס' דאפס דין לאומא לאומא המיר בפי מחלון והלך לף דבחלון בחלא ע"י מיעוך בבר בסהס מ"מ בלאומא בין שהרבה לאבוים מחמיריס תוה בה דבגא בפי להחמיר בבה"ע בל בק"ה הבאתי ברבו מאד המקילין ואיכא דס"ל דגם בלאומא אין טרפה כ"ל בחלון דוקא והגם שהרבה מקילין ג"כ בחלון מ"מ אין הבבע בירחם איזה הרחה רישותא בפי ומדברי מהרי"ק בורם ל"ז משמע קלת בחלון לף בלאו' קבוב בפי לחום ולהחמיר מבלאומא בלא חלון ומ"ם בה"ם מבוס דבס"ז נופי' לא בתב להבביר ע"י מישוך כ"ל נבי מלאומא לאומא בל בלאומא י"ל דמחמיר בפי ס' זהו לבירתו דמפרש דברי הט"ז מ"ם בגרוך מישוך לקי אדין טיגרי ובחלון אבל לפי מ"ם לעל לקי אדין בוע' מחרוייהו ובלא חלון ובחלון אז בלאומא ס"ל דטרפה לף ע"י מישוך ולא"כ כיון דלא נקיבון בהטי"ז בבה לענין חלון גם לענין אוזא לאומא ים להקל ובגירוף הסברא בבתבתי לעיל דרישותא דאומא אינו מתנגד להקנה המישוך ס"ל להקל בחמרא דמבני בחלון מטיגרי להקל יכולים להקל גם בלאומא בבה"ע מבבעות זהב בדיני הר"ל אות א' כתב דין לעמה מתנין מטיגרי ים להקל ע"י מישוך לף בחלון וכתב ס"ה בין אוזא לאומא ים להקל לדעד דלמרינן עכ"ל ונפ"אתי בלא הזכיר דבני אא"ז להחמיר בפי ומדברי מבחלון דבאומא אין להקל כ"ל בהפ"מ ובמקום בבהגו כן לבפיד בין אומא לחלון ושמחמירין בלאומא מפי ע"ם דברי אא"ז אסור לבעות מבבגם: (בה) אין לדונו בתלוי' בחמיר בבה"ם ר' ל"ז בתב ז"ל ומעבה אינע בהיתה סרכא הלוי' מטיגרי בבים ומקלה המוריס הוכו לאיסורא דבין בים בים לטיגרי דינו בבועה ובבבה אבן מקבה המוריס והם מומחים בבדיקה הוכו לבבבר ועברה ראבי מוני הרב ז"ל בתשוב' כ"י הארוך בזה ומסיק לתיר בפסיעות עכ"ל והבה מה שלו המוריס לומר שמחמת בבים בל הטיגרי דינו בבועי נראה בז"ל בפי מ"ם הר"ן דטיגרי בתה מבועא בל מיס זבים א"כ בפיר ים לפעמים בים לטיגרי ג"כ והבדי הואר ס' ל"ז בחזיק בהקדמה זו בתב הר"ן ובתב הב' מיני טיגרי הם הרי אהו מבועא דאיה לב בים בו' ביין בק"ה ס' ל"ז ואע"פ בבם ביאתרתי בלע"ד לא בבמע בפוסקים בדברי הר"ן מ"מ נקט מיסו דבבבל הבים לא בבתה הטיגרי לבהוש ע"ז דין בועא ואין לבאריך: (בו) יראה לי הבה הם סרכא מטיגרי ודבוקה בחותה אונא עצמה לבאורה י"ל בין דאלין קיל להבבר סרכא ממקום למקום ודינה בחו סרכא תלוי' א"כ הו"ל בסרכא תלוי' היולאה מן הטיגרי ובבבה לף ים לבפקפ בזה דסרכא תלוי' רוב הבתבונים מחילין וכן בבם המבבג מבא"כ בסרכא ממקום למקום והארבתי בזה בהבוהה והעליתי בח"ם בבנים וביאתרתי בעם הדברים בחבוהה ועיין בק"ה בזה : (בז) בתיבה ביבתי בח"ם סי' ל"ז בעיף ז' בתב דוחלי בעיון ביבה בבר הריאה מבבה על הבועא ולא בני בקרום מרחה ריאה לחוד דבל בועא בין עור לבבר הם והם"ך דנקט בהעור מבהגה בו' מבוס דמהתמה אין לעור מרחה ריאה אלא בדאיכא בבר בחתי' דאל"כ הבתוי בבחוך הבועא בתין לו מרחה ריאה נראות דרך העור ע"ם ובע"ם בהבינ' מה"ם הפר"ח בבם מהבינ"ל בבם :דלין להעלות בבר על הבועא מבבע דבבר בעין ולעב"ד י"ל דהבם בעבא אחרינו הוא דהבם מיירי בהסרכא מלאומא לדוכן ובהתלוקי טוכנין להבביר לף בבים בועא בבבה"ב בע"י בעולה בנפיחה בלין הסרכא בדוכן ומבבינן לף בבים בועא לבאורה י"ל דאין ראי' ממה בעילה בנפיחה לפי בהמוגלא בבבועא סותמת הנקב ומעבבת הבלבון וזה מבהדלין להעלות בבר על הבועא ובפיר מיעלה הבדיקה אח"כ הדע הבא בהם בתב בהם אינם טוהנין כלל בהאח"ד לומר בהבועא מעידה על הסרכא בנקב בין בלאומא בין בלאומא ואם"ם בזה מבהדלין להעלות בבר על הבועא ואפילו היתה דלן הבועא מעבבת הבדיקה מ"מ בזה לבאיכא מבה בדוכן ובריאה לבאיכא מבה דבי"ש בועא זו אע"פ ים לקרוס מרחה ריאה מ"מ בפי מבהבר בתן הריאה יראה כיון בעב"ם לבאיכא מבה בחה הקרוס ובדוכן לבאיכא מבה בלל בהרי לתרו בהם בעלאה לתמים הבבין לה מבא"כ לדידן לבאיכא הבראב"ד בחלוי' מחוך הבועא ס"ל דדוקא בבאין לקרוס מרחה ריאה הולין הקילקה בתקילקל מבא"כ אם הקרוס לא נבתה מבתו' בהי אין הולין הבבבה הלוי' בריאה כיון בהקרוס בריא ויפה אלא אמרינן הבפבמה ליה בלא בכל בבבה הלוי' ומ"מ אין להקל בזה וע"ם בתבינ"ל לבאור' מבבר דבבי' מדבריו דלתלן דס"ל להחמיר בבבי' הלוי' מחוך הבועא אז אפ' אם אחר הבהבדלות שלה בבר על הבועא לא מהני וכן מלאתי בבגה"ג בהבגה ס"י אות רע"ב בהבה ח"ל ע"ב

דבפקוס

דמקום בנהנו לסברין סברת עם בועת אם שלב כבר בבועת במקום הסרכ' כבנפחות הלא כבר וסכל לפי המנסר ע"כ ואין נראה כן מדברי מהריב"ל עכ"ל ומ"מ מנהג פדיות אלו כמ"ם סמ"ך ותא"ז ז"ל להסכיר בכבר מכסה דאז לא הוי כ"א חכמים בכפרים ובנין המבמות אחר הנפיח' שעלה כבר ביאתי סי' ל"ז כדין בועת בביפולי :

(כח) ואין הפרש בזה בטוחל כתב סרכת היולת מתוך הבועת מרפה אבל אם הסרכת מעל הבועת ולא מתוך הבועת מי שאת בקי ימעך הסרכת ויעפה הריאה וימצמם על הבועת אם ע"י נפיחה עולה בבר הריאה ומתכסה הבועת וחוזה מבלבלה כבר כו' וכ"כ בס אח"כ וגם בליקוטי דינים בס ואם אין לו אלא דברי אא"ז בסמ"ח ז"ל דבוא מוריינא ופסקנא וכתב דאם בבר מכסה הבועה אף בדבוקה בבר ע"י מישך וע"פ בליקוטי דינים בגם לענין למכה מחליין מבועת כתב חיבוקי דינים לענין מעל הבועת דבבר ומתוך הבועת הו"ל הר"ל וגם הא ליתא דעיקר הפוסקים אלא חילקו בכך ואדרבה אם היא מעל הבועת גרע אם הבועת גדולה וכמ"ל וכמה ים בודקים שכתבו להחמיר בחלוי' מבועת אע"פ בתכסה הבועת ודוקא אם הוא ממקום למקום מהני לה בתכסה ולענ"ד הוא דבר בדוי מלב וכל בבבר הריאה ממש מכסה אין לחוש לבועת אלא הדברים ק"ו. בהרי אפי' בהמיכי בהוא מדין התלמוד מכשירין אם נתכסה בבבר הריאה ומכ"ם סרכת חלוי' מבועת אלו רק מדברי הראב"ד דס"ל בבועת מעידה בנקב ואם נתכסה בבבר אין עליו אם בועת אלא ואף הראב"ד ומ"ם ובמ"ל אם לא מעידה בנקב אין עליו אם בועת אלא ואף יאמר שכ"כ במחבר קדמון בכם ר"ת בוחנו לחלק בין ממקום למקום לחלוי' לא נמלא בדבריו כן לענ"ד בבבר המ"ק ובכ"ז לענין חלוי ממ"ז וסבר הע"י דקאי ג"כ אמתכסה וז"ל ע"ם ואפילו חימת בר"ת שחם כ"כ אין לחוש כיון באין בעם בדבר וכמ"ם בחבוכה בק"ם בזה ובחמת לא מלאתי מעם לחלק בין בהמיכי ובפולי ומעל"ע דאמרינן בתכסה לא חביב בועת לחה יגרע סרכת מבועת עד בבא לידי ספק ב"ם לחבר"ם ובם לאיחי כי הבוא דברי הר"ן דלעיל וכתב ע"ז וקבה הא ע"כ הסרכת מעכבה לבסות הבועה ול"ל באין להבנין בהבה זו דהא אפי' נבבועים באין זה רישותא כלל אפ"כ כתב רמ"א דאסור והאם בבר בריה הוא ומראה ריאה אינה לי' כ"ם בבא בני בועה דבוי הר"ל אך י"ל בהסרכת עומדת על קרום הריאה ולא על הבועה מתם ופ"י התמות מחבלה זה לרסברת הדוקם היא דהו"ל הרחי לרישות' כי' עכ"ל הרי דס"ל דים להחמיר בחלוי' מבועה מבעם הר"ל ואפבר ס"ל דחסרון מבפנים כמי מתחבר רישותא ובאמת ז"ל ממ"ם הס"ך בפירוש דברי הא"כ בבל"מ ובח"ם סי' ל"ז ס"ק ס' סביא ראי' מדברי הס"ך אלו דחסרון מבפני' לא מחבר רישותא ועיין לקמן ס"ק מ"ב מ"ם בזה וז"כ בפי' קי"ל בהבתה הר"ן הלו לענין הסרכ' מבוע' דכל בתכסה הבוע, אמריקסרכ' מבוע' מן הבם ועיין בס"ק באה' אה: (כט) ים להבסיר בס"ק בלבני זה הבאתי דברי הר"מ בהבה דחלוי' מבבבועים ואין הבידון דומה דבבבועים בפיר מחבר רישותא הא"מ לקמן ס"ק מ"ם מבא"כ בוע' בתכסה בסו' חסרון מבפני' ובח"ם בוסיף קולא בזה לענין בבועה על הבבבועים בתכסה עדיין נבוה מבאר הריאה אינו אלא נבבועים לחוד ע"ם בסי' ל"ז וכ' בס דאמ"ע דהו"ל נבבועים על נבבועי' אינו כ"א הדא רישותא דכל בהוא בבא' אינו כ"א הדא לרישותא עכ"ל ומבלבזה נראה דאם חלוי' יולאה מקבועה והבועה נתכסה אלא בעדיין נבוה הו"ל חלוי' מנבבועים דהוה הר"ל וכמו מראה בהבה הר"ל נבבועים דמרגיש אא"ז מבוס הבה"ל בל בב"כ מבריכי מבבי הר"ל ונראה דבבה"ג בתבאתי בס"ק בלפני זה אלא דלפ"ז דבריו סותרין לא"ם בסי' ל"ט בחלוי' מבועה בתכסה עד בחיה ביבה לע"ג בעדיין נבוה בבר ובאמת בס נופח ים לקבוה כן בבתב דבדוקה מבועה בתכסה ועדיין נבוה לא מהני מישך דאל"כ הו"ל סרכה מחוך הנבבועים והר"ל היא ולענין חלוי' הבביר וכן חילק בס לענין מורכה דבדוקה מחורכה לא מהני מישך (רק דבועה בתכסה בבבר אפי' מורכה לא מיקרי) וחלוי' מחורכה בבר אע"פ בחין עליה מראה ריאה ול"ל בא"ם בח"ם סי' ל"ז לענין מיעלי דאע"פ בחיבה רישותא כ"כ לומר בבעידה אחלוי' מ"מ בדבוקה בהמישוך קולא היא בירוף רישותא כל הבא מרפה וגכן בבבועים אחי רישותא דחלוי' בל נבבועים בלא יועיל מישך וכחלוי' בבר אבל מ"מ ל"ע דמ"ם רישותא דחלוי'

מרישותא דבועה לו מראה בבר' על נבבועים דתבינן לי' הרחו לרישותא ואפבר לומר דע"כ לא קאמר אא"ז הם אלא מבוס דבבבועים מחמת בועה הוא ודרך המולגת להתרפא והבבוה יבפל ולא ירינו שד מקומו וכמ"ל אלבד לא הוי רישותא בגמורה לענין חלוי' רק לענין דבוקה ע"י מישוך (וג"ב לבון הח"ם בהבה והוי מו בועה על נבבועים ל"ע) אבל בבבועי' בגמורה מחולבת בהבינו בגמ"ה שמדה בפיר מחבר רישותא וכמ"ל וכ"כ בהבבוה זהב תילוק זה ובבפתי דעה בם הבג ם מה בים לדקדק מדברי אא"ז דדוקא נבבועים על נבבועים בבר הא חלוי' בבה"כ לא ובהב ובט"ז בהבנו מזה ובאמת בחילוק זה בהב המבבוה לא נחיבבו דברי אא"ז בסי' ל"ז דהתם מיירי ג"כ בנבבועים הבה ע"י בועה וא"כ ל"ל טעמא דהוי ליה מבם מ' חיפוק לי' דבבה"ג לא הוה נבבועים רישותא כלל דקרו' ביהרפא ויה' בוה לבחר הריאה ואפבר דלרוחה דמלחא נקט דאפי' חימת בחבר נבבועים מ"מ הו"ל נבבועים על נבבועים ולא הו"ל אבל בחמת ס"ל דגם לרישותא אחרת לא מלמרב כ"א לענין דבוקה אלא יועיל מישך ולמיירי דומם' דמי ול"ע : (ל) וראיה לי לבקל' בבו"ה פנים מאירות ח"ב סי' קנ"א בתב בבאלה בבא לפניו בב' בועי דבמיכי וסרכא קבנה היהה יולאה מבועה לבוע' והבודק אמר בסי' קרום הריאה מבבה לוחן והוי בחו ממקום למקום דבבר ואני הטרפתי מבעם דאיתא בבחיבה טולה יחיל קבלתי מרבותי סרכא היולאה מן האונה סי' ועיין בתבובה בק"ה מ"ם על דברי הפמ"א והע"י וגבול בימין בזה וע"ם בפמ"א בתבב דאפי' סרכא חלוי' בהב המ"ז בלריך בדיקה בו' וא"כ כין בבבר חתבו הריאה לא מהני מישוך ומבמוב ע"ם וזה חימת הבמ"ז לא קאמר אלא דלריך בדיקה וסימו בדיקת נפיחה לבד ומ"ם בסי' ל"ט בדין סרכא חלוי' ואין טוחה כלל על מישך ולאחי דק"ל דמקום למקום סרכא חלוי' דמי' ג"כ בני בבדיקה זו ומ"ם בהרי המ"ז ס"ל דמקום למקום כבא כבדרן דמי ואיכא דס"ל לחמריך בחלוי' מב עא אפי' בתבבה א"כ הו"ל הרחי לרישותא לענ"ד עד בחיה בחבובה הו"ל דאם בבר הריאה ממש מכסה אין לחוש לבועה ולא מכסה רק הקרום לא מהני מה בחבאיתו מראה ריאה אמנם מלאתי בדברי אא"ז דמ"ש בתב לייבב מ"ם הנה' מהר"ן דס"ם סריני מרפה דלבאובה חימת דזה אפי' בחד מריפה מבום חלוי' [מן הבועה וכתב לייבב דמיירי בתבבה בבבר הריאה דבבה"ג בבבועה א' בבר אבל' בב' דבריכי לבדדי מרפ' ואפי' מהבבו' בבבר הריאה ואפי' בדרי דאוני מרפה עכ"ל והביאו בבבה"ג סי' ל"ז לוח יי"ל אך לענ"ד אינו מוכרח דבל בבבבה אחר הנפיחה ס"ה בחלו לא הי' בם בועה כלל דבל מילי דריאה בבחיה בפיחה בפריבן לי' ואפי' רישותא לא חבבינן מה בחמלא קוד' נפיח' לגבי לרישות' דסרכא ממקום למקום כיון באחר הנפיח' אין כאן רישות' כלל וכמה בחי' נפוח' היא וברי בועי דבמיכי מריפ' נמורה בהלמו' ואפ"ה מבבריבן בבבר מבבה וע"כ דבבה"ג אין בם בועה כלל א"כ גם הוס' סרכא אינו מזיק ומ"מ ל"ל להחמיר בל באין הם"מ ול"ג כיון דממקום למקום נופ' קולא נחלה היא וכמ"ם בחבובה בזה ועיין לעיל ס"ק כ"ד : (לא) וראיה בי בחם סרבה בבמ"ה סי' ל"ט בעי' מ"ז בתב לחלק בין אלא בסדן הבובבה ע"י מיעוך ממורבה ובין חלוי' ממורבה ועיין לעיל ס"ק כ"ע מ"ם בזה ולענ"ד דממקום למקום ממורבה אינו דומה לחלוי' ממורבה כיון בהרב' פוסקים מתמרין בכל סרכא ממקום למקום וגם מה דמחלקי הפוסקים בין בועה למורבה אלא"ס ל"ע מ"ם בסי' ל"ז ובק"ה ע"ם ולבאורה הי' נראה דכמו דמהבר לי' להרא"ד דאע"ג דהסרכא חלוי' מצד עצמה אין חוסבין לה רישותא דבועה מעיד עלי' בנקב ה"ע ל"ל דמורבה ב"כ כיון דיש בה מוגלא מעידה בהסרכא מחמ' נקב כיון דמסבר בעלמא אחינן עלה מה לי בולע לחין או לא ודוקא לענין בפיכן בפיר מסבר לחלק בסי' וכמ"ם ג"כ בים"ם אם אלא דכיון דיש מקומות המקלין גם בחלוי' מבוע' לכן נלענ"ד להקל עכ"פ במורבה במקום-למקום וכמ"ם בפנים:(לב) אע"פ בחין עדות בני בו': כ"כ בבמ"ח סי' ל"ז בבי"ם ס' דאפי' בועה על ימת בדרי דלוני ברבה והמעם מבום דרבה הוה ס"ל בב"ם לבסול בכל יהרה אע"ג דאסיקנא דלית הלבתא בוחי' בהא וא"כ הדברים ק"ו דהתם הרי הבריש הכמי הבלמוד דלא הרבה ומ"כ אין מקום לבפ' כלל ואפ"ה מחבב

ניבהא

מתבבה בבשר רק קרום הריא' שע"ג הבועא נשתנה מראיתו למראה ריאה אין זה מועיל להבשיר (כח) ואין הפרש בזה בין אם הסרכא יוצא' מתוך הבועא או אם היא מעל הבועא :

כב סרכא תלוי' היוצאת מתוך הבועא וע"י נפיחה ומשמרש מתבבה' שאין הבועא ניכרת אבל מ"מ עדיין אינו שוה לשאר מקומות שבריאה אלא הוא גבוה קצת ובולט כמו נבשושית (כט) יש להבשיר אבל אם הסרכא יוצאת מתוך הבועא ודבוקה למקום אחר והולכת ע"י מיעוך אין להבשיר כ"א בשהוא שוה לבשר הריאה ג"כ אבל אם עדיין גבוה ובולט אחר הנפיחה אע"פ שנתבבה בבשר הריאה דינו כסרכא דבוקה היוצאה מתוך נבשושי' שאין מועיל מיעוך וטרפה :

כג אם היה בריאה שני בועות סמוכות זו לזו וסרכא יוצאת מבועא זו לבועא זו וע"י הנפיחה נתבבו הבועו' בבשר הריאה ונראית הסרכא כמו ממקום למקום בשאר הריאה יש להטריף (ל) ויראה לי להקל בזה במקום הפ"מ וצורך גדול :

כד סרכא דבוקה למקום אחר שלא בסדרן היוצאת מתוך מרבא אע"פ שעוברת ע"י מיעוך יש להטריף אבל אם סרכא תלוי' יוצאת מן המורסא כשר (לא) ויראה לי שאם סרכא יוצאת מתוך המורסא ודבוקה באותה אינא עצמה אם שוברת ע"י מיעוך כשר ודינה כדין ממקום למקום מתוך הטינרי שביארנו בסעיף ב' :

כה כבר ביארנו שסרכא תלוי' היוצאת מן הבועא טרפה וממנו למדו הפוסקים להטריף בכל מקום בריאה שנמצא שם שני לקותות יחד אע"פ שאינה נטרפת באותה מהנה מ"מ בצירוף שניהם מטרפין אותה לפי שנראה מזה שבודאי נתקלקלה והגיע עד שער הטרף או שעכ"פ סופה להתקלק' ולבא לידי טרפות גמורה וכל שבודאי סופה לבא לידי טרפה דינה כאלו כבר נטרפה ולפי שרבותינו ז"ל לא פירשו לנו כל הצורך איזה קרוי לקותא גמורה אשר יש להטריף מחמתה בצירוף לקותא כל שהא ואיזה נקרא לקותא כל שהוא ואיזה לקותא שאין חששין לה בלל לכן כתבנו פה קצת דינים אשר באו מפורשים בפוסקים האחרונים ז"ל ואשר חדשתי מדעתי וברורתי מכל דבריהם וישמע חכם ויוסיף לקח וכל שלא יהיה ברור לו להקל יש להחמי' בספק בשני ריע תות המצטרפי' ואחרי הודיע כל זאת הנני זקוק לבאר דיני תרתי לריעותא בכל פרטיהם ודקדוקיהם ותנאיהם כי מתיחסים לזה כמה תנאים אשר על פיהם נקרא בשם תרתי לריעותא :

כו בלל גדול אמרו כל שיש מחלוקת בדבר אם להכשיר או להטריף הו"ל ריעותא ולכן אם יש מחלוקת בריעותא שנמצא בריאה זו אע"פ שדבר זה הוא מחלוקת בתלמוד והבריעו חכמי התלמוד להכשיר מ"מ אם יצטרף שם באותו מקום עוד ריעותא הוא מסייע ידי האוסר וטרפה וזהו שאמרו סרכא תלוי' או בועא וכיוצא שהוא על יתרת בשרת האונות טרפה וכרטי דין זה יתבאר בסעי' ג"ה ואצ"ל דבר שהוא מחלוקת בין הפוסקים ויש מטריפין אע"פ שאנו נוהגין להקל בהמקילין מ"מ אם נמצא במקום זה עוד ריעותא יש להטריף בזה (לב) אע"פ שאין עדות שני הריעותות מבוונות שהראשון יש לחדש בו ממעם חברון או יהרון והשני יש לתש בו מטעם נקב שיתבאר בסעי' ל"ה שביוצא בזה אין מטטרפין מ"מ כאן שיש סוברים לאסור אף באם לא היה שם ריעותא אחר' בלל אז הריעותא האחרת מצטרפת לסייע ידי האוסרים ומטריפין אותה אבל אם אין בתלמוד מי שסובר לאסור אע"פ שבדרך משא ומתן בש"ס נראה שהמקשה הי' עולה על דעתו להטריף בריעותא זו וגם יש פוסק אחד שסובר באמת כן להטריף בזה עפ"י איזה גרסא בש"ס מ"מ כיון שאנו מכשירין בזה אפי' לריעותא לא נחשב כיון שהפוסק הא יחיד בדבר זה ודוגמא לדבר חברון מבפנים לא נחשב ריעותא

על הדרך שנתבאר בסי' ל"ז סעי' : יראה.

כלל וכמה בחי' נפוח' היא וברי בועי דבמיכי מריפ' נמורה בהלמו' ואפ"ה מבבריבן בבבר מבבה וע"כ דבבה"ג אין בם בועה כלל א"כ גם הוס' סרכא אינו מזיק ומ"מ ל"ל להחמיר כל באין הם"מ ול"ג כיון דממקום למקום נופ' קולא נחלה היא וכמ"ם בחבובה בזה ועיין לעיל ס"ק כ"ד : (לא) וראיה בי בחם סרבה בבמ"ה סי' ל"ט בעי' מ"ז בתב לחלק בין אלא בסדן הבובבה ע"י מיעוך ממורבה ובין חלוי' ממורבה ועיין לעיל ס"ק כ"ע מ"ם בזה ולענ"ד דממקום למקום ממורבה אינו דומה לחלוי' ממורבה כיון בהרב' פוסקים מתמרין בכל סרכא ממקום למקום וגם מה דמחלקי הפוסקים בין בועה למורבה אלא"ס ל"ע מ"ם בסי' ל"ז ובק"ה ע"ם ולבאורה הי' נראה דכמו דמהבר לי' להרא"ד דאע"ג דהסרכא חלוי' מצד עצמה אין חוסבין לה רישותא דבועה מעיד עלי' בנקב ה"ע ל"ל דמורבה ב"כ כיון דיש בה מוגלא מעידה בהסרכא מחמ' נקב כיון דמסבר בעלמא אחינן עלה מה לי בולע לחין או לא ודוקא לענין בפיכן בפיר מסבר לחלק בסי' וכמ"ם ג"כ בים"ם אם אלא דכיון דיש מקומות המקלין גם בחלוי' מבוע' לכן נלענ"ד להקל עכ"פ במורבה במקום-למקום וכמ"ם בפנים:(לב) אע"פ בחין עדות בני בו': כ"כ בבמ"ח סי' ל"ז בבי"ם ס' דאפי' בועה על ימת בדרי דלוני ברבה והמעם מבום דרבה הוה ס"ל בב"ם לבסול בכל יהרה אע"ג דאסיקנא דלית הלבתא בוחי' בהא וא"כ הדברים ק"ו דהתם הרי הבריש הכמי הבלמוד דלא הרבה ומ"כ אין מקום לבפ' כלל ואפ"ה מחבב

ניבהא

ריעותא' וא"כ מכ"ש בדבר שנתלקו הפוסקים כגון יתרה מקמה לו איזה ריעותא אחרת בגים ממריפין לף בלתו הופסין להקל מ"מ עכ"פ אין הדבר ברור כ"כ כפסק התלמוד והלכך עכ"פ ריעותא הוה ואע"פ בלין עדה בני הריעותה מכוונים לתעיד על דבר א' מ"מ מופיל לירוף הריעותה לכייב ידי המוכרים מידי דהוה אמועה לו סרבא הלוי' על יתרה מקמה. וכמ"ש נ"כ בפי' ל"ה בכם רש"ל לענין התלופים בלא מזכרו בב"ם וכמבכלות כתב רא' ממה בתהב הבי"ז דענין למטה מהליין מבועה וים הלון ולע"ד אין מבם רא' כ"כ וכמ"ש בפ"ק ח' ומ"מ הדין דין אמת וכמ"ש ומ"מ אין זה כ"א היכא דאיכא מ"ד בב"ם הכי ואיכא מ"ד הכי לו דאיכא פלוגתא דרבוותא בפוסקים וכמו הממירין ופסקינן דיבא לפומייהו בפס"ג בפיר אמרינן דהוי ריעותא עכ"פ ומצא"כ ה כא דבב"ם ליכא למ"ד הכי אע"ג דהמקבה אסיק אדעתי' למימר הכי וגם פופק א' ע"פ גרסתו בב"ם יכבור לאמריך מ"מ כיון דיתידאי הוא לא מלבדך לאמרי הר"ל וכמ"ש בה"ם סי' ל"ז לענין הכרון מבפנים ועיין בסי' ל"ו מה בתבתי בס לייבב דלא תיקבי דברי הא"ז מדידי' אדידי' דבסי' ל"ו ס"ק מבמע דלף הכרון מבפנים מחבב ריעותא עיין בס: (לג) אבל אם הוים זע"ז כגלע"ד דאע"ג דבתרתי לריעותא קיימא לן דלא בעינן רק ביחי' סמוכים זה לזה מיקרי הר"ל וכמ"ש לקמן ס"ק ל"ט מ"מ הייבו דוקא לענין אם הריעותה עדוהן מכוונה על דבר אחד מבא"כ היכא דמלי דמבסי' הלי לא מבסיד אלי רק דבחד איכא פלוגתא והריעותא הבני' מסייע ידי המוכרים סמנות בס"ק בלפני זה אז י"ל דדוקא הבופים יחד ממש בעינן אבל לא דבבינן סמוכים וכמ"ש בתבו' בק"ס בעינן ברכא מהוך הכרון כלף והבלתי קלת הלי' ממ"ש בבמ"ח סי' ל"ז סעי' ג' ועי"פ בהפ"מ ים להקל ומ"ש בלם טיעי מפסיק אין מלטרפין כ"כ בתבוב' בבק"ס והבאתי בקלרה בס"ק ל"ט ע"ש: (לד) ונהו סמוהו כ כבר בתבתי במבכלות בתב רא' דפלוגתא ריעותא הוי מדברי הב"ז גבי למטה מהליין מבועה והבסיס עמו בתה"כ ע"ש לבאורה לפי דברי הב"ד ולו כלגלא הוא בהרי הב"ד סוכר להבסיר מלוגה לאומה וים הלון אע"ג דאיתי בהו פלוגתא והב"ז בלמת סוכר להמריבמהלי מעמה ולפב' לומר בדעת הב"ד דבלתי הים כיון דמלינו פוסקים המבריבים לחדיא הלון לף מלוגה לאומה בבקינן דיבא לפומייהו מבא"כ בבועה למטה מהליין בחלון בלא מלינן מי במבסיר להדיא הובבן להתמיר וכבר כתבתי בזה סי' ל"ט ס"ק ס"ג על רא"ית מהרי"ק מתולין בבוהב והחיז דס על הדלעת ע"ש: (לה) אבל אם אין עדותן. בבמ"ח כ' כל בלין בבור לו יב להתמיר בספק הרתי לריעותא דלא ליפגע בליבורא דתוריתא ע"ש והעתקתי הדברים בבבי' כ"ד וגראה לפ"ד בלא לאמרו דברים אלו בלא בלם הריעותה מבוונה ומעידה על לקוחה א' מבא"כ היכא בלין מבוונה רק בים פוסקי' המחבריבים אין זה דומה לבאר הר"ל בהלחה מעיד על הבוכו ומסקן עדוהו עד בים בלן מקום לספק דאוריתא ולף בזה ים מפקפקים בלין זה דומה לאמרו בדמה הים איכא הרתי לריעותא ומ"ש אח"ז גופי' ועיין בק"ס מבא"כ בזה דאיכו רק בבדה בעלמא לענין מ"מ הב"ל הביאוהו האחרונים בסי' ל"ט וא"כ אין להחמיר כ"כ אם לא היכא בבדוק לו בים בזה הבם הרתי לריעותא דמחמה פלוגתא ב"ל בהבוהב בק"ס ע"ש: (לו) ים לבבבינ כן לענ"ד דדוקא דבדוק דמיבוד גופיה קולא גדולה הוא בהלכך אלי' ריעותא כל דהו אפי' ריעותא דפלוגתא מריפה אבל הלו' מיהרה בדרי דאוני ושדרה ע"י מיבוד גרלה להקל אע"ג דבתבוי' מבוטא כתב בבמ"ח בלא להקל כ"א בהם"מ הים הבעם מבום דבועה מקום מחולל מבוטאר בם ומיין בק"ה בהבוהב ועוד דבינן דאין ריעותא דהוי מבוונה עם ריעותא דיהרת רק בהחלוי הוה ריעותא כל דהו לבייב ידי המוכרים ובכס"ב אפי' ריעותא כל דהו לא מיקרי מבא"כ בס בעדו' הבועה הוא מהגנד לענין המיבוד במחמת הבועה מבתבר בהבבלת מחמה נקב ונעי הפ"מ דוקא ועיין לקמן ס"ק ל"ד דאפילו בזהר מקמה לו מנבה פחותה מבבורפא דאכה ים לחקל: (לו) וכן אם בני מרלות. בבמ"ח סי' ל"ז בעיף ה' כתב דאם בני ריעותא מבם א' בבון הבי בועה דבמיכי ים זכים לאין דמבבינ כמיכי בא"ז ובן הלאה בבבה אי איכא בובה זה לגל זה בבבי ובה"ם בם בתב בבן מבבע ריהבי' ר"ל מה דמחלק בין בובו' בא"ז לתלוי' הבועה בא"ז ומה דקיימא לומבי ועיין בפס"ל"ה ס"ק מ"ם דלבאורה הך דיבא דקיימי בתה בחובות בבואה"ל וכיולא בו בבבה הוא מלתה דבבינא כיון דאפי' סולה יך בבר ע"ש ובמבבלות נהב בל הבאי מלוכמי דזה לבייבו בבובה דבמוכן הו"ל הר"ל בו' והמהבי דבא בלא לאמר בבמוכי' וכדי לייב' דברי מה"ז סי' ל"ז דלא מייבי מדברי הבבב"ל והבו' ל"ל דלא בסיק לי' בדבריהם כ"כ לו' דמיירי בבמוכי' דלבאור' לא מבמו כן דאם אינה דמבמע לבו לפר' הבם"ם דמיירי בבמוכי' לא הוי ל"ל טעם לבה הולבך לאבמו שי' דקיימא חזותה חזותה מבוס. דבב"ל מבבה נווים הבבה בו' דבא בבבינות ל"ל הבינ בופא אחי לאבמינן דאע"ג דבמוכי' זה לזה אפ"ה בבר וא"ל דבאמת הבוה כן הוא ז"ל דמלבון דנקב הולל ויב בה הבבה נווים בו' מבמע דלו מבעם מבינה אחי עלה רק מבעם רבי הנווים וכן מבואר מלבון הבבב"ל בה"ק הלבר בבהב אין אומרים כיון בבפבה לגווין הבב' בהקלקה זו הבבה בו' ע"ל הבי מבואר דלו מבעם מבינה אחי עלה וא"כ אדבבה מבמע קנא לבופך דאם הב בבוכבבאמת אין לבבבר לו למבמע לבו דלא מייבי בבמוכי' בבב"י מבמע ני' לאא"ז דב"ל דבבל נווי בבבה לף בבמוכים ומ"מ בבים סי' ל"ח מייבי מבבור דבבינות דבבו מבמע דלף בבמוכים הבין בן אלא בנהן בעם אהא דנקב בהם חזותה חזותה מבם דגם בלין בבמוכים ים רבותה ועיין מ"ם בסי' ל"ח ס"ק ל"ט לענין מבלה לבומה וילוקה לבהבי ולקמן ס"ק ס"ז לענין הבבה לבומה לי מחבב ריעותה ע"ש: (לט) מלטרפין יחד לבבבינ כ"כ בבמ"ח ובה"ם בס בתב בלמד כן מדברי רש"י גבי ב' בועות דבמוכות ובבבלות בס בקבק בזה הבא גבי ב' בועות אין הבעם מבום הבבי לרעותה כיון בהם מבם מ' ע"ם ולענ"ד בוונה לא"ז בזה בלא בא לבבינ דלא' דלא הבינות הם בבמוכות והבופות זו לזו הבר"ל הר"ל דמה לוכך לבלא' כיון בהמקום עלו בבני לקוחות מזה ומז' מה לי בזה ע"ג זה לו זה לגל זה אלא דהוי כ"ל לומר בבבינו' הוא בהלוקה' הבי' במקום הנקב ממם ולא בינו כלל לזה הבינ רא' מבב"ו גבי ב' בועות בבהב בהנקב הבלה הבמות בבינו וממילא ידעינן כל בים ב' ריעותות הבופות הו"ל כב' ריעותות זה ע"ג זה ואמרינן מי בהנקב הבלה ריעותות הללו בבינו וכ"ז הינה בבל ריעותה מבם אחר מבא"כ הינה בבם מבם אחר בגון ב' מלאות בבמוכ

הדין דמבם א' לא הוי הר"ל אינו אלא לבינה אא"ז דבמוכין הו"ל הר"ל דלם נלמר דבמוכין לא הו"ל הר"ל אלא זו ע"ג זו ממם בעינן לגע"ל אלא מבבתה בלא לאלי דינא דבני ריעותו' מבם א' כין דלריכים לחיות בתקום אחר בבינה דאם הם מבם א' ומקום א' בהין כאן אלא ריעותה א' בלבד אלא ע"כ דאא"ז לפום דיל דבמוכי' הוי הרתי' לריעותה נקב מי הא מלאה דהינה דהם מבם א' לא הו' הר"ל ולאייתו מבוטי' כמיכי בא"ז ומהבינ דאחזות דבבר ולפבר דלפי מ"ם לקמן בבועה על נבבוביה ומהבבה הבועה ע"י בבר הריתה דהוי כנבבוביה על נבבוביה הרי דמבבתה לה בני ריעותה אע"פ בהם מבם א' וכבר מבעם דמבם אחד אינו הר"ל כמ"ם בה"ם סי' ל"ז ס"ק ז' ועיין לקמן ס"ק מ"ע וכן לפ"מ"ם לקמן וכן בחבוכה לענין הכרון מבחון ותתהיו הכרון מבפנים מלטרפין לחיות הר"ל וע"ם הבעם מדוע בתמ' הבבינו לי' הר"ל ולא אמרינן דבין הבם מבם א' לא הוה הר"ל ולוך ביסי' הדין דין אמת דבל בהם מבם א' אין נחבבינ כ"א לחד ריעותה אע"פ בהם זה על גבי זה לו זה אגל זה: (לח) כגון מרלה אחוה · בם בבמ"ח בתב לבבבינ בתחום וכוחלא בהפ"מ ובה"ם בתב דבן מבמת לבון רב"א ד"ה חזותה דאפי' כמה מיני נווי' כבבים ים בה כבבה והמהבי דלמה נקב מבמע' לבון רב"י בפי הו"ל לאהוי לבון הרבב"א ובול וב"ע סי' ל"ח במבולה כך בדבריהם לבדיא דאף בנווים הרבה כבר ולו מבום דלא מבב דבבריהם דמייבי בבמוכי' והבופים זה לזה הם גם בלבון רב"י אין מבמשה ע"ז רק במ"ם אא"ז בם קודם לזה דמבחמת מיבי בכל נווי אף בהבופים וסמוכים ויותר הינה דמייבי הם דברי הב"ז רק"ב בבם הבור בבהב אבל אם ים בה הרבה נווים בד"א כו' ובביק לי' ולא מייבי מיבי לב' מלאות בבבות לבדי וכן הים לו לבבינ מלבון הרמב"ם בהבב פ"ז מה"ם ד' מלאות מוהבות ים בחור' בבחול לו ירוקה לו אדומה לו במלא' הבבד ואפי' הינה הבילה בולה מלא' מלאים נקודות נקודות מלבבב מלאה אלו ה"ז מוהבי' והוא מלבון נקד ומלוה דבייבו נווים הרבה וכן הוא בלבון הבלמ"ב ואפי' הינה בולה נקודה ומלוהה בו' ולבון זה מבמע יותר דאפי' סמוכים זה לזה כבר לך בבים סי' ל"ח בה"ם הבינ בם מדברי מבבר"ל בבהב דבאדום וכבולא הוי הרתי לריעותה ובלא"ז הבינ בבהבו ב

אע"פ דאין לוקחים כאלו נתקרבו להדדי ונעשו ח' אף שהם חלוקים כתוב הטעלה ומה תרתי לריעותא יש כאן דמה לי מקום מכוכה ועליו מנחה כשרה ומה לי מיעוט ולכן כתב בסמ"ק גם בטועי דסמיכי במים זכים למאן דמכשיר והייטו דס"ל דקים להו לח"ל דבמ"ז אינם מחמת נקב ומעמא אחריני שמטותר בסמ"ח וא"כ אין כאן חשש רק ס"ל כיון דטועה במים זכים הו"ל רישותא לענין סרכה ס"ל לענין תרי טועי דלא אמרינן דאין לקוחה היא מספקא לחלן ולא אמרינן שאין חוסמין לנקב כ"א במקום הלקוחה ממש וזה כתוב בטוטת אא"ז ומ"ש שהב"ח בסי' ל"ז לא כתב כן כתב במשבלות שם דאפשר סמוך הייטו הפרש קב כו' ודבריו תמוהים דהא בהאי תרי טועי דסמיכי תמה הרשב"א שהי' לו לפרש באיזה טיעור נקרא סמוך וכשיטו דסמוך הוא שאין כתוב אשר בסמוך ז' ל' אי כרוחב קב לכל חד כדאית לי' כמבואר במקומו וא"כ פשיטא דגם מ"ש הב"ח בשעלתה סמוך לטמוטות לו סמוך לסרכא הייטו סמוך כה"ג בעין תרי טועי דסמיכי ואפ"ה ס"ל דאם היתה תלוי' אין חוסמין וגם מדכתב הב"ח לגומר שאין הטועה עומד בתוך הטמוטות וסרכות אלמא דמ"ש בריאה סמוך לה הייטו שאינו בתוכו ממש אבל מ"מ הוא סביב לה בלא הפסק ועוד שאם הוא רחוק מן הטמוטות וסרכות כרוחב קב אף בדבוקה לדופן לא איחבע רחוק הריאה שהרי ע"כ אם הוא רחוק ממש אין חוסמין לה דאל"כ לאיזה ענין כתב הרא"ש שהעלתה סמוך לטמוטות ר' דהא בכל נוטי שהעלתה אמתים חוסמין לה אלא ע"כ דסמוך בעינן ואם נימא דאף בים הפרש כרוחב קב מקרי סמו' לענין זה אל"כ איזה גבול אחר הגבול בים' סמוך והדב' אבו' שטוותו על סמוך ממש כהדי' דטועי דסמיכי ודבריו אא"ז נמנים אך מ"ש אא"ז שאין דברי הב"ח מוכרחין די"ל דקמ"ל דאפי' כדבוק לדופן לא תלינן בדופן לא הבנתי דהב"ח דייק הכי מדברי הרא"ש שפי' העלתה אמתים סביב לסרכא ומל"ל לפרושי הכי דאלמא מיירי דוקא דים אמתים במקום הסמיטותא אלא ע"כ דס"ל דכיון דכה"ג אף בתלוי' מרפה כ"ש בדבוקה לדופן דהא בתלוי' איכא למיתלי טפי בהפשטת ליחה ממאי דאיכא למיתלי בדבוקה לדופן בבא' מחמת הדופן ואפ"ה לא תלינן משום שהדופן אמתים וא"כ ס"ל בדבוקה לדופן ולכך הוצרך לפרש דמיירי בהעלתה אמתים סתוך לסמיטות ובכה"ג קאמר דטועה חזקתה וא"כ מבטא טעמא דדבוקה לדופן הא שם תלוי' לא בדוקה לענין לתיתלי מחמת מחבב רישותה מחמת הדופן כיון שים אמתים בריאה לפניו והכי הוצע חזקתה תלינן גם הסרכה מחמת בריאה מבא"כ בסרכה תלוי' שאין הספק אם היא מן בריאה או מדופן רק שים לתלות בריאה הפשטת ליחה אין הנמתים שסביב לה מוציאין הסרכא מחזקת הפשטת ליחה כיון בלא נדבקה למקום אחר ומ"ש המשבלות דמדברי הר"ז מוכח דסמיכי הוי תרתי לרישותא מדהקשה מב' טועות במ"ז וכן הקשה על הב"ח דמשבר תלוי' מתי' דמשבר בין טועי דסמיכי ממש הא לטועות הב"ח סמוכין לא הוי תר"ל אא"כ אין רחי' מסמיכי במ"ז ע"ש ועי"ל לא קשה מידי שהרי ע"כ טעם המבדרין סמיכי במ"ז הייטו משום דטועה במ"ז לא הוה לקוחה כלל לחוש לנקב וכמ"ש בשמ"ח מעמא דידהו דאם איתא שים חשש נקב במ"ז נ"כ ומתחיב לקוחה נהי דלא נחשב תר"ל בסמיכי מ"מ הרי כל טועה אף באינה במ"ז בפ"ע כשרה היא רק כיון שים שם חשש לקוחה הכי קים להו לחז"ל דכל שים עוד טועה בגילה הדבר קרוב שים נקב ביניהם וא"כ אף במ"ז אם נאמר שים חשש לקוחה בשם מחמת נקב א"כ מנ"ל לחלק בין ב' טועי במ"ז לאינם זכים תרוייהו לקוחה דכשרה ניהו ואפ"ה בסמיכי מרפה אלא ע"כ דבמ"ז לא הוה לקוחה כלל וא"כ גם בסרכא תלוי' הוצאת מבועא דמ"ז אין הסרכא מעידה עליו בנקב כנ"ל בוודאי הב"ח והטי"ז ס"ל דטועי דסמיכי במים אינם זכים קים להו לחז"ל אלא מחמת נקב מבא"כ מים זכים אינם רק לקוחה דכשרה הייטו מחמת הלקוי אפשר ביאה לידי נקב וכיון דשניהם חד לקוחה ניהו מ' ומכל מקום מעמא מלבוא דס"ל בשני רישותות סמוכות ואינם משש א' דמרפה וכמ"ש המשבלות אך אעפ"כ נלע"ד שים להקל בסרכא תלוי' אבל טועה ושוברת ע"י מישוך כיון דלדעת הטי"ז אף על הטועה מהני וכמ"ל ס"ק ס' : (מ) וראיה לי שלצורך ים בשלצורך ים כתב בשאין הפרש בקום מיקרי הרתי לרישותא ובאמת בסמ"ח לא הזכיר זה רק המשבלות למד זה מתה שכתב שם בחבורה אור שכתב שם בשם רש"י שהנקב שבו' טועות הללו סביבו ושם בסמיטות הוא בטיעור רוחב קב אבל שם מבואר דבהסמ"ח די בהפסק שני בערות ונם אפשר דגם סמוכים ותופים ממש בטיגן באע"פ שלא"ז הביא מסך דטועי סמיכי כשר כתבתי שם"ק שלפני זה שאין טוותו להביא ראי' משם דסמיכי הוה תרתי לרישותא דהתם טעמא אחריני הוא רק שבא ללמוד משם שלפעמים בתה הלקוחה סביב הנקב אבל גוף הדבר דסמיכי הו' תרתי לרישותא מסברא דמה לי זה ע"ב זה לו זה אל"ל זה וא"כ י"ל דאע"ג דלגבי טועי' אף אם הם סמוכים בטיעו' הריאה ברוחב קש על הדרך שנתבאר בסי' ל"ז (מ) ויראה לי שלצורך יש להקל בהפרש בשני שערות :

לך זה ההפרש שבין הריעותות שכתבנו צריך שיהיה בשר הריא' שם בריא כדרך שאר הריאה (מא) אבל אם הבשר לקוי קצת אע"פ שאין עליו שום ריעותא כגון טינרי או מורסא בענין שהוא אינו מצטרף להיות תרתי לריעותא כאשר יתבאר מ"מ אינו מפסיק בין הריעותות רוגמא לדבר סרכא תלויה מצד זה ובועא מצד זה וטינרי או מורסא מפסיק ביניהם אף ע"פ שהפרש כרוחב קש או יותר טרפה ואם ריעות' אחת אינו כ"א מחמת שנמצא בה מחלוקת הפוסקים כבר נתבאר בסעיף כ"ו :

לה שני ריעותות המצטרפים (מב) צריך שיהי' שניהם מורי' על לקותא אחת כעין סרכא תלוי' מתוך הבועא ששניהם מעידין עדות א' על ענין נקב שבריאה ואם לא היה אלא א' מהם היינו תולין אותו שלא בא מחמת נקב רק מקרה הוא שנעשה בה בועא זו שבן דרך להמצא או אם הי' סרכא תלוי' היינו תולין אותה בהפשטת ליחה וכדומה ועכשיו שנצטרפו שניהם יחד תולין הקלקלה מחמת הנקב וכן אם יש שני ריעותות המעידין שסופו לבא לידי נקב או אחת מעידה על ענין נקב ואחת מעידה שסופה לינקב אנו אומרים שכבר באתה לידי נקב ומחמתה באה הריעותא השניה משא"כ אם אחת מעידה על ריעותא של נקב ואחת מעידה על ריעותא אחר' דוגמה לדבר סרכא תלויה מתוך האטום לפי דברי הרשב"א שאטום אינו מרחף על הלב כראוי א"כ אין ענין שני הריעותות מורה על ענין טריפות ועיקרי הדינים בזה נתבארו בסי' ל"ו סעי' קכ"ח ויש ללמוד מזה שאף אם שני הריעותות הם מורי' על קלקול שבריא' אלא שבכל אחד מור' על קלקול אחר כגון חסרון קצת בריאה מתולדתה על הדרך שהבשרנו בסי' ל"ו ויש עמו עוד ריעותא אחרת יש להקל בהפ"מ וכמו שנתבאר בסי' ל"ו סעיף ק"ב וכן כל כיוצא בזה :

לו יראה לי שאע"פ שסרכא שנתחברה אליה עוד ריעותא אע"פ שהלכה ע"י מיעוך אינו מועיל לא נאמרו הדברים אלא אם שני הריעותות מעידין שיש כאן נקב או שסופו לינקב אין סומכין על

דכה"ג לא מיקרי עדותו מכוונת והנה דייק וכתב לבית' הר"מ בתמה סברה לבוג כו' ול"ל דודאי בגוף הדין דמדריף הרמב"ם חסרון כל שהוא בריאה לא קי"ל כותי' דלפי דבריו אין מציאות להלי דינא כלל דאיזה רישותא יש המורה על חסרון אם לא שים חסרון הגיכר לפניו וא"כ פשיטא דלדידי' מרפה בכה"ג אף בלא בוס רישותא אחרת כלל אלא דברי המבפלות תמוהים לפי מה דלא קי"ל כהרמב"ם בהא דמדריף כל חסרון בריאה אבל בהא אפשר דשלבתה כותי' דחסרון בריאה בוג בפ"ע הוא א"כ אם יש חסרון בריאה בפחות מאגודל אז ככף פשוטה דבשר לדידן ומ"מ רישותא מיהא הוי אלא שאין עלי' רק בם רישותא דחסרון כדברי הרמב"ם שהוא בוג בפני עצמו וא"כ הוא מצטרף עם רישותא דנקב ופ"ז בתב דבאמת גם בהא לא קי"ל הרמב"ם אלא כל מריפות דריאה מעטה נקובה היא וא"כ אין ר"מ ואפשר עוד שבוטוטו כמ"ש בם בפתיחה דהרמב"ם חביב יבש מקלת נופש ומקה אחת בוג חסרה א"כ י"ל דיבש באינו נפרך או עמוק בתקלת או עמוק בגרגה קלת בבא לה בידי שנים הוו רישותא הטורה על חסרון ואין עניין רישות' זו מורה על נקב בלל ואינה מצטרפת לרישות' אחרת המורה על נקב ולזה כתב ולזה ק"ל דמעטם נקב הוי פסולי דריאה ולפי"ז אפשר דחסרון ממש אף בגוונא דמבטלין בגון ככף פשוטה לו פחות מאגוד' ולא בהרמב"ם אין ר"מ בזה בלל דאף אם נימא דקי"ל בפיטת הרמב"ם דחסרון בוג בפ"ע מ"מ כיון דהרמב"ם מצריף בחסרון בל שהוא וכל פלוגתא רישותא מיהו הוי כמש"ל אע"פ באין עדותן מכוונת וכמו בועא על יחרת בדרי דאוני דס"ם במחלוקת הפוסקים כמש"ל אמנם בסי' ל"ו ס"ק קכ"ו כתבתי שים להקל היכא בגראה שחסרון בחולדה מעטם דגם הרמב"ם שאוסר אינו רק מעטם חסרון והרי לא קי"ל כותי' בהא והרישות' הטורה על נקב אין מוסיף דבר על הרישותא זו דחסרון וכתבוה אחרכתי וכתבתי לחלק בין הך דהכא לבועא על יחרת בדרי שכתב אא"ז להגריב וע"ש שכתבתי דאפשר דגם הרמב"ם מודה בחסרון בחולד' דבבר ע"ש שהבאתי דאיה לזה מלבון הרמב"ם אמר' דודי מ"ו הגאון מו' שטגדל מ"ו הגאון מו' שבדא מ"ו בדא בי' נרגא בתך בללא' וכ' באין דאי' מאא"ז הת"ם נגי אטום דהתם אין בני הריאותו' מורה על קלקול אבר א' מבא"ב כשב' הריאותות מורות רק על קלקול הריאה שהוא אחר עצמו עכ"ד ואי' משום הא לא אריא בלעי"ד דעה המבלות באין לחלק בכך דמה לי בני אברים מה לי אבר א' אם אין בגיהם מבבריה ואומרים על דבר א' זה מבבר ואומר בסוף הבבר להתחבר ואין עניין החסרון מחייב שיגיע לידי נקיבת הקרום וזה מורה בסוף הקרו' לינקב וכבני אברים דמי וגם כי סברת היא דחזקת בני הריאותות מורות על דבר א' בעינן בזה בלמד מסרכת הלוי' מבועא בלתוסר הראב"ד ובם מעמו וכימוקי עמו בהבועא מעידה על הסרכה הלוי' בנקב ודון מינה ומינה דדוקא בכה"ב חומסין לה אך דודי הגאון ר"י דוגם בלמוד מבוע' על יחרת בדרי וס"ל דהטעם דכל בים רישותא יהיה מאיזה טעם בהיסה משוחדת היא בהבא לידי קלקול וכיון שים עוד רישותא אחרת מבין בגבר עלי' החולשה ונתקלקלה ונקבה ולכן אף אם רישותא א' מתמת חסרון אחרת דמתמת בהי' חבר מתקלקלה ונבר בה החולי עד בהבה לידי לקותא בל נקב והאריך בזה ואי"ל בק"ה אעפיק דבריו בזה וכיונא בזה בהבתי בסי' ל"ו ס"ק רפ"ע ועיין לקמן ס"ק ל"ח אך לפי מ"ש בחשוב דבחסרון בחולדה גם הרמב"ם מודה גראה דשפיר ים לסמוך ע"ז בהפ"מ לבהסיר בלה"ג וכמו בהעליתי

(פרי תבואה)

שהעליתי בתשובה בזה בכללות״ד : (מג) אבל אם עיקר חשש כבר הכתי לעיל ס״ק כ״ג לענין חלון מחומת לחומת דמ״מ מרחה דבסיר מועיל מישיר דחע״ג דסמ״ז ודעימיס ס״ל דמרפה מטום דהוה תרי קולא מ״מ אין עדות הריעותות שהוא על פיזוק הסתימה מהנד להמישוך שהוא מעיד שאין זה סרכא רק ריר בעלמא ועיין לעיל ס״ק יו״ד לענין חלון מבועא מ״ם בזה :

(מד) יש להבשיר בלעו״ד דהא דתר״ל טרפ׳ דוקא אם בעיסה הם אחר הנפיחה אבל אם אחר הנפיחה אין בם רק חד ריעותא אפי׳ קודם הנפיחה הים נראה טרפות גמור כגון מראה פסולה ועלי׳ סרכא ועל ידי הנפיחה חזלה המראה ונתהוה למראה ריאה והסרכא עברה ע״י מישוך ואע״ל אם הי׳ סרכא תלוי׳ אין זה תר״ל קבועה בחי׳ נפות׳ היא וכבר כתבתי לעיל לענין בועי דסמיכי וסרכ׳ מז לזז חלה שבבר הריאה מכסה הבועות אחר הנפיחה דכמו בהיא נפוחה מבעריון ואין כאן ריעות׳ כלל אלא בבם כתבתי להחמיר במקום שאין הפ״מ ונוכך גדול כיון דמתקו׳ למקום בופא קולא גדולה היא ואע״ג דגם להבסיר ע״י מישוך קולא גדולה היא מ״מ הרי הפנים מלאינו נוטה להחמיר מעטם אחר ע״ם מבא״כ כאן הטיקר דסכל כמוה בהיא בתר נפיחה חזלינן וכן מבואר בפוסקים לענין בבר הריאה מכסה ואין לחלק בין זה למראה שבהתה ע״י נפיחה מפסול להבבר וכל בה״ע דבטולהו כמות בהיא נפוחה מבעריון וכן בלעו״ד דחפילו בבני מריפות גמורים קודם נפיח׳ וע״י הנפיחה חזלה להו הבבר דסתמא אחרו הגאונים והפוסקים ז״ל דכל מילי דריאה בהיא נפוחה מבעריון ולא מילקו בה בין מריפות לא״ מו בתי׳ כל בעוברי׳ ע״י נפיחה ליח לן בה ועיין מ״ם בסי׳ ל״ה ס״ק קי״ח :

(מה) יראה לי שבמדינות אלו ל״ה מצטרפין לחיות בסדרן בבמה בסימן ל״ה אז גבשושית מקבא לא נחשב לריעותא אבל במקומות הנוהגין איסור ביתרת מקבא יש לחשוב גבשושית מקבא לריעותא :

מ יראה לי שאם נמצא סרכא דבוקה מחיתיך לחיתוך בסדרן ואצלה גבשושית גדולה שאינה מנחת לאונא לסתום היטב במקום הסרכא (מו) יש להטריף כמו שנתבאר בסעיף ט׳ לענין בועא אבל אם סרכא בסדרן יוצאה מתיך הגבשושית ממש יש להקל :

מא יראה לי שאם בועא של מ״ז על גבי גבשושית מקבא(מז) יש להקל ולומר שאין זה תר״ל אף במקומות שנהגו איסור ביתרת מקבא :

מב אם הגבשושית היא פחותה משיעור עלה של הדם לאחר נפיחה אין נחשבת ריעותא (מח) אע״פ שהיא מגבה אבל אם היא גדולה כעלה הדם הרי זו ריעותא ואם יש עלי׳ בועא או סרכא תלוי׳ או מראה בשרה או שאר ריעותות שיתבארו ה״ז תר״ל וטרפה אבל אם נמצא טינרי או מורסא על הגבשושית בשר :

מג נגלר קרום העליון או מקצתו ונמצא שם עוד ריעותא וכן אם הבועא משמעת קול או עומדת במקום שמשמעת קול נתבאר בסימן ל״ו :

מד בועא על גבשושית או במקום שאר ריעותא שהטרפנו אם ע״י הנפיחה והמשמוש ביד משתנה הקרו׳ שעל הבועא למראה ריאה והוא שמחמת הנפיחה עולה בשר קצת ומכסה הבועא והקרום שעל הבועא מראה ריאה עליו (מט) יש להבשיר אפילו אם היה הבועא

על המיעוך בזה (מג) אבל אם עיקר חשש הריעותא היא לפי שטוף הסרכא להתפרק כגון סרכא מאוינא לאומא ועברה ע״י מיעוך הרי אין עדות הריעותות מתנגד לענין המיעוך שהוא מורה שאינה סרכא בלל לכן יש להבשיר בזה כמו שנתבאר בסי׳ ל״ט סעי׳ נ״ח :

לז יראה לי פשוט שאם קודם נפיחת הריאה נראה בה שני ריעותות ואחר הנפיחה לא נשאר כ״א ריעותא אחת (מד) יש להבשיר ואפילו אם קודם הנפיחה היה נראה טרפות גמור כגון מראה פסולה ועליה סרכא שלא בסדרן וע״י הנפיחה הלבה המראה ונשתנה למראה ריאה והסרכא עברה ע״י מיעוך יש להבשיר ואע״ל אם הי׳ סרכא תלוי׳ בלבד יכן אם היו שם שני טריפות גמורים קודם נפיחה כגון מראה פסולה ואצלה ב׳ בועות סמוכות וע״י הנפיחה חרה למרא׳ הריאה והבועות נתבסו בבש׳ הריאה יש להבשיר ואם לא נשתנית למראה ריאה ממש רק למראה בשר בלבד נתבאר בסימן ל״ח :

לח אחר שביארנו בדרך כלל ענין ב׳ ריעותות הנצמרים יחד באיזה ענין מצטרפים לאסור עתה נבאר קצת דינים בטרפות וחכם מבין מדעתו לעשות לימודים מזה מענין לענין כיוצא בו כי כל הענינים המתהוים בזה אי אפשר לפרשם כי רבי׳ המה וחלילה להבודק לסמוך על שיקול דעתו ואל ידמה בנפשו ענין לענין רק הבל יביא במשפט לפני החכם המורה אשר בידו מאזני השכל לשקיל עין בעין יראה בעיניו ולבבו יבין אם יש בזה כדי לצרף ועל פיו יצא ויבא וברכת טוב עליו תבא :

לט בועא על גבשושית שנתבאר ענינו בסי׳ ל״ה מצטרפין להיות תרתי לריעותא ואם הגבשושי׳ היא מקבא של הריאה (מה) יראה לי שבמדינות אלו שנוהגין היתר ביתרת מקבא כאשר נתבאר בסימן ל״ה אז גבשושית מקבא לא נחשב לריעותא אבל במקומות הנוהגין איסור ביתרת מקבא יש לחשוב גבשושית מקבא לריעותא :

מ יראה לי שאם נמצא סרכא דבוקה מחיתיך לחיתוך בסדרן ואצלה גבשושית גדולה שאינה מנחת לאונא לסתום היטב במקום הסרכא (מו) יש להטריף כמו שנתבאר בסעיף ט׳ לענין בועא אבל אם סרכא בסדרן יוצאה מתיך הגבשושית ממש יש להקל :

מא יראה לי שאם בועא של מ״ז על גבי גבשושית מקבא(מז) יש להקל ולומר שאין זה תר״ל אף במקומות שנהגו איסור ביתרת מקבא :

מב אם הגבשושית היא פחותה משיעור עלה של הדם לאחר נפיחה אין נחשבת ריעותא (מח) אע״פ שהיא מגבה אבל אם היא גדולה כעלה הדם הרי זו ריעותא ואם יש עלי׳ בועא או סרכא תלוי׳ או מראה בשרה או שאר ריעותות שיתבארו ה״ז תר״ל וטרפה אבל אם נמצא טינרי או מורסא על הגבשושית בשר :

מג נגלר קרום העליון או מקצתו ונמצא שם עוד ריעותא וכן אם הבועא משמעת קול או עומדת במקום שמשמעת קול נתבאר בסימן ל״ו :

מד בועא על גבשושית או במקום שאר ריעותא שהטרפנו אם ע״י הנפיחה והמשמוש ביד משתנה הקרו׳ שעל הבועא למראה ריאה והוא שמחמת הנפיחה עולה בשר קצת ומכסה הבועא והקרום שעל הבועא מראה ריאה עליו (מט) יש להבשיר אפילו אם היה הבועא

מחסרון כמו שלחור בענין עכ״ל וכבר הבנו בסי׳ ל״ו ס״ק קפ״ח דלהרמב״ם אפי׳ נפיחה מקלהה מרפה כיון דעמעמ דיבי׳ הוא מטום דעמעמ התוספה בבנוף הריאה היא מחסרון כמו לענין מנין הלוטה דמריון יהי בעמול דמי ולא״כ כיון דחסר מקצה מן נוף הריאה מרפה להרמב״ם ה״ה נפיחה מקלהה ולא״כ בגבבושים אע״פ שלא לו הולר לוגה הוה ספק מרפה דעמעמ בתוספה בנוף מחסרון ועיין בס בק״ה שהארכתי בזה בדעת הב״ע ח״כ י״ל דדוקא בנפיח׳ לא לוחרי מבא״כ בגבושי׳ לוריתי׳ הוא ואין זה בתוספות הפוס׳ ובם הרמב״ם מודה ועוד דאפי׳ חיים דהרמב״ם יסבור להטריף בזה מ״מ הא לא עזיקי הר״ל כיון בלא מצינו מי שיסבור שוד ק והרמב״ם יחידאה הוא ובכל״ג לא הביא הר״ל מ״מ לעיל בבס הם״ם לענין חסרון מבפנים ובם הרמב״ם בופי׳ נבי נפיחה אינו רק מחמת ספק לבד מחמ׳ ח״ד בבם״ם ע״ם ולכן בלעו״ד לחיה׳ בדישה בבבושי׳ מקמ׳ לדידן דמחירין יחרת מקמא : (מו) יש להטריף כו׳ : בלעו״ד אם הבבושים בחיתוך הלוא׳ ואלמה סרכא דבוקה בבסדרן דמרפה אם הבבושים גדולה בחיבה מחת לאונא לסתום היטב במקום הסרכא ובמ״ם מדברי אלה״ז בבועא גדולה ואלמה סרכא וא״ל דבועא נרע מפי ז״ל דאדרבה בבועא כי׳ אפשר לומר שהחזור והתרפא ותהי׳ שוה לבבר סריחה בחבר היא בחבעבשה ובחין פורח באדם ובבהמה בחבר התרפא אז לא הראה עוד בלי׳ הבועא בלל ולא נודע מקומו אי׳ וכ״כ בבבעבה אות ג׳ דבועא אע״פ שחבר בחבבבה בבבר נבחר מקומו גבוה לא מיקרי בבבושים בבוף הליחה והמוגלה בחמעבע ויתרפא כו׳ ע״ם ועיין סי׳ ל״ה לענין יתרת ס״ק ס״ז בבועא מבלימתה לע״ד מ״ם בזה מבא״כ בבבבושים בבאה מהולדה בעין הר לא יבול ולא יעתק ממקומו ומעבב על הלוגה לבהוס במקום הסרכא בחלבה אבל אם סרכא בבסדרן יולא מחוך בבבושים נראה להקל אע״פ בבה״ם מחמיר בבבו׳ גם בזה בחקום הם״מ מבעם בבהב הריק״ם דגם בזה חיבינן לחין הבועא מניח לבחוס י״ל דוקא בבועא דולחי נקב יש בם בסרי הבועא ומעידה על הסרכא בנקב מבא״כ בבבבושים כיון בהסרכא בבסדרן ולבעיבת בחוס׳ ובראלב״ד חיבה מחמת נקב בלל והבבבושים חיבה מעידה כ״כ על הנקב ובמ״ל וכ״כ בה״ם כי׳ ל״ז ס״ק ז׳ הבבבושים לא הוי ריעותא כ״כ כמו סרכא דבחמת מחמת נקב וכ״ם בחיתוך בסרי חין לה בחה להתחבך בסרי בין בחוכי הלוגה וא״כ חין לחוס רק לדעת הם״ מבחמת הסרכא חמרינן בים נקב חו חמרינן בהסרכא בוחמת ולא חיבינן לחומרת מהריק״ם : (מז) יש להקל אם הבועא בל מ״ז ויבא על הבבבושי׳ הלוי בבלוגתה הם״ך ובבמ״ז לענין הלוי׳ במ״ז לחלן דמבבי׳ בבמוכים במ״ז וכ״מ בבבבלות בדיני הר״ל לות ב׳ ובלבה לענ״ד דאם הבבבושים בים מקמא ויש עליה בועא בל מ״ז יש להקל אף לדעת הם״ז כיון דבלא״ם יש מקום להקל בכל בועא על גבבושים מקמא אף לדעת האוסרים מקמא בחמ״ל אלא בהמבבלות בחב כיון בלא נמלא בבוח בוסק לבחיר אין להקל א״כ י״ל דבבועא בלמ״ז בולו בחי׳ לא מחמרינן לחבבו חרתי לריעותא : (מח) אע״פי בבה מגבה בהמבבלות בחב דבועא על גבבושי׳ בחחתה מבבע״ד לא לוי הר״ל וכבר בחבתי בזה לעיל ס״ק ומרחה בבבה על הבבבושים בה׳ בבמ״ח דהוי הר״ל ובמבבלי׳ בחב דה״ה ברבה חלוי׳ והוא בבוח ועיין לקמן ס״ק ס״ה בהבאתי דברי הגאון ר״ב דבה״ה בבבה לא הוי הר״ל ומ״ם בח״ם בבם הז״ם דבבבושים בחרבה בבבה ולא״ז בחב דז״א דחפי׳ מרחה בבבה לבבבושים מדי הר״ל לא נפיק עכ״ל זה הימה מ״ם בחרחה ביבה דהא מרחה בבר מרפה בו׳ ובחחת גם בז״ע איחה בלבון זה ואפי׳ אין לו מרחה ריחה רק בחרחה בבר וזה הימה ולריך להביה רק מרחה בבר וכן לריך להביה בדברי אלה״ז ג״כ וכן הבחי׳ בחבבלות בבם אלה״ז ועיין בחי״ח דבינרי ומוכחה לא חביב לשחה דבועא דוקא לחמרו ע״ם : (מט) יש להבבירי ע׳ לעיל ס״ק כ״ז וכ״ח ס״ם בזה ולעו״ד דאף אם יש בבבושים ע״ג בבבושים בחולד׳ לו זה אבל זה מחם בבר וכמ״ם בחמ״ח לענין בועא על בבבושים בחחבבה הבועא אע״פ בחדיין בבוה בבר ואע״פ בים בזה בדי ליחן בעם לקולא זו בחם״ל ס״ק כ״ם וס״ק ח״ז בבם הבחבלות דבועא בחחבבה לחיו בבבבושים לפי בדרך הלוגלא להחרבא וא״כ אחבר דבבבושים על גבי בבבושים בחחם דלא בייך הלי בחבחה חוסבין לו אבל בחחה ז״א דזיל בחר בעמחה בבחב בה״ם כי׳ ל״ז דבבבושים ע״ג בבבושים לינו רק הדא לגישוחה כיון בבבה מבבם ה׳ וא״כ בם בבבבושים ע״ג בבבושים בחולדה הדין בן וע״ל ס״ק ל״ז בבועא בחחבבה לחדיין בבוה לבם בלבחר לגישוחה לחחרם ע״ם ועיין לקמן ס״ק

כ"ה כפרין נכבושים על יתרה מקמה לו יתרה מקמה: (נ) אמ"ם שהבועה מתדחי בד"מ סי' ל"ז כתב וז"ל ומ"כ בועה בתוכה עליונה של ימין במקום חרין בביבו מרפה וכן כל בועה העומדת על קמט מרפה אמנם הוי כהדי כו' ובועה העומדת על מקום דאוכה לו על קמטים לו על רישתה מרפה אמנם הוי"ל תר"ל וה"ה בכל דבר שבבר במקום אחר אם עומד על הקמט מרפה עכ"ל וצריך להבין מעיקרא מאמר דמטריף בועה על הקמט מנום בועי דסמיכי ואמ"כ כתב להטריף מנום תר"ל ועוד דל"ל לאיתני לקמט תרי זמנא ומ"מ בהב"ה הטיק מנום דסוי בבועי דסמיכי ופי' סמ"ך דכיינו על חרין לוגא העליונה וכתב דלפי מעם זה יש לסקל במ"ז וכספר מה"כ כתב מעם אחר אם לחוש לחיוך הבועה בגלעות כו' ובח"מ ס"ק כ"ז כתב על מעם הוי כב' בועי ואיני מבין מעם זה לי מנום מבלתי עין בבר פרכו הנוס' מעם זה בבועה בבפולי והו דלא אחפרם בפיר ליך מתחזי כב' בועי כיון בהיא על מעם הכיאה ולענין דינא היכא דקיימא על חרין וקמט במקום שאינה ראוי' לסיות אם פסימא דמרפה הוי"ל תר"ל וכן כתב הב"ח בסי' ל"ש ויש להתיר בספיקו כו' והנה דין בועה במקום חרין בחוכא עליונה ביאתמי בסי' ל"ז לך כאן צריך לבאר היכא באין דרכו לסיות חרין שבתב לסטריף מנום תר"ל וקבה דה"ל מנום הוי בב' בועי ומדברי הה"ם אם מבואר דס"ל דדוקא במקום שדרכו לסיות חרין צריך לך מעמא דמחזי בב' בועי מנום שבבע הבועה להתפבא ובמקום שהחרין בבבע ודרכו להתקמט ולכן סופו לסחוב וס"ל לסמ"ב דגם בב' בועי דסמיכי הוא מבעם אסופו ליסחב וא"כ היכא באין חרין והקמט בבבע לא צריך לך מעמא כיון בהוא על בבוח הכיאה לא מחזי בב' בועי הקמט בבבע דלא אבל בחוא פי' אמ"ז בלבון הנ"ב ל"ע בזה דלישבא דהוי בב' בועי לא מבמע הכי ופבעא דלישבא מבבע דבעמא מנום דכיון בים אם חרין נראים הבועה חלוקה בבתים כמו בבפולי והייו דוקא בבעומדת מלקה על פני בעת הכיאה ונקלחה הבני' בחוך החרין בלא דמי לבועה בבפולי בדעה ב"ג להטריף ונחנו לקח פוסקים הבעם מנום דכיון בגלחה ב' מכוונות בבועי דסמיכי דמי וכפיפא מייני בהבועה עומדת בולה בחוך הכיאה אם אין הבם בוע דסמיכי צריכן לבעמא דהו"ל תר"ל וכ"כ בספר חורת יקותיאל ומה בבתב לחלק בין קמט לחסרון יבואר לקמן ובספר הפלגת למבה בתב ל"ש דלמה יגרע מחדא ומתחזי' כב' דבפכי לחדדי בבבה וחבא לא קיימא במקום בחפון בכ"ל וכלמה כן הקבו הנוס' על מעם בבחבו בבפולי מנום מלחיה עין וזה קוביית אמ"ז דבבר פרבו מעם זה אבל מ"מ מנום בא לא חריא בבמה פוסקים החזיקו בבעם זה וכמ"ם בענין בפולי בק"ה בם וע"ם לענין חדא ומתחזי בתבתי בתבתי כתבתי לי בב לפוסקים אלו דחדא ומתחזי בב' בתלי מבלה לבל בבבא חדא היא אלא בים בדק וטופל בפק במעא בפנים ב' הם וזה בדקינן לי בבפכי מבא"כ בחן בהוא בבדי בהבדעה טועה ומבלה עיניו יבפוט בבנים הם ע"ם וכן י"ל בחן ובריבא דקחמר מעמא מנום הר"ל ל"ל דמיירי בהחרין והקמט במקום בדרכו לסיות כמ"ם הה"ם וכ"כ בחורת יקותיאל בם לך בחבובה בתבתי בחופן אחר ויחבא' בס"ק בחא"ז: (נא) אפי' אם הבודק בקי בו' כבר בתבתי בחא"ז מפרבו הך מ"ב במקום בדרכו לסיות קמוב לך לענ"ד זה דוחק להעמיד בלבון קמב דזה בדרכו לסיות הוא קרוי בלבון הפוסקים חרין ולא מצינו בדבריהם קמב בדרכו לסיות ובחבובה בדין מיירי בחא"ל קמב בתבתי דא"ם לפי מ"ם דחסרון בחולדה לאו רישותא הוא וא"כ א"ם דבריבא מיירי בהקמט ניכר בלא מעבה מהדם כ"א הוא מלידה ומבמן דומיא דחרין בחוכא עליונה ובבה"ג לא מבמרף למהני הר"ל ולבך הולבך לענ' דהוי בב' בועי דסמיכי והייו הוי' בהבוע' עומד' מקלחה בחוך החסרון ומקלחה על בעמ הכיאה' דבבה"ג מחזי בב' בועי דסמיכי ובמ"ם מבא"כ בבבפא מיירי בבחם קמבים בבחים ע"י חולי ויש בהם הבם נקב בפיר הו"ל הר"ל לך בחבו' הנ"ל הקבתי דלמה צריך לטעמא דהר"ל ת"ל מנום דלריך הקמט בדיקת נפיחה וכאן א"א בהבועה מעבבה ובתבתי בם בחוחק לומר דבאי עם הקמט כ"ל אלו כמו ועליו מעם מבבה ובתבתי ליבב מנום דבבוע' בהמוגלא ריבה ואיבה קבה בחבן בפיר היא עולה בנפיחה ומועיל בה בדיקה ובדיין ל"ע לענ"ד דאפבר דאחעפ"י דבפיר היא שלה בנפיחה כיון בהמוגלא רבה מ"מ אין זה בדיקה יפה לידע באין בם נקב כ"ם והמוגלא בחמו ולבאורה ל"ל דבדקינן הבי בטחבין פוסרין מבלבן מבבו ומה"כ בבקובי' בם הבור קלא ומיחוקם פוסרין מבלבן זה מבריח לומר דע"כ לא הי' בחן נקב בעור דאל"כ בעיבוב הבלבן הה מחמת המוגלא גם עתה לא היה

הבועא על נבשושית וע"י הנפיחה נתכסה הבועא כמראה ריאה והרי זו בגבשושית ע"ג גבשושית אין לחוש לו וכשר ויראה לי שאף אם אין שם בועא כלל רק גבשושית בתולדה ועל הגבשושית יש שם עוד גבשושית אחרת או שני גבשושיות זה אצל זה יש להתיר לפי ששני ריעותות משם אחר אינם נחשבים תר"ל כמו שנתבאר בסעיף ל':

מה בועא במקום חריץ וקמט אם הוא מקום שדרכו להיות שם חריץ כגון באונא עליונה של ימין או במקום חריץ הנורדא כבר נתבאר משפטו בסימן ל"ז ואם הוא במקום שאין דרכו להיות שם חריץ וקמט (נ) אע"פ שהבועא עומדת בולה בתוך החריץ טריפה מטע' תר"ל ואצ"ל אם עומדת מקצתה על פני שטח הריאה ומקצתה השני בתוך החריץ שיש להטריף כמו שנתבאר בסימן ל"ז לפי שנראה כב' בועות סמוכות:

מו זה שהטרפנו בבועא במקום חריץ וקמט שאין דרכו להיות שם נקב ולא תעכב המוגלא את הבריקה שחיתך מקורם בריאה במקום אחר ומוציא דרך שם המוגלא מתחת לקרום עד שנשאר הקרום שבמקום הקמט נקי וכן אם הבועא אינה על הקמט ממש אלא סמוך לו ואין הפרש בב' שערות ביניהם אע"פ שהבועא אינה מעכבת הבריקה או אם הבועא אין בה מלתא רק מים אעפ"כ אינו מועיל להכשיר שהרי יש כאן הר"ל ואם הבועא היא של מ"ז (נב) יראה לי שיש הפרש ברבר שאם הבועא היא על הקמט ממש יש לאסור לפי שהקמט צריך בדיקה בנפיחה והבועא מעכבת לפי שכל בועא של מ"ז יש לה כים בפני עצמה ואפשר שהכים מעכב שלא יבנס הרוח לשם (נג) אבל אם הבועא של מ"ז אינה על הקמט ממש אלא סמוך לו אף ע"פ שאין הפרש ב' שערות ביניהם יש להקל אחר שיבדוק הקמט כמו שנתבאר בסימן ל"ז:

מז חריץ וקמט זה שאמרנו אע"פ שהוא כתבנית כף פשוטה ואין מצטרף להטריף אבל יראה לי שלא נאמרו הדברים אלא אם יש לחיש שנעשה חריץ וקמט זה מחמת חולי ולקותא שהיה בריאה אבל אם נראה לעין שמתחלת יצירתה היה כך וכך נבראת בחברון כזה כאשר הוא רגילות למצוא לפעמים בהרבה ריאות פגימות באלה אע"פ שיש שם בוע' וביוצא שמורה על חשש נקב אין מצטרפין כאשר נתבאר בסעיף ל"ד ועיקרי הדינים בזה נתבארו בסימן ל"ז סעיף ק"א עד סעיף ק"ה משם תדרשנו ושם נתבאר בסעיף ק"א שחברון מבחוץ עם חברון מבפנים מצטרפין להיות תר"ל במקום שאין הפ"מ:

מח אם יש קמט בריאה וכנגדו ברופן יש שם מב' או שנראה שנשבר

ט לבנכן בהרי המוגלא לא זאה ממקומה אלא ע"כ דמה שלא בנכן בהבוה הוא מחמת שלא הי' שם נקב כלל בקרום אך בחמת ז"א וכמ"ם בה"ם לענין סרכא מחוך החטום דאם היה סרכא סלריכה בדיקה לא מהני דבמחת הקרום נקוב ואינו מבלבן מכח החטום ואע"ג דבהר קרינא הקרום והנחת רוק בלבן דרך החטום אפשר שאין הרוח בא בחוזק כ"כ שיבלבן דרך נקב מבהו מבקרום ע"ם וה"ע דטוהי' ול"ל כמ"ם שם ליישב לענין עיני דמנום טעמא דבדיקה אחתי אפשר לבדוק אף אם הבועא שומדת על הקמט ממש כגון שיחוך בריאה במקום אחר ויקח המוגלא דרך שם מחחת לקרום בריאה ולא יבדוק שם אם אינו מבלבן כבר כיון שבבר הסיר המוגלא משם בדיקה יפה היא ומעם זה ל"ל נדברי הב"ח שבתב וז"ל מיהו פנס וקמט רישותא מיהו הוי ואם בועא שומדת על הקמט ס"ל לקותא בתר לקותא ומרפה ולבתורה קבה לתה לי' אתי טעמא דה"ל כיון דרישותא הוי עכ"פ צריך בדיקה נפיח' וא"א מחמת הבועא וגראה דגם הב"ח מודה דבעי בדיקה לי מפקא זיקא ועיין בסי' ל"ז בק"ה שם שבאתי דברי האחרון מש"ך ואף לפי מ"ם שם דסני בנפיחה לחוד לרלות אם שלה הוא ואל"ל ליתן פוסרין דוקא מ"מ י"ל דאין זה בדיקה דאפשר לולי סחיתה המוגלא שבבועא היה הרוח יוצא דרך הנקב אבר שם ולא הי' שלה בנפיחה וגם אין לפרש דמיירי שבבועא אינו הקמט ולא עליו ממש שהרי אא"ז בתב שהב"ח ס"ל דתר"ל זה ע"ב זה ממש בענין וסמוכין לא מטריף וא"כ ל"ל הך טעמא דהו"ל לקותא בתר לקותא דלפי טעם זה אם הבועא' על מ"ז ס"ל לבב"ח דלאו לקותא היא למאן דמבאר' בסמיכי' במ"ז מבא"כ להך טעמא בטעבב על בדיקה הקמט אף אם הבועא על מ"ז אפשר דטרפה וצ"ל בתמ"ם דמ"מ הי' אפשר בבדיקה לקחת המוגלא מחחתיו דרך חיוך במקום אחר ולכך הולרך לטעמא דהר"ל ועיין בס"ק ק בא"ח"ז דלריך לטעמא דתרתי לריעותא בבועא בים בה מים: (נב) יראה לי בים הפרבי בבר בהבחי דקבה לבהורה ל"ל הטעם דהר"ל דה"ל דא"א בנפיחה וכ"כ בהורה יקותיאל לבהיה מזה דקמט א"ל נפיחה וכס"ק בלפני זה בהבחי ליישב זה אף לע"ד אפשר דבועא על מ"ז אינה מעבבת הבדיקה כיון שהם יפה לבהוס הנקב בבקרום (ודוקא בועא בים בה מוגלא כיון בבלילתה עבה היא שומדת בפני הנקב וכוחמת) ואפי' הם בבוחים ועבורים מ"מ מבחים לא בחים ולבך קחמר מנום הר"ל דאז אפילו בבועא בל מים עבורים לו זכים למאן דס"ל להטריף בתרתי בא"ז ה"ל ערפה ואפשר דגם ליבה מנבבה בדבם אין לנו לחוש בבוחם הנקב כיון שהוא מבבך בדב' לא הי' עומד בפני הנקב ודוקא במוגלא עבה אלא בים בה לחלוחים קלת לו מינני באין בה לחלוחים בלל ים לחוש לבחימה ובדאמרינן נבי אחוס לי איבא מוגלא מחמת מוגלא היא וע"ם דמבמע דגם דם עבור מעבב אלא יבא הרוח לבם א"כ אפשר דה"ה ליבה המבבת לא נבע מדם עבור והבי מבחבר בפי ליים' הא דבהבו הבעם מבו' הר"ל ולא מנום דא"א בבדיקה מנום דבעמא דהר"ל מהני דאפי' בבועא בל מים מרפה ובבבי מיובבים דבבי הב"ח ולפי"ז אין מ"מ לדיבא דבבועא אינה בל מ"ז אלא"ה מרפה מנום הר"ל ואם ים בה מ"ז לא לבמבבירים מ"ז בסמיכי וס"ל דגם בהלוי' ממ"ז בבר גם בזה בבר דבפיר מועיל בזה בדיקה ומ"ם לך דעדיין ים לפקפק בדבר דאע"ג דמים ודאי אין לחוש בבוחמין מ"מ כיון שבבועא בל מ"ז יש לה כים בפ"ע א"כ י"ל שהכים סוחם הנקב וכמ"ם הפרי הואר לענין טועי דסמיכי לחרן קושיה הרבב"א והר"ן דאמאי אין לחם דרך בדיקה ולזה הירן שכים הבועות שבהם המוגלא הם סוחמין הנקב ומוגענין דרך הבדיקה והבאתי דבריו בסי' ל"ז ע"ש ולפי"ז יש ל"מ לדינא דאם מעשה הר"ל אחינן עלה יש להחיר בבועא בל מ"ז להבר דמהבגים היתר בסמיכי ולדעה הב"ח והס"ך לא מחבב רישותא בלל לדידהו לגרף לבאר רישותא אבל אם בימא הטעם לפי בא"א בבדיקה א"כ אפי' במ"ז יש להטריף דאפבר שהכים סוחם הנקב ולכן בלענ"ד דלף לפי מה"ל דשפיר דמי לבהוג קולא בהלוי' במ"ז בחמבת דהכיני קולא בסמיכי מ"מ בחם יש בועא בל מ"ז בהקום הקמט הלריך בדיקה יש להטריף דאע"ג דלא הוי הר"ל מ"מ מעבב הבדיקה אפשר שהכים סחם הנקב ובמ"ל בבלענ"ד ועי' בס"ק בא"ח"ז: (נג) אבל אם הבועא בל מ"ז איבה על הקמט ממש בלענ"ד דאע"פ שהבחבי להחמיר בבועא בל מ"ז על הקמט מ"מ אם איבה על הקמט ממש רק סמוך לקמט אע"פ בא"ח בפרם ביביהם בב' שערות דבמוכין הא"ב עמי הר"ל מיקרי מ"מ מ"ז לאו ריעות' היא בחם"ל וא"כ בבר ע"י ביבדו בחקו' הקמט דהבועא איבה מעבבת בין שבה ע"י מחמת הבועא איבה מעבבת הבדיקה בלבד וכן אפי' אם הבועא על הקמט

ממש אם יטל לתוך קרום הריאה לחוק ממש באופן שיקח הכיס על מ"ז מתחת הכיס ממש וחר"ל אין כאן למטן דס"ל להבשיר במ"ז אך לענ"ד דבר קטן במציאות שיקח הכיס בבלמות בלי הפסד בקרום הריאה ס"ס ואעפ"כ יהי' ביד לבדוק ס"ס שיעלה בנפיחה ע"י בסופרת וכה"ג לכן לא כתבתי' בפנים ;

(נד) אין דנין בו דין תר"ל לפי שאף אם נתלה שריאה זו קומטה מחמת ששלט בה המכה שברופן מ"מ אפשר שאין כחה אלא להקמיט אבל לא לקלקלה לגמרי ער שתינקב וטיפה לחזור לבריאתה כבראשונה ואם נגלד קרי' העליון מן הריאה ונמצא שם בועא או איזה ריעותא או שיש מבה ברופן או נשבר הצלע בנגדו נתבאר הכל בסימן ל"ד ;

מט ריאה שנמצא בה יתרת מקמא והיא גדולה לאחר נפיחה בעלה של הדם במקום שנהגו בה היתר כמו שנתבאר בסי' ל"ה אם נמצא בועא או שיוצא ממנה סרכא תלוי' או איזה ריעותא אחרת (נה) יש להטריף אבל אם היתרת פחותה מעלה של הדם אינו נחשב ריעותא וכשר ויראה לי שבמקום שנהגו איסור ביתרת מקמא אם היא גדולה בעלה של הדם אז יש לאסור אם נמצא יתרת מקמה פחותה מעלה של הדם ויש בה עוד ריעותא ואצ"ל אם נמצא יתרת מגבה פחותה מעלה של הדם עם עוד ריעותא שמצטרפין יחד להיות תר"ל ;

נ יראה לי שאם נמצא יתרת מקמא פחות' מעלה של הדם וסרכא דבוקה שלא בסדרן יוצאת משם (נו) מועיל מיעוך כמו בבל סרכא שלא בסדרן אבל אם גדולה בעלה הדם או אם היא יתרת מגבה אע"פ שפחותה מעלה הדם אין מועיל מיעוך כשלא בסדרן ואפי' אם יוצאת מיתרת בשורת האונות גדולה בעלה הדם אין להקל בזה כמו שיתבאר אבל אם סרכא תלוי' יוצאת מכל אלו האמורין והסרכא תלוי' היא עוברת ע"י משמש יש להבשיר ;

נא כל שנסרכא היתרת ודבוקה לאיזה מקום ברופן או בריאה שלא בסדרן היא טרפה ואין מועיל מיעוך כמו שנתבאר (נז) ואפי' אם נסרכה יתרת זו לאונא הסמוכה שעלי' למטה מחציין ובלא חלון ג"כ שלא בסדרן היא שהרי אי אפשר שתהי' הסרכא בין החיתוכים בשאר כסדרן אבל אם נמצא שם שני יתרת מקמא העומדים זה אצל זה ונסרכו בין החתוכים למטה מחציין בלא חלון יש להבשיר אם עוברת ע"י מיעוך כמו שנתבאר בסי' ל"ט סעיף ס"ו ושם נתבאר דין סרכות בוורדא ;

נב אם נמצא יתרת מקמא וע"ג היתרת הלזו יש שם ג"כ כמין יתרת (נח) יראה לי שיש להבשיר בהפ"מ אבל אם אין שם יתרת

שנשבר הצלע וחזר ונתרפא (נד) אין דנין בו דין תר"ל לפי שאף אם נתלה שריאה זו קומטה מחמת ששלט בה המכה שברופן מ"מ אפשר שאין כחה אלא להקמיט אבל לא לקלקלה לגמרי ער שתינקב וטיפה לחזור לבריאתה כבראשונה ואם נגלד קרי' העליון מן הריאה ונמצא שם בועא או איזה ריעותא או שיש מבה ברופן או נשבר הצלע בנגדו נתבאר הכל בסימן ל"ד ;

מט ריאה שנמצא בה יתרת מקמא והיא גדולה לאחר נפיחה בעלה של הדם במקום שנהגו בה היתר כמו שנתבאר בסי' ל"ה אם נמצא בועא או שיוצא ממנה סרכא תלוי' או איזה ריעותא אחרת (נה) יש להטריף אבל אם היתרת פחותה מעלה של הדם אינו נחשב ריעותא וכשר ויראה לי שבמקום שנהגו איסור ביתרת מקמא אם היא גדולה בעלה של הדם אז יש לאסור אם נמצא יתרת מקמה פחותה מעלה של הדם ויש בה עוד ריעותא ואצ"ל אם נמצא יתרת מגבה פחותה מעלה של הדם עם עוד ריעותא שמצטרפין יחד להיות תר"ל ;

נ יראה לי שאם נמצא יתרת מקמא פחות' מעלה של הדם וסרכא דבוקה שלא בסדרן יוצאת משם (נו) מועיל מיעוך כמו בבל סרכא שלא בסדרן אבל אם גדולה בעלה הדם או אם היא יתרת מגבה אע"פ שפחותה מעלה הדם אין מועיל מיעוך כשלא בסדרן ואפי' אם יוצאת מיתרת בשורת האונות גדולה בעלה הדם אין להקל בזה כמו שיתבאר אבל אם סרכא תלוי' יוצאת מכל אלו האמורין והסרכא תלוי' היא עוברת ע"י משמש יש להבשיר ;

נא כל שנסרכא היתרת ודבוקה לאיזה מקום ברופן או בריאה שלא בסדרן היא טרפה ואין מועיל מיעוך כמו שנתבאר (נז) ואפי' אם נסרכה יתרת זו לאונא הסמוכה שעלי' למטה מחציין ובלא חלון ג"כ שלא בסדרן היא שהרי אי אפשר שתהי' הסרכא בין החיתוכים בשאר כסדרן אבל אם נמצא שם שני יתרת מקמא העומדים זה אצל זה ונסרכו בין החתוכים למטה מחציין בלא חלון יש להבשיר אם עוברת ע"י מיעוך כמו שנתבאר בסי' ל"ט סעיף ס"ו ושם נתבאר דין סרכות בוורדא ;

נב אם נמצא יתרת מקמא וע"ג היתרת הלזו יש שם ג"כ כמין יתרת (נח) יראה לי שיש להבשיר בהפ"מ אבל אם אין שם יתרת

(נו) מועיל מישוך. לפי מ"ש לעיל דהפ"ע קמ"ל דאפי' היכא דיתרת מקמא פחותה מכמ"ד דל"ם הר"ל מרפ' מכוס בלא כסדרן ולפי"ז פסוט דמועיל מישוך בזה כמו בבאר בלא כסדרן אבל ביתרת מגבה פחותה מכמ"ד בהכתב הבבלות דהוי ריעותא אין מועיל מישוך בדבוקה בלא כסדרן דלא עדיף מסרכא תלוי' ומ"מ נלענ"ד ביתרת מקמא לו מגבה פחותה מכמ"ד וסרכא תלוי' יוצאת ממנה יש להבשיר ע"י מישוך אף בלא הפ"מ אע"פ דבחלוי' מבוטא כתב דמ"ש להבשיר ע"י מישוך בהפ"מ דוקא כמש"ל מ"מ שם איכא טעמא דמקומו מחולחל והכא עדיף בלא"ה כיון שאין העדות מכוונת רק דרישתא דפלוגתא מצטרף א"כ יש להקל ע"י מישוך כמש"ל בסי"ק ל"ו ;

(נז) ואפילו אם נסרכה ' כבר כתבתי בסי"ק ל"ה מה שהקשה בשפ"ד דה"ל אפילו בחלוי' יש להטריף מטעם חר"ל ותירץ שם דדבוק' קאמר וה"ה שני יתרת מקמא ונסרכו זא"ז כבר אבל בסרכא תלוי' נרע ומרפה עכ"ל ור"ל דקמ"ל דאם נסרכה מקמא לאיזה מקום הו"ל בלא בסדרן דס"ד אם נסרכה לאונא הסמוכה לה הו"ל בסדרן ומ"כ אם היא למטה מחציין בלא חלון אין כאן חר"ל דהו"ל בלא בסדרן כיון שאין החתוכים סוכבים זע"ז ודוחקים יחד משא"כ אם היתרת עומד אצל היתרת הנני אז בסרכא מזו לזו למטה מחציין בלא חלון מחיסון יחד לחיתוך כבר דהא בסדרן לא מתשב ריעותא (ועיין בסי' ל"ט ס"ק ע"ח) שכתבתי בלפי הטעם בבלונא סותמת הו"ל בסק"ג שהם יתירות מקמא לא דמוקי החתוכים אהדדי ומ"מ מישוך מועיל שפ' בזה ע"ש) משא"כ בחלוי' הו"ל חר"ל כמו בועא על יתרת אפי' בדרי דאוי וכ"ש מקמא ולפ"ז בפשיטות י"ל דנקט בנסרכה לאיזה מקום דאז דוקא מקמא מרפה משא"כ בדרי דאוי זימנין דכבר כגון בסדרן ובמ"ש הש"ך משא"כ בסרכא תלוי' דלא דוקא מקמא דאפ' בדרי דאוי מרפה כמ"ש לקמן ועיין לעיל ס"ק י"ה כתבתי ליישב דמירי בפחות מכמ"ד ושוד י"ל דעל א"ה לק"מ דאפשר דא"ה לא ס"ל אך דיש דהרמב"ד לאטריף בחלוי' מבוטא וכמש"ל ס"ק כ' בשם בו"ת מהריב"ל וכ"כ מהרשד"ם דבשלונקי נלמו לחקל וגם כיון דאיכא ס"ל להבשיר מקמא ממילא ס"ל דאין כאן ריעותא כלל דהשם חיסוך בלונות ל"ם מקמא ועל המחבר שכיא דין הרמב"ד לאפשר לומר דס"ל דדוקא בבועא ובחלוי' שמעידות זע"ז בנקב משא"כ בחלוי' מיתרת וכיונא בו ומ"ש אח"ז להטריף בועא מיתרת כבר מבאר מעמא מבוס שם מטריפין ומקור הדין הוא מבדיקו' האחרונים ונראה בחומר הא שהחמירו בדברים אלו ומצו כן מהמ"כ שהביא הרמ"א סי' ל"ז להטריף בבועא מגבשבות אע"ג דמשבר דבכה"ג אין מטרפין לפי שאין עדוהן מבוטל' ומצדו מזה לחמיר בל בה"ג אך כבר בתבתי לעיל ס"ק מה לבועא על גבשבות י"ל דחושבין שמא נחתך בלונות משא"כ ביתרת מקמא לו בדרי דאוי דלא שייך זה ולכן נראה דאחמירו בבכו מסברת דנפשייהו כיון דאיכא מאן דמחמיר ביתרת לחוד וא"כ אפשר דשמחבר לא ס"ל הכי ולכך הוצרך להשמיענו הדין ביתרת מקמא דסריכא למוקום אחר דאלו סרכא תלוי' ויוצא בה אינה פוסלת לדידי' ועיין לקמן ס"ק : (נח) יראה לי שם להבשיר ' כבר כתבתי דהא דמטרפין ביתר' מקמא עם עוד ריעותא אינו רק מטעם כיון דאשכחן מאן דמחמי' בה בהגמרא אלי' עוד ריעותא' יש לפסול ונלענ"ד דאם נמצא על ריעותא הבא' נבבוס אע"ג דבעמא קי"ל דגבבוסים אינם מצטרף לריעותא אחרת ס"ע לריעותא הבא' מחמת נקב דגם בגבבוסים איכא חשבא דמחחך בלונות ואפילו אינמא דלאו מה"ש אחינן עלה

הא"ח מקמא דוקא דאז כל היכא דסריכי מרפ' כיון באין שם אחימת דוקא מש"כ ביתר' כה"ג מגב' דלהוקן במקום רבות' לאוי מיקרי בסדרן וכבבה ולדידן לא מ"מ בזה דהא אנן מטריפין כל סרכא לדוקן ואם יש סרכא תלוי' מיתרת מגבה פחותה מכמ"ד כתב המבבות דהו"ל הר"ל כיון שיש פוסקים דאף פחות מכמ"ד הו"ל יתר' אבל מקמא ופחות מכמ"ד י"ל דכ"ע מודים דלאו מרפה היא ולא הוי הר"ל ע"ש וכזה מיושב מה שהקשה בשפ"ד כי' ל"מ מאי אריי' יתרת מקמא שנסרכה למקום אחר ח"ל שאפילו סרכא תלוי' יש להטריף מטעם חר"ל דאפילו בחלוי' אינו מרפה ומ"מ הכא דהכא הוסרין מקום למקום כמ"ש שם שם לפי"ז וכש"ק בחח"ז אבאר עוד בזה אמנם מ"ש המבבות דיתרת מקמא פחותה מכמ"ד י"ל דכ"ע מודים דלאו מרפה היא לענ"ד ז"ל דאין חלוי זה בזה דמ"ד דס"ל דהך אפי' כמ"ד ללאו דוקא ואפי' בלי מהכי נמי בפיר מצ סבר כמ"ד דיתרת מקמא לאו אורחי' ומילא דאין חלוק לדידי' בין מקמא למגבה דבכל גווני אפי' פחות מכמ"ד מרפה הוא אך דמ"מ נלענ"ד הדין אמת דליתא לן למקבל חומרי כיון דאמר ק"ל בתחוייהו לקולא אע"ג דבחתא מיניהו כגון מקמא כמ"ד אז מגבה פחות מכמ"ד ריעותא חבבינן לי' מ"מ כיון דאיכא תרתי לטיבותא אינו מצטרף לריעותא אחרת וכי' לדבר מצבך לטובה ואינו מצטרף לרעה ולפי"ז במקום בגהגו להחמיר ביתרת מקמא אז אם נמצא יתרת מקמא פחות מכמ"ד עם עוד ריעותא בפיר הו"ל הר"ל כמו יתרת מגבה פחותה מכמ"ד בכתב המבבות דהו"ל הר"ל עיין בסי' ל"ה ס"ק ק' מ"ש בזה :

(נז) ואפילו אם נסרכה יתרת מגבה פחותה מכמ"ד דל"ם הר"ל מרפ' מכוס בלא כסדרן ולפי"ז פסוט דמועיל מישוך בזה כמו בבאר בלא כסדרן אבל ביתרת מגבה פחותה מכמ"ד בהכתב המבבות דהוי ריעותא אין מועיל מישוך בדבוקה בלא כסדרן דלא עדיף מסרכא תלוי' ומ"מ נלענ"ד ביתרת מקמא לו מגבה פחותה מכמ"ד וסרכא תלוי' יוצאת ממנה יש להבשיר ע"י מישוך אף בלא הפ"מ דוקא כמש"ל מישוך בדבוקה בלא כסדרן אבל אם גדולה בעלה הדם אז אינו מועיל מישוך כמו בבל סרכא שלא בסדרן אבל אם סרכא תלוי' יוצאת מכל אלו האמורין והסרכא תלוי' היא עוברת ע"י משמש יש להבשיר ;

נא כל שנסרכא היתרת ודבוקה לאיזה מקום ברופן או בריאה שלא בסדרן היא טרפה ואין מועיל מיעוך כמו שנתבאר (נז) ואפי' אם נסרכה יתרת זו לאונא הסמוכה שעלי' למטה מחציין ובלא חלון ג"כ שלא בסדרן היא שהרי אי אפשר שתהי' הסרכא בין החיתוכים בשאר כסדרן אבל אם נמצא שם שני יתרת מקמא העומדים זה אצל זה ונסרכו בין החתוכים למטה מחציין בלא חלון יש להבשיר אם עוברת ע"י מיעוך כמו שנתבאר בסי' ל"ט סעיף ס"ו ושם נתבאר דין סרכות בוורדא ;

נב אם נמצא יתרת מקמא וע"ג היתרת הלזו יש שם ג"כ כמין יתרת (נח) יראה לי שיש להבשיר בהפ"מ אבל אם אין שם יתרת

(נו) מועיל מישוך. לפי מ"ש לעיל דהפ"ע קמ"ל דאפי' היכא דיתרת מקמא פחותה מכמ"ד דל"ם הר"ל מרפ' מכוס בלא כסדרן ולפי"ז פסוט דמועיל מישוך בזה כמו בבאר בלא כסדרן אבל ביתרת מגבה פחותה מכמ"ד בהכתב המבבות דהוי ריעותא אין מועיל מישוך בדבוקה בלא כסדרן דלא עדיף מסרכא תלוי' ומ"מ נלענ"ד ביתרת מקמא לו מגבה פחותה מכמ"ד וסרכא תלוי' יוצאת ממנה יש להבשיר ע"י מישוך אף בלא הפ"מ דוקא כמש"ל מישוך בדבוקה בלא כסדרן אבל אם גדולה בעלה הדם אז אינו מועיל מישוך כמו בבל סרכא שלא בסדרן אבל אם סרכא תלוי' יוצאת מכל אלו האמורין והסרכא תלוי' היא עוברת ע"י משמש יש להבשיר ;

נא כל שנסרכא היתרת ודבוקה לאיזה מקום ברופן או בריאה שלא בסדרן היא טרפה ואין מועיל מיעוך כמו שנתבאר (נז) ואפי' אם נסרכה יתרת זו לאונא הסמוכה שעלי' למטה מחציין ובלא חלון ג"כ שלא בסדרן היא שהרי אי אפשר שתהי' הסרכא בין החיתוכים בשאר כסדרן אבל אם נמצא שם שני יתרת מקמא העומדים זה אצל זה ונסרכו בין החתוכים למטה מחציין בלא חלון יש להבשיר אם עוברת ע"י מיעוך כמו שנתבאר בסי' ל"ט סעיף ס"ו ושם נתבאר דין סרכות בוורדא ;

נב אם נמצא יתרת מקמא וע"ג היתרת הלזו יש שם ג"כ כמין יתרת (נח) יראה לי שיש להבשיר בהפ"מ אבל אם אין שם יתרת

עלה אלא כיון דהגבוטים מגבה יש עלי' סם ריעותא דיתרת מגבה ומצטרף לריעותא אחרת כמש"ל מש"כ אם נמצא גבשושים על יתרת מקומה אע"פ שהגבשושים ע"ב היתר' מ"מ אין בם סיוע בלשון שהרי האומה העומדת בדרי סיא מפסק' ביני לעלות ופשיטא דבבר אחורא דבריך אין מתחבר בה ביעבה נקב עי"ז וא"כ כ' הריעותות א' הם שהרי גם הגבשושים שבריאה ריעותא דיתרת עליה וה"ז כמו גבשושים ע"ג גבשושים דבבר כמש"ל וגדולה מזו הי' לענ"ד אם יש בם יתרת מקומה ונמצא ע"ג היתרת במקומה כעין יתרת מקום דבבר ואין זה נקרא יתרת על נבה כיון בהכל הוא מקומה בל ריאה לא מצאתיו ביתרת במקומה ע"ג ולענין זה עדיף יתרה מקומה מיתרת בדרי דאוני דאלו יתרת בדרי דאוני במקומה יתרת ע"ג מרפה מש"ל כ' היתר' מקומה כה"ג כיון שהכל שוה לפיס מן האומה ה"ז כמו במקומה בם שני יתרת מקומה זה תחת זה דהכל בכלל יתר' מקומה הוא ולכן אע"פ שבעלוני יוצאת מיתרת זה עצמו אין דומה ביתרת שעל נבה דאין דין יתרת לגד הגבעות וגם דין הר"ל אין כאן בהרי הם מבם א' אלא דמהפיכה להקל בזה אלא מצאת מפורש אבל בגבשושים ע"ב יתרת מקומה כ"ל להסביר בפשיטות מטעמא דמתיבא: (נמ) אע"פ הריעות' ע"פ שמתיר לעיל ס"ק ל"ג מהבא' דבל באין בני הריעותות מעידין על מרפות אחת דק דמתמרין מבוס דבחד תיבת מקן דמטריף אז חוקת זה ע"ב זה אבל בכמוכין יש להקל בהפ"מ ונלענ"ד דבתרת ע"ב פחות מכמ"ד וסמוך לה עוד ריעותא אחת יש להקל בזה אף לפי מ"ש לעיל דמגבה בים הבם חיכוך בגבעות הוה בעדות אחת מכוונת ואע"פ שכתבתי הי' דבפחותה מכמ"ד דאורח' הוא אין לחוש להיכוך מ"מ ריעותא הוה כיון דמגבה היא מ"מ בכאן בהאומה חלוקה לעצמה אלא מבני' אם הריעותא באומה' בסמיכה לה אף בהיות בחוד בסמוך ממש לתיתרת באין לחוש בכל אופן חולקת רבוה לעצמה אלא אפילו אם הריעותא ע"פ בטח הריאה סמוך ממש למקום שמתחיל היתר' להתפצל אין לחוש שהרי בם אין הבם חיכוך בגבעות רק במקום יציאת היתרת ממש ודי לנו בבתמיר אם בסרכה על היתרת ממש ש"ל

בבבר שהתילה להתחבר ומתמת זה עולה ריעותא זו אבל בסמוך לה לא וכיון דלהב"ח בלא"ה לא קרי הר"ל בסמוכין נלענ"ד להקל בזה אף בלא במקום הפ"מ: (ם) ומרפסי כ"ב בבמ"ח והוא מלבון הש"ך אבל בועה או סרכה הו"ל הר"ל ומבטלות כתב הטעם כיון דאבבתן בש"ם דרבא הוה ס"ל לפסול בדרי דאוני ומב"ש ביתרת מקומה ומש"ל ולבתורה לפי מ"ש במהרי"ל נבי ב' עינותי' דבל יתר בגבול דמי לפי בעתיד ליקרב ולפסוק ותיקב הריאה ע"ל ולפי"ז סי' לפבר לומר גם ביתרת מקת' דהוי ריעותא ע"פ וכן יתרת בדרי דאוני אע"ב דרבותא היא מ"מ ריעותא הוה לענין זה ולכן בגירוף ריעותא אחרת אמרינן בהתחיל להקלקל בבר וכבר כתבתי ביולא בזה בשם דודי הגאון מ"י בעשם הרחי לריעותא אבל לענ"ד דברי מהרי"ל ל"ע ומ"ש בקי"ס סי' ל"ה ע"ש ועיין בש"ק אמנם זה דוקא אם יש סרכת תלוי' או ריעות' אחרת אבל אם לסרכ' בסדרן לחוצה הסמוכה לה לעטה מחליין בלא חלון בבר אלין זה מהר"ל דלעטה מחליין לא מחבב ריעותא וזה מבואר בש"ך ס"ק ובש"ד בש וכו' אם לא בסרכה רק תוכ' לחבבתה אע"ב בים בם יתרת בלוחה בוכה מ"מ הוא לן לאוקמי אחזקת היתר ואמרינן דהחוצות בסרכו והיתרת בחתה לא בסרכה בלל וכל באין הריעותות מסופים זה לזה אין הבם ולפי"ז אף לעטה מחליין עם חלון אין כאן הר"ל אלא דלפי"ז לא היה הש"ך ל"ל דדין תוכ' יש לה וע"כ דמייתי כגון בסרכו בלם זו לזו דע"כ גם היתרת בסרכה בתוכם וקמ"ל הש"ך דדין תוכא יש לה ובסרה ונראה דמשאי' בעמת הפתיק בש"ע יתרת בתם דודאי ביתרת מקומה מיירי דאל"כ מאין נדע שהיא היתרת דיוון דנקט לכל היכא דסריכא מעמע ליבנא בלא בסרכה רק היא לבדה ואפי' הכי קרינן לה יתר' ואסרינן ליה ע"כ דמקמ' מיירי והש"ך מיירי בבסרכו כולם ואפי"ה בבר בבבה"ג דהוי כסדרן והיינו לעטה מחליין בלא חלון וכ"כ בתשבות בדיני הר"ל דדוקא אם יהוא בהיא יתרת בגתתה בהאוחר הא אין יהוא כגון בועה בבל אוון אין לסטריף כו' ועיין בש"ד סי' ל"ה ס"ק ה' ובש סוף הסי' בשובדא הבר"ן ועיין מ"ש בסי' ל"ע ס"ק בל"ג דלהאוחה נראה דלף אם אין יהוא בבינוי אז היא היתרת יש להחמיר מעטם בחלין הקלקלה בהקלקל ויש לדון בלפי שהוא דבר יוצא קצת מעבע היינה בתחבר אלון חולי אחר ג"כ ואע"ג דמלד עצמו לאו ריעותא הוא דבתיבי' בהסי למעה לפעמים יתר בדרי דאוני מ"מ כל בתיבה אינה חולי כפי מסתבר בזה נעשה מתמת בולא מעבע הבדיר' בא בו קלקול קצת ובבר בתבתי בחודי הגאון מ"י בתב ג"כ דמה"ש תבינן לי' הר"ל ומ"מ נלענ"ד להקל בזה כיון בלפילו אם נאמר בהריעותא היא ביתרת הזה מ"מ אין הריעותא מצרפת רק דחזי לאמרופי לריעותא זו דיתרת וכיון דהיכא למיתר נמי באין זו היתרת שלפילו בחוצה ממש חוריתי בהסי להמלא אם בועות בדאמרינן חזינהו לבהו דקיימי בגדי אי סרכת תלויות הבחות מחמת הפסמת ליתה אין לנו להחמיר ודיינו בתחמיר בידוע לנו בהיא היתרת ולא שייך כ"ב חולין הקלקלה בתקולקל באין זו קלקלה ממש בלפסמים מנוי בזה אף

יתרת על גבה רק שיש שם גבשושית ע"ג יתרת מקמא יש להבשיר בלא הפ"מ:

נג יראה לי שאם נמצא יתרת מגבה פחותה מעלת הדם ויש שם ריעותא אחרת סמוך לה (נמ) אע"פ שהריעות' ע"פ שטח הריאה סמוך ממש למקום שמתחיל היתרת להתפצל אין לחוש ואצ"ל אם הריעותא באינא הסמוכה לה אף שהיא בחוד סמוך ממש להיתרת אין לחוש:

נד אפילו יתרת העומדת בשורת האונות ונמצא עליה עוד ריעותא כגון בועא או סרכא וביוצא בו ה"ז מצטרף להיות תר"ל (ם) וטרפה והוא שידוע לנו שזהו היתרת כגון שזו משינה קצת בתוארה מחברותיה וביוצא בזה ואם לאו אנו אומרים דהריעותא זו היא באחת מהאונו' הראוי' להיות ואין כאן תר"ל ואם נסרכה היתרת לאונא שאצלה בסדרן בשר ויראה לי להבשיר בזה כל שהיא מחיתוך לחיתוך למטה מהציין אע"פ שהיא מאונא לאונא או יש שם חלון:

נה זה שאמרנו שצריך שיהיה היכר בתואר שזו היא היתרת (סא) יראה לי שגם אם היא דומ' בתואר רק שאין לה ממפון הרגיל להיות באונא מזה יש לדון שזו היא היתרת וטריפה בצירוף ריעותא אחרת אבל אם אין שם יתרת רק מנין הראוי להיות רק שאחת אין לה ממפין אין זה נחשב ריעותא ולכן אע"פ שיש עלי' ריעותא אחרת אינן מצטרפין:

נו אם יש איזה חילוף באונות בגדלות או בתואר בדרך שנתבאר בסי' ל"ה להבשיר ויש שם עוד ריעות' אחרת (סב) יראה לי שבאורגן החילופי' שנתבא' שם שאין להבשיר כ"א בהפ"מ אז בצירוף עוד ריעותא אפי' אם אין מי שמטריף בה רק שהיא נחשבת לריעותא כגון בועא של מוגלא או מראה בשרה יש להטריף אפי' בהפ"מ ובמקום שבארנו שם בסתם להקל אז אף בצירוף ריעותא של בועא או מראה בשרה וביוצא בו יש להקל בהפ"מ אבל אם הבועא של מים עבורים וסרוחים או סרכא תלוי' וביוצא בו שיש מטריפי' אע"פ שנהגו להקל בהם מ"מ מצטרף עם ריעותא של החילופים להטריף בבל ענין:

נז אם הוורדא נחלקה לשנים ויש להם שורש א' כעובי אצבע והקטנה הפוכה שנתבאר בסי' ל"ה שיש להבשיר אז אף אם יש שם עוד ריעותא על הקטנה ההפוכה אין חיישין לה כיון ששורש א' להם (סג) ויראה לי שאם הריעותא הוא על החריץ או סמוך לו ממש יש להחמיר שבין שהוורדא הפוכה ואין החריץ במקומו ה"ז כריעותא על החריץ וקמט במקום שאין ראוי להיות שנתבאר

באותה ממש" ונלענ"ד דאפילו ביחוש שזו היתרת אין להחמיר רק בבאר ריעותא אבל אם יש בם סרכת בסדרן אלא שהיא עם חלון או שהיא מחוצה אין זה מצטרף לריעותא דיתרת וכבר כתבתי לעיל ס"ק יוד דאפי' למשה מחליין ובם מחוץ בועא ג"ע למה נמריף עפי מאם אין חלון דהא אין עדות החלון מורה רק על הפיחוק ואפי' תימה דהתם חוסמין בתפרקה הסרכ' קאמ' ועי"ז נעשה בועא זו מ"מ ביתרת לא שייך זה וא"כ מה בכך שנאמר בסרכה זו מורה על נקב בביתרת ונסרכה בכבר הרי אין הר"ל דאף בכה"ג דאיכא חלון הסתימה מועלת ואם נאמר בחוסמין במה מהמת בהיתרת היא יוצא' מהמבע מתקלקל קצה ונעשה נקב וחוסמין לסימה החוס' הסתימה לא מהני ז"א דלסימה החוס' אין לנו לומר בהסרכה מורה על נקב כיון דלדידהו יש סרכה ב"ג וכבר כתבתי לעיל בזה ס"ק הנ"ל וכיון דבלא"ה חידוש הוא בחידוש האחרונים בזה ממ"ל הבו דלא לוסיף עלה והוקא בריעותא נמורה אבל לא בריעותא דחלון אז כיון הוא לאומה ומדברי הפפ"ד מבואר דגם לענין זה מנמרף ריעותא דחלון והנלענ"ד כתבתי 1 (סא) ידאה לי בגם אם היא דומה בתואר כבר להבאר בהמבעות מהב דדוקא אם יהוא בזו היא היתרת כגון בנמתה בתואר כו' ונראה דה"ה אם אין לה ממפון ולאי בזו היא היתרת ולא אחרו' כמבואר במעבה הר"ן בהבית בח"ם סי' ל"ה וכמ"ש בם בפ"ם ס"ק ק"ז ולכן אם יש ריעות' עלי' הוי הר"ל גם נלענ"ד דדוקא היכא בים כאן יתרת אבל בלא יתרת אע"פ בהאול' בלא ממפון ויש שני ריעות' אחרת אפי' ל"ה וכיון דלא אמכחן מאן דס"ל לאסור אפי' ריעותא לא מיקרי למהוי הר"ל ועיין במבעות בהתב דאם אין עוד ריעותא אחה היתרת ויש על ג' אומות ועל הדביי' המסוב' לאומ' אין עליה בועה ערפה ממ"ג דאם אומ' באלל אומ' היתר' הרי בינתה הוכדת לה מקומה כו' וכ"כ בבפ"ד סי' ל"ה וע"ש מ"ש בזה: (סב) יראה לי בבאומן החילופים הפ"ך בסי' ל"ה בתב בבם הנ"ל בבדיקות כל מ"ש להקל בחילופים כו' אי איכא ריעותא אחריתי אפילו במלחה בלא מבבירין מ"מ מאחר דאיכא לד המרה להטריף לאיזה

מאן דהוא אפי' אלא בסלכת' מ"מ בכל בהוא מצטרף לסייע ידי האוסרי' ואמרינן לקולתא היא ונרפה ע"ל וכ"ע בתב הר"ן נבי בבם עם ב' ביסים ע"ל הש"ך ועיין מ"ש בם בביאור דבריו ולבתורה נראה דדוקא אם הריעותא בני' איב' מאן דמטריף בה אלא דאמן לא ק"ל בוודאי' מ"מ חזי לאמרופי לסייע ידי האוסרים בחילוף ואמרינן לקולתא היא כגון אם יש בם בבא בועא בל מים עבורים וסרוחים דטרפה לדעת הרי"ף והרמב"ם וב"י ולכן בפיר מצטרף וכן סרכת תלוי' מ' אבואר להטריף אבל בועא בל מוגלא או מראה בבדה בהין מי בבואר להטריף בבביל זה לבד הפבר דאע"ב אם ריעות' קלה מ"מ אין עדותה מבוונת עם הריעותא דחילוף ומאן לימא לן דבבה"ג ערפה מבוס הר"ל אך בע"ז בם כתב בתקום בהיכא ריעותא אע"ב אלא מטריף בבבילה מ"מ מצטרף בהדי ריעותא דלעיל וטרפה וע"ש מ"ש בביאור דבריו ומ"מ הפבר דגם הע"ז בוודאי דאיכא מאן דמטריף בבביל הריעותא ובמבעות סי' ל"ה כתב כל החלופים המזכרים בסי' ל"ה במבירים אם יש על החילוף איזה ריעותא סרכת תלוי' או מראה בבדה יש להטריף ואף הע"ז בתב אם יש שוד ריעותא היינו למאן דמטריף ומאן דאמרינן מבוס הר"ל ע"ל ודברי מעוגמים ואפבר הר"ל בהע"ז מיירי באין הריעותא סמוך לחילוף ואין בזה מבוס הר"ל רק דמחמת דאיכא מאן דמטריף בחילוף זה לכן בל בים שוד ריעותא בראיה זו יש לסטריף ומאן דאמרינן מבוס הר"ל אל"כ דוקא אם הריעותא על החילוף ערפה ול"ע באין זה בתמעע וגם אפבר לפרש דבריו בבוותה בתמש"ל ומ"מ לבוו לדיך היקון ולדינא נראה דיש לתלק ביעבה בתש"ם דאין זה דומה לריעות' על יתרת מקומה או בדרי דאוני בעכ"פ אבואר בבש"ם דאיכא מאן דמטריף אבל בלא נחבר בחילופים אלו בלא נחבר בש"ע וכיון בגהגו להבבור לא חיישינן לזו בלל ונלענ"ד לפסרא דבאותן חילופים בחבר בם באין לתקל ב"א בהפ"מ אז אם יש בם עוד ריעותא כגון בועא של מוגלא או מראה בבדה יש להחמיר אף בהפ"מ ואותן חילופים דקי"ל בהו בהתם להקל אז אף אם יש עוד ריעותא יש להקל בהפ"מ ועיין מ"ש בסי' ל"ה בביאור למ"ז ס"ק ב' ובפ"ח בש ס"ק ס"ח לענין החילופים בהביא רש"ל בתם מ"ש ולא זכרו במהרי"ו ומ"ח ע"ש: (סג) ויראה לי באם הריעותא בהב בב' ודדוה בבורם א' וא' הפוך לא הוה ריעותא בלל ואף אם יש בוס בועא בדומה לא סוי הר"ל עכ"ל ור"ל בהקטנה הפוכה דאלו אם הם בוים בלא"ה ערפה בבבואר בסי' ל"ה דאם בוים ומב"ש נדולה הפוכה ערפה ול"ל דבין בים לאם בוים א' בעובי אצבע כחד הבינן לה ומה בתקלת ממנה הפוך לא חיבפה לן חיבפה בלל בהא למחבבי' ריעותא ומ"מ נלענ"ד דדוקא אם הריעותא חיבה על החריץ או בתוך לו ממש רק הוא במקום אחר מוודדא. זו אבל אם הריעותא ס' על החריץ או בתוך לו ממש כיון בהוודא הפוכ' והחרץ הוא במקו' אחר באין לאוי להיות אם חריץ מוכבין לו ודיו בריעותא על חריץ וקמט במקום שאינו לאוי להיות בתו בתבאר לעל דבבה"ג

הוי תר"ל : (סד) וילפה לי מתפילו מצלה נקב ממש במשבצות כתב אם יש שני וורדום ל' מיומין ות' מממול אף מלן דסוסק בט"ז להכשיר בזה מ"מ אם יש שוד ריעות' מרפה אלא נרע מיהרה מקמה עכ"ל וזה פשוט וכלה"ם אין מ"מ לדיעה כמבואר בסי' ל"ה בחא"ח הכריע להטריף כב' ווריכות ואף לפי מ"ם בסי' ל"ה לקל בהפ"מ כשאין לה מוחר ווריכה ולא כיס ואין עומדת במקום הוורדה מ"מ בלירוף עוד ריעותא פשוט שיש להטריף מטעם יחיד' מקמ' ולכן לא בחכמי' בפיים ומ"ם במשבצות שוד שם ביחיר כיס בימין ואינו סרכה אע"ג דאין נק' אוסר בכיס מ"מ כיון שיש לוסרין ביחר כיס ב' לריעותא מיקרי ויש לעיין דלאו מפש ה' הוא עכ"ל ומה מ"ם דלאו מפש ה' הוא לכאור' ד"ל דהא גם ביחר' מקמה וגו סרכה תלויה וכדומה מעליפין מפוס הר"ל ומ"ם לעיל אלמה דאע"ג דלאו מפש ה' הוא כל שיש מטרפין מסייע לי' לריעותא כ"ד רק לענ"ד בלא"ה לפלן דס"ל להכשיר ביחיר כיס גם בזה כשר אע"פ שיש בו חיזה ריעותא לא מיבעיא אם הריעותא בלאוהו כיס אלין הוורדא מונחת בו ומבמצה עמו אלין-בזה מבוס חשש ריעותא כלל שהרי אין לאו דנין לוהו לכיס כלל רק לתלוליי בשר בעלמא אלא אפילו אם הסרכא לו הבועה בכיס שהוורד' מונחת בו מ"מ נראה דאין בזה חשש ריעותא כלל כיון שאין נקב פוסל בכיס כלל וגדולה מזו נראה דאפי' יש יחיר כיס ויש נקב ממש בכיס שהוורדא בו אינו אוסר כיון דנקב בכיס לא מחריב כיס ולא מסחבר כלל לומר כיון שיש בו חשש ריעותא דכל יחר כגמול אע"ג דמכשירין יחיר כיס וס"ל דאינו כגמול מ"מ מחמת הריעותא שיש בכיס זה בעצמה בו נקב אמרינן שזה מורה בשבר שתחיל להגמל אבל לענ"ד ז"ה כיון שאין נקב פוסל בו אמרינן דאורחי' הוא בימצה בו נקב לפעמים ואין לו לאוסיף על הטרפות ובפרע לפי מס"ל דסך מלאה דתר"ל היכא דתיקון עלה מטעמא דאיכא דמטריף אין בו סרך חשש דאורייתא א"כ יש להקל אך דעת אא"ז בלא"ה לחתיר ביחיר כיס כמ"ם בכיסין ל"ה אבל במקום שבאנו להקל נראה להקל אף אם יש נקב בכיס ומכ"ם בסרכא תלוי' ובועה בכיס : (סה) מ"מ כיון שיש בס"ז כ"ש בבמ"ח ובת"ם הבית דברי הפ"ז סי' ל"ח בבחב דמראה כשרה מחבב לקוחה אך הגאון מהר"י לגדא בבו"ח ס"ב חלק י"ד סי' יז"ד כתב להתיר בהפ"מ ולחייהו מדברי רש"י גבי כבבדא כשרה שבחב דקיים להו דבסבי סי' לקוחה ובהכי לא הוי לקוחה וכן בדף מ"ז ע"ב ברש"י ד"ה מי לא הנית ולא כמ"ז ס"ק ב' ולא כש"ך סי' ל"ב סעיף מ"ו (הוא מ"ם וס"ל ולא כבמ"ח סי') אח"כ כתב לגדד לביסוך דהכך מראות כבבות יש בהן קלה לקוחה ולכך הוצרך לחבוב לוהן בש"ם דבסרות ובסיומא דפיסקא בש הבלה לענין תר"ל אם יש מראה המוחר ועלי' בתר רישותא כיון דרש"י כתב בהדיא דבסבי לא הוי לקוחה א"כ במקום הפ"מ יש לחתיר ובפרע בדבר זה לחתיר בתר"ל אין לו שום מפורש בש"ם רק מבועה וסרכה תלוי' יוצא ממנה למדוה הבודקים ובלין הפ"מ יש לחתיר כיון דבהאדימה אמרו בגמרא דסדרא בריא מבמע דעכ"פ לקוחה הוא א"כ יל"ל דה"ה בבתר מראות ולכן יש להחתיר בלין הפ"מ אלא במראה אדום כיון שבהאדי' מבמע בגמרא במראה זו דליקוי קלה הוי מדאמר סדר' בריא א"כ יש להחתיר בגליון י"ד סלו בחבב בסי' ל"ח על דברי הב"ז ס"ק ב' דה"א כיון בהקלקולה הו' דברין לא נהירין בלין בוונא הטור דמראה כשרה לקוחה הוא אלא בוונא הטור בהלקוחה הוא הולכ' ויש בה הרב' בוונים וז"ל הב"ש אלא תימא הולכ' ולית בה חזון' מובא לקוח' הוא ע"פ ולפי' זה הוא רק הוה אמרא ולכן ר"ל דבעה המקולין וממילא מה שיחמי' בבמ"ח בסרכא הוצאה' ממרא' כשרה מבוס הר"ל ליתה ובהדיא כתב רש"י בדף מ"ו בד"ה מי לא הנית כו' ולפ"ד בגבר' הדם והאדימו שוכן מבחון לין זה לקוחה כו' ע"פ וכן בדף מ"ז גבי כבבדא כשרה פירש"י דקי' להו דבסבי הוה לקוחה ובהכי לא הוה לקוחה ועוד דאם איתא דמראה כשרה לקוחה היא א"כ אם יש במקום הזה שוד לקוחה אחרת הוי הר"ל א"כ למה צריך בד"מ להטריף חוב לדום במבך במקום האדום מטעם דלית לי' בדיקותא חיפוק לי' מבוס הר"ל דאבוס רישותא הוי כמ"ם הת"ם ואדום נ"כ לקוחה היא אלא ודאי דמראה כשרה אינו לקוחה כלל אם לא בלאמר דמראה בהדי אבוס לא מחריב הר"ל כמ"ם הת"ם דקמבע ותראה חדא לקוחה מיקרי מבוס בדבך הקמבע להבהבות המראה עיין ת"ם ובחבוכה אבר הארכתי בענין אבר המראות אלא מזכרו בגמרא בש ביאתי גם דבר זה והעליתי להקל דוקא בהפ"מ ובמראה אדומה עם שוד רישותא להחתיר אף בהפ"מ ע"כ כ"י הגאון ז"ל והנה מ"ם דבוו' הבור הולכ' ויש הרבה בוונים כן כתב במשבצות דבבור כתב ולא אמרינן כיון שיש בה הרבה בוונים דהקלקלה קמ"ל וא"כ אדרבה קמ"ל דאין זה לקולו כלל וא"כ גם מ"ם המ"ם דמרא' כשרה על בבבומים הוה כ' לרישות' אינו מוכרח ומ"מ מי יקל דאם כיון שהמ"ז קורא למראה כשרה לקולו ע"פ וכן המשבצות שם סי' ל"ז בדיני הר"ל אות ד' ואות ח' הבית דברי אא"ז לחומרא אך מלבון הבור ודאי אין ראי' ומ"ם הם ז"ל מראה שלבון הבור לקות בזה מלבון הרבב"א בה"ה הקר' שהחב דז"ל דהחפכה לבוונין הרבה דהקלקלה זו הרבה ופחודה לינקה כו' וכ"כ בהה"א אבל בחד מראה אפשר דאין כאן קלקול כלל אך מ"ם הגאון מהר"י ז"ל ראי' מדברי רש"י

שנתבאר בסעיף מ"ד שיש להטריף משום תרתי לריעותא :

נח במקום שנהגו להקל בוורדא שיש לה שני כיסים אף אם נמצא סרכא או בועא בבים היתר אין זה תרתי לריעותא(סד)ויראה לי שאפי' אם נמצא נקב ממש בבים היתר אין בו משום תר"ל :

נט אם יש על הריא' מראה ממראות הבשרות המבוארים בסי' ל"ה ויוצא' ממנה סרכא תלוי' או ריעות' אחרת או שהמראה כשרה היא על גבשושית או שהיא במקום האטום בריאה על הדרך שנתבאר בסי' ל"ד להבשי' האטום (סה) מ"מ כיון שיש שם שנוי מראה ריעותא היא ומצטרפת להיות תר"ל וטרפה (סו) ואם המראה הבשרה לא נבנסה לב' הקרומים ולא שלטה רק בקרום העליון לבד אינה מצטרפת עם ריעותא אחרת להטריף :

ס כבר ביארנו בסי' ל"ח סעיף ב"ד להטריף אודם בריאה עם עור ריעותא לפי שאז אין תולין האדמימות בתולדה וכמו נמצא מכה בדופן נגד האדמימות (סו) ויראה לי שאפ' אם מראה האדמימות מתלבן ע"י נפיחה וחזור למראה ריאה שבזה ביארנו שם להבשיר אם מכה בדופן נגד האדמימות מ"מ בזה שנמצא ריעותא בריאה עצמה במקום האדמימות אז סמוך לו ממש טרפה מטעם תרתי לריעותא :

סא אם נמצא קמט בריאה ויש שם מראה אדום או שחור קצת כל שאינה טרפה מחמת המראה אין דנין בו דין תר"ל שכן דרכו של קמט להאדים או להשחיר :

סב כבר נתבאר בסי' ל"ח שמראה כשרה על בועא או אפי' אצלה אין זה תר"ל (סח) ויראה לי שאם מראה כשרה אצל הבועא ואינה הולכת אחר הסרת המוגלא מן הבועא ועור שע"ג בועא יש לו מראה ריאה ממש אז אין תולין המראה שאצל הבועא במוגלא ותרתי לריעותא הוא וטרפה :

סד מראו' כשרו' הסמוכי' יחד אפ' הרבה כשר כאשר נתבא' ממעלה בסי' ל"ח ושם נתבאר ג"כ דין מראה ארומה וירוקה הסמוכים יחד:

שבתב דבסבי הוי לקוחה וכהכי לא הוי לקיחה לענ"ד אין ראי' מזה דרש"י ר"ל באין זה לקוחה בתנוך על ידו וכלים בל דאמרינן האי בחור אדום הוא אלא שלקה לזה קאמר באיזה לקוחה אבל מ"מ לקוי קלה הוי לוחבב רישותא אלא דהדרה בריא ומ"ם מדברי רש"י ד"ה מי לא הנית ד"ל מי לא הנית הו' נפלאתו דאדרבה מבס ראי' להיפוך שהרי נבי עגלר הדם והאדים עוין מבחון ודאי שלקה קלה וכדבתב אינו נופ' דאדמה אמרינן בש"ם הדרא בריא מבמע דלקוחה הוי ועי"כ הוא רש"י בתין זה לקוחה המערפת לומר שיהא חבוב בקבי וכהבי' דה' ברלים דבאר ברלים בע"פ שנגרר הדם שבורה החוזר היא והדרא בריא ות"כ מ"ם רש"י נבי כבד נמי כוונתו כן ולכן נלע"ד כיון שהפוסקים ראבוב"ם אין הכרע ותא"ז בחב דמבחבר דהמ"ז אין להקל אם לא במקום שנהנו להקל יש להם על מה שיסמוכו אך בהפ"מ דוקא בחבר הוה זקן הגאון נ"ב ז"ל ולענין מראה אדומה יהבאר בס"ק ס"ז : (סו) ואם המראה שכשרה: נעלמ"ד בסרי אף במראה הפבולה ביחרתי בסי' ל"ח שנראה עיקר שלריך שיהיה לחוך כ' הקרומים ות' דוקא נרפה והלך אע"פ שבחבתי בס בלין לבקל כ"א לעורך גדול כדברי אא"ז בס מ"מ במראה כשרה בה"ע אף רישותא לא הו' וכיון שבלא"ה דעת הגאון ז"ב להכשיר בכל מראה כשרה עם שוד רישותא בספ"מ א"כ בזה יש לנרף להקל בכל גווונים : (סז) וילפה לי בלף אם מראה ' לעיל ס"ק ס"ה הבאתי דברי הנ"ב בדעתו המראה אדומה ודאי רישותא היא הפי' אם נאמר דבאר מראות לאו רישותא היא כיון דבאמתי' אמרינן הדרא בריא וכבר ביאתי לעיל סי' ל"ח ס"ק מ"ח בלין זה ראי' אך בחבתי בס דבדין עמו ולאו מטעיי' אלא דהסרכ' מעיד' על המראה וכמו מכה בדופן נגד האדמימו' דמטרפינן ע"פ וא"כ לאו מטע' הר"ל אתיון עלה אלא נרע מיני' דכל בהריאות מ"ה לו בעכ"פ אין האדמימו' בתולד' אז האדמימו לקות דטרפה היא ומ"ם הגאון מהר"י ז"ל בכ"י בהבאתי ס"ק ס"ה ראי' מדברי הד"מ דאמטום עם אחו' לאו הר"ל הוא דאע"כ לאמר דבאר מראות לאו רישותא היא כיון דבאמתי' אמרינן הדרא בריא הד"מ כתב מזה בהרע ואין מועיל לו בדיק' וטרפה ומ"ל דבאמת אין כוונתו דלכך מרפה ואין מועיל בדיקה מבוס הר"ל ואפשר דמבמע לי' הכי מדבתב אז ודאי אטום בריאה ואין מועיל כו' דמבמע מטעם דודאי אטום הוא אתי עלה אבל לענ"ד אין מזה ראי' דהא לבית הרבב"א דס"ל דאטום מבמע מבוס בהיאה יכולה לרחף ולהגיף על הלב והלכך אף היכא שיש בריאה שיש רישותא מחבב נקב לאו אתרתי לריעותא הוא וכמ"ש בה"ש ולכך הוצרך לומר דבחוב אטום במקום האטו' מרפה לב"ע מטעם דודאי אטום הוא ואתנם בלא"ה כך דחוב אדום דהתם מראה אלא מיירי בבה"ע דחזי לאתמרופי לרישותא אחרת וזה מבואר ממה בסיים בהגהה הר"ן בש אבל אם אחוב לבן כו' אע"ג דלבן בלא"ה פסול וע"כ דמיירי באינו נפבל בבביל המראה בגון בים מוגלא וכבמסירין המוגלא סרה המראה ומ"מ יש בו מבוס אטום אע"ג דק"ל דאם יש מוגלא לו דם עדיר אין בו מבוס אבוס מבוס דמיירי במקום האטום הוא נמבך יותר מן אחוב וכמו דאיתא להדיא בדברי המ"כ בהבית בד"מ ובר"ן אם במקום האטום תוב אדום שהוא נמבך מעב במקום האטום מבמע בהאדו' אינו נמבך לבם רק מעב ובאמו' נמבך להגין ולקמר דזה סימנא מילתא דודאי אטום הוא ומריפה הו' ובחוב לבן כה"ע מסיי בבמוקב אחוב ובודק אם בלבן בבר בהרוח נבנס לבם ומגד הטלאה אינו מרפה כיון שהוא ע"י המוגלא ודוחק לומר דמיירי באינו לבן כ"כ רק קרוב לאדומה ריאה דהא כל הטמה לבוכן מרפה אלין ידוע בחיזה עין ביערו וגם אין סברא לומר דבמ"כ מיירי למאן דבקי בחזותא דאופתא אלא ע"כ בה"ש ועיין לעיל סי' ל"ו ס"ק קע"א בחבתי לפרש אך אחוב לבן בחופן אחד ולכן נלע"ד בה"ש דאם יש מראה אדום בלא"ה מבוס בדופן כנגדה היינו מטריפין אז גם אם נמצא אחיזה רישותא במקום המראה לא נרע ממה בדופן ומרפה בלא מעיינא דחר"ל אבל אם חוזר ומתלבן ע"י נפיחה דבבה"ע בהבנו בסי' ל"ח סעיף כ"ח להבשיר אע"פ שיש מבה בדופן ב"מ לפי מ"ם בם אלין הטעם בחבו אומרים שבך הוא מהולדה אלא אע"ג שבא ע"י חולי ומבה בבדופן הדרא בריא וסופו לחזור ולבלע וכל זה במבה בבדופן אבל בשיש עוד אחיזה רישותא בריאה עצמה בוב הו"ל הר"ל ולא הדרא בריא ומ"מ ל"ע אם נאמר מהרישותא פועלת שני דברים בלאמר בהאדמימות מחמת חולי וגם נאמר דלא הדרא בריא שהרי אם היינו אומרים בהאדמימו' מהולדה אין כאן הר"ל כלל וע"כ בחמת שיש כאן סרכא תלוי' וכיולא אנו דנין שהי' כאן חולי בגורם האדמימו' וכמ"ש בסי' ל"ח ס"ק מ"ח ודי בזה בלאמר בגרם האדמימות אבל לא בלאמר בהוכחה מבה אנשה לאין מרפא מ"מ הה י"ל לרופוך בהסרכא מורה שהיה כאן נקב ועלה קרום מחמת מבה ועי"ז בא האדמימות וגם מאן מפיס לידע באין כאן בריכת דם באדמימות זה לכן יש להטריף גם בבה"ע מבה הר"ל כנלענ"ד ומ"ם הגאון ז"ל דאחוב עם מראה אפשר דלא הוי הר"ל כמו מראה עם קמט בבר בחבתי בסי' ל"ח ס"ק שדברינו ל"ש וקמט עם מראה ודאי דלעי' אא"ז הוי הרתי לריעותא וכן נלענ"ד : (סח) וילפה לי בחם מראה כשרה · עיין לעיל סי' ל"ח ס"ק ל"ד מ"ם בזה מ"מ נלענ"ד דאע"פ שבחב אא"ז במראה אבל בועא ג"כ אחרינן דהמוגלא נרמה הייו מבוס דמהמת הקרום בעל הבועא עלמה יש לו ג"כ מראה זה וכמ"ש בה"ש סי' ל"ש

לענין בשר הריאה מכסה ע"ם ולפיכך הולין בתוכו מריאה מונגלת זו משא"כ אם הקרום שאינו הבועה המונגלת וכאשר עליו מריאה ריאה הא מרגליתה לפי' בשר הריאה שעל גבה ומכ"ש בקרו' הריאה שאינה ולכן אין לחלוה שיעור מריאה מחמת המונגלת אלא דבר אחר גרם לה וא"כ הו"ל מרחי לרישותא : (סמ) וריאה לי מנס[מו' י בסמ"ח סעיף מ"ו בתב וז"ל אבל קליפות כמו נתק המבואר בסי' ק"ח סעיף י"ז (מ"ש ומ"ל סעי' י"ח) וכן וואר[ל]ין המבואר[ים] שם ומאל מראה בשרה אין כידי להקל עכ"ל וכ"ל כלפי מ"ש לעיל מיני' דבועה אינו מראה תולין דהשיעור מחמת הבועה ובהרפאות הבועי' יתרפא המרא' וכד"ה דגם זה אמרינן דהשיעור מראה בתה מחמת הנתק והוואר[ל]ין לזה בתב אין בידו להקל וכמ"ש בת"ם הטע' מבוא דהכא ליכא מונגלא ע"ם וא"כ מבמע דת"ם אם המראה בשרה תתה הקליפו' או הוואר[ל]ין ג"כ אין תולין המראה בהם ואע"ג דלעיל מראה תתה טוע' בתב וכ"ם עליה ים לבשיר וכאן נקט אינו מראה בשרה ואבר דזוקא אינו מ"מ זיל בתר טעמא מבוא דליכא מונגלא ואי טעמא אייר אף אם הם על המראה ואפשר דגרע מיהם ולרבותא נקט דאף אינו אין לבשיר ולאפוקי מהה דמשמע בב"ל בהבית הת"ם בם ולכאורה יש לדייק כן מלבון הבדיקות של ר' הגאון שותב בהבאתי בסי' ל"ח ס"ק כ"א שבתב ובאם ביהים הריאה יפה ובליתה תתת הוואר[ל]ין בשרה בדין בשר בלוי ע"ם וא"כ ו"ל דזוקא מראה ריאה בעינן דאל"כ לא נקנא יפה אינו בזה תלוי בפלונתת הפו"ר וסמורה בדין בשר בלוי כמש"ל בס"ק בתח"ז מ"מ נראה הבאה נגע אפי' דבשר בלוי אמי ליכא למחלי המראה בשר הבלוי כמו בטוגלא כמש"ל משא"כ בקליפות או וואר[ל]ין בשם יבשים בלא לחלוחיא אפשר בתין בעצם כלל להוליד מראה בעור ולכן אין לזוז מדעת אא"ז בזה לבריך אפילו במראה בשרה אינו קליפות או וואר[ל]ין וכן אם המראה בשרה תתיהם ים לא אינם בתין להקל כלל דקליפות או וואר[ל]ין רישות הוי בריאה כמ"ש בס"ם ל"ח ובק"ה בס ע"ם ובמבלות סי' ל"ז כתב בשם אא"ז הביאה בספק בתבה או טומות מחוך מראה בשרה ולעי"ד אע"פ שבתב אין בידי להקל אין זה מחמת ספק רק בדעתו טוה להחמיר לכן נדחק בת"ם לאותמי הך דב"ל שבתב לבשיר דמיירי בהם רחוקים כו' ולעי"ד בתם ממנא קליפות כמו נתק ואינם ממנא בוטות בקוכין וואר[ל]ין אין בזה מבוא הו"ל אע"פ בסמוכים ממש מבוא דבריהם בם א' להם וחד עדיפא הוא אע"פ בטומה קנא בתוה וגם בטות מחולקים בלבון בני אדם מ"מ מקור רישותא בלהם אחד הוא מעין ריאה דאסיק בלדי עין בס"ם ל"ח ובק"ה בס : (ע) וריאה לי · עין בסימן ל"ש ס"ק קפ"ו דעת הט"ז דבשר בלוי לא הוי רישותא והת"ם ס"ל דבשיר הוי רישותא ולדינא אין להקל רק אם יש מראה בשרה תתה בשר בלוי ע"ע ולכאורה מלבון הרוקה בתבה בלם ויפה מבמע להחמיר שהרי כבאין מראיתו מראים ריאה ממש אינו נקרא יפה ומכ"ם לדעת אא"ז דבשר בלוי רישותא הוא א"כ הו"ל הר"ל אך לדעת הט"ז י"ל דלא גרע מראה בשרה מלקה כמו קמעים ומ"ם הרוקה ויפה הייט אין בם דבר המעריף כמו מראה החלב והבשר וכדומה וכל בתין בם דבר המעריף אלא ויפה מיקרי וגם לדעת אא"ז י"ל דאע"ע דבקליפות אינו אינו חמיר בתין תולין המראה בהם מ"מ בזה שבשר בלוי יש בו לחלוחיא אפשר וקרוב שבבשו להוליד בקרום בתתיו מראה אחרת כבבע כל דבר לא וסוף הבשר בלוי ביתפרק ויפול משם כיון שנקלף בגתה ונעדה היא לחזור למראיתה וכמו מראה בשרה על בועה ומה לי מונגלא תחת הקרום מה לי עלי' בתרוייהו ליכא למימר בהתרפא המונגלא הרפאת המראה ואין לחלק ביניהו דזוקא מונגלא שבתבעים תולין שהולידה והמציאה מראה אחרת ז"ל דאם ליכא דעתו אא"ז בת"ם למיהב טעמא נגי קליפות וואר[ל]ין משום דליכא מונגלא דמיקוף לי' אם משום מבחון אלא ע"כ דאין לחלק ומ"מ אלא במקום הפ"מ מסתפינא להקל כיון שבשמ"ח בתב בבתם דאם יש ליזה ריעותא כו' אבל בהפ"מ כיון דבלא"ה דעת הט"ז דבשר בלוי לא הוי רישותא וכן דעת הפר"ח ומ"ש בת"ם שהפר"ח כותב דברי עצמו כבר בתבתי בס"ק הנ"ל לייבב דבריו וגם לפי מש"ל דעת הנ"ב לגבד דמראה בשרה לא מעמרף למהרי הר"ל וא"כ הרישותות אינם בהוכים ביתבמו רישותא וליכא למימר דגם אא"ז מודי בהא דהבך הרי בתך הביטו ים להקל בזה אבל אם ממנא תתתיו מראה אדומה יש להחמיר כמו שבתבתי לעיל דבר בשר בלוי הוא כמבה בדופן נגד האדמימות דמערפינן בגלע"ד : (עא) וריאה לי אתף אם הסברא תלוי' בתבלות בתב הט"ע בעימוק המקלת הריאה וברכה יולאה מבם כיון שבהב"ח מערף בעימוק המקלת הי' ואבר בתבתי בזה בסי' ל"ש ס"ק כ"ד שיש להמריף ולא מעשה זה אינו מעשה דאף עימוק המקלה עכ"פ רישותא הוא ו"ל בתבלות בב' מיגרות הבמוכים ליכא דמערף עיין בס"ק בסימן ל"ז מ"ם בם בדברי המרדכי והפ"מ ול"ל דאף אם הריעותא הבוכה הוא הר"ל דבאן הוא עדות מבוונת שהרי גם העימוק מעיד שהחיל להתקלקל וכן בב' מיגרות הבמוכי' מעם הפוסקים המעריפים מבום תבם נקב ועדות הסברא הזו' הסייע לזו הקל"ל ; (עב) ריאה לי שבמקום : בבפתי דעת הי' ל"ה ס"ק מ"ד ובהפתק אינו הדבוקה לאומה ויש ביכר בדק ובוטע על הסדק שאם נאמר דסרכין בסדרן הוי הר"ל ד"א דאומה לאומה הוי אלא בסדרן ואפשר דדבוק' מראתה

בבמ"ח סי' ל"ה סעיף ב' מבואר דאין לחלק בכך שהרי בתב שם דלהך טעמא דסדק מהני לאוריי בנסרכו בסדרן אז במקומות שבתבו הר"ח להטריף מאומה לאומה אם יתיר דבוקה ע"י ביכר הוי הרי מילי דסתרי אהדדי ע"ם הרי מבואר דאף בדבוקה בולה מראתה לבופה ס"ל דאסור לדעת ר"ת וכן עיקר כמ"ם בק"ה סי' ל"ה דאע"ג דהרמב"ד בספר המים דעים כתב שבלא פילום הכל מודים דבסרכה בבר בתבתי אין זה דעת שאר פוסקים אלא בעה"ע דס"ל סבי וגם מ"ל דדבוקה עדיף טפי מסרוכה אלא תלון ז"א שהרי הר"ן כתב בי"א דוקא סמוכו' וי"א דוקא סרכות וסיים בה דליתא אלא כין בזה וכין בזה מרפה אלא בסדרן ור"ל כיון דלהרפוסקים מאומה לאומה הוי אלא בסדרן מ"כ מהרי היתי לחלק בין סמוכה לסרוכה ואם הי' מקום לחלק ביניהם למה לא נחלק בכך אלא בסדרן מגב למיחוך וכה"ג וכן מוכח ג"כ מהמרדכי בשם הר"ב מהבתבי בסי' ל"ה בתב דאין בזה מעשה דאמרינן דאם סרכו בסדרן אז מעשה שבתן אא"ז כראוי וכן חזר בספרי מנדים סי' ל"ז בדיני הר"ל ובתב אם הריאה ביעה כאופה' ויש סיכר סדק בין אומה לאומה ובוטע על הסדק אז מראה בשרה אז הוי ריעותא ולא מבחבר בין ב' לרישותא בי"א דסרוכין בסדרן וי"א דבריה' בריאה קדומבפנים היא סדור' בהלכה' בל"ל ולכאורה מהבמה דאם יש בוטע אף ריעותא על הסדק הו"ל הר"ל שהרי הר"ן בתב להדיא הטעם דאמרינן בנסרכו בסדרן וכן מוכח להדיא דעת הראב"ד והמרדכי בשם ר"ת שם שמתחלה בריאתה היא כך ומבפני' סדור' כראוי וכן חזר בספרי מנדים סי' ל"ז בדיני הר"ל ובתב אם הריאה ביעה כאופה' ויש סיכר אם הריאה ע"י סיכר סדק אין בזה מעשה דאמרינן דהסרכה בסדרן אז מעשה שבתן אא"ז ומאחר דהיא מבוטע בוטע על הסדק אז הוי ריעותא ולא מבחבר בין ב' לרישותא ולא מבחבר בין ב' לרישותא אף ע"י סיכר סדק אין בזה מעשה דאמרינן דהסרכה בסדרן אז מעשה שבתן אא"ז ומאחר דהיא מבוטע בוטע על הסדק אז הוי ריע

כיון, כפ"כ לומר שדיבוק זה שנדבקה כולה אין עתיד להתפלק לף באומת בסרכא בסדק באומת דיינינן ולא מחסר רישותא ומלתהי במרדכי שבחב וז"ל כתב רבינו אב"י מעבה בא לידיו באומת הכרוכה לזופן לצד ימין ולא הי' רישותא בזופן ולא היה לריאה כ"ל: כ' אומה והכתי בענין דמקום הסרכא הי' ראוי לרוח אוי' ולא אומת ולף לא היתה שיע' כאופפה אוהו המקום שהחיל האומת ונקה התיכה ופירוד הי' ניכר מעם למעלה על מקום הסרכא לאומת והכבנו ע"פ רבותינו עכ"ל ולע"פ אין כ"כ ראי' מזה לענין בועה די"ל דדוקא בסרכ' קאמר לדיבו דהו מהגין להכניר בנסרך אומת לזופן לפי שהוא מקום רבותא ואין כאן רק שם רישותא אחה שהאומת דבוקה לאומת והיינו סרכא דיהה באומת וגם בסרכא לזופן וגם סרכא חד הוא ולכך הכבירו מבא"כ בבועה שהוא רישותא אחרת מ"מ עכ"פ מוכח שהדיבוק שנדבקה לאומת אינה חשובה רישות' בפני עצמה לדברי המגביר בה דאם לא כן בלילוף הרישותא דסרכא בנסרכה לזופן הי' לנו לחשבן ב' לרישותא אלא ע"כ שהדיבוקה אינו רישותא בפ"ע רק לו מעבה סרכא בסדק הוא לו שנדבק בחולדה ומבפנים עצו' (בהקנה) בהלכה וא"כ אף בבועה על דיבוק אומת לאומת בהיכר בדק בפיעת דבר דדיבוק מה שהוא מעבה בשר ויראה לי שאם יש הבחשה בין הבודקים אם היה קרום הריאה מכסה או לא (ענ) יש להחמיר ולאסור אם לא שיש לתלו' שאותן שאמרו שהיה בשר מכסה ע"י הנפיחה ומשמוש הי' כחם יפה יותר על דרך שנתבאר בסי' ל"ז סעיף סמך:

סט הנה ערכתי דיני תרתי לריעותא כאשר תעבורנה הצאן ע"י מונה חיים הם למוצאיהם במספר ובמנין בללה ופרטיה נאמרו ונשנו מסור חכמים ונוסף עליהם דברים רבי' אשר נשאתי ונתתי באמונה ישמע חכם ויוסיף לקח ונבון דעת יקנה וילמד לטרוף טרף במקולקלת לענינה גם מביניתו יבור ויהיה מבדיל בינה לבין ריעותא הטובה ממנה ועוד הרבה דינים כהנה וכהנה ימצאם מפוזרים בפרי תבואתי אחת הנה ואחת הנה ואשר לו חלק בבינ' בכסף וכמטמונים יחפשנה איש תבונות ידלנה חכם בחור ישבחנה ואיש שיבה חכמה קנה אילי יבנה גם הוא ממנה למצוא דברי חפץ זכרון לראשונים וגם אשר היה לאחרונים אם טרף יטרף יביאהו עד וראי' להעמיד האמת על מכונה ואם בשר הדבר לפניו ויחפוץ בתבונה למצוא לו משען ומשענה ישית אל החיבור פניו ויתבונן בו בינה ומובטח הוא כי בירתון המשר ימצא עור וראיה נכונה ואני נותן הוראה לשעבר לשוכן מעונה אשר עזרוני רחמיו עד הנה ועוד כפי פרושות בתפלה ותחנה יכון ידי וזרועי תאמצינ' להוצי' לאור פסקי הלכות וחדושים ותשובות אשר המה בכתובים סרכא כסדק לא חביב ריעותא ולף באומת ים מקום להסור כמש"ל ולע"פ שיש לדתו' דלפסר דרהב"ד לא ס"ל להכריע בחר"ל כמש"ל דאיכא דס"ל הכי וגם לפסר שהמקום הסרכא היה לחוק קלה ממקום הכיכר באופן בלין הרישותא מלבדפין מ"מ שבבא דמלבא מלאה כמ"ש: (ענ) יש להחמיר: כללעב"ד דדוקא בבועה בפטולי יש להקל בסמ"ב לפי בלא הוזכר בתלמוד הבא"כ בזה שבחב הא"ז דים להחמיר בסכיקו ולף גם לענין הכחנים בסרכא בהנו להקל ר"ל דדוקא אם ההכמנה אם הסרכא בסדק ובמ"ש בה"ם סי' כ"ע על דברי הפר"ח דבכסדק בפיר מוקמינן לחזקה דלין טוב, שהוא לפיך לבאול עליו דבסדק לו ריעותא היא כלל ע"ם מבא"כ לין דהלו' מבועה לו אחר ריעותא מבועה דבור בחוב לפיך לבאול עליו ובודאי ריעותא היא אלא שאתה בא להבנירו מחמה בשר כמבכה וכיון דאיכא הכחבה בחזקה איסור עומדת רק אם יש לתלות שאלו הי' מחם יפה ממש"ל בסי' ל"ז מבא"כ אם אין לתלות בכך לו בהם מחולקים על יפיתה ומבמוש אחד שאלו אומרים בבאותו בלא היה מבסה ים בשר מבסה ולו אומרים בלא היה מבסה ים להחמיר כמ"ש:

ת"י עודינה ובימינו יבא מורה צדק ישועה ישית לנו ואל מקדשו אל ידיו תביאנה ובית יהודה ובית אפרים עליון יכוננה אמן:

נשלם סימן לט· וכל דיני תרתי לריעותא מלוקט מכל הספרים ומחברים חברים מחכמים· וגם מה שרוסיף הרב המחבר ראש אפרים· ואפיק מרגליות יקרים· המה יעמדו יחדיו על הפקודים· אשר הפקיד הרב בברך אחד כרוך ותני מרשלמים: בעזרת הצור תמים:

וכדי שלא להוציא הגיד חלק אעתיק פה מהגאון הנ"ל הלכתא עתיקא· אשר הוא יכונה בשם· יפה לבדיקה

א ארבע בדיקות נאמרו בהכבר בבר בהמה לאכילה ואילו הן בדיקות הבוחנו· בדיקה הסכין בדיקת הטימנים בדיקת הריאה וכעוף אינם אלא אלשה לפי בבעוף א"ל לבדוק הריאה:

ב בדיקת הבוחנ כולל כל הקל ועדה לריכים לבדוק ולחקור אחר איב הגון בדרכיו מחוקים וידע ה' מעבריו ויודע להבין ולהסכיל בתלמוד עם פירש"י ז"ל וכקו בדיני בחיבים ובדיקה ביהיה אומנתו בקבל קדושים שיעמו אותו לבוחנ ובודק לעבור ולף בים בו מזות עוכות אילו ואומר בהוא בקי מאד בהלכות בחיבים ובדיקה ויודע בעצמו שהוא בקי בבדיקה הסכין והריאה ויש לו חיזוק הלב אלא שהעלף שהוא הסרה ההרגשה ממנה מוכך סלב בראותו דם וזה גורם שהפסר שיכל לו יפריף ולא יבנים מ"מ אין לעמוד עד שיתחזק לפני החכם שבעיר שיבחנו לפניו אלשה פעמים לטפים בהכבר וילמה החכם בהוא אומן יד ואינו מתעלף גם צריך לבדוק אותו אם כל דבני בחיבים ובדיקה שנוכים על פיו כלי נגעים וגם צריך לבדוק אותו אם יש לו הרגשה טובה לבדוק הסכין בינגים בפנימם כל שהוא ויוכל לחקרו בקל ביהי' בבר לבחוב בו ואם יעמוד בנסיון בכל אלה אז החכם יכתוב לו כתב סמיכה שהוא סומך ידו עליו ונוקב לו רבות שיבחוב ובחזק ובאופן שיקבל עליו התנאים הבוחרים בש"ע ובאלה ספרי האחרונים ולפי שהדברים תלוים ובבר הולה זקן אלא"ז בשמ"ח ומ"ש הדרך אבר אלו בה ומעבה אבר יעבון פי לדיק יהגה חכמה והבונה לבו תבונות לרך לפנות דרך ימין בכל פינות לא אפבר אחריו רק ללקח אבר בשלות אלא טוב טוב שלות אפרים:

ג נוהגים בהילו האלפות בלא להיות לבוס אדם לבחוב ולבדוק אם אין בידו כתב מהכם מוכתר שהבחה אותו לבחוב ולבדוק לפי בוכחן ומלא בלם בכל פעלו במדות הלמודים ואחז לא יצא עליו שם רע שים לו דעה קל בירלאה שמים ולפעמי' מזדמן שהחכם בעצמו אין לו הרגשה טובה בבדיקת הסכין וגם אין לו סבלה טובה בעסק אומנות היד והתעלפות אזי אם יש בעיר אנשים אחרים שים לסם הרגשה והסכלה טובה ומכ"ש אם המה בוחנים מומחים בעיר הזאת או בעיר אחרת ויודע בהם שבב ירלאים בלימים והם בוחנים לו שים לו הרגשה טובה והוא אומן יד מוחזק בלילו מתעלף ומכל בבר בדיקת הריאה בדיקת פנים ואין אז החכם בודק אותו בבאלות ודיבים אם יודע ומביע הכל כדלאו אזי החכם נותן לו כתב הכלה ומרשה אותו להיות בוחנ בוחנ ובודק:

ד ראוי לחכם בלא ליתן כתב הכלה לבוחנ אלא א"כ כבר הוא בן י"ח שנה אז אין הסרחם דעתו נכונה וידע להחזיק עליו אם ידיו רוחתות ים לבלבו וכל שהוא מופלג בזקנה אפי' פחות מבן שמוני' הרי זה לא יבחוב בכלי בפר בידיו כבידים ושיניו קמו וקנה לבמוך בז' על שהוא מעלה אף המדומה שבכחו אז כחו עתה כי לעת זקנה יוכל לחיות שיתחסכו הנובים בזמן מה ברפיון ידים ולא אלו מרגים ולא ידע כי ונפשו הוא ולפעמי' מזדמן שבני העיר חובבים להבוחנ לעת זקנה ודוקי לבלבו והוא בבבל כדי חייו ופרנסתו מתעקב בדבר ומעבה בפיו שהוא בחזקה הגוף המקדם ואין יכולים להביב פניו מחמת שהוא נכבד בעירו מימי עלומיו ים לסם להדר פני זקן ולפבר עמו שיקב לזה חלק אלא הבוחנ שיתמנה מחדש וזה הגוה דעתו ואם הוא

עומד על דעתו ומעמיד עצמו נגדם בחזקת היד סרי זה עתיד ליתן לא הדין בלף לו יהא שהאמה אחו בלא הגיע זמנו לדחות מ"מ הדין נותן שים לו להפיס דעת רבים בלא יסיה לבם מוקפם בתלם מזבחו והמוב ויסבר שיגיה דעתם ומלא הן בעיני אלקים ואדם המאמרם ז"ל כל שהוא הבריו' מתה ממנו רוח המקו' מתו:

ה אבמנאי בבא לעיר אם יודע שרלאי העיר ירלאים ובלימים ומדקדקים במלות ועל ידם מתמנה הבוחנ הקבוע כי חלוה נפשו לאבל בבר אין לו לחוש לף אם בעל נפש הוא כי בודאי לא הקימו אם הבלאי לתו לך בתקומות באין יד הילאים ובלימים הקופה למעה בוחנ כלוות נפשם ומכ"ש בינובים שלבים בה מעבו אז בבבריה שים אמה שוחנ שבחרו בו הבעה"ב שדרים שם בל אחר נעב ירלאת ה' בלבו אין לו לחמל בבר לף אם הבוחנ מרלה לו כתב הכלה אם לא שים לו הכלה מחכם מופרסם שהוא שופב ומדקדק בנתינת כתב הכלה בלא ליתן לבל התפן למלאות ידו רק אחר הבדקות היבב שהו' ירא ונבלם לו שהוא בקי בבוחנ שהוא ובמעבין ומחבדר לו שים לו מלות חכמים בהבוחנ לריך להם ועפ"פ יחקור אם הבוחנ מוחזק לאים הגון ואינו מוב לב מבחה תמיד ואם בידו לבדוק בעצמו הסכין בל הבוחנ בשחנ בבר זה יבדוק אותו ואם ימלאנו מוב ויפה בבאי לחמל אפי' בבר בהמה ומכ"ש בבר שוף באין בו

חבם בדיקת הריאה:

ו ברוב הבלות נהגו למנות בני בוחנים לו בלבם ויוחר אם העיר רבתי עם ולריכים לבבר הרבם דבר יום ביומו בלא הבבד העבודה על הבוחנים ובנקל יבא לידי מבמול בהחפזה לבחוב ולבדוק בבעה הלריכה לבר ומ"מ אף בבל הדיוניות נמנין בנים ומחברים ממנהני העיר והחמיה בלא יבחוב האחד בלא בפני חבירו כדי ביהים כ"א מובנח מחבירו בבדיקת הסכין והסימני' והריאה ביהים עבהם בבל בהבבר אף במעיקר הדין א"ל לבר באף אחד נאמן מ"מ עושים בן ביה' הבל מחוקן בהבבר ויתרון בתבר מלא בחה פעמים בפ"י זה מלמו מחבמול ובפרב בבל הרוב אין ביהם בוויס בחכמה ובחומות ולים אז לבינו יעזרו והוא נבון מאד וקרא אני עליהם יעמדו יחדיו ומובים הבנים מן האחד:

ז מעשה בחמנו בני בוחנים והוכרז בבהכ"נ עפ"י הרב ונקבל בלא יבחוב האחד בלא חבירו ומה שבחוב האחד נבדו יהיה אסור והורה המורה בביון בלא אמנו עיר אחרת: (בו"ח כ"כ ח"א חי"ד סי' ח' ועיין בבו"ח יעב"ץ ח"כ סי' כד בה):

ח מעשה בבוחנ בנתן בתב על עלמו בקבל בחדר וקונס בלא יבחוב יחידי כ"א בהתחפות עוד אחד מהבוחנים בבעיר ואם לעבור בחיבתי פסולה לבל יבראל ועבר ע"ז ובחב יחידי והורה המורה דין בהן בתב זה בבטיל בהקבל רוצים לתקן בך בלא יבחוב יחידי בחיבה זו פסולה הוא אבל בבר לבחוב מבאן ולבבא בהתחפות עוד בוחנ ומ"מ מוב שיהיו לו ב"ד האיבו' הזה בחבר בחיבתו על בל ירבאל: (בספר בני יעקב בבו"ח בבבופי סי' ו'):

ט מעשה בבוחנים בחקנו בף להחתם בלא יבאינו פוס בחתם עד בינינו הוחם לבינן בבר בי הקבים הבודים בעינו לבחלוב מרפות בבברות ובברו ע"ז ולא הגיחו חוחם והורה המורה שים לקנוס לוחם לבעבירם להבא אם לא יקבלו הבוחם· אבל אין לאסור בחיבתן: מברב (בו"ח כ"כ ח"א חי"ד סי' ח' ועיין בבאלה יעב"ץ הנ"ל:

Zakład Instytutu Polskiego im. Tomasza Zana

Berrauer

Berrauer

Berrauer